

Tingbok nr. I. A. 37 1755-1759 for Sunnhordland
Året 1755 (Frå 6. okt.1755. Det foran er i tb. 36)

1755: 1

in nomine Jesu!

Anno 1755 d: 6te octobr: blev almindelig Høste Skatte og Sage Ting holdet paa det ordinaire Ting stæd Godøesundet udi Tysnæs Præstegield med Opdahls Skibredes Læhnets Almue Og Retten betient med eftterskr: 8te Eedsorne Laug Rettesmænd Mons Olsen Anuglen, Isack Olsen Lie, Lars Oppedal, Anders Syversen ibdm:, Niels Rasmusen Rolsen, Hans Andersland, Lars nedre Homlevig og Hermand Hansen ibdm: Ofverværende Kongl: Maj:ts Foged Welædle Andreas Juel med Menige Tingsøgende Alme.

Hvornest Allerunderdanigst og underdanig bleve læste Den Kongl: Allernaadigste Forordning og den høye øfrigheds ordres, og Foranstaltninger som paa Bechervigs Ting nestl: 30te Septbr: blev læste og udi den der holdte mens nu fuldskrefne Justitz Protocoll findes Speciel Extraherede. {tilckiende}

Bøygde Lænsmanden Mads Godøen gav Fogden tilckiende at omtrent 1 aar Siden blev een med den Spedalske Svaghed Stærck befængte Mand Hans Larsen Kattenæssets Ringe Midler Registerede og ved offentl: Auction paa dette Tingstæd udbragt til omtrent 5 a 6 rdr: ligesom og Almuen paa same Ting {blev} tilstoed paa tilspørgende at dito Mand var Spedalsk og derhos ej mere ejende end ovenmelt, Mens fordie derom ei tillige blev Requireret noget Tings vidne haver ern:te befængte Meniske Siden den tid forblevet her i Sognet og i midlertiid ei allene Fortæret Sine Ringe bem:te Midler, Mens end og desuden nødt hielp efter tillysning af Stædets Siæle Sørger af Sognets Almue i det Hand hos Dennem har nødt nødtørstig underholdning for Saavidt Hands Egne Midler ei tilstreckede.

Fogden Hr: Juel i anledning af nest foran tilfördte, tilspurdte Samtl: Almue om det Sig Saaledes i Sandhed forholder som af Lænsmanden anmeldet og forklaret er, hvortil Almuen Svarede ja, De bad og derhos at dette Sogn muelig hastig maatte lættes ved den Høye Øfrigheds Naadige Assistence fra den byrde De med dette Spedalske Meniske at underholde, paa nogle aar har været underkasted, som skoer!! (skeer) naar Hans Larsen Kattenæset bliver indsendt til Hospitalet og der indlagt.

Fogden var herom Tingsvidne begierende som blev Bevilget.

Videre blev publiceret

1te Hr: Forvalter Foormans Bøxel Sæddel og Lifs Fæste til Størck Olsen Wevatne paa gaarden Lille Heie af skyld ½ Løb Smør dat: 24de Janv: 1755

2det Peder Ericksen Dybvigs Bøxel Brev paa Lifs Fæste til Sæbiørn Sæbiørnsen paa een Jorde Part som skylder ½ Løb Smør ½ Huud udi gaarden Øfre Beltestad dat: 26de Maj 1755.

3de Hr: Provsten Edvard Christies Fæste Brev til Ørje Jacobsen paa 1 ½ Løb Smør udi Gaarden Toe, som er Præste Enke Sæde, dat: 4de Octobr: 1755.

4de Hr: Krigs Commissari Dahls Fæste Brev paa Livs tiid til Christopher Christophersen paa 1 Løb Smør udi gaarden Stoere Sættre dat: 18de Aug: 1755.

5te Anders Povelsen Nordhus paa egne og 2de Brødres veigne Hands Bøxel Brev til

1755: 1b

Johanes Erichsen paa gaarden nedre Beltestad af skyld 1 Løb Smør 1 Huud, Lifs Fæste dat: 1te Julj 1755.

6te Steen Olsen Fladeragers Bøxel Brev paa Lifs Fæste til Endre Larsen Drange paa 6 Mrk: Smør i gaarden Drange dat: 5te Maj 1755.

Sæbiørn Jacobsen Færevaag anviste i Retten 8 rdr: Hands 2de Myntlinger Christopher Hansen og Sophie Hansdatter Sunde tilhørende, med forspørsel om nogen same imod lovl: Renter ville laane, Mens da ingen derom meldte Sig blev Pengene Forseiglet af Sorenskrifveren [og] Formynderen tilbageleveret.

Derefter blev læst

Hr: Kamer Raad Heibergs Fæste Brev til Størker Belt paa 2 Pund 15 Mrk: Smør i gaarden Belt desligeste underliggende Humervig skyldende 1 Pund dat: 4de Octobr: 1754.

Formedelst aftenens paakomme opsettes Retten til i morgen.

Dagen nest efter, som var den 7de October, blev Retten igien sadt med forbemelte Laug Rett i Velbemelte Fogeds overværelse.

Hvorda Fogden Hr: Andreas Juel, for Almuen til Eet Tingsvidnes erholdelse, fremsadte følgende Qvestioner. 1te Om her i Skibredet eller af dets Almue er fundet eller bierget noget slags vrage eller Strandet godtz. 2det Om her i Skibredet er falden af Arve Midler nogen forlovspege. 3de Om her er falden nogen forbrudte boes Lodder, arveløs godtz, 6te og 10de Penge for udenRigs førte Midler, og andres deslige uvisse Indkomster. 4de Om her findes nogen uskyldsadte Rydningspladser og deslige Herligheder. 5te Om her i Skibredet boer nogen bosiddende Mænd, som foruden sin egen paaboende gaard, bruger nogen anden Hannem tilhørende gaard eller plads, 6te hvad Sauger her findes og om der nogen forandring med dem er skeed siden seeniste Høsteting. 7de Om her i Skibredet dette Aar har opholdt sig flere Giestgivere, Strandsiddere og Kremmere end de 2de Previligerede Giestgivere paa Giestgiverierne Neshavn og Godøysundet, og som kunde være anseet til Skats svarelse efter Skatte Forordningen. 8de Hvor og hvad Stoer Jordepart Bøygde Lænsmanden udj dette Skibrede self bruger og beboer. 9de Om nogen her i Skibredet er befunden at have begaaet uLovlig Skov Hugst eller bord Skiørsel imod de om Skov væsenet udgangne Forordninger, og om nogen bøder desformedelst er faldet. 10de Om her i Skibredet er nogen Almindinger, og om der er nogen, som derudj haver Ryddet og der boer, haver hugget udj dem tilliggende Skove, være sig Saug Tømmer eller anden Træelast. hvortil Almuen svarede Enstemmig til En hver Post i sær som følger. Til 1te Qvestion Nej, til 2den Qvestion lige saa Nej, til 3de Qvestion, Nej, til 4de Qvestion, ligesaa Nej. Til 5te Qvestion Nej, til 6te Qvestion, at med Saugerne er ingen forandring skeed siden Taxationen, Til 7. Qvestion Nej der findes ej flere end de 2de Giestgivere paa Neshavns og Godøesunds Giestgiverier. Til 8. Qvestion, som sædvanlig, Til 9. Qvestion, at ingen er befunden at have begaaet uLovlig Skovhugst, og altsaa ej derfor nogen bøder falden. og Endelig til 10. Qvestion, at her i Skibredet findes slet ingen Almindinger, hvorudj nogen kand Rydde til beboelse, og altsaa er ej heller nogen som kand have hugget noget enten Saug Tømmer eller anden Træelast. hvorefter dette Tingsvidne blev sluttet.

Paa Fogden Hr: Juels forlangende, svarede Lænsmanden og Almuen Enstemmig, at alle og Enhver, som har Skydset Ham og Sorenskriveren til og fra de Ordinaire Tinge dette Aar, Rigtig har nødt og af dennem blevet betalt Deris Ting Skyds med 4 s: for hver Miile

Odels Mandtallet blev i Retten anviist og oplæst, samt af alle uimodsagt. Ligeledes blev anviist det Beneficerede Mandtal som blev oplæst, hvortil Almuen svarede: at dennem er bekient at hans Maj:t ved allernaadigst Resolution haver tilladt at Engel Schiørsands Eiende 1 Løb 2 pd: 6 13/24 Mrk: Smør i gaarden Øvre Dalland maatte Mageskiftes imod gaarden Berge i Ous Skibrede, saaleedes at Dom Kierkens Cappellanie herefter skal eje de oven melte 1 Løb 2 pd: 6 13/24 Mrk: Smør i gaarden Øvre Dalland, og Engel Schiørsand gaarden Berge 1 Løb Smør 1 Huud. Hvorpaa Tingsvidne blev udstædt.

Fogden paa hands til Almuen fremsadte Spørmaal fick til giensvar, at gaarden Nedre Kleppe 1 Løb Smør ½ huud har dette aar ligget Øde, for aarlig gresleje 64 s., og at samme ligger i Landlegdernes District. Sluttelig og end viidere forklarede Almuen om denne gaardepart, at deraf ej dette aar er faldet nogen bøxel. Paa hvilket alt Tingsvidne af Rettem blev udstædt.

Dernæst blev læst

Hans Ericksen Lille Korsnessets udgifne {Skiøde} Obligation paa Capital 16 Rixdlr: med paagaende Renter til Lars Elliasen Øvre Waage, hvorefter Pandt settes hannem gaarden Lille Korsnesset af Skyld 18 Mrk:r Smør, dateret 12te Maj 1755.

Og Hans Samsonsens Øcklands paa sine 4 børns veigne, udgifne Skiøde til Samson Joensen paa ½ Løb Smør 1/3 Huud udj gaarden Vevatne, dateret 6te Octobr: 1755.

End viidere blev Publiceret

Johannes Ericksen Sundvors udgifne bøxel Brev paa Lifs fæste til Omund Knudsen Hiertager paa 1 pd: 3 Mrk: Smør ½ huud udj gaarden Grepne, dateret 30 Septembr: 1755.

Prousten Velædle Velærværdige Hr: Edvard Christie haver til dette ting tiid og Stæd Mundtlig ladet indstefne Morten Korsnesset og Ole Bersvogen, fordie de har nægted at betalle Citanten \en/ Tiende af dend feede Sommer sild, de omtrent 4 uger siden fangede og fiskede udj Kierke sundet ved Tysnes Præstegaard, Hand som Sognepræst til Tysnes Præstegield med Rette tilkommer, og hvorvel de af bemelte fangne fisk har betalt Citanten Lands Lod, derom da at anhøre Provene Niels Lille Gudøen og Amund Schippervig, som under Falsmaal ere Stefnte at forklare hvormange Tønder Sild, de indstefnte ovenbenefnte tiid haver bekommet, samt derefter at taale Dom til bemelte fiske tiendes ydelse, til Citanten, item at erstatte Processens omkostninger.

Af de indstefnte Vederparter mødte Morten Korsnesset, som tilstoed at vere i denne Sag lovlig stefnt, mens Ole Bersvogen indfandt sig icke efter paraabelse. Vidnerne Niels Gudøen og Amund Schippervigen mødte og vedtog lovlig varsel.

Stefne vidnerne Madz Gudøen og Ole Nattvigen bekreftede ved Eed, at de saaledes som oven anført udj denne Sag noget over Fiorten Dage siden Stefne for Citanten Ole Bersvogen for hans boepæll.

Citanten fremstillede sin vidner med begier at de maatte afhøres.

Ite Vidne Amund Schippervigen aflagde Eed og vandt, at omtrent 4 uger siden kastede Morten Korsnesset og Ole Bersvogen udj Kierckesundet ved Tysnes med 2de Deris fiske Nøder, 1st med dend Ene Noed Eet kast, da de ingen Fisk becom, dernest blev kasted et kast med en anden Noed, og da becom de omtrent 1 ¼ td: Sild, som der blev i Land treckket paa vidnets brugende gaard Schippervigen Tysnes Præsteboel tilhørig, dens Land, Lands Lodden af Ditto 1 ¼ tde: blev vel vidnet leveret og omtrent var en Fierding, Mens fordie

Deponenten ej forstoed sig paa hvad enten sam/m/e tilckom Hr: Prousten, eller ham som Leilending, Reiste hand hen dermed til Præste gaarden

1755: 2b

hvorhelst hand sam/m/e Lands Lod fra sig leverede, efterdie Hr: Prousten paa tilspørgende, sagde sig dertil at være berettiget, Endelig blev og med dend ene af bem:te Nøder treckcket 3de og sidste gang langs eftter bem:te Kiercke sund som ligger icke langt fra Tysnes Præstegaard, udj hvilcket drætte vederparterne becomm eftter vidnets Skøn 6 tdr: Sild.

2det Vidne Niels Godøen aflagde Eed og vandt Enstemmig med første Vidne, forsaa vidt dend fangne fisk udj det af ham omprovede 3die og sidste fiske dræt betreffer, Mens vidnet var ej hos, dend tiid Noden de 2de første gange skulle være udkasted, og altsaa ikke heller veed hvor meget fisk de indstefnte da bekom.

Citanten producerede da i Rette for at Legitimere sin paastand og Rettighed til Tiende kravet Copie af et Kongel: Rescript dateret 24 Februarj 1703, saavel som en Laug tings dom afsagt d: 20 Julj 1748, som viiser at hand var berettiget til Tiende, og da, som de indstefnte eftter Lovens 2 bogs 22 Capit: 3 art: icke hafde advaret Præsten at være tilstæde for at tage sin tiende, nu ogsaa for Retten declarerede aldeles ej at vilde viide af nogen tiendes ydelse; Saa indstillede Citanten det til Rettens kiendelse, og formeenede derpaa at erholde Domb. \Det allegerede Rescript og Dom bleve oplæste/

Paa tilspørgende sagde Morten Kaarsnesset at af den omprovede Sild, blev inted til Bergen indført.

Eragted!

Dend Lovl: Stefnte, men absente Ole Bersvogen gives Laug dag til næste almindel: ting med tilsvar i denne Sag.

Peder Endresen Haaland fremkom for Retten og Lyste sin Odels og Penge Mangels Lysning til dend anpart som Johannes Nielsen nu paaboer, hvilcken Jordepart hand Reserverer sig, som sit sande Odel, i tiiden at indløse.

Stædets Foged Hr: Juel i Rette æskede dend fra seeniste Ting udsadte Sag imellem Andor Larsen Singelstad og huustrue Helga Anders Datter fortiilig Sammenleje betreffende. af de forelagde mødte ingen eftter paraaab.

Bøygde Lænsmanden Madz Godøen og Ole Natteviigen bekreftede ved Eed, at de for 14 dage siiden haver Lovlig Stefnt de udeblevne.

Hr: Fogden Juel, som Declarerede at de paastefnte bøder er falden i Hr: Kammer Raad og forige Foged Heibergs betienings tiid, paastoed derfor Dom paa Hr: Kammer Raadens Veigne.

Afsagt!

Andor Larsen Singelstad og Helga Anders Datter, bør for den med hin anden hafte uimodsagde fortiilige Sammenleje, betalle følgel: Lovens 6te bogs 13 Capit: 1te Art: til forige Foged Hr: Kammer Raad Heiberg udj bøder 3 Rdr: 2 Mrk: 4 s: 15 dage efter denne Doms Lovlige forckyndelse under adferd eftter Loven.

Stædets Foged Hr: Juel, for forige Foged Hr: Kammer Raad Heiberg i Rette æskede dend fra seeniste Ting udsadte fortiilig Sammenleje Sag mod Niels Andersen Gierstad og Hustrue Agatha Villumsdatter som ej mødte, og hvorfor Lensmanden Madtz Godøyen og Ole Natvigen bekreftede ved Eed at de meere end 14 dage siiden i denne Sag og til dette ting haver varslet de udeblevne Persohner for Deris boepæll.

Fogden begierede Dom.

Afsagt!

Niels Andersen

1755: 3

Gierstad og Hustrue Agatha Villumsdatter, som baade er stefnt og givet Lav dag, Mens dog icke indfunden sig med tilsvær, mindre med Ringeste benægtelse mod Søgemaalet; tilfindes følgel: Lovens 5 bogs 13 Capt: 1 Art: udj bøder, for med hin anden hafte fortilig Sammenleje at betalle til Citanten Kammer Raad Heiberg 3 rd: 2 Mrk: 4 s: 15 dage efter denne Doms Lovlige forckyndelse under adferd efter Loven.

Stædets Foged Velædle Hr: Andreas Juel, gav tilkiende at hand til dette ting tiid og Stæd, mundtlig haver ladet indstefne Abigael Peders Datter Enevigen, som i Løsagtighed har ladet sig besvangre, Men ej end nu udlagt nogen barne Fader, ej heller været til Confirmation at taale Dom til bøders udredelse og Persohnlig Straf efter Forordningen.

Dend indstefnte mødte icke efter paaraab;

Stefne vidnerne Madtz Godøen og Ole Natvigen, bekreftede ved Eed at de for meere end 14ten Dage hafver \indstefnt/ bemelte Abigael Peders Datter Eneviigen.

Eragted!

Abigael Peders Datter Enevigen, gives Laug dag, til næste ting med tilsvær og for at være Rettens Examen undergivet i denne Sag.

Dernest blev Publiceret

Rasmus Larsens udgifne Obligation paa Capital 20 Rixdlr: til Ingebret Joensen Bache, hvorføre hannem Pandt settes 1 pd: 3 Mrk: Smør i gaarden Lunde herudj Skibredet, dateret 7 October 1755.

2det Lars og Siur Nesses udgifne fæstebrev til Giestgiveren Sr: Peder Olsen paa det plads Neshavn, hvor hands Huuser er paastaaende. Dateret 1te October 1754.

Restancen for dette Skibrede Stoer 266 rdr: 1 Mrk: 1 s: blev derefter oplæst, og af alle uimodsagt.

Derefter blev til det Almindelig Ting foretaget dend her hid ved Eragtning nestl: 25 Septembris forfløtte Aastæds Sag imellem Ole Mickelsen Opdal med de fleere og Leileningen paa Storøens Mensal gaard Jellefald Ole Christophersen, et omtvisted Stæd Groven kaldet, som ligger vesten for Øyjordens eller Jellefalds Elven, oven {paa} \for/ det saa kaldede Langelie brottet, og Retten betient med de self samme Laug Rettesmænd, som den paa de omtvistede Aastæder blev beklædet af, hvilken Sag nu af Bøygde Procurator Hans Waage atter blev i Rette æsket.

Af Citanterne Sisterede sig Ole Mikelsen sig paa egne og de Øvriges veigne, saa indfandt sig og for Retten Indstefnte Ole Jellefaldz tilligemed hans antagne Fuldmægtig Procurator Hans Giøen.

Citanternes Fuldmægtig i Rette lagde dernest et af ham paa Deris veigne forfatted Skriftlig forsætt i Sagen under 6te October 1755 som blev oplæst.

Procurator Giøen protesterede imod Citanternes Fuldmægtiges i Rettelagde forsætt, at det ej maatte komme Hans Principal Ole Jellefald til nogen slags Prejudice, dernest lagde hand i Retten sit Skriftlige forsætt dateret denne dags Dato, som blev oplæst.

Bøygde Procurator Hans Waage protesterede imod det af Procurator Giøen i Rettelagde Skriftlige forsætt, at det ej maatte komme Hans Principaler til nogen Last, hvad sig angaar det Skiftes gaard hand taller om efter Grov Rusten har aldrig været noget Skiftes gierde,

Men har været opsadt af Opdals Opsiddere i deris egen Marck for Deris egne Høeslaatter, for at Deris egne Chreathurer icke skulle komme der ind for at udrydde bemelte Deris

1755: 3b

Høe slaatter, og som Retten har været paa Aastæden og effterseet at Jellefald har saa megen udmarcker, at de slett icke behøver denne omtrette \slaatte/ til nogen slags beite, Mens skeer allene for at angribe sig det, som ej gaarden med Rette tilhører, ej heller har gjort for Retten nogen slags beviislighed, at det omtvistede Stycke Marck, ej nogensinde har \til/hørret gaarden Jellefald, Men at alle vidnerne paa begge siider Enstemmig har forcklaret at gaarden Opdal har ejet og brugt det omtvistede stycke Marck i langsommelig tiid Mand effter Mand; i det øvrige Reffererer hand sig, til sit i Rettelagde Skriftlige forsætt.

Procurator Giøen Reffererede sig til sit i Rettelagde Skriftlige forsætt, og i dets andledning, vilde hand afvarte Naar Dom vorder afsagt, Rettens biefald.

Hans Waage Reffererede sig til sit forige, og dernest i Rettelagde det over aastæderne optagne Kart underskrevet af Optageren Mons:r Holfelt, med Decleration at Citanterne og Ole Jellefald, hver har givet for Cartet 3 rd: 3 Mrk: 12 s:, saa har og Citanten Ole Mickelsen paa egne og interessenteres veigne kosted paa Conducteurs fløtning til og fra aastæderne, sc: 3 Mand hid og 2 tilbage 1 rd: 4 Mrk: Og udj Diet penge 3 Mrk:, Saa at Citanterne har betalt 2 rd: 1 Mrk: for Cartet som har kosted 9 rd: 2 Mrk: 8 s:, mere end af Ole Jellefald udgivet er, af hvilcke 2 rd: 1 Mrk: det effter Comparantens Meening hafde tilkommet Ole Jellefald at svare halvningen med 1 rd: 8 s:

Paa tilspørgende Svarede Ole Jellefald at hand som Leilending icke kand underskrive Cartet, men saadant maae vel skee af Hands brugende gaards LandsHerre Hr: Schmit eller Hr: Vendelboe, til med er af Cartet udeladt adskilligt, som derpaa burde findes, og i blant andet Parternes gaarder som Mand nu af Cartet ej kand {for} see enten i hvad Linnie eller hvor langt de ligger fra de omtvistede Stæder, saa er derudi icke heller betegnet enten Langelien som ligger neden for Groven heller field Høyden paa hvilcken deelegangen effter Comparantens formening, endes imellem Opdal og Jellefald, Endelig sagde Ole Jellefald at hans som Leilendings leilighed er icke at koste Rettens Middel paa stæden igien, Paa Rettens tilspørgende Declarerede og tilstoed Ole Jellefald ej allene at Oppedals udmarcker ligger Norden for dend paa Cartet anførte Streckning betegnet med bogstaverne, D: E: A: F: G: og C: Mens end og at paa dend Vestre Siide af fieldet gaar i ligemaade Opdals udmarck lige til Nordbustes ejendomb \omtrent/ ved bogstaven C: modstøder, Men hvad sig de Marcker, der ligger paa søndre Siide af bemelte deelestreckning Neden og Østen under bem:te Høye field er angaaende, da har derudj hvercken Opdals eller Nordbustes Opsiidere nogen Ejendom;

Eragted!

Da Det Producerte Cartes Rigtighed ej allene paa Contraparten Ole Jellefalds siide icke er tilstaaet, Mens end og af Ham tildeels beskyldt for at mangle visse fornødne ting, Saa er det fornøden at samme med aastæderne af denne Rett bliver Confronteret, da det vil viise sig, hvad enten samme er oplyslig og Rigtig nock, eller feiler oplysning og forbedring, udj dets andledning udsettes Sagen til saadan tiid nest anstundende Sommer paa de omtvistede aastæder \igien foretages/ som vedkommende betimelig paa anfordring skal blive tilkiendegivet.

Da dereffter 3de ganges udraab, om der var nogen som meere vilde gaae i Rette, og ingen indfandt sig, saa blev Tinget for dette Skibrede

1755: 4

Ophævet.

Anno 1755 d: 9de octobr: blev almindel: Høste Skatte og Sage Ting for Ous Skibredes Almue holdet paa gaarden Lundervig ibdm: og Retten betient med eftterskr: 8te Eedsorne Laug Rettesmænd Neml: Knud Joensen Høysæter, Niels Torbensen Søndre Holmefjord, Anders Olsen Hafskaar, Hendrick Larsen Kuven, Ole Hansen Stensland, Lars Hansen Stenstvedt, Lars Torbiørnsen Wafedt, \og/ Engel Christophersen Helland. Ofverværendes Kongl: Maj:ts Foged Welædle Andreas Juel med Menige Tingsøgende Almue.

Hvornest Allerunderdanigst og underdanig blev læst Den Kongl: Allern: Forordning og den Høye Øfrigheds Foranstaltninger som nest forige Ting for Opdahls Skibrede bleve læste og paa Bechervigs Ting Speciel ere i Protocollen ekstraherede.

Videre blev læst

1te Hr: Consistorial [Raad] Gielmuydens Fæste Brev til Ole Nielsen Reista paa ½ Huud!! (Løb?) Smør 1/3 Huud i gaarden Stentvedt, Mensal gods og det for den Sistes Livs tiid, dat: 11te Martj 1755.

2det Velbem:te Hr: Consistorial Raad og Sogne Præstes Livs Fæste Brev til Bagge Baggesen paa Mensal gaarden Lussand skyldende 1 Pund 16 ½ Mrk: Smør, in duplo forfatted med Revers paa gienparten dat: 16de Junj 1755.

Formedelst afttenens paakom/m/e Ophæves Retten til i Morgen.

Dagen nesteffter som var d: 10de octobr: blev Retten med forbem:te Laug Rett i Fogdens ofverværelse atter Sadt paa ben:te Tingstæd Lundervigen.

Studiosus Mr: Gerhard Gielmuyden mødte for Retten paa Sin Fader Hr: Consistorial Raad Gielmuydens veigne angaaende Tingsvidnes erholdelse over Hr: Thomas Meyer der tilforn er Muntl: eftter Lovens varslet at møde d: 9de og 10de octobr: paa gaarden Lundervig af Stefnings Mænd Baar og Hendrick Kuvene for at høre om Hands forøvede Afsindighed paa Ous Præstegaard D: p: Trinitatis Videre underveis til Hr: Provsten Christie, derifra til Bergen underveis, Siden i Hands Broders Huus og Videre som kand være Passeret, til den ende er Comparenten udbedende at Saa Snart Tingsvidnet er aflagt, Consistorial Raad Gielmuyden maatte faae det beskrevet.

Procurator Sr: Cramer Sineur fremstoed paa lovl: indstefnte Hr: Thomas Meyers veigne Skiønt Varsels Maaden løber An imod Lovens 1 B: 4de Capt: 5te Art: henseendes til at Citantens Vidner ikke blev bekientgiort for den indstefnte ved Varselets Ankyndigelse og altsaa omstendighederne med Vidnerne er Skiult for Hr: Meyer, hvorudover Comparenten maatte forbeholde Principalen ald vedbørlig indsigelse, desligeste ogsaa imod Forordning af 3de Martj 1741 d: 1 art: i betragtning deraf at Vidner icke bliver Stefnt under Lovens Fals maal, thi som det Saaledes absolute behager Citanten Hr: Consistorial Raad og Pastor Gielmuyden at een Præste Mands bedrifter udi afsindighed forøvet skal legges blank (blaack?) for publico til Hands

1755: 4b

Bekjendelse for De Sognemænd hos hvilke Hand som Kaldet og bekræfted MedTiener skulle Staae i Agt og Ære, Saa var det Aarsagen hvorfor Hr: Meyer paa den eene Siide passive maatte Taale at Hands Sogne Præst intenderer Saadan hans Omgang imod Sig, Men paa den Anden Siide forbeholde Competentia Juris udi alle tilfælde. Saaledes var Comparenten færdig hvis det egentlig Saa skal være og Stefnemaalet uforbigiengelig nyde fremgang at paahøre Vidner ofver Principalsens gierninger tenteret udi Hands Afsindighed og Fornuftløse omstendigheder med saadan tillid(?) at intet af deelene skal kunde Reignes Hr: Meyer til besvær, Eller hindre Hannem udi Tienisten som Hand er beskikket til, da Hand ved Guds Raad og hielp af den paafaldne Svaghed for lengst er Restitueret, Samt færdig og beqvem ved Guds Naade og biestand Sit Præste Embede forsvarl: at betiene, hvorudover Qvæstis i fremtiden ingenlunde kand blive: om Hands bedrifter imedens Hand var fra Forstanden, thi Saadant undskylder alle Christne Siæle, og heller Condolerer end som oppriper, Men Qvæstio vil blive, om Hr: Meyer en præsent er duelig til Sit Embede, og da dette er Citanten med Mange Andre Guds Børn vitterl: Saa ville Comparenten fremdeles paa Agte hvadenten Sagen paastaaes Continueret eller og betimel: blive Stoppet og ophævet, ligesom og Comparenten i første begivenhed forbeholdt at plaudere Sin Principals portes efter Lovens Forskrift, Mens henseendes til det Sidste, bortfare fra Stædet med fornøyet Sind, Siden Hand da kunde glæde Sig ved til 2de Hæderlige Mænds Forligelsemaal at hafve været et Middel.

Studiosus Gierhard!! (Gerhard) Gielmuyden efter at Procurator Sr: Cramer hafver ladet tilføre paa Hr: Meyers Siide, paastaar dog Gierhard Gielmuyden [paa]? Hands Fader Consistorial Raad Gielmuydens veigne at Tingsvidnet maatte fares fort med og til den ende indleverer Sit!! (Sin) Faders Indlæg som blev oplæst dat: 8de octbr: 1755.

Procurator Cramer paa Hr: Meyers veigne anmerkede at Citantens beskyldning henseendes til Embedes førsel bliver ugyldig uden Lovmessig Beviis og at den frygt Hand bærer for Skades tilføjelse i sit Hiem den kunde dræbes, naar Hr: Meyer fick et Andet beqvemt stæd til Logement, Mens henseende til hoved Sagen som paadrives efter indgifvende Qvæstioner da paastoed Comparenten at ingen af begivenhederne saafremt De og nøyagtig kunde afbeviises skal blive Hr: Meyer til nogen nachdeel, Saasom Citanten Selv tilstaar Sandheden Neml: at Hr: Meyer tenterede Saadant imedens Hans var fra Sin Forstand.

Citantens udsendte Søn fremstillede dernest De udi Indlægget

1755: 5

Paaberaabte Fem Vidner for hvilke Eedens Forklaring af Lov Bogen blev oplæst, og hvorefter Vidnerne udi denne Sag der efter omstendighederne blev ageret inden lugte Døre end og fra dends incammination bleve Separerede.

Ite Vidne Niels Amundsen Reista aflagde Eed og hvorefter til Ham blev fremsadt af Retten De udi det indkomne Indlæg fremførte Qvæstioner og hvorpaa Hand Svarede Saaledes som følger sc: til Ite Post at paa een Søndag nestl: Sommer som Vidnet der var ved Søren ved Ous Præstegaard blev hiemkaldet til dito Præstegaard af aarsag at Hr: Meyer Skulle være fra Sig Selv, da efter at Deponenten til Præstegaarden ankom forefandt Hand der Hr: Consistorial Raad Gielmuyden staende uden for Døren talende til Hr: Meyer der stoed paa Sit Kamer og hafde vinduet aabet!! (aabent) igiennem hvilket Vindue som var udi 2den Etage hand sc: Hr: Meyer hafde \Stucket/ sit Hovet og Hænder samt halfParten af Bulen, hvad Ord Citanten lod falde gav Vidnet ingen Agt paa Mens Merkede dog ei rettere end same bestoed udi een Sagtmodig Formaning, derpaa gick Vidnet efter Citantens ordre op paa Hr: Meyers Cammer da Vidnet ved opkomsten nermede Sig hen til det Vindue igiennem hvilket Hr: Meyers halve Bull enda var, og efter at Deponenten saa løselig hafde taget Ham om Livet, og Hr: Meyer hafde vent Sig fra Vinduet til Vidnet og Hr: Meyer tillige lod Sig

Merke med at hand Kiente Vidnet, Saa var det Hr: Meyer Spurdte om Vidnet ville kaste Ham ud igiennem Vinduet, men som Vidnet dertil Svarede Nei og derhos bad at Hr: Meyer ville nedlegge Sig i Sin Seng for at Søge Roelighed, Saa var det at Hr: Meyer ej allene Takkede og Welsignede Deponenten for die Hand var kommet til Hannem, Mens Hr: Meyer fuldte og Vidnets Raad i at nedlegge Sig, lidet derefter som det 2det indstefnte Vidne Ole Ollund iligemaade indfandt Sig paa dito Kammer, Saa blev same Vidne i det første af Hr: Meyer Welsignet for die Hand kom der op Mens strax derpaa begyndte Hr: Meyer som var Rasende og Afsindig at Bande og Sige at same Ole Olland strax skulle gaae ud af Kammeret igien, Saasom hand ville ei have nogen uden Vidnet hos Sig {uden Vidnet}, endel: Siger Vidnet at i den tiid hand som melt var paa Hr: Meyers Kammer, da var Hands opførsel gandske Daarlig thi Hand Bandede og tog Slet afstæd, uden at nafngive {hvem} \om/ det var nogen som Hand Bandede, Mens ikke hørde Vidnet at Hr: Meyer Sagde at Hand ville Spinge!! (Springe) eller Kaste Sig ud igiennem Vinduet, end videre Spurde og Hr: Meyer Vidnet om Hand ikke ville Kaste Ham ud igiennem Vinduet eller om det ei var mueligt at Hand Kunde komme der igiennem. Til 2den Qvæstion at Hr: Meyer den omprovede tiid hylede eller Skreg over Sig som et galt Meniske. til 3de Qvæstion at Hr: Meyer begierede!! (begieredes?/ble begieret?) af Vidnet med flere som hafde indfundet Sig paa Hands Kammer berørte tiid, og af Dennem blev tillagt at gaae ned af berørte Kamer uden Støfler Skoe eller Tøfler i Sine Strømper og under geleide af Vidnet og een anden der holdt Ham under Armene, Hr: Meyer gick ved nedkomsten ei frem og tilbage paa Borregaarden, Mens i det stæd Directe til Porten foregivende at Hand ville De skulle bringe Ham hen enten til Klockeren der beboer een der hos liggende gaard Kaldet Kuven eller og til Lyse Closter gaard, Hand blev saa paa bem:te Maade geleidet Snart af 2de Snart af andre 2de af de indstefnte 5 Vidner fra Ous Præstegrød: til et lidet støcke paa Ous Hovet Kierkes Væstre Siide, og da De enda Observerede at Hr: Meyer vedblev det fattede Forsæt med at ville forføye Sig til een af ben:te 2 Stæder Saa bragte De Ham tilbage til Præstegaarden igien, og hvortil

1755: 5b

Hand ikke enten Viiste Sig enten gandske villig eller uvillig. til den 4de at Hr: Meyer besagde tiid bandede paa at hand aldrig Mere skulle komme der paa Sit Kammer. Vidnet erindrer ei at Hand bad noget Farvel og altsaa veed og Vidnet ej eller!! (heller) at forklare noget om de omspurdte underlige Miner. til den 5te at Hr: Meyer var gandske Rasende den tiid Vidnet og de øfrige 4re indstefnte Prov berørte Søndag førde Ham i Baad fra Ous til Hr: Provsten Christie. til den 6te at da Hr: Meyer efter hand var komet i Baaden Spurdte Vidnet og de øfrige 4 Prov, hvorhen De ville føre Ham og De hafde Sagt til Hr: Provsten Christie, Saa udlod Hand Sig ei \eftter det Vidnet erindrer/ med enten være derved Misnøyet eller tilfreds, Mens Citanten var det som befalede Samtl: Vidnerne at {føre} bringe Ham først til Hr: Provsten Christie og der efter til Hands Broder Hr: Raadsmand Meyer udi Bergen. til den 7de at Hand har tilforn Sagt hvad Ham er bekient om Hr: Meyers opførsel i Ous Præstegaard førend Hand som melt blev ført derfra, Mens hvad Sig Reisen til Provsten og Hands Forhold i Provstens Huus betrefter, da var Hr: Meyer paa Baaden underveis Rasende og uroelig, thi først ville Hand velte Sig ud ofver Baaden Mens som Hand derudi blev hindret af den af Vidnerne som Sad hos Ham, Raabte og Spurde Hand først om de ville dræbe Ham eller Kaste Ham ud og Siiden da de dertil Svarede Nei, om det ei var muelig at Hand Kunde komme ud af Baaden, Videre forklarede Provstet at efter at De var Avangeret saalngt hen saa De fick Tysnæs Kierke og Præstegaard i Øyesiu, begyndte Hr: Meyer udi Sit Raserie høyt at Raabe Hr: Provsten Christie ved Nafn og det uden ophør, naar og den der som melt Sad og bevaagtede Ham ville {holde med} Hindre Ham derudi ved at holde Sin eene Haand for Hands Mund, Saa bed Hand efter Haanden. efter at De var med Ham komet ind i Hr:

Provsten Christies Stoer Stue og Hr: Provsten efter Hr: Meyers begier hafde Kysset Ham først een og Siden 2de gange samt og derhos bedet Hr: Meyer betencke Sig og Samle Sine Sandser, da var det at Hr: Meyer der blev holdet under Armene af 2de af ben:te 5 Vidner, først i Raserie blæste Spyt af Munden og Anden Materie af Næsen med den force at same kom paa Provsten som stod Mit for Ham, og i det same efter at Provsten hafde givet sig lidet afsides, Spendte Hr: Meyer efter Hr: Provstens Mave med {begge} Sin{e Føder} \Eene/ Fod i stor hast, mens blev ved een af Vidnerne hindret fra at treffe Provsten, endel: Siger Vidnet at saa ofte Hr: Meyer hos velben:te Hr: Provst fick Fruentimer at See, skielte Hand Dennem ud for Horer og Tasker. Til den 8de at det er og forholder Sig Saa som omspurdt er dog fortaalte de Provsten ved ankomsten til Præstegaarden at Citanten hafde befalet Denem at føre Hr: Meyer fra Provsten til Hands Broder i Bergen. Til den 9de at det forholder Sig Saa i Sandhed som omspurdt er. til den 10de at Hr: Meyer underveis Spyttede paa den der Sad hos Ham ville og Slaget Ham men blev derudi hindret. til den 10de!! Svarede Provet ja til den 11te ligesaa til den 12te at da De var komet med Hr: Meyer til Backe Sundet og et lidet Skib samt een Jægt kom ved Siden af Denem kasted Hr: Meyer Sig i hast omkring i Baaden og Raabte til De som var paa Skibet og Jægten, Samt skielte Dem for Hoerer og

1755: 6

Tasker, hvilket forvoldte een latter hos De som blev udskieldet, Mens same ophørte saa Snart Dennem blev Sagt det Hr: Meyer var fra Forstanden. Til den 13de ja at De ofte hafde megen umage med at hindre Ham fra af Boxerne at udtage og blotte Hands lønlige Lem. til den 14de ja, de stillede ham tilfreds ved det De lofte at føre Ham til Lyse Closter hvorhelst Hand tilforn i Raseriet hafde Sagt Dennem at Hand Mente Hands Kiæreste fandtes. Til den 15de at i det same De kom ind med Hr: Meyer i Hands Broders Huus i Bergen ville Hand ei tilladt Vidnerne at følge med sig ind i Huuset men lod Sig dog omsider overtale derudi at Samtykke, efter at hand var indkomet og Tieniste Pigen i Huuset kom der ind Skielte Hand hende for Hoere og Taske ville og have ledet hende ud, Siden kom først een og derefter den anden af Hands Brødre som af Ham vel og anstendig blev modtaget ja Hand holt Sig og saa stille og Roelig at ingen kunde Mercke ham feilede noget ligesom Hand og 2de gange Kiøbte Brendevin som Hand skienkede Vidnet og de øfrige indstefnte Prov med, Mens som Vidnerne forlod Stuen {og ville} \for at/ gaae derfra og Hr: Raadmand Meyer fuldte Dennem ud i gangen, da kom Hr: Meyer Strax ud og forcerede Vidnerne strax at forføye Sig ud paa gaden. Og til den 16de Qvæstion at Hand ei Erindrer Sig mere i denne Sag at Prove end allerede udsagt er. Procurator Cramer Reserverede Principalen Hr: Mejer sin indsigelse imod Vidnet og hans udsagn, desligeste under selve forbeholdenhet tilspurdte Vidnet: først: Om Hr: Mejer dend omprovede dag paa Præstegaarden 2de gange blev tilbudet Sacramentet!!, og efter hvis Ordre, 2do hvem der befallede dem at tage fatt i Hr: Mejer, da hand udkom fra Citantens forpagter. 3tio Ligesaa at drage ham tilbage til Præstegaarden, da hand bad at gaae til Klockeren. 4de Om det var Natte tiid i aaben baad hand blev ført over Biørne Fiorden 5 fierdings Vei til Provsten Hr: Christie, og om icke Hr: Mejer var uvillig til dend Vei, Men Citanten sagde, hand skal did hvor jeg vil. 5te hvem der befallede Vidnet og hans Selskab til at fast binde Hr: Mejer, og hvem der betalte dem for Deris Reise og umage. Vidnet svarede til 1te Qvestion Nej! hand hørde det icke. Til dend 2den Qvestion: at, Hr: Mejer icke var i Forpagtnings eller Borgestuen, ej heller befallede nogen Vidnerne at tage i Hr: Mejer, Mens det gjorde Vidnerne af egen Drift, efterdie omstændighederne det udkrævede. Til dend 3die at ingen bad dem drage ham tilbage til Præstegaarden igien, da hand vilde gaae til Klockeren, Mens saadant skeede uden Ordre efter egen tilskyndelse, siden de syntes at Hr: Mjer var bæst tient dermed. Til dend 4de at Hr: Consistorial Raaden gav dem Ordre at tage en af sine Vinge baade, Mens fordie de tildeels befrygtede derudj at kunde bevogte Hr: Meyer saa vel

som udj en aaben baad, Veirliget og uden des var gott, saa tog de af sig self en Deris liden aaben baad, for med sam/m/e at komme desto hastigere afstæd, og paa samme aabne baad var det, de førte Hr: Mejer {fra} over Børne Fiorden Natte tiide fra Ous til Tysnes Præstegaard 1 ¼ Miils Længde. Og til dend 5te at Hr: Consistorial Raad Gelmeiden betingede og betalte dem fordie de førte Hr: Mejer først til Tysnes, og derfra til Bergen, Mens icke bad hand dennem

1755: 6b

at binde Hr: Mejer, derimod siuntes de {icke} at de icke med sikkerhed kunde bringe ham sine Veie fort, med mindre de brugte dend forsigtighed at legge baand paa hannem, og derhos tillige stendig have en Mand til bevogter siddende hos Ham. Endelig og hvad sig dend af Mons:r Cramer omspurdte 4. Qvestions slutning betreffer, Saa Declarerede Deponenten, det hand icke hørde Citanten siige at Hr: Mejer skulde Reise eller fare hvor hand vilde. Paa tilspørgende gav begge Parters Fuldmægtige tilkiende, det de icke hafde Vidnet Viidere at tilspørge end foran er anført, Thi blev derfor sam/m/e fra Retten Demitteret.

2det Vidne Ole Aadland aflagde Eed, hvorefter Sorenskriveren udj Retten for ham oplæste de udj det indkomne Citantens indlæg anførte 16 Qvestioner, da Deponenten besvarede Enhver i sær som følger sc: Paa dend 1te i Eet og alt som første vidne, undtagen dette Prov ej veed hvad ord eller andet, som Passerede paa Hr: Mejers Kammer i mellem Hr: Mejer og første Prov indtil dend tiid vidnet eftter \1te/ Provs forklaring kom op til dennem og fandt Hr: Mejer liggende i Sengen. Til 2den og 3 Qvestion, Lige som 1te Vidne. Til den 4de Ligesaa undtagen Vidnet \ej/ gav agt paa enten Hr: Mejer bandede paa icke oftere at vilde komme paa sit Kammer eller Ous Præstegaard igien, Mens En af deelene var det hand soer!! (svor) om. Til 5te, 6te, 7de og 8de samt de Øvrige af bem:te 16 Qvestioner, item til de 5 af dend indstefntes Fuldmægtig \til 1te Vidne/ fremsadte Contra Qvestioner, hvilke dette vidne forelæstes, svarede Provet udj ord og meening Enstemmig med første Prov, dog med dend forskiel, hvad sig Citantens 13de Qvestion angaar, at Deponenten icke andet kunde begribe af dend haarde omgang Hr: Mejer viiste imod sit lønlige Lem, end at hand intenderede derpaa at giøre Skade. Endelig gav Vidnet paa Mons:r Cramers tilspørgende, tilkiende, at hand bøxelviis beboer en af Ous Præsteboels Mensal gaarde kaldet Aadland.

3de Vidne Thommes Thom/m/esen Nordvig aflagde Eed og svarede paa Citantens Qvestioner som og ham blev forelæste, Neml: til den 1, 2, og 3de som andet Prov, Til dend 4de som første Prov, dog erindret vidnet icke at Hr: Mejer soer paa at hand icke oftere skulle komme paa sit Kammer, Thi vidnet erindrere icke Rettere, end Hr: Mejer om samme sit Kammer udloed sig med disse ord, her kommer jeg ej meere, Til \de/ øvrige {Qv} Citantens Qvestioner Excepto dend 15de som hand icke viiste nogen beskeed om, siden hand var ved Søen i baaden, svarede dette Vidne Enstemmig som 2det Vidne, og var det dette Vidne som sad i baaden ved Hr: Mejer, for at have tilsyn med ham. Til Mons:r Cramers 5 Contra Qvestioner, gav dette Vidne, et og det sam/m/e svar som de 2de første Prov.

4de Vidne Amund Nielsen Reigstad aflagde Eed, og besvarede saavel Hoved som Contra Qvestionerne, hvilke alle bleve ham forelæste, i alt saaledes som nest forige {og 2det V} \1te Prov/ for saavit det angaar, som fra begyndelsen af, Passerede paa Cappellan Kammeret og i første Qvestion Moveret er, Mens paa de øvrige Qvestioner kom dette vidnes svar over eens med hvis det 2det og 3de Vidne forklaret haver.

og 5te Vidne Anders Hansen Frøland aflagde \Eed/ og svarede saavel til Hoved \som Contra/ Qvestionerne Eenstemmig med første Prov, undtagen at hand inted om dend 15de vare bekient, Ligesom og om dend 13de gjorde

1755: 7

Samme forklaring som for det 2de 3 og 4de Vidne er tilført.

Studiosus Gerhard Gelmeiden hafde icke videre at indføre paa sin Fader Consistorial Raad Gerdt Gelmeidens Veigne, uden begierede af Sorenskriveren, Tings vidnet beskrevet paa Lovl: papiir saa snart skee kunde, og ellers i øvrige ting \vil/ have{r} sin Rett for sin Hr: Fader have Observeret i fald hand ellers noget til nestkommende ting være forearsaget at insinuere.

Mons:r Cramer Refererede sig til sit forige.

Efter Citantens begier bevilges ham forestaaende Provs brev slutted, Ligesom og samme hannem saa snart skee kand, jae mueligens, inden afrejsen fra dette Tingstæd skal vorde beskrevet meddeelt.

Tambouren Joen Isacksen Waagen haver til dette Ting tiid og Stæd mundtlig ladet indstefne Torjels Goupholm og Niels Torjelsen Goupholm, fordie de haver overfaldet Citanten med Hug og slag, derom at anhøre {Prov} følgende Vidner, som og under Lovens fals maal ere Stefnte sc: Maritha Niels Datter og Anna Goupholm, item Bornj Besses Datter Frøland, Zisselle Johans Datter Frøland, Gurj Anders Datter Børdahlen, Britha Niels Datter Reistad og Barbroe Reistad, samt {at} derefter at liide Dom til undgiældelse efter Loven, og desuden erstatte Citantens Processes omkostninger.

Af de indstefnte mødte ingen efter paraab.

Stefne Vidnerne Johannes Baarsen Tøsse og Lars Hansen Steentvedt bekræftede ved Eed, at de i denne Sag saaledes som ovenanført meer end 14 dage siiden Lovlig haver Stefnt ovenmelte saavel vederparter, som vidner, jae de sidste under falsmaal til denne tiid og dette ting at møde til vidnes byrds afleg.

Eragted!

De Lovlig Stefnte mens absente, Saa som Vederparterne Torjels Og Niels Goupholm, samt Vidnerne Maritha Niels Datter og Anna Goupholm, item Bornj Besses Datter Frøland, Zisselle Johans Datter Frøland, Gurj Anders Datter Børdahlen, Britha Niels Datter Reistad og Barbroe Reistad, Gives Laugdag til nest almindelig ting at møde, de 2de første med tilsvaret samt Provene at paahøre og de sidste for under falsmaal at aflegge Eedelig Vidnes byrd i denne Sag.

Stædets Foged Velædle Hr: Andreas Juel i Rette æskede forrige Foged \Hr:/ Kammer Raad Heibergs Sag, fortiilig Sam/m/enleje betreffende imod Bent Nielsen Hafskaar og Hustrue som endnu icke efter paraab indfandt sig, og hvorfore Varsels Vidnerne Anders Olsen Hafschaar og Engel Christophersen Helland blev fremstillet, da de ved Eed bekræftede at have efter seeniste Rettes foreleggelse over 14 dage siden i denne Sag Lovlig til dette ting at møde Varslet Bent Nielsen Hafskaar med Hustrue for Deris boepæl.

Fogden paastoed Dom!

Afsagt!

Bent Hafskaar og hustrue bør efter Lovens 6 bogs 13 Capt: 1te Art: betalle til Citanten Hr: Kammer Raad Heiberg de paastefnte af dennem uimodsagde fortiilig Sammen Leje bøder med 3 rdr: 2 Mrk: 4 s:

1755: 7b

Femten Dage efter denne Doms Lovl: forkyndelse under adferd efter Loven.

Tambouren Joen Isacksen Waagen haver til dette ting mundtlig ladet indstefne Lars Olsen Frøland, fordie at hand haver ladet falde ubeqvemme og N{ærs}ærgaaende ord imod Citanten

og det i vidners paahør, derfor at taale {til} Dom til Citantens friekiendelse samt Processens omkostnings erstattelse.

Lars Frøland mødte icke efter paaraab.

Stefne Vidnerne Johannes yttre \Tøsse/ og Lars Steentvedt bekræftede ved Eed, at de i denne Sag over 14 dage siden Lovl: haver Stefnet Lars Frøland fordi hand haver imod Citanten ladet falde endeel Nærgaaende og ubeqvemme Ord og det til dette ting at møde, Mens de Stefnede icke Lars Frøland enten at paahøre Prov eller taale Dom, Ligesom og heller ingen Vidner af dem bleve indkaldede.

Citanten begierede Laugdag for Lars Frøland, Ligesom hand og Reserverede sig til næste ting mundtlig at indkalde Vederparten til Provs paahør og Doms Liidelse, Saa og hvad Vidner hand til Sagens oplysning finder fornøden at betiene sig af.

Eragted!

Lars Frøland, gives Laugdag til næste ting med tilsvær i denne Sag.

Dernest blev \Læst/

Een under Hr: Raadmand og Notari Publicus udj Bergen Sr: Gelmeidens Haand og under Notari Seigl udfærdigede Copie af Kong Christian d: 5tes bevillings brev paa 2de af Bergens Instrumentister Povel Crøpelin og Rudolph Grips \gjorde ansøgning/ af dato 22 Septembr: Ao: 1686. samt \med/ jdtzige Konges Confirmation, hvor ved alle og Enhver er forbudet uden dem at holde noget Spiil i brøllupper eller andre Verskaber, hvilcken sidstes Høybemelte Confirmation er Dateret 7 Aug: 1747.

End Viidere blev Læst

1te Rasmus Olsen yttre Drange med de fleres udgifne Skiøde paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i gaarden Hiemdal for 139 rd: 3 Mrk: til Lænsmand Vintzens Houge, dateret 10 October 1755.

2. Nickolaj Hansen Giøens, som Laugverje for Encken Gunille Stephendatter Servold udstæde Contract til hendes fader Steffen Servold, dateret 10 Oct: 1755.

3de Mons Hafskaars udstædde Obligation til Ole Larsen ibm: paa Capital 55 rdr: hvorved hannem Pandtsettes 2 pd: 6 Mrk: Smør i gaarden Hafschaar dateret 10 Oct: 1755.

Og 4de Ole Nielsen Nordbøes udgifne fæste brev in duplo med Leilendingens Revers, sc: Knud Isachsen Slogsøen paa Huusmandspladset Feto, dateret 10 Octobr: 1755.

Derefter blev af Fogden fremsadt, selfsamme 10 Qvestioner som forhen ved Opdals Skibrede er anført, med forlangende at Almuen vilde derom give deris sandferdige forklaring og giensvar, hvortil af dem blev svaret som nestl: Aar, undtagen, at hvad sig angaar dend nestl: aar til Skatts svarelse og \for/holdte Øltapperie, angivne Jacob Kuven, da har hand ej dette aar befattet sig med noget saadant, og at heri Skibredet ej befindes nogen Almindinger, og altsaa at ej nogen derudj boer, og kand have hugget, hvorom tingsvidnet blev udstæd.

Paa Fogdens tilspørgende svarede Almuen at Enhver som har gjort ting skyds dette aar, er af dem blevet betalt Tingskydsen med 4 s: per Miil.

Odels og Self Ejer Mandtallet blev oplæst, og af alle uimodsagt.

1755: 8

Det Benificerede Mandtal blev Ligeledes i Rettelagt og oplæst, hvortil blev svaret, som ved Opdals Skibrede er anført.

Restancen stoer 107 rd: 3 Mrk: 3 s: blev derefter ogsaa oplæst, og af vedkommende uimodsaagt.

Som viidere ej var ved dette ting at forrette, saa blev Retten ophævet.

Anno 1755 d: 13de Octbr: blev Almindel: Skatte Og Sage Ting holdet paa Lænsmandsgaarden Giøen udi Hollands Dalen Ous Præstegield og Strandvigs Skibrede for Læhnetz og Halsnøe Closters gods med eftterskr: 8te Eedsorne Laug Rettes Mænd Halvor Knudsen Skaatun, Jan Danelsen Qvale, Torkel Nielsen Baartvedt udi hands Stæd Ole Joensen Toftt, Anders Andersen Nord Tvedt, Mikel Olsen Hage, Amund Povelsen Eie, Gulbrand Johansen Haaland, og Abraham Olsen Aarre. Ofverværendes Kongl: Maj:ts Foged Welædle Andreas Juel med Menige Tingsøgende Almue.

Hvornest allerunderdanigst og underdanig blev læst den Kongl: Allern: Forordning og den Høye Øfrigheds ordre og Foranstaltninger som i denne Protocoll paa nest forige Ting ere publicerede og Protocollen ekstraherede.

Videre blev læst

Hans Excellence Hr: Stifttbefallings Mand Von Cicignons Dispensation om at Engel Giøen skal udi Lænsmands Embedet være Sin Fader Hans Giøen Adjungeret og Ham Siden Succedere dat: 22de Maj 1755

Formedelst aftenens paakomme ophæves Retten til i Morgen.

Dagen nest eftter som var d: 14 October blev Retten med forbem:te Laug Rett atter sadt paa bemelte Tingstæd Giøen udj Fogden Welædle Andreas Juels overværelse.

hvorda blev Publiceret,

1te Lænsmanden Hans Engelsen Giøen med de fleeres gaarden Giøens Opsiidere med hin anden oprettede Contract dateret 12 Sept: 1755.

2det Den Residerende Cappellan til Ous Prestegield Hr: Hans Astrupes udgifne bøxel Seddel in duplo [til ?] paa Livs fæste med Leilendinges Revers paa dend Ene paa 2 pd: Smør 2/3 huud i gaarden Øfstestad, dateret d: 7 Octobr: 1755

og for det 3die Berje Olsen Femangers fæste brev in duplo [til ?] med paateignet Revers af Leilendingen, paa pladset Botten, dateret 13 Octobr: 1755.

End viidere blev Læst

Axel Holdtes udgifne fæste brev in Duplo til Lars Eliassen paa 1 pd: 6 Mrk: Smør i gaarden Øvre Waagen, dateret 14 Oct: 1754.

Dernest blev Læst

Lænsmanden Hans Giøens paa Ellias Store Wiigs børns Veigne, Deris Odels og Penge Mangels Lysning paa de parter udj gaarden Viig, som beboes af Anders og Lars Store Viig, dateret 12te Oct: 1751.

ydermere blev Læst

det paa Ous Skibredes Ting til Protocollen førte og under Notarius Publicus i Bergen Sr: Gelmeidens Haand, udstedde Copie, af den Kongel: tilladelse, som de 2de Musicantere i

Bergen er givet paa Spiil og Leeg paa Landet i Bergens Stift, alt efter Johanes Engelsen Hans begier til Notarius Publicus, som den der tillige med Hans Hansen af Musicanterne er blevet overdraget deris frihed for saa vidt Ous Prestegield betreffer, imod aarlig afgifts svarelse 10 rd:

samt blev Læst

Engel Nielsen Revnes Skiøde brev paa 1 pd: 3 Mrk: Smør i gaarden Røssaas til Dag Ellingsen Røssaas for 66 rdr:

Og Endelig Dag Ellingsen Røssaasses udgifne Obligation paa 55 rd: til Hans Hiertnes paa Capital 55 rdr: dateret 14 Oct: 1755.

Fordie Fogden med Skattnernes hævelse Continuerede og inted viidere end anført i dag til Publication blev fremlagt, ophæves Retten til i morgen,

3de Dagen som var d: 15 Octobr:

1755: 8b

Blev Retten igien sadt med forbemelte Laug Rett i Velbemelte Fogeds overværelse paa forbemelte Tingstæd.

Bøygde Procurator Giøen i Rette æskede dend fra seeniste Ting udsadte Sag 4 rd: 1 Mrk: 8 s: gield betreffende, anlagt af Sr: Vilhelm Pettersen Korn, Contra Lars Torjelsen Solaass.

Lars Torjelsen Solaass blev 3de gange paraabt, mens mødte icke.

Stefne eller Varsels Vidnerne Lænsmanden Engel Hansen Giøen og Johannes Andersen Tvedtenes bekræftede ved Eed at de for meer end Fiorten Dage siiden udj den/n/e Sag, efter Rettens seeniste Lav dag, Lovlig til denne tiid og dette Stæd haver Varslet Lars Torjelsen Solaass for hans boepæl, da hand tilstoed Krafvets Rigtighed, Mens derhos beklagede sig, det hands tilstand Var saa slet at hand icke gielden kand betalle.

Citantens Fuldmægtig begierede Dom.

Afsagt!

Lars Torjelsen Solaass bør efter egen tilstaaelse at betalle Citanten Sr: Vilhelm Pettersen Korn de paastefnte 4 rd: 1 Mrk: 8 s: og 3 Rixdlr: udj Processens Omkostninger 15ten dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse, under Viidere Adferd efter Loven.

Opsiiderne paa gaarden Revne Siver Olsen, Samson Engelsen, Ole Knudsen, Dag Knudsen, Ole Johansen, Lars Ingebretsen, Engel Nielsen og Encken Dordej Niels Datter, haver til dette ting tiid og Stæd mundtlig ladet indstefne gaarden Selsvolds Opsiidere Johannes Olsen og Siur Gotskalcksen, fordie de uden tilladelse haver begaaet Skov Hugst udj Citantens gaard Revnes Settremarker, Derom at anhøre Widner, der under Fals maal ere Stefnte Neml: Hans Joensen Nedre Hage, item Anders Olsen tilholdende paa Lille Balleseimb, samt at taale Dom efter Lov og Forordninger, desligeste at erstatte Processens Omkostninger.

Johannes Olsen og Siur Gotskalcken!! Selsaas mødte icke efter paraaab.

Stefne Vidnerne Ole Toft og Jaen Qvale bekræftede ved Eed at de for meere end 14ten Dage siiden saaledes som oven anført haver Stefnet i denne sag saavel de udeblevne Contra Parter som Vidner.

Citanterne fremstillede Deris indstefnte Vidner med begier at de maatte afhøres.

Eragted!

Aldskiøndt de indstefnte icke har gjort nogen indsigelse imod de stefnte Vidners førelse, kand dog Retten icke samme her admitere, fordie Sagen er af den Nattuur, at, Vidnernes Eed først

bør tages efter at Deris udsagn og udviisning er skeed, Thi vil det tilkomme Citanterne efter Lovens 1 bogs 16 Capt: ...(?) prima instantia til de omtvistede aastæder saaledes at anlegge Sagen om de viidere agter at Proceqvære sin Rett, som Høyst bemelte Lovens 1te bogs 16 Capt: foreskriver.

Procurator Giøen i Rette æskede Hans Ragnistvedts Sag udsadt fra næstl: ting Contra Mickel Tvedt 4 rd: 2 Mrk:s giæld {betreffende,} saavel til Citanten, som hans Sviger Fader Jens Ragnistvedt.

Mickel Tvedt mødte for Retten og tilstoed ej allene at være i denne Sag til dette ting Lovlig Varslet, Mens endog at hand er Rigtig skyldig til sin Sviger fader afg: Jens Ragnistvedts Sterfboe og ej til Citanten de paastefnte 4 rd: 2 Mrk:, gav dog iligemaade

1755: 9

tilkiende, at inted Arve Skiftte endnu er holdet efter Jens Ragnestvedt, hvis Eniste arvinger er Citantens Kone og Comparentens 3de børn, hvorvel hans tilstand ved Dødsfaldet var saa god, at Comparentens 3de børn tilkommer a advenant i arfv end de paastefnte 4 rd: 2 Mrk:

Paa tilspørgende svarede Procurator Giøen, at inted arveskifte holden efter Jens Ragnistvedt, Ligesaa sagde og Giøen at Citantens Kone og de 2de!! (3de) børn bør nyde helftten af det, som Jens Rognildstvedt haver efterladt sig.

Eragted!

Sagen forbliver in Suspenso indtil Arve Skiftted er holdt efter dend indstefntes Sviger Fader Jens Rognistvedt at Mand af Original Skiftte breved kand erfahre, hvor de paastefnte 4 rd: 2 Mrk: bliver paalodnet og med Rette tilkommer.

Fogden Velædle Hr: Juel, tilkiendegav, at da opsiiderne paa Gaarden Schielbrigt, beliggende her udj Haalands Dahlen, Strandvigs Skibrede og Ous Præste giæld, Axel Pedersen og Niels Nielsen, efter tagen Tings vidne paa Aarets Sommerting, om fornødenheden for dem og omkring boende Naboer ved det høy lovlige Rente Kammer, haver ansøgt, at dennem udj en ved Deris bem:te paaboende gaard Rindende saa kaldede Schielbrigts Elven, maatte blive tilladt at opbygge en Liden flom eller becke Saug, Saa udj følge af Høy bem:te Rente kammerets Skrivelse af 9 Aug: sidstleden, til Hans Excellence Hr: Stiftbefallings manden, er hand under 27de Ejusdem beordret, at der skulle tages en Lovl: Forretning, hvad der paa Saugen, efter Skovenes beskaffenhed baade ved Eeen!! og de omkring værende gaarder aarlig udj det høyeste kunde Skiæres uden at Skovene i minste maader derved blev medtagne eller forhugne.

Een af Ansøger[n]e Neml: Axel Pedersen, som ved Forretning[en] var tilstæde, Lod tilføre at det quantum som hand paa Saug[en] forlangede allene var 300 bords aarlig Skiørsel, hvilcket quantum, dog ej aarlig vilde blive Skaaret, allene efttersom Nødvendigheden baade for egen og Naboers fornødenhed det kunde udkræve, de og var da forsickeret, at til dend Skuur som saaledes kunde udkræves det af Almuen vil bekræfttes, at baade egen og Naboers Skov dertil var tilstrekkelig.

Almuen blev derpaa tilspurdt, hvorvidt at saadant sig maatte forholde, hvortil dend Svarede: At saasom der vel skielden vil blive Skaaret hvert Aar disse af Ansøger bemelte 300 bord, Saa vilde og Skovene dertil blive tilstreckkelige og icke heller i nogen Maade blive medtagne; Thi blev det da i efter saadant Almuens svar, anseet, at der paa Saugen i det høyeste Aarlig maatte eller kunde skiæres det forberørte quantum af 300 bord, for hvilcket i henseende at Saugen paa egen Ejendoms jord vil blive Staaende, og Tømmeret som derpaa Skiæres, at tages ligeledes af egne Ejendoms Skove udj følge af dend allernaadigste Skatte Forordning, og fastsettes udj Aarlig Skatt at erlegge til Deris Maj:ts Cassa 14 s:

Fogden var dette beskrevet meddeelt

1755: 9b

begierende, som bevilges.

Morten Schogseide haver til dette Ting og Stæd mundtlig ladet indstefne Niels Johansen at betalle Opforstringen for det barn dend indstefnte har avlet med Citantens Datter \Karj Mortens Datter/, Derom at anhøre Prov og at Liide Dom til at oprette hvis bemelte barn i des mindre Aarighed kand koste Moderen, samt at erstatte Processens Omkostninger.

Dend indstefnte Mødte icke efter paraaab.

Varsel Vidnerne Engel Giøen og Johannes Tvedtenes aflagde Eed at de for meer end 14 dage siiden som ovenmelt haver indstefnt Niels Johansen at Liide Dom og erstatte Processens omkostninger udj denne Sag.

Eragted!

Niels Johansen gives hermed Laugdag til næste ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Paa Fogdens tilspørgende svarede Almuen, at Opsiideren paa gaarden Sandahl herudj Skibredet Rigtig er blevet gotgiort alle de Kongel: Skatter med Leeding og viidere, af det formedelst fieldskrede og Vandløb udj sam/m/e gaard skeede aftag, Excepto udrednings og Standqvarteerpenge, som af affeldningerne lige med andet i behold værende godtz svares efter Høylovl: Kammer Collegii foranstaltning og Ordres.

Paa tilspørgende af Velbemelte Foged, blev svaret: at de Almues Mænd som har Skydset Fogden og Sorenkriveren til og fra de Ordinaire Tinge dette aar, Rigtig er blevet betalt Deris Skydspenge Pro Persona 4 s: Miilen.

Odels Mandtallet blev derefter i Rettelagt, og oplæst, Og hvorimod dets Rigtige anførelse, ingen hafde at erindre

Ligeleedes det Benificerede Mandtal, som og blev af alle uimodsagt, men blev af alle tilstaaet dets Rigtighed,

og paa hvilke 2de Mantaller tings vidne blev udstæd.

Dernest blev af Fogden fremsadt de sædvanlige 10 Qvestioner og som foran i denne Protocoll ved Opdals Skibrede Specialiter tilført, hvortil Almuen Svarede, at inted er faldet heller her udj Skibredet befindes noget af det som Qvestionerne indeholder, Men sagde Endelig derhos dette, at hvad sig angaar de nest forige aar til Skatts svarelse angivne Handlende Karle, da har de i allerunderdanigst følge dend Kongl: allernaadigste Forordning af 9 Aug: 1754, alle taget Aars tieniste. Om hvilcket alt Tings Vidne blev udstæd.

Restancen stoer 32 rd: 3 Mrk: 12 s: blev oplæst og af alle uimodsagt.

Til Retten at betiene paa næstkommende Aars tinge blev følgende Mænd af Fogden inden Retten opneft Neml: Rasmus Rasmusen Hiertager, Lasse Hansen Oustestad, Endre Olsen Kiøn, Ole Olsen Aase, Knud Neerhovde, Johannes Lassesen Hougervold, og Hans Hansen Hamersland.

Som ej Viidere ved dette ting efter paraaab, var at forrette, Saa blev Retten for dette Skibrede ophævet.

Anno 1755 d: 17de Octobr: blev almindel: Ting for Strandebarms Præstegields, Læhnets Almue holdet paa det Sædvanlige Tingstæd gaarden øfre Waage paa Waralsøen ibdm: og Retten betient med eftterskr: 8te Eedsorne Laug Rettes Mænd Anders Jertsen Kierevig udi hands Stæd Povel Dybsland,

1755: 10

Lars Ericksen Giersteig, Erick Pedersen Aackre, Anders Samsonsens Svinland, Halvor Halvorsen ibdm: Gitle Syversen Mundem, Arne Tængeraas og Tormoe Jacobsen Stoere Linge. Ofverværendes Kongl: Maj:ts Foged Welædle Andreas Juel med Menige Tingsøgende Almue.

Hvornest allerundanigst og underdanig bleve læste De nest forige Ting læste og foran i denne Protocoll extraherede Kongl: allern: Anordninger og den høye Øfrigheds ordres.

Erick Fuglesten fra Ryfølche Hands Enke hafver til dette Ting Muntl: ladet Indstefne Mr: Jaen Butler for een af Hendes Sal: Mand Sig tilforhandlet Hæst for 12 rdr: hvorpaa allene er leveret een Færings Baad for 2 rdr: 2 Mrk: og endelig for Resten af Kiøbe Pengene som er 9 rdr: 4 Mrk: at taale Dom til betalings og Processens omkostnings Erstatelse.

Mr: Jaen Butler mødte for Retten og vedtog Lovl: Varsel i denne Sag, Saa og at Hand har Kiøbt een Hæst af Citantindens Sal: Mand for 12 rdr: af hvilke 12 rdr: Hand har betalt først ovenmelte 2 rdr: 2 Mrk: ved den derpaa leverte Færings Baad, og desuden som Hand vil beviise 2 rdr: i Rede Penge 2 rdr:!! alt til Citantindens Sal: Mand saa at paa same 12 rdr: nu ei videre staar ubetalt end 7 rdr: 4 Mrk: som Hand forderligst vil betale begierede derfor Sagen udsadt til neste almindel: Ting da Hand vil forinden afgjøre Sagen og derfor anskaffe Citantindens qvittering om den skulle fornødiges.

Eragted

Sagen udsettes til neste Ting efter Jaen Galtungs begier og under den af Ham fremførde Forsickring.

Stædets Foged Welædle Andreas Juel hafver til dette Ting Muntl: ladet indstefne Anders Andersen Brecke og Christie Larsdatter Engedalen fordie de som løse og ugifte med hinanden har begaaet Barne aufling altskiønt De ere hinanden udi 3de lige Leed Beslegtiget, derfor at Taale Dom til Straff efter Loven, hvorhos Actor tilkiendegav at Hand har anordnet Bøygde Procurator Hans Giøen til Deffensor i denne Sag for de 2de indstefnte.

De 2de indstefnte Anders Brecke og Christie Larsdatter Engedalen møtte for Retten og tilstoed ej allene at de i denne Sag Saaledes som oven anført mere end 14 Dage Siden er Lovl: Stefnt Mens end og at De der ere hinanden udi 3de Lige Leed Beslægtiget, haver med hinanden haftt Legeml: Omgængelse og uden Ægteskab aflet med hinanden et Barn, De har ellers begge været til Guds Bord de beklagede derhos at Deres som aldeles Fattiges Forarmede tilstand forvolder det De ei Kand ansøge tilladelse at inklade Sig udi ægteskab tilsamen Endel: Sagde De at De begge allerede har for den

1755: 10b

Begangne Paastefnte Leiermaals Forseelse udstaaet Kierkens Disciplin.

Bøygde Procurator Giøen infant Sig for Retten som Deffensor for de 2de indstefnte og tilspurdte Laug Retted om det Sig ikke udi alt Saaledes forholder som nest foran er angifvet af

Anders Andersen Brekke og Christie Larsdatter Engedalen, ja Almuen og Laug Retted Sagde og tillige om ben:te 2de unge Menisker 1te at De ei er hinanden nermere Beslægted end anført, 2det at ingen af Dennem Sig tilforn udi Leiermaal har Forseeet, og for det 3de at De som Fattige Tieniste Folck aldeles intet er eiende uden De Ringe Klæder De staar og gaer udi.

Actor Sagde at forestaaende for Almuen tilførte Declaration betreffende De Indstefnte Leiermaals begiengeres yderligste Armod hafver tilforn været Ham Communiceret og hvorfor hos Dennem ej eller har været muelig at holde nogen Forretning hvorefter Deres Straff paa Formue kunde grundes, Thi allegerede Actor Lovens 6 Bogs 13de Capt: 13de art: efter hvilken Hand ventede De bliver Straffet, indlod saa Sagen under Rettens Dom og Kiendelse.

Defensor udj andledning af de indstefntes ungdom og liiden heller ingen kundskab om hvad straf de efter Loven bør tilfindes som en saadan forseelse de nu er søgt for, begaer, Submitterede Sagen under Dom, dend hand beeder og haaber maae blive saa mild som giørlig, da hand og Venter at den Høye Øvrighed med disse 2de Taabelige bærer Comparation til nogen Lettelse udj Deris Straf.

Afsagt!

Anders Samsonsens!! (Andersen) Breche og Christie Lars Datter Engedahlen, der ere en anden udj 3die Lige Leed beslægted, bør følgelig Lovens 6te bogs 13 Capt: 13 Art: for Deris med hinanden uden ægteskab begangne barne avling, henføres til Fiske Leierne, for paa det Stæd der hvær udj 2 aar at arbeide, som dend Høye Øvrighed foranstalter. Som ovenbemelte 2de Persohner efter Actens udviis aldeles er {inte} \inted/ Ejende, saa flyder deraf ...(?) Concequence, at ingen Straf paa Formue for dennem bliver at fastsette. Det paadømte efterkommes 15 dage efter denne Doms Lovlige forckyndelse under viidere adferd efter Loven.

Formedelst aftenens paakomme ophæves Retten til i Morgen.

Dagen nest efter som var dend 18 October blev Retten igien sadt paa forbemelte Tingstæd med Ditto Laug Rett i Velbem:te Fogeds overværelse

Hvornest følgende blev Publiceret

1te Joen Nielsen Mundems udgifne Skiøde paa 1 pd: 21 Mrk: Smør 5/8 Huud i gaarden Mundem til Sønnen Torbiørn Joensen Mudnem, dateret 17 Oct: 1755.

2det Peder Ness og Gietle Mundems udgifne Skiøde paa 1 pd: 3 Mrk: Smør i gaarden Døsvig til Anders Pedersen Døsvig, dateret 17 Oct: 1755.

3de Anders Zackariasen Furhovde med de fleres Skiøde paa 20 Mrk:r Smør i gaarden Furhofde til Hans Zackariasen Furhofde, dateret 17 Oct: 1755.

4. Peder Pedersen Ness og Peder Ericksen {Døsvig} Aachres udgifne Skiøde paa 23 ½ Mrk: Smør i gaarden Røen til Bornj Niels Datter Ness, dateret 17 Oct: 1755.

5te Hr: Cancellie Raad og Sorenskriver Fleischers udgifne Skiøde til Jacob Hansen Galthung paa 1 Løb 2 Mrk: Smør i gaarden Torsnes, dateret 3 Oct: 1755

6te Hr: Sorenskriver Hesselbergs udstædde Auctions Skiøde paa 29 Mrk:r Smør i gaarden Furhofde til Hans Zackariasen Furhofde, dateret 17 October 1755.

7de Siur Pedersen Øyerhafns udgifne fæstebrev in duplo med Leilendingens

1755: 11

paateignede Revers paa dend Ene, paa ½ Løb Smør ½ Hud i gaarden Øyerhafn til sin Svoger Iver Johansen Øyerhafn, dateret 17 Oct: 1755.

Og Endelig for det 8de blev Læst {afg:} til Mortification Afg: Hans Galthungs udgifne Obligation til Hr: Cancellie Raad og Sorenskriver Fleischer paa Capital 400 rd: dateret 19 Julj 1749 med paategning at dend er betalt dateret 24 Julj 1755

Hagtor Brynildsen Øfsthuus og Jens Andersen Øye som formyndere for Marj Østensdatter Riises fæderne og Møderne Arf, stor 85 rd: 3 Mrk: 8 s., fremkom for Retten og lod fornehme om nogen i blant Almuen samme Summa imod Lovlige Renter og fornøvelig forsickring vil paa Laan modtage dennem, Mens derom ingen meldte sig, blev same Summa som var udj en Strie pung af Sorenskriveren forseiglet, og bemelte Formyndere i Retten tilbageleveret.

Niels Solberg haver til dette Ting, mundtlig ladet indstefne Siur Knudsen Solberg, fordie hand imod Citantens villie haver frataget ham nogle bordtags bord fra en Svale Citanten tilhørende, derom at anhøre Prov Torbiørn Stoere Fosse og Morten Berge, som og under Falsmaal ere Stefnte, Endelig er hand og Stefnt at Liide Dom efter Sagens omstændigheder og Lovgemess samt erstatte Processens omkostninger.

Siver Knudsen Solberg blev paaraabt, men mødte icke.

Af Stefne Vidnerne var allene det Ene sc: Povel Dybsland tilstede som ved Ed bekræftede at hand og Knud Tvedt over 14 dage siden i denne Sag som oven anført Lovlig Stefnte dend udeblevne Siver Solberg.

Citanten fremstillede sine Vidner med saadan begier at de maatte afhøres.

Eragted!

Forinden det nu manglende Stefne vidne Knud Tvedt inden Retten bekræfter Stefningsens forkyndelse, kand Retten icke imod Lovens 1te bogs 4 Capt: 1 og 2 Art: admitere de fremstillede Vidner, men i dets Stæd beroer med Sagen til næste Ting, da det vil tilkomme Citanten bemelte Stefne Vidner at fremskaffe, om hand icke vil høre Stefne maalet kuldkasted.

Stædets Foged Welædle Hr: Juel haver til dette Ting, Tiid og Stæd ved Mundtlig ladet indstefne Anders Giertsen Kierevig og hans Moder Encken Christie Anders Datter samme stæds, fordie de nestl: Sommer har udj Deris {Skov} gaard Kierevigs Skov Hugget en anseelig deel Saug Tømmer hvoraf en stoer anpart er under Maals Tømmer {og} fra Roden tvers imod de derom udgangne allernaad: Anordninger, derom at anhøre Prov som og under falsmaal ere Stefnte til dette Ting at aflegge Eedelig Vidnes byrd i Sagen, Neml: Guldbrand Nedre Waage, og Erick Dybsland, samt Baar Tvedt og Halver Svindland, der haver efter Ordre besigtiget eller overseet den hugne Trælast, som er i følgende bestaaende: Neml: 27 Stuver med Saug Tømmer, hvoraf de 7 Stuver holdt 2de foed fra Roden 12 palmer!! (mål for omkrets av tømmer), og de øvrige 60 Stuver er Smaat undermaals Tømmer, og hvor af 10 Stuver {var} bestoed af Tørre og beskadigede Træer saa at det derfor er halv hundrede Træer af undermaal, som de indstefnte søges for. Endelig er og Anders og Christie Kierevig for ovenbemelte Domdristige Skov Haderie Stefnt at taale Dom til undgiældelse efter dend derom allernaadigst udgangne Anordning

1755: 11b

Og for hvad meere som af Sagen kand Dependere.

Paa de indstefnte Anders og Christie Kierevigs Veigne mødte Procurator Hans Giøen, og vedtoeg Lovlig Stefnemaal, og lod derhos tilføre, at denne besigtelses Forretning som er forretted af Lænsmanden Hans Waage og med havende Mænd er til Parterne beslægtede og besvogrede, bemelte Tømmer er og Hugget udj de indstefntes Rettmessige Skov og Ejendomb, som skal forbruges til at Reparere og forferdige Deris tilhørende gaards Saug og

Huuser, ej heller er de indstefnte \varslet/ til at være overværende, da denne besigtelse blev forretted som Strider imod Lovens 1 bog 4 Capt: 1 art: som taler om at ingen besigtelse Syn heller Granskning maae skee uden dend paagiældende dertil er Lovlig Kaldet, Altsaa Protesterede Fuldmægtigen Giøen mod denne besigtelse Forretning, samt vidnernes førelse, indtil saalenge at det Hugne Tømmer bliver Lovlig besigtet af fremmede uden Ting Lavet boende Mænd, hvor under samme Forretning Contra Parterne vil lade besigte sin forfaldne Saug og Huuser, samt og eftersee paa hvad Stæd hvad Skov det er Hugget udj; saa at det nærmere kand eftersees hvad slags Trær det haver været, enten af hvad vælte eller fortørkede Trær, og naar det skeer vil Contra Parterne have sig Reserveret at svare till Sagen, udj det øvrige ville hand afvarte Rettens biefald.

Fogden til det af Procurator Giøen anførte, svarede: 1te at hvad sig angaar at alle heller nogle af de Mænd som det needfeldte Tømmer haver besigtiget, til de indstefnte skal være beslægtigede og besvogrede, følgelig Forretningen icke at kand ansees saa Lovlig som burde være, som og at de indstefnte ej skal være Varslede eller tilkiendegifne at denne besigtelse blev foretaget, Saa i henseende til det 1te kunde hand icke finde at Forretning[en] formedelst dette angifne men ubeviste besvogerskab, vilde tabe noget af sin gyldighed, i det minste var han/n/em icke bekient, at Loven derom noget hafde, alt saa paastoed Forretning[en]s gyldighed, for Resten vilde dog indlade dend under Rettens Kiendelse. Og dernest i henseende til det 2det Om Varslingen til Forretningen saa vilde de indstefnte vidner forklare, at derom Forretningens foretagende paa gaard[en] var varslet og tilkiendegivet, Men der Reent ud blev svaret, at inted Møde skeer, følgelig denne Post af sig self for de indstefnte at henfald, Og dernest hvad saa angaar, at der nu foregives, at det Hugne Tømmer skal være til Reperation for Huuse og Saug, Saa maatte saadant ansees allene at være en pretext og dække hvorunder denne forøvede uLovlige Skov Hugst skulle skiules, og hand icke udj nogen Maade saadant ubeviislig kunde antage heller dett de indstefnte til nogen befrielse kunde tienne.

Eragted!

Efterdie denne Sag er anlagt og føres paa Justitiens Veigne, Saa kand det icke hindre at Vidnerne til de indstefnte ere besvogrede heller beslegtigede (?) dermed er fornøyet, Thi

1755: 12

I fald Vidnerne ved Deris Vidnes byrds afleg skulle, det Mand dog icke haaber, ville vise nogen partiskhed, maatte fornuftigst sluttes, at det skeede i Faveur af de indstefnte beslegtede og til skade for Justitzien; Af denne og fleere Aarsager af døds fald og deslige som kand indtreffe bliver de indstefnte besigtelses Mænd denne sinde taget under Eedelig Examen, ved hvilcken Retten tillige vel bliver oplyst hvad enten besigtelse Mændene advarede de indstefnte angieldende dend dag besigtelsen skeede at følge med sig hen i Skoven, for at paasee Forretningen som der skulde skee heller icke, Lige som og ellers ved Sagens Endelig paadømme bliver at Observere saavel hvad forseelse som ved besigtelsen maatte være foreløbet, som og hvorvidt de indstefnte har Ligitimeret sig at dend paastefnte Hugst er skeed til deris gaards Reperation.

Forbemelte Vidner Gulbrand Nedre Waage, Erick Dybsland, Baar Tvedt og Halver Svindland, aflagde derpaa Eed og vandt at i gaar Otte dage siiden, indfandt de sig her paa Tingstædet Øfre Vaage efter Hr: Fogden Juels Ordre, da de fuldte med bøygde Lænsmanden op i field Marcken oven for gaarden Kierevigen, hvor helst de efter bemelte Lænsmands Anviisning forefandt det paastefnte Saug Tømmer, som efter hans siigende er feldet af de 2de indstefnte af samme som var 67 Stuver befandt de 7 der holdt fra Roden 2 foed 12 Palm, de øvrige 60 Stuver heller Roed stockcker var alle smaat og undermaals Tømmer og der i blant

fantas iligemaade 10 Stuver som er fortørrede og har Skade, Mens de øvrige 50 Stuver undermaals Tømmer kunde Vidnerne icke Rettere see end de joe vare friske, dog sagde vidnerne paa tilspørgende at dend største parten af forbem:te 50 Stuver bestoed af gl: Skov der nesten aldeles hafde tabt sin vox, udj bemelte 50 træer forefandt de 8 tylter Saug Tømmer som de skiønnede at være værdt hver tylt 1 Mrk: 8 s:, af de 10 Tørre Træer og 7 Maal Træer, som Ligesaa til Saug Tømmer var synder Hugget, forefandt de at være faaet af de Tørre Træer, saa som af de Tørre Træer 2 tylter som de og Taxerede for 1 Mrk: 8 s: per tylten, og af de 7 Maal træer var hugget 2 tylter mindre, end en Stock Saug Tøm/m/er hvorpaa de ej sadt nogen Taxt: hafde ej viidere at Prove

Bøygde Lænsmanden Hans Vaage sagde dernest paa Fogdens tilspørgelse, at hand førend ovenbem:te besigtelse Skeede, tilsagde dend indstefntes broder Gietle Gierrevig at hand paa sin nu indstefntes Moders veigne maatte være tilstæde, naar dend paastefnte Hugst blev besigtet, efterdie broderen Anders Kierevig dend tiid var i Bergen Mens som Gitle Kierevig gav Lænsmanden det samme svar som hand før hafde givet Stefnevidnerne, neml: At hand eller nogen anden der paa gaarden icke ville være med, naar besigtelsen skeede, Saa kunde icke enten Lænsmanden eller besigtelse Mændene give nogen Nye varsel dend dag besigtelsen skeede.

Procurator Giøen begierede Anstand i Sagen til næste ting paa det at hand da kand oplyse at dend paastefnte Hugst ernødiges til de indstefntes paaboende Gaards Reperation.

1755: 12b

Eragted!

Sagen udsettes til næste Ting.

Stædets Foged Velædle Hr: Andreas Juel haver til dette Ting Tiid og Stæd paa Justitiens Veigne mundtlig ladet indstefne Jacob Aslacksen og broderen Abel Aslacksen, fordie de haver foretaget sig at drive Handel med Tømmer og bord, jae nu afReist til Bergen paa en Jægt Lastes!! (Jæggtlast) med bord, omskiøndt ingen af Den/n/em ere boesadte eller bruger Jord, Men i dets Stæd tienner for sit brød undtagen at de ere Løsgiangere hver fierde uge, just fordie de i den tienist løse tiid kand have frihed at Handle, Derom at paahøre Prov og Liide Dom efter Kongl: Forordning.

Jacob Aslacksen mødte for Retten og tilstoed paa egne og broder Abel Aslacksens veigne og vedtoeg Lovlig Varsel Sagde derhos at det Saug Tømmer, som er opskaaret i bord og hun nyelig er ført til Bergen paa en Jægt for at selges, det er Hugget for 4 ½ Aar siiden, det er og nu 1 ½ Aar siden Comparenten og hans broder kiøbte det, som da allerede var blevet blaat og taget Skade, formedelst dend lange tiid det hafde ligget i Skoven, hand sagde og at efter dend tiid Forordningen om Tieniste Folck blev Publiceret, har de icke kundet faaet bem:te Tømmer afhendet, med mindre de saa got som vilde givet bort bem:te Tømmer, hvorudj dog ald Deris formue er lagt, og derfor har de da icke vist beedre end skiære det til bord og afhende bordene, uagted de icke derved tenker at blive Skadesløse, Endelig anmeldte Comparenten, at dend liden Part af det paastefnte Tømmer, kiøbte de nest afvigte Høst, dog forinden Forordningen blev oplæst, da de icke viste, at handle, var dem formeent, af det paastefnte Tømmer bekom de 400 bord, som nu er i Bergen, Mens fordie nu icke viides hvad samme bedervede bord kand udbringes til, maatte hand begiere anstand i Sagen til næste ting, da hand og broderen derom nermere skal indgive sin forklaring.

Eragted!

Sagen udsettes til næste ting

Bøygde Procurator Hans Giøen i Rette æskede dend fra seeniste Ting udsadte Sag, imellem Iver Torbiørnsen Rørviig Contra Steen Iversen Rørviig overbøxelen heller bøxel Retten til 2/3 deele af ½ Løb Smør udj Steen Iversens Part i gaarden Rørviig betreffende, og hvorudj hand indgav Citantens Iver Torbiørnsens Continuations Stefning af 18 Sept: 1755 som blev oplæst.

Hans Waage som mødte paa indstefnte Steen Iversens Veigne og tilstoed at dend Producerede Continuations Stefning er Steen Rørvig Lovl: forkyndt, Hand lod tilføre at det af Procurator Giøen i Rette Producerede Continuations Stefning og der i samme Stefnemaal paaberaaber sig de i Rette Producerede Documenter, at, dend omtvistede bøxel Rett skal være i Steen Iversen Rørvigens brug, dog i Rette Producerede Documenter ej melder at det omtvistede ligger i Steen Iversens brug, men melder at sam/m/e bøxel Rett er i Citantens brug, Thi Comparenten skal beviise med Lovl: Skiftebrev

1755: 13

Og Rettes forhandlinger, som og forklarer at dend omtvistede bøxel Rett ikke findes i Steen Iversens brug, hvornest hand Reserverede sig inden Sagens Endskab samme Documenter at i Rette legge saa mange hand i hænde haver.

Giøen lod tilføre at hand syntes det giordes unødigt at besvare Lænsmandens urimelige Proposition, Men paastoed at de indstefnte Vidner maatte Eedfæstes og afhøres.

Hans Waage Protesterede imod de indstefnte Vidners førelse, efterdie det 1te Vidne Johannes Rørvigensset haver Citantens kiødelige Moster til ægte og \er/ Sødskende barn til Parterne. 2det Vidne Anders Koltvedt er Contra Partens Farbroder, 3de Vidne \Ludvig Hvidesten/ paa samme Maade til dem beslægted. 4de Vidne Knud Ohme er Steen Rørvigs Morbroder og 5te Vidne Ole Hiertnes er Citantens qvindes kiødelige broder.

Eragted!

1te Vidne, som har Citantens Kiødelige Moster til ægte og sidste Vidne Ole Hiertnes broder til Citantens qvinde, kand icke anderleedes end som villige ansees, og fordie Deris Vidnes byrd følgelig Lovens 1te bogs 13 Capt: 17 art: ej bør ansees, er det og uforføden Deris Vidnes byrd at modtage, Mens hvad sig de øvrige Prov betreffer, da efterdie de er Citanten ej saa nær anrørende, som dend indstefnte Steen Rørviig, saa kand de icke passere for villige paa Citantens Siide, og hvorfore samme admitteres, helst fordie Citanten, som kunde have Aarsag at frygte henseende til beslegtigelsen for at de imod Ham vilde viise partiskhed, self har forlanget og er fornøyet med Deris førelse, i det øvrige skal ved Sagens Endelig paadømmende Observeres hvorvidt Deris udsagn bør Og kand Reflecteres paa.

De admitterede vidner blev fremkaldet.

1te Vidne Anders Torbiørnsen Koltvedt aflagde Eed og vandt, dend tiid vidnets og indstefnte Steen Iversens Forældre Lang tiid siden boede paa dend anpart udj Rørvig som Steen Iversen nu bruger, vidste vidnet icke at Vidnets Fader Torbiørn Rørvig betalte nogen Rettighed for litt heller meget af sit brug til hans ældre broder Torbiørn Rørviig, Mens efter Vidnets fader dend da kaldede Torbiørn Rørvig dend yngre hans død, da kort efter Skifted efter Ham var holdet Leverede Deponentens Moder Ham 3 rd: 2 Mrk: som Hun sagde sig at være skyldig hendes Mands broder Torbiørn Rørvig udj 3die bøxell, Vidnet som hørde paa Ditto Arve Skifte at bem:te gamle Torbiørn Rørviig krævede i Sterfboet berørte 3 rd: 2 Mrk: hand gick saa efter Moderens Ordre hen til gl: Torbiørn og Leverte Ham samme Penge, Vidnet som sidst bem:te tiid var ganske ung, forstoed icke, hvad godtz det var 3die bøxelen blev betalt for, Mens dette veed hand at gl: Torbiørn Rørvig icke heller andre icke hafde nogen ejendomb udj Vidnets Forældres Jord neml: i dend anpart i Rørvig vidnets indstefnte broder Søn nu paaboer, icke heller ejede Vidnets Forældre noget andet Jordegodtz end Rørvig som de som meldt besad. Vidnet hafde ej viidere at prove.

2det Vidne Ludviig Hvidesteen kunde icke formedelst hand var beskiencket denne sinde afhøres

3. Vidne Knud Ome aflagde Eed derpaa, at hand inted i denne Sag haver at vidne.

1755: 13b

Hans Giøen begierede Sagen udsadt til næste Ting paa det hand da kand faae ført det nu formedelst Druckenskab afslagne Vidne Ludvig Hvidesteen, som er af Hardanger Fogderie.

Eragted!

Eftter Citantens Fuldmegtiges begier, beroer med Sagen til næste ting.

Dereftter blev Læst

1te Peder Biøndahl med de fleres fæstebrev in duplo paa Pladset Ødegaarden kaldet til Sallemon Siovatsen, dateret 15de Oct: 1755.

Og for det 2det de 2de brødre Engel Knudsen Teigland og Torbiørn Knudsen Berthuuns med hin anden oprettede Contract, angaaende gaarden Berthuuns beboelse dateret 18 Oct: 1755.

Paa Fogden Hr: Juels tilspørgende Svarede Lænsmanden og Almuen Enstemmig at Opsiiderne paa de 2de aftags gaarder Neerhuus og Gierde, Rigtig for dette Aar er blevet gotgiort alle de Kongel: Skatter, udrednings og Standquarteerpengene undtagen; af samme gaarders affeldninger herom blev Tingsvidne udstæd.

Paa Welbemelte Fogeds tilspørgende Svarede de alle Enstemmig, at de som haver Skydset Fogden og Sorenskriveren til og fra de 2de Tinge dette Aar, Rigtig af dennem er blevet betalt Tingskydsen med 4 s: pro persona for hver Miil, herom Tings vidne Ligeleedes udstæd.

Det af Fogden forfattede Odels Mandtal for dette Aar blev saavidt dette Skibrede vedkommer for Retten oplæst og dereftter uimod sagt,

Ligeledes det Benificerede Mandtall, som ogsaa Almuen ej hafde noget at erindre imod dets Rigtighed,

Restancen for dette Skibrede Stoer 21 rdr: 2 Mrk: 7 s: blev til slutning oplæst, Mens af alle uimodsagt.

Til Retten at betiene nestkommende Aar 1756, blev følgende Mænd opnefnt Nafnl: Lars Endresen Houchaas, Torgier Christophersen Lille Ness, Torbiørn Lille Linge, Peder Jansen Mit Børseim, Hans Pedersen Riise, Hans Zackariasen Furhofde, Guldbland Nedre Waage og Baar Jensen Tvedt.

Som ej viidere ved dette Ting var \at/ forrette, Saa blev Retten for dette Skibrede ophævet

Anno 1755 d: 28 October, blev Retten udj følgende Syns og Taxations Forretning, betient paa Etne Prestegaard {udj} Enge Kaldet udj Etne Prestegiæld efter udsettelse fra gaarsdagen, da Laug Retted, omskiøndt sildig blev Samlet, Mens Sorenskriveren formedelst Storm Vinde ej kunde Sistere sig. Laug Retted som beklædede Retten og af Stædets Foged Velædle Hr: Andreas Juel vare eftter Sogne Præsten Velædle og Velærværdige Hr: Japhet Heggelund!! (Heggelunds begier?) opnefnte, vare disse eftterfølgende sc: Svend Lien, Torgier Nedre Lunde, Johannes Lille Gierevig, Thoer Gierevig, Johannes Roe og Tord Kaathe. Foruden Laug Retted, indfandt sig ved Forretningen ej allene paa Welbemelte Fogeds Veigne bøygde

Lænsmanden Johanes Fittie, Men end og Bøygde Lænsmanden Peder Johansen Killesvig af Fieldbergs Skibrede og Øhlens Sogn, fra hvilket forbemelte Laug Rett er opnefte.

1755: 14

Sogne Præsten Velbemelte Hr: Heggelund, som vare tilstæde, indgav, hans Requisition af 10de Julj H: a: som med sine paateigninger blev oplæst.

Madame Althand indfandt sig og Declarerede at hun hverken Kiender heller finder nogen, ja end icke En i blant hendes børn, som hun kand angive til sin Laugverge, Sagde ellers at hun til denne Forretning er Lovlig varslet, efter at forestaaende var tilførdt, meldte Velbem:te Encke, at hendes ælste Søn Klockeren Hans Jørgen Althand, som og ved Retten, for at Observere!! hendes tarv for!! (var?) tilstæde, og som skal være hendes Laugverge.

Dernest indfandt sig for Sognets Almue og Egne Veigne følgende bønder, Der og paa Egne og Øvrige Etnes Almues veigne, vedtoeg at være til denne Forretning Lovlig indkaldet, Neml: 1te af Støle Hoved Sogn Erick Schieldahl og Erick Silde, 2. af Grindem Sogn Niels og Aslack Grindem, samt af Giere Sogn Ole Thoersen Giere og Torgier Dynniebachen.

Velbemelte Hr: Heggelund, anviiste udj Retten En besigtelse Forretning, holdet d: 27 November 1725 over denne Præstegaards Huusser, saavel de Almuen, som Sogne Præsterne bør vedligeholde, Alt til dend Ende at Retten af samme ved Forretningen kand have fornøden oplysning.

Udj forbemelte Sogne Præst og Enckes samt hendes Laugverges Nærværelse, begav Vii os til dend Requirerte besigtelse, da Vj udj andledning af den anviiste besigtelses Forretning, 1te foretoeg os, at overse de Huuse som Etne Præstegiolds Almue tilkommer at vedligeholde, som bestaar i følgende, er i følgende tilstand og hvorpaa manglede følgende,

1te Stoer Stuen med En hos hefted Liden Stue samt et Kiøkken derhos, ovenpaa en Sahl med 2de Kammerer og Eet Lidet med bord afdeelt Kammer, jtem derhos en Svale; \udj/ denne bygning vil Vinduerne og Vindues Karmene udj Stoer Stuen som bestaaer af 3 Fag af Nye anskaffes, og det af Kiit siiden Almuen Declarerede, det de Observerede, at Kiit er bestandigere end bly, saa blev samme Vinduer Considereret at koste hver Fag 3 Rixdrl: er 9 Rixdaler, Vinduerne paa Sahlen at forbedre med Karmene ere brøstfeldige og kand forbedres med 5 Mrk: Oven paa gangen over Daglig stuen vil legges Nytt gulv og trale verck oven paa Trappen, som i alt vil koste 3 Mrk: for en tylt bord, og Arbeids løn 2 Mrk: tilsammen 5 Mrk: til Lucker og Vandbord for Vinduerne oven og Neden for Stoer Stuen og Daglig Stuen vil medgaae 4 ½ tylt bord, som vil koste i alt med bordene paa Stæden og arbeidzlønnen 5 Mrk: per tylt tilsam/m/en 3 rd: 4 Mrk: 8 s: en Nye fyllings dør i Stoer Stuen vil anskaffes, og komme til at koste med bord og arbeidz løn ialt 1 rd: 8 s: i Daglig Stue gang dørren vil Nedlægges 6 bord til gulv som vil koste 1 ort for bordene paa pladsen og arbeidz løn derfor 12 s: tilsammen 2 Mrk: 4 s: Og i Kiøkkenet til denne Vaaning vil Nedlægges 2 ½ tylter

1755: 14b

Bord, til gulv, som vil koste per tylt 3 Mrk: og arbeids lønnen for tylden 2 Mrk: tilsammen 2 rd: 8 s: og gulv aaser dertil 1 Mrk: 8 s: er {til} da tilsam/m/en 2 rd: 2 Mrk: Og {Endelig} bie Slaget heller forStuen til forbemelte Vaaning, som er forfaldet ganske, blev af Laug Retted Considereret at vil koste af Nye at oppebygge i alt 3 rdr: Skoer Steenen i forbemelte Vaaning blev af Mændene til dens i Standbringelse i alt Considereret til at vil koste 1 rd: Og Endelig \i/ Daglig Stuen befandtes at 2de af dens dørre var brøstfeldige, og som kunde efter Laug Retteds Skiøn blive Repareret med 4 Mrk: 8 s: Og er da saa dette Huusets eller Vaanings brøstfeldighed i alt 27 rd: 5 Mrk: 12 s:

2det Korn Laden som nestleden aar er blevet besigtiget, blev af Laug Retted nu besigtiget og efterseet, og forefandtes ej at være i fuldkommen Stand, Men Almuen Lovede dend at i Standsette under Aaboed.

og Endelig blev af Laug Retted efterseet Floeren, som befandtes i god fuldkommen Stand og derfor ej nogen Aaboed kunde paalegges.

Sogne Præsten Hr: Heggelund lod tilføre, at hand, for saavidt Korn og Høe Laden angaar, Reserverede sig sin tiltale til dend vedkommende Almue som er pligtig at i Stand sette Høe Laden, alt efter dend afsagde Dom under 15de Julj 1754.

Formedelst aftenens paakomme, blev Retten til i Morgen ophævet.

Dagen nest efter, blev Retten igien sadt, \paa bem:te Præstegaard/ da mand efter dend anviste besigtelses Forretning foretog sig at efter see de Huusser som Præsterne tilkommer at vedliigeholde paa Præstegaarden, og det i overværelse af Sogne Præsten Hr: Heggelund, samt Præst Encken Madame Althand og hendes Laugverge.

Eet gammelt Stabuur som ved forrige besigtelse d: 27 November 1725, blev anseet at være til Need falds og siiden er blevet Repareret, feiler nu følgende Neml: 8te Nye Stolper som koster tilsammen paa Stæden at anskaffe 2 rdr: i Stæden for bordtaget {paa de} som er uduelig og ellers kand tiene til Troe paa dette Huus, vil et Nyt anskaffes og hvortil er Nødiges 10 tylter Samfengen bord, som for bestandighedens Skyld vil hævles, koster paa Stæden at anskaffes og paaslaae indbereignet Arbeids løn og Kosthold per tylden 3 Mrk: 12 s: er 6 rd: 1 Mrk: 8 s: Paa Taget som vil aftages vil forbedres med 12 voger Næver, koster paa Stæden at anskaffes per Vog 20 s: er 2 rd: 3 Mrk: Taget at aftages og igien at paalegge indbereignet kosthold vil koste 1 Rd: 3 Mrk: under Staburet behøves et Soeetræe og vil koste {12 s:} med arbeids løn paa Stæden 1 Mrk: Ligeledes behøves til bemelte Stabuur 2de Stocker til at hviile Stavlejerne paa, som vil koste paa Stæden 1 Mrk: og Torvals træer til same Stabuur 1 Mrk: 8 s: og Kraager 6 Stkr: á 2 s: er 12 s: Tilsammen dette Huusets forefundne Reperationer 12 rdr: 5 Mrk: 12 s:

Hæste Stalden, som er brøstfeldig og har tilforn været et gl: Stabuur der har Staaet paa denne Præstegaard, dend kand for sin ælde skyld icke ansees forsvarlig, mens Consideres!! at kand blive Staaende {og} \nogen tiid Naar dend/ Repareres {nogen tiid}, sam/m/e Hæstestald blef nu af \Mændene/ efter Hr: Heggelunds forlangende Taxeret at være værdt udj jdtziges tilstand, som Hr: Heggelunds Sterfboe tilsvare i sin tiid i fald dend Ruineres 4 Rixdlr: Samme Stald, Mangler nu følgende Reperationer, Indvendig vil være Nyt gulv og gulv aasser, hvortil

1755: 15

behøves 4 tylter Huun a 1 ort tylden, og \7 Stkr:/ gulvaasser for 3 Mrk:, er 1 ½ Rixdaler, et Sæts træ 1 Mrk: og oplenger til baasser derudj 1 Mrk: item huun til baaserne 2 tylter for 14 s: tylden er 1 Mrk: 12 s: og udvendig behøves 6 tylter Huun til bordklædning á 14 s: tylden er 5 Mrk: 4 s:, det gamle bordtag kand igien forbruges til Troe Tag; Oplenger til samme bordtag 4 Mrk: Til Taget at forbedres behøves 16 Voger Næver á 20 s: er 3 rd: 2 Mrk: Til Vindskier behøves 8 bord for 2 Mrk: Til Torvald paa Stalden paa Stæden 2 Mrk: 8 s: og Torvalds Kraager 1 Mrk: Arbeids lønnen til alt forestaaende, saavel som for at Muures under Svillerne blev af Mænderne Considereret at vil koste i alt 2 rd:, er saa tilsammen dette Huusets forefundne brøstfeldighed 10 rdr: 2 Mrk: 8 s:

Melcke boen med hos værende Studeer Kammer og Svale {befandtes følgende} som efter forige besigtelse fandtes ved Sal: Hr: Althands ankomst til Kaldet, nesten ubrugelig og hvorpaa ved bemelte besigtelse blev lagt 24 rd: 5 Mrk:, dend er nu igien brøstfeldig og

sam/m/e trenger nu til at Repareres og dertil behøves følgende. Dend gamle bordklædning er uduelig, mens effter vores Skjøn i jdtzige tilstand at være verdt 1 Rixdlr., i dends Stæd behøves en Nyt Ditto hvortil vil medgaae 20 tylter bord á Tylt paa Pladsen indberaignet kosthold og arbeids løn 4 Mrk: tilsammen 13 rd: 2 Mrk: En Nye Rende oplagt 1 Mrk: Vinduer at indsette i Melcke boen á 4 Mrk: Stk: er 2 rd: 4 Mrk: Ligeleedes 3 Vinduer i Studeer Kammeret at forbedre {á Stk:} og et Nytt oven paa at indsette i alt 1 rdr., De gamle Vinduer i Melcke boen blev af Mændene Taxeret for 1 Mrk: Stk: er 4 Mrk: Til at forbedre Lofted i Melcke boen vil medgaae ½ tylt bord, som koster indberaignet kosthold og Arbeids løn 2 Mrk: 8 s: Lister Rundt om Gulvet og Lofted vil behøves og kom/m/e til at koste ialt 1 Mrk: 8 s: i Samme Stue behøves en gulvaas under gulvet og som i alt vil koste 1 Mrk: udi dend ved bemelte Stue hos heftede Svale vil medgaae 2 tylter bord til gulv og gulvaasser dertil, hvilcket i alt ansees til at vill koste indberaignet arbeids løn og Kosthold 1 rd: 3 Mrk: Gulvet i forbemelte Vaaning er gammelt og opløyet, og kand blive liggende ?? Aar omtrent og just derfor passerer det for sit værd uden Aaboeds paaleg. Er saa Denne Vaanings forefundne brøstfeldighed i alt 19 rdr: 5 Mrk: Mens derfra afgaar for det gamle bordtag 1 rd: og for de gl: Vinduer 4 Mrk: til sammen \1 rd:/ 4 Mrk: bliver saa igien som Hr: Heggelund hos Arvingerne paa dette Huus i Aaboed tilkommer 18 rd: 1 Mrk:

Ild Huuset befandtes følgende brøstfeldighed ved, saasom: 30 tylter bord til bordklædning á tylt 3 Mrk: paa Stædet, og arbeidz løn og kosthold per tylt 1 Mrk: er til sammen 20 Rixdaler, 8te bord til Vindskeeder indberaignet kosthold og Arbeidzløn i alt 2 mrk: For 2de Stockcker at afhugge og legge Haand Steener under blev anseet at koste indberaignet arbeidzlønnen og Kosthold 3 Mrk: Til \at/ forbedre Søm slirerne i samme ild Huus vil ligeledes Koste i alt 3 Mrk: Til taget at Reparere vil medgaae 6 Voger Næver á 20 s: per Vog paa Stædet er 1 rd: 1 Mrk: 8 s:, Til Torvald træer og Torvals Kraager 2 Mrk: dertil arbeidzløn saavel for Næveren \at oplegge/, som dette sidste blev anseet af Mændene til 3 Mrk:, Til sammen dette Huusets forefundne brøstfeldighed, naar de 2 dr: \fradrages/ som Hr: Heggelund inden Retten har tilstaaet at vil give Arvingerne for dette Huusets gl: bordtag Og \som/ Hr: Heggelund i Sterfboet til gode kommer 21 rd: 2 Mrk: 8 s:

Borgestuen paa denne Præste gaard befandtes at være i god stand, uden at derpaa fattes gulv i Stuen tilligemed gulvaasser, hvicket blev anseet af Mændene at vil koste i alt 1 Rixdlr:

1755: 15b

med indberaignet arbeidzløn og Kosthold.

Smale eller Fæe Huuset befandtes at være i følgende brøstfeldig tilstand, saasom; at samme i grund vil Needrives og af Nytt igien opbygges, hvortil behøves 3 tylter Tømmer á tylden paa Stædet 1 rd: 4 Mrk: 8 s: er 5 rdr: 1 Mrk: 8 s: arbeidzløn dertil naar samme forsvarlig bliver opbygt 3 rd: Til Taget at forferdige og oplegge foruden dend nu befindende Næver som derpaa ligger, vil medgaae 12 Voger Næver á 1 Mrk: 2 s: er 2 rd: 1 Mrk: 8 s: Til bordtag paa samme Huus vil medgaae 10 tyltter Huus á Tyltten paa Stæden 12 s: er 1 rd: 1 Mrk: 8 s: Til Torvalds træer, saavel som til hvad der ej udkommer til dette Smale Huus opbygning af ovenmelte 3 tylter Nytt Tømmer, det tages af det gamle Tømmer som i bemelte Smale Huus nu befindes. Til Torvalds Kraager behøves 6 Stkr: á 2 s: er 12 s: Arbeidsløn for bordklædningen og Tag teckningen blev af Laug Retted Considereret til at vil koste 2 rd: Tilsammen dette Huusets brøstfeldighed 13 Rdr: 5 Mrk: 4 s:

Formedelst aftenens paakomme, blev Retten til i Morgen ophævet.

Dagen nest effter, blev Retten igien sadt paa forbem:te Præstegaard I overværelse af begge Parter, saavel som Enckens Laugverge.

Da Sogne Præsten Hr: Heggelund anmeldte hvilcket og Præst Encken Madam/m/e Althand med Laugverge vedstoed at der paa dend part i gaarden Kamboe, som er henlagt til Præstegaardens forbedring befindes 2de Huuse som Præsterne tilkommer at vedligeholde, skiøndt ej noget derom i seeniste besigtelse Forretning er anført, blev de efter Velbemelte Hr: Heggelunds paastand af Retten taget i Øyesiu, og befandtes de i følgende brøstfeldig tilstand saasom.

1te Høe og Korn Laden befandtes i den Stand at dend behøver bord klædning, hvortil vil medgaae 22 tylter Huun, som koster paa Stæden per tylt 14 s: er 3 rd: 1 Mrk: 4 s: Arbeids Løn for samme per tylt 8 s: er 1 rdr: 5 Mrk:, Ligeleedes behøves til bemelte Lade 9 Stkr: Søm slirer som vil koste 1 rd: paa Stæden ubereignet Arbeids Lønnen, der er indbereignet i Arbeidslønnen for bordklædningen. En Nye Dør vil anskaffes og koster med tilfang og arbeids løn at opsettes, 2 Mrk: Til Taget at forbedre, som af Mændene {icke} ansaaes icke strax at vilde tekkes, Men icke Lovlig uden at 12 tylter!! (Voger Næver?) derpaa vorder oplagt og som koster per Vog 20 s: er 2 rd: 3 Mrk: Laaven i bemelte Korn Lade vil af Nye forskaffes, og vil det dertil behøvende Træefang indbereignet Arbeids Lønnen komme til at koste 1 rd: 1 Mrk: dend nu Casserede Loves træefang kand igien bruges til Love bricke, tilsammen Aaboeden 10 rd: 4 s:

2det Floeren befandtes at derpaa vil i henseende til dend er for Lav, opplegges et omfar af 4 Stockcker som paa Stæden vil koste 1 rd: 2 tylter Sperrer paa Stæden 1 rdr:, Til Troe Tagets forbedring behøves 6 tylter Huun á tylden paa Stæden 12 s: er 4 Mrk: 8 s: Til Taget behøves 14 voger Næver paa Stæden á Vog 1 Mrk: 4 s: er 2 rd: 5 Mrk: 8 s: Til gulv og gulvaaser samt baasser inden i bemelte Floer, vil dels Træefang paa Stæden koste 1 Rixdlr: 4 Mrk: Til bord klædning paa dette Huus vil medgaae 6 tylter Huun som per tylt paa Stæden koster 14 s: er 5 Mrk: 4 s: Til Sømslirer blef af Mændene Considereret at vil medgaae 2 Mrk: til dets Træefang paa Stæden. Til Taget behøves 6 Torvals Kraager á 2 s: er 12 s: Arbeids Lønnen til dette Huusets i Stand settelse blev af Mændene Considereret til at koste 4 rdr: 2 Mrk: Tilsammen dette Huusets forefundne brøstfeldighed 13 Rixdlr.

1755: 16

Flere Huuser til at besigtige blev ej giort anvissning paa.

Summa over forestaaende Huuser som Sogne Præsten udj Etne bør vedligeholde og nu af forige Sogne Præst Sal: Hr: Althands Sterfboe vil tilsvares med 100 rd: 5 Mrk: 4 s:

Endelig tog Vi dend saa kaldede Stoere Etne Elv i Øye siun, da Vii befandt at samme som nu støder an paa Enge Præstegaards Engebøe og Ager, og allerede der har udtaget og Ruineret en megtig Stoer Deel, er udj følgende omstendigheder sc: at derudj maae anskaffes oven for gaarden Gieres Kalvegaer et Gierde som kand vejlede Elven til sit forige gamle Løb, Ligesaa bør der graves en Dyb Aal, end viidere vil ved Præstegaardens Engebøe udj Elven anskaffes 4re Steen Kar eller gierder, det Ene oven for det andet, Neml: det Øverste Neden for et Stæd {et} i Elven kaldet Kringle. Det 2det strax neden for Elven \der hun/ nu Kløver sig og gaar i Toe Deele. Det 3de paa et Stæd kaldet Geres Holmerne, og det 4de ved Neerøyen, alt dette at i Stand sette vil med tage indbereignet {for} Materialiernes anskaffelse med viidere 65 Rixdlr: som Etne Almue tilsammen tilskyder og seer dette verck i Standsadt for, Ligesom og Almuen bliver ansvarlig for hvad meere samme imod vores forhaabning skulle koste, hvorhos Vii fastsadt at forestaaende Elvebygninger skal skee af 2de Sufficante Indbygere udj Etne, som Almuen self udnefner, og som hæver efter Repartition forbemelte 64 Rdr: hos Almuen, paa dend Condition, at de derfor, naar arbeidet under tilsyn af Stædets Sognepræst, er giort, aflegger vedbørlig Reignskab, da det vil vise sig, hvad enten Almuen derpaa noget Rester eller haver til gode.

Sogne Præsten Velædle Velærværdige Hr: Hegelund producerede til sin tiids efterretning, en Ordre fra forige Foged Hr: Kammer Raad Heiberg til Stædets bøygde Lænsmand Velfornehme Johannes Fittie Dateret 2 Sept: 1754 som blev oplæst.

Til Slutning indgav bem:te Bøygde Lænsmand en Ordre fra Idtzige Foged Velædle Hr: Andreas Juel om at hand paa Fogdens Veigne denne Forretning skal bievaane dateret 11 Sept: 1756. der blev oplæst.

Sogne Præsten Hr: Hegelund saavelsom Prest Encken Madame Althand gav der nest til kiende, at de med hinanden indbyrdes er blevet forenet om, at af dend sidstes boe skal tages og dend første leveres følgende Inventarium til Præste gaarden Neml: 1 borcket Sort Maenet Hors 6 rd: 1 Sort driplet Koe Sort sie 3 rd: 3 Mrk: en graae Sidet Koe Engrej 3 rdr: 3 Mrk:, 1 Røed Koe Plomrej 3 rd: 3 Mrk:, 1 bleg Røed siidet Hornet Koe 3 rd:, 1 brun skauted hviid i Panden kaldet Lochelj 3 rd: 1 Sort Sidet Vetterungs qvie 1 rd: 2 Mrk: og 1 graa sidet Vetterungs Stud 1 Rd: 3 Mrk: Og Endelig 1 Nye Kaaber Kiedel Vigtig 1 bpd: 13 Mrk:r uden Hadde.

Viidere end anført blev icke, til at besigtiges anvist.

Denne Forretnings bekostning skal blive Observeret, naar Dom afsiiges.

Afsagt!

hvad Etne Almue har inden den/n/e Rett tilforbundet sig, sc: at i Standsette og siden vedligeholde de dennem vedkommende Huuse paa denne Præstegaard; det vorder de herved tilkient at efterleve, Ligesom og sam/m/e Almue bør efter Repartition betalle de 64 Rixdaler som Elvens bygninger foran er Considereret til, og som ved 2de Sufficante Mænd af Sognets Almue, paa de foran indførte Conditioner i Stand settes. hvad sig Rettens betienteres Sallarium, saavelsom hvis

1755: 16b

Bøygde Lænsmanden udj Øhlen Peder Killesvig, for 5 dages tiids Spilde kand tilberegnes er angaaende, da Nyder Sorenskriveren for sin Forretning 6 rdr:, til befordring 2 rd: 1 Mrk: 8 s: hver Laug Rettens mand 1 rdr: er 6 Rixdlr: Lænsmanden Peder Killesvig 2 Rixdlr: Og for kosthold udj 5 dage til Rettens betiente med fleere \vedkom/m/ende som/ af Hr: Heggelund er bestridet 8 Rixdlr: item for denne Forretnings beskrivelse indbereignet Stemplet Papiir og dens forseigling 1 Rixdlr: 1 Mrk: 8 s: Tilsammen 25 rdr: 3 Mrk: Iligemaade tilfindes forige Sogne Præst Sal: Hr: Althands Sterfboe \forsvarlig/ at i Stand sette de Huusser Præsterne i Etne efter denne besigtelse Forretning tilkommer at vedliigeholde, eller i Mangel deraf at betalle det derpaa fastsatte Aaboed Stoer 100 Rdr: 5 Mrk: 4 s: Til Sogne Præsten Hr: Hegelund, som samme Huusser for bemelte Sum/m/a og saaledes som foran indført er, besørger i Stand sadte. Angaaende foran indførte 25 rdr: 3 Mrk:r omkostninger, da betaler Præst Encken Madam/m/e Althand {og} \eller/ hendes og Mands Sterfboe deraf 12 Rdr: 4 Mrk: 8 s: {fordie} og samtlig Etnes Almue tilsammen de Øvrige 12 Rdr: 4 Mrk: 8 s: 15 dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under \videre/ Lovlig adferd.

Anno 1755 d: 12te Novbr: blev almindel: Høste Skatte og Sage Ting holdet paa Lænsmands gaarden Møchlebust i Qvindherets Præstegield for Læhnets og Halsnøe Closters Almue og Retten betient med eftterskr: 8te Eedsorne Laug Rettensmænd Joen øfre Sandvigen i hands Stæd Rickart Møcklebust, Giert Kierland, Hendrick Houland, Søfren Møchlebust i stæden for Lars Møcklebust, Isack Døseland i stæden for Hans Kierland, Jørgen Haavig, Povel Kierland og Hans i Lille Dale. Ofverværendes Kongl: Maj:ts Foged Velædle Andreas Juel med Menige Tingsøgende Almue.

Hvornest allerunderdanigst og underdanig blev publicerte De paa næst forige Ting læste og her foran Speciel Extraherede Kongl: allernaadigste Forordning og den Høye Øfrigheds Ordres og Foranstaltninger.

Videre blev læst

Hr: Krigs Commissaire Dahls Fæste Brev in duplo med Revers paa gienparten til Elling Tordsen paa 2 Pund 9 Mrk: Smør i gaarden Stoere Omvig dat: 10de Janv: 1753.

Dernest Erick Pedersen Aackre og De fleres Skiøde til Peder Pedersen Næss paa Deres Eiende Anparter i gaarden Døseland hvorfor er betalt 22 rdr: dat: 17de octobr: 1755.

Fogden Welædle Andreas Juel fremstillede Sig for Retten, at da eftermelte Opsiddere af Halsnø Closter Gods Anders Jacobsen Huuse, Hans Engebretsen Tufte, Hacktor Joensen Fugleberg og Joen Jensen ibdm:, og Opsidere paa Rosendahls Gods og Jurisdiction Johannes Pedersen Netteland, der og er Selv Eier for den Øde Jord Nordask (Nord Ask), og Engemon Joensen Røraaen, efter Tagen Tingsvidne paa Aarets Somer Ting d: 28de Maj, om fornødenheden baade for Sig og omkring boende Naboer, ved det Høylofflig Rente Kammer ansøgt at Dennem maatte tillades at opsette Een

1755: 17

Liden Flom eller Becke Saug paa det Stæd udi den Saa kaldede Hytte Elven paa de 2de Halsnø Closter gaarde Huuse og øfre Tofte Deres Grund, Saa udi følge af Høybem:te Det Høyloffl: Rente Kammerets Skrifvelse til Hands Excellence Hr: Stifttbefallingsmanden under 9de Aug: Sistl: er Hand af Høybem:te Hr: Stifttbefallingsmand under 27de næstpaafølgende beordret at der ved een Lovl: Forretning skulle fastsættes hvad der Paa Saug[en] efter Skovens beskaffenhed aarl: udi det høyeste kunde Skiæres uden at De i minste maade der ved bliver medtagne eller forhuggede, Thi hafde Fogden til den Ende foruden det som hand af Almuen i saa tilfælde Sig ville have bekræfted ud af Strandebarms Skibrede ladet opnevne disse upartiske 4re Mænd Neml: Od Ericksen Hafneraas, Ellias Gabrielsen Bogland, Helge Brynildsen Houge, og Ellev Tostensen Houge Saavel om Saugen som om Skovens beskaffenhed ej allene for ansøger Men end og for de omkring boende Naboer hafde den bæste Kunskaab og underretning.

udaf Ansøgere vare Anders Huse, Hans Tufte, Haktor Fugleberg, Joen ibdm: Samt Johanes Netteland til stæde.

Fogden derpaa tilspurdte Ansøgere hvad Qvantum aarl: det var som de paa Saug[en] forlangede, hvortil De Samtl: Svarede at det i alt var 500 Bords Aarlig Skur og Tømmeret dertil at tages Saasom af Huuse 2de Tølter Tufte een Tølt og af Fugleberg 3de Tølter i alt 6 tltr: og hvoraf Kand faaes i alt 2 Stort Hundrede Bord, Og af Selvejer Skove 9 tølter Tømmer der vil udgiøre De øfrige 300 Bord.

Fogden derefter tilspurdte De opnevnte Taxations Mænd hvorvidt at denne Ansøgers Declaration vel kunde være at Accordere, om Skove[ne] foruden nogen Sin skade og forhuggelse vel!! (ved) saadan Hugst Kunde Taale. Forben:te 4re Taxations Mænd Svarede hertil at De som baade hafver overseet og Kiender Saavel oven ben:te gaarders som omkringliggende Selvejeres Skove fuldkomen veed og med Sandhed kand tilstaae at naar i de Nafngifne Gaarders Skove Aarl: hugges og opskiæres hvis anført er i alt til 200 og af de omkringliggende Bønders Selvejeres Skove til 300 Bord i alt 500 Bord, Saa Kand eller bliver ingen af Skovene derved i det minste formeget mindre Ruineret, hvilket og Saavel Laug Rettet som den Menige Tingsøgende Almue Sagde og tilstoed at medføre Sandhed.

I henseende til den efter den allern: Skatte Forordning udaf denne Saug og af De 500 Bords aarl: Quantum som same er anseet for og des fald herved ansettes for bliver den Aarl: Saug Skatt Saaledes at vil bereignes Saasom Saug og Saug mæster Skatten af disse 500 Bord for Saavit Saug[en] er

1755: 17b

Bestaaende paa de Hands Kongl: Maj:ts tilhørende grunde, af Hundrede 29 skilling er 1 rdr: 1 s: nock af de 6 tlr: som udaf Hans Maj:ts beholdne gaarders Skove vil komme eller tages á tølt 12 s: er 4 Mrk: 8 s: tilsamen 2 rdr: 1 Mrk: 9 s:

Fogden begierede beskrevet under Rettens fulde bekræftning hvis foran passeret og Protocolleret er som blev Bevilget.

Dernest blev læst

1te Bøygde Lænsmanden Hans Hansen Waages ansøgning af 27de Aug: 1755 om at blive Bøygde Procurator i Hardanger og Sundhorlæhn som af Hans Excellence Hr: Stifttbefallingsmand Von Cicignon er Approberet ved paateignet Resolution under 2den octobr: nestefter.

2det Tørres Madsen Fedt med de fleres udgifne Skiøde paa ½ Løb Smør ½ Huud i gaarden Nedre Museland til Jens Jensen, dateret 11 Novembr: 1755.

Samson Thorsen Stueland fremkom for Retten, og foreviste fellen af en voxen biørn, som hand nestleden Sommer haver Skudt i gaarden Biørnebølles udmarck, hvilket dend samtlige Almue sagde at være saa i Sandhed, og hvorpaa hand inden Retten af Fogden Hr: Juel blev betalt Skudt Pengene med 2 Rixdaler.

Paa Fogden Hr: Juels tilspørgende Svarede Almuen at alle de Kongel: Skatter, excepto udredningen og Standqvarteerpengene er beboerne paa aftags gaarden Møchelbust for dette Aar Rigtig af Velbemelte Hr: Fogden blevet gotgiort.

Ligeleedes paa Fogdens tilspørgende svarede Lænsmanden og Almuen, at Eenhver af dend Almue som har Skydset Ham sc: Fogden og Sorenskriveren til og fra de Ordinaire tingene dette Aar, er Rigtig af dem blevet betalt Deris Ting Skyds med 4 s: Miilen pro persona.

Paa de af Hr: Fogden Juel fremsadte 10 Qvestioner svarede Lænsmanden og Almuen at ej noget af det omspurdte findes her udj Skibredet, undtagen til 7de Qvestion at her i Skibredet befindes at være en giestgiver paa giestgiveriet Therøen Neml: Hr: Bircke dommer Lamberg, som har holdt forpfgnings!! (forpflignings) vahrer for Reisende, og som ved det høylovlige Rente Kammerets Skrivelse til forige Foged Hr: Kammer Raad Heiberg for Skatts svarelse er befriet

Dernest blev af Fogden i Rettelagt det Benificerede og Self Ejer Mandtallet her i Fogderiet med begier det inden Retten maatte vorde oplæst for saavit dette Skibrede vedkommer, og som det inden Retten efter forlangende blev oplæst, saa svarede Almuen at de inted derimod til Rettelse \hafde/ at erindre, Men at begge Mandtallerne saaledes som anført befindes Rigtige

Herefter blev Restancen for dette Skibrede Stoer 23 rd: 1 Mrk: 7 s: inden Retten oplæst og af alle uimodsagt

Til Retten at betiene nest kommende aar 1755!! (1756), blev af Fogden efterfølgende 8te Mænd opneft sc: Jens Musseland, Johannes Øvre Døsseland, Isack ibdm., Torgier Nedre Døsseland, Knud ibdm., Knudt Nedre Fedt, Gabriel ibdm., og Niels Halversen Berrie.

Da ej viidere ved dette ting eftter 3de ganges udraab var at forrette, saa blev Retten ophævet.

1755: 18

Anno 1755 d: 15 November blev holden almindelig Skatte og Sagefalds Høste ting med Schonevigs Skibredes Lehnets Almue paa Lænsmands gaarden Gielmervig udj Schonevigs Sogn, og Retten betient med eftterskrefne 8te Eedsorne Laug Rettets mænd Neml: Peder Pedersen TofteKalven, Halvor Tørresen Waldre, Erick Entvedt, Peder Rullestad, Johannes ibm., Ole Fiære i hans Stæd Erick Schromme, Lars Øfstebøe i Stæden for Torjels Egemoe og Ole Schaalnes. Overværende Kongel: Maj:ts Foged Welædle Andreas Juel med meenige Ting søgende Almue.

Hvornest allerunderdanigst og underdanig blev læst De paa nestforige Tinge læste og her foran i denne Protocol Speciel Extraherede Kongel: Forordning og dend Høye Øfrigheds Ordres og foranstaltninger.

Wiidere

Bøygde Lænsmanden Hans Hansen Waages ansøgning af 27 Aug: H: a: om at blive Bøygde Procurator i Hardanger og Sundhordlehn, som af Hans Excellence Hr: Stiftbefallingsmand von Cicignon er Approberet med paateignet Resolution under 2den October dette Aar.

Dernest

Lars Mickelsen Tuftes paa sin Myndtling Peder Knudsen Vandness, hans Penge Mangels Lysning paa det brug udj gaarden Kalvig herudj Skibredet, som nu beboes af Niels Torgiersen Kallviig af Skyld ½ Løb Smør, dateret 15 Novembr: 1755.

Formedelst aftenens paakomme, bliver Retten til i over Morgen ophævet.

Mandagen nest eftter som var d: 17 November blev Retten igien sadt paa forbemelte Tingstæd Gielmervig med self sam/m/e Laug Rett som oven er anført i Velbem:te Hr: Fogden Juels overværelse.

Hvornest blev Læst

1te Hr: Elias Heltbergs Søn Mons:r Elias Eliasen Heltbergs Odels og Penge Mangels Lysning paa gaarderne Rullestad, Oppeim, Bogstøe og Eilervig herudj Skibredet, som af hans Fader er bortsoldt med Reservation at hand agter bemelte gaarder at indløse, hvilcken Penge Mangels Lysning er Dateret Blestad (Beestad) Præstegaard d: 7 Julj Anno 1755.

2det Niels Andersen Luddahlens udgifne Skiøde brev paa 6 Mrk:r Smør i gaarden Luddahlen til hans broder Mickel Andersen Reinsnaas, dateret 15 Novembr: 1755.

3de Hagtør Mickelsen Melchevigs udgifne Obligation til Ole Schaden paa 25 Rdr:s Capital, hvorføre Pandtsettes gaarden Melchevig af Skyld 1 pd: 18 Mrk: Smør, dateret 15 Novembr: 1755.

4de Svend Lien og Torbiørn Mortvedts udgifne Skiøde Til Niels Tørresen paa 2 pd: 6 Mrk:r Smør i gaarden Taralsøen, dateret 17 November 1755.

5te Niels Tørresen Taraldsøens udgifne Obligation til Torbiørn Mortvedt som formynder for Myndtlingen Christie Olsdatter paa Capital 35 Rixdrl: 3 Mrk: 4 s: for hvilcken Summa Dennem Pandtsettes ½ Løb Smør i gaarden Taralsøen, datteret d: 17 Novembr: 1755.

og Endelig Niels Ølfernesses med fleres udgifne fæstebrev in duplo til Lars Nielsen Wiig paa ½ Løb Smør i gaarden Wiig med Leilendingen bem:te Lars Nielsens paateignede Revers, at hand vil holde sig dend efterretlig, dateret 17 Novembr: 1755.

End Viidere blev Læst

Hr: Sorenskriver Hesselbergs Cautions brev til Hands Kongel: Maj:t for Fogden over yttre og Indre Sogns Fogderier Velædle Annanias Christopher Harberg paa den Summa 300 Rixdaler, som hand i Stæden for dend afdøde Sogne Præst til Hafsløe Præstegield i Sogns Provstie Sal: Hr: Christopher Munthe, haver indgaaet Dateret 14 Febru: 1755

1755: 18b

Videre blev læst

Sr: Formans Skiøde til Hachtør Tvedt paa Schaanevigs og Achre Kiercker etc: for 225 rdr: dat: 27de Junj 1755

Enken Mad:me Barbara Grams hafver til dette Ting Mundtl: ladet indstefne Anders Hillestad for skl:!! (skyldig) giæld 5 rdr: 2 Mrk: 13 s: at taale Dom til betaling og Erstate Processens Omkostninger

Anders Storhoug!! (Hillestad) mødte og vedtog Lovl: Varsel desligeste at hand er skl: Citantinden de paastefnte Penge som hand derfor forderligst vil betale.

Citantinden lod ved Laugværge Mr: Niels Hundt paastaae Dom
Afsagt

Anders Storhoug bør efter Egen tilstaaelse betale Citantinden de paastefnte 5 rdr: 2 Mrk: 13 s: og 2 ½ rdr: udi Processens Omkostninger 15 Dage efter denne Doms lovlige forkyndelse under adfærd efter Loven.

Gastgieber Enken Mad:me Gram hafver til dette Ting Muntl: ladet indstefne Peder Waldre for skyldige giæld ¼ rd:/ 5 Mrk: 8 s: at taale Dom og erstate Processens Omkostninger.

Peder Waldre mødte ej efter paraaab.

Knud Læcknæs og Johanes Leite bekræftede ved Eed at de over 15 Dage Siden i denne Sag hafver som anført lovl: Stefnet Peder Waldre som af Krafvet allene tilstoed at være skyldig 5 Mrk:

Eragted

Peder Waldre gives Laug dag til næste Ting at møde med tilsvar angaaende den Speciale Reining Citantinden ville over Kravet da indkomme med.

Gastgieber Enken Mad:me Gram hafver til dette Ting Muntl: ladet indstefne Anders Gangstøe for skl: giæld 2 rdr: 2 Mrk: 10 s: at taale Dom og erstate processens omkostninger.

Anders Gangstøe mødte ei.

Citantindens Fuldmægtig Og Laugværge Mons:r Niels Hundt Sagde at Stefne Vidnerne Ole og Johanes Handeland ere Absente begierede derfor Anstand i Sagen til næste Ting da hand Same Vidner agter at føre.

Eragted

Sagen udsettes efter Citantindens Fuldmægtiges begier til næste Ting

Enken Mad:me Gram hafver til dette Ting Muntl: ladet indstefne Haktor Melkevigen for skl: giæld 1 rdr: 2 Mrk: 2 s: at taale Dom \for/ 1 rdr: 2 Mrk: 2 s: Hand hende er skyldig og desuden erstate Processens omkostninger

Haktor Melkevigen mødte og vedtog lovl: Stefnemaal Mens Sagde at hand af det paastefnte ei er Citantinden mere skl: end 1 rd: som hand vil godvillig betale begierede derfor Anstand til neste Ting da hand imidlertid vil Forenes med Citantinden og betale Sin Debet til hende naar Afreigning er gjort.

Eragted

Sagen udsettes eftter den instefntes begier til neste Ting.

1755: 19

Stædets Foged Welædle Andreas Juel haver paa Justitiens veigne til dette Ting Muntl: ladet indstefne Aadne Aad\ne/sen Rullestad og Brita Aslacksdatter for med hinanden begangne Leiermaal og Barne Aufling at taale Dom til undgiældelse eftter Lov og Forordning helst eftterdie Hand ei har været til Confirmation.

Af de indstefnte Aadne Aadnesen mødte for Retten og vedtog lovl: varsel i denne Sag Saa og at hand ei har været til Confirmation, Hand Siger Sig ellers at være 18ten Aar gl:, tilstoed iligemaade at hand med Britta Aslacks Datter har i Løsagtighed auflet et Barn uden ægteskabs løfte og endelig Sagde Hand at De begge har i gierningen forført hinanden og altsaa derudi lige skyldige

Actor indgaf Stædets Sogne Præst Hr: Celiuses Kundskabs Liste af 17de Novbr: 1755 som blev oplæst.

Johanes Rullestad og Elling Skraame bekræftede ved Eed at De 14 Dage Siden i denne Sag lovl: Stefnite Brita Aslacksdatter

Eragted

Brita Aslacksdatter gifves Laug dag til neste Ting at møde med tilsvar i denne Sag

Stædets Foged Welædle Andreas Juel hafver til dette Ting Muntl: paa Justitiens veigne ladet indstefne Jørane Nielsdatter for begangne Leiermaal med Soldat Johanes Aadnesen at taale Dom eftter Lov og Forordninger.

Jørane Nielsdatter mødte ej

Stefne Vidnerne Johanes Rullestad og Erick Skraame bekræftede ved Eed at De over 14ten Dage Siden i denne Sag hafver Stefnit Jørane Nielsdatter

Eragted

Jørane Nielsdatter gives Laug dag til neste Ting at møde med tilsvar i denne Sag. Fogden frafalt der paa denne Sag fordie den indstefnte er Fæsted med hendes Leiermaals begienger som er Soldat

Stædets Foged Welædle Andreas Juel haver til dette Ting paa Justitiens veigne Muntlig ladet indstefne Ole Olsen Kielflaat, som ei har været til Confirmation og Mari Torgersdatter for med hinanden haftte Barne Aufling at taale Dom eftter Lov og Forordning.

Stefne vidnerne Bøygde Lænsmanden Christopher Gielmervig og Lars Ebne bekræftede ved Eed at de i denne Sag over 14 Dage Siden lovl: Stefnite de forben:te 2de Persohner Saaledes som ofven er anført.

Af de indstefnte mødte allene Mari Torgersdatter som tilstoed at have med Ole Olsen Tielflaat uden ægteskabs løfte begaaet Barne Aufling

Eragted

Ole Olsen Tielflaat gives Laug dag til neste Ting med tilsvar i denne Sag

1755: 19b

Stædets Foged Welædle Andreas Juel iretteædskede Slagsmaals Sagen imod Anders Egemoë og Hugne Halstensen Aartun som begge mødte og vedstoed at være til dette Ting lovl: Varslet, Saa var og de Stefnte forben:te Vidner tilstæde.

1te Vidne Ole Skaalnæs Aflagde Eed og Vandt intet i Sagen til minste oplysning.

2det Vidne Siri Øren Provede ei eller noget til Oplysning.

Hugne Halstensen tilstoed dernest at denne Sag er anlagt efter hands Angivelse og begier.

Citanten frafalt Sagen henseende til den beskyldte og det i mangel af Beviis Mens over Hugne Halstensen paastoed hand Dom for urigtig Angivelse til opretning Saavel for Actors som Dommerens møye item for Stefne Vidnernes møye i Sagen

Afsagt

da Hugne Halstensen Aartuns Angivelse i denne Sag er Falsk og urigtig, Saa bør hand betale Fogden og Sorenkr: for Deres haftte møye i denne Sag hver 1 rdr:, til Stefne Vidnerne hver 12 s: er 1 Mrk: 8 s: til de 2de førte Vidner hver 12 s: er 1 Mrk: 8 s: tilsamen 2 ½ rdr: 15 Dage efter denne Doms lovl: Forkyndelse under lovl: Adfærd.

Paa Fogdens tilspørgende svarede Almuen at alle slags Skatter undtagen udrednings og Standqvarteerpengene er Opsiiderne paa de 3de aftags gaarder Millie, Fiære og Roullestad for dette Aar 1755, dennem Rigtig blevet gotgiort af det affeldte godz udj bemelte gaarder.

Paa tilspørgende Svarede Lænsmanden og Almuen at dend skydsende Almue som har giort Ting Skyds dette aar er Rigtig af Fogden og Sorenskriveren blevet betalt Deris Skydspenge pro Persona med 4 s: Miilen.

Ligesaa paa tilspørgende Svarede Almuen at dend Hans Kongel: Maj:t tilhørende Pladtz Blaateigen af Skyld 12 Mrk: Smør, har dette aar inden Retten været opbuden med saa føyelige Conditioner som nogen ville forlange om de dend sig til brug ville antage, mens dertil har ingen været at formaae, ej heller har der været svaret nogen Skatter af samme Pladtz Blaateigen, men derimod har dend været overdraget Knud Kiørping imod 40 s:s greslejes svarelse, siden at den som melt ej paa bedre Maader har kundet blevet bortfæsted; Ligeledes svarede de, at Opsiideren paa gaarden Yttre Bouge Thoer Larsen har nødt dend hannem ved bemelte gaards tilbøxling accorderede friehed for Jordebogens Indkomster af Deris Maj:ts ejende 1 Løb Smør Strægogdz udj bemelte gaard Yttre Bouge.

Paa tilspørgende svarede Almuen at der ingen bøxel er falden af Hans Maj:ts beholdne Strøe godtz herudj Skibredet som er Blaateigen 12 Mrk: Smør, siden dend er slett og saa aldeles Ringe at dend ej af nogen kand beboes og der til med ligger dend saa Høyt op til fields at ingen uden Livs fare kand opkomme derhen hvor hand ligger.

Dereftter blev Odels og Self ejer Mandtallet saa og det Benificerede Mandtal i Rettelagt, med dend begier af Fogden de maatte vorde oplæst til dend Ende om Almuen

1755: 20

kunde viide noget derudj til Rettelse at angive; Og da saaledes skeed var, blev samme Mandtaller af Almuen uimodsagt, Men at de som anført befindes udj et og alt Rigtig at være.

Dernest blev Restancen stoer 150 Rdr: 3 Mrk: 10 s: for dette Skibrede, oplæst, som af alle blev uimodsaagt.

Til Retten at betiene nest komende Aar 1755!! (1756), blev følgende Mænd af Fogden opneft sc: Iver Øfstebøe, Elling Schromme, Østen Eilervig, Lars ViseKier, Siur Millieteigen, Peder Teigland, Johannes Rafdal og Askiold Rafdal.

Som ej viidere ved dette Ting eftter 3de ganges udraabelse var at forRette, saa blev Retten for dette Skibrede ophævet.

Anno 1755 d: 20 November blev holden almindelig Høste Skatte og Sage falds ting med Etne Skibredes Lehnets og Halsnøe Closters Almue paa Lænsmands gaarden Fittie udj Etne Præstegield og Retten betient med eftterskrefne otte Eedsorne Laug Rettes mænd Nafnl: Ole Tollevsen Silde, Erick Ram/m/e, Lars Biørgen, Lars Berge, Hans Fosse, Kolbeen Sæbøe, Jacob Ouestad og Ole Bierchenes. Overværendes Kongl: Maj:ts Foged Velædle Andreas Juel med meenige Tingsøgende Almue.

Hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev Publiceret de paa forige Ting læste og udj denne Protocol foran Speciel Extraherede Kongel: allernaadigste Forordning og dend Høye Øvrigheds Ordres og foranstaltninger.

Viidere blev Læst

Bøygde Lænsmanden Hans Hansen Waages ansøgning under 27 Augustj 1755 om at blive Bøygde Procurator udj Hardanger og Sundhordlehn med Hans Excellence Hr: Stiftbefallingsmand von Cicignons paateignede Resolution, Under 2den October 1755, hvorved bemelte Hans Vaage er bevilget at være Bøygde Procurator i ovenmelte 2de Fogderier.

Dernest blev Læst

1te Biørn Tollefsen Kaldems udgifne Skiøde paa 1 Løb 1 pd: 16 ½ Mrk: Smør 1 tønne Korn 1 ¼ Huud udj gaarden Kaldem til Erick Haldorsen Mattre, datteret d: 19 November 1755.

2det Siur Olsen Grønstad og de fleres Skiøde paa 1 pd: 21 Mrk: Smør i gaarden Grindem til Lars Johansen Grindem, datteret 19 Novembr: 1755.

3de Haldor Tvedte og Christen Frettes udgifne Skiøde paa 1 Løb 1 pd: 15 Mrk: Smør 1 Huud i gaarden Indre Haaland til Gotskalck Rasmusen Haaland, dateret 19 November 1755 og Endelig Zackarias Tordsen og Tord Zackariasen Neernesses med hin anden indgaaede Contract, angaaende det vilkaar dend første formedelst gaarden Nernesses afstaaelse til dend sidste, \sc:/ bemelte Tord Zackariasen af hannem skal Nyde aarl: dateret 20 Novembr: 1755.

Niels Ericksen Wettestøe fremkom for Retten og anviste en Skind Pung hvorudj findes eftter hans Siigende 28 rdr: 4 Mrk: 11 s: tilhørende hans Myndtling Peder Pedersen Wee med forspørsel om nogen af Almuen sam/m/e Penge for Lovlig Pandt og Renter vil modtage, mens som ingen derom melte sig, saa blev Pengene ham under forseigling tilbageleveret.

Niels Ericksen Wettestøe anviste ligeledes en Skind Pung hvorudj er eftter hans Siigende 11 rd: 2 Mrk: 10 s: tilhørende Hans Myndtling Marj Hans Datter Rivaass, med forespørsel om

nogen af Almuen samme Penge imod forsvarlig Pandt og Renter vil imodtage, mens som ingen derom meldte sig, saa blev de ham under

1755: 20b

Sorenskriverens Seigl tilbageleveret.

Johannes Olsen Udstuen fremkom for Retten og Producerede en Skind Pung, hvorudj efter hans siigende skal befindes 8 rd: 1 Mrk: 8 s: Hans Myndtling Karj Hansdatter Rivaass tilhørig, med forspørsel om nogen imod Sufficant Pandt og Renter vil have samme Penge, hvorom jngen indfandt sig, derpaa blev de Formynderen under forseigling tilbageleveret

Rasmus Larsen Arnevig af Fieldbergs Præstegield, lod som Formynder for Myndtlingen Brynnilla Nielsdatter Løvigen af Schonevig Skibrede for Retten ved Erick Silde Lyse bemelte Myntlings Odels Rett og Penge Mangel til sin Sal: Faders {Odels og} Hoved Bøele og Odel Neml: alt det anparts brug udj gaarden Schieldahl som hendes faders yngre broder Erick Tollefsen nu bruger og beboer, hvilcken gaardepart Rasmus Arnevigen Reserverede bemeldte Myndtling at indløse, naar omstændighederne i efter tiiden hende det tillader.

Tiæran Nielsen Ousvog anviste udj Retten en Strie Pung hvorudj hand Sagde at være 26 rd: 3 Mrk: 12 s: tilhørende Hans Myndtling Amund Pedersen Wee med forspørsel om nogen af Almuen dennem imod Sufficant Pandt og Lovl: Renter vil til Laans modtage, Mens som ingen derom melte sig, Saa blev de bemelte Formynder under Forseigling tilbageleveret.

Derefter blev Læst

Præste Encken til \Etne/ Præstegield Madam/m/e Elen Sal: Hr: Althands udgifne fæste brev in duplo paa gaarden Madschaar 2 Løber Smør 1 tønne Korn til Godskalck Gundersen med bemelte Leilendings Revers paa dend Eene, dateret Enge Præstegr: d: 17 November 1755.

Viidere blev Læst

Stifts Provsten Hr: Ole Tidemans udgifne fæste brev in duplo til Povel Joensens Søn Joen Povelsen Melland paa bemelte gaard Melland af Skyld 1 Løb Smør 1 Huud med bemelte Leilendings paateignede Revers paa dend Eene, dateret Bergen d: 16 Maj 1755.

Niels Truelsen Giere paa egne og Ole Larsen samt Baar Nielsen Gieres veigne frem viiste udj Retten Fellene af 6 ulv unger, som de nestleden Sommer udj dette Sogns Marcker haver dræbt; Thi blev Skudt Pengene 3 Mrk: Støcket tilsammen 3 Rixdlr: Dennem udj Retten af Stædets Foged Hr: Juel tilleveret.

Hans Rasmusen Frette mødte og gav tilkiende at hand til dette Ting mundtlig haver ladet indstefne Rasmus Gotskalcksen Indre Haaland for Skyldig gield 10 Rixdlr:, derom at anhøre Vidner Samuel og Niels Indre Haaland, samt Dom til giældens og Processens Omkostnings betallelse.

Rasmus Haaland møtte icke efter paraab.

Stefne Vidnerne Søren Skaffer og Erick Rasmusen Støle bekræftede ved Eed at de 16 dage siiden i denne Sag Stefnede Rasmus Haaland for hans boepæl, da hand tilstoed at være Skyldig Citanten de paastefnte 10 Rixdlr:

Citanten paastoed Dom.

Afsagt!

Rasmus Gotskalcksen

1755: 21

Haaland, bør efter egen gjorde tilstaaelse betalle Citanten Hans Rasmusen Frette de paastefnte 10 Rixdlr: og 2 Rixdlr: i Processens omkostninger, Femtten Dage efter denne Doms Lovlig forkyndelse under Adferd efter Loven.

Tollef Jacobsen Gravelsetter anviiste udj Retten en Skind Pung, hvorudj hand sagde at være 4 rd: 1 Mrk: 6 s: tilhørende Hans Myndtling Asgier Halversdatter Tesdal med forspørsel om nogen af Almuen dennem imod Sufficant Pandt og Lovl: Renters svarelse vil til Laans modtage, mens som ingen dertil indfandt sig, saa blev Pengene under Forseigling Formynderen tilbageleveret.

Bendix Halleland mødte og gav tilkiende at hand til dette Ting mundtlig har ladet indstefne sin Naboe Siur Tesdahl, fordie hand ej vil som af Formænd er holdt ved liige, Men derimod kiører nu sit {Fæe} Høe over Citantens Engebøe, derom at anhøre Vidner Jacob og Halver Tesdal, samt taale Dom til herefter at entholde sig fra bemelte ulovlige Kiørsel over Citantens Engebøe, til bemelte udlades opbyggelse hvor den før har staaet og af hans Formænd været holdt ved liige og til Processens omkostnings erstattelse.

Siur Tesdahl mødte for Retten og vedstoed i denne Sag at være Lovlig Stefnt; desligeste at hand har Kiørt og tencker at have Rett til at Kiøre Høet fra sin Ejendom Hammeren Kaldet til sin gaard over Citantens Engebøe efter og paa dend Kiørsel Vej som hans Naboe Niels Tesdal og Kiører sit Høe hiem til sit brug i Tesdall.

Citanten begierede sine Vidner førde.

1te Vidne Jacob Tesdahl aflagde Eed og Provede at {nu} \henved/ for et aar siiden da hand og Halver Tesdal, en dag efter Citantens begier var gaaet hen til Siur Tesdal og forbød ham at kiøre sit Høe over Citantens Engebøe, saa var det at Siur Tesdal dertil gav det svar at hand vild Kiøre der hvor hans Formand har Kiøret, hafde ej viidere at prove.

2det Vidne Halver Tesdall aflagde Eed og Provede i alt som første Vidne.

Contra Parten Siur Tesdal og hans Jord Ejer Lænsmanden Johannes Fittie begierede Sagen udsadt til næste Ting da de vil Stefne Contra og føre Vidner at dend indstefnte og hans formand har Kiørt Høe om Sommeren over Citantens bøe over 20 aar.

Citanten Reserverede sig til næste ting efter nye indstefnelse og i Continuation af forige tiltale, at føre Nye nu ustefnte vidner som kand oplyse at Opsiederne paa det anparts brug udj gaarden Tesdal, som nu Siur Tesdahl beboer fra umindelig tiid har haft og vedligeholdt s!! (sin?) udlade paa et Stæd Hammeren Kaldet til at forvare det Høe der voxer hvert Aar paa Hammeren indtil hvert Aars Vinter, da samme først til Tesdahl uden Citantens bøes skade er hjemført.

Eragted!

med Sagen beroer efter begge Parters Declaration til næste ting.

Paa Fogdens tilspørgende svarede Lænsmanden og Almuen at der ingen bøxel er falden af Hans Maj:ts beholdne Strøe godtz her udj Skibredet dette Aar 1755.

Ligeledes paa tilspørgende Svarede

1755: 21b

Almuen Enstemmig at alle Opsiiderne paa aftags gaarderne saavel paa Lehnets som Halsnøe Klosters godtz herudj Skibredet, har nødt gotgiørelse for alle slags Skatter og Landskylds Rettigheder /: excepto udredningen og Standqvarteerpengene :/ af det affeldte godtz udj bemelte beskadigede gaarder.

Paa de af Fogden fremsadte sædvanlige 10 Qvestioner svarede Almuen Enstemmig at inted herudj Skibredet af det som Qvestionerne indeholder, er dette aar falden.

Paa Fogdens tilspørgende Svarede Almuen at dend Almue som har Skydset Fogden og Sorenskriveren til og fra de Ordinaire Tinge dette aar er Rigtig af Fogden og Sorenskriveren blevet betalt pro Persona 4 s: Miilen.

Det Benificerede Mandtal blev derefter i Rettelagt og oplæst, og dets Rigtighed af alle uimodsgt.

Ligeledes Odels og self Ejer Mandtallet, som ogsaa blev af alle uimodsgt.

Restancen stoer 92 Rixdlr: 2 Mrk: 5 s: blev oplæst og af alle uimodsgt.

Til Retten at betiene nestkommende aar 1756 blev af Fogden Hr: Juel følgende 8te Mænd opnefnt sc: Steen Lambrigtsen Axdall, Hans Rivaas, Zackarias Løvereid, Gotskalck Madschaar, Lars Grindem, Johannes Berrie, Biørn Udstuen og Joen Melland.

Som ej ved dette Ting efter udraab var at forrette viidere, saa blev Retten for dette Skibrede ophævet.

Anno 1755 d: 22de Novbr: blev almindel: Skatte og Sage Ting holdet for Fieldbergs Skibredes Almue af Læhnets og Halsnøe Closters Gods paa Tingstædet Kiellesvig udi Øhlens Annex Fieldbergs Præstegield og Retten betient med eftterskr: 8te Eedsorne Laug Rettes Mænd {Jens} \Niels/ øfre og Niels nedre Axdal, Halvor Aske i hands Stæd Rasmus Biellebøe, Jacob Sæbøe, Samson Sæbøe, Mads Øfrebøe, Ellias Øfrebøe i hands Stæd Lars Pedersen Øfrebøe, og Jesper Øfrebøe, Ofverværendes Kongl: Maj:ts Foged Welædle Andreas Juel med Menige Tingsøgende Almue.

Gastgieberen i Øhlen Mr: Schröder hafver til dette Ting Muntl: ladet indstefne Bundemanden Reinert under Hougen for endel imod Citanten og Kiæreste faldne nærgaaende, Anstødelige og Haarde Skiolds ord med videre at anhøre Prov der og under Falsmaal til Vidnesbyrds Aflæg ere Stefnte, Samt derefter lide Dom efter Sagens omstendigheder til undgiældelse, Citantens og Kiærestes friefindelse, alt Lovgemess item til processens

1755: 22

Omkostningers erstatelse.

Reinert under Hougen mødte og tilstoed at være i denne Sag Lovlig Stefnt.

Widnerne som efter Citantens Sigende ere Tord Kaata, Torgier Roe, Christen under Hougen og Hans Olsen som vare tilstæde, begierede Hand maatte tages under Eedlig forhør.

til 1te Vidne blev fremstillet Hans Olsen fra Øhlen der aflagde Eed og vandt at een Dag omtrent 3 Uger Siden kom indstefnte Reinert under Hougen ungefæhr Middags tiider til

Citantens Huus i Øhlen hvorhelst Hand blev med andre af Sognet Siddende og drack til i Mørckningen da Hands Laugs Brødre hver gick derfra til Deres Hiem, eftter at De andre som melt vare bortgangne begierede Reinert under Hougen af Citantens Kiæreste Mad:me Schrøder til Kiøbs een Halv Kande Øhl, da hun Svarede Ham i Venlighed Saaledes: jeg Siunes i har faaet nock nu, det er bæst I gaar hiem og tager ind Eders Horser som gaar ude og tager skade i dette onde Veir, mens vil I Smugt gaae Hiem naar i har Druket den Halfkande Øhl som I begierer skal I faae den, og som Reinert derpaa lofte at gaae hiem saa Snart Hand hafde opdrucked ern:te Øhl, blef same ham leveret, men saa Snart det var drukket begierede hand atter een halfkande og fick af Mad:me Schrøder til Svar at hand hafde lofft at forføye Sig hiem naar den første var fortært, icke desmindre blev den anden Halv Kande Øhl Ham tilbragt den hand Selv drack af Skienkte og Vidnet samt den eene af de 2de Øye Mænd som den tiid Logerede hos Citanten Natten ofver, med Sig, Siden begierte og bekom erm:te Øyemand for Sig een half kande Øl som Hand og den anden Øyemand Samt Reinert og Vidnet tilsamen uddrack, som og Reinert som eftter Vidnets Skiøn \ej/ var overstadig Druken mens dog noget beskienket enda begierede den 3de halfkande Øhl og Citantens Kiæreste aldeles nægtede Ham den og i det Stæd Søgte ved goede ord at overtale Ham til at begive Sig til Sit Hiem eller og legge Sig i Hendes Huus til neste Morgen da Hun ville føye \de/ Anstalter at Hands Hors skulle blive i Huus bragte, ligesom Hun og bød sig til uden Penge at ville give Ham Mad og Dricke, det hand veigrede Sig for at modtage eftterdie Hand ei maatte faae Øhl for Penge, Saa var det at Reinert under Hougen derofver blev Vred paa Mad:me Schrøder og i same Vrede udlod Sig med følgende Ord: dette Huus Kunde Vii undvære, Fanden er oftte her, Saadant Huus kunde Een bryde ner naar Mand ville, her ned gaar Folck fra Bede Huus paa een Sabats Dag og dricker og Slages, og er det ei Sant saa skal jeg beviise det, og eftter at Citanten og Hands Kiæreste hafde Skiødt til Vidne paa bem:te ord

1755: 22b

Sagde Reinert end Videre, At De som Raade for Knappen i Fior Kand og Raade for Knappen i Aar, Mens hand tør Sidde enda, og da Citanten paa disse ord tog Prov, Sagde Reinert, ja det Trøstede Die Min Koene med i Fior, Vii talte om Graae Mari i Fior det er ei eller forbudet at tale om Hende i Aar, Vii har og hørt om Svarte Mari og Kiender {icke} Du hende icke saa er det icke mere, og som Citanten bad Reinert Sige hvem det var \enten/ Hands Koene eller hvilken Anden Hand mente med Svarte Mari, Svarede Reinert Kiender ikke De Hende saa Kiender icke jeg hende og saa er det icke mere, derpaa Sagde Citanten til Reinert at Hand for Jesu skyld ville lade Ham nyde Fred i Sit Eget Huus, hvorpaa Reinert gav Ham dette Svar: jeg bad om Forlig i Fior jeg Kierer Mig ei om at bede om Forlig i Aar, lad kuns staae til jeg \er ei saa bange jeg/ skal dock følge med et Tack om det er til 30 eller 40 rdr: ja om det er til 50, 60 ja 70 rdr: med, Jeg kand leve om dette Huus aldrig var til, det er lenge Siden jeg var her og lenger skal det blifve til jeg Kommer her; endel: Sagde Vidnet at det var 3de gange Citanten bad om Fred.

2det Vidne Christen Biørnsen under Hougen aflagde Eed og vandt angaaende det af første Vidne omprovede Øhl og de Ord derved falt eenstemig med ben:te Prov, forklarer og at eftter at Reinert var eftter første vidnes udsagn nægted mere Øhl Og \Citanten/ Spurde hand som var beskienket om Hand nu ville Komme igien med det samme som i Fior, blev Reinert Vred og talte adskilligt til Citantens Kiæreste som nægtede Ham Øhl for Sine Penge, Vidnet erindrer af ordene ...esse(?) eftterfølgende kom fra Reinert, dette Huus er et Syndigt Huus, jeg mener Dievlen er her, jeg mener Vii kand afskaffe Saadant Huus, her Oppe er et Bede Huus og Folck gaar oftte derfra her ned og dricker, Synder, Banded og Slages, end Videre Sagde Hand, Kiender Du Svarte Mari hvortil Mad:me Schrøder Svarede Nei og derhos Spurdte Reinert om Hand Kiender hende, Reinert Svarede Nei Kiender ikke Du hende saa

Kiender icke jeg hende Mens jeg har hørt baade om Svarte Mari og om Graae Mari, Reinert Sagde end videre Knappen skulle Sprunget i Fior Mens Hand Sidder i Aar med jeg bad om Forliig i Fior mens jeg beder ej om Forliig i Aar.

Citanten fordie Hand Merker at de 2de første Vidner ei er aldeles Eensstemig og de øfrige 2de nu Stefnite Prov har at Prove om ord talte Mere end Aar Siden og derfor af Retten er negted at føres Saa maatte Hand begiere Sagen udsadt til neste Ting paa det Hand imidlertid Kand faa afhørt de omprovede 2de Øye Mænd.

Eragted

Sagen udsettes til næste Ting.

Derefter blev Læst

1te Sorenskriver Hesselbergs som Auctions Directeur Hans udgifne Skiøde til Tosten Christensen Weastad paa dend halve gaard Qvammen med under-

1755: 23

liggende Pladz Qvamstøe herudj Præstegieldet af Skyld 1 Løb 1 ½ Mrk: Smør, dateret 22 November 1755.

2det Johannes Pedersen Øfsthuses Skiøde til Joen Torgiersen Helland paa gaarden Øfsthuis af Skyld 1 Løb 1 pund Smør for 120 Rixdaler. dateret 14 October 1755.

og Endelig Studiosus Mons:r Peder Heltbergs udgifne Skiøde bref til Ole Hansen Fatland paa Odels Retten til ovenben:te gaard Øfsthuis, dateret 7 Julj 1755

Formedelst aftenens paakomme, ophæves Retten til paa nestkommende Manddag.

Mandagen nestefter som var d: 24de Novbr: blev Retten med forbem:te Laug Rett atter Sadt paa bem:te Tingstæd Kiellesvigen.

Hvornæst blev publiceret

Fogden Juels Fæste Brev til Ole Jacobsen paa Halsnøe Closter gaard Lien skyldende 1 Løb Smør dat: 20de Junj 1755.

Gastgieber Enken Mad:me Gram hafver til dette Ting Muntl: ladet indstefne Peder Jørgensen Fatlands Vaagen for skl: giæld 1 rdr: 2 Mrk: 8 s: og denne Processes omkostninger at taale Dom til betalings erleggelse.

Peder Jørgensen Fatlands Hafnen mødte ej eftter paraaab.

Stefne Vidnerne Bøygde Lænsmanden Povel Nordhuus og Siur ibdm: bekræftede ved Eed at De i denne Sag over 14 Dage Siden hafver Stefnit den udeblefne Peder Jørgensen da Hand tilstoed at være Citantinden skyldig det paastefnte som og at hand derom med hende inden dette Ting ville gjøre Reigning og ligesaa førend dette Ting gifve Stefnevidnerne efterretning derom hvilket \dog/ ej er skeed eller af ham efterkommet.

Citantinden lod ved Laugværge Mr: Niels Hundt paastaae Dom.

Afsagt

Peder Jørgensen bør eftter ovenanfødte Sagens omstendigheder som viiser det Hand er Citantinden skyldig de paastefnte 1 rdr: 2 Mrk: 8 s: betale hende sc: Mad:me Gram ej allene bem:te 8 Mrk: 8 s: Mens end og 2 rdr: udi processens omkostninger 15 Dage eftter denne Doms Lovl: Forkyndelse under Adfærd eftter Loven.

Rasmus Arnevigen hafver til dette Ting Muntl: ladet indstefne Naboen Halvor Arnevigen fordie hand ej har betalt Citanten den halve Lands Lod af den Mackrel og Seig den indstefnte

nestl: Sommer hafver Fisket Paa Citantens og Contra Partens Fellets Fiske grund tilhørende Deres gaard Arneviggen, desligeste fordie Hand nestl: Sommer hafver ladet Sine ung Smaler Beite \Saavel/ udi Deres Fællets Kalve Træe som allene er indhegnet til Deres Spæe Kalver mens ej til Deres Smaler, som og paa Citantens Engebøe Viigen Kaldet uagtet den indstefnte i Vigen intet er ejende, derom at paahøre de indstefnte Prov som ere Hans Jørgensen!! (Halvorsen?), Halvor!! (Jørgen?) Wigen, Lars Jørgensen Wigen, og Claus Jørgensen Wigen, Samt derefter taale Dom til Lands Loddens betalling, til at oprette den erlidte Skade paa Kalve Træet og Engebøen, og til herefter med Sine Smaler

1755: 23b

Fra bem:te Kalve Træe og Engebøe Wigen Sig at entholde og endel: at erstate Citanten Processens omkostninger.

Halvor Arneviggen mødte ej efter paaraab !!ej efter paaraab!!

Stefne Vidnerne Povel og Syfver Nordhuus bekræftede ved Eed at de over 14 Dage Siden Saaledes som ofven er anført Lovl: hafver Stefnt ej allene Halvor Arneviggen mens end og under Falsmaal de ben:te Widner.

Vidnerne mødte alle undtagen Lars Jørgensen Wigen.

Citanten begjerede at de mødende Prov maatte afhøres.

1te Vidne Hans Halvorsen den indstefnte Halvor Arnevighens Søn aflagde Eed og Vandt at nestl: Høst efter Skuren Fiskede Hands Fader omtrent 2 Tønder Paler paa gaarden Arneviggen som beboes af Parterne, dens Grund og Land, hvoraf ingen Lands Lod blev Citanten betalt, Nestl: Sommer Fiskede og Deponentens Fader een gang da vidnet var med omtrent 600de af Smaae Makrel hvoraf ei eller blev leveret nogen Lands Lod, hvad Mere Vidnets Fader dette aar paa dito grunder hafver Fisked vidste Hand ei at forklare.

2det Vidne Jørgen Wigen aflagde Eed og Vandt det Hand veed at Halfvor Arneviggen paa de omprovede Stæder og Grunde dette Aar haver Fisked uden deraf at levere Citanten noget i Lands Lod, Saasom nestleden Sommer 2de gange og hver gang 600 Smaae Mackrel {elle} tilsamen 1200 Smaae Makrel, og nestl: Høst omtrent 2 tønder Paler. Paa tilspørgende Svarede Vidnet at hand ei til dato andet har hørdt eller veed end at joe alt Fiskeriet paa alle Arnevighs Grunde har været Fellets \og/ halften hver for forbem:te Parter.

3de Vidne Claus Jørgensen Wigen aflagde Eed og Vandt at mellem Pintze og St: Hans Dag dette Aar kom 10 a 12 ung Smaler tilhørende Halfvor Arneviggen af Parternes Fellets Kalve Træe ned udi og paa Citantens Engebøe i et Stæd Vigen Kaldet hvorhelst Same Smaler forblev omtrent 8te Dage imedens Engen Stoed i Sin beste Væxt: Angaaende Parternes Fellets Fiskerie paa Arnevighs grund gjorde dette Prov Saadan forklaring som 1te Vidne.

Eragted

Halvor Arneviggen og Vidnet Lars Jørgensen Wigen gifves Laugdag til neste Ting at møde den første med tilsvar og den Sidste for under Falsmaals Bøder at aflegge Eedl: Widnesbyrd i denne Sag.

Dernest blev publiceret

een Contract oprettet {imellem} af Torkel Knudsen Svaland hvorved Hand fraskrifver Sin Koene ald Odels Rett til gaarden nedre Houge, dat: 14de Januarj 1744.

Udstæderne og underskrifverne Torkel Svaland og Svend Lien efter at de hafde anhørt nest oven ommelte Declarations Skriftt, declarerede at same Skriftt er ganske Falskt og urigtig thi først var Torkel Knudsen ei mere end 22 aar den tiid same skulle være udstæd, Og for det 2det vil De ved Eed bekræfte

1755: 24

At Deres Hænder er skrevet og Deres Signeter er trøcket under same Falske Document dennem uafvidende, Ligesom De og aldrig enten er begiert til eller Samtøgt udi at udlaane Deres Zigneter for at lade trykke Dennem under bem:te Skriftt, endelig beklagede Torkel Knudsen Svalland at Hands Zignete bortkom fra Ham 1744, Mens hvor det afblev er ham ubekient thi Hand vil ingen beskylde, Mens Siden det Aar har hand ei bekomet det igien mindre veed Hand hvor det imidlertid enten har været eller nu er.

Bøygde Lænsmanden Povel Nordhuus Anmelte for Retten at udi Fildbergs!! (Fieldbergs) Skibredde findes et aldeles Forarmet ugiftt qvinde Meniske Nafnl: Anne Olsdatter som ved den Spedalske Syge Stærckt er behæfted og hvor om hand tillige indgaf een Attest af 4de Junj 1755.

Paa Stædets Foged Welædle Andreas Juels tilspørgende Svarede Samtl: Almuen at ovenbem:te Anne Olsdatter som er meget Spedalsk Hun ejer aldeles intet til hendes indlemelse udi Hospitalet, her om var Fogden Tings Vidne begierende som blev Bevilget.

Derefter blev Læst

1te Lars Ericksen Nedre Houges udgifne Obligation til Knud Christensen Frønsdall paa Capital 180 Rixdaler dateret d: 24 Nov: 1755.

2det Knud Christensen Frønsdal med de fleres udgifne Skiøde paa 2 Løber 3 Mrk:r Smør i gaarden Øvre Houge for 187 rd: 2 Mrk: 15 s: datteret 24 November 1755.

og 3de Knud Thoersen Vilands udstæde Obligation thil!!! Thoer Knudsen Hetland paa Capital 98 rdr: dateret 24de Novembr: 1755.

Erick Schieldahl mødte for Retten og i Rette æskede sin Sag Contra Aldvald Hambre 24 rdr:s giæld betreffende.

Aldvald Hambre mødte for Retten og vedstoed Lovlig Varsel, desligeste at hand har af Citanten bekommet de paastefnte 24 rd: for sin Kones Arf i gaarden Schieldahl eftter een Lod Seddel, som han/n/em derpaa blev meddeelt af forige Sorenskriver Cancellie Raad Randulff, hvilcken Lod Seddel siden af ben:te Sorenskriver saaledes er forandret ved Original Skiftte brevets udstædelse, at Citantens qvinde ej noget er tilfaldet udj gaarden Schieldahl, Endelig tilstoed Comparenten at hand og i denne Sag er Stefnt till Doms Lidelse for 4 rd: 4 Mrk: Citanten udj Landskyld har maatted betale til Rette vedkom/m/ende af dend anpart i Schieldahl Citanten har Comparenten for ovenmelte 24 rdr: haver afkiøbt.

Parterne gav dernest tilkiende, at, af de paastefnte 28 rd: 4 Mrk: efttergiver Citanten 5 rdr: Resten som er 23 Rdr: 4 Mrk: betaller Aldvald Hambre til Citanten, imod [at] Encken Lispet Løvigen hvis Sal: Mand har været aarsag til det Vilderie som denne Process har rejst sig af, erstatter, Aldvald Hamre for Process med Ham at Evitere 3de Parten af de paastefnte Penge med 9 rdr: 3 Mrk: Endelig efttergav Citanten denne processes omkostning.

Afsagt.

Aldvald Hamre bør betale til Citanten Erick Schieldahl de paastefnte 23 rdr: 4 Mrk: med Regres til Lispet Løvigen, 15ten Dage eftter den/n/e

1755: 24b

Doms Lovlige forckyndelse under adferd eftter Loven.

Paa Fogden Hr: Juels tilspørgende, Svarede Lænsmanden og Almuen at alle slags Skatter, udrednings og Standqvarteerpengene, undtagen, er samtlige Opsiiderne paa aftagsgaarderne herudj Skibredet af Hannem Rigtig blevet gotgiort.

Ligeledes paa tilspørgende af Fogden, Svarede Lænsmanden og Almuen, at Enhver af dette Skibredes Almue som har Skydset ham og Sorenskriveren til og fra de Ordinaire tinge dette aar, er af dennem Rigtig blevet betalt Deris Skydspenge pro persona 4 s: Miilen.

Derefter blev i Rettelagt af Fogden Odels Mandtallet med begier at sam/m/e for saavit dette Skibrede vedkommer maatte blive oplæst til dend Ende om Almuen veed noget derudj til Rettelse at angive, og da saaledes skeed var, Svarede alle Nej at samme medfører Rigtighed.

Ligeledes det Benificerede Mandtall, som ogsaa af alle imod dets anførte Rigtighed, blev svaret, at de ej veed noget derudj at rette eller til forandring at angive.

Paa de af Fogden fremsadte 10 Qvestioner og som her foran Speciel i denne Protocoll er anført; Svarede, Almuen at ej noget af det som Qvestionerne indeholder hvercken er faldet eller befindes herudj Skibredet, undtagen de 5 Smaa Flom Sauger hvorpaa bord Skiæres, og hvormed ingen forandring dette Aar er Skeed.

Paa tilspørgende Svarede Almuen, at Peder Pedersen Indbioe har ogsaa dette Aar nødt dend frihed, som hand ved gaardens tiltrædelse er blevet tilstaaet, neml: at have gaarden frie for Jordebogens indkomster sin Lives tiid, indtil saalenge ingen dend paa bedre vilkaar ville antage; saa og at Berjes Øde brug i gaarden Øvre Axdal ogsaa dette Aar har været Øde, og ej derfor været svaret nogen Skatter deraf, meere end dend blotte udredning og gres leje som opsiideren Niels Olsen Axdall til Fogden har betalt.

Paa Fogdens end ydermeere tilspørgende Svarede Lænsmanden og Almuen, at de Sex opsiiderne paa gaarden Indbioe har efter den Kongl: Resolution nødt dette Aar frihed for dend halve Landskyld af gaarden Indbioe.

Ligeledes svarede \Almuen/ hvilket og Opsideren paa den afbrendte gaard Mons Olsen Dahlen herudj Skibredet vedstoed at hannem er blevet gotgiort de Sædvanlige Skatter, som af afbrendte gaarder sædvanlig gotgiøres følgerlig Skatte Forordningen, for dette Aar 1755.

Restancen for dette Skibrede Stoer 180 rd: 5 Mrk: 13 s: blev derefter oplæst og af Almuen uimodsagt.

Til Retten at betienne nestkommende aar blev følgende Mænd af Fogden inden Retten opnefnt sc: Askield Andersen Øvrebøe, Lars Pedersen ibm., Halver Jensen Wiig, Hans Siursen ibm., Gulleick Siursen ibm., Iver Tostensen Dahle, Morten Nielsen Dyrness og Tørris Jacobsen Karteig.

Som ej viidere ved dette Ting var at forrette, saa blev Retten ogsaa ophævet.

Anno 1755 d: 27 November, Holdtes almindelig Skatte og Sageting med Føyens Skibredes Almue paa Gastgieber Stædet Leervigen og Retten betient med efterskrefne 8te Eedsorne Laug Rettes mænd Nafnl: Rasmus Meegebachen, Johannes Sortland, Jørgen ibm., Tieran Staveland, Ole Sundstabøe, Gunder Siøvold, Ole Indvehr og Gunder Øchland. Overværendes Kongl: Maj:ts Foged Welædle Andreas Juel med meenige Tingsøgende Almue.

Hvornest allerunderdanigst og underdanig blev Publiceret de paa forige ting læste og her foran Speciel

1755: 25

Extraherede Kongl: allernaadigst Forordning og dend høye Øvrigheds Ordres og foranstaltninger.

Dernæst blev Læst

Bøygde Lænsmanden Hans Waages ansøgning om at blive Bøygde Procurator udj Hardanger og Sundhordlehn med Hans Excellence Hr: Stiftbefallingsmand von Cicignons paateignede Resolution af 2den October 1755.

Som ej noget til Publication fremckom og Fogden med Skatternes hævelse giort anfang, Saa blev Retten til i morgen ophævet.

Dagen nest eftter som var d: 28 Novembr: blev Retten igien sadt paa forbemelte Tingstæd og Retten betient i Velbemelte Hr: Foged Juels overværelse med forbemelte Laug Rett.

Hvoreftter først blev Publiceret

Jørgen Sortlands med de fleres Skiøde paa 18 Mrk: Smør i gaarden Nøchling for 21 dr: dateret 27 Novbr: 1755.

2det Peder Larsen Grønaases Skiøde til Knud Pedersen Grønaass paa 2 pd: 1 ½ Mrk: [Smør] i formelte gaard for 28 rd: dateret 27 Novembr: 1755.

3de Daniel Olsen Selles udgifne Skiøde paa 13 ½ Mrk: Smør 18 s: i penge til Ole Dannielsen paa gaarden Selle for 25 rdr: dateret 27 November 1755.

4de Borgermanden i Bergen Hillebrandt Ohmsen som forstander for Seminarium i Bergen, hans udstædde bøxel Seddel in duplo med Leilendingens Revers paa dend Ene paa 1 pd: 3 Mrk: Smør i gaarden Halderager til Siur Knudsen dateret 11 Nov: 1755.

5te Sr: Jan Frøchens udstædde fæstebrev in duplo med Leilendingens Revers paa dend ene paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i gaarden Øchland til Peder Jacobsen, dateret 14 Nov: 1755.

6te Jan Frøchens fæstebrev in duplo med Leilendingens paateignede Revers paa dend ene paa ¼ Løb Smør og ¼ huud samt 6 Mrk: fisk i gaarden Øchland til Ingemon Størcksen dateret 5 Sept: 1755.

7de Sr: Ohmsens udgifne Fæstebrev in duplo med Leilendingens Revers paa dend ene til Samson Johansen paa 1/8 Part i gaarden Hysingstad, dateret 2 Sept: 1755.

8de Bendt Madsen Sundstabøes udgifne fæstebref til Hans Larsen paa 1 pund Smør i gaarden Giethung dateret 27 Novembr: 1755.

9de Sallemon Olsen Habbestad udgifne fæstebref in duplo med Leilendingens Revers paa dend Ene paa 2 pd: Smør i gaarden Sortland til Danniell Asbiørnsen dateret 27 Novembr: 1755.

10de Nathanael Olrichs udgifne bøxel Seddel in duplo til Ole Hansen med hans paateignede Revers paa dend Ene paa 1 pd: Smør i gaarden Steensvog, dateret 25 Novembr: 1755

11te Nathanael Olrichs udgifne fæstebref in duplo med Leilendingens paateignede Revers paa dend Ene til Steffen Larsen paa 2 pd: Smør i gaarden Stensvog, dateret 20 Novembr: 1755.

12. Dend Residerende Cappellan til Bergens Dom Kiercke Hr: Lyder Fastings udgifne Fæstebref in duplo med Leilendingens paateignede Revers paa dend Ene, til Ole Ericksen paa 1 pd: Smør 1 pd: fisk i gaarden Gaaseland, dateret 5 Aug: 1755.

13de Gunder Hansen Nore Nesses udgifne bøxel Seddel paa 1 pd: 13 ½ Mrk: Smør i gaarden Sortland til Peder Gundersen med Leilendingens Revers paa dend Ene, dateret 28 Novembr: 1755.

14de Forstanderen Sr: Ohmsens udgifne Fæste brev in duplo paa Seminari gaarden Halderager til Christian Olsen, paa den ene teignet Leilendingens Revers dateret 16 Oct: 1755.

og 15de Hr: Obrist Lieutenant Richellieus udstædde Obligation paa Capital 72 rd: 1 Mrk: 6 s: til Formynderne for Hr: Tolder Krag's 2de ugifte Piige børn sc: Tollack Langeland og Amphind Aadland, dateret 27 Junj 1755.

1755: 25b

End Viidere blev Læst

Ole Michelsen Tosches udgifne Skiøde paa ½ Løb Smør ½ Huud udj gaarden Aandenæs til Lars Osmundsen Dateret 20 November 1754.

2det Sogne Præsten Hr: Hertzbergs udgifne bøxel brev in duplo med Leilendingens Revers paa dend Ene paa 1 pd: 21 Mrk: Smør i gaarden Gaaseland, dateret 2 Aug: 1755.

og Endelig ovenmelte Hr: Hertzbergs udstædde bøxel brev in duplo med Leilendingens paateignede Revers paa den Ene paa 1 pund 9 Mrk:r Smør i Gaaseland til Endre Endresen dateret 28de Jullj 1755.

Jens Horneland mødte og i Rette æskede sin fra seeniste Ting udsadte Sag mod Lars Langeland og Niels Rabben Nærgaaende og Skiølds ord betreffende.

Lars Langeland og Niels Rabben mødte for Retten og tilstoed at være i denne Sag til dette Ting Lovl: varslet,

Ligesom Niels paa Rabben Sagde at hand icke har Sagt Lars Langeland, det Citanten i Bergen haver taget eller Staalet 3 Berlinger, ej heller har Comparenten hørt at nogen har talet derom.

Lars Langelands Fader Tollack Langeland som var tilstæde, Sagde, ej allene at hand i fald hans Søn bliver Kiendt i brøde, vil samme af egne Penge udreede, Mens end og at samme Hans Søn Lars Langeland til dette ting mundtlig har ladet indstefne saavel Niels Rabben som Jens Horneland at paahøre Prov der om at Niels paa Rabben haver fortaldt Lars Langeland, det Citanten Jens Horneland i Bergen skal have taget eller Staalet de 3 Berlinger som vidnerne i denne Sag har vidnet om, Citanten sagde, omskiøndt hand icke er Stefnt at høre paa vidnerne, vil hand dog for Vidtløftighed at evitere samme paahøre, Ligesom og Niels Rabben vedstoed at være af Citanten Stefnt ligesom ovenanført er,

Tollack Langeland Explicerede sig saaledes, at i fald hans bem:te Søn skal straffes for de ord hand skal have talt om det Sladder af Citanten \er Stifed/ eller paa Horneland, vil Comparenten for de bøder være ansvarlig, mens angaaende hvad som kand være talt om de Tre Berlinger, da vil Comparenten at hvem derudjnden har forseet sig, self kand være ansvarlig.

Contra Citanten Lars Langeland fremstillede sine Vidner og begierede de maatte afhøres.

1te Vidne Karj Langeland Sted Moder til Contra Citanten, aflagde Eed og vandt at nestl: foraar Een dag hørdte vidnet og fleere af Niels Rabben at Jens Horneland haver Staalet de forommelte Tre Berlinger udj Bergen.

Det 2det Vidne Tollack Langeland var noget beskienket, og der for icke kunde admitteres, helst siden hand som Part har meldt sig i Sagen;

Det 3de Vidne Anna Tollacksdatter Langeland var absent,

Efter saavidt med Sagen var passeret tilstoed Niels paa Raben at hand af overjelse har uden minste aarsage skammelig paadigted Citanten den Løgn at Citanten i Bergen skal have Staalet 3 Berlinger, Thi var det derfor at hand med fortrydelse over sig self frafaldt forommelte Løgn og derhos Obligerede sig at betale Citanten Processens omkostning med 2 rd: 3 Mrk: item at afsone sin forseelse med at bøde til Sognets fattige 4 rdr: jligemaade blev Citanten giordt afbigt af Lars Langeland, hvilcken desuden Lovede at erstatte Citanten af Processens omckostning 1 Rixdlr:

Citanten Declarerede at være med ovenstaaende gjorde Declaration, fornøyed{e} bad derhos at samme ved Dom maatte Stadfestes,

1755: 26

Og at i fald noget maatte kiendes kraftes løse

Afsagt!

De fornermelige, samt nergaaende Ord de 2de indstefnte imod Citanten Jens Horneland uden skiel og føye haver ladet falde og som af dennem nu for Retten er giort ugyldige, skal eller bør icke komme Jens Horneland eller Familie paa gode Nafn til forkleinelse, mens som døde og ganske kraftesløse at ansees, Ligesom og Niels paa Raben betaller til Sognets Huuse arme 4 rdr:., Endelig betalles Citanten udj Processens omkostning af Niels paa Rabben 2 rdr: 3 Mrk: og af Lars Langeland 1 Rdr: Det paadømte udreedes og efterkommes 15 dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under adferd efter Loven.

Formedelst aftenens paakomme ophæves Retten til i Morgen.

Dagen nesteffter d: 29 November blev Retten igien sadt med forbemelte Laug Rett paa forbemelte Tingstæd og det i overværelse af Velædle Hr: Foged Juel

Told underbetienten Mons:r Sivert Effie mødte for Retten og indgav hans Skriftlige Stefnemaal af 12te Nov: 1755, hvorved Pigen Anna Endresdatter er indkaldet til Lovl: undgiældelse fordie hun icke hos Citanten haver kommet i den ham tilsagde tjeniste, altskiøndt hun haver modtaget fæste penge, Saa er og derved indvarslet til Vedermehle med viidere Ole Kind nu boende paa Spitzøen, samt qvinden Barbroe Monsdatter, med det meere som samme Stefnemaal vidtløftigere udviiser, der for Retten blev oplæst.

Af de indstefnte møtte ingen efter paaraab.

Stefne vidnerne Lars Nedre Grindem og Lars Teigland bekræftede ved Eed at de i dag 15 dage siiden haver forkyndt bemelte Stefnemaal for ovenmelte Persohner

Eragted!

Pigen Anna Endresdatter og qvinden Barbroe Monsdatter, samt Ole Kind gives Laugdag til næste Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Dernest blev Læst

Mickel Grams udgifne børselbrev in duplo paa 1 Løb 9 Mrk:r Smør i gaarden Watne til Mdtz Andersen dateret 5te Februarj 1755.

Stædets Foged Velædle Andreas Juel haver til dette Ting paa Justitziens veigne ladet indstefne Samson Rometvedt, fordie hand haver indkommet i Otte Aadlands Huus paa gaarden Aadland, og der overfaldet Niels Rometvedts Koene Magrethe Rometved, som hand der ledte efter og der fandt med Hug og Slag, alt uden Aarsage, derom at paahøre Prov, hvilcke Prov iligemaade ere Stefnede under Eed at forklare hvad mistenckelige ord og talemaader af {Niels} \Samson/ Rommetvedt er faldet imod bemelte qvinde, som hand efter et

almindeligt bøygde Rygte skal have levet udj en Løsagtig og utugtig forstaaelse {lev} med, Endelig er Magrethe Rommetvedt indstefnt ej allene til vedermehle, mens end og hun saavel som Samson Rometvedt at anhøre Dom forsaavidt Sagen efter Omstændighederne Eenhver kand paagielde.

Samson og Magrete Rometvedt mødte icke efter paraaab.

Stefne Vidnerne Madtz og Ole Hysingstad bekræftede ved Eed at de i denne Sag som oven er anført haver Stefnet Samson og Magrethe Rommetvedt item under Fals maal eftterskrefne Vidner Gunder, Anfind og Hans Aadland samt Aan Tvedte

1755: 26b

Actor begierede Vidnerne maatte afhøres.

1te Vidne Gunder Aadland aflagde Eed og provede, at omtrent 16 dage siden En dag mod middags tiider saae Vidnet at Samson Rometvedt udj et Kiøcken paa Aadland hvor hand hafde ned kasted Magrethe Rommetvedt paa gulvet udj vreed hue gav hende med sin ene Haand adskillige Slag, som med sin Ene Foed spendte hende paa Livet og det af den Rasoin!! (Raison) som hand foregav, at hun som er Niels Rometvedts ægte Hustrue icke var ham som self lever i ægteskab hørig og lydig, vidnet og hans broder Rev eller toeg ham derpaa fra bem:te Magrete Rometvedt, som ved dend Leilighed Rømte udaf Stuen og fick skiult sig udj en boe paa sam/m/e gaard tilhørende Hans Gregoriusen, som og Deponenten advarede Samson Rometvedt og bad ham betencke sig, sagde Samson at saavist som hans arme sad ved hans Skuldre, hand opsøge Magrete Rometvedt enten hun var paa Land eller vand, jae aldrig forlade hende, mens hun skulde følge med ham til Præsten og der faae Een uLycke, og viidere sagde Samson, at om hun icke fuldte ham til Præsten, saa skulde hand slaae hvert been i hende i Stykker; Strax derpaa og i sam/m/e vreed søgte og ledte Samson Rometvedt efter besagde Niels Rometvedts qvinde i adskillige Huuse paa gaarden Aadland, Mens da hand icke fandt hende, kom hand atter ind i bemelte Kiøcken, hvorhelst hand udj forbittrelse Sønderlog!! (-slog) en bord skive, En fad Hylle og en Madslev, tilhørende Gurj Aalland, End ydermere Sagde vidnet at vidnet fortaldte berørte tiid Samson Rometvedt, det giestgiveren paa Lervigen Mons:r Gorm, haver for Giestgiveren Abraham Sagvogen fæsted Magrethe Rometvedt til tieniste, hvor paa Samson Rometvedt gav Deponenten følgende Svar, jeg giver {Gorm} Diævelen baade Gorm og Abraham i Sagvogen, og Gorm skal faae en uLycke for hand har lejet hende bort, Endelig forklarede Provet at Samson Og Magrethe Rometvedt paa nogle aars tiid har været udj et Sterckt bøygde Rygte ved Eet utugtigt Levnet, jae mens de end og begge hafde sine ægtefeller.

2det Vidne Anfind Aadland aflagde Eed og Provede i et og alt som første vidne.

3de Vidne Hans Aadland aflagde Eed og Provede at nestl: Sommer i Høe aanens tiid blev En Natt banket paa Vidnets dør, som andledigede Vidnet at gaae ud af sin Stue paa gaarden Aadland, da hand forefandt indstefnte Samson Rometvedt, som hafde Skiørt og andre qvind folck Klæder paa sig, ved Vidnets ankomst i Dørren blev ham af Samson Rom/m/etvedt spurdt om Magrethe Rometvedt, som tilligemed Manden dagen tilforn arbeidede hos Deponenten endda opholdt sig hos ham, hvortil Provede!! (Provet) Svarede at hand hafde seet hende om aftens tiid gaaet derfra, Som og dend forklæde Samson Rometvedt atter spurde Deponenten, om hand maatte Liide paa hans Ord, under foregivende at Magrete Rom/m/etvedts broder hafde et ord eller Toe at tale med hende, Sagde vidnet til ham disse ord: du kand søge hende op, og lade hines broder tale med hende, hvorpaa vidnet Luckte døren til og gick ind i sin Stue, hafde ej viidere at prove uden dette: At Deponenten angaaende dett skamelig Rygte Samson

1755: 27

Og Magrethe Rometvedt har været udj i nogle aars tiid, er ham ganske vel bekient, saa at dette og de forige viidners udsagn i denne Post er ganske over Ensstemmende.

4de Vidne Aan Tvedte aflagde Eed og Provede, at den Dag som Samson Rometvedt efter de 2de første vidners forklaring hafde overfaldet Magrethe Rometvedt, kom Vidnet af en hendelse til gaarden Aadland, og derfor fandt Samson og Magrethe Rometvedt sammen i det omprovede Kiøcken, da Samson, som blev vreed fordie vidnet kom ind til dem som var allene, spurde {hvor for} hvad vidnet hafde der inde at giøre, og hvorføre hand vilde Legge sin{e} Næse i det Lastterie som var i mellem hand sc: Samson og Magrethe, hvorpaa vidnet spurde, hvad det skulde betyde, og fick af ham til svar, at hun skulle følge med ham til Præsten, Endelig sagde vidnet {tilligemed de forige} at hand blev ilde Tracteret af Samson Rometvedt paa bemelte tiid og Stæd, fordie hand kom ind til Samson og Magrethe Rommetvedt, Mens da saadant er uden for Sagen og vidnet self vedkommende, blev vidnet[s] forklaring derom icke Protocolleret. Til Slutning Explicerede vidnet sig, at iblant de aarsager Folck i almindelighed har haft til at mistencke Samson og Magrethe Rometvedt for at føre med hinanden et Løsagtig Syndig og forargeligt Levnet, har og været denne: at Samson Rom/m/etvedt saa ofte Magrethe Rometvedt har arbeidet for Dagløn hos en eller anden, haver fast hver anden dag kommet til det stæd hvor hun haver arbeidet, og nødte hende til at følge med sig hiem.

Paa Fogdens tilspørgende tilstoed de 3de første vidner et og det samme som det 4de Vidne nest foran, om F!! andledningen til Folckets mistancke Imod Samson og Magrethe Rometvedt har forklaret.

Actor holdt uformøden flere vidner at føre, men begierede Laugdag.

Eragted!

dend udeblevne Samson og Magrethe Rom/m/etvedt gives Laug dag til næste ting at møde med tilsvær i denne Sag.

Stædets Foged Velædle Andreas Juel haver til dette Ting paa Justitziens veigne Mundtl: ladet indstefne ægtegift mand Niels Rometvedt og et ugift qvinde Menniske Magrete Jonsdr: for med hin anden begaaet Leiermaal og barn aufling til sammen at taale Dom til bøders udreedelse og Straff efter Lov og Forordninger.

Af de indstefnte mødte ingen.

Og af Stefne Vidnerne var allene tilstæde Anders Bandedahlen, det 2det Stefne Vidne Johannes Schotteberg var ej tilstæde.

Actor begierede Sagen udsadt til næste ting for at beviise det ovenmelte 2de Persohner til dette Ting er Lovl: Stefnt, og hvorved det haver sit forblivende.

Giestgiver Encken Madame Grams haver til dette ting mundtlig ladet indstefne Lars Almaass for Skyldig giæld 3 Mrk: 6 s: at taale dom til betalling og Process[ens] omkostningernes erstattelse.

Lars Almaass mødte for Retten og tilstoed at være Lovl: Stefnt desligeste vedstoed Kravets Rigtighed, Mens fordie Citantjnden paa en Hellig dag i Kierken da hand gick til Herrens bord krævede Ham Pengene, fandt sig ej pligtig at betalle

1755: 27b

Hende de paastefnte 3 Mrk: 6 s:

Enckens Laugverge Mons:r Niels Hundt paastoed Dom.

Afsagt

Lars Almaass bør efter egen vedtegt betale Citantjnden Mad:me Gram de vedstandne 3 Mrk: 6 s: og 2 Rixdlr: i Processens omkostninger 15 dage efter denne Doms Lovl: forkyndelse under viidere adferd efter Loven

Giestgiveren Mons:r Niels Gorm paa egne og Bøygde Lænsmandene Hans Hansen Waages og Peder Johansen Killesvig samt dend dannemand Jens Hornelands veigne mødte og indgav hans Skriftlige Stefning, hvorved Mons:r Rasmus Kragh var indkaldet It at anhøre En hos ham og i hans boe nestl: 16 Septembris begynte og af Stædets Foged Velædle Hr: Andreas Juel beskrevne Arrest Forretning, for hos Ham indestaaende Børne Midler, med det viidere som bemelte Stefning af 10 September 1755 nærmere udviiser, der blev oplæst.

Rasmus Kragh møtte for Retten og vedstoed at være Lovl: Stefnt, desligeste at dend udj Stefne maalet Nafngifne Arrest Forretning, som ham nu udj Retten blev anviist i et og alt er Rigtig, og hvorfor hand end disto meget meere endnu vedbliver og igientager hands derudj tilfødte Decleration og forlangende.

Mons:r Gorm forlangede Dom i Sagen.

Afsagt!

Da der med dend i Rettelagde Arrest Forretning er Observeret og efterlevet, hvis udj Lovens 1te Bogs 19 Capitul derom er foreskrevet, og Citanterne icke heller har manglet at efterleve samme Lovens Bog og Capituls 20 Art., Saa bliver dend i Rette lagde Arrest Forretning, altsaa Confirmeret, og hvoraf flyder hvilcket og herved for Rett Kiendes og Døm/m/es at det Arresterede maae og skal ved offentlig Auction Exponeres og giøres i Penge, alt til dend Ende at Citanterne deraf kand nyde skadesløs betaling saavel for de paastefnte og Debitor, indestaaende Børne penge 1924 rd: 1 Mrk: 6 $\frac{3}{4}$ s: samt for dend Summa 1000 rd: med sin interesse Hand er Deris Excellence Hr: Stiftbefallingsmand von Cicignon pligtig, og af Citanterne følgelig Arrest Forretningens nærmere udviis skal betalles; Endelig erstatter bemelte Rasmus Kragh Citanterne denne Processes omkostninger med 3 rdr: som i fald samme af ham self icke til dennem erlægges, bliver taget af det hvis de selgede Midler udbringes til. Endelig bør af samme Arresterede Midler udtages til Citanterne de 10 rd: 1 Mrk: 8 s: Stædets Foged sig og Mænd for den allegerede Arrest og Relaxations Forretning haver til bereignet.

Derefter blev

til Mortification Læst Michel Grams udgifne Obligation til Hr: Kammer Raad Heiberg paa Capital 40 rdr: dateret 17 Martj 1752. som ved paateigning af Hr: Kammer Raad Heiberg under 12te Julj 1755 findes at være betalt.

og for det 2det Eet Skiftte brev efter Johans Todtland forretted og Sluttet d: 16 Sept: 1754. hvoraf Sterfboets Jordegodz kand sees at være paalodnet Encken

1755: 28

Sesselle Thorsdatter Todtland, hvilcket er bestaaende udj endeel af Soel Rusteens Skoveteig for 1 rdr:

Paa Fogdens fremsadte sædvanlige 10 Qvestioner, Svarede Lænsmanden og Almuen at inted er faldet eller befindes af det som Qvestionerne indeholder herudj Skibredet undtagen det {som} joe de forige Aaringer er angivet og til Skatters svarelse henstillet, og i det øvrige ingen anden forandring, uden at hvad dend 10 Qvestion indbefatter angaaende uLovlig Skovhugst, da declarerede Almuen at ingen sig dermed herudj Skibredet har forseet dette aar.

Paa tilspørgende Svarede Almuen at Eenhver af dennem der har gjort Tingskyds dette Aar er af Fogden og Sorenskriveren blevet betalt pro persona deris Skydspenge med 4 s: Miilen.

Paa tilspørgende af Fogden Svarede Almuen at der dette Aar icke er falden nogen første bøkler af Deris Maj:ts ejende Strøe godz her udj Skibredet som er 1 Løb 1 pd: Smør og 1 vog 1 pd: Fisk.

Derefter blev Odels og Self ejer Mandtallet samt det Benificerede Mandtal oplæst, hvis Rigtighed af alle blev uimodsaagt

Restancen for dette Skibrede stoer 211 rd: 4 Mrk: 9 s: blev herefter oplæst og Ligeledes af de Resterende uimodsaagt.

Til Retten at betiene nest kommende aar 1756 blev følgende Mænd opnefnt sc: Ole Reinertsen Dægerness, Madz Andersen Watne, Johanes Lillebøe, Jørgen Hansen Øckland, Madz Hysingstad, Torbiørn ibm:, Ole Jacobsen Indvehr og Peder Sortland.

Som ej viidere til dette Ting ved indstefning eller andet var at forrette, saa blev Retten for dette Skibrede ophævet.

Anno 1755 d: 1te Decembr: holdtes almindelig Skatte og Sage falds Høsteting med Fiære Skibredes Lehnets og Halsnøe Klosters Almue paa Giestgiveriet Leervigen og Retten betient med eftterskrefne 8te Eedsorne Laug Rettes mænd Nafnl: Simon Nedre Domesnes, Anders Selsaass, Halver Røgeness, Peder Qvalvog, Niels ibm:, Ingemon Emberland, Gunder Hope og Ole Lindaass. Overværende i Retten Stædets Foged Welædle Andreas Juel med meenige Tingsøgende Almue

Hvornest [blev] Publiceret dend Kongl: allernaadigst Forordning og dend høye Øvrigheds Ordres og foranstaltninger som forhen i denne Protocol er Extraheret og Paa forige Tingge er bleven Læste.

Formedelst at ej noget til Publication fremkom og Fogden med Skatternes hævelse gjorde anfang, opsettes Retten til i Morgen.

Dagen nest [eftter] som var d: 2de Decembr: blev Retten igien sadt med self samme ovenmeldte Laug Ret paa forbem:te Tingstæd og det i overværelse af Velædle Hr: Foged Andreas Juel.

Dernæst [blev] Publiceret

1te Peder Ness og Peder Døsvigs Skiøde til Peder Nielsen Øye paa 9 Mrk:r Smør paa!! (i) gaarden Houchaass herudj Skibredet Dateret 18 October 1755.

2det Peder Ness og Peder Døsvigs Skiøde til Erick Pedersen Aachre paa 21 Mrk: Smør i gaarden

1755: 28b

Houchaass for 45 rdr: dateret 17 October 1755.

3de Peder Øye og Erick Achres udgifne fæste brev in duplo med Leilendingens Revers paa dend Eene til Anphind Olsen paa 2 pd: 6 Mrk:r Smørs Leje i gaarden Houchaas dateret 12 November 1755.

4de Sr: Jochum Nielsens udgifne bøxel brev in duplo til Anders Gudmundsen paa 1 ½ Løb Smør i gaarden Øchland, hvorpaa er teignet paa den Eene bemelte Leilendingens Reverss, dateret 7 September 1755.

5te forige Foged Kammer Raad Heibergs udgifne bøxel Seddel paa gaarden Møchlevold Halsnø Klosters godtz til Halsteen Johansen dateret 20 December 1754.

6te Forige Foged Hr: Kammer Raad Heibergs udgifne Skiøde til Jockum Jocumsen paa 1 Løb Smør 1 ½ huud i gaarden Waage for 160 Rixdlr: dateret 4 Janu: 1755.

7de Rejer Joensen Ervesvogs udgifne Skiøde paa gaarden Ervesvog af Skyld 1 pd: 12 Mrk: Smør 3 Spand Korn til Peder Pedersen for 80 rdr: Dateret 1te December 1755.

8de Endre Travaass (Trovaass) med de fleeres udgifne Skiøde paa 1 pd: 4 ½ Mrk: Smør i gaarden Øvre Wihofde til Johannes Olsen for 23 rd: 4 Mrk: 8 s: dateret 1 December 1755.

9de Joen Reiersen Flatnes (Flotnes) udgifne Skiøde paa 3 vetter Korn udj gaarden Fladness (Flodness) for 45 rixdlr: til Ole Siursen Mortvedt, dateret 1te Decembr: 1755.

10de Gunder Hansen Vigens udgifne Skiøde paa gaarden Wigen 21 Mrk: Smør til Sønnen Halver Gundersen for 30 rdr: dateret 1 December 1755.

11te Præst Encken Madame Korns udgifne fæste brev in duplo med Leilendingens Revers paa dend Eene til Knud Aagesen paa 1 pd: 6 Mrk:r Smørs Leje i gaarden Lindland, dateret d: 30 Maj 1755

og for det 12te Lænsmanden Størckor Hoversholms udgifne Fæste brev in duplo paa gaarden Nedre Echeland af Skyld 1 Løb Smør 1 Huud og 2 voger Korn med Leilendingens Revers paa dend Eene til Ole Johansen dateret 1 Decembr: 1755.

Stædets Foged Welædle Andreas Juel, haver till dette Ting tiid og Stæd udj andledning af Skipper Niels Jacobsens Requisition til Bøygde Lænsmanden Tollef Hougland af nestl: 28 Augustj og bemelte Lænsmands Relation til Fogden om samme, Mundtlig ladet indstefne Giestgiveren Jochum Nielsen og under Told betienten Sivert Effge at paahøre Prov, angaaende hvoe af dennem der har øvet mod bem:te Skipper den vold og overlaster Skipperen hos eller udj bemelte Jochum Nielsens Huus paa Kiernagelen skal være overgangen, Iligemaade er Jochum Nielsens Kieriste Kirstine Nielsens tillige indstefnt fordie Hun da volden skeede, Lyset var slucket og Skipperen raabte at hand Vold vederfartes, bad den hand volden blev overfaldet af, Stoppe en Lomme dug i hans Mund, Endelig er til Prov om tildrageligheden til dette Ting under fals maal indstefnt følgende Vidner, Harald Olsen og Else Marie Kiernagelen, Encke Koenen Anna og hendes tieniste Pige Susana paa Kiernagels holmen samt Jochum Nielsens forbemelte indstefnte Kieriste Kirstine Nielsens, alle til Vidnes byrds afleg, og hvorefter Actor vil forvente sig under Rettens forseigling et Lovl: Tingsvidnes til viidere Messieurs tagelse.

Stefne vidnerne Lænsmanden Tollef Hougland og Baar Øchlandsnesset bekræftede ved Eed at de for 4 uger i denne [Sag] haver indstefnt saavel ovenmelte Vederparter som Vidner Ligesom foran Protocolleret er.

Actor Producerede dernest forommelte Requisition af 28 Aug: 1755 saa og en fra det indstefnte Vidne Anna Hofmann ham inLøbne Skrivelse under 29 Novbr: 1755, som for Retten blev oplæst.

Fogden der De-

clarerede at foruden Encken Anna Kiernagelholmen Passeret for de slags Folck der bør søge Tinget, er og den fra hende indkomne Messive ugyldig og uLovskicket, begierede derfor Laug dag saavel for Anna Kiernagelen som de andre Vidner og Vederparter.

Eragted!

Vederparterne Jocum Nielsen, Sivert Effge og Kirstine Nielsens gives Laug dag til næste Ting at anhøre de Lovl: i denne Sag Stefnede Vidner Harald og Else Marie Kiernagelen, Encken Anna og hendes tieniste Pige Susana paa Holmen, hvilckcke!! vidner Ligeledes forelægges under fals maals brøde til næste Ting at møde til Vidnes byrds afleg udj bemelte Sag.

Stædets Foged Velædle Andreas Juel haver till dette Ting mundtlig ladet indstefne Pigen Else Roals Datter Biordal for begangne Leiermaal med Daniel Larsen, som nestl: Sommer blev til Matross udskreven og sendt til Kiøbenhaufn, uagted hand endnu ej har været til Confirmation, Derom at taalle Dom til undgiældelse eftter Lov og Forordninger.

Else Roalsdatter Biordal mødte for Retten og vedtoeg Lovl: Stefnemaal, desligeste at hun og under ægteskabs Løfte med forbem:te udComanderede Danniell Larsen begaaet det begangne Leiermaal og hvorfor hun har udstaaet Kierckens Diciplin,

hvad ellers Retten og Actor self Observerede blev af Almuen tilstaaet saaledes i Sandhed at være sc: at bem:te Else Roalsdatter, som siiger sig at være hen mod 40 aar, er et meget {\Sygt/} sagtmodig og Enfoldigt \og Sygeligt/ Menniske.

Actor indgav Sogne Præsten til Schiolds Præstegield Hr: Holbys ham indløbne Messive af 26 Nov: 1755. hvoraf blev oplæst, saavidt som insigneret er.

Actor indstillede til Retten om Else Biordal bør eftter Sagens omstændigheder frie findes for Tugthus arbeide og derimod betale Lejermaals bøder.

Afsagt!

Else Roalsdatter Biordal bør eftter Lovens 6te bogs 13 Capt: 1 art: betale Actor de paastefnte bøder 6 rdr: for det med Danniell Larsen begangne Lejermaal, mens for Tugthus arbeide vorder hun eftter Sagens omstændigheder befriet for, det paadømte udredes 15 dage eftter denne Doms Lovlige forckyndelse under adferd eftter Loven

Niels Apeland fremviste i Retten en Stri Pung med forklaring at derudj skal findes 9 Rixdaler 8 s: tilhørende hans Myndtling Helga Monsdatter Dommessness.

i ligemaade anviste Formynderen Joen Frantsen Sveen udj en Skind Pung 5 Rixdaler 4 Mrk: 6 s:, som er halvedeelen af Myndtlingen Lise Jacobsdatter Lyngholmens arve Midler, og da ingen af Almuen paa tilspørgende samme 2de Smaa arveparter ville for Rente modtage, blev Pengerne forseiglet og Formynderne til forvaring tilbageleveret.

Stædets Foged Velædle Andreas Juel haver paa Justitziens veigne mundtlig til dette Ting tiid og Stæd ladet indstefne i andledning af Sogne Præsten til Schiolds Præstegield Hr: Holbyes Skrifftl: angivelse till Bøygde Lænsmanden Tollef Hougland under 10de November 1755, qvinde Mennisket Ingeborg Viikingsdatter, som lenge for Smaat Tyverie har været berygted, fordie hun skal have Staalet fra bemelte Præst og Præst Encken Madame Nagel Eendeel Tiin Tallercker, dem hun haver Soldt paa adskillige

1755: 29b

Stæder, derom at anhøre Prov og taale Dom følger: Lov og Forordninger til undgiældelse med Viidere, Iligemaade er til bemelte tiid og Stæd indstefnt til Provs paahør og Doms Liidelse Johannes Hansen Sundførre og Hustrue Gunvor Ingebrets Datter formedelst de har hælet med bemelte Tyv ved dett de af hende har tilforhandlet sig Toe af bemelte Staalne Tallercker, hvoraf dend Eene tilhørde Hr: Holbye og dend anden Madame Nagel, uagted de forhen om

hendes Tyvagtige væsen har været bekient; Endelig Vidnerne i Sagen indstefnt Torbiørn Olsen Allendahl og Anna Johanes Datter Meegeland. \forbemelte skrivelse blev dernæst for retten oplæst/

Ingeborg Viikingsdatter Biordahl og Johannes Hansen Sundførre paa egne og hans qvinde Gunvor Sundførres Veigne mødte for Retten, tilligemed de 2de indstefnte Vidner og vedstoed i denne Sag at være Lovl: Stefnt.

Ligesom og Ingeborg Vickingsdatter nu for Retten uden baand og fængsel gjorde følgende frie villige bekiendelse at hun haver Staalet paa Schiolds Præstegaard i Mad:me Nagels urtehave femb Tin Tallerkener, hvoraf dend Ene tilhørde Hr: Holbye og de andre fiire Proustjnden Mad:me Nagel, 2de af bemelte Femb Tallerckener staa hun noget for Juul afvigte Aar og de 3de sidste Tallerker blev af hende Staalet noget efter Juul indeværende Aar, Hun Soldte Tallerkenerne saaledes Nemlig Toe til qvinden Anna Hagenesset for 8 s: tilsammen, dend Tredie til \Pigen/ Anna Mollesette for 8 s: og de 2de øvrige til Johannes Sundførre, mens hvor meget hun for dem bekom erindrede hun icke. Hun sagde at ingen af disse Kiøbere spurde hende hvor hun de dem soldte Tallerker hafde bekommet, ej heller fortalte hun nogen af dem det minste derom, de 3de Tallerker hun som melt soldte Anna Hagenesset og Anna Mollesette de tilhørde Proustinde Nagell, som samme allerede tilbage har bekommet, mens de øvrige 2de beroer endnu hos Johannes Sundførre som samme har villet tilbageleveret, men Hr: Holbye og Madame Nagel har dem icke villet modtage, End viidere bekiendte Ingeborg Vickingsdatter at nogen tiid, efter at hun begick det sidste af bemelte Tyverier jae førend det blev bekiendt, det misgierningen af Hende var begaaet, Saa var det hun af sin Samvittigheds stoere ængstelse, gick hun til Sogne Præsten Hr: Holbye og self bekiendte for ham sin forseelse, Endelig Sagde bemelte qvinde Menniske lte at hun er fød udj Hardanger, mens opfød udj Schiolds Sogn hvorhelst hun kom og siden opholdt sig fra sine Spæde aar. 2det at hun nogle aar siiden først og nestleden aars Høst sidst gick til Guds bord, dog har hun siden nestl: foraar adskillig gange hos Hr: Holbye budet sig, Mens ej dertil af Velbemelte Hr: Holbye blevet admitteret. 3de At hun nu er 21 aar gl: og ej gift og for det 4de at Hun {dette aar} siden nestl: Foraar har været og endnu er i fast tieniste hos bondemanden Baar Biordal. Paa Actors tilspørgende Svarede Ingeborg Vickingsdatter, at hun aldrig har Staalet Madvarer eller noget andet end bem:te Femb Tiin Tallercker, enten paa Schiolds Præstegaard, eller anden stæds.

1755: 30

Bøygde Lænsmanden Størckor Haavers Holm mødte for Retten som Deffensor for Ingeborg Vickingsdtr: hvortil hand af Actor er vorden beskickcket, Sagde og at hand inden Sagens endskab vil Observere hvad der for hende til befrielse eller formildelse kand være at erindre.

Johannes Hansen Sundførre Declarerede at \da/ hand nestl: aar nyelig for Juul tilkiøbte sig 2de af de paastefnte Tallerckener af Ingeborg Vickingsdatter for 2 Mrk: 2 s: udj hans eget Huus, da foregav hun at same tilhørde bondemanden Halvor Hougen i Schiolds Sogn, som hafde leveret hende dennem til bordtselgelse fordie hand som en fattig Mand trængede til Juele Øffer, siden den tiid var Comparenten stundum paa Vaar Fiske og Stundum anden stæds og derfor icke blev samlet med Halver Hougen {førend} \Mens/ en Hellig dag ved Paaske tiider indeværende aar, da hand fandt Leilighed at sende bud til Halver og lod forhøre om besagde 2de Tallerckener icke var kommet fra Ham og da saadant af ham blev nægted, Comparenten og nyelig før hafde hørt Sporgeret at hun paa Schiolds Præstegaard hafde Staalet Tallercker, Saa var det at Comparenten bekiendte for Hr: Holbye at disse 2de Tallercker fandtes hos Ham, Ligesom hand og siden var hos Hr: Holbye og vilde leveret nock bemelte Tallerker, mens Hr: Holbye nægtede dem at imodtage, Endelig Sagde Comparenten at hand med en god Samvittighed baade vil kand og skal naar forlanges ved Eed bekræfte ej

allene at hand icke viste andet dend tiid hand kiøbte Tin Tallerkerne end at de tilhørde Halver Hougen og altsaa minst troede at de var staaende, mens end og at hand tilforn icke var bekient at paa Ingeborg Vickingsdatter heftted noget Tyve Rygte.

Actor, i andledning deraf, at alt hvis de 2de tilstæde vidner er stefnt at giøre forcklaring om, i dag Tydelig og Reent nock er oplyst og tilstaaet af Ingebor Vickingsdatter og Johannes Sundførre, fandt unødigt samme videre at føre, men i dets Stæd paastoed Dom i Sagen efter Omstændighederne, og det saaledes som Lov kand være gemæss.

Defensor Størckor Haaversholm bad og haabede at Retten i mildeste Maader anseer Ingebor Vickingsdatter henseende til Straffen for den paastefnte forseelse, deels fordie hun som ung og taabelig ej har kundet vist eller veed, hvor haard eller Mild, ringe Tyverier efter Loven skal straffes og deels af den aarsage, at hun self af Samvittighedens ængstelse har aabenbaret for vedkommende sin begangne forseelse, end og førend samme for nogen var Røgted eller bekient, Hafde saa icke viidere paa hendes siide i Sagen at fremføre.

Paa Actors tilspørgende Svarede samtl: Almuen at Ingeborg Vickingsdatter aldeles inted er ejende, ja fast icke saa

1755: 30b

mange klæder, hun kand skiule sit Legeme med.

{Afsagt!}

Er da saa i denne Sag af den ganske Rett Kient Dømt og
Afsagt!

Ingeborg Vikkingsdatter, som self inden Retten utvungen har tilstaaet, at have Staalet fra Sogne Præsten Hr: Holbye og Præst Encken Madame Nagel, de 5 Tin Tallerckener fra dennem efter Hr: Holbyes anmeldelse, er bortstaalet, og nu til dette Ting paatalt, hun bør for samme begangne Smaat Tyverie, følgel: Lovens 6te bogs 17 Capt: 33 Art: sig self til velfortient Straf og andre ondsindede til afskye, miste sin Huud i Fængsel, mens fordie Hun efter indhented underretning, aldeles inted er ejende, bliver saa fald og ingen boeslod {for} Hans Kongl: Maj:ts Cassa for hende at tilberaigne. Hvad sig Johannes Sundførre betreffer, da bør hand at ansees som Tyvs medviidere og at nyde Tyvs medviiders Straf, dersom hand icke ved Eed inden Retten, bekrefter, at hand aldeles ikke viste at de hos ham beroende 2de Tin Tallerker, hvilcke Ejerne bør tilbageleveres vare Staaende, mens derimod troede da Kiøbet skeede, at samme tilhørde Halver Hougen og var bemelte Tyv til afhandling overleveret. Den paadømte Straf efterkommes saaleedes som den dis fald udgangne Forordning foreskriver. Efter at \forbem:te/ domb {var afsagt} for Ingeborg Vickingsdatter var bleven tillige og for Johannes Sundføre oplæst sagde den første at hun den ej vil Appellere men vil udstaae dend idømte Straf. Johanes Sundfør fremstoed dernæst og for Retten aflagde dend ham ved ovenmeldte Dom paalagde benægtelse Eed, og det saaledes som ham i dommen er foreskrevet.

Fogden Velædle Hr: Juel, at som hannem udaf Giestgiveren udj Espevehr Jonas Bude, nu i sidst afvigte September Maaned, var anmeldet at der uden for Espevehr Øerne i den aabne Søe var fundet Eendeel Skibs Vrag, bestaaende af en afkappet Mast med Eendeel Toug Verck og et Seigl, saa var hand nu begierende, at saasom bemelte fundne Vrag godtz bemelte Giestgiver til forvaring blev beordret, de nu her nærværende Findere for Retten Eedelig maatte afhøres, først hvor de dette Vrag godz egentl: haver fundet, og dernest om samme er Mere end det som dend af Lænsmand og Mænd under 13de Passato giorte Taxations Forretning ommelder, som her nu til Forretning vorder Produceret,

De nærværende Findere neml: Anders og Rasmus Wespestad efter aflagde Eed, forklarede, saaledes først at hvad sig angaar hvor det ommelte Vrag egentl: er funden, saa er

det som oven anført er udj dend aaben Sø uden for de saa kaldede Espevehrs Øerne \og alle Land/ og i henseende til det andet, at der af

1755: 31

Ej meere er fundet eller bierget end hvad som udj Forretning anført er.

Til underretning om nogen sinde, nogen Ejere for dette Vrag Godtz sig skulde indfinde, Saa fandt Fogden fornøden at tilspørge saavel bemelte Biergere som den her nærværende forbemelte Jonas Bude af hvad slags Skib, dette fundne Vrag Godtz vel maatte være, hvortil de samtlig Svarede, at saavidt som de kand see og skiønne, Saa vil det være af en Smakke.

Biergere!! (Biergerne) ihenseende ej allene at der vanskelig skal komme nogen som sig dette Vrag Godtz kand tileigne, men end og at det udj aabenbare Sø er fundet, Saa indlod de \med paastand/ at dennem effter Loven maatte gives den derudj Determinerede Bierger Løn, den de formeente at burde eller vilde blive dend halve deel udaf det biergede.

Fogden til denne Biergernes paastand Svarede: at som vel dette icke saalet kand være at formode, at nogen Ejer til dette godtz sig skulde indfinde, da det er at befrygte at det skib som sam/m/e har misted, større uLycke vil have undergaaet, og vel dette godtz effter Biergeres forklaring er fundet udj dend aabne Sø, Saa vilde hand dog til Rettens Dicision \det/ overlade, hvad effter Lovens 4de bogs 4 Capt: 5 Art: det skulle tilkomme Biergere den derudj meldte en Tredie deel eller dend halve deel af det biergede.

Den allegerede Forretning blev derpaa oplæst.

Eragted!

Som det er oplyst for denne Rett, at forinførte og til dette Stæd bragte Vrag er fundet i aabenbare Sø uden for alle Land, Saa udj følge dend Allegerede Lovens Bogs Capituls 15 art:s slutning, bør forbemelte Findere og biergere der af nyde den halveparten og hans Kongl: Maj:t {ifald} dend anden halvepart, saafremt ingen Rette Ejer der til oppedages inden dend tiid Loven foreskriver, dog bliver af det biergedes beløb at fradrage hvad Transporten derpaa til dette Stæd med viidere Omkostninger for denne Examinations og den Reqvirerte Auctions Forretning medtager, hvor ved dog icke biergernes biergerløn forstaaes effterdie de ved at nyde halvningen derfor er betalt.

Fogden dereffter lod tilføre, at saasom forbemelt ej nogen ejere til dette Vrag godtz sig vil indfinde, som og at det vil være bæst om end nogensinde skulle kom/m/e at same ved offentlig Auction strax vorder bortsoldt, da det ellers \ej allene/ ved lang henligning baade megen skade kunde tage, som og anden uLeilighed være underkasted, jtem og at Biergere effter den af Retten afsagde Dicision kunde nyde sin effter Loven tilkommende deel, Saa var hand af Retten begierende at det til dette Stæd nu henbragte godz straxens ved offentlig Auction maatte

1755: 31b

vorde bortsoldt.

Jonas Bude indgav sin Reining af dags dato paa hvad hand i henseende til dette Vrag godtz hafde at fordre, hvilcken Reining blev oplæst. Effter nest forbemelte Reining som i alt af Retten billigges tilkommer Jonas Bude 2 Rixdlr: 1 Mrk:, desligeste tillegges Bøygde Lænsmanden Johannes Lønning og medhafte 2de Mænd for hafte Møye ved dend indkomne besigtelse og Taxations Forretning, indbereignet Deris hen og Hiem Reise og hvortil 3 dage paa egen Kost for Dennem er medgaaet saa som Bøygde Lænsmanden Johannes Lønning 1 rixdlr: og 3 Mrk: hver af Mændene er 2 Rixdaler.

Dernest blev med Dend Reqvirerte Auction udj en folckelig forsamling her paa Tingstædet Leervigen giort anfang paa følgende Conditioner. 1mo Selges forbemelte Vrag Conjunctim

af aarsag at noget deraf findes saa slett at det ventelig icke bliver solgt i fald det fra det øvrige og bedre bliver Separeret. 2do at {K..} den Høystbydende om antagel: bud faaes og Tilslag skeer, strax modtager Vrag godset og tillige strax betaller Fogden hvis hand derfor haver budet og 3tio at af hvis Vraget udbringes til, først betalles Jonas Bude og Lænsmanden Johannes Lønning, samt med hafte 2de Mænd ovenbem:te 4 Rixdlr: 1 Mrk: og dernæst hvad \for/ denne Examinations og Auctions Forretning bliver at bereigne, og hvad saa overskyder, det at deeles i 2de Lige Parter i mellem hans Maj:t og Biergerne.

Og eftter at forbemelte Vrag var bleven paa Auctions Maade opraabt, og derpaa adskillige af adskillige nu forsamlede, var bleven budet dend Eene over dend anden bød til sist Gastgieberen Jonas Bude derpaa 30 Rixdaler 2 Mrk: over hvilket bud ingen eftter Laugl: opbud, høyer eller saameget givet ville, og hvorfor samme Hannem for bemelte 30 rdr: 2 Mrk: blev tilslaget alt paa oven anførte Conditioner.

Fogden tilkiendegav, at da hannem saavel af Præsten Velærværdige Hr: Vendelboe som Læns mænd og øvrige Almue, er vorden anmeldet, at derpaa gaarden Øvre Echeland skal befindes et qvinde Menniske Pigen Else Olsdatter, der dis beklageligere med den Spedalske Sygdom er behæfted, og derfor bad, at hun som der her er en skrecke ej allene for de som paa gaard med hende ere, men end og for omkring boende, maatte ved Øvrigheds hielp og gode assistance udj detz Bergensche Hospital blive indlemmet; Hun self til sin indlemmelses bekostning af arvede Midler ejede dend Summa af 15 Rixdlr: for det Øvrige anholdte om at hun som de fleere Lige med hende maatte nyde den gunst af ampteds hielp; Saa i henseende, at Fogden fandt sig forpligted eftter dend af Høy Øvrigheds føyede foranstaltning, at see dette usle Menniske hiulpen,

1755: 32

Saa til hans underdanigste forestilling, fandt hand fornøden at tilspørge den nærværende Almue paa eftterfølgende. 1te Om dette forbemelte qvinde Menniske ej som angivet er med denne Spedalske Sygdom er behæfted og dernest om dennem icke er bekiendt, at hun ej meere er ejende end som de anmeldte 15 Rixdaler;

Dend tilstædeværende Almue Svarede: først, at det disverre er alt for bekient, at hun af denne bedrøvelige Svaghed er angrebet, som dernest, at hun ej mere er ejende end de anmeldte 15 Rixdlr: Ønskende som udbedende til slutning at hun udaf den Høye Øvrighed snarest mueligt maatte tillades udj Hospitalet at blive indtaget.

Fogden var herom Tingsvidne begierende som blev bevilget.

Dereftter blev Publiceret

et Skifttebrev eftter afdøde Lars Lochne af 24 November 1755, hvoraf erfahres at Sterfboets ejende 20 Mrk: Smør i gaarden Lochne er udlagt paa Encken 3 1/3 Mrk: Smør og Resten til Creditorer.

Paa Fogden Hr: Juels tilspørgende om det herudj Skibredet værende Ødeliggende Kongel: Maj:ts Strøe Godtz er uforandret siden forrige aar, Svarede Almuen Jae, at derudjnden ingen forandring er Skeed.

Paa Fogdens viidere tilspørgende om beskaffenheden af hans Kongel: Maj:ts eget beholdne Halsnøe Closters Ødeliggende Godtz, Svarede Almuen som sædvanlig undtagen at gaarden Møchlevold som tilforn har været brugt af Lars Larsen med dend forlening eller frihed at hand af den halve gaard har svaret de fulde Rettigheder, Mens af dend anden halve gaard Joens bruget kaldet har hand ej svaret den Ringeste afgift, er nu da ben:te Lars Larsen ved

døden afgick, bort fæsted til Halsten Johansen, saaledes at hand af heele gaarden betaller de fulde Skatter, mens af bemelte saakaldede Joens bruget svares ingen Landskyld, For det øvrige er ingen forandring skeed med samme Halsnø Closters Godtz siden forige aar

Paa Fogdens Spørsmal Svarede Almuen at ingen første bøxel er falden af Hans Maj:ts Strøe godtz herudj Skibredet dette aar

angaaende Ting Skydsens afbetaling Svarede denne som forige Almue.

Paa de af Fogden fremsadte 10 Qvestioner, Svarede Almuen at inted er faldet af hvad som dend 10de og sidste Qvestion indeholder, j det øvrige og til de andre 9 Qvestioner blev svaret uden forskiel som forige Aar,

Dernest blev Odels Mandtalet og Mandtallet over hans Maj:ts eget beholdne og det Benificerede godtz saavelsom Restancen af beløb 117 rd: 1 Mrk: 10 s:, Almuen forelæst og af ingen uimodsagt.

Til Retten at betiene nest kommende aar 1756 er følgende Mænd udnefnte af Fogden, Sc: Tollef Espenes, Svend Stoupe, Lars Feraass, Thøer ibm:., Hellie Mølstre, Rasmus Førde, Halsteen Møchlevold og Hans Owe.

Meere end allerede anført var ej efter paaraab ved dette Ting at forrette, hvorfor Sagetinget og Retten blev ophævet.

1755: 32b

Anno 1755 d: 3 December blev holden almindelig Høsteting med Føyens og Waags Skibreders Halsnø Closters Almue paa gaarden Sørhuglen i Føyens Skibrede og Fieldbergs Præstegield og Retten betient med efterskrefne Otte Eedsorne Laug Rettens mænd Neml: Thron Hofland, Christen Vespestad, Salmon Tvedt, Jacob Særsten, Aron Hetlesetter, Siur Melland, Ingvald og Balsler Børtvedt. Overværendes Stædets Foged Velædle Andreas Juel med menige Tingsøgende Almue.

Hvornest allerunderdanigst og underdanig blev læst de paa forrige tinge læste og i denne Protocol foran Speciel Extraherede Kongl: Allernaadzt: Forordning og dend høye Øvrigheds Ordres og foranstaltninger.

Som inted til Publication fremckom og Fogden med Skatternes oppebergelse gjorde anfang, blev Retten til i Morgen ophævet

Dagen nest eftter som var d: 4 Decembr:, blev Retten igien sadt paa ovenmeldte Stæd, og Retten betient med forbemelte Laug Rett, i Velbemelte Hr: Fogeds overværelse

Peder Sørensen Lodden anviste udj Retten en Strie Pung med foregivende at derudj findes 6 rd: 3 Mrk: 3 s: tilhørende Hans Myndtling Berte Torckelsdatter Løning, hvilcke Penge hand opbød for Almuen for 5 eller 4 proCento Renters nydelse, mens som ingen af Almuen derom melte sig, blev Pungen forseiglet og Formynderen tilbageleveret.

Dernest blev Læst

forige Foged Hr: Kammer Raad Heibergs udgifne bøxel brev paa Lifs fæste til Gabriel Reinertsen paa ½ Løb Smør ½ huud udj Halsnø Closters Gaard Hage udj Føyens Skibrede, dateret 12 Decembr: 1754.

Paa Fogdens tilspørgende Svarede Almuen at ingen forandring er med det ødeliggende Halsnø Closters godtz herudj disse 2de Skibreder dette aar, men i alt som næste aar 1754.

Angaaende Ting Skydsens afbetaling fick Sorenskriveren og Fogden samme svar som de forige aaringer og paa de andre Skibreder er tilført.

Paa de af Fogden fremsadte 10 Qvestioner, Svarede Almuen som forhen, undtagen til 1te Qvestion at udj Føyens Skibrede imellem Espevehr Øerne i aaben Søe, er fundet Endeel Skibs vrag og toug verck, som nestl: 2 December, blev solgt ved Offentlig Auction, og ej viidere hvercken af det ene eller det andet som Qvestionerne indeholder.

Restancen for disse 2de Skibreder Stoer 47 rd: 2 Mrk: 2 s: blev derefter oplæst og af alle uimodsaagt.

Til Retten at betiene nestckomende aar 1756 er følgende dertil udnefnt saasom Baar Eldøen, Erick Løning, Søren Løning, Anders Tvedt, Ole Brandvig, Tosten og Peder Nordhuglen, samt Jacob Rosbøe.

Meere end allerede anført, var ej efter paaraab ved dette Ting, at forrette, hvorføre Retten ophæves.

Anno 1755 d: 5te December blev holden almindelig Høsteting med Schonevigs og Opdals Skibreders Almue paa gaarden Sioe i Fieldbergs Præstegield, og Retten betient med

1755: 33

Eftterskrefne Otte Eedsorne Laug Rettes mænd Nafnlig Mons Opstvedt, Anders Tofte i Stæden for Heine Holmedal, Knud Matre, Halver Opstvedt, Lars Lande, Mickel Tofte, Johannes Røen og Tosten Meehuus. Overværende udj Retten Fogden Hr: Juel med meenige Tingsøgende Almue.

Hvornæst Allerunderdanigst og underdanig blev læst de paa forrige Tinge Publicerede og i denne Protocol Speciel Extraherede Kongl: Allernaadzt: Forordning og den Høye Øvrigheds Ordres og foranstaltninger.

Som ej noget viidere til Publication fremckom og Fogden med Skatternes hævelse gjorde anffang, bliver Retten ophævet til i morgen.

Dagen nest efter som var d: 6 Decembr: blev Retten igien sadt paa forbemelte Tingstæd med ovenbenefnte Laug Rett og det i overværelse af Hr: Fogden Juel.

For Retten fremckom Opsiiderne paa Selv Ejer gaarden Kierland i Qvindherretz Skibreede Søren Rickartsen, Giert Sørensen, Hans Povelsen og Povel Johansen, som anviiste en af

Stædets Sorenskriver og behørige 6 Eedsorne Laug Rettens mænd nestl: 24de Maj paa gaarden Kierland passerede og Den/n/em meddeelte Siuns samt aftags Forretning, hvorhos de tillige for Retten fremstillede det Laug Rett sc: Joen Fransen Røsseland, Joen Tørresen Sandviig, Lars Larsen Møchelbust, Ellias Knudsen Lønning, Fridrick Christophersen Liustvedt og Halver Heinesen Møchlebust, Som Retten forbemelte nestl: 24 Maj blev beklædet af, hvilket Laug Rett, ved Eed bevidnede, at de icke Rettere veed at skiønne, angaaende det paa gaarden Kierlands Grund og Marck skeede skade, end den derover nestl: 24 Maj passerede Syns beskrivelses og aftags Forretning, som for dennem udj Retten blev oplæst og af dennem tilstaaet Rigtig at være, nermere og tydeligere udviiser.

Forbemelte Kierlands Opsiidere begierede herom et Velbekræfted Tings vidne, som blev bevilget og skal vorde annecteret den allegerede Aftags Forretning.

For Retten blev fremviist Eendeel Børne Penge af Povel Sandvold Neml: 12 rd: 1 Mrk: 9 s: tilhørende hans Myndtling Marj {Ols} \Jons/datter Hougsgierd og af Ole Olsen Waagen 46 rdr: 1 Mrk: 14 s: hans Myndtling Johannes Olsen Waagen tilhørig, med forspørsel!! om nogen af Almuen sam/m/e Penge imod Suffisant Pandt og Lovl: Rente aarl: vil i modtage, Mens som ingen meldte sig derom, blev Pengene under Forseigling, Formynderne tilbageleveret.

Askield Tordsen Rafdahl fremviiste udj Retten en Strie Pung hvorudj efter hans siigende skal være 21 rd: som hans Myndtling Ole Johansen Hillesdahl er tilhørig med forspørsel om nogen af Almuen dennem imod Lovl: Renters svarelse og Suffisant Pandt vil imodtage, men som ingen derom meldte sig, saa blev de Formynderen under forseigling tilbageleveret.

Dernest blev Læst

1te Hr: Kammer Raad og forige Foged Andreas Heibergs udgifne fæste eller bøxel brev {in duplo} til Ole Hendricksen paa ½ Løb Smør i gaarden Øvre Waage, dateret 28 Decbr: 1754.

2det bemelte Fogeds bøxel Seddel til Mathias Halsteensen paa 18 Mrk:r Smør ¼ huds Leje i gaarden Tvedt, dateret 11te Novembr: 1754.

1755: 33b

Giestgiver Encken Mad:me Gram, haver til dette ting tiid og Stæd mundtlig ladet indstefne Sergianten Peder Andersen Eide for skyldig giæld 1 rd: 14 s: at Lide Dom til betalling og Proctss!! omkostningers erstattelse.

dend indstefnte mødte ej efter paraaab.

Stefne Vidnerne Lænsmanden Torgier Sioe og Anders Tofte, bekræftede ved Eed at de for meere end 14 dage som ovenmeldt Lovl: har Stefnt Peder Eje i denne Sag.

Eragted!

Sergianten Peder Andersen Eye gives Laug dag til næste ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Stædets Foged Velædle Andreas Juel i Rette æskede Slagsmaals Sagen mod Tord Larsen Bouge og Søn Lars Tordsen Bouge, og derudj indgav Rettens Laugdag under 17 Junj 1755 som blev oplæst.

Tord og Lars Tordsen Bouge mødte efter paraaab og vedstoed at have nødt i denne Sag Lovl: varsel, mens Lars Biørnsen Viche mødte ej efter paraaab, ej heller vidnet Ragna Færreviig.

Bøygde Lænsmanden Torgier Sioe og Anders Tofte, bekræftede ved Eed at de for meer end 14 dage siiden haver forkyndt dend producerede Laug dag for dend udeblevne Lars Biørnsen Viche og Ragna Olsdatter Færevig.

1te Vidne Stephen Kiørping aflagde Eed og Provede at en dag nestl: aars Juul saae Vidnet at indstefnte Lars Tordsen yttre Bouge holdt med begge sine Hænder Lars Biørnsen Viche mod bordet i Stuen/ paa gaarden Siøhuus og var de begge vrede, mens hvad aarsagen \var/ dertil ved Vidnet icke af dend aarsage hand ej dend tiid {var inde} det begynte ej var inde i Stuen. hafde ej Viidere at prove.

2det Vidne Peder Olsen Siøhuus aflagde Eed og Provede som første Vidne.

Actor holdt unødigt at føre det udeblevne Vidne, mens i Mangel af beviis frafaldt Sagen.

Derefter blev Læst

Hr: Foged Juels udgifne bøxel Seddel paa 1 Løb Smør 1 Huud udj gaarden Lande Halsnøe Closters godtz udj Schonevigs Skibrede til Jens Tostensen, dateret 5te Novembr: 1755.

Paa Fogdens tilspørgende om Tingskydsens afbetaling fick hand et og det self sam/m/e Svar som ved de andre Skibreder tilført er.

Paa de af Fogden fremsadte sædvanlige 10 Qvestioner svarede Almuen at inted findes af det som Qvestionerne indeholder paa disse 2de Skibreder Halsnøe Closters godtz, undtagen dend fattige Giestgiver paa Toftevogens Giestgiverie, som ingen anden Næring haver end at selge En Potte fiire skillings Øel, og slet inted viidere, hvorom Tingsvidne blev udstæd.

Paa Fogdens tilspørgende Svarede Almuen at alle Landskylds Rettighederne er af Fogden dette aar blevet alle Opsiiderne paa aftags gaarderne af Halsnøe Closters godtz herudj disse 2de Skibreder Rigtig blevet gotgiordt.

Ligeledes paa tilspørgende, Svarede ogsaa Almuen at Opsiiderne paa aftags gaarderne har nødt befrielse for de Ordinaire Skatter af det passerede aftag udj Deris gaarder, Ligesom de og Declarerede at ingen af aftags gaarderne er saa forbedret at Dennem igien noget til sam/m/es forminskelse kand paaleges.

1755: 34

Paa Fogdens End viidere tilspørgende Svarede Almuen at de Ødeliggende og med visse Conditioner bort fæstede Halsnøe Closters gaarder herudj begge Skibrederne, har ej efter opbud saavel paa Kiercke backerne, som til Tinge ej paa andre eller bedre Vilckaar været at faae bort fæsted eller beboet, end nu skeed er og som dend forfattede Specification over samme gaarder nermere og Speciel for Enhver gaards omstændigheders Skyld nermere udviisser og forcklarer, Ligesom og Almuen Declarerede at Opsiiderne paa forommelte gaarder er ogsaa blevet gotgiort sam/m/e dennem ved gaardernes tiltrædelse Accorderede frihed for dette Aar 1755.

Ligeledes Declared!! Almuen hvilcket og selfve Opsideren paa dend afbrendte gaard Holmedal, Ølver Gudmundsen tilstoed, at være gotgiort /: formedelst den gaarden overgangne Ildebrand /: alle de slags Skatter, dend Kongl: allernaadigste udgangne Skatte Forordning foreskriver, og som det høyl: Rente Kammer Collegio ved Ordre til forige Foged Hr: Kammer Raad Heiberg, nermere haver igientaget, og det for dette Aar 1755. og hvorom Fogden var Rettens Attestation begierende som blev bevilget.

Dernest og til sidst blev Restancen for disse 2de Skibreders Halsnøe Closters godtz af Fogden i Rettelagt og oplæst, hvis beløb er ialt 283 Rixdlr: 2 Mrk: 4 s: som af de Skyldige blev uimodsagt, men tilstaaet i alle Maader Rigtig at være.

Til Retten at betiene nestkommende Aar 1756 blev følgende Mænd af Fogden inden Retten opnefnt. sc: af {Schaanevigs} \Opdals/ Skibrede Mathias Halstensen Tvedt, Ole Hendricksen Hougland, Hans Sunde, Jacob ibm:, Niels og Lars Tvedt, Osmund Beltestad og Ole Nesse.

Som ej viidere eftter udraabelse ved dette Ting var at forrette, saa blev Retten for denne gang ophævet.

Dermed er resten av året 1755 ferdig avskrive.

Tingbok nr. I. A. 37 1755-1759 for Sunnhordland
Året 1756

(1756: 34)

Anno 1756 den 4de Februarj blev Retten I anledning af Fogden Velædle Hr: Andreas Juels Requisition, grundende Sig paa Sogne Præsten for Etne Præstegield Velædle og Velærværdige Hr: Japhet Hegelunds Relation til Hannem under første i denne Maaned, Sadt udj følge Hans Excellence Høy velbaarne Hr: Stiftbefahlings mand von Cicignons Almindelige ordre af Nestleden 3de Maj 1755, paa gaarden Støele udj Etne Præste gields Hoved Sogn {s Hoved Sogn} og betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laug Rettes Mænd, Erick og Ole Silde, Joen Støel, Lars Østrem, Peder ibdm: Rasmus Østrem, Peder Vae, Niels Steene, og det udj overværelse af Velbemelte Fogeds \Fuldmægtig/ Mons:r Niels Hunt, Ovenomskrevne Hr: Heggelunds Relation og Hans Excelences Hr: Stifftbefahlings mandens ordre, om Extra Rættes holdelse udj deslige Sager som denne eftterfølgende blev Saa først udj Retten oplæste.

1756: 34b

For Retten fremkom mer Velbemelte Hr: Foged Juels Fuldmægtig Mons:r Niels Hundt som gav til kiende, at hands Principal til denne Extra \eller Gieste/ Rettes dag Muntlig haver ladet Indkalde Klokeren udj Etne Præstegield Hans Jørgen Althan at bievaane Retten imedens Retten {ej alleene} Examinerer den uløckkelige tildragelighed som bemelte Klockers Koene Anna Thorsdatter den første ejusdem ved Selv Mord paa Sig haver begaaet, Ligesaa at være Rettens Kiendelse undergiven at det afSkielede Legeme ikke maae begraves i Kirckegaard, men at hendes Som Selv Morders Hoved Lod maae være Hans May:t Rettelig tilfalden.

Berørte Klocker Hans Jørgen Althan mødte for Retten vedtog lovlig varsel, og Sagde at hand Sangte!! kand forsickre det hand med Sin Sal: Koene haver levet udj et Kiærlig ægteskab, Saaledes at ingen af Dem ikke imod hinanden hafde mindste ancke, desligeste maatte Comparenten med største bedrøvelse melde at hands afdøde Koene af et Extraordinair Tong Sind uden at vide aarsag dertil, hvilket og hun i levende live beklagede, af et ligesaa Extraordinair Melancolisk Tygt Blo\e/d, jae mueligens af den extraordinaire usunde og

fugtige luftt Folcket i almindelighed langsommelig tiid denne Vintter og forgangne Høst haver været Straffet med, Haver uden at vide af Sig Selv ombragt Sig den første i denne Maaned,

Fogdens Fuldmægtig Mons:r Niels Hundt fremstillede for Retten følgende vidner som hand bad maatte tages under \edelig/ examen Sagen til oplysning, Vidnerne som vare Mons og Joen Støele, samt Johannes Siursen ibdm.:, item Iver Kiærandsen Støele, Fremkom og for hvilcke Eedens Forklaring {af Lovbogen} af Lov Bogen blev oplæst, med aldvaarlig formaning for dennem, ved at forblive ved Sandhed,

1te Vidne Iver Kiærandsen Støele aflagde Eed og vandt, at hand som er Føed og opføed her i dette Præstegield, saae og Tiente sin itsige Hosbonde Kolckeren!! (Klockeren) Hans Jørgens Alttan udj omtrent et aar, Hand efter et anskrig af den afdøde Anna Thorsdatters liden Datter, Nestl: første i denne Maaned, blev bevæget at gaae ind udj een Stue her paa gaarden hvor fra bemelte Altererede Barn kom, da hand der forefandt Klockerens Koene Anna Thorsdatter liggende paa gulvet, var død og hendes blod Rand paa gulvet om hende. Vidnet Replicerede ellers at bemelte Anna Thorsdatter var efter anseende et gudsfrygtig og Dydigt Menniske, der ikke havde nogen \tvedraast/(?) misforstand

1756: 35

Med nogen, jae aller mindst med hendes ægteMand Klockeren Hans Jørgen Althand Thj med Ham og hand med hende førtes og holdtes et saa Kiærligt som opbyggeligt Christeligt ægteskab. Vidned Forklarede iligemaade at bemelte afdøde qvinde haver udj Rom tiid været indtil hendes død incom/m/oderet af Svaghed, saavel for Legeme som Sindet, gelejdet af een Overmaade Melancolie uden der til at viide mindste aarsag, Efter det vidnet Siden nøyere observerede havde Anna Thorsdatter ombragt Sig Selv af Sindets Svaghed udj Sygdom efter anseende med een Kniv hvormed hand havde afskaaret Barcken i hendes Hals, Mens vidnet og fleere som hun efter Selvmordet blev beskiunt af, har icke ved hende [fundet]? nogen Kniv, eller Skarpt Jærn ej eller har nogen understaaet Sig at inqvirere {h}under hende derom efter dødsfaldet. Vidnet havde ej videre at Prove,

2det Vidne Mons Olsen Støele aflagde Eed og Provede i et og alt som første vidne, dog med den forskiel at hand ickcke har tient eller tienner Klockeren Hans Jørgen Althand, men i det stæd er hans Nærmeste Naboe, Føed og opføed i dette Sogn.

3de Vidne Tosten Torjersen Ouestad, aflagde Eed og vandt at omtrent for 3 uger Siden, da hand af een hendelse kom til denne gaard, merckede Pr: deschiurs!! (discours?/diskurs) med den Sig ombragte Anna Thorsdatter, ikke var Rigtig i hovedet men forfalden til Daarlighed og Raserie, havde ej videre at Prove.

4de Vidne Torbiørn Christensen Camboe aflagde Eed og vandt, at den Sig ombragte Anna Thorsdatter til hendes død ej alleene nogen tiid var Svag paa Legemet, mens end og paa Sindet i den Grad efter vidnets skøn af Melancolie, at hun ikke havde sine Sunde Sanser.

Mons:r Hundt declarerede dernest at hand ej haver flere end allerede anførte vidner at føre, begiærede dog derhos at den gandske Rett vil tage det afskiælede Legeme som findes paa denne gaard udj øyeSiun.

Retten udj andledning af det tilførte forføyede Sig der næst til Een aparte vaaning paa denne gaard Støele hvor Vi forefandt det Sig ombragte Menniske, liggende paa gulvet {udj B} og Ryggen udj blod, Ved efttersiun befahrede Vii og at

1756: 35b

Udj Hendes Hals fantes et huul icke skaaret mens Stikket ligesom med een Kiv!! (Kniv), ja Vii forefandt og tillige een Lang Telle Kniv liggende i een Leddick udj een Kiste tet hos det

stæd hvor det afskiælede Legeme {blev om} er omkommet, og at det var dend Kniv ulycken skeede med, kunde Retten skiønne der af at \paa/ sam/m/e nu fantes blood I fra odden til skaftted, eftter det Vii som melt befahrede har den Sig ombragte Koene Stuckcket bemelte Telle Kniv, som er Lang ind I Sin Hals ned udj hendes Brøst.

Fogdens Fuldmægtig begiærede Dom i Sagen.

Klockeren Hans Jørgen Athan!! (Althan) Submitterede Sagen under Dom, ved hvilcken hand haabede at Ham eller Familie ingen Tort eller uret vederfahres, Saa som det ved de af Fogden førte vidner fuldkommen er oplyst at hands Sal: Koene Sig Selv af Sindets Svaghed og Raserie Samt Sygdom haver ombragt.

Dernæst blev udj denne Sag af den gandske Rett Saaledes Dømt og
Afsagt.

Af de førte vidners Eedelige eenstemmige Acten tilførte udsau\n/g!! (udsau), befindes at Klocker Koenen Anna Thors Datter, formedelst Saavel Legems som Sindets Svaghed Sig selv den 1te Februarj h: a: ved een Lang Telle-Kniv {ha} af hende indstukket udj hendes Hals {udj} \Ned/ I hendes Brøst, af Raserie, haver ulyckckelig omkom/m/et og Drebt \Sig/, Der af følger, følgelig Lovens bydende udj 6te Bogs 6te Capit: 21de Art: at Actors paastand og {paa} Stefning til Boets Lods forbrydelse, bør ikke Præjudicere den afdøde eller hendes eftterlatte Børn, Mens der imod skal Børnene alle nyede ved Arfs tagelse den Rett Loven i almindelighed Hiemler et hvert ægte Barn. Den Sig {ombrag} som melt udj Sygdom og Raserie ombragte Anna Thors Datter skal, eftter de anførte omstendigheder, {bør og skal} begraves i Kircke gaarden ved andre brave Bonde Koener, Dog uden nogen Cermonie. Hvad Sig den bekostning som er udkrævet for den Sal: Koenes Raseries skyld, henseende til Rettens betientere der ikke bør lide for hendes galskab, er angaaende,

1756: 36

Da bør sam/m/e af hendes eftterlatte Boe erstattes, og fordie Retten ved Sagens Examination, haver erfahret at de Nærværende Bønder, Antager det som een uærlig Sag med Deres Hender at anRøre det afSkiælede Legeme, Saa blev Vii Eenige om at Fogdens Fuldmægtig Mons:r Hundt saavel som Sorenskriveren og Laug Retted, alle lagde Sine Hender paa bemelte afdøde qvinde, hvilcket og tillige skeede af Stædets Sogne Præst Hr: Heggelund. Dend Sig ombragte Anna Thors Datter bør vedkom/m/ende bestæde til hendes hviile Stæd inden otte Dage fra Dødsfaldet, Saa fremt De ikke vil underkaste Sig de Bøder af 40 Rdr: for hver 24 Timer, som den derom udgangne Kongel: \Forordning og/ Rescript nærmere forklarer.

Anno 1756 d: 10 Februarj blev Retten til eftterfølgende besigtelses Forretnings afhandling, Sadt eftter udsættelse fra d: 4 hujus Paa Schonevigs Præstegaard udj Schonevigs Præste giæld, og det i andledning af Hans Excellence Høy Velbaarne Hr: Stiftbefallings Mand von Cicignons Naadige Resolution under 21 Augustj nest afvigte Aar 1755 Grundende sig paa Sogne Præsten for bemeldte Præstegiæld Velædle og Velærværdige Hr: Henrich Opdahl Celius, Hans Reqvisition til høyst bem:te Herre, under 17de udj {sidst}bemelte Aar og Maaned, Da den sc: Retten blev betient med eftterskrefne af Stædets Foged Velædle Hr: Andreas Juel, opnefnte og udj Fieldbergs Præstegiæld hiem/m/e hørende 6 Eedsorne Laug Rettens mænd, som af Øhlens Skibredes bøygde Lænsmand Velfornehme Peder Killesvig, blev anført Nemlig Lars Siursen Gierevig, Thore Olsen ibm:, Johannes Aakesen Lille Gierevig, Torgier Lambretsen Nedre Lunde, Svend Knudsen Lien og Johannes Knudsen Roe. Velbemelte Hr: Celius som Comparerede for Retten, indgaf den allegerede Reqvisition og Stiftbefallings mandens Resolution, desligeste En Verificeret Copie af begge deele med Hr:

Fogden Juels paateignede ordre til Laug Rettes mændenes udnefnelse, hvor af Requisitionen, Resolutionen og Fogdens foranstaltning blev oplæst.

Bøygde Lænsmanden udj Schonevigs Skibrede Velforneme Christopher Pedersen Gielmervigen indfandt sig paa meer Velbemelte Hr: Foged Juels veigne for ved den over Schonevigs Præstegaards Huusse Requirerte besigtelse, saavidt Kongens Huuse angaar som Almuen tilkommer at vedligeholde, at Observere og i agt tage hvis Fogden, som Foged tilkommer at Observere, den {Thi Celius} Bøygde Lænsmanden \af/ Fogden tillagde ordre under 23 Januarj h: a: der blev oplæst.

1756: 36b

Sogne Præsten Hr: Celius Declarerede, det hand til denne tiid og Stæd mundtlig haver ladet indvarsele, saavel Hans Artees for Sal: Sogne Præst Hr: Arent Bøchmans Encke Madame Marie Bøchmans, som Skaanevigs Præste Gields ganske Almue, at være tilstæde, imedens Retten overseer i hvad tilstand de Huusser Bonden saaog Præsten bør vedligeholde, item beskrive dessen brøstfeldighed, jae og Taxere hvad Eet hvert kand i stand settes med.

Endelig er saavel Madame Bøchman som Almuen tillige indstefnte at anhøre Rettens domb, saaledes som Lov byder og denne besigtelses Sags omstendighed udkræver, og det i blant andet saaledes at baade Præstens som Almuens Huusser kand ved Rettens behandling komme udj Lovfør stand.

Præst Encken Madame Bøchman Sisterede sig for Retten og tilstoed at være til denne tiid og Forretning Lovlig varslet.

Paa Egne og øvrige Schonevigs Præstegields Almues \veigne/ mødte af Schonevigs Hoved Sogn Ole Johansen Tielflaat og Halver Tøresen Valdre af Holmedahls Annex Sogn Christen Olsen Sunde, Biørne Biørnsen yttre Ferevig, Tøris Tørisen Storhoug og Halver Larsen Udager, og Endelig af Aachre Sogn Arent Bielland, Ole Waagen, Ole Vicha og Lars Øfstebøe. hvilcke og Alle vedtog at de og øvrige Almues Mænd til denne Besigtelse Forretning, haver nødt Lovl: Varsel.

Dernæst blev {med} i forbem:te Persohners Neml: Sogne Præstens og de indstefntes Nerværelse, den Requirerte besigtelse foretaget, {eftter at Sogne Præsten, først til Rettens oplysning hafde anvist Een Besigtelse Forretning} da Vii først ansaa de Kongens Huusse, som Schonevigs Præstegields ganske Almue bør udj andledning af Lov vedligeholde og hvorom meer velbem:te Hr: Celius indgav en Dom afsagt af forige Sorenskriver Randulff d: 12 Octobris 1748 indført udj en af forige Foged Heiberg d: 10 April 1749 forretted Execution fra pag: 2 til 6 saavidt indsigneret er, som viiser hvad huusser Schonevigs Præstegields Almue paa Schonevigs Præstegr: tilkommer at vedligeholde, Reparere, og i Stand sette, bem:te Afsigt blev derpaa Oplæst og Acten skal tilføres.

{befandtes da som} bemelte Kongens Huusser som Almuen under Aabods fald, bør vedligeholdes og bestaar eftter den indkomne Dom udj En Stoer Stue, En Herre Sahl {og} \eller/ Eet Herre gemak, samt Korn og Høeladen; forefant Vii udj følgende tilstand

1te dend Stoere Stue befandtes udj følgende brøstfeldighed og vil dends Reperation medgaae følgende saa som 10 tylder bord til bordklædning og Lukker á 2 Mrk: 8 s: tylden er 4 rd: 1 Mrk: arbeids løn med kosthold dertil per tylt 1 Mrk: 4 s: er 2 rd: 8 s:, Jern til Lukkerne med arbeidz Løn og Kosthold dertil er 3 Mrk: Til Lofted som af Nye vil oplegges behøves 5 Tylder bord 6 allen Lang á 3 Mrk: 8 s: er 2 rdr: 5 Mrk: 8 s:, arbeids Løn og Kosthold dertil per Tylt 1 Mrk: 10 s: er 1 rd: 2 Mrk: 2 skilling

1756: 37

At skrue op Tømren og at Legge en {Nye} heel eller halv Nye Svilstock 3 Rixdlr: indbereignet kosthold og Arbeids Løn. 8te Søm slirer med arbeids løn og Kosthold indbereignet i alt for 3 Mrk: 8 s: 1 Fag Vinduer med Karmer og Rammer samt Kosthold og arbeidz løn indbereignet for 2 Rixdlr: 4 Mrk: Eet Nyt bieslag til sam/m/e Stue vil anskaffes og hvortil vil medgaae indbereignet saavel gulv som trapper item en Dør til opgangen {paa} \til/ Lofted paa samme Stue, saa og indbereignet Kosthold og Arbeidz Løn dertil i alt for 9 Rixdahler. Er saa til sammen dette Huusses eller Stues forefundne brøstfeldighed 26 Rixdlr: 1 Mrk: 10 s:

2det Herre Sahlen eller Herre Gemaectet befandtes {udj} følgende Reperationer derpaa at vil medgaae saasom. Til bordklædning 16 tylter bord á 2 Mrk: 8 s: er 6 rd: 4 Mrk: arbeidz løn og Kosthold dertil per Tylt 1 Mrk: 14 s: er 3 rd: 2 Mrk: 2 ½ tylt Søm slirer med arbeidz løn og Kosthold indbereignet ialt 4 Mrk: 8 s: 3 ½ tylt bord til Gulv i Svallen á 3 Mrk: er 1 rd: 4 Mrk: 8 s:, arbeidz løn og Kosthold dertil á tylt 1 Mrk: 8 s: er 5 Mrk: 4 s: Lofted at drive tilsammen igien, som forefindes at vil medgaae til dets arbeidz løn og Kosthold samt bord 2 Mrk: Eet Nyt beslag vil anskaffes, noget Større end det som nu derved forefindes indbereignet trapper til opgangen til Herre Gemakket, samt arbeidz løn og Kosthold i alt for 4 rdr: End viidere vil til Samme Herre Sahl anskaffes en Nye dør noget større eller høgere end den som nu forefindes, hvilcken Mændene Considererede at vil Koste med Arbeidz Løn og Kosthold samt Materialier der til i alt 2 rixdlr: Ligesaa vil i bemelte Sahl anskaffes 4 Nye Vinduer med Karmer som vil koste i alt med arbeids løn og Kosthold 3 Rixdaler. Nock vil Skaarsteenen i sam/m/e værelse Reparerer og hvortil vil medgaae til dens i stand settelse 3 Mrk: Til Tagets i Stand settelse vil medgaae 16 voger Næver á {tylt} Vog paa stædet 1 Mrk: 2 s: er 3 rdr: arbeids løn og Kosthold i alt 2 rdr: i henseende til at samme værelse befindes at være tilforn \o.. dør fædrene/ malet, saa forefandt Mændene det at være fornøden, at bemelte værelse nu med Nye maling maae forsynes, Ligesom og Mændene ansaae det fornøden siden der i forbemelte værelse nu befindes en Camiin eller Skorsten at der i denne værelse maae anskaffes en Kakkelovn som kand være med Værelset Convenabelt, hvilken de sc: Mændene ej {vist} kunde ansette for nogen Taxt. Er saa tilsammen dette Husses forrefundne Aaboed 28 Rixdaler 1 Mrk: 4 s:

og Endelig for det 3die blev Korn og Høeladen besigtet paa hvilken fandtes følgende brøstfeldighed Nemlig 17 tylter Huun til bordklædning per tylt paa Stædet 14 s: er 2 rd: 2 Mrk: 14 s: arbeids Løn og Kost Hold dertil per tylt 8 s: er 1 rd: 2 Mrk: 9 s: 1 tylt Søm Slirer paa Stæden 2 Mrk: 8 s: 5 træer til Laaven indbereignet arbeids løn og Kosthold paa Stæden 4 Mrk: Til Laavebrick vil medgaae 4 bord for 2 Mrk: ½ tylt bord til arnebing for 12 s: Arbeids Løn og Kosthold til ald forskrefne Laavens Reperation vil koste i alt 4 Mrk: 8 s: Tilsamen dette Huussets Reperationer i alt 6 rd: 1 Mrk: 2 s:

Flære end de anførte Huusser var ej som Almuen tilkommer at vedligeholde paa denne Præstegaard, Thi er den befundende

1756: 37b

Aaboed paa Almues Huusse i alt dend Summa 60 rdr: 4 Mrk:

Formedelst det Leed Langt ud paa Aftenen, bliver Retten til i Morgen ophævet, da vedkommende begge Parter sig for Retten haver at Sistere.

Dagen nestefter som var d: 11 Februarj blev Retten med forbemelte Laug Rett atter sadt paa Schaanevigs Præstegaard. Ved Retten indfandt sig Bøygde Lænsmanderne Christopher Pedersen Gielmervig og Peder Johansen Killesvigen.

Parterne Velærværdige Hr: Celius saa og Præst Encken Mad:me Bøchman, var tillige nærværende, dend sidste indgav sit {for} skriftlige forsæt af dags Dato underskrevet af

hende tillige med hendes antagne Laugverge Christopher Gielmerviigen som for Retten blev oplæst.

Paa Mad:me Bøchmans indgifne indlæg, Lod Sogne Præsten Hr: Celius Svare, at hand icke saa meget undres over Madame Bøchmans forlangte udsættelse paa denne besigtelse, som paa de fornermende talemaader hun udj sit indgifne indlæg har behaget at bruge, saasom Madame Bøchman endnu icke self kunde viide, hvorvidt jeg vilde gaee udj min paastand, angaaende Aaboed paa Præste gaardens Huusser, allerhelst siden End nu icke Eet Eeniste Huus var besigtet som tilkommer Præst eftter anden at vedligeholde, og alt saa ej kunde viides, hvor Stoer eller Lidet Aabods fald kunde blive kiendt paa berørte Huse, icke desmindre, seer jeg dette: i særdelighed, \at hun/ søger kun at paaføre {sig} enten sig self eller mig udgifter, ved besigtelsens udsættelse, eller og aldeles at Evitere Aaboeds fald, men som af Høy vedkomende Øvrighed er anbefallet en besigtelses Forretning, Ligesom og af vedkomende Øvrighed opneft Eet Lovligt Laug Rett, der nu allerede Comparere paa Stædet, Saa paastod hand sc: Hr: Celius i Kraftigste Terminis, Rettens Giænge og besigtelsens fortsættelse, mens i Mangel deraf Reserverer sig, ald billig og fornøden paaancke, saavel paa de bekostninger, som nu allerede er giort, og endnu ved Eet Laug Rettets møde {endnu} Een Gang maatte blive fornøden paa hans siide at møde, i øvrigt eragter Retten som den behager.

Eftter at saavidt med Forretningen var Passeret blev Actor Hr: Celius med Præst Encken Madame Bøchman, saaledes {forenet} for at Evitere Process, og deraf flydende vidtløftigheder forEenede, at der af Madame Bøchmans og Sal: Mands Sterfboe skal udreedes til Sogne Præsten Hr: Celius Eet Hundrede Rdr: for de brøstfeldigheder, som nu findes paa de Huusser Præsterne i Schonevig bør vedligeholde, {udj} \ved/ hvilcke Huusser tillige forstaaes Een forstue eller gangdør, bestaaende af bord \og opstander/ verck uden Tømringsverck, hvilcken eftter nerværende Almues Decleration med Tag og alt ved Hr:

1756: 38

Bøchmans ankomst til kaldet, \ej/ var værdt i det høyeste \ej/ meere end {det Høyeste} 4 rixdaller; i det Stæd at samme nu ved Sal: Hr: Bøchmans bekostninger befandtes udj bedre [tilstand]? Thi i Stæden for bordtag var derudj nu Tømrede vegge, derudj var og Vinduer af Hr: Bøchman forskaffet; udj samme Huuses underste Værelse befandtes Nye dørre og et Kostbart Laas. Forbemeldte Huus som nu bruges til daglig stue skal hereftter tilhøre Hr: Celius, Hans Kone og Arvinger naar de til kaldets Successor betaller de 4 rdr: som samme har været værdt den tiid Hr: Bøchman Præste gaarden antog. Eftter {Sog} die sam/m/e den tiid icke bestoed udj andet end \en/ Fiæl Hytte eller forsvale med Nævertag paa, mens siden af Sal: Bøchman er forvandlet til en Dagl: Stue, og om den nu skulle Taxeres, som er ufornøden, kosted Langt meere end de 4 rdr: dend er Consideret!! til, allerhelst da den bekostning og forvandling fra en forstue Sval til Een daglig Stue med Vinduer Kostbar Laas og Klinker, er anseet som noged der bør tillegges de 100 rdr: Velbem:te Hr: Celius ved forbemelte Contract er tillagt paa Lykke og Fromme, fordie hand skal i stand tage de Huusse, som tilhører Præsterne i Schonevig udj den stand de nu findes, uden viidere Pretention til Sahl: Hr: Bøchmans Sterfboe.

Dernest blev eftter Hr: Celiuses forlangende /: som hand sagde skeede for Kone og børns Conservation i sin tiid :/ de Huusser Staaende paa Schonevigs Præste gaard, som Præst eftter Præst tilkommer at vedligeholde, eftterseede beskrefne og Taxerede eftter jdtzige Bonite, som eftterfølger

1te Eet Tømret Kiøkken som er ganske forfalden, baade i henseende til Tømret der udj som og Lofted, bielkerne og Eendeel bordklædning, og hvorfore Mændene ej ansaae det til at være meere værdt end 10 Rixdaler.

2det Borge Stuen med Eet Tømret Kammer i gang dørren hvilcket alt er gammelt og uden bordklædning samt forfalden gulv, men dog brugelig, dend ansaa de af verdie for 14 Rixdlr:

3de Ild Huusset bestaaende af Standverck og med Huun bordklædet hvilket ej er gammelt, men forsyned med slett Tag, det ansees af værd for 10 rixdlr:

4de Een gammel Tømret Melcke boe med Een Svale dertil jtem gammelt gulv og Loft unden!! (uden?) bordklædning, saa og med Eet slet Tag forsyned, den ansees af værdie for 8 Rixdlr:

5te En gammel Hæste Stald {me} af Standerverck opsadt og med Huun bordklædning forsyned jtem Næver Tag, hvilcket alt er ganske forfaldet, samt gulvet derudj, hvorføre {Huusset} sam/m/e ej kand ansees for mere at være værdt end 2 rdr: 3 Mrk:

6te Eet gammelt Tømret SmalHuus med Een Liden tilhefted Skudt af Standverck og Huun opsadt, hvilcket Lidet eller inted findes forsyned med bordtag, som ej kand ansees at være værdt meere end 3 rdr:

7de Een Veed Skudt af Standerværck {og Liden} opsadt jtem med Eendeel Huun bordklædet, som alt er gammelt, ansettes af Verdie for 2 rdr:

8de Een Liden gammel Møeg Skudt af Standerverck, forsynet med Huun bordklædning paa den Eene siide, som og er gammelt den ansees for 1 rdr:

9de Floeren eller Fæe Huusset, bestaaende af Tømmerverck, hvorudj er fiire Stockcker som er ganske Raadne; uden

1756: 38b

Bordklædning {og} jtem gammelt og ganske forfalden gulv samt ogsaa et forfalden Tag, dend ansees at være værd 8 Rixdaler.

10. Een Liden Høe Lade af Standerværck og Huun bordtag opbyggt, dend findes udj god stand, den ansees til 7 Rixdaler,

11te Eet Smale Huus Separeret fra de andre Huusse, af Tøm/m/er opsadt med Een liiden eller ingen bordklædning, saa og et gammelt forfaldet Tag. det ansees af verdie for 6 Rixdaler.

12. Eet Baadde Nøst af Standerverk opsadt, med maadelig bordtag af Huun forsyned, det ansees af verdie for 8 rixdahler.

Viidere fandtes Eet Huus tilbygget Herre gemaket paa dets \Syd/ vestre kandt, bestaaende af 2de Etagier, som kaldes neml: dend underste deel Portestuen og den anden Etagie Cappellan Kammeret, Ligesaa imellem Herre gemacket og Borgestuen Eet Lille udskud, som undertiiden er brugt til Gaasse og Svine Huus, og undertiiden til andet saadant gemeent brug, Pordstuen og Cappellan Kammeret er af de tilstædeværende deels declareret at i fra ældgamle tiider tilhørte Holmedahls Almue at vedligeholde, mens nogle af dem berettede at det var \et/ Huus som Præst efter Præst tilkommer at vedligeholde i Lovfør stand, og i andledning af samme Differente Decleration, besaa Og Observerede Retten at sam/m/e 2de Huusse, vare af Distance saa lille at de icke efter Almindelig Maade kunde tiene nogen Sogne Præst helst siden Vi nu befandt \de/ overflødig brøstfeldige, hvorføre Vi og sam/m/e Casserede, Mens derhos overvejede Vj, at samme Portstue og Cappellan Kamer/ med bordklædning Tag og alt j idtzige tilstand at være værdt 5 Rixdlr., Skulle Hr: Celius i stæden for bemelte Portstue og Cappellan Cammer, som baade er Casseret og Conceqventer ansees Ligesaa uduelig som uforføden paa denne Præstegaard, finde behag udj for egen Reining og til Egen Comodite at opbygge Een Større \bygning/ henseende til Længden, End berørte Portstue og Cappellan Cammer, bliver {det} sam/m/e hans Ejendomb, saa at derpaa inted viidere heftter, end de forberørte 5 rdr: til Afdrag, naar Hr: Celius ved Døden afgaar, da samme 2de Værelser, ifald de, hvilcket \dog/ er uforføden af Ham til egen Comodite vorder opsadt, skulle og Hr: Celius icke finde behag udj at bekoste \en/ Nye og større Vaaning paa berørte Plads, bør hand eller

{as} Arvinger; der har {giort} \førdt/ sig af de, nu Taxerede Materialier til Nytt, være ansvarlig for oven anførte 5 Rixdlr: og ej viidere. Oven berørte som meldt Casserede uduelige Skudt i mellem Borgestuen og Herre gemacket, fandt Vi icke at være nogen Præst tienlig, {minst Hr: Celius,} Eendeel fordie at same {som} er forraadnet og allermest da Vi Observerede at \same ej/ Præst eftter Præst er tienlig, mens i dets Stæd, henseende til Vaade ild bør Ruineres, i den \anførte/ andledning, blev dette saa skadelige som unyttige uskudt!! (Udskudt) af os vurderet for 3 Mrk:, dog icke paa den Maade, at et huus i Stæden skal anskaffes, mens Præstens Arvin-

1756: 39

ger same 3 Mrk: og Ej viidere i sin tiid skal være Successor i Embedet ansvarlig for.

Flere end de anførte Huusse som Præst eftter Præst tilkommer at vedligeholde fandtes ej paa Præstgaarden, icke eller blev til at besigtiges anvist meere end foran indført, mens Sogne Præsten Hr: Celius, bad dernest at Retten vilde henseende til De Huusse Kongen ejer og Bønnerne!! (Bønderne) bør vedligeholde Dømme {dem} \Almuen/ til forderligst at i stand sette, eller og betalle eftter Repartition saa meget som sammes i stand settelse udkræver, hvor om hand begierede Domb, ved hvilken hand og haabede at Retten Observere{de}r, de paa denne besigtelse anvendte bekostninger, saavel de Comparenten ved forphlegning til Rettens betiente som for Forretningens bekrivelse.

Rettens Sallarium bereignes som følger, Sorenkriveren for 2de dages Forretning 5 rdr: For Forretningens beskrivelse med Stemplet Papiir 1 rd: 3 Mrk:, Bøygde Lænsmanden Christopher Gielmervigen 4 Mrk:, Bøygde Lænsmanden Peder Killesvig af et andet Præstegield 1 rd: 3 Mrk:, Eenhver af de 6 udnefnte Mænd 4 Mrk: Tilsammen 12 Rixdaler 4 Mrk:

Dernæst blev af Retten saaledes i denne besigtelse Sag, Dømt og
Afsagt!

Schonevigs Præstegields Almue, bør eftter denne besigtelse Forretnings udviis i stand sette, hver Sogn for sig, det Aaboed Eet hvert Sogn eftter foran indtagne forklaring af Schonevigs Præstegaards Huusse tilkomer at Reparere og vedligeholde alt eftter dend bereigning derpaa bliver giort, og saaleedes som Hans Excellence Hr: Stiftbefallingsmand von Cicignon, naar Repartitionen er giordt og af Ham Approberet {den} i mangel af Bøndernes pligts opfyldelse {ved} finder billigt, hvorhos og paa samme Maade Bønderne og Præst Encken Madame Bøchman, bør erstatte de anførte bekostninger, bereignet til 12 rd: 4 Mrk: derhos tilkiendes den ganske Schonevigs Almue forderligst at i stand sette de brøstfeldigheder de dennem vedkomende Huusse er beskrevne til, hvis icke, skal saadant af Sogne Præsten Hr: Celius, dog for deris Reining, {skee} eftterkommes, paa det Præstegaardens Huusse kand blive i Lovfør stand, i Ligemaade tillegges Sogne Præsten Velærværdige Hr: Celius 8 rdr: for de bekostninger som hand for Rettens underholdning eller forphlegning haver anvendt, og naar sam/m/e tillegges ovenmeldte 12 rd: 4 Mrk: bliver denne Forretnings ganske bekostning 20 Rdr: 4 Mrk:, Hvoraf eftter Omstændighederne Sal: Hr: Bøchmans Sterfboe og de 3de Schonevigs Præstegields Almuer neml: Hoved Sognet, Holmedahl og Aakkre hver skal betale sin deel eller Fierdepart som er 5 rdr: 1 Mrk: 15 dage eftter denne Doms Lovlige forkyndelse udj Bøchmans Sterfboe\s/ og hos Eenhver Almues mand eftter den Repartition der {paa}\om/ skeer {...t} under Lovl: adferd eftter Loven.

Anno 1756 d: 3de Maj blev almindel: Skatte og Sage Ting holdet for Waags Skibredes Læhnetz og Halsnøe Closters Almue paa Goedøe Sundet udi

1756: 39b

Tysnæs Præstegield og Retten betient med efterskr: 8te Eedsorne Laug Rettes Mænd Ole Jacobsen Hæverøen, Salamom!! Knudsen Aarskov i Hands Stæd Faderen Knud Remereide, Lars Nielsen Windenæs, Povel Christophersen Remereide, Wintzens Hilde, Jacob Olsen Aarland, Niels Larsen Kalve, og Mons Larsen Kalve. Ofverværende Kongl: Maj:ts Foged Welædle Andreas Juel med menige Tingsøgende Almue.

Hvornæst Blev læst {først} allerunderdanigst Hans Kongl: Allernaadigste Forordninger den første af 29 Aug: 1755 om Fattiges Afskaffelse og Betleres underholdning og den Anden Om Høyeste Rett i Danmark for Aar 1756 dat: 10de octobr: 1755.

Provsten Welædle og Welærværdige Hr: Edvard Christie fremlagde et Hands Skrefttl: Stefnemaal under nestl: 5te April hvorved Sr: Bent Olrich til dette Ting, Tiid og Stæd er indkaldet at taale Dom for Capital 700 rdr: med videre som Stefningen videre udviiser der for Retten blev oplæst.

Bent Olrich eller nogen paa hands veigne mødte ei efter 3de ganges paaraabelse

Lars Gierstad og Ole Giersvigen bekræftede ved [Eed] at De nu Een Maaned Siden Lovl: hafver forkyndt den producerede Stefning for Mr: Bent Olrichs Boepæl Sølsvigen i hands fraværelse Og een Hands Søsters Paahør.

Citanten producerede Saavel Hands Skrefttl: Opsigelse paa den paastefnte Sum dat: 11 octbr: 1754 belagt med et Støcke Stemplet 6 s: Papier af same Aar, som og Een Mesive under 12 octbr: dito Aar hvorudi Debitor tilstaar at den paastefnt Capital er Ham opsagt, begge deele blev for Retten oplæst. Videre producerede Citanten et Notarial Instrument!! Som med Sin paateigning af 8de Maj 1749 blev oplæst

Eragted

Bent Olrich gives herved Laug dag til neste Almindel: Høste Ting at møde paa Tingstædet Bechervig med tilsvar i denne Sag og lide Dom i fald i det Siste intet Lovligt Kand være hinderlig

Procurator Sr: Barth mødte paa Hr: Commerce Assessor Jaen von der Lippe som hans Principals veigne og Sagde at Hands Principal til nestafvigte Aars Høste Ting hafde ved Skrefttl: Stefning ladet indkalde Sr: Jens Holch et Schriver, Mens da Veiret var saa overmaade Stærck at Comparenten umelig kunde kom/m/e til Tinget men maatte gjøre Vende Reise, Saa har Comparenten været nødsaget at forfriske same Stefning ved nye Paateigning under 14de April nestl: der for begge vedkomende efter Stefnevidnernes Paateigning Lovl: er forkyndt, hvilket Stefnemaal Hand i Rettelagde og tillige fremstillede Stefnevidnerne

1756: 40

Til Stefnings Lovl: Afhiemling da Hand derefter vil afvarte om De indstefnte møder, bem:te Stefning blev derpaa for Retten oplæst

Af de indstefnte mødte ingen efter paaraab.

Stefne Vidnerne Gregorius Anfindsen og Ole Simonsen Mødte og efter egen sigende og Mons:r Barthes vedstaaelse tilstod at være boesadte Mænd udj Bergen, aflagde Eed og Sagde at de har forkynt dend i Rettelagde Stefning med sine paateigninger paa den tiid og saaledes samt paa de tiider og Stæder som deris paateigning udviiser, De lagde dog dette dertil, at Stefningen blev forkynt Mons:r Holch nestl: 2den Paaske dag efter Solens undergang, dog

ikke senere end at Eenhver kunde ved Dagens Lys vel Læse den. Vidnerne ærbød sig at Læse Stefningen, mens Holch holdt det unødigt, og derfor tog Læste og paaskrev den self.

Procurator Sr: Barth maatte fornehme at de indstefnte icke møder, men attraar at udhale Sagen som hidindtil Skeed er, Thj maatte Comparenten nødsages at paastaae Laug dags foreleggelse for de indstefnte til nest anstundende Ting.

Retten tilspurdte Sr: Barth om icke Mons:r Schriver boer uden dette Ting Lav men vel udj dette Laugdømme. Barth Replicerede at Storøens tiende som her omtvistet Ligger udj dette District, Ligesom Sr: Schriver icke heller ved sin paateigning har exiperet Varselen, men antaget den for gyldig ved sin seeniste paateigning, Thi haabede Comparenten at hand tilligemed Sr: Holch vorder Lav dag som forhen forelagte.

Eragted!

Af Stefnevidnernes Eedelige forklaring og de indstefntes teigning paa Stefningen, sees at Messieurs Holch et Schriver har faaet saa fuldkommen varsel til dette Ting, som Mons:r Schriver ved sit NB har erindret forkyndelsens uLovlighed til nest afvigte Høsteting, i det hand da i stæden for en Maanedes ickun nød 26 dages varsel, icke desto mindre og efterdie Holch og Schriver til dene tiid har været stefnet, Saa betidelig som Loven foreskriver, Saa gives de begge Laugdag til næste Ting at møde med viidere tilsvaer i denne Sag, Ligesom det og enten for eller naar endelig Dom eller Eragtning afsiiges inden denne Sag skal blive Observeret hvorvit der kand kastes Reflection til følge paa den varsel Isach Holch har nødt efter Solens nedgang, allerhelst i fald Citanten icke opretter dend Mangel imod Lov der ved kand være indløbet, ved en Nye Continuations Stefnings Lovligere forkyndelse

Dernæst blev Læst

1te Kiøbmanden Sr: Ole Michelsen Tosches udgifne Skiøde til Jacob Nielsen paa gaarden Havnen af skyld 1 pund 6 Mrk:r Smør

1756: 40b

For den Summa 70 rdr: dateret 12 Novembr: 1755.

2det bemelte Sr: Tosches udstæde Skiøde brev til Askiel Rasmusen paa gaarden Volden af Skyld 1 pd: 3 Mrk: Smør for 70 rdr: dateret 6 Novembr: 1755,

3de bemelte Ole Tosches udgifne Skiøde til Giert Hendricksen Vichman paa gaarden Brevigen af Skyld 1 pund 3 Mrk: Smør for den Summa 59 rdlr: dateret 12 Novembr: 1755.

5te!! Sogne Præsten Hr: Giertsens udgifne fæste brev in duplo med Leilendingens Revers paa den Eene til Joen Tørresen paa 18 Mrk: Smør udj Mensal gaarden Sandtorv dateret 6 April 1756.

6te bemelte Sogne Præstes udgifne bøxel seddel in duplo med Leilendingens Revers paa den Eene til Abraham Abrahamsen paa 18 Mrk:r Smør udj gaarden Colbensvigen dateret 8 Decembr: 1755.

7de bemelte Hr: Giertsens udstædde {Skiøde} bøxel seddel og Leilendingens Revers teignet paa den anden til Ole Christophersen Fagerbaschen paa 1 ½ Spans teig udj gaarden Waasnes (Wasnes), dateret d: 6 April 1756

8de Hr: Krigs Commissaire Dahls udgifne bøxel brev in duplo med Leilendingens Revers paa den Eene til Iver Nielsen paa 3 Spand Smør og Penge 3 s: [udj gaarden ??] dateret 13 April 1756

9de Sogne Præsten Hr: Vilhelm Schmidtes udgifne bøxel brev in duplo paa 18 Mrk:r Smør 1/8 huud till Ingebrigt Baarsen med bemelte Leilendingens Revers paa dend Eene, dateret 26 Martj 1756

10de Lars Olsen Houglands udgifne bøxel Sedler!! (Seddel) in duplo til Niels Christensen paa 1 pd: 10 ½ Mrk: Smør i gaarden Hougland med Leilendingens teignede Revers paa dend Eene, dateret 3 Maj 1756.

11te Peder Ericksen Hamres udgifne fæste brev in duplo til Lars Olsen paa 15 Mrk: Smør i gaarden Østevold, med Leilendingens Revers teigned paa den Eene dateret 3 Maj 1756

12te Lars Johansen Tynnevigens udgifne Bøxel brev in duplo med Leilendingens paateignede Revers paa den Eene til Johannes Abrahamsen paa 1 pd: 1/7 Mrk: Smør i gaarden Øchland dateret 3 Maj 1756

13de Ole Johannes Tønnevigens og de fleres udgifne Skiøde til Mickel Johansen paa ½ Vog og 18 Mrk: Fisk udj gaarden Klepsvigen for den Summa 70 rdr: dateret d: 6 Octobr: 1755.

14de Sogne Præsten Hr: Giertsens udgifne bøxel brev paa en Laxe Vaag kaldet Busesunds Laxe vog til Ingebrigt Nielsen Søreide og Jacob Albrigtsen Nord Eide dateret 28 April 1756.

15de Askiel Rasmusen Voldens udgifne Pante forskrivelse paa Capital 54 rdr: hvorforre Pandtsettes Creditor Niels Larsen Tidtzlevold, hans paaboende gaard Volden af skyld 1 pund 3 Mrk: Smør dateret 3de Maj 1756.

16. Jacob Nielsen Havnens udgifne Obligation til Salmon Aarschov paa Capital 55 rdr: imod Pant i gaarden Havnen af skyld 1 pund 6 Mrk:r Smør dateret 3 Maj 1756.

17de Knud Tvedtes udgifne Skiøde til Sønnen Jens Knudsen paa ½ Løb Smør i gaarden Tvedte af skyld!! for den Summa 30 rdr: dateret 8 Januarj 1756

Og for det 18de Joen Davidsen paa Fattigmandshavnen, hans udstædde Pante forskrivelse til Kiøbmanden Hans Ericksen Dahle paa Capital 40 rdr: hvorforre hannem Pandtsettes ej allene gaarden Fattigmandshavnen, Men end og alle hans andre ejendeele af Løse og faste dateret 23 Junj 1755.

For Retten fremkom Leilendingen Abraham

1756: 41

Abrahamsen Kolbensvigen, som prosterede!! (protesterede) imod den af Sogne Præsten Hr: Henrich Giertsen til de 2de Mænd {Niel} Ingebret Nielsen Søreide og Jacob Albretsen Nordeide udstædde bøxel Seddel paa Busesunds Laxe vog under 28 April 1756. i den henseende at hand som Leilending paa gaarden hvorunder Laxe vogen ligger, synes at have større Rett /til/ bemelte Laxe vog at bruge end de som den nu haver bøxlet allerhelst siden at hand den sig under de andre Gaardens Herligheder haver tilbøxlet; begierede derfor at Retten samme bøxel Seddel ville tilbage viise med denne hans gjorde protestation.

Formedelst at det var Langt ud paa aftenen blev Retten til i Morgen ophævet.

Dagen nest eftter som var dend 4 Maj blev Retten igien sadt paa forbemelt Tingstæd og betient med foranførte Laug Rett udj Velbemelte Hr: Fogden Juels overværelse.

Hvorda blev Publiceret

Hans Kongel: Maj:ts allernaadigst udgifne Konge Skiøde paa Smaae tienden udj Sundhords Fogderie /: Qvindherrets Skibreede allene undtagen :/ Til Fogden Hr: Kammer Raad Andreas Heiberg med de fleere ejere til Korn Tienden i bemelte Fogderie mod 1150 rdr:s betaling dateret Fredensborg Slot d: 2 Julj 1753.

Dernæst Hr: Provsten Christies udgifne Skiøde brev til Hr: Kammer Raad Andreas Heiberg paa 3/16 anparter udj Waags og Føyens Skibreders Korn og Smaae tiende imod 200 rdr:s betaling, dateret 3 Maj 1756.

Fogden Hr: Juel i andledning udaf en til Hans Excellence Hr: Stiftbefallings manden indgivne ansøgning fra en Navnl: Peder Aadnesen, angaaende friehed, til at oprykke udj en Hans Maj:t tilhørende Alminding, beliggende i mellem udmarckerne til Gaarderne Rydland i Waags Skibrede og Petterteigen udj Føyens Skibrede, Tilspurdte den tilstæde værende Almue, om Nogen af de paaboende Gaarder sig nogen ejendoms Ret eller frihed til nogen Hugst eller Fægning i bem:te Alminding tileignede, eller om icke denne Alminding virckeligen tilhørte Hans Maj:t.

Den tilstædeværende Almue svarede: At dend icke viste nogen til den at have nogen Rett eller Rettighed forsaauidt Ejendom angaar, Men at den Hans Maj:t vil tilhøre

{Fog} Forige Foged \Velædle og Velbr:/ Hr: Kammer Raad Andreas Heiberg, indfandt sig {for} \ved/ Retten og gav tilkiende, at hand i andledning af høyloflig Kammer Collegii anteignelser {udj hans} udfærdiged d: 15 Novembr: 1755 udj hans aller underdzt: aflagde Reignsckab pro Ao: 1754 dessens 1te Postes 2 Articul, som i Retten blev anvist, var nødsaget, at udæske til et Lovlig Tings vidnes erholdelse, Bøygde Lænsmandens og den Ting

1756: 41b

Søgende Almues Sandferdige forklaring om dennem er bekiendt \og om de kand Nafngive/ at der enten paa det godz, hvorpaa Beneficari Self boer eller paa det Goeds(?) Godz, hvor paaa Odels Mand Self ejer eller Jord drott self er boende, er eller skal findes nogen Huus Mand som boer paa andre Pladser end de som enten under Gaarderne {enten} self er oprykkede og hvor af under Gaard i \sig/ self Skattes og skyldes, eller de pladser som aparte kand være skyldsadt; og hvilke Huusmænd efter den Kongel: allernaadigste Skatte Forordning skulle være at ansee pligtige til at betale, den huusmands Skatt med 48 s:, som aller høyst bemelte Skatte Forordning allernaadigst paabyder.

Bøygde Lænsmanden Knud Rydland saavel som den tilstæde værende Menige Almue gav Eenstemig til forestaaende; Dette Svar: At De veed ingen Huusmands Pladtz at angive hvoraf noged, mindre {end} 48 s: {noged} til Hans Maj:ts Cassa Aarlig kand betales, hvilket de og forhen uden at viige fra Sandhed Aarlig i Deris tiid haver Declareret inden Retten ved hvert Aars Høsteting, {haver Declareret,} de lagde og dette hertil, at udj dette Skibrede findes ingen Huus Mand Pladtz der joe forhen ved Skyldsetningen er Matriculeret og indført udj Hoved Gaardens fast sadt Skyld hvoraf Hoved Gaardens bruger Aarl: betaller tilligemed sin Gaard alle Kongel: Contributioner, og de Pladser som icke Hoved Gaardernes possessores det være sig Beneficari eller Self ejer Odels Bønder icke udreder Skatt for, de samme ere for lengst Lagt i skyld og betaller de Kongelige Jorddrottelige Rettigheder \tilligemed de {n} andre Skatebønder/, {st.} Almuen sagde tillige at omskiøndt her vel kand findes nogle, dog meged faae fleckcker eller Pladser, som siden Matriculeringen skeede, {som} ere oprykkede paa Odels bondens eller Beneficarii gaards Ejendom, Paa foruden samme fleck eller Jord, saa!! (som?) før sagt engang ved Matriculeringen er indCorporeret!! udj Hoved Gaardens Skyld og hvoraf Jordbrugeren \aarl:/ svarer de Kongelige Skatter og andre Contributioner, har det sig og med alle her i Skibrede uSkyldsadte Pladser den beskaffenhed

1756: 42

At Eenhver af dem formedelst dette Lands Situation og Clippighed er af saa liden Bonite fordie til hvert Pladtz findes icke uden Smaa fleckcker oprykket imellem SteenRøsser paa \grund/ {u}Lennet og udtørilig grund, At Huus Mændene i almindelighed icke er i Stand til at betalle Ejeren eller Beneficarius Grund Lejen i hvor taalig den end er sadt, Men derfor aar efter andet indvickler sig udj giæld, jae bemelte Huus Mænd tillige med de Huus mænd der

bliver nedsadt Ligesaa for en bagatelle udj Grund Leje udj Strand bredden uden at have saa meged Avling at 1 Høne eller 1 Faar deraf en {kort} tiid end sige et Aar kand underholdes, Almuen Lagde dette dertil at i fald Huus mændene her i Skibredet skulle imod ald billighed komme i minste Skatt, da foruden ingen af dennem fordie de fleste formedelst Armod betiener sig Aarlig af Betlerie icke vare i stand at betale det minste deraf, Saa maatte og Eenhver Huusmand forlade sit Pladtz hvorpaa {hand} de af Jord Ejerne til Deris Gaards drift og fornødenhed men til ingen Nøtte er \ved!!(ned?)/sadte. Sluttelig bad den Ting søgende Almue at Øvrigheden for Guds og Landets Conservation, ville Ligesom den allernaadigste Skatte Forordnings hensigt er og Ligesom Hans Kongl: Maj:ts allernaadigste Hensigt \er/ ved den om Fattige Betleres afskaffelse, allernaadigst udgangne Forordning, at befrie Landet for Betlere og omstrippere hvoraf Landet tilforn er opfyldt af og end meere ville blive bebyrdet i fald de her værende usle Huus mænd som sidder i Gade!! (Gode?) huus og hvoraf Ejerne som før bemelt under sin Jord skyld svarer Skatt, Saa ubarmhiertig skulle medhandles at de skulle paalegges nogen usædvanlig tyngde.

Fogden Hr: Kammer Raad \Heiberg/ begierede at om hvis foran passeret er, Hannem et Velbekrefted Tings vidne maatte meddeeles som bevilges.

Dernest blev publiceret 1te Skatte Restancen paa de 2de Terminer for dette Skibrede Stoer 138 rdr: som af ingen blev modsagt. Dernæst blev af Fogden Hr: Juel i Rettelagt Een af ham forfatted Specification over de faldne første bøkler og bort fæstede gaarder og gaardeparter af Halsnø Closters godtz udj dette Waags Skibrede som afvigte aar 1755 er bleven bort fæsted, hvortil Almuen Eenstemmig Svarede at de aldeles icke veed at fleere gaarder eller gaardeparter af dito godtz nestleden aar er bleven bort fæsted her udj Skibredet end udj gaarden Schomsness,

1756: 42b

½ Løb Smør ½ Huud til Niels Mortensen, som hans Fader Morten Nielsen er fradød og udj gaarden Westvig ½ Løb Smør ½ Huud til Soldat Jacob Thom/m/asen det brug som forige Leilending Thommes Nielsen haver brugt, hvis Encke bemelte Jacob Thommesen haver ægted

Fogden Hr: Juel var herom Tings vidne begierende som ikke kunde nægtes, men bliver bevilget;

Som ej viidere ved dette Ting var at forrette, blev det ophævet.

Anno 1756 d: 5te Maj blev Almindel: Skatte og Sage Ting holdet med Opedahls Skibredes Læhnets og Halsnø Closters Almue paa Tingstædet Godø Sundet udi Tysnæs Præstegield og Retten betient med eftterskr: 8te Edsorne Laug Rettesmænd Siur Biørnsen Næsse, Gulbrand Christophersen Wattedahl, Joen Knudsen Nordbust, Jørgen Johansen Kongsvig, Ole Taraldsen Drange, Joen Olsen Wevatne, Hans Rasmusen Gripne, og Morten Christensen Flyensfær. Ofværendes Kongl: Maj:ts Foged Welædle Andreas Juel med Menige Tingsøgende Almue.

Hvornæst Allerunderdanigst blev publiceret De 2de Kongl: Allern: Forordninger som paa Somer Tinget dette Aar for Waags Skibrede er holdet og her foran paa fol: 39 findes Extraherede

Dernæst blev Læst

Berje Olsen Femangers udgifne bøxel Sedler!! (Seddel) in duplo paa Huusmands pladset Kolliehavnen under gaarden Kattenes til Christopher Hansen Malchenes, med bemelte Leilendingens paateignede Revers paa dend Eene dateret 5 Maj 1756.

{End} viidere blev Læst

Encken Sirj Schatens med Laug verge Peder Andersens udgifne Skiøde til sin Søn Johannes Ericksen paa 1 pd: 7 Mrk:r Smør i gaarden Schaten for den Summa 31 Rixdaller dateret 9 Januarj 1755.

End viidere blev anvist i Retten og Publiceret Hans Kongel: Maj:ts allernaadigste udgifne Skiøde paa Smaae Tienden udj Sundhordlehns Fogderie, Qvindherrets Skibrede undtagen, til Fogden Hr: Kammer Raad Heiberg med de flere Ejere til Korn Tienden samme stæds for den Summa 1150 Rixdaler. dateret Fredensborg Slott 2den Julj Anno 1753

For Retten fremkom Stædets Provst og Sogne Præst Velædle Velærværdige Hr: Edvardt Christie og gav tilkiende at hand til dette Ting Tiid og Stæd med Mundtlig Stefnemaal haver ladet indstefne Hans Nielsen Møllervigen til at Lide Dom, fordie hand imod Lovens bydende i den 2den bogs 12 Capt: 7 art: har vejgret sig at Offre Præsten til de 3de Stoere Høy tiider, nu i 15 aar, formenende at, naar hand gjorde Dags arbeide, hand da skulle være frie for at offre, da dog den allegerede Lovs Articul viiser at fordie hand ikke Tiender, hand derfor skal gjøre Dags arbeide, tilligemed sin Hustrue, Endelig er og vederparten Stefnt ved Dom at erstatte Processens Omkostninger.

Den indstefnte Huusmand Hans Nielsen Møllebogen mødte for Retten og tilstoed 1mo at hand i denne Sag som foran er indført haver nødt meere end 14 dages Lovl: varsel og 2do At hand bruger og i de 15 aar Citanten haver været

1756: 43

Sogne Præst paa dette Stæd, haver brugt og beboet som Huusmand Huusmands pladset Møllebogen {und} som ligger til og paa gaarden Høvischelands grund heri det Citanten allernaadigst forundte Tysnes Præstegield. Comparenten lagde dette dertil at hand icke haver offret til de 3de Store Høytiider icke heller vil hand gjøre det, Thi naar hand gjør hos Citanten som Sogne Præst for sig self og Kone hver Deris Høste Dags arbeide, som Loven forreskriver, kand Præsten icke hos \ham/ eller andre Huusmænd fordre noget Offer, hafde ellers inted Viidere i Sagen at svare, Mens sagde at forestaaende Nægtelse er skeed i særdeleshed fordie, At hand icke skulle indgaae noged, som de andre Huusmænd skulle ancke og fortryde paa.

Sogne Præsten Hr: Edvard Christie formeente at hand eftter hvad forhen er allegered hafde Rettighed til at nyde begge deele, baade Offer og Dags arbeide, Giorde derfor sin paastand at Retten ville kiende udj om det var ubilligt at hand paastoed af Hans Møllervigen og hans Hustrue af hver for hver Høytiid 2 s: hvilkte!! (hvilket) i 15 aar opløber til 1 rd: 5 Mrk: 4 s: Dernæst paastod Citanten at Retten ville kiende udj i henseende til Dags værket hvormeged Een Huusmand bør enten Spade om Vaaren eller Høste og Skiære om Høsten, i henseende til at det er beklageligt at de ofte æder Præstens Mad og gjør Lidet eller inted arbeide, Eendelig paastoed Citanten Dom og processens Omkostnings erstattelse.

Afsagt!

At indstefnte Hans Nielsen Møllervigen merkelig har precipiteret derudj at hand som virkelig Huusmand icke udj Citantens 15 aars betiennings tiid heri Tysnes, har villet ydet Offer for sig og qvinde til Citanten paa de aarlige 3de Stoere Høytiider, Det vises tydelig af Lovens 2den bogs 12 Capt: 7 art:, hvorved den indstefnte saavel som andre Huusmænd i almindelighed,

fordie at de af Deris Pladser ingen Tiende yder \Mens med Alterens Sacramente betienes/ skal og bør Offre til bemelte 3de Stoere Høytiider og alligevel desuden giøre Præsten hver Deris Høste Dags arbeide aarl: \hver for sig og qvinde/ hvilket sidste skeer i stæden for den Tiende som bønderne aarl: betaller. Thi af slig befatted Sag, Kiendes for Rett at indstefnte Hans Nielsen Møllervigen bør sig selv til fortient Rettelse og andre til Exempel, betalle Citanten det ham uRettelig nægtede paastefnte \15 aars/ Offer med 1 rd: 5 Mrk: 4 s., helst efterdie Mand icke kand finde ubillighed derudj at den indstefntes og Qvindes Offer kand billig Considereres til min!! mindre end 2 s: pro Persona hver Offer Dag. Processens Omkostning betaller den indstefnte til Citanten med 2 rdr: Det paadømte udreedes 15 dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under adferd efter Loven.

Provsten Hr: Christie mødte og i Rette æskede sin fra seeniste Rettes Dag udsadte Sag, Fiske Tiende angaaende, imod Morten Korsnesset og Ole Bersvogen, hvoraf nu ingen vare tilstæde, og hvorfore Citanten førte de 2de Vidner, Bøygde Lænsmanden Madtz Godøyen og

1756: 43b

Ole Notvigen, der ved Eed bekræftede, at de udj denne Sag fiorten Dage siiden efter forrige tiltale, Lovlig haver Stefnt Morten Korsnes og Ole Bersvogen for hvers boepæl

Provsten Reffererede sig til sin forige paastand og begierede Dom, samt at Processens Omkostninger maatte blive ham Refunderet

Afsagt!

Fordie Citanten Provsten Hr: Edvard Christie som Sogne Præst til Tynes!! (Tysnes) Præstegield, hiemles ved Lovens 2den bogs 22 Capt: 2 og 3 Articuler ved det Kongel: allernaadigst Rescript \af/ 24 Febr: 1703 jae ved en i Rettelagt usvæcket Laugtings Dom, som er grundet paa de 2de første, at hand med fuldkommen Rett, bør nyde sin Tridie part Tiende af den Fisk \som/ udj det ham allernaadigst anbetrode Tysnes Præstegield fanges, Saa Kiendes for Rett at de indstefnte Morten Korsnesset og Ole Bersvog bør betalle Citanten for de beviislig paa Præsteboelets Gaard Schippervigs Grund nestleden Aar fangne 6 Tønder Sommer sild, som efter Laug Rettes Skjøen og da værende bøygde Priis Considereres til 4 rdr: sc: 4 Mrk: for Tønden, dem ham Med Rette tilhørende 3de Part \Præstelige/ Tiende som er 13 s: Hvad sig Processens Omkostninger angaar, da efterdie samme for Citanten haver medtaget Ligesaa meged som om det paastefnte hafde Conserneret en stoer Summa, tilpligtes vederparterne hannem derfor at betale 2 ½ rdr: Det paadømte udreedes 15 dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under adferd efter Loven

Formedelst aftenens paakomme, bliver Retten til i Morgen ophæved

Dagen nest efter som var d: 6 Maj blev Retten igien sadt paa bemelte Tingstæd udj Velbemelte Hr: Fogdens overværelse og Retten betient med foran tilførte Laug Rettes mænd

Hvorda blev Publiceret

Hr: Capitain de Wahls udstædde Obligation til Høyædle og Velbaarne Hr: Obriste Lieutenant Jørgen Otto de Choucheron paa dend Summa 800 rdr: hvorved Høybemelte Hr: Obriste Lieutenanten gives forpantning for samme Capital udj Velbemelte Hr: Capitainens ejende og paaboende adelige Sædegaard Hovland her udj Skibredet, dateret 20de Decembr: Ao: 1754.

Viidere blev Læst

Sorenskriveren over Hurum Røgen og Liers Fogderie Sr: Daniel Mathias Thams og De Hrer: Majorer Hans Philip og Iver Choucheron samt Frøicken Sophie Chatharina Couchérons

udgifne Skiøde paa den adelige Sædegaard Hovland herudj Skibredet til Velbaarne Hr: Capitain Adam Otto Henrich de Wahl for dend Summa 1200 rdlr: dateret 27 Febr: 1755.

Hans Hiertness af Strandvigs Skibrede, paa Egne og Berje Femangers Veigne fremkom for Retten og producerede en Extract af den i Aaret 1667 oprettede Matricul, hvilcken Attest under Stædets \Foged/ Verification blev oplæst.

Paa bemelte Hans Hiertnesses Spørsmal til den Menige Almue, Svarede de sidste Eenstem-

1756: 44

mig, at den i bemelte foran indfødte Extract anførte Sætter, den Ligger omtrent 1 god miil fra gaarden Malchenes op i Fiældet og Kaldes Malchenes Sætter, Samme Sætter eller Støel som Ligger i Blancheborg Lien, er og har været Een virckelig \en/ Ejendom og Herlighed til og under ald gaarden Malchenes, altskiønt Malchenes Opsidere af Mangel paa Chreathure icke paa Rum tiid har betient sig af samme Deris brugende gaards Ejendomb anderledes, end at de aarl: haver Sadt unge og gamle Hæster i samme Malchenes Sætter Marken hvert aars Sommer udj havngang.

Hans Hiertness bad at forestaaende maatte hannem under fuld bekræftning beskreven meddeeles paa det at hand og efterkomere derved kand være i Stand at Legitimere Det meer bemelte Malchenes Støel er og har været en Perpetuered Pertinentie til og under dito gaard Malchenes. bemelte Tingsvidne bliver vedkommende bevilged.

Paa Fogden Hr: Kammer Raad Heibergs Qvestioner, angaaende Huusmænd fremsadt paa nest afholdte almindelig Ting for Waags Skibredes Almue, hvilke nu for denne Almue blev oplæst, Gav dette Skibredes menige Almue udj et og alt self samme Svar og forklaring, som for bemelte Waags Skibredes \Almue/ har givet og foran er Protocolleret; Hr: Kammer Raad Heiberg begierede herom Tings vidne som blev bevilget.

Steen Fladerager haver til dette Ting Muntlig ladet indstefne Pigen Christie Torbiørns Datter Fladerager, fordie hun imod Citantens Datter Malene Steens Datter og Drengen Anders Mickelsen Fladerager, haver ladet falde, Eendeel Ligesaa nærgaaende som usandferdige Ord og beskyldninger, Derom at paahøre Prov samt taale Dom til de beskyltes friefindelse, og Christie Torbiørns Datters undgiældelse efter Lov og Sagens omstændigheder, samt hun at erstatte Processens Omkostninger.

Christie Torbiørns Datter mødte icke efter paraab ej heller nogen paa hendes veigne.

Citanten, fordie at Een af hans Stefne vidner var absent, Sagde at hand til næste ting vil beviise at den indstefnte til dette Ting er Lovlig Stefnt, hvorved det og har sit forblivende

Stædets Foged i Rette æskede den fra seeniste Ting udsadte Justice Sag imod kvinde Mennisket Abigal Peders Datter Enevigen, Lejermaal betreffende.

Paa Abigal Peders Datters veigne mødte Stif Faderen Henrick Henricksen Enevigen, som tilstoed 1te at Abigal Peders Datter er til denne tiid og ting Lovl: varslet. 2det at Hun som er 22 aar gl: ej endnu har været til Confirmation og for det 3de at {Ab} berørte Abigal Peders Datter 14 Dage for nest afvigte Juul, faldt hos Comparenten i Barsel Seng og fødte 1 Søn som hun under Barns Nød før og siiden haver bekient at have avlet med Joen Knudsen Schaathun, Soldat ved Hr: Major Blichfelts

1756: 44b

Compagnie, Og Endelig for det 4de at Abigal Peders Datter med hendes Spæde barn Lever formedelst Armod udj saare og slette Omstændigheder, særdeeles da hun til barnets opforstring haver ingen hielp af Barne Faderen, der {som} {er/} self {er/} er saa got som et Barn og icke heller har været til Confirmation.

Actor begierede Sagen til næste Ting udsadt og hvad passeret er beskrevet meddeelt, for samme til Hr: General Major og Obriste Segelche at oversende, til den Ende at Anstalter til Soldattens afstraffelse kand blive foranstaltet.

Eragted!

Sagen udsettes til næste Ting, da det vil være fornøden, at Soldatten Joen Knudsen Schaatun bliver varslet at møde for enten at fragaae eller tilstaae beskyldningen, Det er ej heller mindre nødig at vedkommende Sogne Præstes attest produceres om Lejermaalet{s} at deraf kand oplyses enten Lejermaalets begiengerne er en!! (hin?) anden beslegtted eller icke, Endelig bliver Qvinde Mennisket Abigal Peders Datter anden gang, givet Lavdag, at møde til næste ting for at være Rettens Examen undergiven.

Stædets Foged Velædle Hr: Andreas Juel haver til dette Ting mundtl: ladet indstefne Qvinde Mennisket Sirj Niels Datter Øvre Homlevig, for begangne Lejermaal med Soldat Ellev Monsen Belt, at taale Dom til bøders erleggelse efter Loven.

Førde og derhos Stefne vidner Lænsmanden Madtz Godøyen og Ole Natvigen som bekræftede ved Eed at de for meere end 14ten Dage siden haver Lovlig Stefnt indstefnte Sirj Niels Datter, Mens Soldaten haver de icke varslet.

Eragted,

Den indstefnte Sirj Niels Datter gives Laug dag til næste ting at møde med Tilsvar i denne Sag, da det og vil være fornøden at Actor til samme tiid lader indvarsle Soldaten Ellef Monsen, sigtelsen som ham er paalagt enten at fragaae eller tilstaae

Dernæst blev Publiceret

Johanes Isachsen Store Braattetvedts udgifne Pandte forskrivelse til Anders Hansen Sævereid paa Capital 24 rdr:, hvorved Debitor Pandtsetter sin paaboende gaard Store Brottetved af skyld 2 pd: 6 Mrk:r Smør, dateret 12 Maj 1755.

Dernæst blev

1te Skifttbrevet efter Siur Berjesen Flyensfehr i Rettelagt, hvoraf af!! sees at Sterfboets ejende Jordegodtz 2 pd: 6 Mrk: Smør i Flyensfehr ansadt for 45 rdr: er paalodnet der af til Encken 1 pd: 3 Mrk:r, Sønnen Berje 12 Mrk: Datteren Anna 5 Mrk:r, Datteren Karj 5 Mrk: Smør og Datteren [??] 5 Mrk: Smør,

2det Eet dito efter Joen Joensen Vevatne, da de ejende ½ Løb Smør 1/3 Huud efter Skifttbrevets udviis er udlagt for giæld til Hans Samsonsens Øchlands Myntlinger.

3de Eet dito efter Randi Siglevigen og er Sterfboets Ejendomb i gaarden Grøteid udlagt paa Encke Manden Ole Siglevigen for 54 rdr:

og for det 4de Eet dito passeret efter Hagtor Klette da deraf sees at Sterfboets ejendomb i gaarden Klette 1 Løb 18 Mrk:r Smør for 52 rd: 3 Mrk: er paalodnet

1756: 45

Encken 1 pd: 21 Mrk: Smør for 26 rd: 1 Mrk: 8 s: Datteren Anna 22 ½ Mrk: Smør for 13 rdr: 12 s: og Datteren Britta 22 ½ Mrk: Smør for 13 rdr: 12 s:

Paa Fogden Hr: Juels tilspørgende, Svarede Almuen at der ej i afvigte aar 1755 herudj Skibredet er blevet bort fæsted nogen gaarder eller gaardsparter af Halsnøe Closters godtz

Dernest blev Restancen over dend 1 og 2 Termin udestaaende Kongelige Skatter herudj Skibredet paa Lehnets og Halsnøe Closters godtz Stoer 727 rdlr: 3 Mrk: 7 s: inden Retten Læst og af de skyldige uimodsagt.

Da ej Viidere Ved dette Ting var at forrette blev samme ophævet.

Anno 1756 d: 8 Maj blev almindel: Skatte og Sage ting holdet paa Tingstædet Lundervigen i Fuse Sogn med Ous Skibredes Almue og Retten betient med eftterskrefne 8te Eedsorne Laug Rettes mænd Nafnl: Mons Hafschaar, Anders Øvre Bouge, Gietle Hope, Knud Sævild, Peder Sævild i hans Stæd Hans Lundervig, Erick Sandvig, Jacob Sandvig i hans Stæd Mons Siursen Kleppe og Hans Lønningdahl i hans Stæd Anders Andersen Helleland. Overværende Kongl: Maj:ts Foged Velædle Andreas Juel med meenige Tingsøgende Almue

Hvornæst allerunderdanigst blev Publiceret de 2de Kongl: allernaadigste Forordninger som ved Waags Skibredes Ting i denne Protocol Speciel er Extraheret.

Dernæst blef Læst

1te Engel Nielsen Gierevigs udgifne bøxel brev in duplo paa 1 pd: 15 Mrk: Smør $\frac{1}{2}$ Hud 5/16 Giedskind til Ole Nielsen med Leilendingens Revers paa den Eene, i gaarden Storum, dateret 7de Maj 1756.

2det Proustinde Legangers udgifne bøxel Seddel in duplo paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i gaarden Servold til Albrigt Baarsen med bemelte Leilendings paateignede Revers paa den Eene dateret 19 Maj 1753.

3de Velbemelte Frue Provstjnde Legangers udgifne fæste brev in duplo \til/ Niels Vintzensen paa 3 Spand Smørs Leje i gaarden Lepsøen med Leilendingens Revers paa dend Eene dateret 6 Maj 1756.

4de Velbemelte Proustjndes udgifne bøxel brev in duplo Paa 3 Spand og 9 Mrk:r Smør samt $\frac{3}{4}$ huuds Leje i gaarden Røttingen til Johannes Johansen med bemelte Leilendings Revers paa den Eene dateret 5 Maj 1756.

og Endelig for det 5te blev Læst Hans Høyærværdighed Hr: Doctor og Biscop Pontoppidan Hans Amanuensis Jens Kierulfs udgifne bøxel Seddel in duplo paa 18 Mrk: Smør $\frac{1}{4}$ Huud i gaarden Indre Hougland til Lars Olsen med bemelte Leilendings Revers paa den Eene, dateret 6 Maj 1756.

Formedelst at ej viidere til Publication fremkom og Fogden med Skatternes hævelse gjorde anfang, bliver Retten til i over Morgen ophævet.

Manddagen nest efter som var dend 10de Maj blev Retten igien sadt med foranførte Laug Rett paa forbemelte Tingstæd Lundervig, udj Velbemelte Hr: Fogdens overværelse.

Hvorda først blev Læst

Ole Joensen Berges udgifne Skiøde [Ole Olsen ?] paa 2 pd: 10 $\frac{1}{2}$ Mrk: Smør i gaarden Steensland for 61 rdlr: 1 Mrk: 8 s: dateret 12te Januarj 1756.

2det Thomes Hane med de fleres udgifne Skiøde til Ole Hansen paa 2 pd: 10 $\frac{1}{2}$ Mrk: Smør i gaarden Stensland for 146 rd: 4 Mrk: 8 s:

1756: 45b

dateret 10 Januarj 1756.

3de Anders Andersen Hellelands udstædde Skiøde til Mons Siursen Kleppe paa 1 pund Smør i gaarden Røe, for 50 rdr: dateret 10 Maj 1756

4de Ole Mickelsen Baartvedt med de fleeres udgifne Skiøde paa 20 ½ Mrk: Smør i gaarden Todtland til Ole Evinsen for den Summa 20 rd: 3 Mrk: dateret 3 Febr: 1756.

5te Huusmanden Størk Christensen Kiilens udgifne Obligation til Engel Engelsen Berge paa Capital 10 rdr: 3 Mrk:, hvorfore Creditor gives forpantning udj hans Huser paa Pladset Kiilen, tilligemed hans andre Ejendeelle dateret 8 Maj 1756.

6te Ole Hansen Steenslands udgifne Obligation til Ole Joensen Foer paa Capital 135 rd: med forpantning udj 2 pd: 10 ½ Mrk: Smør i gaarden Steensland Dateret 8 Maj 1756.

7de Ole Olsen Steensland[s] udstædde Pante forskrivelse paa Capital 100 rdr: til Hans Engelsen Echeland mod Pant og forsickring i 2 pund 10 ½ Mrk: Smør i gaarden Steensland, dateret 8 Maj 1756.

og for det 8de Nichlas Hansen Hatviigs udgifne bøxel Seddel in duplo paa gaarden Bougstrand af Skyld 12 Mrk: Smør 1 Faarskind til Jacob Monsen paa Lifs fæste med Leilendingens paateignede Revers paa den Eene datteret 8 Maj 1756.

Viidere blev Læst

det paa Waags og Opdahls Ting Publicerede Konge Skiøde paa Smaae Tiende herudj Fogderiet, til forrige Foged Hr: Kammer Raad Heiberg med de øvrige Ejere til Korn Tienden udj Sundhords Fogderie, datteret 2 Julj 1753.

End Viidere blev Læst

Skifttebrevet forretted paa gaarden Servold efter Diderick Madsen Servold, som udviiste at Sterfboets ejendomb 1 Løb Smør, er paalodnet Nicklas Hatvigen 2 pd: 3 Mrk: Smør, Encken Gunnille Steffens Datter 10 Mrk: Smør, Sønnen Peder Didericksen 6 Mrk: Smør, Datteren Massi 2 Mrk: Smør og Datteren Marj 1 ½ Mrk: Smør, samt Datteren Britta 1 ½ Mrk: Smør, og 1 Dito efter afgangne Anders Hansen Helleland, forretted paa gaarden Helleland, som udviste at Sterfboets Ejendomb i gaarden Helleland 1 pd: 16 ½ Mrk: Smør, er paalodnet følgende saasom paa Sønnen Johanes Andersen 13 ½ Mrk: Smør Nock 9 Mrk:r Smør er 22 ½ Mrk: Smør, Ole Andersen 9 Mrk: Smør og Datteren Ingeborg Anders Datter 9 Mrk: Smør

Paa Hr: Cammer Raad og Foged Heibergs fremsadte Qvestioner, angaaende Huusmændene her i Skibredet, Svarede Lænsmanden og Almuen udj Eet og alt som ved Waags Skibrede er anført og Protocolleret

Paa Fogden Hr: Juels spørsmåal til Lænsmanden og Almuen, svarede de at der ingen bøxler er falden af Halsnøe Closters gods her udj Ous Skibrede.

Restancen stoer 205 rd: 2 Mrk: 7 s: blev derefter oplæst og af alle uimodsagt.

Fordie at ej viidere ved dette Ting var at forrette, Saa blev Retten for dette Skibrede ophævet

Anno 1756 d: 11 Maj blev almindelig Skatte og Sage ting holdet med Strandviigs Skibredes Lehnets og Halsnøe Closters Almue paa Ting stædet Lundervigen i Ous Præstegield, og Retten betient med eftterskrefne 8te Eedsorne Laug Rettes mænd

1756: 46

Nafnl: Mons Hafskaar, Anders Øvre Bouge, Gietle Hope, Knud Sævild, Peder Sævild i hans Stæd Hans Lundervig, Erick Sandvig, Jacob Sandvig i hans Stæd Mons Siursen Kleppe og Hans Lønningdahl i hans Stæd Anders Andersen Helleland. Overværende Kongl: Maj:ts Foged Velædle Andreas Juel med meenige Tingsøgende Almue.

Hvorda allerunderdanigst blev Publiceret de 2de Kongl: allernaadigste Forordninger, som ved Waags Skibrede er Speciel Extraheret udj denne Protocoll

Fordie at ej noget til Publication fremkom og Fogden med Skatternes hævelse gjorde anfang, blev Retten opsadt til i Morgen.

Dagen nest eftter som var d: 12 Maj blev Retten igien sadt paa forbemelte Tingstæd Lundervig og Retten betient med self samme Laug Rett som gaarsdagen er anført udj Velbemelte Hr: Fogden Juels overværelse

Dernest blev Publiceret Søren Johansen Hiertagers udgifne Skiøde til Ole Hansen Waage paa 1 pund 16 Mrk: Smør i gaarden Hiertager for den Summa 60 rdr: dateret 13 Octobr: 1755.

Viidere blev Læst

Lænsmanden Engel Hansen Giøens paa sin Stif Søns Hans Jansens Penge Mangels Lysning paa gaarden Aase herudj Skibredet dateret 11 Maj 1756.

Fogden, til dette Ting hafde ladet indstefne Landværns Manden ved Hr: Capitain Schunemans Compagnie og Hr: General Major og Obriste Segelches Regiment, til at anhøre, Pigen Marj Jonsdatters bekiendelse, om at hun af Hannem er besvangret, og at han er Fader til det barn hvormed hun nu er {besvangret} \frugtsoml:/ med, eller og at tilstaae den {H} af hannem begangne Gierning.

Lænsmanden Hans Giøen møtte paa den indstefnte Landværns Mand Ole Olsens Veigne og tilstoed ej allene Lovl: Varsel, men end og des beklageligere sigtelsen og bekiendelsen i sig self for Resten var der i mellem dennem ingen blods forvantning eller Slægtskab.

Fogden var herom Tings vidne begierende, som blev bevilget.

Dernæst blev Læst til Mortification følgende saasom

1te Hr: General Major Segelches udgifne Panteforskrivelse til Frøicken Muller paa Capital Toe hundrede Rixdlr: med Creditors paateigning at Pengene er betalt, under 29 April 1756.

2det Anders Ejes udgifne Obligation til Hans Hiertnes paa 120 rdr: under 4 Novembr: 1740 med bemelte Hans Hiertnesses paateignede qvittering under 11 Maj 1756 at Capitalen og Renterne er betalt.

3de Simen Isacksen Echelands udgifne Obligation til Encken Magdelie Echeland under 8 Maj 1754 paa Capital 90 rdr: med bemelte Enckes Søn og Laug verge Hans Echelands paateignede qvittering under dags dato at Pengene er hende betalt

Viidere blev Læst

1te det paa forige tinge Publicerede Konge Skiøde

1756: 46b

Paa Smaae Tienden heri Fogderiet til Kamer Raad Heiberg og de fleere Ejere til Korn Tienden sammestæds.

2det Hans Torbiørnsen Tvedt med de fleres udgifne bøxel Seddel til Steen Hansen paa 1 pd: 13 Mrk: Smør i gaarden Tvedt med bemelte Leilendings Revers paa den Eene dateret 11 Maj 1756.

3de Rasmus Marchuuses udgifne skiøde til Samson Knudsen Echeland paa gaarden Solaas af skyld 1 pd: 18 mrk: Smør for Capital 42 rdr: dateret 11 Maj 1756

4de Ole Henangers udgifne bøxel Seddel in duplo paa ½ Løb Smør 3/8 huud udj gaarden Henanger til sin Søn Johannes Olsen med bemelte Leilendings paateignede Revers paa dend Eene, dateret 12 Maj 1756.

5te Hr: Consistorial Raad Gelmeidens udgifne bøxel seddel til Niels Hansen paa Mensal gaarden Tvedtenes af skyld ½ Løb Smør ¼ hd: med bemelte Leilendings paateignede Revers paa den Eene, dateret 10 maj 1756.

6te Anders Eides udgifne Skiøde paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i gaarden Eide for Capital 120 rdr: til Sønnen Johannes Andersen, dateret 3 Januarj 1756.

7de Simen Echelands udgifne Skiøde til Hans Echeland paa 1 pd: 16 ½ Mrk: Smør i gaarden Echeland for 152 rdr: dateret 12 Januarj 1756.

8de Johannes Andersen Eides udgifne Obligation til Ørje Schougseid paa Capital 98 rdr: i mod Pant i gaarden Eye 2 pd: 6 Mrk:r Smør, dateret 12 Maj 1756.

9. Jan Biøndals udgifne Obligation til Anders Coldal paa Capital 50 rdr: imod Pant 1 pd: 4 Mrk: Smør i gaarden Biøndal dateret 11 Maj 1756.

10de Joen Joensen Haaviig den yngres udgifne Skiøde til Hans Torbiørnsen Tvedt paa 1 qverne Huus med qvern og Reedskab staaende i Aarvigs Elven for 5 rdr: dateret 11 Maj 1756.

11te Christopher Lille Viigs og Svend Røttingens udgifne Skiøde paa 1 Løb 23 7/8 Mrk: Smør i gaarden Lillevig til Johannes Christophersen for Capital 159 rdr: 1 Mrk: dateret 5 Febr: 1756.

og Endelig for det 12te Samson Engelsen Revnes udgifne Obligation til Hans Hiertness paa Capital 90 rdr: i mod forsickring i 1 Løb 12 137/192 Mrk:r Smør i gaarden Revne dateret 11 Maj 1756.

Dernæst blev

Skifttbrevet forretted paa gaarden Tvedt efter Johannes Hansen oplæst hvoraf erfahres at Sterfboets ejende Jordegodtz udj gaarden Tvedt 2 pd: 6 Mrk: Smør er paalodnet Encken deraf 17 Mrk:r Sønnen Joen 1 pd: 1 Mrk: Smør og Datteren Guroe 12 Mrk:r, og Sterfboets Ejendom i gaarden Berje de 8 27/28 Mrk:r Smør er Encken blevet paalodnet allene

2det Eet dito forretted paa gaarden Balleseim efter Joen Engelsen, som udviser at Sterfboets ejendomb i gaarden Balleseim 1 Løb 1 pd: 1 ¼ Mrk: Smør er paalodnet Engel Johansen 10 Mrk:r Joen Johansen 10 Mrk:r Ole Johansen 10 Mrk:r, Datteren Christie 5 Mrk:r Magdelie 5 Mrk:, Marita 5 Mrk:r og Engel Joensen 2 pd: 4 ¼ Mrk:r Smør,

3de Eet Dito forret!! (forretted) paa gaarden Marchhuus efter Samson Hansen, hvoraf sees at Sterfboets Ejende Jordegotz er blevet udlagt saasom Gaarden Kattelund paa Rasmus Marchhuus og Gaarden Solaas paa Encken Christie Torjels Datter

4de Eet dito forretted paa gaarden Schougseide

1756: 47

Hvoraf erfahres at Sterfboets Ejendom i gaarden Schougseide 18 Mrk: Smør er paalodnet Encken 9 Mrk: Smør og Sønnen Peder Monsen 9 Mrk: Smør.

5te Eet Dito forretted paa gaarden Berge efter Karj Monsdatter, hvoraf sees at Sterfboets ejendom i gaarden Berge 2 pd: 11/23 Mrk: Smør er udlagt paa Encken 1 pd: 11/23 Mrk: Sønnen Joen Steffensen 5 Mrk: Hans Steffensen 5 Mrk:, Steffen Steffensen 5 Mrk:r Lars Steffensen 5 Mrk:r, Ingeborg Steffensfatter 2 Mrk:r og Anna Steffensdatter 2 Mrk:r

6te Eet dito Forretted paa gaarden Haaland hvoraf sees at Sterfboets Ejendom i gaarden Aase 2 pd: 6 Mrk:r Smør, er paalodnet Encken 1 pd: 3 Mrk: Smør, Even Joensen 9 Mrk:r Asbiørn Joensen 9 Mrk:r Datteren Aagaatte 4 ½ Mrk: og Torbiør Joensdatter 4 ½ Mrk: og for det 5te!! Eet dito forretted paa gaarden Lillevig efter Steen Andersen hvoraf erfahres at Sterfboets ejende 20 Mrk: Smør i gaarden Opsahl er udlagt paa Sønnen Anders Andersen 1 Mrk: Smør Ole Andersen 12 1/3 Mrk: og Marita Anders Datter 6 2/3 Mrk:

Paa Fogden Hr: Kammer Raad Heibergs fremsadte qvestioner til Almuen angaaende Huusmænd svarede Almuen i et og alt som ved de forige Skibreder er tilført og foran Protocolleret er hvorom Tingsvidne blev udstød

Paa Fogden Hr: Juels {ang} tilspørgende angaaende bøgler af Halsnø Closters godtz her i Skibrederet, blev svaret af Almuen at ingen bøgler af det godtz dette Aar er falden.

Restancen over den 1te og 2 Termins Kongl: Intrader stoer (ope rum) blev oplæst og af alle uimodsagt,

Som ej viidere ved dette Ting var at forrette blev Retten ophævet.

Anno 1756 d: 15 Maj blev almindelig Skatte og Sage ting holdet med Strandebarms Skibreder Almue paa gaarden Øvre Waage udj Warildsøe Kierke Sogn og Retten betient med eftterskrefne Otte Eedsorne Laug Rettes Mænd Navnl: Gulbrand Nedre Waage i hans Stød Povel Dybsland, Baar Jensen Tvedt, Lars Endresen Øvre Houchaass, Torgier Christophersen Lille Fosse, Torbiørn Ludvigsen Lille Linge, Peder Jansen Mit Børseim, Hans Pedersen Riise, \og/ Hans Zackariasen Furhofde, Overværende i Retten Kongl: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med meenige Ting søgende Almue

Hvornæst blev Publiceret de 2de Kongelig allernaadigste Forordninger som paa disse Sommer tinge ere blevet Læste og foran i denne Protocol Speciel er Extraheret.

Stædets Foged Velædle Hr: Andreas Juel haver i andledning \saavel/ af Sogne Præsten til Qvindherretz Præstegield Velærværdige Hr: Jacob Jensen Nygaards Kundskabs Liste som bye Fogden udj Bergen Velædle Hr: Dasses angivelse, til dette ting tiid og Stød Muntlig ladet indstefne Giestgiveren Thomas

1756: 47b

Weiner boende paa Gastgieberstædet Giermundshavn, for Eet udj sit ægteskab begangne Lejermaal og Barne avling med et ugift Qvinde Menniske Navnl: Anna Chatrine Frantz Datter, imedens hun nest afvigte Aar var udj hans tieniste, Derom at anhøre bemelte Kundskabs Liste og Angivelse, samt taale Dom til undgiældelse efter den derom allernaadigst udgangne Forordning

Thomas Weiner indfandt sig for Retten og tilstoed 1te at hand nestleden Aar udj sit ægteskab besvangrede Qvinde Mennisket Anna Chatarina Frantz Datter, 2det at hand, hvis

Kone endnu Lever, for sam/m/e forseelse haver udstaaet Kierkens Disciplin og 3de At bemelte Anna Chatarina Frants Datter, som kort [tid]? siiden har begivet sig til Bergen, hvor hun nu har tieniste, blev af ham besvangred paa Gastgieber Stædet Giermundshavn her udj Skibredet, Mans ikke i Bergen.

Den oven ommelte kundskabs Liste og bye Fogdens angivelse blev derefter for Retten oplæst.

Actor, som i dag, Reserverer sig paa Lovlig Maade at opteigne Weiners og Kones felles Midler, maatte derfor begiere anstand i Sagen til næste Ting, paa det Forretningen imidlertid af den høje Øvrighed kand blive Approberet

Eragted

Sagen udsettes efter Actors begier til næste Ting

Formedelst aftenens paakomme, ophæves Retten til i over Morgen.

Manddagen nest efter som var dend 17 Maj blev Retten igien sadt paa forbemelte Tingstæd Øvre Waage og betient med foranførte Laug Rett, i overværelse af Fogen Hr: Juel,

Hvorda Stædets Foged Velædle Andreas Juel haver til dette Ting tiid og Stæd Mundtlig ladet indstefne Landværns Manden bonden Rasmus Pedersen yttre Ohme, fordie hand har begaaet Lejermaal og barne avling med sin \Kone/ Karj Brynildsdatters Kiødelige Søster Datter Anna Lars Datter Ohma, Derom at være Rettens Examen underkasted, om hand hende icke haver besvangred, jae om hand icke forhen, dog i ugift stand imedens hand var Staaende Soldat ved Hr: Major Mouritzens Compagnie, haver uden ægteskab eller ægteskabs Løfte avlet Eet barn med Eet andet qvinde Menniske Navnl: Christie Jons Datter ligesaa her af Strandebarms Skibrede, hvorefter Actor vil forvente sig et Lovskickket Tings vidne meddeelt, Paa det at hand Samme kand insinuere Stædets Regiments Chef Høy Velbaarne Hr: General Major Segelche, som vel i andledning deraf, lader berørte Landværns mand Actionere for sit Compente!! (Competente) Foro til undgiældelse efter Lov og Forord-

1756: 48

ninger.

Indstefnte Landværns Soldat Rasmus Pedersen yttre Ohma, møtte for Retten og tilstoed, 1te at hand nu er og i Mange Aar har været ægtegift Mand til sin forbemeldte Kone Karj Brynildsdatter, 2det at hand udj same sit ægteskab har begaaet Lejermaal eller barne avling med hans Kones fuld Søsters datter besagde Anna Lars Datter Ohme, 3de at hand Rum tiid siden, som staaende Soldat, dog uden at være i ægteskab med nogen, begick Lejermaal med {et u} Christie Joensdatter, og for det 4de at saavel den første som sidste hand begick Lejermaal med, ved besvangrelsen vare ugifte, derhos indgav og bemelte Landværns Soldat Stædets Sogne Præst \Hr: Marchers/ ham meddeelte attest under 12te i dette aar og Maaned, som blev oplæst.

Bemelte Delinqvent Rasmus Pedersen Ohmes qvinde Karj Brynildsdatter indfant sig for Retten, og declarerede at bemelte Hendes Mand ælsker Hun og altsaa af Hierted tilgiver ham den begangne nu paastefnte forseelse, helst efterdie hand fra den tiid, hand Sex aar siiden \da hand indlod sig udj ægteskab/ med hende, som nu er over 50 aar og uden des meged Svagelig, til denne dato har med hende ført et meged fredeligt og behageligt ægteskab, jae udj alle maader viist store prøver paa oprigtig Kierlighed imod hende, og hvorfor hun saa meged desto meere inderlig ønsker: at den store Gud vil bevæge saavel Krigs Retten hvor under hendes Mand Sorterer, som Vores allernaadt: Konge, at viise hende uskyldige den høye Naade at Limittere den Straf hendes Mand efter Kongens bud har forvirket sig udj \derhen/

at hand i Stæden for Døds dom eller Fæstnings arbeide, maatte efter hans, og hendes Omstændigheder, Condemneres saaledes til at undgielde for forseelsen \som/ den 15 Articul i Forordningen af 6te Decbr: 1743 allernaadt: foreskriver, Thi skulle Manden fra hende som gammel og Svag {fra} \bort/tages, fejler det aldeles icke at hun joe var aldfør afmægtig til at bruge dend gaard, som hun og Mand nu haver udj Fæste og aarlig som Lejlending, men icke Ejer Skatter og skylder for, Mens i det Stæd samme for Ejeren maatte opsige og derefter self betiene sig af Betler staven.

Actor var herom et velbekrefted Tings vidne begierende som bevilges

Stædets Foged Velædle Andreas Juel haver til dette Ting med Mundtlig varsel ladet indstefne Pigen Anna Larsdatter for begangne Lejermaal og Barne avling med sin Moders Søsters Mand Rasmus Pedersen Ohme, at taale Dom \til undgiældelse/ efter Lov og Forordninger.

Delinqventinden Anna Larsdatter blev under vagt, dog uden baand og Fængsel for Retten fremstillet, da hun tilstoed at være udj denne Sag Lovl: Stefnt, iligemaade Sisterede sig for Retten efter Actors ordre paa Hr: Stifttsbefallingsmanden hans Excellence {Hr:} \von/ Cicignons Veigne, Bøygde Procurator Hans Hansen Øvre Waage, for {he} Delinqventindens

1756: 48b

Tarv og bæste i alle billige og Lovlige tilfelde i denne Sag at observere

Fogden derpaa indleverede den af Præsten Hr: Marcher udstæde Kundskabs Seddel, hvorudj denne besvangrelse ej allene anmeldes, men end og at hun til Barne Faderens Kone er en Søster datter, bemelte kundskabs Liste som er af 12te Maj 1756 blev oplæst. Actor ville saa forinden sin nermere i Rette settelse vente og høre hvad den beskickedede Defensor til hendes Forsvar, vel kunde have at anføre, Actor ellers i henseende til hendes Formue hafde hos hende ladet gjøre nøje undersøgning og inquisition, og er da befundet at hun icke er meere ejende end \ud/Laante penge til Delinqventen eller Barne Faderen Rasmus Pedersen yttre Ohme 4 rdr: i det øvrige venter Actor at Delinqventinden førend Defensors Forsvar indkommer, bliver af Retten Examineret, desligeste at Retten indhenter dend menige Almues Declaration om \de veed/ at bemelte Delinqventinde er meere ejende End de forbemelte 4 rdr:

Delinqventinden Anna Larsdatter, som sagde sig at være fød og opfød paa bemelte gaard yttre Ohme, Hvorhelst hun fra sin Fødsel og indtil denne tiid stændig har forblevet, Declarerede 1te at være 19 aar gl: 2det at hun 2de Aar siden var til Confirmation, 3de at hun udj 5 aar sc: fra hendes alders 14 Aar stændig haver for Kost og Løn tient til denne tiid hendes idtzige Huusbond og Barne Fader Rasmus Pedersen yttre Ohme, 4de at hendes afdøde Moders fuld Søster Karj Brynildsdatter er berørte Rasmus Pedersens ægte Huustrue, og for det 5te at hun af ungdoms Skrøbelighed har avlet et barn med bem:te hendes Mosters Mand uden at hun før som i Lov uoplyst har viist hvor stoer Straffen saadan forseelse fortjener, Sagde ellers til slutning, at det med ham avlede Barn som hun dette Aar blev forløst med, allerede er bort død. I andledning af Actors tilspørgende, Svarede Delinqventinden at hun i Guds Sandhed icke veed hvad enten hun eller hendes Barne Fader haver været meste aarsage til den begangne Løsagtigheds Synd; Thi i saa fald har de begge haft Lige syndig tilbøyelighed, Mueligens formedelst den fortroelighed 5 aars stændige omgiengelse imellem dennem haver til veje bragt.

Almuen sagde Eenstemmig at Delinqventjnden ej allene at hun aldeles icke er meere ejende end \de/ anførte 4 rdlrs Giæld, mens hun haver iligemaade her i Menigheden til denne tiid naar den paastefnte forseelse exciperes; ført et skickkeligt og sømmeligt \Levnet/ saa at hun der fore alle bekiente er blevet ælsket og æret.

Defensor Hans Waage, som sagde sig at

1756: 49

have anhørt foran indførte udj Retten gjorde bekiendelse, kunde icke andet end overlade hendes grove forseelse udj Rettens overvejelse, haabede dog derhos at dene og forekomende Retter, Saavelsom vores allernaadt: Konge, Considererer ej allene hvor ung og Conceqventer Vankundig hun var da forseelsen begikes, mens end og hvor let det kunde skee at hendes egen Hosbonde efter 5 aars hos hannem hafde tieniste og Daglig omgiengelse kunde formedelst den til hin anden i den tiid fattede fortroelighed som i det første var uskyldig begaaes af Skrøbelig overiilelse, den forseelse hun nu søges for, Comparenten hafde saa ej viidere at indvende, Men Submitterede Sagen til under Rettens Milde Dom

Actor som paastefnte Factum ej allene nu nocksom var in confesso og tilstaaet, saa at de som saa nær be{slægtig}svogrede, denne grove gierning har begaaet, saa maatte hand indlade Sagen under Retferdig Dom.

Eragted

Sagen opsettes til Doms til i Morgen Klocken 7 Slet

Fogden til dette Ting tiid og Stæd, hafde ladet indstefne Drengen Jørgen Tostensen Kysnes tilligemed qvinde Mennisket Christie Lars Datter Kysnes, der hafde Sammen auflet Barn, til at Lide Dom ej allene for den af dem begangne forseelse, men end og for die at hand forinden denne sin forseelse ej har været til Confirmation.

De indstefnte Mødte for Retten og tilstoed ej allene Lovlig at være stefnte, men end og den paastefnte gierning i sig self.

Actor derpaa indleverede Præsten Hr: Marchers attest saavel om besvangrelsen i sig {i} self som at den indstefnte Jørgen Tostensen ej endnu har været til Confirmation, bemelte attest af 12 Maj 1756 blev oplæst.

De Tvende indstefnte Lejermaals begiengere, hvoraf hun som er 26 aar har været til Confirmation, mens hand icke, tilstod paa tilspørgende, at ingen af dem veed andet, end de har af Kiødelig Løst til denne Gierning har indført hinanden.

Actor i Følge Lov og Forordning var Dom begierende indgav og derhos forbemelte Hr: Marchers \nermere/ attest {af} Ligeledes af 12 Maj 1756 angaaende forbemelte Qvinde Menniske.

Eragted!

Sagen optages til Doms til i Morgen Klocken 7 Slett.

Fogden i Rette æskede den til seeniste Høste ting paastefnte og nu til dette Ting udsadte Sag, Contra Anders Giertsen Kierevig og Moder Christie Anders Datter ibm:, for angivne uLovl: Skov hugst i gaarden Kierevigs eller Øvre Vaage og Houchaas Markker, og vilde

1756: 49b

Nu nermere vente hvad de indstefnte hafde at indgive.

Bøygde Procurator Hans Giøen møtte for de indstefnte og sagde at siiden nestleden Høst og til den tiid Sorenskriveren begav sig paa Ting Reiserne, har det icke været muelig at faa den seeniste Ting paaberaabte besigtelse afhandlet, Thi maatte hand endnu for den aarsag begiere anstand i Sagen til næste Ting, da hand med den Requirerende besigtelse vil bevise at inted meere er Hugget end til gaarden Kierevigs Reperation nødvendig behøves.

Eragted!

Sagen udsættes til næste Ting, da vedkommende paalegges med den paaraabte besigtelse at indkomme.

Derefter blev Læst

1te til Mortification Hr: Hans Høgs udgifne Caution til Hans Kongl: Maj:t paa Capital 300 rdr: for forige Stiftamtskriver Kammer Raad Jesper Heiberg dateret 7 Decembr: Anno 1733 som efter det høylovlige Renter Kammer Collegi skrivelse til hans Excellence Hr: Stiftbefallings mand von Cicignon af 5te Julj 1755 og Høy bemelte Herres skrivelse af 29 hujus i samme Aar til Hr: Capitain Tausen findes at være betalt udj hans Maj:ts Cassa.

2det Hans Rasmusen Store Linges udgifne Obligation til Nicolaj Hatvigen paa Capital 45 Rdr: imod Pant 1 pund 17 1/5 Mrk: Smør i gaarden Store Linge, dateret 8 Martj 1754;

3de Gotskalck Sunddahls udgifne Skiøde til Knud Pedersen Sunddahl paa 1 Løb 18 19/82 Mrk: Smør for 196 rdr: dateret 3 Janu: 1756.

4de Baar Oustefiords udgifne Skiøde paa 1 pd: ½ Mrk: Smør i Gougsvig for 49 rdr: til Torbiørn Torbiørnsen dateret 2 Janu: 1756.

5te Hr: Obriste L: Butlers udgifne Skiøde paa gaarden Kysnes 3 Løber Smør til Sønen Johan Galtung Butler for 600 rdr: dateret 4 Martj 1756.

6te Encken Magrethe Amuns Datter Nedre Waages overdragelse brev paa ½ Løb Smør i Nedre Waage til sine 2de Søster Sønner Anders og Amund Larssønner, imod Aarlig underholdning, dateret 15 Maj 1756.

7. Borger Manden Daniel Walheim i Bergen, hans paa sin Myntling Jacob Hans Christophersen Galthungs Veigne udstædde Obligation paa Capital 176 rd: 4 Mrk: 8 s: til Lars Samsonsens Torsnes imod Pant 1 Løb 2 Mrk: Smør i gaarden Torsnes, dateret 26 Oct: 1755.

8. Jan Frantsen Butlers udgifne Obligation til Lænsmanden Hans Waage og hans Myntling Elen Holberg Gran paa den Summa til dem begge 630 rdr: imod Pant [i] gaarden Kysnes, af Skyld 3 Løber Smør, dateret 15 Maj 1756.

9. Knud Pedersen Sunddahls udgifne Obligation til Gotskalck Sunddahl paa Capital 196 rd: imod Pant i gaarden Sundahl 1 Løb 1 pd: 17 ¼ Mrk: Smør og overbøxlende godtz 15 Mrk: Smør 7/16 hd: Qvindherrets Kierke tilhørig dateret 3 Januarj 1756.

10de Heine Omundsen Hateberg og Lars Omundsen Nedre Waages udgifne Skiøde paa 2 pd: 6 Mrk: Smør ½ hd: i gaarden Svindland til Halver Heinesen for 200 rdr: dateret 2den Januarj 1756.

1756: 50

11te Eet Skifte brev passeret paa gaarden Gougsvig passeret efter Hans Knudsen d: 30 Maj 1755, hvoraf sees at Sterfboets Ejendom i gaarden Gougsvig 1 Løb 12 Mrk: Smør er saaledes udlagt neml: Baar Oustefjord 1 pd: ½ Mrk: Smør, Encken 1 pd: 5 ½ Mrk: Smør Sønerne Gitle, Knud, Povel, Baar og Engel hver 5 Mrk:r er 1 pd: 1 Mrk: og Døttrene Christie og Anna hver 2 ½ Mrk: er 5 Mrk:r tilsamen som udgjør de bemelte 1 Løb 12 Mrk:r

12te Eet Dito forretted paa gaarden Store Fosse efter Herbor Pedersdatter, hvoraf fornemmes at Sterfboets ejendom i gaarden Store Fosse 1 pd: 20 Mrk: Smør ½ huud, er Enckemanden Torgier Knudsen allene blevet paalodnet.

13de Eet Dito paa gaarden Sundahl forretted efter Boel Knuds Datter datteret 2 Januarj 1756 som udvisser at Sterfboets ejende 1 Løb 1 pd: 17 ¼ Mrk: Smør i gaarden Sundahl er paalodnet Gotskalck Sundahl 1 Løb 18 19/82 Mrk: Smør og Enckemanden 23 3/164 Mrk:r Tilsammen som udgjør forbemelte 1 Løb 1 pd: 17 ¼ Mrk: Smør, og Sterfboets ejendom i gaarden Døsvig 18 Mrk:r Smør, paalodnet Børnene saasom Sønen Peder Knudsen 6 Mrk:r og Døttrene Anna, Magdella og Boel hver 4 Mrk:r er 12 Mrk:r tilsammen 18 Mrk:r Smør,

14. Eet dito forretted paa gaarden Neerhuus efter Ole Samsonsens hvoraf sees at Sterfboets Ejendom i gaarden Neerhuus 2 pd: 12 Mrk: Smør er paalodnet Encken 1 pd: 6 Mrk: Smør, Sønnerne Baar, Samson, Gotskalck og Torbiørn hver 6 Mrk:r tilsammen 1 pund, samt

Døttrene Anna og Ragnilla hver 3 Mrk:r er 6 Mrk:r Tilsamen de ovenmelte 2 pd: 12 Mrk:r Smør,

15de Eet dito forretted paa gaarden Aachre d: 7 Novembr: 1755 efter Peder Hagtorsen Aachre som udvisser at Sterfboets ejende 1 Løb Smør i gaarden er paalodnet Encken, samt Sterfboets ejende 1/6 part i Strandebarms Skibredes Konge tiende er paalodnet Sønnen Lars Pedersen de 2/3 parter og Datteren Guroe den 3de part deraf

og for det 16de Eet dito Skiftebrev forretted paa Giermundshavn efter ung Karl Christian Urbanusen, hvor af sees at Sterfboets ejendomb i giestgiveriets grund de 10 rdr: er saaledes udlagt saasom Moderen Dorthe Lamberg 14 10/13 s:, broderen Otte 2 rd: 14 10/13 s: Conrad 14 10/13 s:, De 7 Søstre hver 1 rd: 7 5/13 s: er 7 rd: 3 Mrk: 3 9/13 s:, Tilsamen som udgjør ovenmelte 10 rdr:

Erick Fuglestens Encke af Ryefølche Fogderie og Stavanger Ampt Lod ved Bøigde Procurator Hans Giøen i Rette æske hendes imod Jan Butler 9 rd: 4 Mrk:s giæld betreffende, fra forige Ting efter Jan Butlers begier udsadte Sag

Jan Butler mødte icke efter paraab, Thi paastoed Citantjndens Fuldmægtig Dom.

Afsagt!

Jan Butler som icke mindre har Efterleved hvad han sig Næst forgangne ting tilforpligted bør betalle Encken Sisselle Fuglesteen de paastefnte 9 rd: 4 Mrk: og desuden fordie hun boer uden Stifed og Conceqventer med større bekostning

1756: 50b

End andre som boer i Stifed og Præstegieldet, har været nød til at proceqvære denne hendes Retmessige Sag, udj Processens bekostninger 4 Rixdaller in allis 13 rdr: 4 Mrk:, 15 Dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under adferd efter Loven

Soldaten Sallemon Tostensen Riisse har Ladet Stefnt sin Kones Formynder \Niels Solberg/ for hendes arf efter hendes Fader og hendes broder, derom at aflegge Rigtighed efter den Reigning, som hand Reserverer sig at indlevere, saa og for Eendeel Løn og Klæder Citanten og Kone hos den indstefnte tilkommer Ligesaa efter Reigning. Derom at anhøre beviiser og taale Dom efter Loven.

Den indstefnte Niels Solberg mødte efter Rettens Skiøn, ædrue for Retten, Men derhos udlod sig af forbitrelse geleidet af Stoldthed imod sin Contra Part med saadanne uanstændige Talemaader som blyeferdighed ej tillader at beskrive, Men ved Endelig Dom skal til den indstefntes Rettelse vorde Observeret, {Men} \helst efterdie/ da hand imod ofte Repeterede advarseler har Continuered{e} med mange Eder og ublue talemaader imod Citanten, hand tilstod ellers udj denne Sag at være Lovl: Stefnt om den omtvistede Arf og nogle ugers arbeide, Men ej viidere, Mindre for nogle og Tyve alen Lærret som Citanten fordrer, forResten veed hand sig ej til ham noged at være pligtig.

Citanten Sagde, hafde hand ej noged at kræve, Saa hafde hand icke Stefnt.

Eragted!

Det tilhører icke Retten at opvarte nogen af Parterne veed at tienne dennem udj en indvicklet Reignskabs Sag, med at giøre imellem Dennem nogen Liquidations Reigning, Mens fordie Een saadan Een ernødiges, bliver i andledning af Lov Bøygde Procurator Hans Waage med en til sig tagen Mand herved opneft imellem Parterne udj Deris Nærværelse at forfatte Een Rigtig Debet og Credits Reigning imod betaling, og det inden næste Ting, hvilcken Reigning paa næst anstundende Ting, til hvilcken tiid Sagen udsættes maae produceres, da Eenhver af Parterne til viidere paaskiøn kand og gives frihed til at indgive hvad de derimod haver at indvende.

Formedelst aftenens paakom/m/e ophæves Retten til i Morgen.

Dagen nest eftter som var d: 18 Maj blev Retten igien sadt med self same Laug Rett i velbem:te Hr: Fogdens Overværelse paa forbemelte Tingstæd gaarden Øvre Waage

1756: 51

Hvorda udj den gaars dagen optagne Sag imellem Stædets Foged og Delinquentjnden Anna Lars Datter yttre Ohme, Leiermaal betreffende, blev af den ganske Rett, Saaleedes dømbt og
Afsagt!

Delinquentjnden Anna Lars Datter, som eftter egen for Retten gjorde frivillige bekiendelse der bestørkes af den indkomne Kundskabs Liste fra Stædets Sogne Præst Hr: Marcher, haver begaaet Lejermaal og avlet et barn med hendes Moders Kiødelige Søsters Mand Rasmus Pedersen yttre Ohma, imedens hun som tieniste Piige st!! (stedse?) var udj hans brød nest afvigte Aar, hun bør og skal følgelig Lovens 6te bogs 13 Capt: 14 Art: For samme begangne blodskam, miste sit Liv Saaledes at hendes hoved \af Skarpretteren/ ved Sverd skal afhugges, hvoreftter Legemmet følgelig Forordningen af 9 Aug: 1737 udj Kierke gaarden, Dog uden nogen Ceremonie, begraves, Det paadømte fuldbyrdes paa Lovl: allernaadigst anbefalled Maade og adferd

Dernæst blev Sagen imellem Fogden og Lejermaals begiengerne Jørgen Tostensen Kysnes og Christie Lars Datter Kysness, Saaledes Dømt og
Afsagt.

Fordie indstefnte Jørgen Tostensen og Christie Larsdatter Kysnes med hin anden haver begaaet Lejermaal og barne avling, førend den første havde været eller endnu ej hafde været til Confirmation, Saa bør de begge betalle Actor Fogden Juel, Følgelig Lovens 6te bogs 13 Capt: 1 Art: hand 12 og hun 6 Rixdaler udj Lejermaals bøder, Ligesom og de begge for den begangne forseelse bør udstaae Kierckens Disciplin og desuden Lide Straf eftter Forordningen af 2 Septembr: 1745. ved det at de henbringes til Stifteds Tugthuus, for der 1 heelt Aar udj arbeide at forblive. Det paadømte udreedes \og eftterkommes/ 15 Dage eftter denne Doms Lovlige Forkyndelse under adferd eftter Loven. Og i fald de idømte bøder icke bliver at erholde, skal \ermelte/ Lejermaals begiengere, Straffes paa Kroppen for det ermanglende eftter Forordningen af 6te Decembr: 1743. dog paa den Maade som sam/m/e Straf af denne høye Øfrighed i andledning af samme allernaadigst Forordnings 14 og 15 Art: eftter Omstændighederne fastsadt bliver.

Dernæst blev Læst

1te Heine Omundsen Hatteberg og Lars Omundsen Nedre Waages udgifne Skiøde paa 1 Løb Smør i gaarden Svendland til Halver Halversen for den Summa 200 rd:, dateret 2 Januarj 1756,

2det Torgier Grønning med de fleres udgifne Skiøde til Samson Endresen paa 2 pd: 6 Mrk:r Smør udj gaarden Grønningen for 54 Rixdaller, dateret 3 Januarj 1756.

3de Hans Zackariasen Furhofdes udgifne Obligation paa 70 rdr: til Corporal Gietle Kierevig imod Pant udj gaarden Furhofde 2 pd: 6 Mrk: Smør, dateret 17 Maj 1756.

4. blev Læst til Mortification Knud Sundahls udgifne Obligation til Gotskalck Sundahl under 21 October 1745

og for det 5te Samson Endresens udgifne Skiøde paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i gaarden Grønningen til Lars Olsen for den Summa 120 rdr: dateret 17 Maj 1756.

Paa Fogden Hr: Kammer Raad Heibergs fremsadte qvestioner, Protocolleret ved Waags Skibredes Ting, Svarede Almuen j et og alt som dito Skibredes Almue har Svaret og i denne Protocoll er tilført

1756: 51b

Paa Fogden Juels tilspørgende angaaende om nogen første bøkler er falden paa Halsnø Closters godtz herudj Skibredet er faldet, svarede Almuen at ingen bøkler paa same godtz herudj Skibredet er faldet

Restancen Stoer 252 rd: 3 Mrk: 5 s: blev oplæst og af alle uimodsagt

Bøygde Procurator Hans Hansen Øvre Vaage i Rette æskede Niels Solbergs Sag Contra Siur Solberg, betreffende nogle af hans huus bort tagne bordtags Fiæler.

indstefnte Siur Solberg lod indgive Een til Domeren under 13 Maj 1756 afladte Skrivelse som blev oplæst,

Fuldmægtigen formeente at denne Sag, hvorudj ingen syn eller granskning behøves, dependerer af Tinget og icke af aastæden.

Eragted!

Denne Sag er icke af den Natuur, som de Loven udj 1te bog 16 Capt: foreskriver, Men i det stæd, bør den hvorudj ingen syn eller granskning behøves, Tracteres og Ventileres som en Tings- Men ingen Aastæds Sag, og hvorfore det er fornøden at Parterne \her/ indkommer med Deris beviser pro et Contra.

Citantens Fuldmægtig Producerede nu det forige Session Manglende Stefne Vidne Knud Tvedt, som ved Eed bekræftede, {at} det samme som forige Session førte 2det Stefne vidne ved Eed har forklaret, Sagde dog derhos at Varselen bestoed i 14 dage for Tinget, Ligesaa at det Ene af Vidnerne Nafnl: Torbiørn Mortensen Store Fosse dependerer af Liuse Klosters Jurisdiction og er dette Ting Lav uvedkomende. End viidere fremstillede Fuldmægtigen de 2de Vidner Povel Dybsland og Herlef Schielnes, som bekræftede ved Eed, at de noged over 14 dage siden i denne Sag til dette Ting haver Stefnt at møde, Lovlig varslede som foran indCamineret, ej allene vederparten Siur Solberg, Men end og forbemelte 2de Vidner, hvoraf Torbiørn Mortensen Sorterer under Liuse Klosters Jurisdiction.

Af Vidnerne mødte ingen, Ligesom og Vederparten som melt var absent.

Eragted

Syver Knudsen Solberg samt Vidnet Morten Berge gives Laug dag til næste Ting at møde, den \første/ med tilsvar og den sidste under fals maal at aflegge Eedelige Vidnes byrd udj denne Sag, Mens det andet Vidne kand icke inponeres her, uden egen Villie sig til Vidnes byrds afleg at Sistere

Bøygde Procurator Giøen i Rette æskede Iver Rørvigs Sag Contra Steen ibm.:, betreffende {O} overbøxel af ½ Løb Smør i den sidstes brug i gaarden Rørvig.

Bøygde Procurator Hans Øvre Vaage møtte for den indstefnte og hvorefter begge Fuldmægtigerne blev saa aftalte, at Med Sagen uden Videre Stefnemaal og bekostning til næste Ting skal beroe, hvormed det og har sit forblivende.

1756: 52

Formedelst at ej flere Sager ved dette Ting var og ej andet Viidere at forllette!! (forrette),
Saa blev Retten og for dette Skibrede ophævet

Anno 1756 d: 18 Maj blev almindel: Skatte og Sageting holdet med Qvindherretz Skibredes
Lehnets og Halsnøe Closters Almue paa gaarden Øvre Waage, og Retten betient med
eftterskrefne Otte Eedsorne Laug Rettes mænd Guldbrand Nedre Waage i hans Stæd Povel
Dybsland, Baar Tvedt, Lars Øvre Houckaass, Torgier Lille Fosse, Torbiørn Lille Linge, Peder
Mit Børseim, Hans Riise og Hans Furhovde. Overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle
Andreas Juel med meenige Tingsøgende Almue.

Hvornæst allerunderdanigst blev Læst de 2de Kongl: allernaadigste Forordninger, som ved
forige Skibreder ere Læste og i denne Protcol!! Speciel er Extraherede

Dernæst blev [Læst]

Eet Skiftebref forretted paa gaarden Kierland af 26de Martj 1756, som udvisser at det
Jordegodtz den afdøde qvinde sammestæds Elj Knudsatter sig hafde efterladt som er 2 pd:
Smør \i Kierland/, er blevet paalodnet Sønnen Ole Knudsen

og Eet dito forretted paa gaarden Kallestad efter Magrethe Halvers Datter Sluttet d: 10
Martj 1756, hvor af fornehmes at Sterfboets Eiendom i gaarden Kallestad 1 Løb Smør 1 hud,
er paalodnet følgende, saasom Johanes Helleland 1 pd: 6 Mrk: Smør, Torkel Nielsen
Ohnerim 12 Mrk:r, Enckemanden Niels Torkelsen 1 pd: 9 Mrk:r, og datteren Britta
Nielsdatter 1 pd: 9 Mrk:r tilsamen som udgjør ovenmeldte 1 Løb Smør 1 Huud.

Stædets Foged Velædle Andreas Juel, haver paa Justitziens Veigne til dette Ting mundtlig
ladet indstefne ægtegift Mand Hacktor Joensen Fugleberg og {qv} Eet ugift qvinde Menniske
ved Nafn Ragnelle Rasmusdatter Scharvethuun, fordie De med hinanden har haft Legemlig
omgiengelse og avlet et barn, Der for at taale Dom efter Lov og Forordninger.

Hacktor Fugleberg, som mødte for Retten tilstoed at være i denne Sag Lovl: Stefnet,
desligeste at hand i sit ægteskab haver besvangret qvinde Mennisket Ragnilla Rasmusdatter
som med deris Samen aufløde barn, blev omtrent forløst 8te uger siiden, Sagde derhos at
hand for den forseelse allerede har udstaaet Kierkens Disciplin.

Forvalteren for Rosendahls godtz Velædle Søren Elckier udj hvis tieniste bemelte qvinde
Menniske nu er, mødte og for hende {tilsto} Vedtog Lovl: Varsel, saa og at alt hvis den
indstefnte ægteMand om besvangrelsen med hende har udsagt, medfører Sandhed.

Fogden Declarerede at oven bemelte qvinde Menniskes bøder er ham i dag overleveret, Men
hvad sig den indstefnte ægtemand betreffer, da er vel hans boe allerede undersøgt, Mens
fordie den derover Passerede Lovlige Forretning icke endnu af dend høye Øvrighed \er/
approberet, maatte hand begiere anstand i Sagen til næste Ting, paa det same Forretning til
næste ting kand indkom/m/e og Sagen til næste Ting kand blive paadømt.

Eragted

Sagen udsettes til næste Ting.

1756: 52b

Jens Store Fusch, fremlagde udj 1 Skind Pung 20 rdr: som er hans Myndtling Elj
Mathiasdatters fader og Moder Arf med forspørsel, om nogen af Almuen samme Summa for

5 eller 4 pro Cento Renter vil modtage, Mens da ingen dertil meldte sig, blev Pungen af Dommeren forseiglet og Formynderen tilbageleveret

Paa Fogden Kammer Raad Heibergs tilspørgende, angaaende Huusmænd, Svarede Lænsmanden og Almuen udj et og alt som de andre Skibreders Almue har svaret og Protocollen tilført.

Restancen Stoer 318 rdr: 1 Mrk: 7 s: paa Lehnets og Halsnøe Klosters godtz herudj Skibredet blev derefter oplæst og af alle uimodsagt.

Paa Fogdens tilspørgende angaaende om de veed at nogen første bøxler er falden paa Halsnøe Closters godtz her udj Skibredet, Svarede Almuen at de ingen veed her udj Skibredet dette Aar at være falden

Som ej Viidere ved dette Ting var at forrette, saa blev Retten denne gang for dette ting ophævet

Anno 1756 d: 14 Junj blev almindelig Skatte og Sage Ting holdet med Schonnevigs Skibredes Lehnets og Halsnøe Closters Almue paa Ting stædet gaarden Sioe paa Halsnøen udj Fieldbergs Præstegield, og Retten betient med eftterskrefne Otte Eedsorne Laug Rettes mænd Nafnl: Torgier Sioe, Ole Nielsen Ohnerim, Anders Tofte, Jens Lande, Peder Lande, Lars Lande, Hagtor Land og Wicking Sioe. Overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Andreas Juel, med meenige Tingsøgende Almue

Hvornæst allerunderdanigst blef \Læst/ de 2de Kongel: allernaadigste Forordninger, som ved Waags Skibredes ting i denne Protocoll Speciel er Extraheret.

Dernæst blev [Læst]

1te til Mortification Læst Forige og afgangne Sognepræst til Schonevigs Præstegield {Hr:} Sal: Hr: Arent Bøchmans udgifne Obligation under 3 Januari 1749 paa 190 rdr:s Capital til afgangne Sal: Peder Heltberg, som af bemelte afgangne Sogne Præstes arvinger til bemelte Heltbergs børn er betalt,

2det Hr: Fogden Juels udgifne bøxel brev paa Lifs fæste paa Halsnøe Closter gaarden Furdahl af Skyld $\frac{1}{2}$ Løb Smør til Erick Hugnesen, dateret 31 Maj 1756.

3de Eet Skiftte brev forretted paa gaarden Løvigen efter Niels Tollefsen, som er sluttet d: 1 Martj 1756, som udviser at Sterfboets ejendom i gaarden Løvigen 2 Løber 12 Mrk: Smør, er paalodnet Encken 1 Løb 6 Mrk: Smør og Datteren Brynille Niels Datter Ligesaa 1 Løb 6 Mrk: Smør.

4de Eet dito forretted paa gaarden Kielle efter Lars Lambrigtsen Sluttet d: 2 Martj 1756, som udviser at Sterfboets ejendom i gaarden Kielle der er 1 Løb 9 Mrk: Smør, er saaledes blevet udlagt saasom paa Encken 1 pd: $16 \frac{1}{2}$ Mrk: Smør paa Sønen Lambrigt $13 \frac{1}{2}$ Mrk: Smør paa Sønen Abraham $13 \frac{1}{2}$ Mrk: Smør, paa Datteren Britta den ældre $6 \frac{3}{4}$ Mrk: Smør, og paa Datteren Britta den yngre $6 \frac{3}{4}$ Mrk: Smør,

og for det 5te Eet Dito paa gaarden Tvedte forretted {paa} efter Giørrj Mathisdatter, som Ligeledes udviiser at Sterfboets ejendom i gaarden Tvedte $\frac{1}{2}$ Løb Smør $\frac{1}{2}$ hud er saaledes blevet udlodnet, neml: Enckemanden deraf 18 Mrk: Smør $\frac{1}{4}$ hud, Sønen Mathias 9 Mrk:r, Sønnen Knud 9 Mrk:r ælste Datteren Brita $4 \frac{1}{2}$ Mrk: og yngste Datteren Inga $4 \frac{1}{2}$ Mrk: Smør

Fogden Velædle Hr: Juel i Rette æskede den til seeniste Høsteting paastefnte og til dette Ting med Lav dag for den udeblefne Ole Olsen Tielflaat udsadte Sag, angaaende, at hand forinden Confirmation haver besvangret Pigen Marj Torgiersdatter, de indstefnte var begge nærværende, og tilstoed den nu med Lav dag indstefnte Ole Olsen Tielflaat at

1756: 53

være Lovl: Stefnt. Fogden derpaa tilspurte dem, om de icke virkeligen haver sammen avlet det barn, for hvilcke de nu her er Actioneret og Stefnt, hvortil de begge Svarede jae: At saadant disverre sig saaledes Rigtig forholder, tilspurdte dernest 1t Drengen Ole Tielflaat om hand havde været til Confirmation og Guds bord, hvortil hand svarede Nej, tilspurdte Ligesaa den indstefnte Pige, som der til svarede at det allereede er over 2 á 3 aar siden hun haver været til Confirmation, Viidere tilspurdte Fogden om de til Een anden er noged beslegtigede og hvorpaa hand og udbad Laug Retteds og den tilstædeværende Almues svar og underretning. De indstefnte svarede at de til en anden ej noged var beslegtiged, hvilket og Laug Rett med Almue bekreftede, for saavidt dennem bekiendt var; De indstefnte vidste inted til sit forsvar at anføre, Men kastede sig under en Mil!! (Mild) Dom.

Fogden derpaa i andledning af den allernaadzte: Forordning af 2 Septembr: 1745, samt Lovens 6te bogs 13 Capituls 1te art: paastoed Dom.

Eragted

Sagen optages til Doms til i Morgen Klocken 7 Slet

Fogden til dette Ting tiid og Stæd havde ladet \eftter forige tiltale/ indkalde Drengen Aadne Aadnesen og Pigen Britta Aslacksdatter for begangne Lejermaal og Barne avling, til at Lide Dom følger: Lov og Forordning, besynderl: siden Dreng!! (Drengen) ej endnu haver været til Confirmation.

De indstefnte Mødte og tilstode Lovligen at være varslede.

Fogden derpaa tilspurdte de indstefnte om de ickcke virckelig haver sammen auflet det barn for hvilket de nu her ere indkaldede hvortil de begge svarede: at saadant sig saaledes Rigtig forholder \og same er skeed uden ægteskabs Løfte/ Fogden tilspurdte dem Viidere om de haver været til Confirmation hvortil de svarede: Pigen at have været til Confirmation for Een 4 aar siden, Derimod Drengen endnu icke dertil at have været. Fogden Viidere tilspurdte dem om de \til/ hin anden vare beslegtigede og der paa ville anhøre dem med Laug Rett og Almues svar. De indstefnte svarede at de til hinanden ej var beslegtiged, hvilket og af Laug Rett med Almue for saavidt dennem bekient var, blev bekrefted. De indstefnte vidste inted til sit forsvar at indgive, men underkasted sig under Een Mild Dom

Fogden paastoed Dom i Følge Loven[s] 6te bogs 13 Capituls 1te Art: og Forordningen af 2den Septembr: 1745

Eragted!

Sagen opsettes til Doms til i Morgen

Paa Hr: Cammer Raad og Foged Heibergs qvestion angaaende Huusmænd fremsadt og Speciel i denne Protocol foran ved Waags Skibrede anført, gav dette Skibredes Almue self samme svar og Forklaring, som de andre Skibreders Almue haver givet og Forklaret, Velbemelte Hr: Cammer Raad Heiberg, var herom Tings vidne begierende, som blev bevilged

Dernæst blev Læst

2de Skifttebreve det Eene forretted paa gaarden Wiig og det andet paa gaarden Kallevig, som udviser at Sterfboets ejendom i gaarden Wiig 18 Mrk: er paaLodnet Forige Foged Hr: Kammer Raad Heiberg for hans Fordring i boet som er 27 rdr: og Sterfboets ejendom i gaarden Kallevig 1 pd: 12 Mrk: Smør, er saaledes

1756: 53b

blevet udlodnet Neml: paa Enckemanden Niels Torgiersen 18 Mrk: Smør for 12 Rdr:, paa Peder Knudsen 1 Mrk: Smør for 4 Mrk: paa Marita Knudsdatter 1 Mrk: for 4 Mrk:, paa Anna Knudsdatter 1 Mrk: Smør for 4 Mrk:, paa Anna Pedersdatter 1 ½ Mrk: Smør for 1 rd: paa Lars Joensen Ness 4 ½ Mrk: Smør for 3 rdr: paa Ole Joensen Aasbøe 4 ½ Mrk: Smør for 3 rdr: paa Hallis Joensdatter 2 ¼ Mrk: Smør for 1 rd: 3 Mrk: og paa Ingebor Joens Datter 2 ¼ Mrk: Smør for 1 rd: 3 Mrk:

Formedelst aftenens paakomme bliver Retten til i Morgen ophævet.

Dagen nest eftter som var dend 15 Junj blev Retten igien sadt med forbemelte Skibrede paa samme Ting stæd og betient med de gaars dagen anførte Laug Rett i overværelse af Stædets Foged Velædle Andreas Juel.

Udj den \fra/ gaars dagen udsadte Sag Contra!! Fogden Hr: Andreas Juel og Drengen Ole Olsen Tielflaat og Pigen Marj Torgiersdatter Lejermaal betreffende, blev saaleedes Kiendt dømt og

Afsagt!

Malversanterne Ole Olsen Tielflaat og Marj Torgiers Datter som med hinanden uden ægteskabs Løfte udj Løsagtighed har begaaet barneavling, uagted den første endnu ej har været til Confirmation, De bør sig selve til Velfortient Straf og andre til afskye og Exempel, Følgelig Forordningen af 2den September 1745 henbringes til Bergens Manufactuur og Tungthuus, for der at arbeide hver udj Eet heelt aar, altskiønt de ej hinanden noged er beslegted, Ligesaa bør Malversanterne følgelig Lovens 6te bogs 13 Capt: 1te Articul, at betalle til Actor Deris Lejermaals bøder, hand med 12 rdr: og hun 6 rdr: Det paadømte udreedes paa den i Loven og Forordningen anbefallede Maade under Lovl: adferd.

i den Ligeledes fra gaars dagen udsadte Sag anlagt af Fogden Hr: Juel Contra Drengen Aadne Aadnesen og qvinde Mennisket Britta Aslacksdatter, Lejermaal betreffende, Er saaledes Rigtig Dømt og

Afsagt

Malversanterne Aadne Aadnesen og Britta Aslacksdatter, som med hinanden uden ægteskabs Løfte udj Løsagtighed har begaaet Barne avling, uagted, den første ej endnu har været til Confirmation, De bør sig Selfve til velfortient Straf og andre til afskye og Exempel, Følgelig Forordningen af 2 September 1745 henbringes til Bergens Manufactuur og Tugt Huus, for der at arbeide hver udj Eet heelt aar, aldskiøndt de ej hinanden noged er beslegtiged; Ligesaa bør Malversanterne følgelig Lovens 6 bogs 13 Capt: 1 Art: at betalle til Actor Deris Lejermaals bøder, hand med 12 Rixdlr: og hun 6 Rixdaler, Det paadømte udreedes paa den i Loven og Forordningen anbefalled Maade under Videre Lovlig adferd.

Fogden Hr: Juel gav tilkiende, at hand til dette Ting tiid og Stæd med Mundtlig Varsel hafde ladet indstefne qvinde Mennisket Valgier Rasmusdatter for begangne Lejermaal med Soldat Hans Iversen at taale Dom til bøders udreedelse Følgelig Lovens 6te bogs 13 Capituls 1te Articul.

Fogden Hr: Juel lod derefter ved sin tjeneste Dreng Baar Povelsen anmelde, at Fogden hans Principal i dag haver modtaget Lejermaals bøderne, fra hende den indstefnte, og derfor altsaa frafalt Sagen

Forige Giestgiver Encke Madame Gram gav tilkiende

1756: 54

at hun med Muntl: Varsel til dette Ting havde ladet indstefne efter forige tiltale, Peder Aadnesen Waldre skyldig Giæld betreffende, at taale Dom og erstatte Processens Omkostninger.

Peder Waldre Mødte ej efter paaraab

Stefne Vidnerne Niels Tørresen Taralsøen og Baar Aadsen Axland bekræftede ved Eed at de for meere end 14ten Dage siiden haver Lovl: Stefnt Peder Waldre udj hans tjeneste og tilholds Stæd paa gaarden Millie, Mens den indstefnte var ej overværende.

Madame Gram paastoed Dom.

Afsagt

Peder Waldre bør efter Sagens omstændigheder som viiser at {Cit} hand til Citantjnden er pligtig den paastefnte Giæld 4 rd: 5 Mrk: 8 s:, betale de paastefnte penge 4 rd: 5 Mrk: 8 s: og 2 Rixdaller udj Processens Omkostninger. Det paadømte udreedes 15 dage efter denne Doms Lovlige Forkyndelse under adferd efter Loven

Madame Gram haver til dette Ting Tiid og Stæd efter forige tiltale Mundtlig ladet indstefne Hagtor Melchevigen for skyldig Giæld 1 rd: 2 Mrk: 2 s: at taale Dom og erstatte Processens Omkostninger.

Den indstefnte Mødte ej efter paaraab.

Stefne Vidnerne Niels Taralsøen og Baar Axland bekræftede ved Eed at de for meere end 14 dage siiden haver Lovl: Stefnt Hacktor Melchevigen udj hans \paa/boende gaards Huus {er} udj hans Kones og tjeneste Folckes paahør.

Madame Gram paastoed Dom.

Afsagt

Hacktor Melchevigen bør at betale til Madame Gram de paastefnte 1 rd: 2 Mrk: 2 s: og desuden at betalle udj Processens Omkostning 2 rdr: 15 dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under adferd efter Loven.

Madame Gram haver til dette Ting mundtlig ladet indstefne efter forige tiltale Anders Gangstøe for skyldig Giæld 2 rd: 2 Mrk: 10 s: at taale Dom og erstatte Processens Omkostninger.

Den indstefnte mødte ej efter paaraab.

Stefne vidnerne Niels Taralsøen og Baar Axland bekræftede ved Eed at de for meere end 14 dage siden i denne sag som ovenmelt haver indstefnt Anders Gangstøe udj hans boepæl.

Citantjnden paastoed Dom.

Afsagt.

Anders Gangstøe bør at betalle til Citantjnden de paastefnte 2 rdr: 2 Mrk: 10 s: \og/ udj Processens Omkostning 2 rixdaler 15 dage efter denne Doms Lovlige Forkyndelse under adferd efter Loven.

Gunder Torgiersen Boxnes af Rosendahls Godtz fremstoed for Retten og gav tilkiende at hand med Mundtlig Varsel haver til dette Ting tiid og Stæd ladet indstefne Anders Olsen Storhoug for til ham skyldig værende penge 12 rd: 4 Mrk: 9 s:

Dend indstefnte mødte {efft} og for Retten effter egen Dictat begierede at Gunder Torgiersen Boxnes vilde Lovligen bevise ham med upartiske Vidner at Comparenten er skyldig de paastefnte Penge.

Citanten indleverede den indstefntes beviis paa slet Papiir indretted dateret 30 October 1755, som blev oplæst for saavidt denne Sag angaar og insigneret er.

Anders Storhoug tilstoed at den oplæste Seddel er af ham underskrevet. Contra Parten Sagde ellers og tilspurte Citanten for Retten om hand ej havde bekomet af bemelte Contra Part Ejendeler effter denne Gield hos Hanem blev skyldig, over 52 Rixdalers Verdie og om hand icke blev given Fuldmagt at indeholde saa mange Penger som Contra Parten var Citanten skyldig.

Citanten tilstoed at Contra Parten haver ved Auction til sin Gields betaling soldt iblandt

1756: 54b

andet til Citanten omtrent for nogle og halvtredsinds tyve Rixdaler, omskiønt at Comparenten kunde Decourteret de paastefnte 12 rd: 4 Mrk: 9 s: udj bemelte Auctions penge, Saa har hand ej derved fundet sin Reigning siden bemelte Penge til de vedkomende af ham blev betalt, Mens paastoed derfor Dom i Sagen.

Contra Parten tilspurdte dereffter Citanten om hand nogen sinde hafde blevet nægted sin betaling af de 52 Rixdlr: af de Auctionerede Midler,

Endelig sagde Citanten at ved de ord hand icke har fundet sin Reigning udj at ham maatte decourteres de paastefnte 12 rdr: 4 Mrk: 9 s: forstaaes icke hans villie mens Contra Partens nægtelse, Thi hans villie var at De paastefnte 12 rd: 4 Mrk: 9 s: skulle decourteres derudj, neml: i de forbemeldte 52 rdr: Mens Contra Parten har icke Samtyckket derudi.

Contra Parten tilspurdte end nu som før Citanten om hand nogen sinde kunde beviise {at Cont} ham at have nægted hannem sin betaling i de forommelte 52 rdr:

Retten tilspurte Anders Hillestad!! (Hillesdal?) om at hand tilstaar effter forige dictat at have annamet af Citanten de paastefnte 12 rd: 4 Mrk: 9 s: og desligeste om same icke er decourteret udj det Krav Contra Parten hafde til Citanten for den holdte Auction, Rs: Contra Parten Replicerede at hand har bekomet de paastefnte Penge, Mens sam/m/e er udecourteret i de indkomne Auctions Penge,

Citanten begierede Sagen udsadt til næste ting for at bevise at hand haver betalt hvad hand for Kiøbte Vahrer paa Auctionen tilkom at betalle.

Eragtet!

Sagen udsettes effter Citantens forlangende til næste ting

Halver Tvedten af Etne Skibrede hafde til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstefne Lars Torgiersen Aarhuun, betreffende Eet Vilkaar af gaarden Schiold som den sidste skal være pligtig at svare til Citantens Vær Moder Britta Olsdatter for det sidste aar hun Levede og hand sc: Lars Torgiersen beboede som Lejlending gaarden Schiold, {saa og at be} at taale Dom og erstatte Processens Omkostninger.

Den indstefnte Lars Torgiersen mødte og vedstoed at være i denne Sag Lovlig Stefnt, Sagde derhos at hand vel udj 5 aars tiid haver den tiid hand beboede gaarden Schiold svaret til den afdøde Encke Britta Olsdatter udj aarl: Vilkaar 6 voger Korn 1 ½ Koes Foster og 5 Smaler, Mens for det paastefnte sidste aar finder hand sig ej pligtig at svare til den afdødes arvinger noged, saasom og effterdie bemelte Encke døde nest for Juelen aared 1754, \og hand/ maatte frafløtte gaarden som nu er 1 ½ aar siden og til sin paaboende gaard \Aarhuun/;

Citanten hafde ej denne sinde noged beviis {denne sinde} i Retten at producere, og hvorføre hand altsaa begierede Sagen udsadt til næste ting.

Eragted,

Sagen udsettes efter Citantens begiering til næste ting.

Formynderen Abraham Abrahamsen Hvitevold producerede udj Retten en strie Pung, hvorudj efter hans sigende skal være 26 rdr: hans Myndtling Abraham Larsen Tielle tilhørig, med forspørsel om nogen samme Penge imod Suffisant Pant vil antage for 5 eller 4 pro Cento, Mens som ingen indfandt sig blev same af Sorenskriveren Forseiglet og Formynderen tilbageleveret

dernest blev af Fogden til Almuen fremsadt følgende Qvestion, angaaende om \hvad/ første bøkler der er faldet paa Halsnø Closters godtz herudj Skibredet, Der til Almuen

1756: 55

Svarede at dennem ej flere gaarder eller gaarde parter er bekient, at være blevet bortfæsted herudj Skibredet end 1 Løb Smør 1 huud til Soldat Jens Tostensen og ej flere.

Restancen over de 2de Terminers udestaaende Kongel: Skatter blev derefter oplæst, og af alle uimodsagt. hvis beløb er paa Lehnets og Halsnø Closters godtz den Summa 748 Rixdlr: 3 s:

Som ej Viidere ved dette Ting efter udraab 3de gange var at forrette blev Retten for dette Skibrede ophævet.

Anno 1756 d: 17 Junj blev almindelig Sommer Skatte og Sage ting holdet med Etne Skibredes Lehnets og Halsnø Closters Almue paa Tingstædet gaarden Fittie udj Støle Sogn, og Retten betient med efterskrefne Otte Eedsorne Laug Rettes mænd Nafnl: Zackarias Søvereid!! (Løvereid), Hans Rivaass, Gotskalck Madschaar, Lars Grindem, Lars Østrem, Peder Østrem, Erick Sille og Joen Støle, Overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

Hvornæst allerunderdanigst blev Læst de paa Forrige Tinge Læste og her i denne Protocoll foran Speciel Extraherede Kongelig allernaadigste 2de Forordninger.

Viidere blev allerunderdanigst Læst et Kongl: allernaadigst Rescript af 26 April 1756, som befaller at for efttertiiden skal saavel svares tjende (tiende) {som anden} \af/ Sild som anden Fisk.

Stædets Foged Velædle Andreas Juel haver til dette Ting tiid og Stæd med Mundtlig Varsel Ladet indstefne qvinde Mennisket Britta Lars Datter Fosse for begangne Lejermaal med Tjeran Moe af Liuse Closters Jurisdiction hun at taale Dom og hand at være til Vedermehle.

Af de indstefnte Mødte ingen efter paraaab.

Stefne vidnerne Søren Skaffer og Niels Tostensen Ryg bekræftede ved Eed at de for meere end Fiorten Dage siiden i denne Sag som ovenmelt haver Stefnt Britta Lars Datter, Men ej Tjeran Moe.

Eragted

Britta Lars Datter Fosse gives Lav dag til næste ting at møde med tilsvær og at være Rettens Examen undergiven i denne Sag.

Aad Frette haver til dette Ting Muntlig Ladet indvarsle \Soldat/ Aslack Iversen Flochetvedt for nærgaagaende!! Skiolds ord at anhøre Vidnerne Biørn Hansen Grindem og Karj Olsdatter Grønstad alt til Eet Lovl: Tings vidnes holdelse paa det at Citanten kand faae den skyldige for sit Competente Foro Straffet.

De indstefnte Mødte icke efter paraaab.

Citanten som hafde 2de Stefne Vidner Nafnl: Søren skaffer samt Erick Ramme, maatte begiere anstand i Sagen til næste Ting siden det sidste Stefne Vidne er absent.

Eragted!

Sagen udsættes eftter Citantens forlangende til næste Ting

Dernæst blev Læst

Hr: Fogden Juels udgifne bøxel brev paa Halsnøe Closter gaarden Liusnes udj Etne Skibrede Skyldende 1 ½ Løb Smør 1 buckskd: og 1 g:skd: til Abraham Torbiørnsen paa Lifs Fæste, dateret 31 Maj 1756.

Viidere blev Læst

Eet Skiftebrev forretted paa gaarden Wee eftter Peder Omundsen Sluttet d: 30 Decembr: 1755, hvoraf erfahres at Sterfboets ejendom i gaarden Wee 2 ½ Løb Smør er saaledes blevet udlagt Neml: Paa Encken Ragnilla Jensdatter 1 Løb 18 Mrk:r, Sønen Biørn Axdahl 12 6/7 Mrk:, Sønen Jens 12 6/7 Mrk:, Tosten 12 6/7 Mrk:, Erick 12 6/7 Mrk:, Amund 12 6/7 Mrk: og Peder 12 6/7 Mrk: samt paa Døttrene Sirj og Ingeborg 6 3/7 Mrk: tilsamen 12 6/7 Mrk: hvilcket er ialt 2 ½ Løb

1756: 55b

2det Eet dito forretted paa gaarden Grindem forretted eftter Synneve Mickelsdatter som er sluttet d: 16 Februarj 1756. og som udviiser og at Sterfboets ejendom i gaarden Grindem 1 pd: 21 Mrk: Smør er saaledes blevet udlagt, saasom paa Sønen Lars Johansen 12 Mrk:r Erick Johansen 6 Mrk:r, Ingerej Johansdatter 9 Mrk:r, Siur Larsen Grønstad 3 Mrk:r, Ingebret Osmundsen 10 Mrk:r, Enckemanden Osmund Rasmusen 5 Mrk:r er tilsammen som udgiør ovenmelte 1 pd: 21 Mrk:r Smør.

3de Eet dito forretted paa gaarden Rygg eftter Giertrud Pedersdatter, der udviiser at Sterfboets Ejendom i gaarden Ryg de 18 Mrk: Smør er paalodnet Lænsmanden Johannes Fittie for giæld 14 rdr:

4de Eet Dito Forretted paa gaarden Axdahl eftter den afdøde Dan/n/e qvinde Lisbet Omundsdatter, der er sluttet d: 5 Martj 1756, som udviiser at Sterfboets ejendom Neml: 12 6/7 Mrk: Smør i gaarden Wee er saaledes blevet udlagt saasom paa Enckemanden Biørn Pedersen 6 3/7 Mrk: Smør Sønen Omund Biørnsen 4 2/7 Mrk: og Datteren Ragnilla Biørnsdatter 2 1/7 Mrk: Smør, tilsammen som udgiør de bem:te 12 6/7 Mrk: Smør,

5te Eet dito forretted paa gaarden Grindem eftter Guroe Johans Datter som udviiser at Sterfboets ejendom i gaarden Grindem 1 Løb Smør eftter aftag er saaledes blevet udlagt Neml: Paa Enckemanden Niels Lambrigtsen 1 pd: Smør paa Sønnen Lambrigt Nielsen 1 pd: 3 Mrk: Smør, og Sønen Johannes Nielsen 14 Mrk: Smør samt paa Datteren Britta Niels Datter 7 Mrk:r Smør, er tilsammen bemelte 1 Løb Smør.

6te Eet Dito forretted paa gaarden Ramme eftter Povel Christensen Sluttet d: 5 Martj 1756. som udviiser at Sterfboets ejendomb i gaarden Ramme 1 Løb 1 pund Smør er saaledes blevet udlagt Neml: paa Encken 2 pd: Smør, Sønen Joen Povelsen 16 Mrk:r Smør, ælste Datteren Brita Povelsdatter 8 Mrk:r, Datteren Zirj Povelsdatter 8 Mrk:r, Datteren Ingerj Povelsdatter 8 Mrk:r og yngste Datteren Anna Povelsdatter Ligesaa 8 Mrk:r Smør, er tilsammen som udgiør ovenbemelte 1 Løb 1 pd: Smør.

Og for det 7de Eet dito forretted paa gaarden Sande efter Torbiørn Haldorsen som udviiser at Sterfboets ejendom i gaarden Sande 1 Løb 1 pd: 21 Mrk: Smør er saaledes blevet udlagt Neml: paa Encken 2 pd: 10 Mrk:r Sønen Haldor Torbiørnsen 1 pd: 16 Mrk:r og Datteren Gurj Torbiørnsdatter 19 Mrk:r, tilsammen som udgiør ovenmelte 1 Løb 1 pd: 21 Mrk:r

Tjeran Gudmundsen Moe haver til dette Ting tiid og Stæd Mundtlig Ladet indstefne qvinde Mennisket Brita Lars Datter for Løynagtig beskyldninger imod hannem betreffende at hand skal være Fader til det barn, som hun nu gaar svanger med. samt derfor at taale Domb og erstatte Processens Omkostninger.

Den indstefnte Mødte ej efter paaraab.

Citanten hafde ickuns et Stefne Vidne tilstæde, Thi bliver hans Sag sadt in suspenco til næste ting da hand bør Ligitemere sig at Britta Lars Datter til dette ting er Lovlig Stefnt.

Formedelst aftenens paakom/m/e ophæves Retten til i Morgen.

Dagen nest efter, som var d: 18 Junj blev Retten igien sadt Paa forbemelte Tingstæd Fittie og betient med nest forskrevne Laug Rett og det i overværelse af Velbemelte Hr: Fogden Juel og Meenige Almue.

Hvorda blev Læst

1te Sogne Præsten til

1756: 56

Etne Præstegield Hr: Heggelunds udgifne bøxel brev in duplo paa 1 Løb Smør 1 Huud udj gaarden Osnes til Niels Tjerandsen paa Lifs fæste med bemelte Lejlendings Revers paa den Eene dateret 17 Junj 1756.

2det Hans Engelsen Giøens udgifne Skiøde til Nicklas Hansen Hatviig paa hans anpart Korn og Smaae Tiende udi Etne Skibrede for den Summa 329 rd: 1 Mrk: 9 s: dateret 14 November 1755.

3de blev til Mortification Læst Hans Engelsen Giøens udgifne Obligation til Anders Hansen Sævereide paa Capital 100 rdr:

og Endelig for det 4de blev Ligeleedes til Mortification Læst bemelte Hans Engelsen Giøens udgifne Obligation til Nicklas Hansen Hatvig paa Capital 150 rdr: dateret 14 Junj 1749.

Bendix Halleland møtte og i Rette æskede sin fra forige ting udsadte Sag Contra {Niels} \Siur/ Tesdahl, betreffende uLovl: Kiørsel over Citantens Engebøe.

Syver Tesdahl mødte og tilstoed at være i den/n/e Sag til dette Ting og dag Lovl: Stefnt.

Citanten begierede sine Vidner som hand hafde tilstæde, afhørte.

Eragted,

Fordie Sagen har den Natuur og beskaffenhed, at Mand icke uden syn og granskning kand see og erfahre hvad uRett dend indstefnte har giort Citanten, bliver sam/m/e følgel: Lovens 1te bogs 16 Capitul til Aastæden henviist

Dernest blev Læst

Tollack Halversen Arnevigs udgifne Obligation til Hr: Kammer Raad Andreas Heiberg paa Capital 100 rdr: imod Pant i Støle hoved Kiercke dateret 29 Decembr: 1753

Siur Larsen Hardeland fremkom og anviiste i Retten Fellen af en Voxen Biørn som hand for 14 dage siiden haver ødelagt og dræbt med et Øxeslag i Panden. Skudpengene blev hanem af Fogden i Retten tilleveret med 2 Rixdaler,

Dernæst blev Læst

Erick Haldorsen Kaldems udgifne Skiøde til hans broder Ole Haldorsen Kaldem paa 1 Løb 1 pd: 16 ½ Mrk: Smør 1 tønne Korn samt 1 ¼ huud udj gaarden Kaldem for den Summa 120 rdr: dateret 21 Januarj 1756.

Paa Fogden Hr: Kammer Raad Heibergs Sædvanlige fremsadte Qvestion angaaende Huusmænd, gav dette Skibredes Almue Eenstemmig det self same Svar som \de/ andre Skibreders Almue haver givet og forklaret herom blev Tings vidne udstæd.

Paa Hr: Foged Juels tilspørgende Angaaende Første bøxler af Halsnøe Closters godtz heri Skibredet, Svarede Almuen at ingen bøxler paa dito godtz her i Skibredet afvigte aar 1755 er falden, og hvorom Tings vidne blev udstæd.

Restancen blev derefter opLæst hvis beløb er ? rdlr: ? Mrk: ? s: (opne rum) som af alle blev uimodsagt

Som inted Viidere ved dette Ting var at forrette blev Retten {igien} for dette Skibreede ophævet.

Anno 1756 d: 19 Junj blev almindelig Skatte og Sageting holdet med Fieldbergs Skibredes Lehnets og Halsnøe Closters Almue paa Tingstædet Fittie udj Etne, og Retten betient med eftterskrefne Otte Eedsorne Laug Rettes mænd Nafnlig Zackarias Løvereid, Hans Rivaass, Gotskalck

1756: 56b

Madschaar, Lars Grindem, Erick Sille, Lars Østrim, Peder Østrim og Joen Støle. Overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Andreas Juel med meenige Tingsøgende Almue.

Hvornæst allerunderdanigst blev Publiceret de Kongel: allernaadigste Forordninger og andordninger som ved Etne Skibreede er anført og Extraheret.

Stædets Foged Andreas Juel anviste i Retten en Skifte behandling af 3de Decbr: 1755 forretted paa gaarden Sæbøe udj Fieldberg Skibreede, imellem den af Spedalsk Svaghed behefted Mand Johanen Nielsen, hans Kone, Deris Debi- og Creditorer, Som viiser at Rettens Middel har fundet at sam/m/e Mand icke ejer noged til sin indlemmelse i Hospitalet;

Fogden producerede Een af de i Bergen værende Medisinche Doctores Hr: Papes Skifttl: attest om at bemelte Johannes Nielsen er {af} \med/ den Spedalske Svaghed behefted, Dateret 10 Junj 1756, som blev oplæst.

Paa Fogden Hr: Juels Spørsmal, Svarede den Meenige Almue, at de icke veed at Johannes Nielsen naar hans Gield som Rigtig er opteignet \i dend allegerede Forret:/, icke er det ringeste ejende til indlemmelse udj Hospitalet. Herom var Fogden Tings vidne begierende som blev bevilged.

Hans Engelsen Echeland af Ous Præstegield, haver til dette Ting, Mundtlig Ladet indstefne Drengen Ole Biercheland, nu tienende hos Sogne Præsten Hr: Ditmar Kahrs, fordie hand skal have beskylt Citanten for at have begaaet barne avling med en nær beslægted, jae fordie at Citanten skal have underkiøbt sin Søster Søn, hende at ægte, eftter at bemelte Malversation skulle have været begaaet, Derom at anhøre Vidner, Tosten Veastad, Siur Aarvigen og Peder Alne hvilcke og er under falsmaal Stefnte, Saa er og vederparten tillige Stefnt at taale Dom eftter Lov og Forordninger for de faldne Ord, og at anhøre det Citanten {for} bliver befriet for en saa Løgnagtig paasagn, desligeste erstatte Processens Omkostning Skadesløs.

Ole Biercheland mødte og tilstod at have nødt i denne Sag Lovlig Stefne maal, Ligesaa mødte Siur Aarvigen, og beskyldte de hver andre at dend Eene først hafde Sagdt den anden det, som Ole Biercheland er Stefnt for. omsiider Declarerede de begge at Vederparten vil betale Citanten indførsel pengene og aparte Lænsmand og Stefne vidnerne som har haft umage med Sagen, Ligesom de og begge Lovede at ville give til Sognets Skoele Cassa hver 3 Mrk:, alt i fald Processen maatte ophæves af Citanten, paa hvis Persohn ærlig Nafn og Rygte de har inted at udsette, Men i det Stæd tilstaae at den paastefnte beskyldning er Løgnagtig i fra hvem den end og maae være komen.

Citanten for icke at være aarsag til nogens fortræd og Ruin, var fornøyed med den skeede afbigt og de i Retten erbudne penge hvoraf Citanten blef Leveret introductionen med 5 Mrk: 4 s: og hvorfor Sagen blev ophæved.

Dernæst blev Læst

1te Eet Skiftebrev forretted paa

1756: 57

gaarden Wache Eftter Elias Torsen Wache, som udviiser at Sterfboets ejendomb i gaarden Wache de 2 ½ Løb Smør er saaledes blevet udlagt Neml: paa Encken 1 Løb 18 Mrk: Smør Sønnen Thoer Eliasen 1 pd: 12 Mrk:r Smør, Datteren Anna 18 Mrk: Smør, Datteren Ingebor 18 Mrk: Smør og Datteren Magdella 18 Mrk: Smør, er tilsammen som udgiør bemelte 2 ½ Løb Smør,

2det Eet Dito forretted paa gaarden Houge eftter Gunder Christensen som Ligeleedes viiser at Sterfboets ejendomb i gaarden Øvre Houge 1 ½ Løb Smør er saaledes blevet udlagt nemlig paa Encken 2 pd: 6 Mrk: Smør, Sønen Lars Gundersen 12 Mrk:r, Christen 12 Mrk:r, Rejnert 12 Mrk:r Datteren Guroe 6 Mrk:r, Karj 6 Mrk:r og Anna 6 Mrk:r tilsammen som opløber til ovenmelte 1 ½ Løb Smør

og 3de Eet Dito forretted paa gaarden Sæbøe eftter Johannes Nielsen som Ligeleedes Viiser at Sterfboets ejendomb i gaarden Sæbøe som er 1 Løb Smør og som er saaledes blevet udlagt Neml: paa Halver Asche 1 pd: 12 Mrk: Smør paa Niels Nedre Axdal 1 pd: Smør paa Christopher Nielsen 6 Mrk:r, og paa Marthe Hetland 6 Mrk:r tilsamen som er 1 Løb Smør.

Ole Thorsen Giere af Etne Skibrede haver til dette Ting Mundtlig Ladet indstefne Torckel Nielsen Drægernes for 10 rd: 2 Mrk: 6 s: som dend indstefnte har været skyldig til afgangne {Myn} Elias Wache Og nu er {dend ind} Citantens myntling afgangne Tord Eliasen paa Skifted eftter hans Fader er blevet paalodnet, derom at anhøre beviis at taale Dom og erstatte Processens Omkostninger.

Citanten fremstillede af Stefne Vidnerne, det Eene Ved Nafn Halver Steffensen Skaffer, det 2det Sc: Haagen Hamre var eftter paraaab absent.

Det Mødende Stefne Vidne Halver Skaffer bekræftede ved Eed at hand tilligemed Haagen Hamre, for meer end 14ten Dage i denne Sag som ovenmelt haver stefnet Torckel Drægernes.

Citanten fordie det Eene Stefne [Vidne] imod Rett var Absent, maatte begiere anstand i Sagen til næste ting, paa det at hand da kand faae ført sam/m/e, skulle det og indtreffe at Comparenten Lider {ophold} \tab/ enten veed ophold i Sagens paadømme eller for den indstefntes insuffisance, Saa tager hand sin Rett til Regress nydelse Reserveret til det udeblevne Stefne vidne.

Eragted!

Sagen udsettes til næste Ting.

Rasmus Arneviggen mødte og i Rette æskede den fra seeniste Ting opsadte Sag imellem Ham og Naboen Halver Arneviggen, betreffende den halve Lands Lod af den Fisk som den indstefnte har fanget paa deris gaard Arnevigs felles grund, samt den Skade Citanten paa sin Engebøe af Citantens!! Smaler er tilføyed.

Paa Halver Arnevigs Veigne mødte Bøygde Lænsmanden Povel Nordhuus og vedtoeg Lovlig Varsel, Ligesom hand og gav tilkiende at den indstefnte formedelst Svaghed ej denne sinde Cunde!! (kunde) Comparere og begierede derfor Sagen udsadt til næste ting.

Citanten gav tilkiende at hand holdt ufnøden at Lade faae afhørtdt det forelagde vidne, som nu Møder, siden at hand udj alt Vidner det same som de forige afhørte Vidner angaaende den paastefnte Lands Lod.

1756: 57b

Eragted!

Sagen udsettes til næste Ting.

Dernæst blev Læst

1te dend jmellem gaardernes opsiidere paa Østereide og Westereide, Siur Ormsen, Hans Siursen, samt Lars Iversen og Torbiørn Helliessen deris med hin anden oprettede Contract \in duplo/, angaaende hvorledes for efttertiden med bemelte gaarders udmarker skal i henseende til Fæbeiterne og Skoven forholdes, dateret 6 Junj 1752.

2. Joen Torgiersen Øfsthuus {ud} udgifne Skiøde til Ole Hansen Fotland paa gaarden Øfsthuus af skyld 1 Løb 2 pund Smør for den Summa 120 rdr: dateret 12 Junj 1756.

3de Johanen Nielsen Sæbøes udgifne Skiøde paa 1 Løb Smør i gaarden Sæbøe til Halver Simensen Hammersland for den [Summa] 30 rdr: dateret 22 Decembr: 1755.

4de Gunder Sandvig med de fleres udgifne Skiøde til Niels Siursen paa 4 pd: Smør i gaarden Udbioe for den Summa 64 rd: dateret 19 Januarj 1756.

og for det 5te Halver Sæbøes udgifne bøxel Sedler!! (Seddel) in duplo paa gaarden Asche 1 Løb Smør til Tord Aslacksen paa Lifs Fæste med Lejlendingens Revers paa dend Eene dateret 19 Junj 1756.

Viidere blev Læst

Hans Engelsen Echelands udgifne afkald til Gudmund Larsen Aarvig hans Værfader for dend ham med sin Kone tilfaldne arv 515 rdr: dateret 19 Junj 1756.

Paa Fogden Hr: Kammer Raad Heibergs fremsadte Qvestion angaaende Huusmænd, gav dette Skibredes Almue udj et og alt det self samme svar og forklaring som de forige Skibreder givet haver, og hvorom Tings vidne blef udstæd.

Paa Fogden Hr: Juels spørsmal angaaende første bøxler paa Halsnø Closters godtz her i Skibredet, Svarede Almuen at ej fleere gaarder er bort bøxlet af dito godtz end gaarden Lien i

Øhlen 1 Løb Smør 1 Huud til Ole Jacobsen og 1 Løb 1 Huud i gaarden Svalland til Gullick Larsen hvorom Tingsvidne blev udstæd.

Dernest blev Restantzen stoer 338 rdr: oplæst og af alle uimodsagt.

Som inted viidere ved dette Ting var at forrette blev Retten ophævet.

Anno 1756 d: 23 Junj, blev almindelig Skatte og Sageting holdet med Føyens Skibredes Lehnnets og Halsnøe Closters Almue paa det Ordinaire Tingstæd Leervigen paa Storøen, og Retten betient med eftterskrefne Otte Eedsorne Laug Rettes mænd, Nafnl: Madz Nelsen!! (Nielsen) Hysingstad, Torbiørn Johansen ibm:, Madz Andersen Watne, Jørgen Hansen Øchland, Johanes Johansen Lillebøe, Ole Jacobsen Indvehr, Ole Reinertsen Deggernes og Gunder Gundersen Øchland. Overværende Kongl: Maj:ts Foged Velædle Andreas Juel med meenige Tingsøgende Almue.

Hvornæst allerunderdanigst blev Læst de paa forrige Tinge Læste og her i denne Protocol Speciel Extraherede Kongel: allernaadigste Forordning og andordninger.

Dernæst blev Læst

Præst Encken Sara Omsens udgifne bøxel brev in duplo paa 2 pd: 6 Mrk:r Smør i Præst Encke gaarden Teigland til Jørgen Aanensen dateret 10 December 1753.

2. Hr: Fogden Juels udgifne bøxel brev til Lars Olsen paa ½ Løb Smør ½ Huud i gaarden Vold dateret 31 Maj 1756.

3. Velbemelte Hr: Fogeds udgifne {Sk} Bøxel Seddel til Søren Knudsen paa 18 Mrk: Smør ½ buckskinds Leje i gaarden Eye, dateret 30 Decbr: 1755.

1756: 58

4de Nock Velbemelte Hr: Foged Juels udgifne bøxel brev paa 18 Mrk: Smør ¼ huud udj gaarden Vespestad til Niels Hansen, dateret 30 Decembr: 1755.

Viidere blev Læst

Anders Reinertsen Agdesteens udgifne Obligation til sin Moder Ingebor Ingemonsdatter paa Capital 140 rd: 3 Mrk: imod Pant i gaarden Agdesteen dateret 23 Junj 1756.

Ligeledes blev Læst

Forstanderen for Fattig Huuset i Bergen Sr: Christian Tormøhlens udgifne bøxel brev in duplo paa ½ Løb Smør ½ huud udj gaarden Føyen til Haagen Halversen med bem:te Lejlendings paateignede Revers paa den Eene, dateret 14 Junj 1756

Stædets Foged Hr: Juel i Rette æskede den fra {fe} nestleden Høste Ting udsadte Sag Contra Samson Rometvedt og Niels Rometvedts Kone Magrethe Rometvedt betreffende den af Samson Rometvedt forøvede overløst imod bemelte Magrethe Rometvedt, saa og for det skammeligt bøygde Rygte de med hin anden er udj at taale Dom til Strafs Lidelse.

Af de indstefnte mødte Samson Rometvedt som vedstoed at være Lovlig Stéfnt.

Fogden begierede Sagen opsadt til i over Morgen, siden at det Eene af Stefne Vidnerne er ubeqvem til at aflegge {Aflegge} forklaring om den udeblevne Magrethe Rometvedts Lovlig indvarsling i denne Sag.

Eragted!

Sagen udsettes eftter Fogdens forlangende til i over Morgen.

Stædets Foged Hr: Juel gav tilkiende at hand til dette Ting \paa Justitziens veigne/ Mundtlig haver Ladet indstefne Drengen Gulleick Johansen for begangne Lejermaal og barne avling med qvinde Mennisket Karj Endres Datter og det forinden hun haver været til Confirmation. Ligeleedes er og \ind/Stefnt bemelte qvinde Menniske begge at taale {Dom} Dom til Strafs Lidelse og Bøders udreedelse eftter Lov og Forordninger.

De indstefnte mødte begge for Retten og tilstoed ej allene at være Lovlig Stefnt, men end og at de har begaaet den paastefnte forseelse.

Eragted!

Formedelst aftenens paakomme beroer Sagen til i over Morgen

Anno 1756 d: 25 Junj blev Retten igien sadt paa forbemelte Tingstæd Leervigen og Retten betient med forbemelte Laug Rett i Stædets Fogeds overværelse.

hvornæst blev Publiceret

1te Prousten Hr: Christies udgifne Skiøde til Hr: Kammer Raad Andreas Heiberg paa 3/16 Deeler af Føyens og Waags Skibreders Korn og Smaae tiende for den Sum/m/a 200 rdr: dateret 3 Maj 1756.

2det Mickel Grams udgifne Skiøde paa 2 Løber 18 Mrk:r Smør til Tørris Tørrisen Storhoug for den Summa 350 Rixdlr: i gaarden Watne dateret 11 Junj 1756.

3de Svend Halversen Berøens med de fleres udgifne bøxel brev paa 2 pd: 21 ½ Mrk: Smør i gaarden Mæland til Joen Colbensen paa Lifs fæste med Leilendingens Revers paa den Eene dateret 8 Janv: 1756.

4de Endre Povelsen Stochvigs udgifne bøxel brev in duplo til Svend Halversen paa 1 pund 11 Mrk:r [Smør] i gaarden Berøen med Lejlendingens paateignede Revers paa den Eene dateret 24 Martj 1756.

5te Jacob Hynemørs udgifne bøxel Seddel in duplo paa 1 pd: 13 ½ Mrk: Smør i gaarden Kulleseid med Lejlendingen Lars Andersen Kulleseids paateignede Revers paa den Eene dateret 20 Decbr: 1755.

6te Sogne Præsten Hr: Niels Hertzbergs udgifne bøxel Seddel in duplo paa 18 Mrk: Fisk i gaarden Fylchesnes til Torbiørn Hansen paa hvilket er teignet Lejlendingens Revers, dateret 12 Ap: 1756.

1756: 58b

Og 7de Giestgiveren Casper Vadbechs udgifne bøxel brev in duplo til Niels Vermundsen paa gaarden Uhren 1 pd: Smør Med Leilendingens Revers paa den Eene dateret 12 Janu: 1756.

Viidere blev til Mortification Læst

Giestgiveren Jonas von Høvens udgifne Obligation til Apoteqveren Sr: de Besche paa Capital 240 rdr: som er betalt eftter Creditors paateigning tilligemed Renterne eftter passeret qvitteringer af 2den April 1755.

End viidere blev Læst Ole Deggersnesses udgifne Obligation til Salmon Knudsen Aarschov paa Capital 30 rdr: imod Pant i gaarden Deggernes 1 Løb Smør, dateret 25 Junj 1756.

Fogden Hr: Juel, da hannem saavel fra Sr: Jan Frøchen Kiøbmand udj Bergen Saavelsom den {Dannemand Lars Arn} af bemelte Kiøbmand udj Øcklandsvogen holdende Gesehl eller Handels tjenner Lars Arnesen Seim under 19de og 27de Januarj dette aar, var anmeldet, at der saavel {safn} bemelte Lars Arnesen Seim, som velbemelte Sr: Jan Frøchens anden tieniste Dreng Niels Johansen udj Øchlandsvogen, som meerbem:te Jan Frøchen er tilhørende, {var fundet} strax eftter Hellig tree Konger, {ej allene Eet} var fundet et Oxehoved Viid!! (hvit) Viin saavel som og at der ved bemelte tiid var fundet i samme Øchlandsvog af den Huusmand Arne paa Holmen 1 Liden Plads under bemelte Øchlandsvog, 1 Skibs Roer med sin Roerpin, Saa hafde hand foruden dend foranstaltning, som der med Viin, dens indbringelse til Bye!! (Byen) og for Auctionering der, hvor om hand nermere til denne Forretning skal fremlegge de{n} derover holdte og ham tilkomne Forretninger, hafde hand til dette ting tiid og Stæd, Ladet indkalde de forbemelte vedkom/m/ende Biergere, Saavel til at giøre sin forklaring, hvor dette Vrag egentlig er fundet, som at høre og faae paakiendt den Biergerløn, som vedkomende kunde have at paastaae, tilligemed de derved anvendte bekostninger, Ligesaa at \da/ der over bem:te Roer Er foranstaltet en vedbørlig Taxation og Vurdering, at da same ved Offentlig Auction kand vorde giort i penge.

Fogden Producerede derpaa, 1te forben:te Jan Frøchen og Lars Arnesen Seims til hannem indløbne anmeldelser, dernæst den Auctions Forretning, som der over bem:te Oxhoved Viid Viin udj Bergen er holdet udstæd d: 10 Febr: 1756. hvoreftter at bemelte Viin er bleven soldt til den Summa 17 rd: 3 Mrk: som End viidere den Taxations og Vurderings Forretning som der over bem:te Roer af Læns mænd og Mænd er holdet, begierede derpaa at de indkaldte Biergere maatte giøre deris forklaring og indkome med deris paastand.

Viidere til Forretningens

1756: 59

Følge producerede Fogden, 1te forbemelte Arne Andersen {Øchlands} \Med/holmens angivelse til hannem \af 7 Janu: 1756/ angaaende bemelte Roer som General Told Forvalteren {paa d} Hr: Justitz Raad Schultz paa de samtl: General Told Forpagteres Veigne af 28 Februarj ligeledes dette aar, hvorved den forhen producerede Auctions Forretning var tilsendt.

Af Forbemelte Biergere mødte allene Niels Johansen Øchlandsvogen, som forklarede at hand tilligemed Arne Hovde og Lars Arnesen Seim, Fandt noget eftter afvigte Hellig Tre Konger paa Sr: Jan Frøchens Land paa den saa kaldede Øchlandsvogens grund, Eet Oxhoved Viid Fransk viin som omspurat er, saa høyt paa Land drevet, som det af Søe Bølgerne kunde skie, hvilket vrag godtz strax dereftter blev til Bergen henført, og viidere end det omspurde Oxhoved fransk viin fandt ingen af dem.

{angaaende} Fogden som hand maatte formercke at de øvrige Biergere Neml: Lars Arnesen Seim, der dog nu fra sin tieniste udj Øcklandsvogen er forløvet og frafløttet, og som en nu uden For Fogderiet, det bliver icke mueligt at faa ham her indkaldet, og Arne Hovde, Saa kunde hand nu icke faae paakient Deris Pretention og de af dem ved Viinens indførsel til Bergen anvendte bekostninger, hvorfore at hand af Retten maatte forlange Arne Hovde forelagt til næste Rett at møde, for baade at give sin forklaring og at fremkome med sin Pretention, desligeste som vel Fogden og nu maatte fornehme, at Biergeren Arne Midholmen var tillige nu ej tilstæde, for at give sin forklaring angaaende det fundne Vrag Roer, Men som, at bem:te Roer nu ej lenger kunde henligge paa stædet uden Hazard og befrygtelse for forringelse, Saa maatte hand af Retten begiere den Assistance, at dette ved Offentlig Auction nu her paa Stædet, da her saa meged er af Ting søgende Almue og andre, maatte giøres udj penge med den Condition at Pengene straxens til Fogden betales, og Kiøberne at modtage det paa det Stæd hvor det ligger, og det at være for hans egen Risiko fra tilslaged skeed er, og

Kiøberen at betalle de paa Auctionen medgaaende Omkostninger \med videre/, {Saa at hvad som bydes}

derefter blev forbemelte Skibs Roer med tilbehør tilligemed træet i sig self paa forbemelte Conditioner opraabt, og efter bud og overbud som høyst bydende tilslaged Sr: Jan Frøchen udj Bergen for 4 Rixdlr:

Fogden som icke viste hvad finderne udj biergerløn vil pretendere, {begierede} Refferede!! sig til sidt!! forige og begierede end og sc: Arne Midholmen som en finder til Vrag Skibs Roeren begge maatte forelægges til næste ting at indkomme med Deris pretention angaaende Findings eller Bierger Lønnen;

Eragted!

Finderne af det {af} om-

1756: 59b

spurdte Ox Hoved Vrag Viin og Roret sc: Arne Hovde og Arne Midholmen, forrelegges til næste Ting for Retten at møde, ej allene til at Explicere sig \om/ hvad de bliver tilspurdte, Men end og for at indgive Deris Pretention henseende til den omspurdte {Bie} Biergnings Løn.

Fogden, i andledning at hannem nu her paa almindelig Sommerting er bleven anmeldet, at der ved gaarden Wiiche i Bømelds Sogn Findaas Præstegield nestleden Onsdag udj Søen er død fundet en Pige Nafnl: Christie Larsdtr: Saa i henseende at der icke kunde viides hvorledes at hun var Kommen Afdage, maatte hand siden hand nu her til Stædet har ladet indkalde ej allene Fader og Moder til den død fundne, men end og Mad Moder Lisbet Steeners Datters!! Wiche, hos hvilcken hun nu tienede, da hun er Kommen Afdage, samt en Medtiener Tørris Aslacksen, udj Følge den hans Excellence Hr: Stiftbefallings Mand von Cicignons ergangne Almindelige {Ord} Høye Constitution og Ordre til prompte og uden viidere at indhændte derom hans Skrifftl: Ordre med Extra Rett udj alle forekomende Justitz Sager at Assistere, Denne Rettens Assistance da, 1te at {saav} de indkaldte Saavel Forældre som forige Madmoder og medtiener, maatte om den død fundnes omstændigheder, i henseende til hendes, saavel sind hvorledes maatte have været beskaffet forinden at hun er Kom/m/en af Dage, Som ellers Liv og Levnet, og hvorledes at dennem er bekient hun er Kommen af Dage, som dernest at der af Retten maatte paaskiønnes hvorledes med hendes begravelse {skal fo} samt boes Lod skal forholdes.

De indstefnte Neml: det dødfundne qvinde Menneskes Forældre Neml: Lars Steenersen Hope og Zisselle Olsdatter Hope, jtem vidnerne Lisbet og Tøres Wiche mødte for Retten og vedtog at være til denne Sag og Examinations Forretning varslet og Stefnet med saa Lang varsel som Leilighed har tilladt, og altsaa ej holdet sig til en Lengere tiid som Loven kunde tilholde.

Bemelte 2de Forældre Sagde dernest at de beklageligst maa melde, det Deris afdøde datter til deris stoere Hierte Sorg, i en Rum tiid for hendes dødsfald, var overflødig tungsindet og hendes Sind saa nedslaged at de ofte Sogte at gjøre det Munter, skjønt forgiæves, Aarsagen til saadan Melancolie, veed Gud og icke, de, til Dem sagde hun det aldrig, De veed icke heller hvad enten hun sig self haver ombragt eller det er skeed af {Villerie} \Raserie/ og uLøckelig hændelse, Mens dette veed de, at hun alle tiider

1756: 60

førte et Christelig og sømmelig Levnet, Saa at de derfor icke andet kand troe end same er skeed af uløckelig hændelse. Hvad sig ellers {and} hendes Formue angaaende sagde bemelte

ægteFolck at hun ej var meere ejende end de slette Klæder \hun gick udj/ som vare meged Ringe hvilcket og den ganske Almue sandferdig attesterede.

Actor fremstillede sine Vidner med begier at de maatte afhøres.

1te Vidne Lisbet Wiche aflagde \Eed/ og forklarede at den bort {blevne} døde Christie Larsdatter som har tient hende og hendes Mand udj 10 aar, var et meged skikkelig og trofast Menniske, tillige og Munter af Sindelav indtil nestleden Paaske, da vidnet merkede af hende, en særdeles forandring af Trouirighed, sindets nedslagelse, henrøckelse og trouirige Tanker som vidnet icke forstod sig paa, fra den tiid af, var hun jmmmer trouirig og Nedslagen og lige som urigtig indtil hun otte dage derefter, en Nat, uden at nogen {enten} Vidnet Vitterlig, hafde givet eller viste aarsage dertil, blev borte, lige saa alle paa gaarden uvidende, Samtl: paa gaarden tilligemed omkring boende Søgte neste Morgen derefter, dog forgives!! (forgieves), efter hende baade i Søen og paa Landet, Mens fant hende icke førend nu nestl: Onsdag aftten, da Vidnet og mange fleere, Saae hende opflødt og indreckcket til Landet paa Vidnets gaard. Mens Vidnet kunde paa tilspørgende, icke siige at det afdøde Legeme var af ingen {anden} beskadiget, Mens hun var af i saa Lang tiid bleven bedervet og forandret, {men} Vidnet sagde derhos at den afdøde icke enten paa gaarden eller anden Stæds hafde nogen {Vidne} \uvenner/

2det Vidne Tøris Wiche, aflagde Eed og Provede i et og alt enstemig med \hvad/ første Vidne udsagt og forklaret haver.

Fogden indstillede dernæst Sagen til Rettens!! at den derudj maatte kiende efter Loven og omstændighederne

Afsagt!

Retten som icke {kand udfinde} \begriber/, at Eet fornuftig Meniske /: da hvert Menniske er bange for døden :/ kand {have} uden galskab begaae en saadan vold og forseelse som den død fundne Pige efter ald anseende paa sig haver øvet, {Har} \haver/ allerede nocksom efter Actens nermere udviis erfahred, at Christie Lars Datter af Svermodighed, Sindets overiilelse eller Rasserie sig haver ombragt, [/:]? ifald hun paa sig haver \begaaed/ noged self Mord, hvilcket end da icke er eller i saa skiul Sag, som denne kand blive oplyst :/ af saa befatted Sag, bør ernesnte Christie Lars Datter begraves udj Kierke gaarden, \da/ uden Sang {eller} Klochers {Ce} Klang eller nogen anden Ceremonie; Saa fald kand hans Kongl: Maj:t efter hende \ej/ nogen boes Lod bekomme, om hun end nogen hafde, {hvilket hun d} da hun dog efter oplysning inted {havde} \efterlod sig/. Den paadømte begravelse Exequeres paa den anførte Maade og i Lovlig tiid.

Procurator Jens Isach Holch indfant

1756: 60b

Sig for Retten paa Mons Klubbens Veigne og gav tilkiende, at bemelte, Mons Klubben haver til dette Ting tiid og Stæd muntlig Ladet indstefne Ole Andersen Almaas, at Lide Dom til at betale efter udgiven Obligation til atterbemelte Mons Ellingsen 60 rd: Bemelte Obligation er dateret Leervig d: 26 Junj 1755. og publiceret samme Dag. Obligationen fremlagde Holch i Retten paa sin principals veigne og var begierende at Ole Almaass maatte blive paraabt, Ligesom og at Comparenten Holch begierede den i Rettelagde Obligation oplæst. Gav ellers tilkiende at bemelte Ole Almaas var indstefnt at betale og erstatte ej allene Capitalen, Men end og Renter fra Obligationes dato til betalling skeer samt og paaløbende Omkostninger, ville saa derefter afvarte hvad den indstefnte hans Contra Part hafde at i Retteføre, den allegerede Obligation blev oplæst.

Dend indstefnte Ole Almaass mødte og vedstoed at have nødt Lovl: Varsel, desligeste at hand haver udstæd den allegerede Obligation og at hand ej fra Obligationens Dato har svared

nogen Renter. Sagde dog derhos at hand til dette Ting Contra haver indvarslet bemelte Citant, fordie hand, da den Pantsadte Jord af Citanten blev ham solt, haver tilligemed den øvrige herlighed anvist og oplyst ham at til Jorden henseende til Mercke og Ejendommen, skulle følge de Pertinentier, hvilcke hand altsaa under Kiøbet tillige haver betalt, som hands Naboer de Valvatnes 2de Opsiidere Disputerer ham udj, der fore da \at/ anhøre beviiser og at taale Dom saaleedes at den skade hans gaard er tilføjed, ved det Citanten haver forevist, Soldt ham uhiemlede ting, maatte enten afkortes i de paastefnte Penge, eller og at Citanten skal hiemle ham hvad hand haver Soldt ham og Endelig at den indstefnte bør erstatte ham Processens Omkostning.

Mons:r Holch vedstoed som før at Mons Klubben er Contra Stefnt i denne Sag, Mens uden at Replicere viidere til Contra Pretentionen som hand fant uRimelig, jae uden at viide hvor høyt Contra parten end den ville opskrue, naar betalling skulle erholdes, begierede Dom i Sagen Saaleedes som Dommeren kunde forsvare.

Afsagt!

Ole Andersen Almaas bør og \derfor/ tilpligtes at betale Citanten Mons Klubben i tilhold af den i Rettelagde Pante Obligation og hans egen tilstaaelse, De paastefnte 60 rdr: med Interesse 5 pro Cento fra 26 Junj 1755 til betalling skeer, og i erMangling deraf skal Summen udreedes 1t af Panted og om samme icke er tilstreckelig, da af Debtors andre Ejendeele, Thi hvad sig Contra Citantens Contra

1756: 61

Pretention angaar, da er det en Post, som vil afgiores paa den Maade som Lovens 1 bogs 16 Capt: i deslige tilfelde foreskriver Een hver undersaadt, Det paadømte udreedes og efterkomes \tilligemed 3 rdr: 3 Mrk: udj Processens Omkostninger/ 15 dage efter denne Doms Lovl: forkyndelse under adferd efter Loven.

Told underBetienten Sr: Sivert Pedersen Effgie i Rette æskede Sagen mod Pigen Anna Endres Datter betreffende at hun icke er Kommet i Citantens tilsagde tieniste, altskiønt hun allerede har modtaget fæste pengene \Ligeledes er til vedermehle indstefnt Ole Kind og Barbro Mons Datter og til Vidne Ana Andersdtr:/

Af de indStefnte Vederparter mødte icke flere end Pigens Moder Anna Anders Datter; som vedstoed Lovl: varsel, desligeste at Comparentjnden har Leveret Citanten fæste pengene for indeværende aars tieniste bereignet til næst komende aars fløtte tiid som hun af Citanten hafde modtaget for paanye at træde udj hans tieniste, hvilke Fæste penge bestoed udj et Forklæde, som hun haver tilbageleveret; og hvis Verdie hun icke egentlig kunde viide, Endelig Sagde bemelte qvinde, det hun, da Fæstepengene eller dets Verdie Neml: Forklædet blev Citanten tilbageleveret, foregav at Comparentjnden, som Moder, self trengte til hendes tieniste, Viidere sagde Comparentjnden end da \foruden/ uagted det anførte som bestaar derudj at hun self\sagde at/ trængte til hende, Saa har hun dog der imod {fæsted} \tilladt/ hende at fæste sig til Een anden Neml: forberørte Ole Kind hvor hun nu tjener for dette indeværende og til \næst/ tilkommende aars Fardag.

Citanten fandt fornøden at føre Varsels vidnerne Lars Grindem og Lars Teigland, som bekræftede ved Eed at De til dette Ting og tiid over Fiorten Dage siiden haver udj denne Sag Lovlig Stefnt de udeblevne Nemlig Anna Endresdatter og hendes jdtzige Hosbonde Ole Kind {for} Eenhver for deris tilholdstæd og boepæl.

Eragted!

Da det nu er Langt ud paa Natten, optages Sagen til Doms til i Morgen, da Parterne her haver at møde for Dom at anhøre.

Formedelst aftenens paakomme opsettes Retten til i Morgen

Dagen nest efter som var d: 26 Junj blev Retten igien sadt med forbemelte Skibrede paa bemelte Ting stæd Leervig og Retten betient med det self same Laug Rett i Velbemelte Hr: Fogdens overværelse.

Fogden igien i Rette æskede den Sag imod Samson Rometvedt og Magrethe Rometvedt, fremstillede derpaa Stefne Vidnerne Anders Bandedahlen og Knud Pedersen, til at afhiemle at hun til dette ting tiid og Stæd Lovl: var varslet. bem:te Stefne Vidner bekræftede ved Eed at de for meer end 14ten Dage siiden som ovenmelt i denne Sag haver Steftnt bem:te kvinde for hendes boepæl.

Den indstefnte Magrethe Rometvedt, Mødte icke efter paraabelse, Men der blev foregived at hun skulle være svag.

Den indstefnte Samson Rometvedt Sisterede sig for Retten, og forlangede da Fogden, forinden at hand udj Sagen vil gjøre nogen paastand, at de førte vidners forklaring, for hanem maatte blive oplæst, For derefter at høre, hvorvit hand enten vil tilstaae sine begangne forseelser, eller hvad hand imod dem kunde

1756: 61b

Have at anføre.

I andledning af Actors tilfødte blev det forlangte for Samson Rom/m/etvedt oplæst, og gjorde hand derefter for Retten følgende frivillige bekiendelse Neml: At hand nogen tiid haft Legeml: Skamelig og Løstigt omgiengelse med indstefnte Magrethe Rometvedt, altskiønt hun dog ej derved Er blevet Svanger, desligeste at hand og hun, da denne grove forseelse skeede, hafde deris ægtefeller, som endnu Lever, Mens Kierkens Diciplin haver ingen af dennem udstaaet, fordie, de paa forseelsen til denne tiid har Lagt Skiul.

Fogden, som hand nu maatte formerke den frivillige bekiendelse udaf den indstefnte Samson Rometvedt, om hans skamelige og Løstigte Omgiegnelse udj hans ægteskab med den gifte kvinde Magrethe Rommetvedt, Saa foruden at derom nu ej mere beviis kunde behøves, ville hand dog udj Sagen til Eet nermere beviis producere den af Præsten Hr: Vendelboe om hans forhold meddeelte attest af 25 Junj 1756. hand kunde saavel og strax derefter Formere sin paastand til Doms, Mens som det efter anseende af den skeedde bekiendelse ventelig ved Dom vil gaae Løs paa de skyldiges yderste Formue, maatte hand udj følge af den allernaadt: Forordning af 6 Decbr: 1743, Først faae undersøgt de skyldiges Formue og tilstand; som og som den indstefnte Magrethe Rometvedt nu ej Møder, og det vil være fornøden at denne Samson Rommetvedts bekiendelse af hende høres, for hvorvit hun den efter sin Samvittighed enten vil tilstaae eller fragaae, begierede altsaa at Sagen til næste ting maatte udsettes, og den udeblefne Magrethe Rom/m/etvedt nermere {at} forelægges at møde, saa som og bem:te Samson Rometvedt til same tiid haver at møde.

Eragted!

Sagen udsettes til næst anstundende Høsteting, og haver saavel den indstefnte Samson Rometvedt til same tiid at møde, som det nermere!! forelægges Magrethe Rommetvedt ufeilbarlig til sam/m/e tiid at møde.

Fogden i Rette æskede igien den fra forleden Aften udsadte Sag imod Lejermaals begiengerne Gulleick Johansen Ugletræet og Pigen Karj Endres Datter Grindevigen, som med hinanden haver avlet Barn, og det forinden bem:te kvinde Menniske hafde været til Confirmation, og foruden at de nu begge haver tilstaaet Factum, Saa producerede Actor den af Præsten Hr: Kahrs hannem meddeelte Attest af 2 Junj 1756, hvoraf saavit denne Sag betrefter og

insigneret er blev oplæst, hvorefter hand indlod Sagen til Doms efter Lov og Forordning og som Dommeren vil være ansvarlig for.

1756: 62

Afsagt!

udj følge Forordningen af 2 Sept: 1745, bør de indstefnte \Gulleick Johansen Ugletræet og Karj Endresdatter/, som med hinanden har begaaet barne avling, altskiønt {de indstefnte} hun, da forseelsen skeede icke hafde været til Confirmation, henbringes til Bergens tugt eller Manufactuur Huus, for der en hver af dem at arbeide udj ½ aar, og desuden følgelig 6te bogs 13 Capituls 1te Art: at betale til Actor Deris Lejermaals bøder, hand med 12 og hun 6 rdr: det paadømte udredes 15 dage efter denne Doms Lovl: forkyndelse under adferd efter Loven.

Mons:r Effgie i Rette æskede igien den fra gaars dagen og til i dag udsatte Sag Contra Pigen Anna Endres Datter og Ole Kind.

Da udj forbemelte Sag blev saaledes for Retten Dømt og

Afsagt!

Af hvis indkommet er udj Retten, sees, at Pigen Anna Endresdatter virckelig haver fæsted Sig udj Aars tieniste hos Citanten Told betienten Sr: Efgie, og til den Ende af hanem modtaget fæste penge, Ligesaa at hun tvers derimod haver enten efter egen drift eller andre u{vetti} vedkomende Selfkloge Menniskers tilskyndelse etterladt sit løfte og pligt ved det hun icke har trædet i den som melt tilsagde tieniste. Thi af disse og de fleere Sagens omstændigheder Kiendes for Rett, At bemelte qvinde Menniske bør for den af hende Citanten tilføyede uRett og skade, Følgel: Lovens 3 Bogs 21 Capt: 11 Articul, betale Citanten 1/4ding Aars Løn Considereret til 1 rdr: og 4 rdr: udj Processens Omkostning. Alt 15ten Dage efter denne Doms forkyndelse at udredes alt efter Lovlig adferd

Fogden til dette Ting Tiid og Stæd hafde Ladet indkalde den bonde Mand Niels Rometvedt for begangne Lejermaal i ægteskab med Pigen Magrete Jonsdatter Tvedte der for de begge at Lide Dom efter Lov og Forordning.

Den indstefnte Niels Rometvedt mødte og tilstoed saavel Lovl: at være Stefnt som Factum i sig self, Saa at hand er Fader til det Barn med hvilcket bem:te Magrethe {Tved} \Jons/ Datter Tvedte er Komen i Barsel Seng, og at hand saavel som \hun/ for denne Deris forseelse har udstaaet Kierkens Diciplin.

Fogden derpaa Declarerede at hvad sig qvinde Menniskets bøder angaar, Saa haver hun for same giort fyldest, Og dernest i henseende til Lejermaals begiengeren Niels Rometvedt, Saa haver hand om hans formue og tilstand Ladet gjøre undersøgning, Men der hos hannem inted er forefunden, forlangede derpaa, Saavel den tilstædeværende Almue som Laugrettes Svar om de samme ej kand bekræfte, Ligesom og at Lejermaals begiengerne ej til hinanden ere beslegtede, Hvortil den saml:!! (samtl:) Almue og Laugrett svarede, at dennem er alt for vel bekient at bemelte Niels Rometvedt aldeles inted er ejende, Ligesom at de til hinanden ej ere beslegtede. Fogden indlod derpaa Sagen under Retferdig Dom.

Afsagt!

Dend indstefnte ægtegift Mand Niels Rometvedt bør for den begangne paastefnte Forseelse, betalle Dobbelte Lejermaals bøder med 24 rd: eller i Mangel deraf at straffes paa Kroppen, Mens da Acten viser at hand inted ejer, flyder deraf

1756: 62b

At hans Maj:ts Cassa inted {inge} udj Formue hos ham kand tilfalde. Det paadømte udredes \og efterkomes/ 15 dage efter denne Doms Lovl: forkyndelse under adferd efter Loven.

Fogden til dette ting tiid og Stæd hafde Ladet indkalde Ole Gillie samt Knud Samuelsen Melland begge af Bremnes Sogn, Findaas Præstegield, For forøvet Slagsmaal sidst afvigte Lang Fredag {paa} ved Søen paa den gaard Melland, til at anhøre saavel Vidner udj Sagen, som derefter at Lide Dom følgel: Lov og Forordninger.

De indstefnte bleve paraabte og mødte da allene Knud Samuelsen Melland.

Stefne Vidnerne Johannes Oldereid og Joen Tormoesetter afhiemlede under Eed at de for meere end 14 dage siiden Lovl: hafde Stefnt den bemelte Ole Gillie for hans boepæl.

Den Mødende Knud Samuelsen tilstoed Ligesaa at være Lovl: Stefnt i denne Sag.

{ud af} de indstefnte vidner {møtte} Ole Ingebretsen Melland og Guttorm Gundersen Sortland, Møtte for Retten og efter aflagde Eed og Rettens formaning at sige sin Sandhed, provede Vidnet Ole Melland saaleedes at da hand sist afvigte Lang Fredag kom neer til Søen paa hans gaard, Sagde Ole Gillie at de hafde uden at nefne nogen Persohn, slaged hans baad i tue, og da vidnet var om at sette sin baad ud af Nøsted paa Søen, Saae hand sig tilbage, at Ole Gillie og dend indstefnte Knud Samuelsen var sammen og drogedes, \allene udj axlerne/ {Men kunde icke sige} Men icke udj Haar, kastede saa hindanden udj Marcken, Men saa icke at de slog hin anden, kunde ellers icke sige hvem af dennem der begynte eller først tog i en Anden, og efter at vidnet bad den indstefnte Knud Samuelsen Mælland at hand saadant skulle begive og hvorfor de {Lod} forlod Klammeriet og skiltes fra hinanden.

2det Vidne Guttorm Gundersen Sortland aflagde Eed og vandt i et og alt som første Vidne udsagt og forklaret haver.

Knud Samuelsen tilstod hvad Vidnerne har udsagt, Sagde og derhos at Klammeriet kom af den beskyldning Ole Gillie ham urettelig paadigtede, Mens icke var hand der udj skyldig, icke heller tilføyede nogen af dennem hin anden skade.

Actor begierede Lav dag for den udeblefne Ole Gillie.

Eragted.

Ole Gillie gives Lav dag til næste Rett at møde med tilsvar i denne Sag, som til samme tiid udsettes.

Fogden til dette ting tiid og Stæd hafde Ladet indkalde Tøres Bielland og Omund Eldøen, til at Anhøre vidner og at Lide Dom, formedelst at de afvigte Aar, sadt hans Ordre overhørige, til at gjøre Hr: Obriste Lieutnant Richellieu den frie skydsning, som hand efter den Allernaadigste Forordning af 28 Martj 1746. fandt sig beføjed hannem at foranstalte, og at erstatte den omkostning som hand til skydsningen for deris vegerlighed maatte

1756: 63

udgifve.

De indstefnte møtte icke efter paraabelse.

Stefne vidnerne Anders Bandedahlen og Knud Pedersen Afhiemlede under Eed at de for meere end 14 dage som foran indførdt i denne Sag haver Lovl: Stefnt Enhver for Deris boepæl.

Fogden maatte begiere Laug dag for de udeblevne.

Eragted.

De indstefnte Tørris Bielland og Omund Eldøen gives Laugdag til næste ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Fogden, at da hannem her er tilkiendegivet, hvorledes den Huus Mand Ole Johansen med den Spedalske Sygdom er behefted, og saasaasom!! hand inted til \hans/ indlemmelses bekostning udj Hospitalet, var ejende, Saa var hand anholdende, at hanem maatte fra den Høje Øvrighed maatte udvirkes Naadigste tilladelse paa Amteds sædvanlige og nu brugelige bekostning, udj Hospitalet at blive indtaget, Thi som det da nocksom i sig selv var øjensynlig at den bemelte Huusmand, med denne bedrøvelige Svaghed var befengt, Saa til Eet Lovskicket Tingsvidnes erholdelse om hans fattige tilstand, var hand Almuens Svar forlangende, om dem icke er bekient at denne Huusmand aldeles er udj meged fattige og slette omstændigheder, hvortil den samtl: Almue Svarede, at dennem nocksom er bekient, hans meged slette og fattige Omstændigheder, Saa at hand til sin indlemmelses bekostning udj Hospitalet inted er ejende, og at de alle Eenstændig bad at Øvrigheden for den Høje Øvrighed ville see udvircket den Naade, at hand som et saa svagt og uselt Menneske med første udj Hospitalet maatte blive indtaget.

Fogden begierede herom tingsvidne som blev bevilged.

Fogden tilkiende gav, at da hannem saavel af Præst som Almue er vorden andraged den usle og bedrøvelige Spedalske Svaghed med hvilcken den Danne qvinde Anna Siursdatter den Dannemand Gunder Ottesen Aadlands ægte Hustrue, er behefted med, og at hun formedelst den frygt og fare, som deraf denne Svaghed staar, ved Øvrighedens hielp maatte sees forskaffet at hun Kommer ind i Hospitalet; Thi efter saadan Præstes og Almues, som Huusbondes ansøgende, var hand til Eet Tingsvidnes erholdelse Almuens Svar og indhændtning begierende, at som den bemelte hendes Huusbonde vel er siddende paa sin egen Odels jord, om hand da icke med saadan giæld er behefted, at det icke nogensinde haver været mindre nu er ham muelig at udreede nogen skilling til hendes indlemmelses bekostning, Hvortil de alle Eenstemmig Svarede, at saadant sig Rigtig forholder, og at hun i høyeste trenger til den Høje Øvrigheds Naade, at hun som Andre fattige, maatte tillades udj Hospitalet at blive indtaget.

Fogden var herom tings vidne begierende, som blev bevilged

1756: 63b

Dernest blev Læst

1te Eet Skifitebrev forretted paa gaarden Berøen efter Ingebret Povelsen slutted d: 17 Febr: 1756, som udviiser at Sterfboets ejendom i gaarden Berøen som var 2 pd: 13 Mrk: Smør er saaledes udlagt paa Encken 21 Mrk: Smør og paa Datteren 1 pd: 16 Mrk:r Smør, item Sterfboets ejendom i gaardene Nøchling Mæhland og Stochvigen er udlodnet paa Encken saa som i gaarden Nøchling 4 ½ Mrk:, i Mæland 1 pd: 3 ½ Mrk: Smør og i Stochvigen 12 Mrk:r,

2det Eet Dito forretted paa gaarden Haavigen efter Endre Danielsen som viiser at Sterfboets ejendom i gaarden Haavig med Steensland tilsammen 1 Løb 1 pd: 13 ½ Mrk: Smør er saaledes blevet udlagt neml: paa Encken i gaarden Haavig 1 pd: 11 ½ Mrk: og Stensland 18 Mrk: tilsamen 2 pd: 5 ½ Mrk:, Bertel Endresen 4 Mrk:r Lars Endresen 18 Mrk:r, Barbroe Endres Datter 5 Mrk:r Endricka Endres Datter 6 ½ Mrk:, Tosten Endresen 4 ½ Mrk:, Johanes Endresen 9 ½ Mrk:, Marj Endres Datter 4 ½ Mrk: og Catharina Endres Datter 4 Mrk:r tilsammen som udgiør bemelte 1 Løb 1 pd: 13 ½ Mrk: Smør,

3de Eet ditto forretted paa gaarden Saxeid efter Anna Jansdatter, som udviiser at Sterfboets ejendom i gaarden Saxeide 12 Mrk:r Smør er saaledes blevet udlagt saa som paa Sønnen Gunder Gundersen 5 Mrk: Smør Lars Gundersen 5 Mrk: Smør og paa Datteren Mette 2 Mrk:r Smør

Viidere blæv!! Læst

Hr: Sorenskriver Hesselbergs Auctions Skiøde paa Storøens Hoved Kierke til Jan Galthung og Joen Nyegaard med alle dens underliggende herligheder for den Summa 450 rdr: dateret d: 26 Junj 1756.

Hr: Michel Gram fremkom for Retten og gav tilkiende at hand til dette Ting tiid og Stæd med Muntl: varsel haver Ladet indstefne sine Naboer paa gaarderne Tvedte, Lundemansverch og Lunde neml: Aanen og Torbiørn Tvedte, Ole og Johannes Lundemansverch, samt Torbiørn, Hans Halversen og Peder Lunde, fordie at de ej vil holde vedlige en Sædvanlig Skiftes gaard imellem ovenmelte gaarder og Citantens paaboende gaard Watnes udmarcker, Derom at anhøre beviis eftter Loven og erstatte Processens Omkostninger.

Af de indstefnte mødte icke fleere end Johannes Thommesen Lundemandsverck hvilcken vedstoed at være Lovlig Stefnt, desligeste \tildstoed/ at hand tilligemed de øvrige indstefnte er Pligtig at holde vedlige dend paastefnte gierdesgaard, saasom at hand det første skie \kand/ vil see sin Andeel deraf Repareret og i Stand sadt.

Stefne Vidnerne Anders Bandedahlen og Knud Pedersen Hougen bekræftede ved Eed at de for meere end 14 dage siiden i denne Sag som ovenmelt haver Lovl: Stefnt de Ofven \be/meldte og udeblefne Opsiidere paa ovenmelte gaarder.

Citanten begierede Laug dag for de udeblefne Vederparter.

Eragted

de Lovlig stefnte mens udeblevne Vederparter gives Laudag til næste ting at Møde med til-

1756: 64

svar i denne Sag.

Madame Gorm gav tilkiende at hun til dette ting tiid og Stæd med Muntlig varsel har ladet indstefne Huusmanden Rasmus Stoursøen for Skyldig giæld 5 Mrk: 8 s: {betalle} betreffende, at taale Dom og erstatte Processens Omkostninger.

Dend indstefnte Mødte icke eftter paaraab

Stefne vidnerne Anders Bandedahlen og Knud Pedersen bekræftede ved Eed at de for meere end 14 dage siiden i denne Sag som ovenmelt Lovl: haver Stefnt Rasmus Stoursøen for hans boepæl paa Stoursøen i hans Hustrues paahør, som tilstoed Kravets Rigtighed.

Citanten begierede Laug dag for den udeblefne og Lovlige Stefnte Rasmus Stoursøen.

Eragted

Sagen udsettes til næste Ting.

Velædle og Velbyrdige Hr: Cammer Raad Andreas Heiberg som Ejer af Deris Maj:ts anpart Korn og Smaae tiende i Føyens Skibrede, Storøens Sogn undtagen fremstillede sig for Retten og gav tilkiende, at da hand uventelig maae fornem/m/e, at adskillige Ejere og Opsiidere paa gaarder, som eftter Matriculen bør svare Korn og Smaae tjende!! (tiende), er falden paa de tancker, at naar de legger gaarders ager til Engebøe, og inted Korn avler derpaa, de da uanseet at gaarderne er i fuldt brug og beboelse, i andledning af Loven bør være frie for Korn tjendens ydelse, og at mange som finder sig bedre fordeel ved at samle Høe af agrene, eftterdie Smøret nu er i stoer priis, end at samle Korn deraf, Søger paa den Maade at forkorte og fravende tiendetagerne, jae end og deris Maj:t self, i fald \at/ hand icke sin anpart hafde bordtsolt, Den Korntiende som gaarderne eftter Matriculen bør yde, Da paa det saadan i ..iqve(?) ej skal blive ald for almindelig og Giestgiveren Jonas von Høven, som foruden Giestgiveriet Folgerøen Nr: 72 i Føyens Skibrede Skyldende eftter Matriculen 9 Mrk:r Smør, hvoraf inted

tiendes, \ejer og/ bruger den der ved Liggende gaard under Flatnes Nr: 71. skyldende i Skatt 1 pd: Smør, Men i Landskyld $\frac{1}{2}$ Løb Smør, Som efter Matriculen bør svare baade Korn og Smaae tiende, som den fornemste der vil Maintinere den Satz og paastaar at hand for tiendes ydelse af forbem:te gaard Flatnes bør være befriet, efterdie hand og hans Formænd har Lagt gaardens ager til Engebøe, for der at drage Melck og Smør til Giestgiveriets fornødenhed, hvoraf de finder større fordeel, end af det Korn derpaa avles; Saa har Comparenten været forarsaged til dette Ting tiid og Stæd med Muntlig varsel Ladet indstefne bem:te Jonas von Høven, at Lide Dom til at betale Deris Maj:ts anpart Korn og Smaae

1756: 64b

Tiende af forbemelte gaard Flatnes efter Matriculen med $\frac{1}{3}$ vog Korn eller i den Stæd efter vedtagne Maade med penge $10 \frac{2}{3}$ s: og udj Smaa tjende $1 \frac{1}{3}$ s: tilsamen 12 s: og det for den tiid Comparenten har været authoriseret Deris Maj:ts anpart tiende at oppebære Neml: fra 1751 Aars begyndelse til 1755 Aars udgang, som er for 5 Aar 3 Mrk: 12 s:, samt Processens Omkostning at erstatte. Og til dend Ende i Rettelagde Velbemelte Hr: Kammer Raad Heiberg en af Fogden Velædle Andreas Juel Verificeret Extract af 1667 Aars Matricul for Sundhords Fogderie for saavit gaarden under Flatnes angaar, som udviiser at til bemelte gaard Flatnes baade for den tiid har svared og da er bleven paalagt fremdeeles at Svare baade Korn og Smaae tiende. ernefnste attest af forbemelte dato blev oplæst.

Fordie den indstefnte Jonas von Høven møtte icke efter paaraab, førde Citanten Stefnen vidnerne Anders Bandedahlen og Knud Pedersen Leervig, som ved Eed bekræftede at de i denne Sag for meer end 14 dage, saaledes som inCammineret er, for Citanten Lovlig haver Stefnt Giestgiveren Jonas von Høven.

Citanten begierede Lavdag.

Eragted!

Jonas von Høven som Lovl: Stefnt men nu Absent, gives Laug dag til næste ting at møde med tilsvar i denne Sag

Paa Fogden Hr: Cammer Raad Heibergs fremsadte qvestion angaaende huusmænd gav dette Skibredes Almue i Eet og alt det same svar som de forige Skibreder givet haver, og hvor om Tingsvidne blev udstæd

Dernest blef Publiceret

1 Skiftebrev forretted paa gaarden Trones i Hardanger Fogderie d: 7 Oct: 1754 efter Lars Torbiørnsen {at} som viiser at Sterfboets ejendom i gaarden Nordholme 1 pd: Smør 1 giedskind er paalodnet følgende saasom paa Datteren Britta Lars!! (Larsdatter) 12 Mrk: Smør 1 gskd: for 29 rd: 1 Mrk: $10 \frac{2}{11}$ s: og paa Encken Borni Anders Datter 12 Mrk: Smør for 16 rd: 4 Mrk: $5 \frac{9}{11}$ s: tilsamen som udgiør 1 pd: Smør 1 gskd: for den Summa 46 rdr:

Viidere blev Læst

Hr: Sorenskriver Hesselbergs udgifne Auctions Skiøde til Hr: Wendelboe paa gaarden Kaarevig af Skyld, indbereignet Sæbøe, 2 pund Smør for den Summa 402 rd: 5 Mrk: 15 s: Dateret 25 Junj 1756.

Og Hr: Vendelboes udgifne Obligation til Formynderne Johannes Nærness, Guldbrand Nedre Waage og Niels Olsen Torrang samt Niels Larsen Tidslevold paa Capital 402 rd: 5 Mrk: 15 s: imod Pant i gaarden Kaarevig af Skyld 2 pd: Smør dateret 26 Junj 1756.

Paa Fogden Juels tilspørgende angaaende første bøkler for nest afvigte aar 1755 af Halsnøe Klosters godtz, herudj Skibredet, Svarede Almuen at dennem ej er bekient at flere gaarder

eller gaardeparter er blevet bort bœxlet end udj gaarden Vold $\frac{1}{2}$ Løb Smør $\frac{1}{2}$ hud til Lars Olsen,

1756: 65

udj gaarden Wespestad 18 Mrk: Smør $\frac{1}{4}$ Hud til Niels Hansen udj gaarden Eye 18 Mrk: Smør $\frac{1}{2}$ buckskind til Søren Knudsen, og Endelig udj gaarden Houchenes $\frac{1}{2}$ Løb Smør $\frac{1}{2}$ huud til Salemon Olsen, og ej fleere, herom blev tings vidne udstæd.

Dernæst blev Restancen stoer 402 rd: 2 Mrk: 8 s: for Retten oplæst og af alle uimodsagt.

Som ej Viidere ved dette Ting efter 3 ganges udraab var at forrette, blev Retten for dette Skibreede ophævet.

Anno 1756 d: 28 Maj!! (Junj) blev holden almindelig Skatte og Sage ting holdet!! med Fiære Skibredes Almue paa Ting stædet Leervigen og Retten betient med eftterskrefne otte Eedsorne Laug Rettes mænd Nafnl: Thoer Feraas, Lars Løvaass, Hellie Mølstre i hans Stæd Niels Øchland, Rasmus Førde i hans Stæd Tarald Housgier, Halsteen Møchlevold i hans stæd Aslack Wahlen, Hans Ove i hans Stæd Ole Flaaden, Svend Stoupe og Tollef Espenes. Overværende Kongl: Maj:ts Foged Velædle Andreas Juel med meenige tingsøgende Almue.

Hvornest allerunderdanigst blev Læst de foran Speciel Extraherede Kongelig allernaadigste Forordninger og andordninger.

Dernest blev følgende breve Publiceret saa som

1te Hr: Sorenskriver Hesselbergs udgifne Auctions Skiøde paa Sveens Sogns Konge tjende til Jens Olsen Horneland for den Summa 313 Rixdlr: dateret 28 Junj 1756.

2det Torbiørn Larsen Brochenesses udgifne Skiøde til Niels Larsen Rabben paa gaarden Brochenes af Skyld 1 pd: 6 Mrk: Smør for Kiøbepenge 20 rdr: dateret 23 Febr: 1756,

3de Johanes Olsen Vihofdes udgifne Pante Obligation til Lars Olsen Lindaass paa Capital 29 rd: imod Pant i gaarden Øvre Vihofde af Skyld 1 pd: 14 Mrk:r Smør dateret 28 Junj 1756.

4de Peder Ulveragers udgifne bœxel Sedler!! (Seddel) in duplo paa 1 Løb 1 pund Smør 1 Vog Korn udj gaarden Ulverager til Hans Olsen med bemelte Lejlendings paateignede Revers paa den Eene dateret 28 Junj 1756.

5te Eet Skiftebr: forretted paa gaarden Nonslie d: 30 Augustj 1754 og Sluted d: 30 Martj 1756 som udviiser at Sterfboets ejendom i gaarden Nonslie som er var!! 2 pd: 12 Mrk: Smør saaledes blevet udlagt Neml: paa Encken 1 pd: 6 Mrk: Smør paa Sønen Erick 6 $\frac{2}{3}$ Mrk: paa Nickolai 6 $\frac{2}{3}$ Mrk:, paa Datteren Synneve 3 $\frac{1}{3}$ Mrk: Smør paa Helga 3 $\frac{1}{3}$ Mrk: paa Berthe 3 $\frac{1}{3}$ Mrk:, paa Dordej 3 $\frac{1}{3}$ Mrk: paa Lisbet 3 $\frac{1}{3}$ Mrk:, tilsamen som udgiør 2 pd: 12 Mrk: Smør

6te Eet dito forretted paa gaarden Torsvold efter Guttorm Guttormsen sluted d: 13 Februarj 1756 som udviiser at Sterfboets ejendom i gaarden Torsvold med underliggende Hagestrand \1 Løb 9 Mrk:r/ er saaledes blevet udlagt neml: paa Encken 1 pd: 12 Mrk:r paa Datteren Elj 12 Mrk:r paa Marithe 11 Mrk:r paa Zirj 11 Mrk: og paa Anna 11 Mrk:r er tilsammen bemelte 1 Løb 9 Mrk:r

og 7de Eet dito forretted paa gaarden Houglan efter Tollef Tollefsen som udviiser at Sterfboets ejendom i gaarden Houglan 1 Løb 2 pd: 14 $\frac{1}{2}$ Mrk: Smør er saaledes blevet

udlagt, neml: paa Encken 2 pd: 14 ½ Mrk: paa Sønnen Tollef 14 Mrk:r paa Jørgen 14 Mrk:r paa Torbiørn 14 Mrk:r paa Siur 14 Mrk:r paa Datteren Karj 8 Mrk:r og paa Datteren Sessella 8 Mrk:r, tilsammen som udgjør bem:te 1 Løb 2 pd: 14 ½ Mrk: Smør.

Velædle og Velbyrdige Hr: Cammer Raad Andreas Heiberg indfant sig for Retten og gav tilkiende, at da der udj det ved hans allerunderdanigst aflagde Reignskab pro Ao: 1753. for Fiære Skibrede fremlagde Ordinaire Tingsvidne angaaende de uvisse indkomster af forseelse er forbiegaaet at tilføre Almuens svar paa den 5 qvestion Nemlig om dette aar 1753 i dette Fiære Skibrede har været nogen Jord drott eller Self ejer som under sin egen paaboende gaard har brugt nogen Anden

1756: 65b

Hannem tilhørende gaard eller Pladtz, hvoraf ved Loven paabydes dobbelt Skatt. Saa i andledning af anteignelsernes 1te Post udj bemelte 1753 aars Reignskab som i Retten blev anvist, begierede Velbem:te Hr: Cammer Raad og Foged Heiberg at Lænsmanden og Almuen maatte end nu derom til Eet Tingsvidnes erholdelse giøre Deris Sandferdige forklaring. Den ganske Almue dertil Svarede: at udj det omspurdte aar 1753 har ingen Jord drot eller Self Ejer herudj Skibredet brugt flere end Deris egen paaboende gaard og Pladz. Velbemelte Hr: Cammer Raad Heiberg var herom Tingsvidne begierende som blev bevilget.

Paa Fogden Nock bemelte Hr: Cammer Raad Heibergs fremsadte qvestion angaaende Huusmænd, gav dette Skibredes Almue som de forige Skibreders Almue det self samme Svar og forklaring, og hvorom Tings vidne Ligeledes blev udstæd.

Formedelst aftenens paakome opsettes Retten til i Morgen.

Dagen nest eftter som var d: 29 Junj blev Retten med forbemelte Skibrede atter sadt paa Ting stædet Leervigen og Retten betient med forbem:te Laug Rett i overværelse af Stædets Foged Velædle Hr: Juel

Fogden tilkiendegav, at da hanem udaf Lænsmanden for Fiære Skibrede Tollef Hougland og flere Danemænd er anmeldet, hvorledes at den unge dreng Søren Gundersen fød paa gaarden Ulverager, med den bedrøvelige Spedalske Sygdom er angrebet, og uagted at de derfor haver søgt ald muelig Raad {Li} det Lidet for den Svage har hiulped, udbad derfor, at hand ved Øfrigheds hielp udj Hospitalet maatte vorde indtaget, til sin indlemmelses bekostning ejede hand ej viidere, end som hannem eftter afdød Fader følgelig det i Retten Producerede Skifttebrev 17 rd: 2 Mrk: 6 s: samt eftter Een afdød broder 3 rd: 2 Mrk: 6 s: tilsamen 20 rdr: 4 Mrk: 12 s: hvor fra bliver dog at afgaae 6 rd: som Formyndere paa hans Cuur forgiæves har anvendt, bliver saa til Rest 14 rd: 4 Mrk: 12 s: For det øvrige, at hannem maatte vederfares den Naade som andre Fattige af Ampted skeer, neml: paa Almues bekostning i Hospitalet at blive indlemmet. Fogden derpaa tilspurdte saavel den tilstæde værende Almue som Laug Ratted, først! Om dennem icke er bekiendt, at denne Dreng, saaleedes med dend Spedalske Sygdom er beheftted, og dernest om hand er mere ejende end de nu angivne Arve Midler som bliver till Rest 14 rd: 4 Mrk: 12 s: Hvortil den tilstæde værende Almue tillige med Laug Rett Eenstemmig Svarede: i henseende til det første, At hans Svaghed des verre viiser sig des verre alt for meged for Eenhver, og i henseende til det Andet, At de icke veed hannem meere at være ejende end som anført er. Fogden begierede dette til sin under-

1756: 66

danige forestilling for den høye Øvrighed beskrevet meddeelt.

Fogden til dette Ting Tiid og Stæd hafde ladet indkalde Drengen Erick Olsen Flaaden tilligemed Pigen Aagaatta Anders Datter Vestvig for med hin anden begangne Lejermaal og Barne avling, og det forinden nogen af Dennem hafde været til Confirmation, til at Liide Dom følges: Lov og Forordning.

De indstefnte blev paraabte, Men Mødte icke, Thi udbad Fogden at de for Retten fremstillede Stefne vidner maatte aflegge Deris Eders!! Edelige forklaring om Stefnings Lovlige forkyndelse.

Stefne Vidnerne Lænsmand manden!! Tollef Houglund og Joen Lindaass aflagde Eed at de for meere end 14 dage siiden som ovenmelt i denne Sag {havlig} haver lig!! (Lovlig) Steft de paagiældende.

Fogden, uagted, at Pigen ved hendes Fader haver erlagt de bøder hans Maj:ts Lov paabyder, og Dreng!! (Drengen) formeener sig, fordie at henhøre til Marin Lægd, at nyde got af den Kongl: Naade som for første Lejermaal for Straf at blive befriet, Men som først Loven kræver Straf fordie de begge forinden Confirmation haver begaaet forseelsen, som og ved seenere høye andordning, det er afgjort at ingen af denne Kongl: Naade Nyder gott, undtagen de som virckelig have aflagt Eed og Staar indført udj den saakaldede Hoved Roulle. Thi begierede Fogden at dennem til neste Rett, maatte gives Lavdag for at anhøre Dom.

Eragted!

De indstefnte og udeblefne gives Lav dag til neste Rett

Fogden i Rette æskede den Tings vidne Sag imod Kremmeren og Giestgiveren Jochum Nielsen og Told betienten Sivert Efgie, og siiden ingen udaf de vidner, som om tildrageligheden skulle prove end nu møder icke, Saa begierede hand at dennem udaf Retten endnu nermere foreleggelse til næste Rett Persohnlig at møde.

Eragted!

de indstefnte {vidner Kremmeren Jochum Nielsens Kieriste Kristine Nielsens} Harald Olsen og Else Marie Kiernagelen, og Encken Anna og hendes tieniste Pige Susana paa Kiernagelsholmen, samt Jochum Nielsens Kieriste Kirstine Nielsens, forelægges under Lovens fals maal til næste Rett Persohnlig at møde for Deris Vidnes byrd udj Sagen at angive.

Engel Balleseim af Strandvigs Skibrede Ous Præstegield, haver til dette Ting tiid og Stæd, muntlig Ladet indstefne Ole Øchland og Hustrue Karj Øchland, jtem tieniste Pigen Ragnilla Hans Datter, fordie de fra ham nest foraar nyelig for Pintse tiider skal have bort taged eller Staalet et Gied kied af de Slagter bæster hand hafde samlet, hvilcket kied blev bort staalet en Nat {p} af en tilluckt Lade paa gaarden Nedre Wahlen, der om anhøre Prov

1756: 66b

Og de alle \at/ Liide Dom eftter Lov og Forordninger, samt at erstatte Processens Omkostninger.

Af de indstefnte vederparter Møtte ingen anden end Manden Ole Øchland, som vedstoed at være Lovl: varslet, desligeste at hans Koene den indstefnte Karj Øchland og tieniste Pigen Ragnilla Hans Datter ogsaa Er Lovl: Indstefnt.

Vidnerne Tøris Øckland og Aslack Wahlen samt Endre Vahlen mødte tillige og vedtogtog!! Lovl: varsel, Endelig er og indstefnt til Vedermehle Endre Trofaass; hvilcken sidste tilstod at Citanten kiøbte det paastefnte Kied hos ham.

Eragted!

denne Sag udfordrer at Vidnerne maae blive afhørt ej allene i Ole Øchlands men end og de øvrige Indstefntes paahør, Thi gives saavel indbemelte Vederparter som vidner herved Laug dag til næste ting at møde med tilsvar og Edelig Disposition i denne Sag

Dernest blev Publiceret

Borgermanden Sr: Lauritz Smithes udgifne bøkseiddel som den der er Committeret paa Biskoppen udj Christiansand, hans udgifne bøkse brev paa 1 ½ Løb Smør i Bispestoelens gaard Strømøen til Tieran Siursen, dateret 2 April 1756.

Paa Fogden Hr: Juels tilspørgende angaaende faldne bøkser af Halsnøe Closters godtz, Svarede Almuen at ingen i dette Skibrede er falden.

Dernest blev Restancen over den 1te og 2 Termin for dette Skibrede oplæst stoer 350 rdr: 4 Mrk: 6 s: og blev af Almuen uimodsagt jae saaledes Rigtig at være

Som ej viidere ved dette Ting efter udraab 3de gange var at forrette, blev Retten for dette Skibrede ophævet

Anno 1756 d: 21 Julj blev Retten betient først paa pladset eller Øen Age Kaldet udj Waags Skibrede og siden paa eftermeldende Øer, udj andledning af Fogden Velædle Andreas Juels under nestl: 28 Martj til hans Excellence høy Velbaarne Hr: Stiftbefallingsmand von Cicignon indgifne forestilling og høystb:te Herres derpaa teignede Høye Resolution under 2 April, h: a:, og det med eftterskrefne 6 Eedsorne af Stædets Foged opnefnte Laug Rettes mænd Nafnl: Knud Jensen Rydland, Lars Hofstad, Lars Helleland, Peder ibm:, Ole ibm:, og Sallemon Hofstad. Den allegerede forestilling og høye Resolution blef derefter oplæst.

Fogdens Fuldmægtig Mons:r Niels Hundth indfant sig for Retten, for ved foranførte Skyldsetnings Forretninger at Observere paa Fogdens {Rett} Veigne Kongens Rett i alle Maader, i lige maade var Bøygde Lænsmanden Knud Larsen Rydland nærværende

Viidere indfant sig giestgiveren Sr: Jonas von Høvens Kieriste Magrethe Johanne von Høven, sig og udj Retten og Ligitimerede med Skiøde af 18 April 1755. at denne Agøen saavel som Vedøen, der før har ligget under Fittie hoved gaard, er hende {s} og Mand tilskiødet, tillige med de under Agøen henhørende Fiske Vaager, Om hvilcke Fiske vaager, som bestaar i Særedeleshed i halveparten, sc: Een Norden og en Sønden, af den Saa kaldede Age Strøm, Velbem:te Madame von Høven, frem

1756: 67

Viiste Een uSvekket underRettes Act \og Dom/ forretted af forige Sorenskriver udj Sundhordlehn afdøde Bendix Diurhuus og 6 Eedsorne Mænd d: 14 Junj 1686. Hvilcken Dom og Act Viiser, at disse 2de \halve/ Fiske Vaager \da/ tilhørte Fittie gods som nu er Solt til hendes Mand og hende

Vii besaae derpaa saavel Ageøen som Vedøen og befant at den første som dog er meget Steenig og hvorhelst Saare Lidet duelig Jord findes, fordie den ligger ud ved havskjerrerne, kand blive beboende af Een opsiider, Ligesom og Een Huusmand der nu haver en Liden Hytte eller Stue, samt en Liden andeel opryddet ager og Eng; den anden Øe neml: Vedøen er saare Ringe, beboes dog af en meged fattig Huusmand, som ved Eget Sleb har optaged Een Liden andeel ager og Eng, De 2de halve Fiske vaager under Age, bestaar udj Mackreel Fiskerie hvilcket er meged uvist, Thi nogle Aar for!! (faar) de \derudj/ noged og nogle Aar slet inted, \tedt/ under Age findes og Een Liden anden Mackreel Vaag hvorudj de

{undertiiden} \faar og/ kand faaet noget og {undertiiden} \de fleste faar/ slet inted. Af forbem:te omstændigheder og fordie disse 2de Øer var af Liiden Bonite, kunde Vii icke Rettere eller billigere skionne, end at de herefter bør Skattes og skyldes, saa som af Ageøen med sine under og tilliggende Fiske vaager, neml: af Agøen for 16 Mrk:r Smør, af Fiske vaagerne for 5 Mrk: Smør og af Vedøen for 3 Mrk:r Smør tilsammen 1 pd: Smør.

Fra Agøen og Vedøen begav Vii os til Tranøen udj Dito Skibrede, hvilcken Øe \som/ nu beboes af Opsidderen Johanes Thomesen, som same siden den 5te Augustj 1755 fra Fittie Hoved gaard haver tilkiøbt af Ole Michelsen Tosche, icke haver nogen Herlighed, thi til der til findes nu en Miserable Fæe hauge, fordie dend Øe som altid i umindelig [tiid]? har fuldt Pladset og hvoraf Opsidderens Fæe og andre bæster tilforn hafde fornøden beite om Someren, blev derfra Separeret og Solt en anden, berørte Aar 1755. Til denne Tranøe findes ingen Fiske voger, Saa at Herligheden dertil blot bestaar udj en Maadelig opryddet ager og Engeland, \med/ De Ringe Huusser herpaa findes har det sam/m/e Samenhæng som paa Age og Vedøen, Neml: at denne \SelfEjer eller/ Huusmand, Ligesom bem:te 2de Andre, ejer de Huusser som herpaa staar; Eftter vores nøyeste Skiøn, kunde Vi icke andet udfinde end at bem:te Øe, bør udj Skat og Landskyld, fastsettes {til} eftter dens bonite som er Ringe, til 8 Mrk:r Smørs Leje.

Anno 1756 d: 19 Augustj, blev Extra Ret udj følgende Justitz Sag, Sadt paa Tingstædet Sioe, Liggende i Schonevigs Skibrede, udj andledning af Hans Excellence Høy Velbaarne Hr: Stiftbefallings mand von Cicignons Høye foranstaltning under 3 Maj 1755. og Retten betient med eftterskrefne otte Eedsorne Laug Rettes Mænd Neml: Torgier Sioe, Anders Tofte, Hellie Sættre, Lars Lande, Peder Lande, Hans ibm:, Mikal Tofte og Lars Nedre Sæbøe, overværende udj Retten Kongl: Maj:ts Foged Velædle Andreas Juel. den allegerede Høje Ordre blev oplæst.

Fogden som mødte for denne Extra Rett og tilkiendegav, at da hanem udaf Præsten udj Schonevigs Præstegield Hr: Celius, var anmeldet, at den Encke udj Præstegieldet Synneve Jacobsdatter, skal være frugtsomelig, og at hun for Hannem haver bekiendet at Faderen med det barn hvilcket hun gaar, skal være den unge Karl Haldor Ludvigsen Soldat ved Hr: Capitain Hollefeldtes Etnæsche Compagnie, Hendes afdøde Mands Kiødelige Broder, Saa haver hand

1756: 67b

til denne Extra Ret samt Tiid og Stæd Skrifttl: Ladet indkalde ej allene bemelte Synneve Jacobsdatter til at være Rettens Examen undergiven og at Lide Dom for af hende begangne Lejermaals forseelse, Men end og bemelte Haldor Ludvigsen til vedermehle og at høre paa qvinde Meniskets bekiendelse, i hvilcken andledning hand og sit udgifne Stefnemaal for Velbemelte Hans Cheef haver Ladet anviise, Forbemelte Stefning af 30te Julj 1756 med sine paateigninger blev derefter oplæst.

De indstefnte neml: Encken Synneve Jacobsdatter og Soldaten Haldor Ludvigsen mødte begge for Retten vedstoed at være Lovl: Stefnit, blev derefter foruden baand og Fængsel frem stillet, da de begge vedstoed at dett producerede Stefnemaal er for Dennem Lovl: forkyndt, iligemaade Sisterede sig eftter Actors foranstaltning, for Reten Bøygde Lænsmanden Christopher Pedersen Gielmervigen, for som Defensor at paa agte Enchen Synneve Jacobs Datters tarv i denne Sag udj alle Lovl: tilfelde.

For Retten var ellers tilstæde Velbemelte Hr: Capt: Hollefeldt for som Chef at Observere ved Sagens Examination alt hvis Paa den indstefnte Soldates veigne Rettmessig i agt tages bør

Fogden derpaa 1t producerede forbemelte Præsten Hr: Celi!! (Celiuses) udgifne attest af 17 Augustj 1756 hvorefter at indstefnte Synneve Jacobsdatter for hanem udj Klockeren Ellias Ness og Medhielperen Biørn Vichens paahør og overværelse har tilstaaed sig at være besvangret af hendes Sal: Mands broder Soldaten forbemelte Haldor Ludvigsen, der nest en Extract udaf det Krigs forhør som der efter Hr: Kammer herre og Obrister von der O.hens(?) (Ohens) ordre og foranstaltning er holdet over bem:te Soldat Haldor Ludvigsen, hvorudj hand icke kand fragaae, at hand joe {med den indstefnte} haver haft Legemlig omgiengelse med et qvinde Menniske, Men foregiver at hand icke vidste {at det} andet end det var en ugift qvindes Persohn af Nafn Marita Johansdatter, bemelte Forhør af 20 Julj 1756 samt den allegerede Præste attest blev derefter for Retten oplæst.

Fogden {dernæst} tilspurdte dernest dend indstefnte Synneve Jacobsdtr: om hun fremdeles vil tilstaae sin bekiendelse for Præsten Hr: Celius at Faderen til hendes Barn er den indkaldte Soldat Haldor Ludvigsen, og at hun nu her for Retten med god Samvittighed vil udsige hvem der er den Rette Barne Fader. Synneve Jacobsdatter udj andledning af det fra Actors side tilfördte, Sagde at hun vel for Sogne Præsten Hr: Celius haver gjort den af ham anmeldte bekiendelse, Mens at same er aldeles uRigtig og hendes Sal: Mand Sæbiørn Ludvigsens broder indstefnte Haldor Ludvigsen icke er Fader \til/ det Barn som hun nu findes i Svanger \med/, det kand hun icke andet naar Sandhed skal følges, end tilstaae, hun Explicerede sig end viidere Saaleedes: At hendes

1756: 68

Vrange bekiendelse blev hun forhen den skeede truet eller skremt til af den ægtegift Mand sc: Syver Tunesvigen, som er hendes Barns eeneste og Rette Fader, truselen bestod efter hendes siigende derudj at Syver Tunesvigen udj stor Ivrighed Sagde hende, at dersom hun udlagde ham till Barne Fader, vilde hand slaae hilsen af hende Ligesom hun og icke skulle faae beskyldningen paa Ham, Men i det Stæd Vilde hand Mage det saa at øvrigheden skulle blive vreed paa hende, hand befallede hende tillige at hun skulle Nafngive forbemelte Soldat Haldor Ludvigsen for hendes Barns Fader. Aarsagen hvorfor hun blev forført jae saa got som tvinget af Syver Tunesvigen med ham at have Legeml: omgiengelse som skeede hos ham paa gaarden {...} \Indre/ Tunesvig 3de gange i og efter Juule Høytiden, bestaar derj at hand foregav at hand vilde ægte hende, naar hans Kone ved Døden afgick, hvortil hun dog icke gav noged jae ord, Men i det Stæd Sagde at Naar hans Kone døde tog hand hende icke. Viidere tilspurdte Fogden hende om den indkaldte Haldor Ludvigsen ej med hende har haft Legeml: omgiengelse og hvad tiid, Rs: Nej hand har aldrig med hende haft nogen Legeml: omgiengelse, Hun nægter dog icke at Haldor Ludvigsen omtrent 14 dage for nest afvigte Juule Høytiid en gang under 4re øjne spurdte hende om hun troede det at være Synd, om de Laae hos hin anden og da hun dertil gav det svar, at det var en Synd som Gud skulle bevare dem begge fra, fandt og Haldor sig derudi, og just fordie hendes da værende Huusbonde berørte Syver Tunesvigen i det same Hun og Haldor hafde bemelte Hemelig samtale sammen, kom af en hendelse ind til dennem udj en \Sænge/ boe paa Tunesvigen, faldt hand strax paa den tancke hvilcket hand siden adskillige gange for hende udlod sig med, at hun og Haldor samme tiid hafde Legeml: omgiengelse med hinanden og efter den tiid begynte Syver Tunesvig saa ofte Lejlighed gaves, at friste og forføre hende til Med hanem at begaae den begangne Synd, jae hand forsickrede hende og at hand umuel: var i stand til at giøre noged Barn, fordie hand paa sin Lønlige Lem hafde den Skade, som paa Bondeviis heder at være Halvkaakket.

Paa Rettens tilspørgende, Svarede Soldaten Haldor Ludvigsen det sam/m/e som hand udj Krigs Forhørret haver Declareret, Lagde og dette dertil at hand aldeles icke veed eller troer at have haft Legeml: omgiengelse med Synneve Jacobsdatter og at hand icke i Forhørret

Absolut har nægted gierningen kom der af at hand icke vidste hvad hand skulle troe efterdie Synneve Jacobsdatter hafde {giort} ham forført af Syver Tungesvig \og/ giort imod ham ovenbemelte Løgnagtige bekiendelse, angaaende den Legeml: omgiengelse hand skulde have begaaet udj sin overstadige beskienckede tilstand.

Fogden i andledning udaf den indstefnte Synneve Jacobsdatters bekiendelse her nu for Retten, at \den/ bondemand udj Schonevigs Præstegield Syver Larsen Tungesvig, Gift, skal være \den Rette/ Fader til det Barn med hvilcket hun gaar maatte begiere Sagen udsadt at hand bem:te Siur Tungesvigen ved Continuations varsel kand indkalde, baade

1756: 68b

Til at Høre paa qvinde Menniskets giorte bekiendelse og at være Rettens Examen undergigen, samt efter omstændigheder at taale Dom, til saadan tiid som Dommeren self behagentl: ville beramme, som joe før joe heller maatte skee, da qvinde Menniske her sidder Arresteret paa hans Maj:ts Casses bekostning, hvorhos og Actor udaf vel bem:te Hr: Capitain Holfelt, som ved Retten var tilstæde, begierede at hand behagentl: ville foranstalte at Soldaten Haldor Ludvigsen her for Retten maatte være tilstæde, den tiid, til hvilcken Sagen vorder udsadt, for at høre om af Syver Tungesvig noged ham anrørende kunde vorde fremført.

Capitain Holfeldt var det passerede beskreven meddeelt for same til Regiments Cheffen til viidere foranstaltning at see insinueret.

Eragted,

Sagen udsettes \efter Actors begier/ til andstundende 13 September, da indbemelte vederparter sc: Synneve Jacobs Datter og Soldaten Haldor Ludvigsen igien her haver at møde.

Anno 1756 d: 20 Augustj blev Extra Rett udj følgende Justitz Sag Sadt paa Ting stædet Leervigen udj Føyens Skibrede, udj andledning af hans Excellence Høy Velbaarne Hr: Stiftbefallings mand von Cicignons høye foranstaltning under 3 Maj 1755 og Retten betient med eftterskrefne otte Eedsorne Laug Rettes mænd Nafnl: Jørgen Hansen Øchland, Mads Nelsen!! (Nielsen) Hysingstad, Ole Rejnertsen Deggerness, Ole Jacobsen Indvehr, Torbiørn Johansen Hysingstad, Johannes Johansen Lillebøe, Peder Gundersen Sortland og Madz Andersen Watne. \den allegerede ordre blev oplæst/

overende!! (overværende) i Retten paa Stædets Foged Velædle Andreas Juels veigne hans Skriver Karl Hr: Rosenberg, der Producerede Een Skrifftl: Stefning af 29 Julj h: a: hvorved ægtegifte Mand bonden Peder Jacobsen Øchland af Findaas Præstegield og Bremnes Sogn, og ugifte qvinde Menniske Anne Ingebretsdatter, som er bem:te Peder Øchlands nu Levende Hustrues Fuld Søster, til denne Extra Rett tiid og Stæd er indkaldede fordie de med hinanden haver begaaet en blodskam, at hand hende haver besvangret, Derom at anhøre \hvad/ fra Actors Siide indkommer, samt de begge at være Rettens Examen undergigen, jtem at anhøre hvad Actor maatte finde tjenlig at indkom/m/e med, og Endelig at taale Dom til undgieldelse efter Sagens omstændigheder saaleedes som ved Lov og Forordninger er befallet, den allegerede Stefning blev udj Retten oplæst.

Af de indstefnte blev den Arresterede ægtegifte Mand Peder Jacobsen Øchland under vedbørlig vagt, dog uden baand og Fængsel, for Retten fremstillet, da hand frivillig og uden minste tvang inden Retten gjorde paa tilspørgende, for Retten følgende tilstaaelse og bekiendelse, 1te at hand som nu er 30 aar er fød og opfød udj bem:te Findaas Præstegield, er med fuld varsel Lovlig forkyndt det i Rettelagde Stefnemaal, 2det at hand omtrent 6 aar siden blev ægteviet til sin endnu i Live værende Kone Britta Ingebretsdtr: der er af same alder som ham og med hvilcken hand haver auflet 2de børn som er i Live og hvoraf det

sidste er 1 aar gl: 3de at den indstefnte Anne Ingebretsdatter er besagde hans Kones Kiødelige Søster, og Endelig for det 4de at hand med same Anne Ingebretsdatter

1756: 69

{om} \Som/ er af 25 aars alder, som ej har været eller er gift, haver begaaet den blodskam og avlet det barn som de nu begge tillaes for.

Anne Ingebrets Datter var Absent, fordie hun nu efter indhented paalidelig underretning end og af hendes Siæle Sørger, omtrent 8te dage siden falt udj Barsel Seng Saa at hendes Svagelige omstændigheder har forvoldet det Actor icke har tort Hazardere at Lade hende bringe hende!! denne Rettes dag til dette Stæd.

Efter Actors foranstaltning indfandt sig Mons:r Niels Gorm for som Defensor at Observere \ved/ Sagens Examination alt hvis som for oven bem:te Delinqventer kand være Retmessig at Observere, bemelte Defensor tilstoed ellers at Anna Ingebretsdatter Lovlig og med fuld varsels tiid er forkynt det indkomne Stefnemaal.

Mons:r Rosenberg indgav Sogne Præsten udj Findaass Præstegield Hr: Niels Hertzbergs til Actor afladte anmeldelse om den paastefnte forseelse af 9 Julj 1756 som blev oplæst. Mons:r Rosenberg udj andledning deraf at qvinde Menisket Anna Ingebretsdatters nu iværende svage omstændigheder, forvolder at hun denne sinde icke kand være her tilstæde for at udstaae den saa høyt fornødne Rettens Examination, maatte dernest finde sig paa sin Principals veigne aarsaged at begiere anstand udj denne Sag til en anden beleilig tiid samt at Retten ved Laug dag vilde indponere saavel Peder Jacobsen Øchland, som Anne Ingebretsdtr: at møde for denne Rett den tiid {og} paa dette Stæd som ved Eragtning fastsettes

Eragted!

Sagen udsettes til nest anstundende 14 Septembris, til hvilcken tiid Peder Jacobsen Øchland og Anna Ingebretsdatter herved gives Lavdag paa dette Stæd sig at indfinde for at være Examination og Dom undergiven.

Anno 1756 d: 4 September, blev Retten udj følgende odels Sag, Sadt paa gaarden Solaass, udj Haalandsdahlen, Ous Præstegield, og efter Stædets Fogeds opnefnelse betient med eftterskrefne otte Eedsorne Laug Rettes Mænd, Niels og Axel Schielbrigt, Johannes Kiøen, Johanes Hougervold, Lars og Joen Biøndahl, Peder Tombre i hans Stæd Guldbrand Haaland, og Guldbrand Bache,

Hvorda for Retten fremkom Samson Knudsen Echeland med sin antagne Fuldmægtig Procurator Hans Giøen som gav tilkiende, det hans Principal hafde for denne ærede Rett, Ladet indstefne Torjels Larsen Solaass Tambour ved Hr: Major Blichfelts Compagnie, for at Røddig giøre og indRømme for Citanten hans brugende part udi gaarden Solaass, der skylder i d: aarlig Landskyld 1 pund Smør, samt Processen at tilsvare og som Sagen er indCamineret med Skrifftl: Stefnemaal dateret Solaass d: {165} 8de December 1755, saa lagde hand samme udj Rette; hvilcket blev oplæst tilligemed Fogdens opnefnelse, Eet efter andet saa meldende.

Tambour Torjels Larsen Solaass, mødte for Retten og tilstod at det Producerede Stefnemaal [var] ham Lovlig forkyndt den paa Stefnemaalet anførte tiid, iligemaade Sagde hand at være bemelte 8de Decembr: 1755 afsagt fra gaarden, paa den Condition at Citanten samme tiid vilde den til brugs antage, jtem at de bøxel penge hand for den paastefnte part i Solaass, til Citantens Mor Fader Samson Marchuus haver udgivet, neml: 6 rdr: 1 Mrk: 8 s.; blev hannem ved Stefnemalets forkyndelse tilbudet, da hand ej same vilde Modtage, Endelig

1756: 69b

Sagde og Torjels Larsen at hand til denne tiid at møde paa dette Stæd og i denne Sag, haver nødt Lovlig varsel, til Slutning declarede Torjels Larsen Solaass at Citanten Samson Knudsen Echelands Moder Marita Echelands Fader Samson Marckhuus var Stamme!! Manden Hans Haldorsen Tveidtes Søn, indgav og dernest hans Fæste brev paa det paastefnte 1 pund Smør i gaarden Solaass dateret 27 April 1753. og tinglyst d: 11 Maj samme Aar som for Retten blev oplæst.

Procurator Giøen lod tilføre at hand i Rettelagde Eet Skiftebrev forretted eftter Samson Hansen Marchuus d: 17 Aug: 1755 som forklarer at Sterfboet den tiid var ejende ald gaarden Solaass 1 pd: Smør ½ hud, hvoraf Contraparten ickun beboer den halve deel eftter det i Rettelagde Stefnemaals udviis, bem:te Skiftte brev forklarer og at den afdøde Samson Marchuuses Fader Hans Haldorsen Tvedte haver sig tilhandlet heele gaarden Solaasses Skyld og brug d: 11te April 1692, bemelte Skiftebrev blev i Rettelagt og hvoraf blev oplæst saavidt som insigneret er. Endviidere lagde bemelte Procurator Giøen i Rette Citantens Skiøde som hand sig haver tilforhandlet af sin MorModer Samson Marchhuuses Encke Christie Torjels Datter, som hun haver Soldt til sin Datter Søn Samson Knudsen Egeland udj gaarden Solaass 1 pd: 18 Mrk: Smør, bemelte Skiøde fantes at være tinglyst d: 12 Maj udj indeværende Aar, det allegerede Skiødebrev Lagde hand i Rette og Lyder saaledes.

Dend indstefnte Torjels Larsen anviste dernest Skatte bogen for hans brugende bøxel Part udi gaarden Solaass med hvilken oplyses at samme hans Part er udj Skatte skyld 1 pd: Smør og i Landskyld 12 Mrk: Smør ¼ Huud, hvilken Landskyld til Smør Reduceret er 21 Mrk:r Smør, Ernefnte Torjels Larsen Meldte dernest at den anden bøxel Mand sc: Abraham Andersen bruger bøxelviis i Solaass udj Skatt og Landskyld accurat som Comparenten.

Citans!! (Citantens) Fuldmægtig Giøen fandt fornøden at fremstille for Retten de 2de indkaldede vidner Hans Torjelsen Giøen og Hans Hansen Hammersland, der haver at giøre fuldstændig forklaring om icke afdøde Samson Marchhuus Arvede gaarden Solaass eftter sin lang tiid tilforn afdøde Fader Hans Haldorsen Tvedt.

Eftter at saavidt i Sagen var passeret, frafalt Fuldmægtigen de 2de vidners førelse(?)hen var skeed eftter Comparentens forlangende. \..etes ..gen ..en den er oplyst/

Paa anfordring af Citantens Fuldmægtig anviste den 2den opsider Abraham Andersen sin Skatte bog for hans brugende Part i Solaass, som viiste det samme som den indstefnte Torjuls Larsens Skatte bog neml: at de 2 pund Mindre 6 Mrk:r Landskylds gods de i gaarden bruger haver udj Matriculen et og det samme Nr: af 76, og fordie begge Parter \i Solaass/ eftter Matriculen er et Mands brug fra gamle tiider af, Men siden for venskabs eller frenskabs!! (frenskabs) skyld er bleven forandret af vedkomende Ejere til 2de, Saa sagde Abraham Andersen at hand paa den grund icke har understaaet sig at disputere Citanten som Ejer, Comparentens

1756: 70

Parts \brug/ til nest anstundende foraar, helst fordie {ga}ald gaarden End icke kand Reignes for en Mands brug og Conceqventer ald forliden til 2de.

Procurator Giøen Lod tilføre at som Contra Parten selv haver tilstaaet og her inden Retten declareret, at Citanten Samson Knudsen Echeland er den Rette og sande odels Mand til dene gaard Solaass, og at hand neml: Citanten samme og haver beviislig giort med de af hans Fuldmægtig i Rettelagde Documenter, og da i andledning af forberørte omstændigheder, paastoed Comparenten paa sin Principals veigne at den indstefnte Torjuls Larsen Solaass, bør indRøm/m/e og Røddig giøre den paastefnte og af Contra Parten brugende part udj gaarden Solaass til nest anstundende Foraar og Fardag, i andledning af Lovens 3de bog 13 Capt: 1 art: samt samme bogs 14 Capt: 5te art: og Processens omkostninger, end ydermere gav

Comparenten tilkjende at Citanten er virkelig boets lids Mand, saa hand ej paa andre stæder veed at søge eller sette sin boepæl, udj det øvrige indlod hand Sagen til Doms

Parterne blev af Retten advaret til forliig Men dertil var de icke at beqvemme, Thi blev de fra Retten udviiste efter at de inted viidere hafde i Sagen at indvende end allerede!! allerede indført er, blev derefter af den ganske Rett Saaleedes Dømt og
afsagt!

Det Er inden denne Rett tydelig nok oplyst og bevist 1te at ald gaarden Solaass, som efter de anviste Skatte bøger følger: Matriculen er udj Skatteskyld 2 pund Smør og udj Landskyld til Smør 2 pund!! 2 pd: Mindre end 6 Mrk:r Smør, Er Citanten Samson Knudsen Nedre Echelands Moder Marite Echelands Fader Samson Marchhuuses Fader Hans Tvedtes Rette og Sande odel, dog helst Samson Marchhuuses siden hand har ejet bemelte gaard Solaass udj dobbelte Hæfts Aar, og for det 2det at Citanten Samson Knudsen Echeland sig sam/m/e gaard efter et produceret Skiøde af 11te Maj 1756 har tilforhandlet; Thi udj følge af vederparten Torjuls Larsens tilstaaelse som i blant andet bestaar derudj at Citanten har ingen gaard til brug Men derimod er boets lids, Kiendes udj følge Lovens 3 Bogs 13 Capt: 1 art: herved for Ret at ernefnte Odels Mand og Jorddrot bør tiltræde nest anstundende Foraars sidste Fardag bemelte ham bøxlede 21 Mrk:r Smør udj Solaass imod at Citanten Samson Echeland ved tiltrædelsen betaller ernefnte Lejlending de forhen tilbudne bøxel penge 6 rdr: 1 Mrk: 8 s: Skulle {ops} Lejlendingen Torjels Larsen have paa gaarden i sin brugstiid opsadt nye Huusser {enten} paa Nye tomt {Af fr} Enten af fremmede eller gaardens Skove, skal ham der for ved aftrædelsen skie vederlaug om hand dermed er fornøjd eller i Mangel deraf fløtte Huusserne bort til egen Nytte i Lovlig tiid. Skulle og noget Huus være opbygget paa Nye tompete paa denne gaard og hvis Materialer kand være taget af gaardens Skov, da skal samme følge gaarden imod Successor

1756: 70b

erstatte Antecessor de derpaa ved Hugster opbyggelse og deslige \anvendte/ bekostninger. Endviidere bør den indstefnte Torjels Larsen som icke Mindelig har villet fundet sig udi efter Actens udviis, at overlade bem:te sin Lejejord for den boes lidse Ejer og Odels Mand Samson Knudsen Nedre Echeland, betale ham udj Processens Omkostning 20 Rixdlr: det paadømte udreedes under Lovlig adferd.

Anno 1756 d: 13 September, blev Extra Ret atter sadt paa Schonevigs tingstæd Sioe efter udsættelse fra nestl: 19 Augustj, udi den imod Encke qvinden Synneve Jacobsdatter og hendes Sal: Mands broder Soldaten Haldor Ludvigsen, anlagde Justitz Sag, den af dennem med hinanden begangne barne aufling betreffende, og blev nu Retten betient af self samme Laug Rett som den forige Session beklædede

Actor fremstillede den Arresterede Synneve Jacobsdatter, Saa var og tilstæde den Angifne Barne Fader Haldor Ludvigsen, tillige med Commandeur Sergianten Jens Smith som mødte og den Arresteredes Defensor Lænsmanden Christopher Gielmervig, Saa da Actor i andledning af qvinde Menniskets seeniste bekiendelse her for Retten, at den Dannemand og bonde Siur Larsen Tungesvig skulle være den rette Barnefader til det barn med hvilket hun gaar, har hand indkaldet til denne tiid og Stæd bemelte Siur Tungesvig ej allene til at høre qvinde Menniskets bekiendelse Men end og at være Rettens Examen undergigen, samt efter Omstændigheder at Liide Dom, Saa var hand efter at af Retten først maatte indtages om hans Lovl: Varsel her til denne tiid og Stæd for det første dette af Retten begierende, at Qvinde Menniskets bekiendelse for Hannem maatte oplæses for at fornehmme hvad hand dertil med sandhed og en God Samvittighed kunde Svare.

Syver Tungesvig og Soldat Haldor Ludvigsen tilstoed inden Retten at de til dette Extra ting tiid og Stæd er Lovlig den første Stefned saaledes som oven er indførdt, og den sidste at anhøre hvad imod hannem udj Retten j denne Sag maatte fremkomme.

Eftter at fra Retten i andledning deraf at udi denne Sag Chandala indløber, var udviist de til stædeværende viidner og andre Sagen uvedkommende, blev qvinde Mennisket Synneve Jacobs Datters {sen} Sagens seeniste Session [givne bekiendelse]? udi hendes Soldaten Haldor Ludvigsen, Syver Tungesvigen, defensor Christoper Gielmervigen og Commander Sergianten Jens Smithes paahør udi Retten oplæst, tilstoed Synneve Jacobs Datter at samme j et og alt er Protocolleret som hun for Retten {bekj} haver bekjendet.

Syver Tungesvigen Sagde at hand er saa frie for at have haft Legeml: omgiengelse med Synneve Jacobs Datter, som hand var et Barn udj Moders Liv, og derfor kunde hand icke tilstaae den ham af hende tillagde uSandferdige beskyldning.

Synneve Jacobs Datter Sagde at hvis hun forige Rettens dag ej vilde

1756: 71

bekiende fordie Syver Tungesvig som hendes Barns Fader, da var fra værende, bestaar udi efterfølgende: 1 aar nestleden foraar siiden kom hun udj fuld aars tieniste hos ovenm:te Syver Tungesvig og noged hen paa Sommeren eftter at hand hafde taged den mistancke at hun med Haldor Ludvigsen hafde haft Legeml: omgiengelse, fordie Haldor og hun som foran er tilførdt hafde haft med hin anden en Løn: Samtale, Saa var det at Syver Tungesvigen tiid eftter anden ved alle Lejligheder begynte at friste hende om at begaae den Nu paastefnte syndige gierning, og naar hun som Lenge skeede derudj veigrede sig, Sagde hand at dersom hun icke derudj vilde tjene ham, som da hafde og end nu har en gamel Kone, kunde hand icke heller tjene hende udj andre ting, da hun og paaskiød at hun hafde været gift med en Mand som hun viste icke bedrev med andre saadanne ting, Svarede hand Saaleedes: jae! hand hafde en ung Kone hand, Men jeg har en gammel, naar hun og foregav at gierningen var syndig, Sagde Syver at hans Kone icke var plentere paa det, end at hun {jmedens han} Lod sig Ligge hos af hendes første Mand, jmedens hans Svage og gl: Kone Levede og der for syntes Siver at hans Kone icke heller kunde fortryde paa at hand laae hos den hand eftter Konens død vilde ægte; førend hand med hende fick tilladelse med hende at have Legemlig omgiengelse, som var var!! nestleden aars Som/m/er, skiendte eller skiældede hand hende over saa ofte hun forhen hafde veigret sig for gierningen, Ligesom hand og gjorde det sam/m/e saa ofte hun gjorde for at blive hans fristelser qvit tog til Skovs med sig, enten hendes eget ægte barn eller hans Liden Jætle Dreng, Øide(?) første Sammenleje hafde Syver mangfoldige gange snart hieme paa gaarden Indre Tungesvig og snart i sit baadenøst med hende Legeml: omgiengelse, dog {i Lige den gang} Liggende, Thi de fleste ganger op med væggene eller \og/ Sadt \hende/ paa en tønne og saaledes hver gang med hende hafde Legeml: omgiengelse, jndtil {ved} Kyndels misse tiider \udj Fasten/ indeværende aar, da hun for ham udj Tungesvig Nøsted bekiente at hun ved ham var bleven Svanger, og hvortil Syver Svarede hvis forhen er tilførdt, neml: at hand skulle slaae hilsen af hende dersom hun bekiende paa ham, jae om hun gjorde det, blev øvrigheden ophidset og vreed paa hende, Lagde og dette dertil at hun aldrig skulle faae det ind paa ham eller nogen Rett finde ham i denne Sag.

Actor eftter denne af qvinde mennisket nu giordte nøjere og Reenere bekiendelse at den indstefnte Siur Tungesvig ej allene skal have haft med hende saa adskillig Legeml: omgiengelse, hun siger ham end og under øyene tiiderne, Stæderne og hans brugte omgang, Med trusel Locking og Løfter, Men end og at hand til det Barn med hvilcket hun gaar, er den eneste og Rette Barne Fader; hvilcket hun hannem haver sagt, Saa formanede Actor hanem at hand ville tage Gud for øynene, viide at hand var en alvidende Dommer, og nu for

Retten siige sin Sandhed, den hand ville bestaae, om hand icke med hende har haft den Legemlig omgiengelse, som qvinde

1756: 71b

Menniske nu her for Retten haver bekiendt at hand saaleedes er hendes Barns Fader, hand gav ham og dette at betencke, at det ej vil være nock med en blot benegtelse, men her kræves Meere efter Lov.

Syver Tungesvig vedblev sin forige benægtelse.

Actor producerede saa den hannem af Præsten Hr: Celius giorte anmeldelse om denne besvangrelse af dato 26 Junj 1756 som blev oplæst for saavidt deraf insigneret er.

Siur Tungesvigen gav tilkjende at hand til dette extra Ting mundtlig har Ladet indstefne Soldat Haldor Ludvigsen at paahøre Prov, angaaende den omgang hand med Synneve Jacobs Datter haver haft saa og angaaende den tilstaaelse hand haver giort om at hand er hendes Barne Fader, og derfor søgt at faae andre sig samme barne aufling at paatage.

Soldat Haldor Ludvigsen tilstod at være stefnt saaleedes som oven er meldt,

{Syver Tungesvigen} Fogden da hand maatte fornehme at den indstefnte Siur Tungesvigen til denne Rett nu hafde indstefnt vidner, burde hand som den Hoved Mand med hvilcken hand i denne Action hafde at bestille, vel være stefnt for disse vidner at anhøre, Men til at forkorte Processen vedtog hand som den der var Lovl: Stefnt.

Defensor og i henseende til qvinde Mennisket Declarerede det samme som Actor, at uagted hun icke til disse vidner at paahøre, er stefnt, samme dog vedtog.

Citanten fremstillede sine indstefnte Vidner med begier at samme Edelig maatte afhøres hvilket og skeede saaleedes efter at at hvert Separatim blev forhørt, jmedens de øvrige var udaf Tingstuen.

1te Vidne Peder Roullestad aflagde Eed og vandt, at nestleden Vinter omtrent ved Kyndels misse tiider, da vidnet Een Hellig dag var Kommet i baad for at Reise hiem fra Aachre Kierke, Kom Haldor Ludvigsen Neer til Strandbredden og foregav at ville tale med Deponenten, som spurde hvorudj det bestoed, og fick til svar at det var noged besynderligt, som icke kunde fortælles førend Vidnet kom med ham under 4re øyne op paa Stranden af baaden, og efter at vidnet derudj hafde tiendt ham, Spurde Haldor Ludvigsen Vidnet, om hand icke hafde noged Bæbergield at overlade ham, Vidnet svarede, Nej! har jeg icke, jeg er ingen Apoteqver og hvad vil du med det, Dertil Sagde Haldor, Gud bedre, det var ilde, jeg er kommen i Labet med min Slægtning, Mens viidere hafde viidnet ikke at prove. Paa tilspørgende Svarede Vidnet at Haldor Ludvigsen den omprovede tiid ej nafngav hvad Slægtning det var hand var komet i Labet med, icke heller hvorudj Labeten bestoed, Vidnet har og icke siiden den tiid for noged Mors barn sagt det minste af de ord Haldor Ludvigsen for ham som meldt udlod sig med. Haldor Ludvigsen tilstod at Vidnets udsagn er ganske Rigtig

2det Widne Peder Waldre aflagde Eed og vandt, at Een Dag nestl: Vinter i Fastens tiid, som Haldor Ludvigsen kom til Schonevigs Præstegaard, og Deponenten, efter hans begier hafde fuldt ham neden for Huusserne, tiltalede Haldor ham saaledes: jeg er kommen i Forseelse med et qvindfolck og da vidnet spurde \om/ med hvad for Eet, Sagde Haldor at det var med hans broder Kone Synneve, Saa Sagde Vidnet, det bliver galt;

1756: 72

saa alt for jlde Sagde Haldor, jeg Kommer icke til Menniske meer, Viidere spurde Haldor Vidnet om hand icke viste noged hvormed hand kunde fordrive Fosteret, hvortil Vidnet

Svarede Nej, hafde og icke Viidere at prove. Haldor Ludvigsen, Vedtog dette vidnes udsagn for Sandferdig

3de Vidne Knud Halversen aflagde Eed og vandt at nestl: foraar i Vaarvinden kom Haldor Ludvigsen en Dag til gaarden Ferevig hvor Vidnet tjener og spurdte Vidnet, som hans Ven, om hand icke ville paatage sig at være Fader til det barn hvormed {...} indstefnte Synneve Jacobs Datter nu gaar svanger med, Mens efterat Vidnet strax saadant under Eed nægtede blev ej Viidere des angaaende jmellem Dennem talt hafde ej Viidere at prove. Haldor Ludvigsen vedstoed og at hvis det vidne haver udsagt medfører Sandhed

4de Vidne Ole Mickelsen \Soldat/ tjennende Hr: Celius udj Schonevig, sagde sig icke at have været til Guds bord, forklarede derfor uden Eeds afleg, at nestleden Sommer, omtrent 8te Dage for Sancte Hans dag, Kom Haldor Ludvigsen til Schonevig en Natt, efter Vidnet var nedlagt og bad Vidnet følge sig ud paa gaarden, hvilket skeede, og hvorpaa Haldor spurdte om icke Siur Tungesvig[s] Søn dagen tilforn hafde talt med ham, og som Vidnet svarede dertil Nej, spurde Haldor Vidnet om hand icke hafde hørt noget inden fra Tungesvigen, det og Vidnet nægtede, derpaa spurdte Haldor om icke Vidnet ville paatage sig at være Fader til det Barn indstefnte Synneve Jacobs Datter nu gaar med, Men Vidnet svarede Nej, fordie hand icke hafde gjort det og ej endnu været til Confirmation, spurde og derhos om Haldor hafde gjort det, hvorpaa Haldor udlod sig med disse ord, Nej hafde icke, Vidnet sagde Viidere at hand som hand hafde udladt sig med for Haldor, at i fald hand paatog sig at være Barne Fader om hand da icke der for skulle faae en god drængeboed, Svarede Haldor, joe du skal faae vel det, mens Haldor nefnte icke enten hand eller en anden skulle betale Pengene, da og vidnet til slutning Reent ud nægtede at paatage sig hvis Haldor som melt begierde, udlod Haldor sig med disse ord, for Resten giver jeg det Fanden. hafde ej Viidere at forklare, Mens sagde at alt hvis hand nu for Retten haver udsagt, vil og skal hand med uskad Samvittighed, beædige saa snart Saadant efter at hand har været til Confirmation, vorder forlanget. Haldor Ludvigsen gjorde om forbem:te Ole Præstegaardens forklaring den sam/m/e tilstaaelse som om de forige Vidners udsagn.

5te Vidne {Knud} Joen Knudsen Holmedahls Søn, gl: 18 aar har ej været til Confirmation forklarede uden Eed det sam/m/e som hand efter siigende vil beeedige om forlanges, naar hand \har/ været til Confirmation Neml: at Een SønDags aften {eftte} nestl: Foraar efter Plovaanden var lagt, som Vidnet samt indstefnte Synneve Jacobs Datter og Pigerne Marita og Ragnilla Indre Tungesvigen, {om Aftenen} hafde lagt udj en Boe paa Indre Tungesvigen, Saa sagde bemelte Synneve Jacobs Datter, Gud Give, jeg nu var saa sæll

1756: 72b

Som Helga Rafdahl, hun er kommen i med en uskyld Men det er icke jeg, hun faar være i Landet men det faar jeg icke; Endelig Sagde hand at berørte Synneve Jacobs Datter noget for den anførte bekiendelse skeede, bekiendte en Dag imedens hand og hun gick udj Tungesvigs Skoven og Markede, det hun Toelvee(?) Aar med hendes Mands broder Haldor Ludvigsen havde ført et syndigt Levnet, mens hvorudj same bestod, Nefnte Hun icke,

Actor, i andledning udaf dette Vidnes udsagn, formanede den indstefnte Synneve Jacobs Datter, at efttersom, dette vidne vil overtyde hende at hun for den beskylte Haldor Ludvigsen ej vil være frie, hun da som for Gud vil udsige sin Sandhed, om hun icke med bemelte Haldor Ludvigsen har haft Legemlig omgiengelse, og om hand skal være Fader til det Barn med hvilket hun gaar.

Qvinde Mennisket gjorde dernest frivillig og uden minste tvang for Retten udj stoer bedrøvelse og under grædende taarer, Saadan bekjendelse: At hun med hendes Sal: Mands broder indstefnte Haldor Ludvigsen Accurat 14 dage for nest afvigte Juuele Høytiiden efter Middag i Mørkningen udj Een Sænge Boe paa gaarden Indre Tungesvigen med hende hafde

Legemlig omgiengelse, dog Veed hun at hun icke derved blev med Barn; Syver Tungesvigen Sagde hende næste Morgen derefter at hand hafde Staaet og Hørt paa at hun {hafde} bemelte Aften hafde omgiengelse med Haldor Ludvigsen, Hun nægtede vel saadant i Førstningen, Mens da Siur Tungesvigen truede at ville angive gierningen for øvrigheden, tilstoed hun for Ham hvad hun med Haldor Ludvigsen som melt Aftenen tilforn hafde bedrevet, faldt og ilige maade Syver Tungesvigen om halsen og med grædende taarer bad, det hand icke ville aabenbare gierningen for Øvrigheden, Hun Lofte Ham og derimod det hun aldrig med Meerbem:te Haldor Ludvigsen skulle begaae saadan syndig Gierning; {føre} denne bekjendelse for Syver skeede \af/ hende noget fra gaarden Indre Tungesvig i Marken og førend hun bekjente, Sagde Syver til hende udj Staburet paa Tungesvigen, at Ligesaa vel som hun Lod Haldor ligge hos sig, kunde hun og Lade ham Ligge hos sig, hvilket hun og ham da tillod, Saa at hand den tiid, og stæd med hende hafde Legemlig omgiengelse, Endelig vedblev hun hendes forhen inden Retten {imod} \over/ Syver Tungesvigen gjorde bekjendelse at hand og icke Haldor Ludvigsen er hendes Barns Fader

Siur Tungesvig endnu som før benægter in toto alt hvad Delinqventjnden paa ham haver udsagt og beskyndet!! (beskyldet)

Soldat Haldor Ludvigsen, eftter at hand hafde anhørtd Delinqventjndens bekjendelse tilstoed Ligesaa frjvillig og utvungen som hun, at det forholder sig saa i Sandhed som hun har bekjendt,

1756: 73

med hende Een gang har haft Legeml: omgiengelse hvilket skeede i Mørckningen Om aftenen 14 Dage for nest afvigte Juule Høytiid udj en Sænge boe paa gaarden Indre Tungesvig.

Actor, at da hand {vel} eftter Delinqventjndens seeniste bekjendelse, \nu/ i henseende til hende vel kand Formere sin yderlige paastand, Saa maatte hand indlade Sagen følgel: Lov under Rettens forsvarlige Dom, hvorhos hand og, at siiden Delinqventjnden fra første anmeldelse om hendes begangne forseelse, herudi Fogderiets Arresthuus har været holdet og forvaret, under Rettens Dom indlade hvorfra omkostninger skal erstattes, dernest i henseende til den indstefnte Siur Tungesvigen, at da hand eftter Delinqventjndens bekjendelse vel vil blive den Rette Barne Fader, Saa forjnden at hand i henseende til den paafølgende Straf kand fremføre sin paastand, maatte hand udj følge af den allernaadigste Forordning af 6te Decbr: 1743 forsvarlig see hans boe Registeret og anteignet, til hvilken Ende hand Sagen imod hannem, til anstundende Høsteting af Retten maatte begiære udsadt; Hvad Soldatt Haldor Ludvigsen angaar, Saa maatte hand og af Retten begiere det i Dag passerede hannem beskreven meddeelt at hand det til vedkomende Regiments Cheff kand tilsende.

Dernest blev udj denne Sag Saaleedes af den ganske Rett Dømt og

Afsagt!

Hvad Delinqventjnden Synneve Jacobs Datter for denne Rett utvunget og frivillig haver bekjendt neml: at Hun nest afvigte aar 14ten Dage for Juel med hendes Sal: Mand Sæbiørn Ludvigsens fuld broder Soldat Haldor Ludvigsen haver haft Legeml: omgiengelse, det er lige saa frjvillig af berørte Haldor Ludvigsen jnden Retten tilstaaet, Thi Kjendes for Rett! At Synneve Jacobs Datter for saadan af hende begangne blodskam, bør følgelig \Lovens/ 6 bogs 13 Capt: 14 art: sig self til velfortjent Straf og Ligesindede utugtige Mennisker til exempel og afskye, miste sit Liv paa den Maade at hendes Hoved af Skarpretteren ved Sverd afhugges hvorefter Hovedet tilligemed \det øvrige udj/ Kroppen udj Allerunderdanigste følge den Kongl: allernaadigste Forordning under 9 Augustj 1737. skal udi Kierke gaarden, dog uden Ceceremonie!! (Ceremonie) begraves. Hvad sig de omkostninger af varetægts og underholdnings pænger {har eftt} allerede er – eller herefter bliver – anvendte paa bemelte

Delinqventjindes afstraffelse, er angaaende, da bliver samme af hendes Midler, om hun nogen ejer, at udrede, og hvis icke same tilstreckcker, maatte hans Maj:ts Cassa der for være ansvarlig. Det paadømte efterkom/m/es paa Lovlig Maade.

Anlangende den af Fogden begierte anstand, for saavit Indstefnte Syver Tungesvigen angaar, da bliver same til den begierte tid som er nest anstundende Høste ting, indvilget.

1756: 73b

Anno 1756 d: 14 Septembr: blev Extra Retten eftter udsættelse fra nestl: 20 Augustj udi den paa Justitiens veigne imod Peder Jacobsen Øckland og Anna Ingebretsdr: anlagde Sag Lejermaal betreffende, atter sadt paa Tingstædet Leervigen udi Storøens Præstegield og betient med det self samme Laug Rett som Retten forige Session blev beklædet af

Fogden Welædle Andreas Juel som Actor i Rette æskede Sagen og i Rettelagde Rettens seeniste Eragtning af 20de Augustj 1756 som med sine Forkyndelses paateigninger blev oplæst.

Delinqventerne Peder Jacobsen Øchland og Anna Ingebrets Datter blev saa for Retten uden baand og Fængsel for Retten fremstillet, da de tilstoed i denne Sag til denne tiid og dette Stæd at møde haver nødt Lovl: Varsel, jligemaade var Anfind Aadland tilstæde paa den beskikkede nu Absente Defensor Mr: Gorms veigne for at i agt tage hvad der paa Delinqventernes siide ved Sagens examination, til Deris Strafs formildelse Lovl: at Observere.

Actor begierede saa da at den bekjendelse som den indstefnte Peder Jacobsen Øchland for Retten seniste gang haver giort og nu igien for Retten vedstaar, for det fremstillede qvinde Menniske Anna Ingebrets Datter maatte blive oplæst, for at høre hvorvidt at hun og vil tilstaae at bemelte Peder Øchland som hendes Levende Kiødelige Søsters Mand er Fader til det barn med hvilket hun nu haver været udj Barsel Seng.

Eftter at den forlangte Peder Jacobsen[s] forige Session Protocollerede bekiendelse for ham og qvinde Mennisket Anna Ingebrets Datter udj Retten var bleven oplæst, tilstoed de begge at den udi et og alt er Sandferdig, Saa at Anna Ingebrets Datter derfor nu af egen Driftt vemodig bekjendte sin stoere begangne daarlighed og stoere Synd sc: at hendes Kiødelige Søster Britta Ingebrets Datters /: hvilke og for Retten Sisterede sig :/ ægteMand Peder Jacobsen Øchland er virkelig Fader til det Pige Barn hun kort siden er kommet i Barsel Sæng med; Viidere Declarerede Delinqventjnden paa tilspørgende, at hun der nu er 25 aar gl: var 2 aar siden til Confirmation samt at hun er fød og opfød udi bemelte Findaas Præstegield, og Endelig at hun var udj aars tjeniste hos berørte Peder Jacobsen, da den paastefnte Misgierning blev begaaet, Sluttelig foregav Delinqventjnden at hun som i Loven uoplyst aldrig har viist at der var en saa høy Straf dicteret for saadanne forseelser, som hun nu siden uLøcken er skeed disverre har maatted forneemme og hvorfor hun saa meged dismere Sukker om Kongens Naade.

1756: 74

Actor i andledning at de begge indstefnte nu her for Retten saa frivillig og utvungen haver giort denne deres Rene bekiendelse, at hand Peder Jacobsen Øchland er Fader til det Barn hvilket hun Anna Ingebrets Datter nu haver været i Barsel Sæng med, og at qvinde Menniske er hans Levende Kones Kiødelige Søster, Saa for denne {for} \af/ Dennem begaaede blodskams Synd, maatte hand indlade Sagen under den Rettferdige Dom af Retten, som Loven der for haver Sadt, hvorhos hand og indstiller at siiden Mands Persohn fra første anmeldelse og Facto har været arresteret udi Fogderiets Arrest Huus og qvinde Mennisket nu

og følgel: forseelse og den ventede Dom under samme forvaring maae tages til Rettens Dom, hvor fra de omkostninger som paa Denne Deris Varetægt og Action i sig self skal erstattes.

Den Constituerede Defensors Fuldmægtig Haabede at Malversanternes frivillige bekjendelse og den Liden gr..d(?) de haver om den store Straf, De for Deris Misgierning haver underkasted sig, bevæger denne og Høyere Retter jae Hans Maj:t self udi mueligste milleste Maade, at ansee og straffe forseelsen, og udj hvilket haab Comparenten indlod Sagen under Domb.

Dernest blev udj denne Sag af den ganske Rett Saaleedes Dømt og
Afsagt!

Delinqventerne Peder Jacobsen Øckland og Anna Ingebrigts Datter, som for denne Rett haver frivillig tilstaaet det samme som Deris Siæle Sørger \Sogne Præsten/ Hr: Hertzberg {over} \imod/ dennem haver Skriftlig indgivet, Neml: at De med hinanden haver begaaet den Barne Aufling de nu er Sigted for, Altskiøndt berørte Peder Jacobsen Øchlands nu Levende ægte Huustrue er samme Anna Ingebrigts Datters Kiødelige Søster, De bør og skal begge miste deris Lif i Følge Lovens 6te bogs 13de Capituls 14 Art:, Og det saaledes at Deris Hoveder med Sværd afhugges, hvorefter Hovederne tillige med Kroppene i allerunderdanigst følge Forordningen af 9de Augustj 1737. udi Kierke gaarden, dog uden nogen Ceremonie begraves. Anlangende de bekostninger allereede paa Peder Jacobsen Øchlands Varetægt og underholdning er medgaaet og herefter for Dem begge kand medgaae, da bestrides sam/m/e af Deris Midler, om de nogen ejer, hvis ikke, eller om same icke tilstrækker, saa flyder det af sig self at Hans Kongl: Maj:ts Cassa for Ræsten bliver Responsable, Det paadømte efterkommes paa den Maade Lov og Forordninger foreskriver.

Anno 1756 d: 27 September, blev Retten til en Odels Sags afhandling, Sadt paa gaarden Reigseim udj Opdals Annex, Tysnes Præstegield og betient efter Stædets Fogeds foranstaltning af 19 Januarj sidstleden med efterskrefne

1756: 74b

8te Eedsorne Laugrettes mænd Nafnl: Niels Ingebretsen Sør Eid, Christopher ibm:, Anders Jacobsen Hovdeness, Ole Jørgensen Lille Giersvig, Lars Christophersen Thoe, Peder Jansen Wee, Torckel Axelsen ibm: og Sæbiørn Jacobsen Godøen.

Hvorda for Retten fremkom Jacob Thomesen Reisem som indgav Een hans Skrifttl: Stefning af 29 Decembr: 1755, hvorved Anders Pedersen Reigsem er indkaldet at anhøre Vidner og beviiser derom at de 2 pd: 6 Mrk: Smør med bøxel som Anders Pedersen beboer og tillige med Søn Anders Thomesen!! (Thommes Andersen – sjå nedanfor) ejer udj gaarden Reigsem, har fulgt Citantens Fader afg: Thomes Jacobsen Reigseim, til ejendom og Brug over Dobbelte Hæfds aar, Saa at same anpart udj Reigseim nu er Citantens odel med besiddelses og indløsnings Rett, Derfor da at taale Dom ved hvilcken Citanten som boes lids Mand paastaar at den indstefnte vederpart maae blive tilpligted imod Lovl: Løsningspengers nydelse, bliver tilpligted for ham samme Jordepart at afflømme og Røddig giøre og desuden at erstatte hannem Processens omkostninger med det meere som vidtløftigere oplyses af den allegerede Stefning som for Retten blev oplæst.

For Anders Pedersen Reigseim som self for Retten var tilstæde, Cisterede sig Bøygde Procurator Lænsmanden udj Strandebarms Præstegield Hans Hansen Øvre Waage, som tilstoed ej allene at den Producerede Stefning Lovl: er bleven Anders Pedersen Reigsem forkynt for Juul nest afvigte aar, Mens end og at hand til denne tiid og Stæd at møde iligemaade er Lovl: varslet, Saa at \hand/ inted derforre i Sagen henseende til dens Formalia haver at indvende.

Citantens ælste afdøde Søster {s Mand} Anna Thommes Datters Mand Jens Olsen Reigsem mødte for Retten og for at oplyse Sagen indgav et Skiøde brev af 5te Januarj 1734 tinglyst d: 19 April nesteffter, som for Retten blev oplæst.

Vederparten Anders Pedersen Reigsem saavel som hans Fuldmægtig for at forkorte Processen og at forekommende!! (forekomme) unyttige Vidners førelse, tilstod inden Retten, 1te at ald gaarden Reigsem som Skylder 1 ½ Løb Smør med bøxel blev stendig ejet og brugt af Stamme Manden Citantens afg: Fader Thomes Jacobsen langt mere end 20 aar og for det 2det at Citanten er sam/m/e Stam/m/e Mands anden Søn 3die at dito Stam/m/e Mands ælste Søn afg: Johannis Thomesen effter Faderens død udkaarede sig effter gaarden Høvischelend som beboedis af Ham til sin døde dag og nu siden er tiltrædet af Hans Søn Jens Johansen, {sam/m/e} hvilcket sidste sam/m/e Jens Johansen som myndig for Retten tilstod, og Endelig for det 4de at meerbemelte Thomes Jacobsen Reigsem afledede ligesaa udj et Lovligt ægteskab 2de Døttre som nu er døde og efterladt sig ægte børn neml: Anna Thomes Datter og Inger Thommes Datter, den ælste som var Anna Thomes Datter hafde {nu} hendes nu efterladte Mand Jens Olsen Reigsem til ægte og yngste Datteren sc: Inger Thommes Datter var ægteviet med Wederparten Anders {Thomme} \Peder/sen hvormed hun har avlet en Søn som end nu Lever \for/bem:te Thommes Andersen.

Vederpartens Fuldmægtig indgav et Skrifftl: Contra Stefnemaal af 27 September 1756. som blev oplæst.

Citanten Jacob Thomesen Reigsem for at evitere vidtløftighed og for denne sinde at nyde Dom i Sagen tilstoed at hand vil være ligesa vel fornøyet med at Lide Dom paa Contra Citantens kjeremaal

1756: 75

Som om det ham uforkyndte Contra Stefnemaal var bleven ham Lovl: forkyndt og det hvad enten Sagen falder ham med eller mod.

Contra Citantens Fuldmægtig Hans Waage indgav Jens Olsen Reigsems Skiøde til Contra Citantens qvinde afdøde Inger Thommesdatter under 9 April 1744 Tinglyst d: 3 Augustj samme aar som blev oplæst.

Eftter at i Retten var anvist 2de Skiftebrever og Skiøde brev blev deels beviist og i det øvrige tilstaaet af Parterne at det 1 pund 16 ½ Mrk: Smør som Jens Olsen Reigsem udj sit allegerede Skiøde brev af 9 April 1744 tilstaar at Contra Citantens qvinde Inger Thomesdtr: da self ejede udj de paastefnte 1 ½ Løb Smør udj gaarden Reigsem, haver hun sc: Inger Thommesdtr: ejet neml: de 13 ½ Mrk: Smør fra 6 Augustj 1732. da samme hende tilfaldt effter hendes Sal: Fader Thommes Jacobsen, og Resten af sam/m/e 1 pd: 16 ½ Mrk: Smør fra 16 November 1731. den øvrige Skyld af gaarden for saavidt de paastefnte 2 pd: 6 Mrk:r Smør betrefter, da har Inger Thomes Datter og hendes Mand Contra Citanten Anders Pedersen, saavel som deris Søn Thomes Andersen icke ejet det Lengere end fra bemelte Skiødes dato forbemelte 9 April 1744.

Hoved Citanten tilstoed altsaa at Contra Citanten har i et Lovl: ægteskab med Citantens yngste Søster Inger Thommes datter avlet hans nu Levende Søn \Thommes/ Anders/en/ som er noged over Sex aar gl: Endelig Sagde Hoved Citanten at hand som er over 50 aar gl: icke nogensinde haver sin odels Rett eller \Penge/ mangels Lysning tinglyst ej heller Løst en Marck end sige Meere af sine Sødskendes i dito gaard tilfaldne arveparter Paastod ellers Dom udj Sagen effter Stefnemaal.

Contra Citantens Fuldmægtig frafalt sine Vidner fordie hand agtede dem nu ufor nødten at føre Men i dets Stæd paastoed friekjendelses Dom og erstatning for Processens omkostninger.

Dernest blev udj denne Sag af den ganske Rett Saaledes Dømt og

Afsagt!

Det er for Retten oplyst og tilstaaet, 1mo at Contra Citanten Anders Pedersen Reigsems afdøde Hustrue har ejet 1 pund 16 ½ Mrk: Smør over 20 aar, Saa og Resten af de 2 pund 6 Mrk: Smørs Leje fra 9 April 1744, 2do at Hoved Citanten Jacob Thommesen og medarbejderen ved Skiøde af 5te Januarj 1734. tinglyst d: 9 April samme aar haver baade Soldt Jens Olsen Deris Ejendom udj gaarden Reigsem, Saa og de alle uden forbeholdenhed fraskrevet sig ald anck!! (ancke) og Kjere til dito gods som efter Skiødet uigienkaldet skulle følge Jens Olsen til odel og ejendomb, 3tio at dito Kiøber Jens Olsen igien har Soldt sin Sal: Hustrues arvelig tilfaldne 13 ½ Mrk: Smør af de paastefnte 2 pund 6 Mrk: Smør udj Reigseim til Contra Citantens afdøde qvinde Inger Thommes datter, {hvilke eftt} bemelte 9 April 1744. under den tilstaaelse at hun forhen ejede 1 pund 16 ½ Mrk: Smør som var Resten af de paastefnte 2 pd: 6 Mrk: Smør og 4to at Hoved Citanten Eer over den alder Lovens 5te bogs 3 Capt: 14 Art: foreskriver og desuden aldrig haver Lyst sin Odels Rett eller Penge Mangel til noget af de paastefnte 2 pd: 6 Mrk:rs skyld, Af saa befatted Sag, kand det icke Hielpe Hoved Citanten at hans Fader Stamme Manden afg: Thomes Jacobsen, har som sit Sande odel Lang tiid siden efterladt Citanten som Anden Søn Odels indløsnings og besiddelses Retten til oft bemelte anpart i Reigsem, efterdie samme Citant haver forsømt i Rette tiide at betjenne sig af sin Rett og derhos som meldt ved Skiødet sig in toto fraskreved, Mens derimod Kjendes for Rett Følgelig Lovens 5te bogs 1 Capt: 1 og 2 Art: at {det} Citantens udgifne Skiøde bør ved Magt stande og hand altsaa ingen Rett bør have imod Skiødes indhold at fravinde Contra Citanten det allerringeste af den paastefnte anpart udj gaarden Reigsem, allerhelst da Contra Citantens Søn Thom/m/es Andersen

1756: 75b

Er en fød odling til meerberørte 1 pd: 16 ½ Mrk: Smør udj de paastefnte 2 pd: 6 Mrk: Smør i Reigsem, der aldsaa hannem Neml: Thommes Andersen vej/ kand eller bør fratages, det flyder derfor af sig selv at den indstefnte Anders Pedersen bliver friekjendt for Citantens Søgemaal, og altsaa tilladt udj sin Søns Mindre aar at beholde og bruge hans Odel af Citanten uformeent. Efter Sagens beskaffenhed ophæves omkostningerne paa begge Siider.

Anno 1756 d: 30te Septbr: blev Almindel: Høste Skatte og Sage Ting holdet med Waags Skibredes Læhnets Almue paa det ordinaire Tingstæd Bechervigen ibdm: og betient af eftterskr: 8te Eedsorne Laug Rettens Mænd Ole Jacobsen Hæverøen, Salemon Knudsen Aarskov, Lars Nielsen Windenes, Povel Christophersen Remereide, Wintzens Hilde, Jacob Olsen Aarland, Niels Larsen Kalve, og Mons Kalve. Ofverværendes Kongl: Maj:ts Foged Welædle Andreas Juel med Menige Tingsøgende Almue.

Hvornest allerunderdanigst og underdanig blev læst følgende Forordning og den Høye Øfrigheds Foranstaltninger sc:

1te Een Kongel: Forordning af 10de Maj 1756. hvorved ald Smaae Last {fra fremme stæde} er forbudet Norden Fields i Norge til fremme!! (fremmede) stæder at udføres.

2. Hans Excellence Hr: Stiftbefallings mand von Cicignons ordre under 3de Septembr: 1756. at heraf Fogderiet skal udredes for Spedalske Lemmers indLemmelse i Hospitalet 167 rd: 4 Mrk: som skal Lignes paa Løbe!! (Løben) Mens icke paa Mandallet!! (Mandtallet).

3. Hans Excellence Hr: Stiftbefallings mand von Cicignons ordre til Fogden Juel, hvorved er forbudet at inted Tømmer udj de Benificerede gaarders Skove maae Hugges enten til

Bergens Indvaaneres Huuses opbyggelse eller til andet brug, Mens sam/m/e skal forbrugges!! til godsets Nytte i paakomende tilfelde

og 3de!! Høybemelte Hans Excellence Hr: Stiftbefallings mandens ordre til Fogden Juel under 4 Maj 1756 grundende sig paa Kongl: allernaadigst Resolution, at herefter skal svares Tjende saavel af Sild som alle andre Sorter Fisk, dateret 4 Maj 1756.

Som inted til Publication fremkom og Fogden med Skatternes hævelse gjorde anfang bliver Retten til i Morgen ophævet

Dagen nest eftter som var d: 1 Octobr: blev Retten igien sadt paa bemelte Tingstæd Bechervig og betjent med self samme Laug Rett i overværelse af Welbemelte Hr: Fogden Juel.

Hvorda blev Publiceret

1te Peder Endresen Hamres udgifne Fæstebrev in duplo paa 13 ½ Mrk:r Smør udj gaarden Torrang til Vintzens Olsen med Lejlendingens paateignede Revers paa den Eene dateret 30 Sept: 1756,

2. Lars Vintzensen Baches med de fleres udgifne Skiøde til Thor Larsen Bache paa 15 Mrk: Smør i gaarden Bache for 45 rdr: dateret 30 Septembr: 1756,

3de Lars Nielsen Stenevigs som Laugverge for Encken Britta Wevog hans udgifne Skiøde til hendes Søn Niels Olsen paa 16 Mrk:r Smør i gaarden Wevog for 16 rdr: dateret 30 Septembr: 1756,

4de Johannes Larsen Tangens udgifne Obligation til Joen Nielsen Dahle paa Capital 38 rdr: imod Pandt i gaarden Tangen, dateret 2 Januarj 1756,

5te Sallemon Larsen Hofstads udgifne Skiøde til sin Søn Peder Salemonsens paa ½ Løb Smør 3/8 huud for 49 rd: dateret 30te Sept: 1756,

6te!!

1756: 76

(6te) Jacob Biørnsen Vindenesses udgifne Skiøde til sin Søn Salmonsens!! (Salmon) paa 1 pd: 6 Mrk: Smør 5/12 Huud for 50 rdr: dateret 30 Sept: 1756,

7de Salmon Jacobsen Windenesses!! udgifne Obligation til sin Fader Jacob Biørnsen paa Capital 50 rd: imod Pandt i gaarden Vindessness 1 pd: 6 Mrk: Smør 5/12 Huud, dateret 30 Septembr: 1756

og 8de Hr: Sorenkrivers Hesselbergs som Auctions Directeur hans udgifne Auctions Skiøde til Lars Larsen Røe paa de paa Feresundet Staaende Huuse for 24 rd: 2 Mrk:, dateret 10 Sept: 1756.

Viidere blev Læst

Sr: Bendt Olrichs udgifne bøxel brev in duplo paa 1 vog Fisk i gaarden Stangeland til Lars Nielsen med bemelte Lejlendings paateignede Reverss paa den Eene dateret 1 Oct: 1756

og Endelig Ole Michelsen Tosches udgifne Skiøde brev paa 27 Mrk:r Smør i gaarden Remmereid til Lars Andersen for Capital 31 rdr: dateret 7 April 1756.

Prousten Velædle Velærværdige Hr: Edvard Christie i Rette æskede sin fra seniste Ting udsadte Sag Contra Sr: Bendt Olrich 700 rdr:s Kraf med Renter betreffende, hvorudj hand indgav Rettens {Obli} Eragtning af 3 Maj 1756 som for Retten blev oplæst.

Dend indstefnte Mødte icke eftter paraaab.

Stefne Vidnerne {Lars Nielsen Stenevig og} Lars Gierstad og Joen Lande bekræftede ved Eed at de for meere end 4 Uger siden Lovl: haver Stefnedt Bendt Olrich for hans boepæl \udj/ Sollesvigen.

Citanten som den der Pandthaverens Søster Søn haver faaet bemelte paastefnte 700 rdr:s giæld i Arf efter sin Morbroder holdt unødigt at producere det Skiftte brev som efter Velbemelte hans Morbroder er opretted, Thi hand og medArvinger holdt inted fordie de alle vare Myndige, Mens fordie Citanten efter Velbemelte sin Morbroder er tilfalden ermelte 700 rdr:, Saa paastod hand Dom efter sit Stefnemaal med første Prioritet udj det!! (de) Pandtsadte gaarder Hæverøen og Stangeland.

Afsagt!

Indstefnte Bendt Olrich, bør indfrie den i Rettelagde til Citantens Morbroder, afdøde Warner Hosevinchel udstædde Pante forskrivelse af 13 Febr: 1749 tinglyst nest paafølgende 8 Martj, ved det at hand til Citanten, Provsten Hr: Edvard Christie betaller ovenmelte 700 rdr: og 5 pro Cento Renter deraf fra sidste Renters betallings tiid d: 13 Febr: 1751 til Prestanda Presteres, For hvilket alt Citanten bør nyde Lovl: indførsel udi det Pandt som h..ed(?) Pante forskrivelse af 13 Febr: \1749/ er blevet Pandtsadt neml: gaarden Hæverøen med Fugløen som skylder 2 voger Fisk 2 rdr: penge, jtem Stangeland af skyld 2 ½ rdr: penge. Det paadømte tilligemed 4 rdr: udj Processens Omkostning efterkommes og udreedes 15 Dage efter Denne Doms Lovl: forkyndelse under adferd efter Loven.

Dernest blev Læst

den Residerende Capellan til Sunds Præstegield Hr: Nathanael Sundes udgifne Fæste brev in duplo paa 18 Mrk: Smør ¼ huud til Ole Jacobsen med Lejlendingens Revers paa den Eene, udj Mensal gaarden Hedemarchen, dateret 4 Junj 1756.

2. Hr: Krigs Commissaire Dahls udgifne Fæste brev in duplo til Salmon Monsen paa 3 Spand Smør 3 Skil: i penge udi gaarden Houcheness med Lejlendingens paateignede Revers paa den Eene dateret 26 Junj 1756.

og for det 3de Lars Zackariasens udgifne bøxel Seddel in duplo med Lejlendingens paateignede Revers paa den Eene til Lars Andersen paa 15 Mrk: Smør i gaarden Riisøen, dateret 3 Januarj 1756.

Fogden, tilkjendegav, at da hanem

1756: 76b

Fra den Residerende Capellan til Sunds Præstegield Hr: Nathanael Sunde under dato 16 Febr: dette aar, er anmeldet, hvorledes at der 14 Dage for bemelte 16 Februarj til Giestgiver stædet eller Kremmer Pladsen Westre Bagholmen den 16 Mand udj Byen Sr: Jan Frøchen tilhørende, hos hans der holdende Kremmer Svend Niels Dichman var ankommen med en Stavangers Mand Nafnl: Johanes Svendsen, Eet qvinde Men/n/iske som kaldte sig Anne fød udj Trunhiem og nu til sidst tjent hos Stempleren udj Bergen Sr: Rasch, og der hos bemelte Nils Dichman er kommen udj Barsel Seng med 2de Dødfødde børn, derudj Østevold Kierke \gaard/ er blevne begravne, saa da, bemelte Niels Dichman dette qvinde Menniske haver Ladet Reise fra sig uden at det for vedkomende øvrighed er vorden anmeldet, følgel: Lovens 6 Bogs 14 Capt: 30 Art: haver hand meer bemelte Dichman til dette ting tiid og Stæd Ladet indkalde for følgel: Loven derfor at være ansvarlig, Producerede derpaa forbemeldte anmeldelse af 16 Febr: dette aar samt Bye Fogden udj Bergen hans til han/n/em erg:(?) indkomne Svars skrivelse, at bemeldte qvinde Meniske saaledes her hafde fød Barn, for at der i henseende til Bøder kunde blive taget de fornødne Messeures, bemelte svars skrivelse er af 22 Martj Dette Aar, som tillige med ovenmeldte anmeldelse blev oplæst.

Den indstefnte Niels Dichman mødte for Retten og tilstod Lovlig at være Varslet, samt derhos Sagde at hand strax 4de Dag efter at bemelte qvinde Menniske hos Hannem udj Barsel Seng var bedkommet haver hand det {først} for medhielperen Ole Mæling tilkjendegivet, desuden da bemelte qvinde Meniske hos hannem er ankomet som var en Løverdags aften, var hand dend tiiden udj Byen udj hans Principals Forretninger, og Søndags Morgen derpaa, da qvinde Menniske kom udj Barsel Seng, er det ved Kierkeværgeren Anders Østevold tilkjendegivet Capellanen Hr: Sunde som den tiid var ved Østevolds Kierke, og hvilken 14 Dage derefter kom udj hans Huus eller paa Kremmer Lejet Vestre Bagholm, og derom tildragelighed holdt inquisition, hvilcken hand formeener og troer til øvrighed at være givet; Formeendte ogsaa derhos at da hand saaledes har baared sig ad med at det til Præst er vorden anmeldet, den hand efter sit begreb i denne tilfelde ansaae for øvrighed, og fra hvilken hand forventede at om der ved qvinde Mennisket noged skulle giøres, dertil ville føjes anstaldt, Derfor at

1756: 77

Hvad Loven i saa fald krævede af hannem at være efterkomet, hvorfor hand og, da bemelte Stavangers Mand endelig igien ville afrejse og qvinde Menniske have med sig, Sagde hand at da der icke er kommet noged forbud imod hendes Rejse eller nogen anstalt om hende, vilde hand icke slaast om hende.

Fogden til dette den indstefnte Dichmans anførde Svarede først at hvad sig den holdte inquisition angaar, Saa udi den anmeldelse fra Capellanen Hr: Sunde hannem er givet og nu heri Retten er produceret, haver hand same og deraf befinder baade qvinde Menniskes Nafn med føde stæd og sidste ophold samt hvilken der skulle være hendes Barne Fader, Men dernest i henseende til den indstefntes formening, at det vilde være nock at det Præst var tilkjendegivet og at hand ham i den tilfelde ansaae for øvrighed og fra hanem forventede den anstalt som med hende skulle giøres, saa vidste hand icke hvorvidt at saadant vilde blive medholdig den forhen allegerede Lovens Art: da hand dog ej Rettere seer end at hand vil være den Rette øvrigheds Mand, som det burde være tilkjendegivet, eller i det minste Districtets Bøygde Lænsmand, som da efter sin pligt kunde have i agt taged hvad Loven i saa fald krævede, over alt nu som qvinde Menniske er borte og derved ej allene savnes den tilstreckelige oplysning som om hende behøvedes, og besynderl: i henseende til hvem der maatte være den Rette Barne Fader, Men end og det er sadt i uvished hvorledes de bøder som af forseelse henger skal indkomme, altsaa maatte hand under Rettens Lovforsvarlige Dom indlade ej allene hvorvidt bemelte Dichman til bøderne skal ansees ansvarlig, naar same icke skulle indkomme, Men end og hvorvidt hand følgelig meer bemeldte allegerede Lovens Ret: skal findes Strafskyldig.

Den indstefnte Replicerede hertil at da hand i denne tilfelde har giort alt hvad hand efter bæste Kundskab viiste; Dette qvinde Meniske end og er kommet paa Kremmer Lejed den tiid hand var fraværende og derpaa straxen Komen udj Barsel Seng; hand stod fremdeles i den tancke at da det Stædets Præst var anmeldet hand i saa fald skulle føjed den fornødne anstaldt, og anderledes viste hand icke som en udj Lov ukyndig Mand, og derfor altsaa forhaabede hand at Retten ansaa hannem at være uskyldig og at hand icke skulle Lide for saadant qvinde Menniske der først i hans Huus Ham uafvidende er kom/m/ed og hand dernest som af Barmhertighed

1756: 77b

Har maatted Huusse, Men derhos som hand maatte forneemme at tildragelighed for Bye Foged udj Bergen skal være angivet og hand ventelig for bøder vil have draged omsorg, Saa

til at faae Retten oplyst hvorvidt at same bøder maatte være indkomne eller ej, udbad hand at Sagen til neste Rett maatte udsettes paa det at det under Sagen ej uventelig skulle komme til Gravame, da hand derom vilde søge Velbr: Bye Fogeds underretning derom.

Fogden i hvorvel at hand imod denne udsettelse kunde protestere, Saa dog i henseende til at det vil tjene til oplysning hvorvidt at bøderne maatte være indkomne eller ej, Saa imod den forlangte udsettelse hafde hand inted at erindre.

Eragted

Sagen udsettes til neste Rett, da den indstefnte med den paaberaabte oplysning haver at indkomme.

Fogden til denne tiid ting og Stæd haver indkaldet ej allene det qvinde Menniske Gurj Johans Datter af Fittie Sogn der er af Naturen baade Døv og Dum, til at Liide formedelst at hun nu 3die gang sig udj Løsaagtighed har Ladet besvangre, Men end og den Huusmand Vermund Rasmusen Piilholmen som er angivet til at være Barne Fader til det Barn med hvilket det indstefnte qvinde Meniske nu sidst er kommet i Barsel Seng, til Forsvar for den Døve og Domme er og tillige Stefnt hendes Moder Karj Siurs Datter, da hendes Mand for lengst er bort død.

De indstefnte saavel Vermund Rasmusen Piilholmen, som det døve og Domme qvinde Menniske tilligemed hendes Moder mødte alle for Retten og tilstod Lovl: varsel.

Fogden derpaa som hand icke eftter det indstefnte qvinde Menniskes tilstand hende noget kunde tilspørge, Men hun haver saasnart hun for Retten er Sistered ved geberder og teign villet give til kjende at dend for Retten tillige nærværende Vermund Piileholmen ej allene var Fader til hendes nu sidste Barn, Men end og at hand til gierningen skal have taged som en slags vold, Saa vilde hand for det første tilspørge den Nærværende Moder, hvorvidt at hun maatte være bekjendt hvorledes at hand til hendes Datters Barn er Fader, Men end og hvorledes at hans omgang med hende haver været, og om at hand med hende skal have brugt den voldsomme adferd til gierningen som hendes Datter for Retten ved hendes teign vil

1756: 78

tilkjendegive og hvorpaa hand vil have hendes Samvittigheds giensvar. Moder Svarede at da hun først formerkede paa hendes Datter paa Mad og andet at det ikke med hende maatte være saa rigtig Sagde Hun til den indstefnte Barne Fader at hun veed ikke, det er saa undelig!! (underlig) fadt med Gurj, Hun troer hende icke at være saa Rigtig, siden da hun nermere fornam at hun virkelig Lavede til Barsel, Saa ved de teign som hendes Datter kunde fra sig give, gav hun tilkjende ej allene at den indstefnte Vermund Rasmusen var hendes Barns Fader, Men endog at hand da de begge hafde været tilsam/m/en en Dag ud paa en baad for at fiske, hafde giort gierningen, dog i Land, og at hand med volder Magt der til har tvinged og taged.

Fogden dernest tilspurdte den indstefnte Barne Fader først om hand icke er Fader til det Barn med hvilket dette indstefnte qvinde Menniske Gurj Johans Datter nu seenist haver været i Barsel Seng og hvortil hun ved teign haver angivet ham at være Fader, Men end og om icke gierningen er skeed paa den Maade som baade Moder nu for Retten har forklared, men end og det indstefnte qvinde Menniske Datteren ved teign tilkjendegivet. Den indstefnte Vermund Rasmusen hertil Svarede: At hand icke kand fragaae at hand joe er Fader til det Barn med hvilket den indstefnte nu seeniste haver været i Barsel Seng, men derimod at hand hende icke haver voldtaged, og at de begge til gierningen haver været Lige gode og den at være skeed paa Land udj en Høe Staal eller Løe.

Fogden derpaa Producerede Præsten Hr: Vendelboes til hannem indgifne anmeldelse om denne tildragelighed af dato 27 Passato og hvor udaf hand maae fornehme at dette er den

3die gang dette indstefnte qvinde Menniske nu i saadan Løstighed er befunden og den 3de gang haver været udj Barsel Seng, Saa da denne hendes jdelige forseelse maa agtes ald for skammelig og til ald formegen forargelse. Hun efter hendes Naturlige Skrøbeligheds tilstand, saavit Vi maa skønne og indsee, gaar frem i den beklagelige vankundighed. Dett er at befrygte at da denne hendes Synd saa ofte er skeed og igientaged hun fremdeles skulle følge sit kiød. Hun og maae ansees som et blaadt Løst og Ledigt qvinde Meniske der hos Moder som en fattig Huus Mands Encke maae have opholdet, Saa i henseende til hende at der icke viidere forargelse maatte kom/m/e, maatte hand gjøre denne Doms paastand at Hun ej allene formedelst den af hende 3 gange begangne Forseelse, Men end og som den der her gaar frem som

1756: 78b

Eet Løst Meniske at hun til Bergens Manufactuur huus til Tugt og arbeide hendes Lifis tiid maae dømmes. i Henseende til indstefnte Barne Fader, Saa da hand i denne Cassu maatte ansee Hannem som en besyndelig!! (besynderlig) Synder der som en der burde have bedre kundskab og oplysning og \der/ er en til alder kommen Encke Mand og der haver Lagt sig efter saadant usselt og Skrøbeligt Menniske hvilket hand kunde viide der liden Kundskab om Gud hafde, og at hun 2de gange tilforn udj saadan forseelse var befundet, Saa maatte hand for Hannem gjøre denne paastand, at det icke vilde være nock at hand forseelse med de blotte bøder skulle forsonne, skiøndt hand der til ej det ringeste vil være ejende, hvilket og med Krop og Straf i den stæd vil forsonne, Men at hand til at temme sin onde Lyst maatte Straffes med visse aars arbeide udj Bergens Manufactuur Huus besynderlig fordie at her dog er formodning efter de teign som qvinde Meniske har givet fra sig og er det Eeneste hvor med Hun sig kand forklare, at hand hende virkelig vil have tvunged eller voldtaged til gierningen, og hvorimod hand icke kand antage hans benægtelse for gyldig, Men fæster saa meged meere troe til qvinde Menniskes bekjendelse efter tegn, og at Skal der være noged som for hanem skulle gielde, hand da sig denne paasagn ved Eed maae fralegge, hvilket naar ej kand aflegge, hand da maae staae for gierningen og Lovens Straf i saa fald være undergiven, og i den henseende indlader og Sagen under Dom.

Eragted!

Sagen opsettes formedelst aftenens paakomme til i Morgen

Retten ophæves til i Morgen

Dagen nest efter som var d: 2 October, blev Retten igien sadt paa forbemelte Tingstæd Bechervig i Velbemelte Hr: Fogden Juels overværelse og betient med det self same Laug Retted som forhen Speciel er anført.

Hvorda blev Publiceret

Sogne Præsten til Ous Præstegield Hr: Consistorial Raad Gelmeidens bøxel Sedler in duplo paa Mensal gaarden Ugleness paa ¼ Løb eller 18 Mrk: Smør til Ole Johansen med Lejlendingens paateignede Revers paa den Eene dateret 27 Sept: 1756.

Dernest blev af Hr: Fogden Juel som Actor paa Justitiens Veigne i Rette æsked den gaars dagen og til i dag udsadte Sag Contra Lejermaals begiengerne Vermund Rasmusen Piilholmen og \den/ saavel domme som Døve Gurje Johans Datter.

Hr: Vendelboe Vice Pastor til

1756: 79

Storøens Menighed som ved Retten var tilstæde meldte at berørte Gurj Johans Datters omstændigheder er saaledes at hun hverken har været eller kand blive admitteret til Confirmation eller Guds bord.

Fogden endnu som før paastod Dom efter sin paastand.

Afsagt!

Det at Gurje Johansdtr: som tilstaar og er overbeviist med vedkommende Præste attest at have avlet Barn med indstefnte Vermund Rasmusen for at undskylde sig haver beraabt sig paa en voldtægt, kand icke sc: som fordrie!! (fordie) det er urimelig, befrie hende for den i Lov og Forordninger fastsadte Straf; Thi kjendes for Rett at bemelte qvinde Menniske bør henbringes til det Bergensche Manufactuur Huus for sam/m/e stæds efter det Kongl: Rescript under 3 Novbr: 1747 udj arbeide 8te aar stændig at forblive, hvad sig Vermund Rasmusen betrefter, da efterdie hand har forført et saa aldeles uoplyst qvinde Meniske der hverken har eller kand blive Confirmeret udj hendes Daabes Pagt, til den paastefnte Barne avling, bør hand udj følge Forordningen af 2 Sept: 1745. iligemaade henføres til det Bergensche Manufactuur Huus for der et heelt aar udj arbeide at forblive paa det hans kaade kiøde kand spæges. Endelig bør Vermund Rasmusen og Gurj Johans Datter følges Lovens 6 Bogs 13 Capt: 1 art: under den i Forordningen dicterede Straf paa Kroppen betale Actor deris Lejermaals bøder hand 12 og hun 6 rdr: Det paadømte udreedes 15 Dage efter denne Doms Lovl: forkyndelse under adferd efter Loven.

Fogden tilkjendegav, at da hannem fra det høy Lovlige Rente Cammer under dato 21de Augustj sidstleden, er tilkommen dets Høye Skrivelse og befalling at hand i henseende til den Skuur som paa Bøygde Sauger aarligen skeer, hvilken Langt vil overgaae det antal af bord som de anseer til Bøygds fornødenhed at kunde udkræves, hand altsaa til det skulle indsende ej allene en Speciel efterretning hvorvidt hand eragter, at det som paa enhver Saug udj Fogderje!! (Fogderiet) for aar 1754 er bleven skaaret, kunde ansees proportioneret efter Bøygds fornødenhed til dets eged fornødne brug, og derhos tydelig at forklare hvortil Resten af de Skaarne bord meer end Bøygden har behøvet er anvendt, Men end og at faae antal paa de Bøygde Sauger som udj Fogderie maatte være; Saa haver hand for dette Waags Skibrede, hvor allene er den Eene Saug Rydland kaldet, indkaldet ejeren Knud Rydland for at svare til de Spørsmåle som hand i andledning af forestaaende kunde hannem tilspørge om, samt nermere at anhøre den underretning hand derom maatte søge.

Hand tilspurdte da den nerværende ejer Knud Rydland hvad bevilging hand til denne sin Saug haver hvad enten det strecker sig allene til

1756: 79b

at skiere bord til Bøygds fornødenhed eller hand tillige derpaa har friehed at Skjere Kiøbmands bord og naar denne bevilgning er skeed. Ejeren Knud Rydland hertil Svarede at den bevilgning som hand paa Saug haver skal hans Fader udj Fogden Ole Larsens tiid af da værende Stift mand!! (Stiftbefalings mand?) \være/ givet, og frieheden sig at skal strekke saavel til at Skjere bord til Bøygds fornødenhed som til at udføre, hvorføre og Saug udj aaret 1747. er sadt og Taxeret til aarlig Skiørsel og Skuur 1 ½ Hundrede bord og deraf aarlig at svare til den Kongl: Cassa 8 s: 2det hvad qvantum at derpaa udj aaret 1754. er Skaared saavel af Kiøbmands bord \som til Bøygds fornødenhed/ Svarede 1t at hvad Skuren i sig self angaar Saa i hvorvel at den det aar som de andre ej nær vil komme til den fastsadte Taxt, hvilked i sig self des aarsage sin tiid vil være giort ej allene for at der ved Hugsten kunde være iagt taged Skovens Conservation hvor Tømmered til denne Saug hugges, Men end og være som en bestandig Regul hvad der af Saug aarlig til den Kongl: Cassa skulle aarl: Svares,

Saa kunde hand ej andet end vedblive den \Eedelige/ angivelse som det aar for Skuuren er giordt at det icke vil overgaae de bevilgede 1 ½ hundrede bord, hvilket det ingen sinde haver giordt, Men uagted at Skuuren hvert aar derunder haver gaaed, Saa dog alligevel haver hand icke anseet paa den afgift, som udaf detz meere som skaared er kunde komme, saasom samme var saa saare Lidet, og da det Endelig ved Øvrighed som paaberaabte sig det Høj Lovl: Rente Cammerets ordre skulle saa være at Saug for aarl: Skuur og qvantum skulle fastsettes, Lod hand det gierne bevende ved disse 1 ½ hundrede bords Skuur for for!! sig at have noged vist, hvorefter hand kunde gaae, baade henseende til Skuur som afgift, Men dernest i henseende til at kunde sige nu hvad Kiøbmands bord og hvad til {ar} bøjgds fornødenhed dett aar er skaared, Det er noged som hand nu sig umuelig kand erjndre, Dette veed hand dog, at hvad Kiøbmands bord, hvad derpaa kand være Skaared ville være saare Lidet, jae maaskee neppe til 2 tylter sig skal bedrage; hand maatte og til oplysning, dette Siige: At Med Skuuren paa hans Saug, saaleedes forholdes: Det er som oftest det minste som ham for sig self eller til sin egen fordeel kand Skjere, saaleedes at hand Tømmered af egne Skover enten skulle hugge eller af andre sig tilforhandle, og da de Skaarne bord deraf Selge Men hand Skjerer almindelig saaleedes: Enten af egen Skovs tømmer saameged som hand til eged brug kand fornødige eller og at hand efter Skovs beskafenhed kand faae Soldt, Men at der paa Saug nu kommer een og nu kommer en anden med Een stock som de vil have Skaared, alt foregivende at være til Huuses fornødenhed; ofte og forlanged at faae Bordene skaared for dis bedre

1756: 80

at faae arbeidet, saasom Kiøbmands bord skiøndt de til eged brug hieme er anvendt, Det er ham altsaa umuelig, Egentlig at sige Ligesaa lidet det aar som noged andet hvad Kiøbmands bord og hvad bord til Bøjgds fornødenhed {det an} Separatim er skaared. 3de Om hand veed at det som det omspurdte aar til bøjgds fornødenhed kand være skaared, dertil virckelig er anvendt og hvor de Kiøbmands bord som derpaa er skaared ogsaa kand være anvendt, Svar: At hvad hand for sig til huus behov kand have Skaar[ed] det er dertil anvendt, hvad andre til sam/m/e eged brug kand have skaared, meente hand joe det var umueligt af hannem at kunde kræve nogen Reignskab for, der kunde joe for hannem meged angives og hvad var det hans pligt eller noged hannem giørligt at udforske hvortil egentlig bleve anvendte, Hvad kiøbmands bord det aar Ringe paa Saugen vil være skaared, det hand forhen har sagt neppe at kand bedrage sig til en 2 tylter, deraf kand hand sige at hand sig nu egentlig icke kand erindre hvor er af bleven, Men troer at det hanem saaledes er gaaet, som nu afvigte aar kand være skeed, at den tylt som af saadanne bord som kand være skaared med forige aars Ringe Skuur til byen kand være afførdt. Han plejer at bruge det saaleedes: Han samler et aar en tylt et andet aar en anden, og naar han saa haver en 2 á 3 tylter kand han dem til bye søge afhendet.

Fogden tilspurdte saa Laug Retted saavel som tilstæde værende Almue, om at icke Bøjgd tiltrenger den Skuur til sin fornødenhed, som der paa denne Saug aarlig kand skie, Laug Rett med Almue Svarede, at Skulle bøjgd allene med den Skuur som paa den/n/e Saug er bevilged, Lade sig nøye, vilde det for denem see galt ud, da formodenheden det Langt mere udkræver, dete!! (de?) var altsaa ofte nød til saavel med sit Tømmer at søge andre Sauger som at de hvor de kunde faae bord, dennem maatte Kiøbe.

Fogden var dette passerede sig beskreven meddeelt samt af Retten forseigled som indvilges.

Dernest blev Læst

Jacob Rasmusen Houglands udgifne Skiøde til Hans Vintzensen paa 19 ½ Mrk: Smør udj gaarden Hougland for 32 rdr: dateret 2 Oct: 1752

Dernest Lod Hr: Fogden Juel for Almuen til Eet Tings vidnes erholdelse fremsette følgende qvestioner. 1te om her i Skibredet eller af dets Almue er fundet eller bierged noged slags Vrag eller Strandet gods. 2det om nogen arveparter, for Kort eller Lang tiid siden kand være faldet paa Kongens og Benificeret godsens grund, derfra er afførdt, og om nogen der paa bemelte grunde have arvet med Deris arveparter fra arvetompten maatte være bort reiste. 3de om Deris Maj:t indeværende aar 1755. heri Skibredet er tilfalden nogen forbrudte boes lodder, arveløst gods, 6te og 10de penge for udenRigs førte Midler eller nogen andre deslige uvisse indkomster 4. Om her i Skibredet findes nogen uskyldsadte Rydningspladser, Laxe eller Fiske vaager, Skove teiger, qverner eller andre deslige Herligheder som icke tilforn under gaardernes Jordskyld er anseet i Skatt men end nu i Conformitet med Skatte Forordningen bør skyldsettes

1756: 80b

og Skattlegges. 5. Om herudi Skibredet findes nogen Jord drott eller Selfejer, som dette aar under sin egen paaboende gaard, har brugt nogen anden Hannem tilhørende gaard eller Plads. 6. Hvad Sauger her findes udj dette Skibrede, hvorpaa bord skieres, og om nogen forandring er skeed med sam/m/e Sauger, siden de udj aarene 1747 og 1750 bleve Taxerede for aarlig fast Staaende bord skuur og Skatt, enten i henseende til Saugernes eller Damstockernes forfløttelse, eller i henseende til mere Tømmers erholdelse fra Deris Maj:ts egne beholdne, Kierkernes eller de Benificerede Skove. 7de om herudi Skibredet dette aar har været nogen Strandsiddere, Kremmere, Giestgivere eller Kroeholdere som enten ere Borgere til nogen Kiøbstæd eller ikke, jtem om her dette aar har været nogen Huusmænd og Handtverks Folck, som efter Skatte Forordningen bør Svare Skatt. 8de Hvad og hvoer Stoer gaardepart dette Skibredes Bøygde Lænsmand self bruger og beboer. og hvad enten sam/m/e er henhørende til Landlægdernes eller Søe Lægdernes District 9. Om nogen i dette Skibrede er befunden at have begaaet uLovl: Skovhugst eller bord skiørsel imod de, om Skov væsenet udgangne Andordninger, og om nogen bøder des formedelst dette aar er falden og Endelig for det 10de om det [er] Almuen bekjendt, om her er nogen af de saa kaldede aldmindinger og om der er nogen som derudj kand have Ryddet og der boer, haver hugged udj de dem tilliggende Skove, være sig Saug Tømmer eller anden trælast

Hvortil Almuen svarede til Eenhver Post i sær som følger. Til 1 qvestion Nej dette aar er Deris Maj:t ej tilfalden herudj Skibredet noged slags vrag og Strandet gods ej heller er af dette Skibredes Almue noged fundet eller bierged, under hvad Nafn haves og kand have. Til 2den Nej! De veed ingen arveparter for kort eller Lang tiid siden at være falden og der fra afført uden at Deris Maj:t ved Arvens affløttelse fra det Benificerede godz, deraf strax har nødt sine Forlofs penge, Men dette aar vidste de slet ingen at være falden her udj Skibredet, Til 3de Nej udj dette aar 1756!! (1755) er icke falden nogen forbrudte boeslodder, 6 og 10 penge for udenRigs førte Midler eller nogen andre deslige uvisse indkomster. Til 4de qvestion som sædvanlig Til 5te Post Nej! Til 6 qvest: at med Rydlands Saug ingen forandring er skeed siden den blev Taxeret og fastsadt for aarl: Skiørsel og Skatt Til 7 Post som sædvanlig. Til 8de som sædvanlig, Til 9de qvestion Nej! og til 10de Ligeledes Nej! Fogden var herom Tingsvidne begierende som blev bevilget

Paa Fogdens tilspørgende angaaende Ting Skydsens afbetalling Svarede Almuen, at alle og Eenhver som har gjort Tingskyds dette aar Rigtig af Sorenskriveren og Fogden har nødt deris betalling med 4 s: Milen Pro Persona.

Restancen over de udestaaende Kongelige Skatter stoer 78 rdr: 4 Mrk: 1 s: blev derefter oplæst og af alle uimodsagt, Ligeledes blev Odels

1756: 81

Mandtallet for dette Skibrede oplæst og af alle uimodsagt.

Til Retten at betjenne paa nest komende aars tinge for dette Skibrede, blev følgende Mænd opnefnt neml: Ole Knudsen Wiig, Siur Knudsen Fittie, Knud Olsen Driveness, Joen Simensen Stangeland, Halver Jacobsen Hæverøen, Halver Joensen Torrang, Amund Johansen Øchland og Rasmus Rasmusen Drønen.

Som inted viidere ved dette Ting var at forrette, blev Retten for dette Skibrede ophævet

Anno 1756 d: 5te Octbr: blev almindelig Skatte og Sage Ting holdet med Opdahls Skibredes Lænets Almue paa det ordinaire Tingstæd Godøe Sundet udi Tysnæs Præstegield og betient med eftterskr: 8te Eedsorne Laug Rettes Mænd Syver Næsse, Gulbrand Wattedal i hands Stæd Morten Helland, Joen Knudsen Nordbust, Jørgen Kongsvig, Ole Taraldsen Drange, Joen Olsen Wevatne, Hans Gripne, og Morten Christophersen Flygensfær. Ofverværendes Kongl: Maj:ts Foged Welædle Andreas Juel med Menige Tingsøgende Almue.

Dernest blev allerunderdanigst Læst den paa forige Ting Læste Kongel: allernaadigst Forordning, samt det Kongl: allernaadigste Rescript af 4 September 1756. hvorved at Røldahls Marked er ophævet at holdes 1te Tiisdag efter Sancte Hans Dag, Men skal derimod holdes 14 Dage seenere neml: 3de Tiisdag efter Sancte Hans Dag, Ligeleedes blev og den høye øvrigheds Ordre Læst som ved forige Ting er anført.

Viidere blev Læst

1te Hans Larsen Anderslands udgifne Contract til Ole Pedersen Andersland betreffende et Vilkaar af gaarden af!! Andersland dateret 5te Oct: 1755.

2de blev til Mortification Læst Siur Biørnsen Nesses udgifne Obligation stoer 45 rdr: til Hr: Kammer Raad Andreas Heiberg under 23 Sept: 1743. som efter Creditors paateigning af 6te Junj 1756 er betalt.

3de Hr: Provst Christies udgifne bøxel Sedler in duplo paa ½ Løb Smør ½ huuds Leje udj Mensal gaarden Borgen til Christopher Biørnsen med Lejlendingens paateignede Revers paa den Eene dateret 4 October 1756

4de Ole Mickelsen Tosches udgifne bøxel Sedler in duplo paa en af Fittie Kierkes gaarder Schaar til Peder Olsen med bemelte Lejlendings paateignede Revers paa den Eene dateret 19 Julj 1756.

5te Ole Hansen Egelands udgifne bøxel brev in duplo paa gaarden Singelstad til Andor Larsen med bem:te Lejlendings Revers teigned paa en af dem, dateret 25 Oct: 1755.

6te Siur Biørnsen Nesses udgifne Obligation til Steen Olsen Fladerager paa Capital 60 rd: imod Pandt 1 Løb Smør i gaarden Nesse, Dateret 5 Oct: 1756,

7de Hans Larsen Anderslands udgifne Obligation til Ole Pedersen Andersland paa Capital 45 rd: imod forsickring 1 pd: 21 Mrk: Smør i Andersland, dateret 5 Oct: 1755!! (1756?),

8. Lænsmanden Mads Godøens og Anders Giøwaags udgifne Skiøde til Torckel Lande paa 2 pd: 8 ½ Mrk: Smør i gaarden Lande, dateret 5 Oct: 1756,

9de Ingebret Flyensfehr med de fleres udgifne Skiøde til Berje Siursen paa 1 pd: 18 Mrk: Smør i Flyensfehr for 34 rdr: dateret 5 Oct: 1755!! (1756?),

10. Ole Anderslands Skiøde til Hans Larsen paa 1 pd: 21 Mrk: Smør i gaarden Andersland for 45 rd: dateret 5 Oct: 1756,

11. Torkel Landes udgifne Obligation paa 31 rdr: 3 Mrk: til Madz Godøen imod Pandt 2 pd: 15 Mrk: Smør i gaarden Lande dateret 5 Oct: 1756,

og 12te Amund Heglands udgifne Skiøde paa 8 Mrk: Smør i gaarden Høvischelands til Jens Johansen, dateret 5te Oct: 1756.

Som jnted Viidere til Publication fremkom og Fogden med Skatternes hævelse gjorde anfang
1756: 81b

Bliver Retten til i morgen ophæved

Dagen nest eftter som var den 6te October blev Retten igien sadt paa forbemelte Tingstæd og betjent med self samme Laug Rett i Welbemelte Fogdens overværelse.

Fogden Hr: Juel som til dette Ting hafde i andledning af det høylovl: Rente Cammerets Naadigste ordre, Ladet indkalde de herudj Tysnes Præstegiolds værende Saug Ejere neml: Hr: Lieutenant Bager som ejer for Hope Saug, samt Lars, Sten, Peder og Knud Fladerager, som ejere af Fladerager Saugen, inden Retten at Svare bemelte Saugers Skuur 17754!! (1754) med viidere paa de Spørsmale som Fogden haver fremsadt for Saug Ejeren Knud Rydland den 2den October h: a:

bemelte Saug Ejere indfandt sig for Retten og eftter at forbemelte qvestioner af Protocolen dennem var bleven forelæste, Svarede De, derpaa, Saaleedes: neml: Hr: Lieutenant Bager at i Fogden Sal: Ole Larsens tiid, har sam/m/e Foged {som} faaed som daværende ejer faaed!! tilladelse paa sam/m/e sin gaards Saug at Skierre aarlig 200 bord, og Ejerne af Fladerager Saug at sam/m/e Saug fra umindelig tiid har haft et qvantum paa 4 á 500 bords aarl: Skuursel, Disse Saug Ejeres Svar paa Fogdens qvestioner faldt ellers i et og alt over Eenstemmende med forberørte Saug Eyer Knud Rydlands, undtagen Comparenterne forklarer, at inted bord 1754. for eller siiden dem Vitterlig er skaared, uden de som i Bøygden til Huus fornødenhed er bleven benøttet, jae paa disse Flom Eller bøygde Sauger kand umuelig noged aar bliver!! Skaared saameged som til Bøygden behøves og hvorfor Mange Almues Mænd herudj Tysness Præstegiold hvert aar tilforn har været nød at føre tømmer for at skieres paa andre Skibreders Sauger, Endelig blev paa det spørmaal Fogden ernenfte 2 October gjorde til Waags Skibredes Laug Rett og meenige Almue Rydlands Saugen angaaende, af dette Laug Rett og tingsøgende Almue betreffende disse her omspurdte Hope og Fladerager Sauger, Svarede Ligesom Waags Skibredes Laug Rett og Almue har Svared.

Fogden var herom Tings vidne begierende som blev bevilged.

Steen Fladerager i Rette æskede hans fra seeniste ting udsadte Sag imod Christie Torbiørnsdatter Fladerager, Skioldsord eller beskyldninger imod Citantens Datter med viidere betreffende.

Christie Torbiørns Datter mødte for Retten og vedstoed Lovlig varsel, declarerede og derhos at hun har inted andet end alt hvad skikkeligt og got er at sige om Citantens Datter og Drengen Anders Mickelsen, og allerminst har hun seed at de med hin anden har begaaed nogen slags utugt og de ord eller beskyldninger hun imod Denem af en taabelig overiilelse har ladet falde, for-

1756: 82

tryder hun hiertelig, fordie de ere usandferdige, jae hun Sagde og at dersom Steen Fladerager vil pardonere hendes forseelse hvorom hun hiertelig beder, Saa vil hun afsone sam/m/e, ved at give af hendes Liden Evne til Sognets huus arme 3 Mrk: 2 s: og desuden erstatte Citanten Processens Omkostninger.

Steen Fladerager, i andledning af det tilførdte, Sagde, at hand er fornøyed med den skeede afbigt og derfor efterlader Christie Torbiørnsdatter den paastefnte forseelse.

Efter aftale {pa} Tilstod Christie Torbiørns Datter Citanten 1 rd: 3 Mrk: anvendte omkostninger hvormed Citanten var fornøyed, Ligesom hun og i Retten Leverede til Lænsmanden Madz Godøen bemelte 3 Mrk: 2 s: og Saaleedes blev da denne Sag ophæved.

For Retten fremkom Lars Bottelsen Fladerager som Lyste sin odel og penge mangel til ½ Løb Smør og 3 Mrk:r med bøxel udj gaarden Andersland som Jacob Andersland, som nu beboer, og Comparentens Fader udj hans umyndige aar haver bortsoldt, hvilket gl: Odel, hand Reserver[er] sig igien at indløse enten Mindelig, eller ved Lovtvang, saasnart Løsnings pengene kand bekomes.

Fogden Velædle Hr: Andreas Juel i Rette æskede den fra seniste ting udsadte Lejermaals Sag Contra qvinde Mennisked Abigael Peders Datter og Soldat Joen Knudsen Schaathun, fordie de med hinanden haver begaaet Lejermaal og hvorudj hand indgav Rettens Eragtning af nestl: 6te Maj som blev oplæst.

Af de indstefnte mødte ingen efter paraaab.

Stefne vidnerne Madz Godøen og Skyds Skafferen Ole Natvigen aflagde Eed at de for meere end 14 dage siiden haver Lovl: Stefnt forbemelte qvinde Menniske og Soldaten for deris tilholds Stæd, de forklarede ellers at Abigael Peders Datter nu ej findes i Bøygden, Mens kort siden Reist til Bergen, dog viides icke hos hvilken hun sig der opholder.

Actor indgav Sogne Præsten Provsten Hr: Christies Kundskabs Liste af 4 October 1756 som blev oplæst. Actor begierede Dom i Sagen.

Afsagt!

Abigael Pedersdatter som har begaaet Lejermaal med Jon Knudsen, bør efter Lovens 6 Bogs 13 Capt: 1 art: betalle Fogden Juel udj Lejermaals bøder 6 rdr: og desuden bør hun som uConfirmeret Følgelig Forordningen af 2 Sept: 1745 henbringes til det Bergensche Manufactuur Huus, for sammestæds udj 1 aar i arbeide at forblive. Det paadømte udredes og efterkom/m/es 15 dage efter denne Doms Lovl: forkyndelse under adferd efter Loven.

Jens Johansen Høvischelend fremkom for Retten og Lyste sin odel og Penge Mangel til ½ Løb Smør ¼ hd: med bøxel i gaarden Høvischelend som for nærværende tiid bruges af opsideren Otte Jacobsen, og Comparenten og hans Farbroder Jacob Thomesen Høvischelend i hans umyndige aar haver bortsoldt, hvilked odel Comparenten Reserverer sig igien at indløse enten mindelig eller ved Lov tvang, saa snart Løsningspengene kand bekomes

Dernest blev Læst

Hr: Provsten Christies udgifne bøxel Sedler in duplo paa Mænsal gaarden Kallefoss 1 pd: 6 Mrk: Smør 1/8 huud til Hans Jensen med bemelte Lejlendings paateignede Revers paa den Eene dateret 5 Oct: 1756.

Fogden Hr: Juel i Rette æskede den fra seeniste Ting udsadte Lejermaals Sag Contra qvinde Mennisket Sirj Niels Datter Homlevigen og Soldat Eilef Monsen Belt, fordie de med hin anden har begaaet barne aufling, og hvorudj hand indgav Rettens Eragtning af nestleden .. (ope rum) Maj som blev oplæst

1756: 82b

Af de indstefnte mødte ingen efter paraab.

Stefne vidnerne Madz Godøen og Ole Natvigen bekræftede ved Eed at de for meere end 14 Dage siden Lovlig haver Stefnt den indkaldte Sirj Niels Datter Humlevig og Eiluf Monsen Belt, Eenhver for Deris Tilholds Stæd

Actor paastoed Dom.

Afsagt!

Den indstefnte Sirj Niels Datter Øvre Humleviig bør, for \den/ begangne nu paastefnte Barne aufling med Eiluf Monsen Belt, Følgelig Lovens 6te bogs 13 Capitul 1 Art: at betalle sine Lejermaals bøder til Actor Fogden Juel med 6 rdr: Det paadømte udredes og efterkommes 15ten Dage efter denne Doms Lovl: forkyndelse under adferd efter Loven

Paa Fogdens spørmaal angaaende Ting Skydsens afbetaling gav dette Skibredes Almue self sam/m/e Svar som Vaags Skibredes Almue har givet og der er anført.

Paa de Sædvanlige af Fogden fremsadte 10 qvestioner Svarede Almuen som sædvanlig, og er her i dette Skibrede ingen forandring mod forige Aar, hvorom Tings vidne blev udstæd.

Paa Fogden Hr: Juels til samtl: Almuen fremsadte 2de qvestioner angaaende gaarden Nedre Kleppe, Svarede Almuen saaledes neml: til 1te qvestion at denne gaard har dette Aar inden Tingene været opbudet med saa føyelige Conditioner siden same har været øde ligende, om nogen den vilde sig til brugs antage Men der til har ingen sig villet beqvemme og at Ej høyere gresleje deraf er blevet svared end 64 s: og til 2den qvestion at sam/m/e øde gaard Ligger under Land Legdernes District. Herom blev tings vidne udstæd.

Paa Fogdens tilspørgende Svarede Almuen at der \er/ ingen bøxel dette aar falden af Deris Maj:ts beholdne Strøe gods som er i gaarden Nedre Klepe $\frac{1}{2}$ Løb Smør $\frac{1}{2}$ Huud ej heller kand deraf nogen bøxel falde siden samme er ødeligende, herom blev Ligeledes Tings vidne udstæd.

Dernest blev Restancen over de Kongl: Skatters sidste Termin stoer (ope rum) saavel som Odels Mandtallet for saavidt dette Skibrede angaar for Retten Oplæst og af alle uimodsagt og til hvilcken Ende Tings vidne paa Eet hvert i sær blev udstæd.

For Retten fremkom Lars Siursen Nedre Gierstad som anviiste Een Skind Pung hvorudj findes 14 rdr: 4 Mrk: 2 s: hans Myndtling Christopher Gabrielsen Tvedt tilhørende, Med forspørsel om nogen af Almuen dennem vil have til Laans {paa} for 5 eller 4 pro Cento Renter imod Suffisant Pandt, Mens da ingen derom meldte sig, blev Pengene af Sorenskriveren forseiglet og Formynderen tilbagelevered.

Paa tilspørgende Svarede og tilstod de 3de opsiddere paa gaarden Bache at dennem af Fogden er gotgiort Skatterne af deris brug udj gaarden Bache, formedelst den gaarden overgangne ildebrand

Til Retten at betienne nestkomende aar blev af Fogden opnefnt følgende Mænd, Herman Nedre Homlevig, Omund Schippervig, Lars Katteness, Niels Malcheness, Joen Katteness, Lars Flyensfehr, Ørje Teigland og Niels Humlevig.

Som inted viidere ved dette Ting efter 3de ganges udraab var at forrette, blev Retten for dette Skibrede ophæved

1756: 83

Anno 1756 d: 8de Octbr: blev almindel: Skatte og Sage Ting holdet for Ous Skibredes Læhnets godsets Almue paa gaarden det ordinaire Tingstæd Lundervigen udi Ous Præstegield, og betient med efterskrefne 8te Eedsorne Laugrettes mænd Hans Syversen Lønningdahl, Mons Johansen Hafskaar, Anders Lassesen øfre Bouge, Gitle Hope, Knud Sævil i Hands Stæd Peder Langeland, Peder Sævil i Hands Stæd Hans Lundervigen, Erick Sandvig udi Hands Stæd Mons Qvernæs og \Jacob Sandvig/ Oferværendes Kongl: Maj:ts Foged Welædle Andreas Juel med Menige Tingsøgende Almue.

Blev saa allerunderdanigst og underdanig læste de{n} Kongl: allern: Forordning\er/ og den høye Øfrigheds ordres som dette aars Høste Ting som foran paa Godøesundet for Opdahls Skibredes Almue ere blevne læste.

Dernest blev Læste

1te Christian Thormøhlens som Forstander for Encke Fattig Huuset i Bergen hans udgifne fæstebrev in duplo til Østen Rasmusen paa 1 ¼ Pund Smør og ¼ huud udj gaarden Tvedt med bemelte Lejlendings paateignede Revers paa den Eene, dateret 6 Maj 1756.

2. bemelte Christian Thormøhlens udgifne bœxel Sedler in duplo til Joen Johansen paa ¼ Løb Smør ¼ huud udj gaarden Rosvold, med bemelte Lejlendings paateignede Reverss paa den Eene, dateret 30 Sept: 1756.

3de Jørgen Kierness som Hans Høy ærværdighed Hr: Doctor Pontopidans Amanuensis, udgifne Fæste brev in duplo til Ole Pedersen paa Mensal gaarden Indre Hougland paa 1 pd: 3 Mrk: Smør 1/8 Huud med bemelte Lejlendings paateignede Revers paa den Eene dateret 21 Julj 1756.

4de Hr: Fogden Juels fredlysning paa gaarden Wernøens udmarck og Fæhaugue dateret 6 Oct: 1756.

og 5te Lars Hansen Goupholms udgifne Skiøde til sin Søn Torjels Larsen paa 15 Mrk:r Smør i gaarden Frøland dateret 7 Oct: 1756.

Formedelst inted viidere til Publication fremkom og Fogden med Skatternes hævelse gjorde anfang bliver Retten til i Morgen ophæved.

Dagen nest eftter, som var d: 9 October blev Retten igien sadt paa forbemelte Ting stæd Lunderviig i Velbemelte Hr: Fogdens overværelse og betient med det gaars dagen anførde Laug Rett.

Rasmus Syversen Koldahl, som Syn Løs og med den Spedalske Svaghed behefted, Lod ved broderen Anders Syversen Koldahl den meenige Almue tilspørge om hand nu er Viidere ejende, end hans indlemmelse 36 rdr: udj Hospitalet, og desuden saa meged hand ved Venners tilskud kand forskaffe paa sam/m/e stæd til sin Comodité en Seng for. Almuen dertil Svarede: At det forholder sig Saaleedes i ald Sandhed at bemelte Rasmus Syversen ej er ejende meere end til hans indlemmelse 36 rdr: {og en opred S} og saameged som hand til en opred Seng der behøver/

Anders Siursen Koldahl var paa sin broder Rasmus Syversen Koldahls veigne et Velbekrefted Tings vidne begierende, som blev bevilged.

Hans Knudsen Tøsse Lod for Retten Ting lyse sin \Odels og/ Penge Mangel til gaarderne Svendsahl og Thoen eller Tveidteraass, som beboes for nærværende tiid af Gunder Svendsahlen og Johanes

1756: 83b

Arnesen Tvedt, hvilke gaarder hand Reserverer sig ved Myndige aars tiltrædelse at indløse.

Knud Olsen og Niels Olsen Hage haver til dette Ting tiid og Stæd mundtlig Ladet indstefne \forige/ Encken paa Stensland hendes nu værende Mand Ole Hansen Stensland saavelsom 2de af hendes Børns Formyndere neml: Johanes Tøsse og Joen Holdhuus at betale ved Dom det mindre som en Fiske Noed ved Skifted efter bemelte Enckes forige Mand er værdt og kand udbringes til end Citanterne for 24 rdr: Rettmessig giæld sam/m/e paa ernesfnte Skifte tillagt som udlæg, Derom at anhøre beviis og taale Dom saaleedes {at} som Lov og Rett er gemess samt at erstatte Processens Omkostning

Af de indstefnte mødte Joen Holdhuus og ingen af de andre.

Joen Holdhuus vedtog Lovlig varsel.

Af Stefne vidnerne mødte Jacob Sandvig som ved [Eed] bekreftede ved Eed!! at hand for meere end 14 dage som ovenmeldt Lovlig har stefnt forbemelte Persohner for Deris boepæl. Det andet Stefne vidne Erick Sandvig var absent.

den Mødende vederparde Declarerede at foruden de Stefnte er der og flere af afgangne {Ole S} Engel Steenslands børns Formyndere som icke udj denne Sag ere Stefnte.

Eragted!

Da Citanternes Eene Stefne vidne Erick Sandvig er absent, Falder Stefne maaled af sig self, hvorfor Sagen igien paa nye bør anlegges, og fordie samme Stefne vidne icke efter pligt nu møder, Reserveres Citanterne hos hannem at udsøge ved Lovlig omgang og Stefnemaal ald den Skade hand dennem ved Stefnemaal og indførsel til dette Ting, saa og for det viidere hoved Sagen angaaende, er tilføyed, hvorhos det og vil være fornøden at de vedkomende Formyndere for Engel Steenslands børn som til dato ustefnte, i lige maade, naar, nye Sag anlegges, bør indstefnes.

Stædets Foged Velædle Andreas Juel haver til dette Ting tiid og Stæd Mundtlig ladet indstefne qvinde Mennisket Ragna Engelsdatter, som uConfirmeret at taale dom efter Lov og Forordning for begangne Lejermaal med Soldat Peder Engebretsen Molde som i lige maade er stefnt til vedermehle.

af de indstefnte mødte ingen efter paaraab.

Stefne Vidnerne Nicklas Hansen Hatvig og Ole Lussand bekreftede at de for meere end 14ten Dage som ovenmelt haver indstefnt ovenmelte Persohner Eenhver for deris tilholds Stæd og boepæl.

Eragted!

de lovlige Stefnte {Ragna Eng} Mens fraværende Ragna Engels Datter og Soldat Peder Engebretsen Molde gives Lav dag til næste ting at møde for at være Rettens examen undergoven, {og} da det og tillige vil være fornøden at Actor

1756: 84

indhendter vedkomende Sogne Præstes Kundskabs Liste om de indstefntes paastefnte forseelse, om qvinde Mennisket {ej} har været til Confirmation eller ej, jae om de icke ere hin anden beslægtede

Stædets Foged Velædle Andreas Juel haver til dette Ting tiid og Stæd mundtlig Ladet indstefne de ugifte Jørgen Dybsvig og Magdella Mickelsdatter, hvilcken sidste ej har været til Confirmation, at talle!! (taale) Dom, for med hin anden begangne Lejermaal.

Af de indstefnte mødte ingen efter paraab.

Af Stefne Vidnerne mødte Jacob Sandvig som bekræftede ved Eed at hand for meere end 14 dage siiden haver lovlig Stefnt ovenmelte Persohner for deris boepæll. det øvrige Stefne vidne Erick Sandvig som tillige skulle være Laug Rettes mand paa dette Ting, var ej efter paraab tilstæde,

Eragted!

Stefnemaalet falder af sig self ubeviist, efterdie inted tilstreckelig beviis er indkommet derom, at de nafngifne Lovlig er Stefnt, dog Reserveres Actor sin tiltale til det udeblevne Stefne vidne Erick Sandvig, ifald hand har Stefnt i Sagen og icke Møder

Hans Mortensen Schougseide og Isack Torkelsen Leersteen fra Strandebarms Præstegield, haver til dette Ting, tiid og Stæd Muntlig ladet indkalde Nicklas Hansen Hatvigen, for 10 rdr: 4 Mrk: 8 s: {for} Hannem dennem for bekomne Slagt efter accord er skyldig, at taale Dom til betalling og Processens Omkostnings erstattelse.

Nicklas Hatvigen mødte for Retten og vedstoed i denne Sag at være Lovl: Stefnt, Lige saa at hand paa egne og afdøde Joen Haalands veigne Rum tiid siden har af Citanterne tilforhandlet sig \en Oxe/ for De paastefnte 10 rd: 4 Mrk: 8 s:, Sagde dog derhos at Lige som ved indbyrdes Skifte Joen Haaland burde betalle ernesfnte penge, er og derfor af hoved Debtors Sterfboed skeed udlæg, saa at meerbem:te Penges tilsvær vedkommer Joen Haalands Sterfboed og icke Comparenten, Endelig sagde Nicklas Hatvigen at i stæden for et uforføden Stefnemaal, kunde Citanterne adressere sig til Joen Haalands Encke, som enten maatte Leverer dennem fordringen eller {udl} de for samme dem paalodnet Ejendeele,

Eragted!

Førend Dom i denne Sag kand feldes, bør det tilkomme Citanterne, ved Continuations Stefning at indkalde Joen Haalands Encke at indkomme med hendes afdøde Mands Skiftte brev, og dernest taale Dom for saavidt Sagen hende kand paagielde \er!! ifald Citanterne ikke paa same Skifte har nødt udlæg, hvilket om skeed er, de burde modtage uden noget Stefnemaal Ernefnte tiid {og} bør og Nicklas Hatvig være tilstæde, hvortil hand og herved tilholdes.

Fogden, som hand nu i fremdeles

1756: 84b

Andledning af det høy lovlige Rente Cammerets Naadige [ordre] af 21 Augustj sidstleden her udj Ous Præstegield, de værende Saug ejere for den Eene Saug Tysse kaldet, haver indkaldet Ejerne Knud Pedersen Tøsse og Peder Thomesen Langeland; {hvor} af hvilcke Mødte Ejeren Peder Thomesen Langeland, Saa bad hand at de qvestioner som paa forige 2de Ting stæder til de deri Skibrederne værende Saug ejere maatte oplæses, For derefter at faae indhændted deris Svar, Til 1. qvestion, Saug Ejeren Svarede at Saug der paa Stædet fast i umindelig tiid har været, og at derpaa allene skiæres bord til Bøygds fornødenhed, Til 2det angaaende Skuur udj aared 1754. saa er samme ej meere eller større, Men fast mindre end den Eedelige angivelse for det Aar forklarer og samme ej andet at have været end til Bøygds fornødenhed,

Til 3die qvestion, at hvad bord som der paa Saug er Skaared saa hvad for dem self som ejere er Skaared, da veed de vist at samme til Bøygds fornødenhed virkelig er anvendt, og hvad angaar det som andre paa deris Saug haver Skaared, Saa i hvorvel at de icke derfor kand Svare, Saa efter deris beste viidende vil de ej andet troe end ligesom kand forvisse at alt til Bøygds fornødenhed. Til 4. Qvestion, Laug Rett og Almue Svarede: at med den Skuur som paa denne Saug skeer, maa den finde sig lidet tjent, Thi maae den derfor som ofteste Søge andre Sauger, ej allene til at faae skaared en stock til deris fornødenhed, Men end og at faae Kiøbt sig bord, hvorføre at den Skuur som i aared 1754 er skeed, maae ansees, Lige saa lidet for det Aar som de forige proportioneret til Bøygds fornødenhed.

Fogden var det Passerede sig beskrevet meddeelt som blev indvilged

Knud Frøland fremkom for Retten og anviste Fællerne af 2de Voxne \2 Smaae/ Biørner som hand sagde at have Skudt nestleden Somer i gaarden Frølands Marcker, hvilket Almuen med ham bekræftede, hvorpaa Fogden betalte ham Skudt pengene efter Forordningen Neml: for de 2de Store 4 rdr: og de 2de Smaae 1 rdr: tilsamen 5 rd:

Mons Grønsdahl anviste Ligeleedes Fællen af en voxen biørn, som hand haver Skudt i Grønsdahls Marcken, det Almuen med ham bekræftede, Skudt Pengene blev hannem af Fogden betalt med 2 rdr:

Paa Fogdens tilspørgende, angaaende Ting Skydsens afbetaling, Svarede Almuen

1756: 85

at den Skydsende Almue Eenhver for sig haver nødt deris betalling med 4 s: Miilen, Derom blev Tings vidne udstæd.

Paa Fogdens Sædvanlige 10 qvestioner Svarede Almuen dette som de forige aaringer, og er i det øvrige dermed ingen forandring skeed.

Odels Mandtallet saa vel som Restancen over de udestaaende Kongelige Contributioner stor (ope rum) blev derefter oplæst og af alle uimodsagt

Som inted viidere ved dette Ting var at forrette efter 3de ganges udraab, blev Retten for dette Skibrede ophævet

Anno 1756 d: 11te October blev almindelig Skatte og Sage Ting holdet med Strandvigs Skibredes Almue paa Tingstædet Giøen udj Haalandsdahls Annex ibm:, og Retten betient med eftterskrefne otte Eedsorne Laug Rettes mænd Nafnl: Rasmus Rasmusen Hiertager, Lasse Hansen Oustestad i hans Stæd Hans Lassesen Oustestad, Endre Olsen Kiøn, Ole Olsen Aase(?), Knud Neerhovde, Johanes Kiøn, Johannes Lassesen Hougervold og Hans Hansen Hamersland. Overværende Kongl: Maj:ts Foged Welædle Andreas Juel med meenige Ting søgende Almue.

Hvornest allerunderdanigst og underdanig blev Læst de paa forige Tinge Læste og herforan i denne Protocol ekstraherede Kongl: Forordning og den Høje øvrigheds ordres og foranstaltninger.

Dernest blev Læst,

1te Hr: General Major og Obriste Segelches udgifne Skiøde paa gaarden Engevigen 1 pund Smør 1 giedskind til Sønnen Hr: Primier Lieutenant Hartvig Carl Philup Segelche for 600 rdr: dateret 3 Majj 1756.

2. Anders Hansen Severeide med de fleres udgifne Skiøde paa gaarden Aase 2 pd: 6 Mrk: Smør for 56 rd: til Engel og Samuel Hanssønner Giøen, dateret 11te October 1756.

3. Hans Torgielsen Giøens udgifne Skiøde til Sønnen Samuel Hansen Giøen paa 2 pd: 21 Mrk:r Smør i Giøen dateret 11 October 1756,

4de Engel Joensen Store Balleseims Hans udgifne Skiøde paa 12 Mrk: Smør til Engel Andersen Store Balleseim i gaarden Balleseim for 24 rd: dateret 11 October 1756

5. Samuel Hansen Giøens udgifne Obligation paa 200 rd: til Hans Fader Hans Torgielsen Giøen imod Pandt 2 pd: 21 Mrk: Smør i gaarden Giøen dateret 11te October 1756.

6te Engel Joensen Haavigs udgifne Obligation til Nickolai Hatvigen paa Capital 38 rdr: imod Pandt 1 pd: 21 Mrk: Smør i gaarden Haavig, dateret 11te Octobr: 1756,

7de Lars Isacksen Kleppes udgifne Skiøde paa 1 pd: 3 Mrk: Smør i gaarden Kleppe til Mickel Samuelsen for 30 rdr: dateret 11 October 1756.

og 8de Fogden Juels fredlysning paa gaarden Wernøens udmarker og øer i Opdahls Skibrede dateret 6te October 1756.

Som inted viidere til Publication fremkom og Fogden med Skatternes hævelse, gjorde anfang bliver Retten til i Morgen ophæved.

Dagen nest efter som var d: 12 October blev Retten igien sadt paa forbemelte Ting stæd Giøen i overværelse af Fogden Juel, og betient med forbemelte Laug Ret undtagen at i stæden for Ole Aase sadt Ole Joensen Toft.

Der nest blev [Læst]

Hr: Consistorial Raad Gelmeidens som Sogne Præst til Ous Præstegield, hans udgifne bøxel Sedler in duplo til Corporal Henrich Hoff paa 18 Mrk: Smør 1 giedskind udj Mensal gaarden Servold med Lejlendingens paateignede Revers paa den Eene dateret 7de Januarj 1756

1756: 85b

Viidere blev Læst

1te Jan Torgielsen Berhovdes udgifne bøxel Sedler in duplo paa gaarden Berland 2 pd: 6 Mrk: Smør til Hans Torkelsen med Lejlendingens paateignede Revers paa den Eene, dateret 9de October 1756.

2. Ole Olsen Revnes Odels og Penge Mangels Lysning paa 1 Løb 14 Mrk: Smør i gaarden Refne som for nærværende tiid bruges og beboes af Samson Engelsen, hvilken Jordepart hand Reserverer sig ved sine Myndige aars tiltrædelse at indløse.

og 3de Gietle Andersen Schogseides Penge Mangels og Odels Lysning paa det anparts brug i gaarden Leigland som skylder udj aarlig Landskyld 1 Løb 9 Mrk: Smør der bruges af Haldor Steensen, hvilken Jordepart bemelte Gietle Andersen Reserverer sig med tiiden at indløse

Sergiant Axel Holte haver til dette Ting ved Mundtlig Stefnemaal Ladet indstefne sin Naboe Rasmus Marchhuus, fordie hand uLovlig haver hugget udj Citantens gaard Sanddahls tilhørende Skov og Ejendomb, Eendeel Furre Træer udj Steenen Kaldet, samt fordie hand paa uLovlig Maade og paa Nye Stæder haver brugt nye Kiørsel Vejer, over bemelte Sanddahls

bøe og ejendomb, der om at anhørre vidner Mathis Jonsen Huusmand paa Refne, og Anders Olsen Lervigen, hvilke vidner er Stefn under Lovens Fals maal at møde deris Eedelige Forklaring i Sagen at aflegge, Ligeleedes er den indstefnte Rasmus Marchhuus indstefnt at erstatte Processens Omkostning.

Contra Citanten Rasmus Marchhuus mødte for Retten og tilstoed at være i denne Sag som ovenmelt Lovlig Stefn, declarede derhos at hand i denne Sag haver Stefned Contra, Axel Holte {for} \Til/ at bevise den uLovlige paastefnte Kiørsel Vej, !!saavelsom at bevise den uLovlige paastefnte Kiørsel Vej!!, saavelsom at bevise den paastefnte Skov Hugster, samt for at bemelte Holte haver paa uLovlig Maade brugt Fædrift med sine Chreathurer til sin Sætter støel og Mark om Sommeren over Marchhuuses Bøe og Ejendom, End ydermere for at Holthes Sauv Smaller haver giort stoer Skade paa Marchhuuses Engebøe, samt Vidner at anhøre Anders Olsen Leervig med Hustrue Anna Joens Datter Og Johanes Gundersen. Indbemelte Vidner er og Stefn under Lovens Falsmaal, Deris ædelige forklaring udj Sagen at aflegge, samt Processens omkostning at tilsvare.

Sergiant Holte mødte og vedstoed Lovl: varsel i denne Sag desligeste at hand er stefn som oven indCamineret er. Sergiant Holte Lod tilføre, at førend hand gjorde paastand at hans indstefnte Vidner, maatte Eedfæstes og afhøres, indstillede hand Sagen til Rettens nermere skiønsomhed, om den nu paastefnte Sag her for denne Rett bør afgiøres eller og til aastæden at blive henvist, hvorom hand udbad Rettens Eragtning.

Eragted,

Denne Sags Natuur er Saaledes, at den bør indstefnes til aastæden siden her Syn og gransk[ning] behøves, hvorhen den \og/ Følgel: Lovens 1te Bogs 16 Capt: henvises.

Rasmus Marchhuus haver til dette Ting tiid og Stæd med Skrifftl: Stefnemaal

1756: 86

Ladet indstefne Ole Henanger samt Heine Henanger fordie de skal have ned brødt eller ned Revet en gl: gierdes gaard som fra gamle tiider har været imellem gaarderne Marchhuus og Henangers Marker med Viidere efter det i Rettelagde Stefnemaals viidere udviis Det i Rettelagde Stefnemaal blev oplæst

Procurator Giøen mødte paa de indstefntes veigne og Lod derhos tilføre at som denne Sag er af den beskaffenhed at hand syntes, at den ej her for Retten kand afgiøres, Saa ville hand formode saavelsom paastaae at denne paastefnte Sag maatte til aastæden vorde henviist, hvorda Contra Parterne efter Lovlig Stefnemaal vilde i Rette føre sine Lovlige beviiser, udj det øvrige vil hand ervartte Rettens eragtning!

Eragted!

Sagen er af denne Natuur og beskaffenhed at den bør henviises til aastæderne, hvorhen den Følgelig Lovens 1 Bogs 16 Capt: henviises

Hans Povelsen Eye haver til dette Ting med Muntlig varsel Ladet indstefne Encken Elj Aarre for 3de aars Resterende Kiørleje aarl: 1 Mrk: 8 s: tilsammen 4 Mrk: 8 s: samt at erstatte Processens Omkostning

Dend indstefnte Elj Aarre mødte icke efter paaraab, ej heller nogen paa hendes veigne Stefn Vidnerne Ole Joensen Toft og Jan Danielsen Qvale aflagde Eed og vandt at de for meere end 14 Dage siiden haver Lovl: Stefn til dette ting som ovenmeldt bemelte Elj Aarre for hendes boepæll.

Procurator Giøen som mødte paa Citantens veigne, paastoed at den indstefnte og udeblivende Elj Aarre, maatte gives Lavdag til næste Ting.

Eragted!

{Sagen udsett} Den Lovl: Stefnfte men nu absente Elj Aarre gives Lav dag til næste Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

For Retten mødte Procurator Hans Giøen og gav tilkjende at hand møder paa Johannes Johansens \Botnens/ veigne, som til dette Ting haver ved Mundtlig Stefnemaal Ladet Stefne Encken Britta Ellingsdatter Haaland for 10 rdlr:s giæld betreffende, som Citanten for Rum tiid siden haver annammet efter sin Sal: Huus bonde Jan Haalands ordre af bonde Manden Hans Schielbrigt, hvilke penge hand til sin da værende Huus bonde Rigtig haver Leveret, og som bem:te Encke samme penge icke udj Mindelighed til Citanten har villet betale og som Hans Schielbrigt Haver ved adskillige Søgemaal fordrer!! (fordret) sine udlagde penge hos Citanten, hvilke hand som en Fattig Mand umuelig er god for at betalle, Saa er hand i samme andledning Høylig været forarsaget nu ved Stefnemaal at søge bemelte Britta Haaland, samt der om at anhøre vidner Peder Biøndahl, Hans Hansen Giøen og Johannes Nielsen Botten, samt at erstatte Processens Omkostning.

Encken Britta Ellings Datter Haaland mødte for Retten og tilstod at være Lovlig Stefnfte, Mens nægtede Kravet in toto.

Procurator Giøen paastod at de indstefnte Vidner maatte Eedfestes og afhøres.

1756: 86b

1te Vidne Peder Biøndahl aflagde Eed og vandt om ord over \2de/ aar og dag, hvorfor Retten kunde icke mod Lov antage hans vidnes byrd.

2det Vidne Hans Hansen Giøen aflagde Eed og vandt om ord over et aar \falt/ forinden afg: Joen Haalands død, hvorfor Retten sam/m/e icke kunde antage.

3de Vidne Johannes Nielsen Botten befandt Retten at være Obrueret og hvorføre Sagen opsettes til i Morgen

For Retten Sisterede sig Procurator Giøen og gav tilkjende at hand Møder for Johannes Johansen nu tjendende paa Kiilen, Soldat ved Velbaarne Hr: Major Blichfelts Compagnie, der til dette nu holdende Ting haver ved Skrifftl: Stefnemaal Ladet ved 4 ugers varsel indstefne Hans Hansen Fosse af Etne Skibrede for at anhøre endeel Vidner her af Strandvig Skibrede, for den overløst som Citanten skeede paa gaarden Severeide nest afvigte vinter d: 27 Februarj, alt til Eet Lovskikked Tingsvidnes erholdelse. bemelte Stefnemaal Lagde hand i Rette dateret d: 2 Sept: nestl: som blev oplæst.

Dend indstefnte Hans Fosse mødte icke efter paraab ej heller nogen paa hans Veigne.

Stefne vidnerne Jan Qvale og Olle Toft aflagde Eed at de for meere end 4 uger siiden haver Stefnfte Hans Hansen Fosse for hans boepæl paa gaarden Fosse udj eged paahør:

De indstefnte Vidner som begge ere den indstefntes brødre mødte for Retten, da, de efter aflagde Eed {efter} inden Retten, aflagde følgende Vidnes byrd, Neml:

Niels Hansen Tvedtenes, at nestleden Vinter, Saae hand at indstefnte Hans Fosse i vreed Hue med een stoel slog Citanten i ansigtet efter at Citanten først hafde afmødt et stoele Slag som den indstefnte ville tilbragt ham. Vidnet declarerede derhos under den aflagde Eed at Hans Fosse ingen anden Resong hafde til den omprovede overilelse, end denne: At da Citanten af Høflighed {sk} hafde med Lys gelejdet Contra Parten, Aftens tiid bemelte tiid \ud for døren/ paa \Contra/ Citantens broders gaard Severeide, og Contra Parten Hans Fosse icke ved indkomsten i Stuen igien fandt gulvet fejed, blev hand {derf for} derover fortørnet og derfor tilføjede Citanten den omprovede overløst.

2det Vidne Lars Hansen Aase aflagde Eed og Provede i et og alt som første vidne udsagt og forklared haver

Bøygde Procurator Giøen begierede det Passerede maatte hannem under et Velbekrefted Tings vidne med Rettens fulde Forseigling beskrevet meddeeles, som blev indvilged.

Formedelst det Leed Langt paa aften bliver Retten til i Morgen ophæved

Dagen nest eftter som var d: 13 October blev Retten igien sadt paa forbemelte

1756: 87

Tingstæd og betient med self samme Laug Rett i overværelse af Fogden Welædle Hr: Andreas Juel

Fogden, at da hand for dette Strandvig Skibrede, udj følge det Høy lovlige Rente Cam/m/erets høy bydende af 21 Augustj sidstleden, end og haver indkaldet Ejerne for i Skibredet værende Sauger, neml: for Sundfiord Saug Ejeren Joen Joensen Sundfiord, For Femanger Saug Ejeren Berje Olsen, og for Biøndals eller Reinersvig Saug, Ejeren Baar Teigland, og i hvis Stæd var nærværende Sønnen Roal Baarsen, og maatte da igientage, at de qvestioner som for Saug Ejerne udj de forige Skibreder ere giordte for dennem maatte oplæses, For der paa deres Svar at maatte indhændtes,

Til 1. qvestion, Ejeren for Sundfiord Saug, Svarede: at bevillingen til Saugen udj Fogden Ole Larsens tiid vil være givet, og at \paa/ Saug der plejer at Skjeres saavel bord til Bøygds fornødenhed som til at udføre til Bye, og er Saug udj aared 1747. sadt og Taxeret til aarlig Skuur 3 a 400 bord. Til 2den qvestion, at hvad Skuuren for aared 1754. angaar, Saa, i henseende til Skuuren i sig self som for det ganske aar er skeed Reffererede hand sig til sin for det aar givne Eedelig angivelse, Men at kunde forklare hvad udførsels bord derpaa er Skeed, kunde hand icke egentlig forklare, saa som at det med hans Saug som med de øvrige herudj Fogderiet haver den beskaffenhed at nu Kommer Een og nu kommer en anden med Een stock som de vil have Skaared, og den Eene vil have det saaledes Skaared og den anden Saaledes Skaared, hvor over hand som en Eenfoldig Bonde Mand ej kand holde nogen Reigning. Til 3de at kunde give nogen Rigtighed for det som til Bøygds fornødenhed skulle være Skaared, her til og virkelig er anvendt, der for vil det for hannem blive umuelig, undtagen at hand kand viide, at det Lidet og Ringe som for egen Reigning paa Saug vil være Skaared til Bøygds fornødenhed virkelig er anvendt.

For Femanger Saug Ejeren Berje Olsen Svarede Saaledes, Til 1te qvestion at hvad sig bevilging angaar, Saa veed hand af ingen anden end at der paa stædet vil have været Saug fast kand skee over Hundrede mod 2 Hundrede aar. Saug i aared 1747. og er sadt og Taxeret til aarlig Skuur 5 á 600 bord. der Skieres paa Saug saa om hin anden noget til udførsels bord, men det meste til Bøygds fornødenhed. Til 2den qvestion at hvad Skuuren angaar for aared 1754, Saa i henseende til Skuuren i sig self, Er det eftter hans Eedelige angivelse, men at kunde siige hvor meged af Kiøbmands bord og hvor meged til Bøygds fornødenhed, bliver ham Ligesaa umuelig, da med hans Saug har samme beskaffenhed som med de andre. Til 3die at hvad for egen Reigning paa Saug kunde være Skaared, Saa hvad til Bøygds fornødenhed er skeed er og der til anvendt, men for de andre som der paa kand have Skaared, veed de inted nogen forklaring at kand give.

For Biøndals Saug, Ejeren Søn Roal Baarsen, Svarede Saaledes: at hvad bevillingen angaar, Saa er den givet i Fogden

1756: 87b

Ole Larsens tiid, og Skieres der paa allenne bord til Bøygds fornødenhed og er Saug i aared 1747. allene sadt og Taxeret for 100 bords aarl: Skuur. Til 2den qvestion: At i aared 1754. er skaared er!! ej meere, end den for aared skeede angivelse forklarer, og til 3die at hvad Lidet paa denne Saug for egen Reigning er skaared, {hvilket} er til Bøygds fornødenhed, og det Ringe som for andre er Skaared, det samme kand de ej andet troe end at sam/m/e og virkelig til Bøygds fornødenhed er Kommet.

Til 4de qvestion den tilstæde værende Almue som Laug Retted Svarede: At hvad som paa disse Sauger aarl: til Bøygds fornødenhed skieres, kand Bøygd efter sin anseelige Størrelse meged vel imod tage, jae ofte tiltrenger saa meged at de til andre Sauger uden for Bøygdelavet og maae søge.

Fogden var dette beskrevet under Rettens Forseigling meddeelt som bevilges

Dernest blev den fra gaars dagen udsatte Gields Sag imellem Johannes Johansen Botten og Encken Britta Haaland i begge Parters overværelse foretaget.

da det gaars dagen formedelst drukenskab befundne Vidne Johannes Nielsen Botnen endnu befindes i samme stand, kand hand ej heller til Eeds afleg af Retten admiteres.

Procurator Giøen begierede paa Citantens veigne Sagen udsadt til næste Ting

{Eragte}

paa det at hand same med Continuations Stefning kand begiegne.

Eragted!

Sagen udsettes efter Citantens forlangende til næste Ting

Fogden til dette Ting tiid og Stæd hafde Ladet indkalde den Tieniste Dreng Engel Torgjelsen Brathuus, fordie at hand imod den allernaadigste Forordning af 9 Aug: 1754. haver handlet i det hand afvigte aar haver brugt Slagter Handel baade med at Kiøbe Chreature her paa Landet, som samme med at føre til Bye at Selge, derom at anhøre vidnerne Rasmus Marchhuus, som til hannem haver Soldt, samt Knud Olsen Nedre Egeland og hans Søn Ole Knudsen ibm.: som for hanem haver ført Slagt over Fiorden, hvilcke vidner hand og til denne tiid under Lovens Fals maal haver indstefnt, og at Liide Dom.

Den indstefnte Engel Torjelsen Brathuus mødte icke efter paaberaabelse ej heller nogen paa hans veigne

Af de indstefnte vidner mødte Rasmus Marchhuus

Stefne vidnerne Ole Toft og Jaen Qvale bekræftede ved Eed at de for meere end 14 dage haver indstefnt Engel Torjels-

1756: 88

sen Brathuus, og Vidnerne Knud Olsen og Ole Knudsen Nedre Echeland, den første til Sagen at svare og de sidste til deris Eedelige vidnes byrd udj Sagen under Lovens Fals maal at aflegge.

Fogden derpaa tilspurdte Vidnet Rasmus Marchhuus om den indstefnte Engel Torjelsen Brathuus ej hos hannem afvigte aar sig haver tilhandlet endeel Chreathure, og om hand foregav eller Sagde ved Kiøb at det var for hans egen eller andres Reigning. Rs: forgangen aars Sommer kiøbte indstefnte Engel Torjelsen af Deponenten 8te Slagter bæster som hand \self/ og haver betalt, mens med hvormeged erindres icke, dog husker hand icke Rettere end det var 35 rdr: Vidnet Declarede Endelig \og/ at Endeel af disse Penge blev erlagt straxen og den øvrige deel til nu afvigte Aars Høsteting, alt af den indstefnte Self, og erindrer vidnet icke at hand ved Kiøbet Sagde, at det for nogen anden skeede

Fogden hafde dette vidne icke meere at tilspørge, men bad at forreleggelse til de andre 2de udeblevne vidner til neste Aars Somerting maatte skie, Ligesom at den ej mødende

indstefnte til samme tiid maatte gives Lav dag, hand forbeholdt sig og til samme tiid at Lade indstefne flere Vidner om maatte eragtes fornødig.

Eragted! {Eragted!}

De lovlige Stefnere mens udeblevne Engel Torjelsen Brathuus og Knud Olsen og Ole Knudsen Nedre Egeland, gives Lav dag til næste Ting at møde, den første til vidner at paahøre og taale Dom samt Processens erstattelse, og de sidste deris Vidnesbyrd under Lovens Fals maal i Sagen at aflegge.

Dernest blev Læst

Hans Hansen og Samuel Hansen Giøens udgifne Contract til Deris Fader Hans Torgielsen, dateret 13 Oct: 1756.

Paa Fogdens tilspørgende Svarede opsiideren Paa gaarden Sandahl saavel som Almuen at alle slags Skatter, udrednings og Standqvarteerpenge undtagen, er bleven bemelte opsiider gotgiordt af den affelte Skyld udj bemelte gaard Sanddahl, Ligesaa Sagde Almuen at sam/m/e gaard ej er noget forbedret, Saa at den til aftagedes forminskelse kand paalegges. hvorum tingsvidne blev udstæd.

Paa tilspørgende Svarede Almuen at den \Ting/ Skydsende Almue Rigtig har nødt deris betalling for hver Miil pro persona 4 s: herom blev Tingsvidne Ligeleedes udstæd

Paa de sædvanlige 10 qvestioner, Svarede Almuen at derudj er ingen forandring skeed siden seeniste Høsteting, undtagen at der sidst i aared 1755 er bleven opbyggt en Saug paa gaarden Schielbrigts grund, som er Taxeret for 300 bord, herom blev Tingsvidne udstæd

Restancen over de udestaaende Kongel: Skatter herudi Skibredet støer 27 rd: 2 Mrk: 1 s: saavel som odels Mand tallet blev derefter oplæst og af alle uimodsaagt. Derom blev Tingsvidne paa Eet hvert udstæd

Derefter blev Læst

Hans Hansen Giøens udstædde Obligation paa 30 rd: til Johannes Neerness imod Pandt i 10 Kiør, dateret 13 October 1756.

Som inted viidere

1756: 88b

ved dette Ting var at forrette blev Retten for Dette Skibrede ophævet

Anno 1756 dend 13 October blev Retten udj {besig} følgende besigtelses Sags afhandling Sadt paa gaarden Giøen udj Haalandsdahlen og betient med efterskrefne af Stædets Foged Velædle Hr: Andreas Juel opnefnte 6 \Eedsorne/ Laug Rettes mænd Nafnl: Johanes Olsen Kiøen, Endre ibm.: Johannes Lassesen Hougervold, Ole Joensen Toft, Jaen Danielsen Qvale, og Hans Hammersland

Hvorda for Retten fremkom Samuel Hansen som gav tilkiende at hand til denne tiid og dette Stæd mundtlig haver Ladet indstefne ej allene hans Fader Hans Torgielsen Giøen, af hvilken hand dette aar for 300 rdr: haver til forhandlet sig 2 pd: 21 Mrk:r Smørs Leje udj denne gaard Giøens Nordre Thuun, Mens end og hans broder Hans Hansen Giøen, der til kommer aasædes Retten {til} over ald gaarden Giøen, begge at være overværende imedens Huusserne til

berørte anpart udj Giøen af Retten tages udj øyesium, jtem brøstfeldighederne beskrives og Taxeres, og Endelig at besigtelse omkostninger ifald Løsning i tiiden skal skee bliver ansadt paa den Maade at hannem der for opretning af Løsnings manden tillige med Millieerationen bør betalles.

De indstefnte Sc: Hans Torjelsen og Hans Hansen mødte begge for Retten og tilstoed Lovlig varsel at have bekommet som oven er anført.

Dernest begav Vii os til Forretningen da Vii ved nøye efttersium befandt at paa dend Citantens ejende part udj Giøen efter Particulair Skifte, tilhørende Huuser som her efter anføres, findes følgende brøstfeldigheder paa:

Borrestuen \med hoshefted indbygget Kaave/ er i de omstændigheder at den formedelst mange deri værende Stokkers forraadnelse, maae i grund nedtages. Taged derpaa som er af Næver, er i ligemaade foraadnet, tillige med andeel af gulvet, til ernesnte Bygning bør medgaae udj Materialiers, arbeids og Kostholds udgivelse efter udreigning, naar same skal settes i Complet Stand 30 rdr: Dette Huus i Idtzige tilstand anseer Vi at kand være verdt 24 rdr:

Stabuuret er med Vegger og Tag ganske Raadet men er dog værd 2 Rixdlr: hvad et Nyt Stolpe Huus som i stæden vil forskaffes, kand Koste ansees efter opbyggelsen er skeed.

Eet Smale Huus og hosbygde 2de andre dito, er formedelst forraadnelse i de omstændigheder at samme vil i grund nedtages, det nyttige derudj nu findes, er værdt 3 rdr: Hvad et nytt Koster Taxeres naar opbyggelsen er skeed.

Floeren som gammel, vil forsynes med Nyt Tag hvortil dog noget af den gamle Næver kand tjenne, dertil behøves dog endeel Nye Troe og Torvalder, og fordie Materialierne

1756: 89

faaes i gaardens Skov Considereres i Standsettelsen til 8 rdr:

Korn Laden hvoraf Citantens brug tilhører halvedeelen Neml: paa den Eene Siide fra Mønet. Paa ernesnte halve Korn Lade vil bordtaged saavel som Selve taged tillige med Troet forbedres. bekostning paa dette Huus vil efter bereigning medtage 10 rdr:

Den saa kaldede Lange Skykke staaende i brøsted ved Korn Laden, er gammel og brøstfeldig, derpaa findes inted bordtag, Taged er brøstfeldig, Kostas bordtag, ansees Naar bekostningen er giort, Taged i sig selv i Stand sadt vil Koste, indbereignet bordtag i brøsted, 3 rdr:

Til dette anparts brug er ingen Hæste Stald, Een Nye som behøves kand Taxeres naar opbyggelsen er skeed.

Een Boe med Loft over, Staaende hos Daglig stuen, denne er i pasable tilstand, fejler dog et gulv og 2de Loft, samme at forskaffe indbereignet arbeids Løn og Kosthold vil i alt medgaae 20 rdr:

Denne Forretning haver kosted Citanten i alt 12 rdr: indbereignet diet og underholdnings penge samt Lænsmand og Mænd, med Sorenkriverens Sallario og beskrivelse penge jtem Fogden for Laug Retteds opnefnelse

Anno 1756, d: 15 October blev almindelig Skatte og Sageting holdet med Strandebarms Skibredes Almue paa Ting stædet Øvre Waage udj Varalsøe Kierke Sogn, og Retten betient med eftterskrefne otte Eedsorne Laug Rettets Mænd Nafnl: Lars Endresen Øvre Houchaass, Torgier Christophersen Lille Fosse i hans Stæd Povel Dybsland, Torbiørn Ludvigsen Lille Linge, Peder Jansen Mit Børseim, Hans Pedersen Riise, \Hans Zackariasen Furhofde,/ i stæden Anders Kierevig, Guldbrand Nedre Waage, og Baar Jensen Tvedt.

Hvornest allerunderdanigst og underdanig blev Læst de paa Kongel: Tinge Læste og heri denne Protocol Specificerede Kongl: allernaadigste Forordning og den høye øvrigheds ordres.

Dernest blev Læst

Ole Johansens Hellelands udgifne Skiøde til Tormod Jacobsen paa 20 Mrk: Smør udj gaarden Store Linge for 35 rdr: dateret 15 Januarj 1756.

Fogden i Rette æskede igien den fra seeniste Somerting udsadte Sag imod Giestgiveren og Kremmeren udj Giermundshavn Thommes Veiner, og producerede nu den hos hannem Skeede Registrations og undersøgnings Forretning om boets tilstand, der af Hans Excellence Hr: Stiftbefalingsmanden er approberet, hvorefter hand indlod Sagen under Rettens Dom følger: Lov og Forordning.

Giestgiveren Thomas Weiner som mødte for Retten, bad om en Mild Dom.

Afsagt

Thomas Weiner som self tilstaar i sit ægteskab at have begaaet Lejermaal med ugifte kvinde Anna Cathrine Frantz Datter, tilfindes af den hos ham befundne boeslod 81 rdr: 4 ½ s: Følgelig Forordningen af 6te Decembr: 1743. at udrede Dobbelte Lejermaals bøder 24 rd: og den overskydende formue 57 rdr: 4 ½ s: med tjende!! (tiende) Parten bereignet til 5 rd: 4 Mrk: 11 s:, alt at udredes til Deris Kongl: Maj:ts Cassa Ligesaa og til vedkommende den i producerede Forretning anførte gebuhr 15 dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under adferd efter Loven.

Dernest blev

til Mortification Læst Erick Iversen Tvedts udgifne Obligation til Peder Ericksen Dybsvig paa Capital 49 rd: dateret 23 Oct: 1738. som efter paateigning af 6 Oct: 1756 er Creditor betalt.

1756: 89b

Fogden tilkjendegav, at da hand paa Embeds veigne i andledning ud af en hanem fra Præsten udj Qvindherret Hr: Nygaard tilkommen Skrivelse af 16 Julj sidstl: angaaende den modvillighed og Foragt som det kvinde Meniske Karen Kirstine Husom, der som Huus holderske skal tjene hos Hr: Lieu: Schnel, imod bem:te Præst og hans Embede skal have viset, haver beordret Lænsmanden Hans Hansen Øvre Waage at hand, i henseende til den Mulct som bemelte kvinde Meniske formedelst dene hendes Modvillighed hafde i følge Loven ivirked, med tiltagne 2de Mænd for dene ifaldne Mulct efter Loven skulle gjøre krav, og i Mangel af Mindelig betaling, gjøre udpandtning, Saa, da bem:te Lænsmand med de tiltagne Mænd har skullet fuldt førdt denne sin befallede Lovl: Forretning, Er hanem uventel: det hanem mødt 1te At Velbem:te Hr: Lieutn: som hendes Husbonde, protesterede paa gaarden Houge, hvor den tiid var imod hans Forretning, Men dernest siiden, da hand med sine Mænd dend 16 Augustj paafølgende, atter ville fuldføre sin Forretning udj meer velb:te Hr: Lieutnants eged Logement, haver Velbemelte Hr: Lieutnant ved Deris Forretning, efter denne sin Huus holderskes foregaaende ord taged til en Stock og kommet dennem til og med Stock Prygl truet, hvor over de med Deris Forretning maatte Lade det bevende. Som da saadan opførsel maae blive meged prejudicerlig for hans Embede. Hand mindre gaae end som nogen befaller udj sit eged ærinde. Hvad skeer, er hans Maj:t og Lovens buud Følgel: at hvad dishoneur, Despect, Foragt, overfald og hvad mere stridigt imod hanem eller hans befallede, i dette tilfelde skeer, Skeer icke hanem for hans egen Persohn, men {s} dens i hvis Nafn og

veigne hand gaar, Altsaa for det første, til et Tings vidnes erholdelse om denne opførsel, haver hand ved Skrifttlig varsel af 1te Sept: sidstl: Indkaldet til dene Rett Velbemelte Hr: Lieut: Schnel til at høre om tildragelighed de derudj Nafngivne Vidner.

det allegerede Stefnemaal blev derefter for Retten oplæst.

Hr: Lieutnant Schnell mødte for Retten og tilstod at det producerede Stefnemaal er ham Lovl: blevet forkyndt, Men paa indstefnte Karen Kirstine Husum[s] \veigne/ mødte ingen efter paraab

Stefne vidnerne Bøigde Lænsmanden

1756: 90

Hans Øvre Waage og Guldbrand Nedre Waage bekræftede ved Eed at de for meere end 14ten Dage siiden haver forkyndt det producerede Stefnemaal i Karen Kirstine Husums eged paahør for hendes tilholds Stæd Giermunshavn Her i tinglavet hvor hendes Hus bonde Velbemelte Hr: Lieutnant Schnell da Logerede og end nu er.

Fogden derpaa Producerede den anmeldelse og indberetning som for bemelte Lænsmand Hans Hansen Waage angaaende Forretningen og hvad hanem derudinden er Mødt, er indgivet, hvilken hand begierede at maatte blive oplæst og denne Tingsvidne Sag inddragen; forlangede saa og at de indstefnte Vidner Eedelig maatte blive afhørte følgelig Stefnemaallet

bemelte Skriftl: anmeldelse under 18 Aug: sidstleden blev derefter oplæst

De udj Stefne maalet Nafngivne vidner Aad Hafneraass, Eiluf Houge, Knud Tvedt og Anders Svinland, mødte Alle for Retten og tilstod alle at det producerede Stefnemaal er dem Lovl: blevet forkyndt.

Efter at Vidnerne var forelæst bemelte Lænsmands anmeldelse til Fogden, aflagde de 2de første vidner Aad Hafneraass og Eiluf Houge Eed og vandt, at en Manddag udj nestleden Augustj Maaned, kom Bøygde Lænsmanden Hans Øvre Waage til gaarden Hafneraass, hvorfra, efter hans begier blev sendt bud til gaarden Houge efter andet vidne Eiluf Houge, og da Lænsmanden saavel som {Læns} det første Vidne blev samlede paa vejen i mellem gaarderne Hafneraass og Houge, Sagde dito Lænsmand, det hand efter Hr: Fogden Juels ordre vilde have dennem med sig til gaarden Houge hvorhelst de viste at Hr: Lieutnant Schnell og hans Huus holderske Karen Kirstine Husum da fandtes, for fra den sidste at udfordre en Rixdlr: som hende i bøder var paadømt, fordie hun icke hafde indfundet sig hos Sogne Præsten for Qvindherret Hr: Nygaard, altskiøndt hand hende derom paa æmbeds veigne med 2de sine medhielpere hafde givet ordre, saaog fordie hun Langsommeligt tiid icke enten hafde været i Kierke eller til Guds Bord, Vidnerne begav sig saa strax med Lænsmanden til gaarden Houge, hvor de forefandt Velbemelte Hr: Lieutnant og huus holdersken og efter at Lænsmanden der til igiennem Læsning hafde overleveret Velbemelte Hr: Lieutnant den ordre hand fra Fogden hafde med sig om den Eene Rixdlr: Karen Kirstine Husum som melt hafde forvircket sig udj, og Lænsmanden hafde sagt til Lieutnanten disse ord, her seer I hvad ordre jeg haver fra Fogden, da var det, At Hr: Lieutnanten svarede: disse ord. Joe de kand passe paa Deris Embede dette kommer dennem icke veed, som og Lænsmanden til dette af Hr: Lieutnanten talte, Svarede: At det kom

1756: 90b

Præsten veed, at Karen Kirstine Husum \ikke/ hafde været til Alters, Stod Hr: Lieutnanten op, jeg protesterer derimod og tager Sagen paa mig, {vil} Lænsmanden Sagde derpaa at hand ville have betalingen, Mens Hr: Lieutnanten svarede at {ifald} hand icke aabner dem og dersom hand breckcker dem, da vil hand have process med ham. jmellem disse vidners udsagn var ellers denne betydelige forskiel, at det første vidne erindrer icke Rettere end at Hr:

Lieutnanten sagde, at hand ville lucke sine døre og icke tillade opbrekning af Lænsmanden, derimod husker sidste vidne ej andet end at Hr: Lieutnanten icke nefnte at hand ville lucke dem, men om opbrekningen vare de Eenige, dog eftter sidste vidnets erindring sagde Hr: Lieutnanten at dersom Lænsmanden dem ville brecke saa skulle hand dertil give ham forlov, hvilket er tverts imod det første, Mens tilladelse dertil fick hand som meldt icke hos ham til slutning sagde viidnerne, eftter at forestaaende var passeret, sagde Hr: Lieutnanten at vill Karen Kirstine Husum godvillig betale meerbemelte 1 rdr:, kunde hun det, Mens at same skulle tages eller exeqveres ud af hans huus, det protesterede hand imod

Det første vidne Aad Hafneraass sagde til slutning at Hr: Lieutnanten ved Skilsmissen berørte tiid og Stæd, udlod sig med disse ord: for Resten er hun min tjener, jeg tager Sagen paa mig, {La} bruger de KraagLove saa skal jeg og bruge KraagLove, Men {dette} disse Lieutnantens sidste ord kand det sidste af vidnerne icke erindre at hand hørte.

Fogden, at da hand af disse vidners udsagn nu haver nock i dette, at der imod hans ordre er skeed protest, hand maae og ud af Hr: Lieutnantens qvestioner til vidner, formerke, at hand allene skal have protesteret som at der hos hanem som hans Persohn ej maatte skee nogen execution, Fogden hertil sagde, hand hafde i denne tilfelde ej noged med Hr: Lieutnanten at bestille. Hand veed allene dette, at Pige er hans tieniste Pige og udj hans tieniste, der viides og at hun staaer under almindelig Lands Lov og Rett, og naar hand da hende skulle søge maatte hand joe vel giøre det {udj} paa det Stæd, hvor hun var udj tieniste, Saa hafde hand disse vidner for denne gang ej viidere at tilspørge, Men begierede at de øvrige 2de Vidner, der ved den senere Forretning var tilstæde, maatte og Eedelig afhøres

Af Bemelte Vidner aflagde

3. Vidne Knud Tvedt aflagde Eed og gjorde samme for-

1756: 91

klaring for saavidt forbemelte 16 Augustj i Giermunshavn passerede, som Lænsmandens Relation desfald fuldstændigere udviiser, for saavit Hr: Lieutnantens ord og opførsel jtem det derudj tilførde, sc: at hans huusholderske forbandede Ham for hosbonde hand var, at hand icke pryde dem paa Dør, er angaaende Endelig Sagde hand at hvad sig truselen af Stokkepryl betrefter, da eftter det hand erindrer, greb Lieutnanten sin Stock i haanden i det sam/m/e hun hafde bandet ham hvad hosbond hand var, og derpaa nermede sig hen imod Lænsmanden paa gulvet som melt i vred hue, Mens strax vendede sig om og sadte den paa sit forige Stæd. Hr: Lieutnanten declarede self, hvorfor hand i fortørnelse tog Stockken, bestod derudj at Lænsmanden ej allene slog i hans bord, men end og tog af hans bemelte Huus holderskes Fødder, som Comparenten siger sig at tilhøre, et par Sølf Spender. Lænsmanden forklarede nu at i fald hand slog i Lieutnantens bord, da var det ikke for Lieutnantens Mens for hans bemelte Huus holderske, som sagde i vreed hue at hans børn icke var bedre end som hun var. Paa angiveren Hans Waages spørmaal Svarede vidnet, at angiveren vel slog i bordet for nogle ord som blev talt af Karen Husom, Mens alt dette skeede siden Hr: Lieutnanten hafde taget Stokken.

4de Vidne Anders Svindland aflagde Eed og Provede i et og alt som 3de Vidne udsagt og forklaret haver

Lieutenant Schnel, eftter indkaldelse mødte for Retten, og var begierende, at hvad som til denne tiid af vidnerne var forklaret, maatte ham vorde meddeeleet beskreven, alt til hans viidere Messeures tagelse til Contra Stefning for de vidner som hand agter at føre, og der fore paastod samt begierede at denne Sag maatte udsettes til anstundende Aars Vaarting, hvor hand da agter at see sig forsynet med et Lovskicket Tingsvidne og Sagens derefter viidere behandling.

Fogden, da hand maae fornehme at Hr: Lieutnanten denne tingsvidne Sag, til næste aars vaarting vil have udsadt paa grund at han ved Contra Stefning vil føre vidner, men da hand icke haver forklaret sig hvorom det er, at disse vidner skal aflegge noged Provemaal. Denne Tingsvidne Sag nu og er afhandlet med de vidner ved spørmaale paa begge siider, Saa protesterede hand imod denne Rene tingsvidne Sags udsettelse, med mindre at Hr: Lieutnanten kunde frembringe saadant som denne Sag kunde interessere og Retten kunde finde det billigt og paa Lov grundet, at denne tingsvidne Sag som nu i sig selv vil være sluttet, skal vorde udsadt, og hvorom hand Rettens Lovforsvarlige Eragtning var forventende.

Eragted!

Ligesaa Lidet som det kunde tjene Hr: Lieutnant Schnell, i fald denne Tings vidne Sag, nu imod Lov og Tings vidne Sagers Natur, skulle til et andet Ting udsettes, Ligesaa giørligt kand det efter Lov skee at hand en anden tiid efter foregaaende Stefnemaal, kand under en

1756: 91b

Nye Tingsvidne Sag faae ført hvad vidner hand behager, ifald den Millitaire Rett hand for den paastefnte opførsel, Sorterer under, under naar Forhør og Krigs Rett Reqvireres under ham, saa Lang opsettelse til Endelig paadømme. Dett passerede bliver derfor Actor denne sinde som fuldført, beskrevet meddeelt.

Fogden tilkjendegav at hand til dette Ting tiid og Stæd Skrifftl: har Ladet indkalde den qvindes Persohn Karen Kirstine Huusum der for nærværende tiid skal tjene som huus holderske hos Hr: Schnell, ej allene til at høre vidner, Men end og at Lide Dom efter hans derom nermere giørende paastand, alt udj følge det bemelte skrifftl: Stefne maal, det hand udi Retten producerede. Det allegerede Stefnemaal [under] 1 Septembr: 1756 blev for Retten oplæst.

Karen Kirstine Huusum mødte icke efter paraaab.

Stefne vidnerne Lænsmanden Hans Waage og Guldbrand Nedre Waage, bekreftede ved Eed at de for meere \end/ 14 dage siiden Lovl: haver forkyndt det producerede Stefnemaal for Karen Kirstine Huusum i hendes eged paahør udj hendes tjeniste hos Hr: Lieutnant Schnell i Giermundshafn

Hr: Lieutnant Schnell mødte og tilstod at det ham til Vedermellede Formerede Stefnemaal er ham Lovl: forkyndt. Indleverede og et Lokt brev til Sorenskriveren hvorudj fandtes et!! (2de?) indleg begge fra indstefnte Karen Kirstine Huusums, begge daterede 15 Octobris 1756 der for Retten blev oplæst.

Fogden derpaa Producerede 1te Præsten Hr: Nygaards til hannem indkomne anmeldelse af dato 16 Julj dette Aar, dernest hans Ordre til Lænsmanden Hans Hansen Waage af 30te Julj nest paafølgende, til sidst og bemelte Lænsmands til hannem indkomne Relation om hans Forretning og hvad derved er Mødt af dato 18 Aug: derpaa følgende, hvorefter hand begierede først at same maatte vorde oplæst, som der nest at de indstefnte vidner følgel: Stefnemaaled maatte blive afhørte. Hand maatte ellers kortelig til det fra den indstefnte qvindes Persohn indkomne indleg, for denne gang, dette Svare: at her er icke nogen qvestio hvorvidt at hun vil formene sig icke at vil give bemelte Præst, som dog, den Rette Præst udi hvis Menighed hun sig her opholder, den ære eller hans Embede den Lydighed, at naar hand paa sit Embedes veigne, finder sig andlediget med hende at handle og hand hende dertil efter Lovens forskrift indkalder, da det bliver nock, at Præst efter sin andmeldelse til Fogden har gjort hvad hand har fundet sig beføjet til, og at hun des aarsage maae være underkasted det som Loven for hende dicterer, Men her er allene qvestio, 1te Om hendes

1756: 92

opførsel imod hans Maj:ts Rett, den at faae oplyst og hende Rebset, som og at hende tilkjende til at Lide paa Krop formedelst mangel af betalling for den tilkjendte Mulct, haabede saa at ved de førende vidner Sagen eller hendes opførsel, anderledes skal blive kiendt end de dend for hende har behaged at beskrive i indleg. De allegerede 3de Documenter blev derpaa for Retten oplæste

Actor fremstillede sine i Stefne Maaled angivne vidner, med begier de maatte {afh} Eedfestes og afhøres.

Vidnerne Aad Hafneraas og Eillef Houge samt Knud Tvedt og Anders Svindland, mødte for Retten og vedtog at det producerede Stefne maal er dennem Lovlig forkyndt.

1te Vidne Aad Hafneraass aflagde Eed og vandt.

Førend dette vidnes Deposition blev protocolleret, blev efter Actor som nu inden Retten først blev erkyndiget om, at Karen Kirstine Huusom lige saa paa Justitiens veigne og for at faae hendes Malverfationer oppedaged udj denne Sag, til dette Ting er indstefnt under hoved Sagen at ej allene at anhøre vidnerne, betreffende de ublue ord og beskyldninger [hun] haver ladet falde imod hendes Sogne Præst Hr: Nygaard, Men end og derfor at taale Dom, ført forbem:te Stefne vidner som under forige Eed bekræftede at bemelte qvinde Meniske post viis er Stefnet som foran er Af Fogden nu ved denne nye dag Hoved Sagen i sig self vedkomende, er forklaret, jae de varslede og Hr: Lieutnant Schnel des fald at møde for vidnerne at anhøre for om de imod forhaabning ham noged kunde angielde.

bemelte vidnes aflagde Eedelige forklaring er da saaleedes. At da hand tilligemed bonde Manden Eillef Houge nestl: Som/m/er in Augustj, efter Lænsmanden Hans Waages begier, en Mandag indfandt sig paa gaarden Houge heri Sognet, til at udkræve efter Actors ordre 1 rdlr:s bøder hos indstefnte Karen Kirstine Huusum, som hun var forfalden udj, for overhørigheid imod Sogne Præsten Hr: Nygaars ordre efter hans derom til Fogden givne Relation, Og Lænsmanden ved ankomsten til Houge hafde meldet for Hr: Lieutnanten og hende som begge var der nærværende, deris ærinde, Sagde Karen Kirstine Husum at hun Kjerer sig icke om Præsten Hr: Nygaards ordre, Og som hun end viidere spurdt Lænsmanden hvorfor hun skulle betale den 1 rd: som hand hende krævede, og hand der til hafde svaret, at det var fordie hun icke efter Sogne Præsten Hr: Nyegaards ordre hafde komet til ham, jae efter at Lænsmanden tillige hafde Raadet hende at Rejse til Hr: Nygaard for at tale med hannem, Saa var det hun Svarede dette: Hr: Nygaard skal icke faae den ære at jeg skal kom/m/e til ham, jeg har icke saa mange penge at jeg skal give hannem 1 rd: at sluge udj ham, og hand er een Kjerringe Præst efter det jeg holder hanem for, som Rejser om\kring/ bøygden efter Kjerringe Sladder. Fogden hafde dette vidne

1756: 92b

ikke viidere at tilspørge.

2. Vidne Eillef Houge aflagde Eed og Provede i Eet og alt som første vidne haver udsagt og forklared.

3de Vidne Knud Tveidt aflagde Eed og vandt at omtrent d: 16 Augustj dette aar, som Deponenten og det 4de Vidne var nærværende efter Lænsmanden Hans Waages begier, var tilstæde paa Gastgieber stædet Giermunshavn, for at fordre hos hende den for omprovede 1 rdlr:s Mulct Saa Lidet efter hun under Eder og bander, dens betalling hafde nægted, og efter at Lænsmanden hafde betydet hende at betallingen ufeilbar maatte skee, følgel: den ordre Actor Hr: Fogden Juel hafde udgivet paa grund af Hr: Nygaards anmeldelse, derom, at hun ej hafde honoreret den ordre hand hende hafde tillagt, ved at møde ham, som Sogne Præst udj hans Præstegaard for at tale med ham om hvad hand efter Embeds Pligt paalaae, med hende at afhandle, Saa var det at hun under forbittrelse Svarede: Saaledes jeg Skidter saavel

i Fogden som hans ordre og Hr: Nygaard, Hr: Nygaard giver jeg icke 1 rdr: at stikke i sin Lumme, hand er en Kierringe Præst, hand gaar omkring paa Kierkegaarden og hører drøss af Kierringer, og hand var {Præst} værdt at være Præst i Helvedet Men icke for Folck, Vidnet Explicerede sig ellers at ved det ord drøss forstaaes efter her brugelige talemaader, Sladder, Sluttelig sagde og dette {qvinde Meniske} \Vidne/ ernefnte tiid og Stæd, at have hørdt det Karen Kirstine Husum beskyldte Hr: Nygaard derfor at, naar Folck er fulde om Aftenen, er druckne, tager hand dem neste dag derefter for Penge til Guds bord, Men hun haver ingen at give ham.

{4. V} Endelig sagde vidnet at under de forhen omprovede af Karen Husum hørdte blodige Eder forstaaes og denne, at da Lænsmanden efter Actors ordre, fordret titnefnte 1 rdr:, Sagde [hun] disse Ord: Fanden tage den som baade begierer og betaller.

4de som sidste vidne Anders Svindland aflagde Eed og vandt i alt som 3de Vidne, dog med det tilleg at dersom Hr: Nygaard blev saa gal hand fløj i flint, saa skal hand ej faae forommelte 1 Rixdlr: Fogden hafde dette vidne ej viidere at tilspørge, hvorføre det fra Retten blev dimitteret.

Actor da hand udaf vidners udsagn maatte formerke at Sagen den indstefnte qvindes Persohn for hendes grove opførsel meged Nær vil gaae, jae maa skee!! (maaskee?) hendes ære jae Freed, Saa udj følge den Myndighed og tilladelse, som hand af høy øvrighed haver,

1756: 93

maatte hand see sig beføjed at ordinere den indstefnte en Defensor, som nu er den her nærværende bøygde Procurator Hans Engelsen Giøen.

bemelte Defensor Lod siige at hand først vil høre Actors paastand og derefter nermere fremkomme med sit Forsvar.

Actor, da det ud af de førte vidner nu nocksom vil være Kjendt og bevist den grove skamelige formastelige og høyst Lov stridige opførsel af det indstefnte qvinde Meniske ej allene imod Actor og hans Embede, hvilken hun med saa skamelige ord har forbandet og udskieldet, som og hans Embede Foragted og prostitueret, Men end og imod hendes Sjæle Sørger Præsten Hr: Nygaard, Ladet falde, Ligesaa grove Skamelige og ugudelige ord, som høyst fornermelige og ublue beskyldninger, Saa, naar saadant skulle have gienge og gaae ustraffet, De som øvrigheds og Embeds Mænd, saaledes være Tracterede, vilde de for sig og deris Embede kun Lidet bestaae. Hand maatte aldsaa ansee sig i henseende til sin Forretning eller den Lænsmanden paa hans veigne haver fuldførtd, som een øvrigheds Mand og en Kongens Rett, der høyligen er bleven Lideret, og følgelig kunde paastaae den straf som Loven udj 6 Bogs 4 Capitels 18 Art: haver sadt, Men da det ej er nock, da hun med saa megen æreskiending og grove ord og skamelige beskyldninger, Saaledes haver overfaldet ej allene Actor Men end og forbemelte hendes Siæle Sørger Hr: Nygaard, saa maatte hand helde sig til Lovens 6 Bogs 21 Capituls 7 Art: og for Resten for denne hendes opførsel indlade Sagen til Rettens Retferdige Dom, han maatte og i henseende til dette paastefnte, at hun icke til bøders udreedning noged har haft eller villet fremvise, hun da maatte tilkjendes at forsone same med tilbørlig Kroppe straf, hvorved hand indlod saa alt under Retferdig Dom.

Formedelst aftenens paakomme blev Sagen udsadt til i Morgen tiilig

Dagen nest efter som var dend 16 October blev Retten igien sadt paa forbemelte Tingstæd Øvre Waage og betient med det gaarsdagen anførte Laug Rett i overværelse af Welbemelte Hr: Fogden Juel.

da nest forbemelte indtagne Sag igien blev foretaget.

Paa den indstefnte Karen Kirstine Husums veigne mødte procurator Hans Giøen, som gav tilkjende at hand er bleven for hende af sin foresadte øvrighed beskicket til Defensor i den indstefnte Sag, dernest Sagde hand at hand beklagede sig selv at være beskicket til forsvar udj en saa betydelig Sag, og som hand des uden fornemmer af de i Retteførte Eedelige vidners forklaring at Sagen hende ald for meged er overtydet Saa vilde hand icke henvende sig til noged som kunde stride imod Lov og billighed, Saa

1756: 93b

vilde hand dernest ej andet formode end saadant af hende onde udsagt, maatte være hende udj en hast overkommet, enten af Skreck eller anden ærgelse, Altsaa vilde hand formode at Retten tager i betragtning denne hendes ubillige udsagn, saasom hun ej var vidende hvad Straf hun derfor kunde have fortient, Sagde end desuden at Retten ej vilde ansee Actors haarde paastand og i Rette settelse, Men at hun med en Mildere Dom maatte ansees end som paastaaet er, hvilket hand og for hende vil udbede, som hand ej vidste noged viidere som kunde være til hendes forsvar, Saa indlod hand Sagen paa hendes siide til Rettens Lovlige og forsvarlige Dom.

Paa tilspørgende Svarede Almuen at de icke veed det den indstefnte qvinde Menniske ejer noged, jae Knap nødvendig Klæder paa Kroppen,

Actor begierede end nu som før Dom i Sagen

Dernest blev udi denne Sag af den ganske Rett saaledes dømt og

Afsagt!

Som det efter Actens udviis er Klart nok, at indstefnte Karen Kirstine Husum meged over Eet Aar hafde opholdt sig som Tieniste Pige hos Hr: Lieutenant Schnel paa Giermundshafnen udi Qvindherrets Præstegield, uden der enten at gaae til Guds bord eller imidlertiid over en á 2 gange at søge Kierken, førend Sogne Præsten Hr: Nygaard greb til den yderlighed at Lade hende ved medhielpere tilsiige sig hos ham at indfinde, Saa har velbemelte Sogne Præst derudi inted andet handlet end just hvis hans Embede og Kierkens Myndighed efter Lovens 2 Bogs 9 Capt: 7 og 8 Art: udkrævede, Lige som og hun ikke kand klage over at være skeed for nær i det hun for Modvillig udeblivelse efter dito Lovens Bogs dito Capt: 19 Art: er til Huus arme Mulcteret paa 2 Lod Sølf, Mens da Mand af de førte vidners Eedelige Deposition til fulde er oplyst og Karen Kirstine Husum overbeviist at hun dend tiid Bøygde Lænsmanden Hans Hansen Øvre Waage med 2de opnefnte Mænd 2de sinde hende efter Hr: Nygaards Anmeldelse og Fogden Hr: Juels ordre hos hende paa Rettens veigne ville udexeqvere berørte Mulct, ej allene pladt forlod den ærbødighed og Lydighed hun var hans Kongl: Maj:ts Lov og Rett skyldig, Men end og meged ublue skammelig, dumdrstig og Kaad-Mundet sig for Retten opførdt, ved det hun i opblæst og forbittret Sind Reent ud Sagde at hun skiider i den ordre fra Fogden Hr: Juel som Executionen skulle skie efter, 2det, At hun forbandede Velbemelte hendes Husbonde, dersom hand icke ved/ Pryn jagede Executanterne ud paa døren og for det 3de, at bemelte Kirstine Husum i lige maade sagde det hun skiider udj Præsten Hr: Nygaard, at Hr: Nye-

1756: 94

gaard var en Kjerlinge Præst som gaar omkring og hører Sladder, at hand tager penge for at admitere Folck til Guds bord, som Aftenen forhen har været ganske drukne, At Hr: Nygaard ville stikke udj egen Lomme den daler hand hafde dømt hende udi, jae at Hr: Nygaard burde være Præst i Helvede og icke for Folck, med det mere som af vidnernes udsagn er at see, Saa burde denne kaade onde qvinde, som saa ubluelig har Tracteret Kongens Rett og sin foresadte øvrighed med store bøder og Kroppe straf af Kagstrygelse ansees, icke desto Mindre og just

fordie af denne tingsøgende Almues Svar haves at hun aldeles inted ejer, udfindes for Rett at qvinden Karen Kirstine Husum for at Speges, bør udj andledning af det Kongl: allernaadigste Rescript under 3 November 1747. hen bringes til det Bergensche Manufactuur huus, for same stæds udj fulde otte aar i arbeide at forblive; Ligesom og de af hende imod Actor og Sogne Præsten Hr: Nyegaard faldne ublue og vederstyggelige ord og talemaader skal ansees som utalte og Conceqventer icke Gravere dennem paa Honeur gode Nafn og Rygte; Endelig skal tidtnefnste ondsindede Meniske formedelst {hen} hendes afhold saavel fra at høre Prædiken som Sacramentes søgelse, udstaae Kirkens Disciplin. Det paadømte efterkomes 15 Dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under viidere adferd efter Loven

Stædets Foged haver til dette Ting mundtlig Ladet indstefne Drengen Brigt Larsen tjenende paa gaarden Brue og Boel Tørris Datter som er i Tjeniste hos Sogne Præsten Hr: Marcher For med hin anden begangne Lejermaal at taale Dom til bøders udreedelse, eller Persohnlig Straf.

Af de indstefnte mødte Drengen Brigt Larsen som tilstod at være i denne Sag Lovlig Stefnt, Ligesaa at hand har besvangret det indstefnte qvinde Menniske, og Endelig at forseelsen icke skeede paa Strandebarms Præstegaards grund, Mens derimod skeede omgiengelsen paa Selvejer gaarden Haabreche, {Fogden} Bol Tørris datter mødte icke efter paraaab.

Stefne vidnerne Lænsmanden Hans Waage og Helje Waage bekræftede ved Eed at de som ovenmelt over 14 dage siden haver Lovl: Stefnt Boel Tørris Datter.

Fogden indgav Sogne Præsten Hr: Marchers angivelse om det paastefnte Lejermaal under 12 Oct: 1756 som blev oplæst.

Hr: Marcher Mødte for sin tjeniste pige Bol Tørrisdatter og vedtog Lovl: varsel, Mens var af de tancker at hendes Lejermaals bøder tilhører Fattige Præste Encker, efterdie hun da forseelsen skeede, tiene og end nu tjener hos Comparenten.

Actor Svarede

1756: 94b

at hvorvel Loven icke hiemler nogen Præste Encke noged af de paastefnte bøder, efterdj besvangrelsen er Skeed paa Selvejer gods, Declarerede derhos at aldskiøndt hand dene gang, dog uden Conceqvence for eftertiiden, vil og skal forære dette Provsties Fattige Præst Encker de indstefnte qvinde Menniskets bøder, Saa begierede hand dog Dom over dem begge til bødernes udredelse, Lige saa at ved Domen maatte fastsettes om hand icke hafde Rett til at nyde hos qvinde Menisket de bøder hun er falden udi.

Afsagt!

Naar Fattige Præst Encker skal nyde Lejermaals bøder, Reqvereres efter Lovens 2 Bogs 11 Capt: 16 Art: 2de Ting, den første at Forseerne er Præstens tjeniste Folck og den anden at besvangrelsen er skeed paa Præstegaardernes grund, Mens da Acten viiser at den nu paastefnte Forbrydelse er begaaet icke paa Strandebarms Præstegaards grund, Men derimod paa gaarden \Haa/Breche, Saa burde Fogden og icke Præst Enckerne nyde alle de paastefnte Bøder, dersom hand icke qvinde Menniskets hafde bort givet. Af saa befatted Sag Kiendes for Rett! At de indstefnte bør betale sc: Brigt Larsen til Actor 12 rdr: og Bol Tørris Datter til dette Provsties Fattige Præst Encker 6 rdr: 15 dage efter denne Doms Lovlige Forkyndelse under adferd efter Loven.

Jan Galthung mødte for Retten og indgav Een fra hans Sødskende Barns Mand Skipper Lars Diderich boende i Bergen indkomne Requisition som blev oplæst, Dernest tilspurdte Jan Galthung Welædle og Welbaarne Hr: Capitain Tausan og bøygde Procurator Hans Hansen Øvre Waage, som nu ved Retten var tilstæde, jae som best om afgangne Frue Blanceflor

Chathrine Ornings Familie er bekendt, om De icke veed og med Sandhed kand siige hvormange Børn hun udj ægteskab med Lieutnant Daniel Andreas avlede, hvormange af same eller Deris børn nu Lever, samt hvor hun {er fød} var Barnefød.

Welbemelte Hr: Capitain Tausan og Bøygde Procurator Waage hertil Svarede at de fuldkomelig veed, 1te At den omspurde Frue Blantzefflor Chathrine Orning var \Barne/fød paa Nedre Aadland udj Storøens Præstegield heri Sundhordlehn, 2de At hendes Fader Admiral Orning ved hendes Fødsel beboede berørte Nedre Aadland hvilken gaard efter ham nu kaldes Ornings gaard, 3de At Welbem:te Sal: Frue udj ægteskabet med Sal: Lieutnant Daniel Andreas avlede 10 Sønner og 1 Datter hvoraf mange ugifte ere hendøde. 4de At Velbemelte Frue her udj Bergens Stift haver efterladt sig følgende Arvinger, som her er i

1756: 95

Stifted og nu Lever, neml: Hendes yngste Søn David Fridrich Orning nu Klocker udj Wiigs Præste gield yttre Sogns Fogderie, 2de Sønner[ne] Christian og Berent {Orning} \Andreas/ samt Wilhelm Orning, alle 3de døde den første haver efterladt sig 2de Sønner og 1 Datter opholdende sig udi Bergen, den anden 1 Datter som nu har til ægte forbemelte Skipper Lars Diderich, den 3die Een Søn og 1 Datter som nu findes i Kiøbenhafn, Welbemelte Frue Ornings Eeniste Datter hvis Nafn og var Blantzefflor Chathrine Orning, har som nu afdød udj ægteskab med Hendes end nu Levende Enckemand Lars Galthung avlet 2 Sønner, Jan Daniel og Hans Christopher Galthung, hvor af den ælste Sisterede sig her for Retten og den yngste er for 2de Aar siden død, og har Avlet i Lovlig ægteskab og efterladt sig 2 Sønner og 1 Datter der og Lever, og Endelig for det 5te at de icke veed om \nogen af/ de øvrige Frue Ornings vidt adspredde børn ere døde med eller uden Lifs arvinger, eller endnu Lever, desligeste at de af den Sal: Frue giævnlig hørde at hun var i Familie med de adelige Familier Rosenchrantzerne og Duerne, Mens hvornær erindrers de nu icke, Slutelig forklarede Almue at de veed til visse at forbemelte nu Levende Jan Galtung og Afdøde Hans Christopher Galthung ere Sønner og Eeniste arvinger efter tidt bemelte Frue Ornings Eeniste Datter afg: Blancefflor Chatherine Orning, Mens hvor de øvrige Børn og Børne Børn er, hafde Almuen ingen Kundskab om. Dette erindres dog at alle Frue Ornings børn tog sig hendes Stamme Nafn, efterdie hendes Sal: Mand inted til Nafn hafde.

herom var Jan Galthung et velbekrefted tings vidne begierende, som indvilges.

Fogden i Rette æskede Sagen paa Justitiens veigne anlagt fra seniste Ting udsadt [Sag] imod Anders Giertsen og Moder Christie Andersdatr: Kierevig, uLovlig Skovhugst betreffende, hvorudj hand i overværelse af Anders Kierevig som mødte paa egne og Moders veigne, indgav den udj andledning af det seniste Session passerede, nestleden 24 Julj tagne besigtelse over forbemelte gaard Kierevigs \Husers/ jdtzige brøstfeldigheder som for Retten blev oplæst

Actor fordie hand af bemelte besigtelse erfahrer at det hugne paastefnte Last end icke er tilstreckelig til gaarden Kierevigens Huusers brøstfeldigheders istandsettelse, Saa kunde hand i slig andledning icke finde billigt at Sagen imod de indstefnte viidere skulle forfølges; Men derfor sam/m/e nu ophævede; uden for effter tiiden derpaa at have nogen pretention, Mens de indstefnte at være angerløs.

Dernest blev Læst

Jan Galthungs udgifne bøxel Sedler in duplo paa gaarden {Belsness} Gangdahlen 1 pd: 6 Mrk: Smør til Amund Siursen med bemelte Leilending Revers teignet paa den ene dateret 13 Octobr: 1756.

Niels Syversen Solberg i Rette æskede den fra seniste Ting udsadte Sag imod Naboen Syver Solberg, betreffende nogle fra Citantens Huus, borttagne bordtags Fiæler

1756: 95b

Syver Solberg mødte og vedtog at være i denne Sag til denne tiid Lovlig stefnte saa var og de indstefnte vidner tilstæde som Citanten bad maatte afhøres.

1te Vidne Morten Nielsen Berge aflagde Eed og vandt, at hand som efter sin Sal: Fader brugte dend part udi gaarden Solberg som Citanten nu paaboer, og det udi 44 aar, holdt Ligesaavel som hans Sal: Fader uden nogen til hielp, bordtaget for en Svale som findes paa Solberg, mit uden for en boe paa same gaard og bordtaget paa sam/m/e Svale som findes uden for ernefnte gaard saakaldet gaars Stuen, saavidt stuen streckede sig, blev i Deponentens brugs tiid alle tiider vedligeholdet af opsiideren paa den pardt i gaarden Solberg som Siur nu beboer, Vidnet veed og at Syver Solberg efter det vidnet har hørt {at Syv} haver bort taged for dito Svale saavidt forbemelte boe streckcker sig, og som forhen i vidnet[s] minde er vedligeholdt af opsiiderens Part som Citanten nu paaboer, ernefnte borttagne paastefnte bordtag, kunde omtrent bestaae af 6 bords høyde omtrent imod 2 bordlengder, var ældgamelt, og efter vidnets skiøn kunde være $\frac{1}{2}$ rdlr: verd.

Parterne som brugte ved banden og Skielden sig unyttig for Retten vedblev same uagted de baade af Fogden og Sorenkriveren adskillige gange blev erindret \dem/ og hvorfor de {paa} ved Sagens Endelige paadømme skal vorde erindret

2det Vidne Torbiørn Mortensen Fosse {aflagde} fremkom beskienkket for Retten, Men hand var og en af de som har ageret meere Procurator end vidne og gjort Retten mest bryderie og uLyd hvorfor hand icke nu blev admitteret Mens med hans vidnets afleg maae beroe indtil hand ubeskienkket for Retten vorder fremstillet.

Parterne blev dernest saaledes foreenede om Sagen og omkostningerne. betalte og i Retten efter Dommerens siigelse til Sognets Fattige for Deris udj Retten begangne Forseelse hver for sig 2 Mrk: som Bøygde Lænsmanden Hans Waage blev Leveret for sam/m/e til Stædets Sogne Præst.

Fogden, i andledning af det høylovlige Rente Camerets Høy Respective under 21 Aug: nestleden, For dette Strandebarms Skibrede, end og havde indkaldet de derværende Saug Ejere for efterfølgende Sauger Neml: Ness, Femstenevig, Westervig, Rørvig, Torsnes, Kysness, Aarvig, Aachre, Echeness, Dybsland, Svindland, \og/ Øyerhafn og begierede at de qvestioner som for Ejerne udj de forige Skibreder ere gjordte for dennem maatte oplæses og derpaa indhændtes Deris Svar.

Til 1te qvestion, Ejeren for Ness Saug Peder Pedersen Ness Svarede at bevillingen til Saugen er for længst givet fast over et halvt hundrede Aar siden. Saug er i aaret 1747. sadt og Taxeret til aarl: Skuur 150 bord, deraf skeer!! (skjerer) de om hinanden, det aar meer det andet aar Mindre, men til det høyeste til 100de afførsels bord

1756: 96

Aarlig og halvt hundrede bord til Bøygds fornødenhed.

For {Hafneraas} \Femstenevig/ Saug, Ejeren Od Ericksen Svarede: Saug har været der paa fra umindelig tiid, Er taxeret i aaret 1747 for 500 bords skuur, og Skier de saaledes der paa, at 400 afførsels bord er det højeste og 100de til bøygds som aarl: Skjeres,

For Westervig Saug Paa Egne og medejeres vegne Svarede Anders Larsen Sandvig, at det med deris Saug i et og alt er det same som med Femstenevig Saug.

For Rørvig Saug Ejeren Steen Iversen paa egne og medejerens veigne Svarede at Saug er gl:, Skuuren fastsadt i aaret 1747 til 600 bord, afførsels bord Skjeres i højeste 500 og det sidste Hundrede for Bøyg.

For Thorsnes Saug Ejeren Johan Daniel Galthung paa egne og medEjeres veigne, Sagde Ligesaa at Saug er fra umindelig tiid, Taxeret som forige til 1000 bords aarl: Skuur og Skjeres afførsels bord 800 og 200 for Bøyg.

For Kysness Saug Lænsmanden Hans Hansen Waage paa Ejeren Jan Butlers veigne, Svarede: Saug iligemaade er gammel, Taxeret for 200 bords aarl: Skuur som Skjeres alt til afførsels bord.

For Aarviig Saug, Ejeren Joen Joensen Aarviig paa Egne og medejerens vegne Svarede: Saug er meged gammel, Og Taxeret til 800 bords aarl: Skuur, hvilket de alle Skjer til afførsels bord.

For Achre Saug Ejerne \Erick/ Pedersen Achre paa egne og medejerens vegne, Svarede: Saug er Ligesaa gammel og Taxeret for aarl: 300 bord hvoraf de 2de Skjeres til afførsel til Bye og det Eene hundrede til Bøyg.

For Echenes Saug Ejeren Ole Braathun paa egne og medejerens vegne, Svarede at Saug er gammel Taxeret for 400 bord aarl: Skuur, og deraf 300 afførsels bord og det ene hundrede til Bøyg.

For Dybslands Saug Hans Hansen Waage paa egne og medejerens veigne Svarede: at Saug er gam/m/el og i aaret 1750 Taxeret for 500 bord hvoraf de 350 Skieres til afførsels bord og de 1 ½ hundrede for Bøyg.

For Svindland Saug Ejeren Guldbrand Nedre Waage paa egne og medejerens veigne Svarede: Saug er gammel, Taxeret i aared 1747 for 500 bord hvoraf Skierer de 400 til afførsel og det øvrige hundrede til Bøyg.

For Øyerhafn Saug Ejeren Anders Mundem paa egne og medEjeres veigne, Svarede: at Saug er gammel, og Taxeret som nest forige til 700 bords aarl: Skuur, hvoraf de 500 Skjeres til afførsel og de 200 til Bøyg.

Til 2. qvestion, Svarede Samtl: at gjøre nogen forklaring egentlig hvad afførsels bord og hvad til Bøygds fornødenhed aaret 1754 er Skaared, det kand de umuelig. Skuur i sig selv er eftter deris angivelse, Men dog troer de det nærmeste at vil blive i henseende til forskiellen af bordene, eftter den Forklaring de til 1te qvestion haver gjort.

Til 3die qvestion Svarede de som forrige Skibreders Saug Ejere.

Til 4de qvestion Svarede Laug Rett med meenige Almue Ligesom de andre Skibreders Laug Rett og Almue haver Svaret og forklaret.

Hans Zakariasen Furhofde haver til dette Ting tiid og Stæd mundtlig Ladet indstefne sin Naboe Peder Furhofde fordie hand 1te nestl: Som/m/er da Citanten ville slaae Høe udi Citantens bøe og Peder Furhovdes Felles udmark og ejendomb, Sagde i vreed Hue, at om Citanten der ville slaae

1756: 96b

Gres eller Høe skulle hand tage det med blodige Fingre 2det Fordie Peder Furhofde har Skieldet Citanten for en Tyv og For det 3die Fordie Contra Parten Ligesaa nestleeden Sommer med en øx paa armen haver i vreed udfordret Citanten af sin Stue med de ord at Citanten skulle Rulle for hans Fødder som en bikkje!! (bikkje), derom at anhøre Prov og den Contract de forhen imellem sig eftter Peder Furhofdes foregaaende forseelse og hans venners forbøn, haver Sluttet og at erstatte Processens Omkostninger.

Peder Furhofde mødte for Retten og tilstod i denne Sag at være Lovl: Stefnt. sagde og derhos at hand haver Stefnt Citanten Contra udj Sagen 1te Fordie Citanten haver hugget

Tønne baand udj Contra Citantens Skov, 2det {At} Citanten og qvinde Britta Anders datter fordie hun har Sagt icke at kand Leve i fred med sin Mand, Naar hun icke Lever i uEenighed med Contra Citanten, og for det 3de at bemelte Citants Kone har Levet ufredelig hvor hun før har tient, derom begge at \an/høre Prov og taale Dom efter Loven og Sagens omstændigheder.

Citanten og qvinde tilstoed at være Stefned saaledes Contra i Sagen med fuld varsel saaledes som oven er indført.

Parterne fremstillede Deris Vidner med begier samme maatte afhøres.

Mens eftter dette sidste var tilførdt, fremkom for Retten Bøygde Procurator Hans Waage som mødte for den indstefnte Peder Furhofde og gav tilkjende, at Eendeel af de indstefnte vidner, er Citantens Moder og Citantens broder, hvorfor hand protesterede imod same vidner, at de udj denne [Sag] icke bør føres siden Sagen er hverken Liv eller ære angaaende, hvortil hand vil ervarte denne ærede Rettes Kjendelse.

Eragted!

Dersom De Nafngifne beslægtede vidner icke kand prove, noged som til Liv eller ære kand extenderes, skal deris provemaal som vel høres icke Kastes nogen Reflection paa.

Eftterat Edens forklaring for begge Parters vidner var oplæst, blef samme afhørtd saaledes Citantens Prov:

1te Vidne Anders Mundem aflagde og!! Eed og vandt at nestl: Sommer en Dag som vidnet og Gitle Mundem {blev} Een dag blev kaldet af Citanten at være vidne til hvad ord de kunde høre om den Dispute hand med Naboen Peder Furhofde, angaaende Gres eller Høe Slaatten, og de til Furhofde var ankomen, Saa Hørte vidnet at Peder Furhofde i vred hue Sagde til Citanten at Ifald hand i gaarden Fuurhofdes Marck eller Fælles Hauve!! (Hage/Havn) ville slaa Gres, skulle hand tage samme med blodige Fingre.

2det Vidne Gietle Mundem aflagde Eed og vandt i et og alt som første vidne.

3de Vidne Siur Arnesen Waage aflagde Eed og vandt at omtrent 1 Maaned siden, skieltede Contra Citanten Citanten for en Tyv og som Citanten spurde hvorudi det bestaar, Svarede Contra Citanten at

1756: 97

det bestod derudj, at Citanten uLøves hafde af Contra Citantens Skov bort taged Eendeel Tønne baand.

4de Vidne om sidst bemelte Post, Peder Henricksen Traa var absent.

5te Vidne Marita Furhofde aflagde Eed og vandt at dette aars afvigte Høst kom Een dag Peder Furhofde gaaende til Citantens Stue dør som stod aaben, havende en øx paa Armen og da hand kom først midt \for/ Dørren, Tog hand øxen af Armen, og i vreed hue 3de gange udraabte til Citanten som var inde i Stuen, kom ud, jeg skal Kollede dig, du skal Ligge som en bikkie for mig, Mens icke gick Citanten ud og icke Contra Citanten ind i Stuen, videre end anførtd Tenterede icke Contra Citanten.

6. Vidne Siur Andersen Furhofde aflagde Eed og vandt som 5te Vidne dog {saa} \var/ hand paa den siide i Huuset, at hand saae icke Peder Furhofde eller øxen.

7. Vidne Johanne Peders Datter Furhofde vandt og forklarede i et og alt som 6te Vidne.

og 8de Vidne Anna Joens Datter Grafdahl aflagde Eed og vandt at den af nest forrige vidner omprovede tiid, Saae vidnet at Peder Furhofde kom fra Citantens Stue dør hen paa en ager tilhørende Furhofde, hvor vidnet og Peder Furhofdes Kone stod og Skaer, da hand tiltalede Konen Saaledes: Hafde du icke hindret mig, Saa skulle de have trillet for mig som bikkier.

Knud Hendricksen Tvedt mødte og tilstoed paa Peder Hendricksen Traaes veigne Lovlig at være i denne Sag under Falsmaal Stefnt.

Citanten hafde ej flere Vidner at føre.

Contra Citantens prov.

1te Vidne Torgier Grøning aflagde Eed og vandt, at omtrent 1 aar siden som vidnet tilligemed Torckel Tongeraas og Asbiørn Breumb, hafde tilforhandlet sig den Bande Skov som fandtes i Contra Citantens Skov og de forige aar hafde Hugget den største Parten deraf, Saa i andledning af den Peder Furhovde dennem gjorde anviisning, fandt de efter Skiøn, at Citanten hafde af Peders Skov efter hans Kann i Skoven hugget nogle baand som de og derfor Citanten tillade. Svarede hand at om hand hafde hugget nogle baand som ham icke tilhørde, var det ham uvitterlig, hand leverede dennem og strax nogle baand men enten det var en eller 2 bunter hand leverede dem, erindrer vidnet nu ikke, Vidnet siger at [i] en bundt baand findes 20 Støcker.

2det Vidne Torckel Tongeraas aflagde Eed og Provede i et og alt som første vidne,

3de Vidne Asbiørn Breum aflagde Eed og Provede inted i Sagen.

4de Vidne Johanne Peders Datter Furhovde aflagde Eed og Provede inted paa \Contra/ Citantens siide til minste oplysning.

5te Vidne Anna Joens Datter af[lagde] under den aflagde Eed og Provede inted imod Citanten eller kvinde.

De øvrige Contra Citantens vidner mødte icke.

Fuldmægtigen holdt og uforunden same som Sagen uvedkomende at føre.

Parterne hafde inted viidere i Sagen, uden dette at Citanten i Rettelagde en inden Retten dend 14 Octobris 1754. imellem Parterne skeede Contract og usvekket underRettes Dom som for Retten blev oplæst og hvormed Citanten vil bevise at udmarcken eller Fæehauven {icke} hvor det omtvistede gres er Slagen

1756: 97b

ikke Eene tilhører Peder Fuurhofde, men er dennem felles tilhørende.

Med begge Parters Samtyckcke og da det nu sidste Ting dag er Længst ud paa Aftenen, optages denne Sag til paadømme til næst anstundende almindelig Somer ting, da Parterne møder her for Dom at anhøre.

Anders Gierdrum haver til dette Ting mundtlig Ladet indstefne Peder Furhofde fordie hand haver beskyldt Citanten for at have Staalet fra bonden Johannes Neerness 1 kvarter Malt, derom at anhøre vidner og taale Dom til Citantens frifindelse for ernesfnte grove ærerørige beskyldning, Til den indstefntes vedbørlige undgiældelse efter Loven, og til Processens Omkostningers erstattelse.

Peder Furhofde møtte for Retten og vedtog Lovl: varsel i denne Sag, Sagde dog derhos at Ifald de paastefnte beskyldnings ord af ham skulle være faldne, Saa tencker hand Citanten næste ting burde det paastefnt.

Citanten fremstillede sine Vidner og bad samme maatte afhøres.

1te Vidne Peder Graf Dahl aflagde Eed og provede at nestl: Vinter otte \Dage/ for nestl: Kyndelsmisse fortaldte Peder Furhofde vidnet, det Citanten hafde taged et kvarter Malt fra Johanes Neerness som den sidste var frastaalet, Lagde og dette dertil at Citanten for den Sag skyld icke turde komme til Neerness, Endelig siiger vidnet at hand icke veed eller har hørdt at Citanten tilforn har haft noged Tyvs eller andet Rygte paa sig førend Peder \Fur/Hofde som melt det ham tillagde.

2det Vidne Omund Nielsen Mundem, aflagde Eed og Provede at nyelig for nest afvigte Juul fortaldte Peder Fuurhofde vidnet at Johanes Neernes hafde sagt til Peders Naboe Kone Citantens Datter Britta Furhofde at Citanten hafde ham frastaalet det før omprovede kvarter Malt, angaaende Citantens gode Rygte vidnet dette Eenstemmig med første vidne.

3de Vidne Anne Joens Datter Grafvall aflagde Eed og vandt Eenstemmig med første vidne. Citanten hafde icke flere Vidner Men begierede Dom.

Peder Furhovde hafde icke heller viidere.

Citanten var fornøyd med at Sagen til næste ting til doms optages, hvormed det og har sit forblivende.

For Retten fremkom procurator Giøen og erindrede Retten at den tilforn paastefnte Sag af Iver Torbiørnsen Rørvig Contra hans Naboe Steen Iversen Rørvig, som fra seeniste holdte Sommerting og til nu var udsadt, saavelsom til denne tiid optagen til Doms, Mens som Citantens Fuldmægtig seer og fornemmer at tiiden allerede er forløben og Langt ud paa

1756: 98

Aftenen som er den sidste Ting dag, Saa hand ej seer den tiid og Lejlighed at bemelte Sag kand foretages og afgjøres, Saa fandt [hand] fornøden i sam/m/e andledning endnu engang for alle at begiere Sagen udsadt til næste ting, særdeeles om hans Contra Partes Fuldmægtig Procurator Hans Waage der til vil Lade sig beqvemme.

Hans Waage fandt sig dertil andlediget at Sagen til næste Ting maae udsettes, Allerhelst her er saa mange Documenter som nu umelig kand blive igiennem seet siden det er den sidste ting dag og saa langt ud paa aften.

Eragted!

Sagen udsettes til næste Ting.

Paa Fogdens tilspørgende paa de forige Tinge for Almuen fremsadte 10 qvestioner Svarede Almuen som ved Waags Skibrede er forklaret og Speciel i denne Protocol anført.

Paa Fogdens tilspørgende Svarede Almuen at alle Skatter, udrednings og Standquarteer pengene undtagen, er opsiiderne paa de 2de aftagne gaarder Neerhuus og Gierde blevet vedkomende opsiidere gotgiordt, og at ej bemelte gaarder er igien saa meged forbedret at dennem noged til Aftagenes forminskelse igien kand paalægges

Anlagende Ting Skydsens afbetaling, gav dette Skibrede Almue dett sam/m/e [Svar] som de forige Skibreder haver givet.

Derefter blev Restancen stoer 26 rd: 3 Mrk: 6 s: saavel som odels Mandtallet blef derefter oplæst og af alle uimodsagt.

Som inted viidere ved dette ting efter udraab var at forrette blev Retten for dette Skibrede ophævet.

Anno 1756 d: 12 Novbr: blev almindel: Skatte og Sage Ting holdet for Læhnets og Halsnø Closters Almue paa det ordinaire Tingstæd gaarden Møchlebust udi Qvindherets Præstegield, og Retten betient med eftterskr: 8te Eedsorne Laug Rettes Mænd Jens Musland, Johanes øfre Døsland, Isack Døsland udi hans Stæd Svale Joensen Møklebust, Torger Nedre Musland, Knud ibdm., Knud Nedre Feet, {Gab} Ole Skorpen, og Niels Berge i Hands Stæd Lars Møklebust. Ofverværendes Kongl: Maj:ts Foged Welædle Andreas Juel med Med!! Menige Tingsøgende Almue.

Hvornest Allerunderdanigst og underdanig blev publiceret De Kongl: allernaadigste Forordninger og den Høye Øfrigheds ordres og Foranstaltninger som paa de dette aars Høste Tinge forhen ere læste og udi denne Protocoll Speciel Extraherede.

Fogden da Hannem udaf Sogne Præsten Welærværdige Hr: Nygaard er vorden anmeldet hvorledes at indretningen med det Fattige Wæsen \ifølge/ af nestl: Aars allern: udgifne Anordning her i Præstegield udaf Almue skal lide megen Hinder og Modstand, i det at den ikke efter Anordnings Forskrift vil antage paa Lægd den Fattige som ud af den derom i Præstegieldet holdte Commission Een hver er Paalagt, og hvor

1756: 98b

Af Commissionen og Velbem:te Hr: Nygaard er udstæd underteignede Sedler; Saa da Fogden maae ansee denne hinder og Modstand paa Almues Siide at være heel betydelig, Hand veed og hvormeget at Velbe:te Hr: Nygaard Dennem haver foreholdet Hans Maj:t Villie og dens lydighed samt den nytte og Fordeel som af indretningen i Sig Selv vil flyde; Saa for at ikke Almuen skulle fremdeles løbe an mod at Sette Sig op imod Hans Maj:ts Villie og Forordning, ville Hand \endnu/ først alvorlig betyde Dem Hvad det er ikke at adlyde Hans Maj:ts Bud, Men dernest nu hafve deris Rene og tydelige Svar, om De nu Denne Anordning med det Fattige Wæsen og den indretning som derefter er skeed, vil antage til efterlevelse eller ej, skal Hand og vide derefter at tage Sine Meseures.

Joen Fransen Røseland fremkom og Sagde at Hand og øfrige Almue vil at De Fattige skal gaae endnu som tilforn hver i Deres Præstegield og der betle Sit Daglige Brød, Comparanten tilspurdte Menige nu tilstædeværende Almue om De ikke alle haver begiert at Hand paa Deres og Egne Veigne ville melde hvis af Ham nu Sagt og Protocolleret er hvortil Almuen Svarede at Joen Røseland intet nu haver anført uden just det som De af Ham har begiert og Hand og De ere forhen aftalte om, Saa at De alle derudinden ere lige enige og gode, De Sagde ellers at naar alle andre Præstegiolds Almuer her i Stiftet og i Bergen imodtager Deres Fattige som Dennem er Paalagde udi Lægd, Saa vil og Denne Almue modtage {Sig} De Fattige som Commissionen Dennem nu har Paalagt, Mens førend Saa skeer modtager De ingen Fattig udi Lægd.

Fogden derpaa at da Hannem nu og udaf Præsten ved Lænsmanden Søfren Møcklebust {nu} her inden Retten er vorden leveret De forbem:te af Commissionen og Præsten underskrefne Lægs Sedler Saa tilspurdte Hand De anordnede Lægs Mænd om De vil modtage ben:te Lægs Sedler, og derefter vedbørlig See til at den Fattige paa hvert Lægd bliver Modtaget og der hos De anteignede Lægs Brødre nyder {Nyder} Sin underholdning den fastsadte tiid.

Almuen Svarede at naar de øfrige Høste Tinge her i Fogderiet er tilendebragt, da om De faar høre at De andre Præstegiolders \Almue/ i Fogderiet modtager paa Lægd Deres Fattige til at underholde, vil og denne Almue modtage De nu anbudne Lægs Sedler Samt derefter Forsiune Deres Fattige, mens før skeer ingen af Delene

Dernest blev publiceret

1te Peder Pedersen Næses Bøxel Brev, Livs Fæste til Helje Torbiørnsen paa øfre Døseland skyldende 1 Løb Smør dat: 14de Octobr: 1756.

2det Mons:r Kierulf paa Biscop Pontopidans

1756: 99

Veigne, Hans Fæste Brev paa Livs tiid til Ole Johan!! (Johansen?) paa Et Spand Smør ¼ Hud udi gaarden Naterstad dat: 4de Martj 1756.

3de Mr: Jens Undahls Skiøde for 135 rdr: til Heming Torkelsen paa gaarden Lille Omvigen Af skyld 1 Løb Smør 1 Huud med bøxel dat: 27de Septbr: 1756.

4de Johanes Ericksen Døselands Skiøde til Sønnen Svend Johansen paa 2 Pund 19 ½ Mrk: Smør med Bøxel udi gaarden Døseland dat: 12te Novbr: 1756.

5te Hr: Fogden Juels Fæste Brev til Johanes Henricksen paa ½ Løb Smør ½ Huud udi gaarden Stoere Echre dat: 12te Novbr: 1756.

Ole Olsen Røseland fremkom for Retten og anviste Huden af een Voxen Biørn, Beviste og at Hand same dette aar i dette Præstegield haver Skudt, thi blev Ham Skud Pengene 2 rdr: af Fogden strax betalt.

6te blev læst Povel Samsonsens Odels og Aasædets Rett til gaarden Kierland til Ole Hansen dat: 2den Septbr: 1756.

Fogden i Retteædskede den fra Seniste Ting udsadte Sag imod ægtegifte Mand Hacktor Joensen Fugleberg Besvangrelse betreffende.

Haktor Fugleberg mødte og endnu tilstoed Lovl: Varsel til dette Ting.

Actor anviiste den Seniste Ting paaberaabte Inqvisions Forretning passeret d: 13de Decbr: 1755 udstæd af Actor og Dømeren Samt af Hans Excellence Hr: Stifttbefallingsmanden Approberet d: 21de Augustj 1756 som viiser at Hacktor Fuglebergs gandske Hovedlod og gandske ejendom Allene bestaar udi 7 rdr: 2 Mrk: 11 s:

Actor Paastoed Dom ofver Hacktor Fugleberg eftter Forordningen af 6te Decbr: 1743.

Afsagt

Indstefnte Haktor Joensen Fugleberg som eftter egen Vedstaaelse har i Sit ægteskab auflet et Barn med qvinde Menisket Ragnille Rasmusdatter Skarvetun og derfor allerede udstaaet Kierkens Disciplin, bør følgel: Forordningen af 6te Decbr: 1743 betale udi Bøder til Hans Kongl: Maj:ts Cassa 24 rd: hvortil vil medgaae hands ovenanfødte beholdne Ejendom og Hovet Lod 7 rdr: 2 Mrk: 11 s: alt eftter den derom hos Ham d: 13de Decbr: 1755 passerede Inqvisions Forretning som af Hans Excellence Hr: Stifttbefallingsmand Von Cicignon næstpaafølgende 21de Aug: findes Approberet, og ifald ern:te Hacktor Fugleberg ei Seer Ræsten af Bøderne som er 16 rdr: 3 Mrk: 5 s: afbetalt, skal Hand derfor Straffes paa Kroppen i den tiid og paa det Stæd som af Høybem:te Hr: Stifttbefallingsmanden eftter den Skyldiges omstendigheder, I anledning af Allerhøystbem:te allern: Forordning fastsadt og Foranstaltet bliver. Og da Haktor Fugleberg intet ejer hvoraf de particulaire Bøder sc: 10de Parten kand bereignes, falder den Post af Sig Selv. det paadømte udredes og eftterkommes 15 Dage eftter denne Doms Lovl: Forkyndelse under videre Lovl: adferd.

For Retten blev anvist af Halvor Heinesen Møcklebust udi een Skind Pung 9 rdr: 3 Mrk: 10 s: tilhørende Myntlingerne og Børnene eftter afg: Endre Heinesen Skimeland paa Moster Føyens Skibrede, og af Svale Joensen Møcklebust 29 rdr: 2 Mrk: 6 s: tilhørende Hands Myntling Hermand Olsen Stoere Brandvigen, Og da ingen eftter tilbud same 2de Sumer

1756: 99b

Wille for Lovl: Renter modtage blev Pengene af Sorenskr: Forseiglet og dito Formyndere tilbageleveret.

Fogden Hr: Juel som til dette Ting hafde indkaldet dette Præstegields Saug Eiere at Svare paa de Qvæstioner Hand nestl: 2den Octobr: til Saug Eieren Knud Rødland hafver fremsadt, blev Svaret af følgende Saaledes, Neml:

Af Iver Abelsen og Petter Helvig som tilligemed Enken Kari Torgersdatter Helvig tilsamen Eier Helvigs Saug, \til 1te Qvæstion/ at samme som er ei andet end een Flom Og Beke Saug haver fra umindelig tiid Staaet der paa Selv Eier gaarden Helvigs grund, den er Taxeret 1747. for Aarlig Skur 150 Bord, og Skeer Skuren allene til Bøygds Fornødenhed Saa at intet Bord noget Aar derfra af Bøygden udføres, Til Anden Qvæstion, at hvad Skuren i Aaret 1754 angaar, Saa er den ikke høyere end hvad den Eedelige Angivelse for same Aar i Sig Selv forklarer, og efter den Ringe Skur som paa Saug Aarl: er tilladt og Skeer vil det tilsige Sig Selv at alt paa Bøygden virkel: er forbrugt, umeldet at Bøygden virkel: mere saavel same Aar som før og Siden mere tiltrenger. Til 3de Qvæstion, da vil sam/m/e udi næst forige fulkommen være besvaret. Thi det vil nocksom falde af Sig Selv at Saavel det som for Frem/m/ede er Skaaret som her paa denne Saug som paa de andre udi Fogderiet almindel: Skeer, at sam/m/e efter Skurs Ringe beskaffenhed udi Bøygden vil være anvendt.

Og af Jacob og Ølver Onereim som Eiere af den Saakaldede Onereims Saug at Saug har Staaet fra umindelig tiid, og i Aaret 1747 Taxeret for aarl: Skur 250 Bord og Skeer Skuren paa denne Flom eller Beke Saug til det mæste til Bøygds fornødenhed, dog har det hændt sig et aar imellem mange at derpaa er bleven skaaret een ringe deel til udførsel. Til 2den Qvæstion: Skuren i Sig Selv for det omspurte Aar 1754 er efter den Eedel: angivelse Men De kand umuelig erindre Sig hvad enten om noget eller hvor meget til udførsel Skulle være skaaret Til 3de Qvæstion: det kand hænde sig med Deris Saug som med De andre, at derpaa Fremede kommer at skiære og angives Saadant altid at skee til Huus fornødenhed, for mere kand De ei giøre forklaring, derimod for hvad De for Dem Selv Skiær, saa gaar Skuren altiid ud paa til Bøygds fornødenhed.

Til 4de Qvæstion Svarede den Ting søgende Almue, at paa ofveranførte Helvigs og Onereims Sauger Kand ei Aarl: Skiæres saa meget som dette Præstegiølds

1756: 100

Almue til Deres gaarders nødvendige Reparationer Aarl: Trenger til og hvorfor De Aarlig maae See Sig fra andre Sogner forsiunet med een temel: Mengde Saug Bord.

Paa Fogdens tilspørgelse paa de paa forrige Ting for Almuen fremsadte 10 qvestioner, Svarede Almuen som ved Waags Skibreede er Svared, og forklared, og Speciel i denne Protocol anført.

Paa Fogdens tilspørgelse Svarede Almuen at alle Skatter, udReednings og Standsqvarter pengene undtagen, er bleven de 2de opsiddere paa gaarderne Møchlebust og Kierland {blevet} godtgiort, Sagde og derhos at ingen af dennem er Saa meget forbædret at dem noget kand paalegges.

Anlangende Ting skydsens afbetahling, gav dette Skibreedes Almue det samme Svar som paa de nest forrige Skibreder er givet.

Der efter blev Odels mandtallet [og Restandsen stoer ...] oplæst, og af alle uimodsagt, der om blev Tings vidne paa et hvert udstæd.

Til at betiene Retten nest kommende aar 1757, for dette Qvindherrets Skibreede, er opnefnt følgende Laug Rettes Mænd, Nemlig, Svend Døsseland, Gabriel Feet, Petter Helvig, Hemming Omvig, Iver Helvig, Hans Røste/e/n, Jakob Unnereim, og Ølver ibdm:

Som indted videre efter udRaab var at bestille, blev Tinget for dette Skibreede ophævet.

Anno 1756 d: 15de Novbr: blev Almindel: Høste Skatte og Sage Ting holdet paa det ordinaire Tingstæd gaarden Gielmervig udi Schaanevigs Præstegield med Schaanevigs Læhnetz Almue og betient med eftterskr: 8te Eedsorne Laug Rettes mænd Neml: Iver Øfstebøe, Elling Skrom/m/e i hands Stæd Niels Kallevigen, Østen Eilervig, i hands Stæd Knud Læknæs, Lars Wiskiær, Syver Millie Teigen, Peder Teigland udi Hands Stæd Ole Tielflaat, Johanes Rafdal som er død i Stæden Arne Ebne, og Askild Rafdahl ligesaa død i Stæden Niels Taraldsøen. Ofverværendes Kongl: Maj:ts Foged Welædle Andreas Juel med Menige Tingsøgende Almue.

Hvornest Allerunderdanigst og underdanig blev læst de nest forige dette aars Høste Tinge læste og foran udi denne Protocoll Speciel Extraherede Kongl: Allern: Arn: Anordninger Saavelsom den høye Øfrigheds Naadige Foranstaltninger.

Derefter blev læst

Sorenskr: Hesselbergs Auctions Skiøde til Sr: Jens Undahl paa Toftevaagens Gastgieberies Huuse item de Huuse der staar paa den saa kaldede Kollesøen for 220 rdr: som skal udtelles til Den eller De som same 220 rdr: vorder udlagt i betaling for gield paa Skiftted efter forige Eier afg: Nathanael Gram, ern:te Skiøde er af 26de Aprilj 1756.

Dernest blev publiceret

Hr: Krigs Commissaire Dahls Bøxel Brev paa Livs Fæste til Hans Rasmusen paa Livs Fæste paa 2 Løber Smør med Bøxel og over Bøxel i gaarden Molnæs dat: 13de April 1756.

1756: 100b

Halvor Tveite af Etne lod ved Sin Søn Tord Halvorsen i Retteædske den fra Seniste Ting udsatte Sag Contra Lars Aartun omtvisted Wilkaar betreffende, \i/ hvilken Sag Citanten ei endnu kunde anskaffe det Seniste Ting paaberaabte Beviis sc: et Skiftte Brev som findes i den indstefntes værge, af Ham er forlanget og belovet Mens ei endnu leveret, Thi begierede Hand endnu Sagen udsadt til næste Ting.

Eragted

Efter Citantens begier udsettes nu anden dag Siste gang Sagen til næste Ting.

Halvor Tveite af Etne Præstegield hafver til dette Ting, tiid og Stæd Muntl: ladet indkalde Lars Aartun for af Citanten laante 8te Waager Korn at paahøre Prov og Taale Dom til ern:te Korn Levantze!! (Leverantze) in Natura eller og Penge der for efter Bøygde Priis samt erstæte Processens omkostninger.

Lars Aartun mødte for Retten og vedstoed i denne Sag at være Stefnt saaledes som anført for ofvenm:te 8te Voger Korn som Hand in toto benægter at hafve laant.

Halvor Tveite lod ved Sin Søn Tord Halvorsen begiere Sagen udsadt til neste Ting hvormed det og har Sit forblivende.

Dernæst blev læst

Niels Nielsen Tielles udstædde Contract angaaende hvor vidt hands besiddelse paa gaarden Tielle strækker sig dateret 15de octobr: 1756.

Formedelst aftenens paakomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var den 16de Novembr: blev Rættten med forbem:te Laugrætt atter Sadt paa forbemelte Tingstæd gaarden Gielmervig og det udi overværelse af Fogden Velædle Andreas Juel.

Stædets Foged Velædle Andreas Juel haver til dette Ting muntlig Ladet indstefne Guri Gundersdatter at Taale Dom til Bøders udredsel for begangne Lejermaal med Soldat Lars Iversen.

Den indstefnte møtte ej, thj førde Actor Stefnevidnerne Lænsmanden Christopher Gielmervig og Niels Taralsøen som ved Eed bekræftede at de meere end 14ten Dage siden i denne Sag har Stefnt Guri Gundersdatter.

Eragted.

Guri Gundersdatter gives hermed Laug [dag] til næste almindelige Ting at møde med tilsvær i denne Sag.

Arne Pedersen Valdre fremkom for Rættten og Lyste sin odels Rætt og penge mangel til een Løb Smør og ½ huud \med b:xel/ som er gaarden Waldre Halvor Tørrisen nu beboer, hvilcken gaard som er Comparentens sande odel og af Faderen Peder Valdre bortsoldt udi den/n/e odlings umyndige aar, hand Reserverer sig til beboelse ved hands Myndige aars tiltrædelse eller naar den Rette Løsnings Sum derefter bekommes kand.

Stædets Foged Velædle Andreas Juel irætte æskede den fra næstl: 13de Septembr: udsadte Sag imod Syver Tungesvig betreffende det Lejermaal og Barne aufling hand skal have haft med det fra Livet dømte qvinde Menniske Synneve Jacobsdatter, gav og derhos tilkiende ej allene at hand haver Stefnt berørte qvinde Menniske Synneve Jacobsdatter til denne tiid og Stæd at møde til vedermæle, Men end og at Syver Tungesvigen ligesaa til ernevnte tiid og

1756: 101

Stæd haver Stefnt Actor Contra, dog {for} een \for/ Actor fast ubegribelig maade sc: at anhøre i den Sag Kiødelig beviis da Actor i saa skiult eller hemmelig Sag, hvor inted vidne paa gierningen tages og kand slutte det Kiødelige beviis, kand bestaae udi andet end det Barn Lejermaals begiengerne med hinanden haver auflet og allerede er kommet for Lyset.

Siur Tungesvigen møtte ej eftter paaraab, Mens for Synneve Jacobsdatter indfandt sig Bøygde vægteren Ole Knap som vedstoed at hun til dette Ting er Lovlig varslet af Stædets Foged saaledes som anførde, og af Syver Tungesvigen til at anhøre Kiødelig beviis i Sagen eller om Lejermaalet.

Stefnevidnerne Lænsmanden Christopher Gielmervigen og Mons Skaalnæs bekræftede ved [Eed] at de i denne Sag til dette Ting og tiid haver med med!! meere end 14ten Dages varsel Stefnt Siur Tungesvigen for hands boepæl, Saaledes [som] anførde er.

Ole Knap eftter Synneve Jacobsdatter som nu er Svag af Barsel Sengen, hendes begiæring declarerede at hun end nu vedbliver hendes forige bekiendelse, Hun troer og Veed og at hvercken Siur Tungesvig eller hun haver eller kand have andet Kiødeligt beviis have paa Lejermaalet end den Søn ved Nafn Jacob Siursen Tungesvigen hun nu nyelig er kommen i Barselseng med og Syver Tungesvig eene er Kiødelig Fader til.

Actor formedelst Syver Tungesvigs udeblivelse fandt sig, for at Maale ham Skieppen fuld, anlediget for ham endnu at begiære Laug dag til næste almindelig Ting.

Eragted.

Syver Tungesvigen gives herved Laug dag til næste almindelig Ting at møde inden Rættten til nøyere Examen og for tillige at ind komme med alt hvis hand til sin frelse kand have at fremføre.

Anders Eegemoe anmeldte at have til dette Ting tiid og Stæd med Muntlig varsel Ladet indstefne Lars Torgersen Aartun fordie hand af Citantens Midler og ejendeele har bemægtiget sig 1 rdr: 5 Mrk:, og der for ej til Citanten aflagt Rigtighed, derom at taale Dom til samme penges betaling med Processens omckostning at erstatte.

Lars Aartun møtte for Rættten og tilstod at være Lovlig Stefnt Ligesaa at hand for een Hoppe hand paa Røldahls Marcket næstl: aars Sommer paa Citantens veigne Soldte, har endnu i behold 1 rd: 4 Mrk: 8 s:, hvilcke penge hand ej har villet Leverre fordie Citanten da hand Soldte Contra parten gaarden Aartun under Kiøbe Contracten Loftte ham med gaarden 8te voger Næver som hand ej haver Leverret, sagde ellers at 1 vog Næver efter Bøygde Priis aarlig koster stundum 16 og stundum 18 s: {vo}.

Citanten Replicerede at det vel er Sandt at hand ved gaarden Aartuns aftrædelse Loftte den indstefnte paa Kiøbet 8 voger Næver som ej er Leverret, Men aarsagen dertil bestaar derudi, at Lars Aartun samme tiid Loftte ham af Aartuns skov 3 Favner veed som hand icke haver kundet bekommet, overalt vedkommer Næveren og Favne Veeden \icke/ det paastefnte, thj om Favne Veeden som er meere end Næveren kand Parterne herefter giøre med hinanden Rigtighed, og derimod paastod hand Dom for de vedstandne 1 rd: 4 Mrk: 8 s:

Afsagt.

Lars Aartun bør efter hands inden Rættten gjorde tilstaaelse betale Citanten Anders Eegemoe de af den for Citanten Soldte hoppe Manglende 1 rd: 4 Mrk: 8 s: som tilligemed 2 rd: udi Processens

1756: 101b

omkostning til Citanten af den indstefnte bør udredes 15ten Dage efter denne Doms Lovlig forkyndelse under Videre Lovlig adferd. hvad sig Parternes Particulaire til hinanden havende Pretention anlangende de allegerede 8te voger Næver og 3 Favner Brendeveed, er angaaende, da bliver Deres Rætt Pro et Contra derudinden som noget denne Sag uvedkommende, dennem herved paa begge sider Imod hinanden aldeles Reserveret.

Svend Lien som Laugværge for Encken Kari Taralsøen Lyste for Rættten bemelte Enckes yngste Datter Christi Olsdatters odels Rætt og penge mangel til den anpart udi gaarden Mortvedt af skyld 1 Løb 18 Mrk: Smør med bøl som Torbiørn Halvorsen nu Paaboer hvilcken gaard hand Reserverer hende som odling til Indløsning naar hun kommer udi omstændigheder at hun samme kand indtale til beboelse.

Sagen anlagt af Gunder Boxnæs imod Anders Hillestad eller Storhoug 12 rd: 4 Mrk: 9s:s giæld betreffende fra seeniste Ting udsadt, blev nu af Rættten paafordret, mens fordie Citanten Gunder Boxnæs var absent, kunde samme icke til videre Ventilation foretages.

dernæst blev

af Fogden Velædle Andreas Juel inden Rættten oplæst een af Sorenskr: Hesselberg under 15de Novembr: 1756 til Hr: Henrich Opdahl Celius udstædde bøl Seddel paa et støcke Jord kaldet Opheim øde skyldende ½ Løb Smør, samt Vebemelte Hr: Celi Revers af sam/m/e dato.

2det blev læst af Sorenskriveren Lars Næses skiøde til Klockeren Elias Pedersen paa 1 Løb Smør i yttre Næss for 96 rd: dateret 15de Novembr: 1756.

3de Elias Pedersen Næses Fæste Brev paa 1 ½ Løb Smør ½ huud udi Læchnæs til Peder Halvorsen in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 15. Novembr: 1756.

Zakarias Jile af Ryfylche haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig Ladet indstefne Peder Valdre for 4 rd: 2 Mrk: 6 s:, derom at taale Dom og betale Processens omkostning.

Peder Valdre blev paaraabt mens møtte ickcke.

Stefnevidnerne Niels Taralsøen og Arne Ebne bekræftede ved Eed at de med meere end 14ten Dages varsel til dette Ting saaledes som anført har Stefnt Peder Valdre i hands eget paahør, da hand svarede at hand icke troer hand er skyldig Citanten saa meget som de paastefnte 4 rd: 2 Mrk: 6 s:

Eragted.

Peder Valdre som lovlig Stefnt gives hermed Laug dag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Opsidderne paa gaarden Sunde Knud og Christen Sunde fremstillede for Rættten det Laugrætte nemlig Johannes og Niels yttre Tungesvig, Ole Tielflaat, Torbiørn og Hans Mortvedt samt Arne Ebne, som besad Rættten da det paa deres gaard Sunde næstl 5te og 6te Julj gjorde aftag skeede, Og efter at sam/m/e aftags Forretning under vedbørlig Verification Ernevnte Laugrætt nu var bleven forelæst

1756: 102

aflagde de \Eed/ derpaa at ernevnte aftag er skeed i proportion af {hvis} \hvis/ Dito gaards \ejendom/ er Ruineret og udtaget imod den part af gaardens ejendom end nu er i behold, Saa at de der for efter deres Samvittighed ej har vist Rettere eller andet ved Forretningen at gjøre end samme udviiser.

herom var meerbemelte opsiddere paa gaarden Sunde Tingsvidne begiærende,

forbemelte Laugrættesmænd blev iligemaade forelæst aftags Forretningen passeret paa gaarden Indre Tungesvigen næstl: 6te Julj, da de under Eed angaaende det paa Dito gaard skeede aftag, gjorde selvsamme forklaring som om gaarden Sunde forhen er andført,

herom var Siur og Lars Indre Tungesvigen Tingsvidne begiærende som blev bevilget.

Fogdens Spørsmåale udi det ordinaire Tingsvidne som indeholder 10 qvestioner blev af denne Schonevigs Almue saaledes besvaret som paa forige Ting og ved Bechervigen Ting Extraheret er, Ligesom og Almuen paa videre tilspørgelse svarede at dennem Rigtig af Fogden og Sorenkriveren dette aar er betalt Tingskydsen med 4 s: pr: Miil.

Fogden Velædle Andreas Juel begiærede for dette Schonevigs skibrede at de qvestioner som til Saugejere for de forige skibreder ere giorte for dennem nu maatte oplæses og der paa indhentes deres Svar.

Ejeren for Wahlens Saug Jens Undahl møtte icke, hvorføre Fogden nermere maatte søge hands Svar paa de fremsettende qvestioner.

Til første qvestion Forpagteren Ole Simensen Handeland paa den eene Handelands Saug Svarede paa egne og den anden Forpagter paa den anden Saug Johannes Jacobsen Handelands veigne, at begge disse Sauger for Lang og temmelig tiid siden er oprettede, og i aaret 1747 sadte og Taxerede for aarlig Skuur 2000 Bord, og er der paa Saugen til denne tiid skaaret om hinanden saa udførsels bord saa til Bøygds fornødenhed, alt saasom de vedkom/m/ende der paa Sauger vil have skaaret, det haver forlanget, saasom de icke skiær noget for sig Selv.

For Storhaugs Saug medejere Anders Olsen svarede at Saug der er meget gammel og Taxeret for aarlig Skuur som næstforige 400 Bord, og skiæres der paa ligeledes som paa samme, da de Selv inted Tømmer er ejende.

For Wiigs Saug ejeren Lars Nielsen Wiig Svarede at Saug er gam/m/el og Taxeret som forige for 300 Bords aarlig Skuur og skiæres som paa de forbemelte Sauger, saasom icke eller noget Tømmer Selv er ejende.

For Wisischiær (Viskjær) Saug ejeren Lars Visiskjær Svarede, at Saug er gam/m/el Sadt for aarlig Skuur 200 Bord, og skiæres der paa ej andet end til Bøygds fornødenhed.

For Gielmervigs Saug Christopher Pedersen Svarede at Saug er gammel og Sadt for aarlig Skuur 300 Bord som skiæres allene til Bøygds fornødenhed.

og for Ebne Saug Lars Steensen Svarede at Saug og er gam/m/el

1756: 102b

og Sadt for aarlig Skuur til 300 Bord som allene skiæres til Bøygds fornødenhed.

til 2den qvestion Svarede de samtlige ejere og forpagtere paa hvis Sauger Plejer at skiæres om hinanden, at hvad skuuren for aaret 1754 angaar, saa er det dem umueligt at kunde sige hvad egentlig af begge Sorter er skaaret.

til 3die qvestion svarede \de/ samtlig at hvad som til Bøygds fornødenhed det omspurdte aar 1754 er skaaret, saa uagted at alt og det mæste for fremmede er skaaret, saa vil de dog forsickre at alt til Bøygds fornødenhed er forbrugt.

Til 4de og siste qvestion Laugrætted med tilstædeværende Almue Svarede at den skuur som paa Sauger herudi skibredet skeer, icke er meere end hvad Bøygds meget vel kand imodtage og ofte tiltrenger meere;

Fogden begjærede dette som det forige under et bekræfted Tingsvidne beskreven meddeelt som bevilges.

Dernæst blev odels Mandtallet samt Restancen over de Kongl: Skatters siste Termin indeværende aar stoer 91 rdr: 3 Mrk: oplæst udi Rættten og af ingen modsagt.

end videre blev læst

Sorenskr: Hesselbergs udstædde bøxel Seddel paa gaarden øfre Rafdahl skyldende i skatt 1 Løb 1 pund Smør men udi Landskyld 1 Løb 12 Mrk: Smør, til Torger Askelsen Rafdahl dat: 16de Novembr: 1756.

Til Rættens betiening udi næstkommende aar 1757 blev dernæst opnævnt følgende Laugrættesmænd, Nemlig nye Mænd Hans Molnæs, Torjer Rafdahl og Peder Siøhuus, samt gl: Mænd Ole Flessie, Torckel Næss, Ole Tielflaat, Svend Aasem og Halvor Valdre.

Og som inted videre ved Tinget udi dette skibrede var at forrette, blev Rættten ophævet for dette skibrede.

Anno 1756 d: 19de Novbr: blev Almindel: Skatte og Sage Ting holdet med Etne Skibredes Læhnets og Halsnøe Closters Almue paa Ting stædet Fitie ibdm: og betient med eftterskr: 8te Eedsorne Laug Rettes Mænd Hans Rivaas, Zakarias Løvaas, Gotskalck Madskaar, Joen Mæland, Lars Grindem, Lars Østrem, Jørgen Udstue, Biørn Udstue, og Steen Lambretsen Axdahl. Ofverværendes Kongl: Maj:ts Foged Welædle Andreas Juel med Menige Ting søgende Almue,

Hvornest allerunderdanigst blev læst de forhen publicerte Kongl: Anordninger og den høye øfrigheds Foranstaltninger

Videre blev Publiceret

Erick Rasmusen Tvedts med fleres Skiøde til Broderen Niels Rasmusen paa 1 Løb 6 $\frac{3}{4}$ Mrk: Smør i gaarden Frette, hvorfor er betalt 350 rdr: dateret 19de Novembr: 1756.

dernæst blev af Fogden Juel udi Rættten oplæst Sorenskriver Hesselbergs til Hands Excellence Hr: Stifttbefalingsmand

1756: 103

von Cicignon indgivne Memorial af 6te Novembr: 1756 med høyst bemelte Herres derpaa teignede Resolution af 12te Dito hvorved Sorenskriveren udi sine Embeds Forretninger, er tilladt at betiene sig af Abraham Hesselberg som hans Eedsorne Fuldmægtig.

3de blev Publiceret Hr: Japhet Heggelunds Bøxel Seddel til Biørn Tollefsen paa $\frac{1}{2}$ Løb 18 Mrk: Smør i Ramme, dat: 8de Junj 1756 tilligemed Revers af Dito Dato.

4de Hr: Fogden Juls bøxel Brev paa 1 Løb 18 Mrk: Smør 1 Huud 1 vætt Næver i Ousvog med Kierlingvedt til Tosten Pedersen dat: 9de Novembr: 1756.

Tieran Aasmundsen Huuse af Ryfylche haver til dette Ting Muntlig Ladet indstefne hands Morbroder Erick Skiældahl som haver til een Sicherhed annammet 9 rdr: som een Citanten undt gave af hands Mormoder Magdela Skiældahl, at betale samme Penge til Citanten, efterdie den indstefnte nu Disputerer ernevnte 9 rd: uden at godtgjøre det Citanten icke ved Lovtvang har kundet bekomme den uvisse giæld Citanten efter sine Forældre tilfaldt udi Arf, og hvorføre Citanten var givet berørte 9 rdr: paa den Condition at hand samme skulle beholde i fald ernevnte uvisse giæld ej af hannem Lovlig kunde erholdes, der om at give tilsvar og Taale Dom efter Loven samt betale Processens omckostninger, endelig anmeldte Citanten at hands foromrørte Mormoders Nafn som melt var Magdela Skiældahl.

Skafferen Søfren Kolbensen og {Erick Støle} Iver Skiældahl afhiemlede ved Eed at de i denne Sag Saaledes som anført meere end 14ten Dage siden haver Stefnt Erick Skiældahl i hans eget paahør;

Erick Skiældahl møtte icke efter paaraab.

Eragted.

Erick Skiældahl som Lovlig Stefnt men absent gives hermed Laug dag til næste Almindelig Ting at møde med sit tilsvar i denne Sag.

Erick Sille haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig Ladet indstefne Naboen Ole Sille fordie hand til agerland haver indtaget eendeel af Citantens Engebøe, saa og fordie Ole Sildes Hæste bæster haver opædt Citantens Korn imedens det stoed paa støer paa een Citantens ager, derom at anhøre Prov og Taale Dom efter Loven, i sær at betale den erlitte skade, samt erstatte Processens omkostning.

Ole Sille møtte icke efter paaraab.

Thj førde Citanten Stefnevidner Søfren Kolbensen og Erick Støle som afhiemlede ved Eed at de med meere end 14ten Dages varsel Lovlig haver Stefnt som anført er Ole Sille for hands bopæl.

Efter at dette var indført indfant Ole Sille sig for Rættten og tilstod Lovlig varsel.

Citanten begiærede Sagen udsadt til i Morgen da hand vil føre sine Vidner og hvorved det har sit forblivende.

1756: 103b

Tørris Johansen Grindem fremkom for Rættten og Lyste sin Odels Rætt og penge mangel til ½ Løb 9 Marcker Smør udi gaarden Grindem som Hans Knudsen paaboer hvilcken gaardepart Comparenten formeener sig odels berettiget til og naar penge kand becommes vil indløse.

Siur Tollefsen Sille haver til dette Ting tiid og Stæd med Muntlig varsel Ladet indstefne Jacob Ouestad, fordie hand icke allene imod Citanten har udladt sig med adskillige ærrørige Skiolds ord, Mens end og hannem Slaget, derom at anhøre Vidner samt taale Dom til undgieldelse eftter Loven samt at erstatte denne Processes omckostning.

den indstefnte møtte ikke eftter paaraab, Mens de indstefnte vidner Torbiørn Østreim og Ole Johansen Præstegaarden møtte tilstæde.

Stefnevidnerne Skafferen Søfren Kolbensen og Erick Støle afhiemlede ved Eed at de i denne Sag meere end 14ten Dage siden haver som indført Lovlig Stefnt Jacob Ouestad for hans boepæl.

Citanten fremstillede sine Vidner med begiær samme maatte Eedfæstes og afhøres.

1te Vidne Torbiørn Povelsen Østreim aflagde Eed og vandt at næstl: Sommer noget eftter Ste: Hans dag da Vidnet med Citanten og den indstefnte var samlede i een Slaatte Damning paa gaarden Østreim, kom Jacob Ouestad som var meget Drocken med Citanten udi Mundkieckling, og da hørde Vidnet Jacob Ouestad at sige til Citanten: du skal gaee over Vaeleite for een Fante Slintre, og hvorpaa hand i vreed Hue Slog Citanten {ved} \paa/ øret med sin Haand, havde icke videre at Prove

2det Vidne Ole Johansen Præstegaarden aflagde Eed og Provede i alt eenstemmig med første Vidne undtagen hand icke Saag eller veed at Citanten af den indstefnte blev Slagen, havde saa indted videre at Vidne.

Eragted.

Den Lovlig Stefnte men udeblevne Jacob Ouestad gives herved Laug dag til næste almindelig Ting at møde med tilsvær i denne Sag.

Jens Klocher fra Wigedahls Præstegield haver til dette Ting tiid og Stæd Ladet indstefne Baar Andersen Rabben for 1 rdr: 3 Mrk:s giæld til hannem, derom at paahøre Vidner, og Lide Dom til sammes betaling samt betale Processes omckostninger.

Baar Andersen Rabben møtte icke eftter paaraab.

Stefnevidnerne Skafferen Søfren Kolbensen og Tosten Ouestad bekræftede ved Eed at de icke allene har med Meere end 14ten Dages varsel Stefnt Baar Rabben men {og} Vidnerne Gundmund Synden fra Sandeide i Ryfylche Fogderie og Stavanger Amt og Christen Stumoe

1756: 104

af Fieldbergs skibrede er og ved andre til Provs aflæg eftter Citantens Sigende ved Osmund Jensen Humbletvedt af bemelte Ryfylche Fogderie til dette ting Lovlig indstefnte.

Paa Rættens tilspørgende Svarede den af Rættten ubekiente Osmund Jensen Humbletvedt at hand er een Bonde mand og Naboe til Klockeren som Citant, desligeste at hand icke er Citanten beslægted, ej heller hands tiener, og end nu mindre af øfrigheden authoriseret at gaee i Rætte for nogen Mand, og hvorfor Saaledes blev

Eragted.

Den Lovlig Stefnte Baar Rabben gives Laug dag til næste Ting at møde med tilsvær i denne Sag, som da enten af Citanten Selv eller een authoriseret Persohn bør i Rætte æskes i fald

hand sit formeentlige Søgemaal videre agter at Proceqvere, hvilcken tiid og Stæd bemelte 2de Vidner om de til godvillig møde formaaes skal blive førde.

Formedelst Aftenens paakomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næst eftter som var den 20de Novembr: blev Rættten paa Dito Tingstæd Fittie atter Sadt med forbemelte Laugrætt.

Opsidderne paa eftterskrevne gaarder her i Etne skibreede Saasom paa Sille Erick Zakariesen, paa Støle Petter Christian Altan, Hans Jørgen Altan, Jaen Torbiørnsen og Siurs Encke Anne Johansdatter, paa Østreim Peder Knudsen og Lars Torbiørnsen, paa Steene Joen Hansen og Niels Siursen, paa Winje Erick og Torckel, paa Bierch opsiddersken Steenvar!! (Steenvor) Larsdatter, paa Flaaden Tierand Knudsen, paa Noreim Gunder Aasmundsen, paa Haaland Gotskalck Rasmusen og Samuel Christensen, paa Schieldahl Erick Tollefsen og Iver Hansen, paa Grønnestad Siur Olsen og Siur Larsen, paa Hofland Zakarias Rasmusen, paa Ramme Erick Tollefsen, Joen Tollefsen og Encken Christie Jonsdatter, paa Gunnegiere Erick Haldorsen, paa Øchland Ingebret Tieransen, og paa garden Lunde Lars Torbiørnsen, fremstillede for Rættten det Laugrætt nemlig Christen Hansen Frette, Haldor Ericksen Nærnaes, Aslack Grindem, Niels Grindem, Niels Tostensen Rygg og Siur Tæsdahl, som besad Rættten da de {t} paa deres gaarder {Sande} fra den 8de til den 16de Julj næstl: gjorde aftager skeede, og eftter at samme aftags Forretninger under vedbørlig Werification ernevnte Laug rætt nu var bleven forelæste, tilstod de samtlig og Eenstemmig at ernevnte aftager er skeed i proportion af hvis Dito gaarders ejendomme ere Ruinerede og udtagen, imod den Part af gaardernes ejendom end nu er i behold; Saa at de derfor eftter Deres Samvittighed ej har viist Rettere eller andet ved Forretningen at gjøre end samme udviiser; Ligesom de og Lagde dette der til

1756: 104b

at foranførde aftagne gaarder ej i efttertiiden Taaler høyere skatt end nu ved de holdte Forretninger fast sadt er, ald den stund vedkommende ejere og opsiddere skal blive Conserveret og icke Ruineret; herom vedkommende ejere Tingsvidne var begiærende som blev bevilget.

Hans Larsen Rivaasen som Formynder for den yngste Brite Larsdatter Tielle anbød udi Rættten 10 rdr: 3 Mrk: 10 s: som bemelte Myntling tilhørig, og derhos ville fornemme om nogen af den tilstæde værende Almue samme paa heel eller mindre Rentte vil modtage, Mens som ingen samme penge for 4re pro Cento Rentte ville modtage blev Pengene udi een skind Pung forseiglet og Formynderen igien Leveret.

Steen Lambrigtsen Axdahl som Formynder for Lambrigt Larsen Tielle anbød Ligesaa i Rættten 24 rd: 4 Mrk: 13 s: sin ernevnte Myntling tilhørig, og eftter opraab indfant sig ingen som deraf ville svare Rentter, thj blev pengene forseiglet og Dito Formynder tilbage leveret.

Dito Steen Axdahl Ligeledes opbød udi Rættten 9 rdr: 1 Mrk: tilhørende hands Myntling Lambrigt Hansen Rivaas, samme penge som blev opbuden ville ingen modtage for Rentter, hvorfor de blev forseiglet og Formynderen tilbageleveret.

Knud Larsen Brendeland som Formynder for Ingerie Johansdatter Grindem anviste udi Rættten 6 rdr: sin bem:te Myntling tilhørig og da ingen sam/m/e paa Rentte ville antage blev de forseiglet [og] Formynderen igien Leveret.

Erick Haldorsen Næsse som Formynder for Myntlingen Magdelie Torbiørnsdatter Liosnæs opbød i Rættten 45 rd: 4 s: og 1 Sølv skee og Sølv Kiede Mens som ingen for Rentte ville antage berørte penge, blev same med Sølv et forseiglet [og] Myntlingens Formynder Erick Næsse tilbageleveret.

Elias Eeckeland anviste 17 rd: 2 Mrk: 7 s: hands Myntling Kari Larsdatter Mæland tilhørig med forspørsel om nogen sam/m/e for Rentter ville antage, Mens som ingen meldte sig blev Pengene forseiglet [og] Formynderen tilbageleveret.

For Rættten Sisterede sig Procurator Hans Giøen som gav tilkiende at hand møder for Johannes Johansen nu tienende paa gaarden Kiilen Soldat ved Velbaarne Hr: Major Blechfeldts Compagnie, der til dette nu holdende Høste Ting haver ved skriftlig Continuations Stefnemaal Ladet indstefne Hans Hansen Fosse, i følge det tilforn udvirkede Tingsvidne dateret Giøen den 12te Octobr: næst afvig, det paaberaabte Stefnemaal blev i Rætttelagt dat: Giøen den 21de Octobr: udi dette aar som blev oplæst.

Hans Fosse møtte for Rættten

1756: 105

og vedtog at være med det Producerede Stefnemaal Lovlig Stefnt.

det allegerede og paaberaabte tings vidne Lagde Citantens Fuldmægtig i Rætte som hand bad af Rættten maatte vorde Contra Parten forelæst og Acten tilførdt, og blev samme oplæst.

dernæst Lagde Citantens Fuldmægtig bem:te Giøen i Rætte een Reigning over denne Sags medgaaende omckostninger dateret denne dags dato som blev oplæst og skal indtages i acten.

Citantens Fuldmægtig Procurator Giøen Lod tilføre at det i Rætttelagde Tingsvidne forklarer Tydelig at Contra Parten Hans Fosse haver med Slagsmaal forseet sig imod Citanten som ej af Contra Parten med nogen Lovlig imodsigelse er imodsaagt, Saa paastod Comparenten at Contra Parten Hans Fosse bør at lide og undgielde efter Lovens 6te Bogs 7de Capituls 8de articul og end desuden at blive tildømt at betale Processes omckostninger efter i Rætttelagde Reigning, hvorom hand alt bad om Dom.

Afsagt.

Med det af Citantens Fuldmægtig i Rætte lagde Tingsvidne af 12te octobr: næst afvig, beviises Klarlig at den indstefnte Hans Hansen Fosse udi vreed Hue med een Stoel haver Slaget Citanten, som og icke udi Rættten er bleven benægted, Thj tilfindes bemelte Hans Hansen Fosse derfor i følge Lovens 6te Bogs 7de Capituls 8de articul udi Mulct til Hands Kongel: Maj:ts Cassa at betale Trende 6 lod Sølv som er 9 rdr:, item udi Processens omkostning til Citanten 10 rdr:, alt at udredes næste Femten Dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under adferd efter Loven.

For Rættten Sisterede sig Procurator Hans Giøen som gav tilkiende at hand møder for Torjuls Larsen Solaas Tambour ved Velbaarne Hr: Major Blichfeldts Compagnie, der til dette ting tiid og Stæd haver ved Muntlig varsel Ladet Stefne Hans Hansen Fosse at Lide Dom til straf og Bøders erleggelse, fordie bemelte Hans Fosse haver næstl: Vinter overfaldet Citanten paa gaarden Eicheland her i Etne skibrede baade med Hug Slag Jordskuf og eendeel ubeqvems ord, derom at anhøre Vidner, nemlig Mons Støle, Niels Rygg og Elias Eikeland, indbemelte

Vidner er og Stefnet under Lovens Falsmaal at møde og deres Eedelige forklaring udi Sagen at aflegge, desligeste er Contra Parten Stefnet Processens omckostninger at betale.

Hans Fosse møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag Lovlig Stefnt.

Citantens Fuldmægtig fremstillede sine Vidner med begiær samme maatte Eedfæstes og afhøres.

1te Vidne Mons Støle aflagde Eed og vandt at hand tilligemed andre Dagen eftter næst afviget Hellig Tre Kongers Dag var Samlet paa gaarden Eicheland her i Etne, og da Vidnet med fleere sam/m/e tiid Sad ved bordet og Drack hørde hand at Citanten og indstefnte Hans Fosse som var meget Drucken eftter nogen Samtale kom i een liden Mund klammer, og som de derudi havde Continueret een stund, hørde vidnet som Snodde Ryggen

1756: 105b

til bemelte Persohner at Hans Fosse og Torjuls Solaas holdt een Liden allarm Ret Ligesom de skulle Jordskuffet hin anden, mens Vidnet Saae icke at den Indstefnte tilføyede Citanten noget Slag ej eller veed hand hvoraf den omprovede allarm havde sin oprindelse; Mens da Vidnet Saag sig tilbage stod de begge paa gulvet uden at Røre hinanden.

Citanten Fuldmægtig Procurator Giøen eftter at saavidt var avangeret, holdt unødigt at føre fleere Vidner, saasom den indstefnte har gjort ham Sastisfact(?) (Satisfaction?), saa Sagen er Debateret, og hvorfor hand forlangede Sagens ophævelse, hvormed det og har sit forblivende.

Zacharias Johansen Ihle af Ryfylche Fogderie haver til dette Ting tiid og Stæd med Muntlig varsel Ladet indstefne Joen Skiensvold til Doms lidelse for 3 rdr: 1 Mrk: 8 s: hand til Citanten er skyldig, derom som melt at taale Dom til betaling og betale Processens omckostning.

Joen Skiensvold møtte icke eftter paraaab, Thj førde Citanten Stefnevidner Skafferen Søfren Kolbensen og {Erick Støle} \Tosten Ouestad/ beckræftede ved Eed at de i denne Sag som anført med meere end 14ten Dages varsel Lovlig har Stefnt Joen Skiensvold i hands eget paahør da den paagiældende sagde at hand icke nægtede Kravet.

Eragted.

Den Lovlig Stefnte mens udeblevne Joen Skiensvold gives hermed Laug dag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Dereftter blev Publiceret

Christen Nore Stumoes skiøde paa odels og besiddelses Rættten til 1 Løb 1 pund Smør i gaarden Ramme, hvorfor er betalt 16 rdr: og det til Jaen Syversen dat: 9de Novembr: 1756.

Zacharias Ihle af Ryfylche var tilstæde for Rættten og anmeldte at have til dette Ting tiid og Stæd ladet indstefne Baar Rabben for til ham skyldig værende penge 1 rdr: 2 Mrk:, derom at lide Dom og betale Processens omckostning.

Den indstefnte blev paraabt mens møtte icke.

Stefnevidnerne Søfren Kolbensen og Tosten Ouestad afhiemlede ved Eed at de meere end 14ten Dage siden Lovlig haver Stefnt som anført Baar Rabben.

Eragted.

Baar Rabben gives hermed Laug dag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

blev saa læst

1te Rasmus Rasmusen Frettes udstæde Kaars Contract til Tieran Øfrenæs dat: 19de Novembr: 1756.

2det Halvor Tvedtes Skiøde af 19de Novembr: 1756 paa halve Grindems annex Kircke med underliggende Jordegods og videre til Rasmus Rasmusen Frette, hvorfor er betalt 70 rdr:

Fogden Velædle Andreas Juel dernæst begiærede det ordinaire Tingsvidne Examineret og Protocollet og hvortil Almuen gav et og det samme Svar som forhen og i de forige skibreder Svaret er.

Paa Videre tilspørgende Svarede Almuen at ingen førstebøxler dette aar af Øfre Grindem Hands Maj:ts Strøegods dette aar er falden.

Paa Videre tilspørgende Svarede Almuen at opsidderne paa det affelte Halsnø Closter samt

1756: 106

Strøegods her i Etne skibrede har nødt vedbørlig afkortning udi skatterne og de øfrige Rettigheder saaledes som forige aaringer. Ligesom og Almuen tilstod at dennem for affeldningen paa saavel Halsnø Closter som Selvejer godset er skeed gotgiørelse for alle slags Skatter udredning og Standqvarter pengene undtagen.

Derefter blev oplæst odels Mandtallet samt Restancen stoer 126 rd: 15 s., hvorimod Almuen inted havde at erindre.

End nu blev læst

Gunder Knudsen Flaaten med fleres Skiøde paa 1 Løb 22 ½ Mrk: Smør i Flaaten for 94 rdr: 3 Mrk: til Tieran Knudsen dat: 20de Novembr: 1756.

nock Tieran Knudsen Flaatens udstædde Pantte obligation stoer 81 rdr: 2 Mrk: 4 s: til Haldor Torckelsen Tveidt dateret 20de Novembr: 1756.

Til Rættens betiening for dette Etne skibrede udi næstkomende aar 1757, bliver herved opnæfnt følgende Laug rættes mænd: Zakarias Hofland, Iver Skiældahl, Siur Larsen Grønstad, Siur Olsen ibdm:, Peder Vae, Erick Næsse, Tosten Ousvog og Niels Oosnæs.

Den fra gaars dagen til i Dag opsatte Sag blev igien i Rættekaldet, mens da Parterne Ole og Erich Sille declarerede at de angaaende det omtvistede ere forligte, saa blev Sagen med Citantens Consence ophævet.

Da der inted videre her var at forrette, blev Rættens for dette Ting og skibrede ophævet.

Anno 1756 dend 22de Novembr: blev Rættens til Almindelig Høste Tings holdelse Sadt og betient for Fieldbergs skibredes Almue paa gaarden Killesvig med eftterskrevne 8te Eedsorne Laug rættes mænd: Nemlig Askel Andersen Øfrebøe, Lars Pedersen ibdm: Halvor Jensen Viig, Hans Siursen ibdm: Torckel Siursen ibdm: Iver Tostensen Dahle, Morten Nielsen Dyrnæs og Tørris Jacobsen Karteig, overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med samt Bøygde Læns mændene Peder Killesvig og Povel Nordhuus med Meenige Tingsøgende Almue.

Hvornæst allerunderdanigst og underdanigst blev Læst de Kongel: Forordninger og høy øfrigheds foranstaltninger som paa næst forige Ting ere Læste,

saavel som ogsaa den paa Tinget for Etne skibrede af Fogden Læste Constitution for Abraham Hesselberg til at være Eedsoren Fuldmægtig hos Sorenskr: Hesselberg og udi forefaldende Forretninger.

End videre blev Læst.

1te Sorenskriver Hesselbergs udgivne Auctions Skiøde af dags dato paa gastgiver Stædet Øhlen med paastaaende Huuse, til Mons:r Johan Friderich Schrøder som derfor har givet 431 rd: dateret som melt dend 22de Novembr: 1756.

2det Hans Olsen Ryens Pengemangels lysning paa Øfre Houge dat: 22de Novembr: 1756.

3de Ole Hansen Fatlands udstædde bøxel Seddel til Reinert Jørgensen Kicke paa 1 Løb 2 pd: Smør med bøxel i gaarden Øfsthuus, in duplo forfatted med Revers paa den eene dateret 23de Septembr: 1756.

4de Mons Olsen Dahlen med fleres bøxel brev til Klockeren Ingebret Simensen paa gaarden Hammersland skyldende 2 Løber 12 Marcker Smør, dat: 22de Novembr: 1756 med Revers.

5te Anders Olsen Storhougs Skiøde paa 1 Løb 18 Mrk: Smør i Nereim til Jens Monsen dat: 14de Nov: 1756.

1756: 106b

Tollev Bioe haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig Ladet indstevne Tord Kaate for die hand uden føye har beskyldet Citantens Koene Anne Nielsdatter som den der skulle have staalet 20 rdr: og meere til, udaf et Skab paa Houge, og det i medens hun Sad i uSkiftt Boe efter hendes første Mand afdøde Gunder Houge, derom at anhøre Vidner Knud Kaate og Giertrud Houge, samt efter beskaffenhed og Lov at Lide Dom til Bøders udredsel, samt betale Processens omkostning, item at Citanten og Hustrue for bemelte nærgaaende beskyldning bliver friefunden.

Tord Kaate møtte for Rættten og tilstod i denne Sag at være lovlig Stefnt Saaledes som anført er. Ligesom og Vidnet Knud Kaate er tilstæde.

Stefnevidnerne Johannes Raa og Halvor Skaffer bekræftede ved Eed at de med meere end 14ten Dages varsel haver Stefnt Vidnet Giertrud Houge.

Citanten fremstillede det mødende Vidne Knud Kaate med begiær samme maatte afhøres, thj aflagde det fremstillede Vidne Corporlig Eed og vandt at næstl: Foraar i Plouvaanden hørdte hand een dag paa gaarden Øfre Houge at Citantens qvinde Anne Hauge som før har været giftt med den indstefnte Tord Kaates Koenes Fader afdøde Gunder Hauge, kom udi Mund kieckling med indstefnte Tord Kaate, desligeste at Tord Kaate Sagde udi Ivrigheid til Citantens berørte qvinde Anne Hauge at hun i uskifted Boe efter hendes første Mand Gunder Houge havde taget eendeel penge som derfor icke kom til Skiftte imellem hende og arfvingerne, mens hvad Caracteer beskyldningen blev geleidet af nemlig enten at Anne Hauge havde staalet {og} \eller/ taget berørte penge af et Skab paa Øfre Houge, erindrer Vidnet icke til visse, Men een af deelene var det at Tord Kaate beskyldte hende for.

Citanten Reserverede sig i Morgen at føre det andet indstefnte Vidne som hand da vil fremstille.

Tord Kaate anmeldte at hand i denne Sag har Stefnt Citanten Tollev Bioe Contra til at anhøre Vidnerne bemelte {Knud Kaate} \Torckel Nedre Houge/ og Giertrud Houge til forklaring om at afdøde Gunder Houge hoved Citantens Koenes \Anne Bioes/ afdøde første Mand paa sit yderste skal have Sagt at i det omprovede Skab fantes ved hands sc: Gunder Hougens dødsfald eendeel penge paa gaarden Houge, Ligesaa hoved Citanten at taale Dom til Contra Citantens friefindelse for Søgemaalet, og endelig at erstatte Processens omckostning.

hoved Citanten tilstod at være saaledes Contra Stefnet som anført er.

paa tilspørgende svarede Contra Citanten at i det af første vidne omprovede Skab paa gaarden Houge fandtes efter Gunder Hougens dødsfald omtrent 12 rdr: som efter

1756: 107

Hannem ved arfveskiftets holdelse blev ført Boet til Indtægt og imellem \hoved/ Citantens qvinde som Encke udi Boet og den afdøde Gunder Hougens arfvinger lovlig deelet.

Contra Citanten fremstillede Torckel Knudsen Nedre Houge som aflagde Eed og Vandt om ord talte over for 2 aar siden som derfor icke bør Protocolleres, ej eller var samme til nogen størcke udi Contra Citantens Sigtelse.

hoved Citanten begiærede Sagen udsadt til i Morgen da hand agter at føre det nu manglende Vidne.

Eragted.

Sagen udsættes til i Morgen da Parterne igien møder.

dernæst blev læst

Knud Frønsdahls qvittering af 1te april 1756 for 76 rd: teignet paa Lars Ericksen Nedre Hougens obligation til Knud Frønsdahl af 24 Novembr: 1755 paa 180 rdr:

2det Hr: Fogden Juls bøxel Seddel paa ½ Løb Smør 1 vætt Korn i gaarden Hetland Halsnø Klosters gods til Iver Nielsen dat: 31te Maj 1756.

3de Wintzens Galtungs Pengemangels lysning paa gaarden Gierevig paa sin Søn Otto Vintzensens veigne dat: 22de Novembr: 1756.

4de Hr: Fogden Juels bøxel Seddel til Gullick Larsen paa 1 ½ Løb Smørs Landskyld i Svalland dateret 31te Maj 1756.

5te Sogne Præsten Hr: Karsses Bøxel Brev paa 1 Løb Smør 1 huud 1 vog Korn i Søre Wogen til Baar Nielsen, in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 30te octobr: 1756.

6te Zakarias Johansen Iile af Ryfylcke hands afkald til Sviger Faderen Gundmund Aarvig stort 515 rdr: dat: 1te Julj 1756.

Mons:r Petter Christian Altan haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig Ladet indstevne Jacob Berg til betalings erholdelse for 3 rdr: 5 Mrk: hand hos hannem tilgodekommer derom at lide Dom til betaling og betale Processens omkostninger.

Jacob Berg møtte for Rættens og tilstod at være i denne Sag Lovlig Stefnit, sagde ellers at hand tilstaar at være skyldig til Citanten af det paastevnte 3 rdr:, Mens det øfrige Disputerede hand aldeles, begiærede dernæst Sagen udsadt til næste Ting da hand imidlertid vil i mindelighed vil see Sagen afgjort, og til den ende at faae Citanten i Tale. Jacob Berg declarerede ellers paa tilspørgende at gielden har Reist sig deraf at hand af Citanten Kiøbte een Hæst og der for skulle give 9 rdr: efter accord, paa hvilcke penge hand sc: Comparenten efter sigende først i haand penge har betalt Citanten 1 rd: og ved sin Broder Jens Berg 5 rd: saa hand nu allene er skyldig de forhen vedstandne 3 rd:

Eragted.

Efter begiær beroer med Sagen til næste almindelig Ting.

Stædets Foged Velædle Hr: Andreas Juel haver til dette Ting tiid og Stæd med Muntlig varsel Ladet indstevne Enckemanden Niels Vaagen og Encke qvinden Malene Hansdatter Giære, for med hinanden begangne Lejermaal, derom at taale Dom til Bøders udredsel efter Loven.

de 2de Indstevnte blev paraabt Mens møtte ikke.

Stefnevidnerne Halvor Skaffer

1756: 107b

og Johannes Raa bekræftede ved Eed at de i denne Sag lovlig har Stefnt Niels Vogen for hands boepæl meere end 14ten Dage siden. Ligesaa afhiemled Lænsmanden Povel Nordhuus og Elias Øfrebøe ved Eed at de har med meere end 14ten Dages varsel saaledes [som] anført Stefnt Malene Hansdatter for hendes tilholds Stæd.

Actor begiærede Laug dag for de indstevnte

Eragted.

De Lovlig Stevnte men absente Niels Vogen og Malene Hansdatter gives hermed Laug dag til næste almindelig ting at møde med tilsvær i denne Sag.

Dernæst blev den for et par times tiid siden til i Morgen opsadte Sag med begge Parters sc: Tollef Bioe og Tord Kaate Deres samtykke og efter Deres begiær atter fordret i Rætte, da begge Parter fremstillede Vidnet Giertrud Houge med begiær hun maatte tages under Examen om hvis hun efter deres Stefnemaal udi Sagen veed at vidne, og til hvilcken ende berørte Vidne Giertrud Houge blev fremkaldet og aflagde Eed og forklarede efter hoved Citantens tilspørgende, eenstemmig med det første vidne undtagen dette vidne Explicerede tydeligere at Tord Kaate sagde ved beskyldningen at det var 20 rd: i penge hoved Citantens qvinde Anne Houge skulle have taget af det omprovede Skab, Ligesom og Vidnet sagde at hun icke egentlig erindrer sig hvad enten Tord Kaate sagde at hun neml: Anne Houge havde taget bemelte penge eller staalet dem, men een af deelene var det; Videre og under den aflagde Eeds Kraftt forklarede bemelte Vidne i anledning af Tord Kaates Contra Stefnemaal om eendeel ord som afdøde Gunder Houge skulle have Talt paa sit yderste, hvilcke siden samme er talt for omtrent 2 aar siden icke imod Loven kand Protocolleres, besynderlig siden sam/m/e ej eller!! (heller) var til nogen oplysning udi Contra Citantens Søgemaal. havde saa inted videre at Prove.

hoved Citanten paastod at da Søgemaallet er afbeviist med 2de Eenstemmige Vidner og Tord Kaate ved sit Contra Stefnemaal Ligesom Vedbliver at vil sætte Comparentens Koene een Skamfleck paa, saa, siden de fra hands side førde vidner inted har kundet vidne til minste Gravamen for Comparenten eller hands Koene, saa ventede hand at den indstefnte Tord Kaate følgel: Stefnemaallet efter Loven vorder anseet og straffet og hands Koene frikient for hands nemlig Tord Kaates ubeviislige paasaugn, item at vorde tilkient at erstatte de af Comparenten anvente Processes omckostninger.

Contra Citanten Tord Kaate tog sig Reserveret at føre fleere

1756: 108

Vidner, og til den ende maatte forlange Sagen udsadt til næste Ting, da hand vil begiægne Sagen med Continuations Stefnemaal til vidners førelse.

Eragted

Med Sagen beroer efter Contra Citantens begiær til næste almindelig Ting.

Peder Pedersen Indbioe fremkom for Rættten og anmeldte at hand finder sig odels berettiget til gaarden Indre Vacke som nu beboes af Niels Olsen, og som hand icke er ved saa mange penge at hand den nu kand indløse, Saa vil hand herved have lyst sin odels Rætt og pengemangel, med declaration at hand Dito gaard Wache skyldende 2 ½ Løb Smør saa snart penger kand becommes agter at indløse, hvilcket hand begiærede Protocollen tilført.

Derefter blev læst

1te Lars Ericksen Nedre Houges Skiøde til Torckel Knudsen paa 2 pd: 6 Mrk: Smør $\frac{3}{4}$ huud i Nedre Houge dat: 22de Novembr: 1756.

2de Torckel Knudsen Nedre Houges Pantte Brev stort 81 rd: til Ole Hansen Fosse af 22de Novembr: 1756.

Formedelst afttenens paakomme blev Rætten til i Morgen ophævet.

Dagen næst eftter som var den 23de Novembr: blev Rætten paa forbemelte Tingstæd atter Sadt og betient med forbemelte Laugrætt.

Ole Skartland som Formynder for Myntlingen Margrete Iversdatter Bioe anviste udi Rætten 4 rdr: hands berørte Myntling tilhørig, med begiær og tilspørgelse om nogen samme for Rentter ville modtage, mens da ingen dertil meldte sig blev pengene med forseigling forsiunet Formynderen tilbageleveret.

dernæst blev Læst

Siur Ormsen med fleres udstædde Skiøde Brev paa odels Rætten til 2 $\frac{1}{2}$ Løb Smør udi gaarden Indre Vacke. {dat} og det til Peder Pedersen Indbioe dat: 23de Novembr: 1756.

Rasmus Arne Vigen æskede sin Sag igien i Rætte eftter Protocollen fol: 57, imod hands Naboe Halvor Arnevigen, betreffende Fiskeriet paa Arnevigs grund og den derved faldende Landslod.

Paa den indstevnte Halvor Arnevigns veigne møtte hans Søn Svend Halvorsen Berøen og Svarede til Sagen at hands Fader Halvor Arnevigen icke finder sig Pligtig at betale den paastevnte Landslod saasom den af vidnerne omvundne Fisk er fanget paa \eller ved/ bemelte hands Faders eget Land og icke ved den part af Landet som tilhører Citanten, og hvorfor hand haabede for Citantens Sigtelse at blive friefunden.

Citanten Rasmus Arnevigen Lod tilføre at Svend Halvorsens anmeldelse icke kand ansees til nogen følge saasom det er icke Selve beskaffenheden, Mens Comparenten anmeldte derimod at da gaarden Arnevigen udi Aaret 1744 den 20 Martj blev deelt Ham og den indstevnte imellem, blev aftalen og denne at med Fiskeriet skulle forblive som i den afløbne tiid, da alting af Dito gaards herligheder følgelig ogsaa Fiskeriet var fellets, og hvorom hand til beviis i Rættelagde een af forige Sorenkriver Randulf og Mænd berørte

1756: 108b

20de Martj 1744 holdte Forretning over deele streckninger imellem Comparenten og hands grandes nu brugende ejendom hvoraf hand begiærede oplæst og acten tilførdt saavidt inSigneret er. sam/m/e blev oplæst. dernæst Citanten Rasmus Arnevigen paastod Dom hvorved hand vil have sig tilkient Landslod af den omprovede Fiskede Pale og Mackrel, item erstatning for den skade Halvor Arnevigns Smaler har gjort udi Citantens bæste Engebøe, og endelig at hannem vorder tilkient skadesløs omckostning udi Sagen. dog Explicerede Comparenten til sist at naar allene den indstevnte for efttertiiden vorder tilfunden at entholde sig fra hands ejendom Engebøen Søreviden vil hand efttergive den allerede erlitte skade.

Svend Halvorsen Berøen kunde icke nægte det paastevnte angaaende smalerne har Beited i Engebøen Vigen Kaldet, og lovede paa sin Faders veigne at samme i efttertiiden icke skal skee, Mens for det øfrige paastod frikiendelses Dom.

paa tilspørgende svarede Citanten at Fisken hvoraf Landslod Kræves er taget \deels/ under den indstefntes eene ejende Land og deels paa deres Samfelles Land og Engebøe, Producerede ellers til Sagens nermere oplysning een Dom afsagt paa Arnevig den 30 Maj

1753, hvoraf saavidt Signeret er hand begiærede oplæst. indstillede dernæst Sagen under Dom.

Afsagt.

Citanten Rasmus Arnevig har ved 2de Eenstemmige Vidner efter actens udviis fuldstændig afbeviist at den indstevnte Halvor Arnevig paa gaarden Arnevigs fellets grund har Fisket 2 Tønder Paler og 600 stk: Smaae Mackrel hvoraf ingen Landslod er betalt, jae hand har og ved den i Rættelagde Deelegangs Forretning under 20de Maj!! (Martj?) 1744 afbeviist at uagted gaarden Arnevig er af Sorenskriveren og Mænd paa Lovlig maade og med begge Parters Concence deelt at eenhver af Parterne har sin ejendom baade til Fields og udi Fiære nogenlunde adskilt, skulle det dog med Fiskeriet saaledes forblive at eenhver af Dito gaards 2de opsidere derudi hver skulle have halveparten og Saaledes fellets, hvorimod inted fra den indstefntes siide uden allene een blot benægtelse er forekom/m/et, herforuden har og Citanten med Dom afsagt paa Dito gaard Arnevig den 30te Maj 1753 oplyst at den part af berørte gaards Fiskerie som da havdes udi Wentilation er forefunden at skal være Parterne ligeledes til fellets. Thj Kiendes for Rætt at indstevnte Halvor Arnevig til Citanten bør betale halv Lands Lod af de efter actens udviis af vidnerne omvundne 2 Tønder Paler og 600 stk: Smaae Mackrel, nemlig for den 8de part af samme Fisk og det efter den Priis som da Fisken udi aaret 1754 faldt beviislig var giengs i Bøygden, Lige som og Halvor Arnevig efterdags bør at entholde sig fra med sine Smaler og andre Creature at beite udi Citantens Engebøe Vogen Kaldet, og endelig at betale Citanten udi Processens omckostning 3 rdr: 3 Mrk: det paadømte udredes og efterkom/m/es

1756: 109

næste Femten Dage efter denne Doms lovlige forkyndelse under adferd efter Loven.

Fogden Velædle Andreas Juel gav tilkiende at hand udi følge af det Høylovlige Kammer Collegi ordre har ladet indkalde de udi dette skibrede værende Saugejere at giøre forklaring paa de forhen ved de andre skibreder værende Saugejere fremsadte qvestioner;

efter paraab møtte ejeren for Espelands liden Flom og Bække Saug Reinert Knudsen Espeland og Svarede til 1te qvestion at Saug er gammel og hvad Bord derpaa Skiæres er allene til Bøygds fornødenhed samt at den udi aaret 1747 er Taxeret for aarl: Bord skuur 150 Bord. Saaog at hvad Tømmer dertil forbruges kommer alt fra odels og Proprietairers skove.

Medejeren for Wache liden Flom og Bække Saug Niels Olsen ibdm: møtte og declarerede ligeledes at Saug er gl: og ej veed hvad bevilling til dens opbyggelse er givet, sagde derhos at samme Saug udi aaret 1747 er Taxeret for aarlig Bordskuur 200 Bord, som alt til Bøygds fornødenhed forbruges, og hvad Tømmer dertil medgaar udbringes alt af odels Skove,

Ejerne {for} Rasmus Larsen og Halvor Svendsen Arnevig som ejer Dito \Arnevigs/ Flom og Bække Saug møtte og gav til kiende at Saug er gamel og i aaret 1747 ved da holdte Taxation er ansadt for aarlig Bord skuur 400 Bord og hvad Tømmer angaar da er den største deel, af de i Naboe lavet værende odels Skove udbragt og til Bøygds fornødenhed forbrugt, uden nogle faae Bord som fremmede skibrederes Almue kand afhandles.

For Fatlands Saug ejeren Ole Fatland lod svare at Saug er gam/m/el og ej Selv er Vidende hvad bevilling til Saugens opsættelse er given svarede og at Saug udi aaret 1747 er Taxeret for 400 Bords skuur, samt at det dertil forbrugte Tømmer er hugget udi odels og Selvejer skove, og til Bøygds fornødenhed forbrugt.

For øfre Houges Saug møtte medejeren Mons Dahlen som ligeledes gav tilkiende at Saug er gammel og i aaret 1747 for aarlig Bordskuur er ansadt til 200 Bord, samt at Tømmer som dertil er forbrugt er af omliggende Naboers skove og alt forbrugt til Bøygds fornødenhed.

Til 2de \og 3de/ qvestion Svarede de samtlige Saugejere at hvad Skuuren i aaret 1754 angaar da er det dem umueligt at kunde giøre nogen forklaring enten af hvad Sort Bord er skaaret, eller hvortil er forbrugt, og endelig til 4de og siste qvestion svarede saavel Saugejere som den tilstædeværende Almue at hvad Bord som aarlig paa forbemelte Sauger skiæres, jae end og om det var meere, forbruges og behøves i Bøygden.

herom Fogden Tingsvidne var begiærende som blev bevilget.

blev saa Læst

Niels Siursen med fleres Skiøde paa 1 Løb 1 pd: 21 Mrk: Smør i gaarden Tveidt til Knud Taralsen dat: 23de Novembr: 1756.

item Knud Taralsens \Tvedts/ udstædde Pantte forskrivelse stoer 65 rd: til Tord Kaate, dateret 23de Novembr: 1756.

Opsidderne paa gaarden Indbioe Siur og Knud Tollesønner paa egne og øfrige opsidders veigne fremstillede dernæst for Rættten det Laugrætt

1756: 109b

Nemlig Aan Opheim, Steen Opheim, Alvald Ulvenæs, Johannes Roa, Torger Nedre Lunde og Reinert under Haugen, som besad Rættten da det paa Deres gaard Indbioe næstl: 19de Julj gjorde aftag skeede, og efter at samme aftags Forretning under vedbørlig bekræftning var bleven dennem forelæst, svarede dette Laugrætt som Laugrætted ved de andre aftags Forretninger i Schonevig og Etne Svaret haver. hvorom de Tingsvidne var begiærende

Paa Hr: Fogdens tilspørgende svarede Almuen at opsidderne paa de gaarde her i skibredet som ere aftagne har som forhen nødt friehed for alle slags skatter, undtagen udredning og Stand kvarter pengene, dog icke for Videre end saavidt af det affelte kand bereignes. Ligesom og Almuen tilstod at Landskylden med aarlig tagen og arbeidets pengene af samme se: Halsnøe Closters gods, ogsaa er dennem eller vedkommende opsiddere Rigtig godtgiort.

Paa Fogdens tilspørgende angaaende det ødeliggende gods og om icke med sam/m/e endnu forholdes som Sædvanlig svarede Almuen jae at det forholder sig dermed nu som før.

Paa Tilspørgende om Tingskydsens afbetaling svarede Almuen som forhen.

Paa Tilspørgende og oplæselse af de udi det ordinaire Tingsvidne anførte 10 Poster svarede Almuen nu som tilforn.

Restancen stoer 135 rd: 3 Mrk: 10 s: med odels Mandtallet blev oplæst og af ingen imodsagt.

Til Rættens betiening næst kommende aar 1757 opnævnes følgende Laugrættens mænd: Siur Nordhuus, Rasmus Arnevig, Siur Syndnæs, Knud Siøvangen, Ingebret Romsøe, Niels Tvedt, Torckel Drægarnæs og Hoegen (Haagen) Hambre.

derefter blev Rættten for dette skibrede ophævet.

Anno 1756 Dend 25de Novembr: blev almindelig Høste Skatte og Sage Ting holden for Føyens skibredes Lehnets Almue paa Tingstædet Leervigen, og Rætten betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd: Nemlig Ole Reinertsen Dæggernæs, Johannes Johannesen Lillebøe, Mads Andersen Vatne, Jørgen Hansen Økland, Mads Nielsen Hysingstad, Torbiørn Johansen ibdm., Ole Jacobsen Indvær, og Peder Gundersen Skartland. Overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

Hvorda først blev læst de Kongel: Forordninger og andre høy øfrigheds ordres som paa Fieldbergs og Etne skibreders Ting og til deels paa de forige Ting ere Publicerede og Extraheret

end Videre Læst

til Mortification Karen Sal: Knud Krogs nu giftt med Mons:r Gorm hendes til forige Foged Hr: Kammerraad Heiberg paa 200 rd: udstædde Pantte obligation dateret dend 29de Decembr: 1751, med Pantthaverens derpaa under 25de Septembr: 1756 teignede qvittering for Pantte Summens betaling og hvor sam/m/e i Dag af Pantte Bogen er udsletted.

2det Een Dito obligation udstæd af Rasmus Kragh (Krogh) til Hands Excellence Hr: Stifftbefalings mand von Cicignon stoer 1000 rdr: dat: 17de Julj 1754, med høybemelte Herres derpaa teignede qvittering for obligationens indhold af 26de Junj 1756, som til Mortification er læst og af Pantte Bogen udslætted.

3de Hr: Sorenskr: Hesselbergs auctions Skiøde paa Orninggaard til Myntlingerne Christian Gran og 3de Søkende, for 1200 rd: dat: 3de Julj 1756.

4de Mad:me Korns bøxel Seddel til Johannes Tommesen paa 1 Løb 1 Huud udi gaarden Lundmandsværck, in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 8de Novembr: 1756.

5te Mad:me Korns bøxel Seddel til Amund Johansen paa ½ Løb Smør ½ huud og ½ vog

1756: 110

Korn [udi gaarden ??] in duplo forfatted med Lejlendingens Revers paa den eene begge dateret 16de Maj 1754.

Formedelst afttenens paakomme blev Rætten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var den 26de Novembr: blev Rætten atter Sadt paa forbemelte Tingstæd Leervigen og betient med {eftter} \for/skrevne 8te Eedsorne Laugrættes mænd som Rætten gaarsdagen betiente.

blev saa Læst

Mons:r Lamber von der Ohes bøxel Brev paa Huusmands Sædet Ulversund til Ingebret Olsen dat: 30te octobr: 1756. in duplo forfatted med Revers paa den eene.

Mons:r Michel Gram irætteæskede sin fra seeniste Ting udsatte Sag Contra opsidderne paa gaarden Tvedte, Lundemandsværch og Lunde nemlig Aanen og Torbiørn Tvedte, Ole og Johannes Lunde, samt Torbiørn, Hans, Halvor og Peder Lunde, betreffende at Contra Parterne ej i Rætte tiid istandsætter sine til Citantens ejendom/m/e angrendsende udmarcks gierdes gaarde.

Alle de indstevnte møtte for Rætten undtagen Aan Tvedte og tilstod at være Lauglig Stefnt, Stefnevidnerne Anders Bandedahlen og Axel Heien afhiemlede ved Eed at de med fulde 14ten Dages varsel lovl: har Stefnet den udeblevne Aan Tveite saaledes som anført.

De mødende Vederparter declarerede at den omtvistede gaard!! (gierdesgaard) er alle indstevnte Pligtig at vedligeholde, Torbiørn Tvedte sagde derhos at hand næstleden aar icke i det Ringeste Reparerte paa sin part i ernevnte gaard fordi samme næst forige aar var af Ham sadt udi saa god tilstand at {den} den dette aar ingen Reparation behøvedes.

Citanten declarerede at hand icke har nogen ancke til andre af de indstevnte end Torbiørn og Aan Tvedte, Mens de øfrige som Samejere i gaarden har hand allene Stefnt til vedermæhle fordi de Participerer udi den omtvistede affelde \../ eller gaards vedligeholdelse, hand fremstillede tillige sine indstevnte vidner med begiær de maatte tages under Eedlig Examen.

Citanten begiærede Sagen udsadt til efter Middag hvormed det har sidt forblivende.

dernæst blev Læst

Hr: Niels Hertzbergs Fæste Brev til Hans Tostensen Vorland paa 2 pd: 6 Mrk: Smør udi Vorland dat: 3de Julj 1756 in duplo forfatted med Lejlendinges Revers teignet paa den eene.

2de Een Dito fra Hr: Hertzberg til Helge Endresen Berøen paa 1 pd: 3 Mrk: Smør i Vorland, in duplo forfatted med Revers, dateret 5te Julj 1756.

3de Otto Olsen Aadlands Skiøde Brev paa ½ Løb Smør i øfre Aadland, lydende paa Otto Andfindsen, Kiøbe Summen 36 rdr: dat: 25de Novembr: 1756.

4. et Dito Skiøde paa ½ Løb Smør i øfre Aadland udstæd af Gunder Ottesen til Otte Anfindsen Odland som for godset haver betalt 54 rdr: Dateret 25de Novembr: 1756.

5te Et Dito Skiøde paa 2 pd: 23 ½ Mrk: Smør i Nordhuglen udstæd af Hermand Hage med fleere til Lars Tollacksen Langeland dat: 24de Novembr: 1756.

6te een Pengemangels Lysning udstæd af Otte Anfindsen Odland paa den part i Odland som bruges af Gunder og Hans Gregoriusen dat: 25de Novembr: 1756.

7de Gabriel Olsen Lundøens bøxel Brev [til ??] paa 18 Mrk: Smør og 18 Mrk: Fisk i Lundøen in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 25de Novembr: 1756.

8de Anders Øgaardens bøxel Brev til Lars Jørgensen paa ½ Løb Smør udi gaarden Tiong, \dat: 4de Septembr: 1756/ hvorhos ogsaa fuldte Lejlendingens Revers teignet paa een ligelydende bøxel Seddel {begge} af 26de Septembr: 1756.

1756: 110b

9de Mad:me Korns udstædde Bøxel Seddel paa 22 ½ Mrk: Smør 5/16 huud i min ejende gaard Totland, og det til Arne Gregoriusen dat: 12te Novembr: 1756.

10de een Dito bøxel Seddel paa ½ Løb 9 Mrk: Smør i Nateland udstæd af Sogne Præsten Hr: Hertzberg til Jens Nielsen, in duplo forfatted med Revers paa den eene dateret 9de Januarj 1756.

11te Salemon Olsen Habbestads udstædde bøxel Seddel til Niels Aslacksen paa ½ Løb 6 Mrk: Smør i gaarden Sorteland, in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 24de Novembr: 1756.

Stædets Foged Velædle Andreas Juel i Rætte æskede den fra seeniste Ting udsadte Sag Contra ægtemanden Samson Rommetvedt og Margrete Rommetvedt, betreffende det skammelige Levnet bemelte 2de Persohner som begge ægte Giftte med hin anden har haft.

af de indstevnte møtte Samson Rommetvedt og Niels Rommetvedts Koene Margrethe Rommetvedt som begge vedtog Lovlig varsel,

hvornæst den Protocollen tilfødte Samson Rommetvets næstl: Ting \giorde/ bekiendelse af Protocollen blev oplæst, og tilstod Margrethe Rommetvedt paa tilspørgende at hand med hende har haft den omgiengelse som i Dito bekiendelse er anførdt Saa at hun efter egen tilstaaelse er skyldig udi den hende tillagde Løsagtigheds grove Synd dog uden at være bleven Frugtsommelig med samme. Endelig lagde Margrethe Rommetvedt til hendes

bekjendelse dette {at} ej allene at det er omtrent et aars tiid {af} hun har saa ofte Lejlighed er bleven given haft Legemlig omgiengelse med Samson Rommetvedt, Mens end og at saavel Samson Rommetvedt som hun i ald den tiid saa og endnu Lever udi ægteskab, hand med Anne Salemonsdaughter og hun med Niels Jensen Rommetvedt.

Actor anmeldte at som hand end nu icke formedelst andre magtpaaliggende Embeds Forretninger har kundet faae paa Lovlig maade holdt Registering og Vurdering over indstevnte Samson Rommetvedts Midler for deraf at see hands hovedlods beløb, hvilcket hand dog med første agter at efterkomme, Saa maatte hand forlange Sagen udsadt til næste Ting, og hvad sig ægtegifte Koene Margrethe Rommetvedt angaar, da paa Fogdens Spørsel blev declareret saavel af Laug rætted som tilstædeværende Almue at hun aldeles indted ejer jae end icke af hendes og Mands fellels Midler er i stand til at betale deres medbehæftede giæld.

Eragted.

Sagen udsættes efter Actors begiær til næste Ting.

Stædets Foged irætteæskede Klammerie Sagen Contra Ole Gillie og Knud Samuelsen Mæland og derudi indleverede Rættens seeniste ergangne

1756: 111

Laug dag af 26de Junj 1756;

fremstillede dernæst den til dette Ting forelagde Ole Gillie som tilstod at være Lovlig varslet, og sagde derhos at Knud Mæland eene var den som øvede Klammerie den omprovede tiid, og hannem ligesom overfaldt, hvorfore Comparenten Reent ud nægtede at være skyldig udi den paastevnte forseelse. og paa det hands uskyldighed kand blive beviislig begiærede hand Sagen udsadt til næste Ting da hand agter at Stefne Contra i Sagen, og føre Vidnerne Christopher Hovland og Mons Alsvog, som skal {E...} kunde forklare at Knud Mæland har overfaldet Ham, og at Comparenten herudinden er puur uskyldig.

Actor lod tilføre at siden det paastevnte Klammerie nocksom er afbeviist ved de allerede førde Vidner og det deraf kand fornemmes at Ole Gillie uagtet hands nu giørende nægtelse har haft Klammerie med Knud Mæland, Saa formeente hand at fleere Vidners førelse fra den indstevntes siide icke giøres fornøden eller tiener til andet end allene at hand Selv fører sig udi een unødige bekostning, og for Ræsten indstillede til Rættens om den forlangte udsættelse bør bevilges.

Eragted.

Siden indstevnte Ole Gillie beraaber sig paa Vidners førelse hvorved hand vil oplyse sin uskyldighed, og ydermeere har Nafngivet de intenderede 2de Vidner, Saa bør udsættelse bevilges, og hvorfor Sagen til næste almindelig Ting udsættes.

blev saa for det

12te Læst Endre Stockevigens bøxel Seddel til Steener Endresen paa 1 pd: Smør i gaarden Stochvigen in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 26de Novembr: 1756.

13de Een Dito af Bømmelens annex Kirckes samtlige ejere Casten Tiong med flere udstæd til Peder Jørgensen paa 1 pund Smør in duplo med Revers forfatted dat: 26de Novembr: 1756.

14de Niels Væspstads {bøxel Seddel} \Skiøde Brev/ til til!! Niels Siursen Holme paa 8 Mrk: Smør i Holme med anpart udi Blaamulens Laxe Vog, dateret 26de Novembr: 1756.

15de Et Dito skiøde paa 18 Marker Smør udi gaarden Følchesnæs for 18 rd: udstæd af Lars Olsen Hidsken til Hans Simensen dateret 26de Novembr: 1756.

Sogne Præsten Velædle og Velærværdige Hr: Niels Hertzberg var for Rættens tilstæde og anmeldte at hand til dette Ting tiid og Stæd har været nødsaget at indstevne sin forige Lejlending Erick Hansen Gaaseland der endnu opholder sig paa samme gaard, fordie hand urettelig først paa arfveskiftet holden paa Dito gaard efter hands afdøde Koene Babroe Andersdatter har ladet føre Boet til Indtægt et Stabuhr gaarden tilhørig, som i stæden for et andet af den indstefnte nedrevne Stabur er opsadt og som efter egen tilstaaelse skal tilhøre gaarden Gaaseland, og dernæst endnu bemægtiger samme Huus og det iboer Citanten Itzige Lejlending paa gaarden til fortængsel, derom med mere

1756: 111b

at anhøre Vidnerne Endre Urrong og Ole Steensbøe og endelig derefter at lide Dom, hvorved Citanten forventer at Erick Gaaseland icke allene bør indrømme bemelte Stabuhr til Itzige gaardens opsidderes brugelighed, Mens end og at Stabuhret som noget der egentlig tilhører gaarden Gaaseland bør blive hannem til- og Erick Gaaseland frakient, og endelig at den indstevnte vorder tilfunden at betale Processens omkostning skadesløs.

Erick Gaaseland møtte for Rættens og tilstod at være i denne Sag saaledes som ovenførdt er Lovlig Stefnt paa egne og sine umyndige Barns veigne, og formodede at hand forlængst har saaledes aflagt Rigtig!! (Rigtighed?) til sin forige Ejer Citanten Hr: Hertzberg for Huuserne paa Gaaseland desens aabod, og sagde tillige at det paastevnte Stabur ej vedkommer gaarden mens er af ham Selv bekostet opbyggt, og hvorhos Comparenten irættelagde 2de Hr: Hertzbergs qvitteringer de datis 22de aprilj 1754 og 3de aprilj 1756.

Citanten fremstillede sine Vidner med begiær samme maatte Eedfæstes og afhøres. Fremstod saa det

1te Vidne Endre Urrong gl: 54 aar aflagde Eed og forklarede at i den tiid den indstevntes Fader afdøde Hans Gaaseland for meere end 40 aar siden beboede gaarden Gaaseland stød der et Madhuus paa gaarden som ogsaa blev bestaaende indtil bemelte Hans Gaaseland dødde, og da den indstevnte derefter tiltræder gaarden stod enda samme Huus skjønt det da var noget brøstfeldig dog brugelig, Mens i den tiid Erick Gaaseland beboede gaarden forfalt Huuset saa det blev nedreven, og i hvis Stæd dog paa een anden Tomt paa gaarden blev opsadt det nu paastevnte Stabur, og er endnu icke noget Huus opsadt paa den Tomt hvor det omprovede nedrevne Madhuus var staaende, havde saa icke Videre at prove ej eller havde Citanten noget Vidnet videre at tilspørge.

2det Vidne Ole Stensbøen gl: 53 aar aflagde Eed og Provede i ord og Meening Eenstemmig med første Vidne Endre Urrong.

Citanten sagde dernæst at som hand nu med Vidner har godtgiort at det paastevnte Stabur er opsadt i stæden for et andet Madhuus som ved hands Tiltrædelse stod paa gaarden, og at der inted Huus paa Dito Huuses Tomt igien er opbyggt, saa formodede og paastod hand at Erick Gaaseland følgelig Stefnemaalet paa egne og Børns veigne vorder tilfunden at indrøm/m/e og Røddig gjøre Dito Stabuhr og at samme efterdags bør tilhøre gaarden, og at hannem tillige tilkiendes skadesløs omkostning i Sagen.

Erick Gaaseland anviiste udi Rættens Skifte Brevet efter hands afdøde Hustrue Barbroe Andersdatter begynt dend 12te Septembr: 1754, som blant andet udviiser at det omtvistede Stabuhr er da førdt Boet til Indtægt og Taxeret for 12 rdr:

1756: 112

desligeste at Hr: Hertzberg udi Skifte Rættens har gjort afmagelse paa dette Stabur og paa den grund er Staburet icke paa anden maade indragen i Skifte end at Enckemanden skulle afbeviise at hand til sames ejendom er berettiget, ligesom og Hr: Hertzbergs Rætt dertil som

Benefisarius er Reserveret; og ville derhos vente paa friekiendelse Dom for Citantens Sigtelse, Saaledes at Huuset vorder hannem og hands umyndige Børn end nu forbeholden til ejendom.

Efter at saavidt i Sagen var avangeret melte den indstevnte Vederpart at det er ham een smal Sag at beviise det, det omtvistede Stabuhr tilhører hands og Sal: Koenes Boe, Mens er gaarden Gaaselands Huuser uvedkommende fordie det {forfaldne} Huus Citanten fingerer at ernevnte Stabuhr skal være opsadt, icke vedkommer Stabuhret, saasom i dets Stæd af Hands Sal: Fader som forige Lejlending, Rom tiid siden haver paa egen becostning opsadt een nye Boe bedre end det forige forfaldne Huus. dette med meere gav Contra Parten anledning at begiære anstand i Sagen til næste Ting, til hvilcken tiid hand efter omstændighederne agter og finder nødig at Stefne Citanten Contra til Provs paahør og at anhøre Dom ved hvilcken {Citanten} \Comparenten/ vil vente at hands ejendoms Rætt til titnevnte Stabuhr bliver for ham og umyndige Børn Conserveret, saa og at den liden føye Citanten efter Contrapartens tancker har haft til Sagens anlæg tillige bliver observeret i det minste saaledes at Processens omckostninger bliver ham skadesløs erstatted. Endelig anmeldte Comparenten at de vidner hand agter at føre ere Ole Steensbøe og Lars Bræcke foruden hand har flere om fornødiges. Eragted.

Den begierte udsættelse indvilges formedelst de derom anførte Resongs og det til næste almindelig Ting.

Fogden Velædle Andreas Juel tilkiendegav at da hand til nu sist afleden Sommer Ting for den ægtegiftt Mand Niels Rommetvedt haver erhvervet Rættens Dom den hand nu hermed Producerede, at hand formedelst begangne Lejermaals forseelse udi ægteskab til den Kongel: Cassa skulle betale de fastsadte dobbelte Lejermaals Bøder 24 rdr., Saa da acten og den Selve Dom viiser at hand indted til den forbrudte yderste Formue er ejende, og følgelig hannem inted heller haver til bemelte dobbelte Lejermaals Bøder 24 rdr:s udredning, og hand vel udi følge af den allernaadigste Forordning af 6te Decembr: 1743 ved den høye øfrighed kunde see foranstaltet og fastsadt hvad Kroppe straf hand i deres mangel skulle udstaae, Men hand vilde dog først i anledning af Lovens

1756: 112b

1te Bogs 22de Capituls 1te art: og de senere {derom} udgangne ordres angaaende aftigninger!! (aftigninger?), nu inden Rættens forhøre den indkaldte Niels Rommetvedt, hvad hand vel paa disse Bøder til den Kongel: Cassa til aftigning!! kunde betale.

den indkaldte svarede at det for Gud og eenhver nocksom er bekient hvor Usle og fattige hands omstændigheder ere. Selv eje{de}r hand aldeles indted, Men een barmhiertig har lovet at hielpe hannem med 6 rdr., hvilcke{t} Laantte penge hand nu og udi Rættens Producerede.

Fogden efter Almues indhentede Svar om hands meget slette tilstand, som alt accorderer med den i rættelagde act og Dom, modtog til Indtægt udi hands allerunderdanigste Reignskab, disse anbudne 6 rdr., og til et beleg ved samme her paa af Rættens var begierende et velbeckræftted Tingsvidne. som bevilges Ligesom og den anviste Dom skal annecteres Tingsvidnet.

Forige Foged Hr: Kammerraad Heiberg Lod i rætte kalde den fra seeniste Ting udsadte Sag Contra Jonas von Høven, betreffende Kongens anpart Tiende af Jordeparten Under Flatnæs, og hvorhos Mons:r Gorm som i rætte æsker Sagen anmeldte at Citanten Hr: Kammerraad Heiberg har forhen tilskrevet Comparenten om Sagens i rætte kaldelse og tillige skrevet at hand forinden denne tiid skulle fremsende sin endelige Deduction i Sagen, Mens da samme endnu icke er ham indløben, maatte hand allene Producere Citantens udstædde Continuations

Stefnemaal af 25de octobr: 1756 dog uden incamminations Penge som Rættens Reserveres og som blev oplæst.

Paa den indstefntes veigne møtte tilstæde hands Tieniste dreng Knud Ingebretsen og vedtog Lovlig varsel sagde derhos at hand icke kand Producere imod ordre det indlæg ham af hands Principal er medgivet saasom Citanten enten af forsømmelse eller fordie hand mercker sin egen Sags umægtighed icke til denne tiid har indkommet med sin Reele paastand i Sagen.

Mons:r Gorm i anledning af Citantens skrivelse maatte forlange Sagen til næste Ting udsadt.

Eragted.

Efter Citanten Hr: Kammerraad Heibergs Fuldmægtiges begiær udsættes Sagen til næste Ting.

Ole Larsen Følckesnæs haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig Ladet indstefne sin Naboe Hans Torbiørnsen Følckesnæs, og hands 2de Sønner Niels og Torbiørn Hanssønner Følckesnæs, fordie de med overflødig Hug og slag paa een meget haard og ugudelig maade har overfaldet og slaget Citanten med meere som hand nermere ved Vidner som tillige herved er indkaldet, vil gjøre beviislig, derom de indstevnte vidner at paahøre og derefter at Taale Dom til undgiældelse for saadan deres adferd og betale Processens omckostning skadesløs.

1756: 113

Af de indstevnte møtte Torbiørn Hansen som icke allene tilstod at hand hands Fader Hans og Broder Niels Følckesnæs er lovlig Stefnt som anført, Mens end og at hand næstleden Høst een dag Saag at hands berørte Fader og Broder, da Citanten var henne at ville indbære een deel Korn af sine agre, vare begge om og slog Citanten ned til Jorden og stødte ham med Næverne.

Stefnevidnerne Peder Gundersen Sorteland og Ole Jacobsen Engvær afhiemlede ved Eed at de med meere end 14ten Dages varsel Lovlig haver Stefnet til dette Ting saavel Hans Følckesnæs og Søn Niels Hansen som og til Vidner Siur Mæland, Ole Mæland, Aslack Mæland, Hans Simensen Følckesnæs, den indstevntes Koenes Søster Alis Jonsdatter, og Niels Hansen den indstevntes Koene Anne Bentsdatter.

Vederparten Torbiørn Hansen Følckesnæs indleverede derefter udi Rættens hands Faders og Broders ved Procurator Holch forfattede Indlæg af 22de hujus som blev oplæst.

Citanten fremstillede derefter af de indstevnte vidner Siur og Ole Mæland samt Hans Simensen Følckesnæs med begiær at samme som hand sagde icke kunde ansees for Sancke Vidner som de betidles!! (betitles?) for af Vederpartens Fuldmægtig, maatte Eedfæstes og afhøres.

fremstod saa det første Vidne Siur Samuelsen som aflagde Eed og forklarede: at Omtrent 14ten Dage for næst afvigte Mecheli tiider hendte det een Dag at Citantens qvinde Brite Simensdatter kom hen til vidnet og beklagede at hendes Mand Citanten Ole Følckesnæs af indstefnte Hans og Niels Følckesnæs var ilde medhandlet og Slagen og bad derfor Vidnet og Ole Ingebretsen at følge med sig for at see hvad omstændigheder hendes Mand findes udi, hvorpaa Vidnet og bemelte Ole Ingebretsen fuldte med hende og forefandt Citanten Ole Følckesnæs noget Synden for gaarden liggende paa Vejen, da de og Saag at hand i ansigtet var slaget og meget blodig, jae hand beklagede sig der paa stæden meget over een Slet medhandling af de indstevnte og sagde derhos at hand var af den eene saa ilde Slagen at hand neppe kunde gaae hjem, Mens Vidnet Saag icke hvem som hannem neml: Citanten, havde slaget ej eller var noget Menniske der paa Stæden tilstæde paa den tiid uden hands Koene og Vidnet samt Ole Ingebretsen, havde saa paa tilspørgende indted videre at Prove.

2det Vidne Ole Ingebretsen Mæland aflagde Eed og Provede i et og alt Eenstemmig med første vidne.

3die Vidne Hans Simensen Fylckesnæs aflagde Eed og vandt at den af de forige vidner omprovede tiid hørte vidnet at Indstevnte Hans Følckesnæs og Niels Hansen med Citanten kom i Mundkieckling, der fra begyndelsen Reiste sig deraf at som Hans Følckesnæs og de fleres Creature havde opædet eendeel Korn som stod paa støer og hand for Skaden skulle tilbagelevere Citanten 3de støer med Korn og Citanten icke dermed var fornøyet sigende til vederparterne at hand heller ville have tilbage Tuggerne, eller Levningerne af sit eget Korn som var af Creaturene beskadiget, og efter at

1756: 113b

at!! Hans Følckesnæs og Niels Følckesnæs een stund som melt havde Kieglet med Citanten under adskillige haarde ord og Talemaader, Saag Vidnet at Hans Fylckesnæs i een overjlende Vreede 3de gange med Hænderne skuvde Citanten baglendes saa hand nær havde faldet dog faldt hand icke aldeles imod Jorden, hvorpaa vidnet gick fra dem hen til een borten for Huuserne værende brønd, og da Vidnet een stund derefter kom tilbage stod Hans og Niels Følckesnæs samt Citanten paa samme stæd som tilforn nemlig strax neden og Synden for gaardens Huuser, og da saag og dette Vidne at Citanten var meget blodig og ilde slagen i ansigted og hvorpaa Hans og Niels Følckesnæs gick hiem igien til gaarden fra Citanten, Vidnet sagde ydermere at i medens hand var ved brynden som omprovet hørte hand skraalen og skrigen af dem, desligeste at hand skjønt det var noget langt fra brønden saag at Hans og Niels Følckesnæs med Citanten laag og tomlet paa Marken, mens egentlig at sige hvem som laag oven paa eller hvad de udrettede med slag eller stød, det kunde Vidnet icke \forklare/ havde saa inted videre at vidne.

Citanten begiærede Laug dag for de de!! indstefnte Vidner som nu icke haver villet møde.
Eragted.

De{n} indstevnte Vederparter som icke haver villet møde, Neml: Hans og Niels Følckesnæs, samt Vidnerne Aslack Mæland, samt Alis Jonsdatter og Anne Bentsdatter gives hermed Laug dag til næste almindelig Ting at møde, de første med tilsvar i Sagen og de siste for under Falsmaal at aflegge Eedelig Vidnesbyrd i denne Sag.

Formedelst afttenens paakomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næst efter som var den 27de Novembr: blev Rættten atter Sadt paa Dito Tingstæd Leervigen og betient med {efter} \for/skrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd.

blev saa først af Fogden Velædle Andreas Juel forlanget Almuen questioneret efter det ordinaire Tings vidnes indeholdende Poster, hvorpaa Almuen icke gav andet svar end forhen, undtagen hvad Pro..c..(?) herefter kand blive tilførdt.

Paa Fogdens tilspørgende om af gaarden Seli paa Bremnæs dette aar er falden nogen første bøxel svarede Almuen som Sædvanlig Nej.

Paa Tilspørgende om Tingskydsens afbetaling svarede som de andre skibreder uden forskiel.

hvornæst odels Mand tallet og Restancen den siste stoer (ope rum) blev Almuen forelæst og af ingen modsagt.

hvorefter blev læst

Under Kongstabel Lars Pedersens skiøde paa odels Rætten og 12 Mrk: Smør i gaarden Grindem, hvorfor er betalt 18 rdr., og det til Johannes Baarsen dat: 26de Januarj 1755.

Fogden Velædle Andreas Juel tilkiendegav at

1756: 114

da hannem fra giæstgiveren udi Espevæhr Jonas Budde udi begyndelsen af dette aar var anmeldet at der udaf den Bonde Mand Niels Holme imellem Juul og Nytaar uden for alle skiær i Havet var fundet et oxehoved Rød viin, saa haver hand straxen udi følge af den derom ergangne ordre foranstaltet at samme til Bergen skulle henføres, og der overleveres de Kongel: General Told forpagtere hvilcket saasom skeede og efterkommet hand nu Producerede General Told forvalteren Hr: Justitz Raad Schultses skrivelse af 28de febr: dette aar, efter hvilcken da og dette oxehoved Rød Viin udi Bergen er vorden for auctioneret til den Summa 20 rdr., hvorom hand nu og Producerede den origale!! (originale) Forretning af 2de febr: ligeledes dette aar. hand havde saa nu og til dette Ting og Stæd Ladet indkalde \for/bemelte findere Niels Holme til at \giøre/ sin forklaring herinden Rætten \hvor/ dette {hv/} oxehoved Rød viin egentlig er fundet.

Niels Holme derpaa fremstod for Rætten og efter \af/lagde Eed forklarede at hand een dag imellem Juul og nytaar næstleden aar fandt og biergede ude paa havet mit i væst ud for gaarden Holme noget uden for de yderste havskiær det nu omspurdte Oxe hoved med Rød Viin, hvorhos hand under Rættens Kiendelse indlod sin Pretention angaaende Bierger Lønne, da hand formeenede at siden oxehovedet er fundet udi aabenbare Søe, hannem da at tilkomme følgelig Loven den halve deel deraf.

Fogden tilspurdte saa den nærværende giæstgiver Jonas Budde, hvad hands paastand er i henseende til Fragt for at bringe det ind til Byen. Giæstgiveren Jonas Budde svarede at det minste som hand for denne indførsel kand have Vinter tiide som det var 8te Miile fra hands hiem 2 rdr:

Fogden fandt herimod inted at erindre, for Ræsten i henseende til den paastaaede biergerløn indlod alt under Rættens Lovmessige Kiendelse, da hand skal være villig og pligtig straxen at udtelle, hvad bierger skal have, og det øfrige at tage sig til Indtægt udi sit allerunderdanigste afleggende Reignskab.

Eragted.

Siden det er oplyst efter actens udviis at det biergede oxehoved Rød viin som {efter} \følgelig/ den i Rættelagde auctions Forretning blev Soldt for 20 rdr., er funden og bierget af det Flacke hav uden for alle havskiær og land, Saa {skal} \bør/ samme oxehoved Rødviin følgelig Lovens 4de Bogs 4de Capituls 5te articul hiemfalde og tilhøre saasom hands Maj:t den

1756: 114b

den!! halve part og finderen Niels Holme den anden halve part udi Biergerløn, dog at udi sammes verdie førend deelingen skeer kortes de paa Vragets bierging og Transport til Bergen anvente 2 rdr: som til Jonas Budde betales, thj tilfalder derfor hands Maj:t {af} halve parten af beholdningen som er 9 rdr: og Biergeren den anden halve part ligesaa 9 rdr:, {altskiønt ingen} \dog i fald/ Rette ejere dertil inden den i Loven Determinerede tiid, forefindes, skal deres Rætt dennem herved være forbeholden.

Fogden derefter declarerede at han {nem}d i anledning af Rættens eragtning nu vilde betale til Biergeren Niels Holme den hannem af Rætten tilkiente halve deel med 9 rdr: og Jonas

Budde de hannem billigede 2 rdr: \som og strax skeede og/ hvorom alt Fogden udbad sig et velbekræfted Tingsvidne som blev bevilget.

Lænsmanden Peder Killesvig lod ved Mons:r Niels Hunth anmelde at hand til dette Ting tiid og Stæd med Muntlig varsel haver Ladet indstevne Mons:r Rasmus Kragh (Krogh) som forige ejer af den Citanten sig paa auctionen hos Mons:r Kragh tilkiøbte Walestrands annex Kircke, fordie Citanten ej af forige bemelte ejer Mons:r Kragh er overleveret af Kirckens Rette herligheder eftter Kircke stolens udviis 2de Kircke Kiør som dog beviislig tilkommer berørte Kircke som er Soldt Citanten med alle tilliggelser, der om at anhøre Vidner Niels Breisteege og Endre Hansen Vahlen, samt dereftter at Lide Dom til at betale Citanten enten Verdien af Dito 2de Kiør eller Kiørne in Natura, item at erstatte hannem Processens omckostning skadesløs, alt eftter nermere i Rættens giørende paastand og i Rættessættelse.

den indstevnte Rasmus Kragh (Krogh) blev paraabt mens møtte icke.

Stefne vidnerne Lænsmanden Johannes Lønning og Mads Hysingstad afhiemlede ved Eed at de i denne Sag lovlig med meere end 14ten Dages varsel haver Stefnet Rasmus Kragh i hands eget paahør.

bemelte 2de Vidner blev dereftter fremkaldet med formaning at udsige Sandhed i Sagen.

1te Vidne Niels Johansen Breisteege aflagde derpaa Eed og forklarede at hand for omtrent 8 aar siden af een sin Broder Joen Enstevold blev tilleveret een Koe som paa den tiid eftter bemelte hands Broders anmeldelse samt eftter da værende Walestrands annex Kirckes ejer \Hr:/ Tolder Kragh den indstevntes Fader, hands sigende tilhørte Walestrands Kircke, hvilcken Koe Vidnet siger at hand beholdt paa Leje udi Samfulde 8 aar, og sagde videre at udi næstafvigte Foraar blev samme {samme} Koe afhented fra Deponenten eftter Mons:r Rasmus Kraghs

1756: 115

ordre og sam/m/e Leveret Christian Horneland som sagde at Dito skulle være Ham af den indstevnte {Foræret} overdraget til gields betaling for hands udestaaende Tieniste løn, ligesom og Vidnet sagde at samme Koe har tilhørt Walestrands annex Kircke, ald den tiid samme hos Ham har været staaende.

2det Vidne Endre Hansen Vahlen aflagde Eed og forklarede at hand udi 3de aar har haft paa Leje een Koe fra Mons:r Rasmus Kragh som Virckelig eftter det Vidnet veed og har hørdt sige af Kragh tilhører Walestrands annex Kircke, desligeste at samme Koe blev afhented fra Vidnet strax eftter Vaarvinden næstafvigte vaar eftter Krages ordre ved Hr: Vendelboe, og blev den eftter det vidnet veed Leveret til Hr: Smith paa Storen, Vidnet sagde ellers at tiiden da Koen skulle Leveres icke var ude før næstl: Ste: Hans Dag.

Citantens Fuldmægtig begiærede Lov dag for den indstevnte

Eragted.

Rasmus Kragh gives hermed Laug dag til næste almindelig ting at møde med tilsvar i denne Sag.

dernæst blev læst

een Skiftte Contract imellem Niels Aadnenæs og medarfvinger dat: 27de Novembr. 1756.

Fogden Velædle Hr: Andreas Juel gav tilkiende at hand til dette Ting tiid og Stæd ifølge det Høylovlige Rente Kammerets ordre og foranstaltning haver Ladet indkalde alle de udi dette skibrede værende Saug ejere for at Indhente deres Sandferdige forklaring paa de dem tilspurdte Poster.

hvor da Anders Agdesteen efter paraab som ejer for Agdesteens Saug møtte og svarede til 1te qvestion at Saug er gammel jae over 150 aar samt at den udi aaret 1747 er Taxeret for aarlig skuur 250 Bord, samt det Tømmer som dertil forbruges feldes i hands egen odels gaards Skov.

Ejeren for Høylands Liden Flom og Bække Saug Niels Gorm møtte og declarerede at Saug er \meget/ gammel og ej egentlig er Vidende hvad Bevilling til dens opsættelse findes, Ligesaa at den udi aaret 1747 er Taxeret for aarlig Bordskuur 150 Bord og hvad Tømmer dertil vorder forbrugt hugges udi gaarden Høylands odels skov.

Ejeren for Ornings gaards Saug Sr: Rasmus Kragh lod Svare at hvad Bevilgning til samme Saugs opbyggelse er givet er ham aldeles uvidende, Sagde dog at Saug er gammel og ligesaa udi aaret 1747 Taxeret for aarlig Bord skuur 400 Bord, og hvad Tømmer til samme skuur behøves kommer til deels af Orningsgaards og til deels af omliggende odels gaarders skove;

for Aadlands Saug møtte medejeren Anfind Ottesen Aadland, og Svarede at Saug er gammel dog ej veed hvad Bevilgning til dens opbyggelse er givet, Saa og at den som de foregaaende udi aaret 1747 er Taxeret for aarlig skuur 400 Bord, og hvad Tøm/meret angaar da har det samme omstændighed

1756: 115b

som ved næst foregaaende Orningsgaards Saug er tilførdt.

For Savogen eller Walvatne Saug møtte Erick Valvatne som paa samtlige tilstædeværende medejeres veigne svarede at Saug er over 400 aar gam/m/el, Mens ej er bekient hvad Videre Bevilgning til dens opbyggelse er givet, gav tillige tilkiende at den som de øfrige Sauger udi skibredet i aaret 1747 er Taxeret for 600 Bord, Tømmeret som forbruges kommer den største deel af omliggende odels skove, samt Ligeledes lidet fra omliggende Benificerede gaarders skove,

For Berøens Saug møtte medejeren Endre Berøen som med sin Søn Endre Endresen lod svare at Saug er gammel og ej heller bekient hvad bevilgning til dens opbyggelse findes, og Tømmeret som der paa aarlig skiæres tages af gaarden Berøens odels skov og at Saugen udi aaret 1747 for aarlig Bordskuur er Taxeret for 350 Bord.

Til 2den qvestion Svarede Samtlig Saugejere at hvad den udi aaret 1754 omspurde Bord skuur anbelanger, er det Dem umuelig efter saa lang tiids forløb at kunde giøre nogen Ræel!! (Ræel) forklaring hvortil samme Bord ere forbrugt;

Til 3de qvestion at hvad deres aarlige Bordskuur angaar da trenger Bøygden til aldt hvad deres Sauger og skouver kand Producere, Ligesaa at de under tiiden til een og anden Bergens Byes Borger kand afsætte til Byens Reparation nogle faae Bord.

Til 4de qvestion Svarede saavel Samtlige ejere som den øfrige tilstædeværende Almue at det sig Saaledes i Sandhed forholder som ved {...} qvestions besvarelse er Protocollen tilført, og hvorum alt Fogden Tings vidne var begiærende som blev bevilget.

hvorefter blev læst

Skiftte Brevet forretted efter Peder Larsen og Johanne Eliasdatter Grindem, Slutted den 6te Maj 1754 som viiser at Boet ejede 2 pd: 6 Mrk: Smør i Grindem, som er udlagt til Sønnen Lars Pedersen 12 Mrk: til Endre Pedersen 1 pd: 8 Mrk:, og Johanne Pedersdatter 10 Mrk:

hvornæst den fra i forgaars udsadte Sag af Citanten Michel Gram igien imod Aan og Torbiørn Tvedte blev i rætte æsked, da Vederparterne møtte for Rættens og tilstod at de icke allene vil efterdags istandholde sine gierder imellem deres og Citantens ejendomme og samme inden Korsmisse tiider istandsætte om foraaet, Mens end og at de godvillig Vil erstatte Citanten hands omkostninger med 1 rdr: 2 Mrk:

Citanten paastod at indbemelte Forliig inden Rættten ved Dom

1756: 116

maatte Stadfæstes.

Afsagt.

De indstevnte Torbiørn og Aan Tvedte har godvillig inden Rættten tilstaaet at de {n} paastevnte gierder imellem gaardene Watne og Tvedte for saavidt deres part angaar skal inden hvert aars Korsmissee være Sadt i stand, Thj Kiendes og Dømmes at berørte opsidere paa Tvedt Aan og Torbiørn Tvedt følgelig Loven og for eftertiden hvert aars 3de Maj skal have istandsadt berørte paastevnte gierder imellem Citanten og deres ejendom og det saa forsvarlig at icke qvæg og andre Creature derover Citantens ejendom til Prejudice kand indkomme, Ligesom og Vederparterne udi Processens omckostning til Citanten betaler hver for sig efter gjorde tilstaaelse 4 Mrk: tilsammen 1 rdr: 2 Mrk: det paadømte udredes og efterkommes næste Femften Dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under adferd efter Loven.

Fogden Velædle Andreas Juel irættekaldede den Sag imod Tørris Bielland og Amund Eldøen og derhos anmeldte at Vederparterne har allerede betalt den paastevnte Skyds, hvorfor hand begiærede Sagen bielagt hvoved!! (hvoved) det og har sit forblivende.

Til Rættens betiening næst anstundende aar 1757 blev opnevnt eftterskrevne Laugrættens mænd Giert Totland, Lars Olsen Grindem, Johannes ibdm., Endre Biørnevigen, Knud Grønaas, Joen Steensvog, Ole Sæhle og Hans Gietung.

Endnu blev Læst

til Mortification Een af Bertel Hansen Wabech til Sr: Bent Olrich udstædde Pantte Obligation af Capital 380 rdr: dateret 22de Novembr: 1740 med Klockeren Holstes paateigning om dens betaling af 4de octobr: 1756 tilligemed, bemelte nu afdøde Bent Olriches Encke Mad:me Olriches udstædde Transport paa samme til Klockeren paa Sund Sr: Christen Nielsen Holtz dat: 14de Februarj 1748, item Velbemelte Mons:r Holstes end og paa denne siste givne qvitterings paateiging af 4de octobr: næstl: hvilcke begge der for af Pantte Bogen skal udslettes.

2det Mons:r Bertel Hansen Wadbeches til Forige Foged Hr: Kammer raad Heiberg udstædde Obligation paa Capital 81 rdr: 5 Mrk: 6 s: som nu efter Pandthaveren Hr: Kammerraad Heibergs derpaa givne paateigning af næstl: 4de octobr: er indfriet, dat: 31te Decembr: 1750, og bliver der for samme til Mortification læst og af Pantte Bogen udsletted.

For det 3de blev Publiceret Mons:r Bertel Wadbeches til Hr: Kammerraad forige Foged Heiberg udstædde Pantte forskrivelse stoer 426 rdr: 5 Mrk: 6 s: dat: 4de octobr: 1756.

Mons:r Niels Ravensberg som Hr: Kammerraad Andreas Heibergs Fuldmægtig møtte paa Hands veigne og indleverede et af Ham udvirket Stefnemaal dateret 8de octobr: 1756 imod Sr: Casper Wadbech og Sr: Hillebrandt Ohmsen som og til Sagen er indkaldet om hand dertil maatte have noget at Svare, hvilcket Stefnemaal fandtes af dem begge at være paateignet, og da de indted haver til Sagen at svare men inldadende

1756: 116b

den til Doms, saa forventede Comparenten paa bem:te Hr: Kammerraadens Veigne Dom udi Sagen til arrestens Stadfæstelse og til den ende Producerede hand Hr: Kammerraadens

egenhændig underskrevne Indlæg dateret Strudshavn den 25de Novembr: næst forløbne, tilligemed de udi benevnte Indlæg allegerede Documenter, hvilket hand udi acten saavidt Indlæggets Indhold foreskriver, begiærede indragen, hvor efter hand indlod Sagen til Dom. hvorpaa de Producerede Documenter næstefter det indleverede Stefnemaal blev oplæst: Casper Wadbech og Sr: Hillebrandt Ohmsen møtte icke efter paaraab.

Afsagt.

Fordie det til fulde inden denne Rætt er afbeviist ej allene at Casper Wadbech har været skyldig Hillebrandt Ohmsen udi Bergen de paa Ohmsens Reining af 14de Julj 1756 anførde 213 rd: 2 Mrk: 9 s:, Mens end og at samme Summa den 21de udi samme Maaned og aar af hoved {Debitor} \Creditor/ Ohmsen er overdraget Citanten Hr: Kammerraad og Foged Heiberg til afdrag paa een større Summa Citanten hos hannem efter obligation havde til gode, Saa Kiendes for Rætt at Citanten {ej allene} har haft Rætt til at Lade giøre den i Rætte lagde arrest Forretning af næstl: 16de augustj og hvorfor samme herved Confirmeres, Ligesom og Casper Wadbech i anledning af den hos Ham næstafvigte 27de Septembr: Efectuerede Indførsels og Udlægs Forretning bør betale Citanten de paastevnte 213 rdr: 2 Mrk: 9 s:, og efterdie den indstevnte Wadbech icke mindelig har betalt Pengene end icke efter at hand i denne Sag afvigte 8de octobr: {har} blev Stefnet, Saa bør hand derfor betale denne Processes omckostning til Citanten med 10 rdr:, det paadømte udredes næste Femten Dage efter denne Doms Lovlig forkyndelse under lovlig adferd.

hvornæst blev Læst Casper Wadbechs til Hr: Kammerraad og Foged Heiberg udgivne Pantte forskrivelse paa 213 rd: 2 Mrk: 9 s: dat: 10de octobr: 1756

Som inted videre end Protocolleret er \tilført/ ved dette Ting var at forrette, blev Rættten ophævet.

Anno 1756 dend 29de Novembr: blev almindelig Høste Skatte og Sage Ting holden for Fiere skibredes Almue paa det Sædvanlige Tingstæd Leervigen og Rættten betient med efterskrevne 8te Eedsorne Laugrættes mænd: Lars Løvaas, Thoer Færaas, Helge Mølstre, Rasmus Førde, Halsteen Møcklevold, Hans Ove, Svend Staupe og Tollef Espevæhr, overværende Kongel: Maj:ts Foged med Meenige Tingsøgende Almue

Hvornæst allerunderdanigst og Underdanig blev læst de Kongel: Forordninger og høye ordres og den Constitution!! (Constitution?) som for Etne og Fieldbergs skibrede Specificeret er.

Videre blev Publiceret

først Hans Amundsen Oves udstædde Pantte forskrivelse til Præste Encken

1756: 117

Mad:me Drude Marie Korn stoer 99 rdr: dat: Bergen dend 9de Junj 1756.

2det Hr: Fogden Juels udstædde bøxel Brev til Haagen Aslacksen paa ½ Løb Smør 2 spand Korn ½ huud udi gaarden øfre Øchland, dat: 31te Maj 1756.

3de Endre Mølstres bøxel Seddel til Svend Pedersen paa 18 Mrk: Smør i Næsse dateret 6te Novembr: 1756 in duplo forfatted med Revers paa den eene.

4de een Dito af Endre Mølstre udstædde bøxel Seddel til Rejer Jensen paa ½ Løb 18 Mrk: Smør i gaarden Næsse in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 7de Novembr: 1756.

Stædets Foged Velædle Andreas Juel irætte æskede Klammerie Sagen til et Tingsvidnes erholdelse mod gastgiæveren Jochom Nielsen og hans Hustrue Kierstine Nielsen item Told betienten Syvert Effie, og paa den anden anden!! siide Skipperen Niels Jacobsen, fra forige Ting til dette Ting udsadt.

Kirstine Niensens møtte paa egne og hendes Mand Jochom Nielsen som nu er som Seiglende udenlands, hans veigne, iligemaade indfandt sig Told betienten Syvert Effie, som alle tilstod Lovlig varsel.

Actor fremstillede de mødende Vidner med begiær de maatte afhøres.

1te Vidne Harrald Olsen aflagde Eed og forklarede at hand icke har seet eller hørdt det de indstevnte Jochom Nielsen med Kiærst eller Syvert Effie haver den angivne tiid tilføyet Niels Jacobsen/ paa giæstgiver Stædet Kiernaglen nogen overløst, enten med haand eller Mund, Mens Vidnet fornåm at bemelte Skipper ernevnte tiid og Stæd udi stoer overjilelse af Druckenskab faldt af sif Selv need paa gulvet og der sig af Skarn udsudlede og strax derpaa udraabte at være overfaldet, jae førend dette skeede Slog hand af et glas een Portion Pons udi ansigtet paa Syvert Effie, hvilcken siste dog icke derover bevægedes til at legge haand paa Hannem havde ej Videre at Prove.

2det Vidne Else Marie aflagde Eed og Vandt i ord og Meening Eenstemmig med første Vidne.

3de Vidne Susana Andersdatter Kiernagelsholmen aflagde Eed og Vandt inted til oplysning i Sagen.

Actor i anledning af de førte Vidners Eedelige Provemaale kunde icke andet end ansee Skipper Niels Jacobsens angivelse for at være ond og usandferdig og hvorføre Actor holdt unødigt at føre det nu som forige Sessioner absente Vidne Anne Kiernagelholmen og derfor frafalt denne Tingsvidne Sag.

Stædets Foged Velædle Andreas Juel haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Bunde Manden Ole Christophersen Økland med Hustrue Kari Hansdatter og deres Tieniste Pige Ragnille Hansdatter Øckland eller Sætre, fordie de fra Naboen Tørris Økland tiid efter anden udi 4 a 5 aar skal have af hands Korn Lade bortstaalet Tersket men udrøftted Korn, samt hiemme i hands andre huuser Reent Korn, Ligesom og samme Tørris Økland skal eengang dette aar have befundet Ole Øckland paa gierningen da hand fra ham af Dito Korn Lade var i arbeide med at bort stiaele udrøftted Korn, end videre er disse trende sc: Ole Kari og Ragnille Økland tillige indstevnt at anhøre de Prov som om Tyveriet

1756: 117b

og deres Tilstaaelse om samme, saa og i hvor lang tiid samme er forøvet, kand giøre forklaring, hvilcke Vidner som under Falsmaal er Stevnte ere Aslack Hans og Tosten øfre Dahlen!! (Vahlen) samt Arne Olsen Øckland, ydermere er dito Tørris Øckland som angiver Stefnt til vedermæhle i Sagen, saa og de 3de beskylte til Doms anhør efter Lov og Forordninger for deres begangne Tyveries forseelse.

Ole Øckland med Hustrue Kari Hansdatter samt Tieniste Pige Ragnild Hansdatter som er berørte Kari Øcklands Kiødelig Søster, blev for Rættten under vedbørlig Vagt dog uden baand og Fængsel fremstillet, da de tilstod at være udi denne Sag til dette Ting Tiid og Stæd Lovlig med fuld varsel indstevnt, Saa var og efter Actors foranstaltning tilstæde Størcher Hoversholm for som Defensor i alle Lovlige tilfelde at observere de beskyldtes Tarv og bæste.

Actor fremstillede vidnerne med begiær sam/m/e maatte afhøres.

1te Vidne Aslach Olsen øfre Vahlen aflagde Eed og forklarede at omtrent 4 uger siden blev Deponenten og Hans øfre Vahlen sendt bud fra Lænsmanden Størcker Hoversholm at komme

til Tørris Øckland hvorhelst Lænsmanden da var, hvilcket de og efterkom, og hvorpaa de forføyede sig {til} \udi/ Ole Øcklands Stue da Vidnerne hørde at Ole Øckland svarede utvunget paa de Spørmaal Lænsmanden for Tørris Øckland og efter hands begiær gjorde, sc: om Ole Øckland icke nyelig tilforn havde staalet fra Tørris Øckland eendeel Tærsket men udrøftted Korn af hands Korn Lade, saa og om icke Ole Øckland tiid efter anden haver fra {omtrent} den tiid af omtrent 4 a 5 aar siden de til Tinge havde Process om skiolds ord, mod hinanden, staalet fra Citanten saavel Tørket Korn af hands Karm, Raadt Korn af hands Stabuhr Øel af hands Kielder, saa og Salted Mackrel: At hand nemlig Ole Øckland havde af Korn Laden nyelig forhen frastaalet Citanten eendeel udrøftted Korn, hand sagde og at hand havde seet qvindfolckene havde haft som hand Saag noget \Tø../ Korn udi een Kolle, som de havde taget fra Tørris Øckland, hand lagde og dette der til at det icke kunde være eensvert at joe qvindfolckene udi nogle aar havde staalet fra Tørris Øckland Korn af hands Stabuhr samt øel og Fisk, Mens qvindfolckenes navn blev ej nevnt, end videre sagde Vidnet at ernevnte tiid blev icke enten Spurdt om eller tilstaaet hvormeget af hver Sort som var Staalet fra Tørris Øckland, havde ej videre at Prove.

2det Vidne Hans Olsen Vahlen aflagde Eed og Vandt i ord og Meening eenstemmig med første Vidne,

begge disse første Vidner sagde at uagted Ole Øcklands qvinde gick stundum ud og stundom var inde udi Stuen dog mæst inde imedens det omprovede Passerede, svarede hun dog

1756: 118

indted paa den tilstaaelse hand som melt gjorde at qvindfolckene skulle have staalet Tørket og andet Korn samt Fisk og øel fra Tørris Øckland, uagted Vidnerne tydelig nock merckede at det var Ole Øcklands indstevnte qvinde som hand sagde skulle have begaaet Tyverierne, mens de kunde icke mercke at indstevnte Ragnille Hansdatter der udi var skyldig.

bemelte 2det Vidne Provede ellers at natten til {næst} Fredagen førend Lænsmanden som melt beskickelse viis var paa Øckland, blev Vidnet og Tosten Vahlen hendted fra deres gaard ind i Tørris Øcklands Korn Lade, da Tørris Øckland sagde til Dennem disse ord: her holder ieg Tyven, mens fordie det i Laden var gandske Mørckt tog de samme Tyv ud paa Marcken med sig da de befandt at det var Ole Øckland som var altereret og tilstod paa Tørris Øcklands Spørmaal at hand Udi alt for ond Meening og Tancke var udi Korn Laden indkommen;

3de Vidne Tosten øfre Vahlen aflagde Eed og vandt Eenstemmig med 2det Vidne for saavidt Ole Øcklands paagribelse den omprovede Natt udi Tørris Øcklands Kornlade er betreffende.

Efter forbemelte 3de Vidners forklaring \om Tyveriet/ udi Kornladen oplyses at Ole Øckland icke Virkelig der Stael fra Tørris Øckland noget udrøftted Korn, saasom hand da Tyveriet skulle begaaes, derudi ved ernevnte paagribelse blev hindret.

Tørris Øckland som fra Sagens begyndelse efter actors indkaldelse har været tilstæde, hand beklagede sig over at udi mange aar er ham ofte hvert aar frastaalet baade udrøftted og Reent Korn samt andre Ting udi hands Huuse dog mæst siden siden!! hand omtrent 4 aar siden var nød her til Tinge at anlegge Sag for ærrørige ord imod Ole Øckland og at hand den af Vidnerne sist omprovede tiid lagde sig med drengen Arne Olsen udi sin Korn lade for at observere om Tyver der sig skulle indfinde, kom deraf at hand i tvende uger næst tilforn kiendelig erfahrede at fra Ham 2de sinde nemlig een Natt hver uge udrøftted Korn af sam/m/e Kornlade var frastaalet, mens hvormange penge det ham frastaalne kand være værd er ham umuelig at kunde viide;

Efter at saavidt med Sagen var avangeret tilstod Ole Øcklands qvinde Kari Hansdatter gandske utvunget at hun omtrent 2 aar siden bortstael af Tørris Øcklands Tørckede Havre

Korn som Laag udi een Karm udi hands og hendes Mands felleets Ildhuus een liden andeel nemlig saa meget som gick udi een liden Melcke Kolle hvilcket Tyverie Ole Øckland nu tilsist sagde at ham var bekient da Tyveriet skeede, uagted at hand same forhen inden Rættin in totum har benægted, Ydermeere tilstod Ole Øckland at hand førend sin paagribelse udi den omprovede Kornlade derudi 2de sinde nemlig eengang hver uge frastael Tørris Øckland een liden andeel af hands afterskede mens udrøftede Korn, disse Tyverier skeede een gang næst afvigte og den anden gang indeværende

1756: 118b

aar.

Ole Øckland og qvinde sagde end nu at Ragnille Hansdatter udi de af dennem vedstandne Tyverier er ganske uskyldig hvilcket den siste ogsaa sagde at hun er.

Actor paastod Saadan Dom i Sagen over Ole Øckland og hands qvinde som udi Lovens 6te Bogs 17de Capituls 33te og 40de art: er Dicteret, Mens da inted er Ragnille Hansdatter overtydet som hun bør straffes for frafalt hand Sagen for saavidt hende betreffer.

Defensor havde inted andet for de indstevnte at indvende end hand haabede at Deres som eenfoldige Menniskers gjorde bekiendelse bevæger Rættin lemfeldigst at straffe deres begangne forseelse.

De indstevnte Ole og Kari Øckland havde paa tilspørgende icke videre udi Sagen uden dette at de bad om een Mild Dom.

herom blev af den gandske Rætt saaledes Dømt og

Afsagt.

Indstevnte Ole Christophersen og hands Hustrøe Kari Hansdatter Øckland som efter egen bekiendelse Vidnerne udsaugn og Tørris Øcklands beskyldninger hos den siste har begaaet adskillige smaae Tyverier, de bør sig Selve til velfortient straf og andre ligesindede Onde Mennisker til Exempel og afskye for samme Tyveriers forseelser straffes paa den maade at de begge som Tyve skal følgelig Lovens 6te Bogs 17de Cap: 33 articul Miste deres Huud udi Fængsel og efter næstpaafølgende 40de art: have Deres Boes Lod til hands Kongel: Maj:ts Cassa Retmessig forbrudt. hvad sig den Igiæld som de for det Staalne efter sistbemelte Lovens articul til den bestaalne burde betale, er angaaende, da i ermangling af oplysning om hvor meget Tyveriernes verdie opløber sig til, kand hannem derfor indted tillegges. Det paadømte efterkommes paa den maade og inden den tiid Lov og Forordninger foreskriver.

Stædets Foged Velædle Andreas Juel til Justitiens penge i rætte æskede Engel Balleseims fra seeniste Ting udsatte Sag Contra Ole Øckland hands Hustrøe og Tieniste Pige Ragnild Hansdatter, Tyverie betrefvende,

De indstevnte vederparter møtte og vedtog Lovlig Varsel, mens Vidnerne saavelsom hoved Citanten Engel Baleseim var absente.

Af vederparterne sagde Ragnille Hansdatter at hun næstl: Sommer een Morgen var saa daarl: og bortstael fra Engel Baleseim et lidet Hane Kied eller giedunge som hun forvarede iblant Ole Øcklands gieds smaler, sagde og at Ole og Kari Øckland derudi icke vare medvidere eller iminste skyldige,

Som Defensor for Ragnille Hansdatter indfandt sig efter Fogdens foranstaltning Størcker Hoversholm.

1756: 119

Paa tilspørgende declarerede Ragnille Hansdatter at hun er i sit 16de aar ej været til Confirmation, ligesaa at hun er fød og opfød udi dette Storøenske Præstegield, endelig blev af Almuen svaret at hun inted er ejende.

Fogden Paastod Dom, hvorfor af Rættens saaledes blev Kiendt og
Afsagt.

Ragnille Hansdatter, formedelst det paastevnte og af hende inden Rættens tilstandne Ringe Tyverie imod Citanten Engel Baleseim forøvet, bør altskiønt hun er ung og saa uoplyst udi hendes Saligheds Sag at hun endnu icke har kundet komme til Confirmation, miste, for den begangne forseelse sin Huud i Fængsel følgelig Lovens 6te Bogs 17de Capituls 23 art., Mens da hun inted eftter actens udviis er ejende bliver for hende ingen Boets lod hands Maj:ts Casse at tilberaigne. det paadømte efterkommens inden den tiid lovlig skee bør.

Fogden Velædle Andreas Juel gav tilkiende at hand fra Lænsmanden paa Lehnets godset Tolleff Tollefsen Hougeland under 21de aprilj næstl: er indberettet at der af de 2de Mænd Sæbiørn og Gabriel Eltervog skal være fundet og bierget een Eege skibs Slupe, hvilcken hand begiærede, eftter at forbemelte 2de Biergere først haver aflagt deres forklaring hvor er fundet og bierget at maatte dereftter ved offentlig auction vorde opraabt, saaledes at hvad derfor udloves skal allene være Deres Maj:t tilhørende og den Kiøbende Biergerne aparte at betale. Producerede Lænsmand og Mænds derover holdte Vurderings Forretning af 21de aprilj 1756 som blev oplæst.

Biergerne Sæbiørn Eltervog og Gabriel ibdm: fremkom dernæst for Rættens og under deres forhen aflagde Eed forklarede at de tilsammen ved Hellig Tre Kongers Dag næst afviget paa Søen imellem Bømmelens \odde/ og Sveens land i Bømmelfiorden som er indenskiærs fandt og biergede een Skibs Slupe af Eeg som de til forvaring henfødte til Espevæhr og den der indleverede {til forvaring}, de sagde ellers at det Stæd i Bømmelfiorden hvor de fandt denne Skibs Slupe som er meget Stødt og gandske Lederet imod Landet, var omtrent midt i Fiorden lige langt fra begge Land.

Fogden udbad sig dernæst Rættens Eragtning hvad anpart Hands Kongel: Maj:t af det biergede uden afkortning skal nyde, naar samme først ved auction er Soldt og alle omckostninger er fradraget.

Eragted.

Af den Biergede Skibs Slupes Verdie tilkommer hands Maj:t følgelig Lov og Forordninger de{n} Toe Tredie Parter dog skal med auctions Conditionerne saaledes forholdes som oven proponeret er, Saaledes at alt det som bydes eene og allene skal tilhøre hands Maj:ts Cassa.

Dereftter blev udi een Folcke Riig forsamling inden Rættens begynt

1756: 119b

med den Requirerte auction og eftter at Conditionerne de tilstædeværende var bleven forelæst, blev den biergede Skibs Slupe opbudet og eftter bud og overbud som høystbydende tilslagen Sr: Jonas Budde i Espevæhr for 1 rdr: dog Saaledes at hand desuden betaler Biergerne sin anpart og hvad andre omckostninger som eftter Conditionerne kand paakomme \hvilcket alt blev inden Rættens til vedkommende betalte/ og at inted Videre Hands Maj:ts Cassa end allene den nu budne 1 rdr: for Skibs Slupen tilfalder,

derom udbad Fogden sig under Sorenskriverens Haand og Seigl udaf Protocollen, een bekræftted Forretning som blev bevilget.

hvornæst blev læst.

1te Hr: Fogden Juels udstædde bøxel brev paa 1 pd: Smør 1 gied skind i gaarden Aasbøe til Johannes Reiersen dat: 29de Nov: 1756.

2det Een Dito udstæd af Endre Mølstre til Tieran Aadsen paa 18 Mrk: Smør i Mulbræcke in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 8de Novembr: 1756.

3de Siur Eidsvogs med fleres skiøde til Tollev Tollevsen paa 1 Løb 2 pd: ½ Mrk: Smør i Houglund dat: 29de Novembr: 1756.

4de Iver Olsen Allendahl med fleres Skiøde til Johannes Torsvold paa 9 Mrk: Smør 1 tønne Korn i Torsvold, dat: 29 Nov: 1756.

5te Anders Jensen med fleres skiøde paa 2 pd: 6 Mrk: [Smør] i Allendahl til Ariel Rasmusen dateret 8de Janvarj 1756.

6te Anders Johansen Væstvigs skiøde paa 1 Løb 9 Mrk: Smør udi gaarden Westvig til Anders Andersen dat: 29 Nov: 1756.

7de Johannes Aansen Emberland som Formynder for 2de Myntlinger med de fleres skiøde til Helge Johansen paa 2 pd: 23 Mrk: Smør i Emberland, dat: 29de Novembr: 1756.

8de Arill (Ariel) Rasmusen Allendahls Pantte forskrivelse stoer 100 rdr: til Gundmund Larsen Aarvig dat: 29 Novembr: 1756.

9de Hr: Peder Harboe Hertzbergs Bøxel Seddel til Samson Tieransen paa ½ Løb Smør 1 vog Korn i gaarden Øfre Lier dat: 29 Junj 1756 in duplo forfatted med Revers paa den eene.

Formedelst afttenens paakom/m/e blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var den 30te Novembr: blev Rættten med forben:te Laugrætt atter Sadt paa Dito Stæd Leervigen.

dernæst blev Publiceret

et af Hr: Sorenskriver Barth paa gaarden Fornæss udi Schaare skibrede efter afdøde Benthe Helgesdatter dend 1te Decembr: 1755 Forrettede skifte Brev, som udviiser at Sterfboet ejede i gaarden Elgeraas i Fiere skibrede 3 ½ Væt Korn ansadt for 70 rd: som er paalodnet Enckemanden Halvor Størckersen for same 70 rdr:

2det Hr: Fogden Juels bøxel Brev paa ½ Løb Smør ½ huud i Houge til Endre Bottelsen dateret 29de Novembr: 1756.

3de Hr: Fogden Juels bøxel Seddel til Anders Christensen paa ½ Løb Smør ½ huud i gaarden Houge dat: 29 Novembr: 1756.

Fogden Velædle Andreas Juel anmeldte at have til dette Ting Tiid og Stæd med Muntlig varsel Ladet indstevne Aslack Førde for forøvet Klammerie imod Halsteen Møcklevold, angav derhos at den indstevnte Aslack Førde har i mindelighed til hannem betalt sine forbrudte Kongens Bøder med 9 rdr:, og hvorfor hand Søgemaalet imod hannem ophævede og Sagen bielagt.

Aslack Førde haver til dette Ting tiid og Stæd med Muntlig varsel Ladet indstevne Encken Marite Larsdatter Møcklevold til Doms Lidelse efter Vidners [udsagn]?

1756: 120

Fordie hun har beskyldet Citanten for Tyv og een uærlig Mand med videre som Vidnerne forklaring!! (forklarer), derom at lide Dom til straf efter Loven og betale Processens omckostning, ligesom og Citanten vil være friekient for den indstevntes ulovlige beskyldning.

Den indstevnte Marite Møcklevold møtte icke efter paaraab.

Stevnevidnerne Lænsmanden Størcker Hoversholm og Tollev Espenæs afhiemlede ved Eed at de i denne Sag saaledes [som] anført Lovlig med Mere end 14ten Dages varsel haver Stefnet Marite Møcklevold for hands!! (hendes) bopæl.

Citanten fremstillede sine Vidner med begiær samme maatte afhøres.

1te Vidne Joen Linaas!! (Lindaas) aflagde Eed og Vandt at da Vidnet næstl: Løverdage een Maaned siden tilligemed Rasmus Larsen Førde, var ankommen til gaarden Møcklevold og de een stund havde siddet inde i Stuen og Snacket med indstevnte Marite Møcklevold, og blant andet kom til Tals om Citanten, da var det at Marite Larsdatter Møcklevold uden minste anledning udlod sig med disse ord: Aslack Førde hand veed at hand gaar for een Tyv, bliver een Tyv og aldrig blir nogen Erlig Mand igien, hvilcket hun icke een men mange gange Repeterede, havde inted videre at Prove.

2det Vidne Rasmus Larsen Førde aflagde Eed og Vandt i ord og Meening Eenstemmig med første Vidne.

Citanten begiærede Laug dag for den indstevnte.

Eragted.

Marite Larsdatter Møcklevold som lovlig Stefnt men absent gives hermed Laug dag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Lænsmanden udi Røldahl Helge Hambre lod ved Mons:r Niels Hunth anmelde at hand til dette ting tiid og Stæd Muntlig haver ladet indstevne Ole øfre Eickeland for skyldig giæld 4 rdr: 3 Mrk:, derom at lide Dom til giældens betaling og betale Processens omckostning.

Ole øfre Ekeland møtte icke efter paraaab.

Stefnevidnerne Lænsmanden Størcker Hoversholm og Tollev Espenæs bekræftede ved Eed at de i denne Sag som anført haver Stefnt Ole øfre Ekeland med meere end 14ten Dages varsel for hands boepæl i hands Koenes paahør.

Eragted.

Ole øfre Ekeland gives Laug dag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Jørgen Tollevsen Hougland haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Ole øfre Ekeland for die hand ej vil betale Citanten 5 Mrk: som hand hannem efter Skiftte Brev er skyldig for een Baad den indstevnte Lejede og Sønder slog saaledes at {hand} Baaden virckelig i dens verdie blev forringet til 3 Mrk:, derom at anhøre Vidner paasee beviiser og endelig derefter at Taale Dom til sammes betaling med Processens omckostning at erstatte.

Ole øfre Ekeland møtte icke efter paraaab

Stefnevidnerne Størcker Hoversholm og Tollev Espenæset bekræftede ved Eed at de meere end 14ten Dage siden haver som anført lovlig Stefnt

1756: 120b

Ole øfre Ekeland for hands boepæl i hands Koenes paahør.

Citanten anviste udi Rættten et Skiftte Brev Passeret paa gaarden Hougland dend 11te Julj 1755 efter hands Fader Lænsmanden Tollev Tollevsen, som udviste at Citanten hos Ole Ekeland er udlagt at annamme de paastevnte 5 Mrk:

Citanten fremstillede derefter sine indstevnte Vidner med begiær de maatte Eed fæstes og afhøres.

1te Vidne Ole Ericksen Flaaten aflagde Eed og vandt at hand tilligemed Peder Tommesen Ulverager efter Lænsmanden Tollev Tollevsen Houglands begiær noget efter Kyndelsmisse næstl: aar 1755, var forsamlet paa gaarden Hougland hvor vidnet nede ved Søen i Dito gaards Baads Støe blev {blev} anvist een Sexærings Baad Lænsmanden afdøde Tollev Houglands Sterfboe tilhørig, og som Ole Ekeland nogle dage tilforn havde haft paa Leje efter een Hoppe og een qvern, og Saag Vidnet at Dito baad var beskadiget baade ved at den af Iis meget var gnavet som og ved det at 1 aare gandske var bortkommet, Seigl Toften og Seigl tillien Sønderbrudt og Videre som de just icke erindrere, saa meget var beskadiget, at Baaden,

som Vidnerne næstforhen havde seet i god stand virckelig var forringet i dens Verdie til 3 Mrk:, og sagde vidnet at hand vel var bekient at det var Ole øfre Eekeland som Baaden Saaledes havde beskadiget, hvorfor Vidnet og Peder Ulverager efter begiær Taxerede samme skade \til/ forbemelte 3 Mrk:

2det Vidne Peder Tommesen Ulverager aflagde Eed og vandt Eenstemmig med første vidne.

Citanten anmeldte dernæst at af de paastevnte 5 Mrk:, er der bereignet Leje for baaden til 2 Mrk: og skaden 3 Mrk: tilsamen 5 Mrk:, maatte derhos begiære Laug dag for den indstevnte.

Eragted.

Ole øfre Eekeland gives hermed Laug dag til næste almindelig Ting at møde med sit nødig eragtende tilsvar i denne Sag.

Anders Sælsaas var for Rættens tilstæde og angav at hand til dette Ting Tiid og Stæd Muntlig har Ladet indstevnt {t}e Huus manden Anders Rabben fordie hand icke allene paa een Søndag nemlig den 10de Søndag efter Trinitais Indbrød sig udi et Citantens qvernhuus som med godt Laas og Locke var forsiunet og der sam/m/e tiid og Dag begynte at Male eendeel hands Korn, Mens fordie hand ogsaa da Citanten kom til Ham i qvernhuuset end ogsaa overRumplede ham med Hug og slag saa hand blev blodig derom at anhøre Vidner som tillige ere Stefnte nemlig Helje Framnæs og Halvor Røgenæs, samt at Taale Dom til undgieldelse efter Lov og Forordninger følgelig Citantens nermere paastand og betale Processens omckostning gandske skadesløs.

den indstevnte møtte icke efter paraab.

1756: 121

Størcker Hoversholm og Tollev Espenæset bekræftede ved Eed at de i denne Sag Lovlig og Saaledes som anført haver Stevnt Anders Rabben for hans boepæl meere end 14ten Dage siden.

Citanten fremstillede dernæst sine Vidner med begiær samme maatte afhøres. fremstod saa det

1te Vidne Helge Framnæs som efter aflagde Eed forklarede at da hand næstl: Sommer sist i Slaataanden een Søndag var gaaen hiemmen fra i den tancke hand ville gaae hen til gaarden Røgenæs, og hand kom til et qvernhuus som tilhørde Citanten og som Laag midt i vejen for Ham, fornam vidnet at qvernhuus døren var aaben og at laaset hvori ingen nøgel fandtes var ubeskadiget, desligeste at den indstevnte Anders Amundsen Rabben var inde i qvernhuuset og der Malede eendeel hands Korn og da vidnet een stund havde Talet med ham og gick derfra og var kommen til Røgenæs, kom Citanten Anders Selsaas som da var noget blodig under Næsen, der til gaarden og begiærede vidnet tilligemed Halvor Røgenæs til at følge med Ham hen til qvernhuuset, beklagende sig over den Vold og urett Anders Rabben havde tilføyet ham baade henseende til det gjorde indbrud i qvernhuuset som og det overfald hand gjorde Citanten da hand havde været hos Ham i qvernhuuset, hvorpaa Vidnet i følge med Citanten og Halvor Røgenæs, forføyede sig hen til qvernhuuset og der enda forefandt Anders Rabben, da Anders Sælsaas først forestilte Vidnerne hvad arbeide den indstevnte havde for sig sasom!! (saasom) hand enda Malede paa sit Korn, og hvor til Anders Rabben svarede jae Mændene seer det ieg Maler, Anders Rabben sagde ellers at Citanten Selv havde lært ham at tage Laaset op, explicerede sig og sigende at hand havde med sin Tollekniv taget det op, Mens Vidnet fornam icke at Citanten af den indstevnte blev tilføyet noget Slag eller overfald, hvorefter qvernen blev Demmet og Døren igien tilloket da de alle begav sig derfra og da de kom \noget(?)/ paa vejen hørde vidnet at Anders Rabben hos Citanten begiærede nøgelen til

qvernhuuset som hand icke fick, havde inted videre at Prove, undtagen vidnet nøyere erindrer sig at da de var kommen i qvernhuuset siger Anders Rabben blant andet at hand først havde været oppe i gaarden paa Sælsaas efter qvernhuus nøglen og siden i Pladsen under Sælsaas, og da hand der inted fandt nøgelen gick hand ned og tog Døren op med Tollekniven, sigende til Citanten som melt du har Selv lert mig det,

2det Vidne Halvor Røgenæs aflagde Eed og Provede i alt Eenstemmig med første vidne for saavidt Passerede fra den tiid {det} Anders Sælsaas efter første vidnes udsigende kom til Røgenæs og begiærede Vidnet og Helge Framnæs til vidne, og det baade i ord og Meening, thj dette vidne viste og at Sige at Døren var aaben uden nøgel i og ubeskadiget.

Citanten begiærede Laug dag for den indstevnte.

Eragted.

indstevnte Anders Rabben gives Laug dag til næste Ting at møde med tilsvær i denne Sag.

1756: 121b

Mons:r Carl Friderich Sternberg fremckom for Rætten og beklagelig angav at hand som udi Kongens Tieniste udi 33 aar har staaet som under officeer, nu desværre er bragt udi yderlig Armod og Fattigdom, jae hand beklager tillige at den forige helbred og Sundhed nu da hand har opnaaet een alder af 50 aar merckelig har taget af saa hand daglig finder sig Sygelig og følgelig tildeels ubeqvem til saadan handtering og Næring hvorved hand kand forhverve sig det daglig brød, anmeldte tillige at hand nu paa een tiid som Skoleholder har opholdet sig her i Præstegieldet hvorfor hannem er tilstaaet een aarlig Løn af 14 rdr: hvilket hand sagde at være saa meget utilstreckelig til det ophold for ham og hands 2de umyndige og Moderløse Børn med fornødne Klæder standgemess, at hand lider mangel paa det daglige Brød, og det altskiønt hand viiser udi sit betroede Skoleholderi ald flittighed og Vindskibeligthed som det Hannem som een gl: Svagelig Mand muelig ere og hvorom hand udi Rætten Producerede {og a} 2de ham fra Wice Pastor Hr: Wendelboe og Procurator Mons:r Holch meddeelte attester dateret 13de og 30te Novembr: 1756, som blev oplæst.

Sternberg sagde ydermere at hand af den angivne Ringe Løn 14 rd: maae betale for sine Børn som er hos gotfolck her i Præstegieldet nemlig for den eene 6 rdr: og for det andet 5 rd:, saa at Rætten behageligst maatte erfahre deraf at hand inted har videre i behold at Subsistere af end 3 rdr: aarlig, og at hand følgelig maae lide mangel, besynderlig om gud ved hands aars Tiltagelse meere end for nærværende Tiid skulle straffe ham med Vanhilde, Og som Comparanten end videre ville anmelde at hand for at forekomme sin trang til det daglig [brød] var af de Tancker allerunderdanigst at Søge Hands Maj:t om nogen hielp udi hands alderdom, af qvesthuus Cassen, saasom hand forhen ved andre Lejligheder har seet Hands Maj:t allernaadigst har forundt deslige fra Krigs Tienisten for alderdom Demiterede underofficerer, een aarlig Penssion, Allerunderdanigst formodende at hand for sin lange troe Tieniste dog med nogen assistance udi sin alderdom bliver allernaadigst forhiulpen, Saa paa det hand paa sine høye Stæder kand have noget at foreviise om sit Skickelige forhold og iværende Slette omstændigheder, udbad hand af Rætten at den Ting søgende Almue nu ville meddeele ham sit Svar og tilstaaelse om icke alt hvis hand her foran haver

1756: 122

angivet sig Saaledes forholder; hvortil den Samtlig Almue Eenstemmig svarede at Mons:r Sternbergs anmeldelse som forindført forholder sig i Sandhed, og at hand den tiid de har Kiendt ham og hand har været her i grendserne alle tiider har levet ædruelig [og] skickelig, Vindskibelig udi hands betroede Skoleholderie, og ellers er een meget Fattig og til deels slet

af Helbredt, saa de alle hiertelig ønskede at gud ville opvække hands Maj:ts hierte til den Naades udviisning at Sternberg blev forundt een Naade penge hvorved hand som een gl: Mand med 2de Fattige og umyndige Børn kunde Subsistere, herom Sternberg af Rættens Tingsvidne var begiærende som blev bevilget.

Fogden Hr: Andreas Juel paa nye i Rætte æskede den fra seeniste Ting udsadte Sag Contra Lejermaals begiengerne Erick Olsen Flaaden og Agaatte Andersdatter Væstvig, for med hinanden begangne Lejermaals forseelse forinden de udi deres Daabes Naade var Confirmeret, gav derhos tilkiende at førstbemelte Erick Olsen ved seeniste udskrivning til deres Maj:ts Tieniste i Kiøbenhavn er Commanderet, ligesaa at qvinde Mennisket til ham har erlagt og betalt sine eftter Lov ifaldne Lejermaals Bøder med 6 rdr:, icke desto mindre maatte hand ifølge af den Kongel: allernaadigste Forordning af 2de Septembr: 1745, {da til nu} for saavidt qvinde Mennisket betreffer for den begangne forseelse eftter høystbemelte Forordning Paastaae Dom

\Pigens Fader Anders Væstevig paa sin Datters veigne vedtog lovlig varsel./

Afsagt.

Formedelst at qvinde Mennisket Agaatte Andersdatter forinden hun havde været til Confirmation, har begaaet Lejermaal og Barneaufling med indstevnte Erick Olsen Flaaden, Tilfindes hun i følge den allegerede Kongel: allernaadigste Forordning af 2de Septembr: 1745, at straffes med arbeide udi det Bergenske Manufactor i et halft aar, hvilket eftterkommes bør næste Fembten Dage eftter denne Doms lovlige forkyndelse under adferd eftter Loven.

hvornæst blev læst

Sorenskr: Hr: Hesselbergs skiøde paa Walestrand annex Kircke med underliggelser, til Peder Killesvig for den Summa 146 rdr:, dat: 2de Julj 1756.

Fogden Velædle Andreas Juel udi anledning af det høylovlig Rentte Kammer Collegi ham tillagde ordre, haver til dette Ting tiid og Stæd ladet indkalde de udi dette Fiere skibrede nærværende Saug ejere for at giøre Deres forklaring paa de dem fremsadte qvæstioner, da af dem eftter paaraab eftterskrevne møtte,

For øfre-Vigs Saug Torbiørn Tronsen Øfrevig og svarede til 1te qvestion at Saug er gl: og udi aaret 1747 ved den da holdte Taxations Forretning anseet for aarlig Bord skuur 250 Bord, samt at hvad Tømmer til dets skuur udfordres kommer alt fra omliggende Naboers odels skove.

Ejeren for Nedre Vigs Saug Niels Torckilsen Neervig møtte og gav tilkiende at Saug er gl: og ej veed egentlig hvad bevilling til deris opbyggelse er givet og at den udi aaret 1747 er Taxeret for 300 Bord aarlig skuur, saa og at hvad

1756: 122b

Tømmeret angaar som dertil forbruges udbringes til deels af omliggende Benificerede og deels af omliggende odels skoge,

For Ore Saug møtte ejeren Peder Pedersen Ervesvog og gav tilkiende at Saug er gamel og ej ved hvad Bevilgning til dens opbyggelse er givet, saa og at den som de øfrige Sauger udi aaret 1747 er Taxeret for 100 Bords aarlig skuur samt at hvad Tømmer som dertil forbruges bliver alt udbragt af odels skove.

og For Lindaas Saug Ole Tarralsen Hauskiær som medejer, angav at Saug er ældgamel mens ubekient hvad tilladelse til dens opbyggelse er givet, gav tillige tilkiende at den som alle de forestaaende udi skibredet værende Sauger udi aaret 1747 ved den da holdte Taxations

Forretning er anseet for aarlig skuur 250 Bord, samt Tøm/m/eret som dertil bliver forbrugt kommer omhinanden lidet af Benificeret- og lidet fra odels-skov.

Til 2den og 3de qvestion svarede samtlig Saugejere at hvad Bordskuren udi aaret 1754 betreffer da er det dem eftter 2 aars forløb umuelig at kunde Sige hvortil samme er bleven forbrugt saa og hvad Sorter det har været, Mens dette kand de med Sandhed sige at hvad paa forbem:te Sauger skiæres er Bøygden alt tiltrengende jae end og om det var meere,

Til 4de og siste qvestion svarede Laug rætted og den tilstædeværende Almue at hvad Saug ejernes gjorde declaration i henseende til 2de og 3de qvestion, forholder det sig Saa i ald Sandhed at de paa ernevnte Sauger aarlig skaarne Bord er dette skibrede Almue til Deres Huusers og gaarders Reparation tiltrengende.

herom Fogden Tingsvidne var begiærende som blev bevilget.

Paa Fogdens tilspørgende angaaende det ødeliggende gods svarede Almuen nu som forige aaringer.

Fogden end videre begiærede at det ordinaire Tingsvidne maatte Examineres og svarede Almuen til eenhver qvestion i sær nu som forhen, undtagen hvad forandring desens besvarelse kand [og]? bør tilføres eftter hvis forhen paa dette Ting samt Sommer Tinget om Vrag Boetslodder \med videre/ er Protocolleret.

dernæst blev blev!! odels Mand tallet inden Rættens forseiglet og af ingen modsagt, Ligesom og Restancen stoer 90 rdr: 2 Mrk: 14 s: blev oplæst og af ingen modsagt.

End nu blev til Rættens betiening næst anstundende aar 1757 udnævnt følgende Laugrættesmænd: Tarrald Siursen Strømøen, Ole Johansen Eekeland, Anders Gundmundsen Øckland, Johannes Johansen Torsvold, Peder Pedersen Ervesvog, Engel Johansen Strømøen, Povel Ericksen Stuveld og Lars Olsen Brattestøe.

Videre end anført var ej ved dette Ting at forrette, thj blev Rættens og Tinget for dette Fiere skibrede for denne gang \op/hævet.

1756: 123

Anno 1756 dend 1te Decembr: blev almindelig Høste Skatte og Sage Ting holden for Føyens og Waags skibrede Halsnøe Closters Almue paa Tingstædet Sør-huglen og Rættens betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd: Baar Eldøen, Erick Lønning, Søren ibdm:, Anders Tvedt, Ole Lille Brandvig, Tosten Nordhuglen, Peder ibdm: i hands Stæd Iver Huglen, og Jacob Rosbøe. overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle og Velviise Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Forordninger og andre høy øfrigheds ordre og Constitution som paa næstforige 3de Tinge Publicerede ere.

end videre Publiceret

Hr: Fogden Juels udgivne boxel Seddel paa ½ Løb Smør ½ huud udi gaarden Houchenæs til unge Karl Salemon Nielsen dat: 31te Maj 1756.

Fogden Velædle Andreas Juel haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Drengen Ole Eide og Pigen Marite Olsdatter, for deres med hinanden begangne Lejermaals forseelse, og desangaaende til Lejermaals Bøders udredsel at Lide Dom.

den indstevnte Pige Marite Olsdatter møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag lovlig Stefnt desligeste at hun med indstevnte Ole Olsen Eide eller Herle har begaaet Lejermaal og Barneaufling og det forinden baade hun og hand ere kommen til Confirmation.

Den indstevnte Ole Olsen Herle blev paaraabt mens møtte icke ej eller nogen paa hands veigne.

Actor Producerede Sogne Præsten Hr: Hertzbergs attest af 25de Novembr: 1756 om at de indstevnte som ovenandført har begaaet Lejermaals forseelsen forinden nogen af dennem vare komme til Confirmation, som blev oplæst: Ligesom og Actor indleverede een Dito fra Hr: Hertzberg ham meddeelt attest om at disse indstevnte icke ere beslægtede sammen dateret 1te Decembr: 1756 som og blev oplæst.

Stefnevidnerne Anders Hofland og Niels Væspestad bekræftede ved Eed at de i denne Sag Saaledes som anført Lovlig haver Stevnt med meere end 14ten Dages varsel Ole Olsen Herle for hands tilholds Stæd.

Actor paastod Dom for Pigen Marite Olsdatter hvorved hand venter sig tilkient hendes Lejermaals Bøder, og \hun/ desforuden i følge Forordningen at arbeide $\frac{1}{2}$ aar udi det Bergenske Manufactor. Ligesom hand og begiærede Laug dag for den udeblevne Ole Olsen Herle, og blev derfor først Saaledes,

Eragted.

Ole Olsen Herle som Lovlig Stefnt mens absent gives hermed Laug dag til næste Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

hvornæst udi Sagen eftter Actors paastand for saavidt indstevnte Marite Olsdatter betreffer blev saaledes Dømt og

Afsagt.

Indstevnte Marithe Olsdatter Grindevig som følgelig egen inden Rættten gjorde tilstaaelse og den af Actor i Rættelagde Sogne Præste attest, har begaaet Lejermaal og Barneaufling med drengen Ole Olsen Herle, og det forinden hun har været til Confirmation

1756: 123b

bør i følge Lovens 6te Bogs 13de Capituls 1te articul betale til Actor 6 rdr., og desforuden eftter den Kongel: allernaadigste Forordning af 2de Septembr: 1745 dens allernaadigste bydende at arbeide udi det Bergenske Manufactor $\frac{1}{2}$ aar. det paadømte udredes og eftterkommes næste Fembtten Dage eftter denne Doms Lovlige forkyndelse under adferd eftter Loven.

Formedelst afttenens paakomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var den 2de Decembr: blev Rættten atter Sadt paa forbemelte Ting Stæd Sørhuglen med forbem:te Laugrætt.

Fogden Velædle Andreas Juel i anledning af hvis paa næstafvigte Sommer Ting for Føyens skibrede blev Passeret angaaende et ved Øklands vogen i Dito skibrede fundne Oxehoved Viid!! (hvid) Fransk Viin tillige med et Roer med Roerpin, fremstillede nu for Rættten de ved Rættens seeniste Eragtning indkaldede Biergere som paa ben:te Ting var absent nemlig Arne Joensen Hofde og Arne Andersen Midholmen, med begiær at samme nu maatte gjøre deres forklaring som Biergere om saavel det fundne oxehoved Viid Viin som og Skibs Roeret og Roerpin.

Den indkaldte Arne Johansen!! (Joensen) Hovde forklarede dernæst at hand tilligemed Lars Arnesen Seim og Niels Johansen næstafvigte \Vinter/ fandt og biergede et oxehoved Viid Viin; om hvilket hand gjorde og samme forklaring som Niels Johansen forhen efter Protocollens fol: 59 udsagt haver.

Arne Andersen Midholmen møtte ogsaa for Rættens \og forklarede/ at hand ligesaa næstl: Vinter Inde i Øcklands vogen dog paa Søen inden for mange og stoere Skiær paa een Bogt fandt og biergede den omspurdte Skips Roer med Roerpin som efter Protocollens udviis allerede er Soldt for 4 rdr:

Mons:r Rosenberg paa Ejeren af Øcklands Vogen Sr: Frøchen hands veigne paastod godtgiort hands becostning med at lade indbringe det oxehoved Viin til Bergen hvor det til de Kongel: General Toldforpagtere blev Leveret i det minste 1 rdr: 4 Mrk: Dernæst i henseende til {hvad} Biergerlønnen saavel for denne Viin som Roret ville underkaste sig Rættens Eragting og Kiendelse, da hand forhaaber at nyde det som Loven hannem tilkiender.

Lænsmanden Johannes Mathiesen paastod ej allene for hands Reise med 2de Mænd til at Taxere og Vurdere dette Roer 5 Mrk:, Men end og da hand haver ved 2de Mænd maatte {forelegge} forkynde Rættens forelæggelse til de udeblevne findere, hands becostninger 3 Mrk: 8 s:

Fogden indstillede alt under Rættens Retmessige Eragting.

Eragted.

Udi de 17 rdr: 3 Mrk: det fundne oxehoved Viid Viin efter irættekomne auctions Forretning er Soldt for bør kortes i dets gandske Verdie først de becostninger af Sr: Jaen Frøchen paa

1756: 124

Viinens indbringelse til Bergen er anvendt nemlig 1 rd: 4 Mrk: og dernæst halveparten af becostningerne for foreleggelsens forkyndelse med 1 Mrk: 12 s: tilsammen 1 rd: 5 Mrk: 12 s: og hvorfor bliver igien 15 rd: 3 Mrk: 4 s:, og udi de 4 rdr: den fundne Skibs Roer og Roer pin afvigte Sommer Ting efter Protocollens udviis blev Soldt for bliver ligeledes i alt udi anvente becostninger at kordte 1 rdr: 12 s: følgelig af de 4 rd: beholden 2 rd: 5 Mrk: 4 s: for det øfrige bør Biergerne saavel af Viinen som Skibs Roeret og Roer pinnen følgelig Loven nyde og beholde af beholdningen den 3die Part og hands Maj:t de øfrige Toe Tredie Parter, saasom Vraget efter de indkomne forklaringer er Bierget indenskiærs ved Havsiden, og tilkommer altsaa Finderne af Viinen udi biergerløn {5 Mrk: 12 s:} \5 rd: 1 Mrk: 1 1/3 s:/ og hands Maj:ts Cassa 10 rd: 2 Mrk: 2 2/3 s:, og Finderne af Skibsroret og Roerpinnen 5 Mrk: 12 s: og hands Maj:ts Cassa 1 rdr: 5 Mrk: 8 s: hvornæst forestaaende omkostninger saavel paa det anførte oxehoved viid viin som og paa Skibs Roret og Roer Pinnen, tilligemed Biergerlønnen for begge deele til alle vedkommende af Fogden inden Rættens blev betalt. og hvorom Fogden Tings vidne var begiærende som blev bevilget.

Fogden derefter gjorde Almuen Spørsmål om det øde liggende gods her paa Halsnø Closters gods udi Waage og Føyens skibrede og hvorledes derimod forholdes, \og/ svarede Almuen at med same gods er ingen forandring skeed fra næstafvigte aar 1755

Paa tilspørgende om Tingskydsens afbetaling svarede Almuen som Sædvanlig.

det ordinaire Tingsvidne blev og efter Fogdens forlangende Examineret og desens 10 Poster besvaret som forige aar undtagen hvad wrag gods betreffer da udviiser Protocollen hvad derudinden er foreløben.

Odels Mand tallet samt Restancen hvis beløb her var 27 rd: 3 Mrk:, blev dernæst for Almuen oplæst og af ingen modsagt.

hvornæst til Rættens betiening næstkomende aar 1757 blev opnævnt for disse skibreders Halsnøe Closters Almuer Søren Eide, Niels Hansen Væspestad, Salemon Houckenæs, Niels Mortensen Næsse, Tommes Tofteland, Johannes Helgesen Tvedt, Povel Houckenæs og Hans Johansen Tvedt.

Videre var ej ved dette Ting at Forrette, hvorfor Tinget blev ophævet.

Anno 1756 Dend 3de Decembr: blev almindelig Ting holden for Opdahls og Schonevigs skibreders Halsnøe Closters Almue paa Tingstædet Sioe og Rættens betient med efterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd: Hans Skorpen, Torjer Sioe, Anders Toftte, Haagen Eegenæs, Ole Skaten, Tørris Meehuus, Tosten ibdm: og Jens Lande, ofverværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Forordninger og andre høy øfrigheds ordres som næstforige Tinge er Extraherede.

Paa Fogdens tilspørgende svarede Almuen at opsidderne paa gaardene Yttre Tungesvig og Fatland, Øfre Mit og Nedre Waage i Opdahls skibrede, alle har nødt gotgiørelse af den skatt som paa det affeldte udi gaarder kand paakomme, saavelsom og godtgiort Landskylden aarlig Tagen og arbeids pengene af samme gaarder.

Paa Fogdens tilspørgende om det ødeliggende gods svarede Almuen som forhen.

Paa tilspørgende om Skydsens afbetaling svarede og denne Almue som forige aaringer.

hvornæst odels Mandtallet blev oplæst og af

1756: 124b

ingen modsagt, Ligesom og Restancen hvis beløb var (ope rum) blev oplæst og af ingen modsagt.

hvorefter blev læst

1te Hr: Fogden Juels bøxel Seddel til Tollef Haldorsen [paa] 1 Løb Smør 1 Huud i gaarden Yttre Matre dat: 3de Junj 1756.

2det Een Dito bøxel Seddel af Hr: Fogden Juel udstæd til Ole Andersen \paa/ gaarden Schillevig skyldende 2 pd: 6 Mrk: Smør 1 buckeskind, dat: 31te Maj 1756.

Viking Madsen Sioe som Formynder for Myntlingerne Brite og Kari Omundsdatter fremkom for Rættens og fremviste for Almuen udi 2de Punge 5 rdr: i hver Pung tilsamen 10 rdr:, som hand tilbød Almuen paa Rentte, og da ingen meldte sig til samme penge for Rentte at antage blev de inden Rættens forseiglet og formynderen tilbageleveret.

blev saa Publiceret

Hr: Fogden Juels bøxel Seddel til Ole Johansen paa 1 pd: 6 Mrk: Smør i gaarden
Hetleschouv, dat: 3de Decembr: 1756.

som inted videre var at Forrette blev Tinget og Rætten ophævet.

Året 1756 er herved ferdigskrive.

Tingbok nr. I. A. 37 1755-1759 for Sunnhordland
Året 1757

(1757: 124b)

Anno 1757 Dend 15de aprilj blev Rætten følgelig Stædets Foged Velædle Hr: Andreas Juels skrifttlige Requisition af 28de febr: 1757 grundende Sig paa det Høy lovlige Rentte Kammers anteignelse over velbemelte Hr: Fogdens pro anno 1755 aflagde allerunderdanigste Reignskab, dens 12te Post, Sadt og betient {paa} udi følgende Besigtelses Forretning paa gaarden Berge udi Fuuse annex samt Ous Præstegield og skibrede, og Rætten betient med eftterskrevne 6 opnævnte Eedsorne Laugrættesmænd, nemlig Ole Joensen Bionæss, Ole Jonsen Lussand, Ole Hansen ibdm.:, Povel Joensen Mehuus, Joen Zakariasen Hegland og Hans Povelsen Hegland \den allegerede Requisition blev oplæst/

hvorda Lænsmanden for Ous skibrede Hans Hansen Lundervig udi Fogden Hr: Andreas Juels absence og lovlige forfald og paa hands veigne indleverede udi Rætten velbemelte Hr: Fogdens til denne Forretning udferdigede Stefnemaal dateret 12te Martj næst afvigte det hand begiærede oplæst med sin forkyndelses paateigning, Ligesom Hand og Producerede den Ham fra meer velbemelte Hr: Fogden tilkomne ordre af samme dato, begge deele blev som melt oplæst.

Engel Engelsen Berge møtte for Rætten og tilstod at hand til denne Siuns Forretning er lovlig Stefnt,

Paa den Indstevnte Engel Engelsen Schiørsand eller Rettere Sagt Berges veigne, møtte ellers udi Rætten hands Broder Procurator Hans Giøen og lod tilføre at hand begiærede af Rætten anstand i Sagen til i Morgen, hvor hand da ej allene ville udi Rette legge sin adkomst for denne gaard Berge, end og anmelde den Protest Hand imod denne Forretning er beføyet til.

Lænsmanden Hans Lundervig begiærede og paastod at Besigtelsen maatte have sin fremgang og at Rætten nu i Dag for det første ville tage gaarden Berges Skov udi øyesium og nøye Besigtelse, i hvad stand dend nu befindes, og derefter Rættens beskrivelse over

1757: 125

hvorledes den maatte befindes.

Eragted.

Formedelst de af Procurator Giøen anførte Raisons som ikke kand hindre Rættens gienge eller være hands Kongel: Maj:ts Cassa til betyngelse, vorder Rætten til i Morgen ophævet.

Dagen næst eftter som var den 16de Aprilj blev Rætten med forbemelte Laugrættesmænd atter Sadt paa bemelte gaard Berge, da ernevnte besigtelse Sag paa Hr: Fogden Juels veigne atter blev i Rætte æsket af Lænsmanden Hans Lundervigen.

Procurator Hans Giøen Sisterede sig for indstevnte Engel Engelsen Berge som og Selv var tilstæde og Producerede følgende med begiær samme maatte udi denne act indrages, nemlig 1te et Skiøde udgiven fra Jens Isach Holch til Engel Hansen øfre Eegeland dateret den 10de augustj 1748, 2det et Dito Skiøde udgivet af Drude Marie Sal: Johan Korns efterleverske til bem:te Engel Hansen Eecheland dateret Bergen dend 2 Decembr: 1749, 3de et Skiøde Brev udgivet af Engel Hansen øfre Eecheland til {nu} \da/værende ejer Engel Engelsen Schiørsand dateret Eecheland dend 1te Decembr: 1752. 3de!! Dend Engel Engelsen Berge allernaadigst forundte tilladelse eller Bevilling til at Mageskiftte gaarden øfre Dahlland med sin nu ejende og til Mage skifttede gaard Berge dateret Christiansborgs Slodt dend 30 Martj 1753. 4de øverst Cappellan til Dom Kircken udi Bergen Hr: Lyder Fastings udgivne Mageskiftte Brev og overdragelse paa gaarden Berge skyldende 1 Løb Smør 1 huud til Engel Engelsen Berge dateret 19 Januarj 1754.

Procurator Giøen Declarerede at Ligesom hand havde fuldkommen beviis at Engel Schiørsand er een fuldkommen Ejer af gaarden Berge, hvilcken hand efter Kongel: allernaadigst Bevilling for een sin forhen haftte og ejede frie gaard Dahlland, sig haver til Mage skiftted, Saa maatte hand falde i største forundring at Lands loven naar dend Taler om hvad Rætt een der Bytter sig ved Mageskiftte Jord til skal have, sc: at den skal blive hands i samme grad og med samme Rætt som den hand før ejede, ved det at Hr: Fogden Juel har Requireret een Siuns Forretning over hands gaard Berge, altskiønt hand som Possessor ingen har forlanget og hand uden dets havde Tengt at ingen, det maatte være Foged eller andre, kunde undes friehed at Mollestere Ham ved at paabyrde Ham een Forretning som eenhver Fornufttig begriber haver ikke minste begreb af fornufft, thj hand forstaar ikke at være bleven lykkelig ald dend stund hand har misted sin frelste ejendom gaarden Dahlland, naar hand skal forvandles til een Lejlending af Berge.

Forestaaende og andre aarsager forvolder at Fuldmægtigen, som tencker, at den Lovs artic: om Mageskiftte ickke maae stryges ud af Lov Bogen, fandt sig forbunden at Protestere i høyeste Grad imod den forlangte

1757: 125b

Forretning, fordie hand anseer baade Rentte Kammeret og Fogden in Competenc til alt hvad desfald er forlanget, paa hands gaard som hand, naar Kongens allernaadigst Bevilling skal være høy og Hellig, og hand som frie Possessor haver med frie Rætt, overladt Kongen sin frelste gaard Dahlland, imod Berge, paa den {og} men ingen anden Condition end at hand skulle, hvilcket og Kongen allernaadigst har Samtykt, nyde Berge, ikke som Lejlending, Mens saa aldeles uindskrencket, og med saa fuldkommen Rætt, som nogen Virckelige ejer kand eje een Jord. Comparenten kunde da ikke andet end {Protestere imod} holde sig til sit forige og det under den Reservation at hand glæder sig over det haab hand har om sin allernaadigste Konge, der ikke som hands og Landets Fader, taaler at een undersaadt skeer for nær, og under den Forsickring, forsickrer hand Rættten at i fald Rættten Videre entrerer efter Fogdens saa Rare som ufor nødne Stefnemaal, med at incommedere ham videre, det da hands Kongel: Maj:t ikke saadant allernaadigst approberer, ligesom og Comparenten udi denne Delicate affaire tager sig paa sin Principals Siide Reserveret ald Lovlig ancke, i fald Rættten imod alt haab og imod ald Rætt føyer det høylovlige Rentte Cammer og Fogden ved at Mollestere ham udi det som er saa Reent imod Lov og billighed at ikke Kongen derudinden haver minste behag, endelig og for at Conservere Engel Berges Rætt, bad Comparenten at Rættten ville ved Eragtning fastsette, om nogen Forretning imod forestaaende Protest her skal foretages.

Lænsmanden Hans Lundervigen kunde ikke andet end forundre sig over Giøens tilfødte fordie, samme imod det høylovlig Kammer Collegi Decision, og just derfor begiærede hand Forretningens fremgang.

Eragted.

Uden at inklade Sig med \denne under Rett uvedkomende Ting sc:/ at {meddeele Tancker} \Raisonere/ hvor ilde eller vel det høylovlige Rentte Kammer og Fogden Hr: Juel er grundet udi deres paastand om Besigtelse over gaarden Berges Skov, bør Mand {dog blodt for at} \{b} for at {følge}/ følge een høy ordre vedblive Stefnemaalet og Conceqventer fuldføre den Requvirerte besigtelse dog under Reservation af Bundens Rætt i fald hand!! (hands) Kongel: Maj:t allernaadigst, ikke vil at Bunden skal have mindre Rætt og frihed til gaarden Berge end hand forhen havde til

1757: 126

Sin frelste ejendom gaarden Dahlland udi Tysnæs Præstegield.

Derefter begav Mand Sig følgelig Stefnemaalet til den forlangte Besigtelse, da Skoven til gaarden Berge blev taget udi øyesiun og befandtes saa overflødig Ringe at deraf \ej/ noget aar kand hugges eller udbringes een Huus Tømmer Stock end sige mere til afhandling, Mens deraf kand faaes noget dog icke saa meget som aarlig til gaardens Huusers brøstfeldigheders istandsættelse behøves. Fuldmægtigen Giøen melte og Laugrætted var bekient at ejeren Engel Berge formedelst Manqvement af Skov, har været nød siden hand blev ejer af denne gaard, derpaa for egne penge at lade opsette een Senge Boe som har kostted Ham efter Laugrættets skøn over 70 rdr: Ligesom og Laugrætted sagde at Engel Berge foruden denne becostning af Senge Boen har for egne penge anskaffet sig Een haaben Bord af fremmede Skove til at forbedre de mange brøstfeldigheder som fandtes paa denne gaard Berges Huuser.

Lænsmanden Hans Lundervig dernæst og til Slutning begierede hvis Passeret udi een velbekræfted Besigtelse Forretning beskreven.

Anno 1757 dend 19de aprilj blev Rættten udi følgende Odels Sag Sadt og betient paa gaarden Marchuus udi Ous Præstegield samt Strandvigs annex og skibrede beliggende, med eftterskrevne 8te Eedsorne af Stædets Foged Hr: Andreas Juel opnevnte Laugrættesmænd nemlig Joen Qvale, Tommes ibdm: Jaen ibdm: Christopher Særvold, Anders Aakre, samt Ole, Anders og Friderick Tuftt.

Hvor da for Rættten fremstillede Sig Engel Knudsen Eicheland tilligemed sin antagne Fuldmægtig Procurator Hans Giøen, som gav tilkiende at hand til denne Dag tiid og Stæd haver ved skriftlig Stefnemaal Ladet indstevne Rasmus Hansen Marchuus for at at!! indrømme og Røddig giøre gaarden Marchuus til næste Foraar og Fare Dag, som det paaberaabte Stefnemaal Vidtløfttigere forklarer, hvilcket Fuldmægtigen i Rættelagde dat: Giøen dend 10 Decembr: 1756 som hand begiærede maatte vorde oplæst og acten tilførdt.

Den indstevnte Rasmus Marchuus møtte for Rættten og tilstod at det Producerede Stefnemaal er hannem Lovligen [forkyndt] omtrent 14ten Dage for Juul, saa og at Sorenskriverens paateignede berammelse ham udi næst afvigte Febr: Maaned Lovl: er forkyndt. Bemelte Rasmus Marchuus tilstod ydermere 1te at hands Koene Christi Knudsdatter er Citanten Engel Knudsens fuldSøster, 2det at Citanten og Comparentens Koene er Børn auflet udi ægteskab imellem Knud Eikeland og Marithe Samsons datter Eikeland. 3de at denne Marite Eikeland er een Datter Ligesaa auflet i et Lovlig ægteskab imellem Stamme Faderen Samson Hansen og Christi Torjelsdatter Marchuus, 4de at Citantens Moder er meerbemelte Christi og Samson Markhuuses eeniste Barn, og endelig for det 5te at Samson og Christi Markhuus udi Rom tiid haver som ejere besiddet den omtviste gaard Marchuus dog ikke, hvilcket hand vil beviise, uden i 10 aar

1757: 126b

uancket af odels Mænd.

Procurator Giøen paa sin Principal Engel Knudsen Echelands veigne, sagde at hands Principal paa sin Siide haver efterlevet Lovens 5te Bogs 3de Cap: 10de articul, som giver hannem den friehed og biestand at i fald hannem skulle mangle Skiftte Breve eller andre Documenter, hvorved hand udi arf kunde beviise sin adkomst eller odelsberettiget, i at indkalde og indstevne odels vidner om hand er odels Mand eller ikke, hvilket Citanten ved Stefnemaal haver efterkommet, og derfor begierede at de udi Stefnemaalet anførte Odels Vidner maatte Lovligen vorde afhørte.

Paa Fuldmægtigen Giøens Spørsmal Svarede Rasmus Marchuus at Citanten Engel Knudsen Eecheland noget for Juul næstafvigte aar lod ham tilbyde ved 2de Mænd 200 rdr: som Løsnings Sum for den paastevnte gaard Marchuus, hvilcke penge Comparenten da \ej/ ville eller nu vil modtage.

Fuldmægtigen Giøen fremstillede følgende Odels Vidner med begiær samme maatte tages under Rættens Examen.

1te Vidne Even Axelsen Sandahl gl: 77 aar Barnfød paa Naboe gaarden Sandahl hvor hand fra fødselen til denne tiid stendig har forblevet. Provede at 53 aar siden Kiøbte Citantens Moders Fader Samson Hansen ald denne paastevnte gaard Marchuus af sin Fader Hans Haldorsen Tvedte som deraf tilforn efter Kiøb og Skiøde 2 eller 3 aar havde været ejer, Vidnet Lagde dette dertil at det er nu henved 2 aar men icke mere siden meerbelte Samson Marckhuus døde, mens Citantens Moders Moder forbem:te Christi Torjelsdatter Marckhuus lever end nu, og var Samson Marckhuus allerede giftt med Christi Torjelsdatter, den tiid hand som melt tilforhandlede sig Marchuus.

2det Vidne Ole Henanger 59 aar gl: Provede at hand som stendig har været paa gaarden Henanger til denne tiid fra 8de Dagen efter hands fødsel, fra den tiid hand kand huske tilbage i tiiden har viist at denne gaard Marchuus alle tiider har været ejet og brugt af Citantens Morfader og MorModer Samson og Christi Markhuus, jae hand erindrer iligemaade ej allene at Engel eller Torjels Boelstad og Brathuus 26 aar siden anlagde odels Sag til denne gaards indløsning imod Samson Marckhuus, Men end og at gaarden Marckhuus den tiid af Rættens blev kiendt Samson Marchuus til odel.

Paa tilspørgende Svarede 1te Vidne at 26 aar siden da Engel Boelstad havde anlagt odels Process imod Samson Marckhuus, blev gaarden Marchuus Samson Marchuus til- og Engel Boelstad fra-kiendt.

3de Vidne Haldor Tvedte gl: 70 aar fød paa gaarden Tvedte her i Naboelavet hvorhelst hand stendig til denne tiid har forblevet, hand

1757: 127

Som siger sig at være halvBroder til Citantens Mor Fader Samson Marckhuus, forklarede at hand ikke Rettere husker end at hands halvBroder Samson Marckhuus {ejed} Kiøbte nogle nogle!! over 50 aar siden denne gaard Marchuus af Vidnes og Samson Marckhuuses Fader Hans Haldorsen som deraf havde været ejer udi 3 aar tilforn, angaaende den odels Dom Samson Marckhuus har bekommet {paa} angaaende gaarden Marchuus der om var dette Vidnets udsagn i et og alt som 1te Provs thj Dommen faldt Saaledes at Deponentens Sal: Broder skulle for hvers tiltale være frie og beholde Marckhuus til odel.

4de Vidne Hans Hammersland 64 aar gammel Fød paa gaarden Tvedte og fra sit alders 20 aar stendig har boet paa gaarden Hammersland, siger sig ellers at være Kiødelig Broder til 3de Vidne Haldor Tvedte, hand provede at lige fra den tiid hand kand Huske tilbage i tiiden har Citantens MorFader Samson Marckhuus ejed og beboet gaarden Marchuus, og hvad sig angaaer den omprovede odels Process af Engel Boelstad anlagt imod Samson Marckhuus, da

viste vidnet icke derom at giøre anden forklaring end at hand har hørdt af andre fortaaldt det [de]? første vidner derom haver vidnet.

Procurator Giøen tilspurdte Contra Parten Rasmus Hansen Marchuus om hand kunde nægte at det ikke Saaledes forholdt sig som vidnerne havde forklaret. Rasmus Hansen Marchuus svarede at hand icke kand benægte hvad vidnerne haver forklaret, mens hand som meget yngre end den yngste af de førde vidner binder sig ickcke til nogen hvis tiid hvor lunge hands Koenes Mor Fader har været ejer af gaarden Marchuus, undtagen hand med vished ved og tilstaar at Marchuus udi 34 aar har været udi Samson Marchuuses ejendom skiønt icke upaa ancket.

Dernæst gav Citantens Fuldmægtig Rættten tilkiende at hand var nyelig tilhændekommen een Dom afsagt her paa gaarden Marchuus dend 30 aprilj og 1te Maj 1732, og som hand samme Dom for tiidens Knaphed ej havde igiennemlæst, Saa ville hand dog samme udi Rættten fremlegge, med ydmygst begiæring at Rættten deraf ville udgrandske om derudi bem:te Dom kunde findes noget som kunde være til hands Principals Sags størcke, Mens da hand observerer at saadant er icke \Rættens men/ hands Pligt at allegere{de} af Doms acten de til Sagens oplysning fornødne Ting, Reserverer hand sig i Morgen eller denne aften alt som Rættten behager, at melde hvad af Doms acten hand finder nødvendig at begiære oplæst og i den ventende act indført, til hvilcken ende hand nu beholdt berørte Forretning, vil og derpaa vente Contra Parten indkommer med hvis hand i Sagen haver at indvende.

Rasmus Hansen Marchuus i Rættelagde der næst hands Contra Stefnung udi Sagen af 20de Martj 1757 som blev oplæst.

Citantens Fuldmægtig vedgick at det indkomne Stefnemaal Citanten Engel Knudsen Lovlig er forkyndt.

1757: 127b

Rasmus Marchuus Producerede dernæst 1te et hands Indlæg af 19 aprilj 1757, 2det een Beskickelse under 2den aprilj h: a: 3de 2de attester den 1te fra hands Fader og Broder af 2de Janv: 1757, og den 2de udstæd af Stædets Sogne Præst og Reciderende Cappellan Hr: Consistorialraad Gielmeyden og Hr: Hans Astrop, hvilcke Documenter et efter andet blev oplæst. Videre Producerede Rasmus Marchus for det 4de Samuel Hansen Giøens udstædde Extract af 18de aprilj 1757. 5te Et af Lars Isacksen Klæppe til Samson Marckhuus udstædde Skiøde paa odels Rættten til Marchuus dat: 25 aprilj 1729. 6te Marte Isacksdatter Kleppes udgivne Pengemangels Lysning til gaarden Marchuus dat: 20 Martj 1731 Tinglyst 6te aprilj nestefter. og endelig for det 7de Producerede hand det hannem paa gaarden Marchus af Samson Hansen Marckhuus, meddeelte Skiøde Brev af 2de Janvarj 1741 hvilcket er Tinglyst dend 7de aprilj 1741.

Procurator Giøen paa sin Principals veigne lod tilføre at hand ej nocksom til fulde kunde forundre Sig over Contra Parten Rasmus Marchuuses urimelige paastand i det at hand forlanger saa anseelig een Summa penge for de 2de Mennsker Samson Hansen og Christi Torjelsdatter Marchuus, for Deres opagtning og andre medgaaende udgifter, som skulle henreignes til Deres føde og underholdning, da i hvorvel at de 2de gamle Mennsker haver Selv haft ævne og Formue til at underholde og føde Sig Selv, jae haver og Deres mæste Leve tiid, siden de frasagde Sig gaardens brug Selv fødte og underholdet een tiener til sin egen opvartning, Saa ville Comparenten formeene at Contra Partens ubillige fordring ej denne sinde kand afgiøres, men er een Sag aparte og for Sig Selv som ej vedkommer odels løsnings Rættten, som bør have sin gienge eftter Loven paa aastæderne, altsaa Protesterede hand i høyeste grad saavel imod Contra Stefnemaalet, som og imod den ugrundede i Rætte lagde Reining, udi det øfrige fremlagde hand den tilforn allegerede Dom hvoreftter Rættten ville behage at imodtage saavidt deraf som insigneret er, hvoreftter hand videre ville have Sig

Reserveret at i Rættekomme med sin paastand og i Rættesættelse, det begierte blev af Doms acten oplæst.

Contra Citanten anviiste dernæst Skatte Bogen for hands gaard Marchuus Matriculs Nummer 26, som viiser at denne gaard Marchuus er udi Skatt 1 Løb Smør men udi Landskyld $\frac{1}{2}$ Løb Smør $\frac{1}{2}$ Huud.

Dernæst bekræftede de 4 førde vidner ved Eed Deres forhen aflagde Provning.

1757: 128

Parterne havde nærværende tiid indted videre end anført i Sagen at indvende.
Eragted.

Fordie een aastæds Sag eller Marcketrette af vitløftighed paa denne gaard er berammet i Morgen at holdes og een Lige saadan Sag i overMorgen haves paa Særvold i Strandvig, bliver denne Sag hvorudi de indkomne Documenter ere baade mange og vidtløftige, udsadt til endelig afgjør igien at foretages næstanstundende 9de Maj paa gaarden Giøen da almindelig Ting for dette skibrede der skal holdes.

Anno 1757 Dend 20de Aprilj blev Rættten udi følgende aastæds, Marckegangs Sag, Sadt paa gaarden Sandahl udi Strandvigs annex og skibrede samt Ous Præstegield, og Rættten betient med eftterskrevne af Stædets Foged opnævnte uvillige Laugrættesmænd, nemlig Joen, Tommes og Jaen Qvale, Christopher Særvold, Anders Aakre, samt Ole, Anders og Friderick Tuftt.

Hvor da for Rættten fremstillede Sig Procurator Hans Engelsen Giøen og gav tilkiende at hand møder paa Sergiant Axel Holtes veigne, som og Selv for Rættten var tilstæde, der ved skriftlig Stefnemaal til denne Dag tiid og Stæd haver Ladet indstevne sin Naboe Rasmus Hansen Marchuus for eendeel ulovlig Skovhugster, som af Contra Parten skal være hugget udi Citantens Marck og ejendom, samt derefter naar Siun og granskning er skeed at overvære een Marckeskiel og Steenings Forretning imellem begge disse gaarder Sandahl og Marchuus, med flere omstændigheder som Stefnemaalet nermere forklarer, det paaberaabte Stefnemaal Lagde Hand i Rætte dateret Giøen dend 31te Martj 1757, som blev oplæst.

Rasmus Hansen Marchuus møtte for Rættten og paa tilspørgende svarede at hand icke [veed]? enten hand er Lovlig Stefnent eller ikke,

Citantens Fuldmægtig Giøen fremstillede dernæst Stefnavidnerne Anders Hansen Sævereid og Jaen Evensen Hougen, som med Eed bekræftede at de meere end 14ten Dage siden lovlig har forkyndt for indstevnte Rasmus Hansen Marchuuses boepæl paa Marchuus det i Rætte lagde Stefnemaal, og det udi hands Koenes og Huusfolckes paahør.

Rasmus Marchuus indgav dernæst udi Rættten et sit skriftlige Indlæg af dags dato som blev oplæst.

Fuldmægtigen Giøen paa sin Principals veigne lod tilføre at det kunde være Citanten umuelig at oppasse hvad tiid Contra parten var bordte eller hiemme, men haver givet hannem saa Lang tiid og Rum ved sit udstædde Stefnemaals forkyndelse som Lovens 1te Bogs 4de Cap: 4de art: tillader hvad videre er belangende at Contra Parten ej vil viide af Stefnemaallet indhold, men allene at Contra Parten vil Søge udflugt til Rættens Spilde, Saa haver Citanten i des anledning holdt sig

1757: 128b

Den allegerede Lovens Bog og Capitul samt paafølgende 7de art: efterretlig, Saa paastod da Comparanten at hands Principals nu indstevnte Vidner saa mange som nu ere indstevnte paa

lovlig maade maatte vorde afhørte, udi det øfrige Protesterede hand imod den begierte anstand i Sagen

1te Vidne Mathias Hansen Revne blev paraabt mens Fuldmægtigen sagde at dette Vidne formedelst iværende Svaghed ikke har kundet Comparere her paa aastæden og hvorfor Comparenten i medhold af Lov har Ladet samme Vidne ved de 2de Mænd Anders Sævereid og Jaen Hougen overhøre hvad hand til denne Sags oplysning kunde viide, hvilcke 2de vidner Anders Sævreid og Jaen Hougen nu for Rættens fremstod og forklarede at da de efter Citantens forlangende noget over 14ten Dage siden var henreist til Pladset Rævebacken under Revne, forklarede ovenben:te Indstevnte Mathias Hansen Revne, som efter disse 2de Mænds forklaring skal være noget over 70 aar gl: og fød og opvoxen her i Naboelavet, at for omtrent 58 aar siden da hand tiende hos {gamle} Samson Hansen Marckhuus som da nyelig var ankommen til Dito gaard og Sluttelig ligesom var noget fremmet for Skield og Skiftte, kom de 2de gamle Mænd Elling Villumsen og Niels Villumsen Hatletvedt Naboer til Marckhuus, een Dag til gaarden Marchuus da vidnet Mathias Hansen og hands da værende Hosbonde Samson Marchuus stod ude i gaarden eller Thuunet paa Marchuus, og efter at Dito Samson Marckhuus havde \til/Spurdt Disse opsiddere paa Hatletvedt om hvorvidt hands ejendom væsten for gaarden strecker sig imod Sandahls ejendomme, var det at de Svarede: At Samson Marckhuus inted ejer lenger end som de kunde see fra gaarden \Marchus/ sc: oppe paa den saa kaldede Steensbruen i Fieldet som melt Væsten for Marchus, desligeste sagde og {Hatletvedt} Vidnet {at} Mathias Hansen Revne at paa den tiid hand omforklarede stod gierdes gaarden imellem Sandahl og Marchuus paa et og det samme Stæd som den end nu befindes hvilcket icke er just paa det Stæd hvor Skiel og Skiftted imellem disse {Stæder} \gaarder/ skulle være, Deponenterne forklarede derhos at den af Mathias Revne for dennem gjorde forklaring skeede med opragte fingre Under hands Eed, De sagde derhos at de paa aastæden kand udviise disse Stæder for saavidt dennem er bekient.

2det Vidne Knud Joensen Aarvig som Siger Sig at være 70 aar gl: og fød samt opvoxen her i Sognet, forklarede at hand, som udi Lang tiid jae som hand siunes at erindre imod 20 aar, stendig var udi Sommers arbeide hos Contra Partens Formand afdøde Samson Marckhuus, for noget over tyve aar siden een dag blev befalet af sin Hosbond Samson Marckhuus til at gaae hen i gaarden Marchuuses skov, for at hugge noget smaat saasom Sperrer og andet til fornødenhed ved gaardens Huusers Reparation, og da vidnet ville gaae til skovs, siger bemelte Samson Marckhuus til vidnet du maae aldeles inted gaae lenger Op med

1757: 129

Hugsten end som du seer her fra gaardens \Thun/ op i Steensbruen thj Væsten og Norden for tilhører skoven Sandahls Manden, for det øfrige forklarede vidnet eenstemmig med første vidne at {...} \Riis- eller Beje/ gierdet som er opsadt Norden i Slotte dahlen stod paa den tiid omprovet er, som det endnu befindes, og at samme Beje jerde som Vidnet kand udviise er opsadt fordie Sandahls Creature ej skulle komme op i Slotte dahlen som til deels blev Slaaet af Sandahls opsiddere og deels bedtes af Deres Creature, endelig forklarede vidnet at her paa gaarden Sandahl omtrent nogle og Tyve Aar siden boede een Huusmand nemlig Ole Sandahl som i nogle aars tiid efter Sandahls opsidders tilladelse Slog den omprovede Slotte dahlen, Vidnet vil ellers paa aastæden udviise saavel Slotte dahlen som det omprovede Bejejerde med videre.

3de Vidne Anders Olsen Leervig 50 aar gl: fød og opfød her i Naboelavet, Provede at hand har saavel tient hos afdøde Samson Marchuus \i nogle aar/ som og hos Rasmus Marchuus hen ved 14ten aar dog icke anderledes end udi Sommer arbeide, og erindrer Vidnet sig at vel 20 aar siden blev hand een gang tilsagt af Samson Marchus at hand skulle [gaa]? op i gaarden Marchuuses skov for at hugge et og andet Træfang til Huusers Reparation, da bemelte

Samson Marckus formanede Vidnet at hand icke maatte komme Videre op med Hugsten end hand fra Thunet eller Huuserne paa Marchus kunde see op i Steensbruen, hvorom hand paa aastæden vil giøre nermere udviisning.

4de Vidne Niels Olsen Rangestvedt 33 aar gammel, forklarede at hand har tient paa Marchuus saasom hos Samson og Rasmus 3 aar og 2 aar siden hos Rasmus, og sagde Vidnet at omtrent 14ten aar siden, som og tiid eftter anden seenere hørde hand af Samson Marckhuus fortelle at hands ejendom til Marchuus icke strecker sig Videre end til Steens broen saavidt mand fra Thunet paa Marchus kand see, desligeste at skiellet imellem Marchus og Sandahl hannem af Samson Marckus er udviist og fortaaldt at skal gaae fra Vejen imellem disse 2de gaarder, og det Stæd Smauet kaldet Directe igiennem Slaatte dahlen og op udi Steensbruen, desligeste forklarede vidnet at {at} Samson Marckus fortalste Ham at det omprovede Bejegierde staaende Norden for Slotte Dahlen er fra begyndelsen opsadt for at hindre Sandahls Creature i at komme op i Slotte dahlen hvilcken tilhører Sandahls opsiddere.

5te Vidne Ole Olsen Ome 36 aar gl: forklarede at hand som omtrent udi 14 aars tiid har opholdt sig her i Naboelavet, {fork} een gang for 7 aar siden da hand tiente paa Marchus hos Rasmus, eftter bemelte Rasmus Marchuses ordre var oppe i Marcken Steens bruen Kaldet dog lenger Væst end Mand kand see fra Thunet paa Marckuus for at hugge til Huusernes Reparation, da vidnet som vel af andre havde hørdt skiønt icke viste at der hvor Hugsten skeede tilhørde Axel Sandahl, eftter ordre fra bemelte sin Hosbond tilligemed Ellev Sandahl hug paa det omprovede Stæd Steens bruen 8 á 10 stk: Træer til Sperrer hvoraf 2de blev forbrugt til Røgstuen og det andre {paa} til/ Løen paa Marchus,

6te Vidne Ellev Jonsen Sandahl 50 aar gl: har opholdt sig her i Naboe lavet i 7 aar Provede Eenstemmig angaaende den af Ham og 5te vidne haftte hugst i Steens bruen eenstemmig i ord og Meening med Dito 5te vidne.

Fuldmægtigen

1757: 129b

Giøen fandt fornøden at tilspørge de 2de siste vidner om de kand forklare hvad det af dennem hugne Tømmer kunde være af verdie. Rs: De omspurde hugne Træer kunde eftter disse 2de vidners skøn ej være mere værd end 2 Mrk: 8 s:

7de og 8de Vidne Anders Størcksen Drageide og Anders Hansen Sævrej, Provede at De næstl: Høst i Kornskuren af Sergeant Axel Holte blev tilkaldet at bese et aavircke som eftter bemelte Holtes sigende skulle være skeed af Rasmus Marchus udi Sandahls underliggende Skov, da vidnerne i følge med Holte forføyede sig op til/ det af de forige vidner omprovede Stæd Steenen eller Steensbruen Kaldet, da de befandt i alt 3 til(?) af(?) 34 nye Stubber af Fyre Træer omtrent saa store at vidnerne skiønnede samme kunde have været tienlige til Sper i Huuser, Mens vidnerne viste icke til visse hvem samme havde hugget, de gjorde derhos den forklaring at indted af samme Træer havde Staaet saa nær at de kunde sees fra Tunet paa Marchus, thj fra den Stub som vidnerne af disse Træer skiønnede at være nermest ud paa Steens bruen og saa langt ud at Mand kunde see neer til Marchus, befandtes at være omtrent 60 skridt, Mens mange af Stubberne lenger Væst, Vidnerne Explicerede sig tydeligere at iblant disse omprovede nedhugne Træer havde Nogle ufeilbar været saa store som een Fire Bord Stock sc: til .../ ...m(?) i Raden, desligeste at samme vare uden tvivl hugne næstl: Sommer.

Paa Citantens Fuldmægtiges {begiær og} tilspørgelse svarede 5te og 6te Vidne Ole Ome og Ellev Sandahl at de næstl: Sommer begge vare i arbeide hos Rasmus Marchus ved at opbygge een Smie, da de og begge Saag at noget Væsten for Huuserne paa Marchuus laag eendeel nye hugne Træer hvor mange viste de icke, og kunde vidnerne Klarlig see at disse Træer var kommen fra \det omprovede Stæd/ Steenen Kaldet. svarede videre paa tilspørgende at de

icke veed af at Rasmus Marchus har nogen Skov paa den Væstre side imod Steenen af gaarden, hvorudi saadanne Træer som de omforklarede kunde hugges.

Fuldmægtigen Giøen næst at forbeholde sig flere qvestioner til vidnerne begiærede at Rætten ville tage de omtvistede aastæder under øyesiuon og at vidnerne maatte udviise hvad de nu haver omprovet, dog forinden Rætten begav Sig derhen fremstillede Fuldmægtigen det 9de Vidne Johannes Gundersen 24 aar gl: forklarede eftter at Edens formaning af Lovbogen hannem var betydet, at hand som nu ikkun i 3 aar har tient Rasmus Marckus, har 2de gange sc: Næstl: Sommer samt et aar denne afløbne Vinter siden eftter Contra Parten hands Hosbonds forlangende og ordre hugget saasom Nestl: Sommer omtrent 10 stk: Træer og vinteren næstforhen ligesaa omtrent 10 stk: Træer alle saa store at de til Sper kunde tiene, Mens angaaende Skiffterne viste vidnet indted til oplysning saasom hand desangaaende provede eftter hvad Rasmus

1757: 130

Marckus nu i disse faae \næst afløbne/ aaringer har fortaldt ham, Hand forklarede ellers at hugsten som omprovet er skeede Væsten for Marchus ovenpaa Steenen eller Væsten for den saa kaldede Steens Bruen.

Derpaa begav Rætten sig i følge med Citanten Axel Holte og forbemelte Vidner, ud til de omtvistede aastæder, nemlig først hen til det af eendeel vidner omprovede Stæd kaldet Smauet som er een aabning eller Leed udi et Steen- og Skifttes gierde imellem gaardene Sandahl og Marchuus, da Vidnerne udviste Deris Provning Saaledes at Skiftted imellem Sandahl og Marchus skal gaae Directe fra det omprovede Stæd Smaaet kaldet lige opeftter omtrent eftter Compasen i een {Syd} Væst Syd Væst, Igiennem Slotte dahlen lige op i Fields Bruen eller den saa kaldede Steens Bruen hvor den eftter Vidnernes udviisning begynder, dernæst befandt Rætten, naar den streckning skal gaaes hvor vidnerne omforklaret haver, naar de har talt om ejendommen at gaae saavidt Mand seer fra Thunet paa Marckus, at Skiftted, som melt eftter vidnernes udviisning, fra øverst i Slottedahlen hvor den saa kaldede Steens Brue begynder, gaar Continuerlig dog derfra omtrent i een Syd Væst langs med Steens Bruen saavidt som sees kand fra Marchus Thun, Directe hen til et Stæd kaldet Krossen hvor gaarden Engevigens ejendeele paa den Sydvæstere Side modstøder, og da Rætten med Citanten og Vidnerne som melt var kommen op igiennem den Saa kaldede Slottedahlen hvilken Slotte ved Skiftte streckningen deeles saaledes at Marchuses opsiddere eftter Vidnernes forklaring og udviisning ejer et lidet støcke østen Skifted og Sandahls opsiddere paa den anden og Væstre Siide den større anpart af Dito Slaatte, og befandtes derhos at skiftted da falder eftter een liden Berg eller Steen Ryg som ligger et støcke op igiennem dette Stæd, var det dernæst at Vidnerne udviste de Stæder hvor det omprovede aavircke er skeed, hvorhos Rætten befandt at alt som var hugget, var altsammen Væsten for Steens Bruen og oven i Slutningen \eller enden/ af det Stæd som kaldes Slaatte dahlen, og kunde Rætten Klarlig see og erfahre at denne hugst ikke kand sees fra Marchus Thun eller dens Huuser, mens alt Væsten for den gangne streckning og Fields- eller den saakaldede Steens- bruen, Ved opgangen af denne udviiste streckning udviiste \4de/ Vidnet Niels Rangestvedt een bogt eller Krog paa det op eftter deeleet gaende gierde, med forklaring at da hand som omprovet tiente paa Marchus Slog hand stendig lige til Gierdet, da dog Rætten erfahrede at dette gierde paa een liden og icke meget lang Distance gick noget Norden \og Væsten/ for den bene streckning fra Smauet til op under Steens Bruens begyndelse, og befantes samme noget uden for streckningen gaende gierde at støde an {og} imod een liden Bergs Hammer, og fandtes videre at det

1757: 130b

omprovede Beje jerde begynder strax oven for dito Bergs Hammer, og gaar Skraads bort med Fieldet neden og Nordvæsten for Slotte dahlen.

derpaa blev alle forbemelte førde Vidner frem kaldet da de alle med Corporlig Eed bekræftede hvad de som Protocollen udviiser har forklaret og udviist.

Fuldmægtigen Giøen lod tilføre at hand siutes at denne paastevnte Sag var Reen og tydelig oplyst paa hands Principals Siide, Saa Siutes Comparenten at det giordes unødigt at opholde Rætten med Lang Procedur men fremlagde sit skrifttlige Forsædt med 6 skl: Papier belagt af dags dato som blev oplæst.

Rasmus Hansen Marchus begiærede anstand i Sagen, paa det hand kand faae Stefnt Contra og førde Vidner nemlig Anders Dybevig, Engebret Haagensen Kallefos, samt Even Sandahl med flere, som Comparenten formener at skal kunde give bedre oplysning om skiel og Skifte imellem hands og Citantens gaarder, end Rætten har nødt af de allerede førde Vidner.

Fuldmægtigen Giøen Protesterede imod Contra Partens forlangte anstand i Sagen, som ickun udseer til udflugter omkostninger og tiids Spilde, som nu saa beqvemmeligen kunde vorde afgjort, men i fald Rætten skulle biefalde hands paastand, da ville Comparenten formoede at det bliver for Contra Partens egen Reigning, og ej hands Principal til nogen slags bekostning.
Eragted.

Contra Parten Rasmus Marchus udi anledning af de anførde Raisons indvilges den i Sagen begierte anstand, dog paa hands egen men ikke Sergiant Holtes bekostning, og det til saadan tiid som Parterne forhen betiidelig skal vorde tilkiendegivet, og Tiener ellers til efterretning at Sagen hernæst vorder foretaget paa denne gaard Sandahl.

Anno 1757 Dend 21de aprilj blev Rætten til Følgende aastæds, Besigtelses og udsteenings Forretning Sadt og betiendt \paa gaarden Særvold/ med efterskrevne af Stædets Foged udnefnte Laugrættesmænd, nemlig Joen og Tommes Qvale, Hans Lillevig, Christopher Særvold, Anders Aakre, samt Ole, Anders og Friderick Tuftt.

Hvorda for Rætten fremstillede Sig Procurator Hans Giøen som gav tilkiende at hand møder for Sogne Præsten Velædle og Velbyrdige Hr: Consistorial Raad Gielmeyden, og paa hands veigne der til denne berammede Tægtedag haver ladet indstevne Encken Barbroe Nielsdatter Aachre tilligemed hendes antagne Laugværge Velærværdige Hr: Hans Astrop, for at overvære een Lovlig Huuse Besigtelses Forretning paa den Part udi gaarden Særvold som nu bruges af Encken ben:te Barbroe Nielsdatter Aakre desligeste at overvære een Besigtelse og Steenings

1757: 131

Forretning over gaardeparten Særvold som bruges af bemelte Encke paa Aachre, og som Sagen er incammineret ved skriftlig Stefnemaal dat: Giøen dend 14de Martj 1757, saa lagde hand samme i Rætte og blev oplæst.

Hr: Hans Astrop indfandt sig paa aastædet Særvold og paa Enckens Barbrae Nielsdatter Aakres veigne forestillede at hun den 4de aprilj sidstl: /: efter at dette uformodentlige Stefnemaal var hende forkyndet :/ tillige med Alv Olsen Skaar og Ole Hansen Svinesteen indfandt sig i Ous Præstegaard hos Sogne Præsten Hr: Consistorial Raad Giert Gelmeyden og ydmygst begierede Forlig imod vedbørlig Caution for gaardspartens Huusers brøstfeldighed paa gaarden Servold, endskiønt hun for sin deel ej udi denne brøstfeldighed har været aarsage men er bleven erfahret lenge før hendes ankomst her paa dette Stæd, Hr: Consistorial Raaden nægtede aldeles forlig, men sagde at nu var Sagen overantvordet i øfrighedens

Hænder som derudi kand Dømme, heraf sees at hun paa sin Siide uden Process og Rættergang har villet efterkomme hvad hun siutes at være pligtig, det henstilles til den Respective Rætt om ikke da denne Sag i mindelighed kunde være afgjort.

Fuldmægtigen Refererede Sig til det i Rætte lagde Stefnemaal med paastand at Citantens indstevnte vidner maatte Eedfæstes og afhøres,

Hr: Hans Astrop paa Enckens og egne veigne tilstod ellers i denne Sag med det i Rætte lagde Stefnemaal at have nødt lovlig varsel ligesom og Encken var tilstæde og tilstod lovlig varsel.

Vidnerne blev dernest fremkaldet og efter at Eedens forklaring dennem var betydet og Formanede til Sandheds udsigende. Fremstod det

1te Vidne Johannes Christophersen Bouge gl: 57 aar, forklarede at i den tiid nemlig for omtrent 30 aar siden, da var det at vidnet een gang var tilstæde og Saag at den indstevnte Enckes første Mand afdøde Siur Olsen Lothe som da udi een \tiid/ af omtrent 2 á 3 aar havde beboet gaarden Aakre og brugte de omtvistende 1 pd: 3 Mrk: Smør i gaarden Særvold, tilligemed andre hands medejere nedrev een her paa den part i Særvold staaende Senge Boe med Loftt ovenpaa, udi hvilcken Boe som da fandtes gandske forfalden og Raaden, bemelte Siur Lothe ickund ejede udi det overbygte Loftt 1/3 part og den anden opsidder paa Særvold de 2/3 parter, saasom Selve Boen som var bygget under, eene tilhørde den 3de opsidder Anders Særvold, vidnet forklarede videre at bemelte Siur Lothe strax borttog bemelte sin 1/3 part udi Loftted, og førde samme over Elven hen til Aakre, jae vidnet net erindrer sig at samme gl: Huus var saa Raaden at det efter hands skiøn fast ikke kunde tiene til andet end Brende, Mens hvad enten det skeede efter da værende Sognepræstes tilladelse eller ej veed vidnet ikke at forklare, endelig forklarede dette vidne at een Mand som var med at nedrive een Floer her paa samme part i Særvold, nemlig Halvor Rein har fortaldt Ham at nogen stund førend det omprovede Sengeloftt og Boe blev ned kast lod og Siur Lothe nedrive et Fæehuus her paa gaarden med de øfrige medejere, hvorudi hand var ejer for den 4de part

1757: 131b

og hvilket huus da skulle have været saa aldeles forfalden at indted derudi var nyttigt.

2det Vidne Anders Olsen Særvold 70 aar fød opfød og har været boende her paa Særvold sin heele tiid, Provede i meening eenstemmig med første Vidne. Fuldmægtigen fandt fornøden at fremsette til vidnet følgende qvæstioner, 1te om Vidnet ikke kand erindre \noget/ om det her paa Særvold staaende Nøst som til Aakre skal være henfløttet, Rs: hand erindrer at Siur Lothe paa urøddet Tomt havde opbyggt et Nøst paa Særvolds Grund neer ved Søen, hvilket hand siden maatte fløtte hen paa Aackre Grund hvor det endnu befindes, men hvor lenge siden viste vidnet ikke. 2det om hand kand vide noget om Skiel og Skiftte her i gaarden Særvold som nu bruges af Encken Barbroe Nielsdatter. Rs: at vidnet som tilforn boede og brugte den part i Særvold som Henrich Hof nu paaboer nogenledes skal kunde udviise ved aastædernes begranskning, delet imellem Encken og Hoffes brug i Særvold, Mens der hvor deele skal være imellem Encken paa Aackre og Christopher Særvolds brugende parter i Særvold, kand vidnet icke udviise. 3de om vidnet kand forklare naar dette brug udi Særvold som nu bruges af Henrich Hoff saavel som det tilbøxlede part her i bemelte gaard Særvold som nu bruges af indstevnte Encken paa Aakre, blev brugt af een Mand og i et brug. Rs: Vidnet veed inted derom uden hand \har hørdt andre har lenge siden fortaldt det/ og endelig for det 4de om vidnet kand forklare hvem der først bøxlede det brug som bruges af Encken paa Aakre eller hvor lenge det er siden. Rs: Vidnet veed icke hvor lenge siden, men efter det hand som et Seign af andre \har/ hørdt sige, skal Enckens Part i Særvold fra først af være bortbøxlet til een Klocker Anders Torbiørnsen som boede paa Aakre.

3de Vidne Synneve Jacobsdatter Særvold 67 aar gl: har boet her paa gaarden henved 33 aar, forklarede angaaende de..(?) af første vidne omprovede Senge Boe med Loftt samt

Floren eenstemmig med første og 2de Vidne undtagen hun viste inted hvor \til/ Siur Lothe forbrugte sin 1/3 part i Lofted og 1/4 Floren som begge deals vare Raadne. Vidnet sagde ellers at hun ved aastædernes begranskning vil udviise skiel og Skiftte til Enckens brug her i Særvold saavidt hun veed.

4de Vidne Samson Foer gl: 55 aar forklarede at hand for omtrent 24 aar siden i 2de aar tiende hos Siur Lothe eller Aakre, og i den tiid viste vidnet inted noget huus paa Særvold {at} blev forandret eller nedrevet, Mens angaaende Skiftterne imellem gaardeparterne i Aakre veed vidnet indted at forklare noget om, dog forklarede vidnet at hand som et Seign har hørdt at gl: Anders Klocker var den som først brugte til Aakre den part i Særvold som Encken paa Aakre nu bruger.

5te Vidne Joen Qvale 57 aar som har været her i Bøygde Lavet imod 33 aar, forklarede at for 30 aar siden tiende vidnet hos Siur Lohte, og paa den tiid var det at vidnet fornåm at bem:te Siur Lothe

1757: 132

Nedrev d!! det af de forige vidner omprovede Loft og Senge Boe, hvilket fandtes i den stand og blev Saaledes medhandlet og deelt som 4de vidne haver forklaret, mens angaaende Floren kunde dette vidne inted oplysig vidne, ved aastædernes begranskning vil hand og udvise hvad hand husker til oplysning udi Skiftte og deele imellem Enckens og Hoffes brugende parter i Særvold.

6te Vidne Marite Qvale imod 60 aar gl: fød og opfød her i Naboelavet, Provede at hun vel har hørdt fortelle at gl: Anders Klocker som boede paa Aakre først bøvlede den part i Særvold som Encken nu bruger, Mens om dette brug nogensinde har været fellets med Henrich Hoffes brug ved vidnet inted at giøre forklaring om, forklarede ydermere at hun erindrer Siur Lohte for lang tiid siden opbyggede et Nøst her paa Særvolds Grund og samme siden lod henføre og igien opsette paa gaarden Aakres ejendom, dette vidne viste paa tilspørgende indted at forklare om Skiel og Skiftte, havde inted videre at Prove.

Fuldmægtigen Giøen declarerede at som Vidnet Samson Foer ej i Morgen gives tiid tiid!! at overvære ved begranskningen, saa efterdie hand inted har udsagt til Synderlig oplysning i Sagen og langt mindre veed at udviise noget skiel og Skiftte imellem Særvolds og Encken paa Aakres anparter i Særvold, var hand fornøyet om Rætten ville Demitere dette vidne. Hvorpaa bemelte Samson Foer bekræftede sin Provning med Eed.

Fuldmægtigen Giøen begiærede dernæst at Rætten ifølge det i Rættelagde Stefnemaal ville, behagentlig tage aastæderne i begranskning til nogen oplysig forklaring af Vidnerne hvor Skiel og Skiftte skal være imellem Encken og Henrich Hoffes brug i Særvold, desligeste at og gaardepartens Huuser maatte Besigtiges og deres tilstand beskrives, da Comparanten og forbeholder sig flere qvestioner til vidnerne om fornøden Eragtes.

Eragted.

Formedelst afttenens paakomme kand Rætten i Dag icke befatte Sig med aastæderne og Huusernes Besigtelse, men Rætten bliver til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var den 22de aprilj blev Rætten atter Sadt med forbemelte Laugrætt paa aastæden gaarden Særvold.

Citantens Fuldmægtig var tilstæde og Refererede sig til sin gaarsdagen gjorde paastand.

Laugværgen Hr: Astrop var tilstæde og indleverede sit forfattede Indlæg i Sagen af dags dato som blev oplæst.

Derefter blev aastæderne begransket Saaledes at Rætten i følge med Citantens Fuldmægtig samt Sergiant Henrich Hoff item den indstevnte Encke Tog udi øyesium de agre og Enge som tilhører den anpart Præsteboelets gods nu afdøde Ole Olsen Aakre som Lejlending har

besiddet, ved hvilcken begranskning Vii forefandt at saavel ager som Slaatte eller Enge Bøe ligger hist og her omringet her een fleck og andenstæds een anden, ved, omkring og inden udi de andre Parters gods sc: saavel det bem:te Sergiant som Christopher Særvold, item 3de opsiddere paa gaarden Aachre

1757: 132b

tilhører, Ligesom og iblant disse beskrevne gaarders ejendomme findes hist og her visse støcker og Distancer af agrer og Enge Bøe, som tilhører Naboe gaardene Leigland, Hauge, Qvale, Wig og Tuftt. de anførte omstændigheder forvoldte at det for Rætten var inpracticable Speciel at beskrive hvorhelst den ejendom inden Bøes der tilhører den Part Ole Aackres Encke nu følger, Mens ejendommen hvor irregulair den fra gamle tiider har været og endnu er blev dog paa hvert Stæd af Ole Aakres Encke og Vidnerne Rætten foreviist, hvorved Mand observerede at ingen tvist er eller har været fordie eenhver af disse omskrevne Jorders udsprede agre og Enge, angaaende berørte ejendomme, uden om een Enge Bøe som ligger paa den anden Siide af Særvolds Elv omtrent i Nordvæst fra Mensal gaarden Særvold, thi Citanten Hr: Gielmuydens Fuldmægtig, Procurator Giøen paastod at af samme Enge Bøe som Kaldes Næsset skal tilhøre een andeel det brug af Mensal godset berørte Encke nu bøxelviis Besidder Mens saadant blev in totum benægtet saavel af Dito Encke som de for hendes og Sal: Ole Aakres Børn udkaarede Formyndere Ole Svinesteen og Alv Skaar der alle sagde at berørte Engbøe tilhører Selvejer gaarden Aachre, og icke det Mensal gods nock bemelte Encke udi Særvold bruger, Videre befandtes een ager Kiødnageren Kaldet ligesaa liggende paa den anden Siide fra Særvolds Elv, hvorudi blev eftter Parternes tilstaaelse udsteenet den anpart tverts over ageren som tilhører Præsteboelets gods {som} titnevnte Encke bruger udi Særvold, og har Saa Aakres opsiddere Deres {..g} \ejendom/ paa den østre, og den anpart i Særvold som Christopher beboer paa Væstre Kanten af dito ager, Paa tilspørgende kunde vidnerne icke forklare at de icke Selv veed jae end icke af andre har hørdt at til den anpart udi Særvold Encken Barbroe Aackre som {selv} melt bruger, findes noget udi Næsset som tilhører Mensal godset Mens de har icke hørdt andet eller veed Rettere end samme Engebøe joe tilhører Selvejer godset gaarden Aachre.

Da indted videre ved begranskelsen var at observere forføyede Rætten sig igien til gaarden Særvold. hvorpaa Citantens Fuldmægtig bad at Rætten i følge Stefnemaalet ville efttersee og beskrive ej allene hvad huuser til Enckens Part i Særvold fra gl: tiider har været og bør være Mends end og hvilcke der af er enten nedraadnet eller til andre Stæder bortfløttet, jae end og baade beskrive og Taxere brøstfeldighederne paa Huuserne saa og Taxere hvormeget de Huuser som ere borte kand koste af nye paa hver sin Tomt igien at bekoste.

Ved efttersiun samt eftter Encken Barbroe Aakres anviisning og angivende befandtes paa og til den Part i Særvold som Encken bruger, ikkun 3de Huuse sc: Stue, Høe og Korn Lade, samt Ildhuus, og flere indted, thj var det at Rætten i den anledning eftter

1757: 133

Stefnemaalets tilhold, overveiede først hvad det vil koste at opbygge de manglende Huuser saa store som fornødiges til dette brug Encken paa Aakre haver i fæste her i Særvold, og skiønnede derfor Laugrætted lte at det manglende Fæe og Smale Huus under et Tække at opsette vil i det minste med fornødne Materialiers anskaffelse koste 12 rdr: \og for det/ 2det i Stæden for et Loft som forhen har tilhørdt denne Parde i Særvold og som af Siur Lothe skal være nedrevet, maae een Boe igien opsettes, hvortil eftter Mændenes skion i det minste vil medgaae ald omkostning indbereignet 16 rdr:, Dernæst Besaag og Besigtede Rætten de endnu paa gaarden befindende Huuser Deres brøstfeldigheder, og derved befandt at gaards

Stuen som befandtes meget brøstfeldig baade paa Vægger og Tag med underværende Kielder, vil ved dens Reparation medtage saavidt dens 4de part som dette anpartes brug i Særvold vedkommer i billigste 2 rdr: 2det Høeladen efterseet og funden i lovfør Stand, og endelig for det 3de hvad Ildhuuset paa gaarden angaaer da anmeldte Encken at samme af hendes 2de afdøde Mænd er forsømt at istandholde, Mens opsidderen Christopher Særvold har i den stæd vedligeholdet Ildhuuset paa gaarden, og da samme Ildhuus var saa lidet at icke mere end een langt mindre 3de Mand dermed kunde være tient, hvorfor Christopher Særvold som bruger den halve part i Særvold nu forbandt sig til at forskaffe Tomt til et andet Ildhuus, og Saaledes fandt Rættens billigt med vedkommendes Samtykke at Henrich Hoff tilligemed Encken Barbroe Aakre opbygger et nydt Ildhuus, og hvoraf Encken følger: bliver ansvarlig for den halve part som vil koste i minste 4 rdr: Saaledes er at Huusernes brøstfeldigheder og befundne mangels istandsættelse tilsammen ansadt for 34 rdr: hvornæst Encken med Christopher Særvold gjorde den aftale at i fald Encken ej skulle finde Stæd paa sin brugende grund i Særvold {et} til en Tomt til Senge eller Madboen som bør opsettes, vil Christopher dertil med ejerens tilladelse paa hands grund udviise et Stæd dertil imod at hand af Enckens part igien paa et andet Stæd faar et lige støcke Jord til brug.

blev saa fremkaldet de førte 6 vidner Exepto Samson Faar og Marite Qvale hvilcken siste formedelst paakommende Svaghed var Rættens uvitterlig gaaen hiem, og aflagde da de øfrige 4 vidner sin Eed om Deres Sandheds udsigende som gaars dagen som og i Dag Protocollen er tilførdt.

Fuldmægtigen Procurator Giøen sagde at hand seer sig beføyet for om mueligt at preparere sig til yderligere oplysning i denne Sag, at begiære Sagen udsadt til den tiid det almindelige Sommer Ting holdes paa Giøen her for Strandvigs skibrede, til hvilcken tiid ogsaa Encken Barbroe Aakre med Laugværge maatte forelægges uden videre Stefnemaal at møde for at paahøre Comparentens nærmere Deduction samt Rættens Dom, dog begiærede først 2de Marcke Steene nedsadt til Skiel og Skiftte udi den ommelte Ager Kiødnageren Kaldet, Rættens i den andledning nedsadte

1757: 133b

derefter 2de Mercke Steene med Næver og Kuld under som skal blive Skiftte udi denne saa Kaldede Kiødnageren saaledes at Aakre Ejer paa deres østre og Særvold Enckens part \paa/ dens væstre Siide indtil skiillet i samme ager hvor Christopher Særvolds part modstøder, Ved Aastædernes begranskelse befandt Mand ellers efter Encken Barbroe Aakres anmeldelse at tedt dog noget østen for den omskrevne Engebøe Næsset Kaldet ligger een Holme østre Holmen Kaldet som og tilhører Mensal godset som Encken bruger i Særvold.

Eragted.

Sagen udsættes til den 9de Maj førstkommende, da den igien foretages til endelig afgjør paa Tingstædet Giøen, til hvilcken tiid og Stæd Parterne uden videre Stefnemaal haver at møde.

Anno 1757 Dend 2de Maj blev almindelig Sommer Skatte og Sage-Ting holden for Waags skibredes Lehnets og Halsnø Closters Almue paa det ordinaire Ting Stæd Bechervig, og Rættens betient med efterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd: Omund Øchland i hands Stæd Knud Larsen Rødland, samt Ole Knudsen Wiig, Siur Knudsen Fittie, Knud Olsen Drivenæs, Joen Simensen Stangeland, Halvor Jacobsen {Stangeland} \Hæverøen/, Halvor Jonsen Torrang, og Rasmus Rasmusen Drønnen overværende i Rættens Kongel: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med meenige Tingsøgende Almue.

Hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst følgende Kongel: Forordninger og høye ordres, Saasom

1te Forordning om Brendeviins Brendens, samt udskiencknings forbud med videre dat: 8de Martj 1757.

2det Hands Excellence Hr: Stifttbefalingsmand von Cicignons skrivelse til Fogden Juel af 15 febr: 1757 tilligemed hosfølgende Rentte Kammerets skrivelse til høybem:te Hr: Stifttbefalingsmanden af 22 Janv: 1757, angaaende de Bønder \som/ med Slagter-Fæe Handler og hvem af sam/m/e som skal betale 2 rd: skatt.

3de Hr: Stifttbefalingsmand von Cicignons ordre til Fogden af 27 Janvarj 1757 angaaende Fattiges væsen tilligemed Copie af et Circulair Brev til Præsteskabet i Sundhorlehn, fra ober Fattig Commissionen dat: 27 Janv: 1757.

Fogden Hr: Andreas Juel møtte og tilkiendegav at hannem under 22 Passato er tilkommet den skrivelse fra de samtlige Saugejere, den hand udi Rættens Producerede, hvorudi de andrager at som de {som} paa Deres Sauger dette aar haver skaaret eendeel Tømmer, men til det saa kaldet Huusbygnings Tøm/m/er som allene derudi bestaar at de Stocken udi 2de deele eller \2de/ støcker Deeler, og Saaledes af een stock som forhen, naar til Bygning skulle anvendes, blev saa sterckt op øxet forinden den kunde bruges, nu for 2de Bygnings stocker, og altsaa ud af det lidet Tømmer som de af Deres Skouver har kundet frem bragt, har allene Søgt at giøre een fornuftig Minage, baade at deres Ringe Skouver desmere derved kunde blive Sparede, som at de trengende Borgere udi Byen nu eftter den seeniste overgangne Ildebrand, des almindeligere og bedre kunde blive tient, Saa i

1757: 134

Anledning udaf den Eedelige angivelse som Dennem nu er paalagt over hvert aars Skuur paa Deres Sauger, at giøre, ere de komne udi betenckning om denne Skuur af Huusbygnings Tømmer, skulle kunde agtes eller blive henreignet under den skuur af Bord som der paa deres Sauger aarlig er fastsadt og tilladt, og derpaa forinden de gaar videre med deres Skuur, vil have mit efterrettlige Svar, Saa havde Fogden nu i anledning af denne skrivelse Ladet til dette Ting og Stæd indkalde Saugejeren Knud Rødland som Den eeniste Saug ejer her udi skibredet, for at høre hands forklaring og underretning hvorvidt at hand sig og med saadan skuur kunde have befatted.

Saugejeren Knud Rødland møtte og paa Fogdens tilspørgende Svarede, at det er bekient ej allene at her udi skibredet ere faae og meget Ringe skove, jae fast ingen flere end Den som til hands gaard kand ligge, men end og at den Saug som hand haver er een Ringe Flom og Bække-Saug, Saa eftter megen anmodning haver hand endelig af Ringe Skoug for dette aar aavircket 2de tylter Huus tømmer, hvilcke hand paa Saug Saaledes haver beredet, som forbemelte skrivelse omformelder nemlig at hand hver stock udi 2de støcker haver skaaret, Men er forhaabende at Ligesom dette er baade til at nytte den Ringe og Fattige skouv som haver, som og at kunde tiene den trengende som det Saaledes forlanger beredet, saa vil {det ickck} denne skuur ikke ventelig blive ham til nogen afgang eller hinder udi den Ringe Taxt af Skuur som paa Saug er tilladt, thj det vilde alt forlidet Stoppe til de aarlige udgifter som af Saug gaar, hvorfore hand ogsaa i henseende til den Eedelige angivelse i sin tiid, var udbedende Fogdens Svar her om.

Fogden til det siste af Saugejeren tilfødte Svarede, at hand i betragtning af den seeniste fra det høylovlige Rentte-Kammer ved et af Reignskabernes anteignelse tilsendte formular angaaende de Eedelige angivelser om Saugskuuren, vel kunde give sit formeentlige svar, men naar hand tog i betenckning de grunde som den Producerede skrivelse, indeholder, hvorledes at denne skuur ej allene hensigter og Viiser den øyensiunlige nytte med at spare de Ringe

skouve som her ere, Men end hielper det Brandlitte trengende Borgerskab, baade i det at de kand faae mere af Bygnings Tømmer, som og Spare sig for flere udgifter til at berede deres

1757: 134b

Bygnings Tømmer, Saa vilde hand til nermere optage dette at hand sam/m/e til det høylovlige Rente Kammer kand faae indberettet \til/ det høylovlige Rentte Kammer, dets nermere Resolution, som naar indløber skal blive Saugejer indberettet.

Fogden bad det {beskrevne} \Passerede/ maatte hannem beskreven meddeles.

Dernæst blev læst

Een Bøxel Seddel in duplo udstæd af Hr: Henrich Giertsen til Peder Olsen paa $\frac{1}{4}$ Løb Smør i Kolbensvig dat: med sin Revers d: 22 Martj 1757.

Fogden Hr: Andreas Juel tilkiendegav at da hannem af den Bonde-Mand her af Waags skibrede Johannes Sandvig er given underretning om een Slump \ordinair/ Fransk viin af bemelte Mand forleden Martj Maaned bierget, og meerbemelte Johannes Sandvig tillige for kort siden har henbragt til Comparentens Boepæl Halsnøe Closter gaard, den af Ham som melt fundne og Biergede viin som bestoed af noget lidet paa een Fustage, Saa var det at Fogden til dette Ting tiid og Stæd har indkaldet bemelte Bierger Johannes Sandvigen til om Biergningen af Viinen inden Rættten at aflegge sin omstændelige forklaring om naar og hvorhelst samt paa hvad maade Dito Viin af hannem er funden og bierget, med samt i hvad stand Fustagen fandtes ved antreffelsen.

Derpaa blev Biergeren Johannes Bergesen Sandvigen fremkaldet og forklarede at hand udi dette afløbne Foraar een Dag da hand var paa sin udreise til Hav-Fisket kom ud paa den saa kaldede Sælbjørns-Fiord her i skibredet blev Comparenten vaer og fandt een Fustage med Viid ordinair Fransk Viin som laag flydende paa Søen omtrent 3 Fierding inden for yderste Havskiær, hvilcken Fustage hand strax flaadet efter sin Baad til nermeste Land paa gaarden Fondens Grund, og da hand samme fick paa land befandt hand at Fustagen var saa aldeles Lederet og især paa den eene ende saaledes Sønderstødet, at det var ham fast ugiørlig at faae den heel paa land, og at Viinen deraf udrand og hvorfor Comparenten forsiunede sig med et andet Træe og Tappede, i vidners overværelse saa meget Viin af at hand fyldede dermed een halv tønne, og Ræsten forblev paa Selve Fustagen, den hand tilligemed \den fyldede/ halv tønne{n} nogle Dage derefter bragte hen til Hr: Fogden Juel som hands nermeste øfrighed, Mens hvem sam/m/e Viin havde forlist eller hvorfra den egentlig var kom/m/en kunde hand icke giøre nogen forklaring om, og i øfrigt indstillede til Rættens skiøn

1757: 135

hvor meget hannem af samme Viin i Biergerløn samt for hands derpaa anvendte umage med Reiser og videre følgerig Loven bør tillegges.

Fogden Hr: Andreas Juel derpaa tilkiendegav at hand denne Viin saaledes som hannem tilbragt, det som paa det beskadigede Oxe hoved var, ladet komme paa een liden ancker, og derefter det alt ifølge den høye foranstaltning ladet afsendet til Bergen, hvor det til General Told forvalter paa samtlig General Told Forpagteres veigne Hr: Justitz Raad Schultz er Leveret, mens som hannem ej endnu er tilkom/m/et, den derover holdte auctions Forretning saa maatte hand Reservere sig det til Høste Tinget, da hand sam/m/e til Forretning skal see Produceret, og da faae paakient saavel hvad Bierger tilkommer, som De paa indbringelsen anvente bekostninger, hvormed det til saadan tiid har sit forblivende.

Johannes Larsen Tienende paa Valhammer fremkom for Rættten og tilkiendegav at hands Far Fader Lars Ingebretsen Sandtorv eftterlod sig som sit odel udi gaarden ernevnte Sandtorv 13 ½ Mrk: Smør, som og Comparentens Fader har ejet, og som hand i Saa maade som Søn, reigner sig at være den Rette odels baarne til Dito part i Sandtorv som Knud Olsen nu paaboer og hand icke nu er ved penge til sammes indløsning, saa er det at hand Lyste sin odels Rætt og mangel for penge til dens indløsning, med declaration at hand saa snart penger bekommes kand, samme sit odel vil fra vedkommende indløse.

Formedelst afttenens paakomme blev Rættten til i Morgen ophævet

Dagen næst eftter som var den 3. Maj blev Rættten med forben:te Laugrætt atter Sadt paa ermelte Ting stæd Bechervig.

da først blev læst

Hr: Krigs Commissair Dahls lovbydelse og declaration om gaarden Houchenæsens afhendelse dat: 25. aprilj 1757.

2det et Skiftte Brev eftter Kari Thorsdatter Sluttet paa gaarden Bache dend 25de augustj 1756, som viiser at Sterfboet var ejende i Bache 21 Mrk: Smør med bøxel for 23 rd: og samme udlagt til Enckemanden Lars Viersen 10 Mrk: Smør for 30 rd:, Sønnen Thoer Larsen 6 Mrk: Smør for 18 rd: og Datteren Brite Larsdatter 2 ½ Mrk: Smør for 7 rd: 3 Mrk: samt Datteren Magdela Larsdatter ligesaa 2 ½ Mrk: Smør for 7 rd: 3 Mrk:

Fogden Hr: Andreas Juel tilkiendegav at hannem udi hands allerunderdanigste Reignskab for aaret 1755 fra det høylovlige Rentte Kammer under 11te Dec: 1756 er tilkom/m/et saadan anteignelse udi 2de Postes 1te art: som hand nu her Producerede og udi denne Forretning begierede indragen, hvor udi hannem paalægges at fremskaffe saadan/n/e Eedelige angivelser som udi den sendte Formular udi 1754 aars Reignskabs \2den/ anteignelse Post er foreskrevet, Hand havde altsaa nu til dette Ting Ladet indkalde den her i skibredet værende eeniste Saugejer Knud Rødland og begierede at denne anteignelse Post for hannem maatte blive oplæst og hands Svar indhented til angivelsen, Saaledes at giøre

1757: 135b

Som befalet er:

Den indkaldte Saugejer Knud Rødland møtte og Svarede, at da hand eengang haver giort den hannem paalagte Eedelige angivelse, Saa formener Hand at det dermed vil være nock og at hand nu tager det udi største betenckning atter at giøre nogen angivelse, og dertil at bruge saa oftte den Dyrebare Eed, og forhaabede at det derved haver sit forblivende, allerhelst at hand nu hermed tilstaar angivelsens Rigtighed. Fogden var dette Passerede sig beskreven begiærende.

Fogden Hr: Andreas Juel tilkiendegav at Hannem udi hands allerunderdanigste Reignskab for aaret 1755 er tilkommen det høylovlige Rentte Kammerets anteignelse under 11te Decembr: 1756, udi 2de Postes 2den art: Saaledes som hand den nu hermed Producerede, hvorudi hannem paalægges at fremlegge nøyagtig underretning hvad Lengde og tykkelse det her udi Fogderiet feldede Saug Tømmer haver samt \hvad/ for andre Last Sorter, uden forskiel udi Skovene bliver huggen, og det under et behørig attesteret Tingsvidne. {Lænsmand} hand begiærede da samme for tilstæde værende Lænsmand og Almue oplæst, og derefter Deres Svar indhented. Lænsmanden med den tilstæde værende Almue Svarede at det er nocksom vitterlig at De Skove som her udi skibredet ere, ere baade faae og Ringe, hvad Saug tømmer

som her kand hugges er allene til Bøygds fornødenhed og følgelig ej paa dets længde eller tykkelse noget vist Maal, men end hver!! (eenhver) indretter det som fornødenhed udkrever, det kand almindelig falde 4 al: lang og 8 á 9 tom/m/er tyck. siden skouvene her ere ogsaa Ringe, Saa hugges og ingen anden Last Sorter. Fogden begiærede sig dette nu Passerede udi et velbekræfted Tingsvidne begiærende beskreven, som blev bevilget.

dernæst blev læst

Skiftte Brevet efter afdøde Guri Nielsdatter Sluttet paa Tofteland dend 4de febr: 1757, udviisende at Sterfboets ejendom i Tofteland $\frac{1}{2}$ Løb Smør er udlagt saasom til Tarrald Knudsen 2 Mrk: Smør, til Kiersti Olsdatter 1 Mrk:, til Mons:r Jørgen Møller 7 Mrk:, til Niels Larsen Aarbøe 5 Mrk: \og/ til Anders Larsen 21 Mrk:, hver Marck ansadt for 4 Mrk: 10 $\frac{2}{3}$ s: tilsammen for 28 rd:

2de et Dito Skiftte Brev efter Johannes Syndre Engevig begynt dend 23 aug: 1756 og Sluttet den 7de Janvarj 1757, udvisende at Sterfboet ejede i Søre Engevig 19 Mrk: Smør, og udlagt paa Encken Anne Mortensdatter deraf 9 $\frac{1}{2}$ Mrk: Sønnerne Hans og Johannes hver 3 $\frac{1}{6}$ Mrk:, Døttrene Anne og Brite hver 1 $\frac{7}{12}$ Mrk: Smør, godset ansadt pr: Marcken 9 Mrk: og Taxeret Saaledes tilsammen 28 rd: 3 Mrk:

3de Ecken Ragnille Skoers Skiøde Brev til Tørris Monsen Sandtorv paa 7 $\frac{5}{6}$ Mrk: Smør i gaarden Schaar for 8 rd: 4 Mrk: 4 s: dat: 3 Maj 1757.

4de Tarrald Knudsen med de fleres Skiøde til Anders Larsen paa 15 Mrk: Smør i gaarden Store Tofteland dat: 2 Maj 1757.

5te til Mortification læst Forige Foged Hr: Kammerraad Heibergs allerunderdanigst udstædde forsickring eller Cautions Brev ... (?) Fogderiets oppebørseler, hvorved blant andet

1757: 136

er Pandtsadt til hands Maj:ts Cassa nogle til Hr: Kammerraaden fra andre her i skibredet boende udstædde obligationer, som Documentet nermere udviiser dateret 30te Septembr: 1747, hvilcken naar den paa flere vedkommende Tingstæder er læst af Pantte Bogen udslættes.

Fogden tilkiendegav at som hannem fra Hands Excellence Hr: Stifttbefalingsmand von Cicignon er tilkommen hands høye skrivelse af 9de Passato, hvilcken hand hermed en originali til Forretning Producerede, hvorefter at hand i anledning af den allernaadigste Forordning af 8de Martj sistleden angaaende misbrug med Brendeviins Driken og dets afskaffelse udi Norge, skulle indsende een nøyagtig forklaring over de her udi Fogderiet befindende Giæstgiverier med Kroe og Værtshuuse, alt saaledes indretted som høybemelte skrivelse indeholder, Saa havde hand nu til dette ting ladet indkalde de udi dette Waags skibrede som sig af denne næring maatte betiene, for hvilcke hand da begiærede denne høye ordre at maatte vorde oplæst, for at hand derefter kunde faae sig erholdet den behøvende underretning.

Af de herudi dette Skibrede hidintil værende Giæstgiverier befindes da disse at være,

1te Østre Bagholmen hvor er boende Povel (Pavel) Andreas Olrich, Fogden derpaa tilspurdte hannem hvad Bevilling at hand paa dette Stæd haver, og hvorvidt samme sig strecker. Svarede at dette Stæd er og haver været et ældgamelt Kræmer og Giæstgiver Stæd, hvorpaa nu haver Itzige allernaadigste Konges Confirmerede Previlegium, 2det hvor langt det er fra Byen samt fra nermeste Giæstgiverie paa begge Sider, Svarede fra Bergen 3de Miile, fra nermeste Giæstgiverie Norden for 1 Miil som er Bochen, og her Synden for ligeledes een Miil til Bækervigen. 3de Fogden tilspurdte den Meenige Almue om ikke dette er et fornøden Giæstgiver Stæd. Rs: her til den gandske Almue Svarede eenstemmig at

Stædet er aldeles nocksom fornøden. 4de Fogden tilSpurdte Ejeren at som der udi følge den allernaadigste Forordning af disse Giestgiverier og den friehed derved aarlig skulle erlægges, een billig afgifft til den Kongel: Cassa, hvad hand da vel for denne friehed velvillig ville erlegge og byde. Ejeren her til Svarede at hvad sig Giestgiveriet er angaaende, Saa er sammes fortieniste saa liden og Ringe at byrden er langt mere, hand skulle gjerne være villig straxen at opgive denne friehed, men siden hand af Stædet er een Ejer og det paaboer {og} \samt at/ det er giort til et Skydsskifte Stæd, saa gjør den skielve(?) fornødenhed, at hand maae modtage og Huuse de Reisende som der kand komme af hvilcke fortienisten hand høylig kand forsickre, at være ingen, Men meere til udgifft og byrde, i henseende

1757: 136b

til de honette Folck hand kand modtage, og af hvilcke pr: Complisance hand icke kand overtale sig at tage noget af, og altsaa naar hand henseer til den aarlige Consumption med Folck og Familie Skatt som hand af Stædet maae give, Nærings Skatten foruden af Kremer lejet og hvilcken Consumption med videre Skatt, nu alt mer og mer {af} forhøyes, Ham ubekient af hvad aarsag og grund, Saa kand hand aldeles ikke hvercken byde eller binde sig til nogen aarlig afgifft til den Kongel: Cassa, allerhelst end nu at som det ved forbem:te allernaadigste Forordning nu saa sterckt er forbuden med nogen slags udskienckning, hvor udaf den Ringe fortieniste kunde være, Men Nu hvor ingen fortieniste er kand Mand joe inted Svare{de}, Men heller udi den aarlige Consumption maatte ønske sig Soulageret.

2det Qvalvogen hvoraf for nærværende tiid er Ejer Kiøbmændene udi Bergen Diderich og Jaen Nielsen og for denne tiid Lader det forestaae af Mr: Henrich Ravert Melboe \og hvilcke derpaa haver Itzige allern: Konges Confirmerede Bevilgning/ er ellers i Sig Selv ej noget saa Kaldet Giestgiverie, men mæsten deels og allene et Kremmer leje Stæd, hvor i Fiske Tiiden for den Almue som ud til havet kand Søge, kand have ej allene et Huus Rom men end og een Tørste drick naar skulle forlanges 2det er fra Bergen 4re Miile fra Bagholmen ud til Havs 1 Miil og derfra igien til Bechervigen imod 3 Fierding. 3die som melt for de Fiskende et høyst fornødent Stæd uden hvilcket de Vinter dag saavel som andre tiider paa den Kant maatte mangle baade Huuslye og Næring. 4de angaaende nogen afgifft til den Kongel: Cassa, saa taler den Ringe fortieniste for sig Selv, som langt i fra ikke kand opnaae til den aarlige Consumption som der af Svares, og af Kræmerlejet Svares den aarlige Nærings Skatt.

3de Bechervigen og hvoraf for nærværende tiid er Ejer Nathanael Mathiesen som der paa haver Kongel: allernaadigst Confirmeret Previlegium af 26 Junj 1747 ej allene paa Kremer Handel men end og Giestgiverie, 2det fra Bergen 4 Mile, fra nærmeste Giestgiverie Norden for 1 Miil og Sonden for til Engesund 1 Miil, 3de er i Sig Selv aldeles fornøden som et Stæd der baade ligger udi alfare Vejen som og er et almindeligt Skydsskifte Stæd. 4de [i] henseende til afgifften til den Kongel: Cassa da Replicerede Giestgiveren Nathanael Mathiesen at hand hvercken vil eller kand give een skiling end Sige mere \deraf/ til hands Kongel: Maj:ts Cassa

1757: 137

Mens i det Stæd heller ønsker at den giestgiverlige byrde og den skade i stæden for Profit derved herefter nødvendig Ham, henseende til alt giestgiverlig Nærings afskaffelse, indtreffer, maatte aldeles afskaffes. Componenten Refererde sig til det forige og allene bad om hvad hand troer icke Eftter omstændighederne kand tillades sc: at hand maatte herefter blive Borger, men ingen Giestgiver, saasom, hand betaler af det første meere end hand fast taaler, og hand haver indted udi fordeel af det siste, thj at holde øel som eene tilladt for de Reisende, dertil udfordres et Forlag af een tønne i det minste hver gang i hver Brygning, og af

hver saadan tønde som koster Ham indberaignet Malt Humble Brende med videre, hen ved 4 rdr., kand hand \ordinaire .../ fleste gange udi Manqvement af Reisende trengende ej af hende meere end høyeste et halft eller et heelt ancker, Ræsten maae anvendes omsonst til Huusholdningen, eller og Særdeles Hedeste Sommers tiid forvandles til øel ædicke, som hand ej behøver, og ej uden største forliis kand afsettes.

4de Engesund og hvoraf for nærværende tiid er Ejer Jens Isack Holch og er i Sig Selv baade et Kremmer leje samt et Giestgiverstæd og derpaa \haver Kongl: allernaad: Previligium af 15de Decbr: 2de fra Bergen 5 Miile fra Bechervigen 1 Miil og til Folgerøen 5 Fierdinger. 3de er et høylig fornøden Stæd saasom ligger udi den alfare vej paa leden, og er tillige et Skydsskifte Stæd. 4de i henseende til videre afgift til den Kongel: Cassa, maatte hand declarere sig som de forige, at Gud veed de aarlige Skatter og afgifter ere store nock, for .en(?) saa hand nu indted mere kand give, derimod er fortienisten ringe og Giestgiveriet for ham ej bedre end for de andre, byrden er nock men fortienisten er ingen, saa hand som de andre gjerne skal nedlegge den men siden hand haver det eene saa maae [hand] og drages med det andet.

5te Bachesundet, et lidet Stæd hvor Selges een potte øel men allene udi Fiskens tiider saasom ligger ude til havs og derfor allene i den tiid kand agtes som et Ringe Stæd hvor den Fiskende den tiid kand have een liden tilflugt og faae een Tørste Drick, haver derpaa ej haft noget besynderlig Previligium, og haver Stædet forhen ligget under Bagholmens Giestgiverie, som iblant der paa har kundet holdet i Fiske Tiider et lidet øel Sahl til nødtørftighed for de Fiskende, og er ejer der af for nærværende tiid Anders Bachesund, \2det/ fra Bergen 3 Miile, og fra Bagholmen ud til Havs ½ Miil, 3de for den Fiskende og den til Havs Reisende et lidet fornødent Stæd, hvori haardt og ondt veir kand indtage 4de i henseende til afgiften saa maae hand i sær holde sig til hvad de foregaaende Giestgivere haver declareret, og da hand nu i nogle aar er vorden paalagt og Krævet Consumption, saa kand hand med god Samvittighed Sige at den overgaar fortienisten

1757: 137b

og naar mere skulle give nødes hand heller til at fløtte fra Stædet, og lade den Reisende søge tilflugt hvor [hand] kand.

6te Færøundet, et Stæd fast af lige beskaffenhed som forige, som allene kand have et tilflugt Stæd for den Reisende og for hannem een Tørste Drick, men er beliggende i den alfare vej inden til Fiords, og haver ej derpaa nogen særdeles Previligium eller Bevilling og deraf er ejer Lars Larsen Røe; 2de fra Bergen 5 Miile, fra Kolbenshavn een Miil og til Næshavn ½ Miil. 3de et ganske fornøden Stæd for den Reisende i haardt og ondt veir at tage sin tilflugt, 4de i henseende til afgift holdt hand sig ganske til hvad næst forige havde declareret.

7de Kolbenshavn et lidet og Ringe Stæd af samme beskaffenhed som nest forige, og hvorpaa ligeledes ej have noget Særdeles Previligium, og deraf er ejer for nærværende tiid Henning Gabrielsen, 2de fra Bergen 4 Miile, fra Bochen 1 ½ Miil og til Færøundet 1 Miil. 3de et ganske fornødent Stæd som Havn for den Reisende og Skydsskifte Stæd. 4de anlangende afgift vedblev [hand] og hvad næst forige havde declareret.

Samtlige Ejere af de forhen anførte Giestgiverier og Kremmer lejer som derpaa haver Sig Kongel: allernaadigst Previligium var forhaabende, at som de nu saa eengang haver beskostet sig disse Kongel: allern: Previligier, Som Hands Kongel: Maj:t i henseende til den Ringe fordeel og Næring som de deraf haver, af byrde haver de nock, og af aarlige udgifter tillige allernaadigst dennem forskaaner, for noget nydt Previligium nu at indløse, og under hvilken høy Kongel: Naade, de sig allerunderdanigst Kaster.

Fogden derefter tilspurdte om her udi skibredet var nogen som havde Brendeviins Kiedel og Brendte Brendeviin hvortil Lænsmand og Meenige Almue svarede at ikke her i skibredet nogen er eller haver været som Brender Brendeviin. Fogden var herom et velbekræfted Tings vidne begiærende som blev Bevilget.

Paa Hr: Fogden Juels tilspørgende, Svarede Almuen at der aldeles icke ved nogen af de Halsnøe Closter godsens gaarder som 1755 er bortbøxlet, findes nogen saa anseelige og Særdeles herlighed at videre end Loven Dicterer i bøxel kand blive erlagt, desligeste at dennem ej eller!! (heller) er bekient at videre i bøxel er betalt.

Paa Fogdens videre tilspørgende Svarede Almuen at ingen Bønder Sønner har 1755 været her i skibredet 1755 og der drevet Handel, men alle i følge Forordningen været i aarlig tieniste

Dernæst blev Restancen for 1te Termin 1757 oplæst

1757: 138

af beløb for dette skibrede 167 rd: 6 s., og af ingen modsagt.

Videre blev læst

Mons:r Nathanael Mathiesens bøxel Brev paa Stædet eller øen Salthellen Kaldet til Adrian Berg dat: 3de Maj 1757.

Fogden Hr: Andreas Juel i rætte æskede den fra seeniste Ting udsadte Sag imod Niels Dichmand betreffende hands Forseelse imod Loven, med det qvinde Menniske som hos Ham laag i Barsel Seng, hendes bortreise, efter Protocollen pag: 76, og som Fogden tillige maatte formercke at Niels Dichmand ej denne sinde møder saa maatte hand end nu forlange Sagen udsadt til næste Ting, hvormed det og forbliver.

Meere end anførdt var ej ved dette Ting at Forrette, hvorfor Rættten blev ophævet.

Anno 1757 Dend 4de Maj blev Rættten til almindelig Sommer Skatte og Sage Ting Sadt og holden for Opdahls skibredes Almue paa Tingstædet Bechervig, og Rættten beklæd i Stædets Foged velædle Hr: Andreas Juels overværelse, af følgende 8te Eedsorne Laugrættesmænd: Nemlig Lars Nielsen Kattenæs, Niels Villumsen Malckenæs, Joen Rasmusen Kattenæs, Hans Johansen Flyensfæhr, Ørjan Nielsen Teigland, Niels Kolbensen Humblevig, Omund Hegland og Haagen Giersvig overværende Lænsmanden Mads Godøen med Meenige Tingsøgende Almue.

Hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Forordninger og andre høye ordres som for Waags skibredes ting er Specificeret og Protocollen tilførdt.

Videre blev læst

Povel Nordhuus med hands 3de Sønner udstædde skiøde til Encken Guri Olsdatter paa 1 Løb 2 pd: 6 Mrk: Smør i gaarden Nedre Beltestad for 181 rd: dat: 6te Martij 1757.

Fogden Hr: Andreas Juel tilkiendegav at da Hannem udi næst afvigte Martj Maaned af de Dannemænd Askel og Johannes Giøvog samt Ole Svendsen Houckefæhr item Hans Kallefoss

alle af Opdahls skibrede, er bleven tilbragt 2de Oxehoveder Viid Fransk Viin, som af Dennem nemlig de 3de første tilsammen og den siste allene skal nogle Dage forhen være Bierget og funden paa Fiorden Langnuven Kaldet, og hvilcken Viin allerede til bortselgelse og fortoldning er afsendt til Bergen, Saa haver Fogden til dette Ting og tiid tilkaldet bemelte Findere at de Selve inden Rætten kunde gjøre Deres forklaring om paa hvad Stæder og tiider denne Viin af dennem er funden, alt paa det Mand derefter kand faae paakient hvad part af Dem fundne Vragviin, Biergerne skal tilstædes og hvad der kand tilfalde Hands Maj:ts Cassa.

Biergerne Askel og Johannes Giøvog samt Ole Svendsen Houckefæhr fremstod saa for Rætten og Eenstemmig forklarede at af Dennem næstl: Vinter i Martj Maaned blev funden et oxehoved Viin!! (Viid) Fransk Viin og det noget væsten for Deres gaards Land ud paa Fioren Langnuven Kaldet, hvilket Stæd ligger over 1 ½ Miil inden for yderste Havskiær, og viste de ikke paa tilspørgende hvem samme kand have tilhørtdt eller om ejerne af sam/m/e vare forulycket eller ej og var det den same Viin de henbragte til Halsnø Closter gaard og til

1757: 138b

Fogden Hr: Juel overleverede.

Biergeren Hans Kallefoss fremstod dernæst for Rætten og angav at hands Koene Christie Kallefoss paa den samme Dag og tiid de øfrige 3de Biergere har omforklaret, blev vaer een Fustage at flyde noget ud fra Land paa gaarden Kallefoss og Kaldes fiorden der sammestæds hvor denne Viin befandtes Langnuven og ligger ind fra Havet over 1 ½ Miil, bemelte hands Koene tog derfor hendes Naboe til hielp og fick dette oxehoved Viide Franskviin paa land bierget, da den samme Fustage fandtes at være lidet Lederet paa den eene ende saa at Viinen Læckede ud, skiønt icke meget, og efter at Comparenten som paa sam/m/e tiid var bordte, var hiemkommen bragte hand Viinen til Hr: Fogden Juel som sam/m/e modtag.

Fogden declarerede at disse 2de Ooxehoveder!! Viid Viin er ved hands foranstaltning indførdt til Bergen, til den ende deraf den behørige Told kand blive aflagt, og dernæst at Viinen ved offentlig Auction kand blive Exponeret og giort i penge, og som Fogden end nu ikke fra Bergen har nødt nogen efterretning eller Forretning om dette Vrags afhendelse, og Mand forinden ej kand Viide [hvad] som kommer til Deeling imellem hands Maj:ts Cassa og Finderne, Saa begierede hand at med videre afhandling herudinden til næste Ting maatte beroe, da Hand med behøvende Auctions Forretning vil indkomme, hvormed det og har sit forblivende.

blev saa læst

1te Frue Segelckes skiøde Brev paa ½ Løb Smør i gaarden Mæland til Joen Joensen dat: 23 Septembr: 1756.

2det Hans Eekelands bøxel Seddel til Ingebret Ingebretsen paa ½ Løb Smør ½ huud i gaarden Flyensfær in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 6te octobr: 1755.

Hr: Fogden Juel i anledning af hands for 1755 allerunderdanigst aflagde Reignskabs anteignelse igientog hvis hand til Saugejeren udi Waags skibrede efter Protocollens udviis haver fremførdt, med begiær at Saugejerne her i skibredet maatte forelæses anteignelse posten, og derefter at give Deres tilsvar paa hvis derudi Reqvires, alt til et Tings vidnes erholdelse.

Saugejerne saasom for Hope Saug Hr: Lieutenant Bager og Fladerager Saug Peder Fladerager paa egne og øfrige med Ejeres veigne, møtte tilstæde og gav til giensvar det samme som Saugejeren i Waags skibrede har svaret, at De formeente det være nock med den Eedelige angivelse de allerede forhen har aflagt, hvortil de sig Samtlig end nu Refererer og vedbliver.

Fogden var herom Tingsvidne begiærende.

Fogden Hr: Andreas Juel i anledning af een ham fra Samtlige Saugejere i Føyens skibrede indløbne skrivelse af 22de Passato, maatte og fandt sig anlediget for dette skibredes Almue og for denne Rætt declarere det Selv samme som for Waags skibrede skeede, angaaende Saug skuuren henseende Huustømmer som paa

1757: 138!! (originalprotokollen har 2 foli med nr. 138)

Saugerne til fordeel og skovenes Minage plejer at Klyves i 2de deele, og gav derhos tilkiende at og dette skibredes Saugejere til forklaring er indkaldet.

Saugejeren sc: for Hope Saug Hr: Lieutnant Bager og for Fladerager Saug Peder Fladerager paa egne og medEjeres veigne møtte og paa tilspørgende udlod sig med een og den samme declaration som Saugejeren i Waags skibrede uden anden forskiel end de angav, Saasom Hr: Lieutnant Bager at have skaaret eller Kløvet 4 Tylter Runt Tømmer saa deraf blev bekomet 8 tylter fladt, og Peder Fladerager tilligemed medejere at have dette aar skaaret 3 tylter Runt Tømmer, for Ræsten Refererede de sig til hvis Saug ejeren i Waags skibrede angivet haver.

Fogden herom Tingsvidne begierede som bevilges.

Paa Fogdens tilspørgende om hvad lengde og tyckelse der almindelig plejer være paa det Saug Tømmer her i skibredet hugges, samt hvad andre slags Last Sorter her hugges, hvortil Almuen eenstemmig Svarede at af de faae og smaae skove her i skibredet findes hugges til Huus og Bøygdens fornødenhed noget lidet men icke af nogen viss lengde, saa at saadant Saugtømmer deels er 4 deels 5 og deels 6 alen langt samt 4, 5 á 6 tom/m/er tyck, og anden Last Sorter hugges her i skibredet icke.

herom Fogden Tingsvidne er begierende.

dernæst blev læst,

1te Skifte Brevet efter afdøde Christi Simensdatter Høviskeland Slutted paa Høvischelend dend 11 Martj 1757, som udviser at Sterfboet er ejende i gaarden Høvischelend 21 Mrk: Smør desligeste at sam/m/e er udlodnet, Saasom paa Joen Johansen 17 ¼ Mrk: Smør og paa Datteren Brite 3 ¾ Mrk: Smør, alt for 21 rd: anført.

2de Skifte Brevet efter Kari Gundersdatter Lande Slutted dend 24de febr: 1757 som viiser at Sterfboets ejende 2 pd: 6 Mrk: Smør i Lande er Niels Godøen for 27 rd: paalodnet.

3de et Dito efter Torbiørn Andersen Lande, Slutted dend 23 febr: 1757, udvisende at Sterfboet ejede i Lande 2 pd: 15 Mrk: Smør, som er udlagt til Encken 1 pd: 12 ½ Mrk:, Sønnen Anders 13 ½ Mrk: og Døtrene Kari og Gyri hver 6 ½ Mrk: Smør, tilsammen for 30 rd: 3 Mrk:

4de et Dito efter Anne Rasmusdatter Andersland Slutted dend 24 febr: 1757, som viiser at Sterfboet ejede i gaarden Andersland 1 pd: 12 Mrk: Smør for 40 rd:, hvoraf Enckemanden er paalodnet 18 Mrk: Smør, hver af Sønerne 4 ½ Mrk: Smør og hver af de 2de Døttre 2 ¼ Mrk: Smør.

5te Anders Havskaar med fleres bøxel Seddel til Isack Torbiørnsen lydende paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i gaarden Lie, in duplo forfatted med Revers dat: 18 aprilj 1757.

6te Anders Havskaars skiøde paa 1 pd: 3 Mrk: Smør i gaarden Lie for 30 rd:, til Hans Olsen dat: 4de Maj 1757.

7de Svend Sæløens til Sønnen Ole Svendsen udgivne skiøde paa 1 pd: 3 Mrk: Smør ¼ huud, for 54 rd: dat: 23de Decembr: 1756.

Formedelst aftenens paakomme ophæves Rættten til i Morgen.

Dagen næstefter som var den 5 Maj blev Rættten med forbemelte Laugrætt atter Sadt og betient paa Dito Tingstæd Bechervig.

Fogden Hr: Andreas Juel anmeldte at hand til et Tingsvidnes erholdelse haver indkaldet alle opsidderne af de gaarder her i skibredet som paa Deres gaarder har nødt aflagt, til den ende de skulle giøre sin Sandferdige forklaring om hvormeget de aufler, føder og Saar paa deres i fæste havende Halsnøe Closter gaarde, til hvilcken ende Fogden ogsaa har forfatted een Specification over

1757: 138b

det affeldte gods med begier at paa samme i de der tilsadte Rubriquer maatte anføres opsiddernes Svar, i hvilcken anledning opsidderne paa disse \affelte/ gaarder her i Opdahls skibrede blev fremkaldet, og deres Svar paa den fremviiste Specification anført saaledes som den ved eftersiun nermere vil udviise, jae saaledes som det derhos teignede Tingsvidne nermere forklarer.

Paa Fogdens videre tilspørgende Svarede Almuen at de gaarde som udi aaret 1755 af Halsnøe Closter gods, er bortfæsted, aldeles icke findes af nogen saa særdeles herlighed at de til nogen Tredie forhøyelse udi første bøkelen har kundet være at ansee.

Fogden Hr: Andreas Juel, for Opdahls skibrede igientog hvad hand for næstforige Waags skibrede havde Søgt, nemlig angaaende underretning om de udi skibredet værende Giestgiverier med Kroe og Vertshuuse, hand begiærede for det første den hannem tilkomne høye foranstaltning og ordre for de nu nærværende giestgivere oplæst, og efter Lænsmandens med Almuens giensvar, befindes nu disse efterfølgende Giestgiverier at være, Ite Næshavn et ældgammelt Giestgiver Stæd tilligemed at have een smaae Handels Næring, og hvorpaa haver høy øfrigheds Bevilling af 20 Junj 1743. fremdeles et fornødent Stæd, fra Bergen 5 ½ Miil, \og/ fra Kolbenshavn 1 ½ Miil, formedelst de faae Reisende som den vej inden fiords kand komme, og hvor er anordnet et skydsskiftte Stæd, og beboes for nærværende tiid af Ejeren Peder Olsen, og hvad sig nogen afgift til den Kongel: Cassa angaaer, saa declarerede Ejeren, det for sig at være den høyeste umuelighed noget videre at kunde give end den aarlige Consumption med Folck og Familie Skatt, som deraf Kræves og maae betales, thj først er det hver Mand vitterligt at de Reisendes Tall paa den Kandt er meget Rar, da der ingen anden kommer end de som ind ad Fiorderne kand have noget at bestille, og dernæst bestod den eeniste fortieniste som ved giestgiveriet kunde være, derudi at da det var tilladt de Skotske skibe her ved Sundhords Toldstæd at Ladde, var der et Lade Stæd hvor de meget Søgte, men nu da dette er dennem formeent og denne friehed ophævet er ogsaa ald fortienisten bordte, det hver Almues Mand nu her inden Tinge bekræftede, derimod er fortienisten ved de Reisende saa Ringe at de er straxen villige, Den giestgiverlige friehed for dennem at opgive da den paa ingen maade kand svare til den

1757: 139

afgift af Consumption som de deraf maae give mens allene er forhaabende, at hands Maj:t af sin Naade, vil Conservere dem ved den liden Handels Næring som de der kand have, som derudi kand bestaae at de for bunden haver lidet Salt Hamp og Toback med saadant mere, thj ellers maae de med mange Børn og nu fattige Folck blive Sadt paa een bar Hauv.

2det Godøesundet et Ligeledes ældgammelt Giestgiver med lidet Handels Nærings Stæd, og fremdeles fornøden for alle de som paa den kandt ind ad de fiorder Reiser, og for nærværende tiid beboes og ejes af Johannes Monsen som derpaa haver Kongl: allernaadigst Confirmeret Previlgium, fra Bergen 5 Miile og fra Bochen 2 paa 3de Mile, i henseende til afgifften til den Kongel: Cassa, at som det med dette Stæd haver samme beskaffenhed som med næst forige, Saa vedblev hand i et og alt hvad af Peder Olsen Næshavn er declareret, med dette tillæg at hannem for ungefer een 6 aars tiid siden een ulyckkelig Ildebrand overgick, hvorved de mistede baade Huus og Hiem samt fastt alt hvad de ejede, Saa hand er forhaabende, at hands Maj:t udi Naade vil see til Deres Fattige og høytregende omstændigheder, da Gud ved hvor tungt det er for dem, da nu næringen er Ringe og fast ingen til at kunde af Stæd kom/m/e den aarlige Krævende Consumption.

3de Stoursøen et Ringe Kroe-Huus for Dem {af} \med/ Jægter og for andre Reisende der i haardt og ondt Veir den have maatte Søge, og fremdeles fornøden ellers forhen lagt under giestgiver Stæd Næshavn til hvis ejer saasom laag inden for dets District haver svaret een Ringe penge af 2 á 3 Mrk:, og der paa ej haver haftt noget Sær Previlgium, fra Bergen 6 Miile fra Næshavn ½ Miil, og hvad sig nogen \anlanger/ afgiftt da er og bliver det folck bekient at fortienisten er saa Ringe at der af ej nogen afgiftt videre kand svares end den som Consumptions Forpagteren nu af Dennem Kræver, thj fortienisten er ej anden end af de som der ere nødde at komme, og end mere da nu Forordningen Reent forbyder alt slags udsal for Stædet, uden for de som ere Reisende, hvilcke ere saa gandske faae.

De forbemelte Ejere declarerede ellers at som De af Forordningen maae fornemme at naar de fremdeles skulle have denne giestgiverlige friehed, hvilcken hver Mand nu her inden Tinge haver bevidnet at være saa meget Ringe, de derpaa skal have nye Kongel: allernaadigst Bevilling, Saa bad De at hands Maj:t udi Naade ville see til Deres trengende omstændigheder, og for Dennem være een Fader, thj da de nu haver een gang løst sig Previlgier, og Næringen giøres Ringere, saa er det icke uden fast Ruin at de Nu kand taale saadan nye bekostning, men heller ynsker sig Reent at være qvit denne

1757: 139b

giestgiverlige friehed, som nu efter Forordningen er indted.

Fogden var dette beskrevet begierende som blev Bevilget

Paa Fogdens tilspørgende Svarede Lænsmanden og den Tingsøgende Almue at Hr: Capitain D'Wahl udi aaret 1755 med egne folck har brugt og beboet hands ejende adelige Sædegaard Hofland og der holdt Dug og Disk.

Paa Fogdens tilspørgende svarede denne Almue at udi aaret 1755 ingen Bønder Sønner har været Ledige, men eenhver efter Forordningen i aarlig Tieniste.

Paa Fogdens tilspørgende Svarede Almuen at ingen flere første bølger af Halsnø Closter gods 1756 er falden end af 18 Mrk: S: ¼ huud ½ giedskind i Hetlelien og af 2 pd: 6 Mrk: S: 1 buckeskind i Schellevig, desligeste at disse gaarder icke er af saa Særdeles herligheder at de til 3 forhøvelse i første bølgerne var at ansee.

Restancen for 1te Termin blev oplæst stoer 644 rd: 3 Mrk: 4 s: og af ingen modsagt.

Til Slutning blev Læst

til Mortification eendeel Cautions eller forsickrings Breve af forige Foged Hr: Kammerraad Heiberg til Hands Maj:t udstæd, for de Ham fortroede oppebørseler, saavidt dette skibrede vedkommer, og hvilcke Documenter af Pantte Bogen skal paa sit Stæd og tiid blive udsletted.

Formedelst her for dette skibrede eftter paaraab inted videre var at forrette blev Rættten ophævet.

Anno 1757 Dend 7de Maj blev Almindelig Sommer Skatte og Sage-Ting holden for Ous skibredes Almue paa det Determinerede Tingstæd Giøen, og Rættten betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd Engel Johansen Store Baleseim, Johannes Store Viig, Ørjan Skougseid, Salmuel Hansen Giøen i hands Stæd Hans Torgilsen Giøen, Engel Giøn for Ole Olsen yttre Røe, Ole Johansen og Ole Mathiesen Indre Røe og Ole Lillehougen for Niels Olsen Holdhuus overværende Kongel: Maj:ts Foged med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst Den Kongel: Forordning og høy ordre, som for Waags skibrede Specificeret er.

blev saa dernæst Læst.

1te Knud Tysses Bøxel Seddel paa 2 pd: 15 Mrk: Smør \i Tysse/ til Sønnen Hans Knudsen in duplo forfatted med Revers paa den eene, dat: 7de Maj 1757.

2det Niels Monsen Vaages bøxel Brev til Johannes Isacksen paa ½ Løb Smør i gaarden øfre Bouge, in duplo forfatted med Revers paa den eene begge af 4 maj 1757

3de Provstinde Leganger[s] fæste Brev paa ½ Løb [Smør] ½ Huud i Røttingen til Svend Halvorsen dat: 22 Novembr: 1756. in duplo forfatted med Revers paa den eene.

4de Samuel Udskaattes Skiøde til Engel Samuelsen paa ½ Løb Smør i Qvernæsset dat: 5 Martj 1757.

5te Et Dito udstæd af Anders Hansen Frøeland til Samuel Hansen Udskaatt paa 18 Mrk: Smør udi gaarden Frøland for 40 rd: dat: 3 Martj 1757.

6te Hr: Fogden Juels udstædde Fredlysning for gaarden Hatvigens Bøe dat: 12 octobr: 1756.

Knud Olsen og Niels Olsen Hage som Selv for Rættten var tilstæde lod ved antagne Fuldmægtig Procurator Giøen anmelde at have til dette Ting Tiid

1757: 140

og Stæd atter, eftter den seeniste Ting skeede Eragtning ved nyt skriftlig Stefnemaal Ladet indstevne Ole Hansen Steensland til at betale 24 rd: De i Sterfboet eftter hands Formand afdøde Engel Steensland Retmessig fordrede og hvorfor Dennem een Noed blev paalodnet som icke var saa meget værd som den Dennem blev udlagt for, iligemaade er indkaldet den Indstevntes Formands eftterlatte Børns Formyndere, alle til Doms, alt saaledes som Stefnemaalet nermere udviiser som blev i Rætte lagt af 31 Martj 1757 som blev oplæst.

Den indstevnte Ole Steensland samt Formynderne Anders Havskaar, Johannes Tøsse, Anders Frøeland og paa Joen Holdhuuses veigne hands paaværende Hans Lundervig, møtte alle for Rættten og tilstod at det Producerede Stefnemaal er Dennem lovlig forkyndt, ligesom og Ole Steensland havde Skiftte Brevet eftter sin Formand Engel Steensland tilstæde og samme i Rættten anviste Sluttet dend 9de octobr: 1754, udviisende til oplysning i denne Sag at Citanterne udi Dito Sterfboe iblant andet udlæg er bleven paalodnet for 24 rd: Een stoer

Silde eller Brislinge Noed som i Skiftted af Mændene er Taxeret for samme Summa, desligeste at Deres Fordringer i Sterfboet har været uimodsagt.

De tilstædeværende Formyndere lod det ankomme paa Dommerens som tillige ober Formynder hands skøn og Retsindige Kiendelse, hvad enten Deres Myntlinger skal imponeres af det paastevnte at betale nogen andeel eller icke, og for Ræsten holdt baade Sig og sine Myntlinger for at være uskyldig paaført denne Process.

Fuldmægtigen Giøen lod tilføre at som udi Skiftte Brevet efter Engel Hansen Steensland som af Contra Parten blev i Rætte lagt viises at det paastevnte Krav medfører Rigtighed og ej den tiid bemelte Skiftte blev Sluttet med nogen lovlig modsigelse blev modsagt endskiønt Citanterne er paalodnet ½ Silde Noed for sine fordrende 24 rd: som er saa dyrt Vurderet at de ej derfor kand erlange de halve penge, Saa paastod Comparenten at Contra Parten Ole Hansen Steensland saavel som de anførte Formyndere een for alle og alle for een hver efter sin andeel bør betale til Citanterne de paastevnte 24 rd: og Contra Parten derimod at giøre sig den paalodnede Noed saa nyttig som hand veed og kand samt Processens omckostning at betale efter Rættens billige Skiønsomhed, hvorom hand ville forvente Dom.

Afsagt.

Som det er Reent ei allene at Citanterne udi afdøde Engel Steenslands Sterfboe havde laante penge 24 rd: til gode, Mens end og at {hand} \De/ paa Skiftted efter Debitor nød sin betaling udi een halv Kaste Noed, Og det flyder af sig Selv at alt bedragerie og skade skal afskaffes, Saa Kiendes for Rætt at den urimelige Taxt Vurderings mændene haver Sadt paa forbem:te Fiske Noed ikke Prejudicerer hvercken Dem eller Creditorerne Mens i det Stæd skal og bør Ole Steensland og Engel Steenslands Børns Formyndere imod Regress betale de paastevnte 24 rd: og der imod beholde udlegget sc: halve Fiske Noeden

1757: 140b

og giøre sig samme halve part saa nyttig som de bæst veed og kand, Processens omckostning betaler vedkommende til Citanterne, Nemlig Ole Steensland 2 ½ og Formynderne Ligesaa imod Regress 1 rdr:, Femten Dage tilligemed de 12 rd: at udredes, Under lovlig adferd, og skal De forbemelte Formyndere nu paadømte penge naar de ere betalte Passere for fuld betaling udi det Reignskab De for Deres Myntlingers arfve Midler i sin tiid aflegger, skulle det og indtreffe at Dito Myntlingers arfvelodder [ej]? er saa store at Dito 12 rd: med omckostning deraf kand udredes, bør Formynderne som uskyldige for det manglende være Sagesløs.

Hans Skougseide og Isack Leersteen i rætte æskede sin fra seniste Ting udsadte Sag Contra Nichlas Hansen Hatvig, 10 rd: 4 Mrk: 8 skillings gield betreffende, og der hos tillige angav at hand end nu til dette Ting ved Continuations Stefnemaal har indCiteret samme sin Vederpart alt til Doms lidelse og Processens omkostningernes tilsvær.

Paa den indstevnte Nichlas Hatvigens veigne møtte hands Fader Procurator Giøen og vedtog lovlig Stefnemaal og lod derhos tilføre at som Citanten ej efter den seeniste Rættens Foreleggelse har holdt sig efterretlig at indstevne Encken Brite Haaland at udi Rætte komme med sin Sal: Mand Joen Haalands Skiftte Brev, og som samme ej af Citanterne er efterkommet, Saa paastod Comparenten at Citanternes anlagde Stefnemaal imod Nicholai Hatvigen bør som ulovlig afviises og om de videre trøster sig til at anlægge Sag imod bemelte Nicholai Hatvig, saa ville hand da have sig videre Reserveret at Svare til Sagen, hvorom hand ville afvarte Rættens biefald.

Eragted.

Rættten Refererer Sig til den udi denne Sag næstforige Ting feldede Eragtning, og under Reservation at erindre Vedkommende som Temere Litigantes ved Sagens endelige

paadøm/m/ende med Mulct, end nu forelægger Citanterne ved Continuations Stefning at indkalde Joen Haalands Encke, for til Sagens oplysning at Producere Joens Haalands Skiftte Brev.

Hr: Fogden Juel dernæst for dette saavelsom de forige skibreder lod oplæse det ham fra Saugejerne indløbne Brev af 22 Passato, tilligemed den forklaring Declaration som for Waags skibrede skeed er, hvorefter hand Requirerte Saugejeren her i Ous skibrede nemlig for Tøsse Saug Knud Tøsse, hands giensvar om Skuren;

Saugejeren Knud Tøsse møtte og udlod sig med samme Svar angaaende den om Moverede Skuur som Saugejeren udi Waags skibrede gandske Eenstemmig dog med den eeneste forskiel at hand {indeværende aaret} ingensinde har Kløvet eller igien skaaret saadant Huus tømmer, som ellers paa andre Stæder her i skibrederne

1757: 141

har været brugelig.

Fogden Hr: Juel dernæst som ved de forige skibreder skeed er, haver indkaldet Saugejeren Knud Tøsse til paa nye efter givne Formular at gjøre sin Eedelige angivelse om Saugskuren paa hands ejende Tøsse Saug for 1755, og derhos for hannem lod oplæse den derom ergangne anteignelse Post af 11te Dec: 1756, med begier om Saugejerens nye Eedelige angivelse,

Saugejeren Knud Tøsse til forestaaende svarede at hand een gang har aflagt sin Eedelige angivelse om den omskrevne Skuur, hvorfor hand meente det være nock naar hand i et og alt vedtager sin forhen aflagde Eed og forsickrer om Sammes Rigtighed, jae i øfrigt var hands tancker herom som Saugejerne i de forige skibreder haver Svaret.

Fogden Hr: Andreas Juel i anledning af {hands} \den/ paa hands for aaret 1755 \aflagde allern: Reignskab/ tilkomne anteignelses 12te Post, haver til dette Ting indkaldet Ejeren og Besidderen af den gaard Berge her i skibrede, Engel Engelsen Berge, og derhos siden ben:te Engel Berge nu var for Rættens tilstæde, i ydermere følge sam/m/e Cammer Collegii anteignelse Post, tilholdt meerbemelte Engel Berge at hand sig ej med nogen Skov hugst udi Dito gaard Berges Skov uden til Huus fornødenhed maae befatte, anderledes end tilforn da den var Benificeret under Dom Kirckens Cappellanie udi Bergen, da og Fogden anviste den over gaardens skov næstl: 15 aprilj holdte Besigtelse.

Engel Engelsen Berge som var tilstæde meente at paaboe een frie og frelst ejendoms gaard som hand sig efter Kongel: allern: tilladelse haver tilmageskiftet imod een sin forhen haftt odels gaard Dahland i Opdahls skibrede, og Saaledes forhaabede at hand icke kand indskrenckes ved gaardens brug til blot Lejlendings friehed, og for Ræsten holdt sig til hvis hand ved den holdte Besigtelse afvigte 15 aprilj haver Declareret.

Fogden var Dette Passerede beskrevet begierende under Rættens forseigling

hvornæst blev Læst

Ole Steensland og Hans Gierevigs bøxel Seddel til Ole Johansen paa 2 pd: 9 Mrk: Smør i Storem in duplo med Revers paa den eene dat: 7de Maj 1757.

og endelig Hans Oustestads til Sønnen Lasse Hansen udstædde Skiøde Brev paa 1 pd: 3 Marcker Smør i gaarden Oustestad, dat: 6 Martj 1757.

Tinget for dette skibrede blev da ophævet.

Anno 1757 Dend 9de Maj blev almindelig Ting holden for Strandvigs skibrede Almue paa det ordinaire Tingstæd gaarden Giøen, og Rætten betient med Selv samme Laugrætt, som Rætten for Ous skibrede blev beklædet med, \undtagen i Stæden for Ole Indre Røe, Sad Ole Tuft/ overværende Kongel: Maj:ts Foged Hr: Andreas Juel med Meenige Ting Søgende Almue.

Hvor da først allerunderdanigst og underdanig blev Læst den Kongel: Forordning og høye ordre som for Waags skibrede Specificeret er.

hvornæst og blev læst.

1te Heine Olsen Henangers med fleres Skiøde paa 1 pd: 11 Mrk: Smør i gaarden Store Balleseim til Engel Johansen dat: 3 Martj 1757.

2det Hans Hansen Kiøn med fleres Skiøde til Ole Olsen Orre paa 1 pd: 6 Mrk: Smør i gaarden Orre, dat: 1te Martj 1757.

3de Lasse Hansen Oustestads af Faderen Hans Oustestad meddeelte Skiøde paa 1 pd: 3 Mrk: [Smør} i Oustestad, dat: 6te Martj 1757.

4de Ole Andersens med fleres bøxel Seddel paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i gaarden Opsahl til Niels Ellensen dat: 9 Maj 1757.

5te Joen Knudsen og Ole Olsen Boelstads oprettede Contract angaaende een befrielse for eendeel Landskyld i Boelstad dat: 13 octobr: 1755.

6te Torckel Torkelsen Boelstads Pengemangels Lysning til 2 pd: 6 Mrk: Smør i gaarden Boelstad som Lars Guttormsen nu paaboer, dat: 9de Maj 1757.

7de Hr: Jens Reinords bøxel Brev paa ½ Løb Smør ½ huud i Qvale til Anders Andersen in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 3 Maj 1757.

1757: 141b

Dernæst blev den fra Aastæden gaarden Marchuus dend 19de aprilj 1757 til i Dag udsadte odels Sag indstevnt af Engel Knudsen Eekeland Contra Rasmus Hansen Marckhuus igientaget her paa Tingstædet gaarden Giøen i Strandvigs skibrede, og Rætten betient med Selv samme Laugrætt som Rætten samme tiid paa odels Tomten betiente og det i begge Parters overværelse.

Citanten Fuldmægtig Procurator Hans Giøen fandt fornøden at anvise udi Rætten de tilforn anbedne Løsnings penge, med paastand om Contra Parten Rasmus Hansen Marchus samme nu godvillig vil modtage.

Rasmus Hansen Marchus møtte for Rætten og vægrede Sig for at imodtage de i Rætten anbudne 200 rd: Løsnings \penge/ saasom hand fordrer Løsnings Summen hvis hand forhen ved Indlæg har paastaaet, nemlig i alt 599 rd: 3 Mrk: hvor udi hand og har indbereignet sine anvente becostninger paa Samson Marckus og Hustroes underholdning med videre, Ligesom og Comparenten paastod at Citanten maae stille Caution for de becostninger som paa Processen er og kand blive anvent, derhos hand og Producerede i Rætten til indragelse i acten hands meddeelte afskeeds Pass af Kongens Tieniste af 4 Maj 1742

Procurator Giøen lod tilføre at som Sagen paa hands Principals veigne saa tydelig er oplyst, Saa vilde Comparenten ej opholde Rætten med nogen vidtløftig Procedur men i Rættelagde sit skiftlige forsædt dat: denne Dags dato, som blev oplæst.

Parterne havde indted videre Men begge deele indstillede Sagen under een Retferdig Dom. Thj blev af den gandske Rætt Saaledes Dømt og

Afsagt.

Til følge af det i Rættelagde acten tilførdte Hoved Stefnemaal af 10de Decembr: 1756, har hoved Citanten Engel Knudsen Eecheland ikke allene ved 2de Vidner tydelig beviist at Citantens Mor-Fader afdøde Samson Hansen Marchus nogle og 50 aar siden har tilforhandlet Sig den omtvistede gaard Marchuus, og det af sin Fader Hans Haldorsen Tveidte, Mens det er og end tydeligere oplyst ved den i Rættelagde af forige Sorenskriver Randulf og Meddoms Mænd udstædde act og odels Dom afsagt paa gaarden Marchuus dend 2de Maj Anno 1751, sc: at hoved Citantens Moders Far-Fader ernevnte Hans Haldorsen Tveite aaret 1699 dend 30 Januarj tilforhandlede Sig – og dend 18de octobr: 1707 ved skiøde igien til sin Søn Samson Hansen Marckuus bortsoldte – gaarden Marchuus, og endelig at Samson Marckuus da af Rættens er anseet og Dømt at være den Rette og nærmeste odelsbaarne og gaarden Marchuus hannem som odel aldeles tilkiend, og som det tillige baade ved Vidnerne og Documenter er oplyst at Samson Marckuus stendig eftter at den allegerede Dom faldt har ejet og uancket beboet gaarden indtil hand den 2den Januarj 1741 bordtsoldte samme til Contra Citanten Rasmus Marchuus, som det i Rette lagde Skiøde udviiser, Saa erfahres deraf at Marchuus har været under et Edtlæg nemlig udi Hans Haldorsen Tveidte og Søn Samson Hansen Marckuuses Ejendom hen ved 42 aar og Conceqventer den sistes Retmessige odel og aasæde. Herhos har det og eftter actens udviis af Contra Citanten

1757: 142

Rasmus Marchuus inden Rættens været unægtelig og tilstaaet at Citanten og Contra Citantens nu havende Hustrøe ere fuld Søskende, og Børn af Stam-Faderen Samson Hansen Marckuuses eeneste Datter Marite Samsonsatter Eekeland. Nu har vel Contra Citanten Rasmus Hansen Marckuus derimod eftter sit udstædde Contra Stefnemaal og i Rætte lagde attest af 2de Januarj 1757 udstæd af hands Fader og Broder Hans og Samuel Giøen, villet godtgjøre at Citantens odels Søgemaal skulle være ophævet, Mens saadan hands saa nær forvandttes attest kand ikke ansees Lovlig og til nogen følge, Ligesom og Contra Citanten har paastaaet erstatning hos Citanten /: i fald gaarden den siste blev tilkiendt :/ for de bekostninger hand til Samson Marckuus og Koene Christi Marckuuses underholdning med opvartning og videre kand have anvent og Dennem som Vilkaar af gaarden udi nogle aaringer skal have givet, hvilcket siste hand ikke med noget antagelig beviis, har Ligitimeret, jae end icke givet Rættens paalidelig eftterretning om hvormeget Vilkaar hand af gaarden aarlig har svaret. Naar nu til alt det forige føyes dette at Rasmus Marckuus icke som Virckelig Ejer har ejet og beboet gaarden Marchuus Lengere end noget over 16 aar, hvilcket det Ham paa gaarden meddeelte Skiøde Brev af 2de Januarj 1741 Klarlig viiser, Saa bliver formedelst samme – med andre anførte – og flere i Sagen befundne – omstændigheder, Kiendt og Dømt for Rætt: at Citanten Engel Knudsen Eecheland er nærmere berettiget til odelet udi gaarden Marchus, end indstevnte Rasmus Marckuus, og hvorfor bemelte Rasmus Marckuus, til Citanten som Rette og Sande odels Mand, hands frie Disposition og Raadighed følgerig Loven til næstkommende aars første Fare-Dag, bør afløtte indrømme og Røddig giøre den paastevnte gaard Marchuus skyldende i Skatt 1 Løb Smør, og udi Landskyld ½ Løb Smør ½ huud, imod at Citanten for samme til Contra Citanten Rasmus Marchus betaler de 200 rd: hand for gaarden til Samson Marckhuus følgerig Skiødets udviis haver udtaalt, og hvad sig betreffer det Vilkaars Erstatning som ved Contra Stefnemaal og Indkomne Indlæg er paastaaet, da eftterdi Rasmus Marckuus, {Ligesom} som ovenmelt ikke har oplyst og beviist hvorudi saadant vilkaar bestaaer, og Rættens iligemaade ikke af de Producerede Skiøder og andre Documenter har kundet udfinde at Rasmus Marchuus nogensinde har Reserveret sig Vederlaug for hvis hand til Samson og Christi Marckuus udi Vilkaar skal have svaret, Mens vel at hand ved gaardens indkiøb Simplement har forbundet sig til {aarlig} at underholde Samson og Christi Marckuus, Laugretted som gaardens bonitet nogenlunde bekient tillige skiønner at de 200 rd: for

Marchus af Contra Parten er betalt, skal være saa Convenable og taalig {Løsning} Kiøbe Sum/m/a

1757: 142b

at Ejeren Rasmus Marchus har kundet taale at Svare noget billigt Kaar, Saa i følge Lovens 5te Bogs 3de Capituls 5te art: bør Løsnings Summen for gaarden som anført blive ved de 200 rd., og Contra Parten indted tillades for hvad hand frievillig kand have, som Vilkaar eller i andre maader til gaardens forige ejer med Hustroe betalt. Udi Processens omkostning bør Rasmus Marchuus at betale til Citanten 20 rdr., Ligesom og Rasmus Marckhuus for unødige trette Mulcteres og til Justitz Cassen i følge Forordningen betale 5 Mrk: 4 s., alt at udredes og efterkommes næste Femtten Dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under adferd efter Loven.

Dernæst blev den fra næstl: 22de aprilj paa aastæden Særvold her udi skibredet Ventilerede aastæds Sag anlagt af Hr: Consistorial Raad Gielmeyden Contra Encken Barbroe Nielsdatter Aakre igien foretaget her paa Tingstædet Giøen, og Rættens i denne Sag betient med Selv samme Laugrætt som ved Sagens første Session findes Nafngivne.

Paa Citantens veigne var tilstæde udi Rættens Procurator Hans Giøen som og paa den indstevnte Enckes veigne den Dannemand Anders Hauge.

Fuldmægtigen Giøen fandt fornøden at Producere een attest efter 1667 aars Matricul at gaarden Særvold den tiid haver været brugt og beboet af 2de opsiddere, bemelte attest er dat: 9 Maj 1757 og blev oplæst. Dernæst lod bem:te Giøen paa sin Principals veigne tilføre at som gaarden Særvold, dog den part som nu bruges af Encken Barbroe Nielsdatter Aackre, er gandske kommen udi vandmagt ej allene med de nedrevne og forødede Huuser, men end og af samme Huusers tilfang her fra gaarden Særvold, og til Aakre henfløtted, endskiønt nu ved Taxationen som af Rættens skeede, blev udnævnt een deel Huuser som nu af nye skulle opbygges, og som bem:te Huuser udi mange aar haver været øde og for des aarsage ej kand være fødet nogen Creature til gaardens giødning, saa kunde denne Benificerede gaard Særvold snart komme til vandmagt og aldeles blive øde, Saa paastod Comparanten i dets anledning, at Encken Barbroe Nielsdatter Aakre for sin Dømdristige omgang bør have sin Fæste forbrudt, samt at i stand sætte de af Rættens nafngivne Huuse udi forsvarlig stand og Bygning, forinden dette indeværende aar tager sin ende, og som bem:te Encke haver forvoldt denne Process og Rættergang, Saa ville Comparanten formode og fastelig paastaae at hun til denne anvente becostning bør betale og erstatte efter Rættens billige skiønsomhed, end videre sagde Comparanten at da gaardeparten Særvold skulle udviises og udsteenes i fra de andre omliggende gaarder, da forefaldt der

1757: 143

Een Disputte angaaende et støcke Engebøe som af alle Naboer kaldtes Næsset, som uimodsigelig alle tiider haver været gaardeparten Særvold tilhørende, Saa paastod Comparanten at gaardeparten Særvold maatte udi det minste nyde sin andeel deraf, udi det øfrige Refererede hand Sig til det i Rættelagde Stefnemaal, hvorefter hand vilde forvente Dom.

Anders Hauge som efter Encken Barbroe Aackres Laugværge Hr: Hans Astrops \begier/ var tilstæde, Svarede paa samme Encke og Laugværges veigne at Encken aldrig nogensinde har veigret sig udi at i stand sætte gaarden Særvolds til dels forfaldne Huuse, altskiønt hun maae beklage at hende icke altid er vederfaret Rætt i det icke vedkommende Benifisarius paa Skifted efter hendes første Mand Siur Lothe lod paasee Huusernes Besigtelse og i

standsættelse, Men i den stæd biet med saadan paastand indtil nu da hun Sidder Fattig og [er]? een forsvarløs Encke, udi hvilcken anledning Comparenten og meente at denne Process gjerne kunde være Sparet, da hun som melt icke opsetter sig eller har opsadt sig imod Huusernes i standsættelse, for Ræsten formeente hand at Procurator Giøens tilførdte om hendes Bøxels forbrydelse icke af Retsindige kand følges, Ligesom hun og haaber at blive befriet for omkostningers tilsvar, men at sam/m/e maae blive for Citantens egen Reigning, besynderlig da hun i ingen tilfelde har viist Sig opsetsig; hvad sig ellers betreffer det omtvistede støcke Jord Næsset, hvorom hun ingen sinde har gjort sig nogen anden Tancke end at sam/m/e saavidt af hende er brugt, skulle tilhøre gaarden Aackre, da ville hun henstille til Rættens Retsindige skion, hvem sam/m/e skal tilkomme, og for Ræsten indstillede Sagen under Dom. Eragted.

Formedelst det nu er langt ud paa aftenen Ting Dag i Morgen hvor til mange andre Sager er indstevnt, Saa udsættes Sagen med Parternes Samtycke til saadan tiid igien at foretages paa aastæden Særvold som vedkomende forhen betiidelig skal blive tilkiende givet.

Eftter at disse aastæds Sager var til ende paakom aftenen og Rættens blev saa til i Morgen ophævet.

Dagen næst eftter blev Rættens til det almindelige Sommer Ting atter Sadt og betient med Selv samme Laugrætt, paa Tingstædet gaarden Giøen.

da først blev Publiceret

Anders Andersen Eides Pengemangels Lysning paa den part i gaarden Tombre som Brynnild Andersen nu paaboer, dat: 9 Maj 1757.

Sergiant Axel Holte var for Rættens tilstæde og anmeldte at hand til dette Ting tiid og Stæd har været Foraarsaget, til fornøden Precaution i sin tiid, at indkalde Corporal Henrich Hoff af Hr: Major Blichfeldts Compagnie, fordie hand bemelte Hoff imod Citanten skal have udladt sig med haarde og ubeqvemme ord, samt om samme at anhøre Vidner som tillige

1757: 143b

under Falsmaals straf er indkaldet; hvoreftter Comparenten om hvis Passerer!! (Passeret er) et Tingsvidne er forventende;

Corporal Hoff møtte for Rættens og vedtog i denne Sag til dette Ting tiid at være lovlig Stefnt.

Citanten fremstillede sine indstevnte Vidner med begier samme maatte Eedfæstes og afhøres. fremstod saa det

første Vidne Ole Olsen aflagde Eed og forklarede at Dagen eftter nyeaars dag næstl: var Vidnet tilligemed tilligemed!! Citanten hands Koene og Corporal Hoff med flere Samlede paa gaarden Henanger her i skibredet hvor vidnet hørde at Citanten og Hoff var kommen i een liden ordvexling angaaende et øel Sahl, og som de Samtlig samme Dag var kommen derfra til gaarden Sævereide, da var det at vidnet som anhørde een Samtale imellem Citantens Koene Anne Margrethe og indstevnte Corporal Hoff, observerede at bemelte Hoff i vreedde udlod sig med disse ord: Førend ieg skal gaae fra det før skal det koste Liv for Liv, hvorpaa Hoff som var noget beskiencket gick derfra og siger Vidnet hand strax derpaa gandske høyt Raabte eller skreeg; Hoff begierede vidnet tilspurdte om hand ogsaa viste sig at være vreed da de omprovede ord af hannem skulle være falt, og om Vidnet kand sige hand egentlig var vreed. Rs: Vidnet siutes at Hoff var vreed da hand talte disse ord. Paa videre

tilspørgende svarede Vidnet at icke Hoff Nafngav nogen da hand som omprovet brugte den Talemaade. Vidnet havde indted videre til Sagens oplysning at udsige.

2det Vidne Heine Olsen Henanger aflagde Eed og forklarede at den af første vidne omprovede Dag da Citanten Dagen tilforn var kommen til Henanger, kom Henrich Hoff ogsaa ind i \Deponenten[s]/ Stue {n} paa Henanger hvor Sergiant Holte var, og som de een tiid havde været sammen inde i Stuen og de een liden Stund havde Disputeret om et øel Sahl som de efter det vidnet har ladet sig Sige skal have een Particulair Dispute om, og Deponenten var gaaen tilligemed de andre ud paa Marcken, var det nogen tiid der efter dog samme dag at Henrich Hoff talende i een overflødig ifrighed til vidnet, sagde om Sergiant Holte: førend ieg skal give Ham hvad hand begierer, før skal det koste Liv for Liv. paa Hoffes tilspørgende svarede vidnet at Hoff icke Nafngav nogen under den omprovede Talemaade, mens som vidnet før har udsagt meente hand uden tvivl Citanten dermed siden talen forud gick ud paa den Dispute Dennem var imellem.

3de Vidne Johannes Olsen Henanger aflagde Eed og vandt at paa dag og omtrent samme tiid som Vidnet Ole Olsen har omprovet hørte dette vidne at Hoff, imedens hand stod og taledede med Citantens Koene, siger: det skal skee een ulycke imellem os, og det uden at Nefne enten det skulle være imellem Citanten hans Koene eller andre, Ligesom og Vidnet siutes at Henrich paa samme tiid var vreed og tillige noget beskiencket, mens om det var saa i sig Selv kunde vidnet paa Hoffes tilspørgende icke Sige.

Corperal Henrich \Hoff/ declarerede at i fald hand skulle have talt de ord som vidnerne haver forklaret hvilcket hand dog icke erindrere, saa maae samme være skeed i een slags overjelse, mens hand forsickrer at hand aldrig har haft nogen ond Tancke til Citanten langt mindre har været intentioneret til hands værste og hvorfor det ville fortryde ham i fald ordene vare talte.

Sergiant Holte begierede det Passerede under Sorenskriverens Werification beskreven som Bevilges.

Corperal Hoff Refererede sig til hands forige og formedelst liden løst til ueenighed helst med sin ven ønskede at hand nu inden

1757: 144

Rættten maatte finde ligesaa fredelige tancker hos Citanten, thj da kunde de nu med hinanden gjøre er offentl: Forlig.

Citanten vedblev sit forlangende om det Passerede beskrivelse, og for nærværende tiid icke Slutter noget Forlig om disse af Hoff udøvede Haarde Trudsels ord.

Hr: Fogden Juel i rætte æskede den fra seeniste Ting udsadte Sag Contra Engel Torjelsen Brathuus, betreffende hands øvede og imod Forordningen stridende Handel, og sagde at Engel Torjelsen end og til dette Ting har nødt Laugdag, tilligemed de seeniste Ting absente Vidner som nu maatte afhøres,

Engel Torgelsen Brathuus møtte for Rættten og tilstod at være til denne tiid i denne Sag lovlig varslet.

Actor fremstillede sine Vidner med begier de maatte Eedfæstes og afhøres.

1te Vidne Knud Olsen Eekeland aflagde Eed og vandt \at/ 2 aar denne Sommer siden blev Vidnet een gang af Engel Brathuus forlanget at føre 13 støcker Slagt tverts over fiorden til gaarden Hatvigen, som den indstevnte ville fare til Byen med, mens Vidnet viste icke hvad enten disse Creature var den indstevnte eller hands Fader Torjels Brathuus tilhørende siden Engel Torjelsen paa same tiid var i aars tieniste hos sin ben:te Fader, og erindrere vidnet at Engel Brathuus fortaldte ham at hand med Slagte Reiste for sin Fader der icke formedelst hand havde hugget sig i det eene been Selv kunde Reise Vidnet {viste} \var/ ellers paa tilspørgende indted bekient at Engel Brathuus har nogensinde handlet paa egne veigne.

2det Vidne Ole Olsen Eekeland aflagde Eed og vandt i ord og meening eenstemmig med første Vidne.

Fogden, som den indstevnte Engel Brathuus vel ej Selv kand nægte at hand den omspurdte tiid haver handlet og tilhandlet sig Slagter qvæg, men dog nu vil foregive at det var for {det} hands Fader som den tiid var Svag, Mens som det ved det førde vidne Rasmus Marckus, hos hvilcken hand haver handlet, bliver oplyslig at hand ikke haver tilkiendegivet denne Handel at skee for hands den tiid Svage Fader, Saa vil der af dette falde paa hannem megen mistancke at denne Handel for Hannem kand være skeed eller og at hand derudi kand være interesseret, Saa siden Forordningen saa Stricte forbyder denne Handel, saa naar den indstevnte med sin befrielses Eed ej kand forsvare at denne Handel for Fader er skeed og hand derudi er interesseret, hvilcken Eed hand i anledning af Sagens omstendigheder eftter Loven paastod, hannem paalagt, maatte hand inclade Sagen at den indstevnte følgelig Forordningen maatte vorde anseet.

Den indstevnte Engel Brathuus nægtede aldeles at have drevet nogen Handel paa sine egne veigne, mens paa hands Faders veigne, Ligesom hand og med god Samvittighed vil gestendige at samme hands declaration medfører Rigtighed, Saa var og hands Fader Torgels Brathuus tilstæde og forsickrede Rættten at hands ben:te Søn for Ham har førdt og Kiøbt de Creature som omprovet er, og at hand aldrig siden Forordningen udkom har handlet det minste for Sig Selv.

Afsagt.

Udi anledning af Sagens Natur kand inted derudi gjøre oplysning uden den indstevntes Eed, hvilcken hand og herved pligtes til at aflegge, og om den bliver Saaledes at det paastevnte Kiøbmandskab er skeed for hands Fader Torgels Brathuus, og det den indstevnte icke har haftt den minste deel af skade eller Profit, bør hand for actors Sigtelse være aldeles befriet, hvis icke skal hand

1757: 144b

betale for utilladt Handel til Sognets Fattige 4 rd: og desuden til actor og Sorenskriveren for haftte møye udi Sagen hver indbereignet hvis Stefnevidnerne billig for deres umage og møde bør nyde, i fald Sagen paa hands side som tabt bør ansees, 2 rd: hvorhos og actens Rætt til det Kiøbtes Confiscation bliver Reserveret, og hvorom det vil tilkomme actor hereftter at lade indkomme nøyagtigere beviis end nu skeed er.

Eftter at forestaaende Dom var falden, aflagde Engel Brathuus sin Corporlig Eed derpaa at den skeede Handel var skeed paa hands Faders – og icke hands egne – veigne, hvorved Sagen er bielagt.

Hr: Fogden Juel, for dette som de forige skibreder haver indkaldet Samtlige Saugejere her i skibredet, i anledning af Kammer Collegi anteignelse, til at aflagde!! (aflegge) een Eedelig angivelse eftter givne Formular hvormeget paa Deres Sauger for 1755 er skaaret, hvortil Saug ejerne uden forskiel svarede at de eengang har aflagt sin Eed og angivelse herom, hvormed de meente at have opfyldt sin pligt, og nu icke paa nye ville gjøre Eed paa et og det same de forhen har Eedelig bekræftted, hvilcket de meente var at misbruge Eeder. herom Fogden tingsvidne var begierende.

Fogden paa hands videre tilspørgende fick til svar af Almuen at her i skibredet icke hugges andre Last Sorter end noget lidet Saugtømmer som forbruges i Bøygden og er samme Tømmer hugget saaledes som eenhver i sær, det til Deres egen Huusfornødenhed kand behøve, nemlig 4, 5 á 6 alen langt og 6, 7 á 8 tommer tykt. hvorom Fogden tingsvidne bevilges.

Paa tilspørgende svarede denne Almue og Saug ejerne her i skibredet at her icke skiæres eller kløves noget saadant Huus tømmer som ved eendeel af de andre skibreder forklaret er.

blev saa læst

Engel og Samuel Giøens skiøde paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i gaarden Aase til Ole Olsen, for 86 rd: dat: 5 Martj 1757.

Hr: Fogden Juel anmeldte at have til dette Ting tiid og Stæd Ladet indkalde paa Justitiens veigne Lars øfre Boelstad, Engel Torgelsen Brathuus, Ole Guttormsen og Ole Engelsen Aarre, for øvede Druckenskab og Klammerie og Slagsmaal, om alt at anhøre Vidner og taale Dom til Bøders udredsel eftter Loven.

Af de indstevnte møtte ingen Undtagen Engel Torgelsen Brathuus som vedtog lovlig varsel, ligesom og det eene vidne Ole Aase møtte.

Stefnevidnerne Hans Berland og Engel Berlandstvedt bekræftede ved Eed at de med mere end 14 Dages varsel haver Stefnt de udeblevne Lars øfre Boelstad, Ole Guttormsen og Ole Engelsen Orre med samt vidnet Hans Torgersen Brue af Strandebarms skibrede alle for Deres Boepæl.

Actor fremstillede det til stædeværende Vidne med begier same maatte afhøres.

Vidnet Ole Olsen Aase aflagde Eed og vandt inted til oplysning i Sagen.

Actor begierede Laug[dag] for de udeblevne skyldige Persohner og Sagen udsadt paa det hand imidlertid kand faae flere Vidner i Sagen indstevnt.

Eragted.

Lars øfre Boelstad samt Ole Guttormsen og Ole Engelsen Orre som lovlig Stefnt gives her med Laug dag til næste ting at møde med tilsvar i Sagen.

For Rættten fremstillede Sig Procurator Hans Giøen og gav tilkiende at hand møder for Haldor Siursen Leigland som og Persohnlig for Rættten Sisterede Sig

1757: 145

og at hand til dette Ting tiid og Stæd haver ved skrifttlig Stefnemaal Ladet indstevne Gitle Haldorsen Leigland for at paahøre eendeel Vidner angaaende Leiglands brug haver været beboet af gamele tiider saavelsom nu, bemelte Stefnemaal Lagde hand i Rætte dat: Giøen d: 16 aprilj indeværende aar som blev oplæst.

Gitle Leigland møtte for Rættten og tilstod at det Producerede Stefnemaal er hannem lovlig forkyndt.

Fuldmægtigen Giøen Producerede til Indragelse udi acten Hr: Fogden Juel[s] attest af 9de Maj 1757, som blev oplæst. Giøen dernæst fremstillede sine Vidner med begier samme maatte afhøres og Eedfæstes.

1te Vidne Hans Vintzensen Hiærtnæs imod 70 aar gl: aflagde Eed og vandt at aaret 1700 Læste hand som Skole Mæster for afdøde Lars Leiglands Børn og {just da} Saag hand af een gammel Dom dog icke den tiid men omtrent 2 aar siden, at gaarden Leigland i gl: tiider har været brugt af 3 opsiddere, den første omprovede tiid nemlig 1700 da blev Leigland brugt af 2de opsiddere hvor af den eene nemlig Lars Joensen var Parternes Mor-Fader, vidnet forklarede ellers at Parternes Mødre {som nu} var nemlig Gitle Leiglands Ingegier Larsdatter og Citantens Kari Larsdatter, hvor af den 1te som ælste er død og den siste som yngste end nu lever, Vidnet Veed og har hørdt at bemelte Stamme Fader som fremmed af andre indløste een andeel udi Leigland, mens hvor stoer eller liden er Deponenten ubekient, Vidnet har aldrig hørdt eller veed andet end at \paa/ Leigland {joe} \aldrig/ har været

{...sæder} {...} mindre end 2 opsiddere og undertiiden 3de, vidnet veed og at Parternes Mor-Fader fra dend tiid Vidnet erindrer beboede een Part udi Leigland, Sluttelig sagde vidnet at gaarden Leigland har som melt været brugt af 3 Mænd, mens aldrig af mindre end 2 opsiddere.

2det Vidne Vintzens {Vintzensen}\Knudsen/ Vindenæs 79 aar gl: aflagde Eed og Provede i ord og Meening eenstemmig med hvis 1te vidne haver udsagt dog med den forskiel at dette vidne icke har til nogen langvarighed eller i tieniste har været paa Leigland, dog med dette tilleg at i førstningen da Lars Leigland kom til gaarden Leigland boede tilligemed Ham paa denne gaard Leigland 2de nemlig Ole og Niels Leigland saa de da vare 3 opsiddere paa Leigland, jae det er og for nogle faae aar siden at der paa Dito gaard vare 3 opsiddere nemlig Mickel Anders og Hans Leigland Ligesom og gaarden seenere har været brugt af andre 3 opsiddere nemlig Citanten, den indstevnte og Ole Leigland.

3de Vidne Christopher Johansen Lille Viig aflagde Eed og Provede, som 79 aar gl:, Eenstemmig med andet Vidne, dog med forskiel at hand ikke af sig Selv erindrer den tiid Lars Ole og Niels beboede Leigland, mens hand har vel hørt saadant sige af andre, havde indted videre at Prove, uden hand til slutning Explicerede at hand erindrer sig vel Lars og Niels beboede Leigland, mens Niels Leigland som af 2det vidne omprovet er erindrer hand icke, eller har haft bekantskab til.

Fuldmægtigen Giøen paa sin Principals veigne var dette under Sorenskriverens Verification beskreven begierende som blev Bevilget.

Hr: Fogden Juel anmeldte at hand paa Justitiens veigne til dette Ting tiid og Stæd haver indkaldet Drengen Hans Johansen og Pigen Marite Kaarsdatter for med hin anden haftte Barn aufling da den 1te nemlig Drengen enda ikke har været til Confirmation

1757: 145b

derom at Lide Dom til straf efter Lov og Forordninger

De indstevnte møtte begge for Rættten og tilstod at [de] til denne tiid og ting har nødt lovlig varsel saaledes som indførdt findes, desligeste at de med hinanden har af skrøbelighed begaaet den paastevnte forseelse og med hinanden haft Legemlig omgiengelse saa at Pigen Marite Kaarsdatter nu befinder sig Svanger og venter sig i Barsel Seng ved Mickels dags tiider førstkommende, Ligesom og Hans Johansen tilstod at hand endnu icke har været til Confirmation.

Paa tilspørgende svarede Laugrættet og Almuen at disse 2de Persohner ej med hinanden ere beslægtede eller nær besvogrede.

Afsagt.

Det er af de indstevnte Lejermaals begiengere Hans Johansen og Marite Kaarsdatter inden Rættten tilstaaet at de med hinanden udi Løsagtighed har haft Legemlig omgiengelse til Barn aufling, saa at den siste {...} er ved Drengen bleven frugtsommelig, thj tilfindes De begge følgelig Lovens 6te Bogs 13de Cap: 1te articul at betale til actor udi Bøder saasom Hand 12 og Hun 6 rdr:, og da det tillige er oplyst ved egen tilstaaelse at Hans Johansen {hermed} endnu icke {har} \er/ Confirmeret udi sin Daabs Pagt, Saa bør De begge des foruden efter den Kongel: allernaadigste Forordning af 2de Septembr: 1745 hensættes til det Bergenske Manuactor Huus for der ½ aar at arbeide. Det paadømte udredes og efterkommes næste Femten Dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under adferd efter Loven.

blev saa læst

een af Hr: Fogden Juel {af} \efter/ Itzige ejer Engel Marckuses begier forfattede fred lysning over gaarden Marckuses skov, dat: 10 Maj 1757.

Paa tilspørgende svarede opsidderen paa Sandahl een Affelt gaard udi Strandvigs skibrede at hand kand aarlig føde paa sin gaard 7 Nøed 6 Faar, Saaer 4 voger, aufler 4 á 6 tønder 48 Læs Høe og inden!! (ingen) anden herlighed end et lidet Silde Fiske.

Paa tilspørgende svarede Almuen at ingen førstebøxler aaret 1756 er falden af Halsnøe Closter gods her i skibredet

videre blev Publiceret

2de af Hr: Kammer raad og forige Foged Andreas Heiberg udstædde forskrivelser og Cautions Breve for oppebørselerne udi Sundhorlehn, de datis 25 Junj 1735 og 29de Martj 1744, hvorved blant andet er sadt til Caution 2de af Hans Engelsen Giøen udstædde Pantte forskrivelser de datis 1te Janvarj 1736 og 14 Maj 1743, hvilcke forskrivelser for saavidt dette skibrede betrefker er læst til Mortification.

Fogden Hr: Andreas Juel, her for dette saavel som forige skibreder, begiærede maatte oplæses den Ham fra Hans Excellence Hr: Stifttbefalings mand von Cicignon tilkomne og ved Waags skibrede i Rættelagde ordre angaaende undersøgelse om de her i skibredet værende Kroe og Vertshuse, og Til hvilcken ende det og har været vedkommende tilkiendegivet at de her paa Tinget kunde være tilstæde for at meddeele den erfordrende underretning om Stædernes beskaffenhed med videre, og da hannem er til ham givet et Previllegium paa et lidet giestgiverie udi Atlevigen i Sævereid fiorden udstæd af den høye øfrighed af dat: 25 Janvarj 1747, til da værende Lieutnant Severin Wintzentz Segelche, Saa i anledning af den høye ordre tilspurdte Fogden Lænsmand med den tilstæde værende

1757: 146

Almue, 1te hvorvidt at dette saa Kaldede Giestgiver Stæd for nærværende tiid bruges og holdes. \Lænsmand med/ Almue Svarede at paa dette saa Kaldede Stæd Atlevigen har ej Særdeles været holdet noget giestgiver eller Kroeholds-Stæd, saasom det med fornødne Huuser ej dertil har været indretted, derimod har nu een nu een anden paa et og andet Stæd under dette Previllegio holdet et lidet øel Sahl og giestgiverlig Friehed, saasom nu for de Reisende igiennem Severeid fiorden paa gaarden Sandahl, {og} i henseende til dette Stæd hvor langt fra Byen maatte ligge, Saa er det 5 Miile, og fra nermeste {Giestgiver} \Kroeholds/ Stæd Qvaløesundet under Rosendahls gods i Ous skibrede 2 Miile, 2det Fogden videre tilspurdte Lænsmand med Almue hvorvidt at enten dette eller et andet Giestgiverie derudi Sævereid Fiorden for de Reisende maatte være fornøden og af hvad aarsage. hertil Lænsmand med Almue Svarede at i henseende til det hidintil \det/ udi Sandahl holdende Giestgiverie, saa var samme for de Reisende her oven i fra Dahlerne aldeles afsides og af vejen. et Giestgiver Stæd maatte de alle sige der i Fiorden for de Reisende at være gandske Fornøden, saasom De naar enten kom fra Bye og Hav, eller og hiemmen fra og vilde til een af ben:te første Stæder, De maatte have et Stæd hvor de ligesom kunde Lande og Havne og i alle paakomende tilfelde have et tilholds Stæd, Saa skulle de ønske at dette Giestgiver Stæd var paa gaarden Sævereid. 3de Fogden i anledning af dette Svar tilspurdte fremdeles, at saasom nu ingen af opsidderne paa gaarden Sævereid nu for Rætten var tilstæde, om de formeente at nogen af Dennem i følge Forordningen paa denne Giestgiver friehed kunde og ville Løse nogen Kongel: Bevilling, naar saa var at Hands Maj:t Frieheden ville tillade, og hvad afgift vel til den Kongel: Cassa deraf var at give, Svarede: den fortieniste som af denne friehed ville falde vil eftter deres skjøen være og blive saa Ringe at deraf lidet skulle blive saavel til at Løse nogen Bevilling som deraf at give nogen besynderlig afgift, thj ald

den fortieniste som deraf kunde have er allene af den Reisende Almue som den vej kand komme, og hvilcken saare lidet kun kand udgiøre, Men skulle noget være saa vilde det i det allerhøyeste blive til 1 á 2 rd: som enten til den Kongel: Cassa eller til Consumptions Forpagter skulle erlegges, men til begge at yde overgaar udgiften fortienisten. herom Fogden Tingsvidne var begierende som blev Bevilget.

dernæst blev læst

et Skiftte Brev forretted eftter Samson Foers 2de Koe!! (Samson Foers 2den kone?) afdøde (ope rum) Slutted paa Foer den 5te aprilj 1757.

Restancen for disse skibreder blev oplæst [og] af ingen modsagt.

og da inted videre ved Tinget var at forrette blev Rættten ophævet.

Anno 1757 Dend 12te Maj blev almindelig Ting holden for Strandebarms skibredes Almue paa gaarden Øfre Waage, og Rættten i Stædets

1757: 146b

Foged Hr: Andreas Juels overværelse betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd: nemlig Lars Nielsen Teigland, Peder Andersen Næss i hands Stæd Peder Johansen Børseim, Torbiørn Torbiørnsen Gousvig, Torckel Nielsen Tangeraas, Anders Giertsen Kiærevig i hands Stæd {Knud Tvedt} \Herlov Skielnæs/, Knud Tvedt, Torckel Iversen Skielnæs og Samson Helgesen ibdm: overværende Lænsmanden med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst den Kongel: Forordning og høy øfrigheds ordre som for Waags skibrede Specificeret er.

Hr: Fogden Juel i anledning af den Ham fra Hr: Stiftbefalingsmanden von Cicignon tilkomne ordre, Ligesaa her som i de forige skibreder, anmeldte at have indkaldet Giestgiverne her i skibredet, til den fornødne og Requirerte eftterretning om Deres Giestgiverier at giøre; og som her i skibredet ikkun befindes [et] Gastgiver Stæd Giermunds havn, Saa var og Ejeren og besidderen af samme Nafnlig Tommes Weiner som anmeldte at hands bem:te paaboende Stæd ligger fra Bergen 7 Miile og fra nærmeste giestgiver Stæd Terøen under Rosenthals gods i Qvindherrets skibrede 1 ¼ Miil, dette giestgiverie er ellers et gandske fornøden Stæd for alle de Reisende som kommer fra De Stæder der ligger {ligger} lenger ind i de der indløbne lange Fiorder sc: det gandske Hardanger District med Strandebarms Præstegield, foruden andre Reisende, besynderlig maae dette Stæd ansees fornøden da det og tillige er et ældgammelt Skydsskiftte Stæd, og hvad sig angaaer afgittten af dette Stæd /: hvorpaa hand haver dend høye øfrigheds Bevilling af 16de Junj 1745 :/ da sagde Tommes Weiner, det Almuen og gestendigede, at hands indkommer er nu saa saare Ringe og fast ingen, at hand ikke for nogen gevinst at vente sig, holder sam/m/e vedlige, Men nu maae vedblive samme fordie det som melt ligger i vej for alle Reisende og et Skydsskiftte Stæd, hvor adskillige Reisende Trette og Matte plejer at Søge for at faae sig een Tørste Drick, og fordi Indkomsterne icke kand stoppe op imod bekostningerne og den megen brydderie og uroe Mand paa et Saadant Stæd haver, har ogsaa bemelte Weiner Søgt og nødt allernaadigst befrielse for nogen aarlig Skatt der af til hands Maj:ts Cassa at Svare, jae det vil hereftter

falde Ham heel tungt og utaalig af Stædet at svare den Consumption Forpagterne hos Ham Kræver, besynderlig, da Forordningen nu saa meget mere har indskrenket den {Næring} Liden Næring derved har været, endelig Sagde Weiner at Giermunds havns verdie for faae aar siden ogsaa meget merckelig er forringet ved det at de Schotske Skibe nu ikke mere som forhen er tillad her paa Havnen at Seigle, hvorved den største at!! (af) giestgiveriets Fordeele afgick. og endelig hvad sig de nye Previlegier

1757: 147

angaar, da sagde hand at inted hands omstændigheder er til for sammes løsning at betale noget, mens var allerunderdanigst forhaabende at hands Maj:t i Naade hannem derfor befrier.

Fogden Hr: Juel i anledning af den ham fra Saug ejerne tilkomne skrivelse, Ligesom i de andre skibreder har indkaldet Saug ejeren!! for at indhente Deres svar og tanker om den Skuur paa deres Sauger som skeer ved at Kløve Huus tømmer stocker i 2de Deelee til 2 stocker, Saug Ejerne vare for dette skibredet alle tilstæde og tilkiende gav, at da!! (de) havde hørdt oplæse den allegerede skrivelse, at De samtlig er af lige Tancker og anmeldte det samme som skrivelsen indeholder og Almuen for Waags skibrede Svaret haver, og hvortil de Refererede Sig, Ligesom og eendeel af dem nogle meere andre mindre har betient sig af saadan skuur blødt for at Minagere deres Skove og for {at} ved den lejlighed end mere at kunde tiene Bergens Byes indbyggere, som mueligens ellers i desens mangel kunde komme at mangle paa Tøm/m/er og Skovene Ruineret.

Paa Fogdens anmeldelse i følge af Rentte Kammerets anteignelse paa hands for aaret 1755 allerunderdanigst aflagde Reignskab, og eftter Indkaldelse, var Samtlig Saug ejerne tilstæde her af skibredet og tilkiende gav, eftter at anteignelse posten dennem var forelæst, at de een gang har aflagt deres Eedelige angivelse for den af Dennem 1755 haftte skuur hvortil de end nu holder sig, og haabede at det dermed vil være nock, og De icke imponeres at Misbruge, deres Saligheds Eed, saa deres og forige Almuers Svar blev eenstemmig.

Fogden Hr: Andreas Juel tilspurdte Samtlig Almuen om hvad Træ last Sorter af Huus tøm/m/er og Videre her hugges, samt af hvad lengde og tyckelse, hvortil Lænsmand og Almue Svarede at af de faae og smaae Skove her findes Hugges til Huusfornødenhed Saugtømmer af 4, 5 á 6 al: lengde og 7, 8 á 9 tom/m/ers tyckelse, og andre Last Sorter bliver her icke hugne.

Heine Johansen Børseim fremviste dernæst udi Rætten netto 14 rdr: hands Myntling Jørond Hansdatter Siusæter tilhørig, med forspørsel om nogen same for heel eller halv Rentte ville modtage, Mens som ingen der til melte sig blev pengene hannem forseiglet tilbageleveret.

hvornæst blev læst,

1te et Skiøde udstæd af Johan Joensen fra Bergen til Peder Jansen paa 1 pd: 14 ½ Mrk: Smør i gaarden Børseim, for 24 rd: dat: 26 aprilj 1757.

2det Hr: Marchers Bøxel Seddel til Peder Henricksen paa 1 huud i gaarden Traae, in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 18 aprilj 1757.

3de Hr: Marchers bøxel Seddel til Samson Samsonsens paa 2 Løber Smør i Traae, in duplo med Lejlendings Revers dat: 14 febr: 1757.

4de Skiftte Brevet eftter Dordi Knudsdatter Tveidt Sluttet dend 4 febr: 1757, som udviste at Sterfboets ejendom i Tvedt er 2 pd: 12 Mrk: [Smør] $\frac{3}{4}$ huud for 87 rd:, som er paalodnet

Enckemanden Peder Baarsen og udi gaarden Ohme 1 pd: 3 Mrk: Smør ½ huud som er tillagt Sønnen Knud Pedersen for 45 rd:

Procurator Hans Waage var tilstæde i Rættten og foregav at hand møder for Peder Toftechalven af Schonevig

1757: 147b

skibrede, og at bemelte Peder Toftekalven til dette Ting tiid og Stæd har været foraarsaget at indkalde Broderen Johannes Nærnæs som den der indesidder med een Deres afdøde Søster Malene Pedersdatters Arfve Capital, til at betale hannem af samme Arf hvis paa hannem efter Loven falde kand med videre hans paastand hand inden Sagens endskab agter at paastaae, endelig til at erstatte hannem alle paa denne Sag anvente omckostninger skadesløs.

Paa den indstevnte Johannes Pedersen Nærnæses veigne møtte Procurator Hans Giøen [som] vedtog lovlig Stefnemaal, udi det øfrige ville hand afvarte Sagens Videre fremgang, for ellers at oplyse Rættten i Rætte lagde Comparenten een Contract dat: 1te Maj 1747 og Tinglyst d: 16 Dito samme aar som blev oplæst

Contra Partens Fuldmægtig declarerede at hands afdøde Søsters Daarlighed gav hende iblant andre Daarlige og det indfald at i hvor meget hands \Principal/ bemøede sig med at beholde hende hos sig paa Værnæss, maatte hand dog naar hun dan og van var hos Ham enten tillade hende at Reise til hendes føde gaard Linge igien eller sette hende i Bolt og Jern, hvortil hand merckede at aarsagen bestod derudi at hun var fød og opfød paa gaarden Linge og der vel kient, mens fremmed for Nærnæs saa at hun kunde vel trives paa det første men icke paa det siste Stæd, og da Comparentens Principal Johannes Nærnæs merckede umueligheden at beholde hende, saa for at hun icke skulle mangle noget af det nødtøftige, overtalede hand sin Søsters Mand Omund Sverkesen Linge, imod betaling og paa sine veigne at forsørge hende, og at det sig Saaledes forholder samt at Omund Linge haver nødt hos Ham omaccorderet betaling for det hand har haftt Mallene Pedersdatter i sit Huus og Brød, item at ben:te Søsters Venner Selv overtalte Ham, at tage Dito Søster som ingen ville have udi sit forsvar, derom ventede hand nu Omund Linge som nu er ved Rættten tilstæde, og som desuden er een Virckelig Arfving efter Malene Pedersdatter hands Declaration, om noget efter hende var at arfve, giver Rættten {Rættten} ved Declaration fuldstendigere oplysning.

Omund Linge som sagde sig at have til ægte afdøde Malene Pedersdatters fuld Søster Replicerede at hand icke haver forlanget enten Arf eller Skiftte efter Malene Pedersdatter, thj hand og øfrige Søskende overtalte Selve Johannes Nærnæs at modtage hende som Daarlig til livs forsorg paa den Condition at hand og de skulle være fornøyet og have ingen Pretentioner til hin anden, hvad enten hun levede saa lenge at Arfven langt fra icke imod hendes

1757: 148

underholdning kunde tilstrecke, eller at hendes dødsfald skeede saa hastig at af arfven kunde være dem noget beholden, end videre tilstod Omund Linge 1te at Citanten Peder Toftechalven som har underskrevet den i Rætttelagde Contract, den tiid sam/m/e blev underskrevet var over sin Fuldmyndige aar jae omtrent 27 aar gl., 2det at Johannes Nærnæs haver betalt Comparenten efter Deres accord alt hvis Comparenten paa hende haver udkostet, thj hos andre end Ham og Johannes Nærnæs haver hun icke efter Citanten skeede!!, ej haftt noget ophold, 3de at Malene Pedersdatters Daarlighed var saa stoer og hendes Kræfter saa Ringe at hun icke kunde ved minste Huus gierning eller andet arbeide fortiene enten Daglig føde eller Klæder og for det 4de at hendes Arfve Midler ej bestod i mere end lidet over 20 rd: saa at Comparenten icke finder minste billighed udi, at enten hand

Selv eller Citanten eller nogen anden af hendes Søskende, skulle efter hende fordre nogen arf,

Citantens Fuldmægtig begierede Sagen opsadt til næste \Ting/ paa det hand imidlertid kand melde sin Principal hvad Passeret er og for at indkomme med yderligere beviis i Sagen.

Eragted

med Sagen beroer til næste Ting.

Dernæst blev læst.

1te Bøxel Seddelen udstød af Johannes Børsem til Ole Mickelsen paa 3 Spand Smør i Eechenæs dat: 12 Maj 1757 med Lejlendings Revers.

2det Encken Giertrud Larsdatter Tvedts Skiøde paa 1 pd: Smør i Tvedt til Peder Engelsen, for 24 rd: dat: 7 Martj 1757

Formedelst aftenens paakom/m/e blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var den 13de Maj blev Rættten med forbem:te Laugrætt atter Sadt paa forbemelte Tingstæd øfre Waage.

Hans Zakariesen Furhofde i rætte æskede Sagen imod sin Naboe Peder Furhofde ærrørige Skiolds ord betreffende.

Peder Furhofde møtte og for Rættten tilstæde.

hvornæst begge Parterne tilkiendegav at de ved Andres mellehandling og egen tilskyndelse i Dag er bleven saaledes foreenede, at de i Sagen ergangne Stefnemaale saavelsom alle derudi omprovede og af ubesindig hastighed faldne ord ikke skal skade nogen af Dennem paa Persohn eller ære, mens, samme, hvilke de fortryder at være talte skal herefter Passere som utalte døde og Krafttesløse, og til et Beviis om at de paa begge sider fortryder overiilelsen vil de hver for Sig ej allene betale til Sognets Fattig Commission {hver} 4 Mrk: Mens end og vedtager at om de herefter skulle mod hinanden Tentere noget hvoraf Bøder burde udredes, da skal samme Bøder Reignes den eller de skyldige til ansvar dobbelt imod hvad ellers Lov giver anledning til, Sluttelig Submitterede de Sagen under Dom paa den maade at deres tilfødte forening ved samme maatte Confirmeres.

Afsagt.

Som det hvoraf Sagen har sin herreisning oplyses af de fødte vidner at bestaae meere udi Particulair had end fornødenhed, er det og

1757: 148b

Rætt at de begge bør straffes, Mens da begges forseelse er maadelig, henseende til omstændighederne, forbliver det den Mulct af 4 Mrk: for eenhver af Parterne Hans og Peder Furhofde, og det til Sognets Fattig Cassa, Ligesom og Deres egen declaration om Dobbelte Bøders udredsel for de forseelser i eftertiiden uventeligen maatte forekomme, skal ved Magt standne!! det udlovede sc: 4 Mrk: pro Persona betaler vedkommende 15ten Dage efter denne Doms lovlige forkyndelse under lovlig adferd.

Anders Gierdrum i rætte æskede Sagen imod Peder Furhofde ærrørige ord betreffende,

Peder Furhofde møtte for Rættten og declarerede at hand indted haver uden alt ære og godt at Sige paa Citanten og om hand skulle have talt noget til hands fornemelse, som hand icke har haftt aarsage til, fortryder hand det hiertelig og beder Citanten om forladelse.

Parterne blev da efter saadan declaration med hinanden ved Haanderbaand saaledes foreenede at Peder Furhofde til Citanten betaler ham de paa Sagen anvente bekostninger, og

Sagen derefter aldeles ophævet, saa at ingen paa enten af siderne efterdags noget hos den anden haver at Pretendere, og at de udtalte ord ikke skal komme Citanten paa hands ære gode Nafn og Rygte til minste forkleinelse, mens skal som utalte døde og Magtesløse ansees, hvormed Sagen blev bielagt.

derefter blev læst

Hr: Marchers bøxel Brev paa 3 Spand Smør ½ huud i Dybsland til Syver Arnesen dat: 9de Martj 1757.

2det et Mageskifte Brev under Johannes Netteland og Niels Grønnevigs Haand angaaende deris Parter i Lie og Gaate dat: 12 Maj 1757.

For Rættten fremstillede sig Procurator Hans Giøen og gav til kiende at hand møder paa Citanten Iver Torbiørnsens veigne, der udi Rætte æskede Den tilforn paastevnte og udsadte Sag imellem Citanten bemelte Iver Torbiørnsen og hands Naboe Steen Iversen Rørvig betreffende een overbøxel Rætt som skal være Toe Tredie parter af ½ Løb Smør udi Steen Iversens brug beliggende, og som Contra Parten nu til dette Ting haver formeret Sagen med Contra Stefnemaal saa ville hand formode at Contra Partens Fuldmægtig Procurator Hans Waage i Rætte kommer med hvis hand paa sin Principals veigne kand have at i Rætte føre.

For Rættten fremstillede sig Procurator Hans Waage og gav tilkiende at hand havde udstæd Contra Stefnemaal, mens som Contra Citanten har lagt Stefnemaalet hiemme, for sam/m/e nødsages hand at begiere Sagen udsadt til næste Ting til at hand kand belegge Sagen med Contra Stefnemaal hvornæst hand vil forvente Rettens biefald.

Fuldmægtigen Giøen lod tilføre at hand ej

1757: 149

tilfulde kunde forundre sig over Procurator Hans Waages tilførsel og urimelige declaration, der ickun hensigter til ophold tiids spille og omckostning, altsaa Protesterede hand imod bemelte Procurator Hans Waages paastand, i at faae opsettelse lenger i denne Sag, men ville formode at Rættten paalegger Procurator Hans Waage at i Rættelegge hvis hand paa sin Principals Siide kand have at fremføre.

Procurator Waage hertil svarede at den indstevnte Steen Rørvig icke har været Lovlig indvarslet til dette Ting og Stæd at udi Rætte komme med nogen Documenter og beviisligheder, hvornæst hand er begierende Sagen udsadt til den bliver Lovlig indstevnt.

Giøen lod tilføre at som Sagen ej af Citanten er med Stefnemaal anlagt imod Contra Parten, er af den aarsage at da Sagen faldt i Rætte paa seeniste holdte Høste-Ting blev der da af begge Parternes Fuldmægtiger begieret anstand i Sagen som da skeede for tiidens Knaphed skyld, altsaa faldt det af sig Selv at Citanten ej havde nødig at Stefne paa Sagen til dette Ting, udi det øfrige vedblev hand sin forige paastand.

Eragted.

Da Contra \Partens/ Fuldmægtig beraaber sig paa at Stefne Contra i Sagen, jae end og til dette ting skal have Contra Stefnet Citanten ved skrifttlig Stefnemaal, som icke har været modsagt, mens af Citantens Fuldmægtig \Selv/ declareret, Saa kunde Rættten icke nægte den forlangte udsættelse, som saaledes til næste Ting bevilges, da det vil tilkomme Contra Parten med hands paaberaabte Stefnemaal og intenderede beviisligheder at fremkomme.

Fogden dernæst fremviiste derefter een Specification over det affelte gods udi dette skibrede og hvorhos Almuen og opsidderne paa Dito affelte gaarder gjorde sin forklaring hvormeget paa deres gaarder nærværende tiid kand fødes aufles etc: saaledes som paa den forfattede Specification udi de dertil opdragne Rubriqver er inden bleven anførdt.

Paa dette skibredes Halsnøe Closters gods er dette aar 1756 ingen første bøkler falden, hvilcket blev svaret af Almuen paa den qvestion for dennem blev fremsadt.

Paa videre tilspørgende svarede Almuen at ingen Bonde Sønner dette aar 1756 har været Ledige; men eenhver i følge Forordningen i stadig tieniste.

Restancen blev dernæst forelæst Almuen og fandtes af beløb til 243 rd: 4 Mrk: 7 s.; samt af ingen modsagt.

Fordie det inted ved dette skibrede var at Forrette blev Rættten ophævet

Anno 1757 Dend 14de Maj blev Rættten til almindelig Ting Sadt og betient paa gaarden Waage for Qvindherrets skibredes Almue, og Rættten i Stædets Foged Hr: Andreas Juels overværelse betient med efterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd Hans Vaage, Søfren Møcklebust, Herløv Skielnæs, Baar Tvedt, Christian Lande, Jørgen Haavig, Iver Helvigen, og Knud Tvedt overværende den Meenige Tingsøgende Almue.

Hvornæst Allerunderdanigst og underdanig blev læst den Kongel: Forordning og den høye øfrigheds ordres som paa Waags skibrede er anført.

Paa Fogdens tilspørgende angaaende Huus tømmer skuuren, om de Eedelige angivelser og om Træelast Sorterne samt de flere Tings vidner som blev Examineret Svarede denne Almue eenstemmig med Strandebarms Almue.

Paa Fogdens videre tilspørgende Svarede Almuen at af Halsnøe Closter gods i dette skibrede 1756 er bortbøxlet i Stor Eche ½ Løb Smør ½ huud, hvortil ingen Særdelis herlighed findes som kunde anledige til nogen forhøyelse i første bøkelen.

1757: 149b

Videre blev af Fogden Almuen tilkiendegivet hvad underretning som om Giestgiver Stæder Kroe og Værtshuuse, er Reqvireret, i hvilcken anledning den tilstædeværende Almue anmeldte, her i skibredet icke flere saadanne Stæder findes uden allene Terøen som ligger under Rosenthals gods og Ejers og beboes af Hr: Bircke Dommer Lamberg, og som hand icke var tilstæde, saa viste icke Almuen om Stædet at giøre anden forklaring, end at det dermed Er af samme beskaffenhed som {med} \om/ Giermundshavn forklaret er, saa at deres forklaring om Stædets fornødenhed og at Ejeren havde Søgt befrielse for Skatt deraf at svare, blev gandske Eenstemmig med hvis om Dito Giermundshavn er andført.

hvornæst blev læst

1te Ole Lille Hougen og Gulbrand Nedre Vaages Skiøde til Jørgen Johansen paa 1 Løb 1 pd: 12 Mrk: Smør for 117 rd.; dat: 9 Martj 1757.

2det Jørgen Haavigs Pantte Obligation stoer 100 rd: til Baar Gitlesen Østefjord imod forpantning i gaarden Haavig dat: 13 Maj 1757

3de Lars Larsen Sundes Skiøde til Johannes Larsen paa 2 pd: 3 13/16 Mrk:r Smør 1/3 huud i gaarden Sunde for 46 rd: dat: 10 Martj 1747.

Fogden Hr: Andreas Juel tilkiendegav dernæst at som den Dannemand Hactor Joensen Fugleberg seeniste Høste Ting den 12te Novbr: 1756, formedelst begangne Lejermaals forseelse i sit ægteskab, er tilfunden at betale Dobbelte Lejermaals Bøder tilligemed 10de Parten af hands hoved lod, som efter holdte Forretning beløb {til 7 rd: 2 Mrk: 11 s:} nemlig hands halve Boe til 7 rd: 2 Mrk: 11 s:, Saa havde Fogden Ladet for hannem den 11te Janvarj næstl: forkynde den Doms Afsigt som hand nu i Rætten anviiste og som hand ville have dette forventende Tingsvidne vedhæfted, jae end og ved samme forkyndelse fordret hos Hannem hvis paa samme Doms fyldest giørelse Ræstede, anmeldte derhos at de 7 rd: 2 Mrk: 11 s:, tilligemed 1 rd: 3 Mrk: 5 s: til afdrag paa Bøderne eller udi Aftigning!! (Aftigning?), tilsammen 9 rdr: af bem:te Hactor Jonsen forhen er betalt, Mens ved den nu som melt seenere skeede paafordring om det Resterende har den skyldige svaret at hands omstændigheder Sandferdig er saa Ringe at hand paa ingen maade kand tilvejebringe meere dertil end som melt de betalte 9 rd:, og skulle Hannem affordres mere da saag hand \sig/ ikke i stand lengere at vedblive den Ham tilfæstede Halsnøe Closter {gods} Jord Fugleberg, Men maatte forlade samme og med Koene og smaae Børn gaae ud paa en bar Houv.

Bemelte Hactor Jonsen Fugleberg var og nu for Rætten tilstæde og beklagede offentlig inden Rætten det samme som hand forhen haver udladt sig med, og derhos nu ville udbede Sig Laugrætted og den Samtlige Almues Svar om det og icke Saaledes i Sandhed forholder Sig som anført er.

Hvortil Almuen Eenstemmig Svarede at Hactor Fuglebergs beklagelige anmeldelse om hands armod og Fattig\dom/ er saa Sandferdig og overeenskommer saa med hands omstændigheder at inted derudi kand indvendes, jae Almuen sagde ydermere at hand aldellis icke taaler uden yderste \Ruin/ af disse Bøder at betale een skilling {videre} end sige mere, og ønskede alle hiertelig efter at hand for videre betaling, som hand ikke Magter, maatte forskaanes.

der næst blev læst

til Mortification den forskrivelse hvorudi indraget er een obligation udstæd af L...ts(?) Fiosne til Hr: Kammer raad Heiberg, hvilcken forskrivelse er hannem fra Kammeret tilbageleveret.

1757: 150

Som indted videre ved dette Ting var at forrette blev Rætten for dette skibrede ophævet.

Anno 1757 dend 7de Junj blev efter udsættelse fra næstl: 9de Maj, samt efter forfløttelse fra Tingstædet gaarden Giøen her i skibredet, Rætten atter Sadt og betient paa aastæden gaarden Særvold udi Strandvigs skibrede, og Rætten betient med det Selv samme Laugrætt som seeniste Session udi Sagen imellem Hr: Consistorial Raad Gielmeyden Contra Encken Barbroe Aakre, besad Rætten, undtagen at Ole Endresen Aakre nu sidder i stæden for Hans Hansen Lille Vig.

Procurator Giøen paa Hr: Consistorial Raad Gielmeydens veigne møtte for Rætten og gav til kiende at hand paa sin Principals veigne haver ladet indstevne een deel Vidner, Men førend hand samme Vidner for Rætten ville fremstille vilde hand have tilspurdt den indstevnte Encke Barbroe Nielsdatter Aakre tilligemed hendes antagne Laugværge Velædle og Velærværdige Hr: Hans Astrop om de ikke godvillig og uden Videre Vidners førelse, fra Sig ville lade udskifte af det Bøestøcke Næsset Kaldet, for saavidt Præsteboelets gods udi

Særvold som nu bruges af Encken Aakres tilhørende Part, kand tilkomme, udi det øfrige ville Comparenten formode at alle og eenhver nøye Lader være sig angelegen at Kongens gods som Særvold er, icke lider nogen Skaar eller afgang, hvor om alt hand ville forvente Deres Svar.

Hr: Hans Astrop paa Encken Barbroe Aackres veigne skiønnede efter Samtale med de indstevnte vidner at eendeel udi det omtvistede Næss skulle tilhøre gaarden Særvold, thj declarerede hand at i proportion med gaardsparten i Aachre som Encken tilforn beboer, frievilligen maatte uddeeles een Tredie deel af bem:te Næss som {E} og saa vidt Encken derudi hidintil har brugt endskiønt {Procurator} det var een skiult Sag hvor enten dette omtvistede Marcke støcke tilhører Aachre eller Særvold, saasom de allerede førde vidner ej har kundet give nogen oplysning derom.

Fuldmægtigen Giøen paa Citantens veigne lod dernæst tilføre at fordie det fast vil blive umuelig at oplyse ved noget vidnes udsigende hvad anpart Særvold tilkommer udi Næsset, just fordie det alletider eller i det minste een temlig!! (temmelig) lang tiid har været brugt under Aachre, saa ville Comparenten paa sin Principals veigne antage Hr: Astropes gjorde proposition om deele, dog Saaledes at til Særvold bliver henlagt een fuld 3de part af alt det Encken for nærværende tiid bruger i Næsset, Thj var hand derfor ærbødigst begierende at Rættens behageligst vil tage dette omtvistede Støcke Marck og Engebøe udi nye øyesium og deraf til deele eenhver gaardepart hvad Rætt er og hvad paa eenhver gaard i proportion af Deres størrelse kand tilkomme, hvorefter hand nermere vil Slutte Sagen til Doms.

I anledning af den fra begge Parters Siide næst forhen Protocollen tilførde Proposition som er antagen til een foreening forsaauidt det omtvistede støcke Engebøe Næsset Kaldet betreffer, begav Rættens sig tilligemed begge Parter, atter ud paa aastæden det omtvistede Næsset Kaldet, og for da at udfinde hvad andeel Mensal godset i Særvold udi Dito Næsset billigst og i proporsion af Aachres og Særvolds skyld efter den proponerede foreening tilkommer, opmaalede Rættens først ved Snor alt hvis Encken Barbroe Aachre til dato har brugt i Næsset, efter at samme paa alle Siider udi omkringboende og angrensede Naboers overværelse, Rigtig var udviist, og blev da derefter samme Engebøe, som strecker sig langs med den imellem Aachre og Særvold Rindende Elv om i Nord og Søer, af Rættens deeleet udi 2de parter, sc: til Aachre den 2/3 part og til Særvold

1757: 150b

den øfrige 1/3 deel part, hvilcket bliver een Lovlig proporsion imellem disse Parter, skiønt Enckens anpart i Aackre har 6 Mrk: Smør meere end 2/3 parten af Skatte og Landskylden udi hendes anparter i Aachre og Særvold tilsammenlagt, thj ved begranskning fandt Rættens at paa den part som nu bliver henlagt til Selvejer godset i Aachre var bedre græs bund end paa den øfrige til Særvold Destinerede Part, Saa at forskiellen imellem gaardeparternes skyld, og den Deference der er befunden i Engelandets egentlige bonitet, kand Validere imod hin anden, og efter at Rættens Saaledes havde skiønnet og ved begranskningen hæfted sig til hvor Deeleet af dette Næsset Kaldet imellem Aachre og Særvold skal være, blev dernæst først nedsadt 3de Merckesteene med Kuld og Næver underlagt forsiunet eenhver med sine 2de hossadte side Steener eller Vidner, saasom een tedt an udi den væstre kandt af Elven eller een deraf ingaaende Vandkiile, den anden omtrent midt i Næsset ungefær udi væst Nord væst fra den første og den 3de ilige Linie om under een Ager Reen hvor de andre opsiddere paa Aachre Deres anparter modstøder, for Ræsten blev Sonden for disse Merckesteene afdeeleet ved nedsadte Pæler denne part som Særvold efterdags \skal/ tilhøre og det {udi} som melt udi vedkommende Naboers overværelse og med Deres Samtycke, og bliver da efter saadan udsteening og Rættens skiøn herefter til Regul og Rettesnor, at Særvolds Mensal gods som Encken nu bruger beholder Engelandet som Ligger paa den Sydvestre Siide – og Enckens

brugende Part i Aachre paa den Nordøstre kandt – af disse som melt nedsadte 3de Mercke Steene, jae det støcke som er tredeelt Dito Mensal gods i Særvold bliver altsaa paa alle sider indheignet af de nedsadte Marcke steene og Pæler.

Procurator Giøen til slutning ville da Slutte Sagen fra sin Siide og Refererede Sig til sin ved Sagens forige og seeniste Session gjorde paastand til Doms, med dette tilleg at forsaavidt det omtvistede støcke Engebøe Næsset kaldet, betreffer, da havde Comparenten indted i den henseende videre at paastaae end at den ved Rættten i Dag skeede deeling og udsteening ved endelig Dom i Sagen bliver Stadfæsted, og for Ræsten i alt holdt sig til sit forige, under Doms paastand.

Hr: Hans Astrop som Laugværge dernæst og udi anledning af hvis Protocollen er tilførdt, fandt sig fremdeles fornøyet med /: for vidtløfttge Disputter at forekomme :/ at den i dag skee[de] deeling udi Næsset bliver ved Dom Stadfæsted, Mens hand maatte derhos næst at Referere sig til hvis forhen udi Sagen fra Encken Barbroe Aakres Side er ind kommet, anmelde at da Encken nu ved den gjorde tilstaaelse om Deelingen udi Næsset har viist sig saa føyelig at hun end og har overdraget til Mensal godset udi Aachre et anseelig støcke Jord {som} skiønt hun icke nogensinde har viist eller tenckt andet end at samme eene var Aachre underliggende, Ligesom hun og lenge førend denne Sag kom i Rætte havde stillet

1757: 151

Suffisant Caution for ald den brøstfeldigheds istandsættelse som paa denne gaard Særvolds Huuse maatte befindes, Saa formeente Comparenten at Processen er Encken gandske uskyldig paaførdt, og havde den fortroelighed til denne ærede Rætt at hende icke /: som Citantens Fuldmægtig har paastaaet :/ bliver aftvinget, eller hun tildømt omkostningers tilsvær, som ville blive imod ald lovbillighed.

Procurator Giøen kunde ej andet end forundre sig over Laugværgens tilførsel i det hand ville paastaae at Encken bør blive befriet for denne Processes omkostning, da det er alle og eenhver bekient at Encken og hendes havende Mænd haver Ladet de her paa gaarden værende Huuse nedfalde, jae og det som var tienligt til gaarden Aachre henfløtted, altsaa Protesterede Comparenten imod den af Hr: Astrop gjorde declaration, at den ej maae komme hands Principal til nogen Last, for saavidt omkostningerne er betreffende, udi det øfrige Refererede hand sig til sit forige.

Eragted.

Formedelst \afttenens paakome og/ tiidens korthed da andre berammede Forretninger er saa nær forhaanden, kand Rættten icke denne sinde see sin tiid til at igiennemgaae det meget udi denne Sag er ind kommet og Protocolleret, hvorfore Sagen optages til Doms til næst anstundende Høste Ting som holdes skal for dette Strandvigske skibrede, da og Parterne haver at møde for endelig Dom i Sagen at paahøre.

Anno 1757 d: 13de Junj blev almindel: Skatte og Sage Ting holdet paa Gielmervigen udi Skaanevigs Præstegield for Schaanevigs Skibrede Læhnets og Halsnøe Closters Gods, og Retten betient med eftterskr: 8te Eedsorne Laug Rettes Mænd Hans Molnæs, Torgier Rafdal, Peder Siøhus, Peder Læchnæs, Niels Tiella, Ole Tielflaat, Syver og Lars Tungesvig. Og det udi ofverværelse af Kongl: Maj:ts Foged Welædle Andreas Juel med Menige Tingsøgende Almue.

Hvornest Allerunderdanigst og underdanig bleve Læste De paa nest forige i dette Sorenskriverie i indeværende Aars Somer Ting (her udi Districtet) Publicerede Kongl: Anordninger Saavel som den Høye Øfrigheds Foranstaltninger.

Fogden Hr: Juel anviste udi Retten Stædets Sogne Præst Hr: Hendrich Opdahl Celii Besværingsskrift under 25de Martj 1757 til Hans Excellence Hr: Stiftbefallingsmand von Cicignon og Biscopen angaaende Holmedals og Skaanevigs Annexer Deres Slætte opførsel henseende til Hands Præstelige Rettigheder Hvorhos da Velben:te Hr: Foged udi Anledning af den Høye Øfrigheds Ordre gjorde den Advarsel til dito 2de Annexers Almuer at Hands Nidkierhed eller Andre Ting ei for eftertiden maatte bevæge nogen som Delagtig gøres udi det Hellige Nadverens Sacramente at efterleve Deres som underSaaters Pligt i at offre Ham \aarl:/ hver af de 3de Stoere Høytiider een Saadan gave foruden Bøndernes offer Skieppe, som kand efter billighed og enhvers

1757: 151b

Omstændigheder ansees billig paa det Hand uden Suk Kand usvigelig fremdeles gjøre Sit Embede i Særdeleshed med Skolevæsenet for hvis paadrivelse unge og gamle Skal have Rosolveret!! (Resolvet) for fra same at Entlediges \ej/ at offre Velben:te Sogne Præst saa meget Hands Forfædre har nødt, Fogden Lagde og dette dertil at dersom ei forestaaende Mindelige Advarsel ei vil hielpe, Almuen gamle og unge da kand vente at et Middel udfindes for Videre uleilighed og disputer imellem Præst og Sogne Folck at forekom/m/e, Og det paa den maade at Bønder og Husmænd med Deres qvinder Saavel som alle øfrige der har været \og gaar/ til Guds Bord Vorder foreskrevet hvad hver for Sig aarl: hver Offer Dag Deres Sogne Præst bør være Pligtig udi Offer at yde.

Dernest blev publiceret

Tollef Haldorsen Heglands Skiøde Brev af 15de Novbr: 1756 til Corporal Torkel Joensen Sloke paa 2 Pund 18 Mrk: Smør udi gaarden Hegland for 36 rdr:

Videre blev til

Mortification læst Ole Wikes Obligation til Ole Olsen Waagen Stoer 60 rdr: Dateret 7de Decbr: 1752 hvilken Sum til Creditor er betalt d: 23 Januarj 1757.

Videre blev læst

Ole Ericksen Wikes Pandte Brev til Hr: Forvalter Søfren Elkier Stoer 112 rdr: for hvilken Sum den Sidste er Sadt udi underPant og Forsickring 1 Løb \2 Pund/ Smør som er gaarden Wika dat: 24 Januarj 1757.

Ole Silde hafver Til dette Ting Muntl: Ladet indstefne Erick Tvedt fordie hand hafver Soldt een Hæst for 17 rdr: hvoraf den Siste dog ei eiede mere end halfningen og Citanten den anden halfning som Citanten af forige Eier Tollef Qvam Sig har tilforhandlet, Mens Erick Tvedt Siden ei til Citanten har villet aflagt mindste Rigtighed for derom at paahøre Vidner og taale Dom til halfningen af Hæstens udsahl dens betaling og Processens omkostnings Erstatelse Endelig er Og ern:te Tollef Qvam som nu boer i Etne Præstegield Stefnit til dette Ting at gjøre udi Sagen til dens Oplysning Sin udførlige Forklaring.

Af De indstefnte Erick Tvedt og Tollef Qvam mødte ingen efter paraab Thj førde Citanten Stefne Vidnerne Baar Axland og Arne Ebne der ved Eed bekræftede at de i denne Sag Saaledes som ofven anførdt hafver Stefnit Saasom Erick Tvedt ofver 14ten Dage og Tollef Qvam for ofver 3 uger mens ei een Maaned Siden, og

1757: 152

Det for hver Deres Boepæl, til same tiid og Stæd har De og Stefned under Falsmaal at møde til Provs aflæg Tord og Jakob Eckreim.

Af Vidnerne mødte ingen efter paraab.

Citanten bad om Laugdag

Paa Dommerens Spørsmaal Svarede Citanten at de anførte Vidner er ei af dette, mens Etne Præstegield.

Eragted

Erick Tvedt som Lovl: Stefned gifves Laugdag til næste Ting at møde paa dette Schaanevigsche Tingstæd Gielmervig med tilsvær i denne Sag.

Lars Mathiasen Ebne hafver til dette Ting, Tiid og Stæd Muntl: ladet indstefne Naboen Johannes Søndre Ebne fordie Hand ei allene Siden Sin ankomst 14 aar Siden til gaarden Ebne har nægted at betale Citanten aarlig 1 Waag Borck for det græs som imidlertid er voxet paa og udi Citantens gaard Mit Ebnes frelste eene Eiendom Træet Kaldet som Tvert oven for dito Contra Partes Johannes Ebnes Engebøe er beliggende, Mens end og fordie Hand Neml: Johannes Ebne nestl: aar for Juel udi mer berørte Citantens Eiendom Træet har begaaet Hugst, derom at anhøre Prov og Taale Dom til Citantens Eiendoms Conservation og den indstefntes undgiældelse efter Lov og Forordninger item til Processens Omkostningers Erstatelse Endelig er og til Vidner indkaldet under Falsmaal eftterskr: Vidner sc: Ole Borkenæs, Christie Nord Ebne og Ingerie Eide.

Johannes Ebne mødte ei, Mens Vidnerne vare tilstæde.

Endelig declarerede Citanten at Hand foruden ofvenanførte iligemaade til dette Ting ligesaa Muntl: hafver indstefnt Johannes Ebne fordie Hand til de forige som melt paa-ankede Forurettelser har næstl: Hellig Tre Kongers Aften lagt den: at da Citanten af Træet hafde hugget og til Johannes Ebnes Leiemaals Eiendom eller grund hiemkiørt et Læss LøvTræer, Entledigede Johannes Ebne Citantens Hæst fra ern:te Vede Læss i det Hand baade Spente eller Skilte Hæsten fra Draatterne derfra Saa og bemægtigede Sig Sælen Citanten tilhørig som laag paa Citantens Hæst, hvilken Sæle Johannes hiembragte og lagde udi Sin Kielder.

Stefne Vidnerne Bøygde Lænsmanden Christopher Gielmervigen og Niels Taraldsøen bekræftede ved Eed at De ofver 14 Dage Siden i denne Sag Lovl: for Johannes Ebnes Boepæl hafver Stefned Han/n/em dog ei anderledes end just fordie Hand udi Citantens Eiendom har begaaet Skovhugst paa ben:te Stæd Træet Kaldet, derom at anhøre Prov og Taale Dom til Erstatnings Erlæggelse for Skov Skaden og Processens Omkostninger

Citanten fremstillede

1757: 152b

Sine Vidner med begiær Sam/m/e maatte afhøres

Ite Vidne Ole Tjærandsen Borkenæs forklarede at Hand baade har hørt af Forældre og Selv veed som den der er opfød i Schaanevigs Sogn, at den omtvistede Løv Skov og Engebond Kaldet Træet fra umindelig Tiid har tilhørdt den gaard Mit Ebne Citanten Lars Mathiesen nu beboer, at og Engebonden nu paa een tiid har været brugt af Sør Ebnes opsidder indstefnte Johannes Jobsens \Fader/ kom/m/er deraf at Citanten Lars Mathiesens Mor Broder Mons Larsen som besad gaarden Sandvigen her i Sognet og tillige Eiede Mit Ebne imod Kiendelse forlæhnede den indstefnte Johannes Ebnes Fader Job Ebne Rum tiid af omtrent 25 aar Siden at betiene Sig af det græs eller Høe som aarl: voxte paa ben:te Mit Ebnes nu omtvistede Eiendom Træet.

2det Vidne Christie Nord Ebne gl: ofver 70 aar aflagde Eed og vandt i alt som første Vidne.

det 3de Inger Syversdatter aflagde Eed og vant ligesom de 2de første med tilleg at Hendes Sal: Mand Olver Mit Ebne oprøddede og optog samt til Sin gaard Mit Ebne indheignede langt ofver 40 aar Siden til Eiendom det omtvistede Træet af Mit og Sør Ebnes fællets Eiendom, imod at Job Ebne Contra Partens Fader forhen af Mit og Sør Ebnes fællets Eiendom hafde i hiemhagen Ind taget een Anpart som end nu udisputerlig følger Contra Parten.

Citanten hafde ej flere Vidner at føre.

Eragted

Johanes Ebne gifves Laug dag til næste Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Formedelst det er langt hen paa aftenen ophæves Retten til i Morgen.

Anden Dagen som var d: 14de Junj blev Retten med forbem:te Laug Rett atter Sadt paa dito Tingstæd gaarden Gielmervigen.

Halvor Tvedt fra Etne ved Sønnen Torkel Halvorsen i rette ædskede Sin fra Seneste Ting udsatte Sag Contra Lars Aartun 8te Vaager Korn etc: betreffende

Lars Aartun mødte for Retten.

Parterne blev om denne Sag Saaledes Forenede at den indstefnte ved Eed benægtede at vide Sig at være skyldig de 8te Vaager Korn Hand i een Anden Sag af denne Citant er Stefnt for, ligesom Hand og efter nu med hinanden gjorde Aftale betaler Citanten det paastefnte eene Aars Wilkaar sc: 6 Waager havre Korn item 1 ½ Koes og 8te Smalers Foster.

Paa anførde

1757: 153

Maade blev Citantens 2de Sager imod Lars Aartun ophævet imod den Siste betaler Citanten 5 Mrk: 10 s: af Processernes omkostninger.

Fogden til dette Ting tiid og Stæd har ladet indkalde Drengen Joen Knudsen tillige med Pigen Anne Halvorsdatter formedelst at De med hinanden udi Løsagtighed hafver auflet Barn og hafver Drengen ben:te Joen Knudsen dertil end nu ei været til Confirmation, til at lide Dom til Bøders udredning og anden Straff efter Lov og Forordning.

Af De indstefnte mødte qvinde Menisket Anne Halvorsdatter der tilstoed i denne Sag at være Lovl: Stefnt og bekiente at ovenn:te Joen Knudsen er Fader til det Barn Hun nu befinder Sig at være Frugtsomelig med, Sagde og at Hand ei endnu har været til Confirmation

Actor indgaf Stædets Sogne Præstes Kundskabs Liste om den paastefnte Besvangrelse som blev oplæst af 14 Junj 1757. Actor begierede Laug dag for den indstefnte Joen Knudsen til næste Ting da Dom for begge Kand falde helst efterdie \af/ qvinde Meniskets Bekiendelse udfindes at Hun ei af forestaaende Barsel Seng efter formodning inden den tiid kand være Restitueret.

Eragted

Joen Knudsen gifves Laugdag til næste Ting at møde med tilsvar udi denne Sag.

Førend denne Eragtning falt bekræftede [Stefne vidnerne] ved Eed at de i denne tiid Lovl: har Stefnt den udeblevne Joen Knudsen

Fogden Welædle Andreas Juel hafver til dette Ting tiid og Stæd Muntl: ladet indkalde Bønderne Torkel Næss og Syver Tungesvig for med hinanden haftte Klam/m/erie at Taale Dom til Bøders udredsel med vide[re] og endel: om Klam/m/eriet at paahøre Prov

Af De indstefnte Mødte Syver Tungesvig Mens ei Torkel Næss, Vidnerne Lars, Marita og Ragnille Tungesvig [mødte]

Stefne Vidnerne Christopher Gielmervig og Niels Taraldsøen bekræftede ved Eed at De ofver 14 Dage Siden udi denne Sag Lovl: hafver Stefnt Torkel Næss.

1te Vidne Lars Tungesvigen aflagde Eed og vandt at næstleden Nyeaars Aften som et qvinde Meniske Kom ind til deponenten og Sagde at Syver Tungesvig og Torkel Næs var i Klammerie udi den førstes Stue paa Tungesvig og Vidnet af den Aarsage Strax begav Sig ned i Syvers Stue, da Saag Vidnet at ben:te 2de Persohner vare Vrede, \og/ holdt hinanden udi Haaret Torkel Sad paa Gulvet og hafde Syver liggende imellem Sine Fødder, hafde ei videre at Prove

2det Vidne Marritte Johansdatter Tungesvig aflagde Eed og vandt at den omprovede Nye Aars Aften indbød Syver Tungesvig Torkel Næss i den førstes Stue paa Tungesvig for at Dricke een Drickcke, og da Torkel Som var Druken hafde Siddet der een Stund begyndte Hand af een Vidnet ubekient Aarsag at blive Vredladen og i den Ivrighed tog Syver Tungesvig i Haanden da De med hinanden Rykkedes og Træckcke Krog Finger hvilket dog ophørede ved det Syver Sagde til Torkel disse ord: jeg har paa een goed maade indbedet Dig paa een Skaal Øl, Sid og Drick den i Fred Mens een liden Stund derefter greb Torkel Næss Syver Tungesvig udi Haaret og Syver derpaa Ham i Haaret igien da De begge var Vrede, Og hvad Siden passerede veed vidnet ei saasom hun efter Syvers qvindes ordre gick op og advarede 1te vidne at kom/m/e ned og adskielle Dennem.

3de Vidne Ragnille

1757: 153b

Tungesvig aflagde Eed derpaa at Hun i denne Sag har intet at Prove.

Citanten begierede Laug dag for Torkel Næss.

Eragted

Torkel Næss gifves Laug dag til næste Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Stædets Sogne Præst Welædle og Welærværdige Hr: Celius hafver til dette Ting, tiid og Stæd Muntl: Ladet Indstefne Bunde Manden Halsten Biørgen af Holmedals Sogn fordie Hand Selv udi Holmedals Annex Kiercke een Søndag næstafvigst Faste haver indledet Sin Koene efter Barselfær uden Minste Præstel: Forretning, enten i Kiercke Dør eller Af Prædikke Stoel, ikke eller!! (heller) ydet minste Skilling i Offer; ja ei een gang erlagt de 2 Mrk: som uden Barne Daabs og Kierkegangs Offer burde ydes i blot betaling for Hands Barns Daab og Koenes Kierkegang, som og fordie Hand desuden meget uskikkel: og Dumdristig sam/m/e tiid opfordte Sig i Guds Huus midt under Guds Tienisten og Ligesom de 2de første Poster Beviiser Sig Selv, saa er paa det Siste indstefnt til Vidner Sogne Deignen Elias Læcknæs og Medhielperen Povel Sandvold, alt derefter at Paakiendes Saaledes at Citanten nyder Sin Betaling hos den skyldige og at den Siste vorder efter Sagens og Forseelsens omstændigheder med Bøder og Processens Omkostninger vorder Anseet og fordie Hand skal være Fattig da i ermangling af at erlegge hvis Ham paadømmes, at Straffes paa Kroppen Halsten Biørgen mødte ei

Stefne Vidnerne Ole Skatten og Tosten Mehus bekræftede ved Eed at De ofver 14 Dage Siden i denne Sag Lovl: Stefnte Halsten Biørgen for Hands Boepæl.

1te Vidne Klokeren Elias Læcknæs aflagde Eed og vandt. efter at Saavidt var Avangeret tilspurdte Citanten Vidnet om det ikke Saag og hørte at Halsten Biørgen næstl: Faste lod Sin

qvinde giøre Sin Kierckegang uden Præstelig Tale enten i Kiercke Døren eller af Prædike Stoelen Rs: ja. 2det om ikke bem:te Halsten Biørgen Midt under Sangen og Guds Tienisten, kom op i Coret og tilsagde Vidnet som Klocker at Tie og Standse med Sangen Rs: joe 3de om Hand ei hørde ern:te tiid og Stæd at Halsten Biørgen beskyldte Citanten for at hafve begiæret for Hands Koenes Kierckegang saa meget at Hand ikke kunde fornøye Citanten Rs: Nei ei da Mens Siden fortaalte Halsten Biørgen at Hand for Sin Koenes Kierckegang hafde budet Præsten 1 Mrk: 8 s: Mens hand ville hafve 3 Mrk: 4de om Hand ikke Saag og hørde at nockbem:te Halsten Biørgen Mit under Sangen vendte Sig i Coret til Menigheden, Vinkede til Almuen og ædskede Dem at Komme op Rs: joe \og/ hand Saag at Halsten Biørgen 2de gange i Coer Døren med Sin eene Haand Vinkede til Almuen og Sagde een gang derhos til Almuen disse Ord: kom op ja Hand Sagde og dette til Vidnet imedens Vidnet Sang i Kierken, holt op imedens Jeg Taler med

1757: 154

Præsten.

2det Vidne Povel Sandvold aflagde Eed og Svarede intet til de første Vidner fremsadte Qvæstioner uden dette at Halsten Biørgen den omprovede tiid Selv Kom ind i Kierken med Sin Koene, uden at for Hende blev holdet nogen Præstel: Tale, desligeste at med og af Hende ei blev offret, endel: Sagde Vidnet at da Halsten Biørgen hafde som melt fult Sin Koene i Kierken Spurdte Hand i Kierken \Deponenten/ og flere om det ei Kunde have Lag at hand Selv ledde Sin Koene i Kierken, da een nu ustefnt Svarede at Hand Troede ei at Halsten kom til at Lide noget derfor, Sluttelig Sagde Vidnet at den indstefnte berørte tiid end videre Sagde det Hand for Sin Koenes indergang!! (inngang?) hafde budet Citanten 1 Mrk: 8 s: den Hand ei ville modtage.

Citanten bad om Laug dag for den udeblefne.

Eragted

Halsten Biørgen som Lovl: Stefnt gifves Laug dag til næste Ting at møde med tilsvar udi denne Sag

Der efter blev Publiceret

Johanes Omundsens skiøde brev af 2 Martj 1757 paa 2 pd: 6 Mrk: Smør udj Gaarden Hegland for 41 rd: 4 Mrk: 8 s: udstæd paa samtl: Selgeres veigne af Svend Biørnsen Aasheim.

2do skiftebrevet efter afgangne Danne qvinde Britha Johanesdatter Hegland, forrettet paa Gaarden Hegland d: 17de Sepbr: 1756: hvor ved hendes Eiendom udj Gaarden Hegland til følgende er udl: nemlig ælste Søn Johanes 2 ½ Mrk: Smør, 2den Søn Ole 2 ½ Mrk: Ælste datter Sirj 1 1/3 Mrk: Smør, 2den Datter Guro 1 1/3 Mrk: Smør, og 3de Datter Astrj 1 1/3 Mrk: Smør.

3tio Skiftebrevet efter afgangne Danne qvinde Ingebor Steffensdatter, Forrettet paa arvetompten Gaarden Siøvungen, begyndt d: 2den Junj 1756 og sluttet d: 19 Martj 1757. hvor ved hendes eiendom udj Gaarden Siøvungen saaleedes er udlagt til Enckemanden Knud 22 ½ Mrk: Smør, Sønen Steffen Knudsen 6 3/7 Mrk: Smør, Knud Knudsen 6 3/7 Mrk:, Datteren Britha 3 3/14 Mrk: Smør, Malleene 3 3/14 Mrk: Smør og Inger 3 3/14 Mrk: Smør, tilsam/m/en 1 pd: 21 Mrk: Smør.

4to Skiftebrev begyndt d: 16 Sepbr: 1756 og sluttet d: 24 Febr: 1757. Forrettet efter afdøde Dannemand Johanes Torbiørnsen Nedre Rafdahl, hvor efter hans Eiendom udj Gaarden Nedre Rafdahl, til efterfølgende er udlagt saasom: Abraham Olsen 18 Mrk: Smør og Ole Olsen 18 Mrk: Smør, tilsam/m/en ½ Løb Smør.

Sto Fogden Juels Fæste brev datt: 10 Febr: 1757 til Ole Simensen paa 1 Løb Smør 1 huud
udj Gaarden Sandvold

Fogden i Rette æskede den ved seeniste Rett udsadte Sag imod bonde manden Siur
Tungesviig, og udj hvilcken hanem til denne Rett er given Lavdag, angaaende den
beskyldning som hannem af det qvinde Meniske Synnive Jacobsdatter er gived, at hand er
Fader til det barn med hvilcket hun udj hendes Arrest paa Halsnøe Klostergaard er Kom/m/en
udj Barsels Seng med; Og for det første begierede at det som seeniste Rettens dag her til
Protocollen er anført maatte for ham oplæses for der paa at høre hans Svar hvad hand der
paa maatte have at sige.

Den indstefnte Siur Tungesviig indfandt sig for Retten og vedtog Lofl: varsel til dette ting
tiid og Stæd at være Loflig indkaldet, Ligesom og for ham paa Grund af hvis Fogden har
tilført, blev oplæst, det i Sagen seeniste Session passerede;

Den indstefnte Siur Tungesviig møtte og vedblev sit forrige med at hand er frij for ald
omgiengelse med Synive Jacobsdr: og icke er Fader til det barn med hvilcket hun er
Kom/m/en i Barsel Seng.

Fogden fremdeeles til Kiende gaf {fremdeeles til Kiende gaf}, at hand i andledning udaf
Sagens omstændigheder følgel: den allernaad:te Forordning af 6te Dec: 1743. hos den
indstefnte Siur Tungesviigen med Retten haver holdet een Lofl: Registrations og
undersøgnings Forretning om hans Boes tilstand, hvilcken hand nu her udj Retten
producerede; for det øvrige at som hand, fremdeeles uventtel: maae forneme, at den
beskyldte Siur Tungesviig formastel: vedbliver sin en gang gjorde benegtelse, hand maae
finde at det hos ham er som et foresadte onde, og at hand mindre vil Lade sig overtude af den
rene og Sandfærdige beekiendelse som qvinde Meniske inden Retten i hans nærværelse haver
giordt, end som hand vil Lade sig overtalle til een Sandfærdig tilstaaelse {for ham} ud af alle
de formaninger som hanem inden Retten er giordt. Saa efter disse Sagens omstændigheder
maatte Fogden indlade Sagen under Rettens Rætfærdige Dom til at hand ved benegtelses Æed
for den beskyldte

1757: 154b

Gierning Kand \sig/ befrj
udj denne Sag er saaleedes af Retten

Afsagt.

Som et Barn er auflet og Moderen der er dømt at Hals Hugges med Sværd fordj hun med
hendes mandz broder har haft Legemlig omgiengelse, haver inden een Sidende Rætt uden
tvang med grædende taarer, sluttelig, for at Conservere Sandvilligheden beekiendt noget som
icke i minste tilfælde Kunde Moderere den straf hun, for begangne Misgierning med Mandz
broder hafde begaaed, nemlig at icke hendes Sal: Mandz broder, mens indstefnte Siver
Tungesvig allene er hindes Barns Fader, mens end og at hand blot for at persvadere hende til
een saa Syndig gierning, haver betiendt sig, dels af trudsler og deels af Inventi... (?) (? av
invention = oppdikta historie) tilLockelser af ægteskabs Løfter; Saa Kiendes for Rætt at
altskiøndt Siver Tungesviigen \uagtet/ alle advarsler af Retten, Almuen og hans Siæle Søger!!
(Sørger) som er nærværende vedbliver under Spotske og Latterlige Miner, hans een gang
giorde nægtelse, tenckelig der ved at excapere verslig skam, hand bør efter omstændighederne
udj denne Kiendz Sag fra Legge sig sam/m/e beskyldning ved Æed, saaleedes som den ham
udj Retten bliver forelæst, {skal} og der efter naar saa er skeed, være befried i henseende til
Sigelsen, mens om hand ej trøster sig til at aflegge Æeden, bør sam/m/e Siver Tungesviigen
først betalle til Kongens Cassa følgelig Forordningen af 6 Dec: 1743, sine Dobbelte
Leiermaals bøder med 24 rd: og der næst til sam/m/e Høye Cassa efter allerhøyst bem:te

Forordning af sin Hoved Lod, som efter Forretning er 33 rd: 5 Mrk: 10 s: og naar der udj Decorteres bemelte 24 rd:, alleene bliver 9 rd: 5 Mrk: 10 s: at udrede 1/10 parten udj bøder, bereignet til 5 Mrk: 15 2/5 s: Andlangende den hos ditto Siur Tungesviig holdte inquisition da fordj Sagen er overmaade mistenckelig og betienterne udj andledning af det død fældte qvinde Meniskes stadige beckiendelser har været tvungne til at, gribe til det middel, Saa hvad enten hand ved Æed bliver frj eller skyldig, bør hand dog efter omstændighederne betalle vedkom/m/ende sc: Fogden, Sorenskriveren, Lænsmanden, og de 2de ved Inquisitionen hafte Mænd, hvis for dennem udj Forretningen er opført med, 9 rd: 4 Mrk:, hvilcke Penge tages af hans Hoved Lod; De paadømte bøder og omckostninger udreedes 15ten dage efter denne Doms Lofl: forckyndelse under Loflig adfærd. Lige som og den Alligerede Æed skal for at evitere vedtløftighed vorde modtagen saa snart denne Dom er oplæst, i fald Siver Tungesviigen den vilde aflægge.

Fogden efter at hand nu haver hørdt Rettens afsagde Dom hvor ved den indstefnte Siver Tungesviigen ved Æed kand fralegge sig sagen, saa tilspurdte han/n/em nu, om hand Lige som Rettens Dom det tillader, nu straxen inden Retten til Sagens forckortning og enskab!! (endkab) vil aflægge den paalagde Æed; Saa var hand villig sam/m/e at anhøre;

Siur Tungesviig \der efter selv villig for Retten fremckom og efter foresadte aflagde den tilbudne Æed/

Fogden efter at den indstefnte for Retten nu hafde aflagdt den paalagde Æed, saa hafver det der med sit forblivende.

Fogden for dette ting igientog hvad for de forrige skibreder er skeed, angaaende de Giestgiverjer som her maatte findes, og er da ingen anden end at er!! (der?) udj det saa Kaldede Toftevaagen paa Halsnøen nu i nogen tiid har været et af dette Høye øfrighed bevilgede Giestgiverj; hvilcket Giestgiverj forhen paa Gaarden Wahlen og har været holden, men nu for nogle aar tilbage overfløttet til bemelte Toftevogen, for nærværende tiid {hvis B} bestyres det ved tienere ud af Eieren og beboeren paa Gaarden Wahlen

1757: 155

Som sig Huuserne af den forrige Giestgiver tilligge med overdragne Frieheder haver tilhandlet; Og er Stædet fra Bergen 7 ½ Mil, fra nærmeste Giestgiver Stæd Norden for neml: Næshavn 2 Mil, og til nærmeste Synden for Øhlen 2 Mile; Og i henseende til nødvendigheden, da i hvor vel at der icke er noget almindeligt skydzskifte stæd, saa dog alligevel, siden at Stædet Ligger i den alfare vej for de Reisende og Farende af de Fiorder der inden for, og der er ved Stædet een beqvem og god Hafn, hvor til naar Søges, og dog at for dem som der maatte Ligge og got for dem at have et tilholdz Stæd, same maae agtes at er en Liden Giestgiverlig frieheder fornøden, dog at den naar icke af de nu nærværende Undal selv beboes, hand der paa holder en skickelig tiener, som det forsvarlig Kand holde; Andlangende nogen afgift til den Kongl: Cassa, saa siden der af maae betalles den aarlige Consumption, saa declarerede den nærværende Undahl at hand ej viidere der af formaar at give, aller helst da det er een hver beckiendt hvor Liden indkom/m/e, af Stædet Kand erholdes. og hvor om Tingsvidne var begierende, som blev bevilget.

Formynderen for afgangne Askield Rafdahls børn Lars Aarthun, paa egne og øfrige Formynderes veigne, Haver til dette Ting Tiid og Stæd med Mundtlig varsel ladet indstefne Jørgen Olsen Wicha for 8 Rdr: giæld hand til afg: Askild Rafdahls \Sterf/ Boe er skyldig derom at lide Dom til betalling samt erstatte Processens omckostninger skadesløs,

Den indstefnte Jørgen Wicha møtte for Retten og tilstoed udi denne Sag at være lovlig Stefint Ligesom hand og for det øfrige Svarede til Sagen, at hand icke til Askield Rafdahls Sterfboe

af det paaStefnte er viidere skyldig end 2 Rdr: de hand Saasnart paaæskes vil betalle, jae hand har og icke nogen Sinde negted samme 2 Rdr: at betalle Mens de øvrige paastefnte 6 Rdr: har hand nægted og endnu Neckter at betalle, hvor for hand og formendte og paastod Frie kiendelses Dom Saavel for de uden Raison paakrævede 6 Rdr: som og paastefnte omckostninger, hand erbød sig og om paaæskes at befrie sig med Corporlig Eed.

Citanten Sagde at i fald den indstefnte Trøster sig til at bekræfte med Eed at hans giæld til Sterfboet icke er mere end de 2 Rdr: hand tilstaaer da maatte hand derudi paa Børnenes veigne finde sig Saasom han icke videre kand Ligitimere Kravet.

Den indstefnte Jørgen Wicha bekræftede dernest ved Eed at hand indted af det paastefnte er skyldig mere end de nu her i Retten tilstandne 2 Rdr:

Citanten bad om Dom og tillige paastod omckostninger Thj om endskiønt Jørgen Wicha ingen Sinde Har negted de 2 Rdr: Saa er dog Comparenten ibragt omckostninger til denne Sags Drift, til slutning Sagde Comparenten at hand hafde givet indstefnte Jørgen Wicha Dilation til De 2 Rdr:s betalling indtil 6 uger fra denne Tiid og der for var Fornøyet med at Sagen udsættes til Høste Tinget,

Eragted,

Sagen udsettes eftter Citantens begiær til næste almindelig Ting

derneft blev læst

Fogden Hr: Juls udgivne bøxel Sædel til Ole Simensen paa den halve deel i gaarden Sandvold Dateret 10de Februarj 1757.

Biørne Wicha haver til dette Ting Tiid og stæd Mundtlig ladet indstefne Knud Monsen Wicha fordi Hand skal have giord skuffet!! (jordskuffet) og støt Citanten i brøsted desligeste fordie hand desuden imod Citanten har udladt sig med adskillige nærgaaende beskyldninger og skiælds ord, om alt at anhøre Vidner som og ere Stefnte til dette Ting samt der eftter at taale Dom til vedbørlig undgiældelse eftter Lov og Forordninger, {ickuns} \item/ at betalle Processens omckostninger skadesløs.

1757: 155b

Knud Monsen Wicha møtte og tilstoed at være i denne Sag Saaledes som anført Lovlig Stefnt

Citanten fremstillede sine viidner!! at samme maatte vorde afhørte.

1te Vidne Lars Hugnesen Wicha aflagde Eed og vandt at nogen Stund for nest afvigte Juul da Vidnet een Dag gick i sit arbejde og fick at høre nogle Talte ligesom ivrig sammen og eftter at hand havde gaaet heen til den indstefntes Fæehuus da var det at Viidnet Saag at Knud Monsen Wicha Tog Citanten i brøsted og i vreed huu Skiøv ham baglendes Saa at Citanten blev Siddende paa een der tet hos værende Steen Røs Viidnet havde Saa indted viidere at Svare.

2det Viidne Lars Olsen Wicha aflagde Eed og vandt indted til oplysning i Sagen Mens hand anmeldte der hos at hans Kone Marj Larsdatter til dette Ting og til vidnes byrds {anmeldelse} afleg i denne Sag lovlig er indstefnt og eftterdie hun paa denne Tiid er Syg af sin Barsel Seng, Saa kunde hun icke møde her paa Tinge, Mens i dets Stæd ved sin Mand lod indgive sit skriftlige Viidnes byrd i Sagen Dateret 11te Januarj nestl: som blev oplæst

4de Viidne Ole Biørnesen som er een Søn af Citanten og indstefnt til at Viidne om ærerørige ord med viidere Aflagde Eed og forklarede at hand for omtrent 2 aar denne Sommer siden da nogle af Citantens Folck havde været henne at jage Saavel hans som den indstefntes Og deris flere naboers Souver af Citanten og de fleres engebøe, hørte Vidnet at Knudt Vicka som Truede Citanten med Knytte næver tiltallede bemelte Citant med Disse

Ord: Du forbandede Bessebickia gaa til Præsten og Besse som du er vandt at gjøre, hvilcke ord blev udtalt under adskillige Bander og Eeder og udi Vreed huu. Vidnet Forcklarede viidere at hand paa den Dag for nestl: Juul som første Vidne haver forcklaret om, Ligesom bemelte Første Viidne Saag at Knud Vicka i Vreede Tog Citanten i brøsted og skuede ham baglengest paa een Steen Røys og eftter at Citanten var gaaen noget der fra stædet Tog Knud Vicka ham atter i brøsted og Ristede ham havde ellers indted viidere at Prove.

Citanten indgav dernest Sogne Præsten Hr: Ciliuses skrifttlige vidnesbyrd i denne Sag under 13de Junj 1757 som blev oplæst

Knud Monsen Wicka dernest tilstoed og Declarerede at hand vel i hastighed og ubesindig Ivrighed kand have Kaldet \Saasom/ Citantends Koene een Trold Kiætte og Citanten Selv een Besse Bicka Mens hand Sagde der hos at i hvorvel hand icke til saadandt har haftt minste aarsage Mens bragt der til af een overilelse Saa var det dog nu at han ville bede Citanten om Forladelse og tillige Sagde at hand icke haver andet end alt ære og godt at Sige om Biørne Vicka og hans Kone og for Resten mente dermed at være befriet.

Citanten paastod Dom

1757: 156

Afsagt

ved de i Sagen førte 2de Vidner Lars Hugnesen og Ole Biørnesen Wicha er for det første ikke allene Tydelig oplyst at indstefnte Knud Vicha vreedagtig har Jord Skuffed Citanten Biørne Wicha, Mens det er end viidere ved dette bemelte Siste Saavelsom flere i Sagen førte Viidner Klart nock oplyst, jae af den indstefnte selv tilstaaed at hand nemlig Knud Monsen ubesindig har skieldet og Kaldet Saasom Citanten Selv een Bessebicke og hans Huustrue Marithe Olsdatter een Trold Kiætte og det alt udi Forbittrelse samt under Eeder og Bander; Af Saadanne med flere Sagens omstendigheder; Kiendes for Rett at den indstefnte Knud Wicha for det af ham forøvede Jord skuff, hvilket icke i Retten er benægted følgelig Lovens 6te Bogs 7de Capt: 8de art: til hans Maj:ts Cassa udi Mulct bør betalle 9 Rdr: Ligesom hand og for de udtalte nærgaaende beskyldninger og ubeqvemme Ord, til een erindring om at hand sig ej i Saamaade oftere maae Forsee, tilfindes at betalle til Sognets Fattige 1 Rdr: 3 Mrk:, og Eendelig til Citanten udi Processens omckostning 2 ½ Rdr: og bør de Faldne fornermelige Ord som ubeviislige og inden Retten af den indstefnte tilbage Kaldede nærgaaende Ord ansees som utalte Død og Magtesløse Saa at samme icke skal komme Citanten og hans Huustrue paa deris ære gode nafn og Rygte til minste Forckleinelse. Det paaDømte udreedes neste 15de Dage eftter denne Doms lovlige Forckyndelse under adfærd eftter Loven

Zacariats Ihle Lod i Rætte æske Sagen Contra Peder Waldre 4 Rdr: 2 Mrk: 6 s: giæld betreffende og der hos lod anmelde at Rettens Seniste Foreleggelse hannem lovlig er Forckyndt,

Peder Waldre møtte icke eftter paaRaab

Lænsmanden Christopher Gielmervig som Comitteret paa Citantens veigne anmeldte dernest at Peder Waldre vel til dette Ting er indkaldet til giensvar i Sagen, Mens da Comparenten nu icke kand føre Stefne vidner om Varselens Lovlige Forckyndelse saa matte!! (maatte) hand forlange Sagen udsatt til neste Ting og den indstefnte atter forelagt at møde med sit tilsva

Eragted

Peder Waldre som eendnu absent forelegges endnu een gang til neste Ting at møde med tilsva i denne Sag.

derneft blev læst

Jens Undahls Pandte Obligation paa den Sum/m/a Stoer 200 Rd: til Formynderne for Josep Andersens Børn Gundmund Aareviig og Gunder Sandvig Dateret 3de Martj 1757

Viidere blev læst

Forrige Foged Hr: Kammer Raad Heibergs udgivne Caution for oppebørslerne i Sundhordlehn Dateret 27 Julj 1742 vilcket!! ham fra det høylovlige Kammer Collegii er Exdraderet og nu til Tinge anviises til Mortification for saavidt gaarden Viche No: 32 ang:

Til Fogden Juels Reignskabs og Anteignelsers besvarelse blev følgende tingsvidner udstæd, nemlig: 1mo om nogen Handels eller Leedig Karle udj aared 1755. sig udj skibredet har opholdt; Hvor til blev Svared Nej. 2do Tingsvidne om sam/m/e aar 1755. er falden fleere første bøxler paa Halsnøe Klosters Godz udj dette skibreede end 2de og Hvor af de bøxlende icke har betalt mere udj bøxel og Støfle Huud end Loven tillader. 3do Tingsvidne om Hvad Tøm/m/er og Træelast Sorter udj skovene i almindelighed bliver Hugget, og hvor til Almuens Svar, faldt som ved foregaaende Ting. 4to Tingsvidne angaaende Saug Eiernes ædelige angivelser for 1755; Da Deris Svar er som ved foregaaende Tinge er tilførdt og de der værende Saug Eieres declaration der er givet. 5to Tingsvidne om de faldne Første bøxler paa Halsnøe Klosters Godz 1756: Hvor af er falden {falden} i Gaarden Hauge 1 Løb Smør 1 huud, udj yttre Matre Ligesaa

1757: 156b

1 Løb Smør 1 huud og udj yttre Bouge 2 Løbr: 18 Mrk: Smør ½ huud, hvor af alt forbemelte icke er meere Svaret udj bøxel og Støfle Huud end hvad Loven tillader, 6to Tingsvidne angaaende de affeldte Gaarder her udj skiberedet, hvor Almuens Svar er som paa foregaaende Tinger er tilførdt. 7to Restancen over de udestaaende Kongl: Contributioners!! (Contributioners) 1te og 2den Termin 1757. vis Summa beløber af Lehnets og Halsnøe Closters Godz til 324 rd: 3 Mrk: 3 s:

Som indtet videre for dette Skibrede var at forette, blev med samme for denne gang \Retten/ ophævet.

Anno 1757 den 16de Junj blev almindelig Sommer- Skatte- og Sage-Ting, holdet paa det ordinaire Tingstæd gaarden Kiellesvigen, udj Fielbergs Præstegield, for Etne Skibreedes Lehnets og Halsnøe Closters Almue, og Retten betient med eftterskrefne 8te Eedsorne Laug Rettes Mænd, Nafnlige: Siur Nordhuus, Rasmus Arneviig i hands stæd Tørris Skortvig, Siur Syndnæs, Knud Siovangen i hands Stæd Paal Nordhuus, Ingebret Romsøe i hands stæd Odvald Hamre, Niels Tveidt i hands stæd Torbiørn Stangeland, Torckel Drægernæs i hands stæd Siur Stangeland, og Haagen Hamre. overværende Kongelig May:ts Foged Welædle Hr: Andreas Juel med meenige Tingsøgende Almue;

Hvornæst allerunderdanigst og underdanigst blev læst de paa næst forrige Tinge Publicerede Kongelige anordninger og den Høye øfrigheds foranstaltninger.

Dernest blev Læst,

1te Skiftte brevet efter afgangne Anne Siursdatter, Sluttet den 10de Martj 1757 Som udviser at Sterfboet ejer i gaarden Støele 1 ½ Løb Smør, som er udlagt paa Enckemanden og hands børn tilsammen for 72 rdr:

2det Skifted eftter afdøde Myntling Tord Eliassen, Slutted paa gaarden Wache den 26de octobr: 1756, sam/m/e udviser at Boet er Ejende i gaarden Wache ½ Løb Smør, sam/m/e gods er udlagt paa Niels Vicka 9 Mrk: og paa Myntlingerne, Gurie, Ingebor, og Magdelie Eliasdatter hver 9 Mrk: S: tilsam/m/en 1 pd: 3 Mrk: tilsam/m/en for 57 rdr:

3de et Dito eftter afdøde Mons Olsen Dateret 30te Aprilj 1756, som viser at Herman Monsen er udlagt 15 Mrk: Smør, Inga Monsdatter 7 ½ Mrk:, Anna 7 ½ Mrk: Susana 7 ½ Mrk: og Britha 1 pd: 7 ½ Mrk:, tilsamen 2 pd: 21 Mrk: Smør i gaarden Nordhuglen.

4de et dito forretted eftter Anna Thorsdatter den 4de Februarj 1756 paa gaarden Støele, som ligesaa udviser Stefboets Ejendom at være i gaarden Støele 1 ½ Løb Smør 1 tønne Korn, og at sam/m/e er udlagt paa følgende Saasom: paa Enckemanden 1 Løb Sr: 1 tønne Korn Sønnen Joen 18 Mrk: Sr: og Døttrene Ellen og Siri Althan hver 9 Mrk: Sr: tilsam/m/en ansadt for 100 Rdr:.,

Videre blev Læst

1te Fogden Juels udgivne bøxel brev til Torckel Povelsen paa 1 Løb 18 Mrk: Smør Lectorates gods udi Christiansand tilhørig, Dateret 19de Junj 1757.

2det Hans Jørgen Althands udgivne gave brev til sin Koe!! (Kone) Britha Ols Datter paa ½ Løb Smør udj gaarden Støele, Dateret 16de Junj 1757;

3de Chasper Wadbechs udgivne Skiøde til Hans Erichsen Dahle, paa Konge tienden udj Etne, for den Summa 92 Rdr: Dateret 10de Julj 1756.

4de Fogden Juels udgivne bøxel brev til Joen Ingebretsen, paa 1 pd: 6 Mrk: Smør 1 Hud, udj gaarden Bierch, Dateret 16de Junj 1757.

Siur Larsen Grønstad af Etne Matriculs No: 14, fremstillede Sig for Retten og gav til kiende at hands brugende gaard \Grønstad/ som er udj Skatteskyld 2 ½ Løb Smør med bøxel og udj Landskyld 2 Løber 1 Hud, Nestleden Mandag af een for Mennisker uskyldig vaade Ild, blev lagt udj aske Saaledes, at hand ikkun biergede faa Ting af sine faae Midler, Mens alle Huuserne paa gaarden exepto Høeladen, blev ganske opbrendt, Thj var hand begiærende at, Samtlig Almuen nu ville tilstaae eller fragaae, om det ikke forholder sig {Sanne} som andført.

Samtlig Almuen Replicerede at, gaarden Grønstad som tilhører Hr: Krigs Commissaire Dahl, Saavidt 2 Løber betrefter, Nest afvigte Mandag overkom tillige med berørte Lejlendings Huus Meubler, den ulykke at samme ved vaade Ild blev lagt i aske, Lige som og Velædle og Velbaarne Hr:

1757: 157

Capitain Holfeldt, der for Retten var tilstæde, anmeldte og berørte skadelidende bonde mand tilstoed at af Velbemelte Hr: Capitains Allernaadigste anfortroede Compagnies Soldatter Erick Nielsen, af Lægd No: 14, ved samme Vaade Ild har misted \Mundur/, som ej stoed til at bierges, 2 par skoe \Nemlig et par gl: og et par nye Skoe/ 1 par skoe og et par Knæ Spender, een {Kaarde} \Pallask/ med Jæren fest(?) og Messing greb,

Comparenten Siur Larsen begiærede det Passerede under et velbekræfted Tings Vidne beskreven meddeelt paa det hand i anledning af sam/m/e kand implorere!! (bønnfalle) Kongens Naade om 2 á 3 aars Skatte friehed, Saavelsom Stifftamtmandens friehed at besøge Christ medlidne, der af Commissiration vil Rekke ham een hielpende haand,

Endelig udbad Hr: Capitain Holfeldt henseende til de opbrende Munderings Sorter Sig, at det Passerede maatte ham meddeeles.

Det som melt tagne Tings vidne Sluttes og bevilges vedkommende at vorde beskreeven meddelt.

Tierrand Aasmundsen Huuse fremkom for Retten og i Rette æskede sin fra seeniste Ting udsatte Sag mod Erick Skiældahl, betreffende een Citanten undt gave sc: 9 rdr: af sin Mor Moder Magdela Skiældahl, de bemelte Erick Skiældahl haver modtaget og nu samme Disputerer.

Erick Skiældahl mødte ikke efter paaRaab.

Corporal Christian Althond (Althand) mødte paa sin Værfader Erick Skiældahls vejgne, og begiærede at Sagen maatte udsettes til næste Ting.

Eragted

Sagen udsettes til næste Ting, da Contra Citanten haver at fremkomme med sit I denne Sag behøvende tilsvar.

Zackarias Ile fremkom for Retten og gav tilkiende, at have med Mundtlig varsel \til denne tiid/ Ladet indstefne Rasmus Øfrenæs, fordie hand haver Slaget og Skiældet Citanten, der om at anhøre Vidner og at taale Dom til undgiældelse efter Loven, og at erstatte ham denne ivoldte Processes omkostninger.

Rasmus Øfre Næs møtte og tilstoed at være udj denne Sag Lovlig stefnt.

Stefne Vidnerne Erick Rasmusen Støele og Torbiørn Christens!! Kamboe afhiemlede ved Eed at de over 14 Dage siden {med} \haver/ stefnt Vidnerne Kiærand Øfrenæs Karie ibdm:, Torjer Abrahamsen , Karie Sten og Karie Haaland, under følsmaal!! at møde og at aflege Vidnesbyrd i denne Sag

Eragted

Kiærrand Øfrenæs, Karie ibdm:, Torjer Abrahamsen, Karie Steen og Karie Haaland, gives Laug dag at møde til næste Ting under faldsmaals bøder, at aflegge deres Eedelige Vidnesbyrd udj denne Sag.

Samuel Haaim fremkom for Retten og gav tilkiænde at have til dette Ting tiid og stæd med muntlig varsel ladet indstefne Hans Hansen Biøndahl, fordie hand haver nestleden Sommer ved Sante Hanse tider bortstaalet eller taget een Haarsse fra Citanten, der om at anhøre Prov og at taale Dom til undgiældelse efter Loven, og at erstadte ham denne Processes ivoldte bekostninger.

Hans Hansen Biøndahl mødte ikke efter paaRaab.

Stefnevidnerne Tosten Torjersen Ouestad og Ørje Hansen Tesdahl afhiemlede ved Eed at de mere end 14 Dage siden haver Stefnt Hans Hansen Biøndahl for hands boepæl, {til} at anhøre Vidner udj denne Sag.

Samuel Haaim begiærede Sagen udsadt til næste ting,

Eragted

Hans Hansen Biøndahl gives Laug dag til næste Ting at møde med tilsvar udj denne Sag.

Sacharias Ihle fremkom for Retten og i Rette ædskede sin fra seeniste Ting udsadte Sag mod Joen Skiensvold, 3 rdr: giæld betreffende.

1757: 157b

Joen Skioldsvold møtte ikke for Retten efter 3de ganges paaRaab.

Stefne vidnerne Erick Silde og Johannes Olsen Østreim afhiemlede ved Eed at de meere end 14 Dage siden haver {ind} stefnt Joen Skioldsvold for hands boepæl.

Zackarias Ile begiærede Dom i Sagen

Afsagt

Indstefnte Joen Skiældsvold der haver tilstaaet Kravets Rigtighed, bør at betahle til Citanten de paastefnte 3 rdr: og 2 ½ rdr: udj Processens omkostninger, alt at udredes 15 dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse, under adfærd efter Loven.

Dernest blev af Fogden Juel Produceret i Retten Restancen for dette Etne skibrede Lehnets og Halsnøe Closters gods, som blev oplæst, og er da samme for Lehnets godset 314 rdr: 13 s: og for Closter godset 65 rdr: 5 Mrk: 9 s:, tilsam/m/en 380 rdr: 6 s:, som af ingen blev modsagt.

Som indted videre ved dette Ting og for dette Skibrede var at forrette, blev Retten for dette Ting ophævet.

Anno 1757 den 17de Junj blev almindelig Som/m/er- Skatte- og Sage-Ting holdet for Fielbergs Skibrede Lehnets og Halsnøe Closters Almue paa det ordinaire Tingstæd gaarden Kiellesvigen, og Retten betient med Selv Samme Laug Rett som for Etne Skibrede Specificeret er, overværende Kongel: May:ts Foged Welædle Hr: Andreas Juel med Meenige Ting Søgende Almue.

Hvorda allerunderdanigst og underdanigst blev læst de paa næst forrige Tinge Specificerede Kongel: allernaadigste anordninger og den Høye øfrigheds foranstaltninger

dernest blev Læst

Niels Olsens med de fleres udgivne Skiøde brev til Peder Pedersen Bioe paa 2 Løber 1 pund 12 Mærcker Smør udj gaarden Wache, Dateret 2den Martj 1757.

2det Peder Pedersen Waches udgivne obligation til formynderne Lars Øfstebøe og Erick Olsen Aachre paa Capital 297 rdr: imod pant [i] gaarden Wache af skyld 2 ½ Løber Smør, med aarlig afgift 4 ProCento, Dateret 17de Junj 1757.

3de Peder Pedersen Waches udgivne Contract til Niels Olsen Wache, at hand ikke skal Selge gaarden Wache førinden hand haver først tilbudet ham sc: Niels Olsen sam/m/e Dateret 14 Martj 1757.

4de Fogden Hr: Andreas Juels udgivne bøxel brev til Albrigt Aamundsen paa Paldset!! (Pladset) Apelvigen af skyld 12 Mrk: Smør, Dateret 17 Decembr: 1756

Tollef Bioe mødte for Retten og i Rette ædskede sin fra seniste {Sag} Ting udsadte Sag mod Tord Kaatte betreffende den beskyldning Citanten er tillagt af Contra Citanten, angande!! (angaaende) 20 rdr: som hands Koene skal have Staalet eller taget af et {Søg} Skab paa gaarden Øfre Houge.

Thor Kaatte mødte for Retten og tilkiende gav at have, i Continuation af det forrige, begiængnet Sagen, med Contra Stefne Maal, hvorved \hand/ haver Stefnet Citanten til denne tiid og Stæd, for at paahøre de Vidner som hand agter at føre udj denne Sag, hvilcke Vidner som vare Britha Ambiørnsdatter, Tollef Halversen Houge, Jertrud Heljesdatter, \meldte/ Contra Citanten {meldte} at ikke var tilstæde.

Stefnevidnerne Halver Skaffer og Thor Olsen aflagde Eed, at de ikke udj denne Sag haver Stefnt Contra paa Contra Citantens veigne, angaaende de omtvistede

12, eller 20 rdr:, Citantens Koene Anne Nielsdatter skal have forsviget paa hendes første mands Gunder Houges Arfve skiftte; Mens i dets Stæd haver de efter Contra Citantens ordre til dette Ting og Stæd varslet Hoved Citantens qvinde Anne Nielsdatter, formedelst hun da berørte Arfve skiftte holdtes, haver fra Arfvingerne bort Sviaget Een væhr og et Svin, der om Er hun og Stefn!! (Stefnt) at anhøre Dom {og} til undgiældelse efter Lov og Forordninger, Samt at erstadte Processens omkostninger.

Citanten som tilstoed at være stefnt Saaledes som anført, kunde der fore ikke agnocere Stefnemaalet at være Lovlig, efterdie Contra Citanten indLemmer et Svin og et faar udj Sagen, og der om intenderer at føre Vidner, da dog det eeneste som Dependrer af Sagen, blaat bestaar udj, hvad enten Contra Citanten kand beviise Comparentens Koene over, om hun har af uskifted boe, efter hendes forrige Mand Gunder Houge Staalet eller taget de omtvistede 12 á 20 rdr: eller ikke.

{Contra} \Hoved/ Citanten Declarerede omsider, at hand hos Retten paa grund af forestaaende, ville vendte sig den Justise, at et Svin og et faar ikke bliver indLemmet udj Hoved Sagen, Mens at Contra Citanten ifald hand siues!! (siunes) sig foruRetted, da derfor udj een Anden Sag at Actionere Comparenten, som i slig anledning under Reservation af sin Ret og ancke, Protesterede imod alle Sagens uvedkommende Vidners førelse, og derfor udbad sig Rettens interlocutori Kiendelse om hvad enten Vidnerne i denne Sag skal antages eller ikke.

Eragted

Contra Citanten, som betiener sig af omveje, der ikke Dependrer af Hoved Sagen, kand mand ej føye udj at faae ført de indstefnte Vidner, efterdie, hvis Vidnerne, efter det Mundtlige Continuations Stefnemaal, skal forklare, har aldeles ingen overensstem/m/else til undskyldning eller beviis, om hvad Hoved Citantens Huustrue, af Contra Citanten er beskyldt for; udj det øfrige, og i fald Parterne imellem sig, Kongens Cassa ulederet, kunde treffe et forlig, hvor til Retten efter pligt Raadede dennem, ville de videre agere Sagen til Doms.

Fogden til kiende gav, at da Hand her inden Rentten!! (Retten), seeniste Ting dog afvigte Høst, maatte fornemme, hvorledes at den bonde Mand Thor Kaatte havde gjort den nærgaaende beskyldning imod den bonde Mand Tollef Nielsen Udbioe hands Huustrue Anne Nielsdatter, at hun udj Sterfboet efter hendes første Mand Gunder Houge skulle have taget eller Staalet udj et Skab 20 rdr:, og denne beskyldning ved de førte Viidner ej i nogen blev beviist, Saa for hvad, den Kongel: Cassa, for saadan ubeviislig beskyldning i sin tiid kunde tilfalde, og at denne Sag ved noget forlig, hende til tab

1757: 158b

Skulle blive afgjort, Saa har hand seet sig aarsag[et] der udj at indtrede, og til den Ende til dette ting tiid og stæd Ladet indstefne til at lide Dom, alt paa grund til de allerede anførte Vidners udsagn.

Efter at saavidt med denne Sag var avangeret blev Parterne foreene[de] Saaledes, at Contra Citanten haver erstadtet Citanten sine beskyldninger, og dernest haver Contra Citanten betalt, til een liden Rettelse for eftertiiden, til Sognes fattige 1 rdr: 3 Mrk: som Stædets Sogne Præst blev overleveret, Samt skal de ord som hand mod Citantens Koene udtalte ord og beskyldning være Døed og Magtesløs, og ej skal komme Anne Nielsdatter til mindste forkleinelse paa hendes \Ære/ goede Nafn og Rygte; hvor fore Sagen blev ophævet.

Fogden til dette ting tiid og Stæd haver Ladet indkalde Knud Frønsdahl for forøvet Slagsmaal udj hands Huus Nytaarsdag dette aar, der om at anhøre Vidner og at lide Dom {og} til bøders udredning for bemelte Slagsmaal.

Den indstefnte Knud Frønsdahl mødte og tilstoed lovlig varsel i denne Sag,

Af de indstefnte Vidner mødte Knud øfre Wiland og Thor Kaatte, Men da Fogden under Sagen maae fornemme at der ved Stefningen ud af Lænsmanden, er indløbet den mislighed, at den eller de med hvilcken Slagsmaalet Skal være begaaet ej egentlig nu er Stefnet, Saa frafaldt Hand forsaauidt denne Sinde Sagen Men ved Nyere Continuations Stenfning!! til næste Ræt skal Søge Sagen nøyere paaStefnet og oplyst.

Corporal Mons:r Petter Christian Altand fremkom for Retten og av!! (gav) til kiende, at have til dette ting tiid og Stæd med mundtlig varsel ladet indstefne Jacob Berg for skyldig værende \gield/ 3 rdr: 5 Mrk: {4 s:}, der om at taale Dom og erstatte Processens omkostninger.

Jacob Berg mødte icke efter paaraab

Stefne vidnerne Halver skaffer og Thor Olsen Stangeland afhiemlede ved Eed at de mere end 14 Dage siden haver Stefnt Jacob Berg i hans eget paahør, Ligesom og indstefnte Jacob Berg haver for Stefne Vidnerne tilstaaet Kravets Rigtighed.

Afsagt

Den Indstefnte Jacob Berg som haver for de førte Stefne vidner tilstaaet Kravets Rigtighed, bør at betale til Citanten de paastefnte 3 rdr: 5 Mrk:, og 3 rdr: udj Processens omkostninger, alt at udreedes 15ten dage eftter denne Doms Lovlige forkyndelse under adfærd efter Loven.

Dernest blev læst

Steffen Johannesens udgivne Contract til sin Fader

1757: 159

Johannes Aachesen, at hand skal forskaffe sin Fader aarlig Vilkaar af gaarden Giæreviig, dateret 17de Junj 1757.

2det Johannes Aachesens udgivne gave brev til sin Søn Steffen Johansen, paa sin gaard Lille Giærreviig, af skyld 1 Løb 18 Mrk: Smør dateret 17de Junj 1757.

3de Fogden Juels fredlysning over gaarden Giærreviigens Skov, Dateret 17de Junj 1757.

Peder Killesvig haver til dette ting tiid og Stæd med mundtlig varsel ladet indstefne Michel Lunde og Gunder Lunde, fordie den første haver tilsagt men ikke holdt den aarstienniste hand Citanten har lovet, ja {fordi} den sidste fordie hand har fortoblet(?) bemelte Citantes Tienniste Tyende, imod forordningen at antage tienniste, derom at taale Dom \eftter Lov og Forordninger/ og \at/ anhøre Prov, samt at erstadte Processens omkostninger.

Gunder og Mickel Lunde Mødte for Retten og vedstoed at vere som forermeldt lovlig stefnet udj denne Sag.

Peder Kiellesviigen fremstillede sine Vidner med begiær samme maatte afhøres,

Eftter mellehandling af Dommeren, mellem Parterne for at kunde see Sagen forligt, begiærede Citanten Sagen ophævet til Næste Ting, dog under Reservation, at Sagen maae staae ved sin forrige Vigiur, \hvorved det haver sit forblivende/

Formedelst aftenens paakomme blev Retten til i Morgen ophævet.

Dagen næst eftter som var den 18de Junj blev Retten atter sadt paa forbemelte gaard Kiellesvigen, og Retten betient med forbemelte Laug Rett, overværende Kongelig May:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Meenige Ting Søgende Almue.

dernest blev læst

een odels og pengemangels lysning paa gaarden Wache, af skyld 2 ½ Løber Smør, Dateret 18de Junj 1757.

Helje Siursen fremkom for Retten og lyste sin odels og pengemangels Lysning til gaarden Lien i Øhlens Sogn, som for nærværende tiid bruges og beboes af Svend Lien, der skylder udj aarlig Landskyld ½ Løb Smør ½ Huud, {og} som Comparanten agter sam/m/e gaard Lien, naar penge kand bekommes, at indløse.

For Retten fremstillede sig de 2de beboere paa gaarden Qvam/m/en No: 70, i Fielbergs Skibrede, som skylder udj Skatt 2 Løber 1 pund Smør og i Landskyld 1 Løb Smør 1 Vaag Korn, 1 Huud, Hvoraf forbenefnte 2de opsiddere Tollack Mickelsen og Tosten Christensen, hver Ejer og bruger helften, og beklagelig til kiende gav at samme deres paaboende gaard nestleeden 26de Junj natte tiider af een ulyckelig Ilde brand er bleven Lagt udj aske, eftterfølgende gaards Huuser, nemlig for Tollack Mickelsen, hands gaards Stue, Stabur, Ildhuus, Floer, eller Fæehuus, Smahle huus og een Sengeboe, tillige med hand!! (hands) alle ihavende Ejendeeler som alle blev opbrendt og indtet blev tilbage, da med sine neppe med Livet nøgne af Ilden udkom. Og for opsidderen Tosten Christen!! (Christensen) 1 Stue Huus, 1 Stabur eller Stolpe Huus og 1 Smale Huus med hands der i havende Ejendeele. Hvilcken deres angivende og Declaration den samtlig til stæde værende Almue og Læns mænd Svarede at som angivet er, saaledes i ald sandhed desvære sig forholder. De skadelidende var herom Tings vidne begiærende, som bevilges.

1757: 159b

Fogden i anledning af den Kongelige allernaadigste Forordning af 8de Martj 1757, og hands Excellence Høy Velbaarne Hr: Stifttbefallingsmandens der paa grundede og ham tillagde ordre af 9de Aprilj næstefter, gav tilkiende at hand til dends følge, haver til dette Ting tiid og Stæd ladet indkalde den eeniste udj Etne og Fielbergs Skibreder, værende giæstgiver, udj Øhlen, Sr: Johan Schrøder som nu for Retten var tilstede, og Producerede een paa Høy øfrigheds bevilling, allernaadigst meddeelte Confirmation af 28de Aprilj 1734, hvorved bemelte Stæd Øhlen allernaadigst er indRetted til et giestgiverie, og tillige under sam/m/e været tilladt at holde udj Etne ligesaa et lidet Giæstgiverie og Kremmerleje. Hvad stædet Øhlen i sig Selv anbelanger, er det fra kiøbstædet Bergen 9 Mile, og fra nærmeste giæstgiverie Toftveaagen 2 ½ Miil; Stedet I sig Selv er Høylig fornøden for den almindelige Pasage over det saa kaldede Sandeide hvor een hver Reisende maae forsynes med forflægning og udfordrende Skyds, da for Ræsten beboeren ikke haver mindste anden haldel!! (handel) eller brug; nogen afgiftt der af at erlegge aarlig til den Kongel: Cassa, declarerede Ejeren ikke at kunde Contribuere noget, i henseende hand aarlig bliver forhøyet udj Consumsions svarelse, for sig og sine folck, som om ikke allernaadigst bliver Consideret, hand da formedelst de Ringe indkomster, Stædet kand importere, bliver nødsaget samme sig {at} meddeelte allernaadigste Previlegier at frasige, Fogden var det Passerede beskreven meddelt.

Videre blev af Fogden for dette Etne og Fielbergs Skibrederes Ting, til Regenskabs og Antaignelsers besvarelse meddeelt Lige Tingsvidner som ved Skaanevigs Skibrederes Ting folio 156 første og anden Side Spisialiter!! er tilført,

Endelig blev og af ham i Retten Leveret til attestation den forfattede Restance over de Kongel: intraders første og anden Termin indeværende aar udj Fielbergs Skibrede, hvis Endelig Summa af Lehnets og Halsnøe Closters gods beløber til (ope rum)

derneft blev Læft

Johan Friderich Schrøders udgivne obligation til Hr: Kammer Raad Andreas Heiberg, paa Capital 250 rdr: imod pant, de paa giæftgiveriet Øhlen Staaende Huuse med videre Ejende Ejendeeler, Dateret 12te Maj 1757.

Som indtet videre for dette Skibreede var at forRette blev Retten ophævet.

Anno 1757 den 20de Junj blev almindelig Ting holdet med Føyens Skibreedes Lehnets og Halsnøe Closters Almue, paa Tingstædet Lervigen paa Storøen, og Retten betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laug Rettes Mænd: Nafnlige: Giert Larsen Totland, Lars Olsen Grindem, Johannes Baarsen Grindem, Endre Endresen Børnevigen, Knud Pedersen Grønaas, Johan Hansen Steensvog, Olle Dahnielsen Silde og Hans Larsen Gietong. overværende Kongel: May:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue,

Hvornest allerunderdanigst og underdanigst, blev først Lest de foranførte, paa dette aars Sommer tinge Publicerede Kongel: anordninger, og den Høye øvrigheds foranstaltninger.

Dernest blev Læft

1te Skiftte brevet forretted den 26 Julj 1756, efter Niels Heljesen, hvilket skiftte brev udviiser at Boet er Ejende i gaarden Stochen $\frac{1}{2}$ Løb som er udlagt paa Sønerne Hielje!! og Østen NielsSønner hver 14 Mrk: Smør, og datteren Aagaatte 8 Mrk: Smør, tilsam/m/en bemelte $\frac{1}{2}$ Løb S: for 36 rdr:, Nock er Boet Ejende følgende Jorde gods som er

1757: 160

Udlagt paa Encken Sessillia Esiasdatter, Saasom i gaarden Kulleseid 1 Mrk: Smør, Vinterstøebachen af skyld 6 Mrk: Smør, og i gaarden Saxeide 8 Mrk: Smør.

2det Et Dito forRetted efter afgangne Zusana Walchvarsdatter Smidth, den 15de Martj 1756 som ligesaa udviser det Boet er Ejende i gaarden Watne 2 Løb 18 Mrk: Smør, som er udlagt paa følgende Saasom, Formynderne Johannes Sæbøe med flere for Børne penge, 1 Løb 1 pd: 22 Mrk: S: Enckemanden Michel Gram 22 Mrk: \og/ Datteren Anna 22 Mrk: S: tilsammen ansadt for 162 rdr:

3de et Dito Efter Giertrud Ericksdatter, Slutted den 6te Aprilj 1757, efter dets udvisende er boet Ejende 8 Mrk: Smør i gaarden Hjertnæss, som er udlagt paa Datteren Brita for 8 rdr:

4de et Dito efter afgangne Mons Olsen Slutted den 4de Martj 1757, som udviiser at Boets Ejendom udj gaarden Nordhuglen er 2 pd: 21 Mrk: Smør, hvilket gods er udlagt paa følgende Saasom. paa Sønnen Hermand Monsen 15 Mrk: S: og døttrene Inga, Anna, og Susana hver $7\frac{1}{2}$ Mrk: Smør samt datteren Britha 1 pd: $7\frac{1}{2}$ Mrk: Smør, udgiør tilsammen ovenmelte 2 pd: 21 Mrk: S: som er ansadt for 49 rdr: 5 Mrk:

Hans Biercheland haver til dette Ting Mundtlig ladet indstefne Erick Valvatne, fordie den sidste nestleden Vinter udj et Jule giæstebud paa gaarden Deggernæss, haver sagt eller beskylt den første som da var fraværende for at hand Nemlig Citanten er een Skove tyv, der om at paahøre Prov og taale Dom til Citantens frikiendelse for een saa grov paasaugn, og til den indstefntes undgiældelse efter Lov og Forordninger, samt Processens omkostningernes!! Erstadtelse.

Erick Walvatne mødte ei efter paraaab.

Stefne Vidnerne Anders Skaffer og Ole Høyland bekræftede ved Eed at de ofver 14 Dage Siden udi denne Sag lovl: Saaledes som ofven anført Stefne ei allene Erick Walvatne mens end og under Falsmaal Til Vidner derudi Britta og Drengen Knud Dægernæs af hvilcke Vidner den Siste var Absent.

1te Vidne Britta Johans Datter Dægernæs aflagde Eed og vandt at nestleden Juele HøyTiid udi et giæstebud paa Digernæs hørte Vidnet at Erick Walvatne som var noget beskienket eller Druken mens ei overstadig beskiændt!! (beskiænket) Sagde at Citanten Hans Birkeland hafde Staaet udi Erick Walvatnes Skov og derfor er een Skove Tyv, hvorpaa een Mand ved Nafn Jens Hornland som Eier Citantens Jord Krævede Vidnet og flere til Provs efterdie Citanten \ei/ var nærværende da ordene af Erick falt.

2det Vidne Knud Gulbrandsen som nu omsider mødte aflagde Eed og vandt i alt som første Vidne

Eragted

Erick Walvatne gifves Laug dag til næste Ting at møde med tilsvar udi denne Sag.

Knud Hatland hafver til dette Ting Muntl: ladet indstefne Erick Valvatne fordie Hand har beskyldt Citanten for at være een Skov Tyv, derom at paahøre Prov og Taale Dom efter Loven Samt Erstate Processens omkostninger.

Fordie den indstefnte ei mødte bekræftede Stefne Vidnerne ved Eed at de ofver 14 Dage Siden Saaledes som anført lovl: Stefne Erick Walvatne.

1te Vidne Britta Dægernæs aflagde Eed og vandt at udi et giæstebud paa Dægernæs nestl: Juel Sagde Erick Walvatne at Citanten uløves hafde begaaet Hugst udi Erick Walvatnes Skov og derfor var een Skov Tyv.

2det Vidne Knud Dægernæs aflagde Eed og vandt som 1te Vidne med tilleg at Citanten!! (Erick Walvatne) og Sagde at Citanten

1757: 160b

Og er een Tyvs Unge.

Eragted

Erick Valvatne gifves Laugdag til næste Ting at møde med tilsvar udi denne Sag.

derefter blev læst følgende Bøxel Sedler in duplo forfattede med Revers paa hver gienpart sc: den

1te fra Provstinde Korn til Rasmus Rasmusen paa ½ Hud og ½ Løb udi gaarden Totland dat: 13de April 1757

den anden fra Hr: Fogden Juel til Haldor Endresen paa ½ Løb Smør ½ Hud i gaarden Urrang dat: 5te Janv: 1757

Den 3de Capelanen Hr: Lyder Fastings Fæste Brev til Jokum Monsen paa Pladset Klubben skyldende 6 Mrk: Smør dat: 9de Maj 1757

Den 4de fra Provstinde Korn til Lars Larsen Paa 12 Mrk: Smør og halv Laxe Waag udi gaarden Søre Næsse dat: 31 Martj 1757

Den 5te Hr: Niels Hertzbergs til Endre Knudsen paa 2 Pund 6 Mrk: Smør i gaarden Rolfsnæs dat: 7 Martj 1757.

6te Anna Lars Datters udgivne bøxel brev til Tosten Endresen paa 1 pd: 8 Mrk: Smør i gaarden Haavig med underliggende Steensland samt i Mackrellevaagen 1/3 part, 2de af eenslydende indhold med Revers paa den eene Dateret 21de Junj 1757.

7de et Skiøde brev udstæd af Johannes Monsen med de flere til Mons Gundersen paa 2 pd: 14 1/3 Mærcker Smør i gaarden Siøvold dateret 20de Aprilj 1757.

8de et Dito udstæd af Salemon Olsen Dyviigen med de flere til Halvor Larsen paa 1 Løb Smør 1 Huud i gaarden Døvigen, Dateret 21de Aprilj 1757.

9de Hr: Niels Hertzbergs udgivne bœxel brev til Niels Bergesen paa 1 Løb 18 Mrk: Smør udj gaarden OlderEide, med Revers paa den eene Dateret 9de Junj 1757.

Fogden i Rette æskede den ved seeniste Rettens dag \her/ afvigte Høst udsadte Sag mod ægtegiftt Manden Samson Rommetvedt, formedelst hands Løstige omgang med den ægtegiftte Koene Margrethe Rommetvedt, og da hand nu følgel: den allernaadigste Forordning af 6te Decembr: 1743, hos den indstefnte Samson Rommetvedt haver med Retten holdet een Lovlig undersøgnings Forretning om hands Boets tilstand, Saa Producerede hand nu sam/m/e her inden Retten til Actens følge, som \blev dem læst og som til acten annecteres/ Hvad sig Qvinden Margrethe Rom/m/etvedts Boets tilstand maatte være, Saa haver hand der om inden Retten seniste Rettens Dag faaet Almuen med Laug Rettens tilstaaelse, at hund aldeelis indtet er Ejende, og følgelig der hos hende ej anden undersøgnings Forretning har været at giøre.

De indstefnte mødte for Retten.

Fogden i henseende til sin i Rettelse!! (Retteleggelse?), for disse Skammelige Løstigheds begiengere og dobbelte ægteskabs overtrædere, maatte \hand/ først at Saasom de begge inden Retten haver tilstaaet deres graave forseelse, Men dernest at denne deres skammelige og forargelige omgang ved Vidner er bleven dem overtudet, og dem altsaa her udj Meenigheden har været til en stoert anstøed og megen Forargelse, foruden at holde sig til Lovens 6te Bogs 13de Capt: 25de Art: som ventelig for dennem vil tilsige deres Straff og haabede at Retten ved sin Dom vilde for dennem end og tage udj erindring den nest paafølgende \26de/ Art: paa det at de her {her} eftter des kraftigere kunde blive

1757: 161

bundet at endtholde sig fra ver!! (hver) andre, og den/n/e forargelse een gang for alle af Meenigheden at vorde bort Røddet da actor derhos dette maatte til kiende give, at hand eftter Klage og besværing fra adskillige udj meenigheden, under Sagens driftt har maatted advahret og tilholdet Dennem at holde sig fra hver andre, Mens Saadant befrygtelig kun lidet vil være giort, og hvormed hand nu indlod Sagen under Rettens Dom.

De Indstefnte havde indtet at fremføre, men alleene beklagede deres daarlighed, og i øfrig maatte forvendte Rettens Dom.

Eragted

Sagen optages til Doms til i Morgen, da vedkommende Parter ville være tilstæde for at anhøre Dom.

Fogden i Rette ædskede den fra seeniste Ting udsadte Sag mod Drengen Ole Olsen Herle, angaaende det af hannem begangne Lejermaal med Pigen Marita Olsdatter, og det forinden hand \og hund/ haver været til Confirmation

Den indstefnte og Laug dagede Mødte for Retten og tilstoed ej alleene Lovlig varsel, men end og at den paastefnte Factum i sig Selv Saaledes var, Saa at hand med bemelte Piige ej alleene udj løstighed har auflet Barn, Men end og at hand førinden denne gierning ej har været til Confirmation.

Fogden indLoed Sagen under Rettens Dom, og havde hand forhen under Sagen med Pigen Produceret vedkommende Præstes attest om Factum.

Eragted

\Sagen/ optages til Doms til i Morgen, da vedkommende Parter haver at være til stæde for at paahøre Dom.

Fogden i Rette ædskede den fra seeniste Ting udsadte Sag imod Ole Gille og Knud Samuelsen, Klam/m/erie betreffende;

begge Parter mødte for Retten og fordie de indstefnte Nægtede at have haftt noget Reelt Klam/m/erie eller uvendskab med hin anden, De og merker af de førte Vidner at Deres Løstighed kunde extendereres!! til een forseelse, og der hos omskiønt deres uskyldighed findes dog har givet anledning til een slags forargelse, da var det at de {for} udj afsøhning erbød sig udj Retten til Sognets Fattige at give hver 1 rdr:, dog uden Conceance!! (Concequence?) i fald Fogden icke sam/m/e vil modtage.

Actor Replicerede at hand efter Sagens omstændigheder ikke finder hands May:ts Cassa berettiget til Slagsmaals bøder hos nogen af de indstefnte, og hvorfor hand saameget Destoe mindre kunde vejgre sig at modtage de anbudne 2 rdr: som een afsøhning til Sognets Fattige, for de indstefntes lastelige opførsel, hvilcke 2 rdr: actor ilige maade nu efter at de ham af vedkommende vare leverte, igien til Præsten Hr: Hertzberg Inden Retten overleverte, til den ende at sam/m/e kunde tillegges de Fattiges \Skoele/ Cassa.

dernest blev læst

Christian Tormøllens udstæde bøxelbreve med Revers paa den eene til Samson Olsen paa ½ Løb Smør ½ huud i gaarden Føyen dateret 21de Junj 1757.

Fogden haver indkaldet til dette ting efter Ham indløbne anmeldelse fra Mons og Erick Alsvog samt Rasmus Mæhland, der skal have fundet og bierget 6 tylter Bord, som efter Taxations Forretning af 23de Aprilj næst leden, af Lænsmanden Johannes Lønning, og de 2de Mænd Jørgen Øckland og Lars Hisken har Taxeret af Verdie for 2 rdr:

De forbemelte findere var alle til stæde for Retten, og eenhver for sig forklarede hvorledes og paa hvad maade, sam/m/e af dem er bleven bierget

1757: 161b

Svarede formelte 3de biergere, at næstl: 14de Januarj om morgenen som de udreiste for at ærnære sig af Fiskerie, fandt de ved Hischsøen inden skiærds de forbemelte 6 tylter Bord, og samme med sig paa 2de Baader {med sig} \til/ bragte, hvilcke i deres bevaring end nu er beroende, \Fogden Producerede den af Lænsmand og Mænd holdte Taxations Forretning som blev oplæst/

Endelig Sisterede sig for Retten Ole og Christen Alsvog, samt Siur og Niels Mæhland, hvilcke og tillige anmelte af samme Sort bord den Selv Samme dag har fundet og bierget ved Stoel øen under Hischen beliggende udj den aabne Søe, een tylt og 4 Bord, hvilcke de til kiende gav, at er bleven af Søen meget fordærvet saa at faae af dem er lidet nøttig.

Fogden til kiende gav at samme 1 tylt 4re Bord ved den forhen allegerede Forretning af Lænsmand og forbemelte Mænd er Taxeret á tylt for 1 Mrk: som er 5 1/3 s:, hvilcke alt hand begiærede nu inden denne folckerige forsamling ved auction maatte vorde opraabt og til den Høyst bydende bort soldt, Saaledes at hvad hands May:ts der af ved Rettens Kiendelse maatte tilkomme af vahrenes Værdie, som de bliver udbragt til, alleene uden afgang skal være tilhørig.

Eragted

formedelst aftenens paakomme, og da den største deel af den tingsøgende Almue har taget sin Reterade(?) hver til sit Logement, bliver den forlangte auction til I Morgen udsadt, da den af Biergerne gjorde bekiendelse skal blive iagtaget og vorde paakiændt, saavidt hands May:ts anpart kand tilkomme

Fogden paa Citanten Ole Larsen Følckesnæses vejgne i Rette ædskede den fra seeniste \ting udsadte/ Sag imod Hans Følckesnæs og hands {2de} Søn{ner} Niels {og Torbiørn} ibdm: Slagsmaal betreffende.

Hoved Citanten Ole Larsen og Contra Citanterne Hans Følckesnæs og hands Søn Niels mødte for Retten tilstæde, og da de declarerede \same Factum dem er overbevist/ at vil godvillig for deres formastelige forseelse betahle til Fogden hver 9 rdr: som er 18 rdr: dog udbad de sig een liden Delattion, saa som de icke havde penge pr: Cassa at Præstere med, hvilcket og Fogden dem gefaldte, udj deres foregivende, Ligesom bemelte Contra Parter haver erbødet sig at vil Conjungtim betahle til Citanten, udj Processens bekostninger, 9 Marck,

Thj blev altsaa Sagen af foran \til/førte, ophævet.

Formedelst aftenens paakomme blev Retten til i morgen ophævet.

Dagen nest eftter som var den 22de Junj blev Retten atter Sadt paa forbemelte Stæd Leervigen, i overværelse af Stædets Foged Velædle Andreas Juel, og Retten betient med forbemelte Laug Rett.

Fogden til kiende gav at da hannem har vorden anmeldet, at der af opsidderen paa gaarden Gietung Hans Larsen, nu afvigte Vintter er fundet et Roer af et forulycket Skib, Saa haver hand nu til dette Ting Ladet indkalde bemelte

1757: 162

Bierger til at give sin Forklaring hvorledes at sam/m/e Roer egentlig er fundet, hvor hos hand og Producerede den Taxations Forretning som der over af Lænsmand og Mænd er giort, hvor eftter at det Jæren som udj Roret befindes er Taxeret for 5 Vaager á 1 s: pr: Marcken á Vaagen 4 Mrk: 8 s: og for det alt tilsammen 3 rdr: 4 Mrk: 8 s:, derimod Træet anseet for ingen værdie.

Dend indkaldte Hands!! (Hans) Gietung mødte for Retten og forklarede at een dag i nu afvigte Vinter ungefæhr en fiorten dage eftter Kyndelsmisse, udRodde paa Havet, forefandt hand paa Søen flydende Synden paa Gietungen hvor havet vel lige Støder ind, men dog ej Rejgnes at være inden for alle skiær, og hvor eftter hand dette Roer hiem med sig bragte hvor det end nu er beliggende, for det øfrige indlod det til Rettens lovlige Eragtning, hvad hannem der af udj biergerløn maatte blive tilkiendt.

Fogden der eftter maatte forlange at dette Roer ved offentlig auction nu da saa megen Almue paa tinget er tilstæde, maatte blive bort Soldt, dog saaledes og med den Condition, at hvad der for bydes bliver uden afgang for den Kongel: Cassa, og at den Kiøbende betahler alle de der paa anvendte bekostninger, tillige med bierger Lønnen.

{Eragted}

{Dend forlangte auction som skal i dag med det øfrige Vrag blive foretaget, og der eftter Forretningen nærmere Sludtet}

Derpaa fremstillede Fogden atter de 2de \Mænd/ Lars Halderager og Kierrand Staveland, som ungefæhr ved for ommeldte tiid haver fundet een Roer-Kuldt af et Ligeledes forulycket Skib, og begiærede deres Forklaring derover maatte indtages.

De indkaldte og fremstillede mødte for Retten og gav denne Forklaring, at omtrendt end!! (een) 3 uger eftter Kyndelsmisse ved at Roe ud paa Havet, fandt de denne Roer-Kuldt saa godt som udj den aabne Søe, væsten for de saakaldede Svine øerne, og der eftter det hiem

med sig bragte, hvor effter de da og indLader det til Rettens Lovlige skøn hvad bierger Lønnen der for tilkom/m/er.

Fogden der paa Producerede den der over af Lænsmand og Mænd holdte Taxations Forretning, hvor efter det der udj befundne Jæren er Taxeret for een Vaag og Vaagen til 4 Mrk: 8 s:, men træet er af ingen værdie, hvor hos da hand og begiærede at denne Roer kuld som det forbemelte Roer med lige Condition ved offentlig auction maatte blive bort soldt.

Eragted

den forlangte Auction skal i dag med det øfrige vrag blive foretaget, og der effter Forretningen Sludted.

De foran over strandet eller bierget gods, af Hr: Fogden Juel, forlangte Auctioner bliver nu foretaget paa de Conditioner, og effter det Dessisum(?), Retten ved hver forretning gjør, Saaledes som effter følger.

Angaaende de Bord som skal Selges, da blev der om Conditionerne disse som Retten, i anledning af Lovens 4de Bogs 4de Capt: 5te Articul Eragtede for billigt og Ret Nemlig at biergerne Nyder af de 6 tylter Bord inden skiærds bierget 1/3 part og af de een tylt og 4 Bord uden skiærds den halve part, hvor af flyder at hans May:ts Cassa skal tilkomme af de bemelte bord sc: for de 6 tylter 2de og for den eene tylt og 4 bord een halv part Endelig bliver auctions Conditionerne disse at den Sum som høyst bydende byder skal tilfalde Kongens Cassa uden afgang, og den Høyst bydende derforuden være pligtig at betahle foruden tilbudet den fastsadte bierger Løn, og desuden for den af Lænsmand og Mænd der over holdte forretning, Saasom Lænsmanden 1 Mrk: 8 s: og hver af Mændene 12 s: er 1 Mrk: 8 s: tilsammen i alt 3 Mrk:

1757: 162b

De berørte bord bleve saa opbudne og bort Soldte paa forbemelte maade, Saaledes at Høyst bydende blev tilslaget de 6 tylter bord, biergerne Erick og Mons Alsvog og Rasmus Mæhland for 1 rdr: 3 Mrk: 4 s:, og den 1 tylt 4 bord biergerne Ole og Christen Alsvog, samt Siur og Mickel Mæhland for \tilslagne/ 12 s:, og da biergerne for de 6 tylter og 1 tylt og 4 Bord hver betalte til Fogden Hr: Juel hvis andført er tilsammen 1 rdr: 4 Mrk: som tilhører Kongens Cassa, saa flyder af sig Selv, hvilcket og Kiøberne som tillige ere biærgere, at de ej allene ikke Pretenderer biergerløen af sig Selv, Mens end og at de finder sig pligtig at betahle Auctions Provisionen, paa det Hands Kongel: May:ts indtet afgang udj de gjorde buder og betalte penger skal skeep.

Den anden Auction angaaende forbemelte Ror{-K} \og Roer kulten, Roret/ vegtig 3 Vaager, \og Ror Kuldten 1 Vaag/, da deciderer Sørenskriveren at Kongen der af beholder halve parten og biergerne Hans Larsen \og Lars Halderager samt Kierand Staveland/ den øfrige halve part.

Fogden gav tilkiende at berørte Skibs Roer \og Kuldt/ Selges paa den Condition at alt hvis skal erlegges til den Kongel: Cassa, og Kiøberen betaler Auctions Provisjonen og desuden biergerlønnen, item af Roret og Kulten til Lænsmand og Mænd for deres ved besigtelsen haftte møye, for hver forretning, Lænsmanden 12 s: og Mændene hver 6 s: tilsamen for begge Forretninger, Lænsmanden 1 Mrk: 8 s: og Mændene tilsam/m/en 1 Mrk: 8 s:; Skibs Røret!! (Roret) \og Kulten/ blev der paa opRaabt og Soldt sc: Roret til Lænsmanden Johannes Lønning for 1 rdr: 3 Mrk: 3 s:, og Roer Kulten til biergerne Kierrand Staveland og Lars Halderager for 1 Mrk: 9 s:, hvilcke penge de og iligemaade til Fogden leverte, paa det sam/m/e udj Kongens Cassa Skal leveres, paa de som melt anførte Conditioner.

Sogne Præsten Velædle og Velærværdige Hr: Niels Hertzberg mødte for Retten og i Rette ædskede sin fra seeniste Ting udsadte Sag mod Erick Gaaseland betreffende et Stabur som skal tilhøre gaarden Gaaseland, {og}

Erick Gaaseland mødte for Retten og tilstoed som forermelt, at være lovlig Stefnit udj denne Sag. Ligesom hand og Sagde at have i denne Sag, Stefnit Contra, at føre 2de Vidner Lars Brecke og Rasmus Sæhle, Mens Hr: Hertzberg {haver ha} eller gaarden Gaaselands itsige opsidder Steen Grim\sen/ Gaaseland som har i fæste den anpart udj Gaaseland som Contra Citanten over 3 aar siden fragick, haver {de} Contra Citanten ej givet ordre at Stefne,

Hoved Citanten declarerede at hand ej veed af Stefnemaalet ej heller er hand Stefnit af Contra Citanten at paahøre nogen vidner, Thj Protesterede hand mod deres førsel, altskiønt hand veed at vidnerne ikke kand vidne ham imod, Sagde og at Protesten skeer blaafordie hand synes Lovgiverens øye meed!! (øymed) ikke opfyldes, med mindre een hver efterlever, henseende til formalia hvad udj Loven, hver underSaadt ved hver Søger befalet at observere.

Eragted

Contra Citantens Stefnemaal falder af Sig Selv, hvor fore Contra Citanten imponeres til at Stefne Lovlig, {følgelig} Lov og Forordninger gemes, hvorved hand i Særdeleshed erindres at indkalde Saavel Citanten Hr: Hertzberg,

1757: 163

Som den Hand ellers kunde falde besværlig, Næmlig itsige opsidder, paa hands før hafte Leje Jord, Steen Grim\sen som nu maa taale at een der uden forbeholdenhet har frasagt sig een sin forrige Leje Jord, skal antage imod Citanten og Lejlendingens villie, et saadant Møbel, eller afskoum som Contra Citanten er,

Contra Citanten under ancke paa Rettens Eragtning maatte begiære Sagen udsadt til næste Ting.

Eragted

Sagen udsettes til næste Ting, da vidnerne Lars Brecke og Rasmus Sæhle, haver under faldsmaal at møde, for at aflegge deres Edelige vidnesbyrd udj denne Sag.

dernest blev læst

\til Mortification/ Mons:r Jacob Hønnemøes udgivne obligation til Velærværdige Hr: Johan Korn, paa Capital 180 rdr: \dat: 8 1738/

2de Jacob Hases(?) (Huses?) udgivne obligation til Sr: Johan Henrich Rolffs paa Capital 300 rdr: dateret 9de Maj 1739 som til Mortification blev læst.

3de 1 dito læst til Mortification, udstæd af Ole Rejnertsen Degernæs til Salemon Knudsen Aarschov!! paa Capital 30 rdr: dateret 25de Junj 1756.

Hr: Kammer Raad Andreas Heiberg lod ved Mons:r Gorm i Rette ædske den fra seeniste ting udsadte Sag {mod} Contra Jonas von Høven, betreffende Kongens anpart tiende af Jordeparten under Flatnæss, hvorudj hand indgav Citantens Continuations stefnemaal af dato 18de Maj 1757 som blev oplæst.

Mad:me von Høven mødte paa sin Mands vejgne, og tilstoed at være som for er melt, lovlig Stefnit udj den/n/e Sag, Mens beklagede sig derhos, at Hr: Kammer Raaden som hendes nærblods forvandt, imod ald Rimelig og Ret, uChristelig, aarene 1753, og 54, haver bemægtiget sig 12 s: aarlig, af de \overskydende/ Kongel: Contributioner, Contraparten har \ej/(?) ydet af Flatnæss, Og Ligesaa fordie hand nu vil Geleide sin uretfærdige forrige giærning, med at paastaae, at, Comparentrentindens!! Mand, skal betahle Kongens anpart Korn tiende \af Fladnes/, altskiønt at paa det paaStefnite brug ej aufles eller kand aufles andet end een Maadelig Portion Høe, hvor af Citanten vil men Kongens Lov icke befahler, {ikke}

at give Tiende, Comparentinden Lagde dette til sit forrige, at ingen af Flatnæsses opsiddere, udj Mands minde, icke enten er krævet eller har drømt om at betahle noget aar Ringeste Korn Tiende, førend Hr: Kammer Raaden var saa granseende at hand af den indførte allegerede Extract af 1667 aars Matricul, udfant, Muligens fordie Hand selv var bleven Ejer af Konge Tienden, at paa Fladenæss, 1667, fandtes god ager, hvor af Tienden ved Matriculen da blev fastSadt, Hun Sagde end videre at Ligesom den \goede/ ager som efter attesten skulle været paa Flatnæss 1667, nu og lengst forhen er Casseret, ikke for at betage vedkommende nogen tiende, Mens blaat fordie at Jorden var saa uduelig at Ejerne ikke kunde nyde noget aar erstadning for Sæden og arbeijdet, Saa kunde Comparentinden ikke begribe at den allegerede Matricul som da den \da den/!! blev forfattet og allernaadigst Confirmeret, fanttes Rett, i denne Sag kand tiene Citanten til mindste styrcke, efterdie Norges Lov Seenere udgivet, ikke tillader Citanten

1757: 163b

at Kræve tiende af Høe, ikke eller af mere Korn end af hver undersaatters Jord aarlig aufles, for nu at bestyrcke hendes Mands Sag oppedage Citantens uRimelige Søgning, \beegiærede/ {indgav} hun Stædets Sogne Præst Velærværdige Hr: Niels Herz!! (Hertzberg) som nu for Retten var tilstæde, at hand vilde udlade sig med, først om hand har Krævet eller nødt Præste Tiende af Fladenæsset og for det andet om hand af de Præstelige Documenter som tilhører Embedet og er faldet ham i øyne, har seet eller tillæst Sig at hands formand har nødt eller hand burde nyde mindste Tiende af Fladenæss, hvor ingen ager haver været eller nu er, Hr: Hertsberg Svarede, at hand i det 13de aar hand her har været Sogne Præst, hværcken har faaet eller fordret nogen tiende af Fladenæss, ej heller er hand forekommet noget Document hvor efter hand kunde fordre bemelte Tiende, Tiende bogen udviiser og at ingen tiende af Flatnæss er ydet enten til Kiercken eller Præsten, fra 1736, efterdie den fornefnte Jordepart har i lang tiid været udyrcket og usaaet. Citantinden!! Sagde end mere at da Hr: Major Møller, før Hr: Kammer Raadens tiid, Ejede Kongens anpart Korn Tiende, ikke, i den tiid Hand hævede samme, hvercken haver været Krævet eller nydet \nogen/ Tiende \til ham/, hvor fore hund aldsaa icke andet end kunde forhaabe, at Hr: Kamer Raaden ikke haver haft Ret til at Kræve den paaStefnte Tiendes Svarelse af Fladenæss, Comparentinden Producerede end videre til oplysning i Sagen, 2de attester de datis 25de Maj 1757 og 14de Junj sam/m/e aar, som een efter anden blev oplæst.

Mons:r Gorm paa Hr: Kammer Raadens Vejgne paastoed, efter forhen gjorde i Rette settelse, Dom udj Sagen.

Laug Retted paa tilspørgende Svarede at de icke mindes eller har hørt at der af Fladenæss [som] Contraparten beboer, har fra umindelig tiid været Svaret nogen tiende af Korn auffling, efterdie at Jorden der paa er saa uduelig at den som i gamle tiider mueligens har været agerland, men siden af fornødenhed \er/ lagt øde, {Og under Fæefoed,} just ikke for at dejurtere nogen tiende tager, henseende til den aarlige, hvilcket med plaiser Skulde betahles, for ellers at oplyse Sagen og Retten, Declarede Comparentinden, at hund og hendes Mand paa Fladenæss ej føeder eller kand føede mere \aarlig/ af gaardens afling \end/ 4 Kiør og ej Videre. Sluttelig paastod den indstefnte udsettelse, da hendes mand til Næste ting Sagen til oplysning agter at indstefne; og lade føre Vidner som er Ole Bertelsen Steensbøe, Erick Hansen Gaaseland og Heine Jonsen Ertzland.

Fuldmægtigen Gorm fandt fornøden endnu som tilforn allerrede er skeed, paa Hr: Kamer Raad Heibergs veigne at paastaae Endelig Dom udj denne Sag, og Prottesterede af ald kraft

1757: 164

imod nogen videre udsettelse.

Eragted.

Dommeren som i sin tiid skal legge een Remarqve til hvor vel eller ilde {hand} Citanten er grundet i {sit} at Kræve de aarlige 12 s: Tiende hos von Høven, samt hvad enten Citanten i denne sag skal ansees som temre letigantz!! (temere litigantz) eller icke, kunde ikke nægte Jonas von Høven anstand udj Sagen til næste Ting allerhelst hand {beede} har beraabt sig {at} \paa/ og Nafngivet vidner, til hvilcken Ende, og for hvilcke{n} aarsager med Sagen til næste anstundende Ting beroer, da Contraparten skal forbindes at indstefne Hoved Citanten Hr: Kammer Raad Heiberg, {saa ...} at anhøre vidner\ne/, {Saa og Dom til}

Mons:r Niels Hundt paa Lænsmanden Peder Kiillesvigens veigne i Rette ædskede den fra Seeniste Ting udsatte Sag Contra Mons:r Rasmus Kragh betreffende 2de Kircke Kiør Contra parten bør betahle til Citanten,

Mons:r Kragh mødte for Retten og tilstoed at være som for er meldt lovlig Stefnt udj denne Sag, Lige som hand og begiærede at Sagen til næste Ting maatte udsædtes, da hand agter at i Rette føre sin nærmere oplysning i Sagen

Eragted

Eftter Contra parten[s] forlande!! (forlangende) bliver med Sagen giort anstand til næste Ting, da hand haver at i Rette kom/m/e med hvis \hand/ udj Sagen Eragter fornøden.

Udj den gaarsdagen optagne Sag Imellem Hr: Fogden Juel og de 2de ægtegifte Folck, bonde manden Samson Rommetvedt og Huus qvinden Margrethe ibdm:, blev Saaledes af den ganske Rett Dømt og

Afsagt.

Det er Klart nock eftter actens udviis at de indstefnte Samson og Margrethe Rommetvedt udj lang tiid med hin anden har haft Legemlig omgiengelse, og det Saa giervelig at Meenigheden der ved merckelig er bleven forarget, det er og beviist at ingen af dennem ejer det mindste hvor af kand bødes, følgelig Lovens 6te Bogs 13de Capt: 25de art: og Forordningen af 6te Decembr: 1743, Saa paa det disse 2des misgierning som med penge Mulct formedelst deres forarmelse, ej kand afsohnes, ikke skal aldeles undgaae een Retferdig Straf, det og eftter Sagens Natur er fornødent at De som geile og ukyske, bliver Sadt i den tilstand at forrige lefnet ej kand føres, Kiendes og dømmes for Rett at Samson og Margrete Rom/m/etveidtes Kaade Kiød bør Spæges Saaledes, at Hand og Hun henføres, Samson til Nærmeste Festning og hun til Bergens Manufactuur huus, for der udj arbejde at forblive, hand {et og hun} i blant ærlige Slaver et og hun 2 aar at forblive. Det paadømte exeqveres eftter Lovlig omgang.

dernest blev den fra gaars dagen udsatte Sag Imellem Fogden Hr: Juel Contra Drengen Ole Olsen Herle, Saaledes Dømt og

Afsagt.

Indstefnte Ole Olsen Herlle, som følgelig egen inden Retten gjorde tilstaaelse, og de af actor i Rette lagde Sogne Præstes attest, har begaaet Lejermaal og Børne aufling med Pigen Marithe Olsdatter, og det forinden de haver været til Confirmation, bør i følge Lovens 6te bogs 13de Capit: 1te Art: betahle til Actor 12 rdr:, der foruden eftter den Kongel: allernaadigste

1757: 164b

Forordning af 2den Septembr: 1745, dens allernaadigst bydende, at arbejde udj det Bergenske Manufactuur Huus ½ aar. Det paaDømte udReedes og efterkommes 15 Dage eftter denne Doms Lovlige forkyndelse uder!! (under) adfærd eftter Loven.

Dernest Producerede Fogden Hr: Juel Restancen for dette Føyens Skibreedes Lehnets gods stoer 315 rdr: 2 Mrk: 14 s: og for Halsnøe Closters gods stoer 76 rdr: 1 Mrk: 7 s: som blev oplæst og af ingen modsagt.

Som indtet videre for dette Skibrede og dette Ting var at forrette blev Retten ophævet.

Anno 1757 den 23de Junj blev almindelig Ting holdet for Fiere Skibreedes Lehnets og Halsnøe Closters Almue, paa det ordinaire Ting Stædet Leervigen udj Storøens Præstegield, og Retten betient med efterskrefne 8te Eedsorne Laug Rettes Mænd: Tierrand Siursen Strømøen, i hands stæd Torjer Olsen Vier, Ole Johansen Eckeland, Anders Gundmundsen Øchland, Johannes Johansen Thorsvold, Peder Pedersen Ersvog i stæden Johannes Buviigen, Engel Johansen Strømøen, Paal Ericksen Stueland, og Lars Olsen Bratestøe overværende Kongel: May:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med meenige Ting Søgende Almue.

Hvornest blev allerunderdanigst og underdanigst Lest de paa næstforrige Tinge Specificerede Kongelige anordninger Som og een til dette ting indkomne Kongel: allernaadigst forordning, angaaende Kort Spillen, dateret 13de Maj 1757, samt de forhen paa forbemelte Tinge Publicerede Høye øfrigheds foranstaltninger.

Dernest blev Læst

1te Sorenskriver Hesselbergs udgivne auctions Skiøde til Sr: Jonas Budde paa Løyngholmen, af skyld 12 Mrk: Smør med paastaaende Huuse for 130 rdr: Dateret 8de Decembr: 1756.

2det Jonas Buddes udgivne Skiøde til Gunder Hansen Nore Næsset, paa 12 Mrk: Smør med paastaaende Huuse, i gaarden Lyngholmen Dateret 10de Januarj 1757.

3de Gunder Hansen Nore Nessets udgivne Pandte obligation til Sr: Jonas Budde paa Capital 88 rdr: imod pant gaarden Lyngholmen, Dateret 17de Januarj 1757.

4de Fogden Juels udgivne bøxel brev til Tarald Taraldsen paa ½ Løb S: ½ huud udj gaarden Hougsien dateret den 30te Aprilj 1757.

Fogden til kiende gav, at da hannem er tilmeldet at opsidderen paa gaarden Mølste!! (Mølster), Helje Heljesen, haver næstl: Christie himmelfarst dag Paa Mølster vaagen fundet og bierget et Ox hoved Røed Viin haver hand \Saa i dets anledning/ til denne tiid og Stæd ladet indkalde bemelte bierger Helje Heljesen, for at give sin Sandfærdige forklaring hvorledes Hand egentlig Samme Ox hoved Rød Viin hvaver!! (haver) bierget;

den indkaldte bierger Helje Heljesen mødte og forklarede, at hand nestl: 19de Maj een aften udRoede paa een Baad, for at Optage nogle Homre!! (Hummer) teiner, fandt og biergede Hand paa Mølstervaagen \inden Skiærs/ berørte Ox hoved Røed Viin, som hand med sig hiem bragte, lige som hand og under Rettens kiendelse, indlod sin Pretention angaaende bierger lønnen.

Fogden til kiende gav

1757: 165

at have til forbemelte Ox hoved Rødvins videre Transportering {\haver/} foranstaltet at samme til Bergen her fra Tingstædet hvor det nu er hidbragt, skal henføres, for der samme steds at overleveres til de Kongel: General Told Forpagtere, som samme ved auction lader gjøre udj penge, alt til følge det Høy lovlige Rentte Kammer Collegii foranstaltning; Til

hvilken Ende, {Hand} naar auctionen er forretted, til Forretnings følge skal oplyse med auctions værck, hvad sam/m/e bliver henbragt til udj penge, hand begiærede denne forretning udsadt til næste Ting.

Eragted

Den af Fogden forlangte udsettelse, beroer med til neste Ting, da der skal blive observeret Hvad hands May:ts og biergerens anpart kand tilkomme.

dernest blev Læst

Størcker Larsen Haaversholms udgivne bøxel breve til Anders Jørgensen, paa ½ Løb Smør ½ huud udj gaarden Hope, med Revers paa den eene, dateret 22de Junj 1757.

Bøygde Lænsmanden Størcker Hovers Holm fremkom for retten og til kiende gav at her i Fiere Skibreede findes et \ugiftt/ qvinde Menniske ved Nafn Gurie Erickdatter, der er med den Spedalske Syge sterck benøst(?), hand Producerede og een attest dateret 8de Aprilj 1757, som blev oplæst.

Paa Fogden Velædle Hr: Andreas Juels tilSpørgende, Svarede Saavel Laug Retted som den tilstæde værende Almue, at oven bemelte Spedalske qvinde Menniske Gurie Ericksdatter, aldeles indtet er Ejende til hendes indLem/m/else udj Hospithalet.

Fogden var her om tings vidne begiærende som indvilges.

Lænsmanden udj Røldahl Helje Hamre, Lod ved Mons:r Niels Hundt i Rette ædske den fra seeniste Ting udsadte Sag mod Ole øfre Eckeland 4 rdr: 3 Mrk: giæld betreffende.

Contra parten Ole øfre Bøe!! (Øfrebøe) møtte ikke eftter paaRaab.

Stefnevidnerne Lænsmanden Tollef Hougland og Joen Lindaas afhiemlede ved Eed at de mere end 14 Dage siden haver Stefnt Ole øfre Eckeland i hands Svogers paahør.

Mons:r Hundt paa Citantens vejgne paastoed Dom.

Afsagt.

Den indstefnte Ole Øfre Eckeland som eftter 2de indkaldelser!! (indkaldelser), ikke haver villet \ladet/ være sig angelegen at møde \for Retten/ for at Ligitimere sin Sag, bør til Citanten, betahle de paaStefnte 4 rdr: 3 Mrk: og 2 ½ Rdr: udj Processens omkostninger, alt at udreedes 15 dage eftter denne Doms Lovlige forkyndelse under Lovlig adfærd.

Læmanden!! (Lænsmanden) Tollef Hougland paa sin Broder Jørgen Tollefsens veigne i Rette ædskede den fra seeniste Ting udsadte Sag mod {E...} Ole øfre Eckeland, betreffende 5 Mrk: giæld

Ole øfre Eckeland mødte ikke eftter paaRaab.

Stefnevidnerne Størcker Hovers Holm og Joen Lindaas bekræftede ved Eed at de mere end 14 dage siden haver som forermeldt Stefnt Ole øfre Eckeland for hands boepæl.

Afsagt

Det er ved de af Citanten, Eftter actens udviis

1757: 165b

\førte vidner/ nocksom tilfulde afbeviist, at Contraparten haver beskadiget den af Citanten paaStefnte Sexærings Baad, Saaledes at den er forRinget paa dens værdie til 3 Mrk:, da Contraparten havde den tilleje, i aaret 1755, hvor fore hand skulle give Citanten i fragt for Baaden 2 Mrk:, Thj bør den indstefnte Ole øfre Eckeland for saadan, ham overbeviste adfærd, at betahle til Citanten de paastefnte 5 Mrk: og 2 rdr: udj Processens omkostninger, alt at udreede 15 dage eftter denne Doms Lovlige Forkyndelse uder!! (under) adfærd eftter Loven.

Erick Mathisen Valvatne haver til dette Ting tiid og Stæd med mundtlig varsel ladet indstefne Ole øfre Eckeland, fordie hand ikke vil betahle Citanten 9 rdr: 1 Mrk: 8 s: for een Hæst Contra Citanten haver bekommet af Citanten, der om at Lide Dom til betahlings erholdelse, og erstadte Citanten for denne iVoldte Processes omkostninger.

Den indstefnte Ole øfre Eckeland mødte ikke efter paaRaab.

Stefnevidnerne Lænsmanden Tollef Hougland og Ole Johannesen Nedre Eckeland afhiemlede ved Eed at de mere end 14 Dage siden haver Stefnt som forermelt, Ole øfre Eckeland for hands Boepæl.

Eragted

Den lovlig Stefnte mens udeblevne Ole Øfre Eckeland, gives Laug dag til næste Ting at møde med tilsvar udj denne Sag.

Anders Sælsaas i Rette ædskede sin fra seeniste Ting udsadte Sag mod Anders Rabben, betreffende fordie Contra Citanten haver paa een Søndag gjort indbrud udj Citantens qværne huus, og der samme dag begyngt!! at mahle paa noget Korn Contraparten havde, og der efter med Hug og Slag overRumplet Citanten.

Den indstefnte Anders Rabben mødte icke efter paaRaab.

Stefne vidnerne Størker Hovers Holm og Paal Stuveland, bekræftede ved Eed at de 14 Dage Siden haver Stefnt Anders Rabben i hands Koenes paahør,

Afsagt

Efter Sagens omstændigheder finder Retten at den indstefnte har forvirret Sig i Slagsmaals bøder, Thj kiendes for Ret at hand for overLast paa Ander!! (Anders) Paalsen Sælsaas, bør følgelig Lovens 6te Bogs 7de Capt: 8de articul at udrede udj Slagsmaals bøder til den Kongelig Cassa 9 rdr: og desuden til Fogden og Sorenskriveren for haftte møye ved een formedelst Contraparts liderlighed for foraarsagede Process hver 1 rdr: 2 Mrk:, Endelig betaller Anders Rabben \3 rdr:/ til Citanten i Processens omkostninger, alt alt!! at udreedes 15 Dage efter denne Doms lovlige forkyndelse under adfærd efter Loven.

Aslac Førde i Rette ædskede den fra seeniste Ting udsadte Sag mod Encken Marite Larsdatter fordie hun haver beskyldet Citanten for at være Tyv og icke een ærlig Mand med Videre efter actens udviis.

den indstefnte Marite Larsdatter mødte før!! (for) Retten og

1757: 166

Tilstoed at være som forermeldt lovlig Stefnt, udj denne Sag.

{\Afsagt/}

Efter at Sagen Saavidt var avangeret blev Parterne Saaledes inden Retten foreenede, at Contra Citantinden haver offentlig for Retten bedet Citanten om forladelse, lige som og Contra Citantinden skal betahle Citanten denne Sags ivoldte bekostninger og desuden til een liden Rettelse for hendes uforskammede Mund skal hun betahle til Sognets Huus arme 1 rdr:, og til Fogden og Sorenskr: for hendes uforskammede opførsel, og for hendes skyld udj denne Sag haftte møye, hver 1 rdr: Endelig skal de ord som af Contra Citantinden er udtalt, ikke gravere Citanten paa hands \ære/ goede Nafn og Rygte ej heller forKleine ham eller hands i nogen maade, og dersom at dend indstefnte Maritha Larsdatter \her efter/ skulle i mindste maade yttre sig mod Citanten med uanstendige ord, da skal denne Sag for hende staae aaben. Thj blev med sagen Saaledes ophævet.

Formedelst aftenens paakomme blev Retten til i over Morgen ophævet.

Mandagen nest eftter som var den 25de Junj blev Retten atter Sadt paa forbemelte Tingstæd Leervigen, og Retten betient med forbemelte Laug Rett, i overværelse af Stædets Foged Velædle Hr: Andreas Juel med meenige Ting Søgende Almue.

Dernest blev læst

Sorenskriver Hesselbergs udgivne auctions Skiøde paa Wallestrands Kircke med underliggende gods og Leje Kiør, til Lænsmanden Peder Kiiellesvigen, Dateret 2de Julj Anno 1756.

2det Peder Ulveragers udgivne Skiøde brev til Helje Evensen paa 1 pd: 16 ½ Mrk: Smør udj gaarden Wæstvigen, dateret 23de Aprilj 1757.

3de et Skiftte brev forretted eftter afgang!! Alis Heljesdatter den 31te Julj 1756, som udviiser at Sterfboet Ejer i gaarden Emberland 1 Løb 9 Mrk: Smør, som er udlagt paafølgende: paa Enckemanden 1 pd: 16 ½ Mrk: Smør, Sønerne Haldor og Helje her!! (hver) 11 4/7 Mrk: S: og datteren Sessella 5 11/14 Mrk: tilsam/m/en ovenbemelte 1 Løb 9 Mrk: Smør som er ansadt for 77 rdr: 3 Mrk:

Procurator Blechen Berg (Blechenberg) for assessor von der Lippe i Continuation af een af Hannem den 1te Maj 1754, mod afgangne Foged Ole Larsens arfvinger, anhengig giort og til den 3de Maj afvigte aar for diverse Tingstæder, Proceqverede Sag Producered et Skrifttlig Stefnemaal af 25de Februarj indeværende aar, af Bøygde Procurator Jens Isach Holck paateignet at være ham forkyndt 14de Aprilj nest efter, og af Giert Skrivers Encke!! at være hende forkyndt den 24de Apriljs, Skiønt med Stefnevidners paateigning at oplyses at hun haver taget feil i Dato, og at Stefne Maalet haver været ankyndiget den 21de Aprilis, og Endeligen af Hr: Wilhelm Smidt paateignet at være ham forkyndt den 20de Maj sidstl: og dernest Producerede et Skrifttlig indleg med deri paaberaabte bilag L: H:, hvor eftter Hand begiærede De Samtlig indstefnte paaRaabt, og i fald de ikke skulle møde da de udeblivende forelagt Laug dag til først holdende Høste Ting. det allegerede Stefnemaal blev derpaa oplæst. tillige med det allegerede Skrifttlige indlæg {med} \og videre/

De indstefnte Jens Holch, Giert Skrivers {s Encke} og Hr: Smidt mødte ikke eftter paraaab.
Eragted

{Jens} De lovlig Stefnente \mens udeblevne/ Jens Holch et Giert Skrivers og Hr: Smidt gives Laugdag til næste Ting at møde med tilsvar udj den/n/e Sag.

1757: 166b

Fog\den/ fremSadte for disse 2de Skibreeder sc: Føyens og Fiere Skibreeder!! Almue, de Selv Sam/m/e qvæstioner Som for Skaanevigs Skibreede findes Specialeter anført, og hvor til blev af Almuen og Laug Retted Svared Lige som forermelt for Skaanevigs Skibreede. Herom var Fogden Tings vidne begiærende som bevilges.

Som indtet videre for dette Skibreede var at forrette, blev Retten ophævet.

Anno 1757 den 28de Junj eftter udsettelse fra gaars dagen, blev Retten udj følgende Aastæds Sag Sadt paa gaarden Tveidte Halsnø Closters gods, og betient med eftterskrevne 8te Eedsorne {Laug R} af Stædets Foged opnefnte Laug Rettens Mænd, Nafnlige, Helje Fremnæs, Aslack Førde, Lars Førde, Paal Stueland, Engel Strømøen, Aslack Vahlen, Ole Dommensnæs, og Simen Dommens Næs.

For Retten indfandt Sig Niels Nielsen Bielland, der paa Hands Moder Anna!! Endresdatter og hands broder Knud Evensen Tvidtes Vejgne, indgav den til denne Sag udtagne berømmelse af 19de Martj 1757 som blev oplæst.

Paa Fogen!! (Fogden) Velædle Hr: Andreas Juel som ombudsmand for Halsnø Closters gods hands vejgne, Sisterede Sig for retten Bøygde Lænsmanden Størcher Larsen Hoversholm, for ved denne Sags driftt at observere hands Kongelig May:ts Tarv, ved at Høyst Sammes gaard Tvedtes Ejendom og tilliggelser ingen urett skal vederfahres.

For Retten mødte ilige maade Sagens Contra part Christen Hansen Tveidtelie, og tilstoed at være i denne Sag {som forermelt} Lovlig Stefnt, Saaledes som den indkomne Berømmelse nærmere udviser, gaav!! og der hos tilkiende først at det paa anckede qværnehuus er opsadt næstl: aar efter ordre af Kiærckens gaard Tveidtelies Ejer Capellanen Hr: Peder Hertzberg 2det at ikke Ejeren mens Hands Fader Sogne Præsten Hr: Niels Hertzberg har befahlet ham, hvilcket og er skeed at Stefne paa Hr: Peder Hertzbergs Veigne, Contra i Sagen, Hoved Citanterne Encken Anne og Knud Tveidte, samt for det 3de at hand ingen ordre haver om at møde i denne Rett paa sin velbemelte Ejers Veigne.

Contra Citanen Hr: Peder Hertzberg indfandt sig ikke for retten, ej heller Faderen Hr: Niels Hertzberg, for at incamminere det \Contra/ Stefnemaal udj denne Sag, paa hands veigne skal være forretted.

Niels Nielsen Bielland bad at de indstefnte vidner maatte baade tages under Examen og der efter gjøre udviisning.

Vidnerne Nemlig, Johannes Emberland, Daniel Kiærnagelsnæsset, Johannes Halsej, og Erick Braatvejdt, mødte alle for Retten og tilstoed at være i denne Sag Lovlig Stefnt.

1te Vidne Johannes Emberland gammel 66 aar, fød og opføed her i Naeboelauget, Provede at i ald den tiid vidnet kand erindre sig tilbage, har hand aldrig hørt, vist eller end nu ved andet end dette at gaarden Tveidtelies opsidere fra umindelig tider af aldrig har haft noget qværne huus udj Tveidte Elv, Mens i dets Stæd haver Tveidtelies opsidere aarlig været bevilget Malning paa gaarden Tveidtes i Tveidte Evelv!! (Elv) staaende qværne huus, Tvejdtes opsidere haver ligesaa fra umindelig tid haft deres qværnehuus

1757: 167

staaende i dito Tveidte Elv; angaaende det omtvistede Skoveteig, Kiosene kaldet, da Sagde Provet at hand ej andet har hørt eller veed end at joe Samme Skovetejg eene og alleene har hørt og tilhører gaarden Tveidt, hvis leilendinger efter hvis vidnet haver Hørt skal fra gamle tiider af tilladt, Tveidtelies opsidere der udj at tage fornøden Jærdes Fang til Tveidtelies Bøegaard, blaat fordie til Tveidtelie er ingen Ejendoms Skov, og Tvejdtelies, samt Tveidtes opsidere har været gode Venner; Endelig forklarede Provet at Tveidtelies opsidere al sin tiid og indtil nestleeden aar da det paaStefnte qværnehuus blev opsadt, haver givet eller betalt aarlig i meller leje 1 Mrk: til Tveidtes opsidere.

2det Vidne Daniel Kiærnagels Næset gl: imod 60 aar fød og opføed heri Naboelauget, Provede i et og alt som første Vidne.

3de Vidne Johannes Halsej af Torvestads Præstegiæld, gammel 50 aar Provede at omtrent 28 aar siden tiende Hand 7 aar her paa gaarden {her} Tveedte hos daværende opsidder Citanindindens!! da værende første Mand Niels Larsen Tveidte, og imidler tiid hørte hand af Sin Hosbonde at hand havde forundt opsidderne paa Tveidtelie udj sin Ejendoms Skov Til gaarden Tveidte Kioesene kaldet, at tage aarlig fornøden giærdes Fang til Tveidtelies Bøegaard, hand sagde og een gang at dersom Tveidtelies opsidere ikke holdt deres Bøe gaard istand, kunde den Skade der ved paa Tveidtelies ager og Eng, at!! (af) bester Skeede, henføres til deres eegen forsøm/m/else, efterdie Deponentens fornefnte Hosbonde havde af høflighed, tilladt som melt Tveidtelies Leilending udj Tvejdtes Ejendom Kiosene at tage

giærdes Fang der til; udj de 7 aar vidnet tiene her paa Tveidte viste og veed vidnet fuldkommen at Tveidtelies opsidder Thor Tveidtelie, aarlig betalte penge til Niels Larsen Tveidte for frihed at have sin Møller udj Tveidtes gamle qværne huus paa Niels Larsens qværen, paa de tiider havde, ingen uden Tveidte qværnehuus udj Tveidte Elven, ydermere Sagde vidnet at udj berørte 7 aar kom indtet {Creatur} \øckes best/ Som/m/ers tiider fra Tveidtelie paa den Jord som ligger imellem Tveidtelies {og} \Bøe gaard og [g]aarden/ Tiedte!! (Tveidte) Thj paa de tiider blev det efter gl: Kan holdet for at Tveidtes Ejendom streckede sig {An} tet \an/ ned til Tveidtelies bøegaard; hvor mange penge aarlig udj Møller leje, af Tveidtelies opsidder til Tveidtes opsider, blev betalt det kunde vidnet ikke sige, saasom hand den tiid her paa gaarden tiene, var ganske liden, Vidnet har aldrig hørt af nogen at Tveidtelie har haft nogen Ejendom i Skove parten Kiosene, men vel at Kiosene tilhører gaarden Tveidt, thj det Sidste har hand hørt saavel af Sal: Niels Larsen Tveidte som fremmede,

4de Vidne Erick Braatveidt gam/m/el 40 aar føed og opføed her i Naboelauget, Provede for saavidt hands minde strecker Sig, udj et og alt med de 2de første vidner undtagen Deponenten ej ved hvor mange penger Tveidtelies opsiddere aarlig haver betalt til Tveidtes opsiddere udj Møller Løn,

Citanterne Encken Anne og Knud Tvejdte havde ej flere vidner at føre, Mens de som haver ligemeget i fæste Nemlig hver halvningen udj Tvejdte, begiærede at aastæderne som omtvistes maatte tages udj øyesiun.

Der efter begav Retten

1757: 167b

Sig i følge med Citanternes Fuldmægtig Niels Nielsen Bielland og indstefnte Kristen Tveidtelie samt de førte Vidner til de omtvistede aastæder, da Vii efter Parternes og Provenes anvissning, og efter Provenes nøyere Forklaring, befandt at ved Sagen ere disse omstendigheder, Nemlig at gaarden Tvejdtes eene Ejendom efter gammel Kan støder an ved een liden dahl Øe gaards dahlen Kaldet, lige til Tveidtelies bøegierde, ligesaa at Tveidte efter gammel Kan, har gaaet efter samme bøegaard {lige} til Tveidtelies bøegaards Leed, der fra Snorbent til 3de graasteener som ligger tet ved den Saakaldede qværne Myrens Væstre Siide, der fra lige mit i giemmel!! et lidet Skor eller dahl, til Vandet Væsten i qværnestemmet, der fra over Vandet til et Smalt Ejde \Kringle Eidet kaldet/ som adskiller Een Skovepart nemlig bemelte Kringl Eide, tilhørende Tvejde, fra Tveidtelies der vesten for liggende eene Ejendom, og er Saa Tveidtes Ejendom de Marcker som ligger imellem Tveidtelies Bøegaard og Tveidte, Saavel som de der ligger paa den østre Siide af forbemelte Bøegaard, hvor den Skiærer Sig omtrent Nordvest efter den forbemelte omskrefne streckning som endes i Kringle Ejdet gaarden Tveidte tilhørende, Vii befant og at een Ringe Skove part Kiosene kaldet som paastefnt er, ligger langs med Tveidtes uDisputerlige Ejendoms Skov, Saaledes at Tveidtes Ejendom ligger baade Østen og Norden for Kiosene og Tveidte Vand det paa den Nordvæstre kanten, Saa at Kiosene paa den Væstre, østre og Nordre Siide \er/ omRinget, joe ligger udj Tveidtes udisputerlige Ejendom, og har paa den Nord væstre siide Tveidte vandet, og Conceqventer ligger Kiosene efter Cituationen udj Tveidtes Marker.

Kristen Tveidtelie declarerede ellers at hands gaards Ejendom skal gaae tvers imod Vidnernes udsaugn, først væsten fra, fra een gl: Kiørsel Vej {tet} ikke langt liggende Norden for Tveidtes bøegaard ned til Tveidtes qværne vej; Sagde og at Skifted skal følge sam/m/e qværne vej som gaar over Tveidte Elven tet østen for Tveidtes øverste qværne Huus,

Endelig anvistes os udj Tveidte Elv 2de qværne Huus som Vidnerne Sagde at fra umindelig tider af har tilhørt Tveidtes opsidere Saa og det qværne Huus nu omtvistes da Vii øyensiunlig befant at naar det paaStefnte qværne Huus som staar tedt hos Tveidtes øverste

qværene Huus, der fremdeeles skal blive staaende, Vil det forvolde at Pasagen eller vejen over Elvebaren til Tveidtes øfverste qværnehuus, merckelig giøres Diffisiil, Serdeeles ved Kiøv Iis vindter, Ved hvilcken lejlighed Tveidte qværne Huuses Render til med kunde staae hasard at bordt tages, Ernefnite Saakaldede Sættervæy ligger derfor over

1757: 168

Tveidte Elven tet neden for det paaStefnte Saavelsom Tveidtes gamle qværne Huus, og et lidet støcke oven for Tveidtes andet qværnehuus,

Eftter at aastæderne Saaledes som forermelt vare begranskede, forføyede Vii os hiem igien til gaarden Tveidte, mens Kristen Tveidtelie Paa Retouren \paa hiem Reisen/ addresserede sig til sit hiem end{skjønt}skjønt Retten bad ham være Følgagtig og anhøre videre Procedur.

Eftter at Saavidt med Sagen var avangeret bekræftede de førte Vidner ved Eed ej allene deres her paa gaarden Tveidte aflagde Vidnesbyrd Mens end og at deres nøyere Forklaring ved aastædernes begranskning Saa og \at/ deres gjorde anviisning, betreffende Skifterne imellem Tveidtelie og Tveidt udj et og alt accorderer med Sanhed Saa Reent, at de der for haver een ubeskadt Samvittighed.

Citanterne Som declarerede at være Stefnt Contra i Sagen med!! (men?) dog nu ved Sagens incammination mercker at Contra Citanten Hr: Peder Herstzberg ej Selv møder for at incamminere sin Sag og føre sine Vidner, muligens af den aarsage at hand forhen af Christen Tveidtelies Sladder har ladet Sig forføre, at gribe til Contra Stefnemaal, mens nu siden er kom/m/en under væhr med at Sagen paa hands Siide er flalsk!! (falsk) og Ilde grundet, De maatte da i anledning af Lovens 1te Bogs 16de Capitel, som befahler at Retten udj denne og deslige Sager, uden Laugdags givelse, hvor ingen opsettelse af Parterne begiæres, strax skal kiende Parterne imellem, være begiærende at Retten denne Sinde for ikke at bebyrde dem udj een Saa klar Sag med ufornöden udhal eller nye bekostninger ville strax ved een Retmessig Dom afgjøre hvor vel eller Ilde Citanterne {hv} udj deres paastand eller Stefnemaal er grundet, Lige som de og gjør sig forvisset om at Retten ved paadøm/m/else Conserverer Kongens Ejendom til Tveidt, frakiender Tveidtelies opsidder, den i egen Hierne tagne Rett til det paastefnte qværne Huusses fremdeeles brug og Nøttig giørelse, Helst efterdie Retten og een hver som der kom/m/er falder i øynene at samme som imod deres villie uadspurt er opsadt, Merckelig udj adskillige tilfælde er dennem til Prejudice, De ventter og paastaar altsaa at Retten til slutning, tilpligter Kristen Tveidtelie for hvis skyld Sagen har sin Reisning at Refundere denne Processes omkostning skadesløs.

Bøygde Lænsmanden Størker Hoversholm paa Føgden Hr: Juels veigne Sagde at hand som har været tilstæde ved denne Sags behandling, ej andet seer end joe Retten gjør uRett, dersom Retten føyer Christen Tveidtelie i sine urimelige indfald og saa fald fra døm/m/er Lans fens(?) (Landsens?) Naadigste Konges gaard Tveidtes gal:!! (gamle) Ejendom {noget} det mindste, Thj tages Situationen Saa vel som de førte 4re vidners Edelige deposition, udj upartisk overvejelse findes der af at Kringl Ejdet som Skove parten

1757: 168b

Kiosene item af den Ejendom som ligger uden for Tveidtelies bøe gaard, imellem Tveidtelie Lje!! og Tveidt saa velsom Norden og østen for bøe gaarden, vorder Tveidtes eene Ejendom Saa og at Skiftet fra Tveidtelies qværneleed til de 3de Steene paa qværne Myrens væstre siide der fra igiennem \til/ nærmeste dahl eller skor til vandet udj viigen nærmest væsten Tveidtes qværnestemme, og endelig der fra Snorbeent over Tveidtevand et til det Smahle Ejde som adskiller Tveidtes Ejendom Krings Ejdet fra Tveidtelies der væsten for liggende Ejendoms udmarcker, Comparanten nest at igien tage sit forrige Lagde og dette der til at som

Tveidtelies opsiddere, denne og forrige lige saa lidet kand betiene sig af hævs brug udj Kiosene, fordie de har haft sam/m/e med bevilling, Som Tveidtes opsiddere uRettelig som leilendinger, har været uberettiget at forlene opsiderne paa Tveidte Lie, noget at!! (af) Kongens gaard Tveidtes Eyendom, hand indlod derfor sagen under Rettens Retmessige Dom. Christen Tveidtelie var endnu ikke efter paaRaabelse til denne gaard ankommet. Dernest blev udj denne Sag af den ganske Rett Saaledes Dømt og

Afsagt,

Det er tilfulde inden Retten ved 4re førte Vidners Edelige Deposition \legitimeret/ først at Skifted imellem Tveidt og Tveidtelie strecker Sig, imellem Tveidt og Tveidtelie, lige fra gaarden Tveidt og til Tveidtelies Bøegaard staaende vesten den saa Kaldede Øe-gaards dahlen, 2det at deeleet følger ned eller øst efter til nederste hjørne paa Tveidtelies Bøe gaard, og der fra efter Samme bøegaard omtrent i Nordvæst til een liden høyde eller backe ved Tveidtelies bøgars, Kiørsle, eller qværneLeed, der fra til 3de Steener Liggende tet vesten qværne Myren, Videre der fra lige igiemmel!! et skar til det Stæd udj Tveidtevandet som kaldes og findes at være een Viig nærmest paa væstre kanten ved Tveidtes qværne Dam, og endelig der fra til det Smale Ejde imellem Tveidtes Ejendom Kringl Ejdet og Tveidtelies Ejendom der væsten for, 3de at den omtvistede Skove part Kiosene som Ligger saa godt som mit udj Tveidtes Ejendom, fra umindelig tiid har tilhørt og tilhører gaarden Tveidt hvis Lejlendinge Mand efter anden haver bevilget Tveidtelies beboere, som muligens Trengende der udj at tage Aarlig gierdes Fang til Tveidtelies Bøe gaard, hvilcken friehed lige saa lidet ihvor lunge den har vedvaret kand til Tveidtelies Nøtte fanges hævd paa som det er Reent at ingen opsidder paa Kongens gaard Tveidte, burde have tilladt nogen fremmed mindste brug, ombuds manden uadspurt og uden hands tilladelse udj Skove parten Kiosene, og for det 4de at det paastefnte qværnehuus som nestl: aar blev af indstefnte Christen Tveidtelie uden Citanernes Villie, opsadt udj Tveidte Elv, paa gaarden Tveidtes grund, nu findes paa det stæd at sam/m/e er gaarden Tveidtes opsidere og gaardens øfre qværnehuus til

1757: 169

Merckelig Skade. Af disse og de fleere udj Sagen befundne omstendigheder, hvor til og kommer at Tveidtelies opsiddere aldrig har haft qværnehuus udj Tveidte Elven som Rinder over Tveidtes eene Eje saaledes at Tveidtelies opsiddere paa ingen af siderne haver mindste Ejendom, Kiendes for Rett at det paaStefnte qværnehuus med qværne Slaag bør nedrives og her efter ingen sinde udj Tveidte Elv at opsettes, Lige som og Skiæl og Skifted imellem Tveidt og Tveidtelie skal for eftertiiden som gammelt været haver, bestandig gaae fra stæd til andet Efter Tveidtelies Bøegaard til Hougen ved Bøegaardsleet og saa derfra efter de beskrevne stæder til det smahle Ejde ved Skove teigens Vestre kandt. De Marcker og den Ejendom som ligger needen eller østen for den nu fastSadte deelestreckning bør her efter tilhøre gaarden Tveidte, hvilken gaards opsiddere ej eller!! (heller) her efter skal nægtes aldvorlig Rett til at nyde lovlig brug, Saavel udj Kiosene som Kringl Ejdet, efterdie disse begge Skove stycker tilhører gaarden Tveidte, hvis lejlendinge aldrig paa grund af Lov har haft friehed til Tveidtelie opsidere noget brug udj Kiosene at med forleene, og hvor for Tveidtelies opsiddere her efter derudj \ej/ skal have mindste Rett eller Skov hugst, ydermeere bør følgelig Vidnernes udsagn Tveidtelies itzige eller efterkom/m/ere opsiddere ikke her efter betienne sig af den friehed Christen Tveidtelie har paafundet, mens hans formand aldrig forlanget eller nødt, Nemlig: Som/m/ers tiider at føre sine Hæste bester fra sin gaard og ned paa Tveid paa gaarden Tveidtes Fæehauge, liggende mit imellem Tveidtelie og Tvedt, hvorhelst Tvedt haver sin hiemestøel, samt morgen og aften {Melcker}beiter. Endelig da Sagen alleene Reiser sig der af at Christen Tveidtelie imod ald billighed og Rett giærvelig har paafundet {at} det nye Som hand ej havde friehed til, at opsette paa Tveidtes grund

Tveidtes opsidere til skade \berørte qværne huus/ jae \og/ der foruden paastaet at nyde som Ejendom een temmelig andeel af Tveidtes grund altskiønt sam/m/e aldrig anderledes end med forleening har været fuldt til Tveidtelie, det og Erfahres at Tveidtelies bevilgede brug udj Kiosene, ej har været absolut men Enckelt bestaaet der udj at Tveidte Lies opsidere haver været forundt der at tage tilfang til deres bøegaard \og ej videre/, Saa skal Christen Tveidtelie ej alleene betahle Citanterne denne Processes bekostninger med 20 rdr: Mens end og desuden bøde til Justitz Cassen, som Temre Letigantes 5 Mrk: 4 s:, det paadømte udreedes og efterkommes 15 Dage efter denne Doms Lovs Lovlige forkyndelse under {eftter} \lovlig/ adfærd.

Eftter at forestaaende Dom var oplæst fant Retten i anledning af sam/m/e nødig, til sin t...(?) efterret, at giøre de paadømte deele streckninger \des/ kiendeligere, ved det at Laug Retted

1757: 169b

Hugge et Kors udj et lidet bierg som findes i linie med skifttes gaarden, Tet ved Øe-gaardsdahlen samt Nedsatte 2de Merckesteene, den første i norderste og østerste hiørne paa Tveidtelies bøegaard den anden paa den lille Houg ved Tveidtelies bøegaards Leed, og den 3de efter streckningen tet ved Tvedte vandet udj nærmeste Viig tet ved Tveidte Damme, hvilcke 3de Steener blev underlagt med Kol og Næver, og 2de Vidner eller Side Steener.

Anno 1757 dend 23de Julij blev Extra Rætt Sadt for Strandebarms Præstegields ordinaire Tingstæd gaarden øfre Waage efter Stædets Foged Hr: Andreas Juels indstevning og paa grund af Stiftets Befalingsmand Hans Excellence Hr: von Cicignons almindelige ordre under 3de Maj 1755, udi Justitz Sagen anlagt imod \qvinde/ Anne Larsdatter yttre Ohme Barne aufling med hendes Kiødelige Mosters Mand Rasmus Pedersen yttre Ohme betreffende, hvorda Extra Rætt som skeer efter Hiemviisning fra den Høy Kongel: ober Hof Rætt blev betient efter Stædets Fogeds udnævnselse af efterfølgende 8te Eedsorne Laugrættesmænd: Baar Tvedt, Torger Lille Fosse, Povel Dybsland, Torbiørn Lille Linge, Lars øfre Houckaas, Peder Børsem, Hans Riise, \og/ Hans Furhofde. den allegerede Høye ordre blev oplæst:

Velben:te Hr: Foged har til dette Ting udi forbemelte Sag paa grund af den Høy Kongel: oberhof Rættes Dom til denne Extra Rætt skriftlig Ladet indkalde ej allene forbem:te Anne Larsdatter, Men end og hendes Barne Fader Rasmus Pedersen yttre Ohme at være Rættens Examen undergiven og hun derefter Taale Dom til strafs Lidelse for begangne Misgierning følgel: Lov og Forordninger, hvilcket Stefnemaal dat: 29 Junj h: a: med sine forkyndelses paateignelser for Rætten blev oplæst.

For Rætten blev fremstillet qvinde Mennisket Anne Larsdatter Ligesom og der samme stæds indfandt Sig den beskyldte Rasmus Pedersen yttre Ohme, der begge vedtog at være udi denne Sag til dette Ting og dette Stæd udi denne Sag Lovlig varslet.

Actor ved antaget Fuldmægtig Helge øfre Vaage i Rættelagde een over forben:te qvinde Menniske Anne Larsdatter den 17 Maj 1756 Passeret underrettes act og Dom, hvoraf hand allegerede samt begiærede udi denne forventende Forretning maatte blive oplæst og indfødrt hvis paa pag: 4 og 5 insigneret er.

Anne Larsdatter som blev forelæst det allegerede tilstod end nu som før at hun med hendes Moders Fuld Søsters Mand har begaaet den paastevnte Barne aufling, jae hun sagde og at alt hvis hun som anfødrt for underretten, om hendes {Og} Fødsel Tieniste med Videre, haver bekient, det forholder Sig i Guds Sandhed i et og alt Saaledes som det findes andfødrt udi underrettes acten, hun lagde end Videre dette dertil at hun Sucker hiertelig over Assessorerne i ober Hof Rætten der har henviist Sagen til nye behandling, efterdie

1757: 170

baade hun og Rasmus Ohme, hun den 18de og hand den 17de Maj 1756 paa dette Stæd inden Tinge og een Siddende Rætt begge har tilstaaet Factum, thj at Rasmus Ohme har bekiendt forseelsen, kunde over Hof Rættten have seet af Laug tings acten hvorudi findes anført et Tingsvidne som oplyser Rasmus Ohmes tilstaaelse, endelig lagde hun dette der til, at hun troer ikke een Naadig Konge finder behag udi at hun til Hands Maj:ts Casses forminskelse skal hensidde udi Arrest over et aar, \som nu er skeed/ blot fordie ober Hof Rættten har fundet behag udi ikke at umage sig med at eftersee af acterne den Reene bekiendelse Rasmus Ohme som melt inden Rættten om forseelsen har giordt, hvilcket om var skeed kunde bevæget Dem til at Dømme om forseelsen uden at tage alt for grandseende formaliteter i agt, allerhelst har hun anledning at siige det anførte om Kongens Naade siden hendes Mosters aldrede Mand, i hvis tieniste hun {som Boed} \har/ staaed, lenge siden har udstaaet sin straf som ej var paa Livet, mens i det Stæd i 6 Maaneder paa Bergens Fæstning at arbeide. Aarsagen hvorfor Rasmus yttre Ohme for under Rættten icke den 18 Maj 1756 kunde møde og tilstaae den paastevn[te] forseelse bestaar derudi at hand dagen foran udi anledning af inden Tinge og Siddende Rætt gjorde bekiendelse strax følgel: Regiments Cheffens Hr: General Major Segelches foranstaltning blev arresteret og af Milliter vagt fra Tingstædet bortført,

Delinqventinden som baade ved hiem og Laugting har declareret Sig ikke at ville appellere de der gangne Domme mens Blot Submitterer sig endnu som før Landets Fromme Faders Naade, hun bad at Sagen ikke lengere efter overhof Rættens uforholdne formaliteter i agt tagelse maatte opholdes, mens at hendes straf stoer eller Liden, joe før joe heller maatte blive Exeqveret, og hun saa fald blive befriet fra et allerede \i 1 ¼ aar/ udstaaet Slaverie som for hende til dato har været bittre end fast døden Sely;

Efter Stædets Fogeds foranstaltning indfandt Sig Bøygde Procurator Hans øfre Vaage, som i Rætte lagde, den Ham fra Fogden udi denne Sag tillagde ordre af 22 Julj 1757 som blev oplæst.

Helge øfre Vaage, indgav dernæst Laugtings acten udi denne Sag begyndt den 4de augustj 1756 hvoraf hand begiærede oplæst og denne act tildraget hvad udi oberhof Rættten er Produceret, mens samme Høye Rætt ej har Lagt noget mercke til, nemlig Tingsvidnet af 17 Maj 1756, hvorudi Delinqventen Rasmus Ohme uden minste {forbeholdenhet eller} paaskud eller forbeholdenhet af undskyldning for forseelsen har bekient Sandheden, bemelte Tingsvidne indført i Laugtings acten paa pag: 14ten {og} 15ten \16 og 17/ blev oplæst.

Rasmus yttre Ohme som anhørde det oplæste Tingsvidne declarerede nu for Rættten at alt hvis derudi er anført angaaende hands bekiendelse; at hand med hands Koenes Søsters Datter Anne Larsdatter, har aufløst Barn, det forholder

1757: 170b

Sig i alle Ting Saaledes som Tingsvidnet Lyder, dette lagde hand dertil at det hiertelig bekymrer hands Samvittighed at den Naadige ober Hof Rætt har været saa unaadig at hiemviise Sagen hvorved de har fordoblet det unge qvinde-Menniske som hand har forseeet Sig med, sc: Anne Larsdatter, hendes straf som efter hands uforgribelige Ringe Tancker ej kunde være saa stoer som, hands, der er Mitigeret til et halft aars Festnings arbeide, at det og forholder Sig som Landværger Soldaten Rasmus Ohme for denne Extra Rætt har anmeldet nemlig at hand ved Kongens Naade for den paastevnte forseelse i stæden for Krigs Rættens ham tilkiente Døds Dom har udstaaet 6 Maaneders Fæstnings arbeide, der om indgav Rasmus Ohme Capitane Vagtmæster ved Bergens Fæstning hands paa den ustandne strax under 17de febr: 1757 under Haand og Zeigl meddeelte attest, som blev oplæst.

Rasmus Ohme og Anne Larsdatter tilligemed Defensor Procurator Hans Vaage som af det i denne Sag for oberhof Rættens Passerede, befrygtede videre udhael til Anne Larsdatters yderligere ulykke, De gav tilkiende at om oberhof Rættens endnu, om Sagen skulle komme der, ville udfinde nogen aarsag og til nye hiemviisning, Saa maatte det ankomme paa Deres egen Samvittighed om de dermed tiende Kongen eller hands Cassa, saasom Rasmus Ohme og Anne Larsdatter for underRættens paa dette Stæd, som melt forhen har tilstaaet, den paastevnte Misgierning som de aldrig kand fragaae, i hvor Sagen end tracteres.

Paa Fogdens veigne indgav Helge øfre Vaage ej allene de allegerede 3de \hiem og/ Laugtings \og Oberhof/ Rættens afsigter, Mens end og actors skrivelse til Sorenskr: af 23 Julj 1757. som et efter andet blev oplæst.

Actors Fuldmægtig samt de indstevnte tilligemed Defensor havde paa tilspørgende indted videre, mens ventede Rettens Dom, hvorved Defensor bad Rættens ville observere at Mitigere straffen for Anne Larsdatter formedelst hun saa godt som kand ansees for et Barn, der ej har begrebet hvor stoer den begangne Synd er, eller hvad straf den fører med Sig; Defensor tvivlede ej eller!! (heller) paa at joe denne og faarekommende(?) Rætter saa og Landets og undersaaternes fromme og Naadige Fader joe handterer mildelig med dette unge skrøbelige Menniske,

derpaa blev udi denne Sag af den gandske Rætt, Saaledes Dømt og
Afsagt.

Delinquentinden Anne Larsdatter, som efter egen for Rættens gjorde frivillige bekiendelse, der bestørckes af

1757: 171

den indkomne Kundskabs Liste fra Stædets Sogne Præst Hr: Marcher, haver begaaet Lejermaal og {Barne} aufl{ing}er \et/ Barn med hendes Moders \Kiødelige/ Søsters Mand Rasmus Pedersen yttre Ohme, i medens Hun som Tieniste Pige var udi hands brød {næstafvigte aar}, hun bør og skal følgelig Lovens 6te Bogs 13de Capituls 14de art., for samme begangne blodskam, miste sit Liv, Saaledes at hendes Hoved af Skarpretteren ved Sværd skal afhugges, og hvorefter Legemet følgelig Forordningen af 9de augustj 1737 udi Kircke Gaarden, dog uden Cermonie begraves. Det paadømte fuldbyrdes paa Lovlig allernaadigst anbefalet maade og adferd.

Anno 1757 dend 25de Julj blev Rættens udi følgende aastæds og Besigtelse Forretning Sadt paa gaarden Grønning udi Strandebarms Præstegield og skibrede beliggende og Rættens betient med efterskrevne 6 opnevnte Eedsorne Laugrettesmænd, nemlig Povel Dybsland, Erick ibdm., Baar Tvedt, Knud ibdm., Torbiørn Giære og Lars øfre Houckaas.

Hvorda for Rættens fremstillede Sig Bøygde Procurator Hans Waage og gav tilkiende at Lars Olsen Grønning haver til denne tiid og dette Stæd, Lovligen indstevnet Samson Endresen Grønning og hands Moder Herbor Olsdatter Grønning til et Lovlig Huusse Besigtelse over gaarden Grønnings paastaaende Huusse, dernæst Lagde hand i Rætte et skriftlig Stefnemaal af dato den 30 Junj 1757 som blev for Rættens oplæst.

Den indstevnte Samson Endresen og Moder Herbor Grønning møtte for Rættens og vedtog at være til denne Forretning Saaledes som Stefnemaalet viiser Lovlig Stefn.

Fuldmægtigen Waage dernæst begiærede at Rættens først førend noget videre foretages, ville tage gaardens Husser i Besigtelse og brøstfeldighederne eftersee samt Taxere hvad Reparationerne derpaa vil koste, Comparenten fremstillede til den ende først de 2de Mænd Ole og Heine Børseim som i dette foraar har besigtiget Høeladen som nu er Repareret, i hvad stand den befandtes førend Reparationen skeede, til den ende de maatte forklare om dette

Huusets tilstand med videre og om de har Taxeret Reparationerne {eller} eller Selve Huuset hvor meget det var værd.

fremstod saa disse 2de Vidner Ole og Heine Børseim og forklarede at de for omtrent een Maaned siden efter Lars Grønnings forlangende indfandt sig her paa denne gaard Grønning og efter anviisning oversaa Høeladen hvoraf Lars ejer den halve og Torger Grønning, som nu og for Rættens var tilstæde den anden halve part, den de befandt at være saa forfalden paa Taget at sam/m/e fornødentlig maatte aftages og fast alt med nye Materialier forsiunes, Lige som og ben:te Høelade for det øfrige var{e} saa Slett at den i andet tilfelde havde høyt fornøden Reparation, og Vurderede de Løens halve part ialt at være værd 2 rd: 1 Mrk., efter at saavidt var avangeret, Og efter at disse 2de Vidner havde aflagt deres Corporlig Eed paa hvis de har forklaret og omvundet, blev Lars Grønning med sin Naboe Torger Grønning saaledes foreenet at Torger til Lars Grønning for sin halve part betaler 13 rd: hvormed de paa begge Sider var fornøyet.

Dernæst foretog Rættens Sig ligeledes i Torger Grønnings

1757: 171b

og de Indstevntes paahør at besigte de øfrige gaardens Huuse og brøstfeldighederne derpaa Taxere som følger.

Gaards Stuen fandtes i saa Slet stand at den aldeles i grund maae nedrives og det gamle Tømmer med videre kunde Mænde!! icke finde var videre værd end 1 rd: saasom det fast er gandske uduelig, og naar een anden nye Stue af den gamles størelse i dens stæd skal opbygges, fandt Rættens samme i minste vil koste 30 rd:, saa at den erfordrende forandring med Stuen kommer Citanten i den bekostning af 29 rd:

Ildhuuset hvorudi Lars Grønning ejer helftten og Torger den anden halve part befandtes ligeledes staaende til nedfals, og blev sc: halvparten Taxeret for 1 Mrk: 8 s: og naar et saadant Huus igien skal opsættes vil halvparten medtage 3 rd: følgelig bliver Reparationen paa dette Ildhuus anset for 2 rd: 4 Mrk: 8 s:

Staburet kand, naar det forbedres blive bestaaende faae aar, skjønt baade Vægger underlaget saavel som Taget til dels er forraadnet og behøver forbedring, og naar det skal nedrives anseer Mændene det gamle Huus af verdie 2 rd: Mens naar i dets Stæd et nyt skal opsættes omtrent af samme størrelse, Taxerer Laugrætted samme at koste i minste 12 rd: følgelig er Rættens af de Tancker at forbedringen paa dette Huus naar det skal være i Lovfør stand, bliver 10 rd:

Fæhuusets \halve part/ eller Floren er henseende til vægjerne Pasable, og fandtes nu af verdie saasom Tag og Bordtag er i Slet og Forraadnet tilstand 3 rd: 3 Mrk:, Mens siden dette Huus vil forbedres saaledes at Taget aftages og 3de omfare paabygges, hvilket er uomgiengelig fornøden, saa ansaae Laugrætted denne Reparation at vil koste i minste 10 rd: Smale Huuset Passerer.

Senge Boens halve part er baade paa vægger og Tag forraadnet saa Mændene icke ansaae den anderledes at naar den skal i standsættes maae samme i grund nedrives og koster i Itzige tilstand 4 Mrk:, Mens naar Mand i dens stæd et forsvarlig Huus skulle opbygge Vil halvningen af den samme i minste koste 6 rd:, følgelig medgaaer udi Reparations penge eller ved saadan forandring 5 rd: 2 Mrk:

Dernæst Lars Grønning anmeldte at hand i denne Sommer paa urøddet Tomt, formedelst de andre gaardens Huusers Slette tilstand, har været foraarsaget at opsætte een nye Senge Boe paa urøddet Tomt, den hand nu bad maatte eftersees og Verdien Taxeret, thj blev sam/m/e taget i øyesium og Taxeret for 30 rd:

Procurator Hans Waage paa Citantens veigne forestillede dernæst at hands i Rættelagde Stefnemaal hensigter fornemmelig til at faae Huuserne Taxeret, og omendskiønt Citanten

derived tillige urgerer paa et af hands Bøe ned hugne Ospe Træe, Renoncerer hand alligevel paa denne sin paastand saasom den indstevnte belover derfor at fornøye Ham thj var det Comparenten altsaa allene paastod een Huuse og skove Besigtelse fremmet uden, at paastaae nogen Dom derpaa, endelig sagde Comparenten at Citanten i anledning af Stefnemaalet maatte ydermere forlange Rættens assistence i at Besee gaardepartens Skov i hvad stand den nu befindes, saasom samme skal være heel meget sterck angreben og forringet, mueligens meget siden Citanten næstl: 1756 aars Sommer i Maj Maaned tilkiøbte sig gaarden.

1757: 172

I saadan anledning begav Rættten sig hen i denne anpart i Grønnings Skov og samme paa det nøyeste efterseede, og befandt Laugrætted derved at Skoven som i sig Selv er liden er Saaledes udhuggen og Ruineret at Mand icke saag adgang til deraf at udfinde saa meget Tømmer som Mand til et gandske Lidet Huus kunde fornødige, og langt mindre saa meget Skov som aarlig til Huusernes istandsettelse fornødiges, jae Mand befandt end mere ved nermere efttersiun {at} i Skoven omtrent 124 Stuv!! (Stuver) som øyensiuunlig var næstl: Vinter efter Juul, affelt til deels gode og til deels Ringere og mindre Træer;

Citanten dernæst end videre udbad at Rættten ville paaskiønne hvormeget een Høe Lade, i stæden for den som melt til Torger Grønning bort accorderede, [vil koste]? at opbygge saa stoer som til gaardeparten behøves, Laugrætted Taxerede saadant Huus at opsætte i billigste 30 rdr:

Hvornæst efter Citantens forlangende og til hands Securitet i tiiden bliver at anføre følgende denne Forretnings bekostning, som anføres Saaledes: Sorenskriveren for denne Forretning samt for hands Skyds og befordring til og fra dette Stæd med samt beskrivelsen \og incaminationen/ 5 rd: 5 Mrk: 4 s: De 6 Laugrættes mænd hver for sin Reise og Forretning 1 Mrk: 8 s: er 1 rd: 3 Mrk:, For Mænds opnævne hos Fogden betalt 1 rdr:, til Procurator {Giøen} \Waage/ pro Sallario 2 rd:, og endelig for de bekostninger Citanten nu ved Forretningen har anvent ved underholdning af Mad og Dricke i minste 4 rd:, tilsammen 14 rd: 2 Mrk: 4 s:

Citanten havde indted videre ved indbemelte Forretning at observere, mens begiærede sig samme velbekræfted beskreven meddeelt.

Anno 1757 dend 26de Julj blev Rættten udi følgende Husse og Skove Besigtelses Forretning, Sadt og holden paa aastæden gaarden Torsnæs udi Strandebarms skibrede og Præstegield, og Rættten betient med eftterskrevne 6 Eedsorne Laugrættesmænd: nemlig: Povel og Erick Dybsland, Baar og Knud Tvedt, Torbiørn Giære og Lars øfre Houckaas.

Hvorda Lars Samsonsens Torsnæs ved antagne Fuldmægtig Procurator Hans Waage, anmeldte at have til dette Stæd og denne tiid ved skriftlig Stefnemaal Ladet Indkalde hands Stif Børns Formyndere Sr: Danaeel!! (Daniel) Walleim og Jaen Galtung \samt Lars Galtung/ Til at overvære i medens denne gaard Torsnæsens Huuser for saavidt hands brugende anpart betrefter, bliver tilligemed gaarde partens underliggende Skov Besigtiget i hvad stand samme befindes med videre som Stefnemaalet nermere udviiser, det hand i Rættelagde dateret 10 Junj 1757 og blev oplæst.

Indstevnte Jaen Galtung som kort siden som nyelig antaget under officeer, skal være Reist til Bergen for der een tiid at Skieldre og altsaa nu icke her for Rættten tilstæde, hand Lod ved sin Kiærste Marthe Galtung indgive sit skriftlige Forsædt saavel udi denne Besigtelses, som flere mod Ham anlagde Sager dateret 16 Junj 1757 som blev oplæst.

af de øfrige indstevnte sc: Lars Galtung og Kiøbmanden udi Bergen Mons:r Daniel Wallem som er Citantens Koenes Broder og er Citantens ælste Stif Søn Jacob Hansen Galtung[s]

\Formynder/ møtte {icke} \ingen/ eftter paraaab altskiønt Mons:r Wallem ved paateigning tilstaar under Haand at Stefningen Ham er Lovlig forkyndt,

Citanten førde Stefne vidnerne Povel Dybsland og Knud Tvedt som bekræftede ved Eed at de mere end 14 Dage siden til denne Forretnings Bivæhr, Lovlig haver Stefnet den absente Lars Galtung for hands boepæl, Torsnæs.

Citanten Ligitimerede Sig ved i Rætte viisende Documenter

1757: 172b

at hand og Koene samt hands Stif Børn er ejende den halve gaard Torsnæs med tilliggelser, bemelte Stif Børn som er 2 Sønner og 1 Datter er auflæt udi hands Koene Berte Danielsdatter Walleims første ægteskab med Indstevnte Jaen Galtungs Kiødelige Fuld Broder afg: Hans Galtung,

der næst begav Mand Sig til den paastevnte Besigtelse over de Gaarden Torsnæs halve deel Citanten beboer tilhørende Huuse Bygninger som eftter anviiisning og nøye overskiun befandtes at bestaae udi følgende, og er udi efttermelte tilstand:

Glas Stuen eller Daglig Stuen som staar opi gaarden med hoshæfted Kiøcket hvor udi findes een Skorsteen, samt i Stuen een gl: og Søndersproken Liden forbrendt Bielegger Kackelovn som nu af Laugrætted blev Taxeret for 1 rdr:, dette Huus befandtes paa taget saa forfalden at samme af nye maae anskaffes, indted Bordtag fandtes derpaa og i andre tilfelde fandtes Huuset brøstfeldig, og naar dette skal vedbørlig i standsættes vil samme Reparation eftter Rettens skiøn i minste koste 10 rdr:

Staburet nemlig det øverste befandtes at mangle saavel nydt Tag som og Bordtag for det mæste paa de 3 vægger, Huuset i Sig Selv er ellers paa væggerne meget Raadent skiønt icke til nedfals, og forefandtes paa dette Huus at Lars Torsnæs siden sin ankomst til gaarden, har bekostet Huuset med Skruver opletted og det med gandske nydt underlag og Stolper forsiunet, hvilcken allerede gjorde forbedring blev anseet og Taxeret at have kosted 6 rdr: og naar Staburet for det øfrige nødvendig med Tag og Bordtag skal forsees, bliver den der ved erfordrende bekostning icke bestridet med mindre end 10 rdr: saa at dette Huuses gandske giordte og giørende forbedring i alt vil beløbe til 16 rdr:

Ildhuuset, hvoraf Lars Torsnæs ejer den eene og Jaen Galtung den anden halve part, er gandske forfalden saa samme i grund maae nedrives, og som begge Ejerne er Sindet at nedkaste dette Huus og i det Stæd at opbygge hver sit Stave-Ildhuus, hvilcket og Rættens fandt tienlig og Raadelig, Saa \eftter/ forlangende blev Huuset eftterseet og befunden nemlig halve parten at være værd 2 rdr: hvilcket i tiiden kand blive Decourteret udi hvad et andet i dets Stæd opbyggende Ildhuus kand blive anseet for, saa Mand da deraf lettelig kand udfinde hvad Citantens bekostning henseende til dette Huusets forandring og Reparation Kunde blive, det blev ellers ved dette Huuses efttersiun anmeldet dets Nordre Siide egentlig tilhører Lars Torsnæs og den Søndre Siide tilhørende Jaen Galtung.

Af den store Huuse Vaaning Sahlen Kaldet hvoraf Lars Torsnæs Ejer halfningen sc: den øverste og Østre Ende indtil nederste siide af Portrommet, saa Lars Tæcker over heele Portrommet, Og hvorom Lars Torsnæs med Galtung Saaledes er aftalt at i den øverste ende bekoster Lars Samsonsen een Trappe op til den øverste Svale og adskiller den lange Gang paa Søndre Siide med een Bord Paneling, og bestaar sam/m/e østre Vaaning af 2de Smaae Kamer neden under samt Sahl og Svale der over item enda Lem derovenpaa, Huuset befandtes i Særdeleshed paa underste Svilstocker Forraadnet saa det maae opskrues og undertømres item paa Vægger og Tag meget brøstfeldig, og naar samme brøstfeldigheder skal forbedres til Huusets lovforsvarlige i Stand sættelse, og den ommelte Trappe fornødentlig skal bekostes, da ansaag

Laugrætted saadan udgift at vil medtage i det minste som anføres 40 rdr:

Borger Stuens Søndre Siide nemlig dens halve part er ligeledes meget brøstfeldig baade henseende til Tag Bordtag og videre uden til som og Benckerne indentil, og Taxerede Lauvrætted Reparationernes bekostninger at blive efter deres nøyeste skøn 6 rdr:

Veede Skudten som har staaet paa begge denne gaards opsidders grund er formedelst alderdom og Forraadnelse af sig Selv nedfaldet og af ingen verdie, og dersom een Convenable Veede Skudt igien skal opbygges /: da gaardens Naboer er saa aftalt de eenhver for Sig opbygger Veede Skudt /: vil det koste anseelig, og omkostningen vil i sin tiid viise Sig.

halve Høe og Korn Laden som er Huusets øverste og østre ende har været meget og end nu til deels saavel indvendig som udvendig er brøstfeldig end ogsaa paa Taget, og da Lars Samsønsen øyesiunlig efter sin ankomst til gaarden har paa Høe Ladens indvendige Bygning anvent een anseelig Reparation, saa naar sammes bekostning føyes {føyes} til hvad end nu forinden Huuset bliver Lovfør; medgaaer, efter Mændenes nøyeste skøn, vil det i billigste beløbe til sammen 20 rdr:

Floren som befandtes grundmuret lige op under Taget er meget Forraadnet icke allene paa Taget, Mens end og paa Murene eller Veggene, og er Floren under een Bygning med Naboen Jaen Galtung, dog saa at Citanten ejer paa den østre og øvre Siide, og har Laugrætted skønnet at Tagets \og indredningens/ i standsættelse vil koste 20 rd.; den Nordre hiørneSteen Eer gandske udsiet og Muren paa Selv samme Siide noget støcke meget brøstfeldig, og desens i stand sættelse med Kalcke Slagning anseet til 13 rdr: tilsammen dette Huusets Reparation 33 rdr:

Et giede Huus{es} mangler Reparation for saavidt Citantens halve part og østre Siide betreffer og i Standsættelsens bekostning er anseet til 6 rdr:

Souvhuisets Tag er brøstfeldig og aabodens i stand sættelse vil koste efter nøyeste skøn 2 rdr:

Hæste Stalden er gandske til nedfals og maae i grund nedrives, er af ingen Værdie, og skønnede Laugrætted at een nye stald i den Stæd at opbygge koster i alt 8 rdr:

Et Baade Nøst hvorudi Lars ejer den Nordre og halve Part, samme befindes paa Tag Bordtag og Dører meget brøstfeldig; dets Reparation anseer Mændene at være saa anseelig at i standsættelsen i mindste vil koste 6 rdr:

Een udLøes halve part som er nedrevet formedelst dens uduelighed da den indted var værd, i dens Stæd er nu opbyggt et nydt udhuus af verdie sc: halve parten 6 rd:

halve parten udi gaarden Torsnæses Saug er Pasabel undtagen Taget Stavlejerne og Videre er brøstfeldig, og vil bekostningen medtage i alt 4 rdr:

halve Qverne Huusets brøstfeldigheder strecker icke videre end bekostningerne paa desens Reparationer i alt kand beløbe og Taxeres for 4 Mrk.; og fandt Mændene at den der nu befinde!! Qvern er værd nemlig halve parten 1 rdr:

Citanten anviiste dernæst een gandske nye Røgstue med Vinduer udi staaende øverst Norderst i Kandten af de andre VaaneHuuse, den hand paa urøddet Tomt gaarden uvedkommende har opsadt, hvilcket hand til sin tiids efterretning ville have Forretningen tilførdt.

Hvor efter da det var langt ud paa aften Rættten blev ophævet,

Dagen næstefter som var den 27de Julj blev Rættten med forben:te Laugrætt atter Sadt paa gaarden Torsnæs,

da Mand først efter Citantens forlangende og i hands følge begav Sig hen i gaardeparten Torsnæs Skov for saavidt Larses

1757: 173b

brug angaaer, og efter at Rættens havde taget bemelte Skov i nøyeste øyesiun, saavidt det muelig var at komme befandtes saavel den skov under denne Part i Torsnæs som Lars Samsonsens paaboer, som og den fellets udmærckts Skov neden og omkring Torsnæs vandet liggende neden for Deres Fieldstøel, saa meget Ringe og i forige tiid Saaledes forhuggen at lidet eller indted til tienlig Tømmer Skog findes tilbage, jae {deri} denne saavelsom {Belsnæs} \den anden/ Skov oven\for/ anseer Laugrætted saa forhugget og Ringe at Mand neppe deraf kand finde {s} til Huusbehov og at i standsætte gaardepartens Huuser med, dog naar Skoven i nogle aar aldeles kunde Spares, skulle Mand haabe der blev saa meget at der kunde findes til Huus fornødenhed, saasom \dog/ paa nogle faae Stæder findes noget ung og Voxterlig Skov, der nu til deels kunde tiene til Sperrer.

Paa Citanten Lars Samsonsens forlangende bliver her til Slutning og til sin tiids efterretning at anføre at denne Forretning har kosted Citanten i alt Saasom, Sorenskriverens Sallarium incamminations Penge og befordring, item for Mænds opnævneelse, Stefnemaalets forkyndelses bekostning, Procurators Sallario, samt Laugrætteds Sallario, og endelige for den omkostning som for Citanten henseende til Rættens underholdning med Videre, tilsammen som her anføres tilligemed Aaboden 16 rdr:

Endelig og forinden Forretningen blev Sluttet maatte Rættens i følge med Citanten efter hands anviisning og forlangende begive Sig hen i Belsnæs Skov som er een underliggelse til denne gaard og befandtes der Skoven i Pasable god stand saa deraf dog noget tienlig Tømmer skjønt lidet kunde findes.

Citanten havde indted videre ved denne Forretning at erindre, men begiærede samme hannem under Rættens fulde bekræftning beskreven meddeelt.

Anno 1757 den 28 Julj blev Rættens udi følgende aastæds eller udsteening Forretning, holden, paa gaarden Torsnæs udi Strandebarm skibrede og Præstegield, og Rættens betient med efterskrevne af Stædets Foged hertil udnevnte 6 Eedsorne Laugrættesmænd nemlig: Povel og Erick Dybsland, Baar og Knud Tvedt, Torbiørn Giære og Lars øfre Houckaas.

Hvor da for Rættens sig fremstillede Procurator Hans Hansen Waage der paa Kiøbmanden Daniel Walleim som Formynder for den eene af afdøde Hans Christopher Galtungs Børn og Lars Samsonsens Torsnæs Deres veigne, anmeldte at de til dette Stæd og denne tiid ved skriftlig Stefnemaal har været foraarsaget at indkalde Naboen her paa gaarden Corporal Johan Daniel Galtung, til een Lovlig deeling og udsteening imellem bemelte Lars Samsonsens og indstevnte Johan Galtungs ejende anparten udi denne gaard Torsnæs, med Videre tvistighedens afgjør med mere som det udfærdigede Stefnemaal af 12te Junj 1757 vitløfttigere udviiser, der for Rættens blev oplæst.

den indstevnte Jaen Galtung blev paraabt Mens møtte ikke ej eller nogen paa hands veigne Citanten førde dernæst Stefnemal Povel Dybsland og Knud [Tvedt] der bekræftede ved Eed at de mere end 14 Dage siden for Jaen Galtungs boepæl i hands Koenes paahør har forkyndt det Producerede Stefnemaal joe de forklarede end mere at paa Deres hjemreise traf de Galtung samme Dag paa Hammeren Kaldet hvor [de]

1757: 174

anviiste Ham bemelte Stefnemaal, som af Ham Selv blev igiennemlæst.

Procurator Hans Waage lod tilføre at gaarden Torsnæs har været for 10 aar siden Skifted og deelt inden og uden gierdes imellem de 2de Brødre nemlig Johan Daniel Galtung og Sal: Hans Christopher Galtung, at samme Skifte inden og uden gierdes maatte blive af Rættens

Middel udreenet og udsteenet, Mens som den Jordepart som Citantens Formand i ægteskabet Sal: Hans Galtung har efterladt sig i Skoven, ansees af Citanten at være Ringere og mindre end som Contra Parten Johan Daniel Galtungs anparts skov, er hand derfor formenende at efter Contra Parten Johan Galtungs gode Løfte og paastand, for at alt kunde blive med freed og Roelighed, at naar den uskiftede Skov saa Kaldet Wasvigene Deeles imellem Parterne at da Citantens Part kunde i mindelighed vederlegges noget som henstilles til Contra Partens eget godtfindende og skønsomhed; hvad det omtvistede Kalve Træ Tvedten Kaldet er angaaende, som den tiid gaarden imellem Brødrene var Skifted og deelet {...} skulle være til fellets Kalve Beedte imellem Brødrene, Men som Contra Parten Johan Galtung har samme omtvistede Tvedten oprøddet til Bøe til sin Part, hvorfor Citanten paastaaer at blive udsteenet og udreenet af fellets græs bedte saa godt støcke Marck {af} som hand kand indheigne og oprødde sig til Slaattelend igien hvortil hand proponerede et støcke Marck Kaldes gamle Øyjorden som er i Citantens egen skov men fellets Fæ Bedte. Den omtvistede gierdes gaard som er nedlagt af Contra Parten Jaen Galtung eller hands Folck, som indheignede et Huusmands Slotte Øyjords Lien Kaldet, maae blive igien af Huusmanden igien opsadt, saa at Huusmands Pladset Øyjorden maae blive i den samme stand som den var da gaarden Torsnæs imellem Brødrene blev deelet, efterdie Contra Parten Jaen Galtung derimod har Huusmands Pladset Skippervigen, og nyder det af Citanten ubehindret i samme stand som det var da gaarden blev deelet og Skifted, hvad sig angaaer de øfrige Slaatter som kand forefalde i den fellets udmarck, det gjør eenhver sig med Slaatten paa eenhvers ejendom saa nyttig som de veed og kand, dog Saaledes at de icke formener hver andres Creature at beite fellets herefter som før, saa og at Citanten icke eller!! (heller) maae blive formeenet tillige med Contra Parten Jaen Galtung at have sine Kalver uden for Saug Elven saavel som andre Stæder uden og inden for Skifterne ubehindret, saa og at ingen af dem hiemdriver nogen slags Creature i hiemme Marcken førend end!! (een?) hiemfører af Stølen Melcke Kiør og de andre Creature undtagen deres brugs Øger som bør gaae i fellets Marck, Men naar de hiem fløtter af Stølen da at Citanten icke maae blive formenet i fald hand icke skulle tilforn, faaet Slaat sit Høe af da at sætte et Leed op paa Lie i Bruen indtil Høet er afslaaet, endelig paastod Citanten at hannem maatte tilstædes at afholde saavel Contra Partens som hands egne Øger ved et opretted Beje jerde, fra at komme i Lunderdahls

1757: 174b

Marcken fra Ste: Hans dags tiid om Sommeren til den tiid om Høsten Mand kommer hiem fra Stølen med Creaturene, thj dette er just det eeniste Stæd i fellets Fæebeite hvor Citanten venter at kunde slaae noget imod hvis Contra Parten uden for Merckerne kand i lige tilfelde betiene sig af

Dend indstevnte Corporal Galtungs Kiærste møtte for Retten tilstæde og svarede til Sagen at hendes Mand som er i Kongel: affaire bordte er og altid har funden sig fornøyet med at deelet imellem hendes Mands og Lars Samsonsens Part her i gaarden Torsnæs, bliver bestandig med hvis der om ved Skifted imellem Brødrene for omtrent 10 aar siden blev fast [Sadt]?, saa at Deelet nu kand sættes efter de mercker paa berørte tiid i Skoven blev Sadt, jae hun sagde ydermere at omendskiønt hun \og Mand/ til dato har holdet sig eene berettigede til det omtvistede Kalve Træ Tvedten Kaldet, saa ville hun dog nu i sin Mands fraværelse tilstæde for at treffe freed og eenighed at for Citanten af Rætten udsteenes i \gl:/ Øyjorden {...} et Lige saa stort støcke Marck som Tvedten ansees for, og om Rætten skulle befinde denne Marck mere Maver og Slet end Tvedten, da at Citanten ved udsteeningen af dette støcke i \gl:/ Øyjorden {...} kunde vederlegges noget større støcke end Tvedten befindes, Lige som hun og finder sig fornøyet med at det forhen indheigne[de] støcke Marck i Lien som Huusmanden har brugt, og som nu i foraaret af hendes Mands folck blev opkasted,

efterdags bliver indheignet som den eene ejendom for Citantens Part, og hvad sig det øfrige af Citantens Fuldmægtig paastandne, angaaer vil hendes Mand dermed være i alle maader fornøyet, Mens da hendes Mand nu som melt er fraværende og hun som et Fruentimmer icke egentlig veed at paatale og paapasse sin og Kiæristes Rætt, forhaabede hun at Rætten efterseer gaardens herligheder og skønner om icke forestaaende af Citanten Proponerede deele og Forligelse kand Passere saa ingen derved skeer for nære, i øfrigt vil hun henstille til Rættens Lovlige behandling, forsvarlig at nedsette deele steene med Videre som fornøden giøres.

Derpaa begav Rætten sig i følge med Citanten og Contra Partens Hosbonds Dreng Thore Joensen som efter hands Madmoders ordre var følgagtig; hen paa aastæderne sc: til Bøen hiemme samt Skoven og udmarcken, da Parterne anviste de forhen omMoverede og Proponerede Skiffter imellem begge Parters ejendommer her i gaarden Torsnæs, og da Rætten havde saavidt muelig befaret Ejendomme[rne] saavel inden som uden gierdes fandt og skønnede Rætten at dette anviste deele er gandske Convenable, og adskiller herlighederne over heele gaarden i 2de Lige Parter; i saadan anledning foretog Mand sig dernæst at nedsætte de forlangte Mærckesteene, og blev saa først, oven i den saa Kaldede Dahl ved Søn Russe hollet Kaldet i et Svaberg hugget et Kors hvor Skifted paa Bøen begynder, hvor fra deele streckningen gaar Directe op efter Bøen og nogle Myrer hvor hist og [her]

1757: 175

deels er Sadt Kors i Svaberg og deels Marckesteene alt i een been Linie lige imod det Nordostre Laftt!! (Lofft) eller Nov udi det paa gaarden staaende Vaanehuus Sahlen Kaldet, hvor og er i Lofft Steenen hugget et Kors, Videre Continuerede Rætten med deele streckningen og nedsadte strax ovenfor det af Citanten nye opbygte Røgstue een Marcke steen med sine 2de Vidner samt Kull Næver og Glas underlagt hvor fra streckningen videre begynder og gaar omtrent i Syd Syd ost opefter til een Dito steen Sadt oven den der liggende ager, derfra til et indhugget Kors i et noget der oven liggende Svaberg, derfra i same Linie til een Dito nedsadt Steen, derfra til et i Nederste Melckestøls Skarvet indhugget Kors, hvorfra deele strecker sig frem under Dito Melckestøls Skarv til Klippe Skarvet eller Klippe Haugen Kaldet hvor et Kors i Berget blev nedsadt og hvorhelst Skifted paa Bøen Sluttes, forinden Mand forføyede sig til udmarcken blev deelt den saa Kaldede Stoer ageren saaledes at i den nedre og Nordostre Kant blev nedsadt een Steen hvor fra ageren Langsefter deeles imod een paa den anden side og Søndre ende nedsadt Steen, nock blev ved samme ager paa dens Søndre og nederste Side ved een Steen Røs nedsadt een steen og tvers over for same een Dito steen, hvilcke Mercker adskiller ageren saa at Lars Samsonsens ejer den øverste østre Part og Corporal Galtung den væstre Part samt den ved de sist bemelte 2de Mercke steene afskaarne agerstøcke paa denne store agers Søndre Ende, de øfrige agre paa Bøen skal herefter som forhen bruges, og blev af begge Parter anmeldet i Rætten at af ageren!! (agerne?) bruger og Ejer Citanten følgende agre nemlig een ager Tønde Sæt Kaldet, Borstue ageren, Ildhuus ageren, Krogen, Kaalhage flecken, og Hæstespreng ageren Jevnsides med Tyndesæt og Contra Parten Corporal Galtung ejer og bruger som er udskiftt, nemlig Lille Storageren, Hage ageren neden Haugen, Smaelhuus ageren, 2de smaae Dito Smisfleckerne Kaldet, Nyelemen i Myhren, øfste Tvedt ageren, Nederste Tvedt ageren, og et lidet Dito fleck hiemmen for Tvedt ageren, for Ræsten Skiftes Bøen ved de nedsadte Skifte og Skielsteene Saaledes at Citanten Lars Samsonsens herefter skal eje paa den Nordøstre og Contra Parten paa den Sydvestre Side, ydermere Continuerede Rætten med deele gangen i udmarken og skal da deele gaae og begynde fra det saa Kaldede Melcke Støls Leed eller Grind og følger Kiørsle vejen opefter indtil et!! (een) liden Distance derfra hvor Rætten i bredden af samme vej indhug i et Berge Skarv et Kors, hvorfra deele gaer efter Dito Kiørsle vej til paa een

Liden Myhr hvor een Marcksteen Ligesom alle de andre med Næver Kull og glas der under forsiunet, blev nedsadt, der fra strecker deelet Sig omtrent i Sydost opeftter een Backe Norden og Neden for een Myhrfleck hvor een Dito steen blev Sadt, der fra til een høyde i sam/m/e Linie Nederste Løvaas Hougen Kaldet hvor i een der befindende stoer Steen blev hugget et Kors, derfra i een Dito Mercke steen Sadt i bem:te Linie ved een med et Kors beteignet Fure strax oven og ved

1757: 175b

Siden af Løvaas vejen, der fra i øverste Løvaasen hvor atter een steen blev Sadt, videre opeftter til et Bergelav til een Dito nedsadt Steen, og endelig fra dette Stæd i same Linie til øverste Douermaals Hejen neden Douermaals Dahlen, hvor et Kors i Berget og 1 Mercksteen tedt sammen blev Sadt, og hvorhelst denne deelee streckning Sluttes og modstødes af den saa Kaldede og der oven nermere Fieldet Liggende Douermaals Dahlen som endnu forbliver fellets for begge Parter; og skal da Citanten efterdags eje i udmarcken alt hvis befindes paa den Nordostre Side, Lige hen til Klejve Skaret hvor denne Citantens eene ejendom og hands med Naboen Johan Galtung tilfellets havende udmarck \Wasvigen/ og Sæter beiter adskilles ved det saa Kaldede Klejeve!! (Klejve) gierde paa Søndre Side Elven og paa Nordre Side i Smale Skarvet, paa begge Sider i sin Rette Linie i Fieldet, ald den øfrige herlighed som befindes paa den Nordostre siide hoved Merckerne tilhører Citanten indtil andre gaarders ejendomme modstøder undtagen et under gaarden Torsnæs af ½ Løbs Leje Liggende Plads Øyjordet Kaldet, hvilcke er een Sameje, herefter som forhen for begge Parter, item et andet støcke Eng Slotten Kaldet som er deelt Parterne imellem i 2de Lige Parter og som forhen vedbliver som begge Parters eje, Mens uden og Sonden for Deelee streckningen skal forblive som een eene eje for Contra Parten Jaen Galtung, dog er ved Deelingen at observere at Fæbeiterne i udmarcken bliver til fellets for begge gaardens opsiddere Ligesom tilforn, uden forsaavidt samme ved det ovenindfødte Parterne imellem gjorde Forliig kand være indskrencket og forandret, jae de ere og Saaledes aftalt at Citanten betiener sig af at Slaae i udmarcken inden og Jaen Galtung uden for Merckerne, ved denne begrundskelse blev og besluttet og for billigt anseet at den omtviste[de] Tvedten Kaldet bliver Jaen Galtung fremdeles tilhørig og for Citanten har Rættten til vederlaug derimod efter den gjorde proposition udsteenet et andet støcke Marck som hand maae indheigne \gl:/ Øyjord{s Lien}\en/ Kaldet hvilcket støcke Marck er afdelet ved 2de Mercke steene den første nedsadt ved Elven Norden og noget lidet liden!! (neden?) for Lie-Bruen hvorfra deelet gaar op i een Dito nedsadt Steen tedt ved een vej fra Broen til Øyjorden ved 2de \meget/ store Steene i sam/m/e Linie op imod Fieldskarvet, fra denne deelee streckning findes det udmerckede støcke Lige imod det indheignede Øyjords Lien, som og herefter bliver indheignet for Citanten eller hands Huusmand, uagted sammes gierde af Contra Parten forhen skal være opkasted; ydermere skal herefter Citanten efter indbyrdes gjorde deeling beholde det underliggende Belsnæs skyldende 1 pund Smør og Jaen Galtung derimod ...ongdahlen(?) skylder 1 pd: 6 Mrk: Smør; angaaende Saugen

1757: 176

og Saug grunden samt qvern og qverne grunden, da de samme fremdeles fellets for begge Parter, Ligesom og Huuse Toftter og vejer imellem Huuserne skal forblive uforanderlig som forhen, endelig beholder Citanten Huusmandspladset Øyjorden og Jaen Galtung derimod Skippervigen.

Citanten som havde bievaanet forestaaende Deelee gang lod dernæst ved Fuldmægtigen Waage tilføre og begiære at forestaaende Deelee gang og Skiffter med Videre som imellem

Parterne aftalt er, maatte ved Rættens Dom vorde Stadfæsted og Confirmered; desligeste at Corporal Johan Galtung som efter omstændighederne med føye kunde afkræve denne Sags fulde paagaende omkostning, maatte allene tilfindes at erstatte Citanten i det minste den halve part.

Parterne havde indted Videre paa nogen af Siderne mens de indlod Sagen under Rættens Confirmations Dom.

Dernæst blev udi denne Sag af den gandske Rætt Saaledes Dømt og
Afsagt.

Da den skeede Deelee gang i et og alt accorderer med den forening som indstevnte Jaen Galtung Rum tiid siden med sin afdøde Broder Citantens Formand udi ægteskabet haver Sluttet og ikke imod Lovens 5 Bogs 5 Capituls 1 og 2 art: kan frafalde men bør holdes, Saa Kiendes for Rætt ej allene at ernevnte deelee, mens end og hvis videre Rættten efter actens nermere udviis er efter Sagens omstændigheder, her foran beskreven og fastsadt, skal og bør holdes saaledes at Parterne og efterkommere paa hver Deres halve brug udi Torsnæs, lader sig samme ved alle Slags brug være een fuldkommen Regul og Rettesnoer, og nøye vogte sig for at have minste at befatte sig med den andens Parde under ansvar efter Loven, thj eenhver af Dennem der nu Possiderer Lige stoer part udi gaarden, hvoraf alle Contributioner udredes haver Lige god Rætt og Magt uindskrencket at giøre sig sin tildeelte part saa nyttig og gavnlig som bæst vides og kand.

Formedelst den paastevnte, skeede, og ved Magt Kiendte deelee gang, er til lige nytte for Parterne bør Jaen Galtung af Processens omkostning udrede 10 rdr: til Citanten, som udredes 15ten Dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under Lovlig adferd.

Anno 1757 dend 29de Julij blev Rættten udi følgende aastæds Sags afhandling Sadt og betient paa gaarden Kysnæs udi Strandebarns skibrede, og det med efterskrevne af Stædets Foged opnevnte Eedsorne Laugrættesmænd: Nemlig Baar og Knud Tvedt, Erick og Povel Dybsland, Torbiørn Giære {og} Lars øfre Houckaas, Peder Jaensen Børsem og Hans Pedersen Riise.

Hvor da for Rættten Sisterede Sig Bøygde Procurator Hans Waage og gav tilkiende at Monsieur Johan Galtung Butler haver til denne tiid og Stæd Lovligen indstevnet Corporal Johan Galtung, fordie hand haver Bøxlet og fæsted et Huusmands Plads til Johannes Olsen \som og er Stevnt/ saa Kaldet Myren som er beliggende udi gaarden Kysnæs ejendom med alt græsbeite og Videre; der næst lagde hand udi Rætte det Stefnemaal dat: øfre Waage d: 28 Junj 1757 som blev oplæst.

1757: 176b

dend indstevnte Jaen Galtung møtte icke efter paraaab mens hands Kiærister Marthe Hansdatter var for Rættten tilstæde og tilstod at hendes Mand er lovlig Stefnt saaledes som hands paateigning paa Stefnemaalet viiser Ligesaa var og Huusmanden Johannes Olsen/

Fuldmægtigen Hans Waage var dernæst begierende de indstevnte Vidner maatte Eedfæstes og afhøres,

Af de indstevnte Vidner møtte Joen Joensen Aarvig, Tosten Grotnæs, Ole Belsnæs, Siur Skippervig, Eli Tufte og Ingebor Grotnæs, af de indstevnte Vidner er endnu absent som dog forventes, gl: Joen Aarvig, Simen Gangdahlen, \og/ Magdelie Dysvigen,

Citantens Fuldmægtig begiærede at Stefne vidnerne maatte afhiemle disse absente Vidners Lovlig forkyndelse.

Stefnevidnerne Joen Aarvig og Torbiørn Gousvig afhiemlede ved Eed at de haver med mere end 14 Dages varsel forkyndt for de absente Vidner \og Huusmanden Johannes Olsen/ det

Producerede Stefnemaal, undtagen Magdelie Dysvig som for 13 Dage siden blev Stefnemaalet forelæst.

Efter at Eedens forklaring af Loven blev samtlig Vidnerne forelæst, blev fremstillet det 1te Vidne Eli Tuften eller Halderager 54 aar gl: fød og opfød her paa gaarden intil hun var 14 aar gl:, forklarede og blev tilspurd af Rættten efter Fuldmægtigens begiær, 1te om Vidnet icke veed at Kysnæs opsiddere alle tiider har brugt og haftt græsbeite uden for Gangdahlen ald sin tiid uden nogen forhindring af Torsnæs opsiddere. Rs: fra den tiid hun kand mindes tilbage har hun icke andet viist men altiid erfahret at gaarden Kysnæs omsiddere!! (op-) altiid har haftt sit Fæbeite Lige ind imod Gangdahlen, og at Torsnæs og underliggende Gangdahls opsiddere i samme icke Vidnet bekient uden for Gangdahlen har Beited. 2det om Vidnet veed at Kysnæs opsiddere nogensinde har betalt noget til Torsnæs opsiddere for samme omtvistede Beite. Rs: Vidnet veed icke at noget for dette omspurde brug af Kysnæs opsiddere har været betalt, Mens at dette Fæbeite stendig har tilhørdt Kysnæs, men skoven indtil Skiftted imellem begge disse gaarde hører Torsnæs til. 3de om Vidnet veed at af Torsnæs opsiddere nogensinde uden for Gangdahlen har været indheignet noget i Marcken, førend nu da Huusmands Pladset Myhren blev oprøddet, og om icke Vidnet veed at Dito oprydde[de] Plads er oprøddet af det Fæbeite som hun forklarer skal underligge gaarden Kysnæs. Rs: Vidnet svarede at Torsnæs opsiddere hende bekient aldrig tilforn har oprøddet noget af Fæbeited uden for Gangdahlen, førend dette nu omtvistede Plads Myren som hun kand anvise af Jan Galtungs Huusmand blev opretted, desligeste at samme Plads Ligger udi Kysnæs Fæbeite. Paa Mad:me Galtungs tilspørgende svarede Vidnet at imedens hun var her paa Kysnæs beitede Kysnæs opsiddere undertiiden med sine gieldbæst, paa den saakaldede Gangdahls Stølen. Procurator Waage tilspurdte Vidnet om hun kand vide at Kysnæs opsiddere nogensinde for sam/m/e beite betalte noget til Torsnæs opsiddere. Rs: Hun veed indted derom. Videre blev Vidnet icke tilspurd

2det Vidne Simen Gangdahlen over 60 aar gl: som har boet paa Gangdahlen omtrent i 20 aar forklarede og svarede paa de til 1te Vidne fremsadte qvæstioner, Saasom paa 1te qvæstion samt 2de og 3de qvæstion

1757: 177

Eenstemmig i ord og Meening med 1te Vidne, Mens paa den for første vidne af Mad:me Galtung fremsadte qvæstion svarede vidnet \at/ hand som opsidder paa Gangdahlen for omtrent 12 á 16 aar siden nød af Hr: obriste Lieutnant Butler som beboede Kysnæs for Fæbeite paa Gangdahl-Stølen 4 á 5 aar aarlig 1 kvarter eller ½ tønne Korn, thj udi ald den tiid Vidnet har været paa Gangdahlen har Kysnæs opsiddere aarlig med sine Creature Beited paa Dito Gangdahls Stølen, mens hand har icke i flere aaringer end omprovet nødt noget for samme græsning.

For Rættten fremstillede sig elers!! godvillig Frue obriste Lieutnantjnde Butler og forklarede {at} dog uden Eed at, da hun og Kiærste som omprovet betalte nogle aaringer 1 kvarter Korn til Simen Gangdahlen, og hendes Broder Lars Galtung som ejer baade for Torsnæs og Gangdahlen fick saadant at viide, Siger hand til Comparentjnden at hun aldeles icke skal betale noget for græsningen i Gangdahls-Stølen, forklarede ellers at hun i 37 aar har altiid Beited paa bemelte Støel.

Hans Waage tilspurdte dette siste Vidne Simen Gangdahlen om hand veed om nogen indpass eller skade tilføyes Citanten i hands Beite af den nye indsadte Huusmand paa Myren og hvad hand ellers der i kand oplyse. Rs: Vidnet svarede at Huusmandens Creature Beites i Kysnæs eene Fæbeite, Mens om nogen anden skade giøres paa Citantens Bøe, viste hand inted om.

3de Vidne Tosten Grotnæs 46 aar gl: som har omtrent i 21 aars tiid opholdt sig her paa gaarden Kysnæs grund forklarede paa de for 2de vidne fremsadte og af Fuldmægtigen Waage fremført, 4re qvestioner Eenstemmig med samme 2det Vidne, Med Explication at udi ald den [tiid]? hand har været her i nærværelse har beited ligget under Kysnæs, og i anledning af siste qvestion at Huusmanden i Myhren hands Creature end og har undertiiden kommet ind paa Kysnæs Bøe og der giort ham nemlig Citanten skade.

4de Vidne Ingebor Nielsdatter qvinde til 3de Vidne, gl: 50 aar Ligesaa opholdt sig her i nærværelsen over 20 aar, Vidner eftter de for hendes Mand fremsadte 4 qvestioner Eenstemmig med samme 4de!! (3de) Vidne uden forskiel.

Fuldmægtigen Waage som af de allerede førte Vidner har den indenderede!! (intenderede) oplysning, holdt ufornoden at føre flere af de indstevnte Vidner, mens i dets Stæd forlangede at Rættens behageligst vil tage aastæderne og i sær den omtviste Plads Myren under øyesiu, til forventende paaskiøn om icke samme er Citanten fornermelig.

I saadan anledning begav Rættens Sig i følge med Citanten samt indstevnte Jaen Galtungs Kiæriste item Huusmanden Johannes Olsen Myhren hen til det omtvistede Huusmands Plads aastæden {ga} Myren Kaldet, og befandt Mand derved at Dito Plads er indheignet strax inden for Grotnæs hvor dens Stud.(?) gierde følger opeftter een der Rindende Bæck og udi hvilcken indheigning allerede af Opsidderen Johannes Olsen er opsadt fornødne Huuser nogle smaae agre opretted og for det øfrige er saa anseelig stort at der eftter opsidderen Johannes Olsens anmeldelse fødes 2 Kiør 3 á 4 gieder, og nogle faae Souver, Videre observerede Mand eftter Vidnernes og Parternes udviisning at dette Plads Myhren er indlagt af gaarden Kysnæs Fæbeite og af det der af overblevne end nu omringet saa at Beited end nu strecker sig baade uden og inden for, desligeste een Regster Vej for Kysnæs Creature

1757: 177b

ved samme indheigning afskaaren saa at Creature icke kand saa belejlig som forhen komme i de Marcker der ligger inden for imod Gangdahlen, saa det ufeilbar er til een slags fortængsel, naar det skal være Citantens Fæbeite samme er indheignet af, Vidnerne udviste os og at i Marcken Runden om Pladset Beites af Huusmanden paa Myhren.

dernæst fremstod de forhen afhørte Vidner for Rættens og med opragte Fingre under Eed bekræftede at det i et og alt Saaledes forholder Sig som af dennem er forklaret og paa aastæderne udviist.

Procurator Waage Satte i Rætte over de indstevnte Johan Galtung og Huusmand Johannes Myhren alt eftter de nu allerede førte Vidners udsigende, at Huusmands Pladset Kaldet Myhren som er opryddet i gaarden Kysnæs Fæbeite og Fædrifttes veje, maae blive ned dømt og samme Plads under Fæfod under gaarden Kysnæs Lagd, som det tilforn været haver alt eftter hands Maj:ts allernaadigste Lovs 5 Bogs 5 Capit: 1te 3de og 4de articul hvornæst hand vil afvarte denne ærede Rættens Dom og Kiendelse, iligemaade Sætter hand i Rætte over den bemelte indstevnte Jaen Galtung at erstatte denne Processes omkostning med 22 rdr., hvornæst hand nu som før vil opvarte!! (afvarte?) Rættens Dom og Kiendelse

Dend indstevntes Kiæriste som beklagede at hendes Mand nu icke var tilstæde og paa sin Siide kunde oplyse Sagens Sammenheng fra sin Side, indgav dernæst et fra hendes Kiæriste hjemkommet Indlæg i Sagen dat: Bergen dend 16de Julj 1757, som for Rættens blev oplæst.

Fuldmægtigen Waage Protesterede imod Indlægget at saa Reen og Klar Sag ickke vel kand udsættes, uden det skeer paa Contra Parten Jaen Galtungs egen bekostning, saa kand hand da desto bedre komme til at betale Speckelsen som Indlæg[get] omtaler, Men denne omkostning icke at komme Comparantens Principal til nogen Prejudice, og hvis Contra Parten Jaen Galtung icke til den af Hr: Sorenskriveren berammede tiid og Stæd hjemkalder Rættens igien

paa egen bekostning, da at hand af Rættten maatte blive forelagt at anhøre Dom paa næst anstundende Høste Ting, hvornæst hand da vil afvarte Rættens Kiendelse og biefald.

Eragted.

den af Contra Parten Corperal Johan Galtung udi indkomne Indlæg Reqvirerte udsættelse kand ikke nægtes Ham hvor Reen end Sagen af Citanten ansees, mens bevilges skjønt paa Jaen Galtungs egen bekostning, thj udsættes Sagen til 2den Dagen eftter siste Strandebarms skibrede Ting dag \d: 20de october førstk:/, da Galtung her paa aastæden maae indkomme med hvis videre hand sit forsvar agter at føre, og i mangel deraf maae Rættten paa samme tiid skride til Dom i Sagen eftter den af Citanten gjorde i Rætttesættelse, alt saaledes som Lov og billighed giver anledning til.

Anno 1757 dend 9de Septembr: blev Rættten udi følgende Aastæds og Ejendoms Sag Sadt og betient paa gaarden Tvedt Deres Kongel: Maj:t under Halsnøe Closter tilhørig udi Fieldbergs Præstegield

1757: 178

beliggende, og Rættten beklæd af eftterskrevne 8te af Stædets Foged opnævnte Eedsorne Laugrættens mænd: nemlig Johannes Myhren, Siur Eide, Thoer Kaate, Askel Øfrebøe, Iver Dahle, Halvor Sæbøe, Elias Øfrebøe, og Thoer Giærevig;

Hvor da for Rættten fremstillede Sig opsidderen paa denne gaard Tvedt Vier Hugnesen og anmeldte at hand har været nødsaget til denne tiid og dette Stæd at indkalde sin Naboe opsidderen paa Hands Kongel: Maj:t Halsnøe Closter gods gaarden Huustvedt, sc: Steffen Siggesen, til Reening og Steening imellem eendeel deres gaarders ejendeele og det fornemmelig fordie bemelte Steffen Huustvedt tiid eftter anden har villet formeent Comparenten med sine Smaler at Beidte paa det Stæd Saa Kaldte Tvedte Backerne som eftter hands formeening fra gammel tiid har Ligget og fremdeles bør henhøre under hands paaboende gaard Tvedt, hvilcket Støcke Marck ogsaa efter Citantens sigende skal være det eeniste tilflugts Stæd med Smalerne naar uveir dennem paakommer i medens de Sommers tiiden Ligger paa Field stølen, og da Steffen Huustvedt des uagted i disse saa Kaldte Tvedte Backerne Javer Citantens Creature Mens end og nu paa nogle aars tiid gaet saavidt at hand sammestæds Slaaer Høe, Saa sagde Comparenten at hand til i Dag er indstevnt at paahøre Vidner og derefter Taale Dom til efterdags at entholde Sig fra disse omtvistende Stæder Tvedte Backerne og endelig at erstatte ham denne paatvingte Processes omckostning skadesløs, med videre som under Sagens Ventilation kand og skal blive paastaaet.

Steffen Siggesen Huustvedt møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag til dette Stæd og tiid Lovlig Stefnt;

Paa ombudsmanden for dette Halsnøe Closters gods Fogden Velædle Hr: Andreas Juels veigne møtte i Rættten hands Fuldmægtig Mons:r Morten Rosenberg, anmeldende at hand allene indstillede til denne Rætttes Lovlige behandling, at eenhver af disse 2de gaarder Tvedt og Huustvedts opsiddere, til Deres paaboende Jorder maatte tildeeles og nyde hvad Lovligt og billig paa begge Sider kand \være/, sagde derhos at hands Principal som nu med andre Embeds Forretninger er occuperet og følgelig ej Selv kunde bievære denne aastæds Sags behandling, af Citanten Lovligen er indkaldet,

Citanten fremstillede sine indstevnte Vidner med begiær at Eedens forklaring dennem maatte Forelæses og at de der eftter maatte aflegge sin forklaring.

Eftter at Eedens Formaning saaledes Vidnerne var forelæst og de til Sandheds udsigende alvorlig Formanet, Fremstod

1te Vidne Joen Larsen Døreim gl: 60 aar Fød paa gaarden Huustvedt siden opholdt sig her i Naboelavet og nu til sist hen ved 27 aar boet paa Døreim, og forklarede, at paa den tiid sc: for omtrent 50 aar siden hand var hos sine Forældre som boede paa Huustvedt havde bemelte hands Forældre som opsiddere paa gaarden jimmer deres brug med Slaatte lige neden fra deres gaard Huustvedt op til Tvedte Backerne som nu omtvistes, Mens alligevel hendede det undertiiden at Tvedte opsidder med sine Smaler naar de undertiiden ville Reise op til deres Fieldstøel Tvedte Stølen Kaldet, Beitede med samme paa disse Stæder Tvedte Backerne, dog saa snart Huustvedt opsiddere blev det vaer

1757: 178b

Lod de smalerne Jave derfra enten hiem til Tvedt eller Tvers over den saa Kaldede Huustvedt eller Tvedte Elv, saa at de nemlig Huustvedt opsiddere paa den tiid tilegnede Sig ejendom i Tvedte Backerne, Mens nu seenere i medens Vidnet har været her i Naboelavet og beboet Naboe gaarden Døreim har Huustvedt opsiddere fremdeles haftt sit brug og Slaadte paa disse bemelte Stæder og med Slaatten tiid for tiid nermet sig høyere og lengere op i disse Tvedte Backer, jae Vidnet siger og at Tvedte opsiddere ligeledes Continuerlig med sine Smaler undertiiden har drevet og Beited op i disse Backer lige ned til een der staaende stoer Bierck med!! (men?) vidnet vil ud\vi/se paa nedre og østre side og til Huustvedt juvet og Elven paa den anden side samt lige imod Fieldet, dog icke uden ancke af Huustvedt som altid har bortjavet smalerne saa snart de det er bleven vaer, mens for Ræsten og hvad egentlig disse gaarders deele streckning angaaer da svarede vidnet paa Citantens tilspørgende at hand af Sig Selv veed indted derom, Mens for saavidt hand fornemmelig af Tvedte opsiddere samt gl: Folck der paa gaarden har ladt sig fortelle skal efter et gammelt Kaen Skifted imellem Huustvedt og denne gaard Tvedt, {gaaet} været et Stæd østen Tvedte Backerne Kaldet Alme-Rioe, Mens viste icke at sige videre hvor det gl: Skiftte skulle strecke sig hen havde saa indted videre til oplysning at Prove mens ved aastædernes begranskelse skal udviise de Stæder som omprovet er.

2det Vidne Ingerie Olsdatter Døreim hen ved 60 aar gl: fød \og/ fra Barndommen næsten stendig været paa Døreim forklarede indted til Synderlig oplysning i Sagen hun veed dog det at Huustvedt Mændene saa lenge hun i tiiden kand erindre sig tilbage, har Slaaedt i Tvedte Backerne og at de nu paa nogen tiid har nermet sig høyere op under Fieldet oven den omprovede store Bierck men kand icke udviise hvor høyt, siger og at Tvedtes Smaler undertiiden der i Tvedte Backerne er kommet til Beitning, Mens fast altid været derfra jauet af Huustvedt Mændene, Og hvor vidt eenhvers Rettighed til ejendom i disse Backer strecker sig viste hun indted at giøre forklaret!! (forklaring om), uden for saadt!! (saavidt) hun af sin Sal: Fader som var fød og boede paa Døreim hørde Sige at hand skulle have hørdt som et Seign at Alme-Rioe skulle deele Huustvedt og Tvedt, skjønt bemelte hendes Fader tillige sagde at i hands tiid havde icke Tvedte opsiddere til dette Alme Rioe noget brug mens hørde under Huustvedt, mens viste icke egentlig at anvise noget af de omtvistede Stæder saasom hun i lang tiid har været Svagelig og icke kommet der op i udmærkerne.

3de Vidne Halvor Steffensen Rabben som siger sig at være over 60 aar gl: Fød og opfød her i Naboelavet og været her stendig til denne tiid, forklarede: at for omtrent 40 aar siden tiente Vidnet paa gaarden Huustvedt hen ved 6 aars tiid og imidlertiid tilgick det med Beited for Tvedt, at de nemlig Opsidderne paa Tvedt almindelig Reiste med sine Smaler opeftter over den saa Kalde Snøe-Houg og derfra opeftter Tvedte Backerne op til Tvedte Stølen og naar de med Smalen icke kom østen for den omprovede Store Bierck \eller det Stæd/ Gunders-Rioe Kaldet

1757: 179

Reiste {de} og Beitede de der uformeent af Huustvedt opsiddere som paa den tiid var i Krigen, og gaarden af Deres Koener drevet, Mens naar de kom østen disse Stæder blev Smalerne Javet derfra, og hendede undertiiden at Tvedte Smalerne blev naar Elven imellem Tvedt og Huustvedt var meget stoer, {blev} drevet over een Broe som var opretted til den ende, noget neden for Snehoug, og opefter Huustvedts Bøe dog saa hastig som muelig; Vidnet sagde videre at paa samme tiid nemlig i de omprovede 6 aars tiid hand tiente paa Huustvedt, hendte det og at Huustvedt beboere gav andre tilladelse at slaee i bemelte Tvedte Backerne naar icke Tvedte Smalerne samme formeget havde Beited, mens hand viste icke at Tvedtes opsiddere paa saadan Slodt anckede eller at nogen hos dennem om saadan Slaadt Søgte om tilladelse, for Ræsten da Vidnet blev qvestioneret om ejendoms mercket imellem disse gaarder, saa forklarede hand at efter et gammelt Seign skal det forhen omprovede Alme-Rioe være skiftte imellem disse 2de gaarder, ydermere forklarede Vidnet at fra den tiid hand forlod sin Tieniste der paa Huustvedt veed hand icke noget fuldstendig at forklare angaaende Smale Beited, undtagen hand har hørdt \og veed/ at der altiid har faldet Diispute om disse Smale Beiter, jae at Huusmænd efter Huustvedt opsidderes tilladelse har hugget oven og væsten Gunders-Rioe, jae at Dito gaards opsiddere nu omtrent i 18 aar Selve har Slaaet Tvedte Backerne Lige hen imod Elven og op under Fieldrinden, Mens hvad enten Tvedte opsidder i bemelte 18 aars tiid og siden hand kom fra Tienisten paa {Tvedt} \Huustvedt/ har haft Beite i Tvedte Backerne eller ej, viste hand indted om, hand vil ellers ved aastædernes begranskelse udviise hvad omprovet er.

4de Vidne Niels Nielsen Dørreim som siger at være 54 aar gl: og har fra Barndommen opholdt sig her paa Nabogaarden Dørreim, forklarede fast eenstemmig henseende til tiiden og Selve Sagens omstændigheder med næst forige 3de Vidne, dog med dette tillæg at fra den tiid Huustvedt opsiddere som omprovet har betiendt sig af Tvedte Backerne til Slaadte land, har Tvedtes smaler dog været drevet derigiennem skjønt icke uden at de fast jimmer har været javet derfra af Huustvedt beboere, og vil hand udviise {saavel} disse omprovede Stæder, Paa tilspørgende svarede saavel dette som 1te Vidne Joen Dørreim at de kand udviise et Stæd ved Tvedte Backerne som Kaldes Qvernhuus hollerne (høllerne?), desligeste {at} sagde \disse/ 2de vidner at Huustvedt opsiddere tedt ved og nederst i Tvedte Backen har haft Mellerstad, og at for saadant indted er Svaret til Tvedt.

5te Vidne Ole Jacobsen Lien gammel 27de aar, forklarede at i den tiid sc: for omtrent 16 til 17 aar siden da vidnet var hos sine Forældre som opsiddere her paa Tvedt og blev befalet at giete og Beite med Smalen op paa Tvedte Stølen, Reiste hand tit og ofte opefter og Beitede udi den saa Kaldede Tvedte Backen, Mens naar hand kom med Smalen forbie og østen for een op efter Backerne befindende Liden Dahl, som skal udviises, blev de stendig forbuden og Smalerne bortjavet af Huustvedt opsiddere Mens naar Smalen gick der væsten samme Dahl som ligger lidet væsten den omprovede Gunders-Rioe, viste Vidnet icke af noget forbud eller ancke fra Huustvedts opsiddere, og angaaende Slaatterne paa disse Stæder, da viste Vidnet derom indted

1757: 179b

at forklare; videre sagde vidnet angaaende Skiftted imellem disse gaarder at hands Sal: Fader havde hørdt af een gl: Mand paa \Døreim/ Sige, at hand end og \af/ andre og end ældre Mænd har hørdt som et gl: Seign at Skiftted skulle gaae i Alme Rioe mens hvor hen enten lige imod gaarden Tvedt eller anden stæds hen, har hand icke hørdt \eller veed/ noget om.

6te Vidne Joen Nielsen Kaatebøe 23 aar gl:, forklarede at hand omtrent 11 aar siden tiente her paa gaarden hos Citanten 2de aar og i samme tiid viiste hand at Tvedte Smalen ved hannem efter hands Husbonds ordre stendig blev dreven uancket af Huustvedt opsiddere

opefter Tvedte Backerne og der med dennem Beited, ald den stund de icke kom østen den af næst forige 5te vidne omprovede liden Dahl, Mens naar de kom der østen for blev de alle tiider af Huustvedt Mændene forbuden og bortjaget, og i den tiid kom aldrig det vidnet veed Huustvedt opsiddere med nogen Slaatte væsten bemelte lille Dahl Føre, som nu seere!! (senere) skal være skeed og angaaende deele imellem disse gaarder svarede dette Vidne som de forige.

Citanten havde ingen flere vidner men ventede paa tilsvær fra den indstevntes Siide.

Steffen Huustvedt anmeldte dernæst at hand i anledning af at Citanten har kaldet Rættens paa stæden og intenderer at indskrenke ham ved hands paaboende gaards Rette underliggelser, nemlig paastaar Rettighed til at Beite med sine Smaler udi hands Slaatter et støcke Marck som bær Nafn af Tvedte Backerne, uagtet samme Ligesom til Bøe underligger hands paaboende gaard Huustvedt og {ej} end icke ved minste gierde eller andet mercke adskilles af hands anden \hieme/Bøe og Ejendom, Mens efter hands formeening fra ældgamle tiider har tilhørt Huustvedt, om endskiønt det icke nægtes at Tvedte opsiddere uløves og uden føye undertiiden kand have forurettet ham og hands Formænd, ved paa bemelte Stæder at drive med sine Smaler, som dog altiid har derfra været bortjaget har funden Sig anlediget at Contra Stevne Citanten Wier Tvedt til at anhøre Hands tillige indstevnte Vidner, og Efter sammes udsagn Dom at Lide, Saaledes at hand derved maatte tilpligtes for eftertiiden at entholde sig fra disse nu omtviste Saa Kaldede Tvedte Backerne med videre som paastaet bliver inden Sagens Slutning.

Wier Tvedt tilstod at være i lovlig tiid Stevnet Saaledes som anført.

Contra Citanten fremstillede sine indstevnte Vidner med begiær samme maatte afhøres. hvorpaa Vidnerne blev fremkaldet og Eedens forklaring dennem betydet. fremstod saa det 1te Vidne Torchel Aansen(?) Wee 82 aar gl:, forklarede at for omtrent 60 aar siden tiende hand i 3 aars tiid her paa gaarden Tvedt hos een Mand Hans Tvedt, og i samme tiid viste Vidnet og nu erindrer Sig at naar Tvedte Smalerne kom østen for det saa Kaldede Huustvedt juvet eller een Bæck som Rinder imellem Tvedt og Huustvedt blev de alle tiider bortjaget af Huustvedt opsiddere, jae Vidnet sagde end videre at Tvedt opsidder i den tiid aldrig

1757: 180

ham vitterlig med forsædt lod drive sine Smaler op over den omtviste Tvedt Backen, Men kom Smalen der, skeede samme uløves og naar ingen gietede eller vogted dem, og i den tiid Slog og Huustvedt opsiddere hvor det siintes at være umagen værd, lige hen imod Bæcken dog icke meget langt op saasom ovenfor icke var muelig at slaae siden samme stæds paa den \tiid/ var opfyldt med Skov og Steenurer.

2det Vidne Torger Lambrigtsen Lunde 62 aar gl: forklarede at have for 23 aar siden i 7 aars tiid beboet Naboe gaarden Hizdahl, og i den tiid havde icke Tvedte opsiddere videre det Ham var bekient, sit brug i Tvedte Backerne, end næst forige vidne haver omprovet, og for Ræsten var hands udsigende eenstemmig med samme første Torckel Vees vidnesbyrd, uden forsaauidt det i tiiden efter Protocollens udviis, Differer.

3die Vidne Torbiørn Torbiørnsen Stangeland 52 aar gl: og forklarede indted til oplysning i Sagen.

4de Vidnet Halvor Steffensen som forhen efter hoved Citantens indkaldelse har giort sin forklaring og som tillige af Contra Citanten er indstevnt, svarede paa Contra Citantens tilspørgende at i den tiid hand som før forklaret tiende paa Huustvedt hos een Mand ved Nafn Berent Baarsen, havde Kaal Tvet som da brugte Tvedt hugget noget væsten Gunders Rioe i Tvedte Backerne eendeel Bierckeveed og der af den største part hjemkiørt, Men saa snart bemelte Berent Huustvedt blev dette bekient Reiste hand op i Marcken \tilligemed vidnet/ og der traf Kaal Tvedt med een sin Dreng, da vidnet hørde sin bemelte Hosbond talte til Kaal

Tvedt for den øvede hugst, da Kaal Tvedt Reiste hiem igien med sine Hæste og Tomme Slæder, Men vidnet og Berent Huustvedt tog og hiemkiørdte den tilbage værende af Kaal Tvedt Hugne veed, men hvormeget veed erindrur vidnet Sig icke.

5te Vidne Marite Tollacksdatter Roa 60 aar gl: forklarede at omtrent 48 til 50 aar siden da Vidnet et aar tiende hos Bal:(?) (Sal:?) Berent Huustvedt viste vidnet icke af at Tvedt nogensinde havde noget Smalebeite i Tvedte Backerne, men naar Smalerne undertiiden uløves kunde komme over Elven paa Huustvedt siden lod de same strax bort jave, jae een gang da Tvedt Smalen var kommen nederst i Tvedte backerne lod Berrent Huustvedt indelucke Smalen og Sadte laas for døren hvor de var inde, Mens da Kaal Tvedt som den tiid beboede Tvedt ved sine tienere sendte bud at de ville løslade deres Smaler, var det at Berent Huustvedts Hustru i hendes Mands fraværelse lockede Smalen ud igien, Mens da hendes Mand kom hiem og lige som tiltaledede sin Hustru fordie hun uden videre Revance havde tilbageleveret Smalerne, fick vidnet viide at Tvedts opsidder for at faae sine Smaler tilbage havde givet Berent Huustvedt i Foræring noget Melck havde icke videre at Prove.

6te Vidne Steen Nielsen Opheim 54 aar gl: fød og opvoxen samt til denne tiid Boet paa Naboe gaarden Opheim, forklarede at for 26 aar siden da vidnet een gang var inviteret i een Slaatte Dumning, af een opsidder paa Huustvedt hvis [Nafn]? hand {hand} icke erindrur, var vidnet tilligemed

1757: 180b

mange andre oppe i de omtviste Tvedte Backerne, og sammestæds lige ud og væst til Bæcken saa høyt som noget græs fandtes, og der for Huustvedt opsidder Slog græs, og foruden vidnet icke hørdte nogen modsigelse desformedelst af Tvedte Mændene, fornam hand ellers at græsset paa Eendeel stæder var nedtræd, og Klagede Huustvedt opsidder Sig, at Tvedt med sine Smaler gjør dem skade i bemelte Deres Slodter.

7de Vidne Johannes Knudsen Roa 54 aar gl: forklarede i ord og meening Eenstemmig med vidnet Steen Opheim;

8de Vidne den forhen fra hoved Citantens Siide afhørte Niels Niels Dørreim blev af Contra Citanten tilspurdt om hand icke een gang imedens hand tiende hos gl: Kaal Tvedt blev af Lars Huustvedt frataget een øxe, da hand hug veed op i Tvedte Backerne og hvorledes dermed blev forholdet, Vidnet svarede at hen ved 40 aar siden da hand tiende hos gl: Kaal Tvedt og hand een gang eftter bem:te sin Huusbonds ordre var gaaen op i Marcken nederst i Tvedte Backerne for at hugge neer noget Hattel, kom da værende opsidder nemlig Lars Huustvedt til Ham og forbød ham der at hugge sigende samme støcke Marck at tilhøre Huustvedt men da vidnet vedblev og kiørte hiem de hattel Træer som nedhugget var tog bemelte Lars Huustvedt øxen fra Ham og bragte hiem med sig, og da vidnet kom hiem og fortaldte sin Hosbond dette, Siger bem:te Kaal Tvedt: at hand vel skulle have mere der oppe om det var Rætt; og nogle Dage dereftter sendte Kaal Tvedt bud op til Lars Huustvedt og fick øxen tilbage, Mens hvem som egentlig til dette Stæd hvor aavirket skeede, var ejende, viste vidnet ingen beskeed om.

Formedelst aftenens paakomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var den 10de Septembr: blev Rættten atter Sadt paa forben:te gaard Tvedt og Rættten i begge Parters overværelse betient med det anførte Laugrætt.

Citanten begiærede at Rættten behageligst ville tage de omtvistede aastæder i øyen!! (øyensium), og tillige skionne og grandske om der findes nogenstæds af Citantens ejendom som kunde tiene til nogen Smale gang eller vej for denne gaard Tvedt op til den gaarden underliggende Støel og Fieldbeite Tvedte Stølen Kaldet, eller om det omtvistede støcke Marck Tvedte Backerne icke eftter ald anseende bør ligge!! har ligget under hands gaard

Tvedt, desligeste om ikke gaarden Huustvedts opsiddere, foruden dette stöcke Marck kand være med Slaatter vel forsiunet uden \hand/ som forhen skeed er skal tillades at formeene Citanten den friehed med Smalerne at drive op og ned samt Beite i Tvedte Backerne.

I den anledning begav Rätten Sig i følge med begge Parter samt de afhørte Vidner ud paa de omtvistede aastæder, og befandt da at de

1757: 181

omtvistede Tvedte Backerne Ligger op imod Fieldet omtrent i een Sydost her fra Selve gaarden Tvedt, og nedentil begynder tedt ved een fra Fieldet Rindende og imellem gaarden Tvedt og Huustvedt nedløbende Elv i een Steen uhr Qvernestøe uhren Kaldet, nemlig tedt ved de af eendeel Vidner omprovede Qverne Hollerne (Høllerne), og følger disse Tvedte Backer paa den væstre Siide langs med Dito Elv op imod Fieldet hvor Tvedte Stølen modstøder, og paa den anden og østre Siide er streckningen imellem Tvedte Backerne og gaarden Huustvedtes eene ejendom og Bøe {.../} fra Dito Qvernehuus uhrens nederste kandt lige op i det saa Kaldede Gunders Rioe og der fra til Fields Ligesom Mand og befandt at den saa Kaldede Tvedte Stølen som tilhører Tvedt Ligger i samme Linnie fra Tvedt strax oven og Syd osten for Tvedte backerne, end videre erfahrede Rätten eftter vidnernes anviiisning at de Stæder hvor Huustvedt opsiddere eftter actens udviis skal have haft Qvernhuus staaende Ligger noget lenger ned ved Elven, eftter at Tvedte Backerne ovenfra Sluttes og der hvor Huustvedts opsiddere nu Slaaer, dog oven for den Broe som omprovet er, \og/ skal være brugt af Tvedt opsiddere til deres Smaler, det blev os og foreviist det Stæd Broen har tilforn Ligget paa, nemlig strax nedentil for den omprovede Snøe houg som ligger fra Elvens væstre Siide øverst i Citantens Kalve Træe, jae Rätten forefandt Cituationen Saaledes at Tvedte opsiddere beqvemmeligst kunde have sin Smale vej opeftter Tvedte Kalve Træet over Elven hvor Broen har Ligget og der fra tedt op med Elven opeftter Tvedte Backerne, til Tvedte Stølen, og at ald den andeel af Tvedte Backerne som Ligger væsten for een eftter Dito Baker!! (Backer) streckning op og ned beliggende Liden med smaae Olderskov tilgroed Dahl, er gandske Maver og af liden verdie saa at Laugrætted skiønnede der i mæste kunde faaes 2 Læs Høe, End videre erfahrede Rätten at der ikke forefindes andet stæd paa Tvedtes ejendom med Smalerne til Fieldet at opkomme, end disse Tvedte Backerne, undtagen andre Naboers ejendomme skulle angribes;

Hoved Citanten Producerede dernæst udi Rätten een Extract eller Copie af 1667 aars Matricul af \gaars/ dags dato som med original Matriculen inden Rätten blev Confronteret og Rigtig befunden, hvilcken blev oplæst.

dereftter blev vidnerne Joen Dørreim, Halvor Rabben, Niels Dørreim, Ole Lien, Joen Kaatebøe, Torckel Vee, Torger Lunde, Steen Opheim, og Johannes Roa, fremkaldet og bekræftede da samme med Eed hvis de i denne Sag vidnet udsagt og udviist haver, og hvad de 3de øfrige førde vidner Torbiørn Stangeland, Mari Roa og Ingerie Dørreim betreffer da er samme {eftter} Rätten uafvidende hiemreist, og formedelst Parterne Sig imellem om Disputen vil foreene, holdt de uforneeden at Kalde disse vidner tilbage for deres udsigende med Eed at Stadfæste.

Da saavel med Sagen var avangeret blev Parterne med hinanden inden Rätten ved Haanderbaand Saaledes foreenet at Wier Tvedt og hands eftterkommere her paa denne gaard Tvedt eftterdags skal beholde som sin fulde ejendom den andeel af Tvedte Backerne og videre lenger

1757: 181b

need med Elven indtil der hvor Broe strax neden for Snøehoug, forhen har været, som befindes væsten for de nu i Dag af Rættens nedsættende mercker, Lige hen til Huustvedt juvet, og paa øverste Kant imod Fieldet eller Tvedte Stølen, Saa at deele streckningen imellem Tvedt og Huustvedt herefter, henseende til hiemme Bøen bliver som forhen men, for Ræsten tager sin begyndelse ved forbemelte Stæd øverst i Tvedts Kalve Træe strax under Snøehoug {hvor} hvor Broe over Elven tilforn har været og hvorhelst sc: tedt derhos er nedhugget et Kors i et Bierg \Bruehameren/ hvorfra deele gangen strecker sig østen Elven videre opefter til Silckebær uhren til et der i een Jord fast steen nedhugget Kors, derfra til nederst i Tvedte Backen hvor atter et Kors i en Jord fast Steen er nedhugget, derfra i samme Linie sc: Sydost til een stoer Steen midt for Gunders-Rioe i Tvedte backen hvor Ligeledes et mercke ved et nedhugget Kors er Sadt, derfra atter til een steen øverst i Gunders Rioe mercket med et Kors, \og/ videre i same Linie op i Siunhammer hvor og et Kors er indhugget hvor og udmarcken modstøder, Saa at Tvedt efterdags skal eje paa dette merckes væstre - og Huustvedt paa dets østre - Siide, Ligesom og Parterne Saaledes er aftalt at efter samme merke paa Deres fellets bekostning skal oprettes og fremdeles i stand holdes et gierde nemlig hver af dennem halve parten, Ligesom og Wier Tvedt derimod fraskriver Sig, med ombudsmandens tilladelse den frihed hand og forige opsiddere paa Tvedt til dato har haft nemlig med sine Fæe Creature at drive op og ned til og fra Tvedte Stølen østen for gaarden Huustvedt, saa Huustvedts opsiddere herefter maae giøre Sig samme vej saa nyttig som skee kand, og hvad Sagens omkostninger angaaer da svarer Parterne deraf hver halve parten, hvilcket Forliig Parterne nu inden Rættens har indgaaet i den Tancke at samme som efter Deres formeening er billig, fornemmelig siden de omtvistede Backer ungefehr er deele udi 2de Lige deeler, af Rættens ved Dom bliver Stadfæsted.

Mons:r Rosenberg paa sin Principals veigne lod tilføre, at hand som ved aastædernes begranskning har været tilstæde, og der ved observeret hvor meget indkneben hoved Citanten Wier Tvedt forhen til sin Smale vej og Beiter, til Dato har været, og tillige anhørt Vidnernes udsigende, som icke har kundet Klargiort Disputten imellem disse Parter; icke finder noget at udsette paa det imellem Parterne skeede Forliig, icke desmindre ville hand henstille til Rættens nermere skøn om icke samme uden nogen af disse 2de gaarders opsidderses fornærmelse, kand Tillades.

hvor næst udi denne Sag af den gandske Rætt Saaledes blev Dømt og

Afsagt.

Efterdi der ved aastædernes begranskning er befunden at hoved Citanten som opsidder paa denne gaard Tvedt icke paa egen ejendom

1757: 182

kand have minste lejlighed til at nyde vej til den under hands gaard liggende Støel Tvedte Stølen Kaldet, hvis brug hand umuelig kunde undvære, uden derom at Søge Lov og minde hos fremmede, dette og kommer dertil at Contra Citanten icke saa fuldstendig har kundet beviise sig som eene {ejer} berettiget til et uindskrencket brug udi de omtvistede Tvedte backer, hvor Tvedts opsiddere i Lang tiid, skjønt icke uden een løs ancke af Huustvedt opsiddere, har til deels drevet og Beited med sine Smaler Saa finder Rættens indted ubilligt udi den af Parterne indgangne Foreening; Mens i den stæd Kiendes og for Rætt Dømmes at bemelte nu inden Rættens af Parterne indgangne foreening, som lovlig og billig, i alle maader ved Magt Kiendes og Stadfæstes; Saa at de af Rættens efter actens udviis nedsatte Korser eller Mercker efterdags skal ansees som Rette og eeniste Deele streckning imellem gaardene Tvedt og Huustvedt, Saaledes at Tvedt skal eje paa den væstre - og Huustvedt paa Deelets østre - Siide; og hvad sig angaaer den østen for Huustvedt gaaende Regsle vej, da som hoved Citanten beqvemmeligere lige op {over} igiennem Tvedte Backerne kand oprette sig {gæ}

Regsle vej og frasagt sig den anden, saa bliver bemelte vej østen Huustvedt een ejendom under Huustvedt, gaarden Tvedt uvedkommende. det paadømte efterkommes ved lovlig adferd.

Anno 1757 dend 30te Septembr: blev Rættten til almindelig Ting Sadt og betient for Waags skibredes Almue paa Tingstædet Bechervig udi Waags skibrede og Rættten betient \med/ eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrætttes mænd: Siur Knudsen Fittie, Halvor Torrang, Omund Øckland, Rasmus Drønnen, Halvor Hæverøen, Johannes Stangeland, Ole Knudsen Viig, og Knud Olsen Drivenæs. overværende ved Rættten Stædets Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev Læst

1te Forordningen om et Liv-Rentte Societet af 17de augustj 1757.

2de Kongel: Placat angaaende de forhen Myntede og derefter til Elleve Marck støcket nedsatte Courante Ducaters indkaldelse dat: 4de Julj 1757.

3de Hr: StifttbeFalingsmand von Cicignons ordre til Fogden Juel angaaende hugsten udi de Benificerede Skove, af 4de Junj 1757 tilligemed derudi indsluttede Copie af Rentte Kammerets ordre, det same betreffende af 16 aprilj næstforhen

4de Hr: StifttbeFalingsmand von Cicignons ordre til Fogden Juel angaaende Saugerne og de derover anbefalede Besigtelses Forretninger, med samt undermaals Tømmers forbud med videre dat: Junj Maaned 1757.

5te høybem:te Hr: StifttbeFalingsmandens ordre til Fogden angaaende Spedalsche eller Hospitals bekostningernes Repartition her i Fogderiet, samt Delinqvent omkostningerne, dat: 17de Septembr: 1757.

End videre blev Publiceret,

1te Knud Remmereides 2de udstæde Bøxel Sedler hver paa 18 Mrk: Smør i Walhammer den eene til Johannes Larsen og den anden til Tosten Svendsen, begge in duplo med Reverser dat: 30 Septembr: 1757.

2de Ole Michelsen Tosches udstædde obligation

1757: 182b

paa 850 rdr: til Sr: Jaen Frøchen i Bergen, imod forpandtning udi Fittie med underliggende gods samt videre dateret 31te Janvarj 1756.

3de Ole Tosches Bøxel Seddel paa 1 Løb 6 Mrk: Smør i gaarden Fittie til Ole Olsen in duplo forfatted med Lejlendingens Revers dat: 28 octobr: 1756

Formedelst aftenens paakomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var dend 1te octobr:, blev Rættten atter Sadt med Selvsamme Laugrætt paa gaarden Bechervig.

blev saa læst

1te Samson Olsen Rembereides Skiøde paa 1 pd: 9 $\frac{3}{4}$ Mrk: S: udi gaarden Remereide for 33 rd: 4 Mrk: 8 s:, til Sønnen Samson Samsonsen dat: 30 Septembr: 1757.

2det Lænsmanden Niels Larsen Faleedes Bøxel Seddel in duplo forfatted med Lejlendingens Revers paa den eene, til Simen Jacobsen paa 2 pund Smør i gaarden Søre Engevig dateret 24de augustj 1757, samt Reversen af dags dato.

3de Svercke Hiærtnæs og Vintzentz Opsahls Bøxel Seddel til Iver Johansen paa 1 pd: 3 Mrk: Smør i Huusevig in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 24 Septembr: samt 1te octobr: 1757.

4de Knud Larsen Rødlands Bøxel Seddel til Hans Christophersen paa 1 pd: 18 Mrk: Smør i Saatendahl in duplo med Revers paa den eene dat: 30 Septembr: 1757.

5te Peder Hamres Bøxel Seddel paa 1 pd: 6 Mrk: Smør i gaarden Østevold til Elias Nielsen dat: 28 Septembr: 1757.

6te Een Dito Bøxel Seddel af Peder Hambre udstæd paa 1 pund 6 Mrk: Smør i gaarden Østevold til Christopher Christophersen in duplo med Revers dat: 28 Septembr: 1757.

7de Ober Told betient Sr: Hans a Møinichens Skiøde paa 2 ½ rdr:s penge skyld udi gaarden Nedre Waage til Sr: Nathanael Mathiesen, for 125 rd: dat: 7de Martj 1757.

8de Sr: Mathisens Skiøde og overdragelse paa samme gaard Nedre Waage 2 ½ rd:s skyld, for 125 rd: til Sr: Jan N: Wensvig(?) (Weinvig?) i Bergen dat: 19de Maj 1757.

9de Sr: Jens Hansen Meyers Pandte forskrivelse stoer 100 rd: til Sr: Jaen Nielsen i Bergen hvorfor er pandtsadt blant andet Søre Aadland skyldende 2 voger Fisk og penge 12 s:, og Nordre Aareland skylder udi aarlig Landskyld 1 ½ vog fisk 14 s: penge, dat: 16 Maj 1755.

Knud Andersen Møgster fremkom for Rættten og gav tilkiende at have været forarsaget til denne tiid dette Ting og Stæd Muntlig at lade indstevne sin Naboe Mons Torckelsen Møgster fordie hands Creature i denne afløbne Sommer har paa Citantens ager da den stod i sin væxt har giort ham skade, som hand efter mindelig tilbud ej har villet Redressere, herom er da Mons Møgster Stefnt at anhøre Vidner samt efter samme at Taale Dom til at betale Citanten den hands ager tilføyede skade, samt betale Processens omkostning skadesløs.

Mons Torckelsen Møgster blev paaraabt mens møtte ikke,

Stefnevidnerne Johannes Asbiørnsen og Jonas Jacobsen Drivenæs bekræftede ved Eed at de i denne Sag Saaledes som anført har med 14ten Dages varsel indstevnt Mons Møgster for hands Boepæl. \samt .. Vidnerne/

Citanten anmeldte dernæst at da denne paastevnte skade var hands ager vederfahret lod hand den strax ved 2de Mend nemlig Niels Olsen Kalsøen og Baar

1757: 183

Johansen Lille Kalsøen paa Lovlig maade Taxere, hvilke Mænd hand nu til vidnesbyrds aflæg har indstevnt de hand og nu fremstillede med begiær at de maatte afhøres og Examineres om den skeede skades beskaffenhed samt hvad de den har Taxeret.

De 2de vidner Niels og Baar Lille Kalsøen fremstod dernæst og efter aflagde Corporlig Eed forklarede at de efter Citantens forlangende omtrent 3 uger siden indfandt dem paa gaarden Møgster for der at Bese og Taxere den skade hands ager var tilføyet, efter Citantens angivende af Mons Møgsters Creature, da de og forefandt 2de agre Krogen og Kampen Kaldet som meget ilde af Creature var tilredet opædet og nedtræd, saa at de efter nøyeste skjøen befandt at Citanten derved havde forlist 4 skiepper Korn, som efter Itzige Priis i Bøygden nu er værd 4 Mrk: Danske, Mens hvad Creature det havde været som denne skade havde giort, enten samme tilhørde den indstevnte eller andre, viste Vidnerne paa tilspørgende ikke at gjøre nogen forklaring om.

Citanten angav dernæst at hand icke havde flere af de stevnte vidner tilstæde, mens der af er absent nemlig Halvor Pedersen Møgster, Barbroe Tostensdatter, \og/ Sygni Rasmusdatter,

{og} som den indstevnte ej eller!! (heller) Møder saa maatte hand for dem alle begiære Laug dag til næste Ting.

Eragted.

De Lovlig Stevnte mens udeblevne nemlig Mons Møgster samt vidnerne Halvor Møgster, Barbroe Tostensdatter og Sygni Rasmusdatter, gives Laugdag til næste almindelig Ting at møde den første med tilsvar og de siste for under Fals maal at aflegge sit Eedelige vidnesbyrd i Sagen.

Formedelst aftenens paakomme blev Rættten til førstkommende Mandag ophævet.

Mandagen næstefter som var den 3de octobr: blev Rættten med forbemelte Laugrætt atter Sadt paa Tingstædet Bechervig.

Fogden Velædle Hr: Andreas Juel tilkiendegav at som hannem er vorden paalagt ved de 2de fra det høylovlig Rentte Cammer opsendte Placater tilligemed Specificationen angaaende auction over det hands Maj:t tilhørende saa Kaldede Halsnøe Closters gods, samt det herudi Fogderiet værende Reluable gods, dets forbeholdne Rulutions!! (Relutions) Rætt, at hand skal beviise samme nøyagtig overalt at være blevne Publicerede, Saa da det ikke paa hands Side har feilet at hand jae sammes bekient giørelse overalt paa alle Kirckebacker har ladet foranstalte, men(?) der imidlertiid ej er holdet eller forefaldet noget almindelig Ting hvor at samme forinden den berammede auctions tiid, har kunde blevet Publicerede, Saa til et allerunderdanigst godtgiørelse at dermed ej noget er blevet forsømt, Men at samme overalt for almuen er bleven Kundgiordt, Tilspurdte hand hermed Lænsmand om at hand ikke!! forbem:te 2de Placater har været tilsendte, og at hand dem paa alle Kirckebacker udi District for Almuen haver læst og forkyndt. hvortil Lænsmanden Knud Rødland svarede at hand disse Placater over alt paa Kircke backer haver læst, Lige som og Almuen tilstaar at samme for Dennem er bleven bekient giort. herom Fogden Tingsvidne

1757: 183b

var begiærende, som blev Bevilget.

Fogden tilkiendegav at som hand forlengst her under 27de Junj sistleden haver tilkiendegivet og ladet bekientgiøre den Kongel: allernaadigste Resolution af 13 Septbr: afvigte aar, angaaende den Lovlige Besigtelse som Saugejere skal tilvejebringe saavel over deres Sauger som de Skover hvorfra Tømmeret dertil maatte komme, Saa siden Saugejeren udi dette District Knud Larsen Rødland ej end nu udi følge denne allernaadigste Resolution haver Reqvireret Rættten paa Stæden, til denne Besigtelse at fuldføre, ville da Fogden i henseende til den straf som derved er lagt, at Saugen skal nedlægges, naar denne Forretning inden et halfft aar ej er tilvejebragt, herved have sig indhændted Saugejerens Svar.

Saugejeren Knud Larsen Rødland møtte for Rættten og svarede: at det aldeles icke er nogen overhørigheid imod denne Kongel: allernaadigste Resolution at hand denne Forretning ej end nu har søgt, Men da denne hands Saug er een Ringe flom og Bække Saug, og allene til Bøygds fornødenhed, Saa har hand allene tenget at ville allerunderdanigst forestille hvor tungt det bliver for Hannem paa denne hands Ringe Saug at kunde udstaae nogen bekostning med at løse noget Kongel: allernaadigst Previllegium; thj naar reignes den af Saugen aarlig betalende Consumption, Saa er hands fortieniste ingen, og følgelig det er Ham umueligt nogensinde at opvinde denne bekostning hvilcket hand forhaabede allernaadigst at maatte blive taget i betragtning, thj hand kunde sige at hand for sin deel gjerne kunde nedlegge Saugen, men det er den omkringboende Almue som hand dermed mæst kand tiene.

Fogden til dette Saugejerens indfødte Replicerede at det staar udi hands Maj:ts Naade hvorvidt det allernaadigst maatte behage herudinden at Dispencere, hand foreholdt allene den ordre som hannem var givet.

Paa Saugejerens tilspørgende Svarede den gandske Almue at dennem ej allene er bekient at denne Saug er een liden Flom og Bække Saug, men end og af saa Ringe fortieniste at den vanskelig skal kunde stoppe de deraf gaaende aarlige omkostninger, Men derhos saa maatte de dette tillegge at som denne Saug er den eeniste som her i District{ed} er, saa om den skulle vorde nedlagt, Saa maae de som her omkring havet og paa øerne saaledes er boende, see sig meget ilde derom, og derfor allerunderdanigst vil anholde at denne Saug fremdeles allernaadigst maatte blive tilladt.

herom Fogden Tings vidne begiærede.

Fogden igientog den til denne Rættens tiid udsadte behandling og afgjørelse med det af Biergeren Johannes Sandvigen biergede \beskadigede/ Oxehoved vragviin, og i den henseende nu Producerede, de fra General Told Forpagterne ham tilkomne Forretninger som er 1te den derover holdte Taxations Forretning, samt ilige maade den derover skeede auctions Forretning af hvilke denne vragviin saavidt er vedkommende, som for Waags skibrede insigneret er, {og at dette Oxehoved viin}

1757: 184

{saaledes eftter auctions Forretning udi 2de Fustagier er bleven Soldt, komer deraf at viinen fra Fogden paa fremmede Fustager til Told Boden blev indbragt, og hvilcke som vedkommende, ved viinens aflevering maatte have tilbage, viinen saaledes paa 2de Fustager ved Told Boe maae være optaget} og som da det udkomne Proveny af denne{m} bortsoldte viin er 6 rd: {4 Mrk:}, Fogden for dens indførsel til Byen haver betalt 1 rd: 4 Mrk:, saa indlod hand nu til Rættens Decision og Kiendelse saavel hvad Biergeren følgelig Loven skal have, som denne anvente bekostning.

Eragted.

da det under denne holdte Examination er anmeldet at den fundne Fostage viid Fransk viin, som ved holdte auction der over er udbragt til 9 rd: 4 Mrk:, er bierget lengst indenfor de yderste havskiær, saa tilkommer Biergeren Johannes Sandvig følgelig Loven for sin Biergerløn 3de parten af samme deraf udkomne 6 rd: {4 Mrk:} naar derudi først er Decourteret de til viinens indsendelse til Told Boden anvente bekostninger 10 mrk:, Saa at Biergeren for sin biergerløn nyder penge 1 rd: 2 Mrk: 10 s: og de øfrige 2 rd: 5 Mrk: 5 1/3 henfalder til hands Maj:ts Cassa. Mens skulle inden aar og dag melde sig nogen som Ligitimerer sig til dette vrag at være rette ejer, er deres Rætt forbeholden og herved uforkrencket. Dernæst {Nathanael Mathiesen paa} Biergeren{s veigne} tilstod at Fogden til hannem har betalt de 1 rd: 2 Mrk: 10 s: {Johannes Sandvig} \hand/ i biergerløn tilfalder. Fogden var dette under Sorenskriverens Haand begiærende beskreven meddeelt.

dereftter blev læst

Nathanael Mathiesens bøxel Seddel til Niels Nielsen paa 36 s: penge udi gaarden Nordre Drivenæs, in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 3de octobr: 1757.

Mons:r Niels Hunth til kiende gav at Kiøbmanden udi Bergen Sr: Lambert von der Ohe, til dette Ting tiid og Stæd ved skrifttlig Stevnamaal under 22de Julj 1757, har funden sig beføyet til et Tings vidnes erholdelse at indstevne opsidderne paa den gaard Sandtorv hvor een hands Jægt udi Foraaret forulyckedes, til Eedlig forklaring om hvorledes denne

Jægteladning var beskaffen og hvad deraf blev bierget, med det Videre som Stevne maalet nærmere udviiser, der blev oplæst.

Af de til Til!! vidnesbyrd indstevnte møtte nu for Rættens Tørris Monsen, Halvor Knudsen, Knud Olsen, Christopher Olsen, Anders Evensen, Petter Ellingsen og den sistes Koene Anne Jørgensdatter, mens den indstevnte Marthe Santorv møtte ikke efter paaraab.

Stevnevidnerne Siur Fittie og Ole Viig bekræftede ved Eed at de mere end 14ten Dage siden Lovlig har forkyndt det Producerede Stevne maal for det absente Vidne Marte Sandtorv for hendes boepæl.

De indstevnte vidner blev dernæst fremkaldet:

1te Vidne Tørris Monsen aflagde Eed, og paa qvæstioner svarede og blev tilspurdt som følger. 1te om ikke Vidnet veed at der Torsdagen for Marie Bebudelse Dag dette aar forliiste een Jægt Kiøbmanden Sr: Lamber von der Ohe udi Bergen tilhørende; 2det paa hvad Stæd at samme egentlig haver stødt og er indkommet. 3de Hvad hand veed hvad deraf er bierget og hvor samme er afbleven. Vidnet Svarede til 1te qvæstion at hand den Dag nemlig Marie Bebudelse Aften var ikke hiemme men Laag ude paa sit Fiskerie i {Brandesund} \Møgster/, men saa snart hand kom hiem blev ham fortaldt denne ulykke at være skeed. til 2de qvæstion at hand af andre sine Naboer har ladet sig fortælle at Jægten stødte og vræget deraf drev ind paa land noget Norden for Sandtorv, hvor end nu et par stocker af vræget skal være liggende, Mens vidnet som ikke Selv var hieme

1757: 184b

Saa ej Jægten strandede. til 3die qvæstion, at hand som ikke var hiemme ikke var med ved biergningen, og følgelig ikke uden hvad andre fortæller, viste noget om det omspurdte. Fuldmægtigen Mons:r Hunth havde dette Vidne indted videre at tilspørge.

2det Vidne Halvor Knudsen Sandtorv aflagde Eed og paa de til 1te Vidne fremsadte qvæstioner svarede, nemlig til 1te qvæstion: At hand ikke den omspurdte tiid var hiemme, mens i Fiskeriet paa Møgster og for Ræsten eenstemmig med 1te vidne saavidt denne qvæstion betæffer. til 2de qvæstion gandske eenstemmig med 1te vidne. til 3de qvæstion at da vidnet af sin\e/ {Naboe} {\Kone/} \Naboe/ Anders Sandtorv var bleven fortaldt om denne Jægtes forulyckelse og tillige at hand havde været henne paa det Stæd hvor vræget skulle være ind drevet og der seet et menniske med noget mere Ligge paa bunden, Reiste Vidnet tilligemed 3: sine Naboer hen til Præsten paa Sund for at til kiende give ham denne tildragelighed, forinden hand med de andre foretog sig nogen biergning, og da de derfra var hiemkomne, foretog vidnet sig tilligemed Anders, Knud og Joen Sandtorv at Sockne eller Søge efter hvad som maatte findes paa bunden liggende, da de og fandt først et dødt Menniske som de Supponerede efter hands Klædedragt at være von Ohes gesell, den de flaated imod Land og til videre lagde hands legeme fast i Landet med et Tov, dernæst optog vidnet ved hielp af de andre 6 Tønder hvoraf 2de vare tomme og de 4 med Saldt udi, nock 1 Klyvert Seigl, 3 stocker Lærets Ruller, een liden andeel Hamp, 1 Lærets Trøye, \1 lidet Touv stocke med 1 jern Krog udi/ 1 bøtte med Jern hadde og Jører, 1 stock af Skibet som havde staaed foran paa Skibet; og hvor paa Vidnet med de andre bragte disse Ting undtagen Salted som blev Sadt paa Land og det \døde/ Menniske, hiem til sit Huus og same paa bæste maade Tørrede og Conserverede, jae nogle Dage derefter blev von der Ohe bekientgiort om denne biergning, Vidnet Explicerede sig videre og sagde at biergningen skeede \næste/ Mandag efter næstl: Paaske hellige Dage; Comparenten Mons:r Hunth i anledning af vidnets Svar angaaende det død fundne Menniske imod hvilcket de viiste sig saa sær omstendelig, at de lod det Ligge udi Søen undtil de andre Ting vare biergede, og uden at bringe paa Land, allene hæftede til Landet med et Touv, fandt fornøden at tilspørge Vidnet, for det 4de om hand var med da de Træckede det dødfundne Legeme paa Land og hvad Klæder det da havde paa sig,

tillige med om udi dets Lommer befandtes noget, være sig af penge eller penges verdie, item videre hvorledes der blev omgaaet med det død fundne Legeme. Rs: hand var med og bragte dette døde Menniske paa \Land/ nemlig Dagen efter den omprovede Mandag, og fandtes paa dette døde Legeme een nye skiorte 2de blaae og 1 brun Trøye, 1 par viide hoser, 1 brun samt een lærets Boxe, \og 1 skindbrog,/ 1 Tørklæde om halsen, item i Lommerne fandtes hos Ham 1 Tørklæde, udi 1 Pung i penge 1 rd: 3 Mrk: 7 s:, 1 par vevlinger, 1 Sønder brudt Kniv item een liden 2 Nøgler, Vidnet forklarede i anledning af Spørsmålet at hand og hands bem:te Naboer strax derpaa fick styret Bud til denne dødes efterlatte Encke i Bergen nemlig den same dag de fandt Ham i vandet; om hun ville komme hiem og besørge sin Mand til graven, men førend de fick Svar tilbage nemlig Tisdagen bagefter, foretog de sig formedelst Mennisket havde ligget lenge i Søen, at giøre ham een Kiste hvor udi hand blev lagt udi med sin Skiorte den eene{\nemlig/} {blaae} \blaae/ Trøje, den underste skind Boxe, og 1 par viide hoser samt til Sveb blev taget af det eene fundne støcke Læret omtrent 1 ½ alen, og derefter henførte de Liget og Sadte det ned i Østevolds Kircke gaard dog uden at overdække ham med Jord, det de ville lade beroe

1757: 185

med indtil det blev Prædicken, paa det \hands/ folck, om de saa behagde kunde seet Mennisket og hvorledes det var nedlagt, men efterdi saadan begravelse af dennem var skeed fick de med deres egne folck som Mandags aftten Reiste til Byen, det giensvar fra Encken at hun var tilfreds med begravelsen, End videre sagde vidnet at af de 1 rd: 3 Mrk: 7 s: som fandtes hos den døde blev leveret Encken 1 rd: 8 s: og Ræsten medgick til Tractamenter for de folck som bragte Liget til Graven; 5te i hvad beskaffenhed de Salt Tønder vare som paa Land bleve biergede og bragte hvad der da blev af dennem og hvorfor Vidnet som een af medbiergerne ej bragte dem i forvaring paa et Sickert Stæd. Rs: hand har tilforn sagt at de 4re tønder var med Salt i og hand Explicerede at udi allene 1 tønne efter deres skøn var gandske fyldet, men de 3de var uden tvivl kuns noget udi hver, og endelig at de 2de øfrige vare som melt Tomme, Deponenten med de øfrige biergere bragte og samme Tønder op og Sadte det!! (de) paa landet strax hos nemlig noget Norden for deres gaard, under aaben himmel hvor det blev staaende uden at de aabnede Tønderne, jae i samme uge sendte de og Citanten bud om biergningen, nogen tiid derefter hørte vidnet Sige at først de 2de Tomme Tønder blev bordte, og siden blev atter een af de øfrige med noget Saldt udi bordte, Mens de 3de siste skal efter det Vidnet har ladet sig sige staaet der hvor de af ham og de andre biergere blev Sadt indtil noget efter Ste: [Hans]? dag da og de blev bordte omtrent paa de tiider da Lambert von Ohe var paa sin Reise her hiem paa Landet, \og/ ved de tiider da den 3de tønne som omprovet blev væcke blev det vidnet fortaalt een Jægt som kom Sonden fra skulle have lagt der op under Landet hvor dette gods stod, Men hand viste icke hvem Jægten ejede eller hvad folck det var, dog meente de det havde været Lamber von Ohes folck, som de dog icke viste til visse, ej eller!! (heller) ved vidnet hvad enten disse Jægte folck tog noget med sig eller ej. 6te om Vidnet ved Biergningen ej er forekommet nogen Bomme hvorudi skulle være penge 100 rdr:, eller om Vidnet ej veed at saadan Bomme med penge udi af nogen skulle være bierget. Rs: at ham icke forekom nogen Bomme, ej eller!! (heller) har hand hørdt noget saadant af andre er fundet eller Bierget. Comparenten Hunth fandt dette Vidne indted videre at tilspørge.

3de Vidne Knud Olsen aflagde Eed og til de fremsadte qvæstioner svarede: Saasom. til 1te qvæstion eenstemmig med de 2de første Vidner siden dette Vidne og laag i Fiske paa Møgster, til 2den qvæstion Ligesaa eenstemmig. til 3de qvæstion: Ligeledes Eenstemmig, dog med dette tilleg {og} at Anden Dagen nemlig Onsdagen efter Paaske Reiste vidnet til Byen og fortaaldte Lambert von der Ohe hvad af dennem var Bierget, og bad ham tillige at

hand behagelig ville foranstalte det Biergede gods afhentelse, da hand og til sine folck som var i Vindnæs vogen skrev een liden Seddel som vidnet medbragte til Bagholmen, til 4de qvestion Eenstemmig med 2det Vidne. til 5te qvestion eenstemmig undtagen dette vidne siger at 2de tønder eftter hands skiøn vare fyldede med Salt. til 6te qvestion eenstemmig med 2det Vidne.

4de Vidne Anders Evensen aflagde Eed og forklarede paa de fremsatte og for 2de og 3de vidne Specificerede qvestioner, Svarede: Saasom. til 1te qvestion: at hand icke Saag Jægten forliise, Men Marie bebudelse dags Morgen blev Deponenten vaer at der noget norden for Sandtorv drev ud fra land eendeel vrag som hand meente og nu siden har faaet vist var af den forliste Sr: Lamber von der Ohe tilhørende Jægt, hvorom hand videre vil giøre sin forklaring. til 2de qvestion at eftter vidnets skiøn har den omspurdte Jægt stødt an noget Norden for Sandtorv paa det af forige vidner omprovede Stæd

1757: 185b

Til 3de qvestion: at den samme dags Morgen hand som forhen omprovet Saag vraget paa Søen Reiste hand strax hen udi een sin Baad og som melt noget norden Sandtorv forefandt paa Søen flydende som hand biergede til land og siden har overleveret ejeren Sr: von der Ohe, nemlig 2de Seigl nemlig et stor Seigl og een Focke, 1 ancker, 1 Dreg, og Lovgangen af Jægten, een deel Hamp, 1 Jern Bolt og een Jern krog som hengte fast ved Bommen og 1 Bete, videre siger Vidnet at i medens hand Saaledes var i arbeide med denne Biergning \an/kom der uden fra havet 1 Baad med 3 Mand udi inden fra Ous Præstegield ligesom og noget forend vidnet der ankom, befandt sig ved vraget atter een anden Baad Ligesaa fra Ous Kald med 5 Mand udi hvilcke siste medtog eendeel Touv som de biergede tilligemed det eene Seigl det de siden skal have Leveret til Citanten; de 3de Mand som Roede paa den anden Baad medbragte og til forvaring eendeel Touv Redskaber som de der biergede tilligemed Vidnet; og om paaæskes kunde vidnet Nafngive nogle af disse medbiergere og nogle var ham ubekient, til 4de qvestion angaaende dene siste biergning som icke skeede forend Mandagen eftter Paaske, svarede dette vidne Eenstemmig med 2det og 3de vidnes udsigende som dog ved 2det vidne er indført til svar paa 3de qvestion. til 5te qvestion Svarede dette vidne Eenstemmig med det 2det vidne som taler om at ickuns een af de fundne tønder vare eftter Deres skiøn fuld med Salt, og til 6te qvestion Eenstemmig med 2det og 3de vidne. Fuldmægtigen havde indted videre hvorfor dette vidne fra Rættten blev demiteret.

5te Vidne Christopher Olsen Sandtorv aflagde Eed og forklarede at hand ikke var hiemme men ude paa sit Fiskerie næstl: Marie bebudelse Dag da den {for} van der Ohe i Bergen tilhørende Jægt eftter det folck siden fortaaldte ham, blev forulycket, icke eller!! (heller) viste hand noget at forklare til oplysning undtagen hand med flere Tiisdagen eftter Paaske dette aar, optog det død fundne Menniske som da laag belagt eftter et Touv, og saag vidnet at dette Menniske havde paa sig de Klæder som forige vidner haver forklaret, og at de derpaa begravede ham i Østevolds Kircke paa lige same maade som 2det vidnet haver udsagt, Mens vidnet saag icke hvor mange penge hand havde i Lommen, saasom samme forhen var aftaget, ej eller!! (heller) veed dette vidne noget om den i Stevnemaalet Mentionerede penge, ej eller!! videre om Salted end hvad andre kand have fortaaldt ham. Fuldmægtigen holdt ufornden dette vidne videre at tilspørge

6te Vidne Peder Ellingsen aflagde Eed og forklarede indted til nogen Synderlig oplysning, thj nogle faae Fiæler og Staver hand af dette vrag biergede og fandt flydende paa Søen, har hand lagt op paa landet der Norden for Santorf hvilcket og siden er for van der Ohe anmeldet.

7de Vidne Anne Jørgensdatter Koene til 6te vidne aflagde Eed og var eenstemmig med sin Mand i et og alt.

Mons:r Hunth begiærede Laug dag for det udeblevne Vidne, i fald {hand} Citanten samme skulle ville føre.

Eragted.

Marte Tørrisdatter gives Laugdag til næste Ting at møde {med tilsvær} til vidnesbyrds aflæg i Sagen, under Falsmaals straf.

1757: 187 (Folio 186 - sidene 186 og 186b - er hoppa over i originalprotokollen)

dernæst blev læst

Nathanael Mathiesens Bøxel Seddel til Ole Eliassen paa 2 pd: 6 Mrk: Fisk i gaarden Kalvenæs in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 3de octobr: 1757.

Paa tilspørgende af Fogden svarede den tilstæde værende Almue, 1te At indted videre skibs vrag dette aar er funden eller Bierget, end een Fustage ordinair fransk viin af Johannes Sandvig, som til Bergen er indsendt. 2det at ingen videre arfveparter af Jurisdictionen er udførdt hvoraf Forlovs penge skal svares, end hvis de der af aarlig fra Sorenskriveren udstædende Specificationer udviiser. 3de at ingen forbrudte Boes lodder eller arfveløst gods her er faldet. 4de at her i skibredet ej findes nogen uskyldsadte herligheder, hvoraf Skattes bør. 5te at ingen Jordrott eller Selvejer udi dette skibrede Indeværende aar har brugt mere end sin egen paaboende gaard, hvor paa hand daglig har holdt dug og disk. 6te med den her i skibredet værende eeniste flom og Bække Saug Rødlands Saug, er ingen forandring nu mere end forhen. til 8de dette skibredes Bøygde Lænsmand har dette aar som forhen brugt og beboet i gaarden Rødland 1 Løb 2 pund 15 Mrk: Smør som Sorterer under Søe lægd. til 7de!! (8de) qvestion at her udi skibredet indeværende aar 1757 ej har været eller opholdt sig flere af de omspurdte Persohner som efter skatte Forordningen skatte bør, end Povel Andreas Olrich paa giæstgiveriet østre Bagholmen, Sr: Jan Frøchen paa væstre Bagholmen, Henrich {Qvalvogen} \Melboe/ paa Kræmerlejet Qvalvogen, Nathanael Mathiesen paa Kræmersædet Bechervig, Jens Isach Holch paa Engesund og Anders Knudsen paa Strandsidder stædet Bachesund. til 9de qvestion at her udi dette skibrede har ingen dette aar 1757 forseet sig enten med ulovlig skov hugst eller Saugtømerskuur eller anden Last, til 10de qvestion at her udi skibredet findes Slet ingen Almindinger, følgelig eller!! (heller) ingen Skove og altsaa ej nogen hugst derudi er skeed enten af Saug Tømmer eller anden Last. og til 11te qvestion at det icke er Almuen bekient at nogen her har dette aar befatted sig med nogen undermaals Tømmer hugst til Knapholt Tøndestav eller deslige. herom Fogden Tingsvidne [var] begiærende som blev bevilget.

Paa Fogdens videre tilspørgende svarede den tingsøgende Almue at alle som har skydset Fogden og Sorenskriveren til og fra de her i Sundhorlehn dette aar holdte Tinge har Rigtig nødt deres betaling nemlig hver Mand pr: Miil halv skyds 4 s: hvorom og Fogden Tingsvidne var begiærende.

Restancen blev dernæst oplæst stoer 57 rd: 5 Mrk: 10 s:, som af ingen blev modsagt

Ligesom og Odels Mandtallet blev Almuen forelæst, og af Almuen fandtes Rigtig

Videre end anførdt var ej ved dette Ting at forrette

Anno 1757 dend 5te octobr: blev Rættten til almindelig Ting Sadt og betient paa gaarden eller Giæstgiver Stædet Godøesundet for Opdahls skibredes Almue, og Rættten betient med efterskrevne 8te Eedsorne Laugrættes mænd nemlig Lars Nielsen Kattenæs, Niels Villumsen Malckenæs, Joen Rasmusen Kattenæs, Hans Flyensfær i hands Stæd Jens Vormedahl (Værmedahl), Ørjan Nielsen Teigland, Niels Kolbensen Humblevig, Omund Hegland, \og/ Haagen Giærsvig. overværende Kongel: Maj:ts Foged med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst underdanigst og allerunderdanigst blev læst de Kongel: Forordninger og anden høy øfrigheds ordres som for Waags skibrede er Specificerede, som Protocollen nermere udviiser.

1757: 187b

Fogden Velædle Hr: Andreas Juel gav til kiende at hand paa Justitziens veigne haver til dette ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Soldat Peder Olsen Store Giærsvig og pigen Brite Bottelsdatter Flyensfæhr, hvilcken første ej har været til Confirmation, og det til Doms Lidelse eftter Lov og Forordninger for deres med hin anden begangne Lejermaal og Barn aufling.

Peder Olsen Giærsvig møtte for Rættten og tilstod først at være i denne Sag Lovlig Stevnt, 2det at hand førend hand enda udi sin Daabs Naade var Confirmeret har begaaet den paastevnte forseelse med pigen Brite Bottelsdatter, og 3die at denne begangne forseelse icke er skeed af hands mens af pigens tilskyndelse og forførelse, saasom hun eftter hands sigende adskillige ganger, ved at gaae til ham i hands Seng, omsider ved hielp af Kiødelig skrøbelighed har animeret ham til denne Syndige gierning.

den indstevnte Brite Bottelsdatter blev paaraabt mens møtte icke.

Fogden forbeholdt sig til næste Ting at Producerede!! (Producere) Sogne Præstens attest om denne paastevnte forseelse og dernæst begiærede Lauv dag for den absente pige, men først førde Stevnevidnerne Lænsmanden Mads Godøen og Ole Natevigen som med Eed bekræftede at de mere end 14ten Dage siden i denne Sag har Stevnet den udeblevne pige Brite Bottelsdatter.

Eftter at saavidt med Sagen var avangeret tilstod den Meenige Almue at disse 2de indstevnte Persohner ikke hin anden er beslægtiget.

Fogden dernæst i anledning af at ham er til kiende givet at pigen er vendtende her til Tinget, begiærede Sagen til i Morgen opsadt, hvor ved det har sit forblivende.

Formedelst aftenens paakom/m/e ophæves Retten til i Morgen.

Dagen næstefter som var d: 6te octbr: blev Retten med forbem:te Laug Rett atter Sadt paa erm:te Tingstæd

For Retten indstillede Sig Stædets Bøygde Lænsmand Mads Godøen item de 2de Med hielpere som med interessenter udi dette Sogns Fattiges Commission sc: Johanes Nielsen Haaland og Samuel Olsen Elsager, med tilkiendegifvelse at qvinde Menisket Britta Efvensdatter der nogen tiid som gamel og Fattig hafver været paa Lægd indlagt er Saa hæfttig attaqveret af den Spedalske Syge at hun ei uden frygt at Andre af hende anfænges kand forblifve her i Tysnæs Præstegield, De var derfor begiærende at Hr: Fogden ville bringe det der hen at Hun maatte joe før joe Bædre blive udi Stiftets Hospital indlemet.

ern:te qvinde Meniske Sisterede Sig for Retten og tilstod hvilket og Retten uden dets ved anseelsen erfahrede Neml: at Hun er Spedalsk ja Almuen besandede tillige at Hun Eier ei det Ringeste.

1757: 188

Hr: Lieutenant Bager som beboer gaarden Hope blev udi anledning af indløbne Høye ordre af Stædets Foged Welædle Andreas Juel tilspurte først om ei Hr: Fogden haver ladet Ham betyde at paa Hands gaards Saug skal holdes Besigtelse og for det 2det hvorfor Hand ei sam/m/e Besigtelse hafver Reqvireret. Hr: Leiut: Bager Replicerede at Hand ingensinde har intenderet at viise det ringeste som kunde extenderes derhen at Hand er Kongl: allern: Befaling ofverhørig, Kongens allernaadigste Villie om at Comparenten skulle Requirere Besigtelse paa Sin Eiende Hope Saug hafver Velben:te Hr: Foget allerede Ladet Ham tilkiendegifve, Mens Hand som Een gamel Officer og Fattig Mand hafver ei kundet forlange ern:te Besigtelse eftterdie Skuren paa dito Saug der skulle være 200 Bord aarlig ei aarlig skeer og Hand derfor heller vil indstille Saugen end betale hvis een Kongl: Allern: Bevilling nødvendig ville medtage med mindre sam/m/e Ham Allern: gratis blifver Forundt.

Fogden begiærede at forestaaende maatte Ham under Rettens fulde Bekræftning beskrefven meddelles hvilket og indvilges

Fogden Hr Andreas Juel til følge den behandling og Examination hand seeniste Sommer Ting lod Protocollen fol: 137 tilføre angaaende 2de oxer hoveder viid Fransk viin som næstleden Foraar blev bierget paa den saa Kaldede Langnuve Fiord af De Dannemænd Askel og Johannes Giøvog samt Ole Svendsen Houckefæhr for det eene oxer hoved og Hans Kalle Foss for det andet oxer hoved allene, Producerede de ham des angaaende fra General Told Forpagterne tilkomne Forretninger, som er først den derover holdte Taxations Forretning af 11te Maj 1757 af hvilcken saavidt denne Vrag viin betrefver hand begiærede Forretningen tilførdt, og 2de den derover holdte auctions Forretning saavidt dette vrag betrefver, \af 21 Martj 1757/ begge af indhold som følger,

Fogden sagde Videre at da de Producerede Forretninger Viiser at bemelte 2de oxer hoveder Fransk [viin] er udbragt nemlig det eene til 8 rd: 2 s: hvorfra Decourteres 5 Mrk: for indførselen til Bergen, og det andet til 7 rd: 5 Mrk: 4 s: hvorudi og kordtes for indførselen 5 Mrk:, og for Ræsten indstillede Fogden til Rættens Dessition hvad Biergerne af denne biergede Viin tilkommer.

Eragted.

eftter Lovens forskrift tilkommer Biergerne af denne Viin som er funden inden skiærs den 3die deel og Hands Maj:ts Cassa de 2/3 deele, naar der for befodrings pengene 5 Mrk: Decourteres udi de 8 rd: 2 s: det af Biergerne Askel og Johannes Giøvog og Ole Houckefæhr fundne oxer hoved Fransk viin er udbragt for bliver ickun igien 7 rd: 1 Mrk: 2 s:, hvor af Biergerne nyder tilsamen 2 rd: 2 Mrk: 6 s: og Hands Maj:ts Cassa 4 rd: 4 Mrk: 12 s: og af de 7 rd: 5 Mrk: 4 s: det af Hans Kallefoss Biergede oxer hoved viin er udbragt til, tilfalder Biergeren naar befodringen de 5 Mrk: først er Decourteret, 3de parten med 2 rd: 2 Mrk: 1 1/3 s: og hands Maj:ts Cassa Ræsten 4 rd: 4 Mrk: 2 2/3 s:

Dernæst samtlig biergerne tilstod at dem dennem her foran tilkiente biergerløn, er dennem Rigtig og fornøvelig betalt.

hvorom Fogden dette under Sorenskriverens Haand, var beskrefven begiærende.

1757: 188b

derefter blev læst,

1te Ole Giærsvigs Skiøde paa 2 pund 6 Mrk: Smør i Lille Giærsvig til Sønnen Knud Olsen, dat: 5te Octobr: 1757.

2de Steen og Knud Fladeragers Skiøde paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i Flyensfær til Niels Eliassen dat: 6te octobr: 1757.

3de Niels Flyensfæhrs Pantte Brev paa 40 rd: til Sværcke Hiærtnæs hvor ved er Pandtsadt 2 pd: 6 Mrk: Smør i Flyensfær dat: 6te octobr: 1757.

4de Frue Provstinde Legangers fæste Brev paa ½ Løb Smør ½ huud i Store Giersvig, til Vermund Ingebretsen dat: 30te Sept: 1757 in duplo forfatted med Revers paa den eene.

5te Omund Heglands Skiøde paa 8 Mrk: Smør i Haviskeland til Jens Johansen dat: 5te octobr: 1756.

6te Anders Kaaldahls Skiøde paa 2 pund 6 Mrk: Smør i gaarden Øfre Helland til Morten Nedre Helland dat: 5te octobr: 1757.

7de Hr: Krigs Com/m/issair Dahls Skiøde paa Onereims halve Laxevog for 40 rd: til Samuel Olsen dat: 2de Junj 1757.

8de Samuel Olsen Elsagers obligation stoer 40 rd: til Hans Waage hvorfor er Pandtsadt ½ Laxevog under Onereim dat: 6 octobr: 1757.

9de Hr: Krigs Commissair Dahls Skiøde paa Onereims halve Laxevog til Jens Elsager for 40 rd: dat: 2de Junj 1757.

10de Jens Elsagers Obligation til Hans Waage paa 40 rd: hvorfor er Pandsadt Onereims halve Laxe vog dat: 6te octobr: 1757.

11te Hans Teiglands med fleres Skiøde til Lars Møcklestad paa 1 pd: 15 Mrk: i Møchlestad dat: 5te octobr: 1757.

12te Sæbiørn Godøens Skiøde paa Bøxel Rættten til 1 pund 3 Mrk: Smør i øfre Gielland, til Lars Olsen dat: 6te octobr: 1757.

13de Encken Guri og Jacob Toe Deres Arfve Contract dat: 6te octobr: 1757.

14de Johannes Roalsens Bøxel Seddel paa 2 pund Smør i gaarden Ertsvæhr til Ole Axelsen dat: 6te octobr: 1757.

15de Hr: Kammer raad Heibergs Transport paa een af Christopher Møcklebust til hannem udstædde obligation paa 45 rd:, som nu er overdraget til Erick Sundvor dat: 15 Janv: 1757.

Hans Christensen Teigland fremkom for Rættten og gav til kiende at de 2 pund 12 Marcker Smør hands afdøde Fader Christen Møcklestad ejede udi gaarden Grøte og som nu beboes af Berent Jacobsen og ejes af Ole Siglevig, er hands odel, og fordie hand end nu icke er med penge til sammes indløsning, Lyste hand derfor sin odels Rætt og penge mangel til samme anpart i Grøteid det hand saa snart penger kand faaes vil indløse.

Formedelst afttenens paakomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næst eftter som var den 7de octobr: blev Rættten atter Sadt med forbemelte Laugrætt paa Tingstædet Godøesundet.

blev saa læst

Hr: Provsten Christies Pantte obligation stoer 1990 rd: til Hr: Krigs Commissair Dahl af 6te Julj 1757 som Sorenskriver Hesselberg ved paateigning af 13de Septembr: næst eftter udi et Notarial Instrument har attesteret Rigtig at være eftter originalen.

Fogden i rætte æskede den fra i Forgaars til i Dag opsadte Sag imod Lejermaals begiengerne Peder Olsen og Brite Bottelsdatter, anmeldende derhos at fordie drengen til hannem har betalt sine Lejermaals Bøder saa frafalt hand sit Søgemaal imod hannem for denne

1757: 189

Rætt, men sagde derhos at hand allerede haver meldet Drengens Peder Olsen som nu enroulleret Soldat hands forseelse for vedkommende Chefs, til den ende hand ved det Militaire kand blive anseet til fortiente Kroppe straf, Mens Pigen Brite Bottelsdatter formeente hand nu i Dag møder.

Brite Bottelsdatter møtte for Rætten og tilstod at hun af Kiøds skrøbelighed desverre har begaaet den paastevnte forseelse og aufler Barn med drengen Peder Olsen.

Fogden eftter saadan den indstevntes bekiendelse paastod Dom over bemelte Brite Bottelsdatter til Lejermaals Bøders udredelse og \videre/ strafs Lidelse eftter Forordningen.

Paa tilspørgende Svarede Brite Bottelsdatter at hende da den paastevnte forseelse blev begaaet, var bekient at Peder Olsen enda ikke var kommen til Confirmation.

Afsagt.

Britte Bottelsdatter som eftter egen bekiendelse inden Rætten har begaaet Lejermaal og Barne aufling med Soldat Peder Olsen Giær[s] og det forinden den siste havde været til Confirmation, hun bør for samme sin forseelse i følge Lovens 6te Bogs 13de Cap: 1te articul betale i Mulct til actor 6 rdr., og derforuden i følge Forordningen af 2de Septembr: 1745 arbeide ved det Bergenske Manufactor [Huus] et halft aar. det paadømte udredes og eftterkommes næste Femten Dage eftter denne Doms lovlige forkyndelse under adferd eftter Loven.

Paa Fogdens tilspørgende svarede Almuen at der indeværende aar icke er faldet nogen første Bøxler af hands Maj:ts ejende Strøegods i gaarden Kleppe, desligeste at $\frac{1}{2}$ Løb Smør $\frac{1}{2}$ Huud i Dito gaard end og dette aar har været ødeliggende og at deraf ej videre er svaret end 64 s:

Svarede videre paa Fogdens tilspørgende at Tingskydsen dette aar af Fogden og Sorenkr: som Sædvanlig er betalt.

Paa Fogdens tilspørgende svarede Lænsmanden og Almuen at dennem gandske betiids er tilkiendegivet ved fra Fogden omsendte og Publicerede Placat og Specificationer er bleven bekient gjort til den til auctionerne over Halsnøe Closters – og det Ruluable!! (Reluable) – gods.

Fogden Videre fordrede svar fra Almuen paa de qvestioner det ordinaire Tings vidne indeholder, da Almuens Svar udfaldt saaledes at ingen forandring med de omspurdte Ting, er forelabet!! (foretaget?), undtagen i anledning af 1te qvestion at Askel Giøvog med 2de sine Naboer har fundet een Fustage og Hans Kallefoss 1 Fustage vragviin, hvorom Examination er holden.

Odels Mandtallet og Restancen stoer 244 rd: 5 Mrk: 9 s: blev Almuen forelæst og af ingen modsagt.

Videre end anførtd var ej ved dette Ting at forrette.

Anno 1757 dend 10de Octobr: blev Rættten til almindelig Høste Ting Sadt og holden for Ous skibredes Almue paa Gaarden Lundervig udi Ous skibrede, og Rættten betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laug rættes mænd: nemlig Niels Vintzensen Lepsøen, Hans Torgersen Aadland, Johannes Arnesen Tvedteraas, Johannes Johannesen Røttingen, Ole Nielsen Steentvedt, Niels Goupholm, Lars Goupholm i hands Stæd Hans Lundervig, og Torgils Goupholm i hands Stæd Mickel Dybevig. overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanigst blev Læst de Kongel: Forordninger og anden høyt øfrigheds ordre som for Waags skibrede findes udi protocollen anført og paa sit Stæd Specificeret.

1757: 189b

Videre blev Læst

1te een Bøxel Seddel fra Hr: Consistorial Raad Gielmeyden til Corperal Henrich Sygnetvedt paa 2 pund 19 ½ Mrk: Smør udi Lyssand in duplo forfatted med Lejlendingens Revers paa den eene dat: 6te octobr: 1757.

2det een Dito fra Hr: Consistorial raad Gielmeyden til Tommes Arnesen paa ½ Løb Smør ½ Huud i gaarden Lyssand in duplo med Lejlendingens Revers dat: 9de Decembr: 1756.

3de een Dito fra Hr: Consistorial Raad Gielmeyden til Knud Størcksen Landsvigen paa et Huusmands Plads i Indre Tysse dat: 6te octobr: 1757.

4de Een dito udstæd af Hr: Biskop Pondoppidans Amanuensis Sr: Kierulf paa Hr: Biskoppens veigne til Isack Johansen paa Huusmands Pladset Slægsøen in duplo med Revers dateret 26de Novembr: 1756.

For Rættten fremstillede Sig Procurator Hans Giøen som gav tilkiende at hand møder for Hans Hansen Giøen og Johannes Engelsen Berge, der til dette Ting haver ved Muntlig Stevnemaal ladet Stevne Niels Gielland fordie, da han næstleden Sommer holdt Brøllup til sin Datter antog \u/vedkommende Spillemand til samme sin Datters Brøllup og ej det Ringeste meldet det for Citanterne som udi Præstegieldet ordinerede Spille mænd, saavel som at lide og undgielde for sin øvede Dumdristighed, samt Processen at tilsvare, udi Sagen er og indstevnet til vederståhle den da samme tiid brugende Spillemand Johannes Skogen med 4re ugers varsel, efttersom hand boer under Lyse Closters Jurisdiction.

Efter paaraab møtte ikke enten Niels Gielland eller Johannes Skogen ej eller nogen paa deres veigne.

Stevnevidnerne Ole Nielsen og Ole Olsen Storeim afhiemlede ved Eed at de i denne Sag Saaledes som anført haver Stefnet Niels Gielland og Johannes Skogen den første med 14ten Dages og den siste med 4re ugers varsel, begge for Deres Boepæl i den sistes paahør men den førstes absence.

Fuldmægtigen Giøen lod tilføre at som hand fornemmer at de indstevnte denne sinde icke møder saa siuntes hand at det giordes unødigt at i Rætte lægge nogen slags Documenter eller Beviiser angaaende Citanternes Tilladelse for at være Spillemand her udi Ous Præstegiæld, men ville allene begiære at de udeblivende maatte faae Laug dag til næste Ting.

Eragted.

De Lovlig Stevnte Mens udeblevne Niels Gielland og Johannes Skoge gives Laug dag til næste almindelig Ting at møde den første med tilsvare og den siste at bievære ved Sagens Examination og svare til hvad i Sagen hannem maatte paagielde.

dernæst blev læst

1te Knud Tysses Bøxel Seddel til Niels Odsen paa Pladsen yttre Barmen in duplo med Revers dat: 10de octobr: 1757.

2de Samuel Hansen Udskodts bøxel Seddel paa ½ Løb [Smør] 1/8 huud i Frøland til Johannes Johannesen dateret 10 octobr: 1757 med Lejlendingens Revers paa den eene.

Knud Eliassen Giære fremkom for Rættten og foreviiste under forige Sorenskriver Cancellie Raad Randulfs haand et Beviis, som tilkiendegiver at hand d: 7de 8de og 9de octobr: 1748 har lyst sin odels og pengemangel til 1 Løb Smør i gaarden Norvig som

1757: 190

Knud Svendsen endnu ejer og bruger, hvilcken gaardepart Comparenten endnu vil som sit odel indløse, mens som hand endnu mangler penge til dens indløsning vil hand endnu Lyse saadant sit forfald inden Tinge, med forbeholdenhed at saa snart penger kand bekommes, da vil hand godset indløse.

Formedelst afttenens paakomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var den 11te Octobr: blev Rættten atter Sadt med forbemelte Laugrætt paa gaarden Lundervigen.

da først blev Læst

Hans Holmefiords Gave Brev paa 12 Mrk: Smør i Giere til Samuel Giere dat: 10de octobr: 1757.

Paa Hr: Fogden Juels Examination eftter det ordinaire Tingsvidnes indeholdende qvestioner, svarede denne Almue uden forskiel som Sædvanlig.

Iligemaade faldt Almuens Svar Eenstemmig [med] de forige skibreders, henseende til Tingskydsens afbetaling med 4 s: hver Mand pr. Miil.

Paa Fogdens Spørmaal om ikke Placat og Specificationerne over Hands Kongel: Maj:ts Halsnø Closters og det Reluable gods som til auction er anslagen, betiids for denne Almue er oplæste af Kircke backerne, svarede Almuen her som paa de forige skibreder.

Odels Mandtallet og Restancen hvis beløb for dette skibrede er 94 rd: 2 Mrk: blev dernæst Almuen forelæst og af ingen modsagt.

Knud Qvittingen anviste dernæst huuden af een Voxen Biørn som hand forklarede med Almuens tilstaaelse at have skudt her i skibredet, hvorfor ogsaa hannem af Stædets Foged blev betalt Skud penge 2 rdr:

Videre end anført forekom icke for dette Skibrede at afhandle hvorfor Rættten blev ophævet.

Anno 1757 dend 13de Octobr: blev almindelig Ting Sadt og holden for Strandvigs skibredes Almue paa gaarden Giøen udi Hollandsdahlen, og Rættten betient med efterskrevne 8te

Eedsorne Laugrættesmænd: Engel Johannesen Store Balleseim, Johannes Christophersen Lillevig (Lille Vig), Ørjan Torbiørnsen Skougseid, Samuel Giøen i hands Stæd Hans Torjelsen Giøen, Ole Olsen yttre Røe, i hands Stæd Ole Tuftt, Ole Johannesen Indre Røe, Ole Mathiesen Indre Røe, Niels Olsen Holdhuus i hands Stæd Ole Olsen Lillehaugen. overværende i Rætten Kongl: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med samt den Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanigst blev læst de Kongel: anordninger og andre høye øfrigheds ordres som paa forige Ting ere læst og i sær for Waags skibrede udi Protocollen findes Specificeret.

Videre blev Publiceret

1te Haldor Store Braatvedts Pantte forskrivelse udstæd til Berge Femanger paa 80 rd: dat: 13de octobr: 1755 hvorpaa 1756 20 rd: er betalt.

2det Joen Sundfiords bøxel Seddel paa $\frac{1}{4}$ part udi Sundfiords Saug og Grund til Samson Lygre dat: 5te octobr: 1757.

3de Sr: Henrich Hæspe som Kircke værger for Kors Kircken i Bergen hands bøxel Seddel til Joen Jaensen paa 18 Mrk: Smør $\frac{1}{2}$ Buckeskind udi gaarden Lille Hage, dat: 17de Junj 1757.

4de Skiftte Brevet efter afdøde Dag Knudsen Revne Sluted paa Revne dend 4de Junj 1757 som udviiser at Sterfboet ejede i gaarden Revne 1 pd: $3\frac{3}{7}$ Mrk: Smør, hvoraf Encken Ingebor Hansdatter er paalodnet $13\frac{3}{7}$ Mrk: Smør Døttrene Anne Og Ingebor Dagsdøttre hver 7 Mrk: Smør, alt tilsammen ansadt [for] 54 rd: 5 Mrk: 2 s:

5te et Dito Skiftte Brev efter Ole Knudsen Sluted paa Revne dend 4de Junj 1757, hvorefter Sterfboet ejede

1757: 190b

udi gaarden Revne 2 pd: $6\frac{6}{7}$ Mrk: Smør for 109 rd: 5 Mrk: 4 s., som er udlagt Saaledes, nemlig til Lars Gotskalcksen Hage 23 Mrk:, til Tommes Qvale 7 Mrk:, til Niels Olsen Hiærtnæs Ejer!! $1\frac{1}{2}$ Mrk:, til Inger øfre Hage $2\frac{1}{2}$ Mrk:, til Corporal Ole Revne $2\frac{3}{4}$ Mrk:, til Dag Knudsens Sterfboe $2\frac{3}{4}$ Mrk: Smør, til Anne Mathiasdatter 2 Mrk: og til Encken Siri Torbiørnsdatter 13 Mrk: (Mrkn: er i alt $54\frac{1}{2}$ Mrk: = 2 pd: $6\frac{1}{2}$ Mrk:)

Formedelst aftenens paakomme blev Rætten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var dend 14de Octobr: blev Rætten atter Sadt paa forbemelte Tingstæd Giøen.

Hvornæst blev foretaget den fra næstl: 7de Junj til denne Tiid og dette Stæd fra aastæden gaarden Særvold udsadte og til Doms optagne Sag anlagt af Hr: Consistorial Raad Gielmeyden imod Encken {Ingebor} \Barbroe/ Aakre betreffende et Skiftte og deele imellem gaardene Aakre og Særvold, samt Huusers nedraadnelse paa den siste, da og Rætten i samme Sag blev betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd: Ole Tuftt, Anders og Friderick Tuftt, Joen Qvale i hands Stæd Hans Giøen, Tommes Qvale i hands Stæd Ole Mathiesen Indre Røe, Hans Lille Vig i hands Stæd Ole Olsen Lillehaugen, Christopher Særvold i hands Stæd Johannes Christophersen \Lille/ Viig, og Anders Aakre i hands Stæd Engel Johansen Store Balleseim,

Til Følge for Parterne bliver Rættens Sallarium med Videre paa Grund af Kongel: allernaadigste Forordning og Rescript saaledes at bereigne Sorenskriverens Sallarium for

Sagens \1te/ Session 2de Dage 5 rd: og for de 3de siste Sessioner a 1 rdr: tilsammen 8 rdr:, for Sorenskriverens Skyds og befording første og siste Session Sagen paa aastæden blev Tracteret, 5 Stive Miile frem og tilbage med 4 Mand, bereignet til 6 rd: 4 Mrk: Diet Penge Paa Reisen frem og tilbage udi bemelte 2de Sessioner 6 Dage a 4 Mrk:, 4 rdr:, tilsammen for Sorenskriveren 18 rd: 4 Mrk:, nock for de 8 Laugrættes mænd for 6 dages Forretning paa egen Kost hver 1 rd: er 8 rd: tilsammen Sagens omkostning 26 rdr: 4 Mrk:

der næst blev af den gandske Rætt i denne Sag Saaledes Dømt og
Afsagt.

Naar Rættten betragter Sagen og Citantens ancke Poster imod Encken Barbroe Nielsdatter Aakre, formedelst hines afdøde Mænd skal have Ladet frakomme Mensal gaarden Særvold, eendeel Huuser, Saa naar Samvittigheden ikke bliver Lederet, falder i øynene at de Ruinerede og bortfløttede Huuser var, tilforn forraadnede og udelige, saa viiser og acten at nye Huusers verdie er bereignet til 34 rdr: er bleven til Last for Ole Aakres Sterfboe anført udi denne aastæds behandling; Mand kand derfor ikke andet udfinde end at Hr: Consistorial Raad Gielmeyden joe merckelig har faret vild, naar hand ataqverer een før Fattig Encke for at skille hende ved sit Levebrød, mueligens for at befordre een andens velferd; thj havde Hr: Consistorial Raaden intenderet at \een/ {f...t} trengt Enckes Retferdig anliggende, skulle være hands høyeste øyemed at Conservere, Saa kunde hand umuelig Ladet det komme til den yderlighed

1757: 191

som skeed er sc: at holde aastæds Forretninger og omsider begiære Dom, altskiønt indstevnte Encke Barbroe Aakre haver eftter Sagens anlæg givet Citanten ald den forsickring og Satisfaction som hand henseende til Huuserne og deres i stand sættelse, kunde forlange. Af dette og flere Sagens omstændigheder, Kiendes for Rætt, at bemelte Encke Barbroe Nielsdatter Aakre, bør beholde sin bøkede Jord udi Særvold, mens af hendes og Mands Sterfboe skal derimod udredes de 34 rd: samme gaards Huusers i stand sættelse er Considereret til, dog ej paa anden Condition end at Encken Selv beholder pengene som Deponeres hos een Suffisant Mand i Sognet, imod at hun for samme i det seeniste 2de aar herefter sætter de beskrevne Huuse i vedbørlig stand ved nye opbyggelse. Den skeede deeling og Marcke steenerne som er nedsadt imellem Præste boelets og Selvejer godset udi Særvold og Aachre, hvilcket acten nermere udviiser, bør og skal til følge være een Regul og Rettensnor for Særvolds og Aachres eftterkommere og opsiddere; henseende til de paa denne Sag anvente eller anvendende omkostninger, acten tilførdt for 26 rdr: 4 Mrk:, da udfandt Rættten at Parterne derudi bør være Lige deelagtig, fordie Dito Encke ved Forretningen har faaet et Ret skiel og Skiftte imellem hendes og Børns frelste odels Jord Aackre og Mensal godset gaarden Særvold, og Citanten som melt har under Nafn af Kongens godsdes forsvaer Precipiteret merckelig, i det hand har lagt haand paa og forfuldt een Sag som aldrig burde faldet i Rætte, naar hand som Sagt havde været fornøyet med Caution for Huusernes i stand sættelse, og hvorfor Citantens og bemelte Encke af bem:te 26 rd: 4 Mrk: hver bør betale halffningen 13 rd: 2 Mrk:, Exepto hvis actens beskrivelse medtager, fra den samme begiærer beskrevet det paadømte skal holdes og Parterne hver for sig til Rættens betiente betale forbemelte 13 rd: 2 Mrk: pro Persona Fembtten Dage eftter denne Doms Lovlige forkyndelse under adferd eftter Loven.

Vintzens Vindenæs haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig Ladet indstevne Joen Knudsen Holdhuus for til ham skyldige Giæld 26 rdr: eftter obligation stoer 40 rd:, Saasom paa Summen er betalt 14 rdr:, derom at anhøre Beviis samt Taale Dom til sammes betaling med Processens omkostning at tilsvare.

Den indstevnte Joen Knudsen møtte ikke efter paaraab ej eller nogen paa hands veigne. Stevne vidnerne Peder Brandahl og Anders Drageide bekræftede ved Eed at de mere end 14ten Dage siden Lovlig haver forkyndt det paaberaabte Muntlige Stevne Maal paa den angieldende[s] boepæl og tilholds Stæd Holdhuus udi hands fraværelse og udi Naboen Niels Holdhuuses paahør.

Procurator Hans Giøen som antagen Fuldmægtig for Citanten og paa hands veigne Lagde dernæst i Rætte, det af indstevnte Joen Knudsen Holdhuus udstædde

1757: 191b

Beviis sc: een Pantte obligation af dato 8de Maj 1754 med den efterretning af paa obligations Summen de 40 rd: er Citanten betalt 14 rdr: og det omtrent 3 uger siden Mens de øfrige 26 rd: tilligemed Rentter fra obligationens dato til betaling skeer, er det som nu paastevnes, og som Citanten vil have Dom for, Mens da Comparenten formercker den indstevnte ej møder saa maatte \hand/ begiære anstand i Sagen til næste Ting, og Joen Holdhuus til den tiid af Rættten forelagt at møde. den allegerede Pantte obligation Tinglyst dend 8 Maj 1754 blev oplæst.

Eragted.

Den Lovlig stevnte Joen Knudsen Holdhuus som ikke har villet møde, forelægges til næste almindelig Ting at møde, med sit nødig agtende tilsvar i Sagen.

Anders Nordtvedt paa egne og med Formynder for Myntlingen Steen Steensen Hiærtager, nemlig Steen Lygre hands veigne, anmeldte at have til dette ting tiid og Stæd ved skrifttlig Stevnemaal Ladet indstevne Joen Joensen Sundfiord, angaaende 4de Parten udi Sundfiords Saug den disse Formyndere paa Myntlingens veigne holder sig nermere berettiget til, Ligesaa at Joen Sundfiord skal Ligitimere eller i desen mangel fravige det Krav hand har nødt udlæg for i Skiftted efter afdøde Anne Hiærtager eller Lygre, med videre som Stevnemaalet vitløfttigere ommelder, der for Rættten under dato 26de Septembr: 1757, blev oplæst.

Joen Joensen Sundfiord blev paaraabt mens møtte icke ej eller nogen paa hands veigne.

Stevnevidnerne Jaen Jaensen Kleppe og Hans Pedersen Kleppe bekræftede ved Eed at de med mere end 14ten Dages varsel haver forkyndt det Producerede Stevnemaal for indstevnte Joen Joensen Sundfiord, for hands boepæl udi hands absence mens hands Koenes paahør, saa og for vidnet

Anders Nordtvedt fremstillede det eene indstevnte Vidne Joen Jaensen Hiærtager med begiær samme maatte afhøres.

fremstod saa samme Vidne og efter aflagde Eed forklarede at omtrent 4 aar siden da hand tiende hos afdøde Steen Lygres Søn \afdøde/ Steen Steensen Hiærtager, hvor hand in allis tiende 4 aar, da erindrer vidnet sig at i ald den tiid hand som melt tiende der, havde bem:te Steen Hiærtager paa sin bem:te Moder Anne Hiærtagers veigne, ej videre sit brug udi Sundfiords Saug for den fjerde part samme hands Husbonds Moder der udi ejede, end allene som vidnet erindrer sig, een uges Leje Skuur omtrent ved Pinsetiider om Foraaret, Ligesom og bem:te Steen Hiærtager paa samme Saug undertiden kunde skiære et par Tølter Stuv hand i sin egen Skov huggede, Mens egentlig at sige hvor mange Bord

1757: 192

aarlig viste vidnet icke at forklare, saasom hand allene som melt erindrer der aarlig i de 4 aar omtrent af Steen Hiærtager blev skaaret paa Saugen til 2 tylter Stuv. havde indted videre til oplysning i denne Sag at Prove.

Citanten forbeholdt sig til næste Ting at i Rætte legge hvad videre hand kunde eragte fornøden til denne Sags oplysning. og imidlertid begiærede foreleggelse for den indstevnte.
Eragted.

den Lovlig Stevnte absente Joen Jonsen Sundfiord gives Laug dag til næste almindelig Ting at møde med tilsvær i denne Sag.

Peder Biøndahl haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Omund Eide til betalings erholdelse for den umage Citanten har haft ved at Lære den indstevnte at skrive og Reigne, derom at anhøre og Taale Dom, hvorved hand venter sig tilkient fuldstendig erstatning for sin haftte møye efter Dommerens skiønsomhed, samt betale Processens omkostning skadesløs.

Omund Eide møtte for Rættens og tilstod at være i denne Sag Saaledes Stevnt som anført, og svarede ellers til Sagen at den Pretention Peder Biøndahl opfører imod ham for at Lære Comparenten at skrive, er noget som ham icke vedkommer, Ligesom hand aldrig har forlanget Peder Biøndahls tieniste i dette tilfelde, mens om hands afdøde Fader havde forlanget Peder Biøndahl dertil saa haabede hand, at saadan betaling burde været Søgt hos bemelte hands Sal: Fader eller udi hands Sterfboe da Skiftet efter ham holdtes, og hvad sig Lønnen for at Love Comparenten at Reigne betrefte, derom sagde Omund Kiilen \eller Eide/ at hand icke har været videre under Peder Biøndahls Information i Reigningen end omtrent 5 a 6 aftener paa den tiid hand informerte 2de andre der paa Kiilen, hvorfor hand har tilbudt Citanten i mindelighed 3 Mrk:, de hand end nu tilbød ham, og hvilke 3 Mrk: Peder Biøndahl ej ville modtage.

Peder Biøndahl Lod tilføre at det vel saa forholder sig at Omund Eide tilbød Ham de 3 Mrk: for hands umage, Mens Comparenten ville da at samme kunde komme udi afreigning og Leqvitation med andet deres mellemværende, sagde ellers at det {icke} var længere tiid som blev anvent paa at Lære den indstevnte at Reigne, end Omund Eide tilstaar, thj naar hand ikkun ved Informationen havde haft umage i 6 aftener som den indstevnte anmelder havde den anbudne halve Rixdahler været tilstreckelig betaling, Mens Comparenten har tvert imod i langt længere tiid Informeret Omund Eide joe til den ende gaaet ofte fra sit hjem til Kiilen og saaledes tilføyet megen brydderie, hvorfor Peder Biøndahl forhaabede at Rættens billigst tildømmer Ham i minste 1 rd: 3 Mrk: for sin som melt baade ved at Lære indstevnte Omund Eide at skrive og Reigne, tilføyede umage.

Omund Eide vedblev sit forige med tillæg at i fald

1757: 192b

der skal Reflecteres noget paa Citantens anmeldelse maae samme beviises, formeente ellers at blive friefunden for Citantens ubillige og ubeviislige Søgemaal.

Afsagt.

Citanten Peder Biøndahl har icke Legitimeret sin fordring uden \med/ egen anmeldelse, det er og oplyst efter actens udviis at Citanten icke har kundet fordre videre end de af Contra Parten ham tilbudne 3 Mrk:, ald den stund hands Information icke varede længere end de af Contra Parten vedstandne 5 a 6 aftener, og da nu Citanten ej har beviist at Informationen varede Lenger end 6 aftener; det og icke kand tilkomme Omund Eide at betale een tieniste Citanten efter den Indstevntes for længst siden ved døden afdøde Fader, har Requireret; Saa Kiendes for Rætt at indstevnte Omund Eide bør betale Citanten den forhen anbudne 3 Mrk:, hvilket Rættens anseer for god tilstreckelig betaling for een \eeniste/ uges Information naar ickuns afte\n/stunden dertil anvendes; og da Citanten icke efter tilbud har villet modtage samme uden Process bliver Sagens omkostning for Citantens egen Reigning det paadømte udredes næste Femten Dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under Lovlig adferd.

Johannes Lassesen Houervold fremkom for Rættten og beklagelig tilkiendegav at hands ælste Datter Gurie Johannesdatter er saa sterck bleven behæfted og angreben af den Spedalske Svagthed at hun ikke kand omgaaes andre Mennisker, uden største frygt for at andre med hende skal blive besmittede, Ligesom hand og beklagede at, skjønt hand nock saa gierne har villet Contribuere til at faae hende i Hospitalet indlemmet, saa har hand icke funden sig i stand at bestride det allerminste af hvad til indlemmelsen fornødiges, hvorfor bemelte Johannes Houervold nu vil udæske Lænsmanden og Almuens svar om det icke forholder sig saaledes som hand har anmeldet; Lænsmanden og Almuen hertil eenstemmig svarede at det desværre saaledes forholder sig som anmeldet er, at Pigen Guroe Johannesdatter saa sterck er befengnet med den Spedalske Syge, at ingen uden yderste frygt med hende kand være i Huuse, og at det end videre er Sandhed at {baade} saavel Johannes Houervold Selv som og hands bem:te Datter begge ere saa Forarmede at de har aldeles indted til indlemmelse bekostningerne udi Hospitalet, hvorfor Almuen saa meget mere ønskede at dette Menniske ved øfrigheds foranstaltning maatte joe før joe bedre blive indsendt til Hospitalet.

Fogden Hr: Andreas Juel som var i Rættten tilstæde, begiærede i anledning af det Passerede, beskreven sig meddeelt hvis Protocollen herom er tilførdt som bevilges.

1757: 193

Fogden Hr: Andreas Juel tilspurdte dernæst denne Almue som de forige, om icke Specificationerne og Placaten om Halsnøe Closters og det Reluable gods auction her i skibredet betimelig er bekient giort, hvortil Almuen her svarede som andenstæds i de forige skibreder;

Paa Fogdens videre tilspørgende svarede Almuen at opsidderne paa den affelte gaard Sandahl dette som forige aar er godtgiort de Kongel: Skatter og Contributioner for affeldningen i hands gaard.

Paa Fogdens tilspørgende svarede Almuen her angaaende Tingskydsen som Sædvanlig.

hvornæst Restansen stoer 9 rd: 5 Mrk: 10 s: og odels Mandtallet blev Almuen forelæst og af ingen modsagt.

Endelig blev og Almuen questioneret eftter det ordinaire Tingsvidnes Poster, da Almuen gav dertil det Sædvanlige Svar uden forskiel.

Videre blev ej ved dette Ting at Forrette hvorfor Rættten blev ophævet.

Anno 1757 dend 17de Octobr: blev almindelig Ting Sadt og holden paa Tingstædet Gaarden Øfre Waage og Rættten for Strandebarms skibredes Almue betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættes mænd Herlov Skiælnæs, Samson Skiælnæs, Ander!! (Anders) Kiærevig, Knud Tvedt, Povel Dybsland, Torbiørn Gougsvig, Lars Teigland og Peder Pedersen Næss, overværende Kongel: Maj:ts Foged med Meenige Ting søgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de {n} Kongel: Forordninger og andre høy øfrigheds ordre som for Waags skibrede er Læste.

dernæst

1te et Skiøde udstæd af Lænsmanden Hans Waage paa Gotschalch Gotschalchsens veigne til Gotskalck Pedersen Giære paa 18 Marcker Smør udi gaarden Giere, for 36 rdr: dat: 17de octobr: 1757.

2det Sergiant Joen Iversen Nygaards Skiøde til Hr: Capitain Feltmand \paa/ eendeel Huuser staaende paa Nygaard eller Hammeren, for 51 rdr: dat: 4de Junj 1757

3de Peder Baarsen Tvedt for sin Søn Knud Pedersen hands pengemangels Lysning til 1 pd: 21 Mrk: Smør i gaarden Indre Ohme som Ørjan Baarsen nu paaboer, dat: 17de Octobr: 1757.

4de Hr: Obriste Lieutenant Butlers med sin Søn Jaen Butler oprettede Contract betreffende den store Huusevaaning paa Kysnæs med videre dat: 13 Maj 1757 Lænsmanden Hans Hansen Waage som anhørte denne Contractes Publication, lod Protocollen tilføre at fordie hand paa egne og sin Myntling Ellen Gran Holbergs veigne har Forpandtning udi gaarden Kysnæs med alle paastaaende Huuser for den Summa 30 rdr: Saa fordie at gaarden Kysnæs uden saadanne forbeholdenheder er Soldt Pantte manden Jaen Butler og hand derefter har Pandt sadt gaarden til Comparenten med samme herligheder Kunde Comparenten icke andet end Protestere imod Contractens gyldighed, med den forbeholdenhed at i fald hand icke saavel for samme sin Capital med paaløbende Rentter, kand nyde fyldest, undtagen den ved forestaaende oplæste Contract overdragne Store Huusse vaaning, maae hand i samme Bygning som sit underpandt Søge sin Regress, hvorudinden hand og sin Rætt vilde have Reserveret.

Formedelst afttenens paakome blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var den 18de Octobr: blev Rættten med forbem:te Laugrætt atter Sadt paa forbemelte Tingstæd Øfre Waage.

1757: 193b

hvornæst blev Publiceret,

1te Hans Riises pengemangels Lysning til 2 pd: 6 Marcker i Riise som Torbiørn Riises Barn nu ejer fat: 17de Octobr: 1757.

2de Sogne Præsten Hr: Marchers Bøxel Seddel paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i Dybsland til Henrick Iversen dat: 17de octobr: 1757.

3de een Dito udstæd af Sr: Kierulf paa Hr: Biskop Pontoppidans veigne paa 1 Løb Smør i yttre Ohme, til Torbiørn Andersen dat: 10de Janvarj 1757.

Gotskalck Pedersen Giære fremviiste dernæst udi Rættten Huuden af een Voxen Biørn som af hannem er Skudt i Morranger Field Marck her i skibredet, og som Almuen var bekiendt om \at/ denne Biørn som anmeldt er Skudt, blev ham og af Fogden betalt Skud pengene med 2 rdr:

dernæst blev den af Iver Røervig imod hands Naboe Steen Røervig anlagde Sag i Rætte kaldet og declarerede Citanten Steen Røervig at hand med sin Naboe om Selve Sagen Saaledes er foreenet at hand frafalder Sagen og declarerer sig ingen Pretention at have henseende til nogen overbøxel i Steen Røervigs brugende anpart i Røervig, hvormed Sagen blev bielagt.

Paa Fogdens tilspørgende Svarede Almuen som Sædvanlig at opsidderne paa aftags gaardene her i skibredet, er nu som forhen vedbørlig godtgiort Skatterne med mere.

Paa Fogdens tilspørgende Svarede Almuen angaaende Tingskydsens afbetaling som forhen.

Paa de i det ordinaire Tingsvidne anførte qvestioner svarede Almuen her som Sædvanlig.

Restancen hvis beløb er 25 rd: 2 Mrk: 12 s: samt og Odels Mandtallet blev Almuen forelæst og af ingen modsagt.

Anno 1757 dend 11te Novembr: blev almindelig Høste Skatte og Sage Ting holden for Qvindherrets skibredes Almue paa gaarden Møchlebust, og Rættten betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laug rættes mænd: Svend Døsseland i hands Stæd Christian Lande, Gabriel Tvedt, Petter Helvig, Henning Omvig, Iver Helvig, Hans Røsteen, Jacob Onereim i hands Stæd Joen øfre Sandvig, og Ølver Onereim i hands Stæd Jens Muusland. overværende Kongel: Maj:ts Foged med Meenige Tingsøgende Almue.

blev da først allerunderdanigst og underdanig Læst og Publiceret de Kongel: Forordninger og andre høy øfrigheds ordre som her til Publication ere ankomne og som paa forige Tinge ere Læste og ved Waags skibrede Specificerede ad Protocollen.

Frue Majorjnde Muller og Datter Frue Segelche som beboere og ejere af gaarden Nedre Sandvig Matriculs No: 28 her i Qvindherrets skibrede beliggende, vare for Rættten til stæde og beklagelig tilkiendegav at Dennem næstafvigte dette aars Sommer er vederfahret den ulycke at alle Deres paa denne Sandvig gaard forhen staaende og med stoer bekostning opbygte Vaanehuuse samt Borger Stue, 1 Stabuhr, et Ildhuus, 1 Foer huus samt een liden Floer med nogle levende Creature udi, den 2den Ju...(?) ved \een/ Plusselig vaade Ild udi nogle Timers tiid blev Lagt i aske

1757: 194

Tillige med alle Disses Encke Fruers i samme Huuse havende Meubler af Kostbar arbeidet Guld, Sølv tin Kaaber Messing, Senge Lin og alle Deres Gange cklæder med videre, jae fast alt hvis de baade udi Reede penge og andet Løsøre var ejende; Saa at deres Forliis til Deres yderste Ruin er icke at Redressere ved nogle Tusinde Rixdahlers verdie; og da De formedelst saadan Dennem vederfaret ubodelige ulycke, og i anledning af Hands Kongel: Maj:ts allernaadigste Skatte Forordning, har paatengt at giøre allerunderdanigst ansøgning til Skatte Friehe for berørte deres afbrendte gaard Sandvig skyldende udi aarlig Skatt 3 ½ Løb Smør, men i Landskyld 3 Løber Smør 3 Spand Korn og 2 ½ huud hvoraf Qvindherrets Kircke ejer ½ Løb Smør 2 voger eller 6 Spand Korn; Saa ville de nu til et Tings vidnes erholdelse udæske Lænsmanden og den Samtlige Almues Svar om det ikke sig Saaledes i Sandhed Forholder som af Dennem anmeldet er, hertil Lænsmanden og Samtlig ting søgende Almue Eenstemmig Svarede at det disværre er een Sandhed at gaarden Nedre Sandvigs Kostbare Vaane og andre Huuse med samt alle Frue Muller et Segelches Kostbare Presiosa og Meubler, saaledes som anmeldet er, er den anmeldte tiid ved een Plusselig overkommen Vaade Ild Lagt i aske, Saa de maatte forlade og undflye Ildens Grumhed uden at faae Reddet noget af Deres \gandske/ Anseelige ejendeele der ej kunde betales med nogle Tusinde Rixdahler.

herom VelErmelte Frue Muller et Segelche et Lovskicket Tings vidne var begiærende som blev Bevilget.

Ole Øyjorden anviiste inden Rættens Huuden af een Voxen Biørn med derhos givende forklaring at samme er dette aar Skudt i gaarden Sandvigs udmarcker her i Qvindherret, og som Almuen var bekient om denne Biørns ødeleggelse, saa blev hannem inden Rættens af Fogdens Fuldmægtig leveret Skud pengene 2 rdr:

Fogden Velædle Hr: Andreas Juel ved Fuldmægtig Mons:r Niels Hunth lod anmelde at hand har funden sig anlediget at indhænde Ejeren for Helvigens Saug nemlig Petter Helvigens hands declaration hvorfor hand end nu icke i allerunderdanigst Følge den Kongel: Resolution af 13de Septembr: 1756, har Reqvireret og seet sig forsiunet med Besigtelse over bemelte Helvigens Saug med \samt/ de Skove hvorfra Tøm/m/eret til Saugen kommer, desligeste om hannem icke samme høye Resolution er bekient og ved Lænsmanden forelæst;

Saug ejeren Petter Helvigen møtte for Rættens og Replicerede at hand aldeles icke af nogenslags overhørigheid har efterladt at Reqvirere den anbefalede Forretning, mens dette maatte hand til sin undskyldning sige, at fordie Saugen er af saa Ringe Verdie og een Liden Flom Saug at den fortieniste derved kunde have aldels icke stopper op imod de aarlige udgifter; har hand været tiltengt Saugen aldels at indstille, dog alligevel, og fordie hands Naboer beklager sig at naar Saugen blev indstillet maatte de have megen møye med at faae skaaret det fornødne til deres Huusers Reparation, har hand endnu icke, for at tiene sam/m/e Naboer, absolute kundt declareret Sagen indstillet, Men herhos ville

1757: 194b

Ville!! afvarte den tilstædeværende Almues giensvar om Saugens omstændigheder i sig Selv er saa ubetydelige og Ringe som Ejer!! Comparanten almelder!! (an-); Almuen der til eenstemmig svarede at det aldeles icke kand blive til fordeel men heller skadelig for Petter Helvigen at vedblive Saugen, om hand skjønt aldrig anvente becostninger til dens Besigtelse, jae de sagde at det ville være utaalelig for Hannem som een Fattig Mand at bestride disse omkostninger, for at vedblive Saugens videre brug, jae Lagde videre dette til, at i hvorvel Saugen er saa Ringe som anmeldet, er den dog høyst fornøden for Naboerne som i dens mangel icke uden største besvær kand faae den \u/omgiengelig fornødne assistence ved Tømmer og Bord skuur til Deres Huusers istandholdelse, hvorfor de og saa meget mere ønskede at denne Fattige Saugejer allernaadigst maatte vorde frietagen for at becoste den anbefalede Besigtelse, saa at Saugen herefter som forhen kunde tiene til Bøygds fornødenhed.

herom {Saugejeren} \Fogden/ Tingsvidne var begiærende som indvilges.

dernæst blev Læst

1te Ole Hansen Kierlands Penge mangels Lysning paa gaarden Kierland dat: 11te Nov: 1757.

2det Thoer Grøtstøls Skiøde paa ½ Løb Smør ½ huud i Grøtstøel til Sønnen Knud Thoersen for 65 rd: dat: 11te Novembr: 1757

3de Mons Mickelsen Røervigs Bøxel Seddel paa 2 pd: 15 Mrk: Smør i gaarden Røsseland til Joen Torgersen dat: 11te Novembr: 1757.

4de Søfren Thodes Bøxel Seddel paa ½ Løb Smør ½ huud i gaarden Onnereim til Johannes Hansen dat: 14de Septembr: 1756 med Revers af 11te octobr: 1757.

5te Niels Torckelsen og Johannes Hellands Skiøde paa 2 pd: 15 Mrk: Smør i gaarden øfre Kallestad, til Torckel Nielsen Onereim dat: 12te octobr: 1756.

6te Sergiant Møllerops Pantte forskrivelse paa 34 rdr: til Hr: Forvalter Elchier, hvorfor er Pandt sadt Huusser og Videre Løsøre dat: 2den Junj 1757.

Lænsmanden og Almuen svarede paa tilspørgende at de til Halsnøe \Closter/ og det Reluable gods afhendelse udstædte Placater, er Publiceret i Rette tiid, her som i de forige skibreder.

Paa tilspørgende Svarede Almuen og opsidderne paa de affelte gaarde her i skibreder at de siste Rigtig end og dette \aar/ er gotgiort Skatterne og Contributionerne udredning og Standqvarteer pengene undtagen, Ligesom de og sagde at godset icke til noget paalæg forbedres men heller forverres.

Angaaende Tingskydsen svarede Almuen her som i de forige skibreder.

Det ordinaire Tingsvidnes indeholdende Poster blev Almuen forelæst men der udi forekom ingen forandring, men var som Sædvanlig.

Restancen og odels Mandtallet blev Almuen forelæst og af ingen modsagt.

Videre var ej ved dette Ting at forrette hvorfor Rættten blev ophævet.

Anno 1757 dend 14de Novembr: blev almindelig Ting holden for Schonevigs skibreder Lehnets Almue paa Tingstædet Gielmervig og Rættten betient med eftterskrevne 8te Eedsorne

1757: 195

Laugrættes mænd: Hans Molnæs, Torger Rafdahl i hands Stæd Lars Hugnesen Vicka, Peder Siohuus (Siøhuus) i hands Stæd Erick Tvedte, Peder Læcknæs, Niels Tielle, Torckel Næss, Ole Tielflaat samt Lars Tungesvig og Overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Forordninger og andre høy øfrigheds ordres som paa forestaaende Ting ere Specificerede.

dernæst blev læst

Sorenskr: Hesselbergs Bøxel Seddel til Brynnild Østensen paa een Plads af Millies Bøe, med Revers dat: 5te Nov: 1757.

Ole Silde af Etne Præstegield i rætte æskede sin fra seneste Ting udsadte Sadte!! Sag Contra Erick Tvedt 8 rd: 3 Mrk:s gield for halve parten i een Hæst, betreffende.

De indstevnte Erick Tvedt og Tollev Qvamme møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag Lovlig Stefnt.

Erick Tvedt Svarede til Sagen at hand ejede den paastevnte Hæst med Tollef Qvam paa den Fason at hvad som kunde være over 8 rdr: naar Hæsten blev een gang Soldt det skulle være til Lige deeling imellem Comparenten og Tollev Qvam, desligeste at hand til Tollev Qvam for over et aar siden har betalt hands anpart i Hæsten med 4 rd: 2 Mrk: 4 s: saasom Hæsten af hannem blev Soldt for 16 rd: 4 Mrk: 8 s:

Tollev Qvamme som og for Rættten var tilstæde og havde anhørtd Erick Tvedts anmeldelse, sagde at hvad Erick Tvedt har forklaret om denne Handel forholder sig i Sandhed, og sagde derhos at {de} paa den tiid hand for sin anpart i Hæsten fick hos Erick Tvedt de 4 rd: 2 Mrk: 4 s:, havde hand enda icke giort nogen accord med Citanten saasom samme skeede næstl: Fierde Dag Juel som var lenge eftter den første aftale med Erick Tvedt.

Sagen blev dernæst bielagt paa den maade at Erick Tvedt betaler til Citanten 3 rdr: i omkostninger, og derefter skal de begge Søge sin Regress hos Tollev Qvamme saaledes at eenhver af dem af hvis som kand faaes af de formeget oppebaarne 4 rd: 2 Mrk: 4 s:, skal de nyde hver halfve parten.

Formedelst afttenens paakomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var den 15de Novembr: blev Rættten atter Sadt paa Ting stædet Gielmervig og betient med det gaars dagen anteignede Laug rætt.

blev saa først Publiceret

Hr: Krigs Commissair Dahls Bøxel Seddel til Niels Olsen paa 1 Løb 18 Marcker Smør i gaarden Øfstebøe dateret 6 Julj 1757 med Revers paa det eene Eemplar!! (Exemplar).

2det een Dito af Mad:me Erlands udstæd til Ole Larsen paa ½ Løb 18 Mrk: Smør i gaarden Tendahlen dat: 13de octobr: 1757.

3de Encken Lussi Mortvedts med fleres Skiøde paa 1 pd: 11 Mrk: Smør i Mortvedt til Østen Larsen dateret 14de Novembr: 1757.

4de Lars Mickelsen Tuften med fleres Skiøde til Niels Torgersen paa 18 Marcker Smør i gaarden Kalvig dat: 13de Junj 1757.

5te Encken Lisbet Tieransdatter Løvigen og Tieran Huuses Skiøde paa 1 Løb 1 pd: 6 Mrk: Smør i gaarden Løvigen, til Ole Nielsen dateret 14de Novembr: 1757.

Zakarias Iile lod dernæst i rætte æske den fra seeniste Ting udsadte Sag Contra Peder Waldre med forklaring at i stæden for Citanten har paastevnt 4 rd: 2 Mrk: 6 s:, er Citantens fordring nu allene 4 rd: 6 s: hvor paa hand forventede Rættens

1757: 195b

Dom med samt omkostningers tilsvar.

Stefne vidnerne Peder og Lars Læcknæs bekræftede ved Eed at de i denne Sag med mere end 14ten Dages varsel har givet Peder Valdre Lav dag, da Debitor icke lod sig mercke med nogen benægtelse imod Kravet.

Peder Valdre blev paaraabt mens møtte end nu icke.

Afsagt.

Uagted at den indstevnte Peder Valdre nu saavel er Stefnt som og lovlig faaet varsel ved Rættens Lav dags forkyndelse, har hand end nu icke vildet møde med minste tilsvaer, jae hand har eller!! (heller) icke efter actens udviis til enten Stefne eller varsels vidnerne udlagt sig med nogen modsigelse imod Kravets Rigtighed Mens ved saadan stiltienhed Ligesom tilstaaed Kravet, thj tilfindes hand efter saadan Sagens beskaffenhed at betale til Citanten Zakarias Iile de paastevnte 4 rd: 6 s: med samt 2 rd: 4 Mrk: udi Processens omkostning, alt at udredes næste Femten Dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under adferd efter Loven.

Fogden Hr: Juel anmeldte at hand til dette Ting tiid og Stæd med Muntlig varsel haver ladet indstevne Pigen Marite Knudsdatter til Bøders udredsel efter Loven fordie hun baade i og uden Kircken har bekient og tilstaaet at have haft Legemlig omgiengelse med Soldat Hans Iversen, altskiønt der ingen Kiends gierning er.

Marite Knudsdatter møtte icke efter paaraab.

Stefnevidnerne Niels Tarralsøen og Ole Løvigen afhiemlede ved Eed at de mere end 14ten Dage siden Lovlig haver Stefnt Marite Knudsdatter i hendes eget paahør for hendes tilholds Stæd.

Eragted.

Marite Knudsdatter som Lovlig Stefnt gives Lauv dag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Peder Læcknæs angav at have til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Pigen Magdelie Jonsdatter til strafs lidelse efter Lov og Forordninger fordie hun først har hos Citanten modtaget Fæste penge for at tiene ham i det anstundende aar 1758, og derefter villet levere pengene tilbage og icke vil komme i Tienisten, derom som melt at anhøre Dom og betale Processens omkostning skadesløs.

Magdela Jonsdatter blev paraabt mens møtte icke.

Stefnevidnerne Niels Tarralsøen og Ole Løvigen afhiemlede ved Eed at de med mere end 14ten Dages varsel Lovlig som anført har Stefnt Magdela Jonsdatter i eget paahør.

Eragted.

Magdela Jonsdatter gives Laug dag til næste almindelig Ting at møde med nødig agtende tilsvar i Sagen.

1757: 196

Fogden Hr: Andreas Juel angav og i rætte æskede den fra seeniste Ting udsadte Sag Contra Lejermaals begiengerne Joen Knudsen og Pigen Anne Halvorsdatter Lejermaal førend den førstes Confirmation betreffende.

Af de indstevnte møtte ingen efter paraab ej eller nogen paa deres veigne.

Stefnevidnerne Baar Axland og Torbiørn Mortvedt bekræftede ved Eed at de mere end 14ten Dage siden haver varslet Joen Knudsen for hands Tilholds Stæd yttre Bouge udi hands absence og Huus folckes paahør.

Actor paastod Dom efter Lov og Forordningen.

Afsagt.

Actor har med Produceret Sogne Præste attest af 14de Junj næstl: beviist og Pigen Anne Halvorsdatter har tilstaaet, at hun nemlig Anne Halvorsdatter og Indstevnte Joen Knudsen i Løstgighed har auflet Barn tilsammen og det forinden at Drengen havde været til Confirmation, Thj tilfindes de begge følgelig Lovens 6te Bogs 13de Capituls 1te Articul samt Forordningen af 2de Septembr: 1745 at betale til actor Hr: Fogden Juel, udi Mulct hand 12 og hun 6 rdr., Ligesom de og begge efter forseelsens beskaffenhed bør at arbeide udi det Bergenske Manufactor [Huus] ½ halvt aar. Det paadømte udredes og efterkommes næste Femten Dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under adferd efter Loven.

Lars Mathiesen Ebne i rætte æskede sin fra seeniste Ting anlagde Udsadte Sag imod hands naboe Johannes Ebne, utilladelig hugst i Citantens Skov betreffende, og derhos anmeldte at hand end og til dette Ting har begiegnat Sagen med Continuations Stefnemaal hvorved Johannes Ebne indkaldes fordie hand næstleden Hellig Tre Konger aftten foruden de forhen paastevnte forurettelser, har da Citanten var i begreb med at hiemkiøre et Læs Løv veed fra hands Ejendoms Skov Træet Kaldet, fraspent hands neml: Citantens Hæst og taget Sæhlen af Hæsten og Sæhlen forvaret i sin Kielder med videre derom at paahøre vidner Arne Ebne og Hans Iversen som tillige er indvarslet, samt derefter Taale Dom til straf efter Loven for saadan adferd, samt Processens omkostnings tilsvar.

Den indstevnte Johannes Ebne møtte icke efter paraab, Ligesom og Vidnet Hans Iversen var absent.

Stefnevidnerne Niels Tarralsøen og Ole Løvigen afhiemlede ved Eed at de i Lovlig tiid har Stefnt Johannes Ebne og Hans Iversen den første som oven anført og den siste til vidnes byrds aflæg i Sagen.

Citanten fremstillede det mødende vidne Arne Ebne som aflagde Eed og forklarede at næstl: Hellig Tre Kongers aften Saag vidnet at Citanten stod og Hug nogle Barcke Træer paa et Stæd ved gaarden Ebne Træet Kaldet

1757: 196b

desligeste at een af Citantens Sønner kom Kiørende hiem med et Læs af samme feldte Træer, hand hørte og at Johannes Ebne var fortrøden derover jae tillige Spurdte berørte Citantens Søn om flere Læs fra Dito Træe skulle hiemkiøres, hvortil blev Svaret jae, nogen tiid derefter var Deponenten efter begiær paa Ebne hvorhelst hand Saag at Johannes Ebne bar een Citanten tilhörig Hæste Sæhle need til Citanten sigende til hannem: Grande her er den Sæhle, hvortil Citanten svarede saaledes: naar du legger Sæhlen paa øgen og Kiører Læsset her ned, saa skal ieg annamme Sæhlen, hvilcket og skeede, endelig forklarede vidnet at Johannes Ebne sistbem:te tiid tilstod at hand \berørte/ Hellig Tre Konger aften havde imod Citantens Søns villie anholdt det Hors som et Læs Biercke veed blev fra Træet hiemkiørt med, Saa og at hand tog Citantens Sæhle af Horset, Slippede Horset Løs, lod Veede Læsset staae paa Marcken oven gaarden og derefter forvarede Sæhlen udi sit hiemme, hvor den forblev indtil sist bemelte tiid.

Eragted.

Johannes Ebne samt vidnet Hans Iversen som Lovlig Stefnite forelægges til næste almindelig Ting at møde, den første med tilsvar og den siste under Falsmaals straf at Prove i Sagen.

Fogden Hr: Andreas Juel tilkiendegav at da hannem fra Præsten Hr: Celius er tilkommen hands skrivelse af 14de hujus hvorudi besværes over Almuen udi Schonevigs Sogn der icke til hannem end nu i de 2de aar hand her haver været haver betalt de 16 s: aarlig hvortil de ved den høye øfrigheds Resolution af 17de octobr: 1754 ere giort pligtige som een hielp til den Flötning som Aachre Annex Sogn Præsten skal give eller giøre, Saa tilholdt hand nu her inden Tinge bem:te Almue udi Schonevigs Sogn at de godvillig betalede denne af høy øfrighed paalagte hielpe Flötning med 16 s:, med mindre de vil underkaste sig den ulejlighed som deraf kunde komme, thj svarede den Samtlig Almue at de til denne hielpe Fötning ingensinde har været uvillige, men ligesom de ved den undersøgnings Forretning som forige Foged Kammerraad Heiberg i denne begivenhed holdte, har declareret sig aarlig at vil betale til hielp 8 s: saa vedblev de samme end nu, og skulle udaf bem:te Kammerraad for Dennem være paalagt 16 s:, da er det noget som er uden for Deres declaration. de paastod og den gang at saasom Holmedahls Annex Sogn der baade er større end dette Sogn og tillige kun haver een Præste Flötning af een Fierding imod een Liden halv Miil, dette Sogn tillige maatte komme til hielp med 4 s:, det de og nu

1757: 197

formeente, saasom deres byrde ellers imod dette Holmedahls Sogn aldeles ville blive gandske ulige.

Fogden var det Passerede under Sorenskriverens Haand beskrevet meddeelt.

Fogden Hr: Andreas Juel til kiende gav at da hand nu udi 2de aar baade for 1755 og 1756 udi sit allerunderd: Reignskab haver anført alle Skatter at være som betalt, alt for at undgaae derpaa at have nogen Restance Men dog alligevel haver hand paa egen Reining maatted antage Skatterne for den øde gaard Glomje skyldende udi Aarlig Skatt og Landskyld 12 Marcker af Matriculs Nommer 50 og beliggende udi Schonevigs Præstegield og skibrede, Men saasom hand fremdeles icke saadant kand taale, saa for saadant allerunderdanigst at godtgjøre, ville hand nu her inden Tinge have Lænsmands med Almues fuldkomne Svar og underretning om beskaffenheden med denne gaard, baade at den er øde og fremdeles saaledes vil blive, jae at ingen sig til nogen slags brug, den kand antage.

Lænsmanden og Almuen hertil svarede at med gaard i sig Selv er det saadan beskaffenhed at samme er liggende under et høyt field og Exponeret alle de Farligheder som kand tenckes, baade af Field skrede og andet, des aarsage haver den siste ejer Lars Larsen maatted forlade Stædet og ladet det nu ligge som gandske øde, hand Selv er derved opbragt i største Fattigdom saa hand aldeles indted er ejende, de sagde og at det aldeles icke for nogen er mueligt Stædet igien at optage og icke eller!! (heller) derpaa at faae hvercken græs eller andet, saasom Fieldskredder gandske haver Ruineret det.

Fogden tilspurdte ogsaa Lænsmand om hand icke nu i disse forbem:te 2de aar haver ved Execution villet Søgt de af gaarden gaaende Skatter, men aldeles indted kundet faaet, hvortil Lænsmanden svarede at der hvercken hos Ejer eller paa gaard har været det Ringeste at faae.

Fogden udbad sig dette som et Tingsvidne beskreven meddeelt, som indvilges.

Fogden i rætte æskede den fra seeniste Ting udsadte Sag Contra Torckel Næss og Siur Tungesvig med forklaring de til dette Ting er lovlig varslet.

Torckel Næss møtte for Rættten og tilstod Lovlig varsel lod derhos tilføre at hand finder sig i stand til ved andre vidner og Beviisligheder at oplyse Sagen saaledes at den skal have anseelse og i sig Selv har anden beskaffenhed end hvad Mand af det Passerede skulle Slutte, da hand er gandske uskyldig udi hvis hannem ved Stefnemaalet tillegges, hvorfor hand for at føre sine Contra Beviisligheder begiærede sagen til næste Rætt udsadt.

Actor aqvieserede udi det forlangte.

Eragted.

Med Sagen beroer til næste Ting

1757: 197b

Paa Fogdens tilspørgende Svarede Almuen at ingen første Bøxler af Hands Maj:ts Strøegods dette aar er falden her i skibredet. desligeste at gaarden Blaateigen end nu ligger øde.

med det ordinaire Tingsvidnes Examination fick det samme udfald og fick det samme Svar som Sædvanlig.

Tingskydsens afbetaling tilstod Almuen som Sædvanlig.

Angaaende Placaterne og Specificationen om det Reluable og Halsnøe Closters godsesh afhændelse Svarede Almuen her som i de forige skibreder.

Odels Mandtallet samt Restancen stoer 154 rd: 1 Mrk: 4 s: blev Almuen forelæst og af ingen modsagt.

og som indted videre end anført her ved dette skibrede var at forrette blev Rættten ophævet.

Anno 1757 dend 18de Novembr: blev almindelig Ting holden med Etne skibrede Almue paa Tingstædet Fittie og Rættens betient med efterskrevne 8te Eedsorne Laug rættes mænd: Erick Næsse, Niels Osnæs, Tosten Osvog, Peder Vae, Siur Grønstad, Siur Larsen Grønstad, Zackarias Hofland, \og/ Iver Skioldahl, overværende Kongel: Maj:ts Foged med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Forordninger og andre høy øfrigheds Foranstaltninger som paa forige Ting er Mensionerede og \ad/ Protocollen Specificerede.

derefter blev Læst

Baar Eegenæses Pantte obligation stoer 120 rd: til Gundmund Aarvig med den sistes qvittering paateignet den 20 Julj 1757, som til Mortification er Almuen ankyndiget og af Pantte Bogen skal udslættes.

Paa Hr: Fogden Juels tilspørgende Svarede Almuen at opsidderne paa det affelte Halsnø Closters og hands Maj:ts Strøe-gods, nemlig paa Øyen, Bierch, Frettes udlade, Walmøe, Hardeland, Gierde, Flaaden, Hougen, Schiodsvold, Dynjebachen og Sæbøe saa og Landskylden og aarlig Tagen af de affeldte 1 Løb Smør 1 Spand Korn strøe gods i øfre Grindem, end og for dette aar 1757, er bleven godtgiort Landskylden med aarlig tagen og arbeids pengene af det affeldte udi deres Jorder.

Paa tilspørsel Svarede Almuen at Dennem som dette aar har skydsen!! (skydset) Fogden og Sorenskr: har nødt sin betaling 4 s: pr: Miil.

Paa tilspørgende Svarede Almuen at ingen første Bøxler dette aar er falden af Hands Maj:ts Strøe gods i gaarden øfre Grindem.

Paa tilspørgende Svarede Almuen og opsidderne paa aftags gaardene her i skibredet at dennem Rigtig er godt\giort/ saavel Skatter og Ledingen, /: udredning og Stand qvarkeer pengene undtagen, :/ som og Landskylden af Jord drotterne.

Det ordinaire Tingsvidne blev Examineret og Svarene efter samme faldt som Sædvanlig.

Odels Mandtallet og Restancen stoer 62 rd: 4 Mrk: 1 s: blev Almuen forelæst og af ingen udi nogen maade modsagt.

1757: 198

Videre blev læst

Lambrigt Torgersens Pengemangel af dato 18de Novembr: 1757 paa 1 Løb 6 Mrk: Smør i Grindem som Niels Lambrigtsen paaboer.

2det Skifte Brev efter Bendix Larsen Halleland Sluttet paa Halleland d: 4de Julj 1757 som blant andet udviiser det Sterfboet ejede i Halleland 2 Løber Smør 2 voger Korn og at samme er udlagt til Encken Helvig Olsdatter 1 Løb Smør 1 vog Korn, til Døttrene Brynnild og Marite Bendixdatter hver ½ Løb Smør ½ vog Korn ansadt Marcken for 5 Mrk:

Erick Ramsvig som Formynder for Myntlingen Halle Hallesen opbød i Rættten 12 rd: 5 Mrk: med forspørsel om nogen sam/m/e for heel eller halv Rentte ville modtage, Mens da ingen dertil melte sig blev de forseiglet Formynderen tilbage leveret.

Tord Eikrem haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig Ladet indstevne sin Naboe Jacob Eikrem fordie den siste har Ladet falde utilbørlige og ærrørige ord imod Citanten og hands Hustroe, samt fordie hand aparte har overfaldet og Spendt ham men endelig og til at betale hannem 1 rd: 4 Mrk: 14 s: som Ræstede hannem for eendeel omkostninger udi een forhen imellem dennem havende Sag, om alt at Lide Dom eftter forhen førende vidner som herved tillige ere indstevnte, til strafs Lidelse og de paastevnte 10 Mrk: 14 s: med samt Processens omkostningers betaling. de indstevnte Vidner ere Ingebor Hansdatter, Helga Sæbiørnsdatter, Ingemon Tollevsen og Joen Olsen.

Den indstevnte Jacob Eickrem og vidnet Helga Sæbiørnsdatter møtte icke eftter paraaab.

Stefnevidnerne Tosten Ouestad og Jens Kamboe afhiemlede ved Eed at de med mere end 14ten Dages varsel Lovlig haver Stefnet Jacob Eikrem og Vidnet Helga Sæbiørnsdatter for deres Boepæl og tilholds Stæd.

Citanten fremstillede sine vidner med begiær samme maatte Eedfæstes og afhøres. Eftter at Edens forklaring Vidnerne af Lovbogen var forelæst fremstod

1te Vidne Ingemon Tollevsen og eftter aflagde Eed forklarede at næstleden Sommer da Citanten med flere vare samlede hos indstevnte Jacob Eikrem, og Vidnet kom ind i Jacobs Stue paa Eickrem saag Vidnet at Jacob Eickrem \i vrede/ Spendte med sit!! (sin) eene foed til Citanten og Ramte ham paa hands eene Hoftte, sigende med det samme: du \er een/ Fante Belg, havde saa icke videre at Prove.

2det Vidne Joen Olsen aflagde Eed og Provede at hand paa den af første vidne omprovede tiid nemlig Slaat aanden dette aars Sommer var tilstæde paa Ekrem og Saag at Jacob Ekrem I vreed Hue tog Citanten i brøsted, og da Tord Ekrem tog den anden over haanden for at Løse haanden fra sit brøst, Slap Jacob Ekrem ham og derpaa Spendte Tord Ekrem paa haafitten sigende med det samme du \er een/ Fantebelg, havde inted videre at Prove.

3de Vidne Ingebor Hansdatter aflagde Eed og vandt at afvigte Sommer først i Slaatten da Citanten og den indstevnte begge vare Samlede og stod tilligemed Citantens

1757: 198b

Anne Osmundsdatter, og talte Sammen i Ildhuuset paa ernevnte gaard Echrem, da hørde vidnet at Jacob Ekrem og bemelte Anne Ekrem kom i een Liden Mundkieglen sammen angaaende een Skifttes gaard imellem Ekrem og Deres Naboe, da Jacob Ekrem opsidder sagde til Anne Ekrem: det Løgst du som een Tæve. jae Vidnet sagde videre at Jacob Ekrem bemelte tiid beskylte og sagde til Anne Eckrem: din Moder er af det værste Fantepack i Bøygden; havde icke videre at Prove.

Citanten begiærede Lav dag for de udeblevne. og først Eragtede foruden til beviis om de paastevnte 1 rd: 4 Mrk: 14 s: at Producere i Rættten een Executions Forretning af 15de aprilj 1752 af forige Foged Kammerraad Heiberg udstæd, hvor af hand begiærede den forventende act tilførdt hvad insigneret er som blev oplæst.

Eragted

Jacob Ekrem som Lovlig Stefnt samt vidnet Helga Sæbiørnsdatter, gives Lav dag til næste Ting at møde, den første med tilsvar og den siste for under Falsmaal at aflegge sit Eedelige vidnes byrd i Sagen.

dereftter blev læst

1te Gotskalck Haalands Pantte forskrivelse til Rasmus Siursen Haaland paa 134 rd: imod forpandtning udi 2 Løb Smør 1 huud i Haaland, dat: 18de Novembr: 1757.

2det Niels Nielsen Osvogs Penge mangels Lysning paa ½ Løb Smør ½ Tønde Korn i Biørgen som Goute Haldorsen ejer dat: 18 Nov: 1757.

3de Skiftte Brevet Sluttet paa Høyland dend 4de Junj 1757 efter Kari Gundmundsdatter, som udviste at godset som i alt var 1 Løb 1 pd: 15 Mrk: Smør i Høyland er udlodnet, Saasom til Mons Støle 1 pd: 2 Mrk: S: Jacob Tæsdahl 8 Mrk:, Erick Ryg 4 Mrk: Joen Osvog 4 Mrk: Ingebret Osmundsen 3 Mrk: Enckemanden Selv 1 pd: 9 Mrk: Gundmund og Erick Torckelsønner hver 9 Mrk:, og Marite Alis samt Alle!! (er eit jentenamn) Torckelsdøttre hver 5 Mrk:, alt for 92 rd: 3 Mrk:

Formedelst afttenens paakomme blev Rættten ophævet til i Morgen.

Dagen næstefter som var den 19de Novembr: blev Retten atter Sadt paa forbemelte Tingstæd Fittie og betient med Selv samme Laugrætt.

Ole Tielflaadt og Niels Tungesvig af Schonevigs skibrede {paa} anmeldte at de paa egne og Samtlig deres medarfvinger efter afdøde Ole Tungesvigen Deres {og} veigne, til dette Ting tiid og Stæd Muntlig haver Ladet indstevne Niels Frette for skyldig giæld 30 rdr:, hvilcken giæld Reiser sig deraf at bemelte Niels Frette ej har villet betalt Lejer og Rentter af den {arf} hands Stæd Søn Christen Frette af {sin} tilfaldne og hos bemelte sin Stif Fader i mange aar indestaaende Moder arf, og at Ole Tungesvigen sc: Citanernes nu afdøde Vær Fader efter indstevnelse og faldne Dom er tilfunden som Christen Frettes anordnede Formynder at betale nogle og Føрге tyve Rixdahler som dog pr: accord blev nedsadt af Christen Frette til de paastevnte 30 rdr: der som melt af Ole Tungesvig, formedelst Niels Frettes modvillighed, er afkrævet; om alt dette at anhøre Beviis og Taale Dom

1757: 199

Til samme 30 rdr: betaling med samt Processens omkostningers erstatning, iligemaade er Christen Frette indstevnt til Vedermaele.

Niels og Christen Frette møtte for Rættten og tilstod at de som oven anført i denne Sag er Lovlig Stevnt.

Niels Frette svarede ellers til Sagen at hand vel indesidder d:(?) Christen Frettes Arfve Midler udi mange aar, uden deraf at betale een eneste skilling, men hand siger der imod at hand adskillige gange tilbød Sal: Ole Tungesvig Midlerne til forvaltning, men fordie hand samme icke ville modtage, tencker hand at være for denne Sigtelse angerløs, til slutning tilstod Niels Frette at alle de Arfve Midler som {hand} Ole Tungesvigen var Formynder for /: hvis Arfvinger Citanterne ere /: indesad Contra Parten som Christen Frettes Stæd Fader med, saa at Formynderen Ole Tungesvigen ej deraf bekom det minste enten hoved stoel eller Rentter End videre tilstod saavel Niels som Christen Frette at afdøde Ole Tungesvigen betalte til den siste efter Dom og for Rentter af hands Arfve Midler i alt 30 rdr:, Ligesaa tilstod saavel Citanterne som Contra Parterne at Christen Frette in Natura har faaet alle sine Arfve Midlers Capital af Niels Frette.

Citanterne som benægtede at at!! Niels Frette nogensinde har tilbydet deres Sal: Vær Fader Arfve Midlerne til Possession, paastod Dom efter Stefnemaalet.

Afsagt.

Som af acten oplyses først at Citanernes Koeners Fader Ole Tungesvigen som Formynder for Christen Frette, af den sistes Arfvepart og til den siste har betalt 30 rd: udi Rentter og for det 2det at Formynderen Ole Tungesvigen icke af Christen Frettes gandske Arf har

bekommet 2 skilling, mens at Christen Frettes Stæd Fader Niels Frette har {til} \i hvorvel/ Ole Tungesvigen ved Dom, \ere/ bleven tilpligted at betale samme 30 rdr:, beholdt hos sig alle Arfve Midlerne uden imidlertid beviislig at oplyse det hand noget deraf end sige alt Lovlig har villet været qvit, Saa Kiendes for Rætt at Niels Frette efter omstændighederne bør betale Citanterne de paastevnte 30 rdr: og 3 rdr: udi Processens omkostninger, inden næste Femtten Dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under videre Lovlig adferd, udi anledning af Christen Frettes tilfødte bliver hands Rætt imod Citanterne Reserveret, om hand nogen haver, og hand trøster sig sam/m/e at Preceqvere.

Johannes Fjøsne haver til dette Ting tiid og Stæd med Muntlig Stefnemaal Ladet indkalde Pigen Britha Larsdatter fordie hun først har modtaget Fæste penge derpaa at hun skal Træde udi hands Tieniste først kommende aar 1758, Men siden villet Leveret

1757: 199b

Fæste pengene tilbage og nægter at Træde i Tienisten, derom at Lide Dom til straf for hendes modvillighed efter Lov og Forordninger, samt betale Processens omkostning gandske skadesløs.

den indstevnte Brite Larsdatter møtte for Rætt og tilstod at være i denne Sag Lovlig Stevnt desligeste at hun af Eenfoldighed har taget fæste penge fra Johannes Fjøsne til den ende hun skulle tiene hannem næstkommende aar, hvilket skeede næstafvigte Paaske Hellig Dage, Ligesaa sagde Comparentjnden at hun beholdt Fæste pengene indtil omtrent 3 uger her foran, da hendes husbonde Biørn Ax Dahl forlangte samme og blev ham leveret til den ende de skulle tilbageleveres til Johannes Fjøsne, som samme icke har villet modtage.

Citanten paastod Dom.

Afsagt.

Efter Lovens 5te Bogs 1te Capituls 1te og 2de articul burde det tilkommet Brite Larsdatter at efterkommet hvad hun Muntlig haver forsickret sc: at Træde i Citantens Tieniste, mens som saadant er forbiegaaet, og Rætt icke af den Kongel: Forordning af 9de augustj 1754 kand udfinde at Kongen eller Lovgiveren ved samme Forordning intenderer andet end at undersaatterne i stæden for \at/ hæfttes til visse tieder, til opsigelse og Pas Bords udstædelse, vil have alt Løsgiengerie afskaffet og Bønderne befriet for alt udsuerie af Dagarbeide, Kiendes for Rætt, at denne der har fæsted sig i Tieniste hos Citanten, taget fæste penge og bedraget ham bør efter Lovens 3de Bogs 13de Capituls 14 articul betale et Fierding aars Løn med 4 Mrk: 8 s: efter Bøygde Priis og derhos betale Processens omkostninger med 2 ½ rdr: det paadømte udredes næste Femtten Dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under under!! Lovlig adferd.

Samuel Haaeim i rætte æskede sin fra seeniste Ting udsadte Sag Contra Hans Biøndahl een Hæst som for Citanten er bleven bordte, betreffende, den indstevnte møtte end nu icke efter paraab.

Stevnevidnerne Tosten Ovestad og Jens Kamboe afhiemlede ved Eed at de med mere end 14ten Dages varsel haver indvarslet Hans Biøndahl for hands Boepæl i hands eget paahør.

Citanten som endnu icke har Stefnt vidner, for at oplyse Sagen nermere begiærede samme udsadt til næste Rætt.

Eragted

med Sagen beroer til næste Ting.

Erick Tollevsen Skiældahls Pantte obligation til Lænsmanden Johannes Fittie stoer 150 rd: som blev læst dat: 19 Novembr: 1756.

Christopher Aslacksen Grindem anviiste i Rættens Huuden af een Voxen Biørn med forklaring at samme er Skudt her i skibredets Marcker, hvilket Almuen tilstod, hvorfor samme af Fogden blev betalt Skud pengene med 2 rd:

Lænsmanden Johannes Fittie anmeldte at have til dette Ting tiid og Stæd med Muntlig varsel ladet indstevne sin Lejlending Ole Silde

1757: 200

fordie hand i mange maader viiser opsetsighed imod Citanten som hands Jordrot og ellers foruretter hannem baade ved det hand icke i Rette tiide, som een Ret Naboe Reiser med sine Creature til Støls, mens i den stæd naar Citanten med sine Creature Støler, Lader sine bæster Beite i Citantens Buhave, som og derfor at i disse og andre tilfelde er overhørig tverts imod sin havende Bøxel Seddel, om alt at anhøre vidner nemlig \Siur og/ Erick Silde, \Torbiørn og/ Jens Kamboe, Joene og Johannes Støle samt derefter at Taale Dom til straf og undgieldelse efter Loven, saaledes at hand sin Bøxel skal have forlist, eller fravige Jorden imod at nyde opseign og sin Bøxel tilbage, endelig at erstatte denne Processes omkostning skadesløs.

Ole Silde møtte icke efter paaraab. Ligeledes var ej eller nogen af vidnerne.

Stefnevidnerne nemlig Tosten Ouestad, Jens Kamboe og Søren Torbiørnsen afhiemlede ved Eed at de i denne Sag lovlig haver Stefnt Ole Silde samt vidnerne med mere end 14ten Dages varsel for een hvers Boepæl.

Citanten begjærede Laugdag for de absente.

Eragted.

Ole Silde samt vidnerne Siur og Erick Silde, Torbiørn og Jens Kamboe, Joene og Johannes Støle, gives Lavdag til næste almindelig Ting at møde med tilsvær og vidnerne under Fals maals straf at vidne i Sagen.

Siur Tollefsen Sille lod anmelde at hand til dette Ting tiid og Stæd med Muntlig varsel haver ladet indstevne Erick Lunde for 2 rd: 1 Mrk: 2 s: hand Citanten er skyldig, derom til dets betaling at Lide Dom item betale Processes omkostning skadesløs.

Erick Lunde blev paaraabt men møtte icke.

Stefnevidnerne Tosten Ouestad og Jens Kamboe bekræftede ved Eed at de i denne Sag Saaledes som anført Lovlig med mere end 14ten Dages varsel haver Stefnet Erick Lunde for hands tilholds Stæd i hands fraværelse dog i hands Stif Fader {Erick} \Lars/ Lundes paahør.

Eragted.

Den Lovlig Stefnte Erick Lunde {den yngre} som icke har villet møde gives Lauv dag til næste almindelig Ting at møde for at indkomme med hvis hand imod Kravets Rigtighed kunde have at sige og til Sagen at Svare.

dernæst blev læst

Johannes Baarsen Mehelgevolds Skiøde paa 1 væt Næver i Eegenæs for 65 rd: til Halvor Baarsen dateret 18de Novembr: 1757. (Helgevold midtre, Sandeid sokn, Vikedal herred, Stavanger amt)

Mere end allerede anført var ej ved dette Ting hvorfor Rættens blev ophævet.

Anno 1757 dend 21de Novembr: blev almindelig Høste Ting holden for Fieldbergs skibredes Almue paa gaarden Killesvig og Rættens betient med eftterskrevne 8te Eedsorne som Laug rættens mænd: Siur Syndnæs i hands Stæd {Joens} \Tørris/ Karteig, Rasmus Arnevigen, Torbiørn og Siur Stangeland, Knud Siovangen, Haagen Hambre, Siur Olsen Nordhuus i hands Stæd Morten

1757: 200b

Dyrnæs og Aldvald Hambre. overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Forordninger og andre høy øfrigheds ordres som forige skibreders Ting er læst.

dernæst og een

Contract eller Gave Brev hvorved Niels Axdahls 4 Børn er tillagt 40 rdr: udstæd af Deres Fader Niels Axdahl dat: 21de Novembr: 1757.

2de een Pengemangels Lysning af Johannes Wadsvog udstæd paa gaarden Espelands indløsning dat: 18de Novembr: 1757.

3de Siur Nordhuuses Gave Brev paa $\frac{1}{2}$ Løb Smør i Nordre Øfrebøe til hands Koene Herbor Ericksdatter dat: 21de Novembr: 1757.

Fogden Velædle Hr: Andreas Juel haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig Ladet indstevnte Pigen Ingerie Torsdatter fordie hun i Løsagtighed har Ladet sig besvangre og med Soldat Steen Halvorsen auflet Barn og det forinden hun har været til Confirmation, derom efter Lov og Forordninger at lide Dom til straf efter forseelsens beskaffenhed.

dend indstevnte Ingerie Torsdatter møtte for Rættens og tilstod Lovlig at være Stefnt desligeste at hun af skrøbelighed som et Barn har ladet sig besvangre og endelig auflet Barn ved Steen Halvorsen, jae at hun icke end nu er Confirmeret udi sin Daabes Pagt og hvorfor indstillede til Rættens sin Sag og bad om lemfeldigste Dom.

Paa Rættens tilspørgende svarede den indstevnte tilligemed den Tingsøgende Almue at disse 2de Lejermaals begiengere icke med hinanden ere beslægtede.

Actor paastod Dom.

Afsagt.

Ingerie Torsdatter som inden Rættens har tilstæet og bekient det hun {med} har ladet sig besvangre og auflet et Barn ved Soldaten Steen Halvorsen, forinden hun til Confirmation er admitteret; hun bør i følge Lovens 6te Bogs 13de Capituls 1te art: udi Bøder betale til actor 6 rdr: og desuden efter den Kongel: allernaadigste Forord: af 2 Septembr: 1745, henføres til det Bergenske Manufactor, for der $\frac{1}{2}$ aar at arbeide. Det paadømte udredes og efterkommes næste Femten Dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under adfærd efter Loven.

Tieran Osvog anviste udi Rættens 19 rd: 5 Mrk: 4 s: hands Myntling Anne Tørrisdatter tilhørig med forspørgsel om nogen samme for 4re pro Cento Rentte vil antage, hvortil ingen melte sig hvorfor Pengene forseiglet blev Formynderen tilbage leveret.

Formedelst afttenens paakomme blev Rættens til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var den 22de Novembr: blev Rættens atter Sadt paa forbemelte Tingstæd Killesvig og med Selv samme Laugrætt betient.

Paa Hr: Fogden Juels tilspørgende svarede Almuen og i sær opsidderne paa gaarden Indbioe at Dennem dette aar end og er godtgiort den halve Landskyld af Bioe

1757: 201

med 9 rd: 36 s., til hvilcken ende og Deres qvittering af dags dato blev foreviist.

Fogden anviste gaarden Qvammes opsidderes qvittering for de 8 rd: 37 s: Dennem for Deres afbrendte gaard er godtgiort, da Almuen og opsidderne dertil svarede at qvitteringen befindes Rigtig.

Paa videre tilspørgende svarede Almuen at Landskylden med aarlig Tagen og arbeids pengene af den affeldte Jordskyld af Halsnøe Closter gods dette aar opsidderne er godtgiort.

Paa tilspørgende blev og svaret at alle Kongel: Skatter og Leedingen, udrednings og Standqvarter pengene undtagen, af det affelte gods her i skibredet, er opsidderne godtgiort.

Angaaende Tingskyldsens afbetaling derom svarede Almuen som Sædvanlig.

Paa tilspørgende svarede Almuen at det med alt øde liggende gods her i skibredet har samme beskaffenhed dette som forige aaringer.

Fogden dernæst efter det ordinaire Tingsvidne lod dernæst Examinere Almuen efter den ordinaire maade hvorved faldt saadant svar forhen og forige aar.

hvornæst odels Mandtallet og Restancen stoer 149 rd: 3 Mrk: 1 s: blev Almuen forelæst og af ingen modsagt.

Paa tilspørgende svarede Almuen at Specification og Placaten over Halsnøe Closter og det Reluable gods dette aar er betimelig Almuen forelæste og ved Lænsmand Publicerede paa Kirckebackerne.

Fogden tilkiendegav at da ingen af Saugejere udi dette skiberede følger: dend Kongel: allernaadigste Resolution af 13de Septembr: 1756 som dennem for lengst er bleven bekientgiort, end nu haver indfundet Sig og Reqvireret den Befalede Besigtelses Forretning saavel over Deres Sauger som de Skove hvorfra Tømmeret dertil maatte komme, Saa da nu de samtlige Saugejere her for Rættens vare tilstæde, saa ville hand sig nu {af} \have/ indhentet deres fuldkomne Svar, hvorvidt eenhver nu paa sin Saug ville have denne Forretning fuldført.

af de nærværende Saugejere Svarede Ole Fatland med Rasmus og Halvor Arnevigen at i hvorvel fortienisten ved Deres Sauger kun er Ringe og det mæste til Bøygds fornødenhed, Saa siden de baade Selv og til Bøygde fornødenhed dem maae have, vare de villige at have Rættens hos sig for denne Besigtelse at fuldføre, og overlod det til den neml: Rættens naar de tiiden ville Determinere,

derimod declarerede de øfrige Saugejere Saasom Reinert Knudsen Espeland, Peder Pedersen Vacke og Ingebret Johansen Rømsøe og Mons Olsen Dahlen, at De gjerne vare villige denne Forretning hos sig at have, men foruden at det quantum som paa Deres Sauger nu er, er saa meget Ringe, Saa er og skuuren alene til Bøygds fornødenhed, Saa seer de sig aldeles icke i stand til nogen bekostninger med Saugen at gjøre saasom de samme icke i ald Deres Lives tiid var i stand til igien at opfinde.

Fogden i anledning af dette deres Svar fandt sig beføyet at indhente Lænsmanden og Almuens Svar Svar!! om icke alt hvis paa disse Sauger Skiæres er til Bøygds fornødenhed, hvortil Almuen og Lænsmanden Svarede at det allene er til Bøygds høy nødvendighed hvad paa disse Sauger Skiæres og at Skuuren aarlig er saa aldeles Ringe og ejerne saa uformuende at der icke bliver aperance til nogen Besigtelse over Saugerne at bekoste. herom Fogden Tingsvidne var begiærende.

1757: 201b

Anno 1757 dend 24de Novembr: blev almindelig Høste Skatte og Sage Ting holden for Føyens skibredes Almue paa det ordinaire Tingstæd gaarden eller giestgiver Stædet Leervigen, og Rættten betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættes mænd: Giert Todtland, Lars Grindem i hands Stæd Ellen Todtland, Johannes Grindem, Endre Biørnevig, Knud Grønaas, Joen Steensvog, Ole Sæhle og Hans Gietung. overværende Kongel: Maj:ts Foged velædle Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

Hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Forordninger og andre høy øfrigheds ordre som paa forige Tinge ere Læste.

Videre blev Læst,

1te Hr: Fendrich Grans udstædde Pantte obligation dateret 16de augustj 1757, stoer 360 rd: lydende paa Guld Smeden Sr: Jens Kahrs udi Bergen, hvorfor er Pandt sadt Fendrichens anpart udi Ornings gaard.

2det Sr: Lambert von der Ohes Pantte forskrivelse paa 400 rd: som hand {paa} til Mad:me Drude Sal: Johan Korns er skyldig dat: 9de Maj 1757.

3de Sr: Kierulf som Hr: Biskop Pontoppidans Amanuenses hands udgivne Bøxel Seddel paa 1 Løb Smør Een Huud og ½ vog Korn i øvre Rommetvedt til Halvor Pedersen dat: 19de Novembr: 1756.

4de Dito Kierulfs Bøxel Brev paa 1 Løb Smør 1 ½ Spand Korn og 1 huud i øfre Rommetvedt til Torbiørn Samsonsens dat: 31te Martj 1757 Reversen dertil af 24 Nov: 1757.

5te Hr: Sorenskriver Hesselbergs auctions Skiøde til Ole Isachsen paa ½ Løb Smør i Gilgier for 25 rd: 12 s: dat: 12 augustj 1757.

6te Mad:me Korns Bøxel Seddel til Torckel Helgesen paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i Totland dateret 12 Martj 1757.

Hr: Hertzberg i rætte æskede den fra seeniste Ting udsadte Sag Contra Erick Gaaseland, et omtvistet Stabuhr betreffende og afvartede først om den indstevnte møder og hvad hand til Sagen svarer.

Erick Gaaseland møtte for Rættten og sagde at hand endnu icke har Contra Stevnet Hr: Hertzberg ej eller vidner.

Hr: Hertzberg declarerede dernæst at hand for at viise sin Contra Part een føyelighed har overtalt Lejlendingen paa Gaaseland til at Erick Gaaseland indtil foraaret 1758 skal forblive paa gaarden Gaaseland, for at hand imidlertid kand see sig forsiunet med andet værelse.

for Ræsten indlod Parterne Sagen under een Retferdig Dom.

Afsagt.

Det er saavel ved de i Sagen førde vidner som det videre Passerede Kiendeligen oplyst at det omtvistede Stabuhr er af indstevnte Erick Gaaseland imedens hand brugte Gaaseland som Bøxel Mand og som den der var forbunden at holde gaardepartens Huuser i lovlig stand,

opbyggt i stæden for et paa gaarden ved hands antrædelse staaende noget gammelt dog {tienlige} brugbare Madhuus, i hvis Stæd indted Huus uden dette Stabuhr er bleven opbyggt; Thj Kiendes for Rætt at berørte Stabuhr som til Indtægt er anført udi Skiftted efter den indstevntes afdøde Hustru, bør afgaae fra sam/m/e

1757: 202

Skiftte, dend indstevnte og hands Børn som noget der uretteligen, efter Erick Gaaselands mislige angivelse, er falden under Skiftte og deele, og at samme Stabuhr derimod bør følge gaarden Gaaseland som noget der egentlig tilhører gaarde partens andre Huuser, hvor for Erick Gaaseland tilfindes meerbemelte Stabuhr straxens for gaarden Gaaselands Itzige opsidder, at afløtte indrømme og Røddig gjøre til hands frie brug og Raadighed Ligesom hand og tilpligtes at betale til Citanten udi Processens omkostninger 3 rdr: det paadømte udredes og efterkommes næste Femten Dage efter denne Doms lovlige forkyndelse under adferd efter Loven.

derefter blev læst

Salemon Olsen Føyens Pengemangel for sin Myntling Endre Endresen paa gaarden Folgerøen som Anders og Niels nu paaboer dat: 24 Novembr: 1757.

Reinert Reinertsen Skimmeland som Formynder for Ragnille Grimstvedt anviste i Rættten 16 rd: 3 Mrk: som denne hands Myntling tilhører, med forspørsel om nogen samme paa Rentte ville modtage, Men som dertil ingen melte Sig blev Pengene under forseigling ham tilbageleveret.

Videre blev læst

Ingebret Berøens Pantte forskrivelse stoer 70 rd: som er indfriet og af Pantte Bogen bliver udsletted, obligationen af dato 27 Novembr: 1750 og Kammerraad Heiberg som Panthaver hands qvittering af 16 Junj 1757. hvileken til Mortification læses.

2det Torbiørn Larsen Reisæter med fleres bøxel Seddel til Torckel Larsen paa 1 pd: Smør 1 giedskind udi gaarden Nordholme med underliggende Laxevog Blaamulen, dat: 30 Junj 1757.

3de Sorenskr: Hesselbergs auctions Skiøde paa een anpart i Waage med bøxel og overbøxel til 2 pd: 6 Mrk: Smør, og i Tverborvig 1 pd: Smør for 20 rd: 1 Mrk: 8 s: til Mons:r Nathanael Olrich dat: 12 augustj 1757.

4de Sorenskr: Hesselbergs auctions Skiøde til Lars Pedersen paa 1 pd: 15 Mrk: i Kulleseid dat: 12 augustj 1757.

5te Sorenskr: Hesselbergs auctions Skiøde til Peder Larsen paa ½ Løb Smør med underliggende halve Laxevog i Kulleseid dat: 12 augustj 1757.

6te Niels Pedersen Melckevigens Skiøde til Jens Horneland paa 12 Mrk: Smør i gaarden Melchevigen dat: 24 Novembr: 1757.

7de Hr: Hertzbergs Bøxel Seddel til Steengrim Siursen paa ½ Løb og 9 Mrk: Smør i Gaaseland dat: 29de Martj 1757.

8de Mons Aartuns Bøxel Seddel til Sønnen Johannes Monsen paa 1 pund Smør udi Alsvog med(?) 9 Mrk: udi Lille Alsvog dat: 25 Novembr: 1757.

Fogden Hr: Andreas Juel anmeldte at hand til dette Ting haver Ladet indkalde Niels Væspestad som skal have bierget et Fustage viid Fransk viin til at gjøre sin forklaring om Biergningen hvorefter Fogden vil udvircke Rættens

1757: 202b

Eragtning om hvormeget hands Maj:t udi Strand Rettighed deraf kand tilkomme, iligemaade haver hand og indkaldet Ole Væspestad til lige forklaring angaaende een Fustage Rød viin af hannem er funden, og hvorhos Fogden som allerede har foranstaltet disse Fustager Viins fortoldning og afhændelse i Bergen i rætte lagde de Forretninger hannem des angaaende fra General Told Forpagterne er tilkommen, nemlig 1te den over viinen holdte Taxations Forretning effectueret dend 11te Maj 1757 og 2do den der over holdte auctions Forretning de datis 21 Maj et 19 augustj 1757, af hvilke 2de Forretninger, disse Biergede Fustager viin betrefter saavidt for Føyens skibrede insigneret er som blev oplæst.

Biergerne blev dernæst fremkaldet til forklaring.

Niels Væspestad fremstod og forklarede at hand udi Aprilj næstl: een Dag blev vahr og biergede een Fustage med viid fransk viin som hand forefandt flydende i een fiord Wige fiorden Kaldet som er inden for havskiærene et godt støcke fra Selve Havet, det hand til Mons:r Jonas Budde leverede, {og} som samme til Bergen lod indføre.

Ole Væspestad som den anden Bierger forklarede at hand i Maj Maaned dette aar fandt og biergede den Fustage Rød viin som Hr: Fogden Juel har ommeldet, og forefandt hand sam/m/e at liggende Tedt ved Landet udi den saa Kaldede Raae fiorden, hvilcken Fustage som var noget Lederet hand bragte i Land og leverte til Mons:r Jonas Budde som samme til Bergen har ladet indføre.

Fogden henstillede til Rættens Kiendelse hvad anpart hands Maj:t heraf skal nyde, sagde ellers at som disse 2de Fustagier fandtes og blev til Bergen paa Diverse tiider indbragt, saa har indbringelsen for et hvert 9 Mile til Bergen kosted 2 rd: hvilcket maatte Decourteres udi det udkomne for Viinen.

Eragted.

Følgelig Lovens forskriftt nyder Biergerne af denne Viin som er funden indenskiærs den Tredie part i Biergerløen, og som derfor den Viide Fransk viin efter auctions Forretningens udviis er udbragt til 3 rd: 4 Mrk: hvorfra indførsels bekostningerne med 2 rd: afgaaer og saaledes igien 1 rd: 4 Mrk: saa tilfalder Hands Maj:ts Cassa deraf 1 rd: 10 2/3 s: og Biergeren Niels Væspestad den 3de part med 3 Mrk: 5 1/3 s:, og den Røde viin er ved auction Soldt for 3 rd: 3 Mrk: 4 s: hvorfra 2 rd: i indbringelse bekostninger fradrages og af de igienværende 1 rd: 3 Mrk: 4 s: tilkommer hands Maj:ts Cassa 1 rd: 2 2/3 s: og Biergeren Ole Væspestad for sin Biergerløen 3 Mrk: 1 1/3 s:, Fogden dernæst ville til fornøden belæg ved sit allerunderdanigst afleggende Reignskab, indhente disse Biergeres svar om icke deres tillagde Biergerløen dennem er betalt, hvortil De svarede joe at same dennem Rigtig er betalt.

1757: 203

herom Fogden een bekræfted Forretning under Sorenskriverens Haand var begiærende som hannem indvilges.

Fogden Hr: Andreas Juel i anledning af een hannem næstl: vinter fra Hands Excellence Hr: Stifttbefalings mand von Cicignon, {Anmelte} tilkomne ordre, anmeldte at have tilskrevet Lænsmanden Johannes Lønning og hannem derved tillagt ordre at alle de Kypper Svende som maatte opholde sig her i skibredet hos giestgiverne skulle forderligst indfinde sig udi Bergen hos Kyppernes Older Mand, for der efter pligt at antage arbeide, i hvilcken anledning Fogden og til dette Ting icke allene haver ladet indkalde Kypperen Bastian Johannesen som nogen tiid har opholdt sig hos giæstgiveren Mons:r Nathanael Olrich til at aflegge sin forklaring om hvad enten hand efter ordre har været i Bergen eller ej, og paa hvad grund og med hvis tilladelse hand end nu arbeider her paa Landet; Ligesom og Fogden i Rættelagde

det ham fra Lænsmanden tilkomne og paa hands ordre {i} hannem givne giensvar udi Messive af 12te aprilj 1757, som blev oplæst.

Kypperen Bastian Johansen møtte for Rætten og declarerede at hand næstleden vinter, da hannem ordre fra Lænsmanden Johannes Lønning var given, omtrent 14ten Dage efter at sam/m/e ordre ham var forkyndt, forføyede sig til Bergen hvor hand strax gick op til oldermænden Batrum Meyer for at fornemme om hand der ved Kypper Lauget behøvedes i arbeide, da oldermænden lod sig forlyde at hand \hannem/ icke behøvede men var heel vel forsiunet med arbeidere men sagde derhos til Comparenten at hand skulle gaae hen til een anden Mæster der i Byen som blev Nafngivet, hvilket og Bastian Johansen efterkom, Mens maatte og paa dette siste Stæd af Mæsteren faae det Svar at hand havde lidet arbeide og arbeidere saa mange som behøvedes, hvorpaa hand begav sig paa Reisen hiem igien til Hischen for at fortiene noget til det daglige for sig og sin Hustrøe,

Fogden Krævede dernæst Lænsmandens forklaring i denne affaire. hvortil Lænsmanden Johannes Lønning svarede at hand næstl: Sommer var hos Oldermænden for Kypperne i Bergen, og Krævede een billig betaling for den umage hand formedelst Kyppernes Klagemaale og udvirckede ordres, havde haft ved her i Districtet at Inqvirere om saadanne Persohner der her som Kyppere arbeidede, da Oldermænden vegrede sig for nogen betaling, Men derhos tilstod at Bastian Johansen havde været hos hannem efter den ordre hannem var given, Men var Reist tilbage igien.

Fogden var herom Tings vidne begiærende som Bevilges.

Mons:r Niels Hunth paa Lænsmanden Peder Killesvigens veigne i rætte æskede den fra seeniste Ting udsadte Sag Contra Rasmus Kragh nogle

1757: 203b

Kircke Kiør betreffende.

Citantens Fuldmægtig Paastod Dom.

Afsagt.

Citanten har beviist med Vidner at de paastevnte 2de Kircke Kiør tilhører Walestrands Annex \Kircke/ saa at Rasmus Krag her har Soldt Kiør som hand icke Selv ejede det minste udi, thj Kiendes for Rætt at indstevnte Rasmus Kragh bør betale til Citanten samme 2de Kiør in Natura eller og penge for samme efter Bøygde Priis, med samt 3 rd: udi Processens omkostning; og i fald der hos bemelte Rasmus Kragh icke skulle faaes fuld betaling efter denne Dom, Reserveres Citantens Rætt og ancke til de som med Rasmus Krag om disse Kiør haver handlet, om hand der til beføyes. det paadømte udredes og efterkommes næste 15ten Dage efter denne Doms lovlige forkyndelse under adferd efter Loven.

Fogden Hr: Andreas Juel tilkiendegav, at som hand har fordret men icke har kunde erholde noget hos qvinde Mennisket Anne Ingebretsdatter for hvad hun var idømt for begangne Lejermaals forseelse med hendes Søsters Mand Peder Jacobsen Øckland, saa maatte hand nu til et Tings vidnes erholdelse udæske Almuens giensvar om bemelte qvinde Menniske noget er ejende, til det idømtes betaling, hvortil Lænsmanden og Almuen Eenstemmig Svarede at den omspurde Anne Ingebretsdatter aldeles indted er ejende hvormed hun minste betaling kand Prestere. herom Fogden Tingsvidne var begierende som blev Bevilget.

Formedelst aftenens paakomme blev Rætten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var den 26de Novembr: blev Rætten igien Sadt.

blev saa læst,

Skiftte Brevet efter Tørris Øckland Sluttet d. 14 Julj 1757, som Viiser at Sterfboet ejede i gaarden Øckland 1 Løb Smør, som blev udlagt til Encken Eli Nielsdatter 1 pd: 12 Mrk: Smør Sønnen Tollev 11 Mrk: Sønnen Niels 10 Mrk: Døttrene Sedselle Sara og Siri Tørrisdatter hver 5 Mrk:

2det Skiftte Brevet efter Guri Dybevigen som er Sluttet d. 15 Julj 1757, og udviiser at Stervboet ejer i Petterteigen 1 pd: Smør Smør!! hvoraf er lodnet paa Enckemanden Halvor Larsen 12 Mrk: Sønerne Lars, Jacob og Halvor Halvorsønner hver 2 ½ Mrk:, Sønnen Roal 2 ½ Mrk:, og Døttrene Ingebor og Lina hver 1 Mrk:

Paa tilspørgende svarede Almuen at af gaarden Sæle hands Maj:ts Strøegods er ej dette aar falden nogen første Bøxler.

Paa tilspørgende svarede Lænsmanden og Almuen at Skydsen af Sorenskr: og Fogden dette som forige aar er betalt.

Paa Tilspørgende om Placaten og Specificationerne over Hands Maj:ts Halsnø Closter og det Reluable gods er vedbørlig og i Rette tiid Publiceret her i skibredet svarede denne som forige Almuer.

Det ordinaire Tings vidne havde dette aar ingen anden forskiel uden forsaavidt strand vraget

1757: 203!! (I originalprotokollen er 2 foli/blad nummerert 203 og 203b)

betreffet, hvorom Protocollen her foran kand give oplysning.

odels Mandtallet og Restancen stoer 1780!! blev Almuen forelæst og af ingen modsagt.

Tinget blev saa for dette skibrede ophævet.

Anno 1757 d. 28de Novembr: blev almindelig Ting holden for Fiere skibredes Lehnets Almue paa det ordinaire Tingstæd Leervigen og Rættens betient med efterskrevne 8te Eedsorne Laugrættes mænd: Tierand Siursen Strømøen, Ole Johansen Eegeland, Anders Gundmundsen Øckland, Johannes Johannesen Torsvold, Peder Pedersen Ervesvog, Engel Johansen Strømøen, Povel Erick!! Stuvland og Lars Olsen Brattestøe. overværende Kongel: Maj:ts Foged med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst ej allene de Kongel: Forordninger og andre høy øfrigheds ordres som for forige skibreder ere Publicerede, Mens end og een Fogden dette Ting tilkomne Kongel: Forordning angaaende Extra Skatter udi Norge dat: 31te octobr: 1757.

Udi Sagen indstevnt af Hr: Commerce assessor Jaen von der Lippe Contra Fogden Ole Larsens arfvinger møtte Procurator Mons:r Claus Blechenberg og i rætte lagde Rættens foreleggelse til dette Høste Ting med Fiere skibrede, dat: 25 Junj dette aar, med paateigning at være forkyndt for Giert Schriver d. 6te Julj af Sr: Jens Isach Holch d. 20 augustj paateignet og af Hr: Willum Smith d. 29 augustj 1757, og dernæst for det første i Rættens fremlagde de forhen af Rættens til Laans bekomne Documenter med Rættens paateigning at

være fremlagde dend 30 Septembr: 1754, og dernæst i Rættelagde sit skriftlige forsædt med derudi paaberaabte bielag, Indlægget dateret denne dags dato og bielaget dend 22 Novembr: 1757. og ellers Recommenderede Rættten til efttersiun og paaagtning udi Dom den udi Skiftte Rættten eftter Fogden Ole Larsen dend 4de octobr: 1738 afsagde Skiftte Decition i Fogdens Forretning indført pag: 9 og eftterfølgende, og derefter paastod Dom. de allegerede Documenter blev oplæst.

Jens Isach Holch møtte i henseende til at hands Reise tour ved andre hands andliggende arbeide det udfordrede, og da hand her blev paaraabt for Fiere skibrede at møde for Rættten saa gav det anledning at indgaae, og da hand nedkom merckede hand at der var een Citation af Hr: assessor von der Lippe deels af ingen værdie og endskiønt Holch fra sin begyndelse af alletiider haver eftterseet deres Maj:ts allernaadigste Lov, jae og alle Kongel: Forordninger, Saa haver hand dog icke funden noget som kunde tvinge ham til at betale eller udrede noget af det som [hand]? nu bliver Sigted for, langt mindre kand hand vente at nogen Dommere kand Dømme nogen til det hand icke bør betale, icke heller

1757: 203b

Dømme nogen som icke er lovlig Stefnt; i anledning af denne forestillelse {fremlagde} \{og} anviste/ Holch een af den Respective Dommer givne Eragtning der beviiser at formedelst ulovlig Søgemaal, at hvad denne Sag for nærværende tiid er angaaende, haver været afslaget, Holches paateigning saavidt som assessor von der Lippes Stefnemaal angaaer, viiser at hand aldeles icke vedtager langt mindre kand honerere dens Pretention, altsaa for at vedblive Sagen i sig Selv henseende til det ubillige Stefnemaal, frasagde Holch Sig aldeles, icke at vedtage eller svare det allerringeste, forinden at hand bliver Søgt paa lovlignere maade, end til denne tiid skeed er, thj at betale for andre som er ham uvedkommelig, er for Ham umuelig, og at betale for Søgemaallet for Sig [Selv]? finder hand mere urimelig, og hvad skade der kand være ved Stefnemaalerne og acterne at udfinde som Holch er tillagt af assessor von der Lippe, tog hand sig Reserveret i sin tiid at gjøre ansøgning for, og i øfrigt forlangede hand nemlig Holch Stefnemaallet afviist som ulovlig, og i fald det skulle blive mig nægted saa forestillede Comparenten Holch, den Respective Dommer dette at hand agtede at appellere i fald Dessitionen icke eftter deres Maj:ts Lov skeer.

Procurator Blechenberg Condolerede Rættten saa lang tiid at være bleven opholdt af een taabelig vederpartes unødige Procedur, og eftter det i rættelagde paastod Dom.

Holch holdt sig allene til sin paateigning paa det udstædde Stefnemaal og vil forbeholde sig alle ting til vedkommende beskyldere, paastod fuldkommen friekiendelses Dom, siden hand den eene tiid eftter den anden ulovlig er Søgt. Holch foruden det foregaaende bad Rættten ville observere {hvad} \at det/(?) de galne Stefne vidner der har paaskrevet Rættens skriftlige Laugdag, burde have \accorderet ej med Lov/ da hand icke finder enten et afhiemlings Tingsvidne, icke eller!! (heller) at varsels vidnerne for denne Rætt ere hørdte, og Refererede sig til Loven som hand tencker er hands beskiermelse imod Citanten der icke har Søgt flere lovlig end Comparenten, thj indted afhiemlings Tings vidne er skeed og derfor kand hand Ligitimere sig icke at være Lovlig Stefnt allerhelst da Stefne vidnernes paateigning paa Stefnemaallet er saa Rav ruskende Galt at ingen Rætt tager \det/ an for gyldig.

Af de øfrige indstevnte møtte ingen eftter paaraab.

Procurator Blechenberg kunde icke begribe hvorledes at Mons:r Jens Holch er kommen til denne nye Procedur eftter hands forige var Sluttet, hvilcket alt Comparenten vil Remanqvere, og eftter sit forige paastod Dom.

Holch holdt sig til det siste som er Blechenberg forelæst.

Rættten dernæst imponerede Parterne Særdeles Citantens Fuldmægtig at hand vil indkomme med hvad der kand være til

1757: 204

at at!! forsvare hands Sadte udi denne Sag.

{Sagen}

Eragted.

Sagen og Parternes Disputer bliver in Suspenso til i Morgen Formiddag Klocken 8te.

Fogden Hr: Andreas Juel anmeldte at hannem fra Hands Excellence Hr: Stiftbefalingsmand von Cicignon er tilkommen ordre under 20de Maj 1757 at der inden Ting skulle gøres Examineret om qvinde Mennisket Guri Sveen der skal være udi een slags \Sinds/ uroelighed, hvorvidt den om hendes \galnskab/ gjorde anmeldelse udi Fattig- eller Sogne- Commissionen, kand være paalidelig eller icke, og hvorledes bemelte qvinde Menniske nærværende tiid, befindes, enten det maatte være af een Taabelighed, eller af arrighed, hendes angivne iværende vildelse Reiser Sig, hvorfor og til hvilcken ende Fogden nu til Tingstædet har Ladet hente berørte Qvinde Menniske, for at overvære imedens over hendes opførsel af Almuen kræves Vidne, alt til et Tingsvidnes erholdelse til hvilcken ende Fogden da udbad at Laugrættet den Meenige Ting Almue og i Sær de af Sveens Sogn \der/ er i nærværelsen af gaarden Sveen hvor dette uroelige Menniske har været, ville nu inden Rættens give een Sandferdig forklaring om dette Menniskes Tilstand.

Samtlig Almuen og i sær Samson Aarskov, Tollev Hofde, Gundmund ibdm: og Ole Vandeskov, svarede at dette omspurdte Qvinde Menniske Guri Sveen har nu hen ved 7 á 8 aar til deels været bestæd {og} udi et Slags Vilderie eller Raserie, saa at hun undertiiden nogenledes har været Restitueret og Roelig og deels igien meget uroelig Vanvittig og saa Rasende at Mand icke har kundet haft haab til nogen forbedring med hende, og i saadan hendes uroelighed har hun som et galt Menniske baade taget fra andre saavel Mad- som Klædes-Vahrer indtil for omtrent 2 aar siden da hendes Broder Johannes Harralseid for at forekomme de ulejligheder denne hands Søster i sit Raserie afstæd kom, byggede til hende et aparte Huus, som hun Selv, Sluttelig formedelst hendes iværende Raserie Sadte ild paa og bændte op, Eftter at hun dog i forvejen havde udbaaret hvad Klæder og Videre der var inde; for nærværende tiid er dette Menniske gandske fra sig Selv saa hun icke kand fortroes det minste at forrette, jae Almuen formedelst hendes anmeldte forige og Itzige opførsel declarerede sig at være i megen frygt for at bemelte Guri Sveen kunde falde paa at øve een ulykke enten paa sig Selv eller andre, ifald hun fremdeles skulle have friehed at Løbe omkring, hvilcket ville være alt for stoer harsard og kunde have skadelige Conseqvencer; hvorfor Almuen proponerede om det icke maatte biefalde den høye øfrighed at dette Qvinde Menniske maatte til Manufactor Huuset indbringes, hvor hun kunde være i een tvang og een slags Rolighed som og kunde foraarsage een \Sinds/ Rolighed {udi} hos dette Menniske, hvor hos de og forestillede at det ville være ugiørlig og fast utaalelig for Sveens Sogns eller det heele Præstegields Almue, her hiemme at bevogte dette Rasende

1757: 204b

Menniske, saasom til hende icke allene maatte bygges et aparte Huus og forskaffes hende nødtørftig Levnets Midler, Men der maatte desuden uomgiengelig dagligen over hende holdes vagt, hvilcket alt som melt ville blive een for svær byrde for denne Bøyg; {hvilcket alt} \og/ kunde forekommes naar Mennisket til Manufactoret blev indsadt, og {kunde} \blev/ holde{s}\t/ til noget groff arbeide, hvortil hun har Forlighed (Farlighed?).

Rættten og den gandske Almue kunde ellers icke ved at ansee berørte Guri Sveens forkeerte Geberder, og gandske ufornuftige Tale, befatte andet end at hun for nærværende tiid er Rasende og uroelighed.

Fogden var det Passerede til et Tings vidne, beskreven begiærende som Bevilges.

dernæst blev Læst.

Hr: Fogden Juels bøxel Seddel paa 1 Løb Smør 1 huud udi gaarden Øckland til Jacob Nielsen, dat: 30 Decembr: 1756.

2de een Dito af velbem:te Fogden udstæd paa 1 Løb Smør ½ huuds Landskyld udi gaarden Østvig til Knud Gulbrandsen dat: 28 Septembr: 1757.

Formedelst afttenens paakomme blev Rættten ophævet.

Dagen næstefter dend 29 Novembr: blev Rættten atter foretaget.

Hvornæst \udi/ den fra Gaarsdagen Imellem Hr: Commerce Assessor{en} von der Lippe og Mons:r Holch samt Giert Schriver optagne Sag blev eftter at Mons:r Holch i stæden for at anvise, Producerede til Indførsel det allegerede udtog, saaledes.

Eragted.

Citanten haver ikke Ligitimeret 2de fornødne Ting, det første at Giert Schriver har nødt Lovlig varsel Saasom Lovens forskrift udi dens 1te Bogs 4de Cap: 3 art: ej er eftterlevet, og det andet at, Rættens i denne Sag forhen givne Eragtning, som baade har overstaaet Fatalie appellationer og til med ej af Selv samme Dommer kand forandres, ej er eftterlevet; Af disse omstændigheder finder Mand og der for Kiender at indted videre udi Sagen bør eller kand foretages førend Hr: Sorenskriver Fabrici Børn er Lovlig Stevnte, og den allegerede Lovs articul henseende til Giert Schriver er opfyldt, skulle ellers Citanten ville hæftte Sig til Procurator Holch og Giert Schriver for saavidt dennem kunde paafalde, og udelade den deel Hr: Sorenskriver Fabrici Børn bør Refundere og de ej uden Stevnemaal og Lovlig Dom bør miste, mens hand dog eftter Stevnemaalet Søger hos Contra Parterne imod Regress at faae betalt, Saa vorder ham herved friehed gived saadant paa lovlig maade at faae afgjort, dog vil det være fornøden at velbem:te Citant Excluderer ved {et} \det/ ny{dt}\e/ Continuations Stefnemaal Hr: Sorenskriver Fabrici Arfvinger, og blodt holder Sig til Holch og Schriver ej for Videre end deres anparter af det paastevnte vedkommer.

derefter blev læst

1te Axel Vikes Skiøde til Johannes Pedersen paa ½ Løb 6 Mrk: Smør i gaarden Vicke for 90 rd: dat: 23 Junj 1757.

2det \Joen/ Rasmus\en/ Travaass Skiøde til Endre Rasmusen paa 18 Mrk: Smør for 6 rd: dat: 28 Novembr: 1757.

1757: 205

3de Peder Qvalvogs skiøde paa 2 Løber Smør i Qvalvog til Peder Qvalvog den yngre dat: 28 Novembr: 1757.

4de Lars Vatlands Skiøde paa 18 Mrk: Smør 3 Spand Korn 6 Mrk: Fisk i Hofde til Thore Gundmundsen dat: 28 Nov: 1757.

5te Lars Vatlands skiøde paa 18 Mrk: Smør 3 Spand Korn 6 Mrk: Fisk i Hofde til Gundmund Gundmundsen dat: 28 Nov: 1757

6te Knud Bues Skiøde til Ole Knudsen paa ½ Løb S: ½ huud i Bue dat: 28 Novembr: 1757.

7de Thore Gundmundsen Færaases Skiøde paa 18 Mrk: Smør 4 ½ Spand Korn i gaarden Feraas, til Tollev Haagensen dat: 28 Novembr: 1757.

8de Marte Larsdatter Svensbøes Skiøde paa ½ Løb Smør ½ huud i gaarden Svensbøe til Torckel Nielsen dat: 28 Novembr: 1757,

9de Mons:r Gorm med fleres Skiøde paa overbøxelen til 18 Mrk: Smør i Fagerland til Povel Olsen dat: 28 Novembr: 1757.

10de Gundmund Hofdes obligation paa 45 rd: til Jens Horneland hvorfor er pandted i Hofde 18 Mrk: Smør 3 Spand Korn 6 Mrk: Fisk dat: 28 Nov: 1757.

11te Thoer Gundmundsen Hofdes obligation til Knud Olsen Bue paa 30 rd: hvorfor er Pandtsadt i gaarden Hofde 18 Mrk: Smør 3 Spand Korn 6 Mrk: Fisk dat: 28 Novembr: 1757.

Fogden Hr: Juel anmeldte at have til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Pigen Brynnilde Ellingsdatter som den der har begaaet Lejermaal og auflæt Barn med een Persohn ved Nafn Lars Osmundsen som nu er udCommanderet som Matros til Kiøbenhavn, \og var uConfirmeret/ om samme forseelse at lide Dom til straf efter Lov og Forordninger.

Pigen Brynnilde Ellingsdatter blev paaraabt men møtte icke.

Stevne vidnerne Tollev Hougland og Joen Lindaas bekræftede ved Eed at de i denne Sag Saaledes som anført haver Stefnt Brynnilde Ellingsdatter for hendes siste tilholds Stæd saasom ingen viste hvor hun var, og det mere end 14ten Dage siden i hendes Faders paahør mere end 14ten Dage siden.

Eragted.

Brynnilde Ellingsdatter gives Laug dag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Gundmund Larsen Aarvig lod ved Mons:r Niels Hunth anmelde at hand til dette Ting tiid og Stæd Muntlig haver ladet indstevne Ole Pedersen Eegeland for skyldige 7 rd: som Reiser sig af een Hoppe den indstevnte hos Citanten har faaet og ej gjort betalt, derom at lide Dom til betaling og betale Processens omkostning.

Ole Pedersen Ekeland møtte for Rættten og tilstod at være lovlig Stefnt desligeste at hand har Kiøbt hos Citanten een Hoppe for 8 rd: og der paa i Haand penger leveret 1 rd:, Mens Comparenten paaberaabte sig at kunde beviise det Hoppen icke var saa lydesløs {at} som hannem var forsickret hvorom hand agter at føre beviislighed og Stevne Contra, og til saadan ende begiærede Sagen udsadt til næste Ting

1757: 205b

Eragted.

Sagen beroer til næste Ting da Contra Parten haver at indkomme med de paaberaabte Contra Beviisligheder, eller i mangel deraf lide Dom.

Fogden Hr: Andreas Juel anmeldte at hand til dette Ting haver indkaldet samtlig Saugejerne her i Fiere skibrede {til et} nemlig for øfre Wigs Saug, Nedre Wigs Saug, Ervesvog Saug og Lindaas Saug, for at indhente deres Svar om de icke i følge den Kongel: Resolution, agter at forhverve Sig den anbefalede Besigtelse over Deres Sauger og Skovene hvorfra Tømmeret dertil kommer, alt til et Tings vidnes erholdelse.

hertil Samtlig Saug ejerne svarede at ingen overhørighed bevæger dem, Mens deres Fattigdom samt Deres Saugers Ringe verdie og sammes fortienistes Ringhed, bevæger og nødsager dem til at declarere det de icke formaaer at erhverve de anbefalede Forretninger Langt mindre nogen Kongel: Bevilling, Mens vil hands Maj:t dennem der for icke

allernaadigst forskaane maae de declarere Sagen samme Deres Sauger til nedkastelse, Ligesom og Almuen paa Fogden og disse Saugejeres tilspørgende, svarede at Saugerne i sig Selv er saa aldeles Ringe at de aldrig kand stoppe imod de aarlige deraf gaaende udgifter, skjønt de til Bøygds fornøden bliver umistelig og icke kand undværes, hvorfor end og Almuen ønskede hands Maj:t allernaadigst maatte forskaane disse Fattige Saugejere for denne for Dennem gandske utaaelige udgift som aldrig kand optienes siden det er gandske smaae Flom Sauger.

herom Fogden Tings vidne var begiærende.

Fogden Hr: Juel som seeniste Ting lod Examinere inden Rættten {hvad} Biergeren Helje Mølstre hvor det af ham fundne Oxen hoved Rødt viin forefandtes med videre, og i Continuation af samme Producerede Fogden nu i Rættten den over samme Viin holdte Forretning[er] nemlig Taxations Forretning af 6te Julj 1757 og auctions Forretning af 16de Julj næst efter som her indrages og blev oplæst.

Fogden indstillede under Rættens Kiendelse hvad Hands Maj:ts Cassa og Biergeren her bør nyde naar først 2 rd: udi indbringelse becostning udi auctions Summen er Decourteret.

Eragted.

Saasom det Biergede oxen hoved Rødt viin er funden indenskiærs, bør det Finderen der af allene 3de Parten som er naar de 2 rd: indførsels omckostninger er fradraget 2 rd: 5 Mrk: 3 s: og de øfrige 5 rd: 4 Mrk: 6 s: bliver hands Maj:ts Cassa tilfaldende, under forbeholden af vedkomende ejers Rætt om nogen dertil inden aar og dag lovligen Ligitimerer sig. Finderen blev derpaa i Rættten af Fogden betalt Finderløn og 2 rd: indførsels omckostning i alt 4 rd: 3 s: hvorom hand dette var beskrevet begiærende

1757: 206

Paa tilspørgende svarede Almuen at de 2de tønder Korn Jordskyld udi Flatnæs end og dette aar har været øde.

Paa tilspørgende svarede Almuen at med gaardene Hovde, Møcklevold, Østvig, østre Braatvedt og Nore Apeland har det Selv samme beskaffenhed som anført.

Paa Videre tilspørgende blev svaret at ingen første bøkler dette aar er falden af deres Maj:ts Strøegods udi gaarden Flatnæs.

og angaaende Tingskydsen samt Placaterne og Specificationerne over det Reluable og Halsnøe Closter gods desens Publication svarede Almuen som forhen i de forige skibreder

iligemaade det ordinaire Tingsvidne

Odels Mandtallet og Restancen stoer 103 rd: 2 Mrk: 1 s: som af ingen blev modsagt blev derpaa oplæst.

Tinget blev derpaa ophævet.

Anno 1757 dend 30te Novembr: blev Rættten til almindelig Ting Sadt og holden med Føyens [og] Waags skibreders Halsnøe Closters Almuer paa Tingstædet Sørhuglen og Rættten betient

med efterskrevne 8te Eedsorne Laugrættes mænd: Hans Tvedt, Johannes ibdm: Povel Houckenæs, Salemon Houckenæs, Niels Skomsnæs, Tommes Lille Toftteland, Niels Væspestad, \og/ Søfren Eide. overværende Kongel: Maj:ts Foged med meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst alle de Kongel: Forordninger og høye ordres som for Fiere skibrede bleve Læste og ad Protocollen der førde.

Fogden Hr: Andreas Juel tilkiendegav at hand til dette Ting nye paa nye haver ladet hidkalde Drengen Ole Olsen Herle som næstafvigte Sommer Ting paa Leervigen, for begangne Lejermaal er tilfunden udi Bøder at betale 12 rd:, desligeste at hand til Bødernes erholdelse haver ladet denne Persohn efter Dommen Exeqverer men som derved indted har været at faae saa ville Fogden nu udæske Lænsmandens Svar om icke Dommen som melt hos Ole Olsen er Exeqveret og fremdeles fornemme om icke Drengen kand forskaffe noget til Bøderne, Lænsmanden Iver Gram angav at Dommen er Exeqveret og derved fandt Mand dog Slet indted til Bødernes afklarering

Ole Olsen Herle dernæst fremstillede sig og sagde at hand vil stræbe at betale i stæden for de idømte Bøder, 2 rd: som er meget mere end hand ejer,

Fogden udi anledning af den om aftingning faldne Kongel: Resolution ville modtage i stæden for Bøderne samme 2 rd: saasom hand seer der indted bliver Videre at erholde, saasom end og den til stæde værende Almue besandede at Ole Herle indted er ejende. dette Fogden beskrevet var begiærende som skeer.

derefter blev læst

Hr: Fogden Juels bøxel Seddel paa ½ Løb Smør i gaarden Grov til Omund Hansen dat: 13 Decembr: 1756.

Paa tilspørgende svarede denne som forige Almue henseende til Specificationen og Placaterne over det Reluable og Halsnøe Closters godsens afhendelse.

Paa tilspørgende svarede Almuen angaaende de øfrige Spørsmåle efter det ordinaire og flere Tingsvidner eenstemmig som forige aaringer, da og odels Mandtallet og Restancen stoer 36 rd: 1 Mrk: 8 s: som af ingen blev modsagt.

og som indted videre var ved dette Ting at forrette blev Rættten for dette skibrede ophævet og Laugrætted Demiteret.

1757: 206b

Anno 1757 Dend 2den Decembr: blev holden almindelig Ting for Opdahls og Schonevigs skibreders Halsnøe Closters Almuer paa Tingstædet Sioe, Og Rættten betient med efterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd: Osmund Beltestad, Hans Sunde, Samson Holme, Niels Tvedte, Jacob Sunde, Lars Tvedt, Ole Næsse, \og/ Ole Flacke overværende Kongel: Maj:ts Foged Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Forordninger og andre høy øfrigheds ordre som for Fiere Skibrede er Specificeret.

Videre blev læst

Hr: Fogden Juels Bøxel Seddel til Tambour Iver Olsen paa 18 Marcker Smør $\frac{1}{4}$ huud $\frac{1}{2}$ giedskind Halsnøe Closter tilhørig i Hetlelien dat: 23de Decembr: 1756.

Lars Stegsen Sæbøe anviste udi Rættten 13 rd: hands Myntling Ingebor Stegsdatter tilhørig, med forspørsel om samme af nogen vilde antages til Rentters svarelse, hvortil ingen meldte sig og hvor samme forseiglet blev Formynderen tilbageleveret.

Sogne Præsten Hr: Celius lod dernæst i rætte æske den fra seeniste Ting udsadte Sag imod Huusmanden Halvor Biørgen, hands Hustrues Kirckegang samt Børne Daab med mere betreffende, hvorudi hand lod indlevere Rættens seeniste Laugdag [af]? 14 Junj næstl: som blev oplæst.

Halvor Biørgen møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag ved Rættens Lovlige Laugdags forkyndelse, Lovlig varslet.

Hr: Pastor Celius indgav dernæst sit skrifttlige Forsæt i Sagen af 1te Decembr: 1757 som blev oplæst.

Paa tilspørgende svarede indstevnte Halsteen!! Biørgen at her i Schonevigs Præstegield alle tiider har været brugelig at Barsel qvinder ved deres første Kircke gang efter Barsel Seng af Præsten har været indledet.

Afsagt.

At indstevnte Halsten (Halvor?) Biørgen een Søndag i Fasten næstafvig i Holmedahls Kirke uden nogen Præstelig Tale {eller} i Kircke Døren eller af Prædicke Stolen, Selv haver indledet sin Koene, efter hendes haftte Barsel Seng, i Kircken det er saavel med 2de Eenstemmige vidner beviist som og af ham Selv uimodsagt, og fordie bemelte Halvor Biørgen ej beviislig har kundet modsige Citantens Krav hos hannem for hands Barns Daab og hands Koenes Kirckegang, og derfor indted er lagt, Mens tvertimod, ved Selv som melt at indlede sin Hustroe i Kircken, fornermet Citanten, henseende til det offer, et Convenabelt følgeskab med Koenen billig kunde og burde offret, naar indledelsen paa Lovlig maade havde blevet Reqvireret og som skee burde af Præsten Forretted; Saa Kiendes og Dømmes for Rætt at indstevnte Halvor Biørgen, bør følgelig Lovens 2de Bogs 12te Cap: 7de articul samt Kircke Ritualet, betale til Citanten, Lige som hands Hustroe af Præsten var bleven infledt i Kircken, nemlig for hands Barns Daab og Koenens Kirckegang, indberaignet et billigt offer i alt 3 Mrk: 4 s., og da den indstevnte ved som melt Selv at indlede sin Koene, har handlet tverts imod Lovens Kircke Retualet og det Kongel: Rescript

1757: 207

af 22de Novembr: 1754, og Dumdrstig paataget sig een gierning som egentlig tilkommer Præsten at Forrette, før hand desuden til een liden erindring om saadan sin forseelse udi Mulet betale efter sine vilkaar, til Sognets Fattige og Huusarme 4 Mrk., og endelig at betale til Citanten udi Processens omkostning 2 rdr: 4 Mrk., alt at udredes næste Femtten Dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under adferd efter Loven.

Paa tilspørgende svarede Almuen her angaaende Specification og Platerne!! (Placaterne) over Halsnøe Closter og det Reluable gods, som forige Almuer.

Fogden Hr: Andreas Juel anmeldte at hand til dette Ting tiid og Stæd haver indkaldet Eendeel Saugers ejere i Schonevigs skibrede der ej endnu haver Reqvireret og forskaffet sig de Forretninger og Besigtelser over deres Sauger og Skoverne hvorfra Tømmeret dertil

fremkommer, som den Kongel: Resolution paabyder, at de nu her inden Tinge ville giøre Deres forklaring hvorfor samme icke er skeed.

Ejerne for Storhoug, Wiig, Wiseschier, Gielmervig og Ebne Sauger nemlig Anders og Tørris Storhoug med flere, Niels Ølfernæs, Tollev Matre og Johannes Dahlen for Wiigs Saug, Lars Viseskjær, Lænsmanden Christopher Gielmervig og Lars Steensen Ebne, møtte for Rættten og tilstod at dennem er bekient om den Kongel: Resolution, og at det icke skeer udi nogen overhørigheid af samme at de anbefalede Forretninger ej er forhvervet, Mens blodt af vandmagt og i henseende til Deres Saugers Ringhed, da derpaa icke skiæres uden noget lidet til Huus fornødenhed, og følgelig til liden eller ingen fordeel for Dem som ejere, da de forsickrer at den liden fordeel de af skuuren kand have, langt fra icke stopper op imod de udgifter som af Saugerne aarlig maae svares, hvorfor de Samtlig beklagede at de maatte heller lade Saugerne nedlegge end at paatage sig een bekostning som de aldrig kunde betale og langt mindre paa Saugerne optiene, hvorfor de nu underkastede sig Hands Maj:ts Naade, til hielp og befrielse fra at bekoste disse anbefalede Forretninger og at de tillige maatte allernaadigst frietages fra paa samme Deres Sauger at løse Kongel: Bevilling, da de i des mangel maae declarere sine Sauger til nedkastelse, skjønt de til Bøygdens brug ere høyst fornødne.

Den Samtlig Almue gestendigede at hvad disse Saug ejere haver anmeldet i et og alt saaledes forholder sig som anført, Jae Almuen ønskede derfor hiertelig at Hands Kongel: Maj:t allernaadigst ville forskaane disse Fattige Saugejere for over disse deres Ringe Sauger at forskaffe Forretninger og derfor bevilling at løse, herom Fogden Tingsvidne forlangede som bevilges.

Fogden dernæst her som forige Tingstæder Examinerede det ordinaire Tingsvidne og derved icke fandt nogen forskiel af Svaret i de forige aaringer.

Videre svarede Almuen at alle opsidderne paa aftags gaardene her i skibrederne Halsnø Closter tilhørig, har nødt Skatte friehed for det affeldte i deres gaarder, udredning [og] Standqvarter pengene undtagen.

Ligeledes blev svaret angaaende Tingskydsen som Sædvanlig.

end videre at Landskylden med aarlig tagen og arbeids pengene af Halsnø Closters aftagne gaarder er godtgiort.

med det øde liggende gods var ingen forandring

Restancen stoer 198 rd: 5 Mrk: 15 s: samt odels Mandtallet blev

1757: 207b

derneft Almuen forelæst og af ingen modsagt

Tinget blev derpaa ophævet.

Året 1757 er med dette ferdig avskrive.

Tingbok nr. I. A. 37 1755-1759 for Sunnhordland

Året 1758

(1758: 207b)

Anno 1758 dend 25de Janvarj blev Extra Rætt Sadt paa det ordinaire Tingstæd Lænsmands Gaarden Fittie udi Etne Præstegield med 2de udnevnte Eedsorne Laugrættesmænd Erick og Ole Sille, udi følgende forhørs og Examinations Forretning imod de 2de Jordbrugende Rasmus Siursen og Alvald yttre Haaland, følgel: Stædets Sogne Præst Velædle og Velærværdige Hr: Japhet Heggelunds, derom indkomne Requisition under 16de i denne Maaned og dette aar, som grunder Sig paa Forordningen af 29de augustj 1755 samt den anordnede Ober Commission for de Fattiges Væsen deres til hannem saavel som øfrige Sogne Præster, item Stædets Foged og Sorenskriver tillagde høye ordres under 27de Janv: næst afvigte aar, og det formedelst forbemelte 2de Bondemænd ej har været {eftt} at formaae til at antage den Dennem \og flere Bønder/ paalagde Lægs Fattige Gamle Qvinde Gunild Mickelsdatter altskiønt de derom ofte saavel Kierlig som Alvorlig af Hr: Heggelund skal være bleven advaret og bedet, hvilket Hr: Heggelund som nu for Rættten tillige indfandt Sig declarerede tydelig nock at vil oplyse og Ligitimere.

For denne Extra Rætt Sisterede Sig Rasmus Syversen Haaland paa egne og Torbiørn Aldvaldsen Haaland paa sin Fader Aldvald yttre Haalands veigne, endelig var og tilstæde Stædets Bøygde Lænsmand Velfornem/m/e Johannes Fittie, og Producerede den hannem fra Sorenskriveren {d:} \næstl:/ 19de Janvarj tillagde ordre.

end videre blev udi Rættten oplæst Sogne Præsten Hr: Heggelunds allegerede Requisition af forbem:te dato.

Paa forbemelte Lægs Fattige Gunilde Mickelsdatters veigne møtte Sønnen Haldor Ericksen Næsse og foregav at hands Moder formedelst alderdom af \over/ 90 aar og medfølgende Svaghed, ej Selv har været i stand sig her at indfinde.

Hr: Heggelund indleverede til indtagelse i Forretningen een hands paamindelse til Almuen som af alle Prædike stoler her i Etne er oplæst saavel som hands skrifttlige declaration af 16de Janvarj 1758 som blev oplæst.

Hr: Heggelund fremstillede saa de udi forbem:te skriftt Nafn givne Vidner Erick Vinge og Joene Ram/m/e som ved Eed bekræftede at Rasmus yttre Haaland ved Grindems Kircke den udi skriftted anførte tiid, svarede Sogne Præsten Hr: Heggelund udi Kircke Almuens paahør Saaledes {som det} udi et og alt som er anført udi det bem:te for Dennem nu udi Rættten oplæste declaration skriftt

Medhielperne Gunder Noreim og Haldor Næsset indgav een Lægs Seddel af 13de aprilj 1757 som blev oplæst. bem:te 2de Mænd Gunder Noreim og Haldor Næsset forklarede derhos at alt siden berørte Lægs Seddel dennem og øfrige Lægs mænd blev tilstillet har de uvejerlig underholdet og haftt hos sig Gunilde Mickelsdatter saa mange uger dennem er paalagt og Ej allene saa ofte touren er tilfaldet Dennem mens end og flere tider og uger, har de været nød at have og underholde hende formedelst yttre Haalands opsiddere Rasmus og Aldvald ej hende har modtaget de uger hun hos hver af Dennem burde være, og er Rasmus Siursen yttre Haaland den som først veigrede sig at modtage hende under den forevending at hand ej ville befatte sig med hende førend alle andre havde

1758: 208

Modtaget Deres Lægs Fattige, allerhelst der Spargeredes i Bøygden og skulle være vist at Fattige i andre Bøygder skulle være tilladt at gaae omkring nu som før.

Rasmus yttre Haaland sagde nu for Rættten at det forholder sig saa som næstforbemt:te 2de Mænd har forklaret, jae hand eftter at Hr: Heggelund inden Rættten havde forklaret at Forordningen om Fattig Væsenet ej af ham er paafundet, udlod Rasmus yttre Haaland sig dertil inden Rættten med disse ord: Gud veed hvem der har paafundet det, \ieg har icke nødig at bryde been for andre,/ endelig foregav Rasmus Haaland {at hand ej} \at hand/ til dato har modtaget eller haftt i sit huus til forsiun Fattig Lemmet Gunilde Mickelsdatter, det samme tilstod og Torbiørn Haaland {at} og paa sin Fader Aldvald Haalands veigne.

Hr: Heggelund begiærede dernæst Examinations Forretningen maatte vorde beskrevet og derefter Fogden Velædle Hr: Andreas Juel tilstillet, paa det hand samme behagentlig til ober Commissionen for de Fattiges Væsen ville indsende, til Videre antalts forføyelse.

førend forhøret blev Slutted sagde \Haldor/ Erick\sen/ Næsse som een Søn af dette Fattige Lem Gunild Mickelsdatter, at bem:te hands Moder for hannem mangfoldig har beklaget sig over at Rasmus og Aldvald yttre Haaland icke eftter advarsel og tilbud har villet modtage hende til underholdning, da hun Selv er saa aldeles Fattig at hun icke uden at Betle kand ernære sig, i fald disse modvillige skal tillades at fremture udi samme sin modvillighed.

Anno 1758 d: 22de Febr: blev Extra Rætt Sadt til Forhørs Tagelse paa Schaanevigs Skibredes ordinaire Tingstæd gaarden Gielmervigen ibdm: med de 2de Eedsorne Laug Rettes mænd Johanes Leite og Svend Aasem eftter Stædets Sogne Præst Velærværdige Hr: Hendrich Opdahl Celi indkomne Reqvisition under 13de denne Maaned og dette Aar, imod de 3de Bønder af Aachre Annex Hugne Halstensen Aartun, Niels Kalvigen og Ole Hamersland der skal Saavel hafve nægted at modtage Deres Lægs Fattige i Sær den Siste, Som og de 2de første ved een Kierke Samling ladet falde angaaende den Kongl: allernaadigste Forordning betreffende Fattig Wæsenet eendeel haarde ord og brugt Een undersaatt utilladte Talemaader, og just derfor ere de alle 3de følgel: Stædets Hr: Foget Welædle Andreas Juels til Bøygde Lænsmanden Christopher Gielmervig ergangne ordre til denne Tiid og Stæd Lovl: tilkaldet at møde ei allene at Forhøres mens end og inden Retten Paahøre Widner. Den Almindel: ordre eftter hvilken denne Rætt nu er Sadt blev Saa først oplæst af 27de Januarj 1757. Videre blev oplæst bem:te Reqvisition af 13de hujus.

Af de anklagte 3de Bønder mødte ingen eftter paraaab ei eller nogen paa Deres Veigne, Af de indvarslede Vidner indfant Sig og ei flere end Klockeren Elias Næss og Sogne Præstens Medhielper Biørne Wika.

Paa Stædets Fogeds Veigne Sisterede Sig for Retten Bøygde Lænsmanden Christopher Gielmervigen som i Rettelagde Fogdens Ham dette Forhør betreffende tillagde ordre under 15de Dennes

1758: 208b

Som med Sorenskrifverens Paateigning blef oplæst.

For Retten indfant Sig og Mons:r Peter Paalsen paa Sin Principal Sogne Præsten Hr: Celi Veigne og udi Hands Lovl: Forfald og producerede Velbem:te Sogne Præstes Skrefttlige Declaration under Dags dato som blev for Retten oplæst.

Stefne Vidnerne Niels og Lars Tiella aflagde Eed og forklarede at de nest afvigte Mandag i denne Forhørs Sag Lovl: Stefne de Anklagte 3de Bønder Hugne Halstensen Aartun, Niels Kalvigen og Ole Hamersland item under Falsmaal Vidnerne Elias Næss, Biørne Wika og Lars Hugnesen Wika for Eenhvers Boepæl, og det i et og alt Saaledes som Dennem ved den oplæste Sorenskrifverens Paateigne {anfo} paa Hr: Fogdens alegerede ordre var Foreskrevet, da De erholt følgende Svar Neml: af Niels Kalvigen og Hugne Halstensen Aartun at De aldeles ikke vil møde førend alle De af Aachre Sogns Almue der vare Samlede ved Aachre

Kierke den angifne Tiid og der Talede De samme ord som {D....} Niels Kalvigen og Hugne Aartun blifver Stefnet og møder for Retten, Og af Ole Hammersland at Hand ei uden videre forspørsel antager til Forflegning den Ham paalagde Lægds Fattige Giøa Brecke altskiønt Hand tilstoed at Have modtaget Lægds Seddel paa Hende.

Widnerne Klockeren Elias Næss og Medhielperen Biørne Vika aflagde Eed og Forklarede det alt hvis Sogne Præsten Hr: Celius udi Hands i denne Rett fremlagde for Dennem oplæste Skrifft hafver anført om hvis ved Aachre Kiercke og udi Præstens Egen Stue ved same Kiercke kort Siden 2de Præken Dage, efter Guds Tienisten var Forrettet Blev Talt Saavel angaaende Forordningen om Fattig Væsenet som imod Sogne Præsten, det hafver Deponenterne hørt af De i bem:te Sogne Præstens ern:te Skrifft Nafngivne Persohner; i Sær hørte \og Saag/ Vidnerne at det var Niels Kalvigen og Hugne Halstensen Aartun som Sistbem:te Tiid udi Sogne Præstens Annex Stuve {var de første} Stillede Sig fremerst for Kierke Almuen og med Høy Stemme udloed Sig med \alle/ De i dito Skrifft anførde ord, et allene af hvis i dito Skrifft findes anført, kand De ikke huske Neml: at der blev Sagt at Bøndernes Formænd hafde tilforn kulkasted een Forordning, disse ord om De falt, Saa gaf Dog Vidnerne ingen agt derpaa, hvilket og vel kom der af at den gandske Forsamlede Mængde Almue Talede eller Skraalede Rettere Sagt Saaledes at Vidnerne ei Lættelig kunde høre alt hvis Talet blev, Endel: Sagde Vidnet Biørne Vika at da Hand tillige med det udeblevne Vidne Bunden Lars Hugnesen Wika omtrent 3 Uger Siden var efter Sogne Præsten Hr: Celii ordre følgagtig med

1758: 209

Bøygde Wægteren Ole Knap til Ole Hammers[land] og Tilsagde Ham at antage til Forflægning, den Ham Paalagde Tiid Fattig Menisket Giøa Brekke Da Svarede Ole Hamersland at Hand ei modtager Hende efterdie Hand var Lignet for høyt imod een af de andre Lægs Mænd Erick Intvedt som Hand Sagde besad een Større Jord end Hands gaard Hamersland.

Paa Tilspørgende Svarede forbem:te 2de Vidner at Ole Hamerslands gaard er bedre end Intvedt, Ole Hamersland er og een velholdende, Mens Erick Intvedt een Fattige Mand.

Mr: Povelsen indgaf til Slutning den for Giøa Brecke forfattede Lægs Seddel hvoraf gienpart forlængst vedkomende Lægsmand Ole Hamersland er leveret, ern:te Lægs Seddel blev derpaa for Retten oplæst.

Bøygde Lænsmanden Christopher Gielmervig begierede at det nu passerede maatte forderligst blive under Rettens Bekræftning Beskreven Stædets Foget tilstillet som skal efterkommes.

Dagen næstefter som var d: 23de febr: indfant Bøygde Wægteren Ole Knap, der gaars dagen umuelig formedelst da værende Stærck Storm kunde Comparere, Sig paa Sorenskrifverens gaard Millie hvorhelst Hand for Sorenskrifveren i Vidners Paahør aflagde \Eed/ og angaaende Ole Hammerslands Veigrelse for til underholdning at modtage Fattig Menisket Giøa Brekke, de Ham af Sogne Commissionen Paalagde 20 uger Provede i alle maader Eenstemmig med Vidnet Biørne Wika.

Sogne Præsten Welærværdige Hr: Celius som nu indfant Sig hafde paa Sin Siide ei viidere at erindre {end at} Hand vil {ei} vil!! \og ei/ Paatvifle det joe Ober Commissionen udi denne Saa delicate Sag Tager den korteste Vei og hindrer om mueligt {at} Sagens Ventilation Retterne igiennem, Thi om Saa skeer og {Høybem:te Commission} \Stiftamt Manden og Biscopen/ ikke {Selv} behager derudinden enten Selv ofver Forbryderne des Forseelser at Decidere eller same paa grund af Forordningens 6te Capitels 1te art: Slutning Hans Kongl: Maj:t Reffererer, vil ufeilbar Lang tiid medtages, forinden de anklagte ved \Et/ Endeligt

udfald kand læres det De henseende til Fattig Væsenet nu Saa Saare Lidet bekymrer Sig med at viise sc: at De ere {Lydig} UnderSaatter der bør og skal adlyde Kongens Befalling, og hvad andet kand vel flyde af Langt udhal end Fremturelse \udi opsetsigheden/ Saa vel her som anden stæds hvor det Røgtes.

Anno 1758 Dend 4de Aprilj blev Rættten udi følgende Odels Sag Sadt paa gaarden Holdhuus udi Hollandsdahlen Ous Præstegield og betient med eftterskrevne 8te af Stædets Foged opnevnte Laugrættesmænd: Niels Skielbrigt, Johannes Houervold, Kaare Houervold, Lars Biøndahl, Endre Kiøn, Axel Skielbrigt, Ole Indre Røe Og Johannes Kiøn,

Hvor da for Rættten fremckom Bøygde Procurator Hans Giøen som i Rætte lagde det af Hands Principal Engel Hansen Giøen forfattede Stevnemaal for saavidt denne Sag er betreffende, \ved/ bemelte Stevnemaal er Berge Femanger med flere indkaldede at lide Dom til at imodtage Lovlige Løsnings penger af Citanten som Fød odling for gaarden Holdhus

1758: 209b

Med underliggende herligheder og dernæst samme for hannem til hands frie Disposition afflømte indrømme og Røddig gjøre, dette siste saavel som hvad andet mere Citanten vil have oplyst og paadømt indbefattes tydeligere udi hands seenere i Sagen ergangne Stevnemaal, begge Stevnemaalerne de datis 28de Novembr: 1757 og 18 febr: 1758, blev derpaa for Rættten oplæst.

Berge Olsen Femanger, Abraham og {Johannes} \Niels Olsen/ Holdhuus samt Ole Eegeland møtte alle for Rættten og tilstod at de Producerede Stevnemaale Dennem Lovlig ere forkyndte saa de vedtager Lovlig Stevnemaal.

Berge Olsen Femanger gav derhos til kiende at hand har begiegnat Sagen med Contra Stevnemaal hvilket hand indgav dateret 10 Martj 1758 som blev oplæst.

Procurator Hans Giøen paa Citantens veigne lod tilføre at det af Berge Femanger i Rættelagde Contra Stevnemaal kunde vel ej af Rættten modtages førend Berge Olsen Femanger beviislig gjorde at hand var ordineret til Myntlingens Formynder som Comparenten ingenlunde kunde tencke at hand dertil var af sin foresadte øfrighed dertil Beskicket i fald hand det ej kunde beviislig gjøre ville Comparenten formode at Berge Femanger maatte Lide og undgielde efter Forordningen som Taler om Justitz Cassens vedligeholdelse som den der paatager Sig fremmede og uvedkommende Sager for Rættten at fremføre, udi det øfrige ville hand have Sig Reserveret ved Sagens videre fremgang at gjøre sin nermere paastand, for Ræsten tilstod hand at samme Contra Stevnemaal var hands Principal Citanten Engel Giøen Lovlig forkyndt.

Berge Olsen Femanger saavel som de indstevnte Lejlendinger Abraham og Niels Holdhuus for at evitere uforuden vidtløftighed, tilstod inden Rættten \lte/ at den paastevnte Jord Holhuus!! (Holdhuus) med sine Tilliggelser var Citanten Engel Hansen Giøens Moder Herbor Jaensdatters {Boels} Fader Jaen Torckelsen Boelstads Sande ejendom og odel, og for det andet at Citantens Moders Broder Hans \Joensen/ Holdhuus Arfvede Eendeel udi Dito gaard efter sine Forældre og indløste Ræsten af medarvingerne saa og for det 3de at Citantens \b./ Morbroders Søn Jaen Hansen var den efter hvilcken Berge Femanger paa offentlig auction tilkiøbte sig denne gaard Holdhuus end videre tilstod Berge Femanger at Løsnings Summen for gaarden hannem paa Lovlig maade er tilbuden med 351 rdr: 3 Mrk: 8 s: men for at oplyse at gaarden har kosted hannem mere Indgav hand sit skriftlige Indlæg i Sagen af 3de aprilj 1758 tilligemed de derudi paaberaabte Documenter som alle for Rættten blev oplæst.

Abraham Holdhuus declarerede i Rættten at hand som Lejlending her paa gaarden Holdhuus for at Spare sig for omkostning godvillig i dette aars foraar vil aftræde og indrømme sin bøvlede Part i Holdhuus for Citanten Engel Hansen, i fald Hand tildømmes gaarden,

Niels Olsen som den anden Lejlending her paa Holdhuus beklagede at hand umuelig kand afvige gaarden dette aar, siden hand icke med Jordens brug

1758: 210

er udsagt førend noget efter Kyndelsmisse dette aar og altsaa haabede at blive for omkostningers tilsvær befriet Lige saa frietaget for dette aar at forlade Jorden med Koene og smaae Børn andviste ellers for Rættten den paastevnte hannem meddeelte Bøxel Seddel af 12te octobr: 1748 udstæd af Berge Olsen Femanger ligesom og hand Producerede den hannem af Jaen Hansen Holdhuus forhen meddeelte Bøxel Seddel af 16 Decembr: 1743, hvilcke begge hand forlangede acten tilførdt og derfor blev oplæst. Niels Olsen Holdhuus gav dernæst til kiende at hand udi aaret 1743 da hand som den Producerede Bøxel Seddel udviiser tilbøxlede sig sit brug i Holdhuus, Sluttede hand denne accord med forige ejer og odels mand Jaen Hansen Holdhuus at Comparanten bøxelviis skulle bruge og beboe gaarden i 16 aar imod hannem derfor udi bøxel efter accord at betale ½ rd: aarlig som i forhaanden blev betalt paa een gang med 8 rdr: og skulle hand naar de 16 aar var Expireret icke nyde noget tilbage af samme bøxel penge, og sagde videre at siden da Berge Femanger Kiøbte gaarden, haver hand og betalt til samme Berge Femanger nye Bøxel penge

Fuldmægtigen Giøen lod tilføre at hand ej kunde andet begribe end at Lejlendingen Niels Olsen Holdhuus haver gjort een Rigtig declaration for saavidt den bøxel Seddel er angaaende som ham er meddeelt af den tiid værende ejer \Jaen Holdhuus/ da hand tiltraade brugen Holdhuus, men hvad sig den bøxel Seddel som bemelte Lejlending er bleven meddeelt af Berge Olsen Femanger, Protesterede Comparanten i Kraftigste maader at de bøxel Penger som derved er udgivet ej maae komme Løsnings manden til nogen slags Prejudice helst fordie at hand bem:te Berge Femanger urættelig haver oppebaaret same, og det udi langsommeligt tiid førend de 16 aar er udrundne som bemelte Lejlending var tilladt der at Sidde og beboe

Løsnings Pengene 351 rd: 3 Mrk: 8 s: som Citanten tilbød Contra Citanten der samme nægtede at modtage, blev i Rættten anviist og hannem tilbuden. Men som samme ej af Berge Femanger modtages, blev samme tilbage taget af Citanten Engel Giøen.

efter at saavidt var avangeret erbød Berge Femanger sig de anbudne penge at modtage, Men hand forsickerer aldeles icke at Citanten dette aar faar andet og mere af gaarden Holdhuus i brug \end/ den part Abraham Holdhuus godvillig aftræder.

Citantens Fuldmægtig{en} Giøen sagde at hands Principal icke finder sig pligtig denne sinde at betale Penge for mere end hvis hand af gaarden Holdhuus dette aar faar i brug, og det øfrige vil hand betale hvad tiid Rættten foresætter.

Berge Femanger tilstod paa Rættens tilspørgende at hand icke paa egne veigne, Reigner sig minste odels berettigelse til denne gaard Holdhuus uden for saadt!! (saavidt) hand er ejer og Formynder for Rette odels mand.

Parterne havde saa indted videre paa tilspørgelse at lade Protocollere uden de paa begge sider efter hvis i Rættelagt er paastod Dom.

der næst blev udi denne Sag af den gandske Rætt saaledes Dømt og {afs}

Afsagt.

Inden denne Rætt er det efter actens nermere udviis tydeligt godtgiort 1te at den paastevnte gaard Holdhuus af skyld 1 ½ Løb Smør, var Citanten Engel Hansen Giøens Moder Herbor Jansdatters Fader Jaen Torckelsen Boelstads fuldkomne Odel og ejendom, Conceqventer

ogsaa Citantens Morbroder Hans Jaensen Holdhuus item hands Søn Citantens Søkende Barn

1758: 210b

afdøde Jaen Hansen Holdhuuses Odel, og for det 2det at Dito gaard ved offentlig auction er Soldt den 3de Julj 1747 paa Arfveskifted efter Stammemanden Jaen Torchelsen Boelstads Sønne Søn Jaen Hansen Holdhuus til indstevnte Berge Femanger for 351 rd: 3 Mrk: 8 s:, Ligesom det og for det 3die er ej mindre med Sandhed overeenstemmende at Berge Femanger til berørte gaard er een Gandske Fremmet og odelsmændene een ubeslægtiget Mand. Af disse og de flere Sagen befundne omstændigheder, hvortil kommer indstevnte Lejlending Abraham Holdhuuses declaration og samtycke, Kiendes for Rætt at Citanten Engel Hansen Giøen dette aars siste Faredag bør tiltræde den halve part af hands Odels Gaard Holdhuus besagde Abraham Holdhuus nu har i brug, Ligesaa skal og bør den anden Lejlending Niels Olsen næst anstundende aars siste Faredag indrømme og Røddig giøre Citanten den øfrige paastevnte halve part udi Holdhuus imod at Berge Femanger nyder Løsnings Summen {nemlig} \351 rd: 3 Mrk: 8 s:/ naar Citanten sit odel Tiltræder, nemlig halffningen dette aars siste Faredag og den anden halve part samme tiid 1759 da Berge Femanger bør efter Loven være pligtig og altsaa skal meddeele Citanten Lovlig Skiøde paa godset. Anlangende Contra Citantens Stevnemaal, da omskiønt Berge Femanger icke Ligitimerer at være nogen Sadt værge for den Nafngivne Myntling, skal dog Myntlingens Odels Løsnings og Besiddelse Rætt, om hand den haver, ved denne Dom være uforkrænket, og hannem forbeholden naar hand i tiiden ved \Fuld/ Myndige aars opnaaelse derpaa giør Lovlig afmagelse. Processens omckostninger bør Berge Femanger betale Citanten med 24 rdr: og desuden bør Berge Femanger for unødigt Trette følgel: den allernaadigste Forordning af (ope rum) Bøde til Justitz Cassen 5 Mrk: 4 s: Det paadømte udredes og efterkommes næste Fembten Dage efter denne Doms Lovlig forckyndelse, under Lovlig adferd.

Anno 1758 Dend 6te aprilj blev efter udsættelse fra næstafvigte aars 20de aprilj, Aastæds Rætt igien foretaget paa Gaarden Sandahl udi Strandvigs skibrede, til den ende at faae Sluttet Sagen anlagt imellem Sergiant Axel Holte som Citant paa den eene og Rasmus Hansen Marchus som inCiteret paa den anden side {n} betreffende Deelee og Skiftte imellem Gaardene Sandahl og Marchuuses ejendeele, hvilken Sag i følge Rasmus Marchuuses begiær og Rættens derpaa fuldte Eragtning som melt {til} udsadt til Contra indstevnelse af Rasmus Marchus; da og Rættten blev betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd: Tommes Qvale, Joen Qvale i hands Stæd Engel Giøen, Jaen Qvale i hands Stæd Ole Endresen Aackre, Christopher Særvold, Anders Aackre, Ole og Anders Tuftt samt i Friderick Tufttes Stæd Omund Eide.

1758: 211

Citanten Sergiant Holte og indstevnte Rasmus Marchus møtte begge for Rættten tilstæde og anmeldte at de icke allene forhen har truffet forlig imellem hinanden, Men end og nu inden Rættten Contraherer og indgaaer følgende Contract om deeleet imellem Deres Gaarder Sandahl og Marchuus: sc: at det Rette Deelee streckning efterdags bestandig skal være Ret Ligesom de af Citanten førde vidner haver forcklaret og som denne act nermere udviiser, nemlig fra det omprovede Smauet Kaldet i een Væst Sydvest igiennem Slaattedahlen sc: efter een der befindende og forhen beskrevne Steen Rabbe eller Ryg i een been streckning til paa det Stæd hvor den saa Kaldede Steens Bruen begynder, og fra same Stæd følger Skiftted noget mere i

Sydvæst langs med Fields eller Steens Bruen hen til det saa Kaldet Krossen, og det paa den maade at Sandahl ejer paa denne Strecknings væstre og Marchus paa dens østre Side, Ligesom de og henseende til Sagens omckostninger Saaledes blev foreenet at Rasmus Marchus til Axel Holte betaler 24 rd.; hvoraf Axel Holte allerede har modtaget de 22 rdr.; for Ræsten indlod Parterne Sagen og dette deres Forliig under Rættens Dom og Kiendelse til bekræftelse, og til een uryggelig Rettesnor for dennem og Deres efterkommere paa Deres Gaarde Sandahl og Marchus, Ligesom og Citanten paastod Dom henseende til de 2 rdr: Resterende omckostninger som Rasmus Marchus endnu icke har betalt.

Dernæst blev af den Gandske Rætt Saaledes Dømt og
Afsagt.

Næst foran indførte imellem Parterne indgangne og nu for Rættens vedstandne Contract om Ret skiel og Skiftte imellem Deres gaarder Sandahl og Marchus, bør, helst da samme accorderer med hvis de førte Vidner om ældgammel hævdelig brug har forcklaret, følgelig Lovens 5te Bogs 1te Capituls 1te \og 2den/ art: i et og alt ved Magt stande og være samt blive for Parterne og efterkommere paa Deres nu brugende Jorder een stædseværende Regul og Rettesnor, Ligesom de og om imod forhaabning fornødenheden udkræver, Marckestener imellem de Nafngivne deele Stæder skal nedsættes, maae have frihed ved 2de Mænd samme paa behørige Stæder at {at} nedsette. skulle nogen af Parterne eller efterkommere i eftertiiden indfalde paa den andens ejendom som eenhver gaard ved den nu Confirmerede Contract tilkkommer, Med noget slags brug eller aavircke, flyder pr: Concequence at saadant ansees og straffes paa den maade Loven dicterer for den der anmasser sig fremmet Ejendom, anlangende Processens omckostninger da efterdie Citanten har tilstaaed at Rasmus Marchus paa 2 rdr: nær, hannem har Contenteret, bør Rasmus Marchus ernevnte 2 rd: til Citanten betale Femtten Dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under videre Lovlig adferd.

Anno 1758 dend 14de aprilj blev Extra Rætt efter Stædets Fogeds Requisition sadt til et Preliminair Forhørs erholdelse udi eftterskrevne Justitsien vedkommende Sag, paa det ordinaire Tingstæd Godøesundet Liggende udi Tysnæs Præstegield og betient med eftterskrevne af Velben:te Hr: Foged Velædle Andreas Juel dertil opnevnte 8te Eedsorne Laug rættes mænd: Ingebret Store Giærsvig, Lars Kattenæs, Samson Belt, Halsteen Grimslund, Ole øfre Gierstad, Hans Teigland, Niels Kolbensen øfre Humblevig, og Hans Christensen Teigland

1758: 211b

Fogden Hr: Andreas Juel fremstillede Sig da for Rættens og tilkiendegav at da hannem fra Lænsmanden Mads Godøen ved skrifvelse af 29 Martj sistl: var tilkiendegivet at den Pige Anne Rasmusdatter havde fød udi Dølsmaal og det foster med hvilcket hun var nedkommen, hun havde hengravet udi een uhr, Saa i henseende at her var var!! et Corpus Delicte haver hand til følge dend allernaadigste Forordning af dato 21de Maj 1751 saadant anmeldet for den høy øfrighed Hands Excellence Hr: Stiftbefalingsmanden at der over samme ved erfahrne Cirurgus maatte tages een behørig obductions Forretning, Men end og til dette Stæd og tiid Ladet indkalde saavel ben:te Delinquentjnde, hvilcken hand nu for Rættens Sisterede Men end og de vidner Torbiørn Svendsen Hockefæhr og Joen Olsen Aase der ved efttersøgning fandt det nu omspørgende Foster, som og til et Priliminair forhør Delinquentjndens Moder, den Dreng Ole Vermundsen med hvilcken hun skal være besvangret item Drengens forældre og den Hosbond og Mad Moder hos hvilcken hun sist haver tient, samt ogsaa de flere paa gaarden Levog hvor hun tienede, Vidnerne alt til at give sin underretning og oplysning om de icke have vist [om]? Delinquentjndens Frugtsommelighed og hvorledes de ere bekient om

hendes Fosters Fødsel. og da her nu ved Rættens er tilstæde, efter den af Hands Excellence Hr: Stiftbefalingsmanden føyede foranstaltning, de erfarnne Cirurgi Hr: Eberhard Christian Schilling og Hr: Henrich Friderich Næss, Saa da actor havde til stæde det fundne Foster, Saa begiærede hand af Rættens at Delinquentjnde[n] maatte tilspørge hvorvidt hun erkiente dette Foster for at være Sit, og at hun derhos maatte give sin forklaring hvorvidt det ved Fødselen maatte have været Levendes eller ej, og dernæst at dette Foster eller Corpus Delicte maatte overgives til velbem:te Cirurgi til derover til Rættens oplysning at fuldføre deres obductions Forretning, og at give sit skøn hvorvidt dette Foster maatte have haft Liv eller ej.

Delinquentjnden Anne Rasmusdatter blev derpaa for Rættens under vedbørlig vagt dog uden baand eller Fængsel fremstillet da hun vedtog Lovlig at være til denne tiid og Stæd samt Forretning Lovlig varslet, saa og Sisterede sig iligemaade udi Rættens den for hende af velbem:te Hr: Foged anbefalede Defensor Bøygde Lænsmanden Mads Christophersen Godøen, endelig var og tilstæde oven anførte \Persohner// som om Delinquentjndens Foster med videre kand give oplysning, hvilcke alle vedtog Lovlig at være varslet, iligemaade var Velbem:te Stadts Cirurgis tilstæde for at modtage det død fundne Foster og derover giøre den anbefalede obductions Forretning;

derpaa blev bem:te død fundne Foster udi Rættens frembragt og Delinquentjnden Anne Rasmusdatter forevist da hun uden Rættens actors eller andres minste Persvation sagde og tilstod at hun har auflet samme Foster med een ugift hende ubeslægtiget Persohn ved Nafn Ole Vermundsen, jae Delinquentjnden giørde ellers {udi} \for/ Rættens gandske unød og utvungen følgende bekiendelse, nemlig at hun som nu er 30 aar gl: og ej endnu har været til Confirmation, er Barne fød

1758: 212

Paa Gaarden Hillesvigen i Opdahls Kircke Sogn her i Tysnæs Præstegield, til omtrent 8 aar siden forblev hun stendig hos hendes Forældre, mens i sistbemelte tiid haver hun haft aarlig tieniste først 2 aar hos hendes Morbroder \Bonden/ Niels Hillesvig, dernæst tiende hun 2 aar hos Bunden Jacob Sætre, siden 2 aar hos Bunden Ole Lie, derefter 2 aar hos Bunden Vermund Frøkedahl, hvilcke 4re hendes Huusbønder boer her i Præstegieldet og nu til sist tiende hun paa gaarden Levog hos Endre Taraldsen Levog i Waags skibrede hvor det er at hun dette Foster haver født, endelig giørde hun om Sagen i sig Selv den bekiendelse 1te at hun Aldrig enten for hendes Barne Fader Ole Vermundsen hendes Moder Marita Arnesdatter eller noget andet Menniske har bekient det Ringeste om hendes besvangrelse Mens derpaa fra undfangelsen og til fødselen jae indtil Fosteret siden af andre blev Igienfundet, Lagt Dølsmaal, 2det da hun {Søndags Morgenen} Løverdags aftenen næstl: 4de Martj merckede Hos Sig Barne \Fødsels/ Smerter, absøndrede hun Sig fra hendes Husbonde Endre Taralsen Levogs Stue \og/ under foregivende for hendes Husbond og Mad Moder at hun var hæfttig Svag af hendes \egne/ Maanedlige Sager, forføyede Sig hen udi een Boe paa Gaarden Levog hvor hun Lagde Sig i den Seng hun før plejede Ligge udi og hvorhelst hun paafølgende Natt havde hendes Fødsels Smerter indtil næste Morgen som var Søndagen den 5te Martj, da hun blev forløst, med det nu i Rættens anviste Foster, og havde hun den Natt eller ved Fødselen indted Menniske hos Sig, uden et Lidet Pige Barn af omtrent 6 aars alder som vel laag hos hende Natten over mens dog var opstaaed og fra hende af Boen udgaaed førend Fosteret fremkom. Actor i anledning af denne Delinquentjndens bekiendelse om hendes Skiulte og i Døls maal giørte Fødsel, tilspurdte hende om det fra hende komne Foster havde noget Liv, eller at hun under dets Fødsel formerckede til nogen Skrig eller Raab af sam/m/e, eller og efter dets fødsel enten hørdte denne!! (dennes) Skrig, eller fornam til nogenslags Rørelse eller Bevægelse. Rs: under Fødselen eller siden gav Fosteret indted Lyd fra Sig mens hun kunde efter Fødselen mercke at det havde Liv, af det at Barnet Bevægede eller Rørte dets

eene haand men hvilcken haand det egentlig var kand hun ej erindre Sig, og til videre bevægelse hos det Saag hun icke; Actor tilspurdte derpaa Delinquentjnden hvor hun da gjorde af det fødte Foster Rs: at hun først lod det Ligge i den Seng hvor hun det fødte hos Sig een dags tiid, og derefter hiemte det, først udi hendes Kiste som stod i sam/m/e Boe een 8te Dages tiid, og derefter een aftenstund Bar det hen et lidet støcke fra Gaarden i een steen uhr hvor hun i et lidet Klæde indsvøbt nedklagde det og bedækkede same med noget Mose og Steen; Actor i anledning af denne Delinquentjndens nu Reene bekiendelse, saavel om hendes Fosters Fødsel som omgangen dermed tilspurdte hende, af hvad aarsage hun ej allene havde holdet sin Frugtsommelighed saa skiult men end og paatog Sig denne bedrøvelige Gierning baade med at føde udi Døls maal som ogsaa saaledes som af hende bekient er at skiule Fosteret; Rs: at det skeede baade af Frygt for den Dreng Ole Vermundsen ved hvilcken hun var besvangret, hands Moder Kari Mickelsdatter Frøckedahl, som havde været imod hende Skarp og haard den tiid hun tiende hende, som og af megen vandkundighed og ingen Kundskab om den straf hun nu der for Trues med. Paa actors tilspørgende

1758: 212b

forklarede og vedstod Delinquentjnden at nogen tiid /: mens hvor Lenge husker hun icke :/ eftter at hun i steen uhren havde nedlagt sit Foster, kom der Folck her fra Tysnæs Præstegield i anledning af et Bøygde Røgte som der var kommet om den skeede gierning, Reisende til Gaarden Levog hvorhelst sam/m/e Folck som var 2de qvinder Marite og Barbroe Flyensfæhr, Viciterede hende og befant at hun havde fød Barn, icke desto mindre nægtede hun saadant for bem:te qvinder og hvorpaa disse Koener begav Sig til deres hiem igien, 8te Dage derefter kom til hende paa Levog 2de Mænd nemlig Torbiørn Houckefæhr og Joen Aase her af Tysnæs Præstegield tilligemed hendes Barne Faders Moder Kari Mickelsdatter Frøckedahl, af hvilcke hun atter blev Viciteret da hun strax for Dennem vej allene/ bekiente hvad skeed var, men end og fuldte Joen Aase og Torbiørn Houckefæhr samt hendes Husband Endre Taralsen Levog, Jacob Levog og Johannes Haaland hen til bem:te Steen uhr hvor hun i deres paasiun opgrov Barnet som der paa af hende blev hiembaaret til Levog og just samme Barn er det som hende nu i Dag her for Rættten er foreviist, endelig gav Delinquentinden beklagelig tilkiende at hvorvel hun siden hun kom til Skiolds alder haver haft Lyst nock at blive oplyst udi hendes Christendom, og hun derpaa haver anvent megen møye, Saa har hendes Nemme og hukommelse været saa overmaade Liden at hun til dato ikke haver Lærdt mere uden ad end noget hen i de Spørmaal som findes i Catecismi og udi Bog er hun icke avanceret videre end noget hen udi Evangeli Bogen, og just derfor har hun ingen gang kundet Ladet sig teigne til Confirmation, eller derom sig hos Præsten anmeldet.

Actor fremkaldede Saa Drengen Ole Vermundsen og tilspurdte hannem om hand icke er Fader til det Barn med hvilcket forbemelte Delinquentinde nu er nedkommet \med/ og haver fød Rs: Joe hand veed icke andet eftter den omgiengelse som hand med hende i medens hun tienede paa Gaarden Frøckedahl hos hands Forældre, adskillige gange havde og det i fra afvigte aars Sommer da de denne Deres omgang begynte, 2det om Delinquentinden ingensinde for hannem haver aabenbaret at hun ved hannem var bleven Frugtsomelig eller og om hand paa ingen maade formerckede til at hun var med Barn, saasom og om hand paa ingen maade veed hvorledes med hendes Fosters Fødsel er tilgaaed. Rs: baade at Delinquentjnden ingensinde hannem haver Sagt eller aabenbaret at hun ved hannem var Frugtsomelig som og at hand icke udaf hendes Frugtsommelighed det Ringeste har viist førend det kort for hendes nedkomst ved Røgte kom i Mistancke at hun var med Barn som og eftter hands Moder Kari Mickelsdatter eftter samme Rygte drog frygt og Mistancke at een af hendes Børn, efttersom hun der havde været i tieniste, med hende skulle haft saadan omgiengelse, og være aarsag til denne hendes frugtsommelighed, og eftter at da Forældrene Taledede om dette og det var kommen

i hvis erfaring at hun ej allene havde fød men det end og udi Dølsmaal, saa beengstiges hand af Samvittighed og bekiente for Forældre at hand icke viste sig frie for hende

1758: 213

og maatte frygte sig at være Fader til hendes Foster, men for det øfrige om hendes Barsel Seng eller nedkomst og omgang med Fosteret viste ej andet eller mere end hvad ham siden blev berettet. Actor fandt Sig og anlediget at tilspørge bem:te Ole Vermundsen hvor gammel hand er og om hand har været til Confirmation Rs: hand er 20 aar og ej endnu været til Confirmation.

Actor fremstillede Saa Delinquentindens Moder Marite Arnesdatter Hillesvig og tilspurdte hende om hende noget var bekient om hendes Datters Frugtsommelighed forinden at hun kom ned. Rs: at hende icke derom var bekient førend at denne ulykkelige hendelse af fremmede hende blev Sagt, og som actor icke hende til Sagens oplysning, noget videre havde at tilspørge blev hun fra Rættens Demiteret.

Derefter actor fremkaldte Drengen Ole Vermundsens Forældre Faderen Vermund Olsen Frøckedahl og Moderen Kari Mickelsdatter og dennem tillige tilspurdte om de var bekient eller viste noget af Delinquentindens Frugtsommelighed forinden hendes nedkomst Rs: at Dennem aldeles indted derom var bekient forinden at dennem ved Fremmede derom Røgte tilkom, beklagede nock saa inderlig tildragelighed og at Deres Barn derudi skulle være komen sagde derhos at de om hendes Barne Fødsel eller omgang med Fosteret aldeles indted afveed.

Actor fremstillede saa til overflødighed følgende vidner med begiær samme maatte Eedfæstes og Forhøres, {og da}

1te og 2de Vidne Joen Aase og Torbiørn Houckefæhr for hvilcke Delinquentinden skal først have bekient hendes Barns Føddel!! (Fødsel) og henleggelse udi Steen uhren, blev af actor, efter at de Corporlig Eed havde aflagt tilspurdte efter hvis forlangende de egentlig var paa gaarden Levog for at undersøge Delinquentindens tilstand hvorvidt hun maatte være Frugtsomelig, hvorledes de da fandt hende, hvad bekiendelse hun for dem gjorde saavel om hendes Frugtsommelighed hendes Fosters Fader og hvor Fosteret var. Rs: at de næstl: 3de Dag Paaske efter forlangende af Vermund Olsen Frøckedahl og hands Koene Kari Mickelsdatter efter at det var kommen i Røgte at bemelte Deres Søn skulle være Barne Fader til Delinquentindens Barn {s Fader} \var/ med bem:te Kari Mickelsdatter paa gaarden Levog hvor Delinquentinden da tienede, for at undersøge hvorvidt at dette Røgte maatte være Sandhed eller ej, og ved de Spørsmåle som meerbemelte Kari Mickelsdatter til Delinquentinde gav, til Slutning maatte formercke at høre at hun tilstod virckelig at have født et Barn, dog ej førend de havde fristed og overbeviist hende til denne Sandhed med at Melcke hendes Brøster som og at Sige hende at Drengen Ole Vermundsen havde bekient og tilstaaed at hand var Fader til hendes Barn, da hun det da omsider tilstod og efter at De da nøyere gick paa hende at hun skulle Sige Dem hvor Fosteret var, saa morgenen derefter gick hun med Dem til een uhr et lidet støcke uden for Gaardens Ager og Engebøe, hvor hun fremtog Fosteret der var til dæcket med Steen og noget Mose, og paa Deres

1758: 213b

forlangende bar hun det hiem til Levog, hvorfra de tog baade Barnet og Delinquentinden og bragte de til Lænsmanden Mads Godøen.

3de og 4de Vidne Endre Taraldsen Levog med Hustrøe Chatarine Olsdatter aflagde Eed og forklarede eenstemmig henseende til hendes bekiendelse om hendes Barne fødsel med de 2de første vidner, Manden Endre Levog gjorde og samme forklaring om Fosterets opfindelse udi

Steen uhren som de 2de første Prov Deponenterne forcklarede ellers at Dagen efter næstl: Tacksigelse fæst som var den 14de Janvarj anckom Delinqventinden Anne Rasmusdatter udi Deres Tieniste paa gaarden Levog hvor hun forblev indtil den nu paastevnte gierning var oppedaget og hun til Lænsmanden Mads Godøen blev under arrest bort førdt, udi den tiid sc: fra 14 Janv: til 3de Paaske dag kunde de icke mercke hende nogen Svaghed af, icke eller!! (heller) forstod de at hun var Frugtsommelig, jae hun beklagede sig icke eller!! (heller) for nogen Svaghed indtil Løverdagen næstl: 4de Martj da hun sagde Sig at være Syg, for vidnet Endre Levog nevnte hun ej hvori Svagheden bestoed, men for Deponentinden Chatarine Olsdatter foregav hun at det var af hendes egne Sager, samme Løverdags aftten lagde hun Sig udi sit Sædvanlige Leje udi Deres Senge Boe hvor hun blev liggende til næste Mandags Morgen da hun betiids stod op og efter Deres Siun saa frisk og Sund som et Menneske der indted skadde saa vel den Dag som siden, forrettede hvis hende blev befalet, endelig sagde vidnerne at Anne Rasmusdatter ingen sinde havde sagt at være Frugtsomelig eller fød Barnet førend den af første vidner omprovede tiid, da hun blev Melcket.

5te 6te, 7de, 8de og 9de Vidner Jacob Taralsen Brite Olsdatter, Tarald Knudsen, Gyri Knudsdatter og Kari Jacobsdatter Levog, bekræftede alle ved Eed at i ald den tiid Delinqventinden tiende paa Levog hørte ingen af Dennem hende bekiende at hun var Frugtsommelig med – eller havde født Barnet, som i Dag i Rættten er anvist, Ligesom de icke eller i bemelte tiid kunde formercke noget saadant hos hende hvoraf de maatte Slutte hun var med Barn.

Fogden havde ingen flere Vidner at føre, og hvad sig den anbefalede obductions Forretning anbelanger da forbeholdt hand sig samme ved Sagens videre Ventilation at fremlegge, og for Ræsten begiærede indbemelte Justitz Sag til dette skibredes næste almindelige Sommer Ting {at} udsadt til hvilcken {tiid} \ende/ hand og Reserverede sig denne Sag ved Continuations Stevnemaal at begiegne.

Eragted.

Efter actors begiær beroer med denne Sag til næste almindelig Sommer Ting.

Anno 1758 dend 27de aprilj blev i underdanig følge Hands Excellence Høyvelbaarne Hr: Stifttbefalingsmand von Cicignons Naadige ordre under næstl: 21 Martj, Extra Rætt Sadt paa det ordinaire Tingstæd gaarden Sioe udi Schonevigs skibrede udi følgende paa Justitziens veigne imod de 3de Bønder Hugne Halsteensen Aartun, Niels Kalvigen og Ole Hammersland af Aachre Annex Sogn, anlagde Sag, og betient med efterskrevne af Stædets Foged opnevnte 8te Eedsorne Laug rættes mænd: Ole Flessie, Halvor Valdre, Lars Læcknæs, Peder Læcknæs, Lars Steensen og Lars Matiesen Ebne, Knud Læcknæs og Torckel Næss.

Thj møtte da Fogden Velædle Hr: Andreas Juel for Rættten og tilkiendegav at da hannem udi forbem:te høye skrivelse af 21de Martj sistl: fra Hands Excellence Hr: Stifttbefalingsmanden var tillagt een ordre at hand de 3de Bønder Hugne Halsteensen Aartun,

1758: 214

Niels Kalvigen og Ole Hammersland formedelst deres opsetsighed imod den allernaadigste Forordning om det Fattige Væsen, viist den 1te Søndag udi Fasten sistl: da Prædicken ved Aachre Kircke var holden, ej allene skulle lade arrestere, men end og for et Extra Ting Lovlig Lade Actonere!! (Actionere), Saa i henseende at det første med arresten straxen er Effectueret, Saa i henseende til den vedbørlige Action haver hand udstæd sit skrifttlige Stevnemaal af dato 4de aprilj {næstl:} i denne Maaned, det hand udi Rættten Producerede som blev oplæst tilligemed den forbem:te originale ordre af 21 Martj sistl: og fremstillede saa For Rættten derhos De saa arresterede 3de Persohner.

De 3de indstevnte Persohner Hugne Aartun, Niels Kalvigen og Ole Hammersland møtte for Rættten uden Fengsel og tilstod at de i denne Sag med det Producerede Stevnemaal er Lovlig Stevnt, endelig var og tilstæde Lænsmanden Christopher Pedersen Gielmervig som efter Stædets Fogeds udnævnelse møder som Defensor for de bem:te Persohner. Saa var og tilstæde i Rættten Sogne Præsten Hr: Celius og tilstod at være Lovlig Stevnt.

Fogden i henseende til de indstevnte maatte tilkiendegive dette at det eene vidne Ole Knap nu ej for Rættten kunde møde formedelst at hand i disse Dage var beordret til Laugtinget udi Bergen med een Delinqvent at indreise, og hvorved hand haabede at hands vidnesbyrd nu ej mere videre fornødiges, men at den indstevnede Ole Hammersland Selv maae tilstaae hands under 23 febr: sistl: aflagde Eedelige vidnesbyrd, og hvad sig angaaer den for Processens skyld indkaldte Giøa Bræcke, Saa er actor her ved den Dannemand Peder Rullestad bleven tilkiendegivet hendes forfald ved Svaghed og vandførhed, og var Sagen hende ej videre anrørende end at hun for Processens skyld var indkaldet. og Producerede Saa actor det hannem ved Meerforben:te høye skrivelse tilckomne Tingsvidne og forhør, hvilket hand begierede for de indstevnte at maatte blive oplæst for derefter at høre hvad de dertil maatte svare og tilstaae, Reserverende Sig dog i fornødenhed at Lade de indkaldte vidner samme nermere {beEede} under forige Eed tilstaae, Men end og nermere under Eed at svare til de qvestioner som dennem i dets anledning kunde blive at give. det allegerede Forhør eller Tings vidne blev dernæst udi Rættten Vedkommende forelæst og skal blive denne act annecteret. Fogden begiærede saa efter den oplæste Forretning og de deraf udi hands udstædde Stevnemaal postviis Extraherede besværing's Poster, at de indstevntes Svar dertil især maatte tages.

Hugne Halsteensen Aartun og Niels Kalvigen blev derpaa atter forelæst de udi Stefnemaalet imod Dem anførte og ved Eedelig vidner tydelig overtydede beskyldnings Poster, hvor paa de nu inden Rættten ville give et Posetiv Svar hvorvidt de derudi ere skyldige, og om De den omprovede tiid haver Talt saaledes som hver Post især udviiser, og efter at de 2de førde vidner Klockeren Elias Næss og Medhielperen Biørne Vicka inden Rættten nu havde tilstaaet under forige Eeds Kraftt, at Deres Provemaal faldt paa forhøret sistl: 22de febr: i alle maader Saaledes som samme findes anført udi det nu Producerte forhør, Saa var det at Hugne Halsteensen Aartun og Niels Kalvigen

1758: 214b

Svarede, Saasom til 1te ancke Post at de icke sagde det, til den 2den, at de icke ville eller end nu vil antage den Dem paaligede Fattige uden Dom, dog siger Niels Kalvigen at hand icke nevnte Dommen i det Stæd sagde at hand ej tager sin Fattige førend de andre tager sin, Til 3die at de ej sagde det. til 4de at de herefter som hidintil ville som tilforn give almisse til eenhver Fattig af deres Sogn som kom til deres Dør til 5te at de icke sagde det. Ligesaa svarede de og Nej for at have talt det udi 6te og 7de Post er anført, dog Siger de nu omsider for Rættten at de icke nevnte at nogen Procurator I Byen skulle skrive for Sig, men allene sagde at de der skulle nemlig i Byen faae een eller anden skrive for Sig, og i øfrigt sagde de at De ved denne Lejlighed udi Præstens Stue ej haver talt andet end det som den øfrige Almue da værende udi Stuen med Dennem tillige sagde og var aarsagen og anledningen denne, at da der udi giæld eller Sogn var saa mange Fattige som ej paa Lægd tillige kunde være Lagde, og var heel nødtrengende, Saa var dette {det} Fattige Væsens indretning her hos Dem anseet heel besværlig, helst nu i disse \Dyre/ aaringer og at det siuntes dem tungt at Lucke Haanden for de øfrige trengende; kand og med Sandhed Sige at de icke med disse deres ellers Haardelig anseede ord har haft den tancke eller meening som af Dennem maaskee kand trækkes, at de ville nogensinde opsætte Sig imod den Kongel: allernaadigste Forordning, og derfor haabede De at der i stæden for Rættten, for Dennem maatte gaae Naade.

Actor i anledning af de 2de forbem:te indstevntes siste tilfördte, fandt det ufornöden meget dertil at tilføre til svar, ville dog allene kortelig sige dette, her er 2de Eenstemmige Vidners Eedelige forcklaring over deres udsagte ord og forøvede forhold, her er i visse maader og Deres egen tilstaaelse, nock i alt, her er een forgribelse imod Hands Maj:ts høye og hellige Bud, her er Sadt til Siide den undersaatlerlige Lydighed, thj indstillede hand da Sagen mod Dennem under Rættens saadanne Dom som den allernaadigste Lov kand give anledning til, og som Sagen giver anledning til.

Defensor Christopher Gielmervig foruden at Referere sig til det som af Hugne Aartun og Niels [Kal]vigen er tilfördt, lod tilføre at i hvorvel forseelsen kand ansees stoer, saa bad hand dog at Dommeren ville ansee dette at den begangne forseelse blodt af taabelighed er skeed, og hvorfor Comparenten indstillede Sagen under Dom og bad at Naade maatte gaae for Rættens og sagde hand derhos at hand var forsickret at ej allene disse, men end og de øfrige udi Sognet var villige herefter at antage de paa Lægder hos Dennem anviste Fattige, hvilcket de og nu Muntlig inden Rættens vedtog.

Fogden fremstillede saa den indstevnte og hæftede Ole Hammersland og bad at det udi det Producerede forhør over hannem maatte af hannem besvares. den indstevnte svarede at

1758: 215

hand vel haver Sagt hvad Vidnerne haver omprovet og hands aarsag allene var at hand siutes sig at være for høyt lagt imod Lægs Broderen Erick Eentvedt, og at hand derfor villeerspørge Sig derom, som hand nu sagde at være, at ville Spørge Præsten eller Fogden derom, saasom hand Sad een Mand med 7 Børn og paa een Jord af 2 punds skyld, som hand haabede at komme udi overvejning, for Ræsten sagde hand at hand svarede hand skal ingen oprør der med giøre.

Actor Replicerede til dette, at da der af de førde vidnesbyrd erfahres at hand haver declareret det hand icke, har villet antage den paalignede Fattige, og at hand naar hand ville besværgesig over at være for høyt Lagt, Saa kunde hand saadant paa een anstændig maade, have andraget, og derudi ventede sig forandring, imidlertiid have antaget og beholdet den Fattige sin tiid paa Lægd efter paaligningen, Thj indstillede hand til Rættens billige skiøn og paadømme, hvorvidt hand for denne sin forseelse maae ansees strafskyldig.

Paa tilspørgende svarede de 3de indstevnte at de icke end nu har antaget de dennem paalagde Lægs Fattige, ej eller de andre deres Naboer, og havde ellers indted videre i Sagen at indvende men begierede een Mild Dom.

blev saa i denne Sag af den gandske Rætt Saaledes Dømt og

Afsagt.

det er med 2de {Eedsorne} Eenstemmige vidners Eedelige udsaugn fuldkommen afbevist at Hugne Halsteensen Aartun og Niels {Niels} Torgersen Kalvigen udj een Kircke Samling ved Aachre Annex Kircke første Søndag i \nestl:/ Faste efter at Guds tienisten der var forretted, har foruden andre formastelige ord og Talemaader, Plat udsagt til deres foresadte Siæle Sørger, Sogne Præsen Hr: Celius, da hand formanede Dennem at de maatte vogte Sig for at giøre noget som strider imod den Kongel: allernaadigste Forordning af 29 augustj 1755, Men i det Stæd antage hver for Sig de dennem paalagde Lægs Fattige til underholdning; udi den tiid for eenhver af Demnem var af Ham og øfrige udi Sogne Commissionen, fastsadt; disse ord at de{t} aldeles icke vil underkaste Sig Forordningen, mens herefter som tilforn give almisse til eenhver omstrippende som kom for deres Dør, og hvorfor de icke eller!! (heller) til dato har antaget til forflegning, efter egen tilstaaelse, nogen Fattig Lem. Nu har vel samme 2de Bønder denne Rettens Dag inden denne Rætt declareret at de aldrig har intenderet at Sette Sig op imod Kongens Høye og Hellige Bud, og derhos declareret at de aldeles icke veed eller har begrebet at de ord berørte tiid falt af Deres Mund kunde, efter deres eenfoldige Meening,

kunde Gravere nogen, mens saadanne Løse paaskud kand ikke frie Dennem fra straf, helst efterdie De og Selve for Rættten meget af Sigtelsen har tilstaaed; af disse og de flere i Sagen befundne omstændigheder Kiendes for Rætt at Hugne Halsteensen Aartun og Niels Torgersen Kalvigen for Deres, mueligens af taabelighed, begangne grove forseelse, og at de kand Lære hvad Lydighed de er deres Konge skyldig, bør Sig Selv til velfortient Ræfselse og andre Lige Sindede til fornøden skreck og afskye, henbringes til

1758: 215b

Een af Hands Kongel: Maj:ts Fæstninger, for sam/m/e stæds hver for Sig et aar udi Jern at arbeide. Hvad Sig Bunden Ole Hammersland betreffer Saa efterdie hand icke har nægted at efterleve allerhøystbemelte Kongel: allernaadigste Forordning, mens allene, skjønt uden grund nægted inden Videre forspørsel var skeed, at modtage hands Lægs Fattige \qvindemeniske/ Giøa Bræcke, just fordie hand efter eget tycke, siuntes ved Ligningen at være skeed for nære hvilcket dog efter Vidnernes forklaring sig icke i Sandhed forholder, Tilfindes hand samme Lægs Fattige strax at modtage og den Ham paalagde tiid med nødtørfittig underholdning forsiune, Ligesom hand og for sin begangne modvillighed, bør efter omstændighederne udi Mulct udrede til det Bergenske Tugt eller Manufactor Huus 2 rd: Det paadømte efterkommes og udredes 15ten Dage efter denne Doms lovlige forckyndelse, under videre Lovlig adferd. Efter at Dommen saaledes som den findes indførdt var bleven de paagiældende forelæst declarerede de at de dermed maae finde sig fornøyet og icke sam/m/e agter \at/ indstevne, men Reserverede Sig ved allerunderdanigst ansøgning at udvircke hos hands Kongel: Maj:t een allernaadigst formildelse.

Anno 1758 Dend 29de aprilj blev Rættten til følgende Siuns og Besigtelses Forretnings holdelse, Sadt, efter Velædle og Velbaarne Hr: Capitain Annebergs!! (Arnebergs) Requisition paa een Velben:t Capitain tilhørig gaard Kaldet Lille Kongsvig udi Opdahls Annex og Tysnæs Præstegield beliggende, og betient med eftterskrevne 6 af Stædets Foged opnevnte Eedsorne Laugrættesmænd: Niels Floernæs, Ole Skorpetvedt, Ole Flacke, Niels Langeland, Joen Onereim, og Anders Olsen Ohnereim,

hvor da udi Rættten Sisterede Sig Velbem:te Hr: Capitain Anneberg som gav til kiende at hand, der næstl: 21 Septembr: blev paa een udi Bergen holdte auction som høyst bydende tilslaget denne gaard Lille Kongsvig som forhen under Halsnø Closter gaard tilhørde hands Kongel: Maj:t, haver, fordie Lejlendingen Tarald Tommesen pladt ud har nægted at i stand sætte gaardens forfaldne huuser, været aarsaget til denne tiid og dette Stæd Muntlig at lade indstevne berørte Lejlending ej allene at være tilstæde i medens gaarden Lille Kongsvigs Huuser vorder af Rættten overseet, dets brøstfeldigheder beskrevne og Taxere, Mens end og at taale Dom til berørte aabods fulde beløbs skadesløse udtællelse til Citanten, saa og at erstatte hannem de bekostninger som maatte anvendes paa denne Forretning der havde været unødige, dersom den indstevnte mindelig viis havde villet efterlevet Norges Lov, der forklarer og befahler hvad Citanten nu Søger neml: at hver Lejlending bør under aabods ansvar holde sin Bøxlede Jords Huuser udi Lovfør stand. Citanten og icke haver Kiøbt nogen ødeliggende - mens bebygd – Jord, hvilcken ham og efter de Kongel: Placaters udviis er Soldt med een og den same Rætt baade til Lejlending og ellers som den Kongen før fuldte.

1758: 216

Tarrald Tommesen og Hustrue Brite Kongsvig møtte for Rættten og tilstod at være til denne Besigtelse Forretning Lovlig Stevnet, sagde derhos at hvad Citanten Hr: Capitain Arneberg

udi sin incammination haver anført sc: at Comparenterne har nægted at ville sette denne gaards Huuser i stand, forholder sig saa Rigtig jae de Vedblev end nu og nægtede saadan i standsættelse.

der næst begav Mand sig til Besigtelsen da Mand befandt garden Lille Kongsvigs Huuser udi følgende tilstand.

Borger Stuen maae i grund nedrives og til dens opbyggelse og i standsættelse fornødiges 2 tylter tømmer for 2 rd: 4 Mrk: 1 tylt Sper 2 Mrk:, 10 Voger Næver á 18 s: er 1 rd: 5 Mrk: 4 s: 2 Torvvalder 1 Mrk:, 3 tylter Bord á 2 Mrk: 4 s: er 1 rd: 12 s: samt udi arbeids løn for 2 Mand i 11 Dage á 1 Mrk: 8 s: pro persona beløber 5 rd: 3 Mrk:, tilsammen for dette Huus 11 rd: 4 Mrk:

Ildhuuset som og maae nedtages maae forbedres med 1 ½ tylt tømmer 2 rd: 1 tylt Sper 2 Mrk:, 2 Torvald 1 Mrk: 6 Voger Næver 1 rd: 12 s: 1 tylt Bord 2 Mrk: 4 s: og arbeids løn 4 rd: tilsammen 8 rdr:

Senge Boen maae forbedres med Bordkledning og Tag, der til 3 ½ tylt Bord 1 rd: 1 Mrk: 14 s:, 1 tylt Lang Bord 4 Mrk:, 14 Voger Næver á 18 s:, arbeids løn 1 rd: 3 Mrk: tilsammen 6 rdr: 10 s:

Fæhuusets Tag maae aftages og væggene maae med et omfar og mere forbedres hvortil fornødiges 4 tylter lang Bord 2 rd: ½ tylt 11 al: Tømmer 1 rdr:, 8 Voger Næver 1 rdr: 3 Mrk:, 1 tylt Sper 2 Mrk:, og arbeids løn for 2 Mand 8 Dage 4 rdr: tilsammen for dette huus 8 rd: 5 Mrk:

Høe Laden Requirit til i stand sættelsen 1 Stav og Bielcke inden til 2 Mrk:, 5 tylter Bord 1 rd: 5 Mrk: 4 s: 16 Voger Næver 3 rdr:, 4 Torvvald 2 Mrk:, 1 tylt Sper 4 Mrk: 8 s:, 1 tylt Hun 12 s: og arbejdsløn med 2 Mand i 10 Dage 5 rdr: Tilsammen 11 rd: 2 Mrk: 8 s:

Staburet fandtes brøstfeldig og vil Repareres med 2 ½ tylt Bord á 2 Mrk: 4 s: [er] 5 Mrk: 10 s: ½ tylt Tømmer 1 rdr:, 2 Torvvald 1 Mrk:, 4 Sperrer 18 s: og 6 Voger Næver 1 rd: 1 Mrk: 8 s: tilsammen med arbeidets becostning med 2 rdr:, beløbende til 5 rd: 2 Mrk: 14 s:

Et Smalehuus blev efterseet men som der paa garden indted fandtes, blev i dets Stæd Sadt som skal følge garden et i brøsted af Borger Stuen opbyggt Skudt hvormed Citanten fandt sig fornøyet.

Parterne havde indted videre paa nogen af siderne men Citanten begiærede Dom efter sit Stevnemaal.

Af den gandske Rætt blev der næst saaledes Dømt og
Afsagt.

At Citanten skulle efter den indstevntes formening have tabt den Rætt Loven i almindelighed giver hver Jorddrott imod sin Lejlending som icke holder den ham Bøxlede Jord i forsvarlig stand, just fordie Citanten haver, som Contra Parten i Rættten har udladt sig med men ej ladet Protocollere, Kiøbt garden paa een frie auction, det var Ligesaa ubilligt som det er stridig imod Lovens 3 Bogs 14 Cap: 30 art:, hvilcken articul Langt fra icke ved noget Kongel: enten Placat Kiøb eller andet er ophævet, Thj bør Lejlendingen Tarrald Tom/m/esen følgel: den allegerede Lovs art: betale Citanten det formedelst hands erviiste uforsvarlige efterladenhed, gaardens Huuser paakomne og aabod, som efter den skeede Siun beskrivelse og Taxation er ialt Considereret til den Summa 51 rd: 3 Mrk:, item denne Besigtelses omckostninger med 10 rdr: in allis 61 rd: 3 Mrk: Fembten Dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under adferd efter Loven.

Anno 1758 dend 1te Maj blev almindelig Sommer Skatte og Sage-Ting Sadt og betient paa Tingstædet Godøesundet for Waags skibredes Almue og Rættens betient med efterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd: Axel Olsen Steenevig, Baar Biørnsen Donøyen, Johannes Johannesen Rabben, Jacob Rasmusen Houland, Lars Olsen ibdm., Klemmet Olsen Engevig, Askel Rasmusen Valden (Volden) og Giert Henriksen Breivig. overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

Hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Forordninger og andre høje øfrigheds ordres som her til Publication ere ankomne. neml:

1te Een Kongel: Placat angaaende hvorledes de Bøder af 50 rdr: herefter skal deeles, som nogen maatte tilfindes at Bøde for at handle eller Spille med Kort dat: 31te octobr: 1757.

2de Forordning angaaende et Extra Paabud udi Norge dat: 31 octobr: 1757

3de Kongel: Placat om Vidners førelse udi de Sager som angaar Told Svig etc: dateret 3 Janv: 1758.

4de Kongel: anordning betreffende opbuds Boer i Rigerne dat: 18 Novembr: 1757.

5te Stiftbefalingsmand von Cicignons ordre til Hr: Fogden Juel betreffende Hands Kongel: Maj:ts Reluable Gods her udi Sundhords Fogderie, samt Extract af den Kongel: Aprobation paa det Soldte Reluable Gods, tilligemed Dessignation over det usoldte Reluable gods som dend 2 augustj 1758 skal til nye auction, dend 1te af 29 og siste af 30 Martj 1758.

Dernæst blev end videre Publiceret

1te Skifte Brevet forretted af Sorenskriveren udi Nordhorlehn Velædle Hr: Johan Garman paa gaarden Hambre i Sartors skibrede dend 25 aprilj 1757 efter qvinden Kari Salemonsatter som i blant andet udviiste at Sterfboet ejede udi følgende gaarder, Saasom. udi Lille Kalsøen 1 ½ vog Fisk for 50 rd: 3 Mrk:, I Walhammer 1 vog Fisk for 40 rdr:, i gaarden Østevold 2 ½ Løb Smør for 180 rdr:, I gaarden Kalve 16 1/14 Mrk: Fisk for 110 rdr: og udi gaarden Toranger 74 328/805 Mrk: Smør 1 323/9660 huud for 118 rd: 4 Mrk: 1 ¼ s:, af samme har følgende nødt udlæg, saasom Enckemanden Peder Endresen Hambre ¾ vog fisk i Kalsøen for 25 rd: 1 Mrk: 8 s:, 1 vog Fisk i Walhammer for 40 rdr:, 1 ¼ Løb Smør i Østevold for 90 rd:, 1 vog 8 1/28 Mrk: Fisk i kalve for 55 rd: 18 Mrk: Smør ¼ huud i Toranger og 20 328/805 Mrk: Smør og 1369/4830 deel huud i same gaard for 61 rdr: 1 Mrk: 1 1/7 s: {Smør}, Paa Sønnen Salemon Pedersen 15 3/7 Mrk: Fisk i Lille Kalsøen for 7 rd: 1 Mrk: 4 4/7 s:, I gaarden Østevold 25 5/7 Mrk: Smør for 25 rd: 4 Mrk: 4 4/7 s: 22 85/98 Mrk: Fisk i gaarden Kalve for 15 rd: 4 Mrk: 4 4/7 s:, 10 2/7 Mrk: Smør 2/14 huud i Toranger for 16 rd: 2 Mrk: 9 2/7 s: Til ælste Datter Anne Pedersdatters Datter Brite Hansdatter 7 5/7 Mrk: Fisk i Lille Kalsøen for 3 rd: 3 Mrk: 10 2/7 s:, 12 6/7 Mrk: Smør i Østevold for 12 rd: 5 Mrk: 2 2/7 Mrk:!! (s:) 11 85/196 Mrk: Fisk i Kalve, og 5 1/7 Mrk: Smør 1/7 huud i Toranger for 8 rd: 1 Mrk: 4 4/7 s: De øfrige 4 døttre nemlig {Brite Hansdatter} Brite Pedersdatter, Agaatte Pedersdatter, Marite Pedersdatter og Astri Pedersdatter har hver nødt lige stort udlæg udi forbem:te gaarder som for Datter Datteren Brite Hansdatter.

2det Mons:r Kierlulf!! (Kierulf) som amanuensis af Hr: Biskop Pontopidan hands Bøxel paa 12 Mrk: Smør 1/6 huud og 18 Mrk: Fisk i Bergens Bispestolens allernaadigst Benificerede gaard Troland til Mons Vintzensen in duplo med Revers paa den eene dat: 31 Martj 1758.

3de Johan Ohmsen Røbches Skiøde paa halve Møgster skyldende 1 ½ Løb og 9 Mrk: Smør til Rasmus Hansen Marckus for 800 rd: dat: 23 aprilj 1757.

Formedelst aftenens paakomme blev Rættens til i Morgen ophævet

Dagen næstefter som var den 2de Maj blev Rættten atter Sadt paa giæstgiver Stædet Godøesundet og Rættten betient med Selv sam/m/e Laug rætt som gaarsdagen er anført og af Rættten betient.

1758: 217

Ingebor Albrigtsdatter haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne hendes Datters Mand Anders Olsen Rønholm, fordi hand for omtrent een Maaned siden først paa gaarden Rønholm og i hands egen Stue og siden paa een ager paa Nordre Rønholm, haver overfaldet og Slaget hende, der om at Lide Dom til straf for same hands medfart og dernæst at betale Citantjnden de paa denne Sag anvente becostninger, Ligesom hun og haver indstevnt Vidner Hans Rønholm med Koene Kari Nielsdatter samt Knud Ingebretsen som ej endnu haver været til Confirmation til under Falsmaals Bøder at aflegge Eedelig Vidnesbyrd i denne Sag.

Anders Rønholm møtte for Rættten og tilstod i denne Sag Lovlig Stevnt.

blev saa Vidnerne fremstillet eftter at Eedens forcklaring dennem var betydet.

1te Vidne Hans Olsen Rønholm aflagde Eed og forcklarede at for omtrent een Maaned siden Saag Vidnet Anders Rønholm først at komme fra hands hiem Søndre Rønholm hen paa een af Nordre Rønholms agre hvor Deponenten stod, og strax derpaa kom Citantinden gaaende ligesom til Nordre Rønholm da vidnet fornam at Anders Rønholm forlod sin vej og gick sin værmoder i møde og omsider Saag vidnet at Anders Rønholm Jordskuffet Ingebor Albrigtsdatter saa at hun falt ned til Jorden og hand stod over hende/, hvorefter saavel Citantinden som Anders Rønholm begge kom hen til Vidnet paa same ager og der een stund Mundkiegledes noget tilsammen, Vidnet fornam og da at Anders Rønholm var blodig i {a..} sit hoved, og at Citantjnden beklagede sig meget over at Anders Rønholm havde overfaldet og Sønderknuset hendes brøst saa hun var gandske Syg, saa at hun derefter falt ved Sengen henved een 8te Dages tiid med forsickring at hendes værSøn Anders Rønholms medfart havde som melt giort hende saa Svag at hun maatte i ben:te tiid holde ved Sengen, Mens vidnet kunde icke saa netto!! see enten Anders Rønholm Slog sin ben:te værmoder bem:te tiid eller icke, bemelte Citantjnde laag paa Vidnets gaard Nordre Rønholm Svag i same 8te Dages tiid, hvorfor hands Koene som her til vidne er indstevnt har fortaldt ham at Citantjndens brøst og Ryg var gandske ophævet og ilde medhandlet, endelig siger Vidnet at Citantinden gick gandske frisk og Sund til men som melt Syg fra Rønholm.

2de Vidne Kari Nielsdatter Koene til første Prov aflagde Eed og vandt Eenstemmig med første vidne undtagen hun icke Saag Anders Rønholm kastede eller Jordskuffede Citantinden, item med dette tilleg at hun saag at Citantinden paa brøsted og over sin Ryg var gandske ophoven og at hun i sit ansigt var noget opriblet, hvilcket alt hun beskylte Anders Rønholm for at have tilføyet hende.

3de Vidne Knud Ingebrigtsen som formedelst hand endnu icke har været til Confirmation, uden Eeds aflæg allene aflagde følgende forcklaring som hand siden vil beEedige, nemlig gandske Eenstemmig med 1te Vidne med dette tilleg at dette vidne icke allene Saag at Anders Rønholm Kastede sin værmoder imod Jorden men end og Røckede een stock af hendes Haand og der med Slog hende nogle Slag da hand derpaa forlod hende een liden stund, og vente sig tilbage igien mod hende og derpaa Spendte til Citantjnden med sin eene fod eller Taae

Citantinden havde ingen flere Vidner at føre

Rættten fandt fornøden at tilføre det Anders Rønholm under Vidnernes Examen sagde til Vidnet Hans Rønholm at hand staar og væver og Spinder som een Spindel væv, med mange

flere ubequemme Talemaader, Ligesom og Citantinden siger til den indstevnte og skieltede ham for een Skielm, een Port Hund og een Judas med mange flere utilladelige ord endelig sagde og Citantinden at hun for at beskierme sig fra Anders Rønholms overfald og Slag, tog hannem

1758: 217b

i Haaret, men enten hun med een Alen hun havde i haanden paa den samme tiid slog Hannem eller ej, viste eller erindrede hun ikke saasom hun baade var altereret over den haarde medfart som og til deels ivrig.

Den indstevnte paa tilspørgende svarede at den omprovede Dag og tiid da hands Koene ville gaae hen til Naboerne for at faae nogen til at være nærværende imedens hand og hands værmoder gjorde afreigning med hinanden, og hand tog bem:te sin Koene i Skiørted for at hindre hende i at komme ud, kom Citantjndens!! (hands) Værmoder og Slog ham med een Stock i hovedet og der paa greb ham i haaret, hvorfor hand for at tage til noget forsvar for videre overløst, tog sin ben:te Værmoder Ingebor Albrigtsdatter og eftter at hand havde Sadt Knæerne paa brøsted paa hende og Løste hendes hænder af sit Haar, kastede hende ud paa Dør.

Parterne havde saa indted Videre paa nogen af siderne men Citantinden paastod Dom.

Afsagt.

Foruden det udi denne Rætt til fulde eftter actens nermere udviis, er oplyst og gotgiort deels ved Vidners Eedelige Deposition og deels ved Anders Olsen Rønholms egen tilstaaelse, at hand omtrent een Maanedes tiid siden udi Vreed Hue haver saavel udi eget Huus som ude paa Marcken saaledes Jordskuffet og med sine Knæe Tracteret sin ægte Hustrues Kiødelige Moder Citantinden Ingebor Albrigtsdatter at hun dereftter af Svaghed udi een tiid af 8te Dage har maatted ligge til Sengs; Saa har og Dito Anders Rønholm tilligemed Citantinden inden denne Rætt brugt imod hinanden, jae Anders Rønholm imod et af de førde Vidner, saadanne gemene ord og Lastværdige Talemaader, som icke uden at ansees strafskyldige, maae Passere. af disse og flere Sagens omstændigheder, hvortil og føyes at Anders Rønholm uden antagelig Raison haver ved sin Slette behandling Ladet see det hand aldeles burde entholdt Sig fra sc: hvad liden Ære og Kierlighed hand bærer for Citantinden som hands Sviger Moder; Kiendes for Rætt at Anders Rønholm bør følges: Lovens 6te Bogs 7de Cap: 8de art: udi Mulct betale til hands Kongl: Maj:ts Cassa 3de Lod Sølv som er 9 rdr., desligeste for sin forargelige og haarde omgang imod Sviger Moderen som hand var Ære og Lydighed skyldig at Bøde 4 rdr: til det Bergenske Tugt og Manufactor Huus, item til Citantinden Processens omckostninger med 2 rd: 4 Mrk:, hvorhos Citantindens Fræke og Kaade Mund, som for er allegeret, ligesaa bør spæges paa den maade at hun udi Bøder eftter bekiente Fattige ævne udgiver til dette Sogns Skole Cassa 2 Mrk: 8 s: De paadømte Bøder samt omckostninger udredes 15ten Dage eftter denne Doms lovlige forkyndelse under straf paa Kroppen i fald Bøderne icke bliver hos vedkommende at erholde. Eftter at Dommen for Rætten var den indstevnte forelæst udlod Anders Rønholm sig for Rætten med disse ord: Nej Gud Bøder icke ieg hvercken 10 eller 16 s: I kand heller Dømme mig paa Fæstningen at gaae der, Saa kand min Koene {icke} see om hun icke Savner mig.

Adrian Berg møtte for Rætten og gav tilkiende at hand har funden Sig beføyet til dette Ting tiid og Stæd at indkalde Haagen Dybevog og hands Hustrue Marite Nielsdatter, Hans Dybevog og Koene Eli Nielsdatter, \samt/ Ole Salthellen og Koene Barbroe Larsdatter, til inden Rætten at aflegge sin forcklaring om icke nogen af dennem veed at underrette Citanten om hvem der haver hyset og opholdet et hands Foster Barn Johanne Chrestine Lind (Lund)

omtrent 13 aar gl.; fra næst afvigte Nyt aars dags aften Klocken 7 da bemelte Barn efter at hun paa Sømelig maade af Citantens Koene blev Tugted

1758: 218

havde Rømt bort eller forladt hands Huus og indtil Dagen efter paafølgende Hellig Tre Konger, da Barnet, af de 2de indstevnte opsiddere paa Dybevog blev bragt tilbage i Citantens Huus, efter at der samme Hellig Tre Kongers Dag af Præsten blev Lyst efter Barnet og efterspurdt hvor hun sig maatte opholde; Citanten gav derhos tilkiende at naar hand derefter ved saadan de indstevntes forcklaring har faaet den intenderende oplysning om hvem der har bestyrcket Barnet i hendes Barnagtighed ved at Hyse og hæle med hende, og faar at vide hvem hand kand have tiltale til, vil hand begiegne denne Sag med Continuations Stevnamaal og der udi paastaae den Satisfaction som ham kand gives anledning til. Citanten som icke havde sine Stevnevidner tilstæde begiærede Sagen udsadt til næste Ting hvormed det og har sit forblivende.

Derefter blev læst,

1te Ole Toskes Bøxel Seddel til Peder Rognalsen paa 1 Løb 6 Mrk: Smør i Fittie, dat: 18de aprilj 1758.

2de Ole Mickelsen Toskes Bøxel Seddel paa halve parten i een Laxe vog Torsdags øen Kaldet, til Erick Hovland dateret 24 aprilj 1757.

3de Ole Mickelsen Toskes Bøxel Seddel paa 1 Løb 6 Mrk: Smør i Fittie til Klas Rasmusen dat: 18 aprilj 1758.

4de Een Ole Tosches Declaration om een deel Jordegods afhændelse, hvorved hand inviterer alle Liebhabere at indfinde sig hos hende!! (ham?) til at afkiøbe ham hands i Waags skibrede beliggende Jordegods dateret 24 aprilj 1758.

blev saa oplæst Restancen over de udestaaende Extra Skatter stoer 22 rd: 1 Mrk: 7 s; og dernæst Restancen over de {Extra} ordinaire Skatter stoer 246 rd: 1 Mrk: 7 s: som af ingen blev modsagt.

Ligesaa blev oplæst Mandtal over det Benificerede gods udi Waags skibrede, som efter Almuens bæste vidende befandtes Rigtig.

Videre var ej ved dette Ting at forrette hvorfor Sage Tinget blev ophævet.

Anno 1758 Dend 3de Maj blev almindelig Sommer Skatte og Sage Ting holden for Opdahls skibredes Almue paa Tingstædet Godøesundet og Rættens betient med efterskrevne 8te Eedsorne Laugrættes mænd: Jacob Toe, Ørjan Toe, Hans øfre Støle, Halsteen Møchlestad, Ole Waage, Ole Humblevig, Omund Skipervig, og Knud Tvedt. overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og Underdanig blev læst de Kongel: anordninger og anden høy øfrigheds ordres som for Waags skibrede Specificeret er.

der næst blev læst.

1te Skiftte Brevet efter afgl: Christen Møchlestad Sluttet paa gaarden Møchlestad dend 18 Maj 1757, som iblant andet udviiser at Sterfboet ejer i gaarden Møchlestad 2 pund 6 Marcker,

og der næst at samme er udlagt til Sønnen Lars Christensen 15 Mrk: Smør, Sønnen Hans 15 Mrk: Smør, Døttrene Ragnille, Else og Anne Christensdøttre hver 8 Mrk: Smør, alt tilsammen for 56 rd:

2det Hans Samuelson Amblands odels og Penge mangels Lysning paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i Ambland som Jacob Ambland Paaboer, dat: 5te Decembr: 1757.

3de Haldor Ludvigsens Pengemangels Lysning til gaarden Studsvig skyldende 1 ½ Løb Smør som skal være hands odel dat: 26 febr: 1757.

4de Rentte Kammerets Placat angaaende eendeel Kongl: Indkomsters bortforpagtning Nordenfields i Norge dateret 6 Martj 1758.

Fogden Hr: Andreas Juel haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig Ladet indstevne Ole Vermundsen Frøckedahl, til Doms Lidelse og Bøders udredsel samt strafs lidelse for die hand, der ej har været til Confirmation har begaaet Lejermaal med

1758: 218b

Qvinde Mennisket Anne Rasmusdatter.

Ole Vermundsen møtte for Rættten og tilstod i denne Sag at være Lovlig Stevnt, desligeste at hand af Skrøbelighed som een ungdom har haft Legemlig omgiengelse med Pigen Anne Rasmusdatter som derefter har fød Barn, jae ydermere at hand ej endnu har været til Confirmation.

Actor paastod Dom eftter Stevnemaalet over Drengen Ole Vermundsen.

Paa tilspørgende svarede Almuen at icke Ole Vermundsen med pigen Anne Rasmusdatter det minste er beslægtiget.

blev derfor Saaledes Dømt og

Afsagt.

Med den indstevnte Ole Vermundsen Frøckedahls egen inden Rættten gjorde tilstaaelse er fuldkommen afbeviist at hand med Pigen Anne Rasmusdatter har haft Legemlig omgiengelse og Barneaufling, og Videre at hand endnu ikke har været til Confirmation; hvorfor for Rætt Kiendes og Dømmes at indstevnte Ole Vermundsen Frøckedahl for samme sin begangne forseelse følger Lovens 6te Bogs 13de Capituls 1te art: og Forordningen af 2de Septembr: 1745, udi Mulct bør betale til actor 12 rdr:, og derforuden at henføres til det Bergenske Manufactor og Tugthuus for samme stæds ½ aar at arbeide. det paadømte udredes og efterkommes næste Femten Dage eftter denne Doms Lovlige forckyndelse under Videre Lovlig adferd.

Fogden Hr: Andreas Juel gav tilkiende at \hand/ til dette Ting Tiid og Stæd i Continuation af det den {2de} \14/ aprilj næstl: her paa dette Stæd holdte Preliminaire Før\hør/!! (Forhør), og eftter den da skeede udsættelse, Muntlig haver Ladet indstevnte!! (indstevne) Delinqventinden Anne Rasmusdatter, at lide Dom til straf og undgiældelse eftter Lov og Forordninger for die hun i Dølsmaal haver Fød Barn og Fosteret henlagt i een uhr uden at lade samme noget Menniske være bekient, forinden 8te Dage eftter bem:te hendes Fosters fødsel med videre som det allerede holdte Preliminaire Forhør nermere udviiser, iligemaade er og til dette Ting tiid og Stæd til vedermæhle i Sagen indstevnt den Dreng Ole Vermundsen Frøckedahl som skal være Delinqventindens omkomne Fosters Fader.

Delinqventinden blev dernæst uden baand og Fengsel for Rættten fremstillet; da hun tilstod at være i denne Sag Lovlig Stevnt Saaledes som anført Ligesaa møtte og Drengen Ole Vermundsen der ligeledes vedtog at være Lovlig Stevnt til Vedermæle i Sagen. Endelig møtte og i Rættten tilstæde den for Delinqventinden udnevnte Defensor Lænsmanden Mads Christophersen Godøen.

Actor Producerede Saa den ved seeniste holdte Preliminaire Forretning da erhvervede Obductions Forretning Forretted af de af Hands Excellence Hr: Stifttbefalingsmanden beordrede Stادتz Chirurgie Eberhard Christian Schilling og Henrich Friderich Næss af dat: 14 aprilj sistleden hvilcken hand forlangede acten tilføyet og for Delinqventinden nu for Rætten at maatte blive oplæst, og som hand icke ville tvivle paa at joe Delinqventinden fremdeles ville vedblive den bekiendelse

1758: 219

Som hun ved forbem:te Preliminair forhør haver giort, saa forinden dog at hand skred til sin endelige paastand udi Sagen, saa begiærede hand af Rætten at denne hendes bekiendelse atter for hende maatte blive oplæst og derpaa indhented hendes Reene og tydelige Svar. Den allegerede obductions Forretning lyder Saaledes.

Foran indfördte saavel obductions Forretningen som det allegerede Forhør blev dernæst Delinqventinden Anne Rasmusdatter udi Rætten forelæst:

Efter at samme Delinqventindens forige bekiendelse Protocollen og acten forhen tilfördt, og den Producerede obductions Forretning [var hende forelæst]?, tilstod Delinqventinden {at} end nu at samme hendes da giorte og hende nu forelæste bekiendelse er gandske Rigtig, og at hun indted haver at indvende imod den oplæste obductions Forretning,

Endelig og efter at Drengen Ole Vermundsens forige bekiendelse hannem var forelæst, vedtog hand og at det sig saa forholder som hand samme tiid haver forcklaret og som Protocollen er tilfördt og hannem nu forelæst.

Actor sagde saa at da det desværre nu er alt for Reent at Delinqventinden ved denne hendes udi Dølsmaal giorte Fødsel med dette hendes fundne og i Rætten anviste Barn, vil være een aarsag til dets død, Saa bliver den i Loven dens 6te Bogs 6te Capituls 7de og 8de art: Dicterede straf hende alt for viss, thj indlod hand i saa tilfelde Sagen under Rættens Retferdige Dom.

Defensor Mads Godøen kunde henseende til Sagens omstændigheder og Delinqventindens saa Reene utvungne bekiendelse icke udfinde noget til hendes frielse fra døds strafs lidelse, med mindre hands Kongel: Maj:t af Særdeles Høy Kongel: Naade allernaadigst, formedelst hendes Extraordinaire store Vandkundighed udi hendes Christendom, samt fordie hun aldeles indted veed hvad straf den begangne Misgierning fortienet, er og uden dets af et Særdeles eenfoldig væsen, allernaadigst vil Mitigere og formilde hendes straf, og i det allerunderdanigste haab, maatte hand indlade Sagen under Rættens Kiendelse.

Paa Rættens tilspørgende svarede Anne Rasmusdatter at hun har een god Samvittighed for, og derfor, med Sandhed kand Sige at hun icke nogensinde har tengt og icke heller ved Barnefødselen eller derefter omkommet sit Foster paa nogen hende bekient maade, thj icke Lagde hun paa samme nogen Voldsom Haand og langt i fra er det at hun veed hvad tiid eller paa hvad maade Fosteret er bleven tilføyet den dødelige skade som det efter obductions Forretningens udviis skal udi Bagdeelen af hovedet have bekommet,

end videre tilstod Meenige Tingsøgende Almue det Delinqventinden Anne Rasmusdatter aldeles icke noget er ejende uden de Messerable Klæder hun nu Skiuler Legemet med.

dernæst blev udi denne Sag af den Gandske Rætt Saaledes Dømt og

Afsagt.

Naar Mand Confronterer Delinqventinden Anne Rasmusdatters inden Rætten efter actens nermere udviis, gjorde utvungne bekiendelse, med de i Sagen fördte vidners Eedelige forklaringer, er det

1758: 219b

desværre tydelig \og Reent/ nock oplyst og afbeviist at Delinqventinden Anne Rasmusdatter ej allene haver fød udi Dølsmaal det Barn hende i Rættten ved forhøret anvistes, Men end og at hun for indted Menniske haver bekient noget om hendes besvangrelse eller at hun dermed var Forløst førend ulykken var skeed og hun udi een Steen uhr samme sit Foster havde nedgravet, foruden dette, er det og Klart at berørte Foster har trecket aande og haft Liv eftter at hun med same blev forløst, desligeste at Barnet i levende Live er udi hovedet tilføyet een dødelig skade hvilcket erfahres deels af Delinqventindens forcklaring naar hun som anført tilstaar at have seet Barnet bevæge dets eene Haand, og deels af den indkomne obductions Forretning, det kand altsaa icke tiene til minste forlindring udi straffen hvad Delinqventinden har villet paaskyde sc: at hun icke Sig vitterlig har tilføyet Fosteret berørte dødelige skade, Thj om hun derved end icke viger fra Sandhed, har \hun/ dog befordret Barnets Død ved det at fødselen skeede i Dølsmaal og hun altsaa manglede den hielp som til hendes samt Fosterets Livs Conservation, udkrævedes Af saa befatted Sag Kiendes og Dømmes for Rætt at denne Delinqventinde Anne Rasmusdatter bør Sig til een Velfortient straf og andre ugudelige til Exempel og Afskye, følgel: Lovens 6te Bogs 6te Cap: 7de og 8de art: miste hendes Liv ved Sverd, hvoreftter hovedet Sættes paa een Stage, Ligesom og den øfrige deel af Legemet skal i allerunderdanigst følge Forordningen af 9de augustj 1737, ved Nattmanden paa Rætterstædet nedgraves; endelig bliver indted Hands Kongel: Maj:ts Cassa udi Boets Lod for den paadømte Misgierning at tilberaigne eftterdi acten viiser at hun ej det Ringeste er ejende. den paadømte straf eftterkomes paa den maade og den tiid allernaadigst befalet er.

dernæst blev læst

1te Hans Haaeim og Hans Flyensfærs Skiøde paa 11 Mrk: Smør i Opdahl til Jacob Salemonsens dat: 6te febr: 1758.

2de Encken Kari Olsdatters og Jacob Opdahls Skiøde paa 14 ½ Mrk: S: i Opdahl for 14 ½ rd., til Ebbe Jensen dat: 7 febr: 1758.

Formedelst afttenens paakomme \og/ Hellig Dags Morgen ophæves Rættten til førstkomende Fredag.

Dend 5te Maj nest eftter blev Rættten atter Sadt.

blev saa læst

1te Klemmet Olsen Landes skiøde paa 2 pd: 6 Mrk: Smør for 40 rd: i gaarden Lande til Niels Lille Godøen dat: 5 Maj 1758.

2de Karl Nielsen eller hands Formyndere Siur Sunde og Tarald Kongsvigs Skiøde til Tommes Nielsen paa 22 ½ Mrk: Smør i Høviskeland, dat: 8 febr: 1758.

Christen Joensen Lande fremckom for Rættten og beklagelig gav tilkiende at hands paa gaarden Lande Matriculs No: 83 skyldende 1 Løb Smør i Skatt og ligesaa i Landskyld, forhen af ham opbyggede saa godt som nye Huuser ved ulyckelig paakommende Vaade Ild, sc: een Røgstue, Fæhuus, 1 Senge Boe, og 1 Hæste Stall samt et Ildhuus, næstl: vinter Dagen for Jule aftten, blev Lagt i aske, tilligemed alle hands i Dito huuse havende Ringe ejendele af Klædes Vahrer Bohav og videre huusgeraad, samt alt hands Høe og halm med videre; og

1758: 220

Da hand som ved denne hendelse er bleven een udarmet Fattig Mand, har tengt i allerunderdanigst følge Skatte Forordningen at Søge om allernaadigst befrielse for et aars

Skatter af gaarden ernevnte Lande Saa ville hand nu til et Tingsvidnes erholdelse udæske Almuens Svar om det sig icke saa i Sandhed forholder som anmeldet er. Den Samtlig Almue Svarede at det desværre saa befindes i Sandhed at Christen Lande har overgaaet den ulykke ved Ildebrand som forhen er angivet og at hand indted har faaet Berget af hvis i de angivne opbrendte Huuser Laag inde.

herom hand Tings vidne var begiærende som blev Bevilget.

blev saa læst

Hr: Commerce Assessor Jaen von der Lippes Bøxel Seddel paa $\frac{1}{2}$ huud 1(?) faar(?) \i øfre Giøvog/ til Niels Andersen dateret 26 Novembr: 1757 in duplo forfatted med Revers paa den eene.

Paa Fogdens tilspørgende svarede Almuen at i aaret 1757 faldt ingen anden første Bøxler end af 18 Mrk: Smør $\frac{1}{4}$ huud i Tvedt hands Maj:ts forhen tilhørende Halsnø Closters gods.

Paa videre tilspørgende svarede Almuen at Hr: Major duVahl som beboer den adelige Sædegaard Hovland, har dette aar med egne folck og tienere drevet gaarden, samt derpaa Selv holdt Dug og Disk.

Saugejerne for Hope og Fladerager Sauger blev fremkaldet, og gav svar til det af Fogden fremførte, Saaledes at hvad skuur der er skeed paa deres Sauger i aaret 1756 har de forhen eenhver for Sig med Eedelig angivelse bekræftted, Ligesom de gierne, under sam/m/e Eeds Kraftt end nu vedstaaer at det benevnte aar 1756 er indted Tøm/m/er skaaret som er kommen fra Kongens almindings, Kirkers og Benificerede gods ses Skove paa deres Sauger.

Odels Mandtallet og Restancen blev dernæst oplæst og af ingen modsagt skjønt Restancens beløb var 612 rd: 4 Mrk: 2 s:

Videre end anført var icke ved dette Ting at forrette hvorfor Tinget blev ophævet.

Anno 1758 dend 8de Maj blev almindelig Sommer Skatte og Sage Ting holden for Ous skibredes Almue paa Tingstædet gaarden Lundervig, og Rættten betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd: Arne Hansen Hegland, Hans Knudsen Tysse, Joen Johansen Rosvold, Isack Jonsen Aadland, Johannes Rasmusen Hegland, Ole Nielsen Boge, Ole Evertsen Todtland, og for Johannes Tysse Hans Lundervig. overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev Læst, de Kongel: anordninger og andre høy øfrigheds ordres som for Opdahls skibrede er læst.

videre blev læst,

1te Knud Eliassen Giæres Pengemangel paa gaarden Norvig som Knud Svendsen paaboer af dato 5 Maj 1758 forfatted i pennen af forige Sorenskr: Widerøe.

2det Mr: Kierulf paa Hr: Biskop Pondoppidans veigne hands Bøxel Seddel til Jacob Halvorsen paa 18 Mrk: Smør $\frac{1}{4}$ huud i Indre Hougland dat: 10de Decembr: 1757.

3de Ole Olsen Nordvigs forfattede Beskickelse instrument af 14 Decembr: 1757 til Knud Eliassen Giære, med paateigning af 19 Dito underteignet af Niels Amundsen og Niels Olsen

Reigstad, samt den beskickedede Knud Eliasen som derved har tilstaaet at Ole Olsen er fast mere berettiget til odelet i Norvig end hand.

4de Ole Ørensen Dybevigs odels og Pengemangel til 1 pund Smør i Dybevigen som Mickel Joensen paaboer og Hans Udskodt ejer dat: 8 Maj 1758

5te Necholai Hatvigs Skiøde paa 2 pund 3 Mrk: Smør i Særvold til Jørgen Pedersen for 55 rd: 1 Mrk: 8 s.; dat: 6 Martj 1758.

6te Ole Larsen Havskaars Skiøde paa 2 pund 6 Mrk:

1758: 220b

Smør i Havschaar til Christopher Olsen for 70 rd: dat: 6 Martj 1758.

7de Ole Johansen Hellands Skiøde paa 20 ¼ Mrk: Smør for 40 rd: 3 Mrk: til Sønnen Johannes Olsen dat: 8de Martj 1758.

Torchel Torchelsen Stølen haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig Ladet indstevne Pigen Margrete Christophersdatter og Niels Sæhles Hustroe Giertrud Olsdatter, og det fordie den første haver Slaget og ilde medhandlet een Citantens Datter som var udi Niels Sæhles brød, nafnlig Johanne Torckelsdatter omtrent 5 aar gammel, altskiønt Barnet aldrig har været Sadt under nogen Tugt til denne Pige som tiende hos Rasmus Sæhle, men som melt stod i Naboen Rasmus Sæhles brød; Ligesom og den siste sc: Giertrud Olsdatter er Stevnt fordie hun skal have befordret denne Slette medhandling ved det at hun har formaaed Marite!! (Margrete?) Christophersdatter til at øve denne overlast paa Citantens Barn, der formedelst same adferd har været og end nu er Svagelig, om alt dette med mere som de indstevnte Vidner skal kunde udsige, at lide Dom til straf efter lov og billighed, samt at erstatte Processens omckostning skadesløs, til samme tiid og Stæd er og under Falsmaals straf indstevnt Niels Sæhle, Ellen Monsdatter, samt Marite Pedersdatter og Marite Søfrens datter.

Af de indstevnte vederparter møtte ikke nogen efter paraab ej eller Vidnet Niels Sæhle, mens de øfrige Vidner vare tilstæde

Stevne vidnerne Arne Hansen og Johannes Rasmusen Helland afhiemlede ved Eed at de over 14ten Dage siden Lovlig haver Stevnt de udeblevne Margrete Christophersdatter og Giertrud Olsdatter saaledes indført er Ligeledes Vidnet Niels Sæhle, og forklarede Stefnividnerne derhos at ved Stefnemalets forkyndelse tilstod Giertrud Olsdatter at hand!! (hun?) havde bedet Margrethe Christophersdatter at hun skulle slaae efter pigen Johanne Torckelsdatter.

Citanten fremstillede sine indstevnte tilstædeværende vidner med begiær samme maate Eedfæstes og afhøres, og efter at Eedens forklaring dennem af Lov Bogen blev forelæst fremstod

1te Vidne Marte Pedersdatter og efter aflagde Eed forklarede at Dagen for næstl: Jule aftten kom Citantens Hustroe og Søn til gaarden Støhlen med hendes og Citantens Datter Johanne Torckelsdatter, da hendes Moder Herbor Stølen Viiste vidnet sit bemelte Barn af 5 aars alder, da vidnet Saag at Barnet var ilde medhandlet og Slaget saa at hun paa hendes bagdeel eller Sæde var gandske blodig, med den forklaring at Margrethe Christophersdatter i Marken i medens hun vogtede Smalen havde tilføyet Barnet dette, efter Giertrud Olsdatters ordre eller begiær, endeligen siger vidnet bemelte Giertrud Olsdatter {at} for hende har tilstaaet at hun har givet Margrethe Christophersdatter ordre at slaae efter Dito Barn \med en liden Buske/, desligeste at Margrethe Christophersdatter har tilstaaet at hun har slaget Barnet Johanne Torckelsdatter, endelig veed vidnet at Barnet næstl: Høst i sterck Kulle og Slud Reign, af frygt for hun blev Truet med {Prygel} at hun skulle Klages hos hendes Madmoder, har Ligget borte noget over 24 Timer, og havde icke andet paa Sig end et Skiørt og 1 Særck med blotte fødder; hvilcken medhandling Madmoderen Giertrud Olsdatter har været bekient.

Vidnet har og observeret at {at} det omprovede Barn var af saa blød Natur at naar hendes ben:te Madmoder tog et Riis, skreg Barnet og Retirerede bort

1758: 221

2det Vidne Marte Søfrensdatter aflagde Eed og vandt i et og alt eenstemmig med det 1te vidne.

3de Vidne Eli Monsdatter aflagde Eed og forcklarede Eenstemmig med første og andet Vidne,

Endelig forcklarede paa tilspørgende disse 2de siste Vidner at Barnet har Klaget og Pigen Margrethe Christophersdatter for dennem tilstaaet at hun havde slaget efter Barnet og Ramt hende med et øxeskaft, saa at hun faldt og Kløvede sin eene øyenbrynde saa at Barnet end nu bær ahr og mercke deraf, desligeste forcklarede disse vidner at Barnet efter Madmoderens ordre har maatted vogte Smalen Seenhøstes jae end og i Juule hellig Dagene, saa hun ofte har været meget forfrossen.

Citanten begjærede Laugdag for de udeblevne.

Eragted.

Pigen Margrethe Christophersdatter og Koenen Giertrud Olsdatter gives Laugdag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i Sagen, ligesaa vidnet Niels Sæhle at aflægge sit Eedelige Vidnesbyrd i denne Sag.

For Rættén fremckom Procurator Hans Giøen og gav til kiende at hand møder paa Engel Berges veigne der til dette Ting tiid og Stæd haver ved Muntlig varsel Ladet indstevne Haldor Steensen Lønningdahl for at paahøre eendeel Vidner angaaende een Nøst Grund ved Lønningdahls Søestrand som haver været Citantens ejendoms Jord øfre Dahlen af ældgammel tiid underliggende og tilhørende, og af Citanten for lang tiid siden opmuret med stoer beckostning een Grundmuret Steen-Muhr med indmuret Troe værck i Muren til desmere Sickerhed, bemelte Tomt og Muur haver den indstevnte Halvor Lønningdahl tilegnet Sig uden Citantens minde eller forevidende, at lade derpaa af uvedkomende bygge til deres nytte og fordeel, men Citanten til stoer skade og fornermelse, alt til et Lovskicket Tingsvidnes erholdelse.

Haldor Haavig!! (Lønningdal?) møtte og tilstod at være i denne Sag Lovlig Stevnt.

Citanten fremstillede sine indstevnte Vidner.

1te og 2de Vidne Johannes og Arne Hegland aflagde Eed og forcklarede at de omtrent een Maaned siden efter Engel Berges forlangende har indfunden Sig paa Moberg hos een der værende gl: og Svag Koene Inger Steffensdatter som icke var i stand at komme til Ting for at høre hendes forcklaring i denne Sag, da bem:te qvinde for dennem forcklarede i medens hun boede paa øfre Dahlen opbyggede hendes Mand Anders Knudsen øfre Dahlen et Baade Nøst paa stranden {og} ved gaarden Øhren paa Elvens væstre Side og da hun paa samme tiid kom til sin Mand med Maed i medens hand byggede paa Nøsted og hun Spurdte sin Mand hvorfor hand icke byggede paa det samme Stæd som Nøsted havde staaed tilforn, svarede bem:te hendes Mand at hand icke ville sætte det paa sit forige Stæd formedelst frygt for Skreløb som der plejer at falde, Men hvor Lenge siden dette skeede viste vidnerne icke at udsige ej eller udlod icke Inger Steffensdatter sig med noget derom.

2de!! (3de) V[idne] Lars Andersen Bøe 44 aar gl: aflagde Eed og forcklarede at omtrent 30 aar siden da hand var hiemme hos sin Fader {paa} Anders øfre Dahlen, viste vidnet at bem:te hands Fader havde et gammelt Nøst staaende paa den østre Elven paa Øhrens Grund ved Søen, hvilcket da var nedraadnet og i hvis Stæd bem:te hands Fader opbyggede et nye Træ Nøst væsten for Elven, dog østen for \det/ Stæd hvor vidnet efter gammelt Seign har hørt øfre Dahlens opsiddere skulle haftt

1758: 221b

staaende et Nøst sc: det Stæd hvor det omtvistede Nøst nu skal staae, dog forcklarer Vidnet at bemelte Træe Nøst paa bemelte Stæd væsten Elven blev opsadt efter Øhrens daværende opsidders tilladelse, Mens i ald den tiid bemelte øfre Dahlens opsiddere der paa de tiider og ellers saa lenge Vidnet erindrer \har haft Nøst staaende/, har icke øfre Dahlens opsiddere derfor betalt noget til Øhrens opsiddere eller ejere.

3de Vidne Steffen Andersen Bøe gl: 39 aar aflagde Eed og forcklarede i ord og Meening eenstemmig med første Vidne.

Fuldmægtigen havde icke vidnerne denne sinde noget at tilspørge, {undtagen} men begiærede det Passerede til et Tings vidne under Rættens bekræftning, hannem beskreven meddeelt.

Indstevnte Haldor Øhren!! (Lønningdal?) lod tilføre at hand med Vidner til sin tiid og Stæd om fornøden gøres, vil og kand gotgiøre at øfre Dahlens opsiddere icke i 60 aar for denne tiid at Reigne har haft Noget Nøst staaende paa dette nu omtvistede Stæd hvor hand nu haver opbyggt sit Baade Nøst desligeste at samme er hands ejendom med andet mere som fuldkommen skal kunde Contracarere Citantens paastand om at have frihed paa dette Stæd at have Nøst staaende, hvortil saavelsom i flere tilfelde denne Sag betreffende hand sin Rætt vil have sig Reserveret.

det begiærede Tingsvidne indvilges.

Restancen blev dernæst efterseet befunden i beløb til 216 rd: 4 Mrk: 15 s: oplæst og af ingen modsagt.

Mere end anført var ej ved dette Ting at forrette.

Anno 1758 dend 9de Maj blev almindelig Sommer Skatte og Sage Ting holden for Strandvigs skibredes Almue paa gaarden Lundervig og Rættent betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættes mænd: nemlig de Selv samme som gaars dagen for Ous skibrede betiente Rættent. overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Forordninger og andre høy øfrigheds ordre som gaars dagen for Ous skibrede

Videre blev læst

Mad:me Legangers Fæste Brev paa 1 ½ Spand Smør 1 ½ gied skind i Schottum til Anders Joensen dat: 15 Novembr: 1757.

2de Skiftte Brevet efter Anders og Lisbet Eide Sluttet dend 18de aprilj 1757 som udviiste at Sterfboets ejende 15 Mrk: Smør for 30 rd: er udlagt paa Sønnen Johannes Andersen for 30 rd:

3de Skiftte Brevet efter Ole Olsen Aackre Sluttet dend 14de octobr: 1757, som viiser at Jordegodset er udlagt, Saasom, paa Berge Femanger 13 Mrk: Smør i Aachre Encken Barbroe Aackre 12 Mrk: i Aachre, Sønnen Siur Olsen i Dito gaard 8 Mrk: Ole Olsen ligesaa 8 Mrk: og Datteren Marite i Dito gaard 4 Mrk:, I Svinesteen 6 ¾ Mrk: Smør paalodnet Peder Svinesteen for 11 rd: 1 Mrk: 8 s:, Godset i Femanger paalodnet Encken 1

23/36 Mrk: Smør for 2 rd: 2 Mrk: 12 s:, nock i Dito gaard paa hver af Bemelte 3de Børn 1
47/132 Marcker for 2 rd: 3 s:

4de Skiftte Brevet efter Ole og Marite Lille Lie Sluttet dend 14 aprilj 1757, viisende at
Boet ejede i Lille Lie 2 pd: 8 Mrk: Smør som er udlagt, til Brite Olsdatter 14 Mrk: Smør,
Anne og Marite Olsdøttre hver 14 Mrk:, Hans Nielsen 5 Mrk: Smør, Eli, Synneve og
Marite Nielsdøttre hver 3 Mrk: Smør.

5te Skiftte Brevet efter Ole Johansen Revne Sluttet dend 4de Junj 1757, som viiser at Boet
ejede i Revne 1 pund 1 Mrk: Smør, og er udlagt paa Encken 12 ½ Mrk: paa Sønnerne
Johannes og Ole Olsønner hver 5 Mrk: og Datteren Marite Olsdatter 2 ½ Mrk:

6te Dito paa Aachre efter Synneve Larsdatter Sluttet dend 6 Junj 1757, viisende at de 8 ½
Mrk: Smør Boet ejede i Aachre er udlagt til Anders Aackre 6 ½ Mrk:, til Sønnerne Hans og
Lars Hanssønner hver 1 Mrk:

1758: 222

Winzens Windenæs ved Sønnen Wintzens Wintzensen iretteædskede Sin fra næst forige Ting
udsadte Sag imod Joen Holdhus skyldige giæld efter Obligation betreffende.

Joen Holdhuus indfant Sig for Retten og vedtog Lovl: at være i denne Sag Saavel til forige –
som dette – Ting Lovl: Stefnt, Sagde og at paa Kravet er betalt saa meget at nu af Capitalen
ei mere Ræster end 6 rdr:, mens paa Renterne er betalt for et aar 1 rdr: 4 Mrk: og ei videre.

Citantens ern:te Søn Svarede at af Capitalen de 40 rdr: Ræster allene 6 rdr: mens ingen
Renter er betalt Siden Obligationens dato, Sagde ellers at Citantens Krav angaaende Renterne
er Saaledes Neml: af 40 rdr: fra Obligationens dato til 14 Septbr: 1757 da de 14 rdr: som
anført blev betalt, af de 26 rdr: fra ern:te 14 Septbr: til nestl: 14de Aprilj da atter Penge sc:
20 rdr: paa Capitalen blev leveret og endel: Renter af den endnu Ræsterende Capital 6 rdr:
fra Sistben:te 14de Aprilj til betaling skeer, Endelig bad Comparanten om Dom paa Capital
Renter og omkostninger.

Paa tilspørgende Svarede Joen Holdhus at de betalte Renter 10 Mrk: leverte Hand Rum tiid
Siden til Citantens Søn Wintzens Giærevigen som nu har i Rette ædsked Sagen mens
Leverantzen skedde ei udi Widners Paasiun ei eller hafver Hand derfor bekomet qvittering.

Afsagt

Joen Holdhuus bør efter Sin udgifne Pandte Forskrivelse under 8de Maj 1754 betale
Citanten Wintzens Knudsen Windenæs de 6 rdr: [som]? endnu af Pante Summen 40 rdr: er
ubetalt, dernæst de i Pante Brevet anførte Renter Neml: \af 40 rdr:/ fra Obligationens dato
til 14de Septbr: 1757 á 1 rd: 4 Mrk: aarlig som udgiør 5 rdr: 4 Mrk:, af 26 rdr: fra dito 14de
Septbr: 1757 til den 14de April indeværende aar bereignet til 5 Mrk: 13 s: og Endelig Lige
proportioneret Renter af meerbem:te Ræsterende 6 rdr:s Capital fra berørte 14de April til
betaling skeer, alt tillige med 3 rdr: udi Processens omkostning af Joen Holdhuses Midler
hvor de findes at udredes 15 Dage efter denne Doms Lovl: Forkyndelse under adfærd efter
Loven.

derefter blev læst

Omund Eides Skiøde til Ole Olsen Lille Hougen paa 1/3 part i Hollandsdahls Kircke for 85
rd: dat: 9de Maj 1758.

2det Berge Femangers Skiøde paa 1 Løb 6 Mrk: Smør 1 huud i Holdhuus for 351 rd: 3
Mrk: 8 s: til Engel Hansen dat: 6te Aprilj 1758.

3de Engel Hansen Holdhuuses obligation paa 200 rd: imod forpantning i 1 Løb 6 Mrk:
Smør 1 huud i Holdhuus til Lænsmanden Hans Lundervig dat: 9de Maj 1758.

4de Samson Rebnes obligation til Hans Hiærtnæs stoe 50 rd: imod forpantning i Revne dat: 9de Maj 1758.

5te Ole Knudsen Eeckelands Skiøde til Knud Olsen paa 1 Løb 1 pd: 12 Mrk: Smør for 200 rd: i Eecheland for 200 rd: dat: 14 octobr: 1757

6te Knud Olsen Eekelands obligation stoe 200 rd: til Berge Femanger imod 2 Ldt(?) 18 Mrk: Smør i Eecheland dat: 9de Maj 1758.

7de Niels Johansen Nortvedt og Hans Tvedts Contract af 9de Maj 1758.

1758: 222b

For Rættten fremckom \Bonden/ Engel Knudsen {Marckus} som ejer og beboer gaarden Marchus Matriculs No: 26 af skyld ½ Løb ½ huud her i Strandvigs skibrede og Ous Præstegield beliggende som Vemodig angav at hands og Forfædres gl: ejendom og odel, berørte gaard Marchus nu igien trues med Auction som i Bergen skal holdes førstkommende 2de augustj under den formeening at Hands Kongel: Maj:t dertil har Reluitions Rætt, altskiønt \paa/ Dito gaard aldrig har hæftted nogen Kongel: Reluition, hvilcket og blev taget under Retferdig Consideration af Hands Excellence Hr: Stifttbefalingsmand von Cicignon ved den over det Reluable gods udi Bergen næstl: aars 10de octobr: begynte Auction, \Thj/ da {ieg} \Comparanten/ for auctions Rættten tilfulde Legitimerte Sig dertil at være een fød odling, samt at hands Maj:t eller Høylovligste Forfædre aldrig dertil har haftt eller haver minste Løsnings Rætt, blev {min} gaard/en/ {og odel} som Comparantens Odel ej opbudet, mens udgick af det Reluable Gods, Og paa det hand kand have noget {at} \til/ beleg{ge} \ved/ den nye allerunderdanigste ansøgning hand er nødtvungen at forfatte, maatte hand begiære dend Meenige Tingsøgende Almues Svar om der findes nogen iblan!! (iblant) dennem der har hørdt af Deres forældre eller andre eller Selv veed andet end at joe berørte gaard Marchus har fuldt hands Forfædre Mand efter Mand udi umindelige Tiider, som deres Rette og Sande Odels gods, og ejendom, desligeste om nogen iblant dennem haver hørdt eller veed at derved har fuldt nogen Kongel: Reluitions Rætt, og endelig for det 3die om de ikke med Sandhed kand tilstaae at Comparanten Engel Knudsen Marckuses Søsters Mand Rasmus Hansen som efter Lovskicket Dom dette foraar for Comparanten har maatted indrømme og Røddig giøre Jorden, aaret 1741 saa hemmelig som underfundig og falsk bragte det derhen at forige Foged, som samme aar var befalet at indhente vedkommende opsidderes Bud paa hands Maj:ts Reluitions Rætt, for det her i Fogderiet værende Reluable gods, anførte efter hands angivende denne gaard udi Forretningen at være angivet for Reluable, og det i den henseende at hand ved denne invention kunde berøbe, baade Citanten og andre nermere end Rasmus Marckus til odelet berettigede, deres odels og Løsnings Rætt, saasom naar hand først havde vundet det, at faae det iblant Reluitions godset, hand da var sicker for alle odelsmændenes tiltale og udmindelse paa Fundamente af det Kongel: forbud at ingen Dommer maae til paadømme antage nogen Sag om deslige gods.

Samtlig Almuen svarede at de for at følge Sandhed ej kand nægte mens maae tilstaae det de aldrig haver hørdt andet end og af ældgame!! (ældgamle) Mænd og qvinder end at gaarden Marchus baade er og fra umindelig tiid har været som Bondegods, ej allene Engel Knudsen Marckus men end og hands forfædres, Mand efter Mand, Deres frelste Odel ejendom og brug, Mens at derpaa har hæftted eller hæftter nogen Kongel: Reluitions Rætt, det har de aldrig hørdt mindre Veed, dette er dennem nocksom efter Bøygde Røgte bleven bekient at Rasmus Marckus Rum tiid siden omtrent aaret 1741, Selv som da værende opsidder paa Marckus, angav det for Cron gods hos forige Foged, af den Raison at hand derved kunde skielle de Rette odels og Løsnings Mænd fra deres Løsnings og odels samt beboelses Rætt som de til hands Jord efter Loven havde, og saaledes vorde befriet for de

Rette odels mænds Lovlige Søgemaal, hvilket siste sc: Rasmus Marckuses underfundige og falske angivelse 1741 inden Rættten blev bestyrcket

1758: 223

af Stædets Bøygde Lænsmand Hans Engelsen Giøen, der efter Eeds aflæg forcklarede at berørte aar 1741 kom Rasmus Markus til hannem og beklagede Sig, Sigende: at hand frygted for at blive dreven fra Marchus af de Rette odels mænd, bad derfor hannem nemlig Hans Giøen skrive /: hvilket og skeede :/ et Brev for Sig til Fogden Kamerraad Heiberg og derudi melde at dersom hand kunde og vilde tiene ham udi at anføre gaarden Marchus iblant det Reluable gods, ville hand give til Kongens Cassa 15 rdr: for Reluitionen og derforuden giøre Velben:te Hr: Kamerraaden een offlet(?) (offert?) for sin umage og godhed, og Veed vidnet altsaa med sin Samvittighed ej andet end at den eeniste grund, det høylovlig Rentte Kammer nu haver at paastaae Løsning efter, Reiser Sig blot af Rasmus Marckuses omforcklarede falske angivelse thj førend den tiid, tenckte eller viste ingen at paa Marchus som et gl: Bondegods skulle hæfte Kongens Løsnings Rætt, jae Rasmus Marckus tilstod og for Vidnet den tiid hand som melt formaede Deponenten at forfatte angivelsen eller Brevet til Fogden, det hand icke enten Selv havde eller viste paa noget Stæd at becommen noget Document, hvor med hand kunde oplyse angivelsens Rigtighed.

Engel Marckus begiærede det nu Passerede som et Tings vidne maatte hannem under Rættens fulde bekræftning blive beskreven meddeelt, hvilket og indvilges.

Johannes Olsen Helland fremkom for Rættten og gav til kiende paa sin Forlovede Anne Andersdatter Sævereids veigne, det hand nu i anledning af hands bemelte Kiæristes odels gaard Sævereide Matriculs No: 17 skyldende aarlig ½ Løb Smør ½ hud udi Strandvigs skibrede og Ous Præstegield beliggende, trues med at opbydes til auction den 2de augustj førstkommende i Bergen, som Reluabelt gods, altskiønt samme ved Dom dend 10 oct: 1757, efter at ieg havde tilkiendegivet gaardens beskaffenhed i auctions Rættten og der forevist gl: adkomster, blev frietagen for at overgaae auction, paa nye igien at opbydes og Reluitions Rættten derpaa fri auctioneres; ville i Rættten anvise et af Joen Knudsen Helland og Steen Larsen Haavig indgaaet Mageskifte angaaende denne gaard Sævereid dat: Dagen efter Christi Himmelfarts Dag Anno 1645 som viiser at bem:te gaard end og paa den tiid same Mageskifte Brev var udstæd, har været odels gods, og dernæst til et Tingsvidnes erholdelse ville udæske Almuens forcklaring om det ikke i umindelig tiid har været og endnu er odels gods desligeste om ingen veed at oplyse Comparanten om ved hvilcken Lejlighed dette gods skal være bleven angivet som Reluable.

Samtlig Almue svarede at det er Dem gandske vel bekient og af deres Forældre og gamle Folck fortaldt det denne gaard Sævereid altiid {og} som nu nærværende tiid, har været et fast og ældgammelt odel desligeste at de efter et Bøygde Rygte har hørdt Sige det Anders Hansen Sævereid som er een gifttings – og Fremmet – Mand, henseende odelet, til denne gaard, omtrent udi aaret 1741 har, for at blive Rolig i besiddelse paa Sævereid urørt og uuddreven af hands Stif Børn sc: Citanten{s} Johannes Hellands bemelte forlovede Anne Andersdatter og hendes nu kort siden bortdøde Broder, for forige Foged angivet denne gaard at være af Cronens gods; jae af bemelte Almue fremckom i Særdeleshed Lænsmanden Hans Giøen som efter Johannes Hellands begiær aflagde Eed og gjorde her udinden følgende forcklaring: sc: at Anders Hansen Sævereid bemelte aar 1741 var hos Deponenten og under foregivende at hand befrygtede sig for Odelsmænd som ville uddrive ham fra gaarden, ville see at faae gaarden indskreven som Reluable, begierte /: som og skeede :/ at Vidnet

1758: 223b

Hans Giøen skulle skrive for Ham til Fogden K:!! (Kammerraad) Heiberg og derved til kiende give at godset efter Bøygde Rygte var af Cronens gods, med tilleg at hand icke der for kunde viise nogen adkomster saasom gaarden var overgaaen ildebrand, og ved den Lejlighed skulle være opbrendte; jae Vidnet forcklarede derhos at Anders Sævereid i samme angivelses Messive anbød at ville give til Kongens Cassa for Reluitions Rætten 10 rdr., altsamen dette skeede /: icke andet vidnet veed :/ for at udelucke de Rette Odelsbaarne fra sin efter Loven havende Rætt til gaarden og at Anders Sævereid ej {som} skulle uddrives paa een bar Houg med mange smaae Børn.

her om Johannes Helland Tingsvidne var begiærende som blev Bevilget efter at den omprovede Anders Sævereid som Selv for Rætten var tilstæde omsider og da hand havde anhørt dette Vidnes Eedelige forcklaring, maatte tilstæe at det Sig saa i Sandhed forholder som omprovet og indført er, sagde derhos at hand af een taabelighed og frygt for at blive udsagt fra gaarden Sævereid, greb til denne omgang.

Hans Andersen Vindenæses Pengemangel paa gaarden Marchus som Engel Knudsen paaboer dat: 9de Maj 1758.

Paa Fogden Hr: Juels tilspørgende svarede Saugejerne at det med deres skuur udi aaret 1756 paa deres Sauger Saaledes forholder i Sandhed som deres forhen giorte Eedelige angivelse indeholder, hvilcket de endnu under deres forige Eeds Kraftt gestendigede.

Paa Fogdens videre Tilspørgende svarede Almuen at i aaret 1757 er ingen førstebøxler falden af hands Maj:ts Halsnøe Closters gods hvorom Fogden Tingsvidne var begiærende som bliver at bevilge.

Mandtallet over hands Maj:ts eget beholdne og Benificerede gods, blev der paa i Rætten oplæst og af ingen modsagt.

dernæst blev Restancen oplæst og befunden af beløb 264 rd: 1 Mrk: 2 s: samt af ingen modsagt.

Som ellers ved dette almindel: Ting ei var videre end anført at Forrette, blev Retten ophævet.

Anno 1758 d: 22de Maj blev almindel: Skatte og Sage Ting holdet paa gaarden Øfre Waage udi Strandebarms Præstegiold, for ern:te Præstegiolds Almue, da Retten betientes med eftterskr: 8te Eedsorne Laug Rettes Mænd Samson Andersen Fladebøe i Hands Stæd Baar Tvedt, Gotskalck Giære i Hands Stæd Anders Kiærevig, Iver Øyerhafn, Anders Sandvig, Jens Grønevig i hands Stæd Povel Dybsland, Lars Torsnæs, Syfver Dybsland og Helge Waage. Ofserværendes Kongl: Maj:ts Foged Welædle Andreas Juel med menige Tingsøgende Almue.

Hvornæst Allerunderdanigst og Underdanig blev Læst De Kongl: Allern: Anordninger og den Høye Øfrigheds Ordres som paa dette aars Somer Ting ere Læste og forhen i denne Protocoll Speciel findes Extraherede.

Videre blev læst

1te Jaen Galtung Butlers fæste Brev paa Pladsen Hameren til Hr: Capitain Feltmand dat: 12 Maj 1757 in duplo med Hr: Capitainens Revers teignet paa den eene.

2de Hr: Capit: Feltmands Obligation stoer 61 rd: til Lænsmanden Hans Waage imod forpantning i de paa Pladsen Hammeren staaende Huuse, dat: 6te Junj 1757.

3de Encken Christi Hansdatter Berge med fleres Skiøde paa 1 pd: 21 Mrk: ¼ huud i gaarden Berge til Arne Haaversen for 63 rd: dateret 22de Maj 1758.

4de et Dito Skiøde udstæd af Encken Marite Næss paa 1 pund Smør i Næss til Peder Pedersen dat: 6te Martj 1758.

5te Een imellem Jaen Galtung Butler og Johan Daniel Galtung oprettede Contract om Pladsen Torsnæs Myhren og Fæbeiterne til Deres

1758: 224

gaarder dat: 22de Maj 1758.

Fogden tilkiendegav at da hannem udi hands allerunderdanigste Reignskab pro Anno 1756 udstæd fra det høy lovlige Rentte Kammer under 29 octobr: 1757, dets 4de Postes 1te art: er bleven paalagt at beviislig giøre at den giæld {som} udi Forretning hos giæstgiveren Tommes Weiner {t.. g...t}, i henseende til hands Boets tilstand, efter det af ham udi ægteskabet begangne Lejermaal, er anførdt Boet til afdrag, Endelig af de vedkommende Creditorer Inden Rættten skulle tilstaaes, Saa haver hand i saa tilfelde ladet indkalde de vedkomende, som ere Hans Hiorteland, Mons Lie {Ole Lie}, Corperal Torbiørn Schor, Povel Dybsland, Lænsmanden Hans Waage og Halvor Svieland, og hvad Sig angaaer Mad:me Didichen udi Bergen, Pigen Marithe Fiosne, \Ole Øye,/ og Pigen Anne Chatarina, saa siden de alle ere uden for Fogderiet og fraværende, og følgelig ej til denne Rætt kunde indkaldes, haver hand i dets Stæd, Ladet indkalde den vedkomende Tommes Veiner for i saa fald for Dennem at giøre den Eedelige forcklaring om deres Krafs Rigtighed.

Af de indstevnte møtte ingen undtagen Lænsmanden Hans Waage som vedtog lovlig Stevnemaal.

Baar Tvedt og Helje Vaage {at} bekræftede ved Eed at de saaledes som anførdt har Stevnt i lovlig tiid alle indben:te udeblevne Persohner mere end 14ten Dage siden. hvorhos og Lænsmanden paa de Samtlige indstevntes veigne sagde og lod tilføre at da de Samtlige alle indstevnte \til deels/ Rigtig haver becommet og til deels venter dette deres Krav hos den skyldige Tommes Veiner, Saa viste de Sig icke forbunden efter nogen Lov for dette Deres Krav at aflegge nogen Eed, desligeste sagde og den indstevnte Tommes Weiner, at da hand til Forretningen een gang Rigtig haver angivet den giæld hands Boe var behæfted, og derudi er fuldt alt hvad den Kongel: allernaadigste Forordning, i saa fald byder, Saa hvercken Saag eller viste hand Sig forpligted til at aflegge denne paastevnte Eed, men i saa tilfelde holdt Sig til Loven som eene Siger i hvad tilfelde Eed skal Presteres.

Fogden til dette indfødte svarede at da de indstevnte følgel: hands indkaldelse ej har vildet møde, og hand havde {ej andet} \nu/ for Sig {end} denne Rentte Cammerets i Rættten Producerede anteignelse, Saa indlod hand til Rættten hvorvidt at de maatte ansees pligtige følgelig Loven ved foreleggelse at indkomme, for at aflegge denne paastaaede Eed.

derefter blev af Rættten saaledes

Decideret.

Mand finder at Kongens øyemercke og Villie er i sær ved hvis som findes befalet udi 22de art: udi Forordningen af 6te Decembr: 1743, at Malversanter eller de der forseer Sig ved Løsagtighed, skal straffes i Naade og med Maade, Mand finder og at ved denne Sag er observeret alt hvis allerhøystben:te Forordning øfrigheden Paalegger(?), er i agt taget, jae Mand finder icke i Lov det minste som authoriserer Rættten at overskride hvis ved

allernaadigst Forordning under 5te Novembr: 1723 om Sigtelses eller benægtelses Eed er foreskrevet, derfor

1758: 224b

og af saa befatted Sag kand Mand icke uden foregaaende Kongel: allernaadigst Speciele ordre imponere de der udi Tommes Weiners Boe havde at Kræve, {og} at aflegge nogen saadan Eed som ober Dommere, men icke under Dommere er tilladt at Kræve, følgelig den Kongel: allernaadigste allegerede Forordning, minst nu i dette tilfelde da Mand icke indseer at Kongen som vil viise Naade icke vil i uforholdne tilfelde at Guds Nafn skal tages forfengelig, det og meere end mange Gange i Lige tilfelde er approberet af det Høylovlige Dommer-Collegio, saadan inquisitionis Forretning som formedelst denne Sag er skeed og af Stifttbefalingsmand Naadig approberet.

Niels Salberg tilkiendegav at hand til dette Ting tiid og Stæd Muntlig haver Ladet indstevne Haaver Tordahlen fordie hand paa Citantens Reigning haver udtaget hos Kiøbmanden Christian Tormøhlen udi Bergen ½ tønne Byg, hvorfor Citanten har maatted betale {for} 4 Mrk: Danske, derom at Lide Dom til betaling eller og derfor befrie Sig med Eed, item betale Processens omckostning.

Den indstevnte møtte for Rættten og tilstod at være Lovlig Stevnt, mens nægtede in totum at betale de paastevnte 4 Mrk:, Saasom hand aldrig hos Christian Tormølen hvercken har oppebaaret det paastevnte Korn ej eller handlet med denne Kiøbmand hvilcket Comparenten ærbødig ville med Eed bekræfte, og i fald icke samme Eed tilstædes hannem maae det tilckomme Citanten at beviise sin fordring paa Lovlig maade.

Citanten som sagde at denne Sag er anlagt efter Kiøbmanden Christian Tormøllens forlangende og for hands Reigning, hvortil ham er given Fuldmagt sagde at hand finder sig fornøyet med at den indstevnte aflegger den anbudne Eed, og naar saa er skeed vil hand for det øfrige frafalde Sagen imod hannem.

Derpaa blev med begge Parters Samtycke den anbudne Eed aflagt hvorved den indstevnte har fralagt Sig fordringen med Eed, og hvorved Sagen blev ophævet.

Fogden Hr: Andreas Juel gav tilkiende at hannem af Sogne Præsten Hr: Marcher er tilkiendegivet det Pigen Anne Jacobsdatter er saa Slet med {bes} Spedalske Syge befenget at indted Menniske vil tiene i Brød eller være i huus med hende, og desuden er saa Fattig at hun ikke {uden} har det minste til nogen indlemmelse i Hospitalet, hvorfor Fogden nu vil æske Lænsmanden og Almuens Svar om det Sig icke saa i Sandhed forholder som anført.

Almuen svarede hertil Eenstemmig at det desværre er Sandhed hvad Sogne Præsten som ovenmelt for Fogden haver anmeldet saasom hun er meget Svag og Skrøbelig af den Spedalske Syge, og derforuden at hun aldeles indted er ejende, haver nogen Boepæel eller tilholds Stæd og ingen vil hende antage i tieniste, hvorfor Almuen saa meget mere ønskede at dette Menniske joe før joe heller maatte, efter den høye øfrigheds Resolution og ordre indsendes og faae indlemmelse i Hospitalet; thj i mangel deraf \..nd ej/ seer Almuen hvor dette Menniske Sig skal ernære.

1758: 225

herom Fogden Tings vidne var begiærende som blev Bevilget.

Anders Dysvig gav tilkiende at hand som Formynder for sin Myntling Lars Svalesen Vaage og paa hands veigne haver til dette Ting tiid og Stæd, Muntlig ladet indstevne Helge Larsen

Øfsthuus, til at imodtage Penge for 1/8 part udi Dybslands Saug, {hvori Myn} som tilhører gaarden øfre Waage saavidt Myntlingens Faders Part derudi betreffer fordie Materialierne til samme Saug er taget af ermelte Myntlings odels gaard Waage, iligemaade er hand og indstevnt til omckostningers tilsvær, at imodtage Løsnings penge og indrømme Saugen sc: den 8de part

Den indstevnte møtte for Rættten og vedtog at være i denne Sag som anført Lovlig Stevnt og derhos indgav et sit skriftlige Forsædt i Sagen af 12 Maj 1758 som blev oplæst.

Citanten indvilgede den forlangte udsættelse; thj beroer med Sagen eftter begge Parters Samtycke til næste Ting.

dernæst blev Publiceret.

1te Skiftte Brevet efter Morten Nielsen Berge Slutted paa Berge dend 28 aprilj 1757 som viiser at Boet ejer i Berge 18 Mrk: Smør ¼ huud, og at same er udlagt til Encken Christi Hansdatter 13 ½ Mrk:, til Niels Mortensen 4 ½ Mrk:, Torbiørn Mortensen 4 ½ Mrk:, og Anne Mortensdatter 4 ½ Mrk:

2det Skiftte Brevet eftter Gische Butler Slutted paa Kysnæs dend 26 aprilj 1757, som viiste at Boets ejende gaard Kysnæs skyldende 3 Løber Smør er paalodnet Hans Hansen Waage som Formynder for Edel Holberg Gran for 600 rd:

3de Skiftte Brevet eftter Myntlingen Peder Rasmusen Linge Slutted dend 17 octobr: 1757, udviisende at Sterfboet ejer i Store Linge 13 ½ Mrk: Smør, som er udlagt til Tormo Linge 4 Mrk: Smør, Hans Rasmusen 3 1/5 Mrk: S: Marite, Margrete, Lisbet, Kirsten, Mallene, og Anne Rasmusdøttre hver 1 Mrk: Smør.

Som ved dette Almindel: Ting ei Videre end anført, var at Forrette, blev Retten ophævet

Anno 1758 d: 24de Maj blev almindel: Skatte og Sage Ting holdet for Qvindherets Almue paa Lænsmands gaarden øfre Waage udi Strandebarms Præstegield og Retten Betient med eftterskr: 8te Eedsorne Laug Rettes Mænd Hacktor Øfsthuus, Hans Waage, Helge ibdm:, Baar Tvedt, Anders Kiærevig, Povel Dybsland, Syfver ibdm:, og Knud Tvedt. Ofverværendes Kongl: Maj:ts Foged Welædle Andreas Juel med Menige Tingsøgende Almue.

Hvornæst allerunderdanigst \og underdanig/ blev læst de Kongl: anordninger og den Høye Øfrigheds ordres som paa forhen holdte dette Aars Som/m/er Ting ere læste og i denne Protocoll foran extraherede.

Johannes Pedersen yttre Netteland ved antagne Fuldmægtig Procurator Hans Waage gav tilkiende at hand som ejer og beboer af gaarden Nord-Asch haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig Ladet indstevne opsidderne paa gaarden Fugleberg Joen Jensen, Hactor Joensen, Halvor Olsen og Lars Larsen, fordie de icke allene har i fellets Marck og Fæebeite ved et gierde indheignet et stort støcke Marck som de icke igien vil nedlegge, \men/ og dernæst fordie de paa ulovlig maade og meget Selvraadig haver nedkasted et Dito

1758: 225b

som Citanten Ligeledes i fellets Marck haver opsadt til een liden indhegning for hands Gaard Nord Asches Creature, herom med mere at paahøre Citantens i Rættesættelse og Beviisligheder samt dereftter at lide Dom til samme gierdes nedkastelse og til straf for deres

ulovlige behandling ved det andet gierdes nedbrydelse, item at betale Processens omckostninger skadesløs

Af de indstevnte møtte ingen efter paaraab.

Stevnevidnerne Lars Larsen Møcklebust og Diderick Jørgen!! ibdm: bekræftede ved Eed at de med fuld Maanedes varsel Lovlig har Stevnt alle 4re ovenbemelte Fuglebergs opsiddere for deres Boepæl i Halvor, Hactor og Lars Fuglebergs egen paahør og i Joens fraværelse i hands Koenes paahør, da de tilstædeværende svarede at de icke møder til dette Ting.

Eragted.

Indstevnte Joen, Halvor, Hactor og Lars Fugleberg som Lovlig Stevnt gives Lov dag til næste almindelig Ting at møde med tilsvær i denne Sag.

Fogden Hr: Andreas Juel gav tilkiende at hand i følge Andteignelsen over hands allerunderdanigste Reignskab pro anno 1756, dens 4de Postes 2de art: har været anlediget til dette Ting tiid og Stæd at indkalde alle de Creditorer som havde noget at Kræve udi Hactor Jonsen Fuglebergs Boe da samme, henseende hands begangne Lejermaals forseelse i sit ægteskab, blev Registeret sc: Hans Toftte, Torckel Stabacke og Joen Fugleberg alle til at beEedige samme deres i Dito Boe havende og Boet til afdrag anførte Krav.

af de indstevnte møtte ingen efter paaraab.

Lænsmanden Søfren Møcklebust anmeldte at hand til dette Ting tiid og Stæd at møde haver af Kircke backerne ved opraab indkaldet og tilsagt ovenmelte 3de Persohner at møde til dette Ting og denne tiid, som da svarede \at de icke finder sig pligtig deres Krav at beEedige, men tilstaar same som Rigtig anført/

Fogden som maatte fornemme de indkaldte icke denne sinde møder, ville allene forlange det Passerede beskreven under Sorenskriverens Haand og Zeigl, hvilket indvilges.

Paa tilspørgende svarede Saugejerne her i skibrederne!! (dei 2 siste) Ligesom i de forige skibreder.

Paa tilspørgende svarede Almuen at ingen første Bøxler af Halsnøe Closter gods det aar 1757 er falden.

Opsidderne paa de affeldte gaarder i disse 2de skibreder at Landskylden af deres affeldning er dennem godtgiort.

Restancen for Qvindheret 293 – 4 Mrk: 2 s: og for Strandebarm 296 rd: 2 s: blev oplæst og af ingen modsagt.

Ligesaa oplæst Mandtallet over det Benificerede og beholdne gods.

blev saa læst

1te Hands Kongel: Maj:ts Skiøde til Hr: Fogden Juel paa gaarden Opsanger skyldende 2 pd: 6 Mrk: Smør med underliggende aargangs Qvern, imod 120 rd: 72 s: betaling dat: 18de aprilj 1758.

2de Halvor Nielsen Vaages Pantte forskrivelse stoer 200 rd: til Hr: Marcher, imod forpandtning i gaarden Waage skyldende 1 Løb Smør 1 huud dat: 22 Maj 1758.

Videre end anført var icke efter tilspørgelse paa dette Ting at forrette hvorfor Sage Tinget blev ophævet.

Anno 1758 dend 2de Junj blev Rætten udi følgende Aastæds Sag Sadt paa gaarden Schougseide udi Hollandsdahlen i Ous Præstegield og betient med eftterskrevne 8te {af} \eftter/ Stædets Foged Velædle Andreas Juels skriftlige ordre under 25

1758: 226

Maj h: a: opnevnte Eedsorne Laugrættes mænd Od Havneraas, Erick Netteland, Lars Skage, Mons Lie, Baar Tvedt, Knud ibdm:, Povel og Syver Dybsland. Hr: Fogdens allegerede opnævneelse som af af!! Gitle Skougseide fremlagdes blev saa for Rætten først oplæst.

Hvorda for Rætten fremckom Bøygde Procurator Hans Hansen øfre Waage som i Rættelagde et skriftlig Stevnemaal af Ham forfatted for opsidderne paa den halve gaard Schougseides brug Gitle Nielsen og Ørjan Torbensen, hvilcke begge nu for Rætten tillige Sisterede Sig, hvorved opsidderne paa den anden halve gaard Schougseide Morten Olsen og Hans Mortensen er indkaldet fordie de tiid eftter anden haver forhindret Citanternes Smaler sc: Faar {og Gieder} at komme udi deres og Citanternes felleets Smale Marck, altskiønt Contra Parterne Smaler gaaer og Beiter Sommers tiider i Citanternes Høe Slaatter af aarsage at Contra Parterne icke vil hindre dem der fra, item fordie Morten og Hans Skougseide haver foretaget Sig af felleets \ud/Marck at indgierde til Smale Beite et støcke til deres egne Smaler, hvorved Citanterne hindres derudi at komme til noget Beite, Videre fordie de indstevnte har foretaget Sig at ned hugge eendeel Citanterne tilhørende Bierckeveed eller Skov joe formeenet deres Creature at komme udi deres udmarck om Vinteren naar Haabeited paa Bøen om Høsten er fortæret eller afbeited med Videre som Samme Stevnemaal vitløfttigere udi Sig befatter, der for Rætten blev oplæst dat: 26 aprilj 1758.

Paa Morten Olsen og Hans Mortensen Schougseides veigne møtte Procurator Hans Giøen vedtog paa sine Principalers veigne Stevnemaalets Lovlige forckyndelse og gav der næst Rætten tilckiende lte at det af hoved Citanterne forlangte og tilstædeværende Laugrætte som denne sinde Rætten skal betiene er af Strandebarms skibrede og Præstegield hvor Citanten Ørjan Torbiørnsen Schougseide er baade fød og opdragen indtil nu for et par aars tiid siden da hand her paa gaarden Sadte sin Boepæl, og for det 2det er Citanten Gitle Nielsens Hustrue Ingebor Samsonsdatter og fød udi bemelte skibrede og Præstegield og Ventelig de der begge kand have baade stoer Slegt og Svogerskab, jae og Ligeledes til de indstevnte Contra Parter, som er Contra Parterne aldeles ubekient, altsaa Protesterede Comparenten imod dette nu tilstædeværende Laugrætt saavel som imod ald Rættergang og Vidners førelse, indtil Citanterne af vedkommende øfrighed forsiuner Sig af een anden skibrede med saadant et Laugrætte som Contra Parterne kand være forsickret om ej at være udi Slegt eller Svogerskab med nogen af Parterne, og naar det skeer vil hand have Sig videre Reserveret at Svare til Sagen, udi det øfrige ville hand afvarte Rættens biefald.

Procurator Hans Waage lod tilføre at det urimelige paastand som Procurator Giøen haver ladet tilføre kand icke ansees for andet end at søge ulovlige udflugter, allerhelst at eendeel af Laugrætted er af Qvindherrets Præstegield og eendeel af Waralsø Kircke Sogn og er Parterne gandske fremmede og ubeslægtede, hvorfor hand formeener at samme Laugrætt maae af Rætten blive

1758: 226b

Tilkient at betiene denne siddende Rætt, hvornæst hand vil afvarte Rættens biefald.

Giøen lod tilføre at hand ej kunde begribe Procurator Hans Waages urimelige tilførsel, men vilde ydmygst udbede af denne Respective Rætt Særdeles af Dommeren at hand vilde nøye Examinere Laugrætted om icke nogen af Dennem enten er udi Slægt eller Svogerskab til Parterne, og hvis \at/ Laugrætted udi denne Post ville dølge Sandhed, ville det siden anckome

paa deres egen an og tilsvær, thj Lovens 5te Bogs 3de Capit: 10de art: viiser hvor nær de til Parterne bør være beslægtiget, udi det øfrige vedblev hand sin forrige paastand.

Procurator Waage lod tilføre at hand icke kand begribe hvad anledning at Procurator Giøen kand have til at Protestere imod Laugrættet, eller om hand veed noget at beskyldte dem fore, allerhelst de ere fremede og Parterne uvedkommende, i det øfrige Referede hand sig til sit forrige og vil ydmygst afvarte denne Respective Rættens biefald.

Paa Sorenskriverens tilspørgende Explicerede eenhver af forbemelte Laugrættesmænd Sig i sær at De som boer nogle i Qvindherrets Præstegield og nogle i Waralsø Kircke Sogn ikke veed Sig at være udi noget Slægtskab med nogen af denne Sags Parter, og efter at denne declaration var skeed gav Morten Schougseid tilkiende at hand og Laugrættes manden Siur Dybsland er hinanden udi 3de og 4de Leed beslægted. Syver Dybsland sagde endnu som før at hand icke veed noget af det Slægtskab Morten Schougseide paaberaaber Sig med ham at være udi. Paa Sorenskriverens tilspørgende gav Citanterne det Svar at om nogen skulle mistroe Syver Dybsland maatte det være dennem, icke desto mindre er de dog fornøyet med at hand Rættens med de øfrige beklæder i denne Sag.

dernæst blev udinden forestaaende af Sorenskriveren Saaledes,
Eragted.

det nu Siddende Laugrætt som af Competent øfrighed er befalet denne sinde som Meddommere at beklæde denne Rætt har erklæret Sig icke til nogen af Parterne at være beslægted, og altsaa kand de icke forløves, just fordie Contra Partens Fuldmægtig Kalder deres ubeslægtigelse og upartiskhed udi tvivlsmaal, de bliver derfor authoriserede til betiening i denne Rætt saavidt eenhver af Dem Vedkommer.

Procurator Hans Giøen paa sine Principalers veigne tog ald Lovlig paa ancke i beleilig tiid Reserveret over hvis Passeret er, og som Contra Parterne nu fornemmer at Rættens behager Sagen videre at fuldføre, samt vidnerne til forklaring at antage, Saa fandt hand fornøden følgende at erindre. Ite haver Procurator Hans Waage ageret som Lænsmand udi denne Sag for Selv at udvelge og tilsige Laugrættesmændene efter egen behag og endelig for det andet haver og bem:te Procurator Hans Waage antaget Sig Sagen for Citanterne at udføre, som strider tvert imod hindanden, thj een af begge kunde være Rimeligt men begge deele at forrette og det udi een Sag er modstrideligt, altsaa Protesterede Comparenten imod Hans Waage i denne Sag for Selv at udvælge og tilsige Laugrættet som Meddoms Mænd udi saadan een betydelig Sag og dernæst paatager Sig Sagen for Citanterne at udføre, formeente Comparenten ej burde at Passere, hvilket alt hand indstillede til

1758: 227

Rættens Kiendelse.

Procurator Waage kand icke begribe Procurator Giøen sine urimelige paastand og udflugter som icke kand ansees for andet end Rættens ophold og Parternes skade, allerhelst da Fogden Velædle Andreas Juel haver efter Loven opnævnet og beordret det nu siddende Laug rætt hvornæst Comparenten kand være ham til nogen slags hinder eller Prejudice i denne Sag, men henstiller det til den Respective Rættens godtfindende, som hand og vil afvarte Rættens biefald.

Eragted.

Omend Bøygde Procurator Hans Hansen Waage havde Selv foreslaaed Fogden det opnævnte Laug rætt, hvilket Mand dog icke kand tillæse sig af Fogdens opnevne, kunde Mand alligevel uden Samvittigheds fornemelse icke Extendere saadant til andet eller verre end at hand derved har viist at hands tancker er at Laugrættet er fornuftige og saa Reedelige at hand ved Dem venter ingen urætt, som nu Laugrættets opbydelse er skeed fordie Hans Hansen som Bøygde Lænsmand er befalet dertil Saa kand hand icke imod sin Constitution nægtes at agere som Bøygde Procurator [i] Citanternes Sag, thj som Lænsmand har hand tilsagt Mændene

{baade} af sit eget District og som Bøygde Procurator, hvilket er et Langt andet, har hand nu Sisteret Sig udi Rættten. udi det øfrige ville Rættten have Contra Parternes Fuldmægtig advaret at vedblive Sagen og entholde sig fra saadanne vitløfttigheder som allene tiener til indted, uden udhael tiids Spilde og Parternes felleets skade, som directe Strider imod Kongens Villie, jae om dermed Continueres kunde forvolde, at Hand eller Principaler ved endelig Dom der for kunde blive erindret.

Procurator Hans Giøen paa sine Principalers veigne gav ydermere tilkiende at hand har begiegned denne Sag med Continuations!! (Contra) Stevnemaal det hand i Rætttelagde af 29de aprilj 1758 og blev oplæst.

Procurator Hans Waage Protesterede imod Contra Citanternes Stevnemaal for saavidt det gaaer uden for hoved Stevnemaalet, Men dersom Contra Citanterne finder Sig beføyet at paa ancke de øfrige Poster, da formeener Comparenten at det er billigt at Citanterne paa een anden belejlig tiid hiemkalder Rættten som det er nu icke muelig at afgjøre saa mange Poster som nu er paastevnt ved Contra Stevningen, som er foruden hoved Stevne maalet, hvormed Comparenten ville ydmygst udbede sig Rættens biefald.

Procurator Hans Giøen Explicerede at Sagen imellem Parterne umelig kunde afgjøres uden Contra Parterne maatte formere Sagen med Contra Stevnemaal thj ellers kunde der icke nogen Sandheds oplysning gives udi Sagen, alt fordie at hoved Stevnemaalet er saa forducklet og forvirret at Rættten derav ej kand finde nogen oplysning, og hvad enten tiiden er kort eller lang, for at afgjøre disse tvistigheder {Contr} kunde Procurator Hans Waage icke forestille Rættten hvad tiid dertil kunde gives, udi det øfrige Refererede hand Sig til det i Rætte lagde Contra Stevnemaal som hand paastod at det eene bør afgjøres saavelsom det andet.

Citanternes Fuldmægtig indgav een Sorenskriver og 6 Mænds aastæds Forretning Passeret dend 6te octobr: 1714 med begiær at samme udi denne Rætt maatte

1758: 227b

oplæses og udi den forventende act Werbaliter indrages bem:te Forretning blev derpaa oplæst.

Gitle og Ørjan Skougseide tilstod at det Producerede Contra Stevnemaal er dennem Lovlig forckyndt.

Hoved Citanterne saavelsom Contra Citanterne begiærede dernæst Deres tilstædeværende Prov maatte blive taget under Rættens Examen hvorhos Citanternes Fuldmægtig ingav under dags dato qvæstionerne hvorpaa de førende vidners svar skal æskes, hvilket blev oplæst, og ved Examinationen skal følges.

der næst blev for Parternes tilstædeværende Prov Eedens forcklaring af Lov Bogen oplæst med den Alvorlige Formaning til hver af Dennem at de ved Deres Vidnesbyrds aflæg og paafølgende udviisning vil tilside sætte venskab had og alt hvad mere som udi Sand oplysning kand være hinderlig.

Citanternes Prov.

1te og 2de Vidne, Brynnild Tomre og Anders Drageide forcklarede at næstl: Høst eftter at Marcken var tilfrossen og Haabeitet paa Parternes gaard Schougseide var bleven opbeited, Saag Deponenterne een dag imedens de same Høst og tiid stod udi indstevnte Morten Skougseides arbeide paa gaarden Schougseide Ej allene at Citanten Gitle Skougseide[s] eene Datter Søn, samme dag javede eller drev Citanternes Fæebæster Sørover Skougseides Enge og ager Bøe, igiennem Haugsjerdet, at forstaae Leet paa bemelte Gierde ind udi Contra Citanternes hiemmehage eller udMarck som er Gaarden Tomres ejendeele angrensende, Mens end og at Contra Citanten Morten Schougseide derpaa strax gick hen i Dito hiemmehage og der af udJagede Citanternes ermelte Fæebæster, strax derpaa kom Citanterne

Gitle og Ørjan Skougseide til Deponenterne og Morten samt Hans Skougseide, da Gitle Skougseide Spurde Morten ibdm: hvorfor hand havde jauet bem:te bæster ud af hiemmehaugen eller udmarcken igien ind paa hiemme Bøen, hvor til Morten Skougseide gav Ham følgende Svar, Jeg vil ikke du skal have hvercken brug eller beiter i min hiemehauge, Videre erindrer vidnerne at Citanten Ørjan og Contra Citanten Hans Schougseide berørte tiid imedens det omprovede Passerede imellem deres Forældre Raisonerede med hverandre om den paastevnte nu i Rætte lagde Contract saaledes at de ikke forstod samme paa een maade, thj den eene neml: Ørjan formeente havnegangen skulle, der var!! bæsterne var indladt, være paa den tiid tilfellets, for Skougseids Samtlig opsiddere, og som Hans Skougseide derimod viiste af indted felletsskab efter Contracten, falt deres ord derpaa ud, at det bæste var Contracten kunde blive læst for dennem af een fremmet.

Næst forbemelte vidne Brynnild Tomre saavel som 3de vidne Peder Tomre forcklarede dernæst at de næstl: vinter i Fastens tiider een Dag efter Hoved Citanternes forlangende indfandt Sig paa denne gaard Schougseide og tilspurde Contra Citanterne for Hoved Citanterne om de icke ville være fornøyet med at den omprovede Contract holdes og at Beiterne udi udmarcken eller hiemehagen maatte være fellets for Parternes bæster, hvortil Contra Citanterne Morten først og Hans Skougseide siden gav det Svar at de vil icke tillade nogen tiid paa aaret at noget bæst tilhørende Citanterne maatte komme udi deres hiemme hauge, mens De sagde at Citanterne og de skulle have hver deres bæster udi hver Deres hiemme hauge, Ligesaa sagde Morten Skougseide at hand icke eller!! (heller) ville viide af at Citanternes Smaler skulle

1758: 228

som melt {holdes fra} \komme i/ hands hiemme hauge, fornemmelig af den aarsage, at naar de kom i hiemmehaugen gick de der fra op i Contra Citanternes Fieldhauge, thj Morten sagde at Citanternes enten Fæe eller smale bæster [ej]? maatte komme enten ned eller oven for det lange berg Svoene Kaldet, saasom Morten sagde at hand icke viste andet end baade oven og ned var hands eene ejendom.

4de Vidne Ole Hiertager gl: 51 aar \B.../ fød paa naboegaarden Tomre ved Schougseide har været stendig til denne tiid udi dette skibrede, hand forblev hos sine forældre paa Tomre til sit 18de aar da hand efter antaget tieniste derefter forblev først hos Contra Citanten Morten Schougseide 4 aar derpaa hos Haldor Tvedt her i Sognet 6 aar, siden hos sin Broder paa ernevnte føde Stæd Tomre atter 4 aar, atter fra Tomre til Morten Schougseide udi halv tieniste 3 aar, derfra til ernevnte Tomre, hvor hand var i 3 aar. for dette vidne blev oplæst Citanternes Fuldmægtiges qvestioner, hvilke hand besvarede saaledes som følger. til 1te qvestion at fra den tiid hand erindrer imedens hand i Barndommen var paa Tomre saavel som siden imedens hand som før er forcklaret opholdt Sig deels paa Skougseide og deels paa Tomre da havde ingen af opsidderne paa Skougseide nogen Souv Smaler, mens vel giedsmaler hvilke siste da som nu gick hvor de vilde saavel i Hellechelian som andenstæds i Parternes udmarcker, mens Fæebæsterne blev hver Sommer ved gierder hindret at komme af Fieldet ned i Hellechelian som Vidnet veed de og icke kunde ned komme uden hasard formedelst de Steiler Stæder der befindes, hvem af Parterne da tilhørde Hellechelian, om den var fellets for ald gaarden Skougseide eller {nogen af de} om same skulle Passere for Sætermarck, hiemehage eller et aparte Smalebeite imellem Sætermarcken og hiemmehaugen, eller icke, det er vidnet ubekient. til 2den qvestion at hand derpaa ved sit svar paa første qvestion har Expliceret Sig Til 3de qvestion at den og ved svaret paa første er oplyst og vil hand ved aastædernes begranskelse saavidt hand erindrer anvise de Stæder hvor Creaturene ved Gierder eller Beie gaarder de tiider blev hindret fra at komme ned i Hellechelian mens ingen gierder fandtes da paa nedre Siide af Hellechelian, efter det hand

nu kand huske som kunde hindre bæsterne at komme fra Schougseides op i Hellekelien. til 4de qvestion at den og foran er besvaret Til 5te qvestion at Parternes Creature smaat og stort Fæe og Smaler i de omprovede tiider eftter Haabeited var opedt uformeent gick overalt i Parternes hiemmehager og udmarker indtil Vaarvinden var endt og det hvor de vilde, angaaende 6te Post da forlangte Citanernes Fuldmægtig der paa indted Svar \af dette eller følgende om end/ saasom samme allerede den fornødne oplysning er indhented. til 7de qvestion at hand ved indted derom. Paa Rættens tilspørgende havde vidnet icke videre som hand veed denne Sag til oplysning at forcklare {uden dette at} Paa Contra Partens Fuldmægtiges tilspørgelse svarede vidnet at den beie eller gierdes gaard vidnet har omprovet blev i den omprovede tiid vedligeholdt og gierdet af opsidderne paa ald gaarden Schougseide. Ligesom og ald den Marck som findes imellem Sæter gierdet høyt op i Marcken og gaarden Schougseid paa de tiider blev kaldet hiemme Marck, men om det var saa eller ej veed hand som før er forcklaret indted om.

5te Vidne Povel Hammersland 60 aar gl: Provede at hand som er fød og opfød paa gaarden Henanger udi dette Præstegield, hand tiente omtren!! (omtrent) fra 1712 til 1714 paa denne gaard hos Morten Skougseides Fader Ole Skougseide der fra kom hand til {Anders Eide} \Henanger her i Naboelavet \hvor hand i/ 5 aar \var/ som tieniste dreng, fra Henanger kom hand strax til bem:te Ole Skougseide igien, hvorhelst hand forblev udi fulde 5 aar, de første 2 aar, hand tiente

1758: 228b

Paa Skougseide var alle Marcker udenfor ager og Engebøe fellets for opsidderne paa Skougseide, mens førend hand som melt siste gang kom til Skougseide igien, var imellem gaardens opsiddere skeed skiftte ved aastæds afhandling, i de siste 5 aar hand var paa Skougseide veed hand at Parternes Creature stort og smaat fra den tiid om høsten Haabeited af bæsterne var fortæret og stendig indtil foraaret vaarvinden var skeed, gick horn om horn og Kløv om Kløv uancket udi Parternes ved Contracten eller aastæds Forretningen tillagde udmarcker eller hiemmehauger. udi dito siste 5 aar havde og disse Parters Formænd paa deres nu brugende Parter udi Skougseid, /: af hvilcken gaard Contra Citanten Morten Olsen da brugte den halve deel med Faderen Ole Skougseid :/ fellets Havn for deres Sauv Smaler saavel udi Hellechelien som den høyde eller udmarck der strecker Sig ifra Sæter Marcken ned eftter dog oven for {Contra} Citanernes Høe Slaatter Directe ned imod og tedt an øvre Kandted paa Citanernes Høe Slotter{ne} Under Svoe Kleiven Sæhlberg og Ørn hiller og Kueskaar, den nederste Slaatte, saa at Bøe eller hiemmehaugen gick ifra Svoeberget eller Kleiven lige ned til Elven tedt ved Skougseid, og laag imellem forbemelte Citanernes berørte Slaatter og den der norden for liggende Skifttes gaard imellem Parternes hiemhauge, hvilcken Skifttes gaard begynder ved berørte Elv og gaar paa skraas op eftter Marcken til et stort Bergskarv Mariskaar Kaldet hvor den endes.

6te Vidne Guroe Engelsdatter Backe gl: 50 aar. førend hun blev afhørtd sagde Contra Parternes Fuldmægtig at dette nu for Rættens fremstillede vidne er nær Søkende Barn til hoved Citanten Gitle Nielsen Skougseide samme vidne formeente Comparenten i saa betydelig Sag ej bør antages til nogen forcklaring, des mindre Eed udi Sagen at aflegge, altsaa Protesterede Comparenten imod Vidnes udsigende, udi det øfrige indstillede hand det til Rættens godtfindende. Procurator Waage Protesterede imod Procurator Giøens paastand, Comparenten formeener at vidnet bør eftter Loven føres, men hvorvidt det kand ansees bør henstilles til Dommerens Skjønsomhed, hvornæst hand ville afvarte Rættens biefald. Paa tilspørgende svarede Guroe Backe at hun til Citanten Gitle Nielsen er i 2de Lige Leed og til Morten Skougseid i 3de Lige Leed beslægtiget.

Eragted.

dette vidnes førsel er icke imod mens med Lov, men hvorvidt paa dets udsagn i anledning af Lovens 1te Bogs 13de Capit: 17 art: kand og bør Reflecteres naar samme er forhørdt og Eedtagen er noget Rættten tager Sig Reserveret ved endelig Dom at fastsætte.

Forbemelte Vidne Guroe Backe som er fød og opfød paa gaarden Mehuus her i Naboelavet, hun tiende 26 aar siden 3 aar her paa gaarden Skougseide hos Citanten Gitle Skougseides Fader Niels Skougseide, udi de 3 aar havde {Parternes} \Citanternes/ Formænd Niels og Contra Citanten Morten Skougseide Deres Smaler til Beite udi Helleckelien jae deres Smaler kom og undertiiden ned udi den foromprovede høyde Rusten Kaldet som Ligger tedt an {og} Sønden og oven for Citanternes af næst forige Prov omtalte Høe Slaatter og hørde vidnet de tiider icke nogen ancke af Skougseids opsiddere at deres Souv Smaler gick naar og hvor de vilde udi forbemelte Hellechelic og Rusten, angaaende Parternes fellets friehed henseende til deres bæsters beite fra Høstens tiid og til Vaarvinden var skeed, derom falt dette vidnes svar lige som næstforiges, saa-

1758: 229

vidt de omprovede 3 aar betreffer hun tiende paa Skougseid. havde ej videre at Prove.

7de Vidne Brite Larsdatter Gietskeje 69 aar gl: Provede at 24 aar siden tiende hun Morten Skougseide i 4 aar og i samme 4 aar erindrer vidnet at Morten Skougseide havde ingen Souver, men Gitle Skougseide drev paa den tiid sine smaler nemlig 2 a 3 Souver hand paa den tiid havde, udi sin egen hiemmemarck Nordenfor gaarden Skougseide, men vidnet erindrer ellers icke at Gitle Skougseide med same sine Smaler kom op i Rusten eller Hellechelic, Mens angaaende Parternes Creaturers Beitning i hiemmemarcken fra Høsten til Foraaret derom gjorde dette vidne een og den samme forcklaring som næst forige Vidner, havde saa indted videre at Prove.

Formedelst det var Lengst ud paa afttenen blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næst eftter som var den 3de Junj blev Rættten med forbemelte Laug rætt atter Sadt paa gaarden Schougseid.

fremstod saa

8de Vidne Arne Giedskei 58 aar gl: Provede at hand for 24 aar siden tiende et aar her paa gaarden hos Morten Skougseide og i samme tiid da Gitle og Morten Skougseide ingen af dem havde Souver beitede Naboerne paa Skougseide med sine gieder og Bucker til fellets saavel i Rusten og Hellecke lien som andenstæds i hiemme Marcken, Ligesom og Vidnet henseende til beited fra høsten til vaaren i hiemmemarckerne var Eenstemmig med forige Prov og sagde at det ogsaa der var fellets beite eftter at Haabeited var til ende havde saa indted videre at Prove.

9de Vidne Joen Pedersen Tomre aflagde sin forcklaring at hand som er 23 aar gl: og stendig været hiemme hos sine forældre paa Tomre, erindrer sig nu i een 10 aars tiid at have seet fra Høsten eftter at Haabeited er fortæret og indtil vaarvinden hver vaar har været endt at Gitle og Ørjan Skougseides Smaler har gaaet og beited i \de/ hieme Marcker som grenser imod gaarden Tomre uancket af de øfrige opsiddere paa Skougseid, vidnet Explicerede og derhos at det støcke Marck hand nu omprover skal ellers om Sommeren være Morten og Hans Skougseide tilhørig, Mens om beited i Rusten og Helleckelien viste dette vidne ej at gjøre forcklaring om.

10de Vidne Niels Johansen Haaland gl: 38 aar forcklarede at hand forinden hand 3 a 4 aar siden kom her fra Schougseide har tient hos Morten Skougseide 8 aar og hos Citanten Ørgan!! (Ørjan) Skougseides formand Anders Skougseide 1 aar, og i samme tiid Viiste hand at Smalerne sc: begge opsidderes Souver og gieder for den mæste tiid om aaret gick hver i sine hiemmehauger og kunde det vel undertiden indtreffe at Gitle og Anders Skougseides

Souver kom i den omtvistede Rusten, icke desmindre erindrer vidnet Sig dog icke saa egentlig noget der om, Mens betreffende Høst og Vaarbeited i hiemme Marcken, der om var dette vidne med næstforige Eenstemmig, Paa tilspørgende svarede dette vidne at hand icke erindrer at nogen Bierckeveed i Vashoug paa den tiid hand som melt tiente her paa gaarden var nedhugget.

11te Vidne Kari Gundersdatter Berland 49 aar gl: har for 6 aar siden tient her paa gaarden hos Citanen Ørjan Skougseides Formand i ægteskabet afdøde Anders Skougseide og hands Encke i 4 aar, forcklarede at imedens hun saaledes forblev her paa gaarden gick det Saaledes

1758: 229b

til med Beiterne at naar Opsidderne her paa gaarden gietede sine Souv og andre Smaler gick de gemeenlig i hver partes udbyttede Marcker, Men derimellem erindrer vidnet at saavel Anders Skougseide de 2de første og hands Encke de 2 siste aar {med} Deres Souver tilligemed Morten Skougseides Smaler ofte gick og beitede i den forhen omprovede høyde Rusten Kaldet, hvorfra Vidnet saavelsom og undertiiden hendes bemelte Madmoder Selv hiem hentede deres Souver, men i Hellecke lien veed vidnerne!! icke Souverne hende vitterlig kom, hun hørde ej eller nogen ancke paa Morten Schougseides side over at Smalerne som melt Beitede paa de Stæder sc: i Rusten, betreffende beited i hiemmemarcken da forcklarede dette vidne som næstforige Prov.

{Contra} Citanernes Fuldmægtig Hans Waage fandt icke fornøden i een saa allerede oplyst Sag som denne, at føre flere Vidner af de mange hand nu havde tilstæde, allerhelst da Hand icke Rettere veed end at Sagen og Parternes Disputer kand efter \det/ allerede \er/ skeed Compareres og komme til endskab ved et endelig forliig icke desto mindre indstillede hand dog til Rættens om icke til sin tiids efterretning, de allerede førde vidner maatte udviise hvad de haver omprovet, alle stæderne tages i øyesiu og derover af Rættens giøres een Lovmessig beskrivelse, da mand derefter kand indføre den skeede Muntlige Contract.

Contra Citanernes Fuldmægtig havde indted imod hvis Hoved Citanernes Fuldmægtig forhen haver udført; fordie Principalerne Muntlig har Debateret Sagen, derfor kunde hand icke eller!! (heller) andet end aprobeere hvis Citanernes Fuldmægtig i det øfrige har paastaed. og hvorfor Comparenten frafalt alle de Vidner Contra Citanen efter Contra Stevnemaalet haver indkaldet, saasom hand i slig begivenhed holdt ufornøden dennem at lade føre, men i det Stæd Concenterede udi at aastæderne begrundsket og de førde vidner vorder til udviisning og Eed admitteret.

derefter forføyede Rættens Sig i følge med Parterne og de førde Vidner til et Stæd eller høyde i Væster tedt oven for gaarden Schougseide paa een Høyde hvorhelst de omprovede og omtvistede Stæder falt formedelst Cituationen saaledes eenhver i øynene at Rættens efter at den var der sin Provning havde anvist, befandt \1te/ at den omprovede Helleckelien ligger omtrent i Ost {Syd}\Nord/ost ifra gaarden Schougseide ovenfor de Marcker som efter Cituationen kand kaldes Buteite!! (Bubeite) eller hiemmehauge oppe i Fieldet ved Lige Linie af Sæter Marcken udi een Field Klippe hvor der er inpracticable at noget bæst Vindter eller Sommer kand komme undtagen Souv og Gied Smaler, 2det at den omprovede Rusten ligger paa skraae omtrent i Syd{ost} \til(?) Væsten/ fra Hellecke lien og strecker Sig ovenfor og tedt an i Citanernes i øverste Kandten af Contra Citanernes hiemmehauge eller Beite{r} befindende omprovede Høe Slotter. 3de at det saavel efter Vidnernes forcklaring som det Rættens Middel efter Cituationen befandt var \og bliver/ urimeligt at den omprovede Rust og Hellecke lie kunde forstaaes ved den hiemmehauge eller Bubeite den i Rættelagde Contract omformelder, thj baade Helleckelien saavelsom Rusten som ligger den første ved siden \Sætermarcken og/ østen hiemmehaugen og den siste paa Sydvestre Side, ere saaledes Citueret og ved Field tinder adskilt fra hiemme haugen eller Contra Citanens Bubeite at

umueligheden forbyder at enten Helleckelien eller Rusten kand Passere for hiemmehaug, men i det Stød har

1758: 230

begge disse 2 Støder allethiider Passeret eftter Vidnernes udsagn for fellets Smale Marck, saasom indted Fæebæst der uden hasard kand opføres. 4de befant vii at Schougseide hiemmehaug paa {Nore} Østre Kandten fra Schougseide Ligger imellem Skougseids Elv og strecker Sig under Citanernes Høe Slotter omtrent i Nord til Væsten ned eftter Marken til det gierde som adskiller Citanernes hiemmehaug paa østre Kandt af gaarden, hvilcken Skifttes gaard i hiemmehaugen begynder ved Skougseids Elven og strecker sig paa Skraae i Giennem Marcken omtrent i Linie til Hellecke lien dog lidt Nordligere til et Skarv eller Berg hvor hiemmehaugen Sluttes, Kaldet Mariskaar, endelig befandt vii at Parternes hiemmehauger som ligger nemlig Citanernes Nordenfor og Contra Parternes 2de den eene paa østre Siide og den anden paa Væstre Siide af Skougseids Elv, ere saa Extra ordinaire gode at alle Skatt brugende Bønder kunde ønske men faae haver saadan herlighed til deres større skyldlagte gaarder og i Særdeleshed er er!! Contra Citanernes hiemmehauger af den bonitet at Citanterne derimod icke kand Lignes, uagted begge deeler førend den skeede Contract Passerede var eftter tilstaaelse saaledes at begge Parter opsiddere hver for deres halve part var lige lod tagne. {Eftter} Endelig befandt vii eftter vidnernes udviisning at den hiemme haug hvor fra Morten Schougseide eftter de første Provs udsagn haver javet Citanernes fæebæster eftter Haaebeited var fortæret ligger omtrent Syd Væst fra Skougseide.

eftter at aastæderne saaledes som anført var bleven begranskede forføyede vii os igien til gaarden Skougseide hvor de førde vidner bekræftede ved Eed hvad de haver Provet og udvidst.

Da saavidt udi Sagen var avangeret blev udi følge hvis forhen er Protocolleret og aftalt Parternes paastevnte Disputer inden Rættten ved Haander baand saaledes bielagt og Foreenet som eftterfølger 1te skal den i rættelagde Contract være een Grund Regul for Parterne og Deres eftterckommere, mens da i den icke findes oplyst alle Ting, skal hiemme haugen tilhørende Morten Schougseide for efttertiiden paa østre Siide Skougseide, strecke Sig fra berørte Elv omtrent i øster op under det saa Kaldede Svoe skarvet og icke have sin bredde videre end paa den Søndre Siide fra Citanernes Høe Slotter indtil paa Nordre Kandten Gierdet imellem Parternes hiemme Hauge modstøder, saa at hiemmehaugerne bliver de Marker som findes Sonden bemelte Hauge Gaard for Contra Citanernes og de som findes Norden for, samme Hauge gaard, for Citanernes brug og ejendom udi Gaarden Skougseide. 2det skal Rusten som omprovet er Liggende imellem Sætter Marken og Skougseide{s} Sonden og oven for Citanernes omprovede Høe Slotter og Morten Schougseides hiemmehaug, saavelsom Hellecke lien, item de øfrige Smale Marcker paa hvad Stød de være vil, hereftter være som gammelt været haver til fellets og lige nytte for disse Parter og eftterfølgende opsiddere paa gaarden Schougseide, saaledes at deres Souvsmaler saa ofte fornødenheden udkræver og eenhver det behager derudi uDisputeerlig maae have frie Beite. 3de skal Sæter Marcken saavelsom Bubeiterne der være som tilforn fellets for begge Parter paa den maade og saa uindskrencket at naar Parterne \ej/ anderledes finder for godt, {at} \skal/ den

1758: 230b

eenes Bæster saavelsom den andens Sør og Nord jae overalt i Sæter Marcken gaae Kløv om Kløv og horn mod horn imod hinanden. 4de hvad hiemme Bøen og hiemme Haugerne angaaer, Saa skal begge Parter drive deres Melcke Kiør derpaa Høstens tiid for der at fortære

eller opbeite Haabeited og det udi 14 Dage imidlertiid skal eenhver af Dennem heigne eller bevare deres Gield eller andre Fæne!! (Fæe) bæster hver udi sin hiemme haug, og naar de 14ten Dage som begyndes naar Haabeited skal fortæres, er til ende da skal Kiør, Gield og ung bæster efter den tiid og til hvert aars paafølgende 3de Maj have deres frie havegang udi begge Parter hiemmehauger ubehindret i hvilcken Hauge eenhver af dennem Lyster, saavel som alle slags Smaler, saa at ingen af Parterne eller Deres efterckommere skal forbyde noget slags bæst at komme udi sin Hauge eller hiemme bøe udi den tiid anført er, derhos bliver ellers at observere at Ligerviis som Souvsmalebeited for ald gaarden Schougseide bliver som anført fellets for begge Parter, saa har Giedsmalerne altiid den frihed her som andre Stæder uden Ancke at Søge Deres Næring hvor de behager, dog at Parterne derudinden, om skade ved Dennem skulle skee, opretter hinanden paa Lovlig maade {og} endel: for det 5te skal eenhver af Parterne baade igiennem Citanterne og Contra Citanternes hiemme hauger, have frie vej \til Fields/ for deres Fæe – og smale Creature baade op og ned hvor eenhver behager, dog saaledes at ingen den anden fornermer ved at beite i den Andens hiemmehaug og Slotter, \dog at den eene advarer den anden naar de vil Reise til Fields/ og endelig for det 6te er Parterne saa aftalt om Skiftterne imellem deres Biercke skov hvorom Contracten Taler udi paaskrift, at Skiftted imellem sam/m/e Biercke skov gaar fra Tomre leite(?) til ned imod nederste Vigeled saaledes at Citanterne ejer paa Nordre og Contra Citanterne paa Søndre Side
Hvad omckostningerne er angaaende da svarer Parterne derom hver halve parten til hvilcken ende Morten Schougseide til Citanterne nu i Rætten betalte 14 rd:, hvormed omckostningerne blev ophævet.

Begge Parter Fuldmægtig udbad at Rætten ved Dom vil stadfæste denne skeede forening, paa det samme kand holdes uryggelig.

Derpaa blev af den gandske Rætt Saaledes Dømt og
Afsagt.

Rætten har ved aastædernes begranskning funden at den imellem Parterne skeede forening accorderer med Selve billig heden, og da samme Contract inden Rætten af begge Parter i Kierlighed og med velberaad Hue er indgaaet, saa i følge Lovens 5te Bogs 1te Capituls 1te art:: bør den indfødte og af Parterne som melt godvillig indgangne forening, efterdags for Parterne og Deres efterkommere paa gaarden Schougseide være een Regul og Rette snor, og bør ubrødelig at holdes under straf efter Loven, hvilcket at efterkommes inden næste 15ten Dage efter denne Doms lovlige forckyndelse under lovl: adferd.

1758: 231

Anno 1758 dend 10de Junj blev Rætten til følgende aastæds Sags afhandling Sadt paa gaarden Mit Ebne udi Schonevigs hoved Sogn og Præstegield, og betient med efterskrevne af Stædets Foged opnævnte 8te Eedsorne Laugrættes mænd: Johannes Tungesvig, Ole Fleskie, Peder Skaga, Niels og Lars Tielle, Torkel Næss, Niels Tungesvig og Joen Sandvig.

Hvor da for Rætten fremckom opsidderen paa berørte gaard Mit Ebne Lars Mathiesen som foregav at hand udi Continuation af hvis forhen inden Tinge er Passeret haver til denne tiid og dette Stæd Muntlig ladet indstevne Johannes Jobsen Sør Ebne, 1te fordie hand udi gaarden Mit Ebne som Citanten Ejer og beboer, dens gamle Ejendom, Slaattelandet Træet Kaldet, har begaaet Hugst altskiønt dito Johannes Ebne ingensinde der har haft Lov paa andet end det græs samme stæds aarlig voxer, dog icke eller!! (heller) det siste anderledes end imod aarlig grundlejes eller gresværds Svarelse. 2de formedelst hand neml: Johannes Jobsen omtrent 6 á 10 aar siden udi Mit og Sør-Ebnes Fellets udmarcker haver uden Citantens og den anden medEjers villie og forevidende indheignet et anseelig støcke til sine Kalver, hvorvel hand og Mit Ebne forhen havde og end nu haver af deres fellets Marck saa

stoer indheigning som ernødiges til alles deres Kalver; og for det 3de fordie Johannes Jobsen icke efter skeede paamindelse har villet bort tage et Stave Nøst som hand ejer mens er staaende ved Søen paa Citantens ejendom, hvilket Nøst er ved mellemhandling kommet udi Johannes Ebnes Eje fra een Huusmand som forhen saed paa Citantens Grund, hvilcken Huusmand med tilladelse opsadte samme Nøst imod hand saavel af den Grund Nøsted staa paa som den ham bevilgede Plads i Sin brugs tiid Rigtig betalte Citanten omaccorderet grundeje, Videre er Johannes Jobsen indstevnt baade om forestaaende at paahøre de Prov som under Fals maal ere Stevnte, som og taale Dom saaledes at Slottelandet Træet bliver som gl: været haver Dømt med paastaaende Skov under Citantens gaard som een herlighed, og til hands frie Disposition: At det nye indtagne nu paastevnte Kalve jerde!! (jorde?) bør legges under Fæfod igien, ved det Indheigningen derom vorder nedrevet, samt at Johannes Ebne iligemaade vorder tilpligtig saavel at bortføre forbemelte Baade Nøst som og {betale} indestaae og ansees eftter Loven for den paastevnte Hugst indheigning og overhørigheden som er forøvet i at Lade nockbemelte Nøst blive staaende imod advarsel, og endelig at erstatte Citanten Processens omckostninger skadesløs.

Johannes Jobsen Ebne møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag saaledes Lovlig Stevnt som anført.

Citanten fremstillede sine indstevnte vidner med begjær samme maatte Afhøres.

Paa Citantens forlangende fremstod de 3de Vidner Ole Børckenæs Christi Ebne og Inger Syversdatter og eftter at Deres til Tinge aflagde Vidnes byrd Protocollen tilførdt paa fol: 152, for dennem var oplæst tilstod de under

1758: 231b

forhen aflagde Eed samme Deres Provning at være {at være} Rigtig som indførdt er, havde saa indted videre at Prove men Lovede at gjøre udviisning paa aastæderne om deres Provning.

4de Vidne Torckel Torckelsen Stangeland gl: 54 (59?) aar gl:!! Barnefødt her paa gaarden Ebne Provede at det paastevnte Slaattelund Træet blev indtaget til Citantens nu brugende Part udi Mit Ebne omtrent 40 aar siden eller derover af forbemelte 3de Vidnes Mand Ølver Larsen som den tiid brugte Citantens gaard, bemelte Træe blev indtaget af Sør og Mit Ebnes fellets udmarck, mens eftter det Vidnet veed og eftter indheignelsen hørde af andre saa skeede saadant fordie Sør og Mit Ebnes andre opsiddere lengst forhen havde af samme fellets Marck indtaget hvert sit støcke til deres ejendom, mens opsidderne paa Citantens brug icke derimod noget indtaget saa at Træet skulle ansees som et Equivalent imod det medejerne som melt havde indtaget.

5te 6te og 7de Vidner Lænsmanden Christopher Gielmervig Baar Axland og Lars Steensen Ebne forcklarede at da de for omtrent 3 aar siden Beskickelseviis eftter Citantens forlangende var paa Gaarden Sørebn hos Johannes Jobsen da Vidnerne blant andet hørde at bemelte Johannes Ebnes Hustru Kari Olsdatter tilstod at baade hendes Mand Johannes Ebne saavelsom og Citanten havde hugget udi det omtvistede Træet Kaldet, Men hvad eller hvormeget der var hugget viste Vidnerne ej at forklare, saasom derom icke blev talt.

Paa tilspørgende svarede 2de Vidne Christi Ebne at hun ved et gl: Seign har hørdt at Contra Partens Fader afdøde Job Ebne for sit brug udi det omtvistede støcke Marck Træet Kaldet, skulle have betalt til Ølver Ebne og Citanten Lars Ebne.

Eftter at Vidnerne saaledes var afhørdt, fremstod Johannes Ebne og nægtede in totum at have nogensinde hugget udi det omtvistede Engeland Træet Kaldet. Videre tilstod Johannes Jobsen Sør Ebne at det paastevnte Kalve Træe for omtrent 15 aar siden af Mit – og Sør Ebnes fellets Marck og Fæbeite haver indheignet det omtvistede og end nu indheignede Kalve Træe, og det fordie Comparenten ansaae det andet af Samtlige opsiddere tilligemed hannem paa Ebne

opryddede og indhegnede Kalve Træe saa Snæver og lidet at deres Kalver ej derudi kunde nyde græs.

Citanten bad dernæst at alle stæderne maatte begrundes.

Derpaa begav Rættten Sig i følge med Parterne og de afhørte Vidner ud paa de omtvistede aastæder, hvorved Rættten befandt at det omtvistede og paastevnte Engeland Træet kaldet Ligger oven og Sødosten gaarden Ebne imellem et af Samtlige gaardens opsiddere fra gammel tiid indheignet Kalve Træe paa den øvre og indstevnte Johannes Jobsens hiemmebøe paa den nedre og væstre Kant, og bestaar af et maadelig støcke Marck, hvor og Vidnerne anviiste Rættten hvor gierdet tilforn har staaet nemlig et godt støcke neden den nu befindende Bøegaard saaledes at forandringen og opløttelsen paa gierdet har Paa den Nord ostre kant begynt ved een grind kaldet

1758: 232

Kalve Træe Leed og paa den Sydvæstre kant ved et Stæd kaldet Nons kleiven. Videre befant vii at det af felleets Marck af Johannes Ebne indhegnede Kalve Giære ligger noget Sonden for gaarden tedt an imod hiemme Bøen Johannes Ebne tilhørig, hvilcken indheigning Rættten befant at være saa anseelig stoer at det heller kunde Passere for een hiemme hauge eller Kalve giære, desligeste at det er indheignet af felleets Fæe beite og strecker sig langs med Bøegaarden lige i Søn, udi hvilcket støcke Marck os og blev anviist 2de Stæder som tilforn skal have været felleets Melcke Pladser eller Buelæger for alle 3de opsiddere her paa Ebne, Endelig tog og Rættten det paaskadigede Nøst i øyesium og fandt samme at staae paa Citanten Lars Matiesens hiemme Bøe tedt ved Søn.

Paa Rættens tilspørgende svarede Johannes Ebne at hand icke kand andet end tilstaae at joe grunden hvorpaa det omtvistede Nøst staaer, tilhører den part i Mit Ebne Citanten nu paaboer,

Citanten lod dernæst tilføre at det paastevnte Nøst har udi 12 á 14 aar staaet paa hands gaards Grund uden at Mand egentlig har vist hvem samme har tilhørdt, thj siden Een Huusmand som havde opbyggt Nøsted fløttede bort har Nøsted der bleven staaende, og imidlertid har Johannes Ebne benøttet sig af samme og ej tilladt at Comparenten nogensinde af samme har betient Sig, hvorfor Citanten Paastod at Johannes Ebne maatte tilpligtes at betale een billig Grundleje af Nøst Grunden.

Johannes Ebne Replicerede at hand ej kand nægte at have haft et brug udi Nøsted, og at hand alligevel dog icke til fulde veed hvem samme egentlig tilhører.

Citanten paastod Dom i Sagen og Contra Parten havde paa tilspørgelse ej videre i Sagen at indvende.

Derpaa blev de 4re siste førdte Vidner taget under Eed hvorved de med opragte fingere bekræftede hvis de forhen haver Provet og Protocolen er tilførdt.

der næst blev udi denne Sag af den gandske Rætt saaledes Dømt og

Afsagt.

Af de førdte Vidners Eedelige udsagn er oplyst jae og ej af den indstevnte Johannes Ebne imodsagt, at det paastevnte Træet bestaaende af et med Skov begroed Slotte Land er een Virckelig ejendom og herlighed til og under Citanten Lars Mathiesens brugende anpart udi gaarden Mit Ebne, desligeste har det paastevnte Kalve Træe som i størelse og bonitet er ved aastædernes begrundskning befundet saaledes at det ej kand Passere for Kalve Træe hvor til ickun behøves maadelig Jord, mens i det Stæd Meriterer Nafn af Hæste eller Buehaug, været langt under Hævds tiid indheignet ved Havfælde!! eller Riis gierde, af Johannes Jobsen Sør Ebne uden at saadant er skeed med enten forspørsel hos Naboerne Mit Ebnes opsiddere, eller deris tilladelse, og det af Søndre og Mit Ebnes felleets hiemme hauge samt \Fæe/ og Smale Beite, alt efter berørte Johannes Ebnes derom inden Rættten

1758: 232b

Giorde egen tilstaaelse, Endelig er og ved Sagens Examination observeret det samme som Johannes Ebne i stæden for at nægte, haver tilstaaed sc: at Hand icke veed Sig berettiget til nogen ejendom udi det paastevnte Nøst, som findes staaende paa Citantens Grund ved Søen, hvilcket dog er af Ringe eller ingen Verdie formedelst den forraadnede tilstand det er udi, item at Johannes Ebne icke desto mindre Langsommelig tiid udi dito Nøst har bevaret een sin Baad og derved hindret Cditanten at benøtte Sig af den sin Grund hvor Nøsted staaer paa, af disse og de flere i Sagen befundne omstændigheder Kiendes for Rætt 1te at berørte Slaatte Lender Træet Kaldet, for eftertiiden skal som een Perpetueret Pertinence som gammelt været haver tilhøre Citantens brug udi Mit-Ebne og af Citanten samt efterkommere ubehindret bruges og nyttig gøres efterdie den Rumme og lange tiid samme har henseende til græsset været benyttet af Søndre Ebnes opsiddere, icke i minste tilfelde hiemler den indstevnte imod Citantens villie nogen Rætt til videre eller Lenger brug, Saasom det forige er skeed med tilladelse eller forleening af Citantens Formand paa Mit Ebne, og hvorpaa, ingen Hævd eller brugs Rætt kand vindes imod Lovens Reene bydende udi dens 5te Bogs 5te Cap: 1te art., 2det at {det paastevnte} gierdet omckring det paastevnte af Johannes Ebne fra fellets Marck indtagne Kalve Træe eller Bue hauge bør og skal af Opsetteren Johannes Ebne igien paa egen becostning nedrives og hvor efter samme Distance bør tilligemed Sør og Mit Ebnes øfrige Bue – eller Hiemme – hauge herefter som tilforn blive til fellets benyttigelse for Deres Creature, imod at Johannes Ebnes Kalver herefter som tilforn skal underholdes med og hos Mit Ebnes opsidderses Kalver, udi Mit og Sør-Ebnes fellets Kalve Hauge, hvilcken kand udvides naar fornødenheden det udkræver, og saadant skeer med berørte 2de gaarders \opsidderses/ felles villie, mens ellers icke; 3de bør Johannes Ebne Røddig giøre til Citantens frie Disposition den Grund det paastevnte Nøst nu staaer paa ved det hand Nøsted nedriver og af Citantens Grund bortfører, mens hvoe Materialierne Nøsted bestaaer af skal tilhøre, eller hvad enten Johannes Ebne skal betale Grundleje af nøst grunden i den Lange tiid hand uhiemlet og altsaa urættelig sig deraf har betient, eller icke, det er alt noget Rætten icke denne sinde paaskiønner saasom disse 2 Poster icke er paastevnt, dog skal herved ingens Rætt være

1758: 233

Ham betaged, mens aldeles Reserveret, Endelig bør for det 4de Johannes Jobsen Ebne, fordie hand, udi denne desværre dyre Tiid, har efter actens udviis givet Citanten største aarsag til denne Sags anlæg, baade for hiemTing og nu til sist her paa aastæden, betale Ham til nogenledes opretning Processens omckostninger med 16 rdr: det paadømte udredes og efterkommens næste Femtten Dage efter denne Doms Lovlige forckyndelse under videre Lovlig adferd.

Anno 1758 dend 13de Junj blev Rætten til almindelig Ting holden for Schonevigs skibredes Almue paa gaarden Sioe i Fieldbergs Præstegield, og Rætten betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættes mænd: Ole Hammersland i hands Stæd Torger Sioe, Vier Sævereid, Johannes Marckus i Stæden Ole Skaalnæs, Christopher Bierckestrand, Erick Tielmeland, Lars Sævereid, Lars og Ole Vattendahl. overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

Hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Forordninger og andre høy øfrigheds ordre som forige Sommer Ting ere Læste og for Waags skibrede Extraherede som og 2de Kongel: Skiøder det

1te paa Halsnøe Closters hoved gaard med underliggende øer og Holmer skyldende 8 Løber Smør 8 huuder til Fogden Velædle Hr: Andreas Juel, hvorefter Velbem:te Kiøber for samme gaard haver betalt 450 rd., dateret 18de aprilj 1758.

2det paa gaarden Lande skyldende 6 Løber Smør 6 huuder imod 441 rd: betaling, til Torbiørn Larsen dat: 18de aprilj 1758.

Videre blev læst

Sogne Præsten Hr: Celi Bøxel Seddel til Gundmund Olsen paa 1 Løb Smør ½ huud i gaarden Leervig dat: 12te Junj 1758.

Sogne Præsten Velærværdige Hr: Henrich Opdahl Celius anmeldte at Hand som et {medlem} Membra udi Sogne Fattig Commissionen paa egne og de øfrige med Committerede udi Commissionen Deres veigne, har funden Sig anlediget til dette Ting Tiid og Stæd Muntlig at Lade indkalde Bunden Halsteen Biørgen, fordie hand udi dette aars Foraar saa overhørig som Dristig, har ved sine udsendte antagne tienere \Lars Melckevig/ Endre Bogstøe og Niels Larsen Viigen, faret om i det gandske Schonevigske Præstegield og der tverts imod den Kongel: allernaadigst om Betleries afskaffelse udgangne Forordning, paa adskillige Stæder øvet Betlerie skjønt hand dertil ej skal have haft minste trang om samme at paahøre Vidner samt taale Dom til straf eftter Lov og Forordninger samt forseelsens beskaffenhed, til Bøders udredelse;

Eftter 3de ganges Lovlig udraab møtte icke indstevnte Halsteen Biørgen eller vidnerne Lars Melckevig, Endre Bogstøe og Niels Larsen Viigen.

Anders Toftte og Lars Nedre Sæbøe afhiemlede ved Eed at de i denne Sag haver som forhen indførdt med mere end 14ten Dages varsel Lovlig Stevnt Halsteen Biørgen for hands Boepæl i hands eget paahør, Ligesaa og vidnet Endre Bogstøe under [Fals] maals straf at møde sit vidnes byrd at aflegge Videre afhiemlede Stevnevidnerne Baar Axland og Ole Løvigen Lovlig haver med 14 Dages varsel Stevnt vidnerne Niels Vigen og {End} Lars

1758: 233b

Melckevigen i den førstes paahør men [i] den sistes fraværelse i hands Naboes nærværelse begge under Fals maals straf at møde.

Hr: Celius som seer de indstevnte icke vil møde maatte forlange Sagen udsadt og saavel den paagiældende Halsteen Biørgen som Vidnerne forelagt at møde.

Eragted.

Halsteen Biørgen samt Vidnerne Endre Bogstøe, Lars Melckevig og Niels Larsen Vigen, som alle Lovlig Stevnt mens absent, gives hermed Laugdag til næste almindelig Ting at møde, den første for at indkomme med nødig agtende tilsvar i Sagen og de 3de siste under Fals maals straf at møde Deris Eedelige forcklaring i Sagen at aflegge.

Biørne Vicka fremstod for Rættten og gav tilkiende at hand til dette Ting tiid og Stæd har funden Sig anlediget at indkalde de 2 Mænd Lars Hugnesen Vika og Knud Monsen ibdm., fordie de Ligesom Samen rottet og med indbyrdes overlæg, ikke allene har Slaget mens end og Skieldet ved ærrørige og ubeqvemme Talemaader Comparentens Hustrøe Marite Olsdatter og Datter Ragnille Biørnesdatter, om alt at paahøre Prov og Taale Dom til vedbørlig undgiældelse og strafs Lidelse eftter Loven, samt at erstatte Processens omckostninger skadesløs.

Indstevnte Lars Hugnesen og Knud Monsen Vicka møtte icke efter paaraab ej eller nogen paa Deres veigne.

Iver og Niels Øfstebøe afhiemlede ved Eed at de som oven anført Lovlig haver Stevnet Lars Hugnesen i eget paahør og Knud Monsen i hands Koenes paahør meere end med 14ten Dages varsel, til dette Ting at møde.

Citanten fremstillede sine vidner med begiær samme maatte afhøres.

1te Vidne Ole Ericksen Vicka aflagde Eed og vandt at omtrent 8te Dage før \afvigte/ Juule høytiid da Vidnet med mange andre vare samlede i een begravelse paa gaarden Wicha, og efter at Lars Hugnesen samt Knud Monsen Vicka een stund havde holdet med Citantens Søn Ole Biørnesen een Samtale, og Raisoneret vidtløftig om hvad Reise \og Forretninger/ Citanten som fraværende, paa samme tiid var udi, da hørte vidnet at bemelte Lars Hugnesen som og Knud Monsen Vicka alternerede med hverandre udi at Lade bem:te Ole Biørnesen Viide følgende, Tiltalende hannem iblant megen anden Snack Saaledes: det er Fante Forretninger din Fader nemlig Citanten faer paa thj hand Reiser icke uden paa Svig og bedrag, Vidnet Explicerede sig Videre og paa tilspørgende svarede at paa den omprovede tiid var Citanten henreist for at udbetale den paabudne Extra Skatt. Vidnet sagde og at da Lars og Knud Vicka saaledes havde tiltalet Ole Biørnesen saag hand at Knud Monsen /: som vidnet siintes i vrede :/ tog hen i brystet paa Ole Biørnesen saa at een hands liden Sølje hand havde i brystet løsnet af hands skiorte og faldt ned paa Bordet som de Sad ved, hvorpaa Vidnet med Ole Biørnesen gick ud af Stuen havde saa indted videre at prove.

2de Vidne Anders Aartun aflagde Eed og forcklarede at paa den af 1te Vidne omprovede tiid i Halvor Vickes Stue da vidnet der

1758: 234

ogsaa kom ind og merckede til at der forefalt een Samtale imellem Lars Hugnesen og Knud Monsen, der ligesom holdte sammen med Citantens Søn Ole Biørnesen, hørte vidnet blant meget andet som er umuelig at erindre, at Lars Hugnesen i Druckenskab siger til Ole Biørnesen, disse ord: din Fader skulle heller vært hiemme og fuldt sin Grande til graven, {at} end at fare paa \...sine/ Fante Forretninger, hand farer med Svig og paa fantere!! derpaa hørte vidnet Knud Monsen Sige til Ole Biørnesen du, du fortæner 6 rd: om aaret icke meere end Hunden og bikien, derefter blev Lyset som stod paa Bordet nedslaget og da Citantens Koene Marite Olsdatter antente et Lys igien og gick oven om Bordet hved!! (ved) hvilket Knud Monsen sad fremmen for, Reiste Knud Monsen sig op og Slog med sin Haand efter bem:te Marite Olsdatter, mens vidnet saag icke at hand Ramte hende med haanden, hvorpaa bemelte Knud Monsen Snoede sig til bemelte Marite Olsdatter Citantens Hustrøe og Datter Mangella!! Biørnesdatter, sigende til dem i een overilelse, diævelen {annamme} \Far i jer/ og besætte deres Trolddiævler og Trolds Tøy alle sammen, forinden disse ord bleve talte sc: næst foran hørte og vidnet Lars Hugnesen at Sige om Citanten Biørne Vicka: Hand er anden Mand nu end da hand foer omckring og aad op Alme Baarck joe og stronck Alm, det skal ieg Beviise, havde saa inted videre at prove.

3de Vidne Lars Olsen Vicka aflagde Eed og forcklarede at paa den tiid som de 2de første Vidner haver omprovet hørte Vidnet Lars Hugnesen at ancke paa at Citanten icke var hiemme imedens Hands Naboe blev begravet, og sagde at Citanten faer paa sine Fante Forretning med Svig og bedrag som hand plejer at gjøre, jae hand er vel Reist ud for at \see/ omgiørt hvad ieg og Knud Monsen forhen har Forretted mens Vidnet hørte icke Knud Monsen paa den tiid tale videre anstødeligt end hand paa Lars Hugnesens tilspørgende svarede at hand skulle holde med i hvad hand som omprovet havde talt, havde saa indted videre at prove,

4de Vidne Jørgen Olsen Vicka aflagde Eed og vandt, at hand i begravelsen efter Halvor Vicke sc: den af de forige Vidner omprovede tiid som Vidnet kom ind i Stuen; Saag at Knud Monsen Vicka som Sad paa et Forsæde frem/m/en for Bordet i Stuen, i vreed Hue og efter adskillige Ivrige Talemaader, med sin eene fod Spændte Citantens Koene Marite Olsdatter, som strax derpaa sagde Gud hielpe mig til at være god for at holde Lyset, som hun stod og holdt i haanden, Knud Monsen vilde og anden gang have Spændt hende mens Vidnet hindrede ha{nd}m der fra havde saa indted videre at prove.

5te Vidne Gunilde Tieransdatter aflagde Eed og vandt Eenstemmig med første vidne Ole Ericksen, undtagen Vidnet ej saa den omprovede Sølje som Citantens Søn havde i brøsted, falt paa Bordet, mens dette hørte vidnet derhos at Knud Monsen siger til Citantens Søn Ole Biørnesen, du du fortæner 6 rd: om aaret, icke mere end Hunden og Bikien, havde saa indted videre at Prove.

6te Vidne Ingerie Mickelsdatter Vicka aflagde Eed og forklarede at forhen omprovede tiid som Vidnet kom ind i Stuen paa Vicka fornåm Vidnet Knud Monsen som Sad paa forsædet med andre stod op fra Bordet og Slog Citantens Datter Mangelle Biørnesdatter med sin eene haand og det udi vreed Hue, havde indted videre at Prove.

1758: 234b

7de Vidne Agaatte Hugnesdatter aflagde Eed og forklarede at 8te dage for næst afvigte Juul nemlig paa den tiid og i det Selskab som de forige vidner haver omprovet, som Vidnet kom ind i Stuen Saag hun at Knud Monsen i fuld Vreede med sine eene haand Slog Citantens Datter Mangelle Biørnesdatter paa hendes eene Skuldre, Videre forklarede Vidnet at noget derefter dog samme dag hørte Vidnet Knud Monsen At Sige til Citantens Koene disse ord: du er een Kuesuer og een Trolld kiette, Vidnet Explicerede sig paa tilspørgende at det Skiolds ord Kuesuer, efter vidnets tancker, har den bemerckelse at Melcke andres bæster, havde saa indted videre at Prove.

8de Vidne Helga Endresdatter aflagde Eed og forklarede at paa den forhen omprovede tiid da Lars Hugnesen og Knud Monsen vare samlet i begravelsen efter Halvor Vicka, hørte Vidnet Lars Hugnesen først og Knud Monsen seere!! (seener) sige om Citanten at hand burde heller været hiemme og Jordet sin grande end at Reise ud paa sine Fante Forretninger har!! (hand?) faer med Svig og bedrag, videre sagde Lars Hugnesen {at} til Ole Biørnesen Citantens Søn, du sad hiemme Dag!! (i Dag?) og skrev paa Falskhed, end videre hørte vidnet Sige \af Knud Monsen/ til Citantens Koene Marite Olsdatter, og skioldede hende for een Kuesuer og Trolld diævel, havde saa indted videre at Prove.

Citanten havde icke flere Vidner

Eragted.

Indstevnte Lars Hugnesen og Knud Monsen Vige som Lovlig Stevnte gives Laug [dag] til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Biørne Vicka gav tilkiende at have til dette Ting tiid og Stæd med Muntlig varsel Ladet indstevne {Hug} Lars Hugnesen Aartun!! (Vicka?) og hands Qvinde Valjer Jonsdatter fordie de begge med overleg haver skioldet og med beskammelige ord tiltalet Citanten og hands Hustroe, der om at paahøre Prov og taale Dom til straf efter Loven samt betale Processens omckostninger.

indstevnte Lars Hugnesen blev paraabt mens icke møtte ej eller hands Hustroe Valjer Jonsdatter

Iver og Niels Øfstebøe afhiemlede ved Eed at de med mere end 14ten Dages varsel haver indstevnt Lars Hugnesen og hands Hustroe for deris boepæl i egen paahør til dette Ting at møde.

Citanten fremstillede sine Vidner.

1te Vidne Hugne Vicka aflagde Eed og vandt om ord talte for 3 á 4 aar siden og som icke imod Lov bør Protocolleres.

Citanten havde ej flere vidner denne sinde tilstæde at føre, mens begjærede Laug dag for de udeblevne vidner Lars Olsen Vicka, Ole Ericksen Vicka og Agaatte Vicka saavel de paagiældende og indstevnte Persohner.

Stevnevidnerne forklarede under forige aflagde Eed at de angivne vidner af dennem Lovlig er Stevnt.

Eragted.

Lars Hugnesen Vicka og Hustroe Valjer Jonsdatter samt Vidnerne Lars Olsen, Ole Ericksen og Agaatte Vicka, gives Laug dag til næste Ting at møde med tilsvar i Sagen og Vidnerne sin Eed at aflegge.

Arne Mit Ebne haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig Ladet indstevne Johannes Sør Ebne for imod ham forøvede Skiolds ord og ubeqvemme Talemaader, derom at Lide Døm til straf efter Loven samt betale Processens omckostninger gandske skadesløs.

Johannes Ebne møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag Lovlig Stevnt; {L..}

Parterne gav derhos til kiende at de med hinanden for venskab og Kierlighed at Conservere, har indgaaet saadan Contract at

1758: 235

den paastevnte Johannes Ebnes begangne forseelse skal denne sinde være ham tilgiven imod at hand betaler Citanten de paa Sagen anvente beckostninger, hvorhos indstevnte Johannes Sør Ebne inden Rættten Ercklærede at hand icke uden alt ære og godt haver at Sige paa Citanten {Johannes} \Arne/ Ebne, og hvorfor de af \ham/ i een overilelse og Eenfoldighed Citanten faldne ord, skal være døde og magtesløse og ikke komme Arne Ebne paa hands ære og gode Nafn og Rygte til minste forkleinelse; og skulle Comparenten imod formodning efterdags yppe noget til Citantens nackdeel skal denne Sag staae ham Lige aaben.

Lars Mathiesen Ebne I Rætte æskede den fra seeniste Ting udsadte Sag imod sin Naboe Johannes Jobsen Ebne, een forbrydelse imod Citanten ved at aftage Citantens Hæst een Sæhle, betreffende;

Johannes Ebne møtte for Rættten og tilstod i denne Sag at være Lovlig Stevnt desligeste at hand skiønt icke nogen ond intention haver af Eenfoldighed hindret een Citantens Søn og taget Sæhlen af den Hæst hvormed et Læs veed var hiemkiørt fra et stække Marck som Comparenten efter sin indsigt tileignede sig sit at være, sagde tillige at hand og noget derefter Leverte Sæhlen tilbage som og blev modtaget,

Citanten som har anhørt den indstevntes tilstaaelse holdt ufornoden at føre det indstevnte Vidne, men paastod Døm til een taalig Mulct {enten} \til de Fattige/ for sin forseelse med samt Processens omckostningers tilsvar.

Afsagt.

Efter det førde Vidnes Eedelige udsigende samt indstevnte Johannes Ebnes egen inden Rættten gjorde tilstaaelse, sees tydelig at Citanten Lars Mathiesen Ebne har haft føye til denne Sags anlæg, saasom det efter actens nermere udviis findes oplyst at Johannes Ebne ubeføyet har taget Sæhlen af een Citantens Hæst, og sam/m/e Sæhle først forvaret i sin Kielder, men siden igien til Citanten tilbageleveret, {hvor} ved \hvilket/ siste hand har viist at det icke har været hands agt bemelte Sæhle at beholde eller Citanten noget \at/ fratage imod hands villie; af saa befatted Sag Kiendes for Rætt at indstevnte Johannes Jobsen Ebne fordie hand som anført ubesindig og ligesom af Eenfoldighed har handlet, og hindret Citanten udi hands

forehafte arbeide i at hiemkiøre sin veed; bør, til afsoning for saadan hands begangne forseelse, og een erindring om at hand \Sig/ icke offtere i saa tilfelde maae forsee, bøde til Sognets Fattige 2 rdr: og der foruden at betale til Citanten udi Processens omkostning 2 rdr: 3 Mrk: det paadømte udredes næste 15ten Dage eftter Doms Lovlige forckyndelse under videre Lovlig adferd.

Lars Gundmundsen Sandvig, gav tilkiende at hand har været nødsaget til dette Ting tiid og Stæd med Muntlig varsel at Lade indstevne Iver Torgersen som beboer een under Citantens Odels Gaard Sandvig beliggende Huusmands Plads Teigen Kaldet, til at Lide Dom til bem[te] Pladsets Røddig giørelse og affløttelse for Citanten som er Boets lids og Selv behøver Pladsen til brug, Ligesaa er hand og Stevnt at betale Processens omckostninger skadesløs.

Paa den indstevntes veigne møtte Sønnen Hans Iversen tilstod at hands Fader som anført er Lovlig Stevnt, Mens da hand nu icke Selv kand tage til noget giensvar i Sagen saa maatte hand forlange Sagen udsadt til næste Ting da hands Fader vil indkomme med hvis hand til Sagen kand have at svare.

1758: 235b

Citanten bevilgede udsættelsen, mens ville dog begiære Lov dag for indstevnte Iver Teigen.
Eragted.

Iver Torgersen Teigen gives Laug dag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i Sagen.

Formedelst aftenens paackomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næsteffter som var den 14de Junj blev Rættten atter Sadt paa forbemelte Tingstæd Sioe og betient med Selv samme Laugrætt.

Fogden Hr: Andreas Juel ved Fuldmægtig Mons:r Niels Hunth i rætte æskede den fra seeniste Ting udsadte Sag imod Bønderne Torckel Næss og Syver Tungesvig Klammerie betreffende, hvilcken Sag fra seeniste Rættes dag er udsadt paa grund af Torckel Næsses anmeldelse til at ville Stevne Contra i Sagen, mens da hand formercker Torckel Næss nu ikke møder maatte hand paastaae Dom til Bøders udredsel Eftter Loven. Syver Tungesvig var end og nu for Rættten tilstæde og paastod {Dom} befrielse Dom, eller og Sagen udsadt.

Actor, Fuldmægtig paastod uopholdelig Dom, saasom Siur Tungesvig icke med noget Lovlig paaskud kand forlange anstand i Sagen.

Afsagt.

Eftter actens nermere udviisning er det med 2de Eenstemmige Vidner oplyst og afbeviist at Indstevnte Torckel Næss og Syver Tungesvig udi den sistes Stue paa Tungesvig {nyt aars udi} aaret 1757 har været i Klammerie med hverandre og haardgrebet hinanden og \det/ udi vred hue, Thj Kiendes for Rætt at saavel Torckel Næss som Syver Tungesvig for samme deres Klammerie og Haargreb følgerig Lovens 6 Bogs 7de Capituls 8de Art: eenhver for sig bør betale udi Mulct til hands Kongel: Maj:ts Cassa 9 rdr: \tilsamen 18 rd:/ Fembten Dage eftter denne Doms lovlige forckyndelse under lovlig adferd.

Dernæst blev læst

1te Skiftte Brevet eftter Halvor Vika Sluttet d: 10 Martj 1758 som viiser at Sterfboet ejede 1 Løb Smør som er udlagt saasom paa Encken ½ Løb Smør, Sønnen Torger Halvorsen 1 pund Smør Datteren Alis Halvorsdatter 12 Mrk: Smør

2de Skiftte Brevet efter Aschel Torsen og Ingebor Friderichsdatter Rafdahl Slutted d: 23 aprilj 1756 udviisende at Sterfboet ejede i gaarden Rafdahl Jordegods, som blev udlagt, saasom paa Sønnen Torger Askelsen 1 pund Smør for 16 rd: Sønnen Friderick Askelsen 1 pd: Smør, Thore Askelsen 1 pd: Smør, Alis Askelsdatter 12 Mrk: Smør for 8 rd:;

Paa Fogden Hr: Andreas Juels tilspørgende at af det Soldte Halsnø Closters gods her i skibredet, er icke aaret 1757 falden flere førstebøxler end af een anpart udi Lande skyldende 2 pd: 6 Mrk: Smør $\frac{3}{4}$ huud til Mads Johansen og udi gaarden Indre Bouge 1 Løb Smør 1 huud til Samson Povelsen.

Paa Fogdens videre tilspørgende svarede Almuen at Lejlendingerne paa de affeldte gaarderne er af Deres ejere og Jorddrotter skeed afgang i Landskylden for saa meget som afgangen derudi er.

Saugejerne paa tilspørgende Svarede at de i aaret 1746!! (1756?) ej har paa deris Sauger skaaret mere end hvis de aaret 1747!! (1757?) er Taxeret for, hvilket og Almuen gestendigede.

Restancen blev derpaa oplæst og af ingen modsagt stoer 535 rd: 2 Mrk: 3 s:

Tinget blev derpaa ophævet.

Anno 1758 dend 16de Junj blev almindelig Sommer Ting holden for Etnes skibredes Almue paa gaarden Fittie og Rættent betient med efterskrevne 8te Eedsorne Laugrættes mænd: Joen Bierck, Gotskalck Skiold, Niels Haaland, Ole Haldorsen Kaldem, Joen Ramme, Peder Halleland, Erick Skiældahl og Thoer Næsse i hands Stæd Zackarias Hofland, overværende Kongel: Maj:ts Foged med Meenige Tingsøgende Almue

1758: 236

blev saa allerunderdanigst og underdanig læst de paa næstforige Ting Publicerte Kongel: Forordninger og andre høy øfrigheds ordres.

Hr: Lieutnant Holfeldt anviiste Huuden af een Voxen ulv, den hand næstafvigte Vinter deels ved Skud og deels ved forgiftt har dræbt og vejte her udi dette Etne Præstegiølds Marker, hvilcken angivende Almuen besandede.

Velbemelte Hr: Lieutnant Holfeldt gav end videre tilkiende at hand ligeledes ved forgiftt har dræbt een Dito ulv, som hand dog icke har funden igien forinden hand var bleven saa ankommen at det var ugiørlig at faae Huuden afflaad langt mindre at bringe samme til Ting, mens i det fremstillede Meer Velbem:te Hr: Lieutnant 2de vidner Tosten Pedersen Osvog og Tieran Nielsen Osvog, som forcklarede at de efter Hr: Lieutnantens begiær har været henne i Marcken hvor dennem blev anviist een død Ulv af ham ved forgiftt Dræbt som var saa ankommen at de icke kunde tage noget af Huuden som var Raaden, for hvilke begge Huuder Hr: Fogden strax i Retten til Hr: Lieutnant Holfeldt betalte Skud Pengene 2 rd: pr: Huud er 4 rdr:

Jens Nielsen Juleskaar haver til dette Ting tiid og Stæd med Muntlig Stevnamaal Ladet indstevne Christen Støle fordie hand icke allene skal have Slaget mens end og skieldet ved ærrørige ord Citanten, om alt at paahøre Vidner og taale Dom til straf efter Loven samt betale Processens omckostninger skadesløs.

dend indstevnte møtte icke efter paraab, thj førde Citanten Stevnevidnerne.

efter saavidt var avangeret sagde Citanten at hands Stevnevidner ej er tilstæde og derfor maatte begiære anstand i Sagen til i Morgen, hvorved det forbliver.

dernæst blev læst

Hr: Fogden Juels Bøxel Seddel paa 1 pd: 21 Mrk: Smør i Hougen til Peder Olsen dat: 9de aprilj 1757.

Samuel Haaim møtte og i Rætte æskede den fra seeniste Ting udsatte Sag imod Hans Hansen Biøndahl, een Øg som skal være Citanten fratagen, betreffende

Hans Biøndahl møtte for Rættten og sagde at hand aldrig har taget mindre staalet nogen Øg eller Hoppe fra Citanten og dernæst begiærede Sagen udsadt til næste Ting for at Stevne Contra \og føre Vidner/.

Eragted

med Sagen beroer til næste Ting efter den indstevntes forlangende, dog saa at hand for videre udhael at foreckomme indkomer med det paaberaabte Contra Stevnamaal, og hvad vidner hand paa sin Side i Sagen finder fornøden at føre.

Fogden Hr: Andreas Juel tilkiendegav at da hannem fra Præsten Hr: Heggelund ved skrivelse af 4de Maj sistleden er tilmeldet at der hos den Bondemand Tosten Ouestad i denne Vinter skal have opholdt Sig een Løs Persohn øster ifra af Nafn Halvor Pipergaard hvilcken og Natten til den 21de aprilj næstforhen i Bondemanden Torbiørn Ouestads fraværende skal have indtrenget Sig i hands Huus for der under Trudsler af Mord med Kniv i Haanden at ville Voldtage hands Hustoe der alle med 2de Smaaæ Børn i Sengen var Liggende, og da hun vel ved een slags forestilling fandt Lejlighed til at bortsnige Sig blev hun dog atter af bemelte Halvor igien indtaget og derefter med Hug og Slag af een oxepis Saare ilde tilreed, hvilcken Halvor

1758: 236b

Pibergaard derefter er undvigt og siden icke har ladet Sig finde, Saa da bemelte Tosten Ouestad følgel: Lov og den seenere allernaadigste Forordning, denne Løsgienger uden at have afkræved Pas og beskeed hvor fra var eller hvem Rettelig maatte være, som og for Vedkommende at anmelde at saadan Løs Persohn hos hannem var, haver hand hannem til dette Ting tiid og Stæd desaaarsage indkaldet, saavel til at anhøre Vidner om denne Persohns ophold hos Sig som derefter at modtage Dom.

Indstevnte Tosten Ouestad møtte for Rættten og tilstod at være som anførde Lovlig Stevnt.

Fogden førend hand ville lade indstevnte vidner afhøre, begiærede Tosten Ouestads forcklaring om icke saadan Persohn har været i hands Huus og hvad beskaffenhed med samme har haft. Tosten Ouestad Replicerede at den omspurde Persohn, kom ved Vofrue!! (Vor frue) Misse tiider dette aars vaar til Comparenten og efter Comparentens forlangende hos ham forblev nogle ugers tiid i arbeide i vaar vinden, og skal ellers {være} have hiemme paa den gaard Pebergaard i Nore Kircke Sogn og Nommedahls Præstegield, har een tiidlang været hiemme hos sin Moder Jertrud Pebergaard som er Encke og med og for hende brugt gaarden, og som melt er Næstl: Foraar kommen her i Bøygden for at handle med Fæe, Comparenten lagde og dette til at hand har Kiendt Halvor Pibergaard tilforn og endnu

erckiender Ham som een Reedelig Karl, hand sagde videre at næste Mandag førend det nu i Stevnemaalet ommoverede overfald skulle være skeed, forlod Hans Pibergaard Comparentens Huus og tog afskeed eftter at hannem var given sin belønning for hands tieniste, og fra den tiid og indtil næste Torsdag dereftter da overfaldet skulle være skeed viste Comparenten icke af hannem at Sige, førend bem:te Torsdags aftten sc: Christi Himmels farts dags aftten, kom ind i Comparentens Stue paa Ouestad og der falt i nogen Disputte med Torbiørn Ouestads Koene Christie Larsdatter, som næst foran var kommen derind og beklaget sig at Halvor Pibergaard ville Slæe hende, Mens da bemelte Halvor Pibergaard {tog} er Reist til sit hjemstæd for at Søge sit Skudsmaal og attest, om sit Skickelige forhold, saa ville Comparenten forlange Sagen udsadt til næste Ting.

Eragted.

med Sagen beroer til næste Ting.

Formedelst afttenens paackomme blev Rættten til i Morgen ophævet

Dagen næstefftter som var den 17de Junj blev Rættten med forbemelte Laugrætt atter Sadt paa forbemelte Tingstæd gaarden Fittie.

Biørn Axdahl haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Johannes Fjøsne, fordie hand tverts imod forordningen om tienistefolck har

1758: 237

forlocket og lejet Pigen Brite Larsdatter til at Træde i hands Tieniste dette foraar 1758, hos Johannes Fjøsne som for mere end et heelt aar foran sc: Vaaren 1757, havde Stæd \eller Fæsted/ bemelte Pige og givet hende fæste Penge, jae giort hende desuden andre Løftter om et Smale Foster foruden hendes Rette Løn, med mere som Pigen Selv kand forcklare, derom at Lide Dom til straf eftter Forordningen samt betale Processens omckostninger skadesløs, derom er til Vidner indstevnt bemelte Pige Brite Larsdatter og Askier Rivaasen.

den indstevnte møtte icke eftter paaraab.

Jens Nielsen Juleskaar og Halvor Halvorsen Hole afhiemlede ved Eed at de med fulde 14 Dages varsel saaledes som anført har Stevnt Johannes Fjøsne for hands boepæl i eget paahør, saa og Stevnt Vidnet Askier Rivaasen i lovlig tiid.

Citanten begiærede at Pigen Brite Larsdatter maatte fremckaldes for at giøre sin forklaring.

Brite Larsdatter møtte for Rættten og tilstod at være Lovlig Varslet, sagde og at ved Vofrue misse om vaaren 1757 kom Johohannes!! (Johannes) Fjøsnes Huusmands Datter Askier Rivaasen til Comparentinden og hilsede hende fra Johannes Fjøsne, fra hvilcken hun var udsendt, om hun icke ville antage aars tieniste hos hannem dette indeværende 1758; bød hende og 1 rdr: i løn aarlig tilligemed og i Kavring!! (Kavering?) et Smale Foster, desligeste 10 s: i Fæste Penge mens som hun samme Penge icke ville modtage eller tienisten paa den tiid antage, gick Askier Rivaasen bort og nogen stund sc: omtrent 8 eller 14 Dage dereftter kom bem:te Pige atter igien til Comparentjnden, og paa Johannes Fjøsnes veigne igientog sin forige begiær da Comparentinden som saaledes var bleven overløbet endelig lod sig af Eenfoldighed overtale og modtog Fæste Penge 12 s: med Løftte at hun Foraaret 1758 skulle antage tieniste hos Johannes Fjøsne, hvilcket dog icke skeede, mens fæste pengene blev hannem seenere tilbage leveret; hvorfor hun og ved seeniste Ting eftter Dom er bleven Mulcteret, Mens Comparentinden kand icke Sige at Johannes Fjøsne Selv talte med hende, mens som melt skickede sit bud.

Citanten begiærede Laugdag for Johannes Fjøsne og Vidnet Askier Rivaasen.

Eragted.

Johannes Fiøsne som Lovlig Stevnt gives Lauv dag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i Sagen, Ligesom og Vidnet \Askier Rivaasen/ samme tiid møder hendes Eedelige forcklaring i Sagen at aflegge.

Fogden Velædle Hr: Andreas Juel til kiendegav at da hannem under 8 Martj sistl: fra Hands Excellence Hr: Stifttsbefalings manden er tillagt ordre den hand her i Rætten nu in originale Producerede, til Doms at tiltale de 2de Bønder Rasmus og Aldvald yttre Haaland fordie at De icke paa Lægd hos Sig har villet antage, følgelig den Fattige Commissions inddeeling den Fattige Lem Gunilde Mickelsdatter, baade til at Lide for den opsetsighed imod den Kongel: allernaadigste Forordning som de derudinden haver viist, men end og at udreede hvad i Propossion paa dennem kunde komme i den tiid at hun icke paa Lægden hos dennem har været antaget, Saa haver hand Dennem til dette Ting

1758: 237b

Tiid og Stæd indkaldet.

De indkaldte Rasmus og Aldvald yttre Haaland møtte for Rætten med tilstaaelse at de saaledes som oven anført ere Lovlig Stevnte.

Fogden derpaa Producerede den udi Sagen forhen Passerede Examinations Forretning og da derom nocksom er tydeligt og beviist at de icke paa Lægd hos Sig har villet antage den paalignede Fattige Lem Gunilde Mikelsdatter der tillige til dette Ting og til vedermæhle er Stevnt, mens formedelst alderdom ej kand møde thj hvad undskyldning de end kand foregive, Saa er her dog nock at de har viist Sig opsetsige og modvillige imod hands Kongel: Maj:ts allernaadigste bud og da her udinden dette Fattige Væsens indretning Gielder saa meget at der een gang maae blive Viist et Exempel at samme indretning er hands Maj:ts villie og bud, allerhelst nu folcket gaar som i een troe og tancke at det er et eget af øfrigheden her paafunden Værck, tenckende at naar de allene gjør Sig eenige, De kand standse dets fremgang, Saa vil det blive høylig fornøden at De eengang bringes af denne Drøm og de kand vide at det vilde være øfrigheden een alt for dristig Gierning, at foregive noget at være hands Maj:ts Bud, som i sig Selv ej saa var, jae det maae og erfahres at det bliver icke mueligt at faae dette værck efter Hands Maj:ts allernaadigste Villie udi stand bragt, førend de Modvilliges villie Ret bliver brudt, Saa fandt actor Sig aarsaget denne \De/ indstevntes opsetsighed saaledes til Doms at indlade som Lov og Forordning giver anledning til.

Rasmus og Aldvald Haaland svarede at det er vel sandt de icke har villet fra begyndelsen modtage denne Fattige Lem. Mens de har dog seenere deels haftt hende paa Lægden og deels har hun icke villet været men gaaed af Lægden, endelig har Comparenten været af den Tancke at dette Fattige Lems Søn Haldor Næsset een Boesiddende Mand var nermere og mere forbunden at forsiune hende end De som for hende fremmet!! (var fremmede), hvilcket siste var aarsagen at de icke ville beholde \hende/ i sit Huus næstafvig Vinter.

Eragted.

Da mange andre Sager skal for dette skibrede Wentileres og de i denne Sag indkomne Documenter og Vidner, er saa vitløfftige at der behøves nogen tiid samme at igiennemlæse, saa optages Sagen til Doms til paa førstkommende Mandag, da de indstevnte haver at møde for at paahøre Dom.

Johannes Østreim gav tilkiende at have til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Ole Silde fordie hand næstl: Tacksigelse fæst denne Vinter har Citanten uvitterlig taget hands Baad og Roed ud til Axdahl hvorfra hand icke har hiemført Baaden, men same er formedelst Ole Sildes medhandling kommen til skade, derom at paahøre Vidner og taale Dom

til betaling for den skade Baaden kand være tilføyet samt betale Processens omckostning skadesløs.

Ole Silde møtte og tilstod at være Lovl: Stevnt og tilstod at hand som paastevnt har taget Een Citanten

1758: 238

tilhørende Baad og samme ladet blive efterliggende paa gaarden Axdahls grund fordie Iisen Lagdes samme Natt da Ole Silden kom til Axdahl, hvilket var aarsagen hvorfor Baaden blev efterliggende, Ligesom og Comparenten fandt sig pligtig at oprette hvad skade Baaden beviislig kand være tilføyet og til den ende bød Citanten for skaden paa Baaden 2 Mrk: hvormed Citanten ville være fornøyet for at foreckomme videre udhahl, mens henseende til Sagens omckostninger, indstillede hand \sc: Citanten/ samme til Rættens eller Dommerens Kiendelse Ligesom hand og ville have Dom for de af Ole Silde ham tilstandne 2 Mrk: udi opretning for den Baaden tilføyede skade.

Parterne havde indted videre men paastod Dom. dog sagde Citanten at hands omckostninger i Sagen er icke mere end 1 rd: og Videre omckostninger ville hand eller!! (heller) icke have erstatning for hos Ole Silde, indlod saa Sagen under Dom.

Afsagt.

Indstevnte Ole Silde har som acten viiser ej allene tilstaaed at hand uden Citanten Johannes Østreims tilladelse \har/ taget den i Stevnemaalet ommelte Baad og af samme betient Sig samt ladet samme efterligge paa gaarden Axdahls Land her i skibredet, hvorfra den end nu icke Er afhented, Mens har Og ved at tilbyde Citanten 2 Mrk: i opretning for berørte Baads skade, Ladet være unægtelig og tilstaaed Baaden formedelst hands brug er tilføyet skade; thj Kiendes for Rætt at Ole Silde til Citanten bør betale først de 2 Mrk: Hand hannem i Rættten for den Baad er vederfarte skade har buden, og dernæst udi Processens omckostning efter Citantens paastand 1 rdr: alt at uredes!! (udredes) næste Femften Dage efter denne Doms Lovlige forckyndelse under videre Lovlig adferd.

Siur Silde i Rætte æskede sin fra seeniste Ting udsadte Sag imod Erick Lunde 2 rd: 1 Mrk: 2 s: Geld betreffende og begiærede Anstand i samme til næste Ting samt at den indstevnte som endnu icke møder kunde faae Laug dag.

Eragted.

Erick Lunde som til næst forige Ting er lovlig Stevnt gives end nu Laug dag til næste Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Thore Ekrem i rætte æskede sin fra seeniste Ting udsadte Sag Contra Jacob Ekrem, Geld samt Klammerie og Skiolds ord betreffende.

Jacob Ekrem møtte end nu icke efter paaraab.

Stevnevidnerne Jens Juleskaar og Erick Rasmusen afhiemlede ved Eed at de skjønt i Jacob Ekrem[s] absence har varslet ham med fuld varsels tiid saa og vidnet Helga Sæbiørnsdatter, som lod sig mercke med icke at vilde møde becklagende sig at hun var saa gl: at hun icke der til havde Kræftter ej eller sagde hun, har hun nogen tiid Søgt tinget.

Citanten begiærede anstand til næste Ting i Sagen samt end nu Laug dag for de indstevnte.

Eragted.

da Stevnevidnerne icke har troffet Jacob Ekrem hiemme og Manden muelig kand være bleven uvitterlig om varselen, saa gives ham end nu een gang Laug dag til næste Rætt at møde med sit endelige tilsvar i Sagen, Ligesom og Vidnet \Helge Sæbiørnsdatter/ under Fals maals straf haver at møde til næste Ting sit Vidnesbyrd i Sagen at aflegge.

Halvor Valdre af Schonevigen indleverte et

1758: 238b

hands forfattede skriftlige Stevnemaal af 13de Maj 1758 hvorved Johannes Olsen Østreim er indkaldet til at anhøre vidner, angaaende et Bøygde Røgte som om hannem udkommet er med Videre som Stevnemaaleet vitløftigere ommelder, der for Rættten blev oplæst.

Johannes Østreim møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag Lovlig Stevnt saaledes som det oplæste Stevnemaal indeholder.

Citanten fremstillede sine Vidner.

Ite Vidne Niels Tieransen aflagde Eed og forcklarede at næst afvigte Høst i medens vidnet var i arbeide hos Johannes Østreim bad hand Deponenten at hand ville Slagte 2de væhrer som bemelte Johannes Østreim Selv sagde at have Kiøbt i Schonevigs Præstegield hos een Dreng hvis Nafn Vidnet ej erindrer, Vidnet foretog Sig og at Slagte bemelte 2de Væhrer hvoraf den eene var Lys graae og hornet og den anden \siunes vidnet erindre var/ viid hornet med et kort og \et/ noget Lengere øre {r}, begge væhrenne maadelig store, Vidnet sagde derhos at Johannes Østreim fortaldte Ham at hand næste Torsdags Morgen {for} \eftter/ næstafvigte Mare(?) Mickelie Dag med samme af vidnet, nemlig Løverdagen den 8de octobr: 1757, slagtede 2de væhrer, var komen over Fieldet fra Schonevigen hvorhelst hand angav sam/m/e som melt hos een Dreng at have Kiøbt.

2det og 3de Vidne Peder Læcknæs og Mons Skaalnæs aflagde Eed og forcklarede at de eftter Halvor Valdres begiær noget for Korsmisse dette aars vaar, var hannem følgagtig til Johannes Olsens boepæl paa Østreim i Etne, hvor de forefandt Johannes Østreim at være hiemme, da Halvor Valdre først tiltalede ham Saaledes: du har før og da ieg siste gang talte med dig fortaldt mig: at af de 2de Væhrer som du næstl: Høst ved Niels Tieransen lod Slagte paa Østreim, kiøbte du een hos Johannes Gielmervig sc: een Viid Langøret {med Nøvlet horn} og Rød om hovedet, Mens da ieg har spurdt Johannes Gielmervig og derom svarede hand mig at det icke er saa beskaffen, men at du skal have fortaldt Johannes Gielmervig som fick 8 s: i haand penger at væhren størttede og derfor icke villet betalt mere for væhren; og derfor er ieg nu kommen for at høre den Rette Sammenheng om hvor de Væhrer er Kiøbt som Niels Tieransen som oven melt har Slagted; hvortil da Johannes Østreim svarede at det {vel} er Sandt at hand Kiøbte een viid Langøret Væhr med smaae Nøvlet horn hos Johannes Gielmervig og at {at} hand end videre har fortaldt Johannes Gielmervig at Væhren hand hos ham Kiøbte Laag døde, men sagde hand \dette/ i ingen anden Tancke end at hand ved den Lejlighed kunde undgaae at betale hvad hand der for havde udlovet, og angaaende den graae Væhr som hand tilstod at være slagtet for sig af Niels Tieransen derom gjorde Johannes Østreim den forcklaring at hand Kiøbte et aar næstl: høst siden 2de Væhrer hos Erick Tvedt som blev fød {den eene} af hands Fader Ole Tielflaat {og} \hvoraf/ den {var} eene blev dræbt af ulvene og den anden var det som blev Slagted og var lys graa med flade horn, og blev bragt fra Tielflaadt over Fieldet af Johannes Selv den af første Vidne omprovede Næste Torsdag eftter Meckelie, da hand gick fra Tielflaat med disse 2de Væhrer samme Torsdag i Lysningen om Morgen og kom til Østreim med samme før folcket var opstaaen, Johannes tilstod og samme gang at den Viide Væhr Rød om hovedet med smaae Nøvlede horn som hand skulle have Kiøbt hos Johannes Gielmervig havde og været paa Foster hos hands Fader Ole Tielflaadt hvorfra hand den omprovede Morgen

1758: 239

eftter Johannes Østreims Sigende af ham Selv tilligemed den graa væhr, blev hendted, Videre forcklarede vidnerne at Johannes Østreim paa samme tiid bad Halvor Valdre og sagde: Gud give du ville Stevne mig herom til Tinge paa det ieg kunde befrie mig med Eed;

4de og 5te Vidne Jens Juleskaar og Biørn Hansen aflagde Eed og forcklarede at 3 uger i Morgen siden da Soldaterne var samlede paa Giære og Halvor Valdre samt Johannes Gielmervig som blev udCommanderet til at være paa een af Fæstningerne her i Norge følgelig icke kunde oppebie tiiden til at aflegge Vidnesbyrd i denne Sag, vare samlede paa Juleskaar hos det eene Vidne Jens Juleskaar, hørde Deponenterne bem:te Johannes Gielmervig giorte den forcklaring at Johannes Østreim for omtrent 2 aar siden hos hannem tilaccorderede sig for 3 Mrk: een gandske viid kollet {Sauv og} \Væhr med/ lange ører hvorfor hand oppebar i haandpenge 8 s:, Mens da hand nogen tiid derefter Krævede Johannes Østreim om betaling de Resterende 2 Mrk: 8 s:, skulle Johannes Østreim have svaret at {at hand} Væhren Laag døe for ham og derfor icke vilde betale hannem mere end de allerede Leverte 8 s:, Johannes Gielmervig forcklarede ydermere at hand nu sc: sam/m/e dag i Morgen 3 uger siden atter talte med Johannes Østreim, og da hand bebreidet ham at hand havde sagt og udladt sig med hos andre at den viide væhr hand som melt Kiøbte hos ham og skulle give ham 3 Mrk: for, af ham Selv næstl: høst blev slagted, skal Johannes Østreim have svaret hannem, {hannem} jae hand var nær død, og der for eller!! (heller) icke fick videre for Væhren end de forhen becommene 8 s:, Mens hand ville da paa den tiid ej tilstaae det hand forhen havde sagt for een Sandhed sc: at den af Johannes Gielmervig Kiøbte væhr var bleven død.

6te Vidne Ole Mickelsen tiener paa Valdre hos Citanten aflagde Eed og forcklarede at næstl: aars Høst da Vidnet tiende og var paa Valdre hos sin end nu værende Husbond, Fornam Vidnet Kiendelig at der for hands Husbonde Natten til den 8de octobr: næst afviget blev bordte 2de væhrer 1 graa med maadelig store horn og som vidnet siunes var afskaaret det eene øre sc: det venstre øre, og den anden {som} var viid hornet Rødagtig i hovedet, thj Dagen foran den 7de octobr: erindrer Vidnet Sig at hand noget eftter Middag da de Toede alle Halvor Valdres Smaler i Elven Saag begge disse væhrer i blant de andre og Morgenen derefter da de skulle Klippe ulden af dem, var de begge bordte og var icke at finde nogen stæds paa Bøen eller i Marcken hvor de Søgte eftter samme, mens vidnet veed aldeles icke hvor samme 2de væhrer afblev eller hvem samme maae have taget, Vidnet svarede paa tilspørgende at forleden aars Sommer saag hand ofte Johannes {Tielflaat} \Østreim/ at gaae \forbie/ og deels være inde hos Halvor Valdre, saa ofte hand baade kom frem og gick tilbage fra Schonevig til Etne, Mens siden den omprovede tiid har Johannes Østreim som vidnet veed icke hvercken kommet den vej ej eller været inde paa Valdre.

7de Vidne Brite Tørrisdatter aflagde Eed og forcklarede gandske Eenstemmig med \næst/ forige Vidne \Ole Valdre/ undtagen hun lagde dette dertil at hun til visse veed at de for Halvor Valdre bort komne 2de Væhrer var {p} og blev indlugt i Smalehuuset om aftenen for næstl: aars 8de octobr: og at de om Morgenen eftter begge vare borte, alt som Vidnet Ole Valdre har forcklaret

1758: 239b

Paa Rættens tilspørgende svarede: Johannes Kieflaat, eller Østreim at hand aldeles icke vil eller finder Sig paa tag til at gjøre minste forcklaring om hvad eller hvorledes hand har faaet de af ham Slagtede væhrer

Citanten sagde dernæst at hand maatte forlange Sagen udsadt for at see samme med Continuations Stevnemaal begiegned og flere vidner indstevnt
Eragted.

med Sagen beroer til næste almindelig Ting.

Samme Dag dend 17de Junj blev Rættten med forbem:te Laugrætt Sadt og holden paa gaarden Fittie for Fieldbergs skibredes Almue og det i Fogdens overværelse

da og de Kongel: Forordninger og ordres!! (ordres) igien for same skibredes Almue blev oplæst.

dog førend Rættten for dette Fieldbergs skibrede blev Sadt, blev læst

een Contract imellem Torckel Næss og Rasmus Øfrenæs dat: 16 Junj 1757.

2de een Bøxel Seddel udstæd af Hactor Tvedt til Rasmus Rasmusen Paa ½ Løb Smør i Øfrenæs med Revers dat: 16 Junj 1758.

3de Niels Tollevsen og Niels Nielsen Liens odels Rættes skiøde paa gaarden Sande til Halvor Torbiørnsen af 17 Junj 1758.

4de Johannes Udstuens Bøxel Seddel til Biørn Olsen paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i Udstuen dat: 17 Junj 1758.

Peder Knudsen Indbioe gav beklagelig til kiende at hands Datter Eli Pedersdatter har desværre udi een tiid af 6 aars tiid været behæftted med den Spedalske Svaghed, mens nu paa nogle aars tiid i besynderlighed været saa Svag at det for een hver er bleven bekient og Kiendelig at see, Comparenten har da paatengt at ville see samme sin Datter indlemmet paa Hospitalet, {og} Mens som hand Selv ydermere beklager Sig at hand inted har formue til nogen Indlemmelses bekkostning langt mindre hands bemelte Datter, ville hand æske Almuens svar om det icke er saa i Sandhed som hand anmelder, og til den ende blev da Almuens Svar fordret, da de Samtlig og Eenstemmig svarede at det desværre \er/ alt for sandt ej allene at Pigen Eli Pedersdatter Indbioe er haardt angreben af den Spedalske Syge, men end og at icke enten ben:te qvinde Menniske eller hendes Fader ejer det minste hvorved nogen indlemmelses bekkostning i Hospitalet kunde bestrides.

hvorom Peder Indbioe Tings vidne var begiærende som bevilges.

Gundmund Larsen som Ejer og opsidder paa Gaarden Aarvig Matriculs Nomer 27, skyldende aarlig i Skatt 3 Løber 2 pd: Smør men i Landskyld 2 Løber Smør 3 huuder, gav beklagelig til kiende at hand den 22de aprilj næstl: {af} \ved/ een Lyckelig!! (uLyckelig) hendelse og Vaade Ild desværre er hiemsøgt, da alle hands paa ermelte gaard Aarvig staaende Huuser Exepto udhuuserne saasom Floer Fæe og Smale samt Foer Huuser blev lagt i aske, tillige med meget og det mæste af hands ejende Løsøre Midler saaledes at hand desformedelst

1758: 240

nu Savner Levnets Midler samt Klæder Sølv Kaaber Tin og andre Løsøre Midler som ved samme Vaade Ild blev, fortæret, og da hand i betragtning af hands Kongel: allernaadigste Skatte Forordning, tencker allerunderdanigst at ansøge om Skatte befrielse for 2de aar, Saa ville hand for at oplyse og legge for Dagen sin erlitte skade, see sig forsiunet med Lovlig Tings vidne om forestaaende, og derfor æskede Almuens Svar herom, og til den ende i Særdeleshed fremstillede de 2de {vidner} \Mænd/ Ole Engebretsen Skartland og Osmund Siursen ibdm: samt Gunder Pedersen Alne og Peder Iversen ibdm: som forcklarede at det i Sandhed forholder sig og af dennem som nærværende ved Ildebranden er seet, at den høylys dag d: anmeldte 22de aprilj nestl: opkom een Vaade Ild paa gaarden Aarvig hvorved icke

allene alle Undtagen udhuusene, nemlig 2de Vaane huuse, 1 Senge Boe med hos bygget Kammer, 1 Borger Stue, Og et Stabuhr samt et Senge Kammer, blev fortæret af ildens grumhed, mens end og opbrendte for bemelte Gundmund Aarvig \fast/ alle hands Løsøre Midler med Madvahrer undtagen nogle faae Meubler som blev bierget hvilcket dog var gandske faae; Paa tilspørgende svarede og Almuen at det er dennem alt for meget beckient hvad Gundmund Aarvig samt disse af ham fremstillede 4re hands Naboer haver forcklaret og udsagt.

hvorom Gundmund Aarvig Tingsvidne var begierende som blev bevilget.

Formedelst afttenens paackomme blev Rættten til førstkommende Mandag opsadt.

Mandagen næstefter som var den 19de Junj blev Rættten med forbemelte Laug rætt atter Sadt paa forbem:te Tingstæd gaarden Fittie.

Niels Olsen Houge haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig Ladet indstevne Torckel Drægernæs for 9 rd: 3 Mrk:s Gield som Citanten hos Ham til gode kommer, derom at Lide Dom til samme Pengers betaling samt Processens omckostning at erstatte.

Torckel Drægernæs møtte icke efter paaraab ej eller \nogen/ paa hands veigne.

Halvor Skaffer og Haagne Hambre bekræftede ved Eed at de i Dag 14ten Dage siden saaledes som anført Lovlig haver Stevnt Torckel Dægernæs for hands boepæl i hands Koenes paahør.

Eragted.

Torckel Drægernæs som Lovlig Stevnt Gives hermed Laug dag til næste Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Fogden Hr: Andreas Juel haver til dette Ting tiid og Stæd paa Justiens!! (Justitiens) veigne Ladet indstevne Steffen Sigesen(?) Huustvedt til Doms Lidelse og straf samt omckostningers tilsvar, fordie hand har begaaet Klammerie med Torger Steensland af Ryfylche Fogderie, samt først at anhøre Vidner som tillige under Fals maal ere indstevnte.

Stevne vidnerne Halvor Skaffer og Halvor Hegge bekræftede ved Eed at de i denne Sag Lovlig og ved fuld varsel haver Stevnt Steffen Huustvedt for hands boepæl i eget paahør, men Torger Steensland har icke faaet fuld Maanedes varsel, saa har de og Lovlig Stevnt Vidnerne Joen Døreim, Baar Døreim, og Lambrigt Lunde, under Fals maal.

1758: 240b

Eragted.

Da den til Vedermæhle i denne Sag indstevnte Torger Steensland boer uden Tinglavet og følgelig icke har nødt fuld varsel, og Klammeriet i tilhold af Stevnemaalet skal have været skeed af saavel Steffen Huustvedt som Torger Steensland, saa kand Rættten icke denne sinde foretage sig Vidner at føre forinden Vedkommende nyder Lovlig varsel, til hvilcken ende Sagen til nyt Stevnemaal henviises.

Fogden haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Steffen Huustvedt for Klammerie eller fordie hand haver Haardgrebet Lambrigt Lunde, til at Lide Dom til straf efter Loven samt betale Rættens møye. Ligesaa er og indstevnt Lambrigt Lunde til Vedermæhle samt Vidner, hvortil Steffen Huustvedt er Stevnt samme at paahøre.

Stevnevidnerne Halvor Skaffer og Halvor Hegge afhiemlede ved Eed at de i denne Sag som anført haver Stevnt Steffen Huustvedt og Lambrigt Lunde samt Vidnerne Baar og Joen Døreim med mere

Steffen Huustvedt og Lambrigt Lunde møtte ikke efter paaraab, og af vidnerne møtte ej flere end Lars Hixdahl.

Actor begiærede det mødende Vidne Eed fæsted og afhørtd.

Ite Vidne Lars Hixdahl aflagde Eed og forcklarede at Dagen for næstafvigte almindelige Bededag, da Vidnet med Steffen Huustvedt, Lambrigt Lunde og flere vare samlede i een begravelse paa gaarden Røen, hørde Vidnet at Lambrigt Lunde og \Steffen/ Huustvedt først kom udi et lidet Mund kieglerie sam/m/en, der Reiste Sig deraf at den første ville hindre sin Fader fra at Kiegles med Steffen Huustvedt, og efter at tiiden dermed een tiid var Passeret Saag vidnet at Steffen Huustvedt i Vreede tog med begge sine Hænder i Haaret paa Lambrigt Lunde og hannem Haarrusket og efter at Lambrigt Lunde havde med sine Hænder løst Steffen Huustvedt af Haaret paa sig Greb Steffen hannem atter med den eene Haand i Haaret, hvorpaa de skildtes fra hverandre havde saa indted videre at Prove.

Eragted.

Steffen Huustvedt og Lambrigt Lunde samt Vidnerne Baar og Joen Døreim gives Laug dag til næste almindelig Ting at møde, den første med tilsvar og de siste under Fals maals straf at vidne i denne Sag.

derefter blev læst

Aldvald Hambres med fleres Skiøde paa 1 Løb Smør 1 tønne Korn i gaarden Hixdahl til Lars Knudsen for 56 rd: dat: 19 Martj 1758.

henseende til Tings vidnerne da var ingen forandring uden hvad forige aar og hvad for Schonevigs skibrede er tilførdt, undtagen Almuen for Fieldbergs skibrede tilstod at ingen skuur 1756 paa Aarvigs Saug er skeed, og Restancen er beløbet til saa som for Etne skibrede 484 rd: 2 Mrk: 14 s: og for Fieldbergs 522 rd: 3 Mrk: 10 s:

hvorpaa Tinget blev ophævet.

Mandagen dend 19de Junj blev udi den fra næstl: Løverdage optagne Justitz Sag imellem Stædets Foged imod de 2de Bønder Rasmus og Aldvald yttre Haaland Fattig væsenet angaaende Saaledes inden Rættens Dømt og

Afsagt.

1758: 241

Indstevnte Rasmus Siursen og Aldvald Torbiørnsen yttre Haaland er for denne Rætt fuldkommen overtudet at de ikke har villet modtage til forflegning Qvinde Mennisket Gunnilde Mickelsdatter Næsset, i hvorvel den anordnede Sogne Commission dennem dertil paa befalet maade havde forpligted, og Stædets Sogne Præst Hr: Heggelund Dennem desuden der om haver giort advarseler. Nu da forseelsen er kommen under Ventilation vil vel disse 2de Mænd beraabe Sig derpaa at \De/ icke Plat ud har nægted at efterleve Hands Maj:ts allernaadigste Forordning, mens i det Stæd allene Sagt det de icke ville være de første som modtog de paalignede Fattige, mens da saadant Ligesaa Lidet til befrielse er Walable som Grunden hvorpaa det Siunes de har bygget nægtelsen, er falsk og ugrundet, naar de, hvilcket acten viiser, helder Sig dertil at alle Fattige i alle andre Bøygder vare blevne Permitteret at Omgaae iblant Almuen og Betle som før, hvortil iligemaade kommer at af de indstevntes forhold bliver Klart at De med flere troer det ingen saadan Forordning af Kongen er udgivet, Mens at derimod alt hvis Fattig væsenet angaaende af Fattig Commissionen er fastsadt, er et Luttert paahidt af den mindre øfrighed, ej betragtede hvor Lumpne og Daarlig Sindede de Selve ere, naar De falder i den Vrange Meening at den mindre øfrighed, som ere Deres egne

Med Borgere og \tillige/ hiem Christne, skulle Torde understaae Sig at begaae een saa Halsløs Gierning, og Publicere een Forordning som af Kongen ej var udgivet og hannem ubekient; af disse anførte og de flere i Sagen befundne omstændigheder Kiendes og Dømmes For Rætt; at Rasmus Siursen og Aldvald Torbiørnsen skal og bør Rettes og Læres at de ere undersaatte der ej har friehed at øve minste overhørigheid imod deres allernaadigste Konges Høypriiselige ordres og anstalter, ved det at den første som den der har Viist den mæste freckhed udi Mulct betaler till Bergens Manufactor Huus \sc: Rasmus Haaland/ 12 rdr: og den siste for sin begangne betydelige forseelse og Hærdelse ligesaa udi Mulct til bem:te Tugt eller Manufactor Huus 6 rdr:, end videre bør disse 2de Bønder hver for Sig aparte betale 5 rdr: hvoraf efter Sogne Commissionens nermere Examination skal udtages hvis Sogne Commissionen efter billighed fastsætter at de øfrige Lægs Brødre for Gunnilde Mickelsdatter kand tilberegnes for de uger og Dage hun af dennem er forfleget og underholdet, i den tiid hun hos de indstevnte skulle have haftt Kost tilsium og Logement, og hvad da overskyder af de for hver af Dem tilpligtede 5 rd: det skal indkomme udi dette Sogns Fattig Cassa, Endelig og efterdie den paastevnte nu paadømte forseelse er saa grov og betydelig at den icke kand Extenderes til de bagatelle forseelser den Kongel: allernaadigste

1758: 241b

Forordning om Fattig væsenet, omtaler, og som efter allerhøystbem:te Forordning med langt mindre Møye end denne Sag {kand afg} hvor først forhør og siden Ting er holdet, kand afgjøres, Saa paa det Stædets Bøygde Lænsmand der har underholdet Rættens Midler og vidner ved forhøret, med Foged og Sorenkriver, for Deres ved Sagen haftte Møye, icke skal aldeles tabe hvis de billig bør nyde, og icke Sognets øfrige Almue bør eller kand som uskyldige oprette, Tilpligtes Rasmus og Aldvald yttre Haaland at betale een for begge og begge for een imod indbyrdes Regress, 9 rdr:, hvoraf Fogden og Sorenkriveren for Deres Møye og Reise til forhøret {hver} med videre hver nyder 3 rd: og Bøygde Lænsmanden Johannes Fittie fordie hand paa egen becostning ved forhøret underholdt Foged og Sorenkriver tilligemed Laugretted og Vidnerne de øfrige 3 rd:, Ligesom og Rasmus og Aldvald yttre Haaland strax bør og skal modtage til underholdning og obagt bem:te Qvinde Menniske Gunnilde Mickelsdatter Næsset og {det} \hende/ udi den tiid og paa den maade at beholde som den Dem meddeelte Lægs Seddel Grundet paa den Kongel: Forordning, foreskriver. det paadømte udredes \og efterckomes/ af Rasmus og Aldvald Haaland Femtten Dage efter denne Doms Lovlige forckyndelse, under Lovlig adferd og i mangel der af straffes paa Kroppen.

Anno 1758 Dend 21de Junj blev almindelig Sommer Skatte og Sage Ting holden for Føyens skibredes Almue paa gaarden eller Tingstædet Leervigen i Storøens Præstegield, og Rættten betient af eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd: Lars Aadnenæset, Niels ibdm: Ole Lindøen, Gunder Saxeid, Joen Tormosæter, Joen Mæland, Steffen Steensvog og Samson Mæland. overværende Kongel: Maj:ts Foged med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev Læst de Kongel: Forordninger og andre høy øfrigheds ordres som næstforige Ting er Extraherede.

Videre blev læst

1te Mad:me Drude Marie Kornes Bøxel Brev til Aslack Isacksen paa 1 pund 20 ½ Mrk: Smør 7/12 huud i gaarden Lunde dat: 4de Martj 1758.

2det Christian Tormøhlens Bøxel Seddel paa $\frac{1}{4}$ Løb Smørs Leje $\frac{1}{4}$ huud og 9 Mrk: Fisk i gaarden Stavland Encke Fattig huuset i Bergen tilhørig, til Ole Larsen dat: 8de Maj 1758.

3de Jomfrue Margrethe Marie og Ulricha Eleonore Krag's afkald til Formynderne Tollack Langeland og Anfind Aadland for Deres arf som i alt er 96 rd: 1 Mrk: 4 s: dat: 12te Junj 1758.

4de Ole Mathiesen Næsses obligation stoer 36 rd: 3 Mrk: til Hans Pedersen Lønning mod forpantning i gaarden Næss $\frac{1}{2}$ Løb Smør, dat: 21de Junj 1758.

5te Joen Nyegaards Pantte forskrivelse paa 125 rd: til Sr: Jacob Boch (Buch) i Bergen imod forpantning i Storøens hoved Kircke med underliggende Jordegods og andre herligheder dat: 3de Maj 1757.

6te Joen Nyegaards til Sr: Jens Møller udstædde Pantte forskrivelse stoer 125 rd: imod forpantning i Storøens hoved Kircke med underliggende Jordegods og andre herligheder dat: 3de Maj 1757.

7de Hands Kongel: Maj:ts allernaadigst udgivne Skiøde paa 3 Løber Smør eller 2 Løber S: 2 huuder

1758: 242

udi gaarden Sørhuglen til Forvalteren ved Rosenthals gods Sr: Søfen!! (Søfren) Elchier som derfor udi Kongens Cassa haver betalt den Summa 762 rd: dat: 18de aprilj 1758.

Formedelst aftenens paackomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var den 22de Junj blev Rættten atter Sadt med forbemelte Laugrætt paa Tingstædet Leervigen.

da for det

8de blev læst Anne Andersdatter øfre Øcklands Skiøde paa 18 Mrk: Smør $\frac{1}{2}$ huud i gaarden Øckland til Hans Jørgensen for 48 rd: dat: 21de Junj 1758.

9de Villum Heglands bøxel Seddel paa $\frac{1}{2}$ Løb Smør i Nedre Næss til Peder Joensen dat: 5te octobr: 1757.

Mons:r Niels Gorm haver til dette Ting tiid og Stæd med Muntlig varsel Ladet indstevne Bunden Berent Mathiesen Sætre, til Doms Lidelse fordie hand icke efter mindelig advarsel har villet betale Citanten 10 rdr: 1 Mrk: 10 s: hand hannem efter forfatted Reigning er bleven skyldig, derom at Lide Dom til samme Penges betaling med Processens omckostningers skadesløse erstatning.

den indstevnte Berent Mathiesen Sættre møtte icke efter paaraab ej eller nogen paa hands veigne.

Stevne vidnerne Anders Bandedahlen og Axel Olsen Hejen blev derfor fremckaldet og ved Eed afhiemlede at de med fulde 14ten Dages varsel saaledes som ovenanfördt haver Stevnt Berent Sætre for hands boepæl skiønt udi hands fraværelse men hands Koenes paahør.

Citanten indgav til indtagelse i den forventende act een Speciel Reigning over det paastevnte og hos Berent Mathiesen Sætre til gode kommende, hvilcken Reigning som er dat: 21de Junj 1758 blev oplæst:

Mons:r Gorm lod tilføre at da hand fornemmer Berent Sætre icke møder efter det ham givne Lovlige Stevnemaal, saa maatte hand forlange at den indstevnte maatte af Rættten nyde Lav dag til næste Rætttes dag at møde.

Eragted.

Indstevnte Berent Mathiesen Sætre som har faaet Lovlig varsel mens ej har villet møde, gives Laug dag til næste almindelig Ting at møde med hvad tilsvaer hand i denne Sag agter at indkomme.

Mad:me Sal: Hans Rødbergs i Bergen lod ved Mons:r Morten Rosenberg anmelde at hun til dette Ting tiid og Stæd Muntlig haver Ladet indstevne Wiciteur Mons:r Sivert Effegie i Mosterhavn for 24 rdr: Gielt hand til hende efter gjorde afreigning er bleven skyldig, der om at paahøre beviis og taale Dom til samme 24 rdr:s betaling med samt Processens omckostning at erstatte.

Sivert Effie blev 3de gange lovlig paraabt mens icke enten Selv eller ved andre paa hands veigne møtte.

Lænsmanden Johannes Mathiesen Lønning og Anders Bandedahlen som Stevnevidner afhieplede ved Eed at de med mere end 14ten Dages varsel saaledes som ovenanfødrt haver Stevnt Sivert Effe for hands Boepæl i eget paahør.

Mons:r Rosenberg begiærede Laugdag for den indstevnte.

Eragted.

Sivert Effie som Lovlig Stevnt men absent gives Laugdag til næste almindelig \Ting/ at møde med sit nødig eragtende tilsvaer i denne Sag.

1758: 242b

Fogden Velædle Hr: Andreas Juel haver til dette Ting Tiid og Stæd Muntlig Ladet indstevne Iver Jørgensen øfre Øckland og Pigen Synneve Barsersdatter!! (Balsers-), for deres med hinanden begangne Lejermaal og det forinden Iver Jørgensen havde været til Confirmation, om samme deres forseelse at anhøre paastand samt taale Dom til Bøders udredsel efter Loven og anden straf efter den Kongel: allernaadigste Forordning

Drengen Iver Jørgensen Øckland møtte icke efter paraab, men Pigen Synneve Balsersdatter møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag Lovlig Stevnt desligeste at hund!! (hun) med indstevnte Iver Jørgensen har begaaet den paastevnte forseelse og ved hannem er bleven Frugtsommelig med den!! (det) Barn hun næstl: Vinter ved Kyndels miisse tiider er kommen i Barselseng med, jae at hun og da forseelsen blev begaaet var bekient og Viste at Iver Jørgensen ej havde været til Confirmation. omsider møtte i Rættten den indstevnte Iver Jørgensens Fader Jørgen Hansen Øckland der ej allene paa sin Søns veigne tilstod Lovlig varsel i denne Sag, mens end og at bem:te hands Søn ej endnu har været til Confirmation og haver med Pigen som oven melt begaaet det paastevnte Lejermaal.

Actor indgav Sogne Præsten og Vice Pastor Hr: Wendelboes Attest af dags dato som blev oplæst

Actor paastod Dom efter Lov og Forordning.

Afsagt.

Det er inden Rættten ved indstevnte Iver Jørgensens Fader Jørgen Hansen Øcklands paa bem:te sin Søns veigne {gio} og Pigen Synneve Balsersdatter Deres \egen/ gjorde tilstaaelse oplyst det samme som den i Rætte lagde Præste attest end og udviiser sc: at de 2de indstevnte Iver Jørgensen Øckland og Synneve Balsersdatter med hinanden udi Løstgighed har begaaet den paastevnte forseelse og auflet Barn tilsammen og det forinden at Drengen har været til Confirmation; Thj Kiendes for Rætt, at de begge følgel: Lovens 6te Bogs 13de Cap: 1te articul bør betale til actor udi Bøder Saasom hand 12 og hun 6 rdr:; Ligesom de og efter forseelsens beskaffenhed udi tilhold af den Kongel: allernaadigste Forordning af 2de Septembr: 1745, begge bør at hensættes udi det Bergenske Manufactor Huus for sammestæds

½ aar at arbeide. det paadømte udredes og efterkommens næste Femtten Dage efter Denne Doms Lovlige forckyndelse under adferd efter Loven.

Formedelst aftenens paackomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var den 23de Junj var Rættten igien Sadt paa forbemelte Tingstæd med samme Laugrætt.

Stædets Foged Velædle Hr: Andreas Juel anmeldte at som hannem udi skrivelse fra Stædets Sogne Præst Hr: Hertzberg, er bleven tilmeldet at Jens Halvorsen Næsse og Johannes Mæling een Søndag een!! ved Bremnæs Kircke skal have holdet et forargeligt Levnet ved skielden og Banden, hvormed de skal Continueret saavel ved Kircken som paa deres hiemvej derfra, med Videre, Saa haver hand til dette Ting tiid

1758: 243

og Stæd ved Muntlig varsel Ladet samme 2de Bønder indkalde, for at paahøre Vidner om samme Deres forargelige opførsel samt Taale Dom til straf efter Lov og Forordninger, dog som Bunden Johannes Mæling er af Lyse Closters Jurisdiction, Saa er hand ikkun til Vedermæhle i Sagen indstevnt at paahøre Vidnerne.

Jens Halvorsen Næsse saavelsom Johannes Mæling møtte begge for Rættten og tilstod i denne Sag saaledes som anført at være Lovlig Stevnt.

Actor fremstillede de indstevnte Vidner med begiær samme maatte Eedfæstes og afhøres som skeede efter at Eedens forcklaring Dennem var betydet.

1te Vidne Jørgen Ericksen Todtland aflagde Eed og forcklarede at første Søndag i Faste næstl: efter at Prædicken ved Bremnæs Kircke var til ende, saag vidnet {Jens Næsse} \Johannes Mæling/ at komme \af/ Kircken og ville gaae ned i Præstens noget fra Kircken staaende Stue; og derpaa hørte Deponenten det Jens Næsse som stod ude paa Kirke Backen at Raabe eller Tale til Johannes Mæling Saaledes: Tag med dig Teina og Duvle {Ned til} Touvet er borte, og da Johannes Mæling i den anledning vendede Sig til Ham og skiød Deponenten og flere til stædeværende til vidne: Repeterede Jens Næsse de Samme ord, og hvorpaa Johannes gick ned i Præstens Stue, havde saa indted videre at Prove, mens paa tilspørgende sagde {at} hand ej viste hvad Jens Næsse ved samme udtalte ord ville forstaae, Ligesom og vidnet Explicerede Sig at hand af de 2de indstevnte ellers paa samme tiid ved Kircken hørte Ventilere een stoer Disputte, mens Lagde ingen Remarqve til deres ord og Talemaader, uden hvad hand allerede haver forcklaret.

2det Vidne Tommes Ericksen Mæling aflagde Eed og aflagde een Eenstemmig forcklaring i ord og Meening med første Vidne, med dette tillæg, at de af Jens Næsse udtalte af første vidne omprovede ord faldt noget omstændeligere, og som vidnet erindrer var Saaledes: Tag med dig Teina og duvle som Mads Mæling Ejede; mens dette at Touvet var borte hørte vidnet icke. end videre Lagde dette vidne til at paa hiem vejen fra Kircken hørte hand at Johannes Mæling Bandede Jens Næsse og ønskede Herrens forbandelse over Hannem, jae begge de indstevnte Kieglet bestandig sam/m/en lige fra Kircken indtil de paa vejen skildtes ad, men Vidnet erindrer Sig icke noget deraf og hvorledes deres øfrige Talemaader faldt.

3de Vidne Peder Pedersen Mæling aflagde Eed og forcklarede i ord og Meening Eenstemmig med 2de Vidne, undtagen dette vidne icke hørte de forbandelser som blev giort af Johannes Mæling efter bem:te 2de Vidnes udsigende, mens megen skienden og allarm blev ved disse 2de indstevnte paa Kirckebacken den omprovede tiid, øvet saa at vidnet Siger Sig at hand derover blev forskreket.

4de Vidne Lars Ericksen Næsse aflagde Eed og forklarede at den af forige Vidner omprovede tiid strax efter Prædicken, hørte Vidnet {at} da Jens Næsse og Johannes Mæling var kommen noget paa deres hjemvej fra Kircken i følge med vidnet og flere, at Jens Næsse i blant meget andet Snack og skielden, Siger til Johannes Mæling: fortaldte du mig icke i Casper Wadbechs Stue at du havde taget Teina {i} fra Mads Mæling og Kastede Kalvene af samme

1758: 243b

i Søen, da Johannes Mæling svarede: dæ løgst eller {løy} lyver du Kalvene er endnu i mit Huus, Videre forklarede Vidnet at Jens derefter Sagde til Johannes Mæling: du har staaet baade fra døde og levende ligesom og dette vidne gjorde forcklaring om een stoer allarm og forargelig opførsel som paa samme tiid blev øvet af dem

Jens Næsse som havde anhørt de førte Vidners udsagn kunde paa tilspørgende icke fragaae mens tilstod hvad Vidnerne som melt har omforklaret, Mens hands Tancker dermed at hand bad Johannes Mæling at tage Teinen og duvlen med sig var icke talt i nogen ond Meening eller til nogen Desjustice for hannem, {saasom} hvilket hand ved Vidner {hand} kand nermere oplyse, Ligesom og hand ved vidnerne Peder Sortland og Samuel Staveland som hand til næste ting vil indstevne, skal kunde giøre oplysig at den Disputte som har været Ham og Johannes Mæling imellem er foraarsaget af Johannes Mæling Selv og at hand der til har været prima Causa, og i den anledning begiærede anstand i Sagen til næste Ting, til hvilcken tiid hand agter at Stevne Contra i Sagen og føre Vidner.

Johannes Mæling som Protesterede imod at modtage Dom for denne Rætt da hand Sorterer under Lyse Closters Jurisdiction, hand forbeholdt sig til næste Ting at tage til Gienmelde om noget imod ham i denne Sag skulle Ventileres, og nu til Sagen Svarede at med den af Vidnerne omprovede Teine og duvel som hand beskyldes for at have taget er [af den] beskaffenhed at hand ved een hendelse 2 \á 3/ aar siden da hand var ude paa Søen og Fiskede, fick fadt med sin Fiske Krog paa Bunden een Hommer Teine som hand icke viste hvem tilhørte og derfor lagde op i sin egen Baade støe, hvorhelst hun blev liggende indtil hun falt af Sig Selv i støcker, og deraf er det Jens Næsse har taget anledning at tillegge ham beskyldninger.

Eragted.

Efter indstevnte Jens Næsses forlangende, under paaberaabelse af at vil føre vidner som hand Nafngiver, til sin fritagelse {og} for Sigtelsen og beskyldningen, beroer med Sagen til næste Ting.

Fogden Hr: Andreas Juel haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig Ladet indstevne Knud Omundsen Spitzøen og Pigen Synneve Larsdatter som de der med hinanden udi Løstgighed har begaaet Lejermaal og auflet Barn, og det forinden Pigen havde været til Confirmation, derom at lide Dom til straf Bøder efter Lov og Forordninger.

Knud Omundsen møtte for Rættten og tilstod i denne Sag Saaledes som anført at være Lovlig Stevnt det samme tilstod og Pigen Synneve Larsdatter.

Actor foruden den attest som hand fra Præsten til Findaas Hr: Niels Hertzberg under 21 Junj denne Maaned Producerede, at den unge Karl Knud Omundsen er angivet til at være Barne Fader til det Barn med hvilket Synneve Larsdatter er kommen udi Barsel Seng, saa begiærede hand nu at som bem:te Synneve Larsdatter for Rættten er tilstæde end og maatte giøre sin forcklaring hvilcken der er hendes Barns Rette og Sande Fader, Ligesaa og at den nu nærværende Knud Omundsen ville tilstæde beskyldningen. Synneve Larsdatter Svarede at indstevnte Knud Omundsen og ingen

anden er Fader til det Barn hun er kommen i Bar[sel] seng med, og at hun forinden denne forseelse af hende begaaet ej \endnu/ har været til Confirmation. Knud Omundsen {ville} kand icke nægte men tilstod at have haft Legemlig omgiengelse med Pigen Synneve Larsdatter, mens hand formeente ej at være Fader til det Barn bemelte Pige er kommen i Barsel Seng med, Comparenten tilstod dog paa Rættens tilspørgende at hand som melt har haft legemlig omgiengelse med bemelte Pige Synneve Larsdatter og det {i be} næstafvigte aars Sommer omtrent 8te Dage for Ste: Hans Dag, desligeste at Pigen kom i Barselseng næstafvigte Foraars Skiær Torsdags aften. endelig lod Knud Omundsen tilføre at hand staar som Virckelig enRoulleret Matros og derfor bør at være frietagen for Bøder at tilsvare og betale.

Actor da hand vel kand formercke at den indstevnte og beskyldte Knud Omundsen Ligesom vil undvage Sig fra ved sin gjorde declaration, at hand icke veed sig Rettelig at skulle være Fader til det omspurdte Barn, men Ligesom vil hendrage det til at andre med hende skulle have haft Legemlig omgiengelse, og det i den tiid at Barnets undfangelse skulle være skeed, Men da hand dog icke ved bem:te Sin declaration kand gjøre Sig frie for \omgiengelse med/ hende i saadan tiid der kommer overeens med hendes nedkomst udi Barsel Seng, Saa i hvor uvis det i Sig Selv kunde være at andre med hende den tiid kunde have haft omgiengelse, at hand til Barnet kunde være Fader, Saa da dog uvisheden er her bliver følgel: Reent at hand maae ansees at være den hun har angivet ham for, at være neml: hendes Barns Fader, og hand følgel: ogsaa være underkasted den straf som Loven og Forordning efter denne forseelses beskaffenhed dicterer, ellers forinden at Dom udi denne Sag maatte gaae, Saa i henseende til den vedkommendes straf for hannem for saavidt som maatte være af de enRoullerede Søe folck paa Landlægderne, at samme Rettelig kand treffes efter de udgangne Kongel: Rescripiter og at Actor i deres følge kand formere sin paastand Saa begiærede hand Sagen udsadt til næste Ting.

Eragted.

eftter Actors forlangende udsættes Sagen til næste Ting.

derefter blev læst

Bertel Wadbechs fæste Brev paa ½ Løb Smør I gaarden Nortun til Hans Pedersen dat: 12te Martj 1757.

Det Benificerede gods Mandtal er i Rættten dernæst bleven oplæst og uDisputeret befunden

Restancen stoer 458 rdr: 1 Mrk: 5 s: blev i Rættten anvist Ligeledes uimodsagt og derfor forseiglet.

Videre end anført var ej ved dette Ting at forrette hvorfor Sage Tinget blev ophævet.

Anno 1758 dend 26de Junj blev almindelig Sommer Skatte og Sage Ting holden for Fiere skibredes Almue paa Tingstædet Leervigen i Storøens Præstegield og Rættten betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættes mænd: Sæebiørn Eltvog, Endre Houge, Hans Ulverager, Endre Nedre Vahlen, Samuel Fagerland, Povel Fagerland, Knud Østvig og Halvor Vicke. overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Forordninger og andre høy øfrigheds ordres som forhen Publiceret er.

Videre blev læst!

1te Hr: Holbyes Bøxel Seddel til Hans Hansen paa 1 Løb Smør i gaarden Apeland dat: 9de Janvarj 1758 med Revers.

1758: 244b

2de Sogne Præsten Hr: Hertzbergs paa egne og fleres veigne hands Skiøde paa ½ Løb Smør i øfre Lochne til Baar Vermundsen dat: 28 Novembr: 1757.

3de Johannes Pedersen Vikaes udstædde Pantte forskrivelse stoer 44 rdr: til Frue Provstinde Leganger, imod forpandtning ½ Løb Smør 2 Spand Korn i gaarden Vicha dat: 22 Junj 1758.

Gundmund Larsen Aarvig møtte for Rættten ved Lænsmanden Størcker Hoversholm og lod i rætte æske Sin fra Seeniste Ting udsadte Sag, hvorudi den indstevnte Ole Øfre Eeckeland har nødt Laugdag.

Ole Eeckeland møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag Lovlig Stevnt, sagde og at hand ej endnu haver forsiunet Sig med Contra Stevnemaal, Hand paastod ellers Sagens udsættelse til næste Ting paa det hand kand imidlertid see sig med penge forsiunet til giældens afbetaling

Størcker Hoversholm paastod uopholdelig Dom i hvis mangel og om Sagen Lengere skulle prolongeres Citanten maae lide skade og altsaa formoedede at Rættten giver den indstevnte Dom eftter Stevnemaalet og indstevntes egen tilstaaelse.

Afsagt.

Det er inden Rættten ved Indstevnte Ole Pedersen Eeckelands egen gjorde tilstaaelse tydelig oplyst at Hand sc: Ole Eeckeland hos Citanten har tilacorderet Sig een Hoppe imod 8 rdr:s betaling desligeste at hand til afdrag derpaa udi Haand penge haver strax betalt 1 rdr:, hvorved det er Klart at paa samme Kiøbe Summa end nu maae Ræste det som nu paastevnt er nemlig 7 rdr:, nu har vel Indstevnte Ole Eeckeland paaberaabt Sig ved Sagens 1te Session at have Contra Tiltale imod Gundmund Aarvig og [i] saa fald har faaed Sagen udsadt til denne Rætttes Dag, Mens da hand desuagted ej har Stevnt Contra Langt mindre kundet beviise at have betalt mere af de for Hoppen med Citanten omacorderede 8 rd: end som \melt/ den 1 rd: i haand i!! penger leverte, Saa er det Reent og for Rætt Kiendes at Ole Pedersen Eeckeland bør betale til Citanten de paastevnte 7 rd: med 2 ½ rd: udi Processens omckostning, næste Femften Dage eftter denne Doms Lovlige forckyndelse under adferd eftter Loven.

Haagen øfre Eeckeland haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig Ladet indstevne Gregorius Housbøe, for/die/ hand haver handlet imod Forordningen paa Stavanger Marcken, derfor at undgielde eftter Lov og Forordninger og betale Processens omckostning skadesløs, samt først at paahøre Vidner.

Gregorius Housbøe møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag som anførtd Lovlig Stevnt.

Citanten fremstillede sine Vidner med begiær samme maatte afhøres.

1te Vidne Aslack Vahlen aflagde Eed at 1 aar næstl: Høst siden da Vidnet med indstevnte Gregorius Housbøe havde lagt følgesskab sammen og var Reist til Marckenet paa Stavanger, erindrer vidnet at Gregorius Housbøe som paa den tiid tiente hos sine Forældre, Kiøbte nogle Alen Vadmél, hvor mange erindrer Vidnet ikke, ej eller veed Vidnet at forklare enten Gregorius igien Soldte samme eller det \var/ for ham Selv

1758: 245

eller andre samme Vadmel blev Kiøbt \det hand icke/ veed {Vidnet icke} at forklare.

2de Vidne Svend Tollevsen Stoupe aflagde Eed og forklarede at næstl: aars Høst da vidnet og Gregorius Housbøe var samlet paa Stavanger Marcken for at Kiøbe til fornødenhed af Vadmel og andet, observerede vidnet at bem:te Gregorius Housbøe som da tjente hos sine Forældre Kiøbte samme stæds omtrent 24 eller 30 al: vadmel, Træe skaaler for 1 Mrk:, Tinder for 4 s: og Tøy til et Skiørt for een Pige deri Nabøelavet for hvilket siste sam/m/e Pige havde medsendt Penge, Vidnet veed ellers icke enten samme Vadmel blev forbrugt af hands forældre eller ham Selv til fornødenhed i Huuset, Langt mindre siger Vidnet Sig at være Vidende at Gregorius Housbøe af samme hiemkiøbte Ting, igien haver Soldt noget eller dermed drevet Handel havde saa indted Videre at Prove.

Citanten begiærede Laug dag for det udeblevne Vidne. {og} til {Eragted. og} den ende førde Stevne vidnerne Størcker Hoversholm og Lars Brattestøe som ved Eed afhiemlede at de med fulde 14 Dages varsel haver Stevnt Torbiørn Houeland i eget paahør.

Eragted.

Torbiørn Houeland gives Laug dag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i denne Sag og for at aflegge Eedelig vidnesbyrd, {ed}

Huusmanden Hans Hagenæset haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig Ladet indstevne Klockeren Iver Olsen, fordie Hand haver tilladt!! (tillagt?) Citanten ærrørige beskyldninger, derom at paahøre Prov og Taale Dom til undgieldelse efter Loven samt erstatte Processens omckostninger skadesløs.

dend indstevnte møtte ickke efter paraab, ej eller vidnerne Tommes og Zackarias Hage.

Stevnevidnerne Størcker Hoversholm afhiemlede ved Eed at de med mere end 14 Dages varsel Lovlig har Stevnt Klockeren Iver Olsen og vidnerne Tommes og Zackarias Hage.

Citanten Hans Hagenæset som Siutes at være forurætted ved de beskyldninger Klockeren hannem haver tillagt, ville have Laug dag for de udeblevne, thj lad være at Comparenten for nogen tiid siden af eenfoldighed tog eller Stael 12 s: fra een Koene som Logerede i hands Huus nemlig Anne Hagenæs, saa siutes Comparenten at ingen bør skielde ham for Tyv med videre, efterdie hun eller den bestaalne har tilladt ham forseelsen. næst forestaaende af Citanten skeede declaration blev ham ej aftvunget mens hand meldte Selv inden Rætten det af Sig som melt begangne Lidet Tyverie;

Omsider indfandt Sig de indstevnte Vidner Tommes og Zackarias Hage Citantens Huusværter som sagde at de icke kand Passere for Vidner i denne Sag, thj de ere heller Citantens Contra Parter i det de nødes at Søge Ham til udkastelses Doms erholdelse fra deres gaards grund, som hand har beekom/m/et Lov at opsette Huuse paa, saasom hver Mand i Sognet som finder Sig bestaalen haver Ham

1758: 245b

Mistencket derfor Ligesaavel som Klockeren som nu indstevnt og hvorfor de efter Nabøernes overheng og anmodning for at Conservere dennem og Sig Selv agter til næste Ting at anlægge Sag imod Citanten for at faae Ham som et skadeligt og Farligt Lem i Meenigheden Dømt at afvige den ham tilladte Grund, og til oplysning derom at deres nu gjorde declaration ej er ilde Grundet indleverede Comparenterne deres Sogne Præst Velærværdige Hr: Niels Holbyes attest af 8 Junj Næstl: som blev oplæst.

Eragted.

Indstevnte Klocker Iver Olsen som Lovlig Stevnt gives Laug dag til næste Ting at møde med tilsvar udi denne Sag, til hvilcken tiid og Stæd forbem:te Vidner Tommes og Zackarias Hage

iligemaade for Rættens ernennte tiid indfinder Sig, da af Rættens skal juceres, Om og hvorvidt deres udsagn skal indhentes, enten med eller uden Eed, endelig tager Rættens Sig Reserveret at melde det nu Passerede for Stædets Foged paa det Citanten paa Justitiens veigne til dito Ting kand blive Citeret.

Formedelst aftenens paackomme blev Rættens til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var dend 27 Junj blev Rættens atter Sadt med forbemelte Laugrætt paa ben:te Tingstæd.

Fogden i rætte æskede den fra seeniste Ting udsatte Lejermaals Sag imod Pigen Brynnilde Ellingsdatter for begangne Lejermaal med een uConfirmeret Persohn ved Nafn Lars Osmundsen som er udCommanderet,

Efter paraaab møtte end nu icke den indstevnte Pige.

Stevne vidnerne Gregorius Housbøe og Svend Stoupe forcklarede under Eed at De den 23 Maj næstl: haver Lovlig varslet Pigen Brynnilde Ellingsdatter for hendes tilholds Stæd i Bergen hvor hun nu tiener hos Hr: Borgemæster Fasmer, da hun og for dem tilstod den paastevnte forseelse og sagde at hun allerede har afbetalt sine forbrudte Bøder med 6 rdr:

Actor som endnu icke har faaet den fornødne Sogne Præste attest maatte forlange Sagen udsadt til næste Ting.

Eragted.

med Sagen beroer til næste Almindelig Ting.

Mons:r Niels Gorm haver til dette Ting tiid og Stæd med Muntlig varsel Ladet indstevne Niels Larsen Brockenæs for skyldig Gield efter Reigning 4 Mrk: 14 s: derom at Lide Dom til samme Penges betaling og Processens omckostningers erstatning gandske skadesløs.

Niels paa Rabben eller Brokenæs møtte for Rættens og tilstod at være som anført Lovlig Stevnt sagde og at hand aldrig er skyldig af det paastevnte mere end 2 s: hand for Toback er skyldig hvilcket hand har erbudet Sig og endnu erbyder Sig at betale, Og ville end Videre for at viise sin uskyldig[hed] bekræfte ved Eed at hand ej videre er skyldig

Mons:r Gorm indgav Sin forfattede Reigning af 26 Junj 1758 som blev oplæst. Mons:r Gorm som icke saa nødt kunde føre Beviisligheder over de drickende vahrer hand sc: Niels Brockenæs haver becommet, maate finde Sig udi og paastod at den indstevnte ved sin Benægtelses Eed som hand anbyder, frægger Sig Kravet.

derefter blev Eedens forcklaring den indstevnte inden Rættens tydelig forelæst og den Rette betydning hannem aparte Mundtlig betydet Ligesom der eller!! (heller) icke har manglet hannem ald den

1758: 246

erindring og paamindelse som skee kunde; hvorefter hand atter blev tilspurdt om den anbudne Eed af ham vil aflegges, hvortil hand svarede jae.

Eragted.

for at give den indstevnte betenckelse tiid, udi at Sværge, beroer med Sagen til næste Ting til hvilcken tiid Niels Rabben gives Laugdag at møde for at aflegge Eed til sin befrielse, i fald Rættens hannem samme ville paalegge

Endre Eidsvog som Formynder for Myntlingen Tollev Tørrisen Økland frem viiste i Rættens 10 rd: 4 Mrk: 4 s: ben:te hands Myntling tilhørende, med forspørsel om nogen same for Rentte vil modtage, men som ingen dertil indfandt Sig blev samme forseiglet tilbage Leveret.

Fogden Hr: Andreas Juel til kiende gav at hand paa Justiens!! (Justitiens) veigne til dette Ting haver indstevnt Knud Omundsen fordie hand paa næst afvigte Paaske dag haver Drucket Sig Drucken med videre, derom at paahøre vidnet Hellene Mosterhavn samt taale Dom til Mulct eftter Lov og Forordninger.

Knud Omundsen tilstod Lovlig Stevnamaal med!! (men) in totum nægtede Søgemaalet.

Stevnevidnerne Joen Lindaas og Torbiørn Vicka bekræftede ved Eed at de haver med fuld Varsel Lovlig Stevnt Hellene Mosterhavn for hendes tilholds Stæd under Fals maal.

Eragted.

Hellene Mosterhavn gives Laugdag til næste Ting at møde under Falsmaals straf for at aflegge Eedlig Vidnes byrd i denne Sag.

Anno 1758 dend 10de Julj blev Rættten til følgende Siuns og Besigtelses Forretnings afhandling Sadt og betient paa gaarden Echrem udi Etne Præstegield, og Rættten betient med eftterskrevne 6 Eedsorne Laugrættes mænd Aslack Grindem, {Biørn Ramme}, \Ole Aasbøe/, {Peder}, \Erick Rame/, Niels Grindem, Niels Rygg og {Nielsr} Siur Tæsdahl.

hvor da Thor Halvorsen Echrem som bruger een anpart i Echrem og som ejer den øfrige deel i bemelte gaard, anmeldte at hand har funden Sig anlediget til dette Stæd og denne tiid at indkalde sin Lejlending og Naboe Bunden Jacob Haldorsen Ekrem til ej allene at overvære imedens gaarden Echrems Huuser vorder af Rættten overseet og den der paa befindende aabod, til gaardens Lovlige i stand sættelse, Taxeret, samt at paahøre Rættens skiøn hvad Huuser paa hands sc: Contra Partens brugende anpart i gaarden Echrem bør være og i stand sættes, Mens end og at paahøre og modtage Rættens Dom til denne Besigtelse Forretnings omckostningers skadesløse erstatning, endelig er og i denne Sag og Besigtelse indstevnt de 2de Mænd Ole Aasbøe og Erick Ramme til at aflegge sit Vidnes byrd i Sagen betreffende hvad Passeret blev da Citanten næstafvigte aars Høst mindelig og i samme Mænds nærværelse tilsagde Jacob Ekrem at hand ufortøvet eftter sin som Lejlendings Pligt maatte i stand sætte sin bœxlende gaards partes Huuser, til hvilke vidner at paahøre Jacob Ekrem og er Lovlig Stevnt.

Jacob Ekrem møtte for Rættten og tilstod at være til denne Besigtelse og Sag saaledes som anført Lovlig Stevnt.

Citanten foruden det anførte meldte omsider at hand foruden berørte gaards Huusers brøstfeldigheders og dets Taxations beskrivelse iligemaade

1758: 246b

Venter og paastaar at Rættten eftter Stevnamaalet følger Lov som befaler at indstevnte Lejlending skal være forbunden inden een Viss tiid som Rættten eftter omstændighederne fastsætter, at i standsætte Lejlendings Huuserne eller og i mangel deraf at Refundere eftter Rættens skiøn ved udpantning af hands Boe, for det manglende, forsaavidt Hand ej i den foresadte tiid Selv i standsætter.

Jacob Ekrem som tilstod end nu som før at være Lovlig og som oven anført Lovlig Stevnt svarede til Sagen at hand har modtaget een afbrendt gaard, hvor alle varme og hiemmehuuser vare lagt i aske, undtagen een \liden/ Senge Boe og een liden Stue som nu begge bruges og iboes af Citanten Selv, Ligesom og ved hands tiltrædelse fandtes paa gaarden de samme \ud/Huuser som endnu er staaende nemlig 2de Floer eller Fæhuuser et til stort og et til smaat qvæg, et Smalehuus af 2 Rum, een Korn Lade, Mens ingen Hæste Stald undtagen een ved Korn Laden som inden forretningen Sluttes skal blive oplyst, og hvilken \ud/Huuser hand

vil haabe skal findes i vedbørlig hævd og bygning, Ligesom hand og sagde at have opbyggt de andre fornødne Huuser paa gaarden.

Citanten anviiste og Producerede een dend \27 Junj 1750 begynt og d:/ 29 Julj 1751 for Bergens Laug tings Rætt afsagde \og Sluttede/ Dom og act, hvorudi hand begiærede oplæst og den forventende act tilførdt saavidt Signeret er, som blev oplæst.

Formedelst afttenens paakomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næst efter som var den 11te Julj blev Rættten atter Sadt med Selv samme Laugrætt paa gaarden Echrem og det i begge Parters overværelse.

Citanten bad dernæst at Besigtelsen videre maatte nyde sin fremgang, og til den ende blev af ham og hands Lejlending Jacob Ekrem anviist følgende Huuser som har været og end nu bruges af bemelte Lejlending, og som nøye blev Besigtiget og desen aaboed Taxeret som følger.

1te Borger Stuen \med hosfæstede Kaave/ fandtes formedelst Slet Tag og uforsiuuet med Bord klædning at være i \de/ 2de nederste omfar saa forraadnet og brøstet med Taget saa udsincket at den i grund maa ned tages, Ved opbyggelsen behøves da til dette huus efter nøyeste skiøn ½ tylt Tømmer for 1 rd: 1 Mrk: 8 s: 12 tylter Hun til Bord klædning á 12 s: 4 Torvvolder Træe for 1 Mrk: 16 voger Næver til at forbedre Taget med á 18 s: vogen, og endelig udi arbejds løn for same at i standsætte sc: til 2 Mand i 16 Dage paa egen kost á 1 Mrk: 8 s: propersona Daglig som gjør 8 rd:, tilsammen dette Stue huuses Lovlige i standsættelse 13 rd: 5 Mrk: 8 s:

Høe og Kornladen fandtes i Lovfør stand undtagen samme vil indlegges een nye Terske Laave i stæden for den Gamle som er forfalden, samme hvortil behøves ½ tylt Træer blev anseet at vil koste i alt med arbejds Løn 2 rd: 3 Mrk:

Det største Fæhuus som Jacob Ekrem eene bruger vil Repareres med 4 Tømmer Stoker for 5 Mrk:, ½ tylt Træer til Torvvold og Sperrer 3 Mrk:, til Taget 14 voger Næver á 18 s:, til Bord klædning 6 tylter Hun á 12 s:, Ligesom og arbejds Lønnen for 2 Mand á 6 Dage er Consideret til 3 rd:, tilsammen dette Fæhuus eller Floer 7 rd: 4 Mrk: 4 s:

Det gamle mindre Fæhuus som har været til felleets for Citanten og Jacob Ekrem maae i Grund nedrives, og ved opbyggelsen udfordres 4 tylter Tømmer á 9 Mrk: tylden, 8 tylter Hun til Troe i taget á 10 s: 5 tylter dito til Bord tag á 12 s:, 8 voger Næver til Taget á 18 s: 1 ½ tylt Træer til Sper og Torvvolder for 3 Mrk: tylden arbejds løn med 2 Mand 6 Dage 3 rdr:, og hjemførselen for Tømmer og hun anføres her hvor det er noget anseelig

1758: 247

5 Mrk: 12 s: tilsammen dette Huuses becostning 13 rd: 4 Mrk: hvoraf dog i Besigtelsen anføres den halve deel med 6 rd: 5 Mrk: saasom Citanten Selv vedligeholder det halve Huus.

Senge Boen paa gaarden ernødiges at Repareres saavel paa Vegger som Tag, hvortil vil udfordres ½ tylt Tømmer for 3 Mrk: 12 s:, til Bord tag 4 tylter Hun á 12 s:, 2 Torvvold á 8 s:, paa taget 7 voger Næver á 18 s:, og endelig arbeidet med 2 Mand i 5 Dage for 2 rd: 3 Mrk:, tilsammen Senge Boens gandske omckostning 5 rdr: 10 s:

og Ildhuuset som har een tiid lang været brugt af Citanten og Lejlendingen, vil og forbedres ved taget at aftage og med Bord klædning og Videre forsiune, hvortil behøves 4 tylter Bordtags Hun á 12 s:, 8 voger Næver á 18 s:, 2 Torvvold for 8 s: og arbeidet for 2 Mand i 4 Dage anseet til 2 rd:, omckostningen i alt 4 rd: 8 s:, saa at dette Huuses \halvepartes/ i standsættelse koster halfningen 2 rd: 4 s:

og Smale Huuset befandtes i Pasable stand.

Saaledes bliver da forestaaende Huuser paa Lejlendingen Jacob Ekrems brug i Ekrem, desens i standsættelses becostning i alt bereignet til 38 rdr: 10 s:

Endelig befandtes paa gaarden som Citanten Selv bruger
1te een Liden Røgstue som af Jacob Ekrem i stæden for een paa grunden forhen staaende
liden Glas Stue er opsadt og som nu bruges af Citanten Selv.

2de een gl: Senge Boe øverst i gaarden \som og stod forhen paa gaarden/

3de Et Smale huus som hand Selv nemlig Citanten haver opsadt;

4de et Fæehuus som hand og Selv paa øde Tomt haver opsadt

og endelig 5te sin anpart i Løen.

Citanten fremstillede saa dernæst de af Ham indstevnte vidner med begiær samme maatte
Eed fæstes og afhøres.

Bemelte Vidner som er Ole Aasbøe og Erick Ramme blev derpaa fremkaldet og efter
lagde!! (aflagde) Eed forklarede, at de efter Citanten Thoer Ekrems forlangende og udi følge
med hannem næstafvigte aars Høst omtrent 14ten Dage f!! (før?) Juul indfandt Sig paa
denne gaard Ekrem, da Thoer Ekrem ved ankomsten i hands Lejlendings Stue først tilspurde
Jacob Ekrem om hand icke ville drage omsorg for som Lejlending og efter Sin Bøxel
Seddels indhold at i standsætte og Reparere de brøstfeldigheder som findes her paa Ekrem
saavidt hands Part betreffen, og samme sætte i Lovfør stand hvortil Jacob Ekrem svarede: \at/
naar {ieg} hand viste hvad Huuser som tilckom ham, da viste hand hvad hand ville gjøre,
Lagde og dette dertil at dersom Tord Ekrem ville Lade ham bekomme og beholde heele
bruget i gaarden, da ville hand Reparere og bygge det fornødne paa gaardens Huuser, og da
Tord Ekrem til saadant hands Lejlendings giensvar sagde: da ieg fornemmer du nægter at i
stand sætte gaardens Huuser, da Siger ieg du skal gjøre det, nemlig gjøre Huuserne Lovføre;
Til hvilket Jacob Ekrem end videre Svarede med disse ord: Ja gu veed ieg, ieg skal bygge til
dig, Mens vidnerne sagde paa Citantens tilspørgende at de icke hørde Jacob Ekrem Lovede
at bygge eller forbedre paa Huuserne, ej eller hørde de Ham Sige Reent nej dertil, men
svarede med de anførte ord. og da Tord Ekrem end ydermere siger til sin Lejlending at
hand maatte Bygge een nye Senge Boe paa gaarden, svarede Jacob Ekrem at hand det Slet
icke gjør.

Parterne havde saa indted videre paa tilspørgende, men Citanten paastod Dom efter sit
indførte Stevnemaal.

1758: 247b

Dernæst blev udi denne Sag af den gandske Rætt Saaledes Dømt og
Afsagt.

Efter den i Rættelagde Laug Tings Dom grundet paa den indstevnte Jacob Ekrems eget Løfte
og forpligt udi den i Laug Tings Acten indførte Bøxel Seddel, er det Klart og oplysig nock
at Hand Selv ved denne Gaards tiltrædelse har obligeret Sig som Lejlending at gjøre mere end
Lov foreskriver Lejlending, sc: i stæden for at holde Gaardens Huuser i stand, Bygge nye op
i stæden for de som før stod paa gaarden og ved hands ankomst vare afbrendte Thj Kiendes
for Rætt at Jacob Ekrem, hvis brugende Huusers brøstfeldighed i Dag af Rætt er
Considereret til 38 rdr: 10 s.; inden eller i det seeniste 3de aar fra denne tiid Reignet, bør i
anledning af Lovens bydende udi dens 3 Bogs 14 Capitels 30 art.; samme Reparere og de
brøstfeldige Huuse Sætte udi Lovfør stand, og i ermangling deraf, da Citanten Tord Ekrem
som Ejer Rætt og Magt haver, efter foregaaende nye Besigtelse over alle gaardens da
forefindende brøstfeldigheder, at Lade udpande af dito Lejlendings Boe saa meget, foruden
de da forvoldende omckostninger, som Rætt den tiid skønner hand neml: Citanten bør
have Huuserne Selv at i stand sætte med. Af Processens omckostninger bør Jacob Ekrem
efter Sagens omstændigheder og formedelst det saavel uefterretlige som ulydige Svar hand
efter actens udviis har givet Citanten da hand vidnesfast advarede Ham om at i standsætte
nockbemelte gaards Huuser, betale Citanten til nogeleges opretning udi denne Extra ordinaire

Kostbare tiid 12 rd: Femtten Dage eftter denne Doms lovlige forckyndelse under adferd eftter Loven.

Anno 1758 dend 19de Julj blev Rættten til følgende aastæds Sags afhandling Sadt og holden paa een udi Ous Præstegiæld og Savnanger!! (Samnanger) Kircke Sogn beliggende gaard Kaldet Norbøe, og Rættten samme tiid betient af eftterskrevne Stædets Foged Velædle Hr: Andreas Juels ordre af 9 Maj næstl: opnævnte Eedsorne og uvillige Laugrættes mænd: sc: Joen Olsen Houen, Samuel Andersen Giære, Niels Omundsen Reistad, Lars Torbiørnsen Vafedt, Erick Pedersen Sandvig, Jacob Johansen Sandvig og Niels Torbiørnsen Holmefjord. den allegerede Fogdens ordre \til/ opnævnelser af de anførte Laugrættes mænd, blev dernæst først Oplæst.

Hvor da for Rættten fremstillede Sig Procurator Hans Giøen og gav tilkiende at hand møder for Citanten Ole Nielsen Nordbøe, der til denne holdende og Sadte Rættt haver ved skriftlig Stevnemaal, Ladet indstevne de paa yttre Hisdahlen boende opsiddere Joen Larsen og Joen Monsen, fordie de paa een ulovlig maade haver Sig foretaget at flecke Næver og Bast paa Huusmands Pladsen Feeten, samt udi udmarken vil de og tileigne Sig een temmelig deel saavel af Lovskov!! (Lauv-) som græs Beite, som det paaberaabte Stevnemaal vitløfttigere forcklarer, desuden er og Stevnet til vedermæhle Forvalteren over Lyse Closters gods Sr: Henrich Formand, bemelte Stevnemaal lagde hand i Rættte dateret Giøen dend 5te Junj udi indeværende aar som blev oplæst. Fuldmægtigen Giøen

1758: 248

gav dernæst Rættten tilkiende at hands Principal Ole Nielsen Nordbøe haver foruden de i Stevnemaallet anførte og Nafngivne Vidner, end og Ladet Stevne eendeel Vidner nemlig Anders Monsen Bordahlen, Ole Johansen Skulstad, Jacob Larsen Skielaen, Marite Monsdatter ibdm., Og Siri Askelsdatter Steensland.

indstevnte Joen Larsen Hisdahlen møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag Lovlig Stevnt saaledes som det Producerede Stevnemaal indeholder, og anmeldte derhos at hands tillige indstevnte Naboe Joen Monsen yttre Hisdahlen er siden Stevnemaallets forckyndelse ved døden afgaaen.

Paa Encken Synneve Syversdatter yttre Hisdahlen sc: afdøde Joen Monsens efterleverske hendes veigne møtte Lænsmanden for Lyse Closters Jurisdiction Vintzens Engelsen Houge som af Encken er antaget til Laug værge, og paa hendes veigne vedtog Lovlig at være Stevnt, lod derhos eftter egen dictat tilføre: Encken foregiver ej kunde komme til aastædet hvor Rættten blev foretagen formedelst hendes nyelig Mands frafaldelse, og Svaghed men henstiller det til Rættten. Bemelte Lænsmand Wintzens Houge indgav dernæst et af Forvalteren og medejeren for Lyse Closters Gods, under hvilcket gaarden yttre Hisdahlen skal Sortere, Ham overleveret indlæg af 17de Julj Anno 1758, som blev oplæst:

Procurator Giøen paa Sin Principals veigne lod tilføre at hand nocksom ej kunde forundre Sig over Sr: Formands i Rætttelagde skrift, som Langt mere seer ud til at forvilde Rættten end som at give den nogen Sandheds oplysning, hvilcket hand vilde indstille til Dommerens skønsomhed og paadømmende ved Sagens endelige Slutning, udi det øfrige paastod Comparanten at de af hands Principal indstevnte vidner maatte blive afhørte, som tydelig nock oplyser at ej allene Huusmands Pladset Fedten, men end og det paa-anckede stække udmarck alle tiider haver fuldt og underligget gaarden Nordbøe, for Ræsten Referede hand Sig til sit i Rætttelagde Stevnemaal.

Knud Isacksen Feeten møtte og for Rættten og tilstod at være forelæst i lovlig tiid det i rætttelagde Stevnemaal og Saaledes vedtog Lovlig varsel, sagde derhos at hand som

nærværende tiid beboer Huusmands Pladset det nu omtvistede Feeten, vil og naar Rættten det paaæsker, give Sin Sande forcklaring om det Stevnemaal af Ham Requirerer.

Fuldmægtigen Giøen som havde anhørt det i Rættelagde Indlæg, skjønt icke derudi har hørdt nogen Sr: Formands Reelee tilstaaelse om Stevnemaalets Lovlige forckyndelse, æskede derfor af Rættten det Stevnevidnerne som hand fremstillede maatte afhiemle Stevnemaalets forckyndelse for Velben:te Sr: Formand.

Stevnevidnerne Mons Tostensen øfre Qvernenæs og Jacob Johansen Sandvig afhiemlede ved Eed at de med 6 ugers varsel Lovlig haver forckyndt Sr: Formand det foreviiste og nu i Rættelagde Stevnemaal i hands eget paahør og for hands Boepæl.

Eragted.

Forinden at Rættten har afhørt de indstevnte Vidner og af Deres udsigende bleven underretted om hvorvidt at det omtvistede støcke Marck og Huusmands Pladset Fedten Kaldet bør underligge gaarden Norbøe eller yttre Hisdahl, kand der eller!! (heller) icke skjønnes og paakiendes om Contra Parterne her bør Lide Dom i hoved Sagen eller icke, hvorfor Rættten icke bør nægte{s} Citanten at føre sine beviisligheder, Ligesom og de indstevnte vidner til den fornødne oplysnings erholdelse skal

1758: 248b

blive afhørte, Og for det øfrige vil Rættten ved endelig Dom i Sagen observere og paakiende hvorvidt de indstevnte her paa \aa/Stæden og for denne Rætt bør lide Dom, og om dette {St} icke er de under Lyse Closters Jurisdiction i andre Sager Sorterende Bønder sc: opsidderne paa gaarden yttre Hisdahl, Deres Retteste og Competente Foro.

Citanten fremstillede dernæst sine Vidner og derhos irættelagde de i Sagen fornødne eragtede qvestioner som for Vidnerne maatte sættes i den Form same er forfatted, af dags dato som for et hvert vidne i sær skal blive observeret og saa oplæst.

1te og 2de Vidne Hans Hansen Udskaadt og Peder Joensen Sævild forklarede at næst afvigte aars Sommer omtrent ved disse tiider blev vidnerne af Citanten Ole Nielsen Nordbøe begiæret at Reise hen til yttre Hisdahls opsiddere Joen Monsen og endnu levende Joen Larsen, for Beskickelseviis at tilspørge dem om de godvillig og uden Process ville Refundere bemelte Ole Nordbøe den skade bem:te 2de Mænd havde tilføyet hannem ved Bast at flecke og Næver at Rive udi Marcken tedt ved Huusmands Pladset Feedten, og i besynderlig ind paa Bøen eller indheigningen til Huusmands Pladsen Feedten, og efter at Deponenterne i forhaanden havde efter Ole Nordbøes Folckes anviiisning beseet det skeede aavircke som bestod derudi at paa Bemelte Huusmands Plads Feedten inde paa dens Bøe og imedens græsset stod i sin bæste floer og var næsten kommen til Modenhed, var nedhugget adskillige Linde Træer eller Stuver, hvormange gav de dog icke saa nøye agt paa, og der af var flecket Bast, og det overblevne Træe af samme Stuver var deels kasted ud om indheigningen og deels deraf var kasted i græsset; som og var meget nedtræed og ilde Tilreed, endelig forefandt de og adskillige \Biercke/ Træer saavel inden som uden gierdes af hvilcke Næver var Reven, dog mæste parten af samme inden paa Huusværelsets indheigning; Saa indfandt de Sig paa yttre Hisdahl og paa tilspørgende fick Joen Larsen som da eene var hiemme og nærværende hands Svar, at hand og hands Naboe Joen Monsen vel havde begaaet det skeede og forhen beskrevne aarviircke!! (aavircke), og sagde derhos at {de} \hand og Naboe/ venter Sig icke andet end de derfor for Rættten bliver tiltalt, og til den ende og at det kunde komme \for/ Rættten har de og begaaet eller øvet denne Næver og Baste Fleckning; Vidnerne sagde og at de efter nøyeste skjøn Taxerede den skade Citanten og hands Huusmand derved kunde været tilføyet i nøyeste for 2 rdr: Derpaa Reiste Deponenterne hen til Lyse Closter {for} og indberettede Forvalteren over Dito Closters gods Sr: Formand hvad Passeret var og da Niels Voge som paa Citantens veigne fuldte med, æskede hos Vel:te Sr: Formand at hand {skulle}

\maatte/ Raade bod paa dem som titmelt af hands Lejlendinge gjorde indpass og Citanten tilføyede skade, Lovede hand at hand til den ende vil sende folck ind, for at see samme mindelig bielagt, hvilcket dog siden disse vidner vitterlig, ej skeede. Paa Citantens tilspørgende svarede vidnet Hans Udskodt at i ald den tiid sc: omtrent udi 30 aars tiid hand deels for sin Sal: Fader og deels for Sig Selv, hand har været med at Kaste Noed ved Landet under Huusmands Pladset Feedten som Ligger og strecker Sig tedt i Søen har der altid været svaret den vedbørlige Lands Lod af den der Fangede Fisk til gaarden Nordbøes opsiddere, {og ingen anden} mens yttre Hisdahls opsiddere har deraf ej Krævet Langt mindre vidnet vitterlig faaet nogen Lands Lod af den paa det omprovede Stæd Fangne Fisk. Wintzens Houge som Encken Synneve Hisdahls {opsiddere} Laugværge fremsadte følgende qvestioner. 1te om Vidnerne har hørdt at Huusmands Pladset Feedten i forige tiider har hørdt til yttre Hisdahls udmarck og der af er vorden opryddet. Rs: det haver de aldrig hørdt eller veed; mens saavidt de mindes har dito Plads ligget under Nordbøe. 2de om Hisdahls opsiddere har Nøster staaende paa

1758: 249

Huusmands Pladses grund og om Toftterne tilhører Hisdahlen og uden deraf svares grundleje. Rs: de ved der staaer Nøster som tilhører Hisdahls opsiddere, men om \Nøst/ grunderne tilhøre Hisdahl eller de deraf svarer grundleje, veed vidnerne icke. 3de om icke Hisdahls opsiddere Mand efter Mand uden derfor førend nu at være Stevnt har benyttet Sig af og brugt den paa Huusmands Pladset staaende skov. Rs: de veed icke ej eller!! (heller) har hørdt at Hisdahls opsiddere nogensinde, førend den omprovede tiid sc: næstl: aars Sommer, har benyttet Sig af Skoven paa Huusmands Pladset Feedten, mens vel at {Hisd} Nordbøes opsiddere der tilligemed deres Huusmand, har betient Sig af samme Skov. 4de om vidnerne icke veed at Huusmands Pladset er mere udvidet end det var fra begyndelsen eller i forige tiider. Rs: De \veed/ inted derom. 5te om icke vidnerne veed at den Steen som findes i høyeste Field Tinde skal være een gl: Mercke Steen imellem Nordbøe og yttre Hisdahl, og hvorledes den skulle viise og om de kunde gjøre anviisning derpaa. Rs: derom kand de ingen forcklaring eller udviisning gjøre. 6te om icke den {paa} uden for Huusmands Pladset liggende udmarck hører Hisdahlen til. Rs: de har aldrig hørdt at dette støcke Marck som omspørges har ligget under Hisdahl. 7de om Nordbøe Manden har haft sit Beite i same udmarck, Rs: vidnerne veed icke om det end Nordbøes opsiddere visse tiid om Aaret naar de har behaget har beited i denne Marck med sine Creature. og 8de om Hisdahls Mændene icke i Mands Minde har beited allene og hugget i samme udmarck. Rs: de veed icke andet derom end andre har fortaldt dem at Hisdahls opsiddere har haft derudi brug tilfellets med Nordbøes.

3die Vidne Lars Nielsen Skiælaaen omtrent 70 aar gl: fød og opfød her i Naboelavet gjorde følgende forcklaring og svarede paa de oplæste paa hannem hensigtende qvestioner som følger: til 1te \og 2de/ qvestion hvis anført, til 3de qvestion at vidnet veed og icke andet har hørdt end at Huusmands Pladset Feeten alletider og nu omtrent i de 46 aars tiid hand erindrer Sig tilbage i tiiden, har ligget under gaarden Nordbøe til hvilcken gaards opsiddere de {n} paa Pladsen værende Huusmænd {ogsaa} \derfor imidlertid/ har betalt sin Rettighed. til 4de Citantens qvestion at det Rette Skiel og Skiftte imellem udmarcken til Nordbøe og Yttre Hisdahl skal gaae, efter det vidnet fra lange tiider af har hørdt og veed, Langs efter een {Osten} {\Væ...../} \osten/ for Huusværelset Feedten Rindende Bæck Slaatte Bæcken Kaldet saaledes at Nordbøe skulle eje {Sønden} \Væsten/ og yttre Hisdahl Østen for samme Bæck, og hvilcken Bæck hand ved aastædernes begransk\ning/ vil udviise. til 5te af Citantens Fuldmægtig Muntlig fremsadte og ved de første Vidner om Moverede qvestion om hvor Landslodden af den fisk som er fan\gen/ under Feetens Land, er svaret, blev

vidnets Svar Eenstemmig med samme 2de første vidners. Contra Parterne ved Wintz!! Houge lod fremsætte for dette [Vidne] de til næst forige 1te og 2de vidne opførte qvestioner hvorpaa Vidnet svarede som følger. til 1te Contra qvestion: at hand Referer sig til sit svar paa Citantens 3de fremsadte qvestion til 2de qvestion eenstemmig med de 2de første vidner, til 3de qvestion Ligesaa Eenstemmig med første vidner. til 4de qvestion, at udi een tiid af 46 aar har dette Huusmands Plads icke været udlagt mere end tilforn, mens det har i ald den tiid været Ligesom det nu er. til 5te qvestion at hand icke ved noget derom. til 6te qvestion at vidnet Referer Sig til sit Svar paa Citantens 4de qvestion hvor hand vidner at Skiftted skal gaae eftter den saa Kaldede Slaatte Bæcken, dog erindrer vidnet Sig at Hisdahls opsiddere tildeels med sine Bester og Smaler har beited {Sønden} \Væsten/ for Bæcken og der samme stæds har det og hendt at Hisdahls opsiddere har hugget noget Lidt veed og noget til Skav, mens hvorvidt de dertil har haft Rætt \og bør opsidder vitt af(?) / veed vidnet icke siden hand alletiider har hørdt skiftted at skulle gaae som omprovet er. til 7de qvestion: at Nordbøes

1758: 249b

Opsiddere alletiider Nederst i denne udmarck som ellers kaldes Trettelien har beited der med sine Smaler og øverst i samme baade med Fæe og Smaler. til 8de qvestion at hand har forcklaret om dette i forige Spørsmal sc: det 6te og 7de, Endelig blev dette 3die vidne af Citantens Fuldmægtig tilspurd om hand har hugget nogensinde noget i denne omprovede Trettelien og hos hvem hand derom har Søgt tilladelse Rs: Hand har tildeels hugget Brendeveed og til\deels/ Skav udi Trettelien, hvortil hand hver gang har bedet om og faaet forlov af gaarden Nordbøes opsiddere.

4de Vidne Anders Siursen Kaaldahl forcklarede at være 54 aar Gammel og har boet paa Nabogaarden Trengerei udi 20 aar hvorfra hand fløttede for 11 aar siden til gaarden Kaaldahl hvor hand nu boer, hand svarede paa Citantens til næst forige Vidne Lars Nielsen Skielaen fremsadte qvestioner som følger til 1te og 2de som anført, til 3de qvestion at hand alle tiider og i ald den tiid hand haver været her i Naboelavet har hand icke andet viist end at Huusmands Pladset Feeten har ligget under gaarden Nordbøe som een virckelig ejendom, jae vidnet haver og hørdt fortelle af hands Fader {og} og Formænd paa Trengereid {at} samt og af een Huusmand paa Pladset Feeten Niels Feeten Kaldet at denne Plads {i Langsammelig} \fra umindelig/ tiid har ligget under og tilhørdt gaarden Nordbøe til hvis opsiddere saavel bemelte Niels Feeten som flere Huusmænd som der seenere har Boet har svaret sin Rettighed til Nordbøes opsiddere. til 4de Citantens qvestion Eenstemmig med samme 3de vidne, til 5te qvestion af Citantens Fuldmægtig Muntlig fremsadt, Eenstemmig med forige 3de Vidne. Dette 4de Vidnes Svar blev dernæst æsket til Contra Parternes til de 2de første vidner fremsadte 7 qvestioner og indhendted derpaa svar saaledes, til 1te 2de 3de 4de og 5te Contra qvestioner Eenstemmig med 3de vidnes udsigende. til 6te qvestion at hand icke veed denne ompurdte udmarck at høre Hisdahlen til, ej eller veed vidnet \at/ Hisdahls opsiddere paa samme Stæd som egentlig Kaldes Trættelien har haft brug ved hugster, undtagen for omtrent nogle og tyve til 30 aar siden da een af Holdhuuses \eller Hisdahls/ opsiddere foretog Sig \der at hugge/ eendeel olderveed da gl: Niels Nordbøe gick til denne Opsidder paa Hisdahl og tiltalede ham fordie hand gjorde indgreb i hands Skov, da den anden forlod den Hugne olderveed og lod samme ubortkiørt henligge, det har vel og seenere kundet indtreffe at Hisdahls beboere har hugget noget smaat her i bem:te Trettelien, mens icke uden ancke af Nordbøes beboere. til 7de qvestion eenstemmig med Lars Skielaen og vil vidnet ved aastædernes begransk!! udviise hvor vidt Lien strecker og hvad der forstaaes ved hands forcklaring om ovenfor Trette Lien. til 8de qvestion at Hisdahls opsiddere til fellets med de øfrige Nordbøes opsiddere har beited Lige ned til Huusmandens Bøegaard sc: nederst i

Lien med Smaler og øverst saavel med Fæbæster som smaler, Ræsten siger vidnet er forcklaret af ham ved 6te og 7de qvestion, Paa Citantens Fuldmægtiges tilspørgelse svarede vidnet Anders Kaaldahl at hands Fader, hands Formænd paa Trengereid og den forhen omprovede gl: Niels Feedten som var huusmand paa Feedten, fortaldte vidnet at Nordbøes opsiddere noget Lang tiid siden havde sin Melcke Støel og Sæter paa øverste kandt af Trette Lien ved Vaslien {...} og der havde opbyggt sine Sæter Huuser, samme Sæter Støls Plads og Tofterne efter Sæterhuuserne som endnu viiser sig, vil vidnet udviise.

5te Vidne Samuel Hansen Udskaadt forklarede paa de indlevered Citantens skrifttlige qvestioner som følger til 1te qvestion hand er 63 aar gl: til 2de qvestion hand har opholdt Sig her i Savnanger udi 43 aar og er een

1758: 250

Naboe her til denne gaard Nordbøes opsiddere. til 3de qvestion at hand i samme 43 aars tiid, mange gange har kasted med sin Noed paa Pladsen Feetens Grund og fanget fisk, og hver gang har hand betalt den afkrævende Lands Lod til Nordbøes opsiddere og aldrig i saa fald været Krævet det minste af yttre Hisdahlsens beboere til 4de qvestion at hand alle tiider og deels af Gamle Mænd som har været bekient paa gaardene Nordbøe og yttre Hisdahlen, har hørdt fortelle og icke andet veed end at Skifted imellem samme gaarder skal være streckende efter den omprovede Slaatte Bæcken, den hand dog icke veed rett at udviise. Contra Parternes Contra qvestioner blev af dette vidne saaledes besvaret til 1te Contra qvestion, hand veed inted derom. til 2de qvestion Eenstemmig med de 2 første vidner. til 3de qvestion det er vidnet ubekient. til 4de veed ej eller der om noget at forcklare. til 5te q: Hand veed indted derom. til 6te \7de og 8de/ qvestion\er/ at hand veed inted af Sig Selv herom, Mænds efter Sagn og gamle folckes fortelling har Trettelien og Vaslien ligget under Nordbøe dog saa at Beited har ligesom været fellels for begge disse gaarders opsiddere, og henseende til Skovhugsten da veed vidnet indted efterretlig derom.

6te Vidne Isack Johansen Skar fremstod og svarede paa Citantens forfattede qvestioner saaledes til 1te qvestion hand er 43 aar gl: til 2de qvestion har!! (hand) Er fød paa gaarden Hougen her i Naboelavet, og været stendig her i Naboelavet og endnu boer paa gaarden Skar, har og tient saavel paa Nordbøe som Hisdahlen. til 3de qvestion at for omtrent 26 aar siden veed vidnet at Citanten Ole Nielsen Nordbøe udi Trettelien nedfeldte Bierckeskov til 10 Favner og af samme benytted Sig, og paa den tiid eller i det aar huggede icke yttre Hisdahls opsiddere noget i denne omtvistede Marck mens de lod Sig dog mercke med at de ligesom anckede paa at Citanten bemelte tiid havde angrebet Skoven for haardt, da Citanten svarede at hand icke i 10 aar forhen der havde hugget noget, mens de opsiddende paa Hisdahlen som hand sagde havde aarlig i ben:te 10 aar i samme Trettelien hugget 1 Favn Bierckeveed. til 4de qvestion at Skifted imellem disse 2 gaarder efter gl: Kan har været efter den omtvistede Slaatte Bæck. til 5te qvestion om Huusmands Pladset Feeten, at same altiit har ligget under Nordbøe og til samme gaards opsiddere er og svaret Rettigheden af dito Plads. Contra Parternes forhen Specificerede qvestioner blev af dette vidne besvaret Saasom 1te qvestion hand Refererer sig til sit svar paa Citantens 5te Spørsmal. til 2de qvestion Eenstemmig med forige vidner. til 3de qvestion at efter et gl: Sagn skal det een gang have hendet \sig/ hvor lenge siden veed vidnet icke, at gl: Siur yttre Hisdahl Hug noget lidet paa Pladsen Feeten, men hvori same bestod eller om udfaldet derom veed vidnet indted at forcklare. til 4de qvestion hand veed at paa 30 aar har det været ligesom det end nu henseende til størelsen befindes. til 5te qvestion: hand ved Slet indted derom. til 6te qvestion: udi hands svar paa Citantens 4de qvestion er denne Post forcklaret saasom Skifted skal gaae efter Slette!! Bæcken, til 7de og 8de qvestion, at med Beited har det saa tilgaaed at begge disse gaarder

har beited tilfellets med sine Creature i de omtvistede Marcker uden ancke og det saa lenge Vidnet erindrer.

7de Vidne Niels Tommesen Romsle (Romslo i Haus) blev fremckaldet og gav svar paa Citantens allerede oplæste qvestioner, saasom til 1te qvestion hand er 45 aar gl: til 2de qvestion at

1758: 250b

at!! hand for omtrent 20 aar siden tiende her paa gaarden Nordbøe i 7 aars tiid er ellers fød og opfød paa gaarden Nordre Trengrej i Fierding her fra. til 3de qvestion at hand paa den af forige 6te vidne omprovede tiid veed der blev hugget eendeel Bierckeved i Trettelien af Citanten Ole Nordbøe men hvor meget erindrer hand icke ligesom der og paa samme tiid af bem:te Ole Nordbøe paa same Stæder blev flaad eendeel Biercke Baarck og Næver, Mens vidnet hørde icke til den ancke paa same Hugst som samme 6te vidne har forcklaret om til 4de qvestion Eenstemmig med same 6te vidne dog med tillæg at yttre Hisdahls opsiddere ville tileigne Sig een slags medejendom i Trettelien. til 5te qvestion Eenstemmig med 6te vidne, med dette tillæg at hands Fader som for 39 aar siden ved døden afgick i sin alders 60 aar fortaldte ham at Pladset Feeten i ald hands tiid havde ligget under Nordbøe. for vidnet blev derefter fremsadt Contra Parternes qvestioner som Saaledes er bleven besvaret. til 1te og 2de qvestion eenstemmig med 6te vidne. til 3de og 4de qvestion at vidnet derom er ubekient. til 5te og 6te qvestion eenstemmig med 6te vidne. til 7de og 8de qvestion Eenstemmig med same 6te vidne med tilleg at henseende til Skov hugsten da blev i den omtvistede Marck i de 7 aar hand tiende her {deels} hugget deels af Nordbøes og deels af Hisdahls opsiddere men \veed icke videre end sagt hvem ejendomen tilkom/

8de Vidne Anders Monsen Børdahlen forcklarede paa 1te og 2de Citantens qvestion at hand er 83 aar gl: er fød og opfød her i Sognet, {at} svarede videre paa 3de qvestion, at Deponenten som omtrent 40 aar siden kom her til gaarden Nordbøe og ville Reise til Byen da gamle Niels Nordbøe Citantens Fader, var i begreb med og nedkiørte eendeel Bierckeveed omtrent til 3 á 4 Favner, som eftter same Niels Nordbøes fortællelse var hugget i den omtvistede Vas Lien øverst i Trette Lien af een ved Nafn Siur Hisdahlen som da beboede Hisdahl, jae vidnet blev og paa same tiid yderligere underretted og veed at ben:te Siur Hisdahl havde qvisted og tillavet same veed, mens dog alligevel maatte Renoncere paa sin Rætt til samme, da Niels Nordbøe som \melt/ kom og bemægtiget Sig samme. til 4de qvestion eftter det andre har fortaldt forholder sig som de forrige vidner har omforcklaret. Contra Parterne holdt unødigt at qvestionere dette vidne.

Formedelst afttenens paakomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var den 20de Julj blev Rættten atter Sadt paa gaarden Nordbøe med Selv samme Laugrætt som gaars dagen var tilstæde.

For Rættten indfandt Sig da og Citanten med Fuldmægtig Procurator Giøen samt paa Samtlig de indstevnte vederparters veigne den indstevnte Enckes Laugværge Lænsmanden Wintzens Houge.

Citantens Fuldmægtig fremstillede de tilbage værende indstevnte Vidner med forlangende samme maatte tages under Examen. Thj blev da fremckaldet det

9de Vidne Ole Johansen Skulstad som gjorde paa de til 6te Vidne fremsadte og nu for hannem fremsættende qvestioner følgende forcklaring, Saasom, til første Citantens qvestion, hand er 53 aar gl: til 2de qvestion at hand er fød og opfød her i Naboelavet indtil hand var omtrent 26 aar da hand kom at Boe paa gaarden

1758: 251

Schulstad ½ Miil herfra, hvor hand endnu boer, og daglig omgaaes her med Nordbøes og Hisdahls opsiddere, ved det hand i deres Skover ofte ud driver med tilladelse Lost til hands Huusers Reparationer og følgelig er velbekient. til 3de qvestion at for omtrent 38 til 40 aar siden da Deponenten var hiemme hos sin Fader som boede paa gaarden Hougen som ligger tedt an ved gaarden yttre Hisdahlen, paa den tiid viste vidnet at gamle Niels Nordbøe havde hugget een heel deel Biercke veed udi den nu omtvistende Vaslien og \af/ samme veed benyttet Sig som sin ejendom, vidnet erindrer Sig og at Nordbøes opsiddere saa ofte det indfalt saadanne vintere som gjorde vejen fra denne Trætte og Vas Lien beqvem og muelig for Snee at Passere, alle tiider huggede og aavirckede paa disse Stæder, hvor de og seenere og efter at Vidnet kom til Schulstad at boe, paa beqvemme tiider har hugget og ud drevet Favne veed, mens uagted aldt saadant brug viste vidnet icke at forcklare om nogen ancke over samme fra yttre Hisdahls opsiddere, vidnet lagde og dette der til at de Huusmænd som har boet paa Feeten alle tiider uanket har taget sin Brendeveed udi denne omtvistede støcke Marck Trette- og Vas- Lien. til 4de qvestion: at hand aldrig andet haver vist eller end nu veed end at Skifterne imellem Nordbøe og yttre Hisdahlen skal gaae efter den forhen omprovede Slottebæcken, det samme har hand og efter gl: Kan og af gamle Mænd i besynderlig af hands Fader som for 7 aar siden i sin alders 72 aar døde, hørdt at Skifterne der skulle gaae, Vidnet hørdte og sin Fader fortelle at der Lang tiid siden dog i bem:te hands Faders minde boede een gl: Mand paa yttre Hisdahlen sc: gl: Joen Hisdahlen, som naar hands Folck og tienere eller andre hands Naboer gav det nu omtvistede støcke Marck Nafn af Nordbøe Lien, blev same gl: Mand Joen Hisdahlen gandske vreedladen og sagde at de skulle kalde denne Skov Trette Lien hvoraf det skal være kommet at den endnu kaldes ved samme Nafn. til 5te qvestion gandske Eenstemmig med forhen afhørte 6te vidne. Contra Parterne ved Wintz Houge begiærede dette vidne maatte tilspørges om hvad vidnet maatte vide at forcklare om Hisdahls opsidders brug i Trette og Vas Lien, Vidnet Replicerede at med Fæe og Smale beiterne har der paa disse Stæder været brugt til fellets, men med Skoven har det saa været forholdet at Hisdahls opsiddere vel undertiiden kunde have hugget noget smaat i denne Trette og Vas Lien, men dog naar det har været Nordbøe opsiddere bekient har de ancket og talt derpaa, saasom de som forhen omprovet alle tiider har kannet Sig ejendom Lige indtil Slotte bæcken.

10de Vidne Jacob Larsen Skielaen vandt og forcklarede at være 23 aar gl: og fra sin Barndom har været og endnu er paa gaarden Schielaen som ligger tedt ved Huusværelset Feeten, desligeste at hand for 3de aar siden paa sin Fader Lars Skiælaaens veigne var hos nu afdøde Joen Monsen yttre Hisdahlen og bad om tilladelse at Slaae i Vaslien og at ned hugge et Linde Træe i {Vas} \Trette/ Lien til bast, hvortil bem:te Joen Hisdahlen svarede ham: Jeg ejer icke noget derudi og derfor kand ieg eller!! (heller) icke give nogen forlov enten til Slaatte eller noget paa de forlangte Stæder at hugge; Mens vidnet forcklarede videre at saavel hand som hands Fader ofte her har faaed tilladelse af Citanten at hugge i Trette

1758: 251b

Lien baade Løv og andet som de kunde fornødige, jae i Vas Lien har de og een gang for 3 á 4 aar siden faaet forlov hos Nordbøes opsiddere at Slaae græs, og alt dette har skeed saavidt vidnet veed, uden ancke af Hisdahls opsiddere Vidnet forcklarede end videre paa tilspørgende at saa lenge hand kand mindes har Huusmanden paa Feeten altiit taget sin Brendeveed i Trette Lien.

11te Vidne Siri Askelsdatter Steensland 78 aar gl: er fød her i nermeste gaard paa Trengereid og i sin mæste tiid har været her i Sognet, mens paa Naboe gaarden Trengereid indtil hun var 26 aar gl:, forcklarede {at} Eenstemmig med 8de Vidne Anders Børdahlen

henseende til den Biercke veed som Siur Hisdahlen havde hugget qvisted og tillavet, og som derpaa blev borttagen og henkiørt af Citantens Fader, for det 2det forcklarede dette vidne at hendes Moders Fader for for!! omtrent 60 aar siden ved døden afg: Joen Trengereid som var 100 aar og 2 Maaneder gl: da hand ved døden afgick og i ald sin tiid havde Boet {her} paa gaarden Trengereid, fortaldte hende det samme som vidnet og Selv icke andet haver vist og hørdt end at det omtvistede støcke Marck Trette og Vas Lien alle tiider har fuldt under gaarden Nordbøe, hund!! (hun) lagde og dette dertil at \yttre/ Hisdahls opsiddere kand trette derpaa saa meget som de vil saa vinder de det dog aldrig fra Nordbøe Manden thj efter denne gamle Mands sigende skal skiftted imellem disse 2 gaarde strecke Sig langs med den saa kaldede og for omprovede Slottebæcken. for det 3de sagde dette vidne at imedens hun i sin ungdom opholdt sig hos sine Forældre paa Trengrej var den nu omtrettende Huusmands Plads Feeten enda icke beboet af nogen Huusmand men Nordbøes opsiddere havde paa den tiid sammestæds Sin Slaatte og til græssets {og} indhøstning der havde opbygget een Høe Lade, jae Vidnet erindrer og at hendes Forældre ofte med gaarden Nordbøes opsidders tilladelse paa samme Slaatte visse tiider om aaret havde sine Kied der \paa/ gaaende og med dennem havnede uden ancke af Hisdahls opsiddere. for det 4de at vidnet haver hørdt ligesom 9de vidne at Trette og Vas Lien forhen skal være kaldet Nordbøe Lien, og at den omprovede gamle Mand {paa} Joen Hisdahlen icke kunde fordrage men Trødde i gulvet og Viiste Sig vreed naar nogen af hands Folck Tienere eller andre kaldede denne omtvistende Marck ved det Nafn Nordbøe Lien, den hand ville skulle kaldes Trette Lien. og for det 5te at {.....} hendes Mor Fader fortaldte hende det samme som Vidnet Anders Kaaldahl har forklaret betreffende den Melcke Støl som Nordbøes opsidder nogen Lang tiid siden har haft udi Vaslien tedt ved et der liggende Vand, saasom Nordbøes opsiddere end og i bem:te gl: Mands minde paa samme Stæd hvor Sæter Huuser var opbygget havde ligget med sine Creature. Til Contra Parternes fremsadte og ved de 2 første vidner Specificerede qvestioner svarede dette vidne indted oplyslig undtagen at hun mindes at der icke stod nogen Nøster paa Feetens Land Hisdahlen tilhørende, og at samme Nøster dog blev opbyggt kort førend hun fløttede herfra Trengereid, og for Ræsten om samme eenstemmig med forige vidner, og at med Fæe og Smale beiterne i dette omtvistede støcke Marck er saa tilgaaen at Hisdahls og Nordbøes opsiddere i hendes tiid og imedens hun var paa Trengereid Beitede til fellets saa at der gick horn om horn og Kløv om Kløv og henseende til hugsten i disse Marcker, da kand det vel undertiiden \have/ hendet at Hisdahls opsiddere har hugget noget Lidet i Trette og Vas Lierne, men naar Nordbøes opsiddere har faaet det at viide, har fast alle tiider og naar saa er skeed enten taget det ned hugne fra yttre Hisdahls opsiddere, eller i det minste ancket og klaget derpaa, dog er det ingensinde vidnet vitterlig kommen til Process førend nu.

1758: 252

Fuldmægtigen Giøen fandt fornøden end nu for Rættten at fremstille det 3de Vidne Lars Nielsen Skielaen til at giøre yderligere forcklaring angaaende eendeel veed som skal være huggen af Hisdahls opsiddere udi Vas Lien, med hvad videre Vidnet til Sagens oplysning kand ihukomme. bemelte Vidne Lars Skiælaen foruden sin forige aflagde forcklaring paa Rættens for hannem fremsadte qvestioner svarede: at omtrent 16 til 18 aar siden da een Mand ved Nafn Morten Olsen Hisdahlen havde hugget eendeel Older veed i Trette Lien, nemlig til 2 á 3 Læss, men Vidnet fornåm der hos at samme nedhugne veed paa et Stæd der i Trettelie Skoven blev liggende og der Raadnede, mens at give nogen aarsag til at aavirckeren icke hiembragte sam/m/e viste vidnet icke. end videre forcklarede dette vidne at alle de Huusmænd som har boet paa den under Nordbøes Liggende Plads Feeten, har altid uancket taget sin Brendeveed i Trette Lien.

Fuldmægtigen Giøen lod tilføre at hand siutes det giordes unødigt at føre flere af de indstevnte vidner, thj hand fornemmer at Sagen allerede tydelig er oplyst paa hands Principals Siide, exepto at huusmanden Knud Isacksen maatte af Rættten vorde fremkaldet og efter Stevnemaalets indhold giøre sin Sandferdige forcklaring.

Indstevnte Knud Isacksen møtte for Rættten og tilkiendegav at hand 12 aar siden fick tilladelse af Citanten Ole Nielsen at antage bruge og beboe Pladsen Feeten, hvorhelst hand uden nogen skriftlig men som melt med/ Muntlig tilladelse {hand}de(?) indtil aaret 1755 om Høsten, da hand i tilhold af den Kongel: allernaadigste Forordning om Huusmænd, ordentlig Bøxlede denne Plads og gav Ole Nielsen Nordbøe 3 rd: udi Første Bøxel, og har Svaret og skal Svare hannem aarlig i grundleje 2 rd:, og hvorpaa hannem bøxel Seddel er bleven meddelt, der nu blev i Rætte lagt under 9 octobr: 1755; Comparenten sagde og at hand icke i noget tilfelde svarer det minste til yttre Hisdahls opsiddere enten ved arbeids dage eller nogen anden saadan Kiendelse, saa hannem indted andet er vidende end at joe denne hands Plads Feeten er een eene ejendom under gaarden Nordbøe, for Ræsten og hvad sig betrefver Skiftted imellem gaardene Nordbøe og Hisdahls udmarck da veed hand icke andet end samme skal gaae efter den af de førde vidner omprovede Slotte bæcken, Ligesom og Comparenten alle tiider har taget sin Brendeveed hvor hand har behaget udi Vasliens Skov. den allegerede Bøxel Seddel blev oplæst:

Fuldmægtigen Giøen som ej havde flere vidner at føre begjærede dernæst at Rættten ville med vidnerne forføye Sig til de omtvistede aastæder og samme beskrive samt tage Vidnernes anviisning.

Derefter begav Rættten Sig i følge med Citantens Fuldmægtig Contra Parten Joen yttre Hisdahlen paa egne og Lænsmanden Vintzens Houge paa Encken Synneve Syversdatter {samt} og Ejeren og Forvalteren Sr: Formands veigne, ud til de omtvistede aastæder, og forføyede Mand Sig da først efter Parterne og de førde Vidners udviisning hen til den af fast alle Vidnerne omprovede og under Nordbøe beliggende Huusmands Plads Feeten Kaldet som Ligger noget østen for Gaarden Nordbøe tedt ved Søen og een der nedrindende Liden Elv, og strecker Sig paa den østre Siide Langs med samme Elv {og} indtil paa det Stæd som er tverts over Elven fra Gaarden Schielaans Huuser hvor den af vidnerne omprovede Slaatte Bæk nedrinder i Elven og videre Nord efter paa væstre Siide af Bæcken {Nord efter} indtil {midt} Lige over for det paa Østre Side af Bæcken Liggende Stæd Kaldet Slottestallen, hvor Rættten befandt at

1758: 252b

at!! gierdet eller indheigningen til dette Plads tager sin begyndelse neden fra dito Bæk og gaar opigien Lien væst efter til paa høyeste Rinden, og paa den væstre Siide af dette Plands!! (Plads) fandtes vel indted gierde men efter Parterne og Vid!! vidnernes anviisning gaar deelet imellem Pladset Og Selve gaarden Nordbøes ejendele og hiemmehauge, Langs efter høyeste Rinden eller Field-Eg directe i Søen udi det Saa Kaldede Skielaanæset, og udi samme indheigning blev os af vidnerne og Parterne anviist de Stæder hvor eendeel Linde Stuver var afkappet og eendeel Bircke skov ved næver Flaadning, af Hisdahls opsiddere beskadigede, Ligesom og Vidnerne sagde at sam/m/e indheigning er den Plads Feeten som efter Deres aflagde forcklaring saa lange tiider har Ligget under Nordbøe,

derefter begynte Mand at eftersee Skiftted som de fleeste vidner har forklaret om, imellem gaarden Nordbøe og yttre Hisdahlen, som er den forbemelte Saa Kaldede Slaatte Bæcken der nedrinder tedt ved Feetens Huuser og strecker Sig ifra Søen ved Pladset Feetens østre Siide efter Compasen omtrent i Nord dog een streg østerlig og Continuerer op efter een til deels dyb og deels flad Dahl til paa et Stæd og een Myr hvor samme Dahl Slutted Kaldet Hesia Myren hvor bemelte Slaatte Bæk i samme strekning dog lidt meer Nordlig skjønt icke i

een aldels been streckning ligger!! (rinder?) igiennem samme Hessie Myren til det saa kaldede Houckaas Skarvet hvor bemelte Bæck falder ned over dette Skarv og paa Myren, der fra Continuerer samme af vidnerne omprovede gl: Skiftte og deels ligeledes langs med samme Slaatte Bæck og eftter er lidet Dahleføre Continuerlig op til den af eendeel vidner omforcklarede Melcke støl Vaslie Sæteren Kaldet som ligger tedt ved nederste Ende af et vand Kaldet Langevandet, og paa dette Stæd tedt ved samme Vand anviste vidnerne Anders Kaaldahl og Siri Steensland os stædet tedt ved vandet hvor den under Nordbøe i forðum tiid beliggende Sæter skal have været, fra bemelte Vaslie Stølen gaar dette gamle Kan eller Skiftte langs med dog paa væstre Siide af vandet indtil et Lidet Næss hvor Hous Præstegaards Sæter Marck og ejendeele modstøder. {paa} dette beskrevne Mercke eller Slaatte Bæckens væstre Siide og nermere til gaarden Nordbøe er det egentlig de omtviste Stæder ligger, og bestaar først af den omprovede Trettelien der er et støcke Marck som Sonden og nedenfra begynder ved Huusmands Pladset Feetens Norderste Skifttes Mercke og eftter Contra Parternes paastand skal adskilles fra Nordbøes Rette og uDisputerede ejendom paa væstre Side langs med og lige eftter høyeste Field braat eller Field Eg, af nogle Kaldet Trettelie Braaten Continuerlig Nord eftter til Hesie Myren hvorhelst der norden for ligger den saa Kaldede {Houckaas} \Haghoug/ Lien som ligeledes paa væstre Side følger eftter høyeste Field Eg i Haghougen hvorhelst det omprovede støcke Marck Vaslien tager sin begyndelse{..} og adskilles paa væstre Kandt, lige fra same Haghoug Nord eftter samme Field Rind indtil Hous Præstegaards for omskrevne ejendeele modstøder; Endelig observerede Rættten ved disse aastæders begranskning at Trettelien paa nederste og Søndre ende er temmelig breed og Velbegrod af Løvskov, men bliver meer og meer Smal naar Mand \kommer/ noget lengere Nord eftter jae paa eendeel Stæder naar Mand kommer noget nær op imod Hessie Myren er dette støcke Marck gandske smalt og icke et Bøsse skud breed; {Houckaas} \Haghoug/ Lien som vel icke af de førde vidner \er/ omprovet men indbefattes eftter Contra Parternes paa aastæden gjorde paastand udi det støcke Marck som de tileigner Sig Rettighed til, ligger og paa væstre Siide Slotte Bæcken og bestaar af et noget

1758: 253

breedt støcke Marck skjønt med ickuns lidt Skov begroed, Mens den saa kaldede Vas Lien er breedere og med tyck skjønt for det mæste med smaae Løvskov begroed, mens eftter Rættens skjønt dog af større verdie end Trette Lien, endelig blev os anvist under Trette Lien eller imellem samme og Slaatte Bæcket et lidet næsten fladt støcke Marck Kaldet Tungen, om hvilcket de 2de vidner Anders Kaaldahl og {Lars} \Ole/ Skulstad gjorde saadan forcklaring at de Selve viiste og af andre deres Formænd havde hørdt at opsidderne paa yttre Hisdahlen sammestæds havde ned feldet eendeel Skov og deraf benyttet Sig, mens da samme tilligemed de andre omtvistede Stæder ligger væsten for den saa tidt ommelte Slaatte Bæcken, saa viste icke Vidnerne at Sige hvorvidt Hisdahls Mændene dertil har haft Rætt.

Citantentens!! (Citantens) Fuldmægtig fandt fornøden at tilspørge disse 2de siste anførde vidner Anders Kaaldahl og Ole Skulstad om de begge viste at det omprovede Plads eller Stæd Tungen Kaldet tilhørde Hisdahls opsiddere siden det ligger og haver sin streckning paa den væstre Siide af den omprovede Slaatte Bæck, da de endelig tilforn haver udsagt og forcklaret at Skiftted imellem disse 2 gaarde Nordbøe og yttre Hisdahlen haver sin streckning lige eftter Slaatte Bæcken, og om det da ved deres første Provning af dennem kunde være forgiet vilde hand nu ydermere have dem erindret, at de nu derom ville udsige sin yderligere forcklaring.

Vidnet Anders Kaaldahl svarede at omtrent for 26 aar siden hørdte hand een gang Sige af Contra Parten Joen Hisdahls Formand Morten Olsen yttre Hisdahlen {at} da de kom til Tals om Trette Lien: {at} dette: Trette Lien Svær ieg icke for {de} at Nordbøe har Rætt til

og ejer, men Tungen skal de aldrig her i verden faae og videre veed hand indted til giensvar paa Fuldmægtigens ham gjorde qvestion.

Ole Skulstad Replicerede at hand icke veed videre herom, næst at Referere Sig til sin forige Provning hvor hand har sagt at efter gl: Kaen gaar Skifted efter Slaatte Bæcken, end at hand veed Hisdahlsens opsidere paa det Stæd har hugget eendeel Fure Træer, hvormed den tilforn var begroed;

Joen Larsen yttre Hisdahlen fandt fornøden at tilføre at da hand tiltræde gaarden yttre Hisdahlen sc: den part som hands Formand Morten Olsen forhen brugte, neml: omtrent 17 til 18 aar siden, forefandt hand eendeel olderved som af hands Formand bem:te Morten Olsen var hugget udi Trette Lien, og da hand icke til visse viste om Trette Lien tilhørde Hisdahlen, Saa gick hand hen til Nordbøe og fortaldte Ole Nielsen Nordbøe sam/m/e, sigende til ham at i fald hand tileigner {ej} \sig/ denne Trette Lien som Sin ejendom under Nordbøe vil hand indted befatte Sig med samme veed, men hvis icke saa ville hand af samme older veed benytte Sig, mens da Ole Nordbøe uagted denne tilsigelse lod veeden ligge, saa tog Comparenten ben:te veed og af sam/m/e benytted Sig som hand kunde.

Derpaa fremkaldede Dommeren de forhen afhørte førde tilsammen 11 Nafngivne Vidner der ved Corporlig Eed bekræftede hvis de som allerede indført er haver forklaret og paa aastæderne udviist.

Vintzens Houge paa Sr: Formands samt Encken Synneve Syversdatter og Joen Larsen yttre Hisdahlen som Selv var tilstæde deres veigne begierede Sagen udsadt til det anstundende Høste Ting som holdes paa gaarden Lundervig for Ous skibrede

1758: 253b

paa det hand imidlertiid kand melde de vedkommende hvad Passeret er og om hand eller Contra Parterne det maatte eragte fornøden, faae udtoget af hvis Protocolleret er hvorefter saavel opsidderne paa yttre Hisdahlen som Forvalteren Sr: Formand, kunde uddrage Sig de fornødne oplysninger i Sagen, og efter behag samme til Doms Procedere, om de dertil skulle finde Sig anlediget, og hvorhos hand Reserverede Contra Parternes Rætt i de lovlige tilfelde og forhaabede Rættten dennem icke nu med Dom overiler, mens biefalder den begierte Sagens anstand og forfløttelse til Tinget:

Fuldmægtigen Giøen lod tilføre at hand havde ej minste aarsage at indvilge eller tilstaae Lænsmanden Wintzens Hougens gjorde declaration som mueligens kunde ansees til vidtløftighed og Sagens videre ophold, Citanten{s} saavelsom Contra Parterne til des større becostning, men som endelig fornemmes ved Lænsmanden Hougens paastand, saa havde hand vel i sinde at ved Sagens endelige afgjørelse kunde blive Sluttet et forliig, saa ville da Comparenten for icke paa Sin Tiid at føre Parterne udi vidtløftig Process og Penge Spilde biefalde Lænsmanden Wintzens Hougens begierte anstand i Sagen.

Eragted.

Efter Contra Parternes paastand som ved Citantens Fuldmægtig er biefaldet, henviises Sagen og udsættes til næste almindelig Ting som skal holdes for Ous skibredes Almue paa Ting stædet Lundervig, da Parterne ville indkomme med hvad videre de til Sagens endskabs befording kand finde nødvendig, at Wentilere, og derefter Dom at paahøre.

Anno 1758 Dend 2den {augustj} \octobr:/ efter udsættelse fra dend 31 Septembr: da Rættens betiente formedelst uvejer ej til Ting stædet kunde komme førend Sildig paa afttenen, blev Rættten til almindelig Ting for Waags skibredes Lehnets Almue Sadt og betient paa Tingstædet Bechervigen med følgende Laugrætt: Giert Henricksen Brevig, Askel Rasmusen

Volden, Klemmet Olsen Engevig, Axel Olsen Steensvig, Lars Olsen Hougland, Johannes Johansen Rabben, Baar Biørnsen Lundøen og Jacob Rasmusen Hougland. overværende paa Stædets Foged Velædle Hr: Andreas Juels veigne udi hands absence hands Fuldmægtig Mons:r Niels Hundt.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst og Publiceret

1te een Kongel: Forordning betreffende Told og Comsumptions Sviigs afskaffelse med Brendeviin udi Norge dateret 3de Julj 1758.

2det Stifttbefalingsmand von Cicignons ordre til Fogden Juel til bekientgiørelse hvorledes med Spedalske Lemmers indlemmelse i Hospitalet skal omgaaes dat: 11 Julj 1758.

3de Stifttbefalingsmand von Cicignons ordre til Fogden angaaende Hospitals pengenes Repartission for dette aar 1758, dat: 28de augustj 1758.

Endvidere blev Læst

Ole Tosches Skiøde paa ½ Løb Smørs ½ huuds overbøxel Rætt i gaarden Helland, for 45 rd: til godsets Rette ejermænd Ole Olsen Helland, dat: 22de Julj 1758.

2det Peder Hambres bøxel Seddel paa 14 Mrk: Smør i gaarden Kalve til Mons Larsen in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 2de octobr: 1758.

3de een Dito Bøxel Seddel af Nathanael Mathiesen udstæd til Baar Nielsen paa 18 Mrk: Smør i gaarden Græsdahlen dat: 2de octobr: 1758.

4de een dito af Niels Aarbøe udstæd til Tollev Gundersen Paa 18 Mrk: Smør i gaarden Store Tofteland dat: 2de augustj 1758.

5te Rasmus Olsen Hofstads Skiøde paa 2 pd: 6 Mrk: S: ½ huud i Hofstad

1758: 254

til Sønnen Rasmus Rasmusen dat: 8de Martj 1758.

6te Mons Mæling og Mickel Nøsthillers Skiøde paa 9 Marcker Smør i Schaar til Lars Ingebretsen dat: 2de octobr: 1758.

Opsidderne paa gaarden Møgster Matriculs No: 68 neml: Rasmus Hansen, Knud Andersen og Mons Torckelsen, vare samtlig for Rættens tilstæde og becklagelig gav tilkiende at de næstl: aar omtrent 14ten Dage efter Mecheli ved ulykkelig hendelse og Vaade Ild ej allene har misted fast deres mæste og bæste ejendele af alle slags Meubler og Huusgeraad samt Klæder og Videre, Mens \de/ end og paa samme Dag og tiid maatte ansee at alle deres paa Møgster gaard staaende og med stoer beckostning der opbygte vaane og andre varme og Ildhuuser, /: Alle gaardens Udhuuser undtagen :/ bestaaende af 1 stort vaanehuus hvori vare 3de Stuer og 1 Kiøcken, 1 Dito vaanehuus sc: 2de Stuer med Kielder under, 1 Dito Bygning bestaaende af een Stue med Kammer og Kiøcken, item 3de andre Separate opbygde Røg- eller Stuehuuser, samt et Ildhuus; alle tilsammen af Ildens Grumhed tilligemed de i samme værende forbemelte Effecter blev fortæret og lagt i aske, saa at deres Forliis i saa becklagelig tilfelde vil dessverre foraarsage deres Ruin; og da de allerunderdanigst Søger om Skatte friehed af denne deres afbrendte gaard Møgster som skylder i Skatt 3 Løber 9 Marcker, og udi Landskyld 3 rixdahler penge; Saa ville {de} de nu til Ligitimation paa sine høye Stæder om dette deres Forliises Rigtighed udæske Laugrættets og den Meenige Almues svar til et Tingsvidnes erholdelse, om det icke saa i ald Sandhed forholder Sig som de nu angivet haver; Hvortil Laugrættet med Almuen Samtlig og Eenstemmig Svarede at det er Dennem alle dessverre og alt for meget bekient den ulykke som gaarden Møgsters opsidder er vederfaret ved Ildebrand, jae at de anmeldte Huuser og Effecter virckelig er ved Ildebrand Lagt i aske,

saa at disse skadelidende opsidderses anmeldelse her i Rættten som ovenindførdt medfører Sandhed.

herom disse opsiddere Tingsvidne var begiærende, som bliver Bevilget.

Formedelst afttenens paackomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næst eftter som var den 3de octob: blev Rættten paa bemelte Tingstæd atter Sadt.

Mons:r Niels Hunth paa Stædets Fogeds Hr: Andreas Juels veigne, gav til kiende at der af de 2de Mænd Mickel Backe og Lars Skaar er udi \næst/ afvigte Februarj Maaned funden og Bierget 1 oxehoved viid fransk viin som straxens af samme Biergere først er bleven bragt til Fogden og derfra eftter Velbem:te Fogeds foranstaltning Videre Transporteret til Bergen hvor samme er bleven fortoldet og ved auction giort i penge eftter derom Passeret auctions Forretning af 15de Martj næstafvigte dens nermere udviis, den Fuldmægtigen i Rætte lagde tilligemed Sr: Lyder Schultzes Requisition og Bye Foged Dasses Mænds opnævnelser og paateignede Taxation af 4 Martj 1758. {item Sr: Schultzes Messive af 4de augustj 1758} som et eftter andet blev oplæst.

Mons:r Hunth begiærede dernæst fremckaldet de bem:te 2de Biergere til forcklarings aflæg om Biergningen alt til

1758: 254b

den ende Rættten i samme forcklarings anledning kand skionne hvad af det Biergede hands Maj:ts Cassa kand tilfalde naar først i sammes verdie er Decourteret indbringelsens becostning til Byen som er 1 rdr: 4 Mrk:

Biergerne Mickel Backe og Lars Skaar møtte for Rættten og Declaredede at de noget for næst afvigte Juule høytiid da de vare Reist ud paa havet for at Fiske forefandt det omspurdte oxehoved vrage viin flydende paa det flacke Hav een Miil uden {for} og væsten for yderste Skiær beent i væst fra gaarden Bachesund, uden at de veed eller er bekient hvem samme har forliist, eller at see hosflydende andet vrage;

endelig tilstod {de} og Indbringerne Helge Siursen og Baar Povelsen at Dennem Rigtig er betalt for Transporten 7 Miile til Bergen Knap skadesløs betaling med 1 rdr: 4 Mrk:

Mons:r Hunth eftter saadan Biergeres og Indbringeres forcklaring æskede Rættens Lovformelige Eragtning.

Eragted.

I betragtning af {at} Biergernes gjorde forcklaring at Vraget er funden og Bierget paa det flacke Hav uden for alle Land og Skiær bliver, bemelte Vragets verdie at deele følgel: Lovens 4de Bogs 4de Cap: 5te art: saaledes at Biergerne nyder for sin Biergerløn dens halve- og hands Maj:ts Cassa den anden halve-deel, eftter at først i de 5 rd: 2 Mrk: 6 s: samme eftter Produceret auctions værck i frie penge er udbragt til, er Decourteret de 1 rdr: 4 Mrk: som følgelig Indbringernes egen tilstaaelse er anvent paa Vragets Transport til Bergen, og altsaa bliver for Biergerne udi Bierger Løn, og hands Kongel: Maj:ts Cassa hver 1 rdr: 5 Mrk: 3 s: Hvorpaa Fogdens Fuldmægtig eftter forestaaende Eragtning inden Rættten til Biergerne straxens betalte Bierger Lønnen med 1 rdr: 5 Mrk: 3 s: og derhos om alt een Forretning under Sorenskriverens Haand beskrevet var begiærende som bevilges.

dereftter blev læst

[.....] Mathiesens bøxel Seddel paa 18 Mrk: Smør i Drivenæs til Johannes Asbiørnsen in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 2de octobr: 1758.

2de et Skiftte Brev forretted dend 28 Julj 1758 paa gaarden Strømøen efter Tørris Olsen som viiser at Sterfboets ejende 9 Marcker Smør er udlagt, til Salemon Aarskov 4 ½ Marcker Smør Encken 2 ¼ Mrk: Sønnen Kolben 9/10 Mrk: Døttrene Anne, Marte og Mallene hver 9/20 Mrk:

Andrian Berg i rætte æskede Sin fra seeniste Ting udsadte Sag Contra Haagen Dybevog og hands Hustroe Marite Nielsdatter, samt Hans Dybevog og hustrue Eli Nielsdatter, og begiærede at de samme maatte fraæskes den forcklaring som paastevnt er, og hvad Ole Salthellen og hands Hustroe angaar da har Citanten frafaldt Sagen for saavidt Sagen ham maatte angielde.

Haagen og Hans Dybevog møtte begge for Rættten og tilstod at saavel de som deres indstevnte Hustruer ej allene til næst afvigte Sommer, men og nu til Høste-Tinget er Lovlig Stevnte.

Hans Dybevog fremstod dernæst for Rættten og forklarede at næstafvigte Hellig Tre Kongers Dags aftten omtrent 3 Timer efter at Dagen var gaaen under var det at Pige Barnet Johanne Christine Lind først kom udi Comparenten og hands Naboes Huus paa gaarden Dybevog, da hun var forfrossen og ilde tilreed og forklarede at hun som skulle være gaaen bort fra Citantens Huus nytaars dags aftten Klocken 7 og fra den tiid opholdt Sig uden at komme til Folk

1758: 255

havde første Natt efter at hun var gaaen bort Ligget ved gaarden Salthellens Bøgaard hvorpa hun den dag gick i Marcken uden at kiende hvor hun var kommen indtil om afttenen den 2de Janvarj da hun lagde Sig under et Berg, den 3de Janvarj Continuerede hun ved at gaae i Marcken og ligeledes tog Leje under et Berg hvor hun blev liggende still indtil Hellig Tre Konger Dag om afttenen da hun først kom til Comparentens Huus, Comparenten forklarede og at hun ved anckomsten var saa forfrossen paa sine fødder at hun derpaa Saag fast ulægelig ud og var gandske Tynd Klæd og kom bærende i Haanden med sin eene Skoe, Hun var og da der for hende blev opgaet Varme i Stuen saa afvegtig at hun nær havde faldet frem over varmen, jae Natten efter indtil om Morgen en da hun strax blev henførdt til sin Husbunde Andrian Berg, Laag hun immer med Græden og Hysten over den Smerte hun da fandt i Lemmerne.

Haagen Dybevig!! (Dybevog) blev derefter fremckaldet og forklarede eenstemmig med Hans Dybevig!! uden for saavidt at hand icke var hiemme Hellig Tre Kongers dags aftten da Barnet ankom til Dybevog, Mens Morgen en efter var hand følgagtig med sin Naboe for at bringe hende hiem igien, mens Comparentens fortællelse om Barnet angivende!! (angaaende?) om hendes ophold i de 5 Dage hun laag borte, kom gandske overeens med hands Naboes forhen aflagde forcklaring.

Citanten begiærede Laugdag for de 2de indstevnte udeblevne qvinder.

Eragted.

Marite og Barbroe!! (Eli?) Dybevog som Lovlig Stevnte forelægges til næste almindelig Ting til forcklarings afleggelse i denne Sag.

Paa Almuens!! (Fogdens) Spørsmåale angaaende de 2de Kroe Stæder Færøesundet og Kolbenshavn svarede Almuen at samme er saa Ringe af indkomme og fortieniste for beboeren af same sc: Lars Røe og Hemming Gabrielsen at de icke taaler at betale Extra Skatt og lever icke af andet end deres Hænders arbeide med videre som Tingsvidnet er tilførdt.

Videre anviiste Fogden og inden Rættens Examinerede Tingsvidnet til anteignelsernes besvarelse bestaaende af 3de Poster.

Ligesaa et Dito Tingsvidne angaaende Extra Skatternes indsamling bestaaende af 2de Poster. item Tingsvidnet om Tingskydsen.

nock det ordinaire Tingsvidne bestaaende af 11 Poster.

Odels Mandtallet og Restancen stoer 48 rd: 2 Mrk: 9 s: blev oplæst og af ingen modsagt.

hvorpaa Rættens for dette skibrede blev ophævet.

Anno 1758 dend 5te octobr: blev Rættens til almindelig Ting Sadt og betient paa Tingstædet Godøesundet for Opdahls skibrede Almue og det med følgende 8 Eedsorne Laugrættesmænd: Hans Johansen øfre Støle, Halsteen Johansen Møcklestad, Jacob Toe, Ole Voge, Ørgan (Ørjan) Toe, Ole Hansen øfre Humblevig, Knud Tvedt og Omund Skippervig, overværende paa Stædets Fogds veigne hands Fuldmægtig Mons:r Niels Hunth.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Forordninger og andre høje øfrigheds ordres som for Waags skibrede er Specificeret.

Videre blev læst,

1te Skiftte Brevet efter Marithe Jacobsdatter øfre Humblevigen Sluttet dend 22 Julj 1758, som viiser at Enckemanden Lars Humblevig er paalodnet 18 Mrk: Smør, Johannes Roalsen 8 Mrk: Smør Encken Anne Humlevig 22 Mrk: S: og Datteren Anne Larsdatter 18 Mrk: Smør, tilsamen 2 pd: 18 Smør for 66 rd:

2de Skiftte Brevet efter Christi Madsdatter Epland Sluttet dend 25 Julj 1758 som Viiser at Sterfboets ejende anpart 1 Løb Smør 1 huud i Epland er for 108 rd: paalodnet Enckemanden Endre Epland, Sønnene Hans, Mons, Ole, Niels, Mickel og Størck Endresønner hver 13 Mrk:

1758: 255b

og Datteren Barbroe Endresdatter 12(?) Mrk: Smør i Ambland.

3de Skiftte Brevet efter Brite Christophersdatter Vermedahl Sluttet dend 17de Maj 1758 som viiser at de 27 Mrk: Smør i Vermedahl er paalodnet Jacob Toe for 27 rdr:

4de Hr: Krigs Commissair Dahls bøxel Seddel paa 3 Spand Smør i gaarden Onereim til Ole Samuelsen in duplo med Revers paa den eene dateret 16 augustj 1757 og Reversen 19de octobr: næstefter.

5te Sæbiørn Store Godøens obligation paa 100 rdr: til Hans Hiærtnæs dat: 5te octobr: 1758.

6te Bergithe Sal: Hans Bangs Fæste Brev til Ole Svendsen paa 2 pund 6 Mrk: Smør $\frac{3}{4}$ huud i gaarden Houchefer, in duplo med Revers paa den eene dat: 6te aprilj 1758.

7de Ole Johansen Heje og Omund Hejes odels Rættes Skiøde paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i øfre Helland til Morten Hansen Helland dat: 3 Maj 1758.

8de Johannes Siursen Øcklands Skiøde paa 1 Løb 9 Mrk: Smør i Øckland til Sønnen Siur Johansen for 175 rd: dat: 5te oct: 1758.

9de Anders Hansen Leites obligation paa 20 rd: til Hans øfre Støle, imod forpantning i ½ Løb Smør i Leithe dat: 5te octobr: 1758.

10de Morten Hansen øfre Hellands Pantte obligation paa 78 rd: til Erick Pedersen Aakre imod Forpantning i øfre Helland dat: 22de Dec: 1757.

11te Niels Andersen Forlands fæste Brev paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i gaarden Lie, til Peder Jørgensen dat: 5te octobr: 1758.

12te til Mortification Petter Barmens obligation paa 18 rd: til Ole Giærevig som er betalt den 6te Junj 1758 efter paateignet qvittering og derfor til Mortification læst.

Formedelst afttenens paackomme blev Rætten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var den 6te octobr: blev Rætten igien Sadt.

blev saa for det

1te læst Hr: Professor Habendorph og Hr: Auditor Holtzrods Proclamation udi Skiftted efter Sal: Provst Christi, dat: Bergen d: 14 Septembr: 1758.

Jacob Ambland anviste i Rætten 5 rd: Myntlingen Anne Jacobsdatter tilhørig med forspørsel om nogen same paa Rentte vil antage, hvortil ingen melte Sig, thj blev pengene forseiglet, dog melte Sig omsider Andor Singelstad som for 4re proCento modtog same 5 rdr: med Formynderens samtycke, endelig da de icke om Rentter og forsickring for pengene blev eenige, blev Pengene endelig forseiglet og Formynderen tilbageleveret.

Formynderen Johannes Haaland(?) (Houland?) lod opbyde 7 rd: 3 Mrk: myntlingen Ole Endresen tilhørig, og som ingen derom melte Sig blev sam/m/e igien forseiglet og tilbageleveret.

Formynderen Siur Sunde lod opbyde 42 rd: 5 Mrk: Myntlingen Anne Hansdatter Neerhofde tilhørig og som ingen same for Rentter ville antage blev Pengene forseiglet [og] Formynderen tilbageleveret.

Formynderen Rasmus Malckenæs lod opbyde i Rætten 9 rd: 1 Mrk: Myntlingen Anne Einersdatter tilhørig med begiær same maatte forseigles i fald ingen same paa Rentte antager, og som ingen melte Sig blev Pengene forseiglet og Formynderen Levert

Hr: Capitain Arneberg som Sisterede Sig for Rætten gav tilkiende at hand til dette Ting tiid og Stæd Muntlig haver Ladet indkalde hands Lejlending Tarald Tomesen Kongsvig saavel at anhøre een hos Ham Effectueret Arrest Forretning Ratificeret af Stædets Foged næstl: 15 Septembr:, som og dens Confirmation ved Dom, under Reservation af skadesløs holdelse for alle derved forvoldte omckostninger.

Tarald Tommesen Kongsvig møtte for Rætten og tilstod at være i denne [Sag] mere end 14ten Dage siden Lovlig og Saaledes som anført Stevnt.

Citanten Hr: Capitain Arneberg indgav dernæst den udi det Muntl:

1758: 256

incamminerede Stevnemaal paaberaabte Arrest Forretning Effectueret næstl: 13 Septembr:, udstæd af Stædets Foged Velædle Andreas Juel, som for Rætten blev oplæst, og Citanten bad i denne act Werbaliter maatte inddrages.

Hr: Capitain Arneberg declarerede at siden Arresten var forretted merckede Hand det Tarald Kongsvig daglig Terskede Kornet, Ligesom forhen nu i een 5 ugers tiid, ... (?) anledning var hand beføyet at lade Ham ved de 2de Mænd Siur Næsset og Niels Klubben tilsige at Kornet tillige med alt andet var indbegreben under den giorde Arrest, og at hand icke noget deraf fra gaarden [maatte] bortføre, og bad Hand de 2de Mænd eftersee hvormeget Korn efter saa Lang tiids Terskning var i behold, da der efter deres skiønsomhed ickuns befandtes een 3 tønder, og da hand deraf maatte Slutte at Korn kunde være førdt af gaarden, lod hand dem ogsaa tilsige at de forinden de havde været paa Tinget og anhørtdt denne Forretning ej maatte Terske noget mere end allerede skeed er, hvilket de for Rætted!! (forretted) Løverdags eftermiddag dend 30te Septembr: næstl:, endelig fandt Comparenten nødig til Rættens og Sagens oplysning, og for at viise med hvad føye hand har maatted gribe til de Midler som skeed er, \at/ tilføre, det Lænsmanden og Mænd næstl: 5te Paaske Dag har været efter forlangende paa Kongsvig og hos Tarald Tommesen for een deel Arfve Midler umyndige Børn tilhørig, giort udlæg af Boets Redeste Midler sc: Kiør og Smale bæster, og det Saaledes at for Arfve Midlerne blev udtaget Creature og andre Effecter efter een saadan Lemfeldig Vurdering, at naar same Effecter paa een Lovligere maade nemlig ved auction havde været Soldt maatte det ufeilbar kommet til een Langt høyere Summa end dets Vurderings beløb; følgelig havde det for Tarrald Kongsvigs Boe blevet mere beholden til Comparentens nogenledes og nermere betaling for den Pretention hand kunde have for Huusernes aabod, og af hvilcken omgang Comparenten har maatted Slutte, det Boet omsider Reent maatte bortsmelte, {\ham/} til Merckelig Prejudice for Ham og hands fordring.

Citanten anviiste ellers for Fogdens Fuldmægtig Mons:r Hunth, da hands Principal Hr: Fogden Juel nu er absente og i Lovlig forfald, den udi Arrest Forretningen Werbaliter indfördte upaa anckede Lovlige Dom, til den ende at Velbemelte Mons:r Hunth i sin Principals absence og paa hands veigne enten vil aldeles nægte Ham ald Rætt eller nu, indted Citanten vitterlig Appellations Stevnemaal \er at/ anviise, ville assistere Ham med aller forderligste Execution, thj i vidrige tilfelde maatte det icke af nogen fortrydes paa at Comparenten maatte Actionere Fogden for Rættens Fornægtelse for den Høy Kongel: ober Hof Rætt, under den forventning at Fogden skal indestaae Ham for ald den skade og ophold hands mangel af assistance kunde forvolde nu da det Lader Sig ansee at Citanten formedelst Prolongation ved appellation til Laug Tinget umuelig kand komme til at nyde sin Rætt hos sin Klage (Kloge?) Contra Part eller hands Koene, der allerede har viist deres Portret at være saaledes, at Laug Tings Dommen som hand venter og maae være sicker paa, naar Lov

1758: 256b

billighed og Rætt følges, bliver Ret ligesom underrettes Dommen, umuelig kand tiene Ham dersom Contra Parten med Koene, hvis Sorg nu mueligens er icke at arbeide men vel opæde, det Citanten tilckommer, for videre Luftt og friehed at Ruinere det arreterede.

Mons:r Hunth tilfördte at hand haver anhørtdt det tilfördte og vil tage der af de Messeures som Lov og Rætt medfører.

Parterne havde indted videre, at invende i Sagen uden at Citanten paastod Dom.

Afsagt.

Rættten der ikke forstod at Hr: Capitain Arneberg havde nødig arrest hvor een Reen uappelleret Dom kunde uden arrest Exeqveres, ald den stund indted appellations Stevnemaal til Ober Rættten, som det eeniste der kand standse, een falden Dom, er bleven udtaget eller anvist, den sc: Rættten fandt indted ved den Producerede Arrest Forretning at erindre thj, ved samme er Loven i alt fuldt og hvorføre samme Arrest Forretning herved i et og alt Confirmeres.

Formedelst aftenens paackomme blev Rætten til i Morgen ophævet.

Dagen næst eftter som var dend 7de octobr: blev Rætten atter Sadt.

Morten Nielsen Gierstad haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Anders Opdahl for nærgaaende og imod Citanten faldne ubeqvemme ord og Talemaader, derom at anhøre Prov og taale Dom til straf og Processens omckostningers tilsvær hvorhos \til/ vidner er indstevnte Lars og Axel Dalland!! (seinare retta til Dahlen).

Anders Opdahl møtte for Rætten og tilstod at være i denne Sag saaledes som anført Lovlig Stevnt.

Citanten fremstillede sine Vidner med begier samme maatte Eedfæstes og afhøres.

1te Vidne Lars Dahl {and} en aflagde Eed og forcklarede at næstafvigte aars Sommer noget eftter Ste: Hans hendte det at Citanten og Anders Opdahl kom til vidnets gaard Dahlen og der een stund udi {i} gaarden Sad og talede med hverandre og da Morten Gierstad omsider sagde ieg maae gaae for at komme til Brøllups i Morgen hvortil Anders Opdahl tog ordet og sagde: du seer saa ud til at gaae i Brøllup og da een anden nærværende svarede: der er een saa ueffen at gaae til Brøllups som Morten, da Anders Opdahl atter sagde: i Helvede gaar Hand, der skulle icke være een af jer Mænd som boer her i Fieldet der kunde Legge noget Krud indenfor Bøegaarden for sligt; Videre falt Talemaaden og Anders Opdahl Spurdte Morten Gierstad om sin Hæst og da Morten Svarede hand gaar hos Horsen min, sagde Anders: jae hand er Liig baade Horsen og docker, og da derefter videre samtale af Morten blev talt at det kand vel være der findes nogen af Bockene dine i Bræckene eller Morten Gierstads Fæehauge, sagde Anders Opdahl til Morten Gierstad det skal du have Løyet som een Tyv og een Skielm indtil du beviiser det.

2det Vidne Axel Dahlen aflagde Eed og forcklarede samt vidnede i et og alt som 1te vidne.

Anders Opdahl gav til kiende at hand i denne Sag haver ladet Stevne Morten Gierstad Contra, og derhos declarerede at hand icke haver noget uden alt ære og godt, og eftter nogen Samtale tilstod begge Parter at det som talt [er], er sked med Lystighed og hvorpaa de inden Rætten saaledes blev foreenet at Anders Opdahl bliver pligtig at betale til Morten Gierstad incamminations Pengene og Stevnemaalets beckostning, hvor

1758: 257

med Sagen blev ophævet.

Mons:r \Hunth/ paa Hr: Fogden Juels veigne tilckiendegav at have ladet til dette Ting tiid og Stæd Muntlig Ladet indstevne Pigen Kari Christophersdatter for begangne Lejermaal med Drengen Ole Larsen Singelstad hvilcken siste har faaed Sag imod sig bielagt ved det at Lænsmanden har godsagt Sig for Bødernes betaling, om saadan forseelse at lide Dom til Bødernes udredsel.

Pigens Broder Christopher Sætre møtte for Rætten og tilstod icke allene at hands Søster Kari Christophersdatter er lovlig Stevnt, mens end og at hun har begaaed det paastevnte Lejermaal.

Fuldmægtigen i Rætte lagde Sogne Præsten Hr: Baars attest af 5te octobr: 1758 som blev oplæst.

Actor paastod Dom.

Afsagt.

det er saavel ved \den/ indstevntes Broder Christopher Sætres gjorde tilstaaelse, som den Producerede Sogne Præst[es] attest oplyst og beviist at Pigen Kari Christophersdatter i Løstighed har begaaed den paastevnte Lejermaals forseelse og med Drengen Ole Larsen Singelstad auflet Barn, thj tilfindes Hun følgelig Lovens 6te Bogs 13de Capituls 1te articul

udi Bøder at betale til actor Hr: Fogden Juel 6 rdr:, næste 15ten Dage efter denne Doms Lovlige forckyndelse under Videre Lovlig adferd.

Fogdens Fuldmægtig Mons:r Hunth gav tilkiende at som Lars Nielsen Møcklestad og Marite Nielsdatter her paa Tysnæs Præstegaards Grund, forinden at Drengen havde været til Confirmation, saa i hvor vel de forbrudte Bøder icke paatales af Fogden, saa ere de dog til dette Ting paa Justitiens veigne og til strafs Lidelse efter Forordningen indstevnte at lide Dom til Tugthuus straf.

af de indstevnte møtte ingen efter paaraab.

Ole Natevigen og Jacob Opdahl afhiemlede ved Eed at de mere end 14ten Dage siden Lovlig haver Stevnt begge disse Lejermaals begienger[e] saaledes som anført.

Eragted.

Lars Nielsen Møcklestad og Marite Nielsdatter gives Laugdag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Fogden Examinerede sine erfordrende Tingsvidner sc: det

1te angaaende det øde liggende gods som var ligesom forige aar.

2det Tings vidnet angaaende anteignelsernes besvarelse bestaaende af 3de Poster.

3de Tingsvidnet angaaende Extra skattens inddrivning af 2 Poster bestaaende.

4de betreffende om at ingen Bøxel{s} er faldet af det ødeliggende gods.

5te det ordinaire Tings vidne bestaaende af 11 Poster som udfalt som Sædvanlig.

og 6te Skyds Tingsvidnet som er som Sædvanlig i besvarelsen.

og endelig odels Mandtallet samt Restancen stoer 277 rd: 3 Mrk: 6 s: som blev oplæst og af ingen modsagt.

Videre end anført var ej at forrette hvorefter Tinget for dette skibrede ophævedes.

Anno 1758 dend 9de octobr: blev Rættten til almindelig Ting Sadt og holden for Ous skibredes Almue paa gaarden Lundervig og Rættten betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrætttes mænd: Joen Olsen Houen, Samuel Andersen Giære i hands Stæd Hans Lundervig, Niels Omundsen Reistad, Lars Torbiørnsen Vifedt, Erick Pedersen Sandvig, Jacob Johansen Sandvig og Niels Torbiørnsen Holmefjord. overværende i Stædets Fogeds absence hands Fuldmægtig Mons:r Niels Hunth med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Forordninger og ordres som for Waags skibrede ere Extraherede.

1758: 257b

Videre blev læst

1te Sr: Kierulfes bøxel Seddel paa det Bergen Bispestoel allern: Benificerede gods 27 Mrk: Smør 3/8 huud i gaarden Indre Hougland, til Ole Olsen in duplo dat: 11te aprilj 1758.

2de Baar Olsen Øfvereides Pengemangels Lysning til 2 pd: 6 Mrk: Smør som Povel Joensen bruger i Mehuus dat: 5te octobr: 1758

3de Hr: Astropes Bøxel Brev paa 1 pd: 16 ½ Mrk: Smør ¼ huud i Sundøen til Peder Jensen dat: 9de Maj 1758 in duplo med Revers paa den eene.

Formedelst aftenens paackome blev Rættten til i Morgen ophævet.

Den 19 Octobr: blev Rættten atter Sadt.

og blev saa læst først

Knud Giæres obligation stoer 202 rd: 4 Mrk: til Niels Monsen Vaage dat: 9de octobr: 1758.

2det Skifted paa Lønningdahl eftter Inger Steensdtr: Sluttet dend 6te Maj 1758 som viiser at Sterfboet ejede i Lønningdahl ½ Løb Smør ½ huud for 72 rd: og at same er udlagt saasom til Enckemanden Haldor Lønningdahl 16 Mrk: Smør ½ huud, til Steen Haldorsen 14 Marcker Smør og Kari Haldorsdatter 6 Mrk: Smør.

Dernæst blev foretaget den {fra} næstl: 20de Julj fra aastæden imellem gaardene Nordbøe og yttre Hisdahlen eller Holdhuus udsadte og til dette Stæd forfløtte aastæds Sag, Marckeskiel med videre betreffende, hvilcken Sag paa Citanten Ole Nordbøes veigne nu blev i Rætte æsket af hands Koenes Broder Niels Monsen Vaage, som indleverede hands Svoger Ole Nielsen Nordbøes skrifttlige Forsædt forfatted af Fuldmægtigen Bøygde Procurator Giøen {og dat: dend forfatted} denne dags dato som for Rættten blev oplæst.

udi Rættten møtte for Ejeren af gaarden Hisdahlen Hr: Forvalter Formand een hands Lejlending Ole Baarsen Hougen som indgav 2de Forsætter begge af 7de i dette aar og Maaned hvilcke bleve oplæste.

Niels Vaage Protesterede in totum imod den forlangte udsættelse, saasom den nye opfundne Ejer af gaarden yttre Hisdahlen kunde vel viist \af/ det foregaaende hvad i Sagen er Passeret, hand begiærede derfor uopholdelig Dom.

Eragted.

Mons:r Formand indvilges den begierte anstand til næste Ting, da hand ville indkomme uden videre Prolongation med hvad paa hands Side udi Sagen kand være at indvende, efterdie her har været tiid nock fra den 20 Julj til nu {at} baade at begiære det før i Sagen Passerede beskreven, som og denne sinde uden {at be} opsettelses begiær, at indkomme med Sin endelige Deduction.

Isack Johansen Skar gav tilckiende at hand til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Joen Larsen Skielaen, som den der icke allene har foretaget Sig uden Citantens tilladelse at Male Eendeel Korn paa Citantens qvern og til den ende oprevet hands qverne Stem saa at vandet som Citanten Selv ville benøtted Sig af udløb, Mens end da hand blev tiltalt for saadan utilladt gierning har givet Citanten stolte og onde ord, om forestaaende Malning og til betaling for samme at lide Dom, samt med vedbørlig Mulct for forøvet formastelse at blive anseet og endelig at betale Processens omckostning skadesløs saa er og indstevnt vidner Lars Skielaen og Marite Svendsdatter

den indstevnte Joen Skielaen møtte icke eftter paaraab \ej eller vidnerne/

Stevne vidnerne Erick Pedersen Sandvig og Lars Nielsen Hougen bekræftede ved Eed at de med mere end 14ten Dages varsel

1758: 258

Lovlig haver Stevnt Joen Skielaen \og vidnerne/ Saaledes som anført.

Eragted.

Joen Skielaen gives Laug dag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i denne Sag, til samme tiid forelægges og Lars Skielaen og Marite Svendsdatter under Falsmaals straf at møde, deres Eedelige forcklaring i Sagen at aflegge.

derefter blev Fogdens til sine anteignelsers og Reignskabs belæg opførte Tings vidner inden Rættens Examinerede og forseglede som paa forige Tinge,

item odels Mandtallet og Restancen stoer 38 rdr: 1 Mrk: 9 s: oplæst og af ingen modsagt.

hvor paa Tinget for dette skibrede blev ophævet.

Anno 1758 dend 11te octobr: blev Rættens til følgende Siuns og besigtelses Forretnings holdelse Sadt paa gaarden Holdhuus udi Strandvigs skibrede og Hollandsdahls Annex og Rættens til den ende betient af efterskrevne 8te!! (6) af Stædets Foged opnævnte Laugrætesmænd: Niels og Axel Skielbrigt, Ole Johansen og Ole Mathiesen Indre Røe, Johannes Olsen samt Endre Olsen Kiøn.

Paa Engel Hansen Holdhuuses veigne møtte Procurator Hans Giøen og Producerede det af Citanten Requirerte Besigtelse formerede skriftlig Stefnemaal som af 13de Septembr: næstl: blev oplæst.

Indstevnte Ole Olsen Nedre Eeckeland som Formynder for Myntlingen Hans Jaensen Holdhuus møtte og tilstod at være i denne Sag og til denne Besigtelse Forretnings bievær Lovlig Stevnt, mens Hans Jaensen møtte icke efter paraab.

Stevne vidnerne Peder Biøndahl og Johannes Botten bekræftede ved Eed at de dend 17de Septembr: 1758 haver forckynt det Producerede Stefnemaal for Hans Jaensen udi hands fraværelse mens for hands tilholds Stæd paa gaarden Helland her i Præstegieldet, og det udi hands Madmoder Marite Hansdatter Hellands paahør.

Paa Rættens tilspørgende svarede Ole Olsen Eeckeland at hand vedtager Lovlig Stefnemaal for sin Myntling Hans Jaensen, skjønt hannem icke er given Fuld Maanedes varsel, som havde været fornøden siden hands tilholds Stæd er uden Tinglavet.

Citantens Fuldmægtig begiærede Forretningens fremgang og Huuserne efterseede.

Mand foretog Sig dernæst at eftersee Huuserne i hvad stand samme maatte befindes, hvorved Mand fortfor som følger,

Een Glas Stue paa gaarden med een liden Lem over fandtes saavel paa Vegger som Tag mangfoldig Raaden, saa at icke same vel kand Repareres, men som Taget var deels nyttig og nogle stocker i veggene gode, blev samme nu Taxeret at være verd 8 rdr:

Røgstuen blev efterseet og befunden brøstfeldig besynderlig paa Taget, og naar samme skal i standsættes behøves dertil 24 vaager Næver á 1 Mrk: 2 s: og 2 tølter Bord til Bordtag og Videre á 3 Mrk: er til sammen for dette Huus, Reparations omckostninger 5 rdr: 3 Mrk:

Een gl: Senge Boe med et Loft over som til deels har været brugt til Smale huus, blev af Laugrættet anseet saa gl: og Forraadnet at samme i grund maae nedrives, og da Mand icke viste hvad Mand skulle tage dette Huus an for blev det Taxeret at være værd 4 rdr:

Ildhuuset nøder ogsaa at nedrives men behøver sterck Reparation til opsettelsen og naar Dito Huus skal komme i stand vil det i allerminste medtage 6 rdr:

Fæhuuset eller Floren befindes saa aldeles Slet og forraadnet at den i grund maae nedrives, til opbyggelsen behøves meget Tøm[mer] Bord og Videre Materialier som alt med arbeidet til desens i standsættelse blev Taxeret for 14 rdr:

Hæste Stallen er Reent i grund pel raaden saa at samme hvercken bruges eller er noget værd, men i dens Stæd maae een anden opsættes.

1758: 258b

Høe og Korn Laden som fandtes i sær paa Taget at være brøstfeldig \og/ som fornødiges Sper og Staver indenudi samt Bord til Bordtag uden til, der alt tilsammen for det heele Huus blev Taxeret at vil koste ved i standsættelsen 16 rdr:

Een Sænge Boe med Vinduer udi nederst i gaarden og loftt over, dertil fornødiges Bord til Bordtag taget at aftages og med nye Næver forbedres samt arbeidet med videre til sammen Reparations becostningerne 10 rdr:

Staburet sc: det største behøver anseelig Reparation saavel med Stolper Vægger og Tag og naar sam/m/e skal Sættes i Lovfør stand vil samme i det minste koste 12 rdr:

Endelig befandtes end nu een Hæste Stall paa Gaarden som icke var af nogen verdie og følgelig icke kunde Taxeres.

Een Floer som vedkom opsidderen Niels Holdhuus blev efterseet og befunden i Lovfør Stand.

Et lidet Stabuhr som hører til Nielses brug er i god stand undtagen Bord klædningen vil forbedres og vil samme koste 1 rdr:

Citantens Fuldmægtig havde icke at anvise os flere end de allerede overseede Huuser, Mens begiærede det i een Velbeckræftted Forretning beskreven hvis Passeret er, dog med Forlangende at Rættens til sin tiids efterretning ville tilføre Forretningen dens omckostninger; og da Mand saaledes ej havde videre ved denne Forretning bliver dens omkostninger til Sorenskriveren for hands Sallarium med incamminations Penge, til Laugrætted og Stevne Penger med videre Rættens betienteres forflegning anført at have medtaget i det Allerminste 8 rdr.; hvormed Forretningen blev Sluttet og skal blive vedkommende beskreven meddeelt.

Anno 1758 dend 12te octobr: blev almindelig Høste Skatte og Sage Ting holden for Strandvigs skibrede Almue paa gaarden Giøen og Rættens betient med efterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd: Lars øfre Vaagen, Hans Pedersen Kleppe, Jaen Jaensen ibdm.; Lars Ingebretsen Refne, Elias Johansen Stoervig, Johannes Olsen Henanger i hands Stæd Lars øfre Boelstad, Tærckel Boelstad og Hans Berland overværende Stædets Foged Hr: Andreas Juels Fuldmægtig Mons:r Niels Hundt med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongl: Forordninger og ordres som for Waags skibrede er Specificeret.

videre blev læst

Hans Oustestad med fleres Skiøde til Ole Larsen Havskaar paa 26 1/3 Mrk: Smør i gaarden Lille Lie, for 43 rd: 5 Mrk: 6 s: dateret 8de Maj 1758.

Formedelst afttenens paackomme blev Rættens til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var den 13de octobr: blev Rættens atter Sadt.

blev saa læst

1te Hans Hansen Neerhofdes med fleres Skiøde til Knud Hansen paa 22 Mrk: Smør i gaarden Nerhovde for 33 rd: dat: 12te octobr: 1758.

2de Lars Gotskalcksen Hages med fleres Skiøde paa 2 pd: 6 6/7 Mrk: Smør i gaarden Revne til Corperal Ole Holte dat: 12te octobr: 1758

3de Johannes Olsen Sælsvolds obligation paa 129 rd: 3 Mrk: til Sværcke Hansen Hiært næs imod Forpandtning i 2 pund 10 1/2 Mrk: Smør i Sælsvold dat: 12te octobr: 1758.

4de Een vilckaars Contract udstæd af Niels Tvedtnes for Encken Sesselle Jacobsdatter paa 2 tønder Korn og 1 Koes foster dat: 13de octobr: 1758.

dernæst blev Fogdens forfattede Tingsvidner Examinerede inden Rættten og udfalt som næst forige aar,

Ligesom og odels Mandtallet og Restancen stoer 25 rd: 3 Mrk: 1 s: blev oplæst og af ingen modsagt,

og Tinget derpaa ophævet.

1758: 259

Anno 1758 dend 16de octobr: blev almindelig Høste Skatte og Sage Ting holden for Strandebarms skibrede Almue paa gaarden Øfre Waage i Strandebarms Præstegield, og Rættten betient med eftterskrevne 8 Eedsorne Laugrættes mænd: Samson Andersen Fladebøe, Gotskalck Pedersen Giære, Iver Øyerhavn, Anders Larsen Sandvig, Jens Samsonsens Grønnevig, Lars Samsonsens Torsnæs, Siur Dybsland, og Helje Vaage. overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Forordning[er] og ordres som næstforige Ting er udExtraheret.

Videre blev læst,

1te Skifte Brevet efter afg: Isach Leersten Sluttet paa gaarden Leersteen dend 31te Maj 1758, som viiser at Sterfboets ejendom Leersteen 1 Løb 18 Mrk: Smør er udlagt Saaledes til Encken Marite Gitlesdatter 1 pund 21 Marcker, Sønnen Torckel Isacksen 9 Mrk: Smør, Sønnerne Giert og Gitle hver 8 Mrk:, Døttrene Marite, Christi, Johanne, Anne og Else Isacksdatter hver 4 Mrk: Smør, hver Mrk: for 1 rd: 2 Mrk:

2det Baar Torbiørnsen Bundhuuses Skiøde paa 2 pd: 6 Mrk: Smør med bøxel og overbøxel til 18 Mrk: Smør Dom Kirckens gods i gaarden Bundhuus til Baar Olsen dat: 16 octobr: 1758.

3de Baar Olsen Bundhuuses obligation stoer 81 rd: til Baar Torbiørnsen Bundhuus imod Forpandning i gaarden Bundhuus dat: 16de octobr: 1758.

4de Tormoe Johansen Tveidtes odels Rættes Skiøde til Lars Torjersen Store Fosse paa hands til 1 Løb Smør med bøxel og overbøxel i gaarden Store Fosse, dat: 16de octobr: 1758.

5te Skifte Brevet efter Christi Johansdatter Berge Sluttet dend 27de Maj 1758 som viiser Sterfboets ejende 1 {pund 6 Mrk:} Løb Smør 1 huud, er udlagt Saasom, til Enckemanden Arne Hoversen 14 Mrk: S: ½ huud, til Sønnen Haaver Arnesen 1 pd: 9 Mrk: Smør ½ huud, Hactor 7 Mrk: S: Lars 6 Mrk:, Giertrud, Christi, Kari og Ingebor hver 3 Mrk: Smør tilsamen 1 Løb Smør 1 huud.

Formedelst aftenens paakomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var dend 17de octobr: blev Rættten atter Sadt.

Formynderen Siur Pedersen Øyerhavn lod opbyde 16 rd: 1 Mrk: 8 s: som tilhører hands Myntling Magdelie Baarsdatter Tvedt, med forspørsel om nogen sam/m/e vil paa Rentte

modtage, men som ingen der til meldte Sig blev Pengene forseiglet Formynderen tilbageleveret.

Johan Daniel Galtung fremstod for Rættten og gav tilkiende at foruden den oplysning og Beviis Hand ved erhvervet Tingsvidne dend 16 octobr: 1756, har erhholdet, betreffende Frue Blansiflor Chatarine Ornings efterlatte Børn og arfvinger, fornødiger hand og til yderligere efterretning om samme, nu at føre de 2de Vidner Lars Johansen og Lænsmanden Hans Hansen Waage, til deres Sandheds udsigende om samme arfvinger, hvormange som ere døde og end nu Levende, samt de afdødes efterlatte Børn og Børne Børn, alt til et nyt Tingsvidnes erhholdelse, hvorhos hand og i Rættelagde det forige hannem af denne Rætt meddeelte Tings vidne som hand forlangede maatte annecteres det siste. Hand fremstillede dernæst bemelte Lars Johansen og Hans Hansen øfre Waage, sc: først

Lars Johansen som efter aflagde Eed og efter at det i Rætte anviste Tings vidne for hannem var oplæst, forklarede at det med afdøde Frue Blansiflor Chatarine Ornings efterlatte Børn forholder Sig Rigtig som Tings vidnet omformelder, desligeste at 6 af den Sal: Frues Sønner ved døden uden Livs arfvinger ere {døde} \afg:/ sc: Jan Ottho, Ove Erich, Hans Christopher og Adohlph Orning samt 2de andre hvis Nafn hand icke egentlig formedelst tidens lengde erindrer; hand forklarede Ellers at afdøde Blansiflor Chatarine Orning som

1758: 259b

var Kiødelig Søskende Barn til nu afdøde Frøcken Rosenkrants, har været i ægteskab og aflet, foruden forbem:te 6 afdøde Sønner, med afg: Hr: Lieutnant Daniel Andreas 4 Sønner og 1 Datter, og Saaledes i alt 10 Sønner og 1 Datter, om hvilcke 5 siste Børn det for hannem oplæste Tings vidne giver fuldkommen oplysning undtagen at Datteren Blanseflor Chatarine Ornings efterlatte Søn Hans Christopher Galtung som ved døden er afg: nu ickun har 2 levende efterlatte Sønner saasom Datteren Blansiflor Christine næstafvigte aar ved døden er afgangen Paa Corperal Johan Daniel Galtungs tilspørgende svarede Vidnet Lars Johansen at Frue Blansiflor Chatarine Orning var fød paa gaarden Nedre Aadland i Storøens Præstegield i Sundhorlehn og hendes Moder var Frue {Fru} Sesellia Juels; item at hendes 5 med Livs arfvinger afdøde Børn ere følgende, neml: \lte/ Sønnen David Friderich Orning som forige Tings vidne omforcklarer, 2de Sønnen Christian Orning død og efterladt Sig 3 Børn sc: Christian Orning opholdende Sig som Skole holder i Sunds Præstegield her i Stifftet, Daniel Orning udi Kandjytter!! lære i Bergen (Kannejytter = kannestøper), og Datteren Gierchie tienende i Bergen, 3de Sønnen Berent Andreas Orning som og er død og efterlatt sig een eeniste Datter Elisabet Orning giftt med Lars Diderich i Bergen. 4de Sønnen Wilhelm Orning som er død og efterladt Sig 2 Børn nemlig Berent Orning opholdende Sig som under officeer udi Kiøbenhavn, og Datteren Blansiflor Orning opholdende Sig i Kiøbenhavn, og 5te Datteren Blansiflor Catarine Orning, som har efterladt Sig 2 Sønner, neml: Jan Galtung som nu for Rættten var tilstæde, og Hans Christopher som er død og efterlat Sig, som ovenforcklaret nu levende 2 Sønner Jacob og Daniel Galtung;

Dernæst blev det andet vidne Hans Hansen Waage fremckaldet og efter aflagde Eed forcklarede at hand som siden forige Tings vidnes tagelse og hands da giorde forcklaring, er nermere og nøye {er} bleven informeret og bekient om Sal: Frue Blansiflor Chatarine Ornings Arfvinger, nu {veed} \er bekient/ og {veed} inted Rettere veed end at der med bem:te Sal: Frues Arfvinger findes den beskaffenhed som af Lars Johansen er forcklaret, saa at deres vidnes byrd, udinden forestaaende, gandske stemmer overeens.

Herom Johan Daniel Galtung Tings vidne var begiærende som bevilges.

blev saa læst

Johan Daniel Galtungs paa egne og Børns veigne, hands pengemangels Lysning til gaardene Torsnæs og Aarvig, dat: 16de octobr: 1758.

Lars øfre Houckaas som Formynder for Iver Iversen Qvitsteen anviiste 25 rdr: 3 Mrk: med forspørsel om nogen same for Rentte ville modtage, mens da ingen melte sig blev same forseiglet og tilbageleveret.

Hans Zackariesen Furhofde gav tilkiende at hand til dette Ting tiid og Stæd med Muntlig Stevnemaal haver ladet indkalde Sin Naboe Peder Pedersen Furhofde fordie hand tverts imod foregaaende inden een Siddende Rætt gjorde Løftte, nu paa nye haver overrumplet Citanten og hands Hustrue med ubeviislige beskyldninger samt Slagsmaal, udi hvilcket siste end og den indstevntes Søn \Knud Pedersen/ har været medvidere og hielpet sin Fader og der for nu tillige Stevnt, om alt begge, at anhøre Vidner og taale Dom til straf efter Lov og Forordninger, samt betale Processens omckostninger.

Peder Furhofde tilligemed hands Søn \Knud Pedersen/ et Barn paa 16 aar gl:, møtte for Rættten og tilstod at de begge

1758: 260

i denne Sag Saaledes som anført er Lovlig Stevnt, gav derhos tilkiende at Citanten som nu forfølger Ham Med Stevnemaal, har med Hug og Slag overfaldet og Slaget Comparentens Hustrøe Christie Knudsdatter og hands Søn Knud Pedersen {samt til} \og altsaa foruden/ at aflegge Eed derpaa at hand icke har Kiørt med hands Hoppe, med videre, ogsaa er Stevnt at paahøre vidner og taale Dom til vedbørlig undgiældelse, samt betale Processens omckostning skadesløs.

Hans Zackariesen tilstod at være Contra Stevnet saaledes som anført.

Hoved Citantens vidner blev derpaa først efter Citantens forlangende fremckaldet, og efter at Eedens forcklaring dennem var betydet, fremstod saa

1te og 2det Vidne Peder og Joen Gravdahl og efter aflagde Eed forcklarede at næstl: Sommer een Dag kom Sognets Medhielper Johannes Nærnes som var Kaldet fra sit Huus af Citanten, til Deponenternes gaard Gravdahl tilligemed Citanten, hands Koene og Børn udi een sterck Stormvind der var saa Extraordinair at Deponenterne ej ventede noget Menniske kunde være paa Søe, ved ankomsten meldte Citanten at hand med Koene saaledes voldelig var overfaldet af indstevnte Peder Furhofde at hand og hands maatt Rømme Gaarden, thj Peder Furhofde med Søn havde slaget Citanten need under sit Bord, Spendt med Fodens hands Koene og ned revet een hands Seng samt Slaget een Kuul i et hands barns ansigt, Deponenterne forføyede Sig og strax efter Citantens forlangende til Naboe gaarden Furhofde hvor Peder Furhofde af Medhielperen Johannes Nærnes blev indkaldet udi Citantens Stue paa Furhofde da hand sc: Peder Furhofde paa tilspørgende tilstod alt hvis foran henseende til overlasten er anført, under den forcklaring at hand maatte gjøre det fordie De ville overfalde Ham, Lagde og dette dertil at Sengen kom i Sønder ved det at Hans Furhofde Skuffede ham hen paa samme, endelig sagde vidnerne at paa Hans Furhofdes Koenes forcklæde som var vidt Sad een Sort Pledt, Ligesom efter een Skiden Skoe Hæl, hvilcken pledt Citantens Koene sagde at være hende paackom/m/en af Peder Furhofde som havde Spendt hende, hvilcket den siste icke eller!! (heller) nægtede, men som melt foregav at saadant skeede for at værge Sig. Vidnerne havde indted videre at Prove.

3de Vidne {Anne Eilers} \Marite Lars/datter \uden at/ aflegge Eed {og} forcklarede, at den omprovede tiid førend Citanten Rømte Gaarden og Reiste hen til Medhielperen Johannes Nærnes, hørte af Peder Furhofde udi Citantens Stue paa Furhofde at eendeel Næver var flecket udi hands Skov, som og Citanten baade undskylte Sig at hand ej havde flecket

Næveren, som og ønskede at vide hvem der havde gjort det, derpaa sagde Peder Furhofde til Citanten Hans Furhofde Jeg skal legge dig paa Strecke Bencken og sætte Haancklaver paa dig for at faae [dig] til at beckiende, Vidnet sagde og at Peder Furhofde og Søn Knud Pedersen samme tiid overfalt Citanten med Hug og Slag jae at hand sc: Peder Furhofde sagde at hand dersom hand faar fadt paa Citanten vil Riste og taae hand Sund, dette vidne er ellers Citantens Moder.

4de Vidne Anne Eilersdatter aflagde Eed og vandt at hun den omprovede tiid og paa gaarden Furhofde

1758: 260b

i Citantens Stue ved indkomsten hørte Citanten bede Peder Furhofde om Fred og at hand ville gaae ud som og Peder Furhofde dertil og {hand} bad at Citanten ville Lede Ham ud, Mens af Citanten fick det Svar \at/ døren var Ligesaa stoer at gaae ud som ind igiennem, Saa var det at indstevnte Contra Citantens Søn Knud Pedersen ej allene sagde til Citanten disse ord: til stille, min Fader har i Dag lofft at dræbe dig, men end og derpaa strax slog Citanten paa øret og i det samme skøv denne unge Dreng fra Sig og eftter at at!! Peder Furhofde havde sagt: faar ieg fat paa Ham nemlig Hans Furhofvde skal ieg Rive og taae Hannem Sund, Løb hand strax hen, greb Citanten i Haaret, og førde Ham baglens paa hands Høysæde da hand og Sønnen der begge laag over Ham, endelig siger Vidnet at strax herpaa var Citanten og Koene tilligemed gamle Moder nød at Rømme gaarden.

Contra Citanten havde paa tilspørgelse indted enten vidner eller andet at frem føre til oplysning paa Sin Siide i Sagen ej eller videre derudi at Movere.

Citanten bad om Dom.

Afsagt.

Ved de førde vidners Eedelige Eenstemmige udsagn er det til fulde oplyst og afbeviist at indstevnte Peder Furhofde og Søn Knud Pedersen udi vreed Hue uden minste aarsag med Hug og Slag haver overfaldet Citanten Hans Furhofde, saaledes at hand med Koene og Børn har været nød at flygte af deres Huus og gaard, uden at Raisonere om de undsigelses ord af Peder Furhofde imod Citanten skal være faldet, thj der paa haves icke mere end et antagelig vidnes byrd; Peder og Knud Furhofde bør formedelst de anførte forseelser i tilhold af Lovens 6te Bogs 7de Capituls 8de Art: hver for Sig een for begge og begge for een betale til Deres Maj:ts Cassa 3de 6 Lod Sølv som for dem begge udgiør 18 rdr., iligemaade tilfindes Peder Furhofde efter Sagens Natur og af dem hos Ham befundne Hidsige Selvraadighed da hand icke har undseet Sig for at overfalde een Mand udi eget Huus, at bøde, for at Spæge hands Hidsighed, til det Bergenske Tugt og Manufactor Huus 6 rdr., og til Citanten udi Processens omckostninger 2 ½ rdr: det paadømte udredes under straf paa Kroppen {til Fæstnings arbeide}, Fembten Dage eftter denne Doms lovlige forckyndelse under videre adferd efter Loven.

Lænsmanden Hans Hansen Vaage gav tilkiende at hand til dette Ting tiid og Stæd Muntlig haver ladet indstevne {Ped} Jan Butler til at betale Citanten 142 rd: 12 s: hand for Kiøbte vahrer paa Auctionen som den 22de aprilj 1757 eftter hands afdøde Hustroe, til ham som incassator i Sterfboet er pligtig, derom at Lide Dom og betale Processens omckostning skadesløs.

Jaen Butler møtte icke eftter paaraab.

Stevnevidnerne Andor Kiærevig og Knud Tvedt afhiemlede ved Eed at de med mere

1758: 261

end 14ten Dages varsel Lovlig haver Stevnt som anført Jaen Butler i hands fra værelse for hands boepæl og i hands Koenes paahør.

Citanten begjærede Laugdag

Eragted.

Jan Butler som Lovlig Stevnt gives Lovdag til næste almindelig Ting at møde med sit nødig Eragtende tilsvær i denne Sag.

Dernæst blev Fogdens Tingsvidner til Reignskabernes beleg og betreffende Extra Skatterne \med Restancen stoer 28 rd: 1 Mrk: 10 s:/ tagne som forige aaringer og som paa forige Ting er Extraherede.

hvorefter Rættens for dette skibrede blev ophævet.

Anno 1758 dend 23de octobr: blev Extra Rætt Sadt følgelig hands Excellence Hr: Stiftbefalingsmand von Cicignons Naadige Resolution Grundende Sig paa Hr: Cancellie raad Niels Griis Alstrops Requisition under næstl: 27 Julj paa Wosse Præstegiølds ordinaire Tingstæd Wossevangen Kaldet, udi een Sag Velbemelte Hr: Cancellie raad haver anlagt og fører imod een Sin Lejlending Bøygde Procurator Niels Traae med de flere, da Rættens blev betient med eftterskrevne 8te af Stædets Foged Velædle Hr: Bilsø opnevnte Eedsorne Laug rættens mænd: Anders Pedersen Rasdahlen, Knud Siursen Styve, Goute Olsen Sævildstad, Knud Jørgensen Hernæs, Lars Siursen Langeland, Anders Gulleicksen Tandenaes, Askeld Knudsen Evanger, \og/ Ole Knudsen Biørge. den allegerede ordre saavel som Stædets Fogeds opnævnelser blev dernæst oplæst.

Procurator Mons:r Sønderborg paa Hr: Cancellie raad Alstrops veigne i rættelagde hands skriftlig forfattede Stevning mod saavel Niels Traae som de flere Cancellieraadens Lejlinger her paa Woss og Cancellieraad Fleischer og til vidners førelse med den Constituerede Dommers paateigning og Tægtedagens berammelse til i Dag, og eendeel af de indstevntes paateigning om Stevnemaalets forkyndelse, og næst at forundre Sig over at Tingstuen var opfyldt af saa mange uvedkommende Mennisker af Almuen, at der neppe var Rum til overs for de fornødne Persohner ved Rættens til at staae eller Sidde paa, ville fornemme om hvem af de indstevnte saavel hoved Mænd som Vidner der møder, da hand i nogles udeblivelse ville afvarte Stevnemaalets forkyndelses afhiemling under forbeholden at i agtage Citantens Rætt. det allegerede Stevnemaal blev derpaa for Rættens oplæst. Mons:r Sønderborg fremdeles irættelagde et pro Memora, for Anders Røte og derudi meldte vidner Lovlig forkyndet, som Muntlig Stevnemaal ved Josep Holve og Børge Nielsen Traae, hvorefter Comparenten bad at Stevne vidnerne maatte først afhiemle deres de skriftl: og Muntlige Stevnemaalers forkyndelse, da de indstevnte derefter kunde saa mange som ville tage til gienmæle, og Saaledes frafalt Comparenten sit forige, {og} \om/ først at fornemme hvem af de indstevnte møder, for at forckorte vidtløftighed \som blev oplæst/

Citanten førte Stevnevidnerne Berge Nielsen Traae og Josep Olsen Holven som ved Eed bekræftede at de mere end 14ten Dage paa henved een Maaned siden har for een hvers boepæl forkyndt det i rættelagde Stevne maal for alle derudi anførte Persohner, Exepto Hr: Cancellie raad og Sorenkriver Fleischer som Selv sam/m/e ved Fuldmægtig angaaende

1758: 261b

Varselen har givet paateigning, og efter at forestaaende pro Memoria for Rættens var bleven oplæst under Procurator Sønderborgs Haand, fremstillede Stædets Bøygde Lænsmand Frans Weinvig og Iver Iversen Rogne der iligemaade aflagde Eed derpaa at de Ligesaa over 14ten

Dage siden Lovl: for eenhvers Boepæl haver Stevnet Anders Røte som hoved Mand og til vidner Citantens Lejlendinger paa gaarden Bøe samt Iver Kindens, Torbiørn Rocknæsens, Knud Helleves item Mons Græves Koener under Falsmaal at møde denne tiid paa dette Stæd for at besvare de qvestioner dennem i anledning af Sagen kand foresættes.

Procurator \.../ Johan Reuts møtte for Rætten paa Bøygde Procurator Niels Traaes veigne som og Selv for Rætten var tilstæde og benægtede de grove og urigtige beskyldninger som Citanten har behaget at tillegge hannem udi Stevnemaalet og i Memorial til Hands Excellence Hr: Stiftbefalingsmanden, samt derhos tog Ham Reserveret ald Lovlig Satisfactions indtale, i sin tiid, saavel derfor som for den ham nemlig Niels Traae udi Wossevangens Fange-Huus som een anden Misdædere og Misgiernings mand paakostede beskiemmelige og formeentlig aldeles Lovstridige arrest, eller Rettere Fengsel, siden bemelte Fange Huus icke beqvemmer Sig paa nogen Civil arrestant, og det saa meget desto mere da Citanten Hr: Cancellieraad Alstrop imod Loven har forckasted alle de Cautions tilbydelser for Sagen og Sin persohns tilstædeblivelse baade ved arrestens forckyndelse og mange gange derefter, Ligesom og bemelte Niels Traae aldeles Exiperer Sig fra de vrang og urigtige udtolckninger som Cancellieraaden Selv har gjort i sin Stevning, over ordene udi Supliqven, med de flere Lejlendinger, til hands Kongel: Maj:t hvorom hand ellers Ligeledes forbeholder Sig sin egen Rætte udtolckning i sin tiid derover, da eenhver Selv bæst er og bør være sine egne ords fortolckere, videre om arresten ville Comparenten icke for denne tiid, handle, men Reserverede Sig samme i behørig tiid allene at Comparenten anviiste og en presenterede (enpresenterede) Hr: Cancellieraad Alstrop for Rætten, 6 Boesatte Mænd her paa Woss deres Cautions anbydelse, for, bemelte Niels Traae in originale, og ellers fremlagde til actens følge, Ligelydende Copie deraf, i forventning at Hr: Cancellieraad Alstrop modtager samme og declarerer sin arrestant Niels Traae paa frie foed hvilcket desuden for længst burde været skeed, aller helst da hand i 9 ugers tiid i Fangehuuset havde hensiddet, forinden hannem underholdnings penge blev tilbudet, nemlig 4 s: om Dagen som een fange, i stæden for de hannem efter Loven tilckommende 3 Mrk: ugentlig, Saa at arresten for den aarsag skyld for den Post allene efter Forordningen af 18de Martj 1693 ophæver Sig Selv. hvad Stevnemaalet ellers anbetroffer da fandt Comparenten ved sammes indrettelse denne hoved Fout!! og mislighed nemlig at Kongens Foged her paa Woss som arresten har gjort icke er Kaldet til Sagen til same Sin

1758: 262

Arrestes forsvar, thj det er joe urimelig at denne høystærede Dommere kand enten underkiende eller Stadfæste den arrest som er gjort af Velbemelte ustevnte Foged som den Rette vedkommende der burde kaldes til Sagen følgelig Lovens 1te Bogs 4de Cap: 2de art: i Conference af den paafølgende 19de Cap: 3de art: hvor udover Comparenten Exiperede og Protesterede paa Stevningens afviisning, indtil vedkommende Lovlig er vorden Kaldet, hvilket hand indlod under Dommerens Lovmessige paakiendelse under sin igientagende forbeholdenhed.

Mons:r Sønderborg for Citanten ansaae det for af ingen betydenhed at Procurator Reuts har Snacket om Niels Traaes beskiemmelige arrest, Hands udtolcknings friehed, {og} \over/ ordene udi hands forfattede Suplic... (?) ved Sr: Cramer, og fremdeles {hands} enpresenterede Caution, thj det Validerer henseende til det første, at Niels Traae som Citantens agressor, paa ære gode Nafn og Røgte, hands ulydige oprørske Lejlending, Almuens forfører og fordervere, og Citantens gieldbundne Svend, hvilket alt har sin gode Rigtighed, har fortient at vorde forvaret udi det Civile arrest huus her paa Wangen som ingen videre farligheder medfører, end andre Civile arrest Huuse, endskiønt Citanten derhos kunde Sige dette: at Niels Traae har haftt saadan friehed og udgang, at Lovens øyemercke med arresten i almindelighed,

og Citantens hensigt med Niels Traaes arrest i særdeleshed, derved er vorden Kræncket og Spilt, hvorover og mod de som derover har skyld, Citanten forbeholdt at føre vedbørlig anstalt, dernæst Walliderer det henseende til det 2det, at Niels Traaes udtolcknings friehed, icke maae exidere over Bogstaven og ordene, eller de almindelige udtolcknings Regler, men dependere af - og vedblive – samme, og naar saa skeer, da vil vel Niels Traaes andragende udi Klage til hands Maj:t vel faae Haardere, men icke mildere Explication end Citantens Stevne maal indeholder, og Endelig Validerer det henseende til det siste deels at Citanten aldrig har været anbudet nogen saadan Caution for Niels Traaes tilstæde blivelse og Sagen, som Citanten har kundet været forvaret med, deels at den icke afveed nogen Caution, og deels at den nu enpresenterede skriftlige Caution, er Ratificeret med saadanne Persohners Nafne som baade er uvederhæfttge, i Sagen implicerede, og der har gjort Sig upaalidelig ved at gjøre og fragaae et og det samme, foruden at Citanten ingen forsickring har om Nafnenes egenhændige paateigning, hvorfor Citanten forkastede Cautionen som urimelig og Fingeret, Men hvad herimod angaar den gjorde Exeption fordie Fogden icke er benevnt udi Stevnemaalet, da siuntes same at være mere anlediget, Men dog icke anderledes end som et paafund, der ved Lovens 1te Bogs 5te Capit: 7de art: er forbudet og Sigter til Sagen at gjøre vitløfttig og uendelig, thj indstillede Comparenten i saadan anledning, at arresten er gjort paa

1758: 262b

Citantens Ansvar, og indstevnet til bekræftelse, og at des følgelig varsel for Fogden var uforuden {for} \af/ Citanten, men vel {for} \af/ Niels Traae om hand arrest Forretningen ved Contra Stevne maal, agter at forfølge, til nogen opretning for Sig, og arrestens underkiendelse hvoraf Exeptionen forventelig maae Kiendes ugrundet, allerhelst at Citanten Løber Sin egen Fare i Sin tiid, om der skulle være mangel i Stevne maalet i desens fald, som Citanten icke kunde faae paakient, og Stevne maalet icke er indretted imod Niels Traae eene, men og imod Citantens Lejlendinger som har impliceret Sig i Sagen, hvad ellers Procurator Reuses tilførsel udi et og alt angaaer, da benægtede og modsagde Comparenten samme, saaledes paatrengede Comparenten Citantens Indstevnte Lejlendingers tilsvær i Sagen, som er uden for Procurator Reutzes og hands Commission.

Procurator Reuts for Niels Traae holdt Sig til Sin fremsadte Exeption og Protest til Stevningens afviisning, hvilcken hand formeente var gandske grundet og Lovlig Rættergang gemess, nemlig at Kongens Foged burde Kaldes til sam/m/e Sin arrestes forsvar, allerhelst da Fogden ved at paakaste Niels Traae arrest imod hands derunder tilbudne Caution, Kiendeligen har forløbet Sig imod Loven, hvorom Comparenten til Beviis Producerede arrest Forretningen in Forma beskrevet til den ærede Dommeres nermere overvejelse udi den forventende Kiendelse, og som Comparenten fornam at Citanten fremdeles Herder Sig udi at foragte og forkaste Cautionen som er Anbudet og det ellers virckelig har tildraget Sig at Niels Traae foruden de (den?) same har anbudet mange andre Cautioner, hvorom Comparenten fremlagde een anden Prøve ved Copie under de 3de Mænds Niels Lie, Anders Kolve og Michel Rocknes boemercke, samt anviiste originalen, Saa var ej andet til overs for bemelte Niels Traae, som saa strengelig grov og haard skal medhandles, uden at Reservere hannem som før alle Lovlige Reservanda, og i sær fordie at hand ved hensiddelse i arresten fremdeles skal blive hindret fra at komme til Bergen til forestaaende auction over Relutions godset, og for at byde paa eller tilkiøbe Sig Sin paaboende gaard med de andre Lejlendinger. hvad den af Procurator Sønderborg omtalte friehed for Niels Traae i arresten angaaer, da har den Langt fra icke været saaledes i de første 9 ugers tiid, men tvert imod som af vederparten foregivet er, for det øfrige ville Comparenten icke opholde Rættens med udtolcknings Talen eller deslige som i Sin tiid ved Sagens Procedur, naar Lovlig Stevnemaal først er givet, vil finde Sig. de allegerede Documenter blev dernæst af Rættens oplæst.

Mons:r Sønderborg Referede Sig til Sit forige og sagde at Niels Traae forgiæves incommederer Rætten med

1758: 263

Cautions tilbydelse, siden her icke hvercken var Rætte Stæd hvor sam/m/e kunde enpresenteres, eller Rætten Competent til at Relacere Niels Traae ud af arresten, thj Rætten havde icke uden med Sagen at bestille, saavidt Stevnemaalet angaaer, desligeste gav Comparenten tilckiende, at den nu sist Producerede Cautions tilbydelse, havde ingen Troværdighed, og af Citanten ej eller!! (heller) kunde modtages, hvorom nermere i Sin tiid skulle handles, og endelig gjorde Comparenten anviisning paa Citantens Requisition til arrest over Niels Traae, hvorved hand har Selv bunden Sig til ansvar for samme, og Lovens 1te Bogs 4de Cap: 1te art: som icke paalegger andre at Kaldes til Sagen, end hvis ære Liv eller gods den paagielder, og da nu Niels Traae som den paagieldende er Kaldet til Sagen, men Citanten ingen paastand haver over Fogden, saa indstillede Comparenten at Exeptionen maatte forkastes, med paastand {at} om de øfrige indstevnte Parter og vidners paakaldelse, bedende at Procurator Reuts vil vogte Sig for nærgaaende og utilladelige Expressioner, saasom den hand haver tilførdt om Citanten at hand har herdet Sig etc., hvis hand icke vil vente Sig Citantens Tiltale, siden Citanten er meget øm for Sin Honeur og Ligesaa cheuste imod andre i saafald, og derfor ingenlunde fordrager nogen extravagance af Mons:r Reuts.

Procurator Reuts svarede: at hand ansaa Procurator Sønderborgs erindring alt for stormodig, og hannem nemlig Sønderborg alt for Klæck og ung til Sage advarseler imod Comparenten som i nogle og tyve aar har betient Sit Embede og veed hvorvidt hand i Rættergang skal Tractere Parter og Persohner, men for saavidt at bemelte Sønderborg har fornermet eller chicaneret Comparenten med at Sætte hands attestationer paa de fremlagde Cautioner ligesom udj tvivl, at Comparenten skulle have attesteret falskeligen, derudover tog hand Sig Reserveret vedbørlig Satisfactions indtale i sin tiid, til Sin Honeurs Conservation, for det øfrige sagde Comp: at de af Ham fremlagde Documenter, virckelig og fornemelig ere Sagen vedkom/m/ende, Sær attesten under de 6 Mænds Boemercker, for saavidt sam/m/e er bleven arrest giøreren Hr: Fogden \Ole/ Lund Bilsø tillige enpresenteret, men imod Loven forkasted, ligesom af Cancellieraad Alstrop Selv, og hvorfore Fogdens tilkaldelse, saa meget mere er og bliver Lovlig fornøden, og altsaa vedblev Comparenten udi et og alt Sit forige, under benægtelse for Niels Traae imod alt det af vederparten fremførde, som ej med Lovlig Beviis er belagt, samt til sist udbad Sig original attesterne paateignet som anviiste, efter at sam/m/e med Copierne er vorden Confereret. hvilcket og strax skeede.

Rætten Lod, førend videre udi Sagen kunde an- eller foretages, ved Stædets Bøygde Lænsmand Frants Weinvig udraabe

1758: 263b

om nogen af Hr: Cancellieraad Alstropes indstevnte Lejlendinger \og flere indstevnte/ møder, saasom Mons:r Reuts {allene} har taget til vederståelse for andre end Niels Traae.

af de indstevnte Lejlendinger indfandt Sig for Rætten Torger Davidsen Nedre Vinge og Haldor Lille Rockne, og af vidnerne møtte efterfølgende hvis Nafne siden skal beskrives hvilcke alle vedtog Lovlig varsel i denne Sag.

Mons:r Sønderborg insinuerede nogle faae Notata til de indstevnte Parter uden for Niels Traaes Persohn, som hand bad Rætten ville indhænde deres Svar til som Sagen udkrævede \saa Notata lyder Saaledes/

Mons:r Reuts for Niels Traae Protesterede paa Lovformelig Rættergang, uden at inklade Sig i videre svar udi Sagen, uden foregaaende Rættens Kiendelse paa hands Exeption, igientog sit forige, samt erindrede om de 2de Cautioner og attesters tilbageleverelse.

Paa de øfrige udeblevne vederparters veigne møtte ingen efter paaraab.

Mons:r Sønderborg inherrerede at hands fremlagde skriftlige Notata maatte vorde forelagt de mødende Parter til besvarelse, hvor efter hand Lovede siden at i agttage det fornødne, henseende de udeblevne Parter, og at insinuere qvestioner til vidnerne.

Reuts Paatregede som for Rættens Kiendelse og Lovlig Rættergang for Niels Traae haabende at Dommeren, icke biefalder saadan ulovskicket Procedur som intenderes, nemlig at de Mænd som er Stevnt til Parter i Sagen skal tillige staae under Examination til forcklaring eller Skudsmaal over Niels Traae, hvilcken Rættergangs maade er aldeles uerhørt.

Mons:r Sønderborg forestillede at hand icke ulovlig har forlanget, siden de Indstevnte Parters forcklaring allene forlanges til Sagen, hvorvidt de udi den ere implicerede, og altsaa forhaabede hand Lovlig Rættes Pleje efter Sit forlangende.

der næst blev udinden forestaaende saaledes af Rætten

Eragted.

Fogden Bilsøe hvis arrest Forretning har Fidem finder Rætten icke som Kongel: Bietient!! (Betjent), at være udi denne Sag impliceret, hvorfor og icke Rætten seer at hand efter nogen Lovs Articul bør udi denne Sag være Stevnet, hvorfor Mons:r Reutzes formalitets Ancke i denne Post som ulovgrundet felder Sig Selv, og altsaa icke af Rætten kand til minste følge kastes nogen Reflection paa, der imod tilholdes Parterne at fremkomme med hvad vidner eller andet de Sagen til størcke holder nødig.

Mons:r Sønderborg bad Sit forige maatte vorde taget til følge, og 2de mødende Parters Torger Vinges og Haldor Lille Rognes ercklæring og besvarelse \paa de/ af Comparentens til dem og de flere fremlagde Spørsmåle, og ellers Producerede skriftlige qvestioner til Sr: Nordahl som hand bad at Rætten ville indhente Sr: Nordahls Eedelige Vidnesbyrd og Svar til, siden Sr: Nordahl baade haver Lovens Beneficium udi 1te Bogs 13de Cap: 4de art: og er Svagelig af Helbred, saa hand icke Persohnlig efter det Comparenten er beckient, kand Sistere Sig her for Rætten, helst i den mengde af Folck, og den deraf forvildende trengsel og qualme. \Qvestionerne blev/ oplæste. hvorpaa først

Torger Vinge fremstod for Rætten og

1758: 264

og!! efter at de af Procurator Sønderborg i Rætte lagde \til Parterne/ qvestioner {\saa meldende/} for Hannem var bleven oplæst, falt hands Svar paa een hver i Sær som følger. til 1te qvestion svarede bemelte {Haldor Lille Rogne} \Torger Vinje/ hand paaboer een anpart i gaarden Vinge som tilhører Hr: Cancellieraad Alstrop, og hvorhelst \hand/ nu Lejlendingsviis og som Bøxel Mand har Siddet i 4 aar. Procurator Reuts forbeholdt paaancke over Rættens Kiendelse i belejlig tiid, og forbeholdt Sig Lige sin exeption imod nogle af vidnerne naar Lejlighed gives, siden hand nu fornåm at Rætten var i begreb med at Examinere visse Mænd af Parterne, til Vidnesbyrd og Skudsmaal i deres egen Sag, som Rætten Ligeledes imod Protest haver antaget, og hvor udover paaancke Ligeledes blev Reserveret. Til den 2den qvestion som efter at hvis af Procurator Reuts Protocoleret blev var fremsadt, svarede Torger Vinge at Hr: Cancellieraad Alstrop paa ingen maade har forurettet Ham, men har ladet Comparenten med Freed og alle tiider imod Ham viist Sig Kierlig og skickelig. til 3de qvestion, at nogen tiid for den i Bergen dend 10de octobr: afvigte aar holdte auction talte Comparenten med sin Ejer Hr: Cancellieraad Alstrop, paa gaarden Leqve og da hand spurde om Cansellieraaden ville være høystbydende paa sit gods, svarede hand at det var hands tancke at byde paa godset, hvorhos og Comparenten forcklarede at hand icke taledede videre

med Cancellieraaden derom. Procurator Reuts for Niels Traae begiærede at attestanten maatte tilspørges om hand icke Selv havde i Sinde at byde paa Sin Jord ved auctionen og Virckelig havde budet der paa da hand var i Bergen dersom icke Hr: Cancellieraad Alstrop havde Sagt at hand Selv ville byde paa \sit gods og/ Attestantens Jord, for at Concernere Ham ved Hands brug Mons:r Sønderborg for Citanten Bad Rætten at afholde Procurator Reuts fra qvestioner til den mødende Part at fremsætte siden Hand icke haver at Ercklære Sig til andet end Citantens Stevnemaal, hvorpaa hands udi Citantens qvestioner Løber ud, siden hand icke er Stevnet af Niels Traae og ej eller!! (heller) som vidne er Kaldet til Sagen, hvorfor Comparanten Protesterede imod Svar paa Reutses qvestioner, over alt ansøgte Comparanten hos Rætten om sam/m/e uformodentlig mod Procurator Reutses een gang gjorde Ercklæring, skulle admitere Ham neml: Reutses qvestioner, at Rætten ville udsætte med hands qvestioners besvarelse, til Citantens Søjte Ercklæring af denne med de øfrige vederparter, først er indhented paa det skriftlige fremlagde, for indted at interimperer Parterne udi hvad de ville affirmere eller Negere Niels Traae til fordeel men dem Selv til skade. Mons:r Reuts som holdt Rættergangen og Examinationen af een stackels eenfoldig Bonde, der mueligens icke begriber at hand Selv er Stevnt til hoved Mand i Sagen, meget Pusseerlig og underlig, hvor udover hand ville Lade Rætten Selv forsvare saadan behandling i sin tiid, Men at Niels Traae skulle betages sine qvestioner til Deponenten da hand er Stevnt som Hoved Mand og til hvis fødsel

1758: 264b

Examinationen hensigter, det formeente Comparanten var Langt mere Lovstridig, hvorfor hand vedblev sin paastand om Deponentens Svar til qvestioner, da den directe hører til Sagen. Ms: Sønderborg sagde at Citanten ømmes ved at Niels Traae skulle for at Redde Sin fod af Ilden /: om det var ham muelig, som det icke er /: Sætte andre uskyldige Menniskers i den, eller at Niels Traae som Selv er i Fare og har een Lovkyndig Procurator i Bergen for Sig, skulle uden Selv end ogsaa at kunde hielpes, Sætte de andre Lejlendingers velferd i fare, for at gjøre forsøg paa at blive frie i haab at disse Lejlendinger som eenfoldige og forsvars Løs, skulle fremdeles lade Sig Lede af Ham til at gjøre nogen uden for Sandhed, skadelig tilstaaelse for Sig Selv, og som Citanten har saadan ømhed og ickun Sigter ved sin Søjte Ercklæring, til den Pure og Reene Sandhed, uden fordrejelse, at faae for Lyset, og hands Lejlendingers befrielse for at blive lige straffeldige med Niels Traae, naar de ere uskyldige, hvilcket vil viise Sig af deres Erklæring, naar dem bliver uden forstørrelse og forledelse, Saa bad Comparanten om Rættens assistance paa sit forige, og forventede saa meget mere samme, som Procurator Reuts een gang har Exiperet Sig fra at have med Parternes tilsvær at bestille, og Kaldet det for een Lovstridig omgang som ingenlunde har Stæd, da eenhver Part som vorder Stevnet er pligtig at Svare til Sagen. Reuts gad icke at Svare til Sr: Sønderborgs tilførdte, men allene vedblev Sin paastand om Deponentens Svar paa qvestionen.

Eragted.

Da Parternes Fuldmægtige Pro et Contra ved vidtløftig Procedur har opholdt Rætten indtil det \nu er/ Langt hen paa aftnen, saa uden at Kiende udi hvorledes med den om Moverede qvestions besvarelse forholdes bør, hvilcket siden og i Morgen vedbørlig skal blive i agt taget, ophæves Rætten til i Morgen, da og Parterne saavelsom og i Sær de 2de nu for Rætten til stæde værende \Contra/ Parter Torger Vinje og Haldor Rochne {og} som og Vidnerne, ville og haver at møde gandske betiids, da med Sagen videre skal fortfæres.

Dagen næstefter som var den 24de octobr: blev Rætten med forbemelte Laugrætt atter Sadt paa forbemelte Tingstæd Wossevangen, da og Citanten samt Contra Parten Niels Traae med deres Fuldmægtige Samtlig var tilstæde. da af Rætten Saaledes blev,

Eragted.

Mand finder indted Lovstridigt udi Sr: Reutzes proposition hvorfor Ham icke eller!! (heller) kand formenes paa Niels Traaes veigne at Sætte til de mødende Lejlendinger fornødne qvestioner, Mens at de som eenfoldige icke skal Confunderes holdt Rættens nødigt at Møderne ej gives qvestionerne førend eenhver af Dennem haver udi \deres/ eenfoldighed besvaret de Poster Citantens Fuldmægtig dennem foresætter. Mons:r Sønderborg for Citanten tog ancke Reserveret over Rættens nu afsagde Kiendelse siden hand formener at Mons:r Reuts indted

1758: 265

har eller Kand have Parterne Lovmedholdig at tilspørge

Lejlendingen Torger Vinje var og for Rættens tilstæde da hand til Citantens 4de qvestion Svarede at hand dend 10de octobr: afvigte aar var i Bergen, men ej i anden henseende og ærinde end at Selge det Smør hand af Sin gaards besætning havde auflet. til 5te qvestion, at Hr: Cancellieraad Alstrop aldrig har forbudet Ham at byde paa sin af Ham tilbøxlede Part i gaarden Winje som er 1 pd: 3 Mrk: Smør, sc: paa Relutions Rættens dertil. til 6te qvestion at samme er besvaret ved den næst forige 5te qvestion, thj hand bød icke paa Sin Jord, blev og icke derom enten Truet eller Locket dertil. til 7de qvestion at hand aldrig har bedet enten Niels Traae eller andre at skrive Klage for Sig til Kongen over Cancellieraaden icke eller!! (heller) veed hand at nogen Klage for Sig til Kongen er given. til 8de qvestion at den er ved forige Svar oplyst. til 9de Nej. til 10de Nej. til 11te qvestion at hand icke har fundet andet end at Hr: Cancellieraad Alstrop alle tiider imod ham og andre har været \en/ Kierlig Mand og Comparenten har og derfor ofte Talt med Ham uden frygt, jae hand har heller aldrig haft nogen Disputte med Ham, til 12te qvestion, at Comparenten har {hand} aldrig \sc: Cancellien/ villet skilt med sin Jord, hand veed eller!! (heller) icke om hand har villet gjort det med sine andre Lejlendinger {eller icke} \ej/!!, ej eller!! (heller) veed hand om de andre Lejlendinger har givet Cancellieraaden aarsag dertil {eller ej}, Men hand sc: Comparenten har som melt aldrig haft Disputte om eller givet aarsag dertil, til 13de qvestion hand veed indted derom. til 14de Cancellieraaden har ej Spurdt Ham derom eller i saa maade talt med Ham. til 15de Nej. og til 16de Ligesaa Nej thj derudi har hand icke gjort Sig deelagtig, eller Klaget. Dernæst svarede Comparenten Torger Vinje til Reutzes fremsadte Contra qvestion at i fald icke Cancellieraaden paa tilspørgelse havde svart Ham at hand Selv ville byde paa Gaarde parten i Winje, ville Comparenten som Lejlending budet derpaa. Videre begierede Mons:r Reuts denne Deponent tilspurdt om hand kand fragaae at hand icke haver hørdt at Cancellieraaden ville Selge sit gods. 3de om hand ogsaa icke haver Soldt noget deraf. og 4de om icke Deponenten Selv ejer i sit Jorde brug 1 Løb 18 Mrk: Smør, foruden de 1 pd: 3 Mrk: Hr: Cancellieraaden tilhører. Sønderborg erindrede med vedbørlig Protest mod den 2de og 3de Reutzes qvestions besvarelse at samme er om fremmede Ting som icke vedkommer Deponenten eller Sagen, saavidt den Ham betreffen efter Stevnamaalet, og at om Deponenten skulle give noget Svar paa disse qvestioner, det da bliver Krafttesløse og uforbindtlige, siden det skal enten skee efter et Løst Rygte, eller og som een beskyldning imod Cancellieraaden, og saaledes icke er nogen Ercklæring til Sagen for Comparentens egen Persohn. Reuts haabede at Rættens icke Reflecterer paa Procurator Sønderborgs unyttige og imod Rættens Kiendelse stridende indstandser, Sær naar overvejes qvestionerne med Stevnamaalet, at samme directe vedhører Sagen og beskyldningerne hvorom Niels Traae er Stevnt, thj paastod Comparenten Sit forige og indstillede hvorledes Procurator Sønderborg med at bemøye Dom/m/eren med nye Kiendelse kand ansees. Sønderborg Refererede Sig til sit

1758: 265b

forige, og forhaabede at finde biefald af Rættens, saasom den mødende Torger Vinje icke er Vidne men een Part i Sagen, der derfor eller!! (heller) icke som Vidne kand aflegge nogen forcklaring, men allene som een Part Ercklære Sig for sin egen deel med eller imod Sigtelsen da Comparanten paa Citantens veigne ej med nogen omspørgen om frem/m/ede ting, af Procurator Reutz Sig vil befatte.

Eragted.

Den mødende Lejlending Torger Vinje er ej Stevnt som Vidne, men som Vederpart, og derfor kand Rættens Ligesaa lidet imponere Ham, at besvare de fremsadte qvestioner som det og ansees ufornoden at samme af andre end Vidner bliver besvaret, {dog}

Lejlendingen Svarede paa 4de qvestion at hand ejer Selv i gaarden Winje 1 Løb 18 Mrk: Smør foruden de 1 pund 3 Mrk: Smør Hr: Cancellieraaden ejer i same gaard. Sønderborg udi anledning af Procurator Reutses 1te qvestion ville fornemme hos den mødende Lejlending om hand tilkiendegav for Citanten, da hand Spurdte Citanten om hand ville byde paa sin egen ejende Jord Lejlendingen Bøxlet, at hand neml: Lejlendingen icke ville byde paa hands Leje Jord naar Citanten ville byde derpaa, eller det var een Tancke hos Lejlendingen Selv, skiult for Citanten. Rs: hand gav det ej tilkiende for Cancellieraaden at hand ville byde, mens havde hand icke hørdt at Cancellie raaden, som ej forbød Ham at byde, Selv agtede at byde paa Relutions Rættens til Sin ejendom udi Comparantens brugende Jord, Saa havde Comparanten været nød at byde derpaa.

Reuts forbeholdt paaancke over Rættens siste Kiendelse og endnu for at forsøge om ej Caution kand hielpe Niels Traae fra hands arrest, enpresenterede Hr: Cancellieraad Alstrop, 16 Boesatte Mænd her paa Woss Deres anbydende skrifttlige Caution, attesteret af 2de Mænd, \at/ det er deres egne Boemercker, samt til overflød fremstillede end nu 2de andre Mænd Persohnlig for Rættens til Particulair Caution for Niels Traaes giæld til Citanten stoer 20 rdr., Nafnlig Joen Larsen Biercke og Niels Larsen Møen, hvorpaa hand forven\te/de Hr: Cancellieraadens Ercklæring til Niels Traaes Løsladelse, sær da de alle ere fremmede og uden for Sagen.

Sønderborg sagde at Cancellieraaden deals icke Kiender de Mænd som staar under den enpresenterede Caution, deals at Cautionen i Sig Selv icke er Determinat og at Cancellieraaden icke agter for denne sinde til Sagens ophold, om enten af deelene, hvilcket og falt ham for nærværende tiid umuelig, at bemøye Sig at Examinere, Ligesom hand ogsaa meget mere dertil havde grund, da de underskrevne Mænds Hænder og Boemercker maatte giøres paalidelige ved egne møder, hvorfor Cancellieraaden henviiste Niels Traae til een belejligere tiid at stille Borgen for Sig og Sagen tillige, da hand neml: Cancellieraaden skulle Examinere hvorvidt samme kunde blive antagelig eller ickcke,

1758: 266

og naar den var antagelig, da at føye den fornødne anstalt, men for nærværende tiid paatrengede hand Sagens {anstand} \fremgang/ og Haldor Rocknes Ercklæring til Sagen og siden vidnernes afhør.

Reuts, næst at bede Cautionen af Rættens paateignet som anviist og at de 2de Mænds tilstaaelse maatte tages til Protocollen, samt endelig at erindre at same 2de Mænd haver underskrevet den anviiste skrifttlige Caution, Reserverede, over Cancellieraadens forhold, end og i denne siste Post alle Lovlige Reservanda.

Joen Biørcke og Niels Møen møtte for Rættens og tilstod at have underskrevet \den/ Caution i Rættens er anviist og derforuden godsiger Siger!! Sig for de 20 rdr: Niels Traae {for} er Hr: Cancellieraaden pligtig, Men de tilstaaer icke at vil \være/ Cancellieraaden ansvarlig for Sagen, men blot for Niels Traaes tilstædeblivelse, saaledes som den skrifttlige af dennem

underskrevne Caution giver anledning til som ydermere for dennem inden Rætten blev oplæst.

Sønderborg for Cancellieraaden fremdeles holdt Sig til sit forige angaaende Caution, og ville fornemme hos de mødende Cautionister om deres Caution skal være baade for Sagen, dens udfald, og Niels Traaes tilstædeblivelse, og at Niels Traae under samme efter at udkom af arresten, icke for een tiid skal absentere Sig til minste Prejudice for Cancellieraadens Sag, og ej eller Tentere eller foretage Sig, enten noget mod Cancellieraadens Persohn eller ellers hannem til skade, udi hvilken henseende og paa grund af Loven Cancellieraaden {og} i alle tilfelde, og til sin Sickerhed har ladet Niels Traae hæfte, ellers Kiender Cancellieraaden Procurator Reuts men icke de enpresenterede Bønder og vil fornemme om Procurator Reuts vil være Cautionist for Niels Traaes tilstædeblivelse og Sagens udfald paa hands Side uden omsvøb, da Cancellieraaden mueligens tør give Procurator Reuts Resolution.

Nu fremkom af Cautionisterne Tosten Tverberg, Anders Møen, \og/ Størch Qvale samt Corperal Peder Rechqve,

Men Procurator Sønderborg merkede at det icke kom til endskab med de mødende Cautionister siden de icke forstaar den skrifttlige Caution, og ej eller!! (heller) uagted megen umage har villet Ercklære Sig til hvad sam/m/e indbefatter, hvorom \hand bad/ Rætten ville hielpe til endskab.

Procurator Reuts begiærede det maatte beroe med Cautionen til i Morgen, da Cautionisterne vil give deres nermere Svar, naar de har Talt med de øfrige.

Sønderborg bad Rætten tilføre hvad de mødende Cautionister nu har svaret, og i det øfrige svarede at hand icke ville have med Cautionen at bestille, {og} eller Ercklære Sig paa Cancellieraadens veigne {paa} \om/ samme under denne Sag, men henviiste alt med Cautionen til een anden tiid.

De mødende Cautionister tilstode inden Rætten at de har underskrevet den anviste Caution, Explicerede derhos at de icke forstaar Sig paa det udi Cautionen anførte ord Ultimat, Ligesom de icke eller har Caveret for mere end hvad Niels Traae ved første Instance sc: denne Rættes Dom kunde tilpligtes, i fald Sagen gaar Ham imod. de sagde iligemaade at de vil Søge Lejlighed at tale med de øfrige Cautionister og derefter

1758: 266b

i Morgen give Deres endelige Svar enten de vil at deres Caution skal strecke Sig til den endelige Dom i denne Sag falder eller icke.

Sønderborg paatrengede Haldor Rocknes forcklaring.

Haldor Rockne fremstod saa for Rætten og svarede til de for Torger Vinje fremsadte qvestioner, Saasom, til 1te qvestion at hand er Lejlending og bruger Gaarden Rochne hvortil Cancellieraad Alstrop tilligemed een anpart som hand ejer har overbøxelen til den øfrige anpart, og brugt gaarden i 4 til 5 aar, i same gaard ejer \og/ Comparenten nogen, Kircken noget og Præsten noget {i gaarden} \og/ som i alt skylder for saavidt hands brug angaar 1 Løb 1 pd: 9 Mrk: til 2den qvestion: at hand aldrig har haft nogen Disputte med Citanten, som altid har ladet Comparenten med \Fred/ og imod Ham Sig Kierlig og Fredsom \beviisd/ jae hand Lagde end og dette til at Cancellieraaden i stæden for det som ompørges har hielpet \ham/ ved sine Huusers i stand sættelse med videre og det {foruden at} Saaledes at Cancellieraaden har givet Ham eendeel Tømmer til sine Huuse som Cancellieraaden har tilladt ham at hugge i andre \hands/ Skove. til 3de qvestion at noget for auctionen skulle holdes var Comparenten paa egne samt Erick og Torbiørn Rognes veigne hos Cancellieraad Alstrop paa Lille Graven, og da Comparenten havde Spurdt Ham hvorledes hand meente det ville gaae med auctionen og Comparenten derhos fortaldte at hands lejlighed var icke at byde paa godset, svarede Cancellieraaden hannem: jeg skal see at hielpe baade jer og mig Selv det

bæste ieg kand. til 4de qvestion Ligesom Torger Vinje. til 5te qvestion at da Comparenten Raadførde sig og Spurdte hvad der skulle giøres ifald fremmede ville byde, svarede Cancellieraaden: det er een Kongel: auction og ieg kand icke forhindre eller vil forbyde nogen at byde, men ieg skal dog plages med Ham til den høyeste Rætt. til 6te qvestion hand veed indted derom. til 7de Nej. til 8de er besvaret ved næstforige. til 9de ligesaa Nej. til 10de Ligesaa Nej. til 11te qvestion hand har før sagt og end nu vedbliver at Cancellieraad Alstrop mod Comparenten har været een from Raisonable og føyelig Mand. til 12te qvestion svarede Haldor Rockne med disse ord: Nej Slet indted. Cancellieraaden har heller Sagt at Comparenten kand Boe som tilforn i Roelighed. Langt mindre veed hand at Cancellieraaden har villet fortrengt eller Ruineret sine Lejlendinger. til 13de qvestion Nej hand veed indted derom. til 14de hand veed indted derom. til 15de qvestion Nej og til 16de hand veed icke om Klagen og følgelig \ej/ ere i stand at giøre det omspurde. Reuts begiærede denne Deponent tilspurdte om det virckelig er Reluitions godset som Deponenten boer paa og bruger, eller om det er Hr: Cancellieraad Alstrops Andet gods. Rs: hands Formand paa gaarden har fortaldt Ham, men hand af Sig Selv icke ved det, at dette gods skal være af det Reluable gods. Nu motte!! Procurator Reuts eftter ordre for 2de af de Mænd som med flere i afvigte Vinter skal have været paa Leqve og i Klocker Huuset til Examination af Hr: Cancellieraaden, Nafnlig Torbiørn og Erick Rogne, og forestillede at de vel den tiid som eenfoldige bange og forbausede Bønder haver ladet falde een og andre ord paa Hr: Cancellieraadens for Dem forfattede qvestioner, og hvorpaa de nu er komne i erfaring at Sr: Nordahl og Klockeren Mons:r Walleur skal have holdet skriftt eller Papiir, men det er derhos Ligesaa Sandt at de strax nogle Dage derefter Ercklærede Dem for Hr: Cancellieraaden i 2de Vidners

1758: 267

nærværelse Knud Olsen Store Ringheim og Anders ibdm: eller Mit Ringheim, at de aldeles fragick saadan deres Tale i anledning af at de begiærede sam/m/e for Dennem oplæst hvilcket Cancellieraaden icke ville; endskiønt, deres Zigneter eller Boermercker derunder blev forlanget, hvorføre de fremdeles vedbliver samme deres fragaaelse og benægtelse imod hvad vidnerne, eller nogle af dem derom, kunde ville udsige, og som det af Stevningen erfahres at bem:te Sr: Nordahl som desuden er et villigt vidne med Hr: Cancellieraaden henseende til Slegtskab i det at Sr: Nordahls Broder President Tønder udi Trundhiem haver til ægte Hr: Cancellieraadens Frues Søster, tilligemed Sr: Walleur skal vidne om den Sag og om den gierning hvorudi de Selv saaledes været haver, Saa fandt Comparenten Sig beføyet at Exipere og Protestere imod bemelte Vidners antagelse paa grund af Lovens 1te Bogs 13de Cap: 17de og 18de art., hvilcket Comparenten til Rættens paakiendelse, for det første indstillede.

Niels Traae lod tilføre at hand vil møde for Mons Graue og Referede Sig til hvad Reuts hernæst foran haver ladet Protocollere.

Sønderborg for Citanten tackede Procurator Reuts for sin nu giorde vidtløftige Prædicken, og som hand formener Mons:r Reuts har forglemt applicationen og Slutningen, Saa ville Comparenten oprette den mangel ved disse efttertrøckelige ord, at det var Sludder og Kav tilsamens, som indted kunde Prejudicere Citanten eller Sagen for et Haar, thj foruden at Procurator Reuts icke har Ligitimeret Sig Competent at svare for Torbiørn og Erick Rogne, Saa kand de eller!! (heller) icke have friehed at nægte, hvad de under Beskickelses Forretning for Mess:rs Nordahl et Walleur utvungen \engang/ har tilstaaet, med mindre de ville ansees for deslige ustadige Siæle som giør Sig ingen beckymring over at Klage og tilbage kalde Klagen, Og hvad det ommelte Slægtskab anbetroffer, da viiser Procurator Reutses derom tilførte at det baade er er!! Longe betittum!! (longe petitum = søkt, fjerntliggende) og urigtig og alt for Klæck til at hindre enten Sr: Nordahls eller Walleurs vidnesbyrd i Sagen, og derimod et Kiendeligt Beviis paa at Niels Traae er bange for Sig og har haftt og end nu haver

Collution!! (kollusjon = avtale mellom impliserte parter om å hindre at sannheten kommer frem) med Citantens Lejlendinger, til at gjøre Dem oprørske; betreffende Niels Traaes møde for Mons Graue formeente Comparenten at det icke kand tages til nogen følge siden Niels Traae er yderlig Graveret formedelst arrest og Citantens Tiltale imod Hannem udi denne Sag, under hvilcken hand har at Defendere Sig Selv /: om hand kunde :/ som sees hand icke kand, siden hand maae benytte Sig af Procurator Reuts, men ingenlunde kand entrere udi noget til svar (tilsvar?) for de andre Lejlendinger; hvorfore og Comparenten paastod Ham af Rættten afviist som Procurator at svare enten for Mons Groue eller andre, Sluttelig bad Comparenten at vidnerne maatte paaraabes og admitteres til Eedelig forcklaring, for Ræsten skulle Comparenten nermere gjøre anmodning om Parternes

1758: 267b

eget tilsvaer i Sagen, enten om de nu maatte møde eller siden eftter Laugdag.

Procurator Reuts som fornam at Procurator Sønderborg viiser Sig temelig Kiæck og Næseviis udi sine tilførseler imod Comparenten, henseende at hand betitler hands Procedur for Sludder og Videre, men fornemmelig imod Niels Traae som hand icke undseer Sig for at tillegge de hesligste Characterer, hvilcket Sønderborg som Procurator eftter Loven, dog bør holde Sig fra,: svarede paa hands Exeption og erindring angaaende Vidnerne, har hand nemlig Comparenten paa een Sømmelig maade fremsadt til Rættens paakiendelse, det hand endnu vedbliver, uden at Mellere Sig i videre vidtløfttighed {paa} til giensvar paa Sønderborgs Repliqve, Ligesom hand og agtede uverdige at besvare Sønderborgs paastand, om at Comparenten skulle Ligitimere Sig for de 2de anmeldende eller andre Bønder at gaae i Rætte. For Niels Traae benægtede Comparenten den Ham givne beskyldning af Collution og det mere med Lejlendingerne, og over dette med andet mere igientog saavel sin egen som Niels Traaes paa ancke, over alle Sønderborgs fornemmeligheder Reserveret, til sist gav Comparenten til kiende, at ickun den eene nemlig Torbiørn Rogne har underskrevet Supliqven til Kongen men den anden nemlig Erick Rogne icke.

Sønderborg som fornam at Reuts havde ubeføyet forivret Sig ved forestaaende hands Protocollation til Comparentens publiqve defama!! (defamere/eng: defame = vanære, ærekrenke, snakke ondt om) tog Sig tiltale Reserveret for Procurator Reuts for hands værne Ting og begiærede Extract af det Passerede siden Halvor Rognes forcklaring, og til samme afleverede 1 Mrk: 8 s: til Stemplet Papier, for Ræsten vedblev hand sit forige i et og alt og ydermere indstillede for Citanten at Reuts icke kand admitteres paa Torbiørn og Erick Rognes veigne, eller hands tilførsel for Dennem tiges!! (tages) til fyldest, siden ommelte Reuts ved Sagens incammination og forhen ved nick og lydelig ord har givet til kiende da de indstevnte Lejlendinger blev paaraabt at hand indted for Dennem havde ved Sagen at udrette.

Procurator Reuts som benægtede Sønderborgs tilførdte, tog Sig fremdeles Reserveret at Tiltale ham for den tort hand har tilføyet Comparenten her paa Tingstuen for Almuen i det hand \har/ anseet Comparenten uberettiget og ubeføyet at møde, og videre agtede unødige til hands urimelige paastand til Comparentens bortviisning fra Rættten, at svare, og ellers i Anledning af det tilførdte Ligeledes begiærede beskreven, alt hvad i denne Sag er Protocolleret og indgivet, og fremdeles kunde blive Protocolleret og indgivet, hvortil hand Ligeledes indleverede 24 s: til Stemplet Papier

1758: 268

med ydermere Begiær af Rættten at det maatte blive Comparenten berettet af Dommeren forinden hands afreise her fra, naar og fra hvad Stæd Extracten under Dommerens Haand og Zeigl, kand være ferdig liggende til afhentning,

Sluttelig haabede Niels Traae at Rætten Langt fra icke betager Ham sit Embede med at møde for folck i Rætten, ald den stund hand ej paa Lovl: maade, der fra er Dømt.

Fra Hr: Capitain Gierman som for denne Rætt er kaldet som et vidne blev fremleveret hands egenhændige forfattede Vidnesbyrd af 23de octobr: 1758 som blev oplæst.

Procurator Reuts for Niels Traae og de øfrige 2de anmeldede indstillede til Rættens paakiendelse om det kand ansees Lovlig at føre dette heller!! (eller) andre godvillig mødende vidner til forcklaring som icke i Stevnemaalet er benevnt, og ligesaa om det Indkomne skrifttlige vidne eftter Loven bør afviises da ingen Ligitimation er for at det er vidnets forcklaring, hvilcket ved 2de Mænd burde Eed fæstes, om end Rætten som melt skulle holde det Lovlig hannem og de andre godvillig mødende vidner, som icke i Stevningen er benevnt, at antage, ellers møtte Comparenten for den omprovede Od Bræcke som benægtede forcklaringen for saavidt den hand paagielder, og saaledes begiærede Comparenten Rættens Kiendelse, samt endelig for Niels Traae benægtede forcklaringen, for saavidt den Ham paagielder.

Sønderborg indstillede i følge Forordningen af 3: Martj 1741 om icke Reutses indsigelser imod Vidnernes førelse directe anløber sam/m/e med paastand at Procurator Reuts for at bemøye Rætten med utidige og unyttige indsigelser, maae vorde afholdet med Bøder, thj Comparenten seer ikke andet end Reuts haver Sadt Sig for med indsigelser at opholde Rætten, thj Capitain Giermand som een Distingveret officeer har friehed at indgive skriftlig vidne og som et godvillig mødende vidne, hvis Vidnes byrd den indstevnte \Niels Traae/ og flere var kaldet til at paahøre, ved Loven var Ligitimeret til vidnesbyrds afleg, imidlertiid var det forventelig Rætten bekient at Capitain Giermand havde været her paa Wangen til Vidnes byrds aflæg, mens formedelst forfald og møde udi een hannem Selv paagiældende Sag paa Gravens Tingstæd, i Dag ikke havde kundet oppebie tiiden til hands vidnes byrds afleg, og Saaledes formodede Comparenten at der blev ligesaa lidet paa Reutses siste som forige indsigelser at Reflecteres.

Reuts tog til anmerckning paa Sønderborgs Conto med det mere, hvad hand sist har ladet tilføre om Mulct over Comparenten, thj hand seer ikke at der er minste Lovstridigt i hands erindring om de godvillig mødende vidner; thj saadant er gandske fremmet og usædvanlig i den ellers almindelige Rættergangs maade og hvad Hr: Capitain Giermands indkomne skriftt angaar, da om Rætten imod forhaabning formedelst den imellem kommende indsigelse skulle antage hands og de øfriges Vidnesbyrd da formeente Comparenten alligevel fastelig

1758: 268b

det bør tilbageviises, saa lenge ikke 2de Mænd eftter Loven fremfører det med deres Eed at det virckelig er Capitainens egen Haand og at hand Eed derpaa haver aflagt, hvorimod hands Caracteer icke bør eller kand være hinderlig imod Lovens Reene forskrift.

Eragted.

Rætten finder indted at erindre imod at antage Procurator Reuts som Procurator for de Nafngivne Bønder, hvorfor hand dertil admitteres. Som og Rætten ikke finder af Lov noget som kand hindre de omtvistede Vidners førsel, men vel at denne og forekommende Rætter skal paaskiønne hvorvidt paa Vidnerne, om de skulle agtes villige, skal kastes Reflection, Saa bliver og Vidnernes forcklaring modtaget, hvad Sig Niels Traae angaaer da kand Mand ikke, formedelst Sagens omstændigheder og de i samme paa hannem hæftende besværinger antage Ham som Selv har Defensor til Defensor for nogen af de indstevnte, og det saa meget desmere da \paa/ Tingstædet findes baade een vederhæfttig og duelig Procurator Reuts, der, naar det forlanges kand assistere saavel Dennem som Niels Traae; Skulle ellers nogen af Parterne Kalde i tvivlsmaal at det fra Hr: Capitain Giermand, hvilcken ej eftter Lov er forbunden at Søge Ting, indkomne skrifttlige vidnes byrd, ej af ham Selv er skrevet og

underskrevet, vil det være een affaire hvor udi een hver af Deres Rætt, kand og bør være dennem Reserveret.

Reuts haabede at Slet indted paa det i Hr: Capitain Giermands Nafn indkomne skriftt kand blive at Reflectere i sin tiid.

Sønderborg bad at Rætten og Vidnernes førelse maatte have fremgang og ville for det øfrige det eene med det andet, \lade/ ankomme paa Rættens ansvar, som maatte Prejudicere Citanten, og ville fornemme hos Procurator Reuts om hand drister sig til at benægte at det er ikke Hr: Capitain Giermands Haand som staar under hands vidnes byrd, da det af Rætten Selv er modtaget og førdt til Protocollen, og icke af nogen andens Haand bleven i rætte førdt.

Reuts sagde \hand/ havde indted videre at sige.

Sønderborg som Saag Reuts Siddende ved sin tilførsel Lod det forblive derved naar det af Rætten kunde tollereres, og fremsadte til Iver Oskiær som hand til vidnes byrd fremstillede følgende qvestioner. 1mo om Vidnet var med Joen Grove hos Citanten for eller efter auctionen i Bergen dend 10de octobr: afvigte aar, eller i Hardanger eller her paa Stædet, og hørte Joen Grove tilspørge Citanten om hand ville Selge Ham nemlig Grove hands Bøxlede Jorde part {af Citanten}. derpaa blev Eedens forklaring for vidnerne sc: Lænsmanden Frantz Wenvig, Biørne Brynnildsen Berge, Iver Oskiær, Knud Berge, Mons Nielsen Indre Flage, Ole Bøe, Steffen Bøe, Størck Bøe, \og/ Omund Bøe \med flere/ inden Rætten oplæst: med formaning om Sandheds udsigende hvornæst

Iver Oskiær efter \af/lagde Corporlig Eed svarede til fremsadte 1te qvestion: at hand næst afvigte aars Høste sc: som vidnet siunes at erindre, noget efter den 10de octobr: {da} \da holdtes/ auction{en} i Bergen,

1758: 269

var \neml:/ i følge med Joen Grove der havde i tancke af Cancellieraad Alstrop at tilkiøbe Sig sin \paaboende/ Jord, til velbemelte Hr: Cancellieraaden paa hands gaard Lille Graven. 2det om vidnet da hørte Joen Grove tilspørge saaledes Citanten som den fremsadte qvestion Sluttelig formelder. Rs: Joe vidnet erindrer at Joen Grove tilspurdte Hr: Cancellie raaden om hand ville Selge hands sc: Joen Groves paaboende Jord. 3de om Cancellieraaden dertil svarede om hand havde haft Bud efter enten vidnet eller Joen Grove for at Selge Dem nogen hands Jord, og om Citanten endelig Siger hand havde icke i sinde at Selge nogen sin Jord, eller hvorledes Citantens ord falt. Rs: Joen Grove eller Deponenten havde icke saavidt vidnet er bekient {sendt} faaet noget bud fra Citanten om at hand ville Selge nogen sin Jord, men da de som melt af Sig Selve var kommen til Lille Graven og talede med Cancellieraad Alstrop, var det at vidnet hørte Cancellieraaden Sige til Dennem eller til Joen Groue ieg har just icke tilbudet dig gaarden, hvorpaa Deponenten siger, joe, \I/ kunde vel kand skee (kandske?) Selge gaarden, da Cancellieraaden derpaa Replicerede: jae det kunde vel ogsaa hende Sig, ieg vil derom dog Raadføre mig med min Koene, og da hand kom tilbage siger hand til Deponenten og Joen Grove lad mig høre hvad I kunde ville byde for gaarden og efter at hand havde ligesom begiæret 300 rd: for gaarden og de icke kom til nogen ordentlig accord, var det at Cancellieraaden omsider sagde: jae det skal ingen fare \have/, ieg skal eller vil icke drive jer ud af Eders gaard. 4de om Vidnet har nogensinde hørdt eller formercket at Citanten har været ond og slem imod sine Lejlendinger, eller og været sindet for at Ruinere nogen af dem eller at gjøre dem Huusvild, eller om vidnet Kiender Citanten for een brav og skickelig Mand. Rs: hand hand!! veed icke at Cancellieraaden har været ond og Slem imod sine Lejlendinger ej eller!! (heller) været for at Ruinere og gjøre dem Huusvild, mens tvert imod Kiender hand Citanten for een brav omgiengelig og skickelig Mand, paa hvilcken hand icke har hørdt nogen at Klage, og om hand saadant skulle have hørdt, /: det hand som melt icke veed :/ erindrer hand det nu icke. 5te om Joen Grove har Klaget ilde over Citanten og

om ben:te Joen Grove icke er Citantens Lejlending. Rs: hand har icke hørdt Joen Groue Klage over Citanten, og vidnet veed at Joen Groue er hands sc: Citantens Lejlending og boer paa hands gods. 6te om Vidnet har hørt af Joen Grove at Niels Traae har haftt bud eller Selv bedet Joen Grove om sit Boemercke til at undersette nogen Klage over Citanten, hvad som Saaledes skulle Klages, om nogen Klage er bleven Joen Grove forelæst og hvor hands boemercke er bleven undersøgt Klagen. Rs: at hand {svarede} veed indted derom og for Ræsten indted oplyslig. Procurator Reuts næst at ancke over og at tage under anmerckning til Protocollen hvor overmaade dristig og nærgaaende Procurator Sønderborg for een Kongens Rætt har overskieldet Comparenten nu at hand var een Domsnud, nu een gl: øelkielling og nu at Comparenten skulle holde sin Flab, hvor paa Rættten og Laugrætted strax er bleven skiød

1758: 269b

til vidne, begiærede at vidnet maatte tilspørgeres 1te om det var 300 rd: Hr: Cancellieraaden begiærede eller proponerede at hville!! have same Sum/m/a derfor. Rs: hand erindrer Cancellieraadens ord var {Saaledes} i den omspurdte Materie Saaledes: I giver mig nock 300 rd: for gaarden, mens efter det begreb Deponenten gjorde Sig om Cancellieraadens som melt udtalte ord, var det hands sc: Cancellieraadens chers. 2det hvor meget Joen Groues paaboende Jordepart Hr: Cancellie raad Alstrop tilhørende skylder eller hvor stoer bemelte Joen Groes (Groues) brug er. Rs: hand veed inted derom. 3de om icke Hr: Cancellieraad Alstrops ord efter at hand var udgaaen og talt med sin Frue og kom \ind/ igien, blant andet vare disse, jae det kand vel være at ieg vil Selge een gaard eller toe. Rs: joe hand erindrer at Cancellieraaden svarede det kand vel være ieg kand kom/m/e i {hue} tancke om at Selge een gaard eller toe.

3de Vidne Knud Berge aflagde Eed og paa fremsættende qvestioner {svarede Saaledes} som Mons:r Sønderborg forhen havde forfatted til de indstevnte Parter i Sagen, \Svarede/ til 1te qvestion hand er Citantens Lejlending og bruger som Bøxlemand gaarden Berge hvor hand omtrent i 30 aars tiid har boet. til 2de qvestion at Citanten aldrig i nogen maade har foruretted Deponenten, men alle tiider ladet ham leve med freed samt som een Retskaffen og brav Mand viist sig Kierlig og skickelig imod Ham. til 3de qvestion: paa den omspurdte /: men vel andre tiider :/ haver Deponenten icke talt med sin Ejer Hr: Cancellieraad Alstrop. til 4de qvestion hand var hiemme og icke i Bergen den omspurdte tiid. til 5te qvestion Citanten har aldrig paa nogen maade forbudet Deponenten at byde paa sin brugende gaard Berge. icke heller har vidnet begieret nogen sinde at Cancellieraaden ville byde paa godset. til 6te qvestion den er besvaret ved næstforige til 7de 8de 9de og 10de qvestion at og samme er besvaret ved 5te qvestion. til 11te qvestion at hand tverts imod Spørsmålet, har Kiendt og Kiender Citanten for een from Mand som Vidnet altiid uden minste frygt har talt med. til 12te qvestion at hand icke veed at Citanten nogen gang har været sindet eller ladet Sig mercke med, at ville skille Deponenten eller andre sine Lejlendinger ved deres Bøxlede Jordeparter, og langt mindre at hand har villet Ruinere Dem. til 13de qvestion at hand icke har været med i nogen saadan omspurdt Klage til 14de qvestion at hannem icke noget i saa tilfelde som omspurdt, er tiltalt af Cancellieraaden. til 15de og 16de indted oplysende. hernæst begiærede Procurator Sønderborg \Vidnet/ for det 17de tilspurdte om hand icke har hørdt adskillige store og smaae Pusserier begaaet af Niels Traae om adskillige icke ogsaa har haftt stoer aarsage at Klage paa Ham og virckelig Klaget over Ham meget at hand har foruretted folck, og om hand er bekient noget om Niels Traaes Lejermaal i ægteskab for kort eller lenge siden. Procurator Reuts for Niels Traae som ansaae qvestionen aldeles lovstridig og uden for Stevne maalet, kunde icke nocksom forundre Sig over Procurator Sønderborgs Extravagance

ved sammes fremsættelse, da Citanten ingenlunde er berettiget til at inquirere om saadanne Ham og Sagen aldeles uvedkommende Ting, hvilcken Procedurs maade er fast uerhørdt og ville skurre imod ald Rættergangs formalitet om saadant som aldrig forhaabes skulle finde bifald af Rættens, hvorføre Comparenten i Krafftigste maade Prosterede imod den fremsadte siste qvestions besvarelse, og det indtil Citanten paa Lovens maade giver hannem Sag og Sigtelse og ved aparte Stevnemaal tiltaler Ham om hand Sig dertil trøster, for saadanne eller andre uvedkommelige Ting som er omspurdt, hvilket Comparenten undergav Rættens Retsindige Kiendelse, under forbeholden for Niels Traae og hands Rætt, samt Satisfactions indtale i et som alt. Sønderborg kortelig Referede Sig til de siste ord udi Stevnemaalet hvorved vidnet er kaldet til forcklaring paa Citantens qvestioner, og i Krafft af Lovens 1te Bogs 13de Cap: 7de articul paatrengede Vidnes Svar. Sønderborg ellers for Sig Selv nu merckende Reutses tilførsel om Expressionen af Comparenten under det forige vidnes forcklaring Reserverede Satisfactions indtale hos bemelte Reuts {og Saaledes}, saasom Lovens 1te Bogs 12te Cap: 1te art: af Procurator Reuts formeentlig er vorden modgaaet, men ikke af Comparenten. Procurator Reuts uden at anse Procurator Sønderborgs siste tilførte vedblev sin formeentlig Lovgrundede Exeption til qvestionens afviisning, thj om end Stevnemaalet melder om qvestioner og den af Sønderborg allegerede Lovens art: befaler at vidne skal svare paa qvestioner, Saa maae det dog ved fornuftig overleg tilstaaes og begribes at qvestionerne icke skal være uden for Sagen som denne omqvestionerede virckelig er, men allene om Sagen, som eene og fornemmelig er angaaende Niels Traaes forhold med Supliqven til Kongen, om det videre deraf Dependende ved Almuens Lockelse til deres Zigneters eller Boemerckers udgivelse med andet saadanne Stevnemaalet henrørende, hvorudover Comparenten inhererede sit forige, i afvartning af lovlig Rættergangs pleje, og een Retsindig Kiendelse.

Eragted.

Rættens som icke kand befatte at Citanten kand befatte Sig med hvad Lejermaal {Nie} eller andet Niels Traae kand have begaaet, mens Simplement vedbliver denne Sag og hvad deraf Dependere, fandt icke Raadelig at modtage Vidnes svar paa den fremsadte qvestion.

4de Vidne Biørne Brynnildsen som og var tilstæde da Eedens forcklaring blev oplæst fremstod og aflagde Corporlig Eed om at vidne sin Sandhed i Sagen. Sønderborg for Citanten begierede dette vidne tilspurdt 1mo om Citanten har fornermet og forurettet Ham eller Niels Traae og de andre Citantens Lejlendinger vidnet bekient. Rs: at Citanten aldrig har forurettet Deponenten, ej eller Ham vitterlig nogen af de andre. 2do om Citanten har Søgt at fortrenge Vidnet eller Niels Traae eller andre fra deres Bøxlede Jorde parter og opførdt Sig haard og ubillig, eller om hand meget mere har beviist Sig Kierlig og omhyggelig for Deres bæste. Rs: hand har aldrig sc: Citanten villet fortrengt Deponenten af hands gaard, ej eller opførdt \sig/ i nogen maade haard og ubillig, men

hand har viist Sig imod Comparenten Kierlig og God saa at hand heller har befordret hands bæste i hvad hand har kundet. 3de om Niels Traae har gaaet om Borde med Vidnet for at forføre Ham til at Klage over Citanten til Kongen aller anden øfrighed, og om hand nemlig Niels Traae Ligesaa, efter det vidnet veed eller er bekient derom, har giort Sig umage at forføre de andre Citantens Lejlendinger til Klage over Citanten, item om Niels Traae har villet haftt vidnes Boemercke fra Ham til at sætte under sam/m/e Klage, og om Niels Traae fick det eller ej. Rs: at næstafvigte Vinter Søndagen for Kyndelsmisse dag kom Niels Traae til

Deponenten her paa Wangen giæstgiverie og Spurdte om hand ville være med i den Klage som Cancellieraadens Lejlendinger havde med Niels Traae givet ind over deres ejere til Kongen, og \da/ Deponenten havde svaret, Ham, det kand ieg ikke svare paa førend ieg har talt med min ejer allerhælst hand har icke gjort mig noget til, sagde Niels Traae, joe Svar at du vil være med i Klagen og havde ellers indted til qvestionens oplysning at svare. 4de om hand veed at de andre Cancellieraadens Lejlendinger har egenhændig underskrevet nogen Klage til Kongen over Citanten og faaet deres Boemercker og Selv Sadt dem under Klagen, eller om Niels Traae har faaet sam/m/e til Sig, hvad omgang Niels Traae i saa maade har brugt og om Boemerckerne blev Sadt under i Bergen her paa Stædet eller hvor. Rs: hand veed indted derom. 5te om Vidnet var ved auctionen i Bergen den 10de octobr: næstl: aar, om hand da for auctionen var hos Citanten og om hand hørde at Anders Knudsen Gierme Krævede af Citanten forskrivelse for at hand nemlig Citanten icke skulle Selge Sit Jordegods, og om Niels Traae og flere same tiid var nærværende hos Citanten, og om Citanten svarede at hand icke agter at Ruinere nogen Mand med Koene og Børn, du har dit Bøxel Brev anden forskrivelse faar du ikke, og endelig om Citanten derhos føyede disse ord at hand ikke forbød nogen at byde paa Relutions Rætten til Citantens gods paa auctionen. Rs: hand var som omspurdt ved auctionen og aftenen førend den skulle gaae for Sig var Deponenten tilligemed Anders Gierme og flere inde hos Citanten og Spurdte om hand eller de skulle byde {for} \paa/ godset, da Cancellieraaden svarede at hand Selv ville byde og blive høystbydende, for godset dog efter at vidnet og de andre havde ladet sig mercke med frygt for at fremmede ville byde godset, op, og ellers sagde Cancellieraaden at hand icke agter at Ruinere nogen af sine Lejlendinger med Koene og Børn, men ville lade dem blive besiddende i deres brug, men enten Niels Traae da var nærværende eller ej viste hand icke, og som {Niels} \Anders/ Gierme \og flere/ imedens de saaledes var inde hos Citanten fordrede af Ham een forskrivning paa at de skulle sidde trygge paa deres Jorder, svarede Citanten nej at hand ej giver Dem nogen forskrivelse thj I haver

1758: 271

Eders Bøxel Sedler og for det øfrige forholder ieg mig efter Loven, vidnet hørde heller icke at Citanten enten bad eller forbød nogen at byde paa godset. Reuts for Niels Traae, næst at benægte vidnets udsagn paa Citantens 3de qvestion, da det desuden ansees urimelig at hand skulle have forlangt af vidnet Kyndelsmisse tiider at være med i Memorialen som lenge forhen i Decembr: Maaned var nedgaaen, lod tilføre at hand havde een og anden Contra qvestion til dette vidne, i fald Rætten vil forsickre Comparenten at vidnet skal blive tilstæde til i Morgen, vil hand ikke bemøye Domeren videre i aften der med, da Klocken er imod 11 Slet, men i andet fald og om Rætten behager at det med alle i aften skal Demiteres, ville hand strax fremsætte samme. Sønderborg erindrede at hverken Reuts eller Niels Traae har Stevnt vidnet til nogen forcklarings afleg, men allene Cancellieraad Alstrop hvorfore Comparenten troede at ingen af dem havde noget med vidnet at skaffe, indtil saa lenge de Kalder ham til Sagen, thj vidnet har frihed til som ustevnt at nægte besvarelse paa Reutses qvestioner eller vitløftighed, og som Comparenten ingen Smag har udi noget Rabolistisch Tøy, saa bliver vel Niels Traaes nægtelse imod overbeviisning utidig og heller til feldelse eller befrielse, som een der vil modstride Sandhed, Ligesom det Klinger Slet eller ilde at Reuts qva Procurator vil tage deel udi saadant, for Ræsten overlod Comparenten til Rætten, om det med vidnet og de flere vidners førelse efter Citantens Stevnemaal kand udsættes til i Morgen, da Klocken nu hos Comparenten er over 11 mod 12 ud paa Natten. Reuts som icke havde ventet saadan Procedur af een der vil Passere for een høylærd Procurator, i det at hand vil betage Contra Parten sine fornødne qvestioner, imod Lovens Klare bydende, henholdt sig i sit forige til Dommeren og ventede hands Resolution til Rættens pleje af aarsag som før.

Eragted.

fordie Dagen lenge siden er forløbet og Klocken er over 11ve bliver Rætten til i Morgen ophævet, da næst forestaaende endnu uDemiterte saavel som de øfrige indstevnte vidner haver at møde paa dette Stæd for at være Rættens Examen undergiven, item for at besvare de Sagen vedkommende qvestioner dennem i anledning af Parterne eller deres Fuldmægtigers forlangende maatte af Rætten foresættes.

Dagen næstefter som var den 25de octobr: blev Rætten med forbemelte og anførte Laugrætt atter Sadt paa bemelte Wosse Tingstæd Wossevangen.

Sønderborg for Citanten begiærede det i gaar antagne siste vidne for det 6te tilspurdte om Cancellieraad Alstrop har truet eller locket vidnet fra eller til at byde paa auctionen i Bergen eller det er vidnet bekient at Cancellieraaden har ved trudseler eller Lockelser hindret andre fra at byde paa Relutions Rætten til hands gods, ved at Sige at \hand ville/ gjøre dem uLyckelige om de bød derpaa og Løckelig om de icke

1758: 271b

bød der paa, eller brugt andre Truende og Lockende ord. Procurator Reuts for Niels Traae og de øfrige 3de anmeldende for Contra Parterne fremsadte sine Contra qvestioner Saaledes. 1mo om Vidnet kand Nafngive faae eller mange af Citantens Lejlendinger som foruden Ellev Johansen Berge var i Cancellieraadens Logement og talte med ham førend auctionen gick for Sig. 2det om Vidnet kand benægte at Cancellieraadens ord icke vare saaledes blant andet, at den første som gjorde bud af dennem paa Reluition skulle være den første som skulle komme fra bruget eller Jorden. 3de om icke vidnet Selv havde budet paa sin Jord hvis icke Citanten havde vedtaget Selv at ville byde og hvad andre ord der faldt. Til Sønderborgs fremsadte 6te qvestion svarede Vidnet, at hand icke den omprovede tiid og i Bergen eller paa andre tiider paa nogen maade er bleven truet til icke at byde paa sin Bøxlede gaard af Cancellieraaden og eller dertil paa nogen maade Locket, ej eller har vidnet nogen tiid fornummet eller hørdt at Cancellieraaden ved nogenslags Talemaade har Truet sine andre Lejlendinger til icke at byde paa hands gods ej eller ved nogen slags forlockelse hindret {Ham} \Dem/ derfra enten ved at Sige at de skulle gøres paa nogen maade uLyckelig om de bød derpaa, eller {eller} Lyckelige om de icke bød derpaa. for det 7de lod Sønderborg vidnet ved Rætten tilspørge om vidnet veed og er bekient hvad Cancellieraaden er tilslaget Relutions Rætten for paa hands gods, enten for eendeel deraf eller i almindelighed, og om vidnet troer eller veed at nogen \uden {veed}/ afvindes Bud at gjøre, kunde byde mere derpaa, og om andre icke har end og givet eller budet mindre for Relutions Rætten til deres gods end Cancellieraaden saasom Sr: Nordahl eller andre. Rs: hand veed indted derom til oplysning. til Mr: Reutses 1te fremsadte Contra qvestion svarede vidnet at hand icke erindrer hvor mange eller hvem uden hvad hand før har sagt, var med hos Cancellieraaden, men i saa tilfelde Referede sig til sit svar paa Citantens 5te qvestion. Sønderborg i henseende til Reutses 2den qvestion, erindrede at sam/m/e forhen er besvaret, men icke desto mindre ville Comparenten ingen indsigelse gjøre imod sammes besvarelse, siden Cancellieraaden er for Gud og i sin Samvigtighed overbeviist at hand aldrig har tengt paa at skrecke{n} nogen hands Lejlendinger fra at byde paa hands gods og altsaa ej eller!! (heller) nogen saadanne truende ord som omspørres, men at Klagen er Løgnagtig og Falsk, imod Hannem. til 2de Contra qvestion, hand hørdte icke saadanne ord, men hvad \hand/ kunde sige til de andre som vare tilbage eftter vidnet i Stuen veed vidnet icke. til 3de qvestion, joe førend andre skulle budet og faaet godset, havde Deponenten været nød at byde, skjønt \hand/ havde liden Lejlighed og Lyst dertil, ald den stund hands ejer dertil havde villet bleven høystbydende. Reuts her under tilspurdte vidnet videre om det icke just og egentlig var aarsage at vidnet holdt Sig fra

at byde paa sin Jord, fordie Cancellieraaden sagde hand Selv ville byde paa den. Sønderborg erindrede at Reutses fremsadte 3de qvestion til dette vidne med den nu tilsadte Sub Qvestion, gaar \ud/ paa een egen tancke

1758: 272

og meening hos vidnet, som Cancellieraaden aldrig har været bekient om, og altsaa derudi er Capj...(?), hvorfore Comparenten Bad, at Rættten ved qvestionen[s] besvarelse af vidnet vil være des mere nøye og Saaledes tillige under qvestionen indbefatte om vidnet havde giort Sig nogen forestillinger om hvad vidnet ville gjøre naar Cancellieraaden icke bød paa auction paa hands brugende Part, og om vidnet tilkiendegav Cancellieraaden, hvor høyt det ville bydes, og at det ville byde naar Cancellieraaden icke bød; Reuts paastod qvestionen Lige frem uden forandring, eller omsvøb maatte blive besvaret. Vidnet efter at hannem qvestionens Rette forstaaelse var betydet, svarede: næst at Referere Sig til sit forige svar at {det} da og naar Cancellieraaden icke Selv havde villet byde havde hand \sc: vidnet/ for at foreckom/m/e fremmede, maatted byde paa Sin gaard, og ellers at hand i forhaanden icke havde giort Sig nogen fast tancke derom.

5te Vidne Mons Nielsen Indre Flage aflagde Eed og lovede at udsige Sin Sandhed. hvorpaa Procurator Sønderborg begiærede dette vidne tilspurdte de samme qvestioner som for Parterne Selv ere fremlagte til besvarelse. hvornæst vidnet efter fremsættelse svarede til 1te qvestion at vidnet ved at paaboe gaarden \Indre/ Flage 1 Løb skyld Hr: Cancellieraaden tilhørig, er hands Lejlending, og at hand har beboet gaarden i 5 aar. til 2de q: Nej, men Citanten har bestandig været Kiærlig og skickelig imod Ham og aldrig har villet paa nogen maade forurettet hannem. til 3de q: Nej hand var hiemme paa den tiid som omspørges. til 4de qvestion fast ligesaa. til 5te qvestion at hannem aldrig af Cancellieraaden er giort nogen forbud imod at byde paa godset, ej eller har hand {har} hørt andre derom været forbuden. til 6te at den er besvaret ved 5te Spørsmal, saasom hand aldrig har hørdt nogen ord af Cancellieraaden til Locken eller Trudsler imod at byde. til 7de Nej. til 8de Nej. til 9de og 10de qvestion at samme er besvaret ved næst forige 5te qvestion, thj hand veed indted derom. til 11te qvestion at hand Kiender Cancellieraaden, men langt fra icke som grum og haard, men som een god og omgiengelig Mand, som vidnet aldrig har gruet for at tale med, men hand har oftte uden minste frygt talt med Cancellieraaden. til 12te qvestion at hand veed indted derom til 13de qvestion at hand aldrig har været med i nogen Klage over Citanten. til 14de qvestion: icke talte hand med Cancellieraaden derom og ej eller Cancellieraaden med Ham, følgelig icke hørdte hvad omspørges: til 15de og 16de at de forhen er besvaret.

6te Vidne Ole Bøe aflagde Eed og gjorde forcklaring som følger. efter at Procurator Sønderborg til hannem og de øfrige af Bøe Mændene havde fremsadt følgende qvestioner, 1mo om Vidnet har under sit brug eendeel af Cancellieraadens gods som hands Lejlending. 2do hvormeget Cancellieraaden ejer udi gaarden Bøe og hvad det høyste {hand det} kunde være at vidnet og de andre for Relutions Rættten dertil ville give. 3de om Cancellieraaden har truet eller Locket Dem fra at byde paa deres af hannem havende brug, eller om Cancellieraaden har giort det med andre hands Lejlendinger. 4de om hand ulovlig og ubillig har Søgt at udtvinge dem fra deres brug, og om de derover til Kongen eller anden øfrighed eller Cancellieraad Flischer!! (Fleischer) haver Klaget, 5te om Niels Traae har anmodet Ham eller andre {at b} om at Klage over Citanten, om hand har forlanget deres Boemercker, \og/ om de har udleveret Dem

1758: 272b

hvorpaa Vidnet svarede til 1te qvestion at Cancellieraad Alstrop ejer i vidnets brugende anpart i Bøe 9 Marcker Smør uden Bøxel. til 2de q: at i heele gaarden Bøe som har 4re opsidere, ejer Cancellieraaden i alt ½ Løb Smør og at hand for Ræsten icke Selv veed hvad hand ville give for Reluitions Rættten dertil, saasom hand aldrig har været i tancke derpaa at byde, Men for Ræsten til sine brugende 9 Mrk:r tilligemed de øfrige 27 Mrk: tilsammen ½ Løb ville hand ej give 1 rdr:, naar hand icke viste hvor meget godset i Sig Selv skulle betaales med. til 3de qvestion at Citanten Hr: Alstrop aldrig har truet eller locket vidnet til icke at byde paa godset, ej eller Ham vitterlig de andre hands Lejlendinger. til 4de qvestion Nej, det har hand Slet indted giort. til 5te qvestion Nej det har hand icke giort eller begiert. Reuts qvestionerede dette vidne at siden hand bruger i gaarden Bøe i alt 1 Løb og 13 Mrk: Smør hvem der da er hands Rette og egentlige ejer og Bøxel Herre til gaarden. Rs: Dom Kircken i Bergen er Benificeret den øfrige anpart nemlig 1 Løb undtagen 4 Mrk: Wosse Kircke uden Bøxel tilhørig, med hvilcken eene Løb følger Bøxel herligheden til heele brugt.

7de Vidne Steffen Mickelsen Bøe efter aflagde Corporlig Eed og efter at de for 6te vidne Specificerede qvestioner for hannem som forige vidne var frem sadt, tillige med Reutses Contra qvestion svarede Vidnet til eenhver qvestion i Sær gandske eenstemig med samme 6te vidne, saasom der med dette \vidne/ og Ole Bøes brug i gaarden Bøe haver een og den samme beskaffenhed som forcklaret, og saaledes var deres vidnesbyrd som melt eenstemmige.

8de Vidne Størck Mickelsen Bøe aflagde Eed og svarede paa de for 2de næst forige vidner gjorde qvestioner, eenstemmig med samme 2de sc: 6te og 7de vidne som er hands grander.

9de Vidne Omund Nielsen Bøe efter aflagde Eed Vidnede og forcklarede Eenstemmig med de næst foregaaende 3de vidner som hands Naboer uden forskiel.

Procurator Reuts møtte nu atter for 2de af de indstevnte hoved Mænd og Saggivne Nafnlig Od Bræcke og Knud Helleve og tog dem deres Rætt Reserveret.

10de Vidne Abselon Johannesen Espeland aflagde Eed og paa fremsettende qvestioner svarede. Sønderborg for Citanten fremsadte til dette vidne og Tollev Holve disse 2de qvestioner 1mo om Vidnet har nogen Kundskab om at Cancellieraad Alstrop er een skickelig og vacker Mand med!! (mod?) sine Lejlendinger, eller hand er een ond og Slem Mand som har søgt enten at fraskrecke hands Lejlendinger at byde paa Reluitions Rættten eller \Søgt/ at ødelegge og Ruinere Dem, og 2do om Vidnet har hørdt at Torbiørn Rogne har tilstaaed at være forførdt af Niels Traae til at Klage over Cancellieraaden og meget becklaget Sig \der/ over \og/ at Torbiørn Rogne har Sagt at hand fortrød det med det videre Vidnet kand være bekient om at Niels Traae haver fralocket Torbiørn Rogne Og de andre Deres Boemercker og Zigneter, og Sadt dem under Klage til hands Maj:t, hvilcken

1758: 273

Klage de aldrig har hørdt for Sig oplæse, som forfatted udi Bergen. til 1te qvestion svarede Vidnet at i ald den tiid og til dato at Deponenten har Kiendt og boet som een Nær Naboe hos Hr: Cancellieraad Alstrop samt derunder haftt nøye bekientskab til Hannem, har hand sc: Vidnet befunden og veed at Hr: Cancellieraad Alstrop alle tiider har været og er een skickelig, billig og vacker omgiengelig Mand desligeste at hand aldrig vidnet vitterlig paa nogen maade har søgt at afskrecke nogen af sine Lejlendinger fra at byde paa Reluitions Rættten til Deres paaboende mens Cancellieraadens ejendoms Jorder, Men at hand heller i muelige maader har Søgt at Conservere Dem. til 2den qvestion hand veed aldeles indted derom eller derom af Torbiørn Rogne hørdt noget Tale.

11te Vidne Tollev Holve efter aflagde Eed svarede {til} \paa/ den til næst forige og hannem fremsadte 1te qvestion Eenstemmig med samme 10de vidne til 2den qvestion at at!! hand icke har hørdt af Torbiørn Rogne andet tale i den omspurdte Materie, end at hand omtrent ved Ste: [Hans] Dags tiider dette aars Sommer da Deponenten een dag var kommen

til gaarden Rogne og med Torbiørn Rogne een liden stund havde Talt, bad bemelte Torbiørn \Rogne/ at hand sc: Deponenten som er i nærværelsen hos Cancellieraaden og Kiender ham, ville bede hands sc: Cancellieraadens Kiæriste at hun icke ville være eller blive vreed fordie hand nemlig Torbiørn Rogne havde været med hendes og Kiæristes andre Lejlendinger i den indgivne Klage, hvilket \hand/ meget angrede paa. Procurator Reuts Reserverede Torbiørn Rognes tilsvær og fornødne indsigelse imod dette vidnes forklaring, og ellers tilspurdte vidnet om hand forrettede \de/ Ham givne ærinde, og hvad svar hand fick derpaa. Rs: Hun sc: Fruen da hand havde forretted sit ærinde for Torbiørn Rogne, svarede hannem Slet indted, undtagen dette, hand er een god Karl.

Procurator Reuts Producerede efter Sit Løfte Copien af de 16 Mænds anbudne Caution og ligeledes atter foreviiste originalen med vedbørlig Stemplet Papier omlagt til Conference, samt ydermere {de} fremstillede alle 16 Mænd Persohnlig for Rætten, hvilcke i Dag for Comparenten har tilstaaet og belovet her inden Rætten at ville tilstaae samme deres Caution saaledes at den skal være for Sagens uddrag ved alle Rætter, eller paa endelig Dom, hvorpaa Comparenten end nu ville afvarte Cancellieraadens Resolution til udladelse af arresten. det allegerede blev oplæst.

De udi den anviiste Caution Nafngivne 16 Boesatte Bønder fremkom for Rætten og gav tilkiende at deres Caution strecker Sig ikke Lenger end til Dom i denne Sag for denne Rætt er afsagt, den strecker Sig icke eller!! (heller) til dødsfald Mens naar Dom er gaet for denne Rætt vil de Videre efter Sagens omstændigheder betencke Sig paa og da Resolvare om de fremdeles vil være Niels Traaes Cautionister

1758: 273b

samt hvorledes, skulle Niels Traae undvige førend hvad hand efter denne Rættes Dom maatte tilpligtes er bleven af hands Midler betalt, Saa, mens ellers ikke, vil een for alle og alle for een det idømte være ansvarlig for, imod indbyrdes Regress, og Ligesom deres Caution nu icke kand strecke længere end som Sagt, med mindre de den i sin tiid fornyer, Saa tager de Sig Reserveret naar første Dom er afsagt at overlevere Niels Traae i Rættens Hænder, dersom de icke finder Spiculaiton udi for hannem fremdeles at Cavere.

Reuts ydermere Producerede eller Rettere enpresenterede Cancellieraaden een aparte Caution, for de 20 rdr: under Joen Larsen Biørckes og Niels Larsen Møens Boemercker, hvilcke 2de Persohner for Rætten indfandt Sig og samme tilstod, dog icke at de ville Cavere for nogen omckostninger, som blev oplæst.

{Sønderborg} Knud Ringheim Explicerede nøyere Sin meening ved Cautionen, at hand icke Caverer for Niels Traae lenger end indtil første Dom er er!! falden og det enten Niels Traae er nærværende eller haver fundet behag udi at Reise andenstæds bordt, men alle de øfrige 15 vedblev deres ovenstaaende Caution.

Sønderborg sagde at foruden den anbudne Caution har været vacklende og ustadig og foruden at samme har sine mange vanskeligheder, Saa er Citanten nu ej tilstæde icke eller!! (heller) har hand Løst til at befatte Sig med Bønder til Cautionister allerhelst hand af denne Sags oprindelse har lært Niels Traaes Snedighed og hvorledes det er Ledt for den eenfoldige Bonde at Sige det hand icke har den fuldkomne Kundskab om, Ligesom nu ej eller!! (heller) er tiid til at indlade Sig paa Cautionen og altsaa abstraherer Cancellieraaden og Comparenten Sig fra Reutses og Niels Traaes Indfald med Cautionen, da Cancellieraaden vedbliver sin arrest over Niels Traae at forfølge, Comparenten Erklærer i saa maade paatreggende Sagens fremgang og begierede Mons:r Nordahl paraabt efter de Rætten insinuerede qvestioner om hand skulle finde Sig beqvem der til.

Procurator Reuts for Niels Traae maatte med største forundring fornemme hvorledes Citanten fremdeles Hærder Sig imod Niels Traae til Pleje for Ham udi Fange Huuset uanseet

hand har faaet Saa tilstreckelig Caution som forlanges kunde, jae til overflødighed, og at Cancelleraaden foragter Cautionen imod Kongens allernaadigste Bogstaver thj maatte Niels Traae under aller kraftigste Protestationer imod saadan Citantens

1758: 274

forhold, fremdeles tage Sig sin Rætt, til ald ankemaal og Satisfactions indtale Reserveret, og i saadan henseende var begierende at original Cautionen i Rættten maatte forblive indtil maaeskee Citanten skulle faae i Sinde, samme derfra at affordre og at Copien i den stød maatte blive Comparanten tilbage udleveret, med Rættens paateigning at originalen der beroer.

Sønderborg for Citanten sagde at Reuts kunde beholde Sin forundring hos Sig Selv, men for beskyldningerne i forestaaende Protocollation ville Citanten vide at besørge opretnings Indtale, og som Comparanten ikke var for noget Tingstuderie, saa Urgerede hand paa Sit forige om Vidnerne.

Reuts vedblev Sit forige og ønskede at Sønderborg ville blive ved hvad hand sist har tilførdt neml: at hand icke er for Tingstuderie.

Sønderborg for Citanten dernæst Producerede den i Vidnet Mons:r Nordahls vidnesbyrd /: som nu i Rættten eller til Rættten udi et Brev til Dommeren er bleven indleveret under dags dato og er bleven oplæst /: ommelte og bekræftede beskickelses Forretning af dato 8de Martj sistl: og ellers begiærede at Mons:r Walleur som det andet vidne under samme Forretning maatte paraabes til samme Beskickelse Forretnings vederbekræfttelse af hannem ved Eed, og paa qvestioner at Svare.

Procurator Reuts anmerckede at den fremlagde Beskickelses Forretning er paa Slet papier, men at Procurator Sønderborg i det samme fremleverede een ort, som for saavidt i henseende til hands Maj:ts intrader kand være vel nock. Men hvad Sig vidnet Sr: Nordahls indkomne skrifttlige forcklaring angaaer, da ville Comparanten have Sig Sine Principalers, /: for hvem hand har mødt /: deres giensvar og indsigelse derimod, i belejlig tiid forbeholden, og Ligesaa til same tiid paa Lovlig maade at faae hands Giensvar til fornødne Contra qvestioner indhented, enten eftter det udferdigede Stevnemaal, eller formedelst Contra Stevning i Sagen, og naar for vidnet Mons:r Walleur er bleven oplæst Beskickelsen med hands Giensvar, ville Comparanten Reservere Sig fornødne qvestioner til Ham. hvornæst saavel Sr: Nordahls allegerede Vidnesbyrd som den derudi paaberaabte og Producerede Beskickelse {som} blev oplæst.

Mons:r Walleur eftter at hand Selv inden Rættten havde oplæst den Producerede Beskickelse, bekræftede sammes Rigtighed med sin Eed og under samme hands Corporlige aflagde Eed lovede at svare paa qvestioner.

Sønderborg for Citanten fremdeles Producerede Copie af Niels Traae og de fleres Klage til hands Maj:t {in copie} og i henseende til at hand finder Niels Traaes Nafn der udi først Nefnt, erindredede!! et Latinsk ordsprog {Sub} primus in ordina {Gex} Gregum et ipce Copæe og dernæst begiærede Mons:r Walleur tilspurdte om hand har været anmodende af Citanten at hand

1758: 274b

vilde overlade Ham hands Part i gaarden Ullestad som er af Reluitions godset, om Citanten af bemelte Mons:r Walleur derfor er Lovet 100 rdr: mere end som Lejlendingen ville give, og hvad hands Svar til {Citanten} \Deponenten/ des angaaende haver været. Rs: at {Mons:r Walleur} \vidnet/ har anmodet Citanten om gaarden Ullestads afstaaelse og derfor eengang næstl: Vinter noget eftter at Klagen var nedgaaen, haver budet hannem 100 rdr: eller mere

{end} \over/ hvad gaardens Itzige Lejlending kunde ville give i hvor meget det end var, hvilket hand end og nu tilbyder, Men Cancellieraad Alstrop svarede hannem den omprovede tiid: at dersom hand kunde see Lejlendingen som nu beboer gaarden forsiunet med et andet brød i Stæden, men ellers icke, kunde det vel hende de kunde komme til accord om denne gaards afhandling. pro 2de begierede Sønderborg vidnet tilspurd om vidnet har mercket nogen irraisonabilitet hos Citanten eller det som er tvert imod, om vidnet har hørdt at Niels Traae har forførdt Citantens Lejlendinger til Klage over hannem, og fralocket dennem deres \Zignet/ og sadt dennem under sam/m/e Klage i Bergen tilligemed deres Nafne i Bergen, uden at Klagen har været dennem eller har kundet været dennem forelæst, hvilket siste falder Naturlig af Klagens indretning, og Procurators paaskrivelse paa den, og 3tio hvad Favorable ord Citanten har udladt sig med henseende til sine Lejlendinger. Rs: til 2de qvestion at hand aldrig som omspurdt har mercket hos Cancellieraaden andet end ald Raisonabilitet og Honet omgang med saavel sine under Mænd (underMænd) som flere, {og} \jæe/ eenhver, og at hand derhos saavel før den tiid Klagen indgick til hands Maj:t fra hands Lejlendinger!! {til Kongen}, som og eftter, haver een og andre gange fortaldt Deponenten at om hand end skulle Lide 50 rdr: \eller større/ tab, bliver hand dog aldrig eller har aldrig været saa Sindet at hand ville føre nogen af sine Lejlendinger i nogen fortræd, end videre forcklarede vidnet at Ingebret Ullestad een gang næstl: Vinter udi Deponentens Stue her paa Wangen, Meget becklagede Sig for Deponenten og med grædende Taarer udlod sig med at hand aldrig nogen sinde har Ladet sit Boemercke udkomme i den Tancke dermed at lade beckræftte \eller undersette/ nogen Klage over Citanten, og at hand paa følgerig saaledes icke viste hvorledes samme hands Boemercke under Klagen kan være kommen, og for Ræsten har hand ikkuns eftter et almindeligt Bøygde Røgte hørdt at det skal være Niels Traae som har forlocket de øfrige Cancellieraadens Lejlendinger til denne ommelte Klage samt dertil at skal have Samlet deres Boemercker, hvilke skal være undersatte i Bergen. til 3de Refererede Sig til sit forige svar.

Reuts for Ingebret Ullestad møtte nu med

1758: 275

Indsigelse og Benægtelse imod vidnets forcklaring saavidt same ham paagielder, og dernæst for Niels Traae tog til bemerckning at det fremlagde skriftt, som skal betyde een Copie af Supliqven til Kongen, ingen vidimation haver, uden af Procurator Sønderborg allene, som nu i dette Moment Protocollationen skeede, same underskrev, og hvorfor Niels Traae desens Rigtighed icke kunde agnocere uden Lovligere og autentiqvere afbeviislighed om sammes Conformitet med den Rette original. Videre anmerckede Comparenten af den fremlagde saa Kaldede Beskickelse at den icke mindre Ligner end een formelig Beskickelse og at aldeles ingen Boemercker findes under Sadt af Knud Biørcke og Siur Haandve skiønt det ved Slutningen af deres giensvar saaledes findes skreven, og hvorføre Comparentens i gaar for nogle af de indstevnte giordte forestillelse her i dette fald Just kommer til Pass neml: at de vegrede Sig fore same at underskrive eller med deres Boemercker at beckræftte siden det icke for Dem blev oplæst da de det forlangede, men i sær kom dette Comparenten underlig for at Sr: Nordahl og Mons:r Walleur gives Nafn af Beskickelses Mænd da de dog aldrig haver været i de Beskickedes Huuse, eller Bopæl med nogen Beskickelse, men at de neml: de saa Kaldede Beskickelses Mænd, tvert imod har paataget Sig samme Skickelse som 2de Reputeerlige Mænd til deres egen fornødelse og for at tiene Hr: Cancellieraaden, som ventelig Deres ven, i det støcke, hvilket Comparenten til den ende lod Protocollen tilføre, at den ærede Dommer i sin tiid kunde tage til anmerckning omgangen med de Eenfoldige Bønder som paa Hr: Cancellieraad Alstrops budsendelse, maatte Pareere ham som deres Husbondes ordre, med møde paa gaarden Leqve og i Sr: Walleurs huus, ellers og under

forbeholden af vedkommende hands anmeldede Principalers nærmere tilsvær om samme og mere Sagen anrørende til sin tid, fremsadte Comparanten til vidnet Walleur følgende qvestioner. 1te hvem det var som formaede vidnet til at holde forhør eller Papier eller Protocoll paa Leqve gaard over Bøndernes udsagn. 2de om Bønderne begierede deres udsigende i pennen forfatted eller af hvem saadant skeede. 3de om der blev sendt bud efter Bønderne imedens vidnerne var der og ved hvem. 4de om vidnet eller Sr: Nordahl var den som skrev Bøndernes Svar og hvem der dicterede samme i pennen. 5te om Bønderne begierede det i pennen forfattede for dem oplæst og om deres Zigneter eller Boermercker blev forlanget at sættes der under og om de vegrede

1758: 275b

sig der for og af hvad aarsage. 6te om Bønderne indfandt Sig paa gaarden Leqve og fragick hvad de havde sagt, dagen eller nogle dage tilforn.

Sønderborg in genere formeente at Procurator Reuses nu saavel som forhen giordte Protocollation bedre skickede Sig udi een skriftlig Demonstration efter Sagens og Sandhedens oplysning, end i forhaanden, hvorføre hand ogsaa in genere indstillede til Rætten at Procurator Reutes tilførsel icke kand være andet end et paafund til Sagens \gienge/ og Sandhedens oplysning, ufornoden med dectatorische formeeninge at opholde, dernæst formeente Comparanten in Specie at Procurator Reutes gjorde benægtelse mod vidnet Walleurs Eedelige Vidnesbyrd beholder anseelse af Sandheds nægtelse, tvert imod Lov, 2do at hands neml: Procurator Reutes indbildning om den frem lagde Beskickelse af 8de Martj sistl: som uden for formen, icke har nogen grund siden der ingen formular er foreskrevet Beskickelser, 3tio forklarede Comparanten at Boermercker under Beskickelse{n} var ufornoden at tage, siden Lovens 1te Bogs 13de Cap: 24 art: byder at Beskickelse vidner om hvis dem svares bør til Tinge med Eed at bekræfttes, hvorefter de icke kunde underkiendes med mindre de ved andre Lovl: vidner eller beviisligheder bliver igiendreven, {og} thj saaledes beholder Beskickelsen sin fulde Kraft, da samme af Beskickelse vidnerne Nordahl et Walleur til Tinge med Eed er bekræfted, og kand det icke gravere eller forckleine enten af de Mess:r Nordahl et Walleur at de haver tient Citanten paa een Honet maade og som fornuftige Mænd frem for andre her paa Woss, udi den bemelte kvalitet at imodtage de i Beskickelsen ommelte Bønders Svar hvorføre og Reutes forundring i saa maade hensvinder til utidighed. og 4to holdt Comparanten for at den fremlagde Copie Klage endskiønt under Comparantens Widimation beholder paalidelighed indtil saa Lenge at Niels Traae benægter sammes medførende Rigtighed og declarerer at hand aldrig saadan Klage til hands Maj:t over Citanten har underskrevet og befordret, hvor af hand Niels Traaes directe Svar, anmodede. sluttelig bad Comparanten Rætten i agt tage, at de fremsadte qvestioner til vidnet Sr: Walleur af Procurator Reuts, anrører vidnet Selv, hvorføre Comparanten Submitterede til Rætten med Protest hvorvidt vidnet er forpligted til at svare paa same sig Selv angieldende.

Procurator Reuts for icke at opholde Rætten lod det denne gang bevende at besvare Sønderborgs tilførdte og allene under forbeholden af \paa ancke over/ den nye

1758: 276

fremsadte beskyldning imod Comparanten at hand ved sin Protocollation skulle søge at hindre Sandheds oplysning, hvilket er hesligt, for een ærekiær og Retskaffen Procurator, paastod vidnes svar til qvestionerne. Paa {Citantens} \Reutes/ fremsadte 1te Contra qvestion svarede vidnet Walleur: at det var Hr: Cancellieraad Alstrop som formaede ham til sin BeEedigede Beskickelses Forretnings afhandling herunder blev vidnet videre tilspurd om det er det samme Papier eller den samme saa Kaldede Beskickelse som var skreven af

Cancellieraaden, der nu er produceret eller det er Reenskrevet efter Concepten, og hvor Concepted er og hvem der beholdt Concepted. Rs: at det icke er det samme Papier men ordlydende med de qvestioner Cancellieraaden for Deponenten og Mr: Nordahl havde opsadt, og for Ræsten viste eller erindrer icke vidnet hvor Concepted er afbleven. til 2de Contra qvestion at det var Ligeledes Cancellieraaden som begierte Beskickelsen bekræftted, og at det ved forretningen blev Bønderne sc: de vedkommende betydet at deres Svar blev ad Forretningen førdt. til 3de qvestion hand ved indted derom. her under begierede Reuts vidnet tilspurdt om det blev Sagt til vidnet før hand gick paa Leqve at hand skulle komme der op som Beskickelses Mand og om alle Bønderne var oppe paa een tiid, eller een efter een anden. Rs: at vidnet fick som melt bud fra Hr: Cancellieraaden at hand ville indfinde Sig hos Ham paa Leqve og da hand kom der begierede Cancellieraaden at hand og Mr: Nordahl vidnesfast ville indhente Bøndernes svar paa de i Beskickelsen anførde qvestioner og sam/m/e beskrive og For Ræsten viiser Forretning hvad Mænd der var, og i hvad orden eenhver var inde for at give sit svar. til 4de qvestion, at Deponenten skrev Bøndernes Svar efter deres egen Mund efter at hand nøye havde hørdt deres udsigende af deres egen Mund, og ellers henseende til hvem som dicterede Bøndernes svar i Forretningen, da forcklarede vidnet at altsaalenge hand paa Rette maade fattede Bøndernes giensvar paa qvestionen, førde hand Selv \sc: Comparanten/ det efter egen dictat til Forretningen, undertiiden dicterede og Mr: Nordahl og undertiiden for des nøyere at treffe og faae tydelig Bøndernes Svares forstaaelse, hialp og Hr: Cancellieraaden Selv til at faae det i Stiil, mens saa snart Svarene i den orden og Stiil Forretningen nu viiser, Sluttedes, blev de tydelig for vedkommende oplæst, og tilstaaed, som Rigtig forretningen tilførdt, af eenhver i sær. til 5te qvæstion at Cancellieraaden vel Spurdte om de \sc: Bønderne/ ville til ydermere fortrolighed, bekræftte beskickelse Forretningen med deres egne Boemerckers undersettelse, hvortil de icke fandtes vejerlige, Men nogle undskyldte Sig icke at have deres Boemercke hos Sig, og derhos Lovede at vilde kome Morgenen derefter med sam/m/e, hvilcket dog icke vidnet vitterlig skeede saasom hand gick til sit hiem igien.

1758: 276b

til 6te qvestion: at Dagen efter Forretningens holdelse da Deponenten kom op til Leqve fortaldte Mr: Nordahl vidnet at Bønderne som næst forige Dag havde svaret paa Beskickelsen, nu igien samme vel havde villet fragaae. for det 7de Spurdte Reuts om vidnet veed hvor stoer part Citanten ejer i gaarden Ullestad, som vidnet ville kiøbe, hvad Cancellieraaden sagde at ville have der for og om Vidnet kand nægte for at hand aldeles icke haver hørdt at hand sc: Cancellieraaden ville Selge hands gods. Rs: det er 1 ½ Løb Smør som Deponenten har anmodet om at faae kiøbt i Ullestad, og at Cancellieraaden aldrig har Sadt noget paa eller begiert noget viist, og at hand aldrig har hørdt Cancellieraaden før Klagen var nedgaaed \at/ have været Sindet at Selge sit gods, men efter at Klagen var nedsendt, hørde Deponenten eengang af Cancellieraaden sige at hand nu formedelst de store becostninger hands Lejlendinger vil paaføre ham, vil blive nød at Selge noget gods. 8de om Vidnet heller aldrig er vidende eller nogen sinde haver hørdt, hvad hand hos Bønderne paa Ullestad havde begieret for gaarden, enten efter hands egen Mund eller af Bøndernes {Mun}, eller om det icke var 900 rd: eller der omtrent, og om icke saadan tilbydelse eller begiær skeede forgangen aar før Juul eller omtrent i November Maaned. Rs: hand ved indted andet herom end at \hand af/ andre har hørdt og er bleven hannem Spurdt om det skulle være sandt at der var begiæret 400 rd: for hver Part i gaarden Ullestad, Ligesaa har og vidnet hørdt som et Bøygde Røgte at een anden Mand, i fald hand icke havde faaet andet gods i denne gaard Ullestad, ville same Mand i fald ogsaa Cancellieraaden skulle været villig til afhendelse, villet givet 900 rdr: for gaarden eller Hr: Alstropes Part i Ullestad, Men om det er saa i Sig Selv veed vidnet icke

at forklare. \den allegerede Klage blev oplæst/ Reuts i anledning af hands i gaar giordte begiær om Extract af Protocollen af det Passerede fra først til sist Leverede nu dertil forud 2 rdr: og igientog sin begiær om at blive underretted naar afhentelsen kand skee.

Formedelst det nu er langt jae Klocken 11 Slet paa aftenen ophæves Rættten til i Morgen.

Dagen næst eftter som var den 26de octobr: blev Rættten atter Sadt paa tit bemelte Tingstæd {atter Sadt} og betient med Selv sam/m/e Laugrætt som gaarsdagen.

hvornæst Procurator Sønderborg begierede Lænsmanden Mr: Frants Weinvig og Gotskalck i Præstegaarden fremckaldet til forcklarings aflæg {og} \paa/ følgende: om Niels Traae har tilstaaed at hand var med i Hardanger hos(?) Citanten med Cancellieraad Fleischer og at de den tiid havde tenckt at giøre saadan proposition til Citanten om mindelig afgivelse, nemlig at de ville betale eller erlegge 5 á 10 rdr: til hielp for Citanten at betale hvad Reluitionen paa auctionen i Bergen dend 10de oct: afvigte aar havde kosted Citanten, hvorimod de ville have forskrivelse fra hannem og hvor danne!! for det øfrige skulle

1758: 277

Comparenten \for/ hver i Sær fremsætte eftter fornødenhed sine videre qvestioner.

Procurator Reuts møtte nu for een af de beskyldte hoved Mænd Henrick Helleve og under forbeholdenhed af hands Rætt og forsvar i sin tiid ville fornemme hvad Paastand Citanten imod Ham maatte agte at giøre og da Comparenten fandt Procurator Sønderborg Siddende i høysædet og for Bordenden af Rættten, hvilcket hand holdt stridende imod den Respect Hand som Procurator er Rættten skyldig, Saa ville hand fornemme om Rættten saadant vil tollerere, eller om Hand icke bør befales, Sig fra høysædet og Bordenden at nedgive, medens Sagen Tracteres.

Sønderborg for Rættten staaende, naar hand til Protocollen noget havde at tilføre, loe ad Procurator Reutses tilførdte om høysædet, da Rættten har Sadt Sig hvor den agter for godt, og paatregede vidnernes antagelse, og som Comparenten nu indted havde videre at erindre medens vidnet Examineres, Sad Comparenten Sig udi høysæde{t} hvor hand før Sad igien.

Reuts tackede icke Procurator Sønderborg at hand findes staaende ved sine Protocollationer, men at hand skal blive Siddende i Rættens øverste Sæde medens Sagen Tracteres, holdt Comparenten Rættten til forckleinelse, hvor over hand som før vil udbede Sig Rættens Resolution for Procurator Sønderborg enten i eller uden for Protocollen, Sær da hand atter Sadte Sig ned i sam/m/e høysæde eftter Sin egen Protocollation.

Sønderborg paastod Reuts straffet for Sin utidighed, og som hand icke var {her} for at Spille qvækker griller og icke Spille tiden bort, Saa forhaabede hand at Rættten icke tager til minste følge for Reutses urimeligheder, aller helst at Comparenten icke er Rættten til nogen fortregsel.

Reuts i stæden for at Svare videre til Sønderborgs siste, lagde ickun et NB derom til prøve hvad der boer hos Persohnen, og ellers vedblev sit forige.

Rættten fandt nødig at erindre begge Parters Fuldmægtiger, om sin Pligt icke at Tractere Personalialia, og derved ickuns at opholde Rættten, men blot at blive ved at Preceqvere sine Partes Sag, og for Ræsten seer allene Rættten til uden paamindelse at Conservere {Rættten} \den neml: Rættten/ ved den Respect, tilbørlig er.

Derpaa fremstod det

13de Vidne Lænsmanden Frants Weinvig og eftter aflagde Eed, svarede til fremsadte qvestioner. til 1te Citantens qvestion at i dette aars Sommer een gang eftter at Niels Traae var arresteret, kom Cancellieraad Alstrop her til Woss fra Bergen, og da som Velbem:te Cancellieraaden samme tiid var tillige med Deponenten og flere staaende udenfor døren af denne Tingstue, hørdte Vidnet Niels Traae blant andet Sige til Cancellieraaden at hand havde

været hos Ham paa Lille Graven tilligemed nogle andre hands Lejlendinge og der tilbudet Cancellieraaden 5 rd: á 10 rdr: eftter som deres Lejlighed kunde være, imod at Cancellieraaden skulle give dennem {denne} \een/ forskrivelse, {at} \Men/ om {deres brug fremdeles} hvad \slags forskrivelse/ det var erindrer vidnet icke andet end, Cancellieraaden svarede at hand icke saaledes ville fraskrive Sig fra sit gods. 2det om Vidnet som haver Niels Traae under Forvaring i det Civile arrest huus her paa Wangen, {har} \er/ trued med at tarmene skulle udspindes af livet eller andet des lige, om hand icke lader Niels Traae have

1758: 277b

friehed og holder med Ham, og hvem det var som truede disse ord. 3de om Niels Traae under sin Arrest har mere end een anden Cicil Arrestant bør have friehed udi sin Arrest, gaaet ud og haftt saadan utilladelig friehed, saasom, om Niels Traae har Ligget ude af Arresten Natte tiider, og om hand enten nu eller før har gaaet ud paa Wangen i gastgiver Huuset eller andenstæds. Procurator Reuts for Niels Traae indstillede til Rættens Kiendelse og paastod sam/m/e, om det kand ansees Lovmessig at vidnet deels uden for Stevnemaalet og deels udi een Sag vidnet Selv paagiældende kand og bør admitteres til forcklaring paa qvestionerne. Sønderborg forestillede at hands siste qvestioner til vidnet, harmoner med Sagen og Stevnemaalet, og angielder Niels Traae, og derfor paastod qvestionernes besvarelse, i Krafft af Stevnemaalet og den Traae paalagde arrest.

Eragted.

De af Citantens Fuldmægtig for Vidnet fremsadte qvestioners besvarelser naar de skulle \tages/ kunde mueligens udfalde til {et} noget som Sadte Vidnet Selv i ansvar for een utilladt friehed som hand kand have givet Niels Traae som Arrestant, derfor, {saasom} \da/ det Ligesom ville blive Vidnets egen Sag, siden hand som Arrest forvarer staar til ansvar for sit forhold i den fald, tør icke \Rætten/ æske og æsker ej eller!! (heller) Vidnets svar paa de 2 siste fremsadte qvestioner, Mens for Ræsten bør Citantens Ancke og Rætt være ham Reserveret.

Procurator Reuts for Niels Traae tilspurdte dette vidne, 1te om hand icke hørde ved Arrestens anckyndelse for Niels Traae og forinden hand i Fange huuset blev henbragt anbød de 3de Mænd til Caution for Sig, Nafnlig Mons Lofthuus, Anve Neqvitne og Torbiørn Lindebrecke men at Citanten veigrede Sig for samme at modtage, Sønderborg Protesterede imod svar paa denne qvestion, som Sagen, der allene angaar Niels Traaes og de flere med ham implicerede \forbrydelse/ uvedkommende da her Saaledes icke handles om nogen Cautions antagelse eller nægtelse, Reuts henseende at qvestionen aldeles hører til Sagen og Arresten som her skal paakiendes, paastod qvestionen besvaret og Reserverede Sig \flere/ fornødne qvestioner til dette Vidne, til Sagens oplysning.

Eragted.

saalenge ingen Disputter indløber antager Rætten gjerne \vidnets/ tilsvar paa Mons:r Reutses tilfördte qvestion, men nu da Protest er indløbet accorderes icke samme dog skal Niels Traaes Rætt, til at gjøre saavel denne som flere qvestioner til dette og andre vidner, være Ham ubeskaaret, dersom hand begiegnen Sagen med Contra Stevnemaal og dennem saavel som hoved Citanten dertil Lovlig indkalder.

Procurator Reuts som nu anmerckede at Procurator Sønderborg, begav Sig fra høysædet nu i det samme Hr: Sorenkriveren Selv kom for Rætten /: da det forhen Passerede blev Protocollet af Fuldmægtigen Mons:r Hesselberg :/ forbeholdt paaancke

1758: 278

over den siste Kiendelse, og da hand desaarsage, ej dristede Sig til at fremsette flere qvestioner, siden derimod ventelig vil skee sam/m/e indsigelse af vederparten som før, Saa ville Comparanten ogsaa holde sig derfra under Reservation af Niels Traaes Rætt. Sønderborg Replicerede til Reutses siste tilførdte det same som forhen, Referered sig til Lovens 1te B: 12te C: 2de art., og sagde i øfrigt at Procurator Reutses Debiterede, nu Lauveritatem in Fe Coutinot og at hand havde friehed uden fortængsel for Rættten at sidde hvorhelst i(?) Stuen hand fandt for godt.

Sluttelig begierede Sønderborg vidnet tilspurd, om Knud Helleve eller andre af Citantens Lejlendinger, saasom Ingebret Ullestad og Torbiørn Rogne har becklaget Sig over at Niels Traae har forførdt dem til Klage over Citanten, at de ej har hørdt eller viist hvad den afsendte Klage indeholdt, om de har tengt paa Saaledes at Klage over Citanten, om Niels Traae har fralocket dem Deres Zigneter, uden at vide hvortil de ere brugte. Procurator Reuts for Ingebret Ullestad og Knud Helleve samt Torbiørn Rogne, declarerede dennem aldeles fremmet for qvestionen og at saadant aldrig er til som samme indbefatter, og om saadant af vidnet mod forhaabning skulle forcklares, benægtede de samme. Vidnet Replicerede at nogen tiid siden da vidnet een gang nu dette aars efttersommer var hos Ingebret Ullestad og i hands Stue Sad og Talede med Manden og eftter at de var kommen i Raisonoments om denne Sag og den Klage som skulle være indgaaet til hands Maj:t over Hr: Cancellieraad Alstrop {over} \fra/ hands Lejlendinger, sagde bemelte Ingebret Ullestad til Deponenten at hand vel har udleveret sit Boemercke {til Niels Traae} i den tancke sam/m/e skulle bruges til undersettelse paa et forligelses Brev som skulle skrives i Hardanger, men hand har aldrig enten bedet {Niels Traae} \nogen/ Klage for Sig over Cancellieraaden, ej eller veed af \at/ være impliceret eller været med, Langt mindre underskrevet eller hørdt oplæse nogen Klage over velbemelte sin ejer Hr: Cancellieraad Alstrop, mens vidnet hørdte icke hvem hands Boemercke skulle være udleveret til {nogen}, enten det var til Niels Traae eller andre, og ellers sagde vidnet at Knud Helleve een gang ogsaa fortaldte Ham at Henrick og Niels Helleve har saa godt som baade truet og locket mit Boemercke af, og sagde derhos at hand havde Slet indted at Klage over Citanten. Procurator Reuts for de 3de Mænd paa Helleve vedblev sin forige benægtelse og ellers maatte Comparanten nu for de Samtlige indstevnte 20 Lejlendinger, hvis Boemercke foruden Niels Traaes findes undersøgt Supliqven til Kongen, og igientog det samme som for de forige i samme Classe er fremførdt, og under sam/m/e forbeholdenhed for

1758: 278b

dem samtlig. Sønderborg agtede icke Lejlendingernes eller Niels Traaes benægtelse imod overbeviisning, og nogle af Lejlendingerne til egen skade, men Comparanten begierede Gotskalck i Præstegaarden Kaldet til vidnesbyrd.

14de Vidne Gotskalck Ellevsen Præsteggarden aflagde Eed og forcklarede paa fremsættende qvestioner saaledes nemlig til den for Frants Weinvig fremsadte 1te qvestion indted til oplysning, men vidnet erindrer ickun at noget eftter at Niels Traae var arrestered{e} hørdte hand Cancellieraad Alstrop staaende uden for Tingstue Døren tale med Niels Traae som helsede Cancellieraaden Mens hvorom det egentlig var erindrer vidnet Sig icke, og at det var ungefehr vist 4 uger eftter at Niels Traae var arresteret. Reuts fremsadte til vidnet følgende Spørsmaal, 1te om icke Niels Traae samme tiid indstendig bad Citanten om Løsladelse af Arresten og tilbød ham, saa mange Mand til Cautionen som hand forlangede, samt tillige strax at ville betale de 20 rd: hand var Cancellieraaden skyldig. 2do om icke Cancellieraaden dertil svarede Pladt nej med disse ord, det er mig icke om de 20 rd: at giøre, ieg Estimerer dem icke, men du skal straffes for den falske Klage, item ieg skal kaste 1000 rd: paa dig og see om ieg icke kand faae dig af Bøygden, ieg Estimerer icke 1000 rd: 3de

om Vidnet hørte at Niels Traae samme tiid tilspurdte Cancellieraaden om det var med hands ordre at ingen skulle faae Tale med Ham i Arresten og om Cancellieraaden da svarede jae det er sandt hand, neml: Niels Traae, maae icke og skal icke faae Tale med nogen. 4de om icke Cancellieraaden tillige sagde at hand skulle lade Niels Traae Transportere eller føre hen til Halsnøe Closters Arrest Huus, der skulle hand icke faae Tale med mange, item at der skulle komme 5 andre støcker ind igien at Sidde, samt nevnede der i blant i sær Torbiørn Rogne, og for det 6te!! (5te) hvad andre eller flere ord vidnet samme tiid hørte af Hr: Cancellieraad Alstrop Tale imod Niels Traae. og da disse qvestioner just hører til det hvorom vidnet er Stevnt og ved sit svar paa Citantens qvestion har forklaret om, saa tvivlede icke Comparenten paa Rættens pleje til sammes besvarelse. til 1te qvestion erindrer vidnet til Svar at den omprovede tiid hørte vel Deponenten Niels Traae Spørge Cancellieraaden hvorfor hand icke ville imod tage Caution for de 20 rd: og at Cancellieraaden svarede at hand icke Estimerer de Lompe Penge, desligeste at Niels Traae lod sig mercke med at hand gierne ville komme hiem af Arresten, og at Niels Traae sagde hand strax ville betale de 20 rd: hand var skyldig, og endelig at Niels Traae Siger til Cancellieraaden og \til/bød ham Mænd til at Cavere for Sig, og at Cancellieraaden svarede Nej,

1758: 279

du skal straffes for din falske Klage, Mens hvad hands meening derved var viste hand icke. til 2de At Cancellieraaden \sagde at/ ville kaste penge /: hvor mange erindrer vidnet icke :/ paa Niels Traae, og at hand Estimerer icke 1000 rd: og at Cancellieraaden ville see at faae Niels Traae ud af Bøygden, til 3de qvestion {en}, at Niels Traae spurdte om det var Cancellieraadens ordre at ingen af Land Bønderne skulle faae tale med ham i Arresten, og hvor til Cancellieraaden svarede: Nej ieg vil ingen af dem skal tale med ham. til 4de qvestion, hand hørte Cancellieraaden sige at ville lade føre Niels Traae til Halsnøe Closter Arrest huus, desligeste at der skulle komme andre ind igien. Sønderborg /: da vidnets forklaring saavidt var tilførdt :/ forestillede at hand nu i 4 Dage havde været opholdet her paa Woss fra andre Forretninger i Byen, hvilcket gav Comparenten anledning til, da denne Dag og er forløben og hand haster til sit hiem i Bergen, at foreckomme Procurator Reuts udi hands uendeligheder uden nytte, hvorføre Comparenten paa Citantens veigne Exciperede imod det øfrige af denne qvestion og de flere Reutses qvestioners besvarelse, da Rættten forventelig befinder at de gaar uden for Citantens Stevning og henhører under Contra Stevning som endnu icke af Niels Traae er tengt paa langt mindre udferdiget, thj Citantens Sigtelse er om Realia eller Niels Traaes Løgnagtige andragende over Citanten til hands Maj:t, med de andre Citantens Landbønders forførelse til at udlevere deres Boemercker, men icke om Particulare Ting og løst Snack som Citanten kand have brugt uden at tencke paa andet end Niels Traaes afstraffelse ved Lovlig omgang, hvilcket siste neml: om Particulare Ting og løst Snack Reutses qvestion til dette vidne gaar ud paa, ellers Siuntes Comparenten at qvestionerne er det samme som at gribe eftter skyggen og lade Legemet fare. Reuts som med største forundring og Kaldsindighed saag og hørte hvorledes Procurator Sønderborg, indfalt Rættten med sin Protocollation, just da den sam/m/e var i begreb med at Protocollere vidnets Svar til den 4de qvestion og uden at give Rættten tiid til at Protocollere bem:te vidnes fulde giensvar som var dette, neml: at Cancellieraaden sagde at der skulle komme andre {indførdt} i arresten/, og deriblant nefnte Torbiørn Rogne, paastod bem:te vidnes forklaring tilførdt og Ligeledes vidnes svar til de andre qvestioner uden at ville bemøye Rættten med vitløfttigere Protocollation. Sønderborg Refererede Sig til sit forige, og sagde at hand baade

1758: 279b

til dette vidne og Mr: Weinvig, havde qvestioner til oplysning om at Niels Traae skielden om Natten og næsten ingen Dag har været i sin arrest men som een Løs Mand gaet omkring paa Wangen og i giæstgiver Huuset, hvor hand har vildet uden overværelse og geleide til Sickerhed, for hands tilstædeblivelse af nogen Mand, samt at Niels Traae har nægted at gaae ind [i] sin Arrest igien, naar hand saaledes har været ude af den, Men som Rættē een gang har anseet det med Reutses qvestioner betreffende Arrestens haardhed, for uforneødent og utilladeligt nu at Spørge om, saa var det at Comparenten, og ville spare sam/m/e til Niels Traae ved Contra Stevnemaal først paaskadiger arresten til underkiendelse og opretning, med mindre Rættē nu skulle tillade Reutses qvestioners besvarelse, da hand under Reservation af ancke fick mod sin villie at begiere foranstaaende vidnet tilspurgt endskiønt Sagen derved vilde opholdes. Reuts som modsagde Sønderborgs tilførdte om Niels Traaes frihed ved sin arrest som icke medfører Rigtighed, ville allene føre Rættē til gemytte dette at qvestionerne aldeles icke er udenfor den Sag, men dermed directe Harmonerer som Vidnet er Stevnt at giøre forcklaring om hvilcket Rættē vil befinde saa snart Citantens egen qvestion om ordene imellem Hr: Cancelleraaden og Niels Traae tages i overvejelse, hvorfore Comparenten paatrengede Lovlig Rættergang og Refererede Sig til sit forige, samt til Lovens 1te Bogs 13de Cap: 7de art:

Eragted.

Rættē holdt sig til sin forige Eragtning, og nu da Protest er skeed icke finder Raadelig uden foregaaende Contra Stevnemaal at indhendte Svar enten om Bonden Torbjørn Rogne eller de 5 som skulle sættes udi arrest i Niels Traaes Stæd. Mens saasnart Lovlig forckyndt Contra Stevnemaal i Rætte falder skal vedkommende icke nægtes svar fra dette og flere indstevnende vidner, paa alt \hvis/ Sagen vedkommer.

Reuts i saadan anledning og under forbeholdenhed af Niels Traaes Rætt, kunde ej andet end at bede Laugrætted have i erindring vidnes ord om een af Comparentens Principaler Torbjørn Rogne, hvilcket saaledes icke kunde blive Protocollen tilførdt.

Sønderborg hernæst bad at Stevnevidnerne maatte fremkaldes til under deres afhiemlings Eeds Kraftt, nemlig Berge Traae og Josep Olsen, at forcklare om Ingebret Ullestad og Torbjørn Rognes Ercklæring ved Stevnemalets forckyndelse var saadanne at Niels Traae havde forførdt Dem, til at fra Sig Levere deres Boemercke til hannem i Traae, at Torbjørn Rognes Koene græd, og at De sagde de havde \ej/ Klaget og viste icke af nogen Klage at sige, over Citanten,

1758: 280

samt om Torbjørn Rognes Koenes beckiendelse var at hendes Mand havde løbet efter hands Boemercke for at faae det tilbage fra Niels Traae, men at hand kunde icke faae det.

Mons:r Reuts for Ingebret Ullestad og Torbjørn Rogne som forsvar for sin Hustroe Protesterede krafttigst imod vidnesbyrds antagelse over deres ord ved Stevningens forckyndelse, hvorom de hvercken er Sigtet eller Stevnt ved nogen Continuations Stevning uden for denne Sags Stevnemaal i Sig Selv, hvorom Comparenten i Sær Refererede Sig til Lovens 1te Bogs 4de Cap: 1te art., og altsaa paastod Vidnerne fra Rættē afviist, indtil vedkommende paagiældende Lovlig er vorden Sag givet og Stevnt, til bemelte 2de vidners afhørelse over Sig om de af Citantens Fuldmægtig Protocollerede ord, hvilcket Comparenten Submitterede under Rættens Eragtning, til lovl: Rættens pleje og gienge, thj i hvordan Citanten eller hands Fuldmægtig end vil forcklare Stevnemalet eller ej, saa kand det dog aldrig fornufttig, Extenderes derhen at Stevnevidnerne kand føres til forcklaring om dem, og allerminst da de Selv neml: Stevnevidnerne ere angivere om det qvestionerede, og altsaa ej kand vidne i Deres egen Sag.

Sønderborg for Citanten Submitterede at Stevnemaallet indbefatter godvillig mødende vidner at føres, om den i Stevnemaallet ommelte Sag og tiltale, og at det derfor kand være Lige meget i hvad kvalitet enten som Stevnevidner eller som godvillig mødende vidner, Rættens vil ansee de 2de presenterede Berge Traae og Josep Olsen til vidnesbyrds aflæg, paa den fremsadte qvestion til dem, og \hvad/ enten deres Svar til den fremsadte qvestion kand og bør skee under Deres afhiemlings Eeds Krafft eller under nye Eed, som Comparenten overlod til Rættens, at paalegge dem, da inted i den fremsadte qvestion indeholdes, uden det som er Sagen vedkommende derhos formeente Comparenten at Loven icke forbyder Stevnevidner at forcklare hvad Dennem ved et Stevnemaal, er Indløbet, allerhelst Mand seer at Loven Taler paa et andet Stæd om Vidner som skal aflegge forcklaring, om Exeption {om} \imod/ Rette værne Ting, eftter Lovens 1te B: 2de C: 24 art., der Ligesaa er uden for Stevnemaallets forckyndelse, og altsaa admitterer Stevnevidners forcklaring, om hvad een Part til Stevnemaallet kand have Ercklæret, thj paastod Comparenten i saadan anledning hands fremsadte qvestions besvarelse af begge vidner under Eed, holdende det for at være petitiio principe, hvad Procurator Reuts om angivere eller angivelse haver berørt.

Reuts holdt Sig til sin paa Lovens Reene ord grundede Exception, og formeente at det er og bør blive allerlovligst at Citanten bør give vedkommende Lovlig Kald og varsel til vidners anhørelse uden for Stevnemaallet, i fald hand

1758: 280b

til sin Sags størcke endelig skulle agte det fornødne.

Sønderborg formeente at Reutses hæftige Indsigelse mod svar paa Comparentens fremsadte qvestion som Harmonerer med Stevnemaallet og Sagen for Niels Traaes omgang med Citantens Lejlendinger til forførelse og Boemerckers aftingelse, bliver et beviis paa at Niels Traae er bange \for sig og/ for at Sandheden skal komme for Lyset om hands forhold {t} i saa maade, hvorføre hand og har Sonderet Stevnevidnerne, og med vidende om at deres svar maae blive Conform qvestionen, hvilcket Citanten icke viste, uden hvad Torbiørn Rogne eller Ingebret Ullestad Selv kand have tilstaaed, finder Sig tvungen til Exceptionen at fremsette.

Reuts under benægtelse af Sønderborgs beskyldning, vedblev sit forige saavel for Niels Traae som de flere, og ellers for at kome {med} til een ende med Sagen denne gang da Rættens forventelig ligesom Comparenten maae være tredt af møye til denne tiid, ville Comparenten tilsist fornemme Citantens endelige Svar om Cautionen med jae eller Nej, hvad enten hand vil lade Niels Traae ud af arresten eller icke, hvorom hand nemlig Citanten i Dag vidnesfast blev beskicket, i Logement, men ved giensvar henviiste Beskickerne, i Rættens at skulle faae Svar.

Sønderborg for Citanten paatrengede vidners Svar paa qvestionen og sagde at Citanten henseende svar om Cautionen vedbliver sit forige.

Eragted

Stevnevidnerne ere allerede ved Stevnemaallets incammination baade Eedtagne og Demiterte, eftterat de havde givet Rættens ald den oplysning af dennem i anledning af Lov, henseende til omgangen og tiiden, kunde Kræves, den forcklaring af dennem nu æskes er uden for Stevnemaallet, som allene handler om besværinges som ere Passerte førend Stevnemaallet blev forfatted, samme kand derfor icke hendtes Svar paa imod {Niels Traaes} \Reutses/ Protest forinden, de s... (?) svaret, Stevnevidnerne skal have givet med flere vedkommende dertil, ved Continuations Stevnemaal, haver nødt Lovlig varsel, da det først er tiid samme at modtage, af disse varsels Mænd som da forvandles til saadanne slags Prov Citantens Fuldmægtig nu har betitlet dem for at {giøre} \være/.

Sønderborg Reserverede anke og begiærede de andre vidner paaraabt tilligemed om nogen af de indstevnte Parter Selv møder, om de noget Selv i Sagen haver at svare.

De indstevnte Parter og vidner {og} er forhen paraabt og end nu blev efterspurdt, men haver icke mødt flere end acten viiser og end nu icke møder.

1758: 281

Reuts sagde at hand ingen ordre havde at møde for efterfølgende, nemlig Ole Nielsen Traae, Brynnild Tollevsen Groue, Torjes Ullestad, Mickel Knudsen Dyckesteen, Torjes Vickingsen og Knud Olsen Biørcke, Anders Knudsen Gierme, Anfind Hallesen og Ole Vickingsen Gierstad, samt Biørne Villumsen store Røte, og saaledes for dennem icke har taget til gienmæle.

Sønderborg for Citanten paastod foreleggelse for {Cit} Iver Kindens Hustrue, Torbiørn Rognes Koene Barbroe Rogne, Knud Helleve\\$/ {Knud Hel} Koene Brite Helleve, og Mons Groues Koene, under Lovens Falsmaal til een for Dommeren belejlig tiid at møde her paa Tingstædet, til deres vidnesbyrds afleg, dernæst paastod Comparenten Lovdag med indbefatted foreleggelse for samtlige indstevnte Parter undtagen Halvor Rockne og Torger Vinje, i egne Persohner at svare og Ercklære sig til Sagen efter det fra Citantens Side indkomne skriftlige, udi Kraft af Rættens forhen ergangne Kiendelse, og sagde Comparenten at Sagen udfordrede denne fornødenhed, siden det er tvivlraadigt at Citantens Lejlendinger har deel udi den over Citanten til hands Maj:t afsendte Klage, hvilket Rættens allerede har erfaret saavel af Eendeel af vidnernes forcklaringer som af den fremlagde og Eedfæstede beskikkelses Forretning, ved Sr:s Nordahls et Walleur dateret 8de Martj sistl:, da baade Torbiørn Rogne, Ingebret Ullestad og flere har med Jammer Klage bekiendet at de ingen Klage veed af over Citanten til Kongen, og at deres Zigneter er dennem fralockede af Niels Traae, og det er Synd at de som ere forfødte og uvidende om Klagen, skulle formedelst deres eenfoldighed, i at betro Sig Niels Traae, paadrage Sig Selv noget viderligt derover, der paa een anden side med Parternes Persohnlige møde og Ercklæring ej udfordres noget som strider mod Sandhed, men blot og allene een tilstaaelse, eller fragaaelse, i Sagen i sig Selv, Grundet paa Sandhed og omstendigheder, hvorfore Comparenten forsickrede Sig saa meget mere om Rættens biefaldelige Resolution herudinden og alvorlige foreleggelse, under ansvar, at svare i egen Persohn, til Sagen, til den tiid den igien vorder foretaget her paa Tingstædet.

Reuts for sine anmeldte Principaler, holdt Sønderborgs Paastand saa absurd og urimelig imod Lov og lovlig Rættergang, at hand icke verdigede samme, uden at Referere Sig til Lovens 1te B: 9de Cap: 17de art: som Viiser at allene Ober Rætter har

1758: 281b

det Previlgium og den frihed at fordre Parterne Persohnlig for Rættens i visse Sager, og at det paafølgelig icke er nogen Underrætt tilladt at fordre de Parter Persohnlig, der ved Comparenten som Beskicket Procurator har ladet møde, men for det øfrige overlod Comparenten det til Rættens, hvorledes den vil ansee det Lovlig eller ej at paalegge de øfrige som icke haver ladet møde for Sig, Persohnlig at Sistere, sluttelig igientog Comparenten udi et og alt sit forige.

Sønderborg for Citanten urgerede paa sin paastand at vorde taget til følge, af de aarsage som melt, og siden det som ved dem af Procurator Reuts allegerede Lovens 1te B: 9de {Bogs} \C:/ 17de art:, er tilladt Ober Dommere, icke er forbudet Under Dommere nogenstæds i Loven, eller at paalegge Parter Persohnlig tilsvare, i den mod dem anlagde Sag, siden og tillige Citantens Lejlendinger des formedelst kunde vorde befriet, med megen becostning at møde til Lavtinget, og endelig siden Loven bestaar af generale Regler, hvorover den aller høyst bem:te allegerede art: bliver aplicabel paa Comparentens paastand, {Men} som \nu/ Comparenten erfahrede at Niels Flage som et godvilligt vidne ifølge Stevnemaalet, er her

tilstæde, og det merckes at Citantens Lejlendinger som icke haver mødt, er Nu tilstæde, Saa udsadte Comparenten sin forige paastand, til de som møder først ere afhørte, i hvis følge Comparenten begierede Niels Flage antaget udi Eed da Comparenten derefter til Ham ville fremsætte qvestioner.

Niels Flage som det 15de Vidne aflagde Eed og forcklarede paa qvestioner som følger. Sønderborg for Citanten begierede Rættens indhentede vidnes Svar paa følgende qvestioner 1mo om Vidnet er Citantens Lejlending, og bruger Nogen Part af Reluitions godset Citanten tilhørende og i hvor lang tiid hand haver brugt den. Rs: jae, og hand har boet paa gaarden sc: Indre Flage 36 aar. 2det om vidnet er anderledes begiegnat af Citanten end skickelig og vel, saa hand indted skiellig kand have at Klage over Citanten, og om vidnet vidnet!! veed at Citantens andre Lejlendinger, er begiegnat anderledes end som vel af Citanten. Rs: at vidnet alletiid har været vel begiegnat hos Citanten, og at hand som Deponentens ejer altiid og ved alle Lejligheder har viist icke at være enten haard eller Slem, men føyelig og billig samt Kierlig imod vidnet, Ligesom vidnet ikke eller har hørdt eller er bekient om anden medhandling med og opførsel imod de andre hands Lejlendinger. 3tio om vidnet

1758: 282

har Klaget over Citanten enten til Kongen eller til anden øfrighed eller Cancellieraad Fleischer, og om Citanten har givet vidnet eller andre Citantens Lejlendinger aarsag dertil enten for et eller andet. Rs: Nej 4to om Citanten har forbudet nogen af sine Lejlendinger at byde paa Reluitions Rættens til Citantens gods som de har eller icke har i brug, eller om nogen eller Niels Traae har fralocket Citantens Lejlendinger deres Boemercker, og om nogen eller Niels Traae har søgt at faae vidnes Boemercke af Ham til Klage over Citanten. Rs: hand veed indted herom, at nogen har Sagt det omspurde. 5te om vidnet har hørdt eller er bekiegnat at Citanten har været sindet for at skille enten af hands Lejlendinger, eller vidnet, {af} \ved/ deres Bøxlede brug, og om Citanten har villet Ruinere nogen af dem. Rs: Nej det har hand aldrig hørdt.

Procurator Reuts da hand fornam at een eller flere af de indstevnte 20 Bønder, for hvem Comparenten har mødt, skulle nu fremstilles i egen Persohn, Ventelig efter budsendelse, saa kunde Comparenten ej have noget imod sam/m/e, jae om bemelte Mænd end ville declarere at de Selv ville forsvare deres Sag, men dette ville dog Comparenten ærbødigt udbede Sig af Rættens at den eller de i saa maade mødende, allerførst maatte tilspørges disse 2de qvestioner, 1te om det benægtes af den \eller/ dem i saa maade mødende, \at de/ icke har givet Comparenten ordre at svare for Sig her i Rættens og til den ende givet hannem hands Boemercke under et skriftt Sagen angaaende. og for det 2det om hand fragaer eller tilstaar at betiene Sig af Comparenten som Procurator.

Sønderborg for Citanten indstillede om hand icke nemlig Knud Giærnæss som møder her for Rættens, først bør svare til Sagen efter Citantens Stevnemaal, og det skriftlige fremlagde til Parterne af 23de hujus. Knud Giærnæss svarede derpaa til qvestionerne. til 1te qvestion hand er Cancellieraad Alstropes Lejlending og bruger een part i Giærnæss ham sc: Citanten tilhørig, hvorhelst hand har været i 5 aar. til 2de qvestion at hand sc: Cancellieraaden aldrig har forurettet ham paa nogen maade, men har ladet {dem} \ham/ leve {ham} med Freed og derhos viist sig skickelig og Kierlig mod Ham. til 3de qvestion at kort for auctionen over Reluitions godset i Bergen holdtes talte Hand ved Hr: Alstrop, og Spurdte om hand eller Deponenten Selv skulle byde paa godset, og som Cancellieraaden svarede at hand Selv vil see at blive høystbydende, skiønt hand slet indted forbød Deponenten at byde ved auctionen, sagde Deponenten saa har ieg icke der at giøre, og derfor eller icke var i Bergen paa den tiid auctionen holdtes. til 4de hand er besvaret ved forige qvestion. til 5te ligesaa

forhen besvaret. til 6te qvestion Nej. til 7de qvestion at hand icke har bedet enten Niels Traae, Hr: Cancellieraad Fleischer eller andre at skrive nogen Klage for Sig over Citanten. til 8de er besvaret ved møderens

1758: 282b

Svar til 7de qvestion {til 8de qvestion} \hvorhos Comparanten Ercklærede/ at noget efter auctionens holdelse i Bergen da Møderen een gang her paa Wangen stod og Taledede med sin Fader kom Niels Traae gaaende til dem og fortaldte at hand og flere af Cancellieraad Alstrops Lejlendinger ville give en Klage til Kongen over Cancellieraaden \angaaende rætten til deres gaarde/, og derhos Spurdte Comparanten om hand icke ville være med i samme Klage, \og/ svarede {vidnet} \Comp:/ at hand icke havde at Klage over Cancellieraad Alstrop, da og Niels Traae derpaa sagde, jae ieg vil hvercken True eller Locke dig dertil, men siden og efter nogen tiids forløb kom Ole Rockne til ham og begierede samt fick Comparantens Boemercke skaaret paa et støcke Træe, samme Boemercke blev Ole Rockne som melt leveret efter at Ole Rocke samme af Ham havde begieret for det at undersette een Supliqve eller Klage {til Kong} \til Kongen/ angaaende Løsnings Rætten til Citantens Jordegods, som Comparanten og de flere beboer, Mens møderen har icke hørdt Klagen, viste icke eller!! (heller) hvad den indeholdt førend nu omtrent 14ten Dage siden, da Niels Traae Læste den for hannem. til 9de qvestion at den er besvaret ved 8de qvestion. til 10de qvestion at den er ved same 8de qvestion ogsaa besvaret. til 11te Nej hand aldrig mercket andet end godt hos Citanten og {ofte} \altiid/ uden frygt talet med Ham. til 12te qvest: aldrig haver hand fornummet Cancellieraaden saa sindet at hand ville skille enten ham eller andre hands Lejlendinger fra deres Bøxlæde gaarder, eller villet Ruinere Ham og Dem, ej eller ved hand sc: Comparanten det hand eller andre har givet aarsag dertil. til 13de hand har icke begieret enten Fleischer eller andre at skrive Klage, og altsaa icke veed hvem som har skrevet Klagen som til Kongen skal være nedgaaen, og for Ræsten er qvestionens øfrige indhold forhen besvaret, Møderen lagde dette dertil at hand icke Selv har indgivet noget skriftlig til Cancellieraad Fleischer om den paastevnte Klages forfattelse, veed og icke at nogen saadan{ne} \skriftl: eller Muntl:/ Requisition til Cancellieraad Fleischer fra nogen af de andre Cancellieraad Alstrops Lejlendinger er indkommet. til 14de og 15de er besvaret ved forige qvestioner, og til 16de qvestion hand vil gjerne have fred, og icke hvercken vil gjøre sig umag før eller kand beviise, det omspørget. for det 17de tilspurdte Sønderborg hvorfor mødende Knud Giernæs icke før er kommet her for Rætten med sit tilsvær i Sagen, og om Nogen eller Niels Traae har forbudet Ham det, og sagt hand icke skulle møde, og om Niels Traae \eller andre/ har trøstet ham med noget, og hvori denne trøst har bestaaed, Reuts som holdt den fremsadte qvestion og den derved afpressede Examination af Deponenten, over merckerne, og ellers declarerede at Comparanten Selv haver sagt til Deponenten

1758: 283

at hand icke havde nødig at møde Persohnlig, men gjerne kunde holde Sig fra Rætten, siden hand og de flere havde antaget ham til Procurator for Sig, og til den ende havde hendted ham hid op fra Bergen, hvilket er noget, som Comparanten baade vil og kand forsvare, og for det øfrige overlod til Rætten, hvorledes den vil ansee Citantens Fuldmægtiges siste qvestion til besvarelse af Deponenten, eller icke, men i sær erindrede at hands fremsadte 2de qvestioner maatte foresættes til besvarelsen. Sønderborg indstillede at Knud Giernæs er indted vidne men Part som Ercklærer Sig til Sagen, \og/ at der er inted i qvestionen som joe kand besvares. Eragted.

Vederparten Knud Giernæss er indted vidne men efter det tilfødte een af Procurator Reutses Principaler, der har friehed Reuts uadspurdte hvad hand finder Sig i Sagen bæst tient med, og just derfor, kand denne vederpart icke betages friehed at svare hvad Ham Lyster.

til hvilcken ende hands Svar paa qvestionen {svarede} \falt/ saaledes at {hand icke} næstl: Søndag Dagen for Rættten her blev Sadt sagde saavel Sr: Reuts som Niels Traae til Comparenten her paa Wossevangen at hand icke skulle møde her for Rættten saasom det icke var fornøden jae Comparenten har icke forlanget Mr: Reuts at Reise her hiem viste eller icke om at nogen Reiste efter ham førend hand kom her hiem, Mens efter Mr: Reuts var hjemkom/m/en sadte Møderen sit Boemercke under et skriftt som ham af Mons:r Reuts blev {ham/} forelagt og læst men forstod det icke/, dog blev hand dertil overtalt eller forført af Niels Traae, efter at Comparenten først havde sagt hand icke ville underskrive, eller Rettere sagt sette sit Boemercke under skriftted, mens Mons:r Reuts hørde icke noget deraf, saasom hand indted saag eller viste videre \deraf/ end sagt, thj Comparenten Sadte i hands nærværelse boemercket under skriftted, uden at \Reutz/ vidste af den forige nægtelse, og Sadte hand Boermercket imod sin villie under uden at nefne til Reuts et ord derom. Reuts begierede sine qvestioner besvaret af vidnet og ellers Producerede samme skriftt under samtliges Boemercker af Comparenten forfatted som ellers er et Indlæg til Rættten af dato 23 i denne Maaned som ad acta maatte føres og blive oplæst. hvorefter Niels Traae benægtede in totum som urigtig og usandferdig hvad Knud Giernæss har forcklaret.

Lænsmanden Frants Weinvig møtte dernæst paa Velædle og Velbyrdige Hr: Cancellieraad Fleischers veigne og indleverede et skrifttlig Indlæg, hvilcket hand bad \for/ den Respective Rætt maatte blive oplæst og ad acta tilfødte af dato 20 octobr: næstl: som blev oplæst.

Eragted.

Formedelst aftenens paackomme ophæves Rættten til i Morgen.

1758: 283b

Dagen næstefter som var den 27de octobr: blev Rættten igien med forbemelte Laugrætt sadt paa forbem:te Tingstæd Wosse Vangen, og det i Citantens Fuldmægtig og Niels Traaes nærværelse,

hvornæst Knud Giærnæss paa Reutses første qvestion svarede at hand derom allerede har gjort sin forcklaring og til den 2de qvestion, at hand herefter i denne Sag ej agter at betiene Sig af Procurator Reuts, udi noget til svar for hannem. Ligesom hand og sc: Knud Giærnæss ved erindring at blive ved Sandheden \sagde hand/ gierne om maatte paaæskes vil beckræftte ved Eed hvad hand paa de fremsadte for hannem betydede qvestioner, haver svaret. Niels Traae nægtede in totum hvad Knud Giernæss haver udsagt. Knud Giernæss nu inden Retten og i anledning af at hand ej lengere vil Mellere Sig med denne Sag, begierede hos Niels Traae sit Boemercke tilbage hvilcket hand haver undersøgt det i gaar indkomne skriftt; da Niels Traae svarede hand har det indted.

Derpaa fremstillede Sig efter egen tilskyndelse indstevnte Elling Bræcke der paa fremsadte qvestioner item af Sig Selv gjorde følgende forcklaring 1te at hand er bruger af 1 Løb 12 Mrk: Smør i gaarden Bræcke Hr: Cancellieraad Alstrop tilhørig hvor hand har boet i 4 aar, i hvilcken tiid hands bemelte ejer har viist Sig Særdeles god og Retsindig Kierlig og skickelig, 2det at da Comparenten kort for auctionen over Reluitions Rættten skulle holdes var Comparenten og Od Bræcke hos sin ejer paa Legve (Leqve) og Spurdte om de skulle byde paa deres gaard da Cancellieraaden udi {sin Sædvanlige} \ald/ Kierlighed siger til dem: I kand gjøre hvad i vil gotfolck, ieg meener det skal icke have nogen Fare, og af hvilcken aarsage baade Comparenten og Od Bræcke begge forblev hiemme og icke var i Byen ved auctionens holdelse, 3de at Cancellieraaden aldrig har hvercken Truet eller Locket

Comparenten eller ham vitterlig andre enten at byde eller icke byde paa deres gaarder, 4de at uanseet hand saaledes maae tilstaae at have een god ejer, har dog deelagtig giort Sig i Klage, hvortil hand er forfart paa den maade, at Niels Traae noget efter auctionens holdelse næstafvigte aars Høst kom til Hannem sc: Comparenten og under fortillelse!! (forestillelse?) af at Cancellieraad Alstrop ville Selge sit gods fra Comparenten Niels Traae og flere Lejlendinger, siger bemelte Niels Traae til Ham Spørgende om hand icke ville være med at underskrive een Klage over Cancellieraaden, Men som Comparenten sagde hand viste indted hvad hand skulle, men maatte betencke Sig sagde Niels Traae til Ham at hand kunde komme hen paa Loftted hos giæstgiveren til hannem da hand nermere ville tale med Ham, og da Comparenten derefter kom til ham paa Loftted tilligemed mange andre, siger Niels Traae atter til Comparenten om hands Boemercke og spurdte ham om hand ville Levere Ham det, Men som Comparenten \da som før/ sagde hand icke uden betenckning kunde {giøre} Levere ud sit Boemercke, vedblev

1758: 284

Niels Traae enda sigende: joe du kand heller giøre \det/ nu denne gang, sc: at levere mig dit Boemercke, og da var det at Comparenten, efter hands forcklaring i Rætten /: sigende med disse ord :/ var saa Sløsen at Levere Niels Traae sit Boemercke; efter nogen tiids forløb derefter \d.. / for Juul da Comparenten var komet i erfaring om at nogle af Cancellieraad Alstropes øfrige Lejlendinger {ville} med Niels Traae ville Reise til Hardanger til Deres ejer, gick Comparenten til Torjes Ullestad og som hand icke var hiemme talede hand med Ingebret Ullestad og bad Ingebret at hand paa Comparentens veigne ville bede Torjes Ullestad der skulle være med til Hardanger, at hand maatte Sige til Niels Traae det hand skulle udstryge igien hands Boemercke som hand havde faaet hos hannem saasom \hand/ havde indted at Klage over Cancellieraad Alstrop og icke ville være med i nogen Klage, men Comparenten viste icke om enten hands Boemercke efter same blev udstrøgen eller ej, derpaa og da Comparenten noget efter Juul tilligemed nogle flere Almues Mænd var samlede paa Wangen hos Lænsmanden Spurdte Niels Traae om {hand} \Comparenten/ ville betale hannem \neml: N: Traae/ nogle Penge, som efter Comparentens Tancke skulle være for hands umage med at skrive Klagen, hvortil Comparenten svarede Niels Traae, sigende, har du icke faaet bud fra mig at ieg icke vil være med i nogen Klage og at du skulle stryge mit Boemercke ud igien, ieg betaler ingen penge, ieg har indted at Klage; da Niels Traae dertil svarede det har ieg icke hørdt, Comparenten sagde ellers at hand aldrig paa den tiid viiste eller end nu veed hvad den Klage indeholdt ej eller hørdte nogen gang Klagen oplæse, saa hand icke veed derom anden beskeed end hvad andre kand have fortaldt Ham. 5te at Comparenten icke enten har sendt bud til Bergen efter Procurator ej eller viste af at Procurator skulle komme hiem førend næstafvigte Søndag da Comparenten efter Niels Traaes budsendelse kom hen til Wangen, da hand fordie hand saag saa mange andre \underskrive ogsaa/ underskrev det i rættelagde skrift af 23 octobr: næstl: uden at vide eller at forstaae hvad same havde at betyde, men som Reuts forlangte i nærværelse af Niels Traae at hand skulle sætte sit Boemercke under Lod hand sig dertil beqvemme uden at have stoer Hug /: som Deponenten siger :/ eller Løst dertil, og sagde Comparenten at hand frafalder at være videre med i Sagen og icke vil have Mr: Reuts at svare for Sig, thj eenfoldighed og indted andet har bragt ham ind i Sagen, ellers sagde hand at Niels Traae og Procurator Reuts \har/ forbudet hannem at møde i Rætten, skjønt hand Selv havde tenckt at møde, og just derfor Er det at hand icke kom for Rætten før end nu, og endelig sagde Comparenten at {hand} \Cancellieraad/ icke {icke} \nogensinde/ har vist sig haard imod nogen, saa at Mand altid uden frygt med ham kand tale. Niels Traae vedblev sin forige benægtelse og ved indted om det som Elling Bræcke har forcklaret. Sønderborg ville derved fornemme om hand sc:

Elling Bræcke ogsaa er saa sikker og fast udi sin gjorde forcklaring at \hand/ derpaa kunde aflegge Eed. Rs: Jae med een

1758: 284b

God Samvittighed vil og kand hand om paaæskes bekræftte sit udsigende med Eed. og Paa videre Spørsmal svarede Elling Bræcke at hand icke har været med at begiere hos enten Hr: Cancellieraad Fleischer eller andre at skrive Klage, eller for dennem Klaget sig.

Niels Helleve der næst ogsaa fremstillede Sig for Rættten og sagde at hand nu møder efter egen driftt dog efter indstevning, som den der i 3 aars tiid som Lejlending har brugt 1 Løb 18 Mrk: Smør Hr: Cancellieraad Alstrops tilhørig, i gaarden Helleve, \og/ som den der altid har formercket Cancellieraad Alstrop at være een blid og god Mand der icke hvercken har villet for\u/rette Comparenten eller nogen sine Lejlendinger, og følgelig icke været haard eller streng at tale med, men der\imod/ stedse har været æret og elsket af sine Lejlendinger og andre, forcklarede at hand icke førend auctionen skulle gaae for Sig nogensinde hvercken her hiemme eller i Byen har talt med Cancellieraad Alstrop om sin gaard eller hvorledes det skulle være med budet paa auctionen, langt mindre har Cancellieraaden enten ved Trudsler eller nogen slags forlockelse aarsaget ham til icke at byde paa sin brugende part i Helleve, hand var ellers i Bergen ved auctionens holdelse dog icke i tancke at byde uden saa er de øfrige Lejlendinge havde budet, ville hand, men ellers icke \været med og/ budet, Ellers forcklarede Comparenten at noget for Juul næstafvigte aar da hand var kommen til Kircke her paa Wangen {svarede} kom Anders Gierme til Ham og Spurdte om hand icke ville lade ud sit Boemercke til undersettelse paa een ansøgning om benaadning henseende til Reluitions Rættten, da Comparenten svarede ieg som de andre, da Anders Gierme sagde: om de andre vil fare gieckelig, vil du da være med, {da} \hvortil/ Comparenten svarede det skiller Sig hvad det er, og da hand som icke enten blev truet eller locket {der} til noget paa denne tiid af {Niels} \Anders/ Gierme, icke \eller/ gav noget svar derpaa, og {som} Niels Traae og flere af Lejlendingerne samme tiid var samlet blev der een saadan aftale at Comparenten skulle afhente fra Joen \og/ Mons Gro\u/e deres boemercker, som og Comparenten efterckom, \.che/ {og} {\eftter/} \for/ same og kom til Groue og efter at hand for Dennem havde fortaldt hvortil Boemercke skulle bruges sc: til at faae benaadning og desuden til {een Klage} at bruges hos Deres ejer Hr: Cancellieraaden; Leverede disse 2 Mænd sine Boemercker som igien blev Overleveret Henrick Helleve som skulle {\være/} med Niels Traae og flere være med til Hardanger. Mens for Ræsten {ved} \viste/ icke Comparenten af \at/ nogen Klage i hands Nafn var skrevet førend {\de/} i Foraaret {dette} da hand eengang hørde Een Klage til Kongen over hands ejer, oplæse men af hvem viste hand nu icke, thj aldrig har hand haft aarsag at Klage over sin Ejer, icke har hand bedet Niels Traae eller andre i sit Nafn forfatte nogen Klage, ej eller viste hand hvad same Klage som skulle være nedgaaen indeholdt, førend {andre betydede}

1758: 285

Klagen for ham \som melt/ var oplæst, og enda icke forstod hand Klagens indhold, ej eller endnu ved hvad {...} bemelte Klage som hands Boemercke skal være undersadt, indbefatter, endelig har hand icke eller!! (heller) hos nogen enten sin øfrighed eller andre begieret i sin maade nogen Klage forfatted, eller viste af at være forfatted noget saadant, hand har da ogsaa siden været stille og derom icke rørt noget \derom/ førend afvigte Torsdag(?) i gaar 8te Dage siden da Henrick Helleve fortaldte at Procurator Reuts skulle komme hiem, skiønt Comparenten icke i forhaanden havde samtycket derudi, Mens næstafvigte Søndag fick hand bud \ved Torbiørn Rogne/ og kom hertil Wangen i Stuen hvor Reuts og Niels Traae med

flere var inde, og da {vidnet} \Comparenten/ der Saag nogle at undersette et skrifft deres {Zigneter} \Boemercker/ og ham af Reuts blev Spurd om hand ogsaa ville sætte sit Boemercke under dette skrifft, teignet Comparenten sit Boemercke paa Bordet, eftter at hand havde hørdt skriffted som hand ej forstod, oplæse, og nu sagde hand icke at vil være med lenger i Sagen \og/ eller!! (heller) icke betiene sig videre af Procurator Reuts i denne Sag, som hand af eenfoldighed er kommen udi, uden at have \haftt/ minste lyst eller givet nogen aarsage til, uden for saavidt hand er bleven forledet til det hand har forcklaret \om/, hand lagde og dette dertil at Niels Traae og Mr: Reuts var dem som forbød ham at Møde her til Tinget.

Niels Traae, eftter egen dictat, aldeles in totom, benægtede Deponentens udsagn var ellers begierende de 16 Mænds Caution in originale med 24 s: Papier af Rættten paateignet og mig tilbageleveret og et Copie i Rættten beroende, var ellers begierende at Mons:r Reutses Producerte Indlæg maatte af Rættten blive oplæst og til acten føres, Ligeledes Hr: Cancellieraad Fleischers fremlagde Indlæg, maatte og til acten indrages og der næst Refererede hand sig til Lovl: Rættergangs maade.

Mr: Sønderborg for Citanten inherrerede sit forige om foreleggelse for de ublevne!! (udeblevne) vidner og Laug dag med indbefatted foreleggelse for de udeblevne Parter at svare Selv til Sagen til den tiid Dommeren Determinerer, hvornæst Comparenten forbeholdt Citanten sine vedbørlige anmerckninger paa saavel det Indkomne Indlæg ved Procurator Reuts forfatted, som ved Cancellieraad Fleischer, hvilcke begge deele under hvad Passeret er, i henseende til derudi indførte paastand, er vorden absolvert, og modsagde hvad ubeviislig er bleven debiteret Citanten til Prejudice, saasom hvad forflegnings pengene til Niels Traae, hvilcke Citanten Lovmedholdig og eftter Forordningen har Deponeret hos Lænsmanden og arrest forvarer Frants Weinwig, til Distribution, og skal Niels Traae fremdeles nyde sin Lovlige forflegning med 3 Mrk: ugentlig, saa lenge hand udi Arrest bliver Siddende.

Niels Traae eftter egen dictat sagde at hand aldrig for nu er tilbuden

1758: 285b

3 Mrk: ugentlig, men vel for 7 uger siden har været tilbuden 28 s: ugentl:

Sønderborg vedblev sit forige og det saa meget mere, som det med forflegnings pengene icke henhører under denne Sag.

Niels Traae bad Rættten at hand vilde foreholde arrest forvareren at hand nu tilteller Comparenten de ham tilhørende 8 rd:

Eftter at saa den indleverte originale Caution af Rættten var paateignet og Niels Traae tilbage leveret og Copie der af i Rættten forblev er Saaledes

Eragted.

De Lovlig Stevnte mens udeblev!! (udeblevne) Vidner Iver Kindens Hustrøe, Barbroe Rogne, Brite Helleve og Mons Groues Koene, samt indstevnte mens udeblevne Parter og de til vedermæhle Stevnte nemlig Torbiørn Rogne, Anders Nedre Kytte, Henrick Helleve, Knud Dyckesteen, Ole Rockne, Lars Væcke, Mons Groue, Joen Groue, Niels Hegle, Iver Kinden, Torjes Giernæss, Tollef Gierme, Niels Giernæss, Ingebret Ullestad, Od Bræcke, Knud Helleve, \og/ Siur Houve, item Ole Nielsen Traae, Brynnild Tollevsen Groue, Erick Giermundsen Rogne, Torjes Ullestad, Mickel Knudsen Dyckesteen, Torger Vickingsen, Knud Olsen Børcke, Anders Knudsen Gierme, Anfind Hallesen og Ole Vickingsen Gierstad, og Biørne Villumsen Store Røte samt Anders Røte, og Endelig Hr: Cancellieraad Fleischer, forelegges til næstanstundende aars 19de Martj her igien paa dette Tingstæd {at} og for denne Extra Rætt at møde, de første nemlig Vidnerne under Lovens Fals maals straf at møde til vidnesbyrds afleg i denne Sag, og de siste som Parter og til vedermæhle Stevnte, til forcklarings afleg ved Persohnlig møde, og \.../ Eragtende Giensvar i denne Sag.

Anno 1758 Dend 10de Novembr: blev almindelig Ting holden for Qvindherrets skibrede Almue paa Gaarden Møchlebust, og Rættent betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laug rættes mænd: Giert Kierland, Ole Skorpen, Svale Møcklebust, Povel Kierland, Thoer (Thore) Staveland, Svend Døsseland, Lars Møcklebust og Rickart ibdm: overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Menige Tingsøgende Almue.

hvornæst blev læst de Kongel: Forordninger og ordres som næstforige Ting ere Læste.

videre blev læst

\Encken/ Anne Lambergs Sal: Fiosnes Skiøde til Hr: Bircke Dommer Lamberg, paa ½ Løb Smør ½ huud uden Bøxel i Traavigen, hvor for er betalt 164 rd: dat: 10 Junj 1758.

blev saa af Formynderen Klemmet R...stvedt(?) (Roalstvedt?) anbuden 6 rd: For hands Myntling Christi Klemmetsdatter med forspørsel om nogen samme paa Rentte vil modtage, og da ingen melte Sig blev Pengene forseiglet og Formynderen tilbageleveret.

2de blev Læst Johannes Hellands Pengemangel paa 1 pd: 21 Mrk: Smør i Store Møchlebust som Joen Ludvigsen ejer og bruger dat: 10: Novembr: 1758.

3de Johannes Larsen Sundes Pantte forskrivelse paa 46 rd: til Ole Nielsen Onnereim dat: 2de Decembr: 1757.

4de Hands Kongel: Maj:ts allernaadigste Skiøde paa 1 pund 12 Mrk: Smør i Lille Echre Halsnøe Closters

1758: 286

Gods imod 90 rd: 3 Mrk:s betaling dat: 17de Julj 1758.

5te Allerhøyst ben:te hands Maj:ts Skiøde til Hans Ingebretsen paa 1 pund 12 Mrk: Smør 2 giedskind i øfre Tofte imod 65 rd: 72 skillings betaling, dat: 17de Julj 1758.

6te Kongel: Skiøde til Samson Torbiørnsen paa 1 Løb 1 huud i gaarden Løvfald Imod 318 rdr:s betaling dat: 17de Julj 1758.

7de Kongel: Skiøde paa 1 Løb Smør 1 huud i gaarden Store Echre til Lars Joensen og Johannes Henricksen imod 91 rd: 3 Mrk:s betaling, dat: 17de Julj 1758.

8de Kongel: Skiøde til Anders Jacobsen paa ½ Løb Smør 1 Buckeskind med Bøxel og overbøxel til ½ Løb Smør 1 Buckeskind i gaarden Huuse, item Grundlejen for Mad:me Lomdi.gs(?) (Lomdings?) Qvernhuus 16 s: og Huusmanden Torckel Jacobsen Stabacken 24 s: af Halsnøe Closters gods, imod 354 rdr:s betaling, dat: 17de Julj 1758.

9de Kongel: Skiøde til Lars Larsen, Halvor Olsen, Joen Joensen, og Hactor Joensen, paa 2 Løber 18 Mrk: S: 2 huuder 1 giedskind med Bøxel i Fugleberg, imod 243 rd:s betaling, dat: 17de Julj 1758.

10de Anders Jacobsen Huuses Pantte forskrivelse til Joen Joensen Sundfiord paa 100 rd: imod forpantning i gaarden Huuse, dat: 22de Maj 1759.

11te Anders Jacobsen Huuses obligation til Baar Gitlesen Østefiord paa 200 rd: imod forpantning i Huuse dat: 22 Maj 1758.

hvornæst Fogdens Tings vidne til Reig[n]skaberne for de ordinaire og Extra Skatters belæg blev tagne som forige aaringer og i forige skibreder, for saavidt samme Kommer overeens med dette skibrede,

Ligeledes blev odels Mandtallet og Restancen stoer 18 rdr: 3 Mrk: 8 s: oplæst og af ingen modsagt.

hvormed og Rættten blev ophævet.

Anno 1758 Dend 13de Novembr: blev almindelig Høste Ting holden for Schonevigs skibredes Lehnnets Almue paa gaarden Gielmervig og Rættten betient med eftterskrevne 8 Eedsorne Laugrættesmænd: Halvor Valdre, Niels og Lars Tielle, Mons Skaalnæs, Ole Løvigen, Ole Tendahlen, Torckel Næss og Ole Flessie, overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornest allerunderdanigst og underdanig blev læst den Kongel: Forord: og høye ordres som næstforige Tinge ere læste.

Elling Siursen Skromme anviiste Huuden af een voxen Biørn som af ham \og/ Gunder Jøssendahlen ere Skudte i gaarden Rullestads udmarcker, og da Almuen tilstod sam/m/e saaledes Rigtig at være skudt, hvorfor anviiseren af Fogden straxen i Rættten blev betalt skud pengene med 2 rdr:

Elling Skromme anviiste iligemaade een dito voxen Biørnehud af Ham Selv allene Skud her i skibredets Marker eller Skove og saaledes blev Ham Ligeledes betalt af Fogden for denne siste 2 rdr:

blev saa læst

1te Johannes Heglands {Skiøde} obligation stoer 30 rdr: til Klockeren Elias Næss imod forpandtning udi 2 pd: 6 Mrk: med bøxel i gaarden Hegland, dat: 5te Septembr: 1758.

2de Hactor Tvedtes bøxel Seddel til Peder Pedersen paa gaarden Færevig skyldende 18 Mrk: Smør med bøxel in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 5te augustj 1758.

Formedelst afttenens paackomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næst eftter som var den 14 Nov: blev Rættten atter Sadt paa forbemelte Tingstæd med samme Laugrætt.

da først blev læst

Lars Ekemoes Skiøde paa 12 Mrk: Smør i Glomien for 30 rd: til Omund Iversen dat: 13 Novemb: 1758.

2de Omund Glomiens obligation stoer 30 rdr: til

1758: 286b

Tollev Fatland imod Forpandtning i Glomien 12 Mrk: Smør dat: 13 Novembr: 1758.

3de Anders Liens(?) Skiøde paa 1 Løb 12 Mrk: Smør i Sunde for 42 rd: til Lars Olsen Tvedt dat: 13 Novembr: 1758.

4de Tord Jacobsen Kaates paa Myntlingen Herbor Larsdatters veigne hands Pengemangel paa 1 ½ Løb Smør i Mortvedt som Torbiørn paaboer dat: 13 Novembr: 1758.

5te Skifte Brevet efter Halvor Torgersen Vicka Sluttet den 10 Martij dette aar som viiser at Sterfboet ejede i gaarden Wicha 1 Løb Smør som er bleven udlagt til Encken Siri Larsdatter ½ Løb Smør til Sønnen Torger 1 pd: Smør og til Datteren Alis 12 Mrk: Smør.

Fogden Velædle Hr: Andreas Juel haver paa Justitiens veigne til dette Ting Muntlig Ladet indstevne Peder Toftekalven for die hand som ægtegiftt Mand haver begaaet Lejermaal og auflet Barn med sin Tieniste Pige Kari Omundsdatter som og til dette Ting er Stevnt, begge at modtage Dom efter deres forseelses beskaffenhed saaledes som Lov og Forordninger giver anledning til.

Peder Toftekalven møtte icke efter Paaraab mens pigen Kari Omundsdatter møtte og tilstod i denne Sag at være Lovlig Stevnt Ligesom hun og tilstod at have begaaet den paastevnte Lejermaals forseelse med tillige indstevnte ægtegiftt Mand Peder Toftekalven, og med hannem auflet det Barn hun allerede er nedkommet med.

Stevnevidnerne Mickel Bærhoug og Johannes Tvedten afhiemlede ved Eed at de med mere end 14ten Dages varsel Lovlig haver Stevnet udeblevne Peder Toftekalven for hands Boepæl og udi hands Koenes Paahør.

Actor i Rætte lagde Sogne Præsten Hr: Celi attest om denne Lejermaals forseelse dat: 12te Novembr: 1758 som blev oplæst: Videre lod actor tilføre at som hand endnu icke har faaet approberet den Forretning som er holden over forbryderen Peder Toftekalvens Boets tilstand saa maatte hand Reservere Sig med samme til næste Ting at indkomme og til den ende begierede udsettelse og Laugdag for Peder Toftekalven til næste Ting og saa er skeed vil hand Nermere giøre paastand, henseende Pigens forseelse.

Eragted.

Indstevnte Lovlig Kaldede Peder Toftekalven gives Laugdag til næste almindelig Ting at møde med tilsvær i denne Sag.

Dernæst actor henseende Pigen Kari Omundsdatter paastod Dom efter Loven og Forordningen til Bøders afleg og Kropps straf som den der var uConfirmeret da forseelsen var begaaet.

Paa Tilspørgende svarede Kari Omundsdatter at hun icke førend 10 Søndag efter Trinitatis og følger: var uConfirmeret da forseelsen var begaaet.

1758: 287

Afsagt.

Indstevnte Pige Kari Omundsdatter har saavel Selv tilstaaet som ved i Rættekomne Stædets Sogne Præstes attest overbeviist, at have, forinden hun enda havde været til Confirmation, i Løstighed begaaet Lejermaal og auflet Barn med ægtegiftt Mand Peder Toftekalven, hvorfor hun tilfindes følgelig Lovens bydende udi 6te Bogs 13de Capituls 1te art: samt den Kongel: allern: Forordning af 2de Septembr: 1745, at betale til actor udi Bøder 6 rdr: samt derhos og derforuden at arbeide i det Bergenske Manufactor- og Tugt-Huus ½ Aar. det paadømte udredes og efterkommes næste Femtten Dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under adferd efter Loven.

Fogden Hr: Andreas Juel haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Pigen Christi ved Schonevigs Søen for begangne Lejermaal med drengen Knud Omundsen, derom at lide Dom til Bøders udredsel.

den indstevnte møtte icke efter paaraab.

Stevnevidnerne Niels Taralsøen og Hans Molnæs afhiemlede ved Eed at de med mere end 14ten Dages varsel Lovlig haver Stevnt Christi ved Søen som anført i eget paahør.

Eragted.

Christie ved Schonevigs Søen som Lovlig Stevnt gives Laug dag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Fogden Velædle Hr: Andreas Juel gav tilkiende at hand i anledning af een Ham tilckomme Rentte Kammerets høye ordre under dat: (ope rum) har funden Sig anlediget til dette Ting tiid og Stæd at lade Stevne /: ifald og saasom paatvivles nogen findes :/ den siste ejer og opsidder til gaardepladset den nu i lang tiid øde liggende Glømien No: 50 skyldende i Skatt og Landskyld 12 Mrk: Smør, alt til ejendoms Dom for Hands Maj:ts Cassa, da ingen opsidder eller ejer Er forefunden nogle aars tiid som har kundet betalt hands Maj:ts Skatter og Contributioner, til hvilcken ende og Lænsmanden er given ordre til sam/m/e Stevnemaals Lovlige forckyndelse, Ligesom og Fogden foregav at for denne gaardepart erfundes efterstaaende ubetalt de Kongel: Skatter for aarene 1755, 56, 57 og 1758 som nu er paastevnt til betaling om nogen ejer findes.

Lars og Siur Tungesvig som Stevnevidner afhiemlede ved Eed at de over 3 uger siden har indfunden Sig paa Pladset Glomien for at Stevne paa de efterstaaende Kongel: Skatter for 4re siste aar, Men ved anckomsten fornam de at Pladset var øde og at der paa icke fandtes nogen opsidder eller ejer, Ligesom de og efter nøyeste efterspørsel icke har kundet faae opspurdt hvem til denne Plads er ejer Ejer!!, Mens dette forcklarede disse 2de Mænd saavelsom ogsaa øfrige til stæde værende Almue at Pladsen lenge har været øde og at dertil nu aldeles icke findes eller melder Sig nogen ejer.

Fogden som icke i de anførte aar har faaet betalt de Kongel: Skatter af gaarden Glomien med

1758: 287b

Paabudne Extra Skatter, anmeldte at have ladet gaarden Glomien Lovlig Taxere ved de 6 Mænd Biørne Vicka, Peder Rullestad, Christopher Gielmervig, Elling Skrom/m/e, Omund Glomen og Arne Ebne. samme 6 Mænd fremstod for Rættten og sagde at de, som er gaarden Glomien saa vel bekient som Naboer, kand umuelig, i betragtning af at denne gaard er saa aldeles uduelig joe ubrugbar at ingen kand trosse sig til eller derpaa tør Boe eller kand føre Sig den til nytte formedelst dens steile Cituation, Taxere denne gaard for noget eller finder same at være det minste værd henseende deraf aarlig \ville/ gaae Skatt, thj ingen veed de som derpaa vil boe Langt mindre deraf svare Skatt.

Fogden som fornam at denne gaardepart icke vil være af nogen verdie for Private folck som deraf forbindes at svare Skatt, maatte dog udbede Sig Dom til ejendom for hands Kongel: Maj:t, saasom ingen melder Sig som ejer.

Afsagt.

Da Fogden Hr: Andreas Juel har ved de 2de førde og afhørde Stevne- eller Kals-mænd {har} afbeviist det samme som den mødende og tilstæde værende Almue har udi Rættten tilstæed, sc: at gaarden Glømien No: 50 skyldende i Skatt og Landskyld 12 Mrk: Smør ej allene i mange aar har været øde, mens at dertil ej eller findes eller har meldet Sig nogen ejer eller opsidder, som \derudi/ tileigner Sig brugs eller ejendoms Rætt, det og desuden ved de afhørde 6 Taxations Mænd er oplyst at ikke gaarden Glomien findes af nogen verdie ald den stund deraf skal udgaae Kongel: Paabudne Skatter, Saa Kiendes for Rætt og Dømmes at denne gaard Glomien af skyld som forbemelt bør være Hands Maj:t til ejendom hiemfalden, og de som dertil i efftertiiden ville melde Sig som Ejendoms berettigede til denne gaard, og dog alligevel udi mange foregaaende aaringer lagt dølsmaal paa saadan sin ejendoms Rættighed /: ifald ogsaa nogen, som paatvivles, skulle findes :/ at have skade for hiemgiæld.

Lars Mathiesen Ebne haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Kari Olsdatter Ebne, til undgiældelse for die hun Kaadmundet har Skieldet Citantens Koene Johanne Knudsdatter for een Trold Kiering med flere ærrørige ord, og til den ende ogsaa Stevnt til vedermæle hendes Mand Johannes Ebne begge at paahøre vidnerne Herbor og Siri Johansdøttre, Mari Povelsdatter Ebne og {Ingebor} \Brite/ Aslacksdatter samt derefter at taale Dom eftter Loven og betale Processens omckostninger skadesløs.

Johannes Ebne paa egne og sin Koenes Kari Olsdatters veigne møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag lovlig Stevnt saaledes som anført

Stevne vidnerne Niels Taralsøen og Hans Molnæs afhiemlede ved Eed at de mere end 14 Dage siden lovlig haver Stevnt de udeblevne 4 vidner til Forcklarings afleg i denne Sag.

1758: 288

Citanten begierede, siden hand venter sine vidner i eftter middag, Sagens anstand nogle timers tiid, hvorom det forbliver.

Iver Tieransen Skaalnæs haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Johannes Østrem af Etne skibrede til at anhøre vidner Halvor Valdre og {Baar Axland} \Peder Læcknæs med Baar, Kari og Sara Axland/, om eendeel nærgaaende ord som hand skal have ladet falde imod Citanten, alt til et Tingsvidnes erholdelse.

Johannes Østrem blev paaraabt mens møtte icke.

Stevnevidnerne Niels Taralsøen og Hans Molnæs afhiemlede ved Eed at de vel haver Stevnt vidnerne Halvor Valdre og Baar Axland \og de flere/ til vidnesbyrds afleg, men de sagde derhos icke at have kaldet Johannes Østrem til samme at paahøre.

Citanten som beklagede at hands Stevne vidner som haver indvarslet Johannes Østrem i denne Sag og derfor begierede Sagen udsadt til næste Ting, hvormed det har sit forbliv[ende,] endelig forinden hand Sluttede sin Procedur blev ham indberettet at vidnerne icke kom/m/er uden alt forsildig og derfor begierede Laugdag.

Eragted.

det vil være fornøden at Johannes Tielflaat!! (Østrem) Stevnes lovlig til vidnernes anhør.

Arne Ebne haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Ole Tielflaat for skyldig giæld 1 rd: 3 Mrk: 8 s: derom at anhøre [vidnerne] Ole Flessie og Niels Tungesvig, samt Taale Dom til sammes betaling.

Ole Tielflaat tilstod at være lovlig Stevnt og nægtede Kravet in totom.

Arne Ebne sagde at Kravet Reiser Sig {der} fra {at} een Jægt hand Ole Tielflaat og Ole Tieransen ejede samen, {thj} og at Ole Tielflaat noget lenge siden Kiøbte Jægte Parten sc: den 3de deel af Ole Tieransen hands Sviger Fader og gav derfor 12 rd:, hvorfor Comparenten strax bagefter omtrent 3 Dage accorderede og betalte Ole Tielflaat af samme 12 rdr: den halve part med 6 rd: saa at de ejede hver halve parten i Jægten, Mens som Ole Tielflaat seenere og da Ole Tieransen døde fick 2 rdr: til hielp for die Jægten blev forlist, fordrer Citanten ham nu for den 1 rdr: deraf siden derfor er skeed udlæg i Skiftted dog sagde Comparenten paa tilspørgende at da accorden imellem ham og Ole Tielflaat blev Sluttet, blev der just icke Speciel Talt om de 2 rd: som Ole Tielflaat seenere fick udlæg for, og havde Ole Tielflaat villet betalt godvillig 1 rdr: havde hand ikke Stevnt paa de 3 Mrk: 8 s:

Ole Tielflaadt anviste det eftter Ole Tieransen forrettede Skiftte Brev af 5te Julj 1752 som viiser at Ole Tielflaat eene er paalodnet 2 rdr: i Vahrer uden at Arne Ebne der udi er nefnt, og sagde Ole Tielflaat derhos at det icke anrører Citanten at hannem udi Skiftted eftter hands Sviger Fader er udlagt Penge eller Penges værd, og vedblev sin forige nægtelse.

Citanten fremstillede sine vidner.

1te Vidne Ole Flessie aflagde Eed og forcklarede at hand ved i Skiftted efter Ole Tielflaat!! (Tieransen) blev udlagt for Ole Tielflot 2 rd:, Men hand viste icke om at Citanten d.....

1758: 288b

og havde saa indted videre at Prove.

2de Vidne Niels Tungesvig aflagde Eed og vandt Eenstemmig med første vidne.

Parterterne!! (Parterne) paastod Dom.

Afsagt.

Citanten Arne Ebne grunder ikke sit Kravs Rigtighed paa andet end at hand vil tileigne \sig/ deel Og halve parten udi de 2 rdr: som Ole Tielflot har nødt udlæg for i Skiftted efter hands Sviger Fader afdøde Ole Tieransen, Mens som Citantens egen tilførsel i Protocollen viiser at hand uden forbeholdenhed har givet Ole Tielflaat 6 rd: for 1/6 parten udi den Jægt som om Moveret \er/, og paa den maade bleven ejer for halve parten i Jægten, uden at have taget Sig Reserveret nogen deel i den Lindring Ole Tielflot som første Kiøber af Jægtens 3de Parts \betaling/ kunde vente Sig hos sin egen Sviger Fader afdøde Ole Tieransen, Citanten eller!! (heller) icke paa anden maade eller ved andet lovlig beviis har Ligitimeret Sin fordrings Rigtighed, saa kand Rættten icke imod den indstevntes benægtelse tilfinde hannem til nogen afbetaling for det hand Sigtes for, Mens Ole Tielflaat bliver i dets {det} \stæd/ friefunden for Citantens Sigtelse.

Torbiørn Mortvedt som Formynder for Myntlingen Christi Olsdatter Taralsøen opbød bemelte Myntling tilhørig 45 rd: 2 Mrk: 10 s:, og da ingen melte sig om same paa Rentte at modtage blev Pengene forseiglet tilbageleveret.

Halvor Valdre møtte for Rættten og gav tilckiende at hand Til et Tingsvidnes erholdelse haver indstevnt Johannes Østrem af Etne til at anhøre vidnerne Rasmus Flessie, Guroe Halvorsdatter, Haldor Eeckenæs Koene, \og/ Torbiørn Olsen som til vidnesbyrds afleg ere Stevnte. og som Citanten havde sine vidner tilstæde fremstod det

første vidne Guroe Halvorsdatter som efter aflagde Eed forcklarede at hun viste indted til oplysning i Sagen undtagen at hun veed at næstafvigte aars Høst Reiste Johannes Østrem hiemmenfra sin Faders gaard Tielflaat og bragte paa een Jægt med sig eendeel Creature og Smaler, men hvor mange eller hvad Creature det var, var hende ubekient, ligesom hun eller!! (heller) icke paa tilspørgende viste at Johannes Østrem havde ladet eftervære der i Naboelavet ved Tielflaat nogen Creature eller Smaler.

2de Vidne Siri Siursdatter Eeckenæs aflagde Eed og forklarede indted til oplysning.

3de Vidne Rasmus Olsen som ej endnu har været til Confirmation forcklarede uden Eed at hand viste at da Johannes Tielflaat eller Østrem fløtted til Østrem med sine Creature Høsten 1757, bragte hand sc: Johannes Østrem med Sig iblant andre Smaler som hand havde faaed hos Forældrene, 2 graae hornede langørede væhrer hvor af den eene var gieldet og den anden gravæhr desligeste 1 viid Souv og 1 graat Lam som tilhørde Ham Sely, Mens vidnet veed at icke Johannes Østrem Tielflaat eller Østrem icke ham vitterlig var ejer for eller paa Tielflaat eller andenstæds, havde nogen

1758: 289

viid væhr, end videre forcklarede vidnet at een viid kellet langøret væhr som Johannes Østrem havde Kiøbt hos Johannes Larsen Gielmervig, og som var sadt til Foster hos Ole Vogen huusmand under Tielflaat, fandt vidnet for omtrent 2 aar siden om foraaret død

liggende i en Backe oven for Tielflaat; Mens vidnet veed derhos at icke Johannes Tielflaat ham vitterlig havde nogen Smaler efter Sig gaaende paa Tielflaat.

4de V: Torbiørn Olsen som den indstevntes Broder uConfirmeret, \uden at/ afl{agde}\egge/ Eed forcklarede Eenstemmig med Rasmus Olsen henseende de 2 graae væhrer 1 viid Souv og det graa Lam som Johannes Østrem Ejede Selv og havde førdt med Sig paa Jægten med sine andre Creature hand havde faaet hos forældrene, Men dette vidne lagde dette til at hands Broder Johannes Tielflaat ej fick nogen væhr hos sine forældre i hiemmegifte, uden de hand som melt Selv ejede, ellers forcklarede dette vidne at næst afvigte aars Høst noget efter Mecheli \een Torsdag/ efter at hands Broder som melt var hiemkommen med sin Bufaare, een dag vidnet med Ham neml: Johannes Østrem var oppe i Marcken oven for Østrem for at Kiøre veed sagde Johannes Østrem til ham at hand ville gaae over i Schonevig og Kiøbe Sig 2 væhrer og hvorpaa hand strax forlod vidnet næste Morgen der efter kom Johannes Tielflaat igien efter hands egen fortællelse da vidnet som den dag icke var hieme førend Middag, og bragte med Sig 1 lys graae hornet gioldvæhr og 1 viid hornet Dito, og da vidnet Spurdte Johannes Østrem om hvor hand havde Kiøbte disse væhrer, svarede hand hannem icke et eeniste ord

det 1te Vidne Guroe Halvorsdatter forcklarede under sin forige aflagde Eed at Johannes Østrem nogle aar siden Kiøbte een viid kellen langøret væhr hos Johannes Larsen Gielmervig, desligeste at samme væhr for omtrent 2 aar siden fandtes liggende død i een grøn Backe oven Tielflaat.

Stevne vidnerne Niels Taralsøen og Hans Molnæs afhiemlede veed \Eed/, forinden vidnerne blev antagen, at have Stevnt Johannes Østrem for hands Boepæl mere end een Maaned siden, at møde for \at/ paahøre vidner.

Citanten havde ingen flere vidner men begierede dette som et bekræfted Tingsvidne beskrevet som bevilges.

Lars Mathiesen Ebne irættekaldte atter sin fra i Formiddag udsadte Sag og begierede Laug dag for de indstevnte vidner.

Eragted.

Herbor og Siri Johansdatter item Mari Povelsdatter Ebne og Brite Aslacksdatter gives Laug dag til næste almindelig Ting at møde under Falsmaals straf, deres Eedelige forcklaring i Sagen at aflegge.

Biørne Vicka i rætte æskede Sin Sag imod Lars Hugnesen og Knud Monsen Vicka Skiolds ord med videre betreffende.

Lars Hugnesen og Knud Monsen Vicka møtte for Rættens og tilstod at være i denne Sag Lovlig Stevnt, gav derhos til kiende at de hiertelig fortryder de faldne [ord]? som mueligens er falden i i!! (een?) slags overiilelse, og at de haver icke andet end alt ære og godt at sige

1758: 289b

Paa saavel Citanten som hands Hustrøe og Børn.

Citanten begierede Dom. og {Afsagt} som Ved de af {Citanten} \ham/ førdte vidners Eedelige udsigende fornemmes tydelig at saavel Lars Hugnesen som Knud Monsen Vicka begge Eenstemmige og vreedagtig har paa mange utilladte maader skieldet og kaldet Comparenten, formeente hand de maatte straffes.

Efter at saavidt var Passeret og efter nogen mellemhandling af Almuen, blev Parterne Saaledes forligt at Lars Hugnesen betaler til een Slags Mulct til det\te/ {Bergenske Manufactorhuus} \Sogns Fattige/ 1 rd: {? Mrk:} og desuden til Citanten Biørne Vicka udi Processens omckostning 2 rdr:, og at Knud Vicka Ligeledes til Mulct betaler til

{Manufacturerhuset} \Sognets Fattige/ 4 rdr: desligeste til Citanten udi Processens omckostning 2 rdr: hvorved og efter at de indstevnte havde bedet Citanten om Forladelse Sagen blev bielagt.

Lars Gundmundsen Sandvigen møtte for Rættten og i rætte æskede Sin fra seeniste Ting udsadte Sag imod sin Huusmand Iver Teigen, og først ville fornemme om den indstevnte møder.

Iver Teigen møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag Lovlig Stevnt og sagde at hand gierne ville fornemme hos Citanten af hvad aarsage hand skal drives ud fra Pladsen, da hand icke veed andet end at have opfyldt den Pligt hand som Huusmand er skyldig.

Citanten gav tilkiende at være Boetslids og fornødiger Selv at bruge Pladsen Teigen som er een tilliggelse under gaarden Sandvigen som hand har lod og deel udi, og hvorom hand til nermere beviis anviiste i Rættten Skiftte Brevet efter sin afdøde Fader Gundmund Sandvig Sluttet dend 10 Julj 1752, som viiser blant andet at Citanten som ælste Søn er paalodnet til ejendom i gaarden Sandvig 13 ½ Mrk: Smør med Bøxel. Citanten som har ved i Rætte anviiste Skiftte Brev beviist Sig som medejer i gaarden Sandvig paastod Dom til Pladsen Teigens indrømmelse for Comparanten med Processens omckostningers tilsvær.

Huusmanden Iver Teigen beraabte Sig paa at have Bøxlet Pladset for sin Lives tiid af gaarden Sandvigs Itzige opsidderske Ingebor Gundersdatter som nu er i ægteskab med Joene Sandvig.

Joene Sandvig var og for Rættten tilstæde efter Muntlig inckaldelse og lod tilføre at hand har indted imod at Lars Gundmundsen bliver beboer af Pladsen Teigen, som een medejer i gaarden Sandvig og for Ræsten havde indted videre i Sagen at Svare.

Parterne havde indted videre men begierede Dom i Sagen. thj blev udi denne Sag Saaledes Dømt og

Afsagt.

Citanten Lars Gundmundsen har med i Rættelagde og efter hands afdøde Fader Gundmund Sandvig Forrettede Skiftte Brev af 10de Julj 1752, afbeviist Virckelig at være een Medejer for 13 ½ Marcker Smør udi gaarden Sandvig, og da der tillige udi Rættten er oplysig giort at den paastevnte Plads Teigen er een underliggelse til berørte gaard Sandvig, og endelig at Citanten paafølgelig {og} har tillige ejendom udi berørte Plads Teigen;

1758: 290

som {ind} er overdraget Indstevnte Iver Teigen til brug som een anden for ejendommen fremmed Mand, det og er unægtelig at Citanten er Boetslids og Selv trenger til {et} Jordebrug; Saa kand Iver Teigens nægtelse ikke hindre Citanten, tværts imod Lovens bydende udi Tredie Bogs 13de Cap: 1te art., udi at bruge og til brugs antage Pladset Teigen som Citanten haver deel og lod udi, Thj Kiendes for Rætt og Dømmes at Indstevnte Iver Teigen, bør, for Citanten Lars Gundmundsen, til næst anstundende aars første Faredag afflømte {og} indrømme \og Røddig giøre/ den paastevnte under gaarden Sandvigen beliggende Plads Teigen Kaldet; Ligesom og Iver Teigen betaler til Citanten udi Processens omckostning 2 ½ rdr: det paadømte udredes og efterckommes næste Femften Dage efter denne Doms lovlige forckyndelse under adferd efter Loven.

Dernæst blev læst

Skiftte Brevet efter Ole Halvors: Sluttet paa gaarden Mosdahlen dend 25 Martj 1758, som viser at Sterfboet ejede i gaarden Mosdahlen 12 Mrk: Smør, som er udlagt til Peder Rullestad 6 Mrk: Smør, til Asbiørn Vintertun 4 ½ Mrk: Smør og til Encken Steenvor Olsdatter 1 ½ Mrk: Smør, alt for 18 rd:

hvor næst de for Fogden og til hands Reignskabs beleg fornødne Tingsvidner blev tagen og forseiglet som forige aaringer.

Ligesaa blev odels Mandtallet og Restancen stoer 170 rd: 12 s: forseiglet og oplæst.

og derpaa Rættten ophævet.

Anno 1758 dend 17de Novembr: blev almindelig \Ting/ holden for Etnes skibredes Almue paa Tingstædet Fittie og Rættten betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd Thor Næsse, Niels Haaland, Joen Biørck, Gotskalck Skiold, Joene Siursen Ramme, Peder Halleland, Ole Kalleim, \og/ Erick Skioldahl. overværende Kongel: Maj:ts Foged med Menige Tingsøgende Almue.

hvornæst \aller/underdanigst og underdanig blev Læst den Kongel: Forordning og de ordre som paa forige Tinge ere Læste.

og dernæst Publiceret følgende Kongel: allernaadigste Skiøder, Saasom

1te Hands Kongel: Maj:ts udgivne Skiøde til Hr: Capitain Holfeldt paa 1 Løb 1 pund Smør med bøxel udi gaarden Sæbøe med et der under liggende Huusmands Sæde hvor af aarlig Svaret grundleje 12 s:, imod 120 rd:s betaling dat: 16de Sept: 1758.

2de et Dito til Niels Torbiørnsen paa 1 Løb Smør 1 huud i gaarden Indre Halland, imod 67 rdr: 48 s: betaling dateret 16de Septembr: 1758.

3de et Dito til Zackarias Rasmusen paa 2 Løber 1 pd: 12 Mrk: Smør 2 huuder i Hofland imod 185 rdr: 48 skillings betaling dat: 16de Septembr: 1758.

4de et Dito til Siur Larsen paa 1 pd: 21 Mrk: Smør med bøxel og over Bøxel til 1 pd: 21 Mrk: i gaarden Handeland imod 55 rd:s betaling dat: 16de Septembr: 1758.

5te et dito til Knud Tørrisen paa 1 Løb Smør med Bøxel i gaarden Flaaden imod 51 rd:s betaling dat: 16de Septembr: 1758.

6te et dito til Sogne Præsten Hr: Heggelund paa 1 Løb 1 pd: Smør i gaarden Hougen imod 96 rd:s betaling dat: 16de Septembr: 1758.

7de et dito til Zakarias Siursen paa 2 ½ Løb Smør ½ huud med Bøxel i Løvereid imod 129 rd: 64 skl:s bet: dat: 16de Septembr: 1758.

8de et dito til Abraham Torbiørnsen paa 1 ½ Løb Smør 1 Buckeskind og 1 giedskind imod 127 rdr: 48 s:s betaling dat: 16de Septembr: 1758.

9de et dito til Christen Hansen og Niels Rasmusen paa 15 Mrk: Smør i gaarden Walmøe imod 9 rd: 36 s:s betaling dat: 16de Sept: 1758.

1758: 290b

10de et dito til Joen Larsen paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i Schienvold for 39 rd:s betaling dat: 16de Sept: 1758.

11te et Dito til Elias Knudsen paa 6 Spand Korn i gaarden Lille Eeckeland imod 13 ½ rd:s betaling dat: 16de Sept: 1758.

12te et dito paa!! (til) Joen Ingebretsen paa 1 pd: 6 Mrk: Smør 1 huud i Bierck imod 48 rd: 56 skl:s betaling dat: 16de Sept: 1758.

13de Et dito paa 1 Løb S: 1 ½ huud i Engels gier til Ingemor Torbiørnsen Imod 89 rd: 24 s:s betaling dat: 16de Septembr: 1758.

14de et dito til Tørris Olsen paa 18 Mrk: Smør med bøxel og overbøxel til 1 pund Smør i gaarden Øyen imod 15 rd: 16 s:s betaling dat: 16de Septembr: 1758.

15de et dito til Tosten Pedersen paa 1 Løb 18 Mrk: S: 1 huud og 1 væt Næver i Ousvog med underliggende Kierlingtvedt imod 147 rdr: 88 s:s betaling dat: 23 Septembr: 1758.

16de et dito til Tieran Nielsen paa 1 Løb 18 Mrk: S: 1 huud og 1 væt Næver i Ousvog med underliggende Kierlingtvedt imod 147 rd: 88 s:s betaling dat: 23de Septembr: 1758.

17de et dito til Niels Truelsen paa 1 Løb 12 Mrk: Smør med Bøxel i Gierde samt den Rettelig dertil hørende andeel udi afgifften af 4re paa sam/m/e gaards grund værende Huusmands Sæder af Halsnøe Cl: gods, imod 53 rd: 64 skillings betaling dat: 23de Septembr: 1758.

18de et dito paa 1 Løb 1 pd: Smør i Gierde til Ole Thoersen imod 61 rd: 32 skl:s betaling dat: 23de Sept: 1758.

19de Niels Ericksens meddeelte Kongel: Skiøde paa 1 Løb Smør 1 huud i Wættestøe imod 67 rd: 48 skl:s betaling dat: 23de Septembr: 1758.

20de et dito til Biørne Olsen paa 2 pund Smør med bøxel i Udstuen dat: 23de Septembr: 1758.

Videre for det

21de blev læst Hr: Capitain Holfeldtes obligation stoer 140 rdr: til Hr: Krigsraad Leegaard imod forpandning udi gaarden Sæbøe 1 Løb 1 pund Smør dat: 29de Martj 1758.

22de Halvor Tvedtes med fleres Skiøde paa 1 pund Smør i gaarden Øye til Tørris Olsen imod 13 rd: betaling dat: 17de Nov: 1758.

23de Alvald Haalands Skiøde paa 1 Løb 12 Mrk: Smør 1 tønne Korn i gaard yttre Haaland til Torbiørn Alvaldsen dat: 17de Novembr: 1758.

24de Niels Torbiørnsen Haalands obligation stoer 70 rd: til Erick Tvedt imod forpandning i 1 ½ Løb Smør i Indre Haaland dat: 17de Novembr: 1758.

Christopher Aslacksen Grindem anviste Huuden af een voxen Ulv som er skudt her i Præstegieldets Marcker, og som Almuen var bekient om same Skud at være Rigtig blev Skud Pengene straxsens anviseren betalt af Fogden med 2 rdr:

Formedelst afttenens paackomme blev Rættten ophævet

Dagen eftter som var d: 18de Novembr: blev Rættten atter for dette Ting Sadt og betient med same Laugrætt.

Halvor Iveland af Ryfylche haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Soldat Haldor Larsen Haaland for skyldig giæld 12 rd: 5 Mrk: derom til sammes betaling at lide Dom og Betale Processens omckostninger skadesløs.

Haldor Haaland møtte icke eftter paaraab.

Stevne vidnerne Jens Juleskaar og Erick Støle afhiemlede ved Eed at de med mere end 14 Dages varsel lovlig haver Stevnt Haldor Larsen for hands tilholds Stæd paa Haaland, saaledes som indførdt.

Eragted.

Haldor Larsen Haaland gives Laugdage til næste Ting

1758: 291

at møde med tilsvar i denne Sag.

Kari Vintzensdatter Galtung haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Niels Trulsen Giære, for imod hende forøvede nærgaaende ord og beskyldninger, derom at paahøre vidner og taale Dom efter Loven samt betale Processens omckostninger.

Niels Trulsen Giære møtte icke efter paaraab.

Stevnevidnerne Jens Juleskaar og Erick Støle møtte og afhiemlede ved Eed at de med mere end 14ten dages varsel lovlig har Stevnt Niels Trulsen Giære for hans Boepæl i hands Koenes paahør og det saaledes som anført.

Citantinden fremstillede sine vidner med begiær same maatte afhøres, og efter at Eedens forcklaring samtlig vidnerne vare forelæst, fremstod det

1te Vidne Ole Hansen Giære aflagde Eed og forcklarede at næstl: Sommer ved Olsaacke tiider da vidnet een Dag uden for hands Husbonde Ole Giæres Høelade Taledede med Niels Trulsen Giære, og hand først nemlig Niels Trulsen havde fortaldt vidnets huusbond: at det er gaaen saa underlig til paa Hands Støl og at der var taget brød i fra hands neml: Niels Trulsens Tieniste Pige Ingerie Nielsdatter, Lagde hand dette til sin første fortællelse at med disse ord: det er ingen anden som har taget brødet fra hende end een af Pigerne Kari Vintzensdatter eller Kari Hansdatter som begge laag paa Stølen med Ingerie Nielsdatter, thj, sagde hand, der er ingen Langfarende som har taget det, og da Ole Giære, paa \til/spørgende svarede at hand neml: Niels Giære, fick at gjøre hvad hand behager enten at sige dette Selv til bem: Piger eller ej, blev icke videre herom talt.

2de Vidne Marite Arnesdatter aflagde Eed og forcklarede at næstafvigte Sommer ved tiider som af første vidne omprovet er, een Dag da vidnet tilligemed Citantinden og Kari Hansdatter var samlede paa Giære Sæter Torve-Stølen Kaldet, kom indstevnte Niels Trulsen Giære og tiltalede bemelte 2de Piger Kari Vintzensdatter og Kari Hansdatter Saaledes: ieg Spør jer Jenter et Spørmaal hvem som har været i Boen min og taget brød fra min Pige Ingerie, ieg siger ingen det til, men een af jer har gjort det, og som Kari Vintzensdatter skiød vidnet og Ingerie Nielsdatter til vidne: sagde Niels Giære jae jeg Navngiver ingen, havde saa indted videre at Prove.

Indstevnte Niels Trulsen Giære møtte nu under vidnernes Examination og nægtede icke at have talt noget af hvad vidnerne omforcklarer og tilstod at hand icke haver andet end alt ære og got at Sige paa Kari Vintzensdatter og tilbød sig ellers at betale omckostninger i Sagen, i fald Sagen dermed kunde bielegges.

Citantinden begiærede Sagens anstand til næste Ting paa det hendes Fader som hendes forsvar kand møde paa hendes veigne i Rættten

Eragted.

med Sagen beroer til næste Ting.

Niell Nielsen Giære møtte for Rættten og gav tilckiende at have til dette Ting Muntlig Ladet indstevne Pigen Kari Vintzensdatter fordie hun

1758: 291b

skal have Skieldet og Slaget hands Tieniste Pige Ingerie Nielsdatter, derom at paahøre vidner og taale Dom til undgiældelse efter Loven samt at betale Processens omckostninger skadesløs.

Pigen Kari Vintzensdatter møtte for Rættten og Protesterede imod Stevnemaalet saasom hun vel er insinueret et Stevnemaal fra Niels Trulsen {s \Koen/} Giære\s Koene/, men aldrig fra Nel Nelsen, hvilcket hun haaber Stevnevidnerne vil forcklare.

Stevne vidnerne Jens Juleskaar og Erick Støle bekræftede ved Eed at de i denne Sag efter Niels Trulsens Hustrøes begiær Men ej for Nel Nelsen har Stevnt Pigen Kari Vintzensdatter for hendes tilholds Stæd paa Giære saaledes som anført er.

Eragted.

De førde Stevne vidner har ved Eed bekræfted ej at have Stevnt for den sig som Citant anmeldte Nel Nelsen men vel for Niels Trulsens Koene, derfor ansees Stevnemaalet at være ulovlig, og hvorfor med Sagen imod Pigen Kari Vintzensdatters anmeldte Protest, ej kand fortfæres, uden nyt og lovliger Stevnemaal, thj afviises Nel Nelsen med same, {sit Stev} saaledes at hand maae begiegne Sagen med nyt Stevnemaal, i fald hand agter den videre for Rættten at fuldføre.

Tosten Pedersen Osvog haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Halvor Kambe og Lambrigt Grindem fordie de begge har været Eenige om at Slaae og Haar ruske Citanten med videre deres forhold, derom at paahøre vidner og taale Dom til straf samt at betale Processens omckostninger skadesløs.

Halvor Kambe og Lambrigt Grindem {afhiemlede ved} møtte Icke efter paraaab; Stevnevidnerne Jens Juleskaar og Erick Støle bekræftede ved Eed at de med mere end 14ten Dages varsel lovl: har Stevnt Lambrigt Grindem og Halvor Kambe saaledes som anført er.

Citanten fremstillede sine vidner

1te Vidne Lars Gravelsæter aflagde Eed og vandt at hand noget efter Ste: [Hans] dag næstl: Sommer i et Brøllup paa gaarden Axdahl hørde Citanten og Lambrigt Grindem at komme i een Liden Mund kiegling sammen, der omsider falt ud dertil at Lambrigt Grindem omsider og samme Tiid udi Biørn Axdahls Stue I vreed Hue tog Citanten Tosten Osvog i Haaret og med det same trøckede hands hoved imod væggen ved Bæ\ n/cken i hvilcken hand Sad, havde indted videre at Prove.

2de Vidne Johannes Ziggesen Gravelsæter aflagde Eed og vandt Eenstemmig i ord og meening med første vidne og havde indted videre at Prove.

Citanten forbeholdt sig Continuations Stevnemaal til flere vidner og begierede Laug dag
Eragted.

Halvor Kambe og Lambrigt Grindem gives Laug dag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Halvor Valdre i rætteæskede sin fra seeniste Ting udsadte Sag Contra Johannes Østrem, eendeel Væhrer som Citanten haver misted betreffende, og derudi førde Stevnevidner som skal afhiemle at Citanten

1758: 292

end og til dette Ting tiid og Stæd har Stevnet Johannes Østrem med Continuation varsel og til at paahøre et udi Schonevigs skibrede af Citanten erhverbede Tingsvidne og til doms for sin forseelse efter Sagens omstændigheder og at betale Citanten Processens omkostninger.

Stevne vidnerne Jens Juleskaar og Erick Støle afhiemlede ved Eed at de med fulde 14ten Dages varsel Lovlig haver Stevnt Johannes Østrem for hands Boepæl i eget paahør til at møde for [at] paahøre Prov og hvad i Sagen er Passeret, samt lide Dom til straf efter Sagens beskaffenhed, og betale Processens omckostninger.

Johannes Østrem møtte icke for Rættten efter paraaab.

Citanten sagde at hand end nu icke har faaet beskrevet det Tingsvidne som hand udi Schonevigs Præstegield har erhvervet, og der for vil Producere same til næste Ting, til hvilcken tiid Sagen maatte udsættes.

Eragted.

Johannes Østrem \som icke/ møder dog lovligen Stevnet, gives Laug dag til næste Ting at møde med sit tilsvar i denne Sag.

Iver Tieransen Læcknæs haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig Ladet indstevne Johannes Østrem til at paahøre vidner og Taale Dom for die hand skal have beskyldet Citanten for at hand skal icke være Rigtig tilkommen een væhr hand var ejende med videre som vidnerne kand foreklare, for sam/m/e at undgielde eftter Dom og betale Processens omckostning Gandske skadesløs.

Johannes Østrem blev paaraabt mens møtte icke eftter paakrav.

Stevnevidnerne Jens Juleskaar og Erick Støle afhiemlede ved [Eed] at de haver mere end 14ten Dage siden Lovlig Stevnt Johannes Østrem for hands Boepæl og udi hands Koenes paahør, saaledes som anført.

Citanten fremstillede sit indstevnte vidne Halvor Valdre med begier same maatte Eedfæstes og afhøres.

Halvor Valdre aflagde Eed og vandt: at næst afvigte Sommer noget eftter Vaar vinden da vidnet tilligemed Peder Læcknæs og Mons Skaalnæs var paa gaarden Østrem i een, denne Sag uvedkommende Forretning, hørte vidnet Johannes Østrem Sige i anledning af een anden affaire som da blev Tracteret; at hand icke ville betale een væhr hand nemlig Johannes Østrem skulle have faaed hos Johannes Gielmervig, \og det/ af den aarsage at Citanten Iver Tieransen Læcknæs, som havde overladt Johannes Gielmervig same væhr, ej var kommen Rigtig til bemelte Væhr, sigende derhos at hand havde seet væhren at have Kolben Leites mercke, som hand kiente alt for vel, havde saa indted videre at Prove.

Citanten begierede Sagen udsadt til næste Ting da hand med Tings vidne eller godvillig mødende vidne vil nermere beviise hvad paastevnt er, samt Laug dag for Johannes Østrem.

Eragted.

Johannes Østrem som Lovlig Stevnt men absent gives Laug dag til næste almindelig Ting at møde med sit fornødne eragtende tilsvar i denne Sag.

1758: 292b

Fogden Hr: Andreas Juel {havde} \Lod/ i rætte æske den fra næst forige Ting udsadte Sag imod Tosten Ouestad og derhos foregav at have til dette Ting tiid og Stæd tillige indstevnt den i hoved Stevnemaalet imod Tosten Ouestad omnevnte Løsgienger Halvor Knudsen Pipergaard af Nomedahls Præstegield til Doms Lidelse for hands Løsgiengerie med Videre eftter Sagens beskaffenhed, og til at straffes eftter Lov og Forordninger.

Torbiørn Ouestad som nærværende i Rættten, og hvis Koene det er som indstevnte Halvor Pipergaard har overfaldet, gav tilckiende at hand tillige til dette Ting tiid og Stæd haver indstevnt Halvor Pipergaard for die hand som i Sagen foran melt med Hug og Slag og videre haver overfaldet hende sc: Comparentens Koene Christi Larsdatter, derom at paahøre vidnerne Tosten Ouestad og Koene Ingerie Tronsdatter samt Pigen {Inge} Anne Tieransdatter, samt dereftter at Taale Dom for sit forhold og betale Processens omckostninger Skadesløs.

Halvor Larsen Pipergaarden møtte for Rættten og tilstod at være saavel af Actor som Torbiørn Ouestad Lovlig Stevnt saaledes som Stevnemaalet udviiser og som indført er, Sagde derhos at hand har funden Sig anlediget at begiegne denne Sag med Contra Stevnemaal for at føre vidner og til at Lide Dom til hands friefindelse og at betale Processens omckostning med det mere som Stevnemaalet af ham i rætte lagt af 31te Augustj 1758, udviiser og som blev oplæst.

Stevnevidnerne Jens Juleskaar og Erick Støle bekræftede ved Eed at de Lovlig haver Stevnt Tosten Ouestad til dette Ting med de i Rætte insinuerede Stevnemaale saaledes som samme udviiser, og det med fulde 14ten Dages varsel.

og da begge Parter har Stevnt een og de samme vidner til at vidne i een og samme Sag saa blev og vidnerne et efter andet fremckaldet,

1te Vidne Ingerie Tronsdatter Ouestad aflagde Eed efter at Eedens forcklaring for hende var bleven oplæst af Loven, og forcklarede at omtrent i april Maaned næstafvigte een Natt som vidnet laag i sin Seng paa gaarden Ouestad, imod Morgenens, kom Torbiørn Ouestads Koene Christi Larsdatter ind i hendes og Mands Stue, og da Deponentinden spurde om det var Christi Larsdatter, som var vandt om Morgenens at komme efter Varme, Svarede Christi Larsdatter jae at det var hende, og lagde dette til at Halvor Pipergaard havde været hos hende, og hvorpaa Halvor Pipergaard strax kom ind i Stuen efter hende. Sigende: til {du} Christi Larsdatter: du Siger ieg har villet Ligge hos dig, {der} er det Sandt: hvortil Christi Larsdatter svarede, \og/ Nej og Nej Halvor, havde ej videre at Prove.

2de Vidne Anne Tieransdatter aflagde Eed og forcklarede at den same Morgen som af første vidne er omprovet, kom Torbiørn Ouestads Koene Christi Larsdatter hen til hende om Morgenens førend vidnet var opstaaen og sagde

1758: 293

til vidnet, kom og følg mig ind udi min Stue, Halvor Pipergaard \har/ staaet efter min ære, og da vidnet var opstaaen og var komet ud paa gaarden hvor da baade Halvor Pipergaard og Christi Larsdatter var saag vidnet, at Halvor Pipergaard slog Christi Larsdatter over Ryggen med een sin Piske eller Svøbe med Snor udi hand havde i Haanden, 3 Slag efter hinanden, og hvorpaa Christi Larsdatter først og der efter Halvor Pipergaard gick ind udi Tosten Ouestads Stue. havde saa indted videre at Prove.

Contra Citantens Separate indstevnte vidner.

3de og 4de Vidne Joene Hansen og Niels Siursen Steene aflagde Eed og forcklarede at paa den af første vidne omprovede tiid dog \same/ Dags eftermiddag da vidnerne efter Lænsmandens ordre var kommen til gaarden Ouestad i tancke at hæfte Halvor Pipergaard, saag de ved ankomsten Christi Larsdatter at gaae ude i gaarden grædende, med mange beklagelser over den haarde og ublue medfart som bem:te Halvor Pipergaard Morgenens og Natten foran havde besværet hende med, da hun der under beklagede Sig \at/ hand baade ville Kysse hende og fordret andet uanstendigt hos hende, jae at hand havde Truet at hand ville Sprette Klæderne af hende; ellers fornåm de da og samme tiid {at} ved eftersiun at Christi Larsdatter paa sin eene Skuldre var noget Rød mens om det var af slag eller ellers viste vidnet icke, Koenen lagde og til sit forige Klagemaal at hun ikke turde at forblive lenger der paa gaarden allene uden hun fick folck nærværende, hvortil Lænsmanden og strax føyede anstalt, de fornåm og at Halvor Pipergaard førend deres ankomst, havde absenteret Sig saa de icke viste hvor hand var afbleven, havde saa indted videre at Prove.

Actor til Sagens følge og oplysning Producerede først forbemelte fra Præsten Hr: Heggelund tilkomne skrivelse af 4 Maj 1758 som blev oplæst.

Halvor Pipergaard i Rætte lagde een Ham fra sin Præst i Nommedahl, hvor hand før har opholdt Sig, meddeelte attest af 17 Junj 1758 som blev oplæst.

Actor i anledning af den fra den indstevnte Halvor Pipergaarden fremleverede Præste attest maatte tilføre dette, at hand sam/m/es Rigtighed særdeles maatte tage udi tvivl, og det ud af disse omstendigheder, 1te ud af den feilskrivelse som udi den Latinske Titul udi attesten er givet, i det ord Wenerando der med dobbelt W er skrevet og ej accorderer med den Kundskab som af een Præst i saa tilfelde ventes, Men end og at der udi Selve attesten er forbiegaaed, som det betydeligste, og hvilket attesten i sær skulle indeholde, hvad tiid

1758: 293b

det er Hand seeniste har været til Guds Bord, over alt saa vil dog saadan een attest mindre end som autoricere Halvor Pipergaarden her til at være een Løsgienger, men at hand i saa tilfelde til at Ligitimere sin Lovlige fremgang burde være forsiunet med den attest og Beviis som Forordningen af 9de august 1754 befaler. Actor forinden sin videre paastand udi Sagen maatte tilspørge den indstevnte Halvor Pipergaarden, først hvad tiid hand her til Bøygden første gang ankom og hvor lenge hand her har opholdet Sig. Halvor Pipergaard svarede at hand kom her til stædet første gang næstl: aars Høst Dagen for Mecheli og forblev paa Ouestad i 3 uger da hand Reiste hen til sine venner i Sousogn og der forblev 14ten Dage, kom saa tilbage til Ouestad og der forblev indtil noget over Nyeaar same aar, da hand Reiste øst over Fieldet og forblev indtil 3 Dage for Paaske i foraaret da hand paa nye kom her til Ouestad og forblev saa igien indtil den Dag vidnerne har omprovet sc: den 21de aprilj afviget da hand nock een gang forlod dette Stæd og begav til Nomedahl igien for at faae attest om sit forhold den hand og har i Rætte lagt, og kom strax tilbage og har hand siden været her i Sognet. Actor maatte videre tilspørge den indstevnte hvormed hand i denne tiid hand her har opholdt Sig, Sig har ernæret. Rs: at Hand har været som melt hos Tosten Ouestad og deels hos sine venner i Sousogn, paa den maade at hand har gaaet i arbeide hos Dem paa visse tiider og derfor taget sin betaling og haftt sit ophold. Actor i anledning af dette den indstevntes Svar kunde ej andet end i anledning af den forhen allegerede Forordning ansee hannem som een strafverdig Løsgienger der sig ingen fast og stadig Tieniste har haftt eller antaget; hand paa ingen maade kand Ligitimere sin ankomst her til Stædet eller haver med Sig noget Lovlig Beviis at hand udi Riget maae omreise, enten som een Handlende eller som een der vil fløtte til et frem/m/et Stæd, den attest som hand og udi Rættens haver Produceret er og saadan een som allene skulle være vidnesbyrd om hands Altergang, hvilcke dog eftter de foranfødte omstendigheder meget maae kaldes udi tvivl, og følgerig ej kand berettig Ham, her at være nogen Løsgienger; det og udaf de fødte vidner vil være nock til een oplysning at der ligger paa hannem denne grundige Mistancke at hand paa een usøm/m/elig og jae fast voldsom maade, har villet omgaaes med Torbiørn Ouestads Koene Christi Larsdatter Saa for saadan hands opførsel og heel strafverdig omgang maatte hand indlade hands Sag under Rættens Lovlige Dom; og hvad Sig Tosten Ouestad angaar, saa da det vil være klart at den gode Halvor Pipergaard, virckelig er een

1758: 294

Løsgienger, hand og hannem uden Pass og Beviis haver Huuset og Hælet, og den attest som hand nu under 17 Junj dette aar Producerer, kand paa ingen maade tiene hannem til befrielse eftter een saa lang tiids forløb, altsaa maatte actor udi følge af den foran allegerede Forordnings 19 art: paastaae over hannem den der udi dicterede straf, og hvormed hand da Sagen under Rættens Dom indlod.

Hr: Heggelund for at viise det hand indted andet Søger end at Kongens saa Rene Forordning maatte Exeqveres, declarerede inden Rættens at i fald Rættens falt Tosten Ouestad skyldig til brøde, det da sam/m/e, som hand bad, maatte henfalde til Bergens Manufactor Huus i stæden for samme skulle tilhøre Ham eftter Forordningen som angiver.

Paa tilspørgende tilstod Halvor Pipergaarden at hand indted har været forsiunet med minste attest førend {det} \den Casus/ hand søges for var Existeret, hand tilstod og tillige at den omprovede tiid vidnerne har forklaret om, Slog hand med sin Piske eftter Christi Larsdatter, men hand Ramte hende icke,

dernæst blev udi denne Sag Saaledes Dømt og

Afsagt.

Naar Mand Confronterer vidnernes udsagn med indstevnte Halvor Pipergaardens tilstaaelse, findes utvivlagtig at den siste med Hug og Slag har begiegnat Torbiørn Ouestads Koene

Christie Ouestad, Mand finder og at Halvor Pipergaarden har \her i Districtet/ begaaed saadanne gierninger som \passer Sig paa/ een omstripper \Ja hand er og/ kommet fra et fremmed Stiftt uden Pass, tverts imod den om Løsgiengerie allernaadigst udgangne Forordning af 9de augustj 1754, Saa uden at hæfttes ved hvad voldtægt forargelse med videre, hand som fremmed i dette Sogn eftter actens udviis, haver tenteret imod Citantens qvinde Christi Ouestad, Kiendes for Rætt at samme Halvor Pipergaarden bør i følge Lovens 6te Bogs 7de Capituls 8de art: betale udi Slagsmaals Bøder til hands Kongel: Maj:ts Cassa 3 Sex Lod Sølv som er 9 rdr:, og dernæst eftter omstendigheder henbringes i det Bergenske Manufactor Huus for der et aar udi arbeide at forblive, hvad sig indstevnte Tosten Ouestad angaar, da fordie hand udi een Rum tiid haver Huuset og Hælet forbemelte omstripper eller Løsgienger uden at tiiden er oplyst, bør hand paa grund af den allegerede Forordning og udi anledning af angiveren Sogne Præsten Hr: Heggelund, inden Rættten gjorde declaration betale udi Mulct, fordie hand ufor {skammigt} \svarlig/ har Huuset og Herbergeret Halvor Pipergaarden, {udi Rum tiid,} til det Bergenske Tugt og Manufactor Huus 8 rdr:, Ligesom Tosten Ouestad og Halvor Pipergaarden een for begge og begge for een imod indbyrdes Regress bør betale Citanten Torbiørn Ouestad denne Processes omkostning med 3 rdr: det paadømte udredes og eftterckommes Femtten Dage eftter denne Doms lovlige forckyndelse under adferd eftter Loven.

Biørn Axdahl møtte og i rætte æskede sin fra senist Ting udsadte Sag imod Johannes Fjøsne.

1758: 294b

Johannes Fjøsne møtte icke eftter paaraab ej eller vidnet Askier Rivaasen.

Stevnevidnerne Jens Juleskaar og Erick Støle bekræftede ved Eed at have Stevnt Johannes Fjøsne og Askier Rivaas mere end 14 Dage siden, til møde og den siste til vidnesbyrds afleg. Citanten begierede nye Laugdag.

Eragted

Johannes Fjøsne gives end Laug dag til næste Ting at møde, Ligesaa Pigen Askier Rivaas at møde under Falsmaals straf sit vidne i Sagen at aflegge.

Johannes Fjøsne gav tilckiende at have til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne {Johan} Biørn Axdahl fordie hand imod Forordningen har hyret sin Tieniste Pige Brite Børckenæs, derom at lide dom paahøre Prov som er Pigen og hendes Moder Anne Volden, og betale Processens omckostning.

Biørn Axdahl tilstod at være i denne Sag lovlig Stevnt og svarede at hand icke har fæsted den ommelte Pige men vel mueligen Comparentens Koene og kom Pigen siden nogen tiid der eftter og leverede fæste Pengene tilbage, thj forleden høst var det at Comparentens Koene ham uvidende havde fæsted Brita Børckenæs som paa den tiid tiente hos Erick Ramsvig, til at tiene hos indstevnte sc: Comparenten dette indeværende aar, saa at Comparenten holdt sig Selv som uskyldig allerhælst hand tog sine fæste penge tilbage, og derved lod see det icke var hands intention at forlocke andres tienere.

Stevnevidnerne Jens Juleskaar og Erick Støle afhieklede ved [Eed] at have Stevnt de som vidner anmeldte 2 Piger til vidner i denne Sag mere end 14 Dage siden.

Eragted.

Anne Volden og Brite Børckenæs gives Laug dag til næste Ting under Fals maal at møde for at aflegge sit vidnesbyrd i denne Sag.

Thore Echrem i rætte æskede sin fra seeniste Ting udsadte Sag imod Jacob Eckrem, skiilds ord og Klamerie betreffende.

Jacob Eckrem eller det forelagte vidne Helge Sæbiørnsdatter blev paaraabt mens end nu icke møtte icke desmindre begiærede Citanten endnu een gang foreleggelse for Dem begge.

Stevnevidnerne afhiemlede ved Eed at de [med] mere end 14 Dages varsel haver indkaldet Jacob Eckrem at møde og Helga Sæbiørnsdatter under Fals maal at møde for at vidne i Sagen.

Eragted.

Jacob Eckrem som saa oftte Stevnt tilligemed Helga Sæbiørnsdatter, forelegges nock een gang at møde, den første med tilsvar og den siste under Lovens Fals maals straf at aflegge sit Eedelige vidnesbyrd i denne Sag.

Stædets Foged paa Justitiens veigne haver til dette Ting tiid og Stæd Ladet indstevne Halvor Grindem fordie hand forgangne

1758: 295

nemlig dette aars Sommer uagted tilsigelse ej har villet Skydse Hr: Lieutenant Holfeldt som da laag paa Reise og maatte leje andre folck til Landevogen 2 Mil derom at Lide Dom til straf og skydsens betaling med videre eftter hvad paastand kand gøres.

Halvor Grindem møtte for Rættten og tilstod at være lovlig Stevnt, desligeste at hand var Rigtig tilsagt at skydse den paastevnte tiid, men hand møtte icke eftter tilsigelsen paa grund at hand icke lunge forhen havde skydset.

Actor som ved Lænsmanden har ladet betale 1 Mrk: for een Karl i hands Stæd paastod Dom til Mulct og til samme 1Mrk:s betaling.

Afsagt.

Da Halvor Grindem har inden Rættten Selv tilstaaed at have nægted at skydse, skjønt hand har icke kundet forebringe nogen antagelig undskyld[ning] og saaledes opsadt sig imod ald den orden og justice som bør findes i eenhver Bøyg, saa paa det hand og andre kand lære, og icke Sig i saa maade offtere at forsee, tilfindes hand udi Mulct at betale til Sognets Fattige 1 rdr: og desforuden til actor de 16 s: hand for Skydsen ved Lænsmanden har betalt. det paadømte udredes og eftterckommes, næste Fembten Dage eftter denne Doms lovl: forckyndelse under lovlig adferd.

Fogden Hr: Andreas Juel gav til kiende at have til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Samuel Haaeim til Doms Lidelse, og til at afbetale 25 rd: hand den 19de Julj 1753 ved Dom er tilfunden at betale til Tugthuuset i Bergen, udi een Sag imellem Sogne Præsten afdøde Altan og bemelte Samuel Haaeim.

Fogden som icke havde sine Stevnevidner tilstæde og som fornam at Samuel Haaeim er absent, begiærede Sagens anstand til Sommer Tinget hvorved det og har sit forblivende.

blev saa læst

1te det Kongel: Skiøde paa 1 pd: 12 Mrk: ½ huud uden Bøxel i Ouestad til Tosten Tronsen imod 8 rd: 1 Mrk: 8 s: betaling dat: 23 Septembr: 1758.

2de et dito Skiøde til Lænsmanden Johannes Fittie paa 1 Løb 18 Mrk: Smør i gaarden Gierde imod 57 rd: 48 s: betaling dat: 16 Septembr: 1758.

3de et dito til Lars Madsen Berge paa ½ Løb Smør 2 spand Korn i Berge imod 5 rd: 80 s: betaling dat: 23 Septembr: 1758.

Formynderen Niels Osnæs anviste 8 rd: 1 Mrk: 8 s: hands Myntl: tilhørig med forspørsel om nogen same paa Rentte vil antage, men som ingen melte Sig blev Pengene i Rættten forseiglet og Formynderen overleveret.

blev saa læst

Skiftte Brevet efter Anne Johansdatter Norem {med .j} som viste at være Sluttet dend 13 Julj 1758 og at Sterfboet ejede i Norem 2 Løber 18 Mrk: Smør 1 tønne Korn, som er udlagt til Johannes Fittie 1 Løb 2 pd: 6 Mrk: Smør 1 tønne Korn, til Enckemanden Gunder 18 Mrk: Smør til Sønnerne Osmund, Johannes, Gunder og Torbiørn Gundersønner hver 4 Mrk: og til Datteren Margrethe 2 Mrk:

hvornæst for Fogden til hands Reignskabers beleg blev Examineret de forfattede Tings vidner som saaledes udfalt som Selve Tingsvidnerne udviiser,

Ligesom og odels Mandtallet samt Restancen stoer 137 rd: 5 s: blev oplæst og af ingen modsagt,

samt Tinget ophævet.

1758: 295b

Anno 1758 Dend 20de Novembr: blev almindelig Høste Skatte og Sage-Ting holden for Fieldbergs skibrede Almue paa gaarden Killesvig udi Fieldbergs skibrede, og Rættent betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd: Niels Ødegaarden, Torckel Drægarnæs, Thoer Stangeland, Torbiørn ibdm:, Torckel ibdm:, Johannes Raa, Reinert Hougen, \og/ Erick Rye, overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst den Kongl: Forordning og ordres som paa forige Ting ere læste.

og dernæst følgende Kongel: allernaadigste Skiøder paa Halsnø Closters bortsoldte gods nemlig

1te det Kongel: Skiøde paa 1 ½ Løb Smør i gaarden Heggen imod 67 rd: 48 s:s betaling til Halvor Ericksen dat: 23de Septembr: 1758.

2de et dito til Erick Ericksen paa 1 Løb Smør i gaarden Ryen imod 45 rd:s betaling dat: 23de Septembr: 1758.

3de et dito til Gundmund Larsen paa 2 Løber Smør 3 huuder med Bøxel udi gaarden Aarvig imod 1029 rd:s betaling dat: 17de Julj 1758.

4de et dito til Gundmund Larsen paa 1 pd: Smør i gaarden \Lille/ Stangeland imod 13 rd: 64 s: betaling dat: 17de Julj 1758.

5te et dito til Knud Christensen paa 2 Løber Smør 1 huud i Frønsdahl imod 147 rdr: 48 s:s betaling dat: 17de Julj 1758.

6te et dito til Gundmund Larsen paa ½ Løb Smør i Langetvedt imod 20 rd: 48 s:s betaling dat: 17de Julj 1758.

7de et dito til Niels Siursen paa 1 Løb 1 pund 7 ½ Mrk: Smør med Bøxel udi gaarden Dørem imod 103 rd: 48 s:s betaling dat: 23 Sept: 1758.

8de et dito til Niels Nielsen paa 2 pund S: i Døhrem \imod 69 rd:/ dat: 23 Sept: 1758.

9de et dito til Baar Hansen paa 1 Løb 1 pd: 7 ½ Mrk: S: i Døhrem imod 103 rd: 48 s:s betaling dat: 23 Sept: 1758.

10de et dito til Vier Hugnesen paa 1 Løb 1 pund 12 Mrk: Smør i Tvedt imod 67 rd:s betaling dat: 23 Septembr: 1758.

11te et dito til Steffen Siggesen paa 1 Løb Smør 6 Spand Korn i Huustvedt imod 56 rd: 64 s:s betaling dat: 23 Sept: 1758.

12te et dito til Ole Larsen paa 1 Løb S: 1 huud i gaarden Røen imod 82 rd: 48 s:s betaling dat: 23 Sept: 1758.

13de et dito til Ole Jacobsen paa 1 Løb Smør i Lien imod 45 rd:s betaling dat: 23 Sept: 1758.

14de et dito til Steen Nielsen paa 1 Løb 18 Mrk: Smør 1 huud i gaarden Opheim imod 99 rd: 72 s:s betaling dat: 23 Septembr: 1758.

15de et dito til Lars Knudsen paa 1 Løb 18 Mrk: Smør 1 tønne Korn samt overbøxel til 1 Løb S: 1 t: Korn i gaarden Hixdahl imod 146 rd: 24 s:s bet: dat: 23 Septembr: 1758.

16de et dito til Aanen Steffensen paa 1 Løb 18 Mrk: Smør 1 huud med Bøxel i gaarden Opheim imod 99 rd: 72 s: betaling dat: 23 Sept: 1758.

17de et dito til Tørris Nielsen Nissing paa 2 Løber Smør 1 huud i Kolbenshoug med et der under liggende Mackrelle og Laxe Fiskerie hvoraf aarlig har været svaret 1 rd: 48 s: imod 267 rd:s betaling dat: 30te Septembr: 1758.

18de et dito til Iver Tostensen paa 1 Løb Smør i Dahle etc: imod 45 rd:s betaling dat: 30te Septembr: 1758.

19de et dito til Ole Goutesen paa 1 Løb S: 1 Buckeskind i Steensland imod 58 rd: 72 s: dat: 30te Septembr: 1758.

20de et dito til Albret Omundsen paa 12 Mrk: Smør i Abelvigen imod 7 rd: 48 s:s betaling dat: 30te Septembr: 1758.

21de et dito til Ole Ingebretsen paa 1 Løb Smør i Schartland imod 63 rd:s betaling dat: 30te Septembr: 1758.

22de et dito til Osmund Siursen paa 1 Løb S: 1 huud i Schartland imod 94 rd: 48 s:s betaling dat: 30te Septembr: 1758.

23de et dito til Orm Jørgensen paa ½ Løb Smør ½ huud i Wiige imod 33 rd: 72 s:s betaling dat: 30te Septembr: 1758.

24de et dito \til/ Gundmund Larsen Aarvig paa ½ Løb Smør 1 Buckeskind i Fodsel imod 33 rd: 72 s:s betaling dat: 30te Sept: 1758.

25de et dito til Gunder Pedersen paa 1 Løb Smør 1 huud i Alne imod 67 rd: 48 s: betaling dat: 30te Septembr: 1758.

26de et dito til Johannes Larsen paa 1 Løb S: 1 huud i Alne Imod 67 rd: 48 s:s betaling

1758: 296

dat: 30te Septembr: 1758.

27de et dito til Peder Iversen paa 1 Løb Smør 1 huud i Alne imod 67 rd: 48 s:s betaling dat: 30 Septembr: 1758.

28de et dito til Jens Endresen paa 1 Løb Smør 1 huud i Alne dat: 30 Sept: 1758 imod 67 rd: 48 s:s betaling.

29de Lars Johannesen Qvitnes af hands Maj:t meddeelte Skiøde paa 1 Løb Smør i Giere imod 50 rd: betaling dat: 30te Septembr: 1758.

30te et dito til Iver Nielsen og Elling Steffensen paa 1 Løb Smør 1 tønne Korn i Hetland imod 67 rd: 48 s:s betaling dat: 30te Septembr: 1758.

31te Et dito til Thor Knudsen paa 1 ½ Løb Smør 1 huud i Hetland dat: 30. Sept: 1758 imod 102 rd:s betaling.

32te et dito til Torckil Endresen paa 1 ½ Løb Smør i Heggen imod 67 rd: 48 s:s betaling dat: 30te Sept: 1758.

33te et dito til Alvald Tørresen paa 1 Løb Smør 6 Spand Korn i Ulvenæs imod 116 rd: 24 s:s betaling dat: 30te Septembr: 1758.

34te et dito til Hans Kolbensen paa 18 Mrk: Smør Smør!! med Bøxel og overbøxel til 18 Mrk: S: i gaarden Kaate imod 22 rd: 48 s:s [betaling] dat: 30te Septembr: 1758.

35te et dito til Thor Jacobsen paa 2 pund 12 Mrk: Smør 1 huud i gaarden Kaate imod 73 rd: 32 s:s betaling dat: 30 Sept: 1758.

36te et dito til Haagen Steensen paa 1 Løb Smør 1 huud med Bøxel og overbøxel til 10 Spand Korn i \yttre/ Hamre imod 86 rd: 24 s: betaling dat: 30te Septembr: 1758.

37te et dito til Torbiørn Knudsen paa 1 Løb Smør 1 huud med Bøxel og overbøxel til 1 Løb Smør i gaarden Stangeland imod 112 rdr: 48 s:s betaling dat: 30te Sept: 1758.

og 38te et dito til Joen Larsen paa 1 pd: 12 Mrk: i gaarden Egaas eller Eichaas imod 20 rd: 48 s:s betaling dat: 30te Sept: 1758.

39te et dito til Hr: Ditmar Kahrs paa 1 Løb Smør 1 huud i Nordhuus imod 75 rd:s betaling dat: 17de Julj 1758,

samt for det 40de et dito til Povel Andersen paa 2 Løber S: 2 huuder i Nordhuus imod 150 rd:s betaling dat: 17de Julj 1758.

Videre blev for det 41de læst Peder Vackes obligation til Ole Steensen Ou..dahl(?) paa 297 rd: imod forpantning i Wacka 2 ½ Løb Smør dat: 20 Nov: 1758.

42de Jens Endresen Alnes obligation til Hr: Krigs raad Korn paa 67 rd: 48 s: imod forpantning i 1 ½ Løb Smør i Alne dat: 20 Novembr: 1758.

43de Joen Eckaases obligation paa 34 rd: 3 Mrk: til Gundmund Larsen Aarvig imod forpantning i ½ Løb Smør i Eichaas dat: 20 Nov: 1758.

44de Sussana Reinertsdatter med fleres Skiøde paa 1 ½ Løb Smør ½ huud i Stangeland for 94 rd: {dat:} Til Lars Siursen dat: 20 Novembr: 1758.

45de Lars Knudsen Hixdahls Skiøde paa 1 Løb 9 Mrk: Smør 1 tønne Korn med bøxel i gaarden Hixdahl for 130 rd: dat: 20 Novembr: 1758.

46de Niels Siursen Udbioes Kaars forpligt til Encken Kari Helgesdatter dat: 21 Novembr: 1758.

47de Peder Vakes obligation paa 297 rd: til Askel Rafdahls Børns Formyndere som nu til Mortification blev læst dat: 17 Junj 1757 med qvitterings paateigning.

48ve!! (48de) Hans Siursen Ejes Skiøde til Sønnen Siur Hansen paa 1 ½ Løb Smør i Eje for 108 rd: dat: 20 Novembr: 1758.

Fogden i Rætte æskede den fra seniste Ting udsadte Sag Contra Steffen Siggesen Huustvedt Klamerie betreffende og derudi fremstillede Stevnevidnerne naar først Steffen Huustvedt er paraabt.

Steffen Huustvedt møtte og vedtog lovlig varsel.

Actor som eftter indhented efterretning icke fandt Sig i Stand tilfulde med Eenstemige vidner at oplyse factom tilspurdte vederparten om hand vil afsöhne den begangne forseelse eller forargelse med 1 rd: til dette Sogns Fattige og desuden betale Stevne vidnerne hvis de for haftte møye med Stevne maalet kand tillegges

1758: 296b

hvortil hand ej allene svarede joe men end og inden Rættens \loftte at/ opfyld{t}e same sit løftte og hvorfor Fogden ophævede Sagen.

Torckel og Lars Nedre Houge haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Svend Lien fordie hand nu i 3 aars tiid har Fisket med sin Noed under gaarden {øfre} \Nedre/ Hougens Land, uden der for eller af den fangne fisk at svare nogen Landskyld, at Ligitimere

Sig hvad Rætt hand dertil kand have og i mangel deraf at lide Dom til at afholde Sig fra der lenger uden forlov at Fiske og endelig at betale Processens omckostninger skadesløs.

Svend Lien møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag Lovlig Stevnt og tilstod derhos at have fisket paa eller under gaarden Nedre Houges Land nu i nogle aar.

Parterne begierede Sagen udsadt til næste Ting hvorved det har sit forblivende.

Torger Lunde og Tord Kaate som Formyndere for Kari Dahlen haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Ole Fatland, 1te til at være ansvarlig og til fuldbyrdelse af den Caution hand paa Sin Søn nu afdøde Mons Dahlens veigne haver indgaaet, hvorved hand har tilforpligted Sig at staae i ansvar for ald den skade gaarden Dahlens Skov ved Mons Dahlens mere end ordinair og utilladelige hugster, kunde tilføyes hvorved Selve gaarden Dahlen som Myntlingen haver deel og lod udi, skal være forringet, hvorom hand og er Stevnt til at paahøre Vidnerne Gunder Sandvig, Johannes Myren og Besigtelses Mændene Torckel Houge, Niels øfre Houge og Lars Nedre Houge; og for det andet Stevnt at paahøre Vidnerne Gullick Svalland og Lars Vacke Saug som i besynderlighed til første ancke Postes oplysning er Stevnt at vidne om hvad vahrer de for afdøde Mons Dahlen forleden Vinter indbragte til Bergen og hvad Penge de derfor becom. Om alt dette at lide Dom til afbetaling for saavidt gaarden Dalen i Mons Dahlens brugs tiid kand være bleven forringet, med videre som efter Sagens omstendigheder kand blive paastaaed, og endelig at betale Processens omckostninger skadesløs.

Ole Fatland møtte for Rættten og tilstod at være i Sagen som anført Lovlig Stevnt.

Citanten fremstillede sine vidner med begiær same maatte afhøres, nemlig

først Vidnet Gunder Johansen Sandvig aflagde Eed og forcklarede at næst afvigte aars Høst da vidnet af Torger Lunde og Tord Kaate her paa Killesvig da Tinget her holdtes blev begiert at følges med op i Lænsmanden Peder Killesvigs Stabuhr for at høre paa een tale Dem og Ole Fatland og hands nu afdøde Søn Mons Dahlen imellem, og eftter at samme 4re Mænd vare samlede i ben:te Stabuhr og der een tiid havde Talt betreffende den Hugster som skulle være skeed i gaarden Dahlens Skov, og eftter at vidnet havde fornummet at Torger Lunde og Tord Kaate havde ladet Sig merke med een Ancke fordie Mons Dahlen skulle have hugget noget meget i gaarden Dahlens Skov, da da!! var det at vidnet hørde det Mons Dahlen og hands Fader Ole Fatland begge tilsammen Lovede at holde disse 2de Citanter som Formyndere frie

1758: 297

for hvad fortræd de maatte komme udi formedelst den medhandling Dahlens Skov var vederfahret, Mens vidnet hørde icke paa tilspørgende Ole Fatland eene at træde udi nogen Caution for hvad Forringelse gaarden Dahlens Skov i Mons Dahlens brugs tiid, maatte [være]? eller var vederfaret, Vidnet Explicerede Sig omsider at Ole Fatland og Mons Dahlens fellelets omprovede Løfite hensigter allene til hvad Hugster og Ruin Gaarden Dahlens Skov eftter, men og før, den omprovede tiid kunde tilføyes.

2de Vidne Johannes Myhren aflagde Eed og forklarede at den af første vidne omprovede tiid, da hørde vidnet, Ligesom det første, at Tord Kaate og Torger Lunde anckede paa den hugster som var skeed i Dahlens Skov forinden den tiid, hvortil nu afdøde Mons Dahlen svarede at hvad som er skeed til denne tiid vil vii icke Tale om men eftter denne Dag skal det icke hugges mere end lovligt er, hvorfor ieg vil være ansvarlig og holde Eder som Formyndere for ald deraf komende fortræd skadesløs, og som Tord Kaate og Torger Lunde sagde at dette hands Løfite kunde være vel nock, var det at Ole Fatland sagde: at dersom de neml: Formynderne og Citanterne icke ville holde hands Søn god nock, da kunde de tage Ham nemlig Ole Fatland god derfor, sigende derhos at hand vil staae i ansvar for hvad

hugster efter den tiid ulovlig blev giort, og holde Tord Kaate og Torger Lunde ansvarlig og frie for ald den fortræd de som Formyndere desformedelst kunde komme udi.

Efter at saavidt med Sagen var avangeret anmeldte Citanterne at have til vedermæle i Sagen indstevnt Mons Dahlens Enckes Laugværge Svend Udbioe, som derfor møtte i rættten og tilstod at være Lovlig Stevnt.

forbemelte 2de førde vidner Gunder Sandvig og Johannes Myhren under sin forige aflagde Eed forklarede at Mons Dahlen samt Ole Fatland, og Citanterne den omprovede tiid bleve handrægte til bekræftelse paa det Løfte som blev indgaaet.

3de 4 og 5te Vidne Torckel Nedre Houge, Niels øfre Houge og Lars Nedre Houge aflagde Eed og forklarede at de efter Citanternes forlangende strax efter dette aars Sommer Ting for Fieldbergs skibrede, indfandt Sig udi gaarden Dahlens Skov for at oversee og befare hvad hugster Næstafvigte Vinter fra Høste Tinget 1757 kunde være hugget, og da de havde overgaaet Skoven og paa det nøyeste optellet de Stuver som efter deres Skiøn var hugget siden høste Tinget 1757, forefandt de at af Træer som vare saa store at de kunde bruges til Saug- og Huus-Tømmer var nedhugget 433 efter hvilcke fandtes Stuver jae de Lagde dette til at paa eendeel Stæder i Skoven var hugget for fod, denne hugst blev {og} \ellers/ vidnerne anvist af Tord Kaate, Torger Lunde, Svend Bioe og Huusmanden Knud Dahlen, som angav at den gandske hugster var skeed deels af Mons Dahlen Selv og deels af andre som havde faaed forlov hos Mons Dahlen, Mens vidnerne sagde ellers at de icke trøster Sig til

1758: 297b

under Eed at sige enten Mons Dahlen havde hugget det omprovede, eller andre havde faaed Lov der paa.

6te Vidne Lars Olsen Vacke aflagde Eed og forklarede at noget for næst afvigte Jule høytiid {In} medens vidnet tiende hos afdøde Mons Dahlen, var vidnet og Gulleick Svalland for Mons Dahlen til Bergen med Jægt og same tiid og paa dito Jægt bragte med Sig Mons Dahlen tilhørig som var hugget dog førend næstafvigte aars omprovede høste Ting, 1 tylt Bielcker og 12000 Stav, hvorfor vidnet og {hands} Gullick Svalland paa Mons Dahlens veigne modtog i Bergen efter accord 38 rdr., havde indted videre at Prove.

Citanterne begiærede Laugdag for det udeblevne vidne Gullick Svalland.

Stevnevidnerne Torckel Nedre Houge og Povel Stavenæs bekræftede ved Eed lovlig at have Stevnt mere end 14ten Dage siden vidnet Gulleick Svalland at møde til den tiid.

Eragted.

Gulleick Svalland gives Laugdag til næste almindelig Ting at møde til vidnesbyrds aflæg, under Falsmaals straf

Haldor Larsen Haaland haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Ole Joensen Alne for skyldig Gield 10 rd: 3 Mrk., derom til betaling at lide Dom og betale Processens omckostning.

Ole Joensen Alne blev paraabt mens møtte icke

Stevnevidnerne Torckel Nedre Houge og Lars ibdm: bekræftede ved Eed at de over 14ten Dage siden lovlig haver Stevnt Ole Alne for hands tilholds stæd i eget paahør saaledes [som] anført, da hand og for Stevnevidnerne tilstod Kravets Rigtighed.

Eragted.

Ole Joensen Alne som lovlig Stevnt gives Laugdag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Niels Houge irætteæskede Sin fra seeniste Ting udsadt Sag gield betreffende imod Torckel Drægernæs efter protocollen Fol: 240.

{Niels} \Torckel/ Drægernæs møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag lovlig Stevnt, og ellers tilstod Kravets Rigtighed.

Citanten paastod Dom i Sagen eftter Stevnemaalet.

Afsagt.

Dend indstevnte Torckel Drægernæs har inden Rættten Selv tilstaaed det paastevnte Kravs Rigtighed, Thj tilfindes Hand at betale til Citanten Niels Houge de paastevnte 9 rd: 3 Mrk: og desforuden at betale til Citanten udi proCessens omckostning 2 rdr:, det paadømte udredes og eftterkommnes næste Fembten Dage eftter denne Doms lovlig forckyndelse under adferd eftter Loven.

Hvornæst Fogdens forfattede Tingsvidne til hands Reignskabs beleg blev inden Rættten Examineret og tagne Saaledes som de ere beskrevne.

og dereftter odels Mandtallet samt Restancen stoer 181 rd: 2 Mrk: 3 s: forseiglet og oplæst og af ingen modsagt.

og derpaa Tinget for dette skibrede ophævet.

Anno 1758 dend 23de Novembr: blev almindelig Høste Skatte og Sage Ting holden for Føyens skibredes Almue paa gaarden eller Tingstædet Leervigen, og Rættten

1758: 298

betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættes mænd, Steffen Steensvog, Niels Hisken, Ole Lindøen, Lars Aandenæs, Joen Tormosæter, Samson Mæland, og Joen Mæland og Gunder Saxeid. overværende Kongel: Maj:ts Foged med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst den Kongel: Forordning og høye ordres som forige Høste Tinge ere læst og dend 30 Septbr: næstl: for Waags skibrede Specificerede.

blev saa til

Mortification læst Niels Gorms Pantte Obligation paa 200 rd: til forige Foged Kammer raad Heiberg dat: 30te Junj 1751 med qvitterings paateigning af Encken Frue Heiberg dat: 10de octobr: 1758.

2de Skiftte Brevet eftter Myntlingen Johanne Pedersdatter Sluttet paa Leervigen i stæden for Spitsøen hvor Myntlingen døde dend 5te aprilj 1758. som viiser at de 10 Mrk: Smør Sterfboet ejede i Spitsøen er Myntlingen Endre Pedersen paalodnet for 7 rd: 3 Mrk: og 3 Mrk: S: i Saxeid paalodnet Lars Pedersen for 2 rd:

Formedelst afttenens paackom/m/e ophæves Rættten til i Morgen.

Dagen næstefter som var den 24de Novembr: blev Rættten atter Sadt.

blev saa læst

1te Hr: Hertzbergs forfattede Specification over hvad hand har bragt med Sig fra Ullensvangs Præstegaard in octobr: 1758.

2de Hr: Peder Harboe Hertzbergs bøxel Seddel paa 2 pund Smør i Hille til Knud Jacobsen dat: 11te Novembr: 1758.

3de Abraham Middeltuns Bøxel Seddel paa 1 pd: 3 Mrk: Smør i Øckland til Niels Størksen dat: 31 Janvarj 1758.

4de Hr: Krigs Commissair Dahls fæste Brev til Johannes Johansen paa 3 Spand Smør udi gaarden Spitsøen dat: 29 Decembr: 1757.

5te Nathanael Olriches fæste Brev paa 12 Mrk: Smør i gaarden Tverborvig dat: 22de Nov: 1758 til Aslack Knudsen.

6te Hr: Fendrich Grans Pante forskrivelse paa 50 rdr: som hand er skyldig bleven til Hr: Fogden Juel dat: 5te Septembr: 1758.

Arne Andersen Orningsgaard haver til dette Ting tiid og Stæd med Muntlig varsel Ladet indstevne Pigen Marie Olsdatter tienende hos Rasmus Kragh til at paahøre vidnerne Henrick Aslacksen og Kari Endresdatter, der skal vidne om hvad skiolds ord og beskyldninger bemelte Marie Olsdatter haver tillagt Citantens Hustrøe Begge Jonsdatter, samt derom til straf at lide Dom og betale Processens omckostninger.

Marie Olsdatter blev paaraabt mens møtte icke.

Stevnevidnerne Lænsmanden Johannes Lønning og Knud Knudsen Døsen afhiemlede ved Eed at de med fuld Maanedes varsel Lovlig som anført haver Stevnt Marie Olsdatter for hendes tilholds Stæd Orningsgaard i eget paahør. Ligesaa og de angivne 2de vidner.

Citanten fremstillede sine vidner.

1te Vidne Kari Endresdatter aflagde Eed og forklarede at omtrent 8te uger siden i Korn skuren dette aar een dag da vidnet, Indstevnte Mari Olsdatter og Citantens Koene Begge Jonsdatter, vare tilsammen udi Rasmus Krags Amme Stue paa Orningsgaard, hørte vidnet Marie Olsdatter først fortelle at hun havde mistet

1758: 298b

et sit forcklæde, og dernæst at hun nemlig Marie Olsdatter i det samme siger til Citantens bemelte Hustrøe Begge Jonsdatter at hun var den som havde \taget/ forcklædet fra hende og staalet det som een tyv, hun gick derpaa ud paa gaarden hvor hun møtte Citanten Arne Andersen, til hvem hun neml: Marie Olsdatter atter sagde at hands Koene havde staalet hendes forcklæde bort, hvortil hand svarede; at hand derom maatte Tale med sin Koene, som med Ham strax derpaa gick ind i Kiøcke\net/ paa dito gaard, hvor hun siger til Marie Olsdatter og Spurdte om hun enda ville tillegge hende same beskyldning, da Marie Olsdatter, nock een gang sagde: jae du har staalet mit forcklæde som een tyv som du er; og som Citanten derpaa skiød vidnet og flere til Provs paa disse ord; Lagde Marie Olsdatter end videre dette til sin forige beskyldning: med disse ord: Ja i maae gierne tage vidner paa mig, hun er dog een tyv og ieg skal Kalde hende een tyv, havde saa indted videre at Prove.

Citanten begierede Laug dag for dend indstevnte paagiældende og Vidnet Henrick Aslacksen.

Eragted.

Indstevnte Marie Olsdatter Orninggaard og Vidnet Henrick Aslacksen gives Laug dag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i denne Sag, og den siste under Falsmaal at vidne i denne Sag.

og som Vidnet Henrick Aslacksen nu i dette Moment møtte i Rættten, blev hand til Eeds og Vidnesbyrds aflæg admitteret.

bem:te 2de Vidne Henrick Aslacksen aflagde derpaa Eed og vandt i Meening Eenstemmig med første vidne Kari Endresdatter.

Mons:r Niels Gorm møtte for Rætten og irætteæskede sin fra seeniste Ting udsadte Sag imod Berent Mathiesen Sætre, og derudi i rættelagde Rættens seeniste Laug dag under 22 Junj 1758 som blev oplæst:

Berent Sætre møtte for Rætten og tilstod at være i denne Sag lovlig Stevnt.

Mons:r Gorm begierede at den af Ham afvigte Sommer Ting i Rætte lagde Reigning, nu i Rætten maatte den indstevnte forelæses, og der næst at Rætten ville æske Berent Sætres svar om hand og icke har becommet alt hvis samme Reigning Postviis Indeholder.

Berent Sætre møtte i Rætten og tilstod da hand hørte Reigningen oplæse, at alt hvis Reigningen indeholder haver hand Rigtig becommet, mens hvad hand havde imod Kravet vil hand forklare og til den ende i Rætte lagde sit skriftlige forfattede indlæg af 19de Novembr: 1758 som blev oplæst.

Mons:r Gorm som fornam at det indkomne skriftt vel var skrevet men ej Consiperet af {Citanten} \Berent Sætre/ Selv, begierede at Rætten ville paalegge ham at Nafngive hvem som havde været hands Consepist, og hvorfor hand icke efter Forordningen har teignet paa skriftted noget om forfatningen og hvem hand er, desuden begierede og paastod Gorm at siden Berent Sætre icke haver afbeviist eller kand Ligitimere hvem

1758: 299

samme skriftt indeholder, Men fordie Berent Sætre i Rætten har tilstaaed Rigtig at have becommet hvad Reigningen Lyder paa, hand da nemlig Berent Sætre maatte ved Dom tilfindes, følgelig Stevnemaalet at betale Citanten Reigningens beløb og Processens omckostning.

Berent Sætre merckede at Mons:r Gorm ej, som hand formodede, tilstaar at Bielckerne paa hvilcke haandpenger blev Leveret, var i betimelig tiid ankommen til Stædet hvor de skulle indskibes, hand trøster Sig til samme at afbeviise, og der for til Contra Stevnings forfattelse begiærede Sagen udsadt til næste Ting.

Eragted.

Sagen beroer til næste Ting.

Opsidderen paa gaarden \Nedre/ Grindem Matriculs No: ?? \Halsnø Cl: gods/ nemlig Lars Larsen, som bruger i alt 3 Løber Smør i bemelte gaard dog Saaledes at hand ickun svarer fuld skatt og Rettighed af 1 ½ Løb Smør eller 1 Løb Smør 1 huud, og af den øfrige 1 ½ Løb Smør som er øde græsleje aarlig 9 Mrk:, indfandt Sig for Rætten og næst beklagelig at give til kiende det hands bemelte paaboende gaards Huuser som bestod i een Røgstue med Loftt over, samt med et derhos tilbygget Kiøcken og Svale alt i een Bygning næstafvigte 11te Søndag efter Trinitatis ved ulyckelig Vaade Ild blev Lagt i aske tilligemed alle de Ringe ejendele og Effecter hand som een Fattig Bonde Mand kunde være forsiunet med, saaledes at hand indted fick Reddet, udbad Sig til et Tingsvidnes erholdelse de 2de Mænd Ole Espeland og Helge Eeckeland i besynderlighed og den gandske Almue i almindelighed, deres Sandferdige udsigende, om denne hands erlitte skades Rigtighed, og da samme 2de Mænd vare i Rætten tilstæde gjorde de saadan forklaring at Dennem heel vel er bekient at Lars Larsen Grindems angivne Huuser tilligemed alle hands ejendele af Madvarer Klæder og Meubler fast, indted uden Creaturene undtagen, blev den anmelte tiid af een Pludselig paakomende vaade Ild aldeles {er bleven} lagt i aske, efter at Mand ved Ildens første antendelse havde igiennem Vinduerne af huuset fick nogle hands smaae Børn udreddet, hvilcken forklaring end ogsaa, paa tilspørgende blev bekræftted at medføre Sanhed af den gandske Tingsøgende Almue som sagde Sig der om alt for meget at være bekient. og hvorom Lars Larsen Tingsvidne var begierende, som indvilges.

blev saa læst

Mr: Jens Hertzbergs obligation paa 99 rd: til Hr: Krigsraad Korn i Bergen dat: 22de Martj 1758.

2de Abraham Middeltuns Bøxel Seddel til Knud Pedersen paa 1 pd: 3 Mrk: Smør i Øckland dat: 31 Janvarj 1758.

Mons:r Rosenberg for Mad:me Rødberg i Bergen i rætte æskede Sagen giæld betreffende imod Wiciteur Sivert Effie

1758: 299b

og derudi indleverede Rættens seeniste Laug dag af 22 Junj 1758 som blev oplæst. Endelig og til Kravets Ligitimation indgav Mons:r Rosenberg Mad:me Rødbergs forfattede Reigning af 7 Martj 1758 tilligemed 2de den indstevntes til Mad:me Rødberg aflatte Messiver under 6te Junj 1757 et 1te Maj 1758 som et efter andet blev oplæst. Rosenberg som formeente med de i rættelagde Documenter Reigningen og Messiverne at have godtgiort Kravets Rigtighed da Mons:r Effie udi siste skrivelse af 1te Maj næstl: ligesom Selv tilstaar een giæld til Mad:me Rødberg paa 16 rdr:, hand og icke kand nægte hvad i Reigningen Speciel er anført, Saa paastod Comparenten at Sivert Effie ved Dom maatte tilfindes at betale Mad:me Rødberg de efter Reigningen hende tilberegne 24 rd: med samt Processens omckostninger i det minste med 5 rdr:

Sivert Effie i rætte lagde een Ham af afdøde {Sivert Effie} Hans Rødberg overleveret Reigning af 19 Septembr: 1744 som blev oplæst. Sivert Effie lod videre tilføre at hand aldrig har nægted at betale til Mad:me Rødberg eller hendes Sal: Kiærste de i Reigningen anførte 5 rd: gammelt Reignings Krav, icke eller de der anførte 23 rd: 4 Mrk: for Huuserne, Mens at Kravet icke er for lengst siden afklareret, kommer blot deraf at Velbemelte Mad:me baade i Reigning og ellers har fordret Rentter af de for Huuserne udlovede og nu fast allerede betalte 23 rd: 4 Mrk:, som hun ellers giver Nafn af Huuseleje, hvilcke siste nemlig Rentte eller Huuseleje hand modsiger in totom at betale, allerhelst Mad:me Rødbergs egenhændige i Rættelagde Reigning viiser at de ommelte mine Huuse er mig til ejendom overdraget ved det sammes verdie mig til ansvar udi Reigningen, er anført med 23 rd: 4 Mrk:, følgelig kand Comparenten icke efter hands formeening tilpligtes at svare Leje af Huuse som hand udi Reigning næsten til fulde har betalt, jae om aldrig noget paa Huusene var betalt som dog er skeed ved een anseelig Sum til afdrag, maatte det alligevel ansees som Comparentens ejendom, skulle ellers Mad:me Rødberg som icke formodes, ville Kræve {Reig} Rentter af den bagatelle hand paa Reigningen og paa Huuserne maatte blive skyldig, saa formoede Comparenten at saadant aldeles icke af Rættens billiges da det det!! Directe strider imod Lov og Forordninger at fordre Rentter hvor ingen obligation ligger for, hand tilstod da som sagt af det paafordrende i alt 28 rd: 4 Mrk:, Mens til afdrag der paa sagde at have betalt icke allene de 17 rd: Reigningen viiser men end og overleveret Mad:me Rødberg til afdrag et Marmor Poleret Bord for 10 rd: item een Marmor Morter for 6 rd:, dog med underretning at aarsagen til de 4 rd:s anførsel for Marmor Bordet i Reigningen er denne at Comparenten først overlod Mad:me Rødberg et lidet Bord af verdie 4 rd: Mens siden efter forlangende ombyttede sam/m/e med et større Dito som var værd som melt 10 rd:, Paafølgelig formeente Comparenten at komme til gode hos Mad:me Rødberg og hun ej hos Ham, nu

1758: 300

har vel Comparenten udi skrivelse meldet at være efter Sal: Rødbergs Reigning skyldig 16 rd:, Mens hand har aldrig tengt eller tilstaaet samme Reignings Rigtighed saasom end og

derudi var {h..} Comparenten til ansvar anført Saakaldet Huuseleje for nogle aar, thj paastod Comparenten foruden sin foregaaende Protest imod Huuslejes svarelse at udi de tilstandne 28 rd: 4 Mrk: Mad:me Rødberg hos Ham tilckommer maatte Decourteres de betalte 17 rd: med samt for Bordet og Morteren 16 rd: og naar saa skeer, vil Comparenten komme penge til gode og icke blive skyldig, saaledes formodede og paastod Comparenten i øfrigt frikiendelses Dom for Citantens Sigtelse.

Mons:r Rosenberg ansaae Effies vitløfttig tilfødte protester og indvendinger, allene som udflugter, som icke kand eller bør gielde imod saa Reent et Krav som dette, og altsaa indstillede Sagen under Rættens Retsindige Kiendelse {og} eftter Stevnemaalet og forige gjorde paastand.

Thj blev udi Sagen Saaledes Dømt og

Afsagt.

Udi den fra Citantinden Mad:me Sal: Rødbergs i Bergen i Rættelagde Reigning af 7de Martj 1758, findes tydelig anført og erfahres at indstevnte Syvert Effie paa hvilcken samme er stillet, {at} \udi aaret 1744/ er bleven den Virckelig Selvejer for sine iboende nemlig de i Reigningen om Moverede Huuse, ved det at hannem til ansvar sammestæds for Dito Huuse er opført 23 rd: 4 Mrk:; desligeste at derpaa af Syvert Effie til afdrag dend 19 octobr: 1747 er betalt dend Summa 17 rd:; Mens desuagted paastaaes dog af Citantinden Huuseleje, Lige fra Dito aar 1744 til indeværende aar 1758 i alt med 16 rdr: 2 Mrk:; som alt af indstevnte Sivert Effie in totom er benægted; af den gandske Reignings Summa tilstaar derimod Mons:r Effie ickun de 5 rd: gammel Reignings Krav samt de 23 rd: 4 Mrk: hand for Huuserne paa Mosterhavn skal svare, tilsammen 28 rd: 3 Mrk:; hvorudi hand og paastaar Decourteret de betalte 17 rd: item for et Marmor Bord og Morter 16 rd: og paafølgelig formeener at komme til gode hos Mad:me Rødberg end blive hende noget skyldig, af saa befatted Sag, og da dette end videre kommer her til at det i Rættten ved Reigningen \er/ oplyst at Mons:r Effie til afdrag har virckelig betalt Contant 17 rd: og derforuden til Citantinden overdraget 1 Marmor Bord som tilstaaes betaling for med 4 rd:; Kiendes for Rætt, \lte/ at den i Reigningen anførte Huuseleje, af beløbet bør udgaae med 16 rd: 2 Mrk:; da det det!! icke accorderer med Lov og billighed at Syvert Effie skulle svare Leje til Mad: Rødberg af de Selv samme Huuse hand uDisputerlig er ejer af, og {som} \hvilcke/ ham i Reigning er opført til ansvar med 23 rd: 4 Mrk:; og der

1758: 300b

der!! næst bør udi Reigningens øfrige beholdne og af Effie tilstandne beløb 28 rd: 3 Mrk: billig Decourteres saavel de 17 rd: Contant til Mad:me Rødberg er betalt som og 4 rd: for det tillige anførte Marmor Bord som Mad:me Rødberg tilstaar at betale, saa Citantinden derfor allene hos Sivert Effie til gode kommer den Summa 7 rdr: 4 Mrk: som Sivert Effie {derfor} \Saaledes/ tilfindes at betale, Ligesom og Processens omckostninger eftter Sagens omstændigheder ophæves, skulle ellers Sivert Effie trøste Sig til at afbeviise sin anmeldelse om det store Marmor Bord og Marmor Morter for hvilcke hand har paastaaed i alt 16 rd: i stæden for de ham som ovenmelt godtgiordte 4 rd:; da bliver hands Rætt hannem herved aldeles Reserveret. Det paadømte udredes næste Fembten Dage eftter denne Doms Lovlige forckyndelse under Lovlig adferd.

hvornæst for Fogden blev Examineret hands til Reignskabernes beleg forfattede Tings vidner, som alle bleve forseglede, tilligemed Odels Mandtallet og Restancen stoer 242 rd: 5 Mrk: 4 s:

hvorpaa Tinget blev ophævet

Anno 1758 dend 27 Novembr: blev almindelig Høste Skatte og Sage Ting holden for Fiere skibrederes Almue paa det Sædvanlige Tingstæd Leervigen og Rættent betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættes Mænd: Ole Førre, Gabriel Eltervog, Hans Ulverager, Endre Houge, Halvor Vicke, Knud Østvig, Endre Nedre Vahlen og Aslack Førde. overværende Kongel: Maj:ts Foged Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst den Kongel: Forordning og ordres som før er læst paa forige Tinge.

Videre blev læst følgende Kongel: Skiøder neml:

1te et Kongel: Skiøde til Johannes Reinertsen paa et pund Smør 1 giedskind i gaarden Aarbøe imod 20 rd: 60 skl:s betaling dat: 17 Julj 1758

2de et dito til Ole Tostensen paa 1 Løb Smør 6 spand Korn 1 huud med bøxel i øfre Dommesnæs imod 78 rd: 72 skillings betaling dat: 7de octobr: 1758.

3de et dito til Jacob Nielsen paa 1 Løb Smør 1 huud i Øckland imod 67 rd: 48 s:s betaling dat: 7de octobr: 1758.

3de!! et dito til Halvor Reiersen paa 1 Løb Smør 1 buckeskind i Røgenæs imod 100 rd:s betaling dat: 7de octobr: 1758.

4de et dito til Joen Ormsen paa 2 Løber Smør 2 huuder i Ulvebne imod 147 rd:s betaling dat: 7de octobr: 1758.

5te et dito til Haldor Johansen paa 1 pd: 21 Mrk: Smør 1 buckeskind 1 giedskind i Røe imod 45 rd:s betaling dateret 7de octobr: 1758.

6te et dito til Ole Gundersen paa 1 Løb Smør 1 huud i Solemdal dat: 7de octobr: 1758 imod 67 rd: 48 skillings betaling.

7de et dito til Størcker Larsen paa 2 pund Smør 8 spand Korn med Bøxel og overbøxel til 1 pund S: og 4 spand Korn i Hoversholm imod 67 rd: 48 s: betaling dat: 7de octobr: 1758.

8de et dito til Helge Olsen paa 1 Løb Smør 1 huud i Framnæs imod 75 rd: betaling dat: 7de octobr: 1758.

9de et dito til Ole Olsen paa 1 Løb Smør 1 huud i Framnæs imod 75 rd: betaling dat: 7de octobr: 1758.

10de et [dito] til Tarald Taraldsen paa 1 Løb Smør 1 huud i Houschier dat: 7de octobr: 1758

1758: 301

imod 67 rd: 48 s: betaling.

11te et Dito til Anne Endresdatter og Knud Evensen paa 1 Løb Smør 6 spand Korn i!! 1 Faarskind og 1 huud i Tvedt dat: 7de octobr: 1758 imod 90 rdr: betaling.

12te et dito til Lars Siursen paa 1 Løb Smør 1 huud i Houschier imod 67 rd: 48 s: betaling dat: 7 octobr: 1758.

13de et dito til Tørris Halvorsen paa 1 Løb Smør 1 huud i Øckland imod 67 rd: 48 s: betaling dat: 7 octobr: 1758.

15de Et dito til Johannes Ormsen paa 1 Løb Smør 1 huud med Bøxel i Rafneberg dat: 7 octobr: 1758.

15de!! et dito til Gregorius Houbøe paa 1 Løb Smør 4 spand Korn 1 huud i gaarden øfre Eecheland imod 75 rd: betaling dat: 7 octobr: 1758,

og 16de et Dito til Halvor Reiersen paa 1 Løb Smør 1 Buckeskind i Røgenæs imod 100 rd: betaling dat: 7 octobr: 1758.

Videre blev læst for det

17de Peder og Ole Ormsønner Fisters Skiøde paa 15 Mrk: Smør i gaarden Mølstre for 19 rdr: til Svend Naadeland dat: 27 octobr: 1758.

18de Johannes Vikes Skiøde paa ½ Løb Smør 2 Spand Korn i Vicka til Jaen Larsen Svalland imod 80 rd:s betaling dat: 27 Novembr: 1758.

19de Christopher Gielmervigs med fleres Skiøde paa 2 pd: 11 Mrk: Smør i Houschier for 54 rd: 8 s: til Encken Marite Orentsdatter dat: 27 octobr: 1758.

20de Tollev Feraases Bøxel Seddel paa 18 Mrk: Smør 4 ½ Spand Korn i Feraas til Joen Knudsen dat: 5 Junj 1758.

21de Hans Tørrisen og Niels Johansen Qvalvogs fæste Brev paa Pladsen Qvalvogenæset {paa} af 27 Novembr: 1758.

Formedelst aftenens paackomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var den 28de Novembr: blev Rættten atter Sadt paa forbem:te Tingstæd Leervigen og Rættten betient med Selv samme Laugrætt.

Jørgen Tollevsen Spitsøen haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Knud Omundsen Næsse, fordie hand skal have beskyldet Citanten for at være Fader til det Barn Pigen Synneve Larsdatter forleden aar kom i Barsel Seng med, og med hvilcken den indstevnte Selv har haftt omgiengelse efter egen inden een Siddende Rætt gjorde bekiendelse, og ej kand nægte at være Selv giernings mand for med flere udtalte ærrørige og Haarde Talemaader, om alt at paahøre Vidnerne og Taale Dom til straf og Citantens friefindelse for saadan ubeviislig paasaugn.

Knud Omundsen Møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag som anført Lovlig Stevnt.

Citanten fremstillede sine vidner med begier samme maatte Eedfæstes og afhøres.

1te Vidne Biørne Biørnsen Spisøen aflagde Eed og forcklarede at næst afvigte dette aars Palme Søndag efter Gudstienisten var Sluttet og Knud Omundsen tilligemed andre vare samlede i Tosten Spisøens Stue, hørde vidnet at Knud Omundsen lod falde de ord {at} og sagde at Jørgen Tollevsen Spisøen og ej hand neml: Knud Omundsen var Synneve Larsdatters Barns Fader, Ligesaa forcklarede vidnet at hand tillige med Ole Spisøen noget for næst afvigte Jule høytiid blev begiert og fuldtes med Citanten til Knud Omundsen imedens hand tiende i Spisøen

1758: 301b

da Jørgen Tollevsen Siger til Knud Omundsen om hand endnu ville tilstaae de ord hand til hannem udi een rum skulle have Sagt, da Knud Omundsen svarede, \og siger til Jørgen/: det kand være til een anden gang, ieg Kiender tilforn din Tvedskhed og Pulliskhed, havde saa indted videre at Prove.

2de Vidne Ole Andersen Spisøen aflagde Eed og forcklarede {at} Eenstemmig med første vidne henseende de ord som falt noget for Juul af Knud Omundsen i Spisøen, men vidnet hørde icke Knud paa den tiid eller nogen anden gang at Sige Jørgen var Barne Fader.

3de Vidne Tosten Nielsen Spisøen aflagde Eed og vandt betreffende den beskyldning at Citanten skulle være Barne Fader eenstemmig med første vidne, men henseende til samme vidnes forcklaring om de ord{: at Citanten} Knud Omundsen paa Spisøen ellers skulle have sagt, viste dette vidne icke noget at forcklare om.

4de Vidne Siri Siursdatter aflagde Eed og forklarede at paa den af første vidne omprovede tiid i Tosten Spisøens Stue hørte vidnet ved Indkomsten i Stuen at Barbroe Monsdatter sagde til Knud Omundsen, veed du vel hvad det betyder at beskylde een anden og hvad Lougen formelder, da Knud Omundsen svarede jeg gir Fanden {paa} \baade/ dig og Lougen. havde icke videre at Prove.

5te Vidne Barbroe Monsdatter aflagde Eed og forklarede at paa den af første vidne omprovede tiid i Tosten Spisøens Stue hørte vidnet Knud Omundsen Sige Om Jørgen Tollevsen Spisøen at hand var Fader til det Barn Synneve Larsdatter var kommen i Barsel Seng med, og som Vidnet sagde til Ham, er det Ret at beskylde andre veed du hvad Lougen formelder hvortil Knud Omundsen sagde, ieg gier Fanden baade dig og Lougen, havde indted videre at Prove.

Knud Omundsen {som} sagde icke at kunde erindre Sig de ord som vidnerne omprover, og hand vil gierne med Eed bekræfte samme for Ræsten tilstod Knud Omundsen at hand ikke haver andet end alt ære og godt at Sige paa Citanten og der næst erbød sig til forliig.

Parterne blev dernæst inden Rættens Saaledes forligte at Knud Omundsen for sin begangne forseelse betaler til Sognets Fattige og Huusarme Mennisker 2 rdr: og desforuden til Citanten udi Processens omckostninger 3 rdr: hvilket alt til næstanstundende Kyndelsmisse tiider i det seeneste betales til vedkommende, og hvorved Sagen saaledes blev bielagt at ald den Disputte og Tiltale som Parterne imellem til denne tiid kand være kommen aldeles skal være op{lyst}hævet og kuldkasted, hvilket med Parternes Haanderbaand i Rættens blev Stadfæsted.

Fogden Hr: Andreas Juel haver til dette Ting tiid og Stæd med Muntlig varsel Ladet indstevne Knud Omundsen for begangne Lejermaal med Pigen Christi Larsdatter, derom til Bøders udredsel at lide Dom.

1758: 302

Knud Omundsen møtte for Rættens og tilstod at være i denne Sag Lovlig Stevnt, sagde og at hand icke denne sinde formedelst omstændigheder kand svare noget til Sagen, mens var udbedende at Sagen med actors tilladelse maatte udsettes til næste Ting

Actor aqvieerte udi den forlangte udsættelse dog saa at den indstevnte forelægges til næste Ting at møde.

Eragted.

Knud Omundsen som bevilges udsættelsen, forelægges dog til næste almindelig Ting at møde med videre tilsvaret udi denne Sag.

Fogden haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig indstevnt Christen Normansen Sælsaas og Aase Helgesdatter Framnæs for med hinanden begangne Lejermaal forinden drengen havde været til Confirmation, derom at lide Dom til straf og Mulct efter Lov og Forordning.

Indstevnte Christen Normansen som sagde Sig at være 15ten aar gammel og ej endnu havde været til Confirmation tilstod at have begaaet den paastevnte Lejermaals forseelse med Pigen Aase Helgesdatter, som ej møtte efter paraab.

Stevnevidnerne Tollef Hougland og Joen Lindaas afhiemlede ved Eed med 14 Dages varsel at have Stevnt Pigen Aase Helgesdatter som anført.

Eragted.

Aase Helgesdatter gives Laugdag til næste Ting at møde med tilsvaret i Sagen.

Fogden Hr: Juel gav tilkiende at have til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Knud Normansen og Kari Olsdatter for med hin anden begangne Lejermaals forseelse forinden den første havde været til Confirmation, derom at lide Dom til Bøder og straf

Knud Normansen møtte og tilstod saavel at være lovlig Stevnt som og at hand icke har været til Confirmation, jae at hand har begaaet den paastevnte Lejermaals forseelse med pigen Kari Olsdatter. Kari Olsdatter møtte icke eftter paaraab

Stevne vidnerne Tørris Øckland og Joen Skipervig afhiemlede ved Eed lovlig med fulde 14 Dages varsel at have Stevnt Kari Olsdatter.

Eragted.

Kari Olsdatter gives Laug dag til næste almindelig Ting at møde med tilsvær i denne Sag.

Gregorius Hausbø (Housbø) gav tilkiende at hand til dette Ting Tiid og Stæd Muntlig haver ladet indstevne Ole Pedersen og Haagen Aslacksen Eeckeland at paahøre de 2 vidner Størcker Hoversholm og Knud Østvig, og dernæst at lide Dom til deres paaboende gaard Eechelands affløttelse indrømmelse og Røddig giørelse til næst anstundende aars første Faredag, for Citanten og til hands tiltrædelse, og endelig at betale Processens omckostninger gandske skadesløs.

Ole Pedersen øfre Eeckeland møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag mere end 14ten Dage siden saaledes som anført Stevnt

1758: 302b

Men hand lagde dette dertil at hand ej er Stevnt ude under Tag og ej under aaben Himmel, hvilcket Comparenten formeente var et fornødent Reqvissita til lovlig Stevnemaal.

Stevnevidnerne Størcker Hoversholm og Knud Østvig afhiemlede ved Eed at have lovlig Stevnt saavel Ole Pedersen som Haagen øfre Eeckeland for deres boepæl og i eget paahør saaledes som oven indført.

Gregorius Housbø møtte for Rættten og indgav det Ham af Hands Kongel: Maj:t paa gaarden øfre Eeckeland allernaadigst meddeelte Skiøde af 17de Julj 1758 Tinglyst gaarsdags dato som blev oplæst. og da hand derved beviiser at være een Retmessig Ejer til de indstevntes paaboende brug i gaarden Eeckeland, hand og maatte formercke at hands Lejlending Haagen Aslacksen icke møder, saa paastod Comparenten Dom for den mødende Ole Pedersen for saavidt hands brug i gaarden betreffer, samme {at} til næste faredag for Citanten at indrømme og Røddig giøre, og Processens omckostning at tilsvære, og dernæst Laugdag for den indstevnte udeblevne Haagen Aslacksen. det allegerede Skiøde som er oplæst lyder saaledes.

Ole Pedersen Eeckeland sagde paa tilspørgende at hand icke havde noget at svære til Sagen men formeente at Sidde i sin Bøxel, tilstod ellers at hand bruger den halve gaard som er ½ Løb Smør 2 Spand Korn og ½ huud i øfre Eeckeland.

Citanten paastod uopholdelig Dom. \blev saa [af] Rættten/

Afsagt.

Citanten Gregorius Tollevsen Housbø har med et af Ham Produceret og af Hands Kongel: Maj:ts allernaadigst udgivne Skiøde under 17de Julj næstl: fuldstendig {er} \oplyst og beviist at være/ bleven ejer for den heele gaard øfre Eeckeland skyldende i alt 1 Løb Smør 4 Spand Korn 1 huud med Bøxel, hvoraf indstevnte Ole Pedersen og Haagen Aslacksen hver, eftter den førstes i Rætte giørde tilstaaelse, bruger som Bøxel Mænd {hver} halve parten, hvorhos og Citanten, i anledning af at Haagen Aslacksen denne sinde icke har villet møde, paastaar Dom over den mødende Ole Pedersen, Thj Kiendes for Rætt eftter saadanne med flere Sagens omstændigheder, at Ole Pedersen Eeckeland bør \følgelig Lovens 3de B: 13de Cap: 1te art:/ til næst anstundende aars første Faredag, for Citanten Gregorius Housbøes og til hands frie Disposition brug og Raadighed, afflømme indrømme og Røddig giøre den af ham brugende halve part nemlig ½ Løb Smør 2 spand Korn og ½ huud udi gaarden øfre Eeckeland, hvorimod Citanten til ben:te hands Lejlending Ole Pedersen afleverer ham hands

\første(?)/ Bøxel eftter Loven med 10 rd: pr: Løb Endelig bør og Ole Pedersen betale Citanten af Processens omckostning 2 ½ rdr.,

1758: 303

det paadømte udredes og eftterckommes 15ten Dage eftter denne Doms lovlig forckyndelse under adferd eftter Loven og da den øfrige indstevnte Haagen Aslacksen har nødt lovlig varsel, saa forelægges hand til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Størcker Larsen Hoversholm gav til kiende at have til dette Ting tiid og Stød Muntlig ladet indstevne Ole Pedersen Eeckeland for 27 rd:s giæld, og om dens Rigtighed at paahøre vidner \om skulle fornødiges/ og taale Dom til samme 27 rd:s betaling, med samt Processens omckostningers tilsvar

Ole Pedersen øfre Eeckeland møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag lovlig Stevnt, mens henseende til hvad hand er Stevnt for da tilstod hand icke af gielden mere end at være skyldig end 19 rdr: 3 Mrk: {4 s:} som er for 2 øger 16 rd: og Laantte penge 3 rd: 3 Mrk: mens det øfrige nægtede at være Citanten skyldig.

Citanten fremstillede vidnet Samuel Johansen Fagerland \der/ bekræfttede ved Eed at 2 aar siden hørte vidnet een gang paa Nedre Eegeland Størcker Hoversholm spørge Ole Pedersen øfre Eeckeland om hand icke var Ham 27 rd: skyldig, og lagde dette til sam/m/e var enda foruden Rentterne, og sagde har ieg icke gjort vel imod dig, hvortil Ole øfre Eeckeland svarede: aldrig har du gjort {lige}saa vel imod mig, andre har joe gjort ligesaa godt, men hand nægtede icke Kravet havde indted videre at Prove.

Ole Eeckeland tilstod at hand for 2 aar siden var de 27 rd: skyldig til Størcker Hoversholm, men hand sagde der paa at have seenere overladt Citanten 1 Hæst for 5 rd: 3 Mrk:

Citanten begierede anstand i Sagen til næste Ting for at føre vidner.

Ole Eeckeland svarede paa tilspørgende {om} \at/ hand havde \inted/ videre i Sagen at indvende.

i anledning af denne den indstevntes tilførsel og som Citanten nu holdt ufornøden at føre det paaberaabte vidne, men Sagen er oplyslig gjort med Ole Eeckelands egen tilstaaelse paastod hand Dom.

Afsagt.

Ole Pedersen øfre Eegeland har Selv i Rættten tilstaaed for 2 aar siden at være Citanten 27 rd: skyldig og det under paaskud seenere at have betalt paa samme 5 rd: 3 Mrk:, hvilket \siste/ dog icke er beviist, ej eller af Citanten tilstaaed; Thj Kiendes for Rætt at Ole øfre Eeckeland bør betale til Citanten Størcker Hoversholm de paastevnte og af Ole Eeckeland Selv inden Rættten som melt tilstandne 27 rdr: med samt 2 ½ rd: udi Processens omckostning næste Fembten Dage eftter denne Doms lovlig forckyndelse under adferd eftter Loven.

Zackarias og Tommes Hage møtte for Rættten og gav til kiende at {hand} \De/ til dette Ting tiid og Stød Muntlig haver ladet indstevne Huusmanden Hans Hansen Hagenæs og hands Hustrøe Herbor Gundersdatter begge til at afflømte den Plads

1758: 303b

Hagenæset som de paaboer, og endelig den første neml: Hans Hagenæs i særdeleshed at lide Dom for begangne smaat Tyverie og hun nemlig Koenen fordie hun med uforligelighed samt Eeder og Bander begiegnede Citanten og deres Naboer med mere, om alt at paahøre Beviis og Taale Dom eftter Lov og Forordninger.

begge indstevnte Hans og Herbor Hagenæset møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag lovlig Stevnt saaledes som anført, samt videre tilstod at hand aarlig føder 3 Kiør samt 6 á 8 Smaler paa sin brugende Plads dog saaledes at hand af Selve pladset ej kand føde over 1 Koe og gandske faae Smaler, saa at hand hos andre folck forer til det øfrige.

Citanterne gav tilkiende at den Plads som indstevnte Hans Hansen Hagenæs beboer er saa liden at icke uden 1 Koe der paa kand fødes, og dog alligevel føder Hans Hagenæset derpaa 3 Kiør \og/ 12 á 16 Smaler uden at have nogen synderlig Assistance paa Fremmede Stæder og deraf, som det er bekiend og befunden at mange af Naboerne har misted foer saavel af deres Bøe som Huuse saa slutter Comparenterne at denne deres Huusmand \som/ saa aldeles berygted, maae betiene sig af ulovlige Midler, og for at giøre oplyslig det denne Huusmand er bekient baade for Tyverie og andet Lastverdigt irættelagde de Stædets Sogne Præstes attest af 8 Junj 1758 som blev oplæst.

Dend samtlig Almue blev dernæst følgelig Citanternes begier tilspurdt om hvad Rem..m.(?) de Sandferdig kand give om Hans Hagenæs og hands Koene

Almuen dernæst fast alle Eenstemmig til kiende gav at Hans Hagenæset alle tiider siden hand kom at Boe her i Sognet Jae og før alle tiider har haft det Rygte som den i Rætte lagde Præste attest udviiser, og at eenhver i nærværelsen og Naboelavet omkring hvor hand boer, naar dennem noget frastiæles haver Ham der for mistengt saasom hand forhen er befunden i Tyverie, Almuen lagde og dette dertil at bemelte Huusmand Hans Hagenæset i fald hands giæld skulle betales aldeles indted er ejende mens er mere skyldig, og hands Koene Herbor Hagenæs gav Almuen det Skudsmaal at hun med skienden og banden samt forbandelser og andre ondsindede ønsker saaledes jimmer og ved mange lejligheder overfuser saavel sine Husbonder som andre at det er fast uerhørdt.

Hans Hagenæset tilstod endnu ligesom næstl: Sommer Ting for Rættten at hand nogen tiid siden forsaag sig der udi at hand fra {sin} een Koene nemlig Anne Hagenæs som Logerede i hands Huus stal eller tog 12 s., som hand seenere maatte tilstaae og gav tilbage

Citanten i anledning af denne hands tilstaaelse bad Rættten at Examinere om icke og Hans Hagenæs foruden dette ogsaa har staalet paa Sælsaas fra nu afdøde Normand Sælsaas.

Eftter at een og anden af Almuen i Tingstuen havde overtudet Hans Hagenæss og sagt med vidner at ville beviise Ham andet tyverie over svarede og tilstod Hans Hagenæss end videre at

1758: 304

hand nogle aar siden af sin Sædvanlige taabelighed at hand udi afdøde Normand Sælsaases Baade Nøst i hvilcket hand ind gick igiennem et hol som var paa Muren eller Nøstveggen, borttog een blysteen som var hengende paa Nøstveggen i et Fiske Snøre, og det Saaledes at hand løste Steenen fra Snøret og bragte den med sig i sit Huus, Men som bemelte Ejer Normand Sælsaas havde formercket dette kom hand og fordrede saa og fick blysteenen fra Comparenten tilbage.

Citanten som holdt unødigt at søge ydermere vidnes byrd over den indstevnte om hands begangne Tyveries forseelse saasom hand Selv samme har Tilstaaet, gav derhos tilkiende at de icke har {har} tilladt denne indstevnte sin Pladses brug lengere end de Saag Sig Sicker for hands utroskab, Mens som det nu er Reent lagt for Dagen at hand icke er at Troe, men Mand daglig maae frygte for saadant Tyvagtig Menniske saa foruden den straf hand som Tyv er underkasted paastod de Ham afdømt fra Pladset

dend indstevnte havde indted videre paa tilspørgende i Sagen at indvende, men udbad sig een Mild Dom

Thj blev af den gandske Rætt saaledes Dømt og
Afsagt.

Foruden dette at Citanterne saavel med i Rættelagde Stædets Sogne Præstes attest som og den Samtlig mødende og tilstæde værende Almues fast Eenstemmige udsigende, har faaet indstevnte Hans Hansen Hagenæs overtydet at være af næsten den Meenige Mand berygtet for Tyverie, og anseet for et saadant Lem i Meenigheden de ønsker maatte udryddes af Deres Naboeskab, da eenhver befrygter Sig, af hannem at blive bestaaet; Saa har og Hans Hagenæs Selv inden Rættten utvungen tilstaaet, først at have frataget Anne Hagenæset som var til Logemente i hands Huus, i penge 12 s.; som hende skal være tilbageleveret, og dernæst at hand paa een Rætt Tyvagtig maade anden gang haver borttaget, end og inde i et een fremmed Mand neml: nu afdøde Normand Sælsaases Nøst, een bemelte Mand tilhørende og i et hands Fiske Snøre i Nøsted hengende blysteen, den hand og seenere maatte fra Sig levere, Ligesom det og eftter den Samtlige Almues videre Anmeldelse er Sandhed at qvinden Herbor Hagenæs viiser Sig saa Særdeles arrig med Eeder bander (banden) og forbandelser, at Mand frygter og ømmes for med hende at have noget at beskaffe; hvilcket alt er og maae være grund og føye nock for Citanterne at skulle Sig med saadanne Huusfolck og at see sig med dennem skilt, og af saa befatted Sag med flere dens omstændigheder, Kiendes for Rætt, 1te at Huusmanden Hans Hagenæset næstanstundende aars Fare dag bør affløtte og for Citanterne Røddig

1758: 304b

giøre den Hannem ickun til een tiid til brugelighed forundte Huus Mands Plads Hagenæset, og for det 2det at nock bemelte Hans Hansen Hagenæset bør Sig Selv til velfortient straf og andre lige ondsindede Mennisker til skræck og afskye, som een tyv, for det af Ham begangne smaae Tyverie, følgelig Lovens 6te Bogs 17de Capituls 33 art: at miste sin Huud udi Fængsel, Mens som det tillige er oplyslig giort at hand indted er ejende, saa bliver det unødig at tilfinde Ham, hands Boetslods forbrydelse til Hands Kongel: Maj:ts Cassa; Endelig bør og Hans Hagenæs /: i fald og noget hos Ham kunde faaes /: at betale til Citanterne Zackarias og Tommes Hage udi Processens omckostning 2 ½ rdr: Det paadømte udredes og eftterckommes næste 15ten Dage eftter denne Doms lovlige forckyndelse under adferd eftter Loven.

Fogden Hr: Andreas Juel gav til kiende at have til dette Ting ladet indstevne Huusmanden Anders Rabben til opfyldelse og fornyelse af den Dom ham dend 23 Junj 1757 er overgangen, og hvorved hand er tilfunden at betale i alt indbereignet 8 Mrk: Fogden allerede til Sorenskriveren har betalt med samt og 3 rd: [i] Processens omckostning, 14 rd: 4 Mrk:; de hand nu ved nye Dom maatte tilfindes at betale til eenhver vedkommende saaledes som den faldne Dom udviiser, med samt at betale omckostning for denne nye Process.

Anders paa Rabben møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag som anført lovlig Stevnt.

Actor i Rætte lagde Rættens forhen afsagde Doms afsigt af 23 Junj 1757 som blev oplæst og paastod sammes stadfæstelse og fornyelse.

Afsagt.

den af denne Rætt forhen den 23 Junj 1757 afsagde Kiendelse og Dom er endnu usvæcket og bliver et fuldstendig beviis for det indstevnte Anders Rabben Soges for, \og/ bør herved være fornyet i alle dens Clausulles, og Puncter, Thj skal Anders Rabben betale til Hands Maj:ts Cassa 9 rd:; til Fogden Hr: Andreas Juel 2 rd: 4 Mrk: og endelig til Anders Sælsaas Processens omckostning 3 rd: og endelig nu paa nye og den Fogden herved foraarsagede omckostning 2 rdr: det paadømte opfyldes 15ten Dage eftter denne Doms lovlige forckyndelse under lovlig adferd.

Fogdens Sag Contra Knud Omundsen angaaende Druckenskab henstaar til næste Ting.

Fogdens Sag imod Pigen Brynnilde Ellingsdatter henstaar og formedelst tiidens korthed til næste Ting.

Fogden Hr: Andreas Juel gav tilkiende at hand i anledning af anteignelserne over hands for aar 1757 aflagde Reignskab, er paalagt at beviislig giøre de i Ole og Kari Øcklands Boe anførte Creditorers Kravs Rigtighed, og til saadan ende dennem nu til dette Ting til Eeds aflæg om deres Kravs Rigtighed indstevnet

1758: 305

nemlig Guri Sætervigen, Søfren øfre Vahlen, Mad:me Fallentinsen, Torald Houskiær, Hr: Vendelboe, Ole Gramshoug, Søfren Sætre, Peder Ulverager, Størck Hoversholm, Tollack Langeland, Ragnille Sætre, Endre Vahlen, Vibecke Mønsdatter, Bertel Grønaas, Tørris Øckland, Ulrick Skolemæster, Johannes Spitsøen, Endre Tvedt, Niels Tvedt og Anders Ulverager, alle at møde til deres Kravs afbeviis og Eeds aflæg.

Lænsmanden Størker Hoversholm paa egne og de øfrige Creditorer i Ole og Kari Øcklands Boe deres veigne møtte for Rættens og tilstod at være i denne Sag lovlig Stevnt. og sagde derhos at deres fordringer baade af de paagiældende forbrydere er tilstaaed inden Rættens, og end nu tilstaaes, og derfor formeente at de ickuns tager Guds Nafn forfengelig ved det at de nu ved Eed skulle gestendige det som er saa uDisputeret, hvilket og ufeilbar er stridende imod Lov og accorderer icke med den almindelige Processes maade, og saaledes haabede de at Rættens icke paalegger dem denne Eed.

Fogden indstillede til Rættens Kiendelse hvorvidt de indstevntes nægtelse og paaskud kand og bør accorderes.

derefter blev Saaledes af Rættens

Decideret.

Uden Speciel Kongel: allernaadigst Befaling, kand Mand icke paalegge de indstevnte den Eed som ingen under Dommer, mens vel ober Dommere gives frihed til, at foreskrive naar fornødenheden det udkræver, hvorfor det og med de indstevnte {s} og deres Krav i {af} Malversanterne \Ole og/ Kari Øcklands Boe, maae forblive saaledes som den derover forhen forfattede Seqvestrations og Auctions Forretning, udviiser.

blev saa Publiceret

Skiftte Brevet efter Sissele Houckaas slutted dend 3de Julj 1758, visende at Enckemanden Osmund og Sønnen Aan Osmundsen hver i Houckaas er paalodnet 13 ½ Mrk: Smør, som er 1 pd: 3 Mrk: Smør for 18 rd:

dernæst blev for Fogden Examineret de til hands Reignskabs belæg forfattede Tingsvidner alle ind originale som i Rættens blev forseiglet og underskrevet, tilligemed Restancen stoer 84 rd: 5 Mrk: 7 s: og Odels Mandtallet

hvorpaa og til

Mortification blev læst Axel Vikes til Madame Leganger, udstæde Pandte forskrivelse paa 40 rd: dat: 29 Novembr: 1749 som den 25 Nov: 1757 er betalt.

og derpaa Rættens ophævet.

Anno 1758 dend 29de Novembr: blev almindelig Høste Ting for Waags og Føyens skibreders Halsnøe Closters Almue [holdet] paa gaarden Sørhuglen og Rættent betient med eftterskrevne 8 Eedsorne Laugrættesmænd

1758: 305b

Niels Hage, Hermand ibdm.; Ole og Tosten Bielland, Lars Vold, Østen, Mons og Tommes Grov. overværende Kongel: Maj:ts Foged med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst den Kongel: Forordning og høy øfrigheds ordres som her paa forige Tinge ere {Stevnte} læste.

saa og følgende Kongel: Skiøder nemlig

1te et Kongel: Skiøde Skiøde!! for Jørgen Aadnesen paa 1 rdr: penge \i .o..ervig(?)/ imod 32 rd:, dat: 28de octobr: 1758.

2de et dito for Madssem(?) paa Nedre Lille Bøe imod 157 rd:s betaling og godset er ½ Løb Smør 1 huud dat: 28de octobr: 1758.

3de et dito for Peder Johansen Killesvig paa 2 Løber Smør 2 huuder i Kallevog imod 153 rd:s betaling dat: 7de octobr: 1758.

4de et dito for Tørris Joensen paa 1 Løb Smør 1 huud i gaarden Nordre Bielland imod 91 rd: 48 s: betaling dat: 28 octobr: 1758

5te et dito til Herman Monsen paa ½ Løb Smør ½ huud i Hage imod 33 rd: 72 s:s betaling dat: 14de octobr: 1758.

6te et dito for Osmund Hansen paa ½ Løb Smør ½ huud med Bøxel udi gaarden Grov dat: 14de octobr: 1758 imod 63 rd: betaling.

7de Østen Gundersen paa ½ Løb ½ huud i Grov imod 63 rd: betaling dat: 14de octobr: 1758.

8de et dito for Jacob Monsen paa ½ Løb Smør 1 giedskind i Raasbøe imod 28 rd: 12 s:s betaling dat: 14 octobr: 1758.

9de et dito til Anders Ellingsen paa 1 Løb 1 huud i Tvedt imod 72 rd: betaling dat: 14 oct: 1758

10de et dito til Jacob Larsen paa ½ Løb Smør ½ huud i Seersteen imod 33 rd: 72 s: betaling dat: 14de octobr: 1758.

11te et dito for Hr: Krigs Commissair Dahl paa ½ Løb Smør i Andahl imod 41 rd: betaling dat: 7 octobr: 1758.

12te et dito for Marite Endresdatter paa ½ tønne Torsk i Westvig imod 23 rd: 48 s:s betaling dat: 7 octobr: 1758.

13de et dito til Hr: Krigs Commissair Dahl paa 1 Løb Smør 1 huud i Otterøen imod 73 rd: 48 s: betaling dat: 7 octobr: 1758.

14de et dito for Søren Rasmusen og Jens Halvorsen paa 1 Løb 18 Mrk: Smør 1 huud med Bøxel [i ??] imod 78 rd: 72 s: betaling dat: 14 octobr: 1758.

15de et dito for Hans Johansen paa ½ Løb Smør ½ huud i Tvedt imod 36 rd: betaling dat: 14 octobr: 1758.

16de Johannes Helgesens Skiøde paa ½ Løb Smør ½ huud i Tvedt imod 36 rd: betaling dat: 14 octobr: 1758.

17de Et dito for Jens Hertzberg paa 2 Løber Smør 2 huder i øfre Spitsøen imod 297 rd: betaling dat: 7 octobr: 1758

18de Et dito for Tommes Taraldsen paa ½ Løb Smør ½ huud i Grov imod 63 rd:s betaling dat: 28 octobr: 1758.

19de et Dito for Niels Johansen paa 1 Løb Smør 1 huud i Hage imod 67 rd: 48 s: betaling dat: 14 octobr: 1758.

20de et dito for Mons Pedersen paa ½ Løb Smør ½ huud i Grov imod 63 rd: betaling dat: 28 oct: 1758.

21de et dito for Ole Olsen paa 1 Løb Smør ½ huud i gaarden Lille Brandvig imod 78 rd: betaling dat: 14 octobr: 1758.

22de Ole Olsen Eeckelands Skiøde paa ½ Løb Smør 1 Buckeskind med Bøxel og overbøxel til ½ Løb Smør 1 Buckeskind i Hetlesæter imod 270 rd:s betaling dat: 28 octobr: 1758.

23de et dito til Erick Alsvog paa 1 Løb 1 huud i Søre Mæland imod 67 rd: 48 s:s betaling dat: 14 octobr: 1758.

24de et dito til Gabriel Reinertsen paa ½ Løb Smør ½ huud i Hage imod 33 rd: 72 s:s betaling dat: 14 octobr: 1758.

25de et dito for Tosten Olsen paa 1 Løb Smør 1 huud i Nordhuglen imod 67 rd: 48 s: betaling dat: 14 oct: 1758

26de Dito til Ingvald Reinertsen paa ½ Løb Smør ¾ h: i Børtvedt imod 271 rd:s betaling dat: 14 octobr: 1758.

27de et dito til Baltzer Halvorsen paa 18 Mrk: Smør 3/8 huud i Børtvedt imod 135 rd: 60 s:s betaling dat: 14de octobr: 1758.

28de et dito til Thoer Johansen paa 18 Mrk: Smør 3/8 huud i Børtvedt imod 135 rd: 60 s:s betaling dat: 14de octobr: 1758.

29de et dito paa!! (til) Peder Andersen paa 1 Løb Smør 1 huud i Nordhuglen imod 67 rd: 48 s: dat: 14 octobr: 1758.

30te et dito til Povel Axelsen og Salemon Nielsen paa 1 Løb

1758: 306

Smør ½ huud i Houchenæs imod 78 rd: 72 s: betaling dat: 14 octobr: 1758.

31te et dito for Ole Mathiesen paa ½ Løb Smør i Ness imod 36 rd: 48 s: betaling dat: 28 octobr: 1758.

32te et dito for Jochom Hønemør paa 9 Mrk: Smør i Schaalevig imod 5 rd: 72 s: betaling dateret 14 oct: 1758.

33te et dito til Jochom Hønemør paa 6 Mrk: Smør i Indre Klubbe Plaset imod 5 rd: 72 s: betaling dat: 7 octobr: 1758.

34te et dito for Steen Fladerager paa 2 Løb Smør 1 huud i Hofland imod 112 rd: 48 s:s betaling dat: 28 octobr: 1748.

35te et dito for Tarrald Nielsen, Lars Johansen, Endre Larsen og Mickel Monsen paa 2 Løber Smør 2 huuder i Lande imod 153 rd: betaling dat: 28 octobr: 1758.

36te et dito for Niels Mortensen, Ingemon Mortensen og Johannes Størcksen paa 1 ½ Løb Smør 1 ½ huud i Schomsnæss imod 101 rd: 24 s:s betaling dat: 28 octobr: 1758.

37te et dito for Tom/m/es Jacobsen og Knud Johansen paa 1 Løb Smør med Bøxel i Lille Tofteland imod 45 rd: betaling dat: 28 octobr: 1758.

38te et dito for Salemon Knudsen Aarskov paa ½ Løb Smør ½ huud i Hageberg imod 35 rd: 24 s:s betaling dat: 28 octobr: 1758.

39te et dito for Knud Larsen Rimmereid og Salemon Knudsen Urskov!! (Aarskov) paa 1 Løb Smør 1 huud udi Rønholm imod 76 rd: 48 s: betaling dat: 28 octobr: 1758.

40de et dito for Lars Nielsen og Jacob Tommesen paa 1 Løb Smør 1 huud med Bøxel udi gaarden Westvig imod 108 rd: betaling dat: 17de Julj 1758.

41de et dito for Baar Larsen paa ½ Løb Smør ½ huud i gaarden Eide imod 168 rd:s betaling dat: 28 octobr: 1758.

42de et dito for Johannes Johansen paa 1 Løb Smør 1 Buckeskind i gaarden Levog imod 63 rd: 72 s: betaling dat: 28 octobr: 1758.

43de et dito for Rasmus Reiersen paa 18 Mrk: Smør ¼ huud i Tvedten imod 16 rd: 84 s:s betaling dat: 28 oct: 1758.

44de et dito for Arne Mickelsen og Salemon Christophersen paa 1 Løb Smør 1 huud i Tvedt imod 67 rd: 48 s: betaling dat: 28 oct: 1758.

45de et dito for Povel Christophersen paa ½ Løb Smør ½ huud i Lille Schomsnæs imod 35 rd: 24 s:s betaling dat: 28 octobr: 1758.

46de End videre blev læst 4re Skiøder udstæd af Peder Killesvig til Jacob Andersen, Hans Jørgensen, Lars Thoersen, og Niels Jørgensen paa ½ Løb Smør ½ huud i Kallevog for eenhver og hvorfor hver 50 rd: har betalt dat: 21 Novembr: 1758.

47de obligation af Lars Halvorsen Dahle udstæd til Christopher Nielsen Søreid paa 298 rd: dat: 1758.

48de Ingvald Børtvedts Skiøde paa ½ Løb Smør ¾ huud i Børtvedt for 286 rd: 24 s: til Steen Fladerager dat: 29 Novembr: 1758.

49de Salemon Aarskovs Skiøde til Johannes Larsen paa ½ Løb Smør ½ huud i Hageberg for 54 rd: dat: 29 Novembr: 1758.

50de Østen Grovs obligation paa 126 rd: til Johannes Siursen Øckland dat: 29 octobr: 1758.

Fogden i Rætte æskede Sagen imod Lejermaals begiengerne Knud Omundsen og Pigen Synneve Larsdatter. og derunder anmeldte at hand end nu forlanger Processen imod Knud Omundsen udsadt til næste Ting men henseende til Pigen Synneve Larsdatter, da paastod hand for hende Dom.

Pigen Synneve Larsdatter møtte og sagde at være end og til dette Ting lovlig varslet, og ville være underkasted Dom.

Afsagt.

Pigen Synneve Larsdatter Spisøen som Selv inden Rættten har tilstæd at

1758: 306b

have auflet Barn i Løsagtighed med Drengen Knud Omundsen, Tilfindes følgerig Lovens 6te Bogs 13de Capituls 1te art: samt den Kongel: allernaadigste Forordning af afl! 2de Septembr: 1745, at betale til Actor udi Bøder 6 rdr: og derefter som endnu uConfirmeret at arbeide udi dette Bergenske Manufactor Huus ½ aar. Det paadømte udredes og efterckommes næste 15ten Dage efter denne Doms Lovlige forckyndelse under adferd efter Loven.

Fogden Hr: Andreas Juel gav tilkiende at have til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Drengen Anders Mickelsen og Pigen Giertrud Olsdatter for med hinanden begangne Lejermaals forseelse derom at lide Dom til Mulct at betale efter Loven.

Paa indstevnte Giertrud Olsdatters veigne møtte hendes Fader Ole Hofland som vedtog paa sin indstevnte Datters veigne at være lovlig Stevnt, Ligesom hand og vedtog at hands bem:te Datter har begaaet den paastevnte Lejermaals forseelse og med Drengen auflet Barn, endelig møtte og Drengen Anders Mickelsen som og tilstod den paastevnte Lejermaals forseelse. Mens sagde at hand har været fød i Marinlægd{er} og til den ende har møtt Paa Sessionerne og staar i Roullerne indteignet,

Actor begierede anstand i Sagen til næste Ting, hvormed det og har sit forblivende.

dernæst blev Tings vidnerne med samt odels Mandtallet og Restancen stoer 72 rd: 10 s: forseiglet, og Rættten ophævet.

Anno 1758 Dend 1te Decembr: blev Rættten til almindelig Ting for Opdahls og Schonevigs skibreders Almuer af Halsnøe Closter godser, holden paa gaarden Roe (Røe) og betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættes mænd: Johannes Marckus, Vier og Lars Sævereid, Erick Tielmeland, Christopher Bierckestrand, Ole Vatendahlen, Lars ibdm: og Ole Hammersland overværende Kongel: Maj:ts Foged med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst blev allerunderdanigst og underdanig blev læst den Kongel: Forordning og ordres som paa forige Tinge ere Læste.

end videre blev Læst,

1te et Kongel: Skiøde for Hr: Capitain Bredahl og Abraham Abrahamsen paa 1 ½ Løb Smør 1 hud i Hvidevold imod 90 rd:s betaling dat: 4 Novembr: 1758.

2de Skiøde for Povel Olsen paa 2 pd: Smør 1 Buckeskind i Eegeland imod 75 rd: 16 s: betaling dat: 4 Nov: 1758.

3de Skiøde for Ole Heljesen paa 1 Løb 1 huud i Schaden imod 67 rd: 48 s: betaling dat: 4 Nov: 1758.

4de Skiøde for Svend Endresen og Axel Andersen paa 2 ½ Løb Smør 2 huuder i Fielland dat: 17 Julj 1758.

5te Skiøde for Lars Johansen paa 2 Løber Smør i Indre Bouge imod 92 rd:s betaling dat: 4 Novembr: 1758.

6te Skiøde for Helge Nielsen paa ½ Løb Smør 1 Buckeskind i Olvistvedt imod 33 rd: 72 s: betaling dat: 4 Nov: 1758.

7de Skiøde for Halvor Nielsen paa 1 ½ Løb Smør i Waage imod 261 rd:s betaling dat: 17de Julj 1758.

8de Skiøde for Torger Olsen, Mons Jørgensen og Vicking Madsen paa 3 Løber Smør 3 huuder i Sioe imod 229 rd: 45 s: betaling dat: 17de Julj 1758.

8de!! Skiøde for Hr: Krigs Commissair

1758: 307

Dahl paa 1 pd: 12 Mrk: Smør i gaarden Røe imod 40 rd: 48 s: betaling dat: 4 Novembr: 1758.

9de Skiøde for Halvor Olsen paa 1 Løb Smør 1 Buckeskind i Hillesdahl imod 56 rd: 24 s: betaling dat: 4 Novembr: 1758.

10de Skiøde for Tollev Haldorsen paa 1 Løb Smør 1 huud i yttre Matre imod 67 rd: 48 s: betaling dat: 4 Novembr: 1758.

11te Skiøde for Samson Povelsen paa 1 Løb 1 huud i Indre Bouge for 69 rd: dat: 4 Novembr: 1758.

12te Skiøde for Tieran Joensen paa 1 Løb Smør i Indre Matre imod 72 rd: betaling dat: 4 Nov: 1758.

13de Skiøde for Torbiørn Torbiørnsen paa 18 Mrk: Smør 1 giedskind med Bøxel i Schaveland imod 16 rd: 84 s: betaling dat: 17 Julj 1758.

14de Skiøde for Ole Simensen paa 2 Løber Smør 1 huud i Sandvold imod 252 rd: 48 s: betaling dat: 4 Novembr: 1758.

15de Skiøde for Hagtor Omundsen paa ½ Løb Smør 1 væt Næver \uden bøxel/ i Tvedt imod 10 rd: betaling dat: 4 Novembr: 1758.

16de Skiøde for Halvor Biørnsen \og/ paa!! (for) Mons Joensen, Paa 1 ½ Løb Smør med Bøxel og overbøxel til 18 Mrk: S: i Opstvedt imod 78 rd: 72 s: betaling dat: 4 Novembr: 1758.

17de Skiøde for Lars Johansen paa 1 ½ Løb Smør med Bøxel og overbøxel til 2 pd: 6 Mrk: i Boustøe imod 119 rd: 24 s: betaling dat: 4 Nov: 1758.

18de Skiøde for Johannes Madsen paa 18 Mrk: Smør 1 væt Næver med bøxel samt overbøxel til 18 Mrk: S: i Marchuus imod 38 rd: 32 s:s betaling dat: 4 Novembr: 1758.

19de Skiøde for Lars Nielsen paa 1 Løb Smør med Bøxel i Indre Svindland imod 45 rd: betaling dat: 4 Novembr: 1758.

20de Skiøde for Halvor Larsen paa 1 Løb Smør i gaarden Udager imod 45 rd: bet: dat: 4 Martj 1758.

21de Skiøde for Hr: Krigs Commissair Dahl paa ½ Løb Smør i gaarden Furdahl imod 23 rd: 48 s: betaling dat: 4 Novembr: 1758.

22de Skiøde for Niels Siursen paa 1 Løb 18 Mrk: Smør 7/12 huud i yttre Tungesvig imod 69 rd: 36 s: betaling dat: 4 Novembr: 1758.

23de Skiøde for Johannes Christophersen paa 1 Løb 9 Mrk: Smør i yttre Tungesvig imod 50 rd: 60 s: betaling dat: 4 Nov: 1758.

24de Skiøde for Johannes Johannesen paa 1 Løb Smør 1 huud med Bøxel udi gaarden Nedre Sæbøe imod 75 rd: betaling dat: 28 oct: 1758.

25de et dito for Ole Torgersen paa 1 Pund Smør 1 væt Næver i Hammersland imod 40 rdr:s betaling dat: 4 Novembr: 1758.

26de Skiøde for Christopher Christophersen paa 3 vætter Næver i Birchestrånd imod 46 rd: betaling dat: 4 Nov: 1758.

27de Skiøde for Lars Stegsen paa 1 Løb Smør 1 huud i Nedre Sæbøe imod 75 rd: betaling dat: 28 octobr: 1758.

28de Skiøde for Kolben Povelsen paa 1 pd: 18 Mrk: Smør i Biørgen imod 26 rd: 24 s:s betaling dat: 4 Novembr: 1758.

29de Skiøde for Haagen Thoersen paa 1 Løb S: 1 giedskind i Egenæs imod 50 rd: 60 s: dat: 4 Novembr: 1758.

31te!! Skiøde for Hans Pedersen og Jacob Olsen paa 2 pd: Smør 1 Buckeskind i Sunde imod 51 rd: 32 s: betaling dat: 17de Julj 1758.

32te Skiøde for Simon /: Rettere Osmund /: Tommesen paa ½ Løb Smør 1 Buckeskind i øfre Beltestad imod 33 rd: 72 s:s betaling dat: 17de Julj 1758.

33te Skiøde for Niels Iversen og Lars Olsen paa 1 Løb Smør 1 huud i Tvedt i Opdahl imod 67 rd: 48 s: betaling dat: 17de Julj 1758.

Nock for det 34te Lars Siggesen Nedre Sæbøes obligation paa 60 rd: til Lænsmanden Søfren Møchlebust dat: 1te Dec: 1758.

1758: 307b

35te Torbiørn Larsens Bøxel Seddel til Henrick Giertsen paa 2 pd: 6 Mrk: Smør ¾ huud i Lande in duplo med Revers dat: 3 Maj 1758.

36te et dito Konge Skiøde for Ole Larsen paa (ope rum) i gaarden Nesse imod (ope rum) betaling dat: (ope rum)

Sogne Præsten Hr: Celius ved sin udsendte Preceptor Mons:r Petter Poulsen irætteæskede den fra seeniste Ting med Laugdags foreleggelse udsadte Sag imod Bonden Halsten Biørgen, Hands forøvede Betlerie betreffende, og derudi indgav Rættens seeniste ergangne Laug dag af 13de Junj 1758 som blev oplæst.

Halsteen Biørgen møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag lovl: Stevnt og den i Rætte lagde Laug dag Ham lovlig forkyndt. fremstod saa

Ite Vidne Lars Olsen Melckevigen som forcklarede efter aflagde Eed at hand dette aars Vaar een gang blev forlanget af Halsteen Biørgen at Reise hen til eendeel Almues Mænd, udi Holmedahls Annex og der paa Halsteen Biørgens veigne at indsamle noget, som Almuen havde i forhaanden Lovet Ham, og til den ende Reiste og Vidnet om, og først til gaarden Tvedt til \Med/hielperen Hactor Omundsen som svarede vidnet at hand icke ville give noget siden hand var Præstens Medhielper, vidnet kom og til Holmedahl hvor hand icke fandt uden oppiddernes Koener hiemme der svarede at de ville giøre imod Halsteen Biørgen som de andre men de gav indted, derfra Reiste vidnet til Udager hvor hands Koene var i samme ærinde tilligemed ogsaa paa Eegenæs og Ølfarnæs hvor hands Koene tilsammen for Halsteen Biørgen og efter hands begier har faaet indsamlet i alt 1 rdr: 3 Mrk:, Videre Reiste {eller} icke enten vidnet eller hands Koene; hand svarede ellers paa tilspørgende at samme Halsteen Biørgen da hand som melt bad vidnet saaledes at Reise om i Bøygden, fortalddte ham at samme penge som hand ventede at faae hos Almuen skulle være til hielp {ved} \til/ at afbetale hands Procurator med, som paa hands veigne skulle udføre een Sag Halsteen Biørgen havde imod sin Præst Hr: Celius.

Halsteen Biørgen som var tilstæde og havde anhørddt dette vidnes udsigende {tilstod} sagde at hand icke kand nægte men tilstæde at hand \har/ forlanget dette førddte vidne Lars Melckevigen og hands Koene for Ham hos eendeel Almues Mænd at indsamle for Ham noget til hielp udi den Process hand havde med Hr: Celius i een anden affaire, Men hand sagde derhos at samme icke kand anderledes kaldes Betlerie, eller haftt Anden aarsag end denne at eendeel Almues Mænd i Holmedahls Sogn forhen og næstl: Høst havde Selve sc: Haagen Eegenæs, Ole Sandvold og flere havde Selve bedet ham nemlig Halsteen Biørgen at komme til Sig, da de ville give Ham noget til hielp, Men af Sig Selv havde hand aldrig tengt der paa.

Mons:r Pouelsen som sagde at hand vel med ald føye kunde paastæde de 2de udeblevne vidner Endre Bøgstøe (Bogstøe) og Niels Vigen straffet til Falsmaals Bøders ansvar fordie de icke har villet Honorere Rættens foreleggelse som dennem er forckyndet; hand forlangede ickun nye Laug dag for bem:te vidner, og fremstillede Stevnevidnerne

1758: 308

Anders og Mickel Toftte, som beckræfttede ved Eed at have forckyndt den i Rætte lagde Laug dag for Endre Bøgstøe {me} dog icke med mere end 12 Dages varsel, men det andet vidne Niels Vigen har de icke Stevnet. Mons:r Pauelsen i anledning heraf paastod disse vidner endnu forelagt at møde i Krafft af at de een gang er lovlig Stevnt neml: til næstafvigte Sommer Ting.

Eragted.

Vidnet Endre Bøgstøe og Niels Vigen der vel icke til dette Ting men til næstafvigte Sommer Ting for dette skibrede er lovlig Stevnt, forelegges nock een gang til næste almindelig Ting at møde {med} til vidnes byrds aflæg i denne Sag; og det under Falsmaals straf.

{Mons Opstvedt} \Lars Wiig/ haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne sin Naboe Mons Opstvedt fordie hand til Citantens største skade og fornermelse udi hands gaards Rette ejendom, ej allene har foretaget Sig at Kiøre over hands Ager og Engebøe; Men og Selvraadig opsadt paa Citantens Gaard Wiigs Grund et Nøst og 1 Qvernhuus item begaaet hugst i hands Skov med videre derom at paahøre vidner og taale Dom efter nermere giørende paastand og irættessættelse, ligesom hand og har indstevnt vidner Lars og Brite Bøgstøe (Bogstøe).

Mons Opstvedt møtte icke efter paaraab ej eller vidnerne.

Stevne vidnerne Torger Sioe og Anders Toftte afhiemlede ved Eed Lovlig at have Stevnt Mons Opstvedt og Vidnerne, mere end 14 Dage siden for deres Boepæl saaledes som anført. Eragted.

Mons Opstvedt samt Lars og Brite Bogstøe som lovl: Stevnt gives Laug dag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i Sagen, og de siste til vidnes byrds aflæg.

Johannes Marckus møtte for Rættten og anviste skindene af 4 smaae Ulvunger med forcklaring som af Almuen blev gestendiget at samme er Dræbt udi hands gaards udmarcker paa Marckuuses Ejendom, og hvorfor Skud Pengene ham nu inden Rættten blev betalt med 1 rd:

Ole Sandvold møtte for Rættten og gav tilkiende ligeledes at have skudt een Biørn i Sandvolds udmarck af hvilcken hand nu een \halv/ voxen huud anviste, og som Almuen gestendigede same at være Rigtig blev Ham i Rættten af Fogden betalt Skud Pengene med 1 rdr:

Videre blev læst

Ole Hammerslands obligation til Ole Vigen paa 49 rd: dat: 1te Decembr: 1758.

2de Halvor Larsen Udagers obligation stoer 46 rd: 1 Mrk: 8 s: til Tørris Storhoug dat: 13 Nov: 1758.

hvornæst Fogdens forfattede Tings vidner i Rættten blev Leveret og Examineret samt og odels Mandtallet og Restancen stoer (ope rum) oplæst, og derpaa Rættten ophævet.

Og dermed er året 1758 til ende.

Tingbok nr. I. A. 37 1755-1759 for Sunnhordland
Året 1759

(1759: 308)

Anno 1759 Dend 20de Janvarj blev i følge Hands Excellence Hr: Stifttbefalingsmand von Cicignons høye ordre og foranstaltning under 3de Maj 1755, Extra{ct} Rætt Sadt og holden udi eftterskrevne {og} paa Justiens!! (Justitziens)

1759: 308b

veigne af Stædets Foged Velædle Hr: Andreas Juel anlagde Sag, paa Etne Præstegiolds ordinaire Tingstæd Lænsmands Gaarden Fittie, og betient med eftterskrevne 8te af Stædets Foged opnevnte Eedsorne Laugrættesmænd: Lars Østrem, Erick Silde, Siur Grønstad, Peder Østrem, Ole Silde, Peder Vae, Joene Støle og Siur Olsen Grønstad. og at Rættten nu er Sadt, kommer deraf at {Mand} formedelst indfaldende Stormvinder hvercken Foged Rættens betientere eller Anbefalede Cirurgi, før har kundet Sistere Sig.

Fogden Hr: Andreas Juel møtte for Rættten og til kiende gav at da hannem under 1te Decembr: sistl: fra Præsten her udi Etne Præstegiold Velærværdige Hr: Heggelund er vorden tilmeldet at det qvinde Menniske Marite Odsdatter Frette, uagted ald den møye og omsorg hand og Rættten seeniste Høste Ting med hande!! (hende) haver haftt til at faae til een Reen og

Sand bekiendelse om den frugtsommelighed, for hvilcken hun ved Sandsynlige Kiendeteign var mistenckt, dog skal have fød udi Dølsmaal og henlagt sit Barn indsvøbt udi et aacklede udi een Kiste, hvorom hand nu til Rættens Producerede bem:te skrivelse, som blev oplæst. Saa haver hand til dette Ting og Stæd indkaldet bem:te Qvinde Menniske ej allene til at være Rættens Examen undergigen, bievaaene den Forretning som over det døde Foster skal giøres, item anhøre alle de indkaldte og mødende vidner, samt at modtage Dom, med videre som Stevnemaalet nermere og Vidtløftigere omforclarer, det hand i Rætte lagde under 8 Decembr: 1758, som blev oplæst.

Delinqventinden Marithe Aadsdatter blev for Rættens uden baand og Fængsel, dog under behørig Vagt, fremstillet, da hun tilstod at være i denne Sag lovlig Stevnet, saa indfandt Sig eftter Velbem:te Hr: Fogeds foranstaltning Johannes Fittie som Defensor Delinqventindens Tarv i alle Lovlige begivenheder at i agt tage.

Actor forinden hand vilde gaee videre med nogen Examination enten af Delinqventinden Selv eller de indkaldte vidner, saa siden her var nu i Rættens det fødte Foster som et Corpus Delicti, Og de 2de af Hands Excellence Hr: Stifttbefalingsmanden, foranstaltede Chirurgi Velfornemme Henrich Sinch og Eberhard Christian Schilling, her og vare tilstæde til derover i følge den allernaadigste Forordning at i agt tage og fuldføre den fornødne obductions Forretning, saa vilde Hand at Rættens behagelig ville paa det nu i Rættens anviisende Foster indhentte hendes declaration og bekiendelse om hun vedkiender og tilstaaer at dette er det udaf hende udi Dølsmaal fødte Foster, som dereftter velbem:te Chirurgi til sin fornødne Forretning maatte overleveres.

Eftter at det udi Rættens fremlagde Foster Delinqventinden var bleven foreviist tilstod hun at det er hendes som hun har auflet som ugift og som er fød udi Dølsmaal.

Actor da hand merckede at under saavel Delinqventindens bekiendelse som Vidnernes udsagn, kunde

1759: 309

indløbe Schandeløse jae saadanne Ting som icke een\hver/ uoplyst var tienlig at anhøre, saa ville hand vente Rættens observerer det Kongens bud, at denne Sag Conceqventer, Delinqventindens Examen og Vidnernes forhør skeer inden Lugte Døre og det Saaledes at det eene vidne høres i det andets absence. Actor begiærede saa at Qvinde Mennisket først maatte forhøres, om hendes alder føde Stæd og Videre som den Kongel: allernaadigste Forordning tilholder, og at hun dernæst maatte forcklare, hvem der er hendes Barns Rette og Sande {Barne} Fader, item og hvorledes hendes Omgang med dette Fosters Fødsel haver været, hvor og hvorledes skeed, om hun allene har været derom, eller om nogen paa nogen enten i Raad eller gierning haver været medvidende.

Dernæst gjorde Delinqventinden inden Lugte Døre og blot i Rættens Actors og Defensors nærværelse uden nogens minste Persvation følgende egen bekiendelse: 1te at hun er Barnefødt udi Sauv sogn Stavanger Lehn, 2de at hun er omtrent 30 aar gl:, 3de at hun omtrent ved 20 aars alders opnaelse blev meddeeleet alterens Sacramente hvoraf hun og aarl: til denne tiid Sig 2de gange har betient. 4de at hun fra Sin Fader Huusmanden Aad Aadsen kom i tieniste her i Sognet noget før hun i dette Sogn gick til Confirmation. 5te at hun har auflet det hende i Rættens anviiste Barn med Soldat Nel Nelsen, for det 6te at hun veed at hun med ingen uden Dito Nel Nelsen at have haft Legemlig omgiengelse, hun lagde dette dertil at Nel Nelsen imedens hun 3 á 4 Vintre siden tiende paa Nedre Frette her i Sognet, da havde Dito Soldat Nel Nelsen een Natt med hende paa berørte Nedre Frette paa et Loft Legemlig Omgængelse, Videre sagde hun at Nel Nelsen i denne afvigte Vinter 1758 noget for Paaske da hand i et ærinde for Stædets Sogne Præst var oppe paa Frette hvor hun tiende havde atter sin Legemlige omgiengelse med hende, og har Nel Nelsen icke med hende uden

disse 2de gange haftt Legemlig omgiengelse 7de næstl: 26 Novembr: blev hun om Natten forhen Syg og med den Sædvanlige Svaghed for Barsel qvinder angreben og lagde hun Sig da udi sit Sædvanlige Leje der paa Gaarden Frette hvor hun hos Bunden Niels Frette tjenede, og eftter at hun allene og uden noget Menniskes nærværelse og hielp ved Middags tiider havde fød sit Foster, lagde hun det Paa sit Brøst og fornam derudi at være Liv, Men strax dereftter hendødde, dog uden at hun paa nogen slags maade enten lagde nogen Voldsom Haand derpaa eller tog det af Dage, men dereftter hendød Svøbte det udi et aacklæde og henlagde det udi sin egen Kiste, Paa Rættens tilspørgelse svarede Delinqventinden at hun ikke enten for Soldat Nel Nelsen eller noget andet Menniske førend Dølsmaals Barnefødselen som melt skeede, haver bekient det minste om hendes besvangrelse, der imod er det med {hendes} Bekiendelsen om hendes Barne fødsel saaledes tilgaaed at {den gl: Koene paa Frette Guri Olsdatter Tollevsdatter} hun 2de Dage eftter hendes fødsel haver {anviist hendes Klæder} for \hendes/ Stif

1759: 309b

Moder Guri Tollevsdatter, \frem/viist sine blodige Klæder i den Tancke at hendes gierning maatte blive oppedaget, {hvor eftter og} dog havde hun paa hendes Moders tilspørgende i forvejen nægted at hun ikke havde fød noget Barn, men at Floden hos hende havde Løst sig, hvoreftter da hendes Huusbonde Niels Frette med Christen Frette og de 2de Mænd Erick og Torckel Vinje, kom ned til hende for at besee beskaffenheden hos hende, og nægtede vel for Dennem i førstningen, at hun icke havde fød noget Barn, men siden dog maatte tilstaae det og sagde Dem at hun havde henlagt i sin Kiste. for Ræsten paa dette Rættens tilspørgende, at ligesom hun icke for nogen havde bekient Sin Frugtsommelighed, saa var der eller icke nogen som enten havde Raadet hende til at føde udi Dølsmaal, icke eller som var medvidende udi hendes fødsel paa nogen slags maade.

Actor begiærede saa at da den indstevnte Soldat Nel Nelsen eftter hands chefs Hr: Capitain Holfeldts foranstaltning nu for Rættens var tilstæde for hannem da maatte oplæses Delinqventindens bekiendelse, for at høre hvorvidt hand samme enten vil benægte eller tilstaae.

Den indstevnte Nel Nelsen møtte for Rættens og vedtog lovlig at være varslet, og eftter at hannem var bleven forelæst Delinqventindens bekiendelse, svarede saaledes: at hvad Sig angaar den af hende ommelte første omgiengelse, saa kand sam/m/e af hannem ej saa meget nægtes, men derimod hvad den siste angaaer saa var hand vel den hende omtalte tiid paa gaarden Frette, dog ej saa egentlig kand Sige den Rette og acurate tiid, men at det var nogle uger for Paaske, Men bekiente derhos at hand med hende den tiid der aldeles icke lagde noget Samraad eller aftale om saadan Gierning, men eftter at hand der havde nedlagt Sig kom hun ud paa Natten til Ham og lagde Sig der, hvorved det endeligen kom til nogen saadan omgang imellem Dennem, at slig een Løstgængers gierning kunde blive fuldført, men det kom ej til nogen fuldkommenhed, dog Paa Rættens nøyere advarsel og forhold gjorde saadan bekiendelse at hand ikke kand fragaae Kiødelig omgiengelse med hende, men sagde det var som det var og formeente at deraf ej nogen Barne aufling skulle blive.

Actor fremstillede saa de indstevnte vidner med begiær same maatte afhøres.

Ite Vidne Delinqventindens Fader Aad Aadsen Frette aflagde Eed og forcklarede at hand aldeles icke nogensinde for hannem er bleven bekient giort om hands Datters nemlig Delinqventindens besvangrelse thj uagted hand som hendes Fader, eftter at hannem var kommen for ørene een Mistancke paa hands bem:te Datter, havde hende for Sig og holdt hende for at hun var mistenkt for at være Frugtsommelig, gav hun sc: Delinqventinden hannem det Svar: at hand derfor ikke skulle have Nogen Sorg eller Ancke paa Sig, saasom hun derudi var gandske frie, ej eller kunde Deponenten eller han kunde formercke saadanne

omstændigheder af sin bemelte Datter, forinden at hun nu til sist den af hende Selv omforcklarede tiid gick til bekiendelse {og} for Niels og Christen Frette

1759: 310

med flere, og i henseende til hendes nemlig Delinqventindens Barne Fader, derom forcklarede vidnet at hannem icke eller derom noget har været bekient, eller af hende for hannem tilstaaed, førend den anmeldte tiid, det blev kundgiort for eenhver.

2de Vidne Delinqventindens Stif Moder Guroe Tollevsdatter aflagde Eed og forcklarede Eenstemmig med hvad første vidne haver udsagt, lagde og dette dertil at samme Dag neml: een Søndag som Delinqventinden havde fød sit foster, kom Deponentjinden til hende og Spurdte hvorledes det stod til med hende, og fandt hende da liggende, og hvorhos hun gav det svar at hun var nogenledes til Pass og meente Dagen eftter at staae op igien, paa den same tiid tilbød og vidnet Sig at Reede Delinqventindens Seng, men hun vilde icke staae op af Sengen, Mens som vidnet sam/m/e tiid fandt sin ben:te Stif datters Klæder blodige, og der af drog mistancke om at det icke stod vel til med hende, gick vidnet hen og fick folck med Sig nemlig Niels og Christen Frette, samt Erick og Torckel Vinje samt Lisbet Torgersdatter, Siri Nielsdatter og Magdela Nielsdatter, og da de samtlig kom til Delinqventinden, {nemlig,} hvilcket dog icke skeede førend Næste Torsdag dereftter, bekiente Delinqventinden at have fød i Dølsmaal og sagde derhos paa deres tilspørgende at Barnet laag i hendes Kiste, og som de den tiid og Spurdte hende om hendes Barns Fader angav hun ingen anden end een Dreng ved Nafn Peder Monsen Noreim;

Actor i anledning af dette vidnets Svar angaaende at Delinqventinden skal have bekient at hendes Barne Fader var den bem:te Peder Monsen Norem, \bad Rætten/ nøyere at tilspørge Delinqventinden om ben:te Peder Monsen med hende haver haft noget at bestille, eller om hand skulle være hendes Fosters Fader, hvortil Delinqventinden gav dette Svar: at meerbemelte Peder Monsen allene i medens hun for et aar siden tienede paa Norem, saa at Sige Slengte eftter hende, men for Ræsten vedblev sin bekiendelse om at at!! Nel Nelsen blot og allene var hendes Barne Fader.

3de Vidne Niels Rasmusen Frette aflagde Eed og forcklarede at Delinqventinden Marite Aadsdatter næstl: aar{s ved} noget eftter Juul kom i hands huus og tieniste, og at hand aldeles icke har været fuldkom/m/en bekient om nogen frugtsommelighed hos hende, Men vidnet siger at {da} noget ud paa afvigte aars Høst merckede hand og hands folck at Marite Aadsdatter ligesom var bleven meer end Sædvarlig!! (Sædvanlig) tyck, og deraf tog mistancke til hende, samt ved alle lejligheder foreholdt hende sin mistancke under tilspørsel om hun icke var frugtsomelig eller hvad det var som feilede hende, hvortil hund altiid Spodskelig svarede at de icke skulle faae nogen hoerunge hos hende, desligeste at det var hendes egne tiider som Løb op hos hende, og som vidnet end og formaade

1759: 310b

andre at foreholde hende dette, og alligevel icke fick nogen tilstaaelse af hende, kom det i een almindelig mistancke over Bøygden; Dagen førend hendes nedkomst som var een Løverdag, sagde Marite Aadsdatter til vidnet at hun tenckte sig til Guds Bord, men som vidnet svarede hende Gud ved om det gaar dig an, svarede hun, joe die skal have skam af det alle de som haver Løyet paa mig, vidnet fornåm da indted førend næste Torsdag eftter hendes nedkomst da hands anden tieniste Pige Magdela Nielsdatter fortalste hannem at Marite Aadsdatter Søndags aftten næste forhen var kommen til hende paa Fæehuus Lemmen og ville ligge i Seng og under Klæderne med hende, hvilcket hun icke ville tillade hende af aarsag der fulgte saadan stanck med og befandtes flere saadanne omstendigheder hos hende at hun icke kunde

taale hende saa nær hos Sig, hvorfor hun og blev liggende om Natten noget fra bem:te Magdela Nielsdatter, og i denne anledning var det at vidne!! (vidnet) {og} fick de af næstforige vidne ommelte Mænd og Qvinder med Sig for at underrette sig nermere om tilstanden med dette Menniske, og da de Torsdags aften kom for at hæfte hende og tage hendes bekiendelse, da var det at hun kom til den bekiendelse som 2de vidne hendes Stif Moder har udsagt. saa at hun og sagde at Peder Mosen var hendes Barne Fader; Mens næste – nemlig Fredags – Morgen derefter, bekiente hun for vidnet samt de 2de Mænd Christen Frette og Torckel Vinje som skulle Reise til Præsten og melde Ham denne tildragelighed, at det icke var saa som hun {i gaar} \Dagen tilforn/ sagde neml: at Peder Mosen var hendes Barne Fader, saa som hand ej med hende havde haft at bestille \siden/ næst afvigte \.../ aars Juule høytiid da hun Reiste fra gaarden Noreim, Mens gav i den stæd an til Barne Fader Soldat Nel Nelsen.

4de 5te og 6te Vidne Christen Frette samt Torckel og Erick Vinje aflagde derpaa alle Eed og gjorde gandske Eenstemmig forcklaring med hvis Niels Rasmusen Frette henseende til Delinqventindens om Torsdags aften og Fredags Morgen om hendes Barne fødsel og hendes Barne Fader har bekient; de lagde og dette dertil at Marite Aadsdatter den omprovede tiid sagde at hun icke kunde nægte for at Peder Mosen hafde haft omgiengelse med hende, men Nel Nelsen var hendes Rette Barne Fader og den som seeniste havde haft omgiengelse med hende, {og} at {at} det var for lengere tiid tilbage som Peder Mosen havde haft omgiengelse med hende.

7de Vidne Magdelie Nielsdatter aflagde Eed og forcklarede gandske Eenstemmig med hvis 3de vidne Niels Frette har omforcklaret, hvorhos og vidnet føyede dette tilleg at hun har tient hos bem:te Niels Frette i brød med Delinqventinden det afvigte aar 1758 og i den tiid har hun icke for hende bekient noget om sin besvangrelse eller Barne Fader, desligeste sagde vidnet at hun Løverdags eller næste aften førend Delinqventindens nedkomst, formedelst at

1759: 311

hun sc: Delinqventinden een lang tiid tilforn havde været meget urolig og ond at ligge i Seng med, absøndrede sig fra hende og gick vidnet den aften hen fra Stuen hvor de tilsamen før havde ligget hen paa Fæehuus Lemmen og der lagde sig til hvile, same aften var og Marite Aadsdatter Syg, og som vidnet spurde hende hvad det feildte hende, svarede: at det var det sam/m/e onde hun havde haft tilforn, og Søndags Morgen kom vidnet atter til Delinqventinden, da hun paa tilspørsel sagde hun enda var Syg og ej var god for at staae op, men som vidnet den dag 2de gange gav hende Mad, saag hun dog at Marite Aadsdatter Spiste ligesaa vel som hun skulle have været frisk, og var det saa same dags aften at det Passerede hvad Niels Frette haver udsagt, Ligesom og vidnet siden neml: Torsdags aften \og Fredags Morgen/ der eftter hørdte den same bekiendelse som vidnerne forcklarer om, nemlig at Nel Nelsen var hendes Rette Barne Fader

Vidnerne Niels og Christen Frette under sin forige aflagde Eeds Krafft forcklarede at de Løverdagen næstefter at den omprovede ulycke og Barnefødsel var skeed, følgelig Stædets Bøygde Lænsmand Johannes Fitties tilsigelse var henne i Loftted hos Niels Frette og der aabnede Delinqventinden Marite Aadsdatters Kiste, hvorudi de sam/m/estæds forefandt det døde foster som i dag i Rættten er anvist, og det [i]? sam/m/e stand som det nu er forevist sc: indsvøbt i et aacklæde.

Actor i anledning udaf de førde vidner deres udsagn som Mand maae fornemme at Delinqventinde ej allene halstarrig har gjort sig umage for at nægte hendes Frugtsomelighed, men end og skiult at omgaaes med hendes Barnefødsel, saa holdt hand ufornøden flere vidner udi Sagen at lade føre, og da nu Actor her ved Rættten er vorden indhendiget den obductions Forretning som af forbem:te Cirurgis er gjort, hvilcken hand nu til acten følge udi Rættten

Producerede, deraf som Rættten end nøyere og fuldstendigere foruden Delinqventindens Reene og Sande bekiendelse om hendes omgang med hendes fosters Fødsel, at Fosteret ej allene er et Tidigt og fuldbragt Foster, Men end og at det efter dets fødsel virkelig vil have haft Liv, følgelig de Kundskabs teign som de derom kand have giort Sig, og da her nu desværre er een alt for becklagelig Gierning, der udkræver den straf som Loven udi 6 Bogs 6 Cap: 8 art: haver Sadt, hvor efter hand og Sagen under Rættens Dom indlod den allegerede obductions Forretning af dags dato blev oplæst.

Eragted.

Ligesom afttenen er paackommen saa er det og fornøden at {at} den omprovede Dreng Peder Monsen bliver bragt her til Stædet for at tilstaae eller fragaae at hand med Delinqventinden har haft Legemlig omgiengelse

1759: 311b

og hvorfore med Sagen beroer til over imorgen som er næstkommende Mandag.

Mandagen næstefter som var den 22 Janvarj blev Rættten med forbemelte Laugrætt atter Sadt paa forbemelte Tingstæd gaarden Fittie.

da Sagen atter blev foretaget, og Delinqventinden for Rættten under vagt fremstilledes tilligemed den hende Anordnede Defensor Johannes Fittie.

Iligemaade Sisterede Sig for Rættten forbemelte Peder Monsen der nægtede aldeles at have haft Legemlig omgiengelse omgiengelse!! med Delinqventinden, og da dette Svar faldt sagde Delinqventinden efter egen drift at det forholder Sig i Sandhed hvad Drengen Peder Monsen har declareret, Mens at hun een gang har bekient paa denne dreng kommer fornemmelig deraf at folck har Fretted eller Spudt hende om Barnets Fader.

Paa tilspørgende svarede Sogne Præsten Velærværdige Hr: Heggelund at Delinqventinden som een Lem af denne Meenighed førend hands ankomst til Embedet 3 aar siden har været til Confirmation, hand lagde og dette dertil at hun icke er vandkundig, mens een iblant de bæst oplyste udi Saligheds Sagen hand har udi sit Præstegield. \Ligesom hand og Almuen tillige tilstod at Delinqventinde al..es int.de/

Defensor Johannes Fittie declarerede at hand udi een saa Reen Sag som denne kunde ikke imod Lov eller Samvittighed, vide noget til Delinqventindens frelse at fremføre, med mindre hand skulle paaberaabe Sig hendes Reene bekiendelse, som noget der mueligens kunde bevege Maj:ten til at forandre de Døds Domme over hende ventelig bliver feldte.

der næst blev udi denne Sag af den Gandske Rætt saaledes Dømt og

Afsagt.

Foruden det af Delinqventinden Marite Aadsdatters, inden Rættten gjorde utvungne bekiendelse, er Klart og oplysning nock, at hun haver udi Dølsmaal, uagted foregaaende, {saavel Stædet} til hende gjorde advarseler, født næstl: Høst et fuldgaaed, jae Levende Barn, Saa viiser og den indkomne obductions Forretning at Dito Barn levede efter Fødselen, og altsaa desverre Rigtig nock at Delinqventinden, er aarsag udi dets død, altskiønt hun nægter derpaa at have lagt voldsom haand, thj de fornødne hielpe Midler hun i og ved \og efter/ Fødselens tiid, burde og kunde, om hun havde villet, betient Sig af til Barnets Livs Conservation, de har hun forsædtlig forsømt; af disse og de flere i Sagen befundne omstændigheder, Kiendes og Dømmes for Rætt at denne Delinqventinde Marite Aadsdatter, bør Sig Selv til een velfortient straf og andre lige uGuedelige til Exempel og afskye følgel: Lovens 6 Bogs 6 Capit: 7 og 8 art: miste hendes Liv med Sverd, hvorefter hovedet Settes paa een Stage, Ligesom og den øfrige deel af Legemet, skal i allerunderdanigst følge Forordningen af 9 augustj 1737, ved Nattmanden paa Rættstædet nedgraves, endelig bliver

indted hands Kongel: Maj:ts Cassa udi Boets Lod for den paadømte Misgiening at tilreigne saasom acten viiser at Delinqventinden aldeles

1759: 312

indted er ejende. den paadømte straf efterkommes paa den maade og paa den tiid allernaadigst befalet er.

Anno 1759 dend 12te Martj blev udi følge Hands Excellence Stifttbefalingsmand von Cicignons Naadige foranstaltning under næstafvigte 18de octobr: og eftter begiær af Itzige Sogne Præst Velærværdige Hr: Anders Andersen Baar, Rætten, udi eftterskrevne saavel Besigtelses som Marcke Gangs eller Aastæds Sag \Sadt/ paa Tysnæs Præstegaard udi Tysnæs Præstegield, og betient af eftterskrevne 6 af Stædets Foged \ved/ Hr: Andreas Juel som og nu var nærværende, af Qvindherrets Præstegield opnevnte Eedsorne Laugrættesmænd som Dito Præstegields Bøygde Lænsmand Velfornemme Søfren Richartsen Møchlebust, anførde og ere Svend Døsseland, Povel Kierland, Joen Røsseland, Hans Tuffte, Ole Lønning og Samson Løfald.

Sogne Præsten Velbemelte Hr: Baar Sisterede Sig for Rætten og Producerede Hands dend 16de octobr: 1758 til Hands Excellence \høyb:/ Hr: Stifttbefalings Manden indgivne Requisition, der med sin paateignede Naadige foranstaltning under 18de Dito, for Rætten blev oplæst. Velbemelte Hr: Baar indgav dernæst 2de hands forfattede skriftl: Stevnemaaler til denne saavel Besigtelse, som Marckeskiels Forretning under 10de og 26de febr: h: a: som bleve oplæste.

Præste og Provste Encken Mad:me Christie var tilstæde saavelsom hendes antagne Laugværge Velædle og Velbyrdige Hr: Krigs raad Korn, hvilken siste declarerede at altskiønt der kunde være meget at udsætte paa det siste Stevnemaal, henseende den Provstinden givne korte varsel, er og bliver saavel Comparenten som Provstinden, der ønsker ingen vidtløftighed, men Forretningens Endskaab, nu ligesaa fornøyet som om varsels tiiden havde været 14ten Dage, saa at ingen formalitets Ancke fra deres side hereftter skal skee, hvordan end Forretningen udfalder,

Af Tysnæs Præstegields Almue møtte for Rætten Lænsmanden Mads Godøen, saavel som ogsaa følgende Sogne Mænd: nemlig af Hoved Sognet Rasmus Malckenæs, Villum Hegland, Haagen Giersvig og Lars øfre Gierstad, iten af Opdahls Sogn Peder Fladerager, Siur Opdahl, Ole Holleqve og Knud Holleqve, samt af Onnerem Sogn Haldor Hammeraag, Isack Lie, Samuel Elsager og Haagen Solem, som samtlig tilstod at de paa egne og øfrige Almues veigne til denne Forretnings bievær med det Producerede Stevnemaal Lovlig er Stevnt, og samme dennem forckyndt i lovlig tiid.

De udi Stevnemaalet som vidner indkaldte Persohner Lars Dahlen med flere, møtte alle exepto Morten Medelven, hvilcke mødende Vidner tilstod at være blevne lovlig forckyndt det i Rætte lagde Stevnemaal af 26de febr: næstl:

Dernæst blev med

1759: 312b

Huuse Besigtelsen i alle vedkommendes overværelse giort anfang, og saa først foretaget de Huuse det gandske Tysnæsche Præstegields Almue bør vedligeholde, hvilcke Rætten vil vente bliver af Citanten Nafngivne, alt saaledes som kand blive oplyst af foregaaende over Præstegaarden holdte Besigtelser, hvilcke vel altsaa i Rætten maae anvisees i Særdeleshed, den Sal: Hr: Christie lod tage ved sin ankomst til Kaldet.

Fogden Hr: Andreas Juel som ved denne Forretning i sær var tilstæde at beoagte for saavidt Hands Maj:t denne Benificerede gaard er tilhørende, som og at i agt tage Almues saavel Tarv som Pligt med de Huus som Dennem efter Loven paaligger, Producerede nu til Forretningen den Besigtelses Forretning som der udi aaret 1740 af Sal: Hr: Provsten Christie er taget, og da deraf vil erfahres ej allene de Huuse som Almue vedkommer, som og de der Præst efter Præst tilhører og til hvilcke de bliver ansvarlige, item de som den udi gaarden i mengende ejendoms gaard tilkommer, Men end og den Contract og forbindelse som ved same Forretning, imellem velbem:te Sal: Provsten Christie og Almue er giort, angaaende den aarlige vedligeholdelse og Reparation, at de Almuen tilhørende Huuse, hvilcken forbindelse i sær der udi bestaaer at Almuen til denne aarlige vedligeholdelse skulle give aarlig 4 s: imod meervelbem:te Hr: Provst og hands arfvinger skal være forpligtede ej allene hand for sin Livs tiid, at holde Dito Huuse med forsvarlig Reparation, Men end og at levere sam/m/e fra Sig til hands eftermand i Embedet i lovfør stand dog saavidt Loven Taler om Huusers brøstfeldighed af Elde exiperet, som bliver for Almuens Reigning igien af nye at i stand sætte, Saa fandt hand Sig i anledning af dette forbundet at begiære at først over disse Huuse maatte tages den fornødne Besigtigelse og Taxation, hvorhos hand, i besynderlighed ville have tilholdet De anbefalede besigtelses Mænd \nøye/ at i agttage, denne for Dennem nu oplæste Contract og forbindelse paa begge Sider saa at Rettelig kand vorde skønnet hvad som af Alder og Ælde kand være medtaget, hvor efter Mand da nermere med de øfrige Huuser kand blive fortfaret.

Hr: Baar {sagde} declarerede Sig fornøyet naar Almuen i stæden for Præstegaardens Herre Gemack og Borger Stue i stand holder den Huuse vaaning som Rættens nu holdes udi og som staer!! (staaer) Norderst i gaarden bestaaende af adskillige under og overværelser alle under et Tag, item, som i Hands Formænds tiid Passeret er, at Almuen ligeledes ogsaa i stand holder 1/3 part af Fæhuuset og Høe Laden.

Den mødende Almue paa egne og de fraværende Almues Mænds veigne Replicerede at de i anledning af den af afg: Hr: Christi tagne Besigtelse formeente at de icke kand pligtes til at vedligeholde flere Huuser end det ommoverede Vaanhuus for Borger Stue og Herre Kammer, item 3de Parten udi Floren, Mens at de henseende Høeladens 3de partes i stand holdelse maatte være foreskaanet

1759: 313

og det fordie bemelte Vaan Huus som af Dennem for een anseelig Summa \af 150 rd:/ ved Sal: Hr: Christies antrædelse til Præstegaarden er indkiøbt, er saa anseelig stort og af saa mange værelser samt vil falde Dem saa besværlig at i standholde jae saa becostelig, som om de kunde i standholde et andet Convenable Herre Gemack og Borgerstue item 1/3 part udi Høe Laden og Fæe huuset, og altsaa vil de aldeles icke vide at flere Huuser som Almuen bør ved Ligeholde paa denne Præstegaard skal være end forbemelte Nordre store Huuse vaaning og Stalden her Floren kaldet, Ligesom de og vil vente Rættens Retsindigst overvejer ved Besigtelsen at Almuen ej kand eller bør i anledning af hvis imellem Dennem og Sal: Provsten Christie paa næst forige Besigtelse besluttet og aftalt er, være ansvarlig for noget andet aabod paa dito Huuser nu maatte befindes, end det som Kiendelig af Rættens kand sees at være af ælde, og icke i mangel af betydelig tilsium og Reparation, helst de i følge samme forening hvert aar haver Leveret Sal: Provsten 4 s: pr: Mand for de aarlige paakommende Reparationer, dermed skulle bestrides.

Laugværgen Hr: Krigsraad Korn Lod tilføre at som hand i Dag har fornemmet det Almuen har Ladet Sig merke med den falske tancke at Sal: Provsten Christie ej skulle, for hos Almuen aarlig oppebaarne 4 s: pr: Mand, have anvendt nogen omckostning til Huusets nemlig dette Store vaanehuuses Reparation, ville Comparenten erindre til Rættens behagelige efterretning

at Sal: Provsten i besynderlighed, som Comparenten nu erindrer Sig og med Vidner skulle kunde godtgjøres, {at} paa dette Huus har anvent følgende omckostninger Saasom 1te forsiunet det gandske Huuses Søndre Siide saavidt Svalerne eller Ganger\ne/ gaar!! (angaar?) med nydt Bordtag, 2de lagt nye Render og Vandbord om det gandske Huus, 3de indsadt nye Vindues Rammer og Karmer i Stoer- eller Daglig-Stuen, 4de siden igien adskillige gange eftter fornødenhed oplagt Lender!! (Render?) og Vandbord, 5te indsadt nye Rammer og Karmer med nye Vinduer paa Sahlen, 6te nedlagt nyt Loftt paa Kammeret Grou Kammeret Kaldet, 7de Ligesaa nyt Loftt paa Lang Kammeret, 8de Ligesaa nyt Loftt paa den heele øverste Svale, 9de nyt Loftt paa Klæde Kammeret, 10de til helftten nedlagt nyt Gulv {p} i Kiøckenet, og endelig for det 11te har Sal: Provsten adskillige gange baade ved Panders nedleggelse paa Taget og i andre maader aarlig anvent anseelige Reparationer paa dette Huus, som nu icke egentlig kand erindres og Specificeres, og i saadan anledning formeente Comparenten at om Almuen derudinden ville melde Sig med videre ancke, maae sam/m/e hensvinde af sig Selv som een ubillighed, saasom Comparenten formeente at de oppebaarne 4re s: pr: Mand aarlig, langt fra icke har været tilstreckelig til de anvente Reparations beckostninger, hvilket alt denne Rætt behageligst ville tage til anmerckning.

Dernæst blev den Norderst i gaarden staaende Huusvaaning som skal Passere for Borger Stue- og Herre-Gemack, taget udi øyesiun og aaboden derpaa Taxeret og befunden som følger: Paa Huusets Søndre Side uden paa det der værende Kammer befindes de, nederste Stocker formedelst mangel \og/ forsiun ved Bordkledning, forraadnet, \i/ hvis Stæd 4 nye støcker!! (stocker) {i stæden} maae indlegges á 28 s: støcket er 1 rd: 1 Mrk: 8 s:, Bemelte Huuses øfrige Svilstocker paa de andre Vegge, har og Men formedelst ælde taget forraadnelse til Sig, og hvortil behøves 1 tylt Tømmer i stæden at

1759: 313b

indlegge, 8 alen langt, for 3 rd: 4 Mrk: 8 s: Bordklædningen uden til har af ælde taget skade maae i dens Stæd naar nogle aar forløber forsiunes med nyt, hvortil fornødiges 55 tylter Bord á 2 Mrk: 4 s: er 20 rd: 3 Mrk: 12 s:, til Dito Bord klædning fornødiges fordie de forige oplenginger er af alder bedervet, 4 ½ tylt 9 alens Oplenge Træer á 1 rd: 5 Mrk: 4 s:, Til Sue Taget fornødiges ved desens i standsættelse 5 tylter Bord á 2 Mrk: 4 s: er 1 rd: 5 Mrk: 4 s: item til Kiøler og Vandbord paa Taget 100 Bord for 3 rd: 4 Mrk: 8 s:, nock til Taget ½ tylt Sperrer paa 10 alens Lengde saasom de forige tildeels er beskadiget for 1 rd: 3 Mrk: nock 150 Lægter for 1 rd: 4 Mrk: 8 s: i stæden for de gl: forraadnede Render maae nye oplegges hvilcke 4 Træer koster á stk: 5 Mrk: er 3 rd: 2 Mrk: Himlingen eller Loftted paa Sahlen som af Mack og ælde er fortæret saavelsom Sahls gulvet maae begge deele med nyt forsiunes hvor Mand fornødiger i alt 18 tylter Bord á 2 Mrk: 4 s: er 6 rd: 4 Mrk: 8 s:, til Gulv i Klædes Kammeret 2 tylter 2 Bord á 2 Mrk: 4 s: er 4 Mrk: 14 s:, udi Grou eller Amme Stuen behøves nyt Gulv 4 tylter 2 Bord item til det Manglende paa Kiøcken Gulvet 1 t: 4 B: tilsamen 5 ½ tylt á 2 Mrk: 4 s: er 2 rd: 6 s:, nock for 5 underlags Stocker i Grouestuen 10 al: Lang 5 Mrk:, til Dito under Kiøcken Gulvet, 6 alen Lange 1 Mrk: 8 s: Daglig Stue Gulvet som naar Huuset endelig skulle opvejes maatte af nye indlegges vil medtage 9 tylter Bord for 3 rd: 2 Mrk: 4 s:, og til samme Gulvs underlags Stocker 12 al: Lange 1 rd: 4 Mrk: 8 s: Daglig Stue Gangen behøves fast af nye at indlegges hvortil bliver at forbruge 4 tl: Bord á 2 Mrk: 4 s: [er] 1 rd: 3 Mrk: Paa Grønne Kammeret ansees fornøden nyt Gulv som vil medtage 7 tylter Bord á 2 Mrk: 4 s: [er] 2 rd: 3 Mrk: 12 s: {Studere eller} Lang Kammerets Gulv og Lemmen over Sals Døren maae med nye Bord anlegges hvortil nemlig til Gulvet 3 tylt 4 Bord og til Lemmen 8 stk: Bord fornødiges á 2 Mrk: 4 s: tylden [er] 1 rd: 3 Mrk: til Hane Bielcker eller Bindingsværck i taget samt Tilgaaser eller underlag i nederste Gangen fornødiges 3 tylter Træer á 4 Mrk: er 2 rdr: Taget mangler adskillige Tag

Steene, nogle er og meget med Maase begrod og deraf bedervet, og naar alt skal Redresseres behøves 500 nye Dito af verdie 4 rd: 3 Mrk: Vinduerne og desens Poster med videre i Spis Kammeret \og Stuerne/ vil forbedres og becostningen anseet til 2 rdr: Laaserne til Grønne Stuen og Stor Stuen fornødiger istandsættelse som vil koste 3 Mrk: til de anførte Gulver Loftter og Lægters nedleggelse med videre vil og fornødiges 1300 Spiger for 3 rd: 3 Mrk: 8 s: Denne Vaaning bestaaende af 1 stoer og een liden Stue med hos værende Kiøcken Spis Kammer og Klæde Kammer, item overbygningen af een Sahl og 2de Timret Kammere med Pander betægt, som da er anseelig og behæfttes med de opførte brøstfeldigheder, naar dem skal i standsættes med foran Specificerede Materialier og same skal skee paa arbeidernes egen Kost, vil eftter Laugrættes skøn i minste koste 58 rdr: saa denne Vaanings gandske Reparations beløb bliver i alt 130 rd: 4 Mrk: 8 s: Laugrætten herhos erindrede at eftter deres skøn er inted, af alle de anførte brøstfeldigheder, opkommen formedelst mangel paa betimelig Reparation og som egentlig burde have været foreckomet i tiide, undtagen som melt er de 4re nederste stocker paa Vaaningens Søndre Side, item Suetaget med Kiøler og Vandbord tilligemed de manglende Lægter med 300 Spiger, og 4 Lange Rende Træer, nock de anførte Pande Steene, Vinduer og Dørre Laase, hvis becostning i alt saaledes Sig vil beløbe i anledning af forestaaende, nemlig Materialier 19 rd: 1 Mrk: 10 s: og arbeidsløn 8 rd: 8 s: tilsammen 28 rd: 2 Mrk: 2 s:

1759: 314

2de Stalden eller i den stæd Floren, hvilcken eftter seeniste Forretning, Almuen tilligemed forbemelte Vaanehuus, allene skulle holde ved lige, dog kun for den 1/3 part som Præstegaardens Benificerede Part vedkom/m/er, er af Sal: Hr: Provsten Christie for gandske faae aar tilbage gandske af nye opbygget, i stæden for den forhen værende gamle, der af ælde Reent er nedfaldet, befandtes aldeles at være udi forsvarlig og lovfør stand, allene at Laugrætten, til dens Conservation skiønnede, at den med Bordtag maatte forsiunes, som for den 1/3 part ville komme sig til 7 tylder Bord, verdien {og arbeidslønnen} som ved det forige melt og arbeidslønnen til 1 Mrk: tylden, tilsamen 3 rd: 4 Mrk: 12 s:

Formedelst afttenens paackomme blev Rætten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var den 13de Martj blev Rætten med samme Laugrætt igien Sadt paa bem:te Tysnæs Præstegaard i overværelse af Stædets Foged og de gaars dagen mødte Parter.

Hr: Baar erindrede, i henseende Rættens behandling gaarsdagen ved Florens besigtelse hvor ved det er skiønnet at bemelte Floer findes Lovfør, at Dito Floers Tag saaledes er beskaffen at Panderne paa Taget er indlagt udi Kalck, Men ej forsiunet med fornøden {Troee eller undertag} \Suetag/ men allene med det saa kaldet Troee, hvorhos hand og i den anledning forlangede Rættens nermere skøn om sam/m/e kand ogsaa være lovforsvarlig.

Hr: Krigsraad Korn som merckede Hr: Baars paastand gaar ud paa at det af Sal: Provsten nye opbyggede Fæhuus eller Floer endnu skal {være} foruden det Taxerede Bordtag, tilføyes een bekostelig forandring paa Taget, hvilcket dog vel icke vil være saa absolut fornøden, maatte i saadan anledning paastaae, at Sal: Provstens Sterfboe ved Rættens Kiendelse og Dom maatte skee een lovlig godtgjørelse udi aaboden, for saavidt denne Floers opbyggelses 3de part kand have kosted, da samme af Sal: Provsten anseelige gjorde omckostning ej vedkom Ham, mens paa Almuens veigne er anvent, saasom forige Besigtelses Forretning viiser at dette Huus eene og allene sc: dens 3de Part vedkommer Almuen at opbygge, skiønt Sal: Provsten udi forretning havde forbunden Sig til hvad Smaae forbedringer paa den gamle Floer kunde aarligen falde, at gjøre, hvilcket og er skeed indtil Dito Huus af ælde Reent nedfalt, endelig og for at betyde Almuen om at de har nødt anseelige Frugter og faaed Vederlaug for de 4re s: hver Mand aarlig har {nødt} udbetalt, erindrede og allegerede

\Comparenten/ den af Sal: Provsten holdte eller erhvervede Besigtelse Forretning som viiser at det Besigtigede Vaanhuus ved Sal: Provstens antrædelse har været brøstfeldig, og tilligemed Floren som og har været brøstfeldig og gammel, behøved Reparation, icke des mindre for at viise føyelighed og for at Skaane Almuen for een udgift som ellers Dennem virckeligen tilckom, har hand ikke fordret nogen aabod, men blot den tiid ladet sig accordere til de 4 s:s aarlige modtagelse, som følgel: har været gandske utilstreckelig til Reparationernes bestridelse.

I anledning af Hr: Baars forlangende og udi følge hands Stevnemaal begav Rætten Sig ud paa Marcken tilligemed Laugværgen Hr: Korn

1759: 314b

samt Hr: Baar og de indkaldte Vidner, hvilcke siste ad intrem(?) anviste Hr: Baar til fornøden efterretning ved forestaaende Vaarvinde alle de agre som Rettelig vedkommer Præstegaardens Benificerede Part. Mens da Velbem:te Hr: Baar under samme formerckede at ville blive ugiørlig denne sinde at treffe et Ret skifte henseende til Engelandet, saa frafalt hand sit Stevnemaal i den Post som handler om Marckeskiel under Reservation af at kalde Rætten een anden belejlig tiid paa Stæden, for at faae nedsadt lovl: Marcke steene og Præstegaarden fra Propietair godset udskiftt, da hand og agter at lade afhøre de nu indkaldte og paa saadan tiid igien indkaldende vidner.

Ved samme Ageres udviisning og Parternes Muntlige Samtale \uden Protocollen dog denne!!/, denne Besigtelse betreffende, har medtaget Dagen og tiiden saa det nu var langt hen paa aftenen, saa at Rætten maatte ophæves.

Dagen næst efter som var den 14de Martj blev Besigtelsen og Rætten atter Sadt med Dito Laugrætt udi Fogdens og Parternes overværelse.

Og blev da dernæst Taget udi Besigtelse og øyesiu de Huuser og Bygninger, som Præst efter Præst den eene efter den anden skal fra Sig levere og tilsvare, Saa efter den udi aaret 1740 giordte Besigtelses Forretning, skal samme bestaae

Ite udi een Stue med Kiøcken og sin Skaarsteen udi og et Spiise Kammer, item og et Studere Kammer med \Jern/ Kackelovn udi, Men i henseende til disse 2de Huuse eller Værelser, saa maatte Enckens Laugværgen declarere dette: at {saa}\Lige/som af de over Præstegaarden forhen tagne Besigtelses Forretninger omstændelig vil erfahres, ej allene at disse Vaaninger eller Værelser vil have været af Ringe betydenhed, Mens end og ved overleverelse fra de ældre Præster, allerede gamle og som forældede, saa er og det udi Sal: Provstens tiid indfaldet, at alderdommen Dennem Reent haver ødelagt, Men imidlertid, som Encken dog vil see Sig forpligted til noget i deres Stæd igien at være ansvarlig, Saa bad hand paa Enckens veigne at Rætten ville indhendte den tilstædeværende Almues underretning og skøn af hvad verdie samme vel forhen kunde Sættes for, hvortil Almuen Svarede at det høyeste de Dennem sc: Vaaningerne eller disse Værelser /: u ..eldet Kackelovnen :/ kunde ansee for var 60 rdr: hvorudi vel ville komme til afgang, de 16 rdr: som de gl: Forretninger viiser at Præst efter Præst som een godtgjørelse til disse \Huuse/ skulle give; og hvorefter hun da enten ved Penge eller andet Huus saaledes som nermere imellem hende og Præst kand foreenes, gjøre godtgjørelse, og i den anledning Presenterede nu for Rætten et paa een af de gamle Tofter nu af nyt opsadt Tømmer vaaning, hvor udi

1759: 315

for nærværende tiid allene er bragt under Tag og indretning een Borger {Stue} eller Drengestue, Men det øfrige endnu at være uden Tag og behørig indredning, som i det Stæd maatte

antages, naar dets i stand sættelse nærmere af hende forud blev becosted. Præsten Velærværdige Hr: Baar declarerede hertil at da hand ogsaa, af de forbemelte Forretninger kand see disse Vaaningers maadelige tilstand, saa Siuntes hand med denne proposition at kunde være fornøyet, allene at hand for Sig og Sine ej for mere i sin tiid bliver ansvarlig end {for den} \for den!!! for de forhen værende gamle Vaaninger, Sadte Taxt 60 rdr: og hannem eller hands tillige at gotgiøres de forbemelte 16 rdr: og er da i henseende til i standsættelsen med denne af Encken nu presenterede vaaning bleven gjort denne forening at bem:te Præst imod den penge \Sum/ hvorom de er vorden forligt, samme Besørger,

Thj blev af Rættens skønnet at denne nu Presenterede vaaning antages i stæden for de forhen værende forbemelte gamle forfaldne Vaaninger, behørig istandsadt, og det paa den Condition og Saaledes: at samme følger Præst efter Præst og at De den eene efter den anden alle tiider derudi bliver ansvarlig til den Summa af 44 rdr:, eller 60 rdr: hvorudi da kommer til afgang de 16 rdr: som Præst efter Præst som forhen melt til hinanden skal betale, og skulle da {ente} ved endelig Leverelse af denne Vaaning af Præst til Præst eller af Encke og arfvinger til Succesederende Præst, samme ej {kunde} kunde svare eller blive anset til disse 44 rdr:s verdie, da skal formand eller hands Sterfboe erlegge det manglende, Men skulle og samme overgaae denne verdie, Saa bliver og eftermand ansvarlig til Formand eller hands Sterfboe til det overskydende, alt efter som de indbyrdes kand foreenes om, eller som Rættens Dennem imellem kand Kiende og skønne, hvilcket overskud eftermand skal Levere og Formand eller dens arfvinger modtage.

2det og hvad Præstegaardens Stabuhr angaaer da blev samme Stubuhr!! (Stabuhr), brøstfeldig saavel paa underbyggede Stolper, som Bordklædning og Tag hvortil behøves adskillige Materialier og vil medtage arbejdsløn, hvilcket alt blev anset at vil koste sc: dets i stand sættelse til i alt 15 rdr: 1 Mrk: 8 s:, Mens som udi samme Stabuhr af Sal: Provsten Christie følgelig Laugværgens anmeldelse og Almuens tilstaaelse er indlagt een Himling, Loftt eller afdeeling af Bord, hvorved Huuset virckelig er forbedret, saa ansaae Laugrætted denne indretning og de derudi anvente Bord og Materialier af verdie til 2 rd: 2 Mrk: 4 s:, hvilcket altsaa kommer til afdrag udi de 15 rd: 1 Mrk: 8 s:, saa at den beholdne aabod paa dette Stabuhr derfor bliver 12 rdr: 5 Mrk: 4 s:

3de Høe og Korn Ladens 1/3 part som Præstegaarden Benificerede

1759: 315b

Part vedkommer, mangler ogsaa paa Lovfør stand, Mens aaboden derpaa blev med Materialiers anskaffelse og arbejdsløn i alt vurderet for 3 rd: 2 Mrk:

4de Et Baade Stave Nøst aaben paa alle 4re kandter, som befindes efter forige Besigtelse 1740 at have været i samme Stand som 1724 sc: saavidt Pasabel dog med 1 Mrk: 8 skl:s Aabod, Mens nu ved efttersiun Reent forfalden, i dets Stæd maae et nyt Stave Nøst opsættes hvilcket vil koste i alt 10 rdr:

5te falt Ildhuuset under Besigtelse, da Rættens forefandt et Tømret fuldkommen stort Ildhuus med Skorsteen udi, hvilcket af Sal: Provsten Christie er opbygget i stæden for et af ælde nedraadnet Stave Ildhuus som end og ved Provstens antrædelse har været brøstfeldig, ellers ickuns af Hun!! (Huun) opbyggt; dette nærværende Ildhuus som saae Suffisant og Sterck opbyggt af Tømmer blev da og i forsvarlig stand befunden langt bedre end det som forhen kand have været, icke des mindre var Enckens Laugværge Content med at dette Ildhuus følger Præstegaarden; hvorhos dog imellem Encken Med Laugværge og Hr: Baar blev gjort den aftale: at Encken indtil dette aars foraar eller saa lenge indtil Creaturene Slippes i Marcken, skal beholde sit fuldkomne og fornødne brug i Ildhuuset, Mens naar samme tiid er Expireret og indtil at Encken Frue Provstinde Christie bliver Sindet at fløtte af Præstegaarden beholder hun sit brug tilligemed Sogne Præsten Hr: Baar i Ildhuuset for

saavidt at hun der Brygger Bager, Thoer Klæder og Tørcker sit Korn, og naar hun fløtter fra Præstegaarden, eller hvad tiid hun behager, har friehed at udfløtte af Dito Ildhuus saavel Brygger Panden som Tørcke Hellen hvilcket hende Selv er tilhørende.

6te og henseende til den Kielder som i forige Besigtelser findes anført og bør findes til Præstegaarden, da blev anviist {den} Een, under de paa Præstegaardens Søndre side staaende og Encken tilhørende Vaanehuus, af Sal: Provsten forferdiget og Muuret, Kielder, med sine indvendig havende afdeelingen, hvilcken Kielder {vel}, følgel: Laugværgens anmeldelse, skal være indretted paa samme Stæd som Kieldereren til Præstegaarden eftter de gamle Besigtelses Forretningers udviis, har været, \og/ skjønt Hr: Baar under paaskud at Sal: Provsten har forfløttet Kieldereren i sin betienings tiid, nu paastod at hannem een Anden Kielder skulle af Sterfboet forskaffes, Saa dog siden Frue Provstinden ej allene forbandt Sig til at {om} \saasart/ hun i tiiden skulle bortfløtte sine iboende Huuse over denne Kielder vil hun dog Conservere Kieldereren ved een overbygning med Tag, Mens end og derhos til ejendom ville overlade Hr: Baar \eftter hands proposition/ et gl: forfaldet Fæehuus her paa Præstegaarden {til et equivalent imod}, Saa declarerede Velbem:te Hr: Baar Sig dermed, omsider, at være fornøyet, Thj forbliver det derved at denne Kielder følger Præstegaarden, og hvilcken nu fandtes i god stand.

flere huuser som Præst eftter Præst paa denne Præstegaard bør ved

1759: 316

lige holdes, fandtes eller anvistes icke.

Foran indfødte Huusers Itzige brøstfeldigheder, bedrager Sig da, Saasom

Paa De Huuser Tysnæs Præstegields gandske Almue tilkommer at vedligeholde 135 rd: 3 Mrk: 4 s: af hvilcken Sum eftter denne actes udviis den brøstfeldighed Sal: Hr: Provsten Christie ved eftterladenhed haver ladet derpaa komme, er af Laugrætted Consideret til 28 rd: 2 Mrk: 2 s: og naar nu Dito 28 rd: 2 Mrk: 2 s: Decourteres udi hoved Summen 135 rd: 3 Mrk: 4 s: bliver de brøstfeldigheder som blot af ælde og uden nogens forsømmelse disse Bønderne eller Almuen vedkommende huuser er paakommet 107 rd: 1 Mrk: 2 s:; {Og}

Og brøstfeldigheden paa de huuser Præst eftter Præst bør vedligeholde sc: Staburet, samt Høe og Kornladens 3de Part item Baade og Stave-Nøsted tilsammen 26 rd: 1 Mrk: 4 s:, item 60 rdr: som de forhen indfødte ældgamle Huuse Sal: Provsten haver ladet nedrive, er vorden Taxeret for, og hvorfra drages de 16 rdr: som paa samme huuser forhen eftter forige Besigtelser hæftter, og af Præst{en} eftter Præst til formands Arfvinger skal betaales, altsaa igien som Provsten Christies Sterfboe nu af de 60 rd: tilsvare 44 rdr: Den Gandske Aabod paa de huuser Præst eftter Præst bør ved lige holde bliver derfor 70 rd: 1 Mrk: 4 s:

Dernæst blev af Hr: Krigs raad Korn declareret at i stæden for den gamle forbrendte og uduelige Kackelovn som før har været udi det nedrevne Studere Cammer, overlader Provstinde Christie til Sogne Præsten Hr: Baar een heel og icke meer end ungefehr 3 aar siden udi Bispe Kammeret her paa Præstegaarden opsatte nye Jern Kackelovn med Dør \for/ og Jernspiel udi, hand tillige med Hr: Baar indstillede ellers til Rættten om icke \hvis om/ den i Dag enpresenterede nye Bygning er aftalt og indfødrt, kand Passere for saa lovlig som billig.

Decideret.

Det kand icke andet end ansees billig at den nye forberørte Huuse vaaning fra nu af skal Passere og ansees for gyldig naar den er i stand sadt, i stæden for de huuse Sal: Provsten Christie haver ladet nedrive, og det paa de Conditioner at om den ved nyt Præste Skiftte og naar den til Successor i tiiden tilligemed Præstegaarden Leveres, icke af Rættten Kiendes at være værtdt de 44 rdr: de {manglende} nedrevne huuser skal betaales med, da Hr: Baar eller arfvinger item følgende Successorer og Deres arfvinger, at Completttere den fulde Summa, skulle derimod Dito Bygning ved fratrædelsen være mere værd end 44 rd:., da nyder

Antesessor eller Arfvinger af Successor fuld betaling for det overskydende, endelig og i fald det skulle imod formodning indtreffe at Successor med Antesessor eller hands efterlatte

1759: 316b

Arfvinger ved huusevaaningens Leverance, icke om dens verdie indbyrdes kunde foreenes, saa bliver den Post at afgjøre ved den Taxt Rættens som den tiid overseer huuset, derpaa Sætter.

Formedelst afttenens paackomme blev Rættens til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter dend 15de Martj og følgende Dage blev Rættens atter betient med forbemelte Laugrætt paa Dito Præstegaard, og det i vedkommende Parters overværelse.

Hr: Baar forlangede vedbørlig i Forretning oplyst om til Præstegaarden findes noget Inventarium.

Hr: Krigs raad Korn paa Enckens veigne Replicerede og forsickrede Rættens at icke det minste Inventarium følger denne Præstegaard.

Hr: Baar der næst paastod at Encken for de Determinerede Reparations omckostninger, maatte tilpligtes at Sætte Præstegaardens Benificerede Huuse i Lovfør stand saasom hand icke der med vil være bebyrdet, eller have at beskaffe.

Hr: Krigs raad Korn kunde \vel/ icke befatte at Hr: Baars Proposition hensigter til {andet end} Sterfboets skade, efterdie Reparationerne ere Speciel opskrevne og taxerede af ligesaa Kyndige som upartiske Mænd, Mens dette seer hand forud at i fald Encken som i Dag er her og inden kort tiid kand være borte, paatager Sig at besørge istandsættelsen, deraf i meere end een maade uforholdne Disputer kunde endtstaae, og for da alle ulejligheder at evitere, vil Encken betale aabods Penge eftter {Loven icke} hvis derom tilførdt er, og da hands paastand haver Reent medhold af Lovens 3de Bogs 14de C: 30 art: som Siger at i dette tilfelde aabod skal betales, {men icke} for hvilcket Jord drothen eller Passessor (Possessor) Selv skal lade bygge eller i standsætte Huuserne, Saa indlod hand den Post under Dom, under Reservation af Encken og Sterfboets Rætt, imod den eller De hende herudinden urætt tilføyer, hvilcket visselig skeer i fald Hr: Baars Proposition følger.

Capellanen Hr: David Christie samt Mons:r Peder Christie som Myndige Arfvinger eftter Sal: Provsten Christie Lod tilføre at uagted Sogne Præsten Hr: Baar icke har villet eller Rettere har forsømt paa lovlig maade {Dem} at indkalde til denne Forretnings bievær Comparenterne, som for saavidt de som melt ere arfvinger eftter bemelte Deres Sal: Fader, virckelig ere implicerede i {F} denne Forretning, Saa dog for at viise føyelighed ville de være fornøyet med Forretningens ydermere fremgang.

Som Hr: Baar dernæst urgerede paa at til Ildhuuset skulle følge een Tørcke Helle, saa ville Laugværgen Hr: Korn paa Enckens veigne findes fornøyet der ved at Encken /: hvortil hand sig paa Enckens veigne forbinder :/ forskaffer een nye Tørcke Helle \af Steen/ af 1 rdr: 3 Mrk:s verdie, og det uagted Sal: Provsten følgel: Besigtelsens udviis ingen Tørcke helle ved sin antrædelse becom.

Sogne Præsten Hr: Andreas (Anders) Baar Replicerede at hvad Lovens dictatum angaar hvad Loven skriveren og Krigs raad Korn har behaget at anføre, ville hand derom nermere

1759: 317

forespørge Sig hos den som paa Kongens veigne bør indtale Præstegaards Huuser. hvad arfvingernes paastand er angaaende at Tale ved denne Forretning da har ieg aldeles icke nægted Dem det, men spørger ickun om den som er Laugværgen paa Enckens veigne Taler for den felleets Boets bæste, og arfvingerne meener Sig fornermede, dersom de icke tilligemed

Taledede, saa seer ieg indted urettelig at være talt af mig, icke eller!! (heller) veed ieg hvad grund der kand være til deres paastand, hvorfor de icke ere indkaldede til denne Rætt.

Parterne havde saa indted videre ved denne Forretning at observere.

Sorenskriveren som af Hr: Baars tilfødte, mercker at Hands Velærværdighed Ligesom vil avangere Sorenskriveren til Hr: Krigs raad Korns Procurator ved det hand icke har haft undseelse for at Sige: at det tilfødte er skeed af Hr: Korn og Sorenskriveren, maatte til fornøden precaution tilspørge tilstæde værende Lænsmand og Laugrætte, om icke Sorenskriverens Dictat er efter hvis Hr: Krigsraaden inden Rættens Muntlig paa hands Side har forlanget, og om Sorenskriveren, der ved andet har gjort end blot ført i Stii Hr: Krigs raadens ord. Saavel Hr: Krigs raad Korn som Lænsmanden og Laugrættet tilstod at den tilførsel i Protocollen er efter Hr: Krigs raadens Reene inden Rættens gjorde paastand indført og blot af Sorenskriveren ført i Stii.

dernæst bliver at anføres følgende Forretningens omckostninger. Saasom Fogden for at bievære for Rættningen 3 Dage uagted flere er medgaaed 6 rdr:, for befordringen 4 Mand 3 ½ Miil til og fra sit hiem 2 rd: 2 Mrk:, Diet Penge paa bort og hiemreisen 1 rd: 2 Mrk: ialt 9 rd: 4 Mrk: Sorenskriveren for 3 Dages Forretning 6 rd: befording!! (befordring) med 4 Mand 5 Miile for 3 rd: 2 Mrk:, Diet Penge for 3 Dage 2 rdr:, Stemplet Papier til Forretningen 1 Mrk: 8 s:, og for Forretningens beskrivelse og forseigling 2 rd: 1 Mrk: 4 s:, tilsammen 13 rd: 4 Mrk: 12 s:, Bøygde Lænsmanden og Laugrættemændene alle boende Langt her fra udi et fremmet Præstegield tilkommer for Deres Reise frem og tilbage samt for 4re Dages virckelig Forretning, nemlig Lænsmanden 2 rdr: og hver Mand 1 rd: 1 Mrk: 8 s: bliver saa den gandske Forretnings omckostning 32 rd: 5 Mrk: 12 s:

dernæst blev udi denne Besigtelse Forretning Saaledes Dømt og

Afsagt.

Udi Rættens ved denne Besigtelses Forretnings afhandling, er til fulde oplyst, saavel at brøstfeldighederne nu findes paa de Huuse Tysnæs Præstegaards Almue efter egen vedtægt, grundet paa Lovens bydende udi 2de Bogs 12te Capituls 4de art:, bør bygge og ved magt holde, er i alt opløben til 135 rd: 3 Mrk: 4 s:, Som og

1759: 317b

at af disse Brøstfeldigheder, Mangel paa saadan tilsuun som udi Lovens 3de Bogs 14de Capit: 30te art: foreskrives, allene haver i alt forvoldt 28 rd: 2 Mrk: 2 s: efter hvis derom paa sit Stæd udi denne act Speciel er anført, og Ræsten 107 rd: 1 Mrk: 2 s:, at Reise Sig af ælde \og/ uden nogens forseelse. Nu har vel Tysnæs \Præstegields/ Almue inden Rættens dog uden Protocollen villet meene det Provsten Sal: Hr: Christies Sterfboe bør for ald aaboden være ansvarlig for die hand af hver Almues Mand til den ende i sin betienings tiid, haver aarlig modtaget 4 s: {pr: Mand}, Mens naar Mand efterseer Slutningen af den imellem velbemelte afdøde Provst og Dito Almue derom med hinanden indgangne Contract, indragen udi den i denne Rætt anviste Besigtelse Forretning passeret aaret 1740 dend 29 og 30 aprilj; bliver det Klart og Reent nock at Almuen men icke Provstens Sterfboe tilkommer at Reparere eller istandsætte de paa Almuens Huuse af ælde komne brøstfeldigheder bereignet som melt til 107 rd: 1 Mrk: 2 s:, Og ligesom de berørte aarlige 4 s: ej kand ansees at skulle anvendes til andet end de smaae aarlige Reparationer huuserne maatte behøve, og icke Extenderes til det \som/ af ælde blev forraadnet, Saa er og inden Rættens oplyst; altskiønt saadant var uforføden, at foruden Sal: Provsten kort tiid siden haver af nye ladet opbygge den 3de Part udi Floren eller Stalden, hvilcket ellers burde tilkommet Almuen, og Sal: Provsten desuden paa meer bemelte huuse end og i siste Betienings tiid har anvent saa mange beckostninger, at det ville blive een stor umuelighed at fastsætte hvad enten Provsten har kosted mere eller mindre paa titnevnte huuse end af Almuen incasseret er. Af saa befatted Sag Kiendes for Rætt at

ofttnevnte Tysnæs Præstegields Almue allerforderligst bør og skal sætte i lovfør stand forindfødte Nordre Huuse vaaning, samt 3de Parten udi Floren, alt saaledes som denne Besigtelse Forretning nærmere udviiser, imod Provsten Sal: Christies Sterfboe til i standsættelsen udteller de anførte 28 rd: 2 Mrk: 2 s:, og i ermangling af saadan Almuens Pligtes betiidelige opfyldelse, vorder i standsættelsen besørget for Almuens Reining af den eller De vedkommende øfrighed dertil udnevner, eftter at Almuen har betalt hvis hver, af besagde 107 rd: 1 Mrk: 2 s:, eftter giørende og approberet

1759: 318

Repartition tilkommer. Angaaende de Præstegaarden vedkommende Huuse Præst til anden bør levere og ved lige holde, da bør Provsten Hr: Christies Sterfboe til Sogne Præsten Hr: Baar betale de paa Staburet, Korn Ladens 3de Part og Baade huuset af opstander værck uden Bordklædning, befundne brøstfeldigheder med 26 rd: 1 Mrk: 4 s: imod at hand Selv derfor følgelig Lovens bydende udi 3de Bogs 14de Cap: 30 art: Besørger Dito Huuse lovforsvarlig i stand sadt, og med den meer bemelte nye Huuse vaaning som er enpresenteret og antaget i stæden for de før som forfaldne borttagne Præstegaardens Huuse, dens i standsættelse, forbliver det imellem Provstens Sterfboe og Hr: Baar saaledes som imellem Dennem inden Rættens Muntlig er besluttet, og i øfrigt henseende til Leverancen {og} til Successor, med huuset og dets Taxt eftter som af Rættens Decideret er. Fordie indstevnte Provstinde Christie fra næstl: Søndag og til denne tiid haver underholdet Rættens Middel, kand med billighed hende eller Mands Sterfboe ej videre udi omckostninger paafalde, hvor af flyder at de foran for Rættens Middel opførte 32 rd: 5 Mrk: 12 s:, som i forhaanden Klareres og udtelles af Sogne Præsten Hr: Baar der Besigtelsen haver Reqvireret, bør til Citanten Velbemelte Hr: Baar af Tysnæs Almue Ligesaa eftter Ligning betales, Det paadømte udredes og eftterckommes næste 15ten Dage eftter denne Doms Lovlige forckyndelse under adferd eftter Loven. hvorhos Almuen tillige erindres hereftter at holde Sig eftterretlig Hands Excellence Stiftbefalingsmand von Cicignons til forige Foged Kammerraad Heiberg indløbne ordre under 19de Dec: 1750 hvorved de tilholdes Selve aarlig at vedligeholde titbevnte Huuse og icke om samme med Sogne Præsten at Slutte nogen saadan accord som udi Sal: Provsten Christies tiid skeed er, Mens derimod Selve at holde Sig til Reparationerne, da det i mangel deraf vil komme Almuen eene til ansvar, om Almuens Huuse nogensinde skulle komme udi saadan brøstfeldighed som ej af Præsten kunde Redresseres.

Anno 1759 dend 23de Martj blev Rættens udi eftterfølgende aastæds Sags afhandling Sadt og betient paa Gaarden Sørhuglen udi Føyens skibrede

1759: 318b

og Rættens betient med eftterskrevne 8te af Stædets Foged opnevnte Laugrættes mænd: sc: Samson Løfald, Hans Tuftt, Povel Kierland, Joen Røsseland, Anders Giærevig, Anders Svilland, Helge Vaage, \og/ Povel Dybsland

For Rættens møtte Procurator Hans Vaage og gav tilkiende at Forvalteren Sr: Søren Elchier haver til denne Tægte Dag indstevnet Velfornemme Lænsmand Iver Knudsen Gram, først for at afstaae den Jorde part som Forvalteren Sr: Elchier haver tilkiøbt Sig af hands Maj:ts allernaadigst Soldte Kloster gods her udi gaarden Sørhuglen som skylder aarlig 2 Løber Smør 2 huude med Bøxel og herlighed, som Lænsmanden Iver Knudsen haver tilbøxlet Sig og Samme Selv icke bruger og beboer, Men haver indsadt een Rosmand eller Forpagtningsmand ved Nafn Knud Knudsen, som Forvalteren formeener at samme strider imod hands Maj:ts

allernaadigste Lovs 3de Bogs 14 Cap: {29} \33/ art., derfor formeener Forvalteren Selv at være nermere at antage gaarden udi brug og Possession, for det andet har Forvalteren \indkaldet/ Lænsmanden Iver Gram til et Lovligt Huuse Besigtelse og for det 3de at svare Sagens omckostninger, dernæst lagde hand udi Rætte et skriftlig Stevnemaal af dato dend 19 febr: 1759 som blev oplæst:

Lænsmanden Iver Knudsen Gram møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag med det Producerede Stevnemaal Lovlig henseende til tiiden Stevnt.

Knud Knudsen møtte tillige og tilstod at være i lovlig tiid Stevnt i denne Sag dog under Fals maal at udsige sin Sandhed, og at svare paa hvad hand bliver tilspurd i Rættten.

Lænsmanden Iver Knudsen Gram Lod tilføre ved Sin Svoger Mr: Niels Larsen Gorm at den Respective Rætt ville behage at observere at Forvalteren Sr: Elchier eller Fuldmægtig Procurator Hans Waage icke haver Produceret i denne Rætt for Fogdens opnævnelse af det saa Kaldede upartiske Laugrætt, Men der imod maatte forestille Rættten, at det hertil dette Ting og Tægte dag Kaldede Laugrætt var mæsten deels Qvindheringer og Sr: Elchiers Naboer, hvor for hand meente at Sagen maatte afviises formedelst Laugrættets opnevneelse.

Procurator Waage formeener og tilstaar at have Fogdens ordre til 4re upartiske Laugrættets mænds opnevneelse af Strandebarms skibrede som er gandske Fremmede og til Parterne ubeslægtede, og Lænsmanden Søfren Møchlebust haver ligeledes Fogdens ordre at opnævne ligeledes 4re upartiske Laugrættets mænd af Qvindherrets skibrede, og alle ere gandske upartiske og til ingen af Parterne besvogret eller beslægtet, derfor paastod at samme Laugrætt maatte

1759: 319

blive i Rættten Besiddende, og hvorom hand ville afvarte Rættens biefald.

Mons:r Gorm paastod end nu som tilforn paa sin Svoger Iver Knudsens veigne, at Forvalteren Sr: Elchier og Procurator Waage, tilligemed Lænsmanden Søfren Møchlebust skulle nu for denne Rætt fremviise dette Laugrættets opnævnelse, og i mangel deraf at Sagen blive afviist, til nye Laugrættets opnævnelse, hvor om hand begiærede Rættens Eragtning.

Procurator Waage kand \ej/ nocksom forundre Sig over Gorms urimelige paastand, endskiønt Læns mændene har i Rættten declareret at have Fogdens ordre til Laugrættets opnævnelse, Men hensigte..(?) med Mons:r \Gorm/ er allene til at giøre Sagen vidtløftig og uendelig, i øfrigt Referede hand Sig til sit forige.

Gorm paastod end nu som tilforn at begge Læns mændene som haver med førdt Sig Laugrætted, skulle fremviise Fogdens opnævnelse og i mangel deraf Sagen afviist hvorom hand begiærede Rættens Kiendelse som tilforn.

Dommeren som Kiendte saavel de benevnte Læns mænd som det opkaldede Laugrætt, fandt fornøden til Sin precaution at tilspørge Hans Waage og Søfren Møchlebust om de inden Rættten \som Læns mænd/ vil tilstaae at de af Stædets Foged Hr: Juel er befalet at opnævne det nu i Rættten enpresenterede Laugrætt, og om de derfor har hos Sig at Sige i deres Boepæler Fogdens Possetive ordre hvortil bemelte 2de sc: Hans Waage og Søfren Møchlebust declarerede at de i det omspurdte har Fogdens Rene ordre for Sig, og i fald de {n} om paagielte icke samme in originale kunde foreviise, obligerer de Sig nu inden Rættten at være ansvarlig for ald den ulejlighed og omckostninger deraf henseende til Laugrættets opnevneelse kunde endtstaae.

Paa Sorenskriverens tilspørgende declarerede forbemelte Laugrættesmænd dette de icke enten ved Slægtskab eller Svogerskab, anrører Parterne i nogen tilfelde.

Eragted.

Den formalitets Disputte som imellem Parterne Ventileres er saa afmægtig at den indted begaar Sig imod hvis acten er tilførdt sc: at {Samme} \Laugrætted/ af vedkommende

Læns mænd er opnævnt, hvorfor og samme henvinder, deels fordi Rættens har nock for Sig at samme af Fogden er opnævnt, mens allermæst efterdi dette Laugrætt har declareret Sig inden Rættens at være Parterne, saavel ubeslægtede som ubesvoglede, skulle det derimod ved Sagens giengede findes at disse 2de Læns mænd haver handlet imod deres Fogeds ordre, henseende til opnævnelsen, saa vil det være een Sag, hvorved Fogden er des justeret og altsaa af Ham bør Paatales, der Conseqventer icke uden foregaaende Kald og varsel nu kand paaskiønnes, helst acten viiser at dette Laugrætt er saadant et som Sagens Natur udkræver, fordi det icke anrører Parterne enten ved Slægtskab eller Svogerskab mens i det Stæd i anledning af nøye Kiendskab, agtes

1759: 319b

af Sorenkriveren beqvemt.

Mons:r Gorm paa sin Svogers veigne, begiærede den i Rættens faldne Eragtning til videre paakiendelse ved oberRættens \beskreven/ om Læns mændene efter deres udsigende, icke burde at medbringe til denne Tægte Dag Fogden Juels skriftlige opnævnelser.

Hr: Forvalter Elchier Selv i Rættelagde det ham paa gaarden Sørhuglen allernaadigst meddeelte Kongl: Skiøde med begiær samme til indragelse i acten maatte oplæses.

Procurator Hans Waage begiærede Huuse Besigtelsen først maatte foretages til nøye Siun og Granskning, og Besigtelse

Gorm paa sin Svogers veigne møtte og Protesterede imod Huusernes Besigtelses foretagelse, i henseende til hands forige gjorde paastand angaaende at det er icke beviist endnu om Laugrætted er opnævnt af Fogden eller ej.

Procurator Waage Refererede Sig til sin forige paastand at Huuse Besigtelsen maae have sin fremgang.

Gorm Refererede Sig til sin gjorde Protestation og formodede at ingen Besigtelse skeede, forinden at det er afbeviist at Laugrætted af Fogden ved skriftlig ordre er opnævnt.

Procurator Waage kand nocksom forundre Sig over Gorms urimelige udflugter, men hand begiærede end nu som før {maatte} at Huuse Besigtelsen maatte have sin fremgang.

Eragted.

Rættens som advarede Parterne at icke forsee Sig imod Lov og Forordninger Refererede Sig til den faldende Eragtning, og da Stevnamaalet iblant andet viiser at her er Stevnt til een Huuse Besigtelse, saa bør og sam/m/e i den henseende nyde fremgang,

i hvilcken henseende Mand og begav Sig til Besigtelsen, da Mand befandt den anpartes Huuser paa gaarden Sørhuglen Citanten efter det Producerede allern: Kongel: Skiøder!! (Skiøde) er ejer af, udi følgende tilstand og omstændigheder, Mens førend Rættens skridede til den Selve Besigtelse ville hand fornemme om icke Lejlendingen Iver Gram haver noget Bøxel Brev som kunde tiene Rættens til oplysning.

Mons:r Gorm i rætte lagde det hands Svoger Iver Gram af forige ombuds Mand for Halsnø Closter og dets gods afdøde Kammerraad Heiberg givne Bøxel Brev af 6te Decembr: 1749 som blev oplæst.

Formedelst afttenens paackomme blev Rættens til i Morgen ophævet.

Dagen næst efter som var dend 24de Martj blev Rættens med forbemelte Laugrætt atter Sadt paa forbemelte Stæd Sørhuglen.

Da Mand først efter Lejlendingen Iver Grams anviiisning paa den hands Maj:ts forhen under Halsnø Closter liggende og Citanten nu tilhørende Nordre part udi Sørhuglen, {vedkom} blev fortfaret med Besigtelsen saaledes som følger:

Høe laden befandtes brøstfeldig og fornødiger adskillige forbedringer fornemmelig Taget som naar forbedres med 30 voger Næver á 20 s: og naar samme med 6 Mand 1 Dag skal

oplægges vil dette i alt Koste 7 rd: 4 Mrk: 8 s:, videre fandtes formedelst mangel ved Taget een Stav og 2 Torvolder bedrevet og som samme tilligemed 6 tylter Bord som til Bordtag vil fornødiges tages i gaardens Skov saa er arbeidet og hiemskaffelsen anseet til 2 rdr: 4 Mrk:, saaledes bliver dette Huuses i stand sættelse i alt beløbende til 10 rdr: 2 Mrk: 8 s:

1759: 320

2de Den største Floer eller Fæehuuset er i Pasable stand naar allene sammes Bordtag forbedres med 2 tylter Bord som tages i Skoven og derfor med Skuur løn og Arbeide ansættes til 2 Mrk: tylden er saa for dette Huus 4 Mrk:

3die Dend Lille Floers \halve part/ maae forbedres med 6 voger Næver paa Taget for 1 rd: 1 Mrk: 8 s: hvilcke Næver med 2 Mand 1 Dag oplægges og vil koste 3 Mrk:, item til Bordtaget Een halv tylt Bord 6 alen lang hvis arbeide og anskaffelse ansættes til 1 Mrk: i alt for dette Huus 1 rd: 5 Mrk: 8 s:

4de Borger Stuen er og Pasable men dets Tag vil Repareres med 2 voger Næver, og Saaledes ansaae Laugrætted dette Huuses istand sættelse ickun til 2 Mrk: 8 s:

5te Ildhuuset har nødig adskillige forbedringer dertil behøves 8te voger Næver á 20 s:, item Torvolder Krogravter og Vindskeer samt Dør, som alt med arbeids lønnen sc: indbereignet Næveren \er for/ 2 rdr: 1 Mrk: anseet, som og er dette Huuses gandske aabod.

6te Smalehuuset, som af Bord og opstander værck er opbygget, mens ellers fandtes i Pasable stand.

7de Hæste Stalden Ligeledes af Hun opbyggt er ligeledes eftter og i sin verdie i forsvarlig stand.

8de ved saadan Besigtelse blev os og foreviist et Lidet Tømret Huus hvorpaa ingen aabod blev paastaaed, Mens Citanten og Lejlendingen om samme saaledes inden Rættten aftalt at Lejlendingen Iver Gram samme til sin ejendoms Part i gaarden Sørhuglen beholder, imod at hand til ejendom for Citanten med hands halve part i gaarden Sederer og overdrager til Citanten halve Parten udi ovenbemelte Lille Floer, saaledes at Forvalteren beholder den heele Floer til brug og Raadighed, uden at fordre videre aabod derpaa end anført er.

9de Een Tømret Senge Boe befandtes i forsvarlig stand.

Forvalteren Sr: Elchier paastaar at der burde være et Tømret Smale huus til gaarden Sørhuglen i stæden for det som er opsadt af Stave og Hun, thj smalen kand Crepere i saadant et Huus som ickun af Bord og Hun er opsadt, iligemaade paastaar forvalteren og forlanger at paa gaarden burde være et Stabuhr eller Madhuus, thj nu er der saa slette huus at mand icke deri kand forvare sin Mad og Boeskab.

Mons:r Gorm fandt fornøden paa sin Svogers veigne at forestille den Gunstige og Respective Rætt at Lænsmanden tilligemed Laugrætted haver declareret inden Rættten at den Boe eller saa kaldede Stabuhr som er den part tilhørende som Sr: Elchier haver Sig allerunderdanigst tilforhandlet ved Auctionens holdelse paa hands Maj: tilhørende Closter gods, er i den stand som een Boe og Mad huus bør og kand være eftter sin størelse, hvad det anbelagde af Citanten Sr: Elchier forlangede Tømrede Smalehuus betreffer formeente

1759: 320b

Gorm paa sin Svogers veigne at hand icke er pligtig til at opbygge noget nyt Tømret Smalehuus, men formodede Rettens biefald at Sr: Elchier bliver fornøyd med et Smalehuus som nu er og af Lejlendingen er opbygget og brugt i hands tiid, thj i fald at Rættten skulle behøve eenstemmige vidner til at afbeviise at Lejlendingen og hands Formand, da de antoge Jordeparten, ej befandtes noget Smale huus paa samme Part, da erbyder Gorm Sig strax at fremstille vidner for Rættten at det er Sandhed, hand haver ladet tilføre.

Procurator Waage lod tilføre at hand formeener at der burde være de 2 forlangede Huuser som saa nødvendig behøves til gaardens brug, i øfrigt Referede hand Sig til sit forige og vil der med opvarte denne Rættens biefald. Paa Rættens tilspørgende svarede Citanten at hand icke kand beviise hvad eller hvor mange huuser ved Lejlendingens tiltrædelse har været og i hvad stand;

Eragted.

Da Lejlendinge i tilhold og følge Lovens 3de B: 14de Cap: 30 art: Simplement tilpligtes at vedligeholde de huuse som paa Gaarden befindes ved tiltrædelsen, og Citanten ej har kundet godtgiort at Lejlendingen Iver Gram har modtaget andre og paa anden maade opbygge huuse sc: Smalehuus og Madhuus end de som allerede efter actens udviis ere befundne; Saa hensvinder Citantens paastand i dette tilfelde, saaledes at Citanten bør nøyes med det anviste Smale huus og Senge Boe i stæden for Madhuus, som allerede i lovfør stand er Besigtiget og beskreven.

Den gandske Huuse aabod bliver saa tilsammen i beløb den Summa 15 rd: 3 Mrk: 8 s:

Hr: Forvalter Elchier ved Fuldmægtig begiærede saa da huuserne er Besigtiget og paastod følgelig sit udfærdigede Stevnemaal at Lejlendingen Iver Gram maatte ved Dom tilfindes, næst vedbørlig ansvar for Huusernes istandsættelse, for hannem til dette aars Faredag at Røddig gjøre gaarden sc: halve parten udi Sørhuglen til hands brug og Raadighed, samt at erstatte Ham Processens omckostninger.

Gorm paa Sin Svogers veigne forestillede den Respective Rætt hvad forvalteren sc: Elchiers Stevnemaal er angaaende, at hands Svoger efter Dom paa dette Stæd burde at tildømmes at afvige Jorden er Contra Lovens 1te B: 2de C: 15 art: thj det er een Sag som icke Dependrer af aastæden, hvorføre hand henskyder Sig til sit værne Ting, og der vil have sig Reserveret sin lovlige Tiltale til Sr: Elchier i fald hand skulle paastevne Sagen Videre, hvad Processens omckostninger er angaaende, da formeente Gorm paa Sin Svogers veigne at Sr: Elchier er Selv den som haver begieret Rættten paa dette Stæd, hvorføre hand og Selv bør at betale omckostningerne som medgaar, thj Sr: Elchier kand aldrig godtgiøre eller Beviise at Lejlendingen haver været uvillig til at anvise Ham saavel huuser som Skifter paa gaarden for den Part som hand haver sig tilforhandlet, hvorhos Gorm paa sin Svogers veigne tillige tilstod at

1759: 321

Citanten for næstafvigte Juule høytiid har ladet paa lovlig maade afsige Lejlendingen Iver Gram med gaardens videre brug, da og Iver Gram paa saadan tiid nægtede at afvige gaarden, med tilleg hand det icke gjør førend Rættten Dømmer Ham dertil.

Procurator Waage Protesterede imod Mons:r Gorms paastand angaaende {\imod/} {Stevnemaalet} Stevnemaalet for gaardens afstaaelse, tilligemed de andre paastevnte Sager, bør tilligemed Dem afgjøres her paa aastæden, ... (?) at afsætte det til Tinget er allene til vidtløftighed, hvad omckostningerne ved huusernes besigtelse er angaaende, da som Huuserne ere befundne brøstfeldige, altsaa bør den indstevnte Lænsmand Iver Knudsen Gram erstatte denne Processes omckostning skadesløs.

Gorm ved sin gjorde Exemption til Sagens afviiselse til værne Ting efter Lov og Forordninger, og dernæst maatte forestille den Respective Rætt at Sr: Elchier eller Fuldmægtig deres gjorde paastand icke kand ansees for billig, hvorføre hand og imod sam/m/e Protesterede, dernæst siuntes Gorm, at Sr: Elchier burde at have tilsagt Lejlendingen at sætte Huuserne i stand om de ej saa var befundne i mindelighed, og icke Kalde denne Rætt paa dette Stæd, til becostning paa nogen af Siderne, Men maatte snart Slutte at Sr: Elchier er Sindet at paaføre Lejlendingen i store vidtløftigheder, som dog efter Lovens 3de B: 14de C:

21 art: forbyder Stricte at ingen Jorddrott skal øve gevalt imod sin Lejlending, hvor om hand begierede Rættens Kiendelse.

Procurator Waage lod tilføre at det kand icke hentydes til nogen gevalt imod Sr: Elchiers Lejlending, men maae mere hentydes til Rætt og Retferdighed, med at Kalde denne Respective Rætt paa aastæden, paa det der da kunde bedre erfahres hvad Lov og Rætt medfører, og i det øfrige Refererer hand Sig til sit forige, dog med begiær og paastand, at Rosmanden Knud Knudsen maae for Rættten fremckaldes at declarere for Rættten paa hvad maade hand styrer og bruger Citantens gaarde part her i gaarden.

Gorm Protesterede imod Sr: Elchiers forlangende om Knud Knudsen at giøre nogen forcklaring paa dette Stæd, paa hvad maade hand er foreenet med Lejlendingen at bruge den nu af Sr: Elchier Sig tilforhandlede giorde!! (jorde) part, thj Sagen Dependeder icke udaf dette Forom men vil foretages for Sit værne Ting.

Procurator Waage Lod tilføre hand paa Citantens veigne Refererer Sig i et og alt til sit forige, hvornæst hand vil afvarte denne Respective Rættens Kiendelse.

Dernæst og forinden videre paakiendelse i denne Sag blev afsagt, indleverede Citanten Sr: Søfren Elchier til Deeling og Steening imellem gaarden Sørhuglen opsidderes hiemme Bøe forfattede Stevnemaal af 19de febr: 1759 som blev oplæst.

Iver Knudsen

1759: 321b

Gram tilstod at det sist Producerede Stevnemaal er hannem i Lovlig tiid forkyndt.

Citanten begiærede dernæst at Rættten vil begive Sig ud paa gaardens hiemme Bøe og til desens Huusmands Pladser for at faae udviist Rette Skiffter og deele streckninger {udi} imellem Citantens og Lænsmanden Iver Grams part i denne gaard.

Og eftter at Rættten tilligemed begge Parter var udkommet paa gaardens hiemme Bøe blev begge Parter i Kierlighed og eftter Megling af Rættten saaledes udi Rættten foreenet og aftalt at Skiftted og deele streckning imellem deres Parter i gaarden Sørhuglen fremdeeles skal gaae som af gammel tiid været haver, og i desens følge begynte Mand at fuldføre udsteeningen og nedhug udi et Skarv Sødøsten for gaardens Huuser paa et Stæd Kaldet Huushammeren et Kors, fra hvilcket Skiftted begynder og strecker derfra tedt forbie een der tedt hos staaende Fure Træe i hvilcket et Kors blev indhugget, omtrent i væst Nordvæst lige hen til et Dito Skarv med et Kors betaignet derfra i et Dito Berg paa yderste Kandt af Huushammeren hvor atter et Kors blev nedhugget, derfra i et Dito Berg lenger need imod Bøen og gaardens huuser eller i det saa Kaldede Hallet hvor ligeledes et Kors blev hugget, derfra i een steen med et Kors indhugget, derfra til Smalhuus Backen hvor i samme streckning een Mercke steen med sine hossadte vidner med Kull under blev nedsadt, Lige derfra i Ildhuus hougten i Dito streckning hvor ligeledes et Kors blev medhugget!!, derfra Continuerer Skiftted i samme Linie tvers igiennem eller over gaardens huuser hen til {et} een Nordvæsten for gaardens huuser strax oven den saa Kaldede Hauge ageren nedsadt Marckesteen, Skiftted Continuerer derfra op i een midt i \Skielder/ Hougten staaende Bierck hvor et Kors blev indhugget, derfra falder streckningen fra Dito Bierck neer i een meere Nordlig streckning til {et} een same stæds nedsadt Merckesteen, derfra i same Linie til een Dito Steen og ligeledes derfra til een tedt ved een stoer Rogn ved ageren Lien Kaldet staaende {stoer} nedsadt Merckesteen, fra denne Rogn og Steen faldt Streckningen tverts over bemelte ager Lien Kaldet mere væstlig i een nedent ageren nedsadt Mercke steen og endelig derfra til Søen i een stor Steen hvor og et Kors blev nedhugget, og som Parternes aftale blev saaledes at Citanten skal eje Nordøsten og Iver Huglen!! (Gram) Sødvæsten for Dito opgangne Skifte, saa Sluttede de og tillige den aftale

henseende til visse paa Bøen beliggende agere; at Hauge ageren Kaldet tilligemed Urte eller Frugthaugen omendskiønt samme Ligesom afskiæres ved Skiftte streckningen skal dog samme følge den Søndre Iver Huglens andeel i gaarden Sørhuglen Ligesom og til samme gaarde part skal følge een Dito ager Malflecken Kaldet liggende ligeledes østen og Norden for Skiftted, ligesom og Lie ageren eller den ager Lien Kaldet uanseet hvad streckning Skiftted gaar skal bruges og deeles imellem Parternes anparter i gaarden Sørhuglen som forhen skeed er saa at deelingen paa denne ager blev os anvist at falde tvers over ageren noget Norden for den forhen beskrevne og ved denne ager staaende store Rogn, Mens aarsagen til denne siste accord henseende agerene er deels fordie det saaledes forhen har været brugt og deels under den forbeholdenhet at {Iver} opsidderne paa Søndre Parten skal tillade Nordre Partens opsidders Creature paa beqvemme tiider om aaret og naar icke Creaturene kand tilføye Bøen eller Marcken skade, \at Recke til Marcken/ thj paa saadanne tiider maae icke Nordre Partens opsiddere med sine Creature Jauve over Bøen, Mens forholde Sig paa lovlig maade, Videre og i henseende til 3de under gandske Gaarden Liggende Huus Mands Pladser som blev os anvist at ligge Norden for gaardens Bøe, blev denne accord og Parternes mindelige aftale at Huus værelset som Berge Ericksen paaboer og udi Træet er beliggende sc: paa den østre Side og det østerste Plads følger under Citantens Nordre Part i gaarden Sørhuglen og den Sødvæstre og nermere Søen beliggende anden Huusmands Plads som Gundmund Ericksen nu paaboer skal følge under Contra Parten Iver Grams Søndre Part i Sørhuglen, Mens i henseende til den 3de Plads som ligger lenger Nord væsterlig i Dito Træet som Niels Osmundsen for nærværende tiid paaboer, da skal samme være til een fellets ejendom for begge gaarders Ejere og opsiddere Saaledes at eenhver af dennem udaf Pladsens og Huusmandens afgift som aarlig ydes og hands arbeids Dage hver modtager halfve parten, dog med denne omstændighed og forbeholdenhet for Søndre Partens Ejer og opsidder at hand eene skal have friehed og Commando over den paa denne siste Plads værende og kommende Huusmand til at Kræve ham til arbeide med videre hvorpaa Rættten efter Parternes anvistning imellem Dito Huus Mands Pladser til et bestandig Skiftte og Deelee nedsadte følgende Mercker

og derfor nedsadt først ved Søen i det gamle Skiftte een Merckesteen med Kull under og vidner hos sc: tedt Norden for Huusmanden Niels Osmundsens Baade Støe hvor Skiftted begyndes og strecker Sig i Sør bestandig op igiennem Myren imellem begge eller de 3 Huusmænders Pladser, først til een Dito {Marcke} steen \med Kors indsadt/, nock derfra til een {Dito} Marcke steen \lengere op/, derfra til een Dito Steen som falt midt i Skifttet imellem de 2de væstre Pladser, og Continuerlig derfra til een stoer Jordfast Steen derfra til een Dito, derfra til een Dito i een ager Reen alle trende med et indhugget Kors beteignet, og Continuerer \i/ samme Linie lige til Haagaarden hvor og {et} een Marcke steen med Kul under og vidner hos er nedsadt. Imellem de 2de væstre Pladser gaar Skiftted fra den her oven melt imellem østre og væstre Pladser opgangne Skiftte og deri nedsadte Marckesteen i væst lige imod Søen paa den væstre Kandt.

Dernæst og i henseende til Parternes øfrige omMoverede Disputter da blev de ved Haander baand saaledes ydermere foreened og aftalt, at Citanten Hr: Forvalter Elchier til næstanstunde 1760 aars Faredag af Iver Gram skal modtage den Nordre Part i gaarden Sørhuglen sc: den part 3 Løber Smør som hand Sig af hands Kongel: Maj:t allerunderdanigst haver tilkiøbt, dog saaledes {at} og paa den maade at Citanten Forvalter Elchier ved gaardens annammelse tilbageleverer Bøxelen med 30 rdr: naar først i stæden for den Taxerede aabod udi samme

Decourteres 15 rdr., desligeste er aftalt ej allene at Lejlendingen Iver Gram ej i dette indeværende eller tilkommende aar befatter Sig med minste Hugst i Nordre Partens Skov, Mens end og til Slutning at begge Parter af denne Rættens \og Sagens/ becostning, hver svarer halvparten herved og under dette Forliig er og besluttet at den ager Boxen Kaldet som før har været brugt under Lehnets godset sc: den Søndre Part i gaarden, skal for eftertiden følge gaardens Nordre Part Citanten tilhørig, Ligesom og de paa, den Nord væstre Plads \som/ Niels Omundsen bruger, staaende Huuse eene tilhøre Iver Gram og skal følge hands part i gaarden.

Til Slutning indstillede begge Parter dette deres Forliig under Rættens Dom til sammes bekræftelse, og hvorudi de ej tvivlede paa Rættens biefald, da de formeente samme er saa Lovlig som billig paa alle sider indretted, til hvilcken ende de formodede Dommeren med Laugrætted nøye beseer begge Parters udmelte Ejendommer, og om icke samme er lignet paa lovbillig maade.

og som Parterne havde indted videre paa

1759: 323

enten af Siderne at indvende, blev af den gandske Rætt saaledes Dømt og
Afsagt.

Ved aastædernes besigtigelse eller begranskning, hvorved heele gaarden Sørhuglens hiemme Bøe og dens Huusmands Pladser er falden i Klar øyesiun, har Rættten Kiendelig observeret at det af Parterne anviste Deelee er saa billig og lovlig indretted og Froffet!! (troffet), at indted derved kunde være at erindre, og som Parterne med samme er paa begge sider fornøyet, Kiendes og Dømmes for Rætt at den efter actens udviis opgangne Skifte streckning og derhos tillige medsadte Korsere og Mercke Steene, for eftertiden skal være een bestandig Regul og Rettesnoer for Parterne og deres efterckommere paa Gaarden Sørhuglen, saaledes at eenhver til fuldkommen ejendom brug og Raadighed og for eenhvers Part i Dito gaard beholder den Marck de agere og de Huusmands Pladser som Skifterne og den derover i denne act gjorde beskrivelse udviiser og giver anledning til, alt saaledes som acten nermere udviiser, {alt at} \som/ opfyldes og efterkomes i Lovlig tiid og forsvarlig maade 15ten Dage efter denne Doms Lovlige forckyndelse.

Anno 1759 dend 23de Aprilj blev Rættten udi følgende Besigtelses og aastæds Sags afhandling Sadt og betient paa gaarden Berge udi Hollandsdahlens annex Strandvigs skibrede og Ous Præstegield og Rættten betient med eftterskrevne 6 af Stædets Foged opnevnte Laugrættens mænd: Niels Skielbrig, Axel ibdm., Endre Kiøn, Gulbrand Haaland, Kaare Houervold, \og/ Anders Drageide.

For Rættten møtte Procurator Hans Waage og gav tilkiende at Torgels Brathuus har ladet til denne Tægte dag indstevne sin Lejlending Enken Brite Larsdatter Berge, til et Lovligt Huuse Besigtelse samt Skove og Veje Besigtelse, dernæst Lagde Hand udi Rætte et skriftlig Stevnemaal af dato 26 febr: 1759, som blev oplæst:

Procurator Hans Giøen møtte for Rættten paa de indstevntes veigne som vedtog Lauglig Stevnemaal forsaavidt hoved Stevnemalet er betreffende, dernæst gav hand Rættten tilkiende at hands Principaler havde været beføyet at lade Sagen formere med Contra Stevnemaal dateret Giøen dend 3de Martj udi indeværende aar som hand i Rætte lagde og begiærede at samme inden Rættten maatte vorde oplæst og Acten tilførdt, som blev oplæst:

Procurator Hans Waage vedtog Lovlig Kald og varsel for Citanten, dernæst gav hand tilkiende denne Respective Rætt, at hvad sig angaaer at Engel Torgelsen haver tilbøxlet Sig Gaarden, kand icke Gaardens

1759: 323b

Huuse vedkomme Ham til nogen Reparation, saa\som(?)/ hand icke gaarden til brug haver antaget, Men Encken Brite Larsdatter bør svare til Gaardens Huusers istandsættelse saa lenge hun som een Lejlending beboer og bruger Gaarden, altsaa tilckommer denne Sag Encken at tilsvare, hvornæst hand vil opvarte denne Respective Rættens biefald,

Giøen lod tilføre at hand ej kunde begribe Procurator Hans Vaages urimelige Protocollation, at hand ville paastaae at een uvedkommende Encke skulle svare til nogen slags Huuse aabod, da gaarden af den Rette Ejer Torgels Brathuus haver for mange aar siden været bortbøxlet til Citantens Søn Engel Torgelsen Brathuus, og Encken inden den tiid haver styret og beboet gaarden for den deraf gaaende Skatt og Landskyld, allerhelst da Citanten for Rum tiid siden haver oppebaaret af Encken Contante Penge 10 rdr: som det i Rættelagde Stevnemaal videre forklarer, udi det øfrige ville hand ved Sagens nermere Procedur afvarte Rættens biefald;

Procurator Waage kand icke begribe Procurator Waages!! (Giøens) urimelige paastand om at Engel Torgelsen skulle svare til nogenslags Reparation paa gaarden Berge, saa lenge hand icke tiltræder gaarden til nogen brug og beboelse Men hand paastaaer end nu som før at Encken Brite Larsdatter som sidder i sin Mands Bøxel bør svare til alle gaardens Huusers Reparationers istandsættelse, hvad sig angaar de 10 rd: som Contra Stevnemaalet paaæsker, vil hand have paastaaed at det er een Ting Sag og icke een aastæds Sag, og naar den bliver ved værne Ting paastevnt skal det videre blive besvaret hvad de 10 rd: er henlagt, hvornæst hand vil opvarte Rættens biefald.

Giøen lod tilføre at hand paa sine Principalers veigne, uden videre omsvøb æskede at den indstevnte Engel Torgelsen Brathuus ville udi Rættens fremlegge den af hands Fader meddeelte Bøxel Brev, hvoraf kunde eftersees om icke alle Disputer derved kunde oplyses i Kraft af Stevnemaalets indhold.

Procurator Waage fandt det uforuden at legge nogen Bøxel Seddel eller saadant denne gang udi Rætte, allerhelst at det er denne Sag uvedkommende saa lenge at Encken icke af sin ejer er udsagt fra Sin gaard, i øfrigt Referer hand Sig til sit forige, men dernæst er begiærende at gaardens Huuser maatte af Rættens tages i Besigtelse.

Derpaa foretog Rættens Sig i følge med Parterne at oversee og Taxere Gaarden Berges Huuser som og desens brøstfeldigheder, som derfor befandtes udi følgende tilstand.

1te Daglig- eller Røgstuen Passerer undtagen een Svild stock ved døren maae indlegges, Ligesom og paa nederste og noget paa øverste Siide behøves Bordtag hvortil 3 tylter Bord fornødiges, og saaledes dette Huuses i stand sættelse med arbeids Løn anseet til 2 rdr: 5 Mrk:
2de Den Lille

1759: 324

Stue og hosbygde Skycke desen i standsættelse med Materialier og arbejdsløn anseet til 3 rdr:
3de Stabuhret Passerer undtagen Stolperne ved Steen af nye maae opbygges, med samt Bordtaget med een tylt Bord, arbejdslønnen indbereignet saa ansaaes beckostningerne til i alt 1 rdr: 3 Mrk:

4de Floren maae i grund nedtages og som dertil behøves 2 tylter Tømmer, 12 voger Næver samt fornøden Bord til Bordtag og Troe med Sperrer og videre arbejdslønnen indbereignet, saa blev dette huuses istandsættelse anseet og Taxeret for 14 rdr: 5 Mrk:

5te Høe Laden, dens Tag vil med 30 voger Næver forbedres og til Bordklædning paa samme 6 tylter Bord, og saaledes vil istandsættelsen udi alt med arbejdslønnen koste 9 rdr: 3 Mrk:

6te Lille Floren Passerer undtagen 2 tylter Bord til Bordtag og saaledes istandsættelsen anset i alt med 5 Mrk:

7de Smale Huuset naar istandsættes med 10 voger Næver 2 tylter Bord til Bordtag og 2 Torvold og naar arbejdslønnen derudi bliver indbereignet, er aaboden Taxeret for 2 rd: 3 Mrk: 8 s:

8de Ildhuuset kand og Passere mens \dog/ vil Bordtaget med 2 ½ tylter Bord forbedres som i alt koster 1 rdr: 1 Mrk:

og 9de Veede Skycken som i grund maae Rives, sammes istandsættelse med Materialiers anskaffelse vil i alt koste med arbejdslønnen 3 rd: 2 Mrk:

Tilsammen disse huusers istandsættelse i alt Taxeret for 39 rd: 3 Mrk: 8 s:

Citantens Fuldmægtig begjærede Vejerne over Berge Giilet som findes forfalden, Besigtiget hvad sammes lovlige istandsættelse vil koste, og saasom Comparenten nu i øyeblikket af sin Principal fick nermere efterretning om disse vejes beskaffenhed, frafalt hand sin paastand herudinden. Procurator Waage sætter i Rætte over Encken Brite Larsdatter Berge og Laug værge Knud Nerhofde, at de maae blive af denne Respective Rætt tilfunden at sætte gaardens Huuse i Lovfør stand, og det inden 2 aar fra den tiid at Reigne, saa og at stille nøyagtig Caution for samme at sætte gaardens Huuser i Lovfør stand, og i mangel deraf at betale med Reede penge efter denne Respective Rættes behandling, saa og at fravige garden formedelst vandhiemlings brøst skyld, iligemaade sætter hand i Rætte over Encken Brite Larsdatter at erstatte denne Processes omckostning med 16 rd:, hvornæst hand vil opvarte denne Respective Rættes Dom og Kiendelse.

Contrapartinden med Laugværgeres Fuldmægtig, lod tilføre at førend hand kunde Slutte Sagen paa sin Siide paastod hand i Krafft af Contra Stevnemaalets indhold, {maatte} de indstevnte vidner maatte Eedfæstes og afhøres

1te Vidne Ole Ellingsen Orre gl: 56 aar forcklarede at hand som er fød og opfød paa garden Orre her i Naboelavet, veed at ved indstevnte Encke og hendes Mand nu afdøde Gunder Berges tiltrædelse til denne gaard Berge, var Huuserne paa garden udi den tilstand at hand efter det hand nu har observeret, siunes at huuserne icke synderlig i denne opsidders og Enckes

1759: 324b

tiid er forringet naar hand exiperer Floren som nu er forfalden, men ved tiltrædelsen i bedre tilstand, dog viste vidnet ikke at sige det noget af Huuserne i same brugs tiid er opbyggede, Mens henseende Bordklædning og Tager siunes vidnet, som melt, det Huuserne icke Synderlig er forringet.

2de Vidne Lars Solaas gl: 78 aar gl:!! har boet her paa næste Naboe gaard Solaas udi omtrent 38 aar, forcklarede at omtrent 2 á 3 aar Efter at Sal: Gunder Berge kom til garden Berge blev vidnet forlanget til arbeide med samme nu afdøde Gunder Berge, og da var vidnet med at nedrive den paa garden staaende Glas Stue med Loft over hvilken henseende til Taget og Lemmen var gandske forfalden og Raaden hvorfor vidnet med Gunder Berge sam/m/e Stue nedrev og forandret til een Røgstue som er den i hvilcken Rætten nu holdes; udi Floren blev af vidnet og omtrent same tiid eller aaret derefter indlagt een halv tylt Tømmer, Ligesom hand og opvejede Staburet og forbedret same med nydt underverck saasom det forige var forældet, Ligesom Floren, for Ræsten vidnet hand indted til oplysning.

3de Engel Berlandstvedt 52 aar gl: fød og opfød paa Naboe garden Berlandstvedt forcklarede at Stuen i hvilcken Rætten nu holdes, ved Gunder Berges tiltrædelse, var een Glas Stue dog saa forfalden at den maatte Reparerer, saa at den og blev forandret til det den nu er sc: til Røgstue, de andre Huusene har hand og deels som vidnet erindrer tiid efter anden Repareret, og for Ræsten var dette vidne Eenstemmig med første vidne.

Procurator Waage lod tilføre at som vidnerne icke egentlig kand gjøre nogen forcklaring om hvad tilstand gaardens huuser var udi da Encken og hendes Mand antog gaarden Men som Encken og hendes Mand har beboet gaarden hen imod 40 aar, altsaa Sætter hand udi Rætte end nu som før at Encken og hendes Laugværge maae blive af denne Respective Rætt tilfunden at sætte gaardens Huuse i Lovfør stand, saa og at svare de paa Processen anvente becostninger, eftter forhen gjorde paastand, i øfrigt Refererer hand Sig til sin forige paastand.

Giøen igientog Sin forige paastand om Bøxel Seddelens i Rætteleggelse sc: den som Citanten har givet sin Søn Engel Torgilsen, Mens Fuldmægtigen Waage vedblev og sin forige nægtelse, under paaskud samme er Sagen vedkommende!! (uvedkommende?). Giøen lod tilføre at som den indstevnte Engel Torgelsen Brathuus ej eftter giorte erindringer vil i Rætte legge den ham meddeelte Bøxel Seddel paa bem:te gaard Berge, saa fandt da Comparenten fornøden at i Rætte legge denne gaards tilhørende Skatte Bog af Litr: A: som tydelig forcklarer at Engel Torgelsen 1753 og 54 er af Sal: Fogden Hr: Kammerraad Heiberg indført som Rette Bøxel Mand for denne bem:te gaard Berge, dernæst i Rætte lagde hand een nye anden meddeelt Skatte Bog af nuværende Foged Velædle Hr: Andreas Juel som udviiser at bem:te Engel Brathuus er Ret Bøxel Mand for efterfølgende aaringer

1759: 325

1755, 56, 57, 58 og 1759, som begge een efter anden oplyselig forklarar at Engel Torgelsen Brathuus er fuldkommen Bøxelmand og icke Encken Brite Larsdatter Berge, desuden, vilde Comparenten udbede af denne Respective Rætt at alle de nu forefaldende Rættens behandlinger, maatte til næst kom/m/ende Sommer Ting uden videre eller foregaaende Stevne maal udsadt, hvor da eller til same tiid Comparenten ville forsiume til videre Sagens oplysning, een Extract af den da brugende Protocoll, om same Bøxel Seddels indhold, hvor hand da eller til sam/m/e tiid vilde udi et og alt slutte Sagen paa sin Siide, udi det øfrige ville hand afvarte Rættens Eragtning. De allegerede Skatte Bøger blev eftterseet og der af fornam Rættens det Engel Torgelsen udi sam/m/e fra aaret 1753 staar som bruger for gaarden Berge og hvorpaa Skatte Bøgerne blev Giøen tilbageleveret,

Procurator Waage Lod først tilspørge Procurator Giøen om icke Encken Brite Larsdatter Berge haver brugt og beboet gaarden Berge som Lejlending udi alle disse ovenmelte aar, og icke Engel Torgelsen nogen sinde taget gaarden i brug og Possession, for det 2det Protesterede hand imod den udsættelse som Procurator Giøen har begiæret, at denne Respective Rætt ville behage at afsige Dom her paa Stædet allerhelst da denne Rætt kand see at det er een Reen og Klar Sag som her paa aastædet bør afsiges, men dersom den skal udsættes eftter forlangende, saa paastaaer hand at Sagen maatte udsættes paa Enckens egen becostning, hvor næst hand vil opvarte denne Respective Rættens Eragtning.

Giøen Explicerede at hand vel tilstod at Encken Brite Berge haver beboet gaarden i de ommelte aaringer som Engel Brathuus haver været indført som Bøxel Mand, Men dog icke som nogen fuldkom/m/en Lejlending Men allene som af een forleening af den Rette Bøxel Mand, saavel som af Faderen Torjels Brathuus, og det for aarlig Skatt og Landskylds svarelse, desuden gav bemelte Giøen Rættens tilkiende, for dermed at ophæve alle Disputer at Encken Brite Larsdatters Søn Baar Gundersen ærbød sig her inden Rættens at betale til den Rette ejer Torgels Brathuus, om hand Gaarden kunde forundes for 3 á 4 Dobbelt Bøxel Penge nemlig 30 rdr: og derforuden ej allene at svare sin Moder som een gl: og Svag Koene et aarlig vilckaar saavel som og at tage gaardens paastaaende huuser udi den stand den nu forefindes, hvilcket alt hand ville henstille til ejerens Svar og godtfindende.

Procurator Waage lod tilføre paa sine Principalers veigne, at den paastand af Procurator Giøen kand icke ansees for andet end at søge udflugter thj

1759: 325b

naar gaarden Berge bliver Bøxelløs saa staar det ejeren frit for at Bøxle gaarden til hvem hand behager i øfrigt Referede sig til sin forige paastand.

Fuldmægtigen Giøen fandt fornøden at i Rætte legge een qvittering udgivet af Torgels Brathuus 1737 til afdøde Gunder Baarsen Berge angaaende de udi Contra Stevnemaalet paastevnte 10 rdr: som hand i Rætte lagde og blev oplæst.

Procurator Waage lod tilføre at hvad Sig angaaer de 10 rdr: da er De om same 10 rd: for mere end 20 aar siden foreenet og forligt, altsaa formener hand at sam/m/e 10 rdr: icke er denne Sag vedkomende, ej eller bør omrøres, hvad for saa Lang een tiid siden er forligt med hinanden. Endnu gav hand denne Respective Rætt tilkiende at Encken Brite Larsdatter Berge har indtaget til Huusmand Sin Søn Lars Gundersen som er een Løs og ledig Karl og det imod Jorddrotten eller ejerens villie og tilladelse, saa formener hand same skal være tverts imod hands Maj:ts Lov og Forordninger, at saa løse og ledige Karle skal i ørckesløshed nedsette Sig, hvornæst hand paastaar den straf som Loven tilholder {hende} een Lejlening for at indtage nogen til Huusværelse imod ejerens villie.

Giøen lod tilføre at hvad Sig denne Post er betreffende, formeente hand ej vedkommer denne aastæds behandling, altsaa paastaar Comparanten at Procurator Waages paastand i denne Post som ulovlig maae blive afviist, og hvis De trøster Sig til at lade Sagen ved ordentlig Rættergang Paatale da ville hand have Sig Reserveret at oplyse Sagen langt anderledes end paastaaed er.

Procurator Waage Refererede Sig til sit forige.

Derpaa blev de 3de afhørte vidner Eed fæstted hvorved de bekræftede sin aflagde Provning.

Eragted.

Eftter Contra Partindens Fuldmægtiges begiær som icke eller!! (heller) saa aldeles af Citanten er benægted, henstaar med Sagen til næste almindelig Ting som holdes for Strandvigs skibrede, da Sagen om mueligt skal blive paakient.

Anno 1759 Dend 26de Aprilj blev Rættten til følgende Odels- og Besigtelses-Sags afhandling Sadt og holden paa gaarden Revne udi Strandvigs skibrede og Ous Præstegield, og Rættten til saadan ende betient med eftterskrevne 8te af Stædets Foged Velædle Andreas Juel opnævnte Eedsorne Laugrættesmænd: Anders Hansen og Haldor Hansen Sævereid, Brynnild Tomre, Anders Drageid, Peder Biøndahl, Ole Ellingsen Ørre, Ole Hatletvedt, Hans Hansen Vindenæs.

For Rættten fremstillede Sig Procurator Hans Giøen som gav tilkiende at hand møder paa Ole Olsen Revnes veigne, og Producerede hands betreffende den ommelte Reqvirerte Besigtelse formerede Skriftlig Stevning som under dat: 16de Decembr: 1758 blev oplæst.

Samson Engelsen Revne møtte for Rættten og tilstod at den Producerede og nu i Rættten oplæste Stevnemaal var hannem Lovlig forkyndt, og for Ræsten ville vente paa Citantens nærmere paastand.

Citantens Fuldmægtig begiærede dernæst at denne Respective

1759: 326

Rætt forinden Mand videre fortfarer med Sagen, først vil foretage Sig een Lovlig Siuns- og Besigtelses-behandling over denne gaards Huuser, hvorved da bliver at udfinde, hvad brøstfeldigheder nu findes derpaa, som og hvad forbedringer af indstevnte Samson Engelsen udi hands brugs tiid kand være giort.

Samson Engelsen indgav dernæst den af af!! (ham?) ved sin antrædelse her til gaarden Revne erhvervede Besigtelses Forretning over gaardens Huuser holdet paa ern:te Revne dend 7de Junj 1752, som viiser i hvad stand hand Huuserne haver antaget, der og blev oplæst:

Dernæst foretog Rættten Sig denne gaards Huuser saavidt Samson Engelsens brug angaaer, at Besigtige, da Rættten befandt samme udi følgende tilstand.

1te Een nye opbyggt Stue med tilbygget Svale med Bord klædning forsiunet og ellers god stand af Samson Engelsen becosted og Tømmeret dertil af Fremmede Skove Taget blev Taxeret for 33 rdr:

2det Ildhuuset befandtes brøstfeldig og Reparationen derpaa end nu Taxeret for 2 rd: 4 Mrk: 5 s: Ligesom i forige Besigtelse findes anført, saa at dermed ingen forandring skeer opsidderen til noget ansvar.

3de Korn Laden som ved første Besigtelse 1752 blev Taxeret for 6 rd:, er af Samson saa godt som af nye opbyggt og blev nu i Itzige tilstand vurderet for 20 rdr:

4de Et nyt Stabuhr som paa nye Tomt er opsadt følgelig seeniste Besigtelses Forretning, blev nu Taxeret for 13 rdr:

5te Smalehuuset som af een gammel Stue er forandret og opbyggt nu i Pasable Stand er af Samson Engelsen becosted og nu vurderet for 6 rdr:

6te Baade Nøsted er nu af Samson Rebne eene becosted opbyggt i stæden for $\frac{3}{4}$ parten udi et paa samme \Toftt forhen/ staaende Nøst, og blev samme nu vurderet for 7 rdr:

7de Lammehuuset, paa dette er ved forige Besigtelse Lignet udi aabod 1 rdr: 2 Mrk:, og som det nu er i Pasable stand undtagen \det med/ noget Bordtag til 2 Mrk:s becostning end nu vil forbedres, saa bliver becostningen som af Samson Rebne ved dette huus er anvent til 1 rdr:

8de og henseende til de i forige Forretning Mentionerede Støls huuser da som Samson Rebne og Citanten til kiende gav at den første har Repareret de gamle og bygt een nye Høe Løe, blev de inden Rættten saa aftalt at forbedringerne i Samson Rebnes brugs tiid bør staae for 5 rdr:

De øfrige Huuser havde icke nødt nogen forbedring, mens de allerede Taxerede Huusers verdie og forbedring beløber til 85 rdr:

for det 9de blev det store Loftt eftterseet, og befunden saaledes brøstfeldig som i forige Besigtelse er beskrevet, dog med forskiel at til

1759: 326b

dette Huuses Bordteckning og Tag fornødiges meget mere Næver og Bord end i forige Forretning er fastsadt saasom begge deele meget er forraadnet, saa at aaboden nu blev anseet til 30 rdr: i stæden for de 24 rdr: i forige Besigtelse fastsadt, følgelig er dette huus forringet for 6 rdr:

10de Fæehuuset som forhen med een Møddinge Skudt blev vurderet for 3 rdr: findes nu mindre af verdie siden Møddinge Skudten er bort taged, og som dette Fæhuus nu blev vurderet for 2 $\frac{1}{2}$ rdr: saa er samme forringet til 3 Mrk:

Disse 2de sist anførte huusers forringelse i Samson Rebnes brugs tiid og siden seeniste holdte Besigtelse er da i alt 6 rdr: 3 Mrk:, og som den Producerede Besigtelse viiser at de forhen her paa gaarden Revne ved Samson Engelsens tiltrædelse staaende gamle huuse som alle i grund efter Rættens da gjorde skøn, maatte nedrives er Taxeret saasom, Stuen for 5 rdr:, Korn Laden for 6 rdr:, Smalehuuset for 2 rdr: og Baade Nøsted for 3 rdr: tilsamen for 16 rdr:, saa bliver i alt {h... for} \med/ de 2de huusers forringelses \beløb/ 22 rdr: 3 Mrk: som bør komme til afdrag udi de af Samson Engelsen opbygte og becostede huusers verdie sc: de 85 rd:, Saa at beholdningen nemlig de af Samson Engelsen gjorde forbedringer paa heele gaardens huuse, bliver udi beløb 62 rdr: 3 Mrk:

Citantens Fuldmægtig som mercker Dagen allerede var forløben, maatte begiære Sagen til i Morgen udsadt, da hand agter at indkomme med nermere paastand til vidners førelse og Citantens Rættes nermere afbeviisning.

Eragted.

Med Sagen beroer til i Morgen.

Dagen næstefter som var den 27de aprilj blev Rættten med forbemelte Laugrætt atter Sadt paa forbemelte aastæd og odels Tomt gaarden Revne, da saa vel Citanten som indstevnte Samson Engelsen var nærværende.

Citantens Fuldmægtig begiærede de indstevnte vidner Eedfæsted og afhørde.

1te Vidne Hans Hiærtnæs og Lars Ingebretsen Rebne den første gl: 72 aar og den anden 40 aar forklarede at næst afvigte aars 16de Novembr: vare de efter Citanten Ole Olsens forlangende og i følge med hannem paa gaarden Revne hos Samson Engelsen og der tilspurte Samson Engelsen om de icke i mindelighed kunde blive forligte om gaarden Revnes afstaaelse, til hvilcken ende og Citanten da bød Ham Løsnings pengene for gaarden efter Skiødernes udviis Ligesom derforuden 48 rdr: for Samson Engelsens paa godset anvente becostninger, alt imod at Samson Engelsen til dette aars Foraar skulle afstaae og Røddig giøre sin ejende og brugende part i Revne, da Samson Revne dertil svarede at hand icke derom enda havde betenckt Sig og saaledes icke ville modtage Pengene, dend 9de Decembr: der næst efter indfandt de Sig atter paa Revne og tilckiende gav Samson Revne at de den 19de Dito kommer med Stevnemaal til gaardens afstaaelse, Ligesom de og samme 19de

1759: 327

Decembr: atter indfandt Sig hos Samson Engelsen Revne, og da har Ole Olsen atter tilbuden Samson Engelsen for at treffe eenighed, 58 rdr: for hands paa godset anvente becostninger foruden den Lovlige Løsnings Summa, hvortil Samson Revne da svarede Nej at hand icke tager imod det anbudne førend har!! (hand?) faar saa meget som hand har kosted paa gaarden, ligesom og vidnerne erindrer Sig at første gang de indfandt Sig begiærede Samson Rebne at 2de Mænd kunde Taxere hands arbeide paa gaardens Huuser, Mens dog omsider sagde at naar Sorenskriver og Laugrætt kommer og Taxerer hands Slæb og arbeide paa gaarden Revnes huuser da kand de skionne hvad Rætt er.

Samson Engelsen lod tilføre at da ham saaledes blev tilbuden Penge for godset, ville Citanten efter Comparentens begiær icke betale ham alle de omckostninger som paa den 1752 holdte Besigtelse er anvent, endelig indgav Comparenten først et af Hans Vintzensen Hiærtnæs til Johannes Nielsen Revne paa Myntlingen nu Citanten Ole Olsens veigne, udstædde Skiøde Brev af 4de febr: 1751 paa 1 Løb 12 137/192 Mrk: Smør i gaarden Revne /: som nu er paastevnt /: imod Kiøbe Summa, foruden Skiødets becostning, 172 rdr: 2de det Comparenten af {af} Citantens værende men nu afdøde Formynder bem:te Johannes Nielsen Revne{s} meddeelte Skiøde paa same 1 Løb 12 137/192 Mrk: Smør i Revne imod betaling Skiødet indbereignet 176 rd: 2 Mrk: 6 s: dateret 11te octobr: 1751. 3de et Bøxel Brev fra Citantens Fader Ole Pedersen Revne til Dag Knudsen {udstædde Bøxel Brev} af 9 octobr: 1749, 4de een qvittering uden dato af Dag Knudsen udstæd. som alle et efter andet blev oplæst. Samson Rebne derpaa formeente og paastod at Citanten Ole Olsen som hand erkiender for Rætte og nermeste odels Mand til gaarden Revne, bør tilfindes at betale Comparenten efter det af Citantens Formynder og Morbroder Johannes Nielsen udstædde nu Producerede Skiødes udviis, som og de nu af Rættten Taxerede forbedrings omckostninger samt og 19 rd: hand udi bøxel til afdøde Dag Revne af denne gaard haver betalt item de 10 rdr: dem af Ham erhvervede Besigtelses Forretning har kosted Ham, og naar Citanten Ham dette vil betale vil hand uden Dom udi tilckomende foraar Sedere Citanten gaarden til brug.

Citantens Fuldmægtig begjærede Laugrætted maatte Besigtige følgel: Stevnemaalet den derudi omnevnte Bierkeskov og i hvad stand samme befindes.

Rættten dernæst begav Sig ud paa Bøen og der efter anviisning oversaag Bierckeskoven, og samme befandt i Pasable stand jae een deel dog icke Ret mange nye hugne Stuver, Mens for Ræsten fandt icke Rættten derved nogen oplysning til paa den angivne hugst at Sætte nogen Taxt.

Citantens Fuldmægtig Giøen lod tilføre at det er tydelig oplyst af de førde vidner ej allene at Citanten haver tilbudet Contra Parten een anseelig Summa Penge for den Reparation som Samson Engelsen paa huuserne haver anvendt, men end og de for gaarden Lovlige Løsnings Penge som dog ej af Contra

1759: 327b

Parten blev modtaget, Saa paastod Fuldmægtigen at Samson Engelsen bør imodtage Lovlige Løsnings Penge efter det Skiøde som af Hans Hiærtnæs er udstæd til den umyndiges forige Formynder Johannes Nielsen Rebne dend Capital 172 rd.; de af Samson Rebne forlangte Penge som hand haver efter udsigende betalt udi afstaaelse for gaardepartens tiltrædelse til afdøde Dag Revne formeente Hand nu ej kunde komme den umyndige til Last, Ligeledes Protesterede Hand imod de forlangte 10 rdr: som medgick ved den forige Besigtelses Forretning, Men at samme bør komme paa Samson Engelsens egen Reigning, end videre ville hand formode at hvad Næver som her paa gaarden findes saavelsom paa Sæter Stølen ej af Samson Engelsen maatte bortføres, Men maatte komme den umyndige til gode. og endelig, i Kraft af Stevnemaalets indhold paastod hand at Contra Parten bør betale til Citanten denne Sags forvoldende omckostninger efter Rættens billige Skiønsomhed, udi det øfrige indlod hand Sagen til Doms.

Samson Revne Referede Sig til sin forige paastand hvorefter hand og indlod Sagen under Dom. Paa tilspørgende svarede Samson Engelsen Revne at Citanten Ole Olsens Fader Ole Pedersen har ejet og beboet denne gaard sc: 1 Løb 12 137/192 Mrk: Smør som sit arfvelige og Retmessige odel udi mere end hævdelig tiid, og at Citanten som hands ælste Søn er Retmessig til odelet udi samme gaard Revne berettiget, Mens hvad sig den ommelte Næver betreffer da er samme upaastevnt.

Dernæst blev udi denne Sag af den gandske Rætt Saaledes Dømt og
Afsagt.

Efter den af indstevnte Samson Engelsen Revne Selv inden Rættten gjorde tilstaaelse har Citanten tydelig nock faaed oplyst og beviist det hand er den Retmessige og nermeste odling og aastæde berettiget til denne paastevnte gaard odels Tomten Revne, og følgelig er nermere til Besiddelsen end indstevnte Samson Engelsen; og da der imellem Parterne fornømmelig Wentileres Disputte om hvad for gaarden ved aftrædelsen og Citantens tiltrædelse, til vederparten skal betales; Saa har Rættten gaarsdagen ifølge Stevnemaalet Besigtiget og Taxeret gaarden, omtvistede Revnes Huuser sc: paa den Part nu tvistes om den 1 Løb 12 137/192 Marcker Smør, hvorved og er beskreven og Taxeret hvad eendeel Huuse udi Samson Engelsens brugs tiid er forringet, og det saaledes at Rættten efter den i acten allerede indtagne Liqvidation, har anseet gaarden Revne henseende til nye Huusers opsettelse med videre som acten nermere \forcklarer/, nu at være 62 rdr: 3 Mrk: bedre end da indstevnte Samson Engelsen dem {haver} ant{aget}og hvorom den Producerede {af} Besigtelses Forretning af 7de Junj 1752 Confronteret med denne Rætttes behandling, bliver et fuldstendig beviis, af saadanne med flere Sagens omstændigheder Kiendes for Rætt, at Samson Engelsen Revne som til godset gaarden Revne fremmet!! (som en fremmed); bør til førstkommende aars siste Faredag afflømme indrømme

1759: 328

og Røddig giøre den 1 Løb 12 137/192 Mrk: Smør udi gaarden Revne som hand nu ejer, paaboer og paastevnet er, til Citanten Ole Olsen Revnes frie brug og Raadighed, imod at den siste ved tiltrædelsen betaler Samson Engelsen \1te/ Løsnings Summen sc: de 176 rdr: 2 Mrk: 6 s: bemelte vederpart for gaarden Revne end og til Citantens da værende egen Formynder og Morbroder nu afdøde Johannes Nielsen Revne følgelig det i Rættelagde Skiøde Brev af 11te octobr: 1751 i alt haver betalt, 2det \følgel: Lovens 5te B: 3de Cap: 5te art:/ de 62 rdr: 3 Mrk: gaardens Huusers forbedringer i vederpartens brugs tiid, {Kiendelig}, eftter Rættens Skiøn og forige Besigtelse Forretnings udviis, er Taxeret for, \og/ 3de hvad Samson Engelsen Revne for første Besigtelse eftter Forretningens udviis har betalt til Rættens Middel som da Besigtigede gaardens Huuser, nemlig 10 rdr., tilsammen den Summa 248 rdr: 5 Mrk: 6 s: alt udi een Samlet Summa \som melt/, {at erle} for den omtvistede gaard Revne at erlegge til Samson Engelsen som derfor paa gaarden og paa egen becostning meddeeler Citanten Lovlig Skiøde; hvad Sig de af Samson Engelsen paastandne Bøxel Penge 19 rdr: angaaer, som af Hannem til nu afdøde Dag Knudsen Revne skal være betalt, da foruden at den post icke egentlig er paastevnt {ej} \har hand/ eller!! (heller) icke med noget fuldstendig beviis godtgiort samme penge at have {betalt} \erlagt/, og hvorfor icke eller!! (heller) Citanten bør tilpligtes samme at betale; Ligesom icke heller Samson Engelsen eftter Citantens giørde paastand kand tilfindes noget til opretning for hvad Bierckeskov paa gaardens Bøe kand være hugget \at erstatte/, saasom derom ej eller!! (heller) er Passeret noget til oplysning hvad skade denne Bierckeskov i Contra Partens brugs tiid kand være tilføyet; skulle ellers Citanten have nogen Lovlig Pretention paa den af Citantens Fuldmægtig udi sin Protocollation paastandne Næver, her paa gaarden og paa Sætter Stølen maatte befindes, /: hvorom Stevnemaalet indted melder :/ skal hands Rætt dertil være Ham Reserveret. udi Processens omckostninger betaler Samson Engelsen Revne som Sagvolder til Citanten 18 rdr: det paadømte udredes og eftterckommes næste Femten Dage eftter denne Doms Lovlige forckyndelse under videre Lovlig adferd.

Anno 1759 Dend 3de Maj blev almindelig Sommer Skatte og Sage Ting holden for Waags skibredes Almue paa Tingstædet Bechervigen udi Waags skibrede, og Rættent betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd Joen Santorv, Nielsland(?), Tosten Nedre Vaage, Lars Stangeland, Anders Toftteland, Simen Engevig, Peder Hogstøe og Ole Vasnæset. overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Meenige Almue.

1759: 328b

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst følgende Kongel: Forordninger og andre ordres:

1te een Kongel: Forordning betreffende forhøyelse paa Viiners Tolds forholdelse med Videre dat: 15de febr: 1759.

2de \een til/ Fogden fra Stifftbefalingsmand von Cicignons \anckomen/ ordre {til Fogden bet} betreffende een bortrømt {Soldat} Svenske Persohn Ole Gabrielsen dat: 9de aprilj 1759.

3de een dito betreffende een dito Persohn Helgos (Helges) Muelchlev (Murechlev) hands paagribelse dat: 2de Janv: 1759.

4de et Dito Brev til Fogden angaaende eendeel gaarde udi Sundhorlehn som for Reluitions Rættent er frietagen, hvorom hosfuldte Specification oplyser dat: 26 Septembr: 1758.

5te et Dito hvorudi Rentte Kammerets ordre om General Munstringen og Sessioner samt udrednings penge, dat: 27de Martj 1759.

6te Rentte Kammerets skrivelse til Fogden betreffende udrednings pengene dat: 24 febr: 1759.

7de et Dito fra Rentte Kammeret betreffende hugst udi benificerede Skove dat: 5te Janv: 1759.

8de et Dito fra Stifttbefalings manden under 9de aprilj 1759 hvorudi Rentte Kammeret {s ordre} har fremsendt een Kongel: Resolution betreffen[de] Lægs Eqvipagen dens i stand holdelse.

9de et Kongl: Rescript betreffende at udi Sager om Bøder for Misbrug af Brendeviin skal Tracteres som Politi Sager dat: 8de Martj 1757.

Videre blev Publiceret,

1te et Skiøde Brev paa 1 Løb Smør 1 huud i gaarden Sandvigen til Jacob Vindenæs, udstæd af Ole Tosche dat: 6te Decbr: 1758.

2de Jacob Vindenæses Bøxel Brev in duplo med Revers paa den eene til Niels Johansen paa 3de Maj 1759!! paa ½ Løb Smør ½ huud.

3de een Dito Bøxel Seddel paa 1 Løb Smør i Fittie af Ole Toske til Hans Hansen dat: 18 aprilj 1759.

4de Rasmus Olsen Hofstads Skiøde paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i gaarden Hofstad for 54 rdr:, til Lars Simensen Helland dat: 20de Martj 1759.

5te Knud Jensen Rødlands Skiøde til Ole Knudsen paa 2 pund 6 Mrk: Smør i gaarden Rødland for 54 rdr: dat: 20de Marth 1759.

Formedelst afttenens paackomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefitter som var dend 4de Maj blev Rættten med Dito Laugrætt atter Sadt paa forbemelte Tingstæd Bechervig.

Anders Rønholm møtte for Rættten og gav til kiende at hand til dette Ting Tiid og Stæd Muntlig Ladet indstevne Salemon Aarskov og Lars Væstvig, fordie de begge tilsammen haver icke allene givet Citanten adskillige haansomme ord ham til forckleinelse, mens end og begge imedens Citanten i een begravelse paa Eide Sad og Sov, faldt oven paa Ham og beskadigede hands brøst, med videre som ved Sagens Ventilation skal blive beviislig giort, derom at lide Dom eftter Vidners anhør, og betale Processens omckostninger skadesløs, Ligesaa til denne tiid indstevnt Vidner under Falsmaal, sc: Hans og Knud Rønholm, Baar Eide, Jacob Væsvig og Lars Færøesundet,

Salemon Aarskov og Lars Væstvig møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag som anført lovlig Stevnt, Mens ingen af de indstevnte vidner indfandt Sig for Rættten.

Stevnevidnerne Knud Larsen Rødland og Peder Salemonsens Hofstad afhiemlede ved Eed at de mere end 14ten Dage siden lovlig haver indstevnt under Falsmaal de Nafngivne vidner at møde til denne tiid.

Eragted.

Vidnerne Hans og Knud Rønholm samt Baar Eide, Jacob Væsvig og Lars Færøesundet gives Laugdag til

1759: 329

næste almindelig Ting at møde med tilsvær i denne Sag, og at svare paa Spørsmåale.

dernæst blev læst

Hr: Giertsens fæste Brev paa ¼ Løb Smør i gaarden Kolbensvigen til Ole Jacobsen in duplo forfatted med Revers dat: 27 aprilj 1759.

Knud Nielsen og Axel Olsen Steenevigen gav til kiende det de til denne tiid og dette Stæd Muntlig haver ladet indstevne Bunden Jacob Nielsen Hæverøen fordie hand afvigte aars Høst udi Qvalvogen skal have beskyldet disse Citanter at have staalet Mæl fra hannem naar og paa de tiider de for Hannem paa een deres qvern haver Malet med videre, derom at paahøre vidnerne Jacob Andersen Hæverøen, \og/ Ole Jacobsen ibdm: samt lide Dom til vedbørlig straf og at betale Processens forvoldende omckostninger.

Den indstevnte møtte icke efter paraab ej eller Vidnerne.

Stevnevidnerne Lars Jørgensen Fagerbacke og Jonas Drivenæs bekræftede ved Eed at de med fuld 14ten Dages varsel haver Stevnt Jacob Nielsen Hæverøen og Vidnerne de siste under Falsmaal at møde.

Eragted.

De absente mens udeblevne dog Lovlig Stevnte Jacob Nielsen Hæverøen og Vidnerne Jacob Andersen Hæverøen og Ole Jacobsen ibdm:, gives Laugdag til næste almindelig Ting at møde, den første med tilsvær og de siste under Falsmaal at aflegge Eedlig forklaring i denne Sag.

Johannes Huusevigen fremstod for Rættten og gav til kiende at een Hands ugiftte Datter Brite Johansdatter des beklageligere saaledes med den Spedalske Svaghed er behæfted at hun aldeles ikke kand forblive i Huuse med andre folck uden frygt for at \de/ som hende maatte omgaaes ogsaa skulle befenges, paafølgelig og da hun indted til Livs Subsistence er ejende, nøssages Comparenten at udvircke øfrighedens Assistence til hendes indlemmelse i Hospitalet, Mens til saadant ende og fordie hvercken Comparenten eller hands bemelte Datter indted Magter at Contribuere til noget af indlemmelses omckostningerne ville hand til et Tingsvidnes erholdelse faae Almuens Svar og anmeldelse om hands \og Datters/ angivne Fattigdom,

Samtlig Laugrætt og Almue Svarede at det alt for meget er vitterligt at Johannes Huusevigen er een Fattig Mand der slet icke Taaler lenger at underholde denne hands Syge Datter, allerhelst hun sc: Brite Johansdatter saaledes med den Spedalske Syge er behæfted at hun Meriterer indlemmelse udi det for deslige Mennisker oprettede Hospital, Ligesom Almuen og berettede at dette Menniske indted det Ringeste er ejende til indlemmelsens beckostning.

her om Johannes Huusevigen Tings vidne var begiærende som Bevilges.

Adrian Berg Lod ved sin Svoger Nathanael Mathiesen i Rætte æske sin fra seeniste Ting udsadte Sag imod Bønderne Haagen og Hans Dybevog item Deres Hustrøer Marite og Eli Nielsdøttre, og derhos ville fornemme om disse 2de siste enda ikke møder.

1759: 329b

Hans Dybevogens Hustrøe Eli Nielsdatter møtte for Rættten og tilstod Lovlig at være Stevnt, og forcklarede om Barnet Johanne Lind et og det samme som hendes Mand seeniste Rætttes dag haver udsagt, med dette Tilleg at da bemelte Johanne Lind hellig Tre Kongers dags aftten Sildig kom i hendes huus ind ad Døren siger Deponentinden til hende: du du giør opstuds her paa Sælbiørn, hvorpaa Johanne Lind svarede: bedende Dem tie stille og at hun icke maatte Tale saa høyt, de kunde høre det ned paa Holmen, og som Eli Nielsdatter sagde til hende og Spurdte om hund nemlig {Eli Nielsdatter} Johanne Lind viste hvor hund var,

hvertil hun Svarede hun var i Steensvog, da hun dog som melt var i Deponentindens Stue paa Dybevog.

Marite Nielsdatter Dybevog møtte og for Rætten og tilstod Lovlig Stevnemaal samt gjorde sin forcklaring gandske Eenstemmig med Eli Nielsdatter;

Saa vel Eli som Marite Dybevog sagde begge at de med frelst Samvittighed naar Rætten dennem det paalegger vil aflegge Eed.

Rætten fremckaldede dernæst Barnet Johanne Lind nu 14 aar gl: og!! (som?) forcklarede et og det sam/m/e eenstemmig med hvad de indstevnte haver forcklaret, med dette tilleg at aarsagen til hendes bortvigelse var icke andet end een Extraordinair frygt for den Refselse Adrian Bergs Koene Truede hende med, som deels var geleidet af den haarde Tugt hun forhen var begiegnnet med, og eftter hendes udsigende har anledningen til denne Refselse bestaaed af saadanne bagateller, som icke Meriterede stoer tiltale, langt mindre saadan haard medhandling eller Tugt.

og som indted videre end anført ved denne Examination var at gjøre, blev same Sluttet. Ligesom og Citanten til Messeures tagelse kand om forlanges vente Sig det Passerede beskreven meddeelt.

videre blev læst og Publiceret

et Kongel: Rescript af 16de febr: 1759 betreffende at ingen maae Engagere Sig udi tieniste hos de stridende Magters Capere.

nock

Skiftte Brevet eftter Brite Nielsdatter Skaar Sluttet dend 28 Julj 1758 som viiser at Sterfboets ejende 18 Mrk: Smør er udlagt til Sønnen Lars Ingebretsen 9 Mrk: Smør Marite Ingebretsdatter 4 ½ Mrk: Smør og Helga Ingebretsdatter 4 ½ Mrk:

Restancen stoer (ope rum) blev dernæst oplæst og af ingen modsagt.

hvorfor Tinget blev ophævet.

Anno 1759 dend 5te Maj blev almindelig Sommer Ting holden for Opdahls skibredes Almue paa Tingstædet Bechervigen og Rætten betient med efterskrevne 8te Eedsorne Laugrættes Mænd: Johannes Joensen yttre Vee, Johannes Monsen Lande, Niels Børgen (Borgen), Johannes Tveidt, Hans Miøvatne, Anders Olsen Onnereim, Isack Lie og Niels Søreid. overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Meenige tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Forordninger og ordres som for Waags skibredes Specificeret er.

nock

1te Konge Skiøde paa Reluitions Rætten til ½ Løb Smør ½ huud udi garden Store Godøen til Lænsmanden Mads Christophersen imod 130 rd: 48 s:s betaling dat: 6te Martj 1759.

2de et Dito paa Reluitionen til ½ Løb Smør ½ huud i Store Godøen til Sæbiørn Jacobsen for 130 rd: 48 s: betaling dat: 6te Martj 1759.

3de Kongel: Skiøde paa 1 Løb Smør eftter aftag udi garden Øfre Waage forhen Halsnø Closter gods til Ole Henricksen og Lars Johansen imod 53 rd:s betaling dat: 11te Novembr: 1758.

4de et Dito til Ole Christophersen paa 1 pd: Smør ½ huud efter aftag i Nedre Waage for 123 rd: 8 s: dat: 11te Novembr: 1758.

5te et Dito til Iver Olsen og Jacob Iversen paa ½ Løb Smør ½ huud et giedskind i gaarden Hetlelien for 68 rd: 24 s:, dateret 11te Novembr: 1758.

6te et Dito for Niels Olsen

1759: 330

paa 2 pd: 6 Mrk: Smør ½ huud i Langeland imod 74 rd:s betaling dat: 11te Novembr: 1758.

7de et Dito af same dato til Ole Johansen paa ½ Løb Smør 1 Buckeskind med Byxel i gaarden Sletteschouv imod 70 rdr: 48 s:s betaling.

8de et Dito af sam/m/e dato til Niels Madsen paa ½ Løb Smør 1 Buckeskind 1 giedskind i Flornæs for 177 rd: 60 s:

9de et Dito af same dato til Ole Andersen paa 2 pd: 6 Mrk: Smør 1 Buckeskind i gaarden Schillevigen for 51 rdr:

10de et Dito af same dato til Hans Tostensen paa 2 Løber Smør i Schorpen for 94 rd:

11te et Dito af dito dato til Lars Siursen paa 2 pd: 6 Mrk: Smør ½ huud i Langeland, for 74 rd:

12te et dito af samme dato til Joen Hansen paa ½ Løb Smør med Bøxel i Nesthuus imod 32 rd:s betaling.

13de Et Dito til Omund Nielsen \og Niels Nielsen/ af samme dato paa 2 pd: Smør 1 huud med Bøxel i Mæland for 88 rd: 64 s:

14de et Dito af same dato til Knud Knudsen paa 1 Løb Smør med bøxel i Løchhammer imod 76 rdr:s betaling.

15de et Dito af samme dato til Johannes Johannesen paa 1 Løb 11 1/13 Mrk: Smør med Bøxel samt overbøxel til 1 pund 12/13 Mrk: Smør efter aftag i gaarden Mitvaage \for/ 124 rd: 48 s:s betaling.

16de et Dito Skiøde for Lars Torbjørnsen og Niels Andersen af same dato paa 1 Løb Smør 1 huud i øfre Gierstad, imod 67 rdr: 48 s:s betaling.

17de et Dito af same dato til Samson Christophersen paa ½ Løb Smør 1 huud i Søre Holme imod 46 rd:s betaling.

og 18de et dito af samme dato til Ole Johansen paa 1 Løb Smør 1 Buckeskind i Schorpetvedt imod 60 rd:s betaling.

Syfver Johansen Øckland hafver til dette Ting, Tiid og Stæd Muntl: Ladet Indstevne Bunden Lars Fladeragers Koene Guri Syvers Datter Fladerager og Mand ern:te Lars Fladerager, den første for \Cit!! tillagde/ Horeriers og andre Beskyldninger med videre og den Siste for die Hand hafver end og ved Kierckestefne begiegned Citanten med ubeqvemme Ord og Ofverlast med mere, Derom begge at Paahøre Prov og Taale Dom efter Lov og Forordninger til Citantens friefindelse og altsaa æres, goede Navn og Røgtes Conservation og De Indstevnte 2de ægteFolckes vedbørlige undgiældelse efter Meritter og endel: til Processens omckostningers Skadesløse erstatelse.

Lars Fladerager Sisterede Sig for Retten \paa Egne og qvindes veigne/ og vedstoed at være i denne Sag tillige med qvinde Stefnet for Deres Boepæl, dog ei for Horeriers Beskyldninger.

Stevnevidnerne Bøygde Lænsmanden Mads Godøen og Johanes Lande bekræftede ved Eed at De i Dag 3 Uger Siden Stefne de \ern:te/ Lars og Guri Fladerager Accurat Saaledes hver for Sig udi Enhvers Paahør, som foran ved denne Sags incamination er omstendel: anført.

Citanten bad Dernest at Hands Indstefnte Vidner, saa mange som nu ere tilstæde maatte Tages under Eedl: examen Thj blev for same Eedens Forklaring af Lov Bogen oplæst.

1te Vidne Christi Anders Datter Havnen aflagde Eed, Mens førend Hun blev examineret foregav Lars Fladerager at Hand i denne Sag til dette Ting har Stefnet Citanten Contra 1te Fordie Hand hafver anklaget Ham for Sorenskriveren, 2det for Fogden, 3de for Sogne Præsten 4de for Overvold i Contra Citantens Huus og for det 5te fordie Citanten haver Sagt det Contra Citantens Koene hafver {Sagt det} javet Citanten fra Jægte

1759: 330b

Wingen til Plitten, at Hun er een Skeden Soe der gierne vil have een anden med Sig, og at Hun hørde Æren Sin paa Tinget, Om alt dette at Paahøre Prov og Taale Dom efter Loven samt Erstatte Processens Omkostninger.

Citanten Syver Jykeland!! (Økland) vedstoed at være Stefnt Contra i Sagen Saaledes som anført.

Bem:te Vidne Christie Anders Datter Forklarede Dernest under aflagde Eed at Nestl: Høst een Dag imedens Vidnet og Contra Citantens Koene var tilsamen paa gaarden Fladeragers Korn ager Spurdte Hun Vidnet om Hun ei hafde hørt at Citanten Syfver Øykland skulle giftte Sig, og som Vidnet Svarede Nei der til, Paastoed Guri Fladerager at Vidnet vist viiste det, udlod Sig og Strax derpaa imod Citanten med følgende Ord: ja Hand har nock paa Sig hvorsom er, Hand har været Sløsen Fremme med Siri Næse som er Hans Næse eller Dranges Koene, og Siri Næse hafde Sagt det Saa at det gick ofver heele Kiercke Bøygden, Endelig Sagde ern:te Guri Fladerager at Citanten Syver Øykland har een Voxen Datter paa Framnæs ved Nafn Barbroe, mens Hun Sagde ei med hvilken Hand hafver auflet bem:te Sin Datter, Endel: Sagde Vidnet at Citanten ei har været giftt.

2det Vidne Svend Lien det 1te Provs Mand aflagde Eed og vant at een Dag nestl: Vinter som Deponenten og Johanes Aarvigen efter Citantens forlangende fuldte Ham ind udi Contra Citantens Stue paa Fladerager, Saa tilspurdte Citanten Contra Citantens Koene om Hun ville vedstaae De ord hun Dagen tilforn hafde Talt til Jacob Næse hvortil Guri Fladerager Svarede ja Mens hvor udi Ordene bestoed det Nævnte ikke enten Citanten eller Guri Fladerager. Paa Citantens Tilspørgende Svarede Vidnet at ved det same Citanten gjorde \Contra/ Citantindens!! (Citantens) qvinde det omprovede Spørmaal blev hun Vred og Løftede Sin Knyttede Næve op ofver Citantens Hovet Som og Citanten derom skiød Deponenten \og det 2de Vidne/ til Provs blev..ede(?) Contra Citanten Sig til Citanten og med Sin Eene Haand Skiøv Ham baglænges over een Krack.

3de Vidne Johanes i Aarvigen aflagde Eed og vandt i et og alt Eenstemmig med 2det Prov. Formedelst Aftenens Paakomme ophæves Retten til førstkommende Mandag, Mens førend dette blev Protocolleret Sagde Vidnerne at omprovede Tiid bad (bød) Guri Fladerager at Citanten ville gaae op og Spørge Sine hver!! (Vær?) Forældre og der skulle Hand faae at viide hvor Snaked kom fra, lagde og det dertil at Siri Næse hafde Sagt Langt Verre end Hun sc: Guri Fladerager.

Mandagen næstefter som var den 7de Maj blev Rættten atter Sadt paa forbemelte Tingstæd Bechervig med Selvsame Laugrætt som Rættten Løverdagen blev betient med.

da næst før agerede Sag imellem Syver Øckland med!! (og?) Guri Fladerager med Mand Lars Fladerager igien af Citanten blev i Rætte æsked.

Lars Fladerager møtte endnu paa egne og qvindes veigne.

Citanten Producerede et hands Sogne Præst Hr: Baars skrifttlige

1759: 331

attest af 20 aprilj 1759 som blev oplæst.

4de og 5te Vidne Lars Træe og Lars Tveidte aflagde Eed og forcklarede at de paa forlangende i afvigte Løverdage haver indfunden Sig hos Inger Knudsdatter Fladerager som er vandfør og ej kand Søge Tinget, for at afhøre hvad hun som indstevnt vidne i denne Sag havde at vidne, hvilcket og er skeed, da bemelte Inger Knudsdatter for dennem aflagde den forcklaring at næstl: Høst da der var kommen til Tals om at Citanten skulle ægte bemelte Inger Knudsdatters Søster Barbroe Knudsdatter, da var det at Lars Fladeragers Koene Guri Siursdatter sagde om {sin Søst} bemelte Barbroe Knudsdatter at hun vel maatte have Citanten Siur Økland for den ære hand haver, hand er icke for god [for]? hende den Fæhund. og havde hun saa indted videre efter Deponenternes angivende at vidne.

6te Vidne Peder Mickelsen Fladerager aflagde Eed og forcklarede at næst afvigte vinter een Dag da vidnet ville gaae hen i een sin Løe for at tage Foer til sine Creature og der forefandt samlet Guroe Fladerager med nogle flere Fruentimmer, Ligesom hand og hørte at samme vare udi een heel Mund kiegling Sammen, om hvad det var erindrer vidnet Sig icke, og for den aarsage gick og vidnet derfra for ikke at høre paa deres Samtale, mens noget derefter kom bemelte Guroe Fladerager ud paa gaarden Fladerager og i een slags overilelse og forbitrelse sagde disse ord: Hand skulle ikke Dansse allene den forbandede Hore Hæst den Dag hand kommer, Mens hun Nafngav ingen ved saadan sin Tale, ej eller viste vidnet egentlig hvem Guroe Fladerager meente med udi saadan Sin Tale, havde saa indted videre at forcklare.

7de Vidne Christi Torbiørnsdatter aflagde Eed og vandt eenstemmig med næstforige vidne henseende til den Talemaade Guroe Fladerager brugte udi paa Fladeragers gaarden, Mens forsaa vidt der skal have været een Disputte udi Løen med Guroe Fladerager og flere derom viste vidnet indted at Sige.

8de Vidne Ragnille Christophersdatter Fladerager aflagde Eed og forcklarede at noget efter Juul udi afvigte Vinter een Dag vidnet var inde i Stuen hos Lars Fladers!! (Fladeragers) Koene {og} Guroe Siursdatter Spurdte bemelte Guroe Fladerager om icke vidnet havde hørdt at Siur Økland skulle have været paa Frierie hos Barbroe Knudsdatter Fladerager og ligesaa hos Encken Mari Møcklestad, og som vidnet svarede Nej sagde Guroe Fladerager, og Spurdte atter om icke vidnet da havde hørdt noget om det Sladder som Siri Næsse skulle have udførdt om Siur Økland, og som vidnet dertil ogsaa svarede Nej, Nickede Guroe Fladerager paa hovedet; og nægtede Gud eller Soen (Søen/Søn?) derpaa at vidnet saadant havde hørdt, sc: at Siur Økland skulle have været efter bemelte Siri Næsse, men havde ingen Ting giort hende, Ligesom og Vidnet forcklarede at Guroe Fladerager end ydermere sagde at Siri Næsse skulle fortaldt dette til Stoursoe!! Koenen og hun igien til andre saa at det er kommen over heele Bøygden, Guroe sagde og at hand \sc: Siur Økland/ er saa udraabt over Bøygden at om hand var fød af een Bokie, kunde aldrig være verre udraabt end hand er, og skulle Siri Næsse /: sagde hun :/ lyve dette paa ham, var hun ald ulycke værd,

1759: 331b

Citanten havde ingen flere vidner nu nærværende at lade afhøre, mens begiærede Laugdag for vidnet Peder Johansen Drange, som og for Guroe Fladerager.

Lars Fladerager forbeholdt Sig at Stevne Siur Økland Contra til vidners paahør med videre.
{Eragt}

Citanten sagde og at Lars Fladerager Selv endog her paa Tingstædet har udinden denne Sag udladt Sig med adskillige ærerørige ord, hvorom hand og ved Continuations Stevnemaal vil see Lars Fladerager vedbørlig tiltalt og indkaldet til vidners anhør.

Eragted.

Guroe Fladerager gives Laugdag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i denne Sag, Ligesom og vidnet Peder Johansen forelægges til næste almindelig Ting at møde med sit vidnesbyrds aflæg i denne Sag, Ligeledes og da Stevnevidnerne Niels Giermundsen og Niels Sæbiørnsen afhiemlede ved Eed at de under Falsmaal til forcklarings afleg i denne Sag haver \Stevnt/ for Lars Flader!! (Fladerager) indstevnt Christi Havnen, Svend Havnen, Johannes Aarvigen, og Hands!! (Hans) Skaar samt Lars Væsvigen, Saa siden disse icke møder forelægges de og til næste almindelig Ting under Lovens Falsmaal deres Eedelige forcklaring i denne Sag at aflegge.

derefter blev læst.

1te Hr: {M}ossens!! (Ossens?) fæste Brev paa 2 pd: 15 Mrk: Smør i gaarden Dahland til Torbiørn Joensen dat: 28 aprilj 1759.

2de een Dito udstæd af Rasmus Jacobsen Økland til Ole Rasmusen paa ½ Løb Smør ½ huud i gaarden Øchland dat: 5 Maj 1759 in duplo med Revers.

3de Anders Pettersen Eegeland med fleres Skiøde paa 2 pd: 1 Mrk: Smør i Barmen til Christopher Pettersen dat: 5 Maj 1759.

4de Hans Tvedtes med fleres Skiøde paa 2 pd: 3 Mrk: Smør i gaarden Nordbust til Haagen Salemonsens dat: 5 Maj 1759.

5te Anne Johannesdatter Veess med fleres Skiøde til Torckel Axelsen paa 1 pd: 21 Mrk: Smør i Wee dat: 5 Maj 1759.

6te Lars øfre Giærstads Obligation til Niels Lille Godøen paa 50 rd: dat: 5 Maj 1759.

7de Mads Lille Hejes med fleres Skiøde paa 1 pd: 12 Mrk: S: 1/3 huud i gaarden Wevatne til Torbiørn Ericksen dat: 6te octobr: 1758.

Fogden Hr: Andreas Juel til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Pigen Kari Christophersdatter for begangne Lejermaals forseelse med Drengen Ole Larsen, Mens som Comparenten nu i Rættens er bleven underretted om at hands ancke i denne Post bliver bragt til Rigtighed frafalt hand same.

Opsidderne paa gaarden Nedre Kleppe Matriculs No: 58 skylder i Skatt 2 Løber 1 pd: Smør, \og i Landsk: 1 ½ Løb og 1 ½ huud/ nemlig Knud Johansen og og!! Tommes Johansen møtte for Rættens og gav tilkiende at de desværre næstafvigte aar omtrent een Maaned for Ste: Hans har haft den ulycke at alle deres iboende Huuse paa gaarden ernevnte Kleppe saavidt Deres brug angaaer som er for hver af dennem 1 pund 13 ½ Mrk: Smør og i Landskyld 1 pd: Smør 1/3 huud, saavel som alle deres andre herligheder eller fattige ejendomme Reent ved een paackommende Vaade Ild er lagt i aske, undtagen deraf er Bierget deres levende Creature og et sc: Tommes Johansens Floer eller Fæhuus, og da de paatencker om Skatte Friehed at Søge \om/ allernaadigst forskaansel efter Skatte Forordningen, Saa begiærede de Almuens og Laugrættets Svar om det Sig icke Saaledes i Sandhed forholder som angivet er.

Almuen og Laugrætted Svarede gandske eenige at det Dem alt for vel er bekient den af Kleppes opsiddere ommelte ulycke, med tilleg at de til visse

1759: 332

ved det er Sandhed hvis opsidderne som melt haver anmeldet saa at icke uden Fæehuuset for Tommes Johansen er bleven bierget, for Ræsten misted de ved denne Vaade Ild alle sine andre ejendeele uden at faae bierget videre end som melt Creaturene og Fæehuuset.

herom de Tings vidne var begierende som blev bevilget.

Mons:r Niels Hunth paa sin Principal Hr: Fogden Juels veigne Sisterede Sig for Rættten og i Rætte lagde velbem:te Hr: Fogeds skrifttlige Stevning under 23 Martj næstl: h: a: hvorved den for Misgierninger til Tugthuset udi Livs tiid hendømte men derfra exaperede gamle Tyv Iwer Olsen Midnæs er Citeret til dette Ting tiid og Stæd, ej allene at være Rættens Examen underckasted, henseende til de nye Tyverier hands!! (hand) siden sin arrestes undvigelse af Bergens Manufactor Huus, haver begavet!! (begaæet), Mens end og anhøre de bestaalnes Eed Conform Forordningen, at de staaene Koster af hannem Dennem imod deres villie og afvidende er {Dennem} fratagne, altskiønt samme er deres frelste ejendom, endelig er og Iver Olsen Midnæs tillige Stevnet denne tiid og paa dette Stæd at anhøre saavel De bestaalnes forcklaringer, som Vidner og sin Dom, med hvilcken Actor lader det komme under paaskiøn hvorvidt hand sc: Iver Midnæs bør til forhøyelse eller fæstnings arbeide ansees, fordie Hand som melt een af arrest Rømt Persohn haver paa nye Engsted Landet med nye Tyverier.

\Stevnemaalet blev oplæst/

Arres\tan/ten Iver Olsen Midnæs blev dernæst uden baand og Fengsel for Rættten fremstillet og tilstod at være ved det oplæste Stevnemaal lovlig Stevnt. Ligesom og Lænsmanden Mads Godøen eftter actors foranstaltning indfandt Sig for Rættten for i alle Lovlige tilfelde at observere hvad paa Delinqventens Siide observeres bør, dernæst gjorde Delinqventen Iver Olsen Midnæs inden Rættten uden tvang af eget Movement {følge} denne bekiendelse: at \ham/ omtrent 11 uger siden fandt {hand} een Dag ved Middags tiider Lejlighed at Exapere fra Det Bergenske Tugthuus, da hand derfra forføyede Sig til gaarden Lien ved Søen udi Ous Præstegield 3 Miile fra Bergen eftter at hand underveis havde paa Betlerviis nødt hos foreckom/m/ende Natur forflegning, Ved stranden {paa} \og/ denne gaard Liens {ejendom} Baade Nøst bort stal eller tog Hand nogle dage eftter undvigelsen fra Tugthuset een Færings Baad hvorudi fandtes 13ten nyefangede Fisker Sei Kaldet, hvoraf hand fortærede den eene og de 12 Soldte hand til een Huusmand paa Heje i Opdahls Sogn hvis Nafn hand icke veed for Mad og Dricke, udi Baaden fandtes tillige som hand og bortstal een skind Boxe, et Torske Garn samt een gl: Kiste med een \strie/ Pose hvorudi(?) fandtes eendeel Meel eftter hands skøn 6 Mrk: \item een Sort Kuffte boxe/ eftter at hand var Reist derfra kom hand først til gaarden Hillesvigen og der laante hos Niels Hillesvigen et Fad for \derudi/ at bære til Søs noget sin Fisk som hand Kogte, Mens hand tog dog fadet med Sig og Soldte samme \siden/ for Melck og brød at Spiise, til Hans Sundes Koene Mallene Johansdatter, fra Hillesvigen tog hand sin tour til gaarden Rønholm og der fra Anders Rønholm bortstal eller tog et aacklæde, som hand strax derpaa tilligemed forbemelte Træefad Soldte sc: aacklædet {for} til Hans Sunde for 2 Mrk:, hvorfor hand og siden paa same gaard

1759: 332b

Sunde Kiøbte Mad, fra denne gaard Reiste hand til et Huusmands Plads Volden Kaldet under gaarden Heje hvor hand Soldte 12 stk: Sei eller fisk for 18 s:, hvor for hand Kiøbte Mad og Dricke, paa samme stæd anckom og Niels Siglevigen der af Sognet, og eftter at Comparenten eller arrestenten Iver Midnæs havde fortaldt Niels Siglevig og andre at hand havde skildt Sig med 2 sine Kammeret!! (Kammerater) som Reiste til Byen eftter at de havde været ude paa Silde Fiske og at hand havde sendt med Dem bud til Bergen om noget Sild item fortaldte at hand har een Søn som Reiser øster som gierne og lettelig kand skaffe ham skind igien til een skind Boxe, tilbød hand Niels Siglevig den med Baaden staaene skind Boxe til Kiøbs, om hvilcken de og kom til accord og fick for samme 14 s: penge; Derpaa Reiste hand til gaarden Øcklands Baade støe, dog forinden hand Reiste fra Volden kom{en} Simen Heje ned til Ham og iblant anden hands Tale beklagede Sig at hand var Plaget af Blod værck i Ryggen, i hvilcken anledning Delinqventen tiltalede Simen Heje sigende det kunde icke være umuelig at ieg joe skulle hielpe dig derfor, hvorpaa og Iver Midnæs kom til Ham paa Heje og tog Ham

aaderblod og da hand skulle Reise derfra Spurdte om icke Simen ville Kiøbe hos Ham et Torske garn og som Manden fuldte Ham til Søes Kiøbte hand garnet hos Iver Midnæs og gav Ham for sam/m/e 20 s:, fra samme Øcklands Baadestøe hvor denne Handel blev Sluted om garnet Reiste hand efter sigende til gaarden Teigland hvor hand da blev paagreben og førdt til Lænsmanden Mads Godøen.

Derpaa blev Bunden Baar Lien for Rættens fremckaldet og under Eed bekræftede at hand uafvidende og imod sin villie har Savnet og Misted den Baad med Torske garn \og gamle Kuffte/ den skind Boxe samt gl: Kiste med Meel Pose udi som af arrestanten er tilstaaed at være \af/ hannem Manden fratagen, hvilcken Baad samt Kiste Kuffte Boxer og Torske garn Comparenten har faaed tilbage.

Ligesom og Anders Rønholm fremstod for Rættens og med Eed bekræftede at det aacklæde Tyven Iver Midnæs hannem haver fra taget, er saaledes Saaledes!! bortkommet for Deponenten at hand aldeles icke viste der af forinden at det nu kom i opraab at Hans Sunde same havde Kiøbt, og hvilcket aacklæde nu ogsaa blev Anders Rønholm tilbageleveret

Endelig sagde Niels Hillesvigen at det forholder Sig saa Rigtig som Tyven Iver Midnæs haver forcklaret at hand laantte hos Deponenten den omforcklarede Træ skaal under Løfte af at bringe den strax tilbage, Mens hand tog skaalen bort uden for same siden at giøre nogen Rigtighed, Mens efter hands paagribelse er skaalen Deponenten tilbageleveret.

Hans Sunde var og for Rættens tilstæde og tilstod det i Sandhed forholder Sig henseende til det Kiøbmandskab med Delinqventen Iver Midnæs om aacklædet og Træ skaalen, {i sandhed} saaledes som indførdt er, Mens Comparenten sagde tillige at hand ansaae denne Persohn Iver Midnes ved hands ankomst som een gl: Betler eller Fattig Mand som kunde have været ved havet at Fiske, og langt fra ej kunde forestille Sig andet end hand var een ærlig Mand, udi hvilcken tancke hand og Kiøbte med Ham, hvilcket alt hand gerne med Eed vil om paaæskes bekræfte.

Niels Siglevig og {Mickel} Simen Heje sagde og at de havde indbildet

1759: 333

Sig denne Iver Midnæs efter hands fortællelse var een Fattig Mand som af nød og Tvang ville Selge de af Ham angivne Koster sc: skind Boxen og Torske garnene, saa at de gerne med Eed vil bekræfte at de icke viste saadant var Tyve Koster, eller at Persohnen de Kiøbte hos var Tyv, som de nu seenere er kommen under vær med.

Mons:r Hunth Producerede udi Rættens den over Delinqventen Iver Midnæs forhen Passerede under Rættens og Laug Tings Dømmes Acter under Rættens Dømmen Slutedt d. 3de Junj 1758 for Hr: Cancelli raad og Sorenskriver Fleischer paa Tingstædet Utne og Laug Tings Dømmen d. 17de Janvarj næstafvig, af hvilcke hand begiærede udi den forventende act og Dom indragen hvis derudi insigneret er som blev oplæst.

Fange Fogden eller Slutteren Ole Knap bad dernæst Rættens at det maatte bringes dertil at denne arrestant Iver Midnæs kunde hensættes paa saadant Sickert Stæd at hand icke kunde komme paa frihed, eller dertil finde Lejlighed, da bemelte Ole Knap forsickrede Rættens at hand adskillige gange har erfahret at Laaserne for Delinqventens Fengsels Jern og Arrest huuset hvor i hand har Siddet ere opluckede uden at de ere beskadigede, saa at Ole Knap som ellers er een god Smed Selv ej kunde begribe paa hvad maade disse Laase kunde opluckes uden nøgel, allerhelst Laasen for Fangehuuset som er saa Suffisant at ingen Smed same kand uden Nøgel oplucke, hvilcket i den tiid [af]? Arrestanten Iver Midnæs 2de gange er bleven oplucket uagted Laaset er uden paa Døren og Arrestanten immer har Siddet der inde.

For Rættten blev ellers af Baar Lien declareret at de Koster som ham ved Iver Midnæs er fratagen er i det minste udi verdie 4 rd: hvilcket og Lænsmanden Mads Godøen og Sæbiørn Godøen ogsaa gestendigede.

Actors Fuldmægtig Satte dernæst i Rætte og paastod at som ved Sagen er oplyst at Delinqventen Iver Midnæs fast fra sin ungdom har begaaet adskillige Tyverier og strøget Landet om i Løsgiengerie, brugt adskillige Fæle Trudsler hvorfor hand og er Dømt og indbragt paa Bergens Tugthuus i tancke hand der følgel: Laug Tings Dommen sin Livs tiid skulle forblive, og hand eftter indsendelsen udi same Tugthuus alligevel har funden Lejlighed til at undvige, og ydermere strax derpaa begynt udi sit forige Levnet med omstriperie og Tyverier som hannem nu i denne Rætt er overtudet og af ham Selv tilstaaed, saa formodede actor at Rættten ved endelig Kiendelse og Dom Reflecterer paa denne Grove Misgierning og nu anseer Iver Midnæs som den der har \u/ndvigt af sit Fengsel og derpaa ladet Sig finde i nyt Tyverie, og det Saaledes som Lov og Forordninger giver anledning til, alt til vedbørlig undgieldelse.

Paa tilspørgende Svarede Delinqventen at hand nu er imod 58 aar gl:, at hand vel som melt er har været i Tugthuus arbeide dog uden Jern og Fengsel, og endelig at de allegerede Domme forhen er ham overgangen

1759: 333b

Defensor Mads Godøen Submitterede dernæst Sagen under Dom, da hand havde inted andet til forsvar for Delinqventen, uden allene at hand kunde bede Rættten om een Mild Dom.

Dernæst blev af den Gandske Rætt udi denne Sag Saaledes Dømt og

Afsagt.

Foruden denne Rætt oplyslig nock erfahrer af saavel den indkomne hiemTings som overRætttes Dom, at Iver Olsen Midnæs fød og opfød i Hardanger her i Stiftted, har fra Barns aar giort ligesom et Haandværck af at agere Tyv og ved Trudsler af undsigelse bedrøvet Sine Jevn Christne, Saa oplyser tillige denne act at hands Fengsel eller hæftelse paa Bergens Manufactor Huus, hvorhen hand var Condemneret for Sin gandske Livs tiid, ikke har kundet hielpe Publico fra den frygt de {for} \før/ for hands Truende overlaster, thj, at forbiegaae Sluttersens declaration at indted Laas i hvor godt det er staar for Ham, hvilcken angivende kand baade Geleides af Sandhed og icke, Saa er dog i Sig Selv Rigtig at Tugthuuset icke har kundet befrie hands jevn Christne fra overvold, efttersom hand derfra er undvigt og siden af een hændelse ved paagribelse er hindret at fuldføre sit onde forsædt. Delinqventen har just ikke været under Boldt og Jern paa Tugthuuset, og hvorfor de af Ham eftter egen inden denne Rætt gjorde bekiendelse, siden hands undvigelse begangne 2de Tyverier og bedragerie angaaende den Laantte og siden Soldte Træskaal, icke kand straffes Saaledes som Loven udi 6te Bogs 17de Cap: 39 art: Prescriberer. ikke destoe mindre finder Rættten i Conformite af den allegerede art: at denne gamle Tyves straf kand eller bør icke være anderledes, naar Publico for hands \overvold og Tyvehand/ skal Leve, udi Sickerhed, end at hand, hvilcket og herved for Rætt Kiendes bør henbringes til een af \den af/ hands Maj:ts Fæstninger som den Commanderende General eftter omstændighederne Ham anviiser, for der udi Jern \og arbeid/ sin gandske Leve tiid at forblive Den paadømte straf eftterkommes paa den i Loven anbefalet maade.

Eftter at Dom/m/en for hannem var oplæst, declarerede Iver Midnæs at hand med den afsagde Dom er fornøyet og vil udstaae den ham tildømte straf.

der næst blev læst

Johannes Mitvoges Skiøde paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i gaarden Mitvaage for 70 rd:, til Encken Anne Olsdatter dat: 7de Maj 1759.

Dernæst blev læst Restancen stoer (ope rum) som af ingen blev modsagt;

og der næst Tinget ophævet.

Anno 1759 dend 9de Maj blev almindelig Sommer Ting holden for Ous skibredes Almue paa Tingstædet Giøen udj Hollandsdahlen og Rætten betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd: Hans Engelsen og Engel Hansen Giøen, Engel Berlandstvedt, Steen Hansen Tvedt, Johannes Olsen Henanger, Ole Vagleicksen Revne, Niels Opsahl, og Johannes Lassesen øfste Stue. overværende Kongel: Maj:ts Foged Juels Fuldmægtig Mons:r Niels Hunth med Meenige Tingsøgende Almue.

1759: 334

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Forordninger og ordres som for Waags skibrede Specificeret er.

videre blev læst:

1te Ole Olsen Steensland og Hans Olsen Giærevigs Bøxel Seddel paa 2 pund 6 Mrk: Smør udi gaarden Storem til Ole Larsen in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 9de Maj 1759.

2de Povel Joensen Meehuuses Skiøde paa ½ Løb Smør ½ huud udi gaarden Mehuus til odelsmanden Baar Olsen øfreEide, for 114 rd: dat: 2den Martj 1759.

3de Anders Pedersen Sørstrønnen med fleres Skiøde paa 23 6/7 Mrk: Smør i gaarden Sør Strønen, for 31 rd: 4 Mrk: 14 s.; til Lars Larsen dat: 6te Martj 1759.

Ole Nielsen Nordbøe ved Fuldmægtig Procurator Giøen i rætte æskede den først fra Aastæden gaarden Nordbøe til næstafvigte Høste Ting – og fra same til dette – Ting – udsadte Aastæds Sag betreffende Skiftte og deele imellem gaarden Nordbøe og Lyse Closters gaarden yttre Hisdahlen, Contra opsidderne paa gaarden yttre Hisdahlen Encken Synneve Siursdatter og Joen Larsen, hvorhos Hand declarerede at samme Sag og Sigtelse udi een paa ermelte yttre Hisdahlen til et Aastæds Tings vidnes tagelse holdte Rættes Samling ved et Forliig imellem Ham og Contra Parter er bleven saaledes bielagt at Hand icke agter samme videre at forfølge, og hvorom Hand fra ermelte gaard Hisdahls Itzige Ejer Sr: Formand vil vente een Slags tilstaaelse.

Lænsmanden Wintzens Houge møtte paa Encken Synneve yttre Hisdahls samt Sr: Formands veigne og før den siste indgav udi Rætten et imellem Ham og Ole Nordbøe indganget forliig udi et Indlæg til denne Rætt af 4de Maj 1759 som blev oplæst.

Procurator Giøen paa Citantens veigne som og Wintzens Houge paa egne som Laugværge og Joen Hisdahlen samt Ejeren Mons:r Hans Henrichsen Formands veigne Ercklærede nu samtlig udi Rætten at Sagen imellem Parterne saaledes som det Indkomne skriftt udviiser er bielagt, paa de wilckaar og paa den maade som udi Rætten holdet paa gaarden yttre Hisdahlen dend 4de Maj 1759 er aftalt indgaaed og Protocollen tilførdt, thj Sluttede de Sagen paa begge Sider, saa at Sagen derfor nu bielegges.

Mons Johansen Hafskaar møtte for Rætten og sagde at have til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne sin Naboe Anders Olsen Hafskaar, til om nødig giøres vidner at

paahøre betreffende at denne siste skal have foretaget Sig udi Citantens Gaarde part i Hafschaars dens underliggende Skov at øve hugster og i sær derudi nyeligen nedfeldet og bort førdt 5 Fure Træer, samt derom at anhøre Dom efter nermere giørende paastand og i Rættesættelse,

Anders Olsen Hafskaar møtte icke efter paaraab.

Stevnevidnerne Lasse Siursen og Hans Olsen Hafskaar afhiemlede ved Eed at de med mere end 14ten Dages varsel Lovlig haver indstevnt Anders Olsen saaledes som oven indførdt, da og Anders Olsen under tilkiendegivende for Dennem paastad at Skoven hvori disse Træer er hugget tilhører hands brugende part i Havschaar, sagde at hand icke møder førend hand Stevnes paa aastæden paa det Skiffterne ogsaa

1759: 334b

kand blive udviiste.

Citanten som merckede at Anders Olsen ligesom vil tileigne Sig ejendom udi dette Skovestk: hvor hugsten er skeed, som hand Selv tileigner Sig, forbeholdt Sig at Stevne til aastæden.

og som Sagen er af den Natur den paa aastæden Rettest kan tracteres, saa bliver og Citanten dermed derhen viist.

Opsidderne paa gaarden Todtland Matriculs No: 85 skyldende i Skatt 2 pund Smør og i Landskyld 2 pd: Smør 1 giedskind, sc: Ole Arnesen og Ole Evensen hver for halve Gaarden, møtte for Rætten og becklagelig gav til kiende at de næstl: 8de Decembr: afvigte aar havde den ulycke at alle Deres paa bemelte gaard Todtland forhen havende Huuse ingen undtagen tilligemed alle deres fattige ejendeele til det yderste end ogsaa til de Levende Creature, ved een paackommende vaade Ild blev opbrendt og lagt i aske tilligemed adskillige Soldater Munderings Sorter, saa de nu ere fattige Forarmede, hvorom de til et Tings vidnes erholdelse æskede Almuens tilstaaelse

Almuen og Laugrætted svarede at det er Dem og enhver alt for meget beckient den angivne ulyckelige hændelse saa at det er Sandhed at saavel gaard Totlands Huuser som opsiddernes Ringe Effecter tilligemed mæste parten af deres Levende Creature samt Soldater Munderingen blev lagt i aske.

herom De Tingsvidne var begiærende som bevilges.

Hr: Capitain Johan Ferdinand August Pritzier var i Rætten tilstæde og gav tilkiende at hand til et Tingsvidnes erholdelse haver Ladet indkalde Lægsmanden Ole Evensen Todtland \af/ Lægs No: 13, til af!! (at) aflegge vedbørlig forcklaring om hvad {Lægs} \Munderings/ Sorter {paa} der for Ham den 8de Dec: afvigte aar med hands paaboende gaard Lægdet Todtland formedelst paackommende vaade Ild er opbrendt og lagt i aske, og hvorhos Hr: Capitainen Producerede een Liste over de Munderings Sorter som efter Ildebranden Savnes, efter hvilcken da skal være opbrendt følgende: 1 nye Grenadier Hue, 2 Kioler, 2 Væster, 3 par Boxer, 3 par Strømper, 3 par skoe, 2 skiorter, 2 vid Halsbind, et par Sorte Stavletter (Støvletter?), 2 par Messing Skoe Spender, een gml: Flinte Rem, 1 Messing Kaarde, een Rensel, een Tøenøst(?), og 1 Kradser; hvorhos Velbem:te Hr: Capitainen æske!! (æskede) Lægs mandens og 2de Naboers declaration om icke disse opgivne Sorter virckelig ere opbrendte.

Lægsmanden Ole Evensen samt de 2de Naboer Torgels og Johannes Frøland møtte og samtlig declarerede at icke allene gaarden Todtlands gandske Huuse bygninger ingen undtagen {mens end og} \med/ opsiddernes {fa} Ejende Effecter, mens end og alle de

opgivne og Specificerede Munderings Sorter og armatue virckelig derunder tillige er opbrendt, hvilket ogsaa af den Meenige Tingsøgende Almue blev gestendiget. herom hand Tings vidne var begiærende som Bevilges.

Fogdens Fuldmægtig Mons:r Niels Hundt gav til kiende at Ole Olsen Frøland som ægtegift Mand til dette Ting tiid og Stæd Muntlig paa Justitiens veigne er indstevnt for begangne Lejermaal med Pigen Ragnille Johansdatter, derom at lide Dom til straf efter Lov og Forordninger.

Ole Olsen Frøland møtte for Rættten og tilstod ej allene at hand til dette Ting er Lovlig Stevnt, mens end og at hand har begaaed den paastevnte forseelse og i medens hands Koene end nu er levende aufleret Barn med Pigen Ragnille Johansdatter.

Actors Fuldmægtig

1759: 335

agtede fornøden Sogne Præstens attest om denne forseelse og om de skyldige Persohner ej ere beslægtede, og paa dette fundamente begiærede Sagen udsadt til næste Ting. hvormed det haver sit forblivende.

Stædets \Recid:/ Capellan Hr: Hans Astrop anmeldte ved Fuldmægtig Hans Giøen at have til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Drengen Niels Andersen, at Lide Dom til straf efter Lov og Forordninger fordie hand af Citanten har modtaget Fæste penge under Løfite af dette indeværende aar at tiene Ham for Kost og Løn, og da alligevel icke efter Løfite kommen for at antage sin afløfite Tieniste, skjønt den tiid allerede er Expireret som tienisten skulle antrædes, og Citanten desformedelst er forlegen og ligesom bedragen, hvor om alt hand Dom skal anhøre til vedbørlig undgiældelse, allerhelst da hand icke een gang haver Leveret fæste Pengene tilbage, Ligesom hand og \er/ Stevnt at Refundere alle paa Sagen anvendende beckostninger.

Niels Andersen møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag Lovlig Stevnt saaledes som anført, desligeste sagde hand at have paa et aars Tieniste annammet fæste penge \28 s:/ af Citanten, saa og at hand ej har indtrædet Tienisten, fordie hand imidlertiid har Resolveret at antage Jord hvorpaa hand dog ingen bøxel Seddel har erholdet, Ligesom icke eller!! (heller) Bøxel Pengene eller de \af Hr: Astrop/ modtagne fæste Penge er tilbageleveret, skjønt Comparanten siger at have bedet andre tilbyde Citanten same fæste Penge tilbage;

Citantens Fuldmægtig \Pro: Giøen/ indleverede een paa Citantens veigne forfattede Reining over den skade ham er tilføyet fordie indstevnte Niels Andersen ej kom i tieniste hos Ham, dat: 9de Maj 1759 som blev oplæst. Citantens Fuldmægtig bad om Dom i Sagen.

Niels Andersen lod Sagen komme til Doms og bad Dommeren om frikiendelse da hand ville formene at Fæste pengene ej anderledes er modtaget end hand forbeholdt Sig frihed til at slæ feil om nogen anden Lejlighed til Jordebrugs antagelse for Hannem skulle Presentere Sig som nu er skeed da hand har antaget gaarden Indre Kuven, hvorpaa hand dog som melt ingen Sickerhed eller Bøxel Seddel haver beckommet. Paa tilspørgende tilstod den indstevnte at een Karls Løn aarlig og almindelig er 6 rdr:

Citantens Fuldmægtig benægtede den indstevntes anmeldelse henseende accorden og Conditionerne ved fæste Pengenes modtagelse, og indstillede Sagen til Doms.

Afsagt.

Beviis nock er det \derpaa/ at Indstevnte Niels Andersen har tilsagt Ous Præstegields Residerende Capellan Hr: Astrop et aars Tieniste og derpaa beckommet fæste Penge som ej er tilbageleveret, Ligesom hand og desuagted icke har trædet i sin Tieniste. Af disse og de flere i Sagen befundne omstændigheder Kiendes for Rætt at berørte Niels Anders:

1759: 335b

\bør/ formedelst den Citanten tilføyede skade betale hannem først efter Lovens 3 B: 21 C: 14 art: 4de parten at et aars Løn \med/ 1 rd: 3 Mrk: 2det de becommne fæste penge 28 s:, 3de i følge Forordningen af 9 Augustj 1754 dens 13de art: erstatte Citanten hvis hand Considereres at have lidt Tab ved {hands} \den indstevntes/ Løfttes mislige opfyldelse med 4 rdr:, af de udi Reigningen anførde 12 rdr:, hvorhos og for det 4de den indstevnte Sig til fortient straf og andre Løsmundede til afskye bør følgel: den allegerede Forordnings dito 13 art: næste Præcken Dag ved Ous hoved Kircke, efter at denne Dom lovlig forckyndes, afsohne den begangne forseelse ved det at hand 2 Timer for og 2 Timer efter Prædicken staar i Kirckens Hals Jern, det paadømte tilligemed 2 ½ rd: i Processens omkostninger udredes og efterckommes næste Femtten Dage efter denne Doms lovlige forckyndelse under lovlig adferd.

Formedelst afttenens paackomme og da det ikke var videre for dette skibrede at forrette blev, da Restancen stoer (ope rum) var bleven oplæst Rættten ophævet.

Anno 1759 dend 10de Maj blev almindelig Sommer Ting for Strandvigs skibrede Almue holden paa gaarden Giøen med Selv same Laugrætt som for Ous er opførdt, udi overværelse af Mons:r Niels Hunth som Hr: Fogden Juels Fuldmægtig.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Forordninger og andre høy øfrigheds ordres som til Publication er anckomme.

Videre blev læst

1te Hr: General Major Segelches fæste Brev til Joen Povelsen paa ½ Løb Smør ½ huud i gaarden Miønæs in duplo forfatted den første af 1te Dec: 1758 og Reversen af 10 Maj 1759.

2de Hr: Consistorial Raad Gielmeydens fæste Brev paa 1 pd: S: ½ huud udi gaarden yttre Røe til Ole Haldorsen in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 3de Maj 1759.

3de Hans Tvedtes Bøxel Seddel til sin Søn Haldor Hansen paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i Tveidte dat: 9 Maj 1759.

4de Nicolai Giøens fæste Brev til Niels Olsen paa 1 pd: 6 Mrk: Smør 81/288 huud i Kiøn in duplo forfatted dat: 9 Maj 1759.

5te Hr: Astropes fæste Brev til Ole Olsen paa 1 pd: 18 Mrk: ½ huud 1 Faarskind og 1 giedskind udi gaarden Schiørsand ind duplo med Revers dat: 8 Maj 1759.

6te Ole Haldorsen Røes Obligation til Magdela Eikeland stoer 20 rd: imod Pandt i 5 Kiør dat: 13de octobr: 1758.

7de Johannes Olsen Hellands Pengemangel paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i Sævereid som Anders Hansen nu bruger dat: 10 Maj 1759.

Formedelst afttenens paackomme blev Rættten til førstckomende Løverdage ophævet.

Løverdage dend 12te Maj blev Rættten atter Sadt paa forbemelte Tingstæd.

hvor da for det

8de blev Publiceret Skiftte Brevet efter afg: Engel Joensen Sluttet paa gaarden Store Balleseim d: 12 febr: 1759 som viiser at Sterfboets ejende anpart 2 pd: 4 ¼ Mrk: Smør i

Ballesem er udlagt til Encken 1 pd: 1 ¼ Mrk: Smør, til Sønnerne Joen Engelsen, samt Johannes og Ole Jonssønner hver 9 Mrk:, tilsamen for 104 rd: 3 Mrk:

9de Neckelai Giøens Skiøde til Encken Marte Engelsdatter paa 1 pund 13 1/6 Mrk: Smør 1 huud i Haavig for 200 rd: dat: 10 Maj 1759.

10de Encken Marte Haavigs Pantte forskrivelse paa Haavig stoer 200 rd: til Neckolai Hatvigen dat: 10 Maj 1759.

11te Hans Hansen

1759: 336

Giøens Skiøde til Neckolai Hatvig paa et Beite for 30 Bucke udi Kickedahlen, hvorfor 12 rd: er betalt dat: 10 Maj 1759.

12te Engel Hansen Holdhuuses Skiøde paa gaarden Holdhuus af skyld 1 Løb 6 Mrk: Smør 1 huud, for 351 rd: 3 Mrk: 8 s: til Hans Hansen Kiøn dat: 10 Maj 1759.

13de Dito Engel Holdhuus og Hans Kiøns oprettede Contract betreffende brugstiiden af gaarden Holdhuus for Engel Hansen med videre dat: 10 Maj 1759.

14de Rasmus Hiærtagers Skiøde til Steen Lygre paa 2 pd: 15 Mrk: Smør i gaarden Hiertager for 84 rd: dat: 10 Maj 1759.

15de et Kongel: Skiøde for Halvor Siursen og Torckel Nielsen paa Relutions Rættten til 1 Løb Smør 1 huud i Store Braatvedt imod 38 rd:s betaling dat: 20 Martj 1759.

16de Berge Femangers med fleres Skiøde til Anders Nordtvedt paa 22 29/176 Mrk: Smør i gaarden Femanger hvorfor er betalt 62 rd: dat: 12 octobr: 1759.

Dernæst blev den fra aastæden gaarden Berge her i skibredet dend 23 aprilj næstl: her til Tinget forfløttede Sag imellem Torjels Brathuus som Citant Contra Encken Brite Larsdatter, igien foretaget til endelig afgjør og paadømmende da Torjels Brathuus saavel som og Enckens Laugværge Knud Nerhofde og Fuldmægtigen Hans Giøen samtlig for Rættten vare tilstæde.

og efter at Sagen Saaledes var i Rættten kaldet blev Parterne sc: Torjels Brathuus \og/ Knud Neerhofde paa Encken Brite Larsdatters veigne som Laugværge Saaledes inden Rættten ved Haanderbaand Forligte at Torjels Brathuus i tilkommende aars Foraar træder til gaarden Berges brug uden nogen bøkels tilbage givelse; imod at bemelte Torjels Brathuus Selv betaler og paatager Sig alle Sagens omckostninger for saavidt af Ham Selv er anvent og til Rættens betiente skal betales; og hvorimod Encken paafølgelig til bem: tiid sc: næst kom/m/ende aars Foraar for Torjels Brathuus Røddig gjør gaarden Berge og paa gaarden efterlader Sig eller straxens overleverer Torjels Brathuus til frie Raadighed og ejendom ald den Næver nu paa gaarden Berge eller udi dens Marcker befindes enten det er lidet eller meget, og hvorfor Encken og hendes Sønner ej i dette indeværende aar og til den tiid gaarden Røddig gøres, ej til nogen maae Selge nogen Næver men!! (med) mindre de kunde godtgjøre den efter denne tiid hos fremmede at have Kiøbt; Ligesom og Torjels Brathuus til Encken Brite Larsdatter svarer udi 4re aar efter \Enckens/ aftrædelse aarlig udi Vilckaar 1 tønne Korn af Loven og 1 Koes foster, hvorfor ogsaa Torjels Brathuus skal have frihed fra denne tiid Reignet at foretage Sig efter behag Huusernes Reparationer uden hindring af Encken, dog Saaledes at hand ikke ved arbeidets fortsættelse i nogen maade beskadiger gaardens afgrøde og Slaatter ved desens nedtrædelse og deslige, hvorved Sagen i et og alt bliver bielagt, og hvorved i besynderlighed

1759: 336b

er aftalt at Torjels Brathuus modtager gaarden i den den!! stand den forefindes uden hos Encken det minste udi Huuse aabod at fordre.

Dernæst blev Restancen stoer for Ous skibrede 244 rd: 3 Mrk: 11 s: og for Strandvig 240 rd: 4 Mrk: 14 s: blev oplæst og af ingen modsagt.

hvornæst Tinget blev ophævet.

Anno 1759 dend 14de Maj blev almindelig Sommer Ting holden for Strandebarms skibredes Almue paa gaarden øfre Waage og Rættten betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd Joen Brue, Ole Pedersen Brue, Hans Torgersen Brue, Heine Børsem, Lars Grønning, Henrick Iversen Dybsland, Peder Dybsland, \og/ Peder Traae. overværende paa Stædets Fogeds veigne hands Fuldmægtig Mons:r Niels Hunth, med s...(?) Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongl: Forordninger og ordre som paa forige Tingere læste.

videre blev læst, Saasom,

1te til Mortification Mons:r Hylles Obligation paa 40 rd: til Erick Aackre som er dat: 22 Maj 1749 nu ved paaetigning af dags dato betalt og af Pantte Bogen udsletted.

2de Anders Davidsens Skiøde paa et Huus i Strandebarm til Torbiørn Torbiørnsen for 38 rd: 3 Mrk: dat: 25 octobr: 1758.

3de Hans Giøens med fleres Skiøde paa 1 Løb 2 pd: 5 3/5 Mrk: Smør i gaarden Store Linge for 125 rd: 3 Mrk: 12 s: til Hans Rasmusen dat: 6 Martj 1759.

4de Johannes Berges Skiøde til Peder Johansen Børsem paa 12 Mrk: Smør i Børsem for 14 rdr: dat: 14 maj 1759.

5te Peder Johansen Børsem og Ole Johansen Berges Mageskiftte Brev betreffende eendeel gods i gaardene øfre Berge og Eechenæs hvorhos Ole Johansen har faaed mellemlags Penge 15 rdr: dat: 14de Maj 1759 in duplo forfatted.

6te et Kongel: Skiøde til Torger Christophersen paa Reluitions Rættten til ½ Løb Smør ½ huud i gaarden Lille Fosse hvorfor er betalt 177 rd: 48 s: dat: 6te Martj 1759.

7de et Dito Kongel: Skiøde til Anders Pedersen paa Reluitions Rættten til ½ Løb Smør ½ huud i gaarden Lille Fosse dat: 6te Martj 1759.

8de Peder Furhofde og Halvor Svillands Mageskiftte Brev in duplo betreffende gaardene Svilland og Furhofde som er Mageskiftted imod at Halvor Svilland giver Peder Fuhrhofde 52 rd: i mellemlags Penge dat: 6te Martj 1759.

9de Erick Larsen Tvedtes Skiøde paa ½ Løb Smør ¾ huud i Tvedt til Engel Giærtsen for 130 rd: dat: 6te Martj 1759.

10de Torger Lille Fosses Skiøde til Anders Pedersen paa 1 pd: 7 Mrk: Smør i Lille Fosse for 31 rdr: dat: 14 martj 1759.

11te Anders Pedersen Lille Fosses Obligation til Hr: Marcher paa 200 rdr: imod forpantning i Lille Fosse dat: 14 Maj 1759.

12te Hans Fureberg og Peder Børsems Skiøde for Herbor Johansdatter til Johannes Johansen paa ½ Løb Smør i yttre Børsem for 42 rd: dat: 14 Maj 1759.

13de Encken Christie Andersdatter Kiærevig's Skiøde til Anders Giertsen paa 2 pd: 5 Mrk: Smør i Kierevig for 115 rd: dat: 6te Martj 1759.

13de!! Skiftte Brevet efter Marte Linge Slutted paa Store Linge den 29 Maj 1758 hvori godset er deelt som Skiftte Brevet ommelder.

14de Skiftte Brevet efter Samson Baarsen Øyerhavn dat: 31 Maj 1758 som udviiser at Sætersteigen er paalodnet Lars Olsen for 1 rd: 1 Mrk: 8 s: Værhofde paa Ole Larsen for 4 rdr., i Flugedahlen Samson Larsen 4 Mrk: S: og Botille Samsons datter 8 Mrk: Smør.

15de Skiftte Brevet efter Johannes Børsem Sluttet d: 20 febr: 1759 som viiser at Johannes Johansen er paalodnet

1759: 337

i gaarden yttre Børsem 1 ½ Løb Smør for 126 rd: og datteren ½ Løb Smør i Dito gaard for 42 rd: Boets ejendom i Eickenæs paalodnet Rasmus 18 Mrk: Smør 1 giedskind og Peder ligesaa, Sønnen Ole Johansen i Giærsteigen 5 Mrk: Smør for 5 rd:

16de efter Eli Isacks datter Giære Sluttet d: 24 febr: 1759 som viiser at Sterfboets ejende 21 Mrk: Smør i Giere er paalodnet Enckemanden Torbiørn og Ole Andersen Øfsthuus hver halve parten med 10 ½ Mrk: Smør.

Hr: Capitain Tausan Lod ved sin Søn Mons:r Tausan til kiende give at have til dette Ting tiid og Stæd [ladet] indstevne Arne Berge {og} fordie hand icke allene uden forlov har foretaget Sig at hugge een deel baand af Hattel Træ i Citantens gaard Haabreches Skov mens end og senere da hand for dette blev tiltalt i mindelighed, haver Lagt skylden ud paa Citantens Søn Mons:r Jørgen Tausan som den der skulle have givet tilladelse til samme, hvilket dog er usandhed og ickuns skal være een besmyckelse for Selve gierningen, derom at paahøre vidner og Taale Dom til undgiældelse følgel: nermere giørende paastand og i Rættelse!!

(Rættessættelse), efter Lov og Forordninger. \med samt omckostningers tilsvaer/

Arne Berge møtte icke efter paaraab ej eller nogen paa hands veigne.

Stevnevidnerne Johannes og Hans Berge afhiemlede ved Eed at de med fulde 14ten Dages varsel Lovlig haver Stevnet Arne Berge Muntlig for hands Boepæl saaledes som anført er.

Mons:r Tausan fremstillede paa sin Faders veigne de indstevnte vidner med begiær samme maatte afhøres.

1te og 2de Vidne Lars Olsen Ohme og Salemon Skogesæhl bekræftede dernæst ved [Eed] og vidnede at de i afvigte vinter efter Hr: Capitain Tausans forlangende een Dag gick hen beskickelseviis til Arne Berge, og tilspurdte Ham om hand icke havde hugget een deel Baand af Hattel udi Haabreche Skov, desligeste om hand icke til andre havde Sagt at hand til saadan Hugster havde faaed tilladelse hos Sønnen Jørgen Tausan, hvortil Arne Berge da Svarede vidnerne at hand icke/ hvercken har hugget Hattelbaand i Capitainens Skov og ej eller sagt at have dertil faaed forlov af Mons:r Tausan, Ligesom og disse 2de vidner vare paa same tiid eller nogle Dage derefter i Haabreche Marck og der forefandt at være hugget nogle Baand, Mens af hvem viste de icke.

3de Vidne Joen Holgersen Brue aflagde Eed og vandt at afvigte Juule høytiid een aften som vidnet med Arne Berge og flere sad og Drack, hørdte vidnet Arne Berge iblant andet fortelle at Mons:r Jørgen Tausan afvigte aars Høst da hand skulle Reise til Hardanger paa Exerice!! (Exercice) kom ind til Ham sc: Arne Berge og forlangede 2 Mrk: i penge, hvor hand tillod Arne Berge at Hugge baand i Bandeskaarerne i Haabreche Marck, Mens enten hand havde hugget Dem eller ikke blev icke benevnt, dog hørdte vidnet Arne Berge til sist Sige at sist da ieg hugde disse Bandeskaarer var der flere Baand end denne gang, thj nu var der icke stort baand i Dem, havde saa indtet videre at Prove.

4de Vidne Ole Olsen Brue aflagde Eed og

1759: 337b

vandt Eenstemmig med 1te vidne med tilleg som og første vidne gestendigede at de{t} omvundne ord falt i Joen Brues Stue paa Brue.

Eragted.

Arne Berge gives Laugdag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Lars Thoerdahlen haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Haaver Thoerdahlen fordie den siste med Hug og Slag skal have overfaldet den førstes Søn Peder Larsen et Barn paa 13 á 14 aar gl.; derom at paahøre vidnerne Niels og Torbiørn Engedahlen, samt Taale Dom til undgiældelse og betale Processens omckostninger.

Haaver Thoerdahlen blev paaraabt mens møtte icke.

Stevnevidnerne Torger Lille Fosse og Anders Lille Fosse bekræftede ved Eed at de med fulde 14ten Dages varsel lovlig haver Stevnt Haaver Thoerdahlen for hands Boepæl saaledes som anført samt og vidnerne Niels og Torbiørn Engdahlen.

Eragted.

Haaver Thoerdahlen som lovlig Stevnt samt og vidnerne Niels og Torbiørn Engedahlen gives Laugdag til næste almindelig Ting at møde, den første med tilsvar og de siste for under Falsmaal at vidne sin Sandhed i Sagen.

For Rættten fremstillede Sig Procurator Hans Giøen og gav tilkiende at hand møder paa Jaen Butlers veigne der til dette Ting tiid og Stæd haver ladet indstevne Hr: Capitain Feltmand for skyldig værende 2de aars Grundlejer af Pladsen Hammeren á aarlig 3 rdr.; desuden for afkiøbt Tømmer bestaaende af 12 stk: efter accord 3 rd: 3 Mrk: end desuden haver hand bekommet af bem:te Butler 15 Skiepper Havre Korn á 1 Mrk: Skieppen, Tilsammen indbereignet for 2de Qvie foster 13 rdr: 1 Mrk: om same til betaling at lide Dom, som og at betale Processens omckostninger skadesløs.

Hr: Capitain Feldtmand Sisterede Sig for Rættten at endskiønt hand i gields og Reignings Sager er aldeles befried for at møde til nogen Rættergang og mindre derfor kand blive Dømt i anledning af den allernaadigste Forordning af 1749 dend 7 Maj, og seenere Kongel: Rescript, hvorfor hand billig kunde exipere, saa dog for at viise hvor odieu!! det virkelig er at see Sig Dømt efter andres egenskaber, thj havde hand i den tiid hand kom i underhandling med Mons:r Butler kundet Sundere hands gemyttes beskaffenhed, skulle ieg langt heller addressere mig til een Reasonable Persohn hvor ieg kunde have faaed de fornødne Trævahrer og icke nægted mig dem, {Jeg} \Cap:/ havde vel foresadt Sig, at begiegne denne Sag med Contra Stevnemaal, men siden Comp: tillige har forestillet sig at Mons:r Butler skulle vinde tiid til betenckning i saadan een ære Sag som mig af hannem er tillagt, hvorudi Comp: Reserverer Sig ald lovlig tiltale ved aastædet, saa snart hand maatte finde behag i at forandre sit ergangne Stevnemaal fra Dom til Tingsvidne, da det lettelig kand begribes at det icke vil blive {mit} \Comp:/ Værne Ting i hvad som gielder {min} \hands/ Honneur, for da at kome til denne Reignings Sag og i een Lovformelig Procedur efter Mons:r Butlers egen invitation, maatte det paaligge Mons:r Jaen Butler at fremviise Rigtig

1759: 337!! (Folionr. 337 brukt 2 gonger i originalen)

Pass og afskeed, da Loven paa adskillige Stæder dicterer at den som haver tient Kongen skal giøre Rigtighed der fore, saa er og samme ved adskillige Forordninger igientaget og seeniste af 9de augustj 1754, og hvorledes een ærlig Rytters og Soldats Pass skal være indretted, og dets nødvendighed sees af Krigsart: 12 Cap: 183 art.; naar Mons:r Butler for det første behager efter tilforn anførte Lov og Forordninger, samme sit Pass at fremviise, er Comp: villig Sagen fremdeles med hannem at Proseqvere.

Fuldmægtigen Giøen Explicerede at den af Hr: Capitain Feldtmand paaberaabte Forordning at hand ej for denne Rætt bør tiltales og lide Dom kand icke hentydes til Forordningen af 7 Martj 1749, der tydelig oplyser og tillader at officererne skal Soges for Lands Lov og Rætt, særdeles udi gields og fordrings Sager, thj naar da Creditor haver erhvervet Dom til skadesløs betaling bliver det hands egen Reining enten officererne haver noget at betale med eller icke, end videre gav Comparenten tilkiende at det kunde ej henreignes til nogen ære Sag som ickun er een Reen gields fordring, icke des mindre kand denne paastevnte Sag, hvercken skionnes eller paadømmes paa aastæden Kysnæs, men bør afgjøres paa sit Rette Stæd, hvad Jaen Butlers gode Nafn og Rygte er betreffende, viste ej nogen andet at Sige end at hand er fød af Høyfornem/m/e Forældre, det er og alle og een hver vitterligt at hand er den Rette og Sande ejer for gaarden Kysnæs, altsaa Protesterede hand imod Capitain Feldtmands gjorde declaration at det ej maae komme hands Principal til nogen Prejudice eller æres forkleinelse, udi det øfrige paastod hand Dom til betalings erholdelse, for de paastevnte 13 rd: 1 Mrk: samt Processens omkostninger at tilsvare.

Mons:r Butler sagde at hand icke har været i nogen Kongens Tieniste og ellers paastod Hr: Capitain Feldtmand maatte beviise hvad hand har behaget at tilføre.

Hr: Capitain Feldtmand begierede Sagens anstand indtil dette vorder oplyst og herom forlangede Rættens afskedigelse.

Giøen lod tilføre at hand ej kunde indvilge Hr: Capitain Feldtmands forlangte anstand i Sagen som allene hensigter til Pengespilde og store omckostninger men ville endnu som før paastaae Dom.

Eragted.

Rættten finder indted som kand hindre den fra at hindre Jaen Butler fra at gaae i Rætte med Hr: Capitain Feldtmand udi denne Sag saa fremt den siste icke kand Ligitimere at den første har begaaed een Troeløs gierning, og om end saa var skeed og hand altsaa var forbudet efter Lov og Forordninger at gaae i Rette for andre, jae var Lov feldt og Condemneret til Evig Fengsel, burde hand dog efter Lands Loven i Sin egen Sag \forsvare Sig/; af forestaaende flyder at Rættten forlanger joe Reqvirerer det Parterne Pro et Contra ville behage til Rættens videre skion at

1759: 337b

opgive hvad de mod hinanden kunde have videre at fremføre.

Hr: Capitain Feldtmand lod tilføre at hand i Rættten Producerede sin Contra Reining i følge Mons:r Butlers under 6te Maj 1758 {mig} \Comp:/ tilstillede Reining som blev oplæst.

Efter at nogen stund Parterne var meglet imellem tilstod Hr: Capitain Feldtmand at naar den Deference som er imellem hands og Butlers Reining halveres vil hand betale det øfrige tilligemed de 3 rdr: siste aars anførte Grundleje dog under den Reservation at i fald Hand icke nyder hvad Butler hannem til Pladsen Hammeren haver Bøxlet vil hand have decourteret hvad med billighed paa afgifften kand afgaae, Ligesom og Hr: Capitain Feldtmand paastaaer Decourteret for Jern 4 Mrk: 8 s: og for Bøxel Seddelens gienpart og Revers dens Publication og Stemplet Papier 1 Mrk: 8 s: er 1 rdr:, og naar Mand Decourterer det eene mod det andet bliver Hr: Capitainen efter saadan accord paa heele Reiningen skyldig 10 rdr: 5 Mrk: 8 s:, endelig tilstod Capitainen at svare halv omckostning paa Processen 1 rd: 4 Mrk: 10 s: og saaledes nu i Rættten tilstod at betale i alt til Mons:r Butler 12 rd: 4 Mrk: 2 s: hvormed Butler for at treffe eenighed var fornøyet og hvormed Sagen blev bielagt.

der næst blev af Ole Børsem opbuden i Rættten 12 rd: 2 Mrk: 1 s: Myntlingen Lisbet Jacobsdatter tilhørig, men som ingen meldte sig med at ville tage same paa Rentte blev de forseiglet og tilbageleveret.

end videre blev læst

een Kongel: befaling betreffende Karle som til Liv gvarde!! (garden) skal hverves under 14de aprilj 1759.

samt og

Mons:r Kierulfes bøxel Seddel paa Hr: Biskopens veigne til Knud Knudsen paa ½ Løb Smør ½ huud udi Naterstad in duplo forfatted med Revers paa den eene dat: 14 Novembr: 1759!! (1758?).

Som indted videre ved dette Ting var at forrette blev Tinget ophævet efter at Restancen stoer (ope rum) for Almuen var bleven oplæst og af ingen modsagt.

Anno 1759 Dend 17de Maj blev Rættten udi følgende Aastæds Sag og Marckeskiels Forretning Sadt paa gaarden Tvedt paa Waralsøen udi Strandebarms Præstegield og Rættten betient med eftterskrevne af Stædets Foged opnevnte {Vurderingsmænd} \Laugrættes Mænd/: Joen og Ole samt Hans Torgersen Brue, Heine Børsem, Lars Grønning, Iver Backe, Lars Mehuus, \og/ Iver Øyerhavn i hands Stæd Henrick Iversen Dybsland.

Hvor da for Rættten fremckom Procurator Hans Giøen som gav til kiende at Hand møder for Citanten Baar Jensen Tveidt Der til denne berammede Tægte Dag, haver ved skrifttlig Stevnemaal ladet indstevne Hactor Brynnildsen Øfsthuus for eendeel ulovlig Skov hugst, samt overvære een Lovlig Besigtelse og Stubbegangs Forretning for aaret 1757 og 1758 samt at overvære en Lovlig Taxation over det af Contra Parten hugne Tømmer, med mere som Stevnemaalet indeholder, hvilket for Rættten af 11te april 1759 blev oplæst.

Fuldmægtigen Giøen gav til kiende at Citanten Baar Tvedt haver foruden de i Stevnemaalet anførte Vidner aparte ladet Stevne Ole Andersen Øfstthuus, Helge Larsen Øfsthuus og Lars Hactorsen ibdm:

For Rættten møtte Procurator

1759: 338

Hans Waage for den indstevnte Hactor Brynnildsen Øfsthuus, og tog til Vedermæhle med lovlig Stevnemaal, der næst lagde hand udi Rette et Contra Stevnemaal af dato dend 21 aprilj 1759 som da for Rættten blev oplæst.

Hoved Citanten og hands Fuldmægtig tilstod det Producerede Contra Stevnemaal er ham sc: Citanten lovlig forckyndt.

Citantens Fuldmægtig begjærede de indstevnte vidner maatte afhøres, og dertil fremckaldes. begge Parter begierte dernæst Deres vidner som de nu hafde tilstæde, afhørte, thj blev for Dennem Eedens forklaring af Lov Bogen oplæst med Rættens formaning til hvert vidne, om at vedblive Sandhed, og blev saa derefter først fremæsket følgende: Citantens Prov.

1te Vidne Erick Larsen Dybsland 68 aar gl: fød paa Naboe gaarden Skiælsnæs og ellers opfød og har boet bestandig her i Naboelavet forklarede at for omtrent 50 aar siden da Citantens Formand i ægteskabet sc: Erick Tvedts \nu/ for længst siden {nu} afdøde Fader Anders Brynnildsen beboede denne gaard Tvedt, hendede det Sig een gang at vidnet tilligemed bemelte Anders Tvedt gick udi sine ærinde udi Tvedte Marck sc: i de Stæder i Klepslien som nu tvistes om, og paa samme tiid hørte vidnet Dito Anders \Tvedt/ {tiid} under fortællelse om hands gaards ejendom/m/e Sige, at Skifted imellem gaardene Øfsthuus og Tvedt egentlig skulle gaae fra Kaaveilage indtil høyeste Kleps Lie-Rusten hvilcke Stæder hand ved aastædernes begranskning kand udviise,

dette 1te og det andet vidne Povel Christiansen Dybsland 33 aar gl: ligesaa opføder her i Nabovelavet forklarede og Eenstemmig henseende følgende: at de noget for Juul denne afvigte vinter efter Baar Tvedt[s] forlangende, har været i Tvedtes eller de omtvistede Marcker i Kleps Lien for at Besigtige og Taxere eendeel Tømmer som skulle være hugget i disse Stæders Skov af Hactor Øfsthuus, til hvilcken ende de i forhaanden same Dag sendte Hactor Øfsthuus bud om at være dem følgagtig, Mens som hand ikke var hiemme, og de dog kom hen \til/ de Stæder sc: i Kleps Lie Rusten, som kand udviises, hvor hugsteren skulle være skeed, blev dem anviist eendeel Tømmer som var fremkiørt og sammenlundet paa nogle Stæder, mens om det var 4 tylter Saug Tømmer eller noget mere eller mindre kunde de icke forklare, og tilmed skulle noget af samme være hugget i Hactor Øfsthuuses egen Skov, og da de icke til visse viste hvormeget der af var kommen fra Klepslien som Citanten tilreigner Sig Rettighed til, kundet icke Taxeres, Mens Dennem anvistes dernæst 27 Stuve i denne omtvistede Marck som skulle være hugget af Hactor Øfsthuus, og efter sam/m/es størelse skiønnede og Taxerede de at det Tømmer af same var tagen kunde være værd fremkiørde i frie penge 2 rdr: 1 Mrk: 8 s:; hvorpaa de gick hen til Øfsthuus og da fandt Hactor Øfsthuus hiemme da Hand tilstod at hand ved sine Folck og hand Selv havde hugget Tømmeret af disse vidnerne anviiste 27 Stuver af Fyre Trær.

Procurator Waage tilspurdte 1te vidne 1te om vidnet icke ved hvor gierdes gaarden fra Kaaveilaget til Klepslie Rusten stod, og der paa kand giøre udviisning, Rs: vidnet ved om dette gierde og kand udviise hvor same har staaed. 2de om vidnet nogen tiid har seet Citanten eller nogen hands formænd, har hugget synden for dette gierde. Rs: icke førend denne hugster skeede, har icke vidnet vist hvem der

1759: 338b

har hugget. 3de om vidnet icke veed eller har seet Sergiant Iver Dybsland og hands Naboe Henrich Dybsland har hugget Sauge Tøm/m/er paa Søre Side same gierdes gaard som {som} er nu eendeel af same støcke Marck som de nu omtvister. Rs: hand veed det indted. 4de om vidnet veed at Citanten eller hands Formænd og Contra Citanten og hands Formænd nogensinde har opretted med hinanden Skifftte eller deele imellem dette omtvistede støcke Rs: Nej hand ved indted derom. 5te om vidnet har seet eller veed at Citanten eller hands formænd har brugt op paa høyeste Klepslie Rusten. Rs: hand Referede sig til sit Svar paa 2de qvestion. Procurator Waage lod tilføre at som 1te vidne Erick Larsen Dybsland indted veed eller kand udsige om nogen af Parternes Hugster eller brug, men hand vidner allene efter een Mands \Mund/ som imod 50 aar siden er ved døden er afg:, altsaa Protesterer hand imod vidnet, at vidnet icke maae ansees, som vidner efter een Mands ord som er over aar og dag, Men bør af denne Rætt afviises efter Lovens 1te B: 13de Cap: 23 art:, altsaa vil hand opvarte denne Respective Rættens biefald. Giøen Lod tilføre at de af Procurator Waage fremsadte qvestioner til vidnet kunde ej ansees for andet end til Rættens forvildelse og udflugter, Ligeledes hands declaration imod vidnets aflagde vidnesbyrd, kunde være af nogen betydning, særdeles da Loven giver et vidne friehed udi deslige Sager at vidne ej allene hvad de Selv ved, men end og hvad de af andre haver hørdt, altsaa Protesterede hand imod Procurator Waages gjorde paastand, og paastod at vidnes forklaring maatte agtes som gyldig. Procurator Waage Refererer sig til sin forige paastand.

Eragted.

Ved Sagens endelig paadømme skal nock blive oplyst og forcklaret hvorvidt Parternes paastand og det anførde vidnets declaration kand efter aars forløb tages i Consideration.

3de Vidne Lænsmanden Hans Hansen øfre Waage forklarede at hand veed indted andet om skiel og skifftte imellem disse gaarde Tvedt og Øfsthuus end at saa snart Øfsthuus \opsidere/ har hugget i Klepslien som icke i hands minde har skeed mere end 2 Gange sc:

Een gang for 29 aar siden og nu til sist afvigte aar, har det blevet ancket paa af Tvedtes opsiddere.

4de Vidne Henrick Olsen Dybsland 82 aar gl: fød og været bestandig paa Dybsland til denne tiid, forcklarede: at hand veed og har seet at Hactor Øfsthuuses Fader Brynnild Hactorsen for omtrent 29 aar siden havde hugget nogle Stuv i Klepslien omtrent til 1 tylt Tømmer, og {som} vidnet ved videre at saa snart Baar Tvedt fick vide{re} om denne hugster og anckede paa hugsteren og Brynnild Øfsthuus og Baar Tvedt blev Samlet paa aastæden bleve der sluttet saadan forlig om samme at Brynnild Øfsthuus vel skulle faae at beholde Tømmeret men hand skulle derfor som et vederlaug eller betaling for samme Kiøre eller arbeide for Citanten Baar Tvedt, hvormed det blev afgjort om Tømmeret, Men vidnet hørde tillige Brynnild Øfsthuus Love og Sige at hands øx skulle aldrig komme der, sc: i denne Marck Kleps Lien hvor Tømmeret var hugget, mere, videre forcklarede vidnet at een gamel Mand Anders Tambour som var fød og opfød {paa} i dette Naboelaug har fortaldt Ham for 30 aars tiid siden at Rette Skifte imellem Tvedt og Øfsthuus skal gaae fra Kaave ilaget!! (Kaaveilaget) til Klepslie novet efter høyeste Rusten ind igiennem, som hand ved Stædernes begranskning vil udviise, tilligemed et Giære som de forige vidner har vundet om, da vidnet Siger at samme Giære Efter det hand af gl: er sagt er opsadt til et Beje gierde imellem gaarde!! (gaardene) Øfsthuus og Tvedtes Sæter marcker. Vidnet lagde og dette til sit vidnesbyrd at hand har hørdt at da den aftale som omprovet {er har} \er om/ hugsteren i Klepslien var skeed og Brynnild Øfsthuus havde sagt at hands øx skulle

1759: 339

aldrig komme der efter, Lagde hand og dette til at det havde været bedre hand havde draget ud at forhverve Sig een Kogning fisk, eller at hugge det Ham da Disputerede Tømmer.

5te Vidne Iver Dybsland stevnt af begge Parter, 70 aar gl: fød og opfød her i Naboelavet og i lang tiid boet paa Dybsland, forcklarede om Skifted imellem Øfsthuus og Tvedt at samme saavidt hand erindrer veed og af andre har hørdt skal gaae fra Kaaveilaget til høyeste Kleps Lie Rusten, saa har \hand/ og med det forige hands forfædre fortaldt \hørdt/ at Øfsthuus ejede Sonden og Tvedt Norden paa dette Skifte, hvilcke Skifte og Stæder hand vil udviise naar aastæderne skal Besigtiges, Mens paa hvad \Stæd/ det nu af Hactor Øfsthuus Hugne Tømmer er taget paa, veed hand endnu icke, mens naar same Stæder viises Ham skal hand nermere forcklare paa hvilkens ejendom hugsteren er skeed.

6te Vidne Niels Knudsen Aackre 66 aar gl: fød i Hardanger Mens været her i Naboelavet til imod 50 aar, forcklarede at noget over 40 aar siden da vidnet tiende hos Citantens Formand i ægteskabet og hand var oppe i Klepslien med same sin Huusbond for at hugge Tømmer, Spurdte vidnet bem:te Erick Tvedt hvor høyt hand ejede op i Kleps Lien, svarede hand at Øfsthuus ejer saa langt neer som Mand kand kiøre Tømmer fra Stenene(?) op efter og Tvedt saa meget som Mand kand kiøre Tømmer nedefter, Mens at udviise noget Rigtig Skifte kunde hand icke, ej eller har hand derom hørdt nogen Rigtighed.

7de Vidne Mari Andersdatter Kiærevigen 40 aar gl: fød her paa nermeste Naboegaard Houckaas hvor hun var til sit alders 20 aar, forcklarede at hun imedens hun saaledes var hiemme hos sin Fader een gl: Mand paa nogle og 60 aar ved Nafn Anders Houckaas, hørde Ham adskillige gange Sige og fortelle at Skifted i Kleps Lien imellem Tvedt og Øfsthuus altiid har gaet efter høyeste Kleps Lie Rusten, videre viste vidnet icke derom ej eller kand hun same Stæder udviise.

8de Vidne Herlov Larsen Skiælsnæs fød og opalet paa Naboegaarden Schielnæs nu 80 aar gam/m/el forcklarede at een gang omtrent 50 aar eller lengere siden da vidnet een gang var med gl: Erick Tvedt oppe i Tvedtes udmarck og Spurdte hvor høyt Tvedt ejer i Kleps Lien Svarede Erick Tvedt at hand ejer op paa høyeste Kleps Lie Rusten Ligesom hand og har

hørdt saadant af alle andre folck saavel hands forfædre som flere at Skifted imellem disse gaarder der skal gaae som omprovet er, og Stæderne kand hand paa forlangende udviise.

9de Vidne Samson Larsen Traae Stevnt af begge Parter gl: 74 aar gl: fød paa gaarden Nedre Vaage og bestandig til denne tiid været her i Naboelavet, forcklarede at noget over 50 aar siden i et Brøllup her paa Tvedt hørde vidnet at een Mand sc: Niels Dagfindsen paa {Tvedt} \Øfsthuus/ men i sær Brynnild Øfsthuus og gl: Anders Tvedt Citantens Fader kom i Disputte om det nu omtrettende støcke Marck Kleps Lien mens derom skeede dog ingen aftale, eller blev gjort noget viist af hvem som Marcken tilhørde, saasom andre folck i Selskabet lagde sig derimellem, Ligesom og Vidnet icke veed Rættene henseende Skifted imellem disse gaarde, end som saavel gamle Mænd paa Tvedt som paa Øfsthuus har fortaldt Ham om at Skifted neden fra tager sin begyndelse paa det Stæd Kaaveilage som af forige vidnerne er omforcklaret, Mens hvorledes Skifted videre strecker Sig veed vidnet icke.

10de Vidne Ole Andersen

1759: 339b

Øfsthuus 35 aar gl: fød og opfød paa gaarden Øfsthuus forcklarede at omtrent 10 aar siden da vidnet enda havde fellets Skov med sin Naboe Hactor Øfsthuus, siger hand een dag til sin Moder Herbor Isacksdatter een Koene paa 60 aar gl: at hand ville gaae ind til sin Naboe Hactor Øfsthuus og faae Ham med Sig for at hugge noget Tømmer paa et Stæd i Kleps Lien som kaldes Kleps Lie Rusten nemlig inden for Kleplie Rusten, som hand ellers ved aastædernes begranskning vil udviise, Mens hands bem:te gamle Moder svarede hannem at hand Slet icke skulle hugge der leggende dette til at der har været tvist om dette støcke Marck tilforn og om hand hugde der blev det hannem frataget, som de har gjort før, og om Skifterne viste hand indted at forcklare.

Citantens Fuldmægtig havde ingen flere Vidner som hand agter at føre undtagen hand forbeholdt sig flere qvestioner til de allerede afhørde paa aastæderne.

Contra Citantens Prov

1te Vidne Osmund Andersen Lambedahlen fød her paa gaarden Tvedt som har for 38 aar siden været her paa gaarden i 18 aar, nu 57 aar gl:, og boet i Lambedahlen 38 aar, forcklarede at omtrent 47 aar siden som hand tilligemed hands Fader Anders Tvedt vare oppe i Kleps Lien for at Søge efter Øger, Siger bemelte hands Fader som da var omtrent 60 aar gl: til vidnet at enten ieg nu kommer her offter med dig eller icke saa kand ieg nu sige dig at Øfsthuus ejer saa langt neder i Kleps Lie Rusten som de oven i fra kand kom/m/e med øg og kiøre Tømmer opefter og neden for ejer Tvedt, og som vidnet tillige ved at Skifted imellem Øfsthuus og Tvedt begynder neden fra i Kaaveilage, saa troer hand at Skifted kommer til at være efter Rusten, som hand ved aastæderne vil udviise og henseende til det gierde som forhen har staaed fra Kaaveilaget og op efter, da veed vidnet icke andet end samme er opsadt til Bejegierde for Creaturene, Mens om samme skal og Skive!! (Skille?) Skoven veed vidnet icke.

2de Vidne Anders Giærtsen Kiærevig 46 aar gl: fød og stedse opfød og boed paa Kiærevig forcklarede at omtrent 9 aar siden da der var aastæds Rætt paa gaarden Øfsthuus imod Dybslands opsiddere, hørde vidnet blant andet at Baar Tvedt som og var tilstæde og blev tilspurdt om sine Skifter, svarede og udviiste for vidnet Stædet hvos Skifted ved Kaaveilaget begynder imellem Tvedt og Øfsthuus hvilcket Stæd hand vil udviise, endelig sagde vidnet at een gammel Mand nemlig Anders Olsen Øfsthuus omtrent 29 aar siden kom til Kiærevig og da fortaldte om een hugster som paa den Tiid var skeed i {Øf} i!! Kleps Lien af Brynnild og Svend Øfsthuus, samt at Baar Tvedt havde kaldet til Sig een gl: Mand Anders Røsseland af Qvindherret een Søn af gl: Anders Tvedt, og samme Anders Ryseland skulle paa den tiid fortaldt at {g...} Skifted skulle være i høyeste Kleps Lie Rusten imellem disse gaarde, paa

same tiid havde!! og Anders Øfsthuus (hørdt?) at Brynnild Øfsthuus skulle sagt det hands forfædre sc: gl: Torbiørn Øfsthuus skal have fortaldt \at/ Skiftted skulle gaae noget lenger Nord men for Ræsten ved icke dette vidne om Skifttestreckningen, dog har vidnet hørdt fortelle af folck som var overværende ved den omprovede Dispute om det Tøm/m/er som af Øfsthuus Mændene skulle være hugget i Kleps Lien, at den part af Tømmeret som tilhørde Svend Øfsthuus beholdt Baar Tveidt uden at

1759: 340

Hand sc: Svend skulle have faaed noget for samme.

3de Vidne Anders Svilland 34 aar gl: fød i Traalmen!! har stedse været her i Naboelavet, forcklarede indted til oplysning i Sagen.

4de Vidne Anders Andersen \Houckaas/ 35 aar gl: forcklarede at hand icke veed andet til oplysning end hand af andre har hørdt det Skiftted skulle gaae efter høyeste Kleps Lie Rusten, mens same at udviise kand hand icke, saasom hannem aldrig er anviist Skifterne.

Procurator Giøen lod tilføre at hand Siuntes det ej var fornøden at begiære nogen Lav dags foreleggelse for den af hands Principal indstevnte vidne Torbiørn Andersen Svaasand, saa frafaldt hand hands vidnes byrds forcklaring udi denne Sag efterdie Sagen af de andre afhørte Vidner tydelig nock er oplyst paa hands Principals Siide, Saa begiærede hand ydmygst at Rættten ville forføye Sig til aastædernes begrundskning og naar det skeer ville hand have Sig flere qvestioner til vidnerne fremsadt.

Eragted.

da Dagen er forløben som Klocken nu er henimod 8te Slet bliver Rættten til i Morgen ophævet, da Mand betimelig skal bese og beskrive de omtvistede aastæder.

Dagen næstefter som var dend 18de Maj blev Rættten atter Sadt paa forbemelte aastæd gaarden Tvedt og Rættten betient med samme Laugrætt som den gaars dagen blev beklæd med.

Hvornæst Rættten følgelig Citantens gaars dagen gjorde begiær, i følge med begge Parter og Deres Fuldmægtige, da Mand først forføyede Sig op i Marcken op til det af de fleste vidner omprovede Stæd Kaaveilage, hvorhelst vidnerne gjorde den forcklaring at omendskiønt streckningen op i høyeste Kleps Lie Rusten derfra sc: fra Kaave ilage!! (Kaaveilage) Reignes og har nafn af Skifttets begyndelse findes dog sam/m/e Kaaveilage at Ligge her hiemme paa gaarden Dybslands ejendoms Skov, icke desmindre og da sam/m/e Plads er just det Stæd efter hvilcket de andre Skifte streckninger fra begyndelsen skal Rettes saaledes at Skifte streckningen efter 1te 4de 5te 7de og 8de Citantens vidner item Contra Citantens 1te og 4de Prov, Deres udsigende, derfra skulle gaae beent op i høyeste Kleps Lie Rusten, og derfor gick Rættens Middel først fra dette Kaaveilagen i Linie efter Compasen ost Nordost hen i et lidet Dahleføre hvor Skiftted imellem Dybsland og Øfsthuus pr: Discours af Parterne blev os anviist, Ligesom og strax Norden og neden for dette siste Stæd os blev foreviist een 1750 den 15de Julj af Rættten nedsadt Mercke-Steen fra hvilcken Marcke-steen Contra Parten Hactor Øfsthuus paastaar Skiftted skal tage sin Begyndelse og gaae {noget} op efter dog {ost} Norden for høyeste Rusten, Mens som hoved Citanten af Rættten forlangede at de førde Vidner maatte vedblive at opgaae den Rette Skifte streckning, begyndte Mand paa det ommelte Stæd og Dahl som Skifte imellem Dybsland og Øfsthuus sc: underlige Linie fra Kaaveilaget og Continuerede efter vidnerne Erick Dybsland, Henrick Dybsland, \og/ Sergiant Iver Dybslands udviisning, med Skiftted i een been streckning som melt er op i høyeste Siune og i høyeste Kleps Lie Rusten, og da Mand Saaledes var opkommen over det Steileste Field og gang i denne streckning hvor det blev noget fladere, og Vidnerne efter

deres Provning havde paa nye udviist at Skiftted skal være paa og efter høyeste Kleps Lie Continuerlig opeftter sc: paa og efter den Sønderste

1759: 340b

og høyeste Rust lige hen til et Stæd Kleps Lie Kleven Kaldet tedt ved Øye bæcken hvor gaarden Øyes ejendomme paa østre kandt modstøder, blev os, dog førend Mand kom til Kleps Lie Kleven og ende Skiftted, anviiist af 1te og 2de vidne Stæderne og Stuverne hvor det paastevnte Tømmer var hugget, hvilcke Stæder da fandtes at Ligge Norden for ommelt af de fleste vidner omprovede Skiftte streckning, og fandt Rættten ved disse Stæders Besigtelse at hvad Tømmer som der var hugget kunde icke uden med stoer besvær og med lange omveje faaes kiørt Sør eftter og op paa høyeste Rust, Ligesom og Vidnerne Henrick, Iver og Erick Dybsland i besynderlighed paa dette aastæd forcklarede og Explicerede Sig udi sin Provning at dette aarvircke!! (aavircke) er gjort paa Tvedtes ejendomme eftter det de veed og af andre har hørdt, jae disse og flere Vidner udviste som melt det gl: Kan og Skiftte eftter den høyeste fiedeg!! (fiedegg) Kleps Lie Rusten Kaldet at gaee lige til Kleps Lie Kleven; under samme begransk!! har ogsaa Contra Parten Hactor Øfsthuus og hands Fuldmægtig dog uden medhold eller biefald af noget vidne paastaaed og udviist Rættten 2de Skifte streckninger som hand Siger er hannem af hands Fader og andre gamle Mænd udviist, nemlig det første at tage sin begyndelse neden og væsten fra den omelte Marcke steen oven \omtrent Nord Ost fra/ Kaaveilaget og derfra op igiennem Kleps Lie Rusten noget Norden for det oven beskrevne Mercke, og noget Lavere yderst ud og Nord paa et der befindende Hammerlag eller Field Rind Continuerlig skjønt icke i nogen been streckning, til endeskiftted det ovenmelte Stæd Kleps Lie kleven ved Øye bæcken, eftter hvilcken streckning bem:te Hactor Øfsthuus fornemmelig paastaar Skiftted skal gaee, og altsaa bliver det støcke Marck som egentlig omtvistes og som deels er begroed med noget Tømmer Skov, et paa mange Stæder Smalt støcke og paa fast inted Stæd et bøsseskud bredt, jae paa begge ender gandske Smalt og sammenkneben Marck. Mens da Rættten saaledes havde været i begreb med disse streckningers opløbning, forføyede vii os der næst til det af Hactor Øfsthuus end nu anviiiste andet Mercke som skal være eftter hands sigende et ældgammelt og Rigtig Skiftte imellem Øfsthuus og Tvedt, og eftter Hactors anviiisning tager dette Skiftte og dette hands Nafngivne Kann(?) som de øfrige streckninger begynde ved den bemelte Marcke-Steen oven i Kaaveilage og skal strecke Sig mere Nordlig end de andre, nemlig \tedt/ under det høyeste og Steileste Field i Kleps Lien, op igiennem ind i nederste Kandten af een Myr Kaldet store Maalste Myren i hvis østere og nedere kandt i samme streckning op imod Øye gaards ejendom, blev os af Hactor Øfsthuus anviiist 2de Steene, med forcklaring at same af Hactors forfædre var udviist som Marcke steene imellem Øfsthuus og Tvedt, og i hvilcken anledning Rættten Lod disse 2de Steene opgrave, men kunde icke sees eller skjønnes disse at være nogen Lovlige Mercke Steene, da der under var hvercken Kull eller saadant som kunde tilckiendegive at same af nogen Rætt var nedsadt, tilmed fandtes disse Steene saa langt ner i Tvedte Marck at alle vidnerne holdt det for umuelig at samme kunde være Mercke steene.

1759: 341

Dernæst blev Samtlig Gaarsdagen afhørte vidner undtagen Mari Kiærevig og Samson Traae som i dag havde forfald og icke vare tilstæde, for Rættten fremckaldet da de Samtlig med Corporlig Eed og opragte Fingre beckræftede hvis de som indfördt haver Provet og paa aastæderne udviist.

Procurator Giøen lod tilføre at hand siuntes paa sin Principals veigne at Sagen af de indstevnte og afhørte Vidner tydelig nock er oplyst, hvor Skiftted imellem disse 2de gaarde

Tveidt og Øfsthuus haver Sin streckning efter actens nermere udviis, desligeste at det Hugne og Taxerede Tømmer nocksom er oplyst at være hugget paa Baar Tveidtes ejendom, Saa paastod Comparenten at Skifted maatte opsættes og indrettes lige efter vidnernes forcklaring, Ligesaa at det Hugne Tømmer maatte erstattes og betales af Contra Parten til Citanten efter actens udviis, samt at betale Landnam til Citanten efter Loven, end ydermere paastod Comparenten at Contra Parten Hactor Øfsthuus bør betale til Citanten Baar Tveidt udi foraarsaged Processes omckostninger, udi det minste med 30 rdr: samt videre som Rættens behager at observere efter Stevnemaalets indhold, udi det øfrige indlod hand Sagen til Rættens Lovforsvarlige behandling.

Procurator Waage kand icke begribe at det af eendeel vidner udviiste Skiftte kand komme hands Principal til nogen Prejudice eller skade, eftterdi hand aldrig har været vidende af dette Skiftte førend nu, Men \har/ denne gang saavel som før hugget efter det Gamle og Sædvanlige Skiftte, derfor paastaar hand at hands Principal maa beholde det Hugne Tømmer, og hvad Sig Processens omckostninger angaaer, da finder hand Sin Principal icke meere pligtig at betale, allerhelst at der aldrig har været noget Skiftte og deele af Rættens Middel opretted, derfor paastaar hand og formener at Contra Citanten bør være frie for Processes omkostninger, i øfrigt indlader hand Sagen til Lovlig Dom og Kiendelse.

Citantens Fuldmægtig som Referede Sig til sit forige paastoed Sagen saa oplyst at hand icke agtede nødig at faae de 2de fraværende vidner Eedfæstede.

Fordie aastæderne som ere vidtløftige desen begranskning og Parternes Fuldmægtigers Procedur har medtaget Dagen og hæves Rættens til i Morgen.

Dagen næstefter som var dend 19 Maj blev Rættens igien Sadt paa forbemelte gaard Tvedt og det med forbemelte Laugrætt.

Parternes Fuldmægtige vare begge tilstæde og indlod Sagen under Dom.

Dernæst blev af den gandske Rætt saaledes Dømt og
Afsagt.

Naar Mand Confronterer De Paa Citantens Siide førde Vidners Eedelige og Eenstemmige udsagn med den i øyesiun tagne aastæd, bliver det Sole Klart at det Skove skiftte {og den} Hactor Øfsthuus haver anvist Rættens under Nafn af det Rette, er ligesaa uRætt som stridigt imod de førde Vidner, og hvoraf tillige flyder at den paastevnte Skov hugst 27 \Fure/ Tømmer Stuver Directe er begaaed paa Citantens ejendom til gaarden Tvedt. eftter De førde Provs forcklaring kand Rættens icke andet end fastsætte at deele for følgende Tiid skal gaae, fra Stæd til andet som efterfølger sc: fra een Liden Dahl eller

1759: 341b

Dahleføre omtrent et Hangelskud Sonden for den anviste Norderste Marckesteen imellem Øfsthuus og Dybsland hvor 1te Marckesteen i Dag skal nedsættes af Laugrætted, med Kull Glas og Næver under forsiunet med 2de Side Steene, derfra eftter det Steenen tillige skal vendes i øverste Himmelsynet af Klepslie Rusten i hvilcken stæd i Bierget saavel paa underste \som øverste/ kandten af bierget i Lien skal hugges 2de Korsor, og fra bemelte øverste Himmelsyn gaar Skifted eftter den høyeste Klepslie Rust eller Høyde til Fladen begynder hvor den anden Marckesteen skal nedsættes, eftter at imellem bemelte Steen og øverste Spisse og høyde af Kleps Lie Rusten udi biergene ere(?) hugne fornødne Korsor, endelig fra siste bemelte Steen til endeskifted Klepslie Kleven ved Øye bæcken til det Kors som udi samme Klepslie Kleves øverste Part af Kleven skal som melt af Laugrætted hugges, Og skal da Partenes og eftterkommere beboere paa deres brugende Jorder Tvedt og Øfsthuus herefter Stædsvarende være, saasom Tvedte inden og {neden} Norden - og Øfsthuus Sonden – for bemelte Deele streckning, hvilcke Marckers ejendomme herefter bør

følge saaledes som forcklaret er, hver gaard til brug og Raadighed, og hvorudi ingen af Dennem maae under Tyvs straf giøre hinanden ved minste brug noget indgreb. Anlangende forbemelte Paastevnte aavircke som {end og skal være} \er/ bortført {eftter}, da eftterdie acten som melt viiser det Contra Citanten Hactor Øfsthuis samme har begaaed udi Citantens frelste ejendom, bør den første til den siste betale dets verdie eftter den derpaa Sadte Taxt med 2 rdr: 1 Mrk: 8 s:, samt udi Landnam halv saa meget som skade gielden, altsaa 1 rdr: 12 s:, endelig bør og skal Hactor Øfsthuis erstatte Citanten denne Vidløfttige Processes omckostninger med 20 rdr:, det paadømte udredes og eftterckommes næste 15te!! Dage eftter denne Doms lovlige forckyndelse under videre lovlig adfærd.

Anno 1759 dend 21de Maj blev Rættten udi følgende aastæds Sag eller Marcke Trette eftter skrifttlig Stevning under næstl: 10 Aprilj forfatted af Mons:r Jaen Butler Kysnæs Itzige ejer, Sadt paa gaarden Kysnæs udi Strandebarms Præstegield, med eftterskrevne af Stædets Foged Velædle Andreas Juel opnevnte og nu tilstæde værende Laugrættes mænd. Anders Kiærevig, Joen og Ole Brue, Heine Børsem, Lars Grønning, \og/ Peder Dybsland.

Hvor da for Rættten fremckom Procurator Hans Giøen som gav til kiende at hand møder for Sr: Johan Galtung Butler der til denne berammede Tægte dag haver ved skrifttlig Stevnemaal Ladet indstevne Hr: Capitain Feldtmand der nu haver sit Opholds Stæd paa Huusmands Pladset Hammeren for ulovlig Skov Hugst samt for at hand vil tileigne Sig omtrent den halve deel af Kysnæs udmarck og Fæe hauge med videre, \som/ det paaberaabte Stevnemaal, Vidtløfttigere forcklarer som blev i Rættelagt af forbem:te dato Og oplæst:

Hr: Capitain Feldtmand blev 3de gange Lovlig paaraabt mens møtte ikke ej eller nogen paa hands veigne.

Stevnevidnerne Lars Galtung item Torbiørn Gousvig og Anders Jacobsen afhiemlede ved Eed at med mere end 14 Dages varsel lovlig haver forkyndt Hr: Capitain Feldtmand det i Rætte

1759: 342

lagde Stevnemaal.

Fuldmægtigen Giøen fremstillede sine vidner med begiær samme maatte tages til forcklaring, hvorhos og Comparenten gav tilkiende at hand foruden de i Stevne maalet Nafngivne ogsaa til forcklaring og vidnesbyrds aflæg haver indkaldet vidnerne Niels Røe, Salemon Skogesæhl og Ole Ludvigsen Skogesæhl, da og Stevnevidnerne under Sin aflagde Eed forcklarede at Stevnemaalet end og med lovlig varsels tiid {haver} er forckyndt for vidnerne i Stevnemaalet anført. for Eftterfølgende vidner som Citanten Rættten forestillede blev Eedens forcklaring af Lov Bogen oplæst med alvorlig formaning til enhver om Sandheds udsagn. Giøen i Rættelagde nogle hands forfattede Skrifttlige Qvestioner til vidnerne med begiær det Rættten eftter samme for et hvert vidne i sær saaledes som de udviiser, vil indhendte vidnernes svar og same blev derfor oplæst.

1te Vidne Ole Knap for hvilcket de i Rættelagde qvestioner bleve oplæste og hvorpaa hand Resolverede saaledes som eftterfølger sc: til 1te hand er 56 aar gl:, til 2de hand boer og haver sit tilholds Stæd udi Sundhorlehns arresthuus paa Halsnø Closter gaard. til 3die at hand 1757 om høsten var udi arbeide hos indstevnte Capitain Feldtmand, til 4de at hand Høsten 1757 eftter Capitain Feldtmands begiær og paa hands veigne samt med Jaen Butlers tilladelse, tilligemed vidnets medarbeider Johannes Toftte, huggede i Kysnæs Skov 1 tylt Tømmer til Capitainens Huusebygning og samme hiemkiørdte, ligesom og Vidnet og Johannes Toftte nogen tiid derefter blev atter befalet af Hr: Capitain Feldtmand at hugge først 4re og dernæst 2de tilsammen 6 Træer af de bæste der kunde findes i Kysnæs Skoven som

skulle forbruges i huuset til Bandestocker samt Render med videre, hvilcket og Vidnet og hands bemelte Camerat efter same Capitainens ordre efterckom og huggede samt fick hiemkiørt Dito lange Træer, uden at {de viste} \vide enten/ Capitain Feldtmand til samme Hugst havde forlov eller icke, thj Capainen!! (Capitainen) sagde til vidnet at de skulle gjøre dette paa Capitainens an og tilsvær, videre Explicerede \vidnet/ Sig at et et!! \af/ forbem:te huggede Omprovede {siste} Siste Træer omtrent \15 á/ 16 Sellands alen lang og hvoraf kunde af Roden {kunde} faaes 7 eller 8 Samfengte Saug Bord, blev \een/ aftten da det efter Capitainens ordre af {Cita} Tysnæs!! (Kysnæs) Skov blev til Hammeren hiembragt, Kløvet til 2de Huuse Tag Render, Deponenten lagde dette dertil at saasnart denne 15 eller 16 alens Stock blev som melt Kløvet til 2 Render, saa maatte vidnet og de andre tilstædeværende Hr: Capitain Feldtmands arbeids folck bringe samme Træe eller 2de Render paa den Søndre Siide af Hr: Capitain Feldtmands Korn Lade fordie, som Capitainen Selv Sagde, at Citanten Jaen Butler, i fald hand af een Hændelse kom til Contra Partens i bøxel havende Plads Hammeren, icke skulle komme til at see Dito uloves huggede Træer og 2de Render, vidnet sagde videre at efter at Træet eller Renderne blev omtrent een dags tiid der efter, som melt af Hændelse, seet i vidnets paasiun af Citanten Mons:r Jaen Butler, saa sagde Butler det sam/m/e som forcklaret er nemlig at den indstevnte Hr: Capitain uden Citantens minde eller afvidende havde anmasset Sig same at hugge og fremkiøre

1759: 342b

af Citantens frelste ejendom til gaarden Kysnæs. Endelig sagde Vidnet at Morgenens efter at disse Træer var hiemkiørt som melt, kom Citanten Butler til vidnet og de andre Bygnings folck som stod og Byggede paa Capitain Feldtmands Huus i Hammeren, og som hand Saag et af de 2de omprovede siste Træer som var hiemkiørt ligge paa Marcken, og havde Spurdte hvem der havde hiemkiørdt disse Træer og Vidnet med de andre havde svaret det havde de efter Capitainens ordre giort, og Capitainen i det sam/m/e kom ud Spurdte Butler Ham ligeledes, da Hr: Capitain Feldtmand svarede og tilstod at hand havde ladet Træerne hiemkiøre. til sist sagde vidnet i henseende denne qvestion at [af]? alle de omprovede 6 Træer vare nogle som omprovet 15 á 16 alen lange andre 13 á 14 alen lange men over hovedet af den omprovede Tyckelse, samt at vidnet efter sit skiøn ansaae disse 6 Træer af 12 rdr:s verdie. til 5te og 6te qvestion, er besvaret ved 4de. til 7de at icke vidnet \ofttere end omprovet/ mens Johannes Tuffte nogen tiid derefter dog høsten 1757 i Kysnæs Skov efter Capitainens ordre, vidnet vitterligt atter huggede 2 tylter 12 alens Bielcker samt 6 stk: Træer til Tømmer paa 6 á 8 alens lengde, tilsamen efter vidnets skiøn af verdie 2 rdr:, og hvad enten Capitainen til denne siste hugst havde tilladelse eller ej veed vidnet icke, og blev same Træer af Capitainens Drenger hiemkiørt. til 8de qvestion vidnet kand paa de 6 første Træers Stuver i Kysnæs Skov hugget gjøre anviiisning, men ej paa de andre. til 9de er forcklaret ved 4de qvestion.

2de Vidne Johannes Østensen Tuffte, svarede til 1te qvestion Hand er 32 aar gl: til 2de Hand boer paa gaarden Tofte paa Closterøen. til 3de høsten 1757 var hand i arbeide hos Capitain Feldtmand udi 7 ugers tiid. til 4de qvæstion eenstemmig i ord og Meening med første vidne Ole Knap, til 5te og 6te Eenstemmig med 1te vidne, til 7de qvestion Ligesom vidnet Ole Knap haver forcklaret, og var det udi Kysnæs Skov vidnet huggede de omprovede Sperrer og 6 Træer af verdie som anførdt ved første vidne, ligesom vidnet sagde hand icke var bekient enten Hr: Capitain Feldtmand til saadant aavircke eller hugst havde tilladelse eller ej. til 8de qvest: vidnet kand gjøre udviiisning paa de hugne Træers Stuver. og til 9de der var ingen med vidnet.

3de Vidne Henrick Iversen Dybsland forcklarede paa 1te qvestion hand er 34 aar gl: til 2de høsten 1757 da de 2de forige vidner ogsaa arbeidede hos Hr: Capitain Feldtmand, var

hand og udi Capitainens arbeide. til 3de qvestion, Eenstemmig med hvis første og 2de vidne paa deres 4de!! (3de?) qvestion haver forcklaret til 4de at Tømmeret de 6 Træer blev forbrugt deels til Render Stavlejer og deslige i Capitainens Huus paa Hammeren. til 5te qvestion hand meener de 6 Træer som saa lange og store som omprovet var 12 rdr: værd. til 6te qvestion Ole Knap \Johannes Tofte/ Ole Piilegaard og flere var tilstæde, hvilket vidnet ej saa nedt kand erindre. Endelig og da vidnet af Rættten blev tilspurdt om hand veed videre til oplysning svarede Hand at hand ej veed af de af 2de første vidner omforcklarede Sper og smaae Træer, Ligesom og Vidnet Explicerede at Hr: Capitain Feldtmand een gang sagde til vidnet hand skulle gaae op i Skoven nemlig i gaarden Kysnæses Marck og hugge hvad de havde fornøden, hvortil vidnet svarede Capitainen nej det gjør jeg Slet indted uden ieg har Jaen Butlers forlov sagde og at {ingen} icke eller!! (heller) nogen anden skal gaae uden de har ordre fra Capitainen.

4de Vidne Joen Jonsen Aarvig forcklarede at hand næstl: Sommer 1758 for Hr: Capitain Feldtmand og paa hands forlangende har skaaret 8te tylt Lægte Bord samt 1 tylt tynde Bord, hvilket Tømmer dog var saa Slet til det brug at naar det icke havde været for Capitainens skyld, har hand icke villet skaaret samme, hvilket hand sc: vidnet efter Citantens forlangende med Eed

1759: 343

beckræftede.

Citantens Fuldmægtig fandt fornøden at fremstille for Rættten det 2det vidne Johannes Tofte for derved at gjøre Eedelig forcklaring om sit vidnesbyrds afleggelse. bemelte Johannes Tofte Explicerede Sig derpaa at da de 4re forhen omvundne {6} Træer var hiemckommen til Hammeren, hørte vidne[t] Capitain Feldtmand under een Samtale med Deponenten Sige at hand var i tvivlsmaal om enten hand skulle Sige \til Butler/ disse bem:te Træer var kommen fra Øyerhavn eller taget i Butlers Skov. Hr: Capitain Feldtmand som nu for Rættten var tilstæde lod vidnet tilspørge om vidnet icke var vidende at hand neml: Feltmand med Mons:r Butler var accorderet om 2de tylder Fladøxet Tømmer at levere Comparenten paa Pladsen. Rs: Nej hand veed indted derom undtagen Capitain Feldtmand fortaldte Ham samme, men hand hørte det icke af Butler.

5te Vidne Povel Joensen Explicerede Sig paa forfattede 1te qvestion hand er 30 aar gl:, har tient og arbeidet hos Hr: Capitain Feldtmand fra noget for Jul 1757 og til Korsmisse 1758 som er svar paa 2de qvestion til 3de qvestion, at hand adskillige gange efter Hr: Capitain Feldtmands ordre og da hand som melt var i hands tieniste, huggede og Kiørde Tømmer af gaarden Kysnæses Skov Mens hvor meget det var erindrer vidnet egentlig icke uden saavidt hand veed det var over een tylt Tømmer som skulle forbruges til Lægter eller Lægte Bord, som og til andet brug hugget et og andet smaat i Skoven som vidnet icke kunde ihuckomme eller Nafngive; herhos vidnet ydermere forcklarede at een Dag da vidnet og Capitainens anden Tiener ved Nafn Erick Jørgensen Busk var paa veje at Reise i Kysnæs Marck for at hiemkiøre noget af dette omvundne Tømmer, og det var saavel Capitain Feldtmand som Deponenten og bem:te Erick Busk bekient at Jaen Butler var Reist ud paa Stranden uden for Hammeren og var ventende tilbage til Hammeren, Siger Hr: Capitain Feldtmand til vidnet og bemelte Erich Busch at naar de kommer saa langt og nerme til Hammern at de kand see og Hue eller Raabe hiem, skal De Hue eller Raabe og dersom de paa saadan Huen seer Capitainen komme ud paa gaarden af sin Stue, skulle De Slaae det Tømmer de da kunde Kiøre af Kiøre Redskabet, og i den Stæd tage Skatt!! (Skat) og andet til Brende at Kiøre hiem, og da skulle det tillige være teign at Jaen Butler var inde hos Capitainen, Mens dersom derimod Capitainen efter saadan deres Huen icke kom ud var det teign at Butler icke var der og da skulle vidnet og den anden Kiøre hiem med hvad Tømmer de kunde være i arbeide med

og havde læsset paa øgerne, efter hvilcken ordre vidnet ogsaa da de kom noget nær Huuserne Huede, og som Capitainen icke kom ud den gang, Kiørdte de hjem med det Tømmer som de havde læsset paa øgen, bemelte Tømmer blev og ned kiørdt i Fiæren, Men hvor Tømmeret siden blev af veed hand icke. til 4de og 5te at det er besvaret, til 6te hand vil saavidt hand erindrer Sig gjøre anviisning til 7de og 8de qvestion hand er besvaret ved 3de qvestion, med tilleg at da Butler som melt var ude paa Stranden var hand i et ærende for at Skoe sin Hæst paa Gougsvig. Paa Hr: Capitain Feldtmands Spørsmaal svarede vidnet at det Tømmer hand som melt havde hugget i Kysnæs Marck og som omvundet har udkiørt, er hugget deels i og deels uden for den Houg eller Circonference som Hr: Capitainen af Butler var udviist med tilladelse at hugge udi, Mens enten hugsteren skeede for eller efter udviisningen

1759: 343b

{skeede}, erindrer vidnet icke. efter saadan vidnets udsigende tilstod Butler at hand har givet Capitainen udviisning i bemelte Houg til at hugge noget til Lægter og til Hougeindhegningen, Mens den udviisning skeede dog icke førend 6 á 7 uger efter den tiid {at} som Vidnet Povel Joensen forklarar om at have hugget Tømmer og hjemkiørt. Hr: Capitainen \lod/ spordte!! (tilspørge) dernæst vidnet om hand har befalet ham at gjøre sig betalt af Kysnæs Skov for sin Løn hand til gode kom hos Capitainen. Rs: Nej det har hand icke giørt.

Derpaa Fuldmægtigen Giøen indgav belagt med 6 skillings Papier et Brev fra een Persohn ved Nafn Erich Jørgen Busch Schavinius som har tient Capitainen og som skal vidne i denne Sag, dat: 8de Maj 1758 hvorpaa og er teignet Copie af et Brev til Hr: Capitain Feldtmand, hvilcket hand bad acten maatte tilføres som blev oplæst.

Citantens Fuldmægtig fandt fornøden at tilspørge dette vidne (dvs. det 5te vidne) ydermere hvor stort af begreb den Fæehauge uden for Pryerdahls Garen kand henreignes imod den østre Part, om det kunde henreignes for halve Parten, mere eller mindre. Rs: hand kand icke skionne deri.

6te Vidne Torckel Andersen Skaaren svarede paa 1te qvestion \hand er/ 20 aar gl.; til 2de qvestion hand var udi 10 uger i Hr: Capitain Feldtmands tieniste og arbeide og er det 8te Dage siden hand forlod Capitainens huus og tieniste. til 3de hand veed det Torckel Vigene i medens hand var i arbeide hos Capitainen denne afløbne vidner!! (vinter?) hoggede i Kysnæs Skov efter Hr: Capitainens ordre 1 tylt Stuv paa 2de Lengder til Lægte Tømmer som blev nedkiørt, for det 2de veed ogsaa vidnet at der blev ligesaa denne vinter af Hr: Capitainen eller efter hands ordre hugget 2de andre Stuver hvoraf vidnet var med at hugge og nedkiøre den Eene Stuv som var et Træ af 3de fuldkomne Stocke Lengder og neden om saa tyckt at hand icke paa et kort Spand eller 1 kvarter nær ej kunde Favne om det, og det andet Træ som vidnet Saag efter at det var kommen ned i stranden eller Svaleberget og var af 3 stocke lengder havde Capitainens Dreng Anders Hameren som nu er i Øhlen ned kiørt og hugget, mens om Capitainen havde tilladelse eller icke veed vidnet icke, siden og nogen tiid derefter da Citanten Butler var Reist Sørefter siger Capitainen Feldtmand til vidnet og sin anden Tiener Anders og Spurdte om \De/ icke kunde imedens Butler var Sonden for, faae bort kiørt og nedgravet de omvundne siste Træer og nedkiørte Stuver som Laag paa Svaleberget, leggende dette til at dersom de vil være ham saa troe og gjøre sit bæste for at faae dette Tømmer bordt er det vel, og som Deponenten svarede Capitainen det er saa Svære Træer at øgen Træcker Dem icke og det gaar ikke an, siger Capitainen atter: kand du da icke faae dem paa Søn; hvortil vidnet svarede at naar det maae skee, da kand det nock lade Sig gjøre, og som Capitainen under den Expression, det skal være min Sag, befalede vidnet og Anders Ham/m/eren at Rulle det Tømmer paa Søn, saa efterckom de og Capitainens villie og

Rullede Tømmeret sc: disse 2de Stuver eller 6 Sagelengder paa Søen, efter at det eene Træe var hugget i Tou \Parter/ og det andet var heelt, same Tømmer laag der paa et Jevndøger ved \og i/ Søen, dog var det eene nemlig det heele Træe bortfløt inden den tiid, hvorpaa Vidnet var befalet af Capitainen at hand for at faae disse Træer bort Morgenen derefter og før Dag eller om det var ved Midnat skulle flaae disse igienværende Stocker hen og belegge dem i Gougsvigenæsset, men som vidnet der fick ordre til at belegge dem sam/m/estæds, sagde at det var saadant arbeide som baade hand og den som befaler Ham kunde blive Sløsen for og at det da kom til at ligge midt i vejen \for Butler h.n/ befalede Capitainen Ham at flaae Dem ind efter, og der at hugge dem op til veed.

1759: 344

Vidnet gick derpaa om Morgenen efter det var lyst og flaadede disse 2de stocker Træer ind i Hylckesvigen, og som Capitainen som fuldte med vidnet dog gaaende paa Land, tiltalede vidnet fordie hand havde trukket Tømmeret i denne Viig op i Land og sagde hand skulle flaae det ind i Else Støen, sagde vidnet blivende halv vreed at hand icke ville have meere med saadant arbeide at bestille, og derpaa som Capitainen befalede sin anden Dreng Anders at flaae det ind i Else Støen gick vidnet hiem efter øgen, og med same kiørde {begge} Rodstocken op paa Land saavidt mueligen, Og som Anders derpaa skulle Reise til qvern at male og Vidnet var allene med Capitainen tilbage, blev vidnet utaalmodig og sagde at hand Slet indted staar allene og hugger op disse 2de Træer det kand komme folck og vii kand blive til Tyv over sligt arbeide, og i det samme Raabte Anders tilbage og med nogen Trudsels ord fick Ham til at kome i Land igien, saa var det at de begge efter Capitainens befaling tog det lengste sc: det Trelengede Træe og flaadede det ud paa Søen et godt støcke uden for Hammeren og der Slap det, hvorpaa Anders Reiste til qvern, og vidnet maatte derpaa ophugge denne tycke Stock som havdes paa Land efter Capitainens ordre i 4re Stabber, hvoraf de 2de blev Kløvnet og lagt op paa Lofted {er} og den eene nemlig den heele i Kiøcke\ne/t samt een heel Stabbe opbragt paa Staburet, dog forinden og da vidnet havde hugget Træet i stranden i 2 Parter og bragt det op i een skycke blev skycken af Capitainen i medens vidnet skulle hugge dem Sønder, igienlæst af frygt for nogen kunde komme og see det, under hvilcken luckelse hand stod med dette arbeide indtil hand havde tilredet disse 4re Stabber, og da vidnet kiørde første Læss op saag hand Capitainen Selv pluckede Spunerne op af Marcken eller stranden og kastede same paa Søen; da alt dette var sked siger Capitain Feldtmand til vidnet jae ieg skal vel faae hugget mig nogle Træer om det icke skal blive Tudet i Jaen Butlers ører, Vidnet lagde dette til at imens vidnet var i færde med at bringe Stabberne paa de bem:te Stæder stod Capitainen Selv paa vagt for Daglig Stue Døren at ingen kunde komme hvercken ud eller ind, endelig sagde vidnet til Slutning at hand foruden disse ommelte Træer huggede een 9 alens Bielcke i Kysnæs Skov og \same/ hiem {kiørde} \baer/, som blev brugt i Staburet. Paa tilspørgende sagde vidnet at den Reise som Butler var hen paa den omprovede tiid, var efter det vidnet veed i den henseende hand ville have een Slags Revance hos Foged eller Sorenskriver over den hugster Capitainen havde giort i hands Skov, og same var det som gav Capitainen anledning til at faae Tømmeret i Sickerhed. for Ræsten kand vidnet giøre anviisning paa de 2de hugne Stuver,

7de Vidne Torckel Salemonsens Vigene gl: 20 aar forcklarede at omtrent 12 uger siden har vidnet efter Hr: Capitain Feldtmands ordre hugget og seet hiemkiørde de 2de Tylter Tømmer eller eene tylt Stuv af dobbelt Lengde som næstforige vidne har provet om, hvilcket Tømmer endnu findes liggende paa Hammerens Land, nock i den tiid hand var i Arbeide hos Capitainen som var 5 uger, har og Vidnet hugget 4 Træer til Tilgaaser under gulvet i Capitain Feldtmands Stue, som blev hiemkiørde af Erick Schavinius, nock hugget i Dito Kysnæs Skov til Moldværger i Taget af 7 alens lengde, som Vidnet og Selv kiørde hiem, item hugget 2

Træer til 2 Staver i det nye Stavehuus, nock et Huus Tøm/m/er Stock 6 alen Lang, 2 Torvvald, \og/ 6 aar Ebner!! (åreemner) som alt efter Capitainens ordre blev hugget og hiemkiørdt, men vidnet viste icke om Capitainen dertil havde forlov hos Butler

1759: 344b

Ligesom og Vidnet kand gjøre udviisning naar paaæskes.

8te Vidne Niels Larsen Røen 40 aar gl: forcklarede at næst for Juul 1757 da hand var hos Hr: Capitain Feldtmand for at opbygge een Skycke ved Stuen, har vidnet efter Feldtmands ordre og udi Kysnæs Skoven hugget og hiemkiørt {1} \foruden/ Stavleje, 2 Staver som før var hugget, alt andet som behøvedes til denne Vedeskycke baade af Sper og andet mens vidnet veed nu indted at opreigne styckeviis hvad dertil behøvedes, videre forcklarede vidnet at da hand skulle tage sin betaling for arbeidet, siger Capitain Feldtmand til vidnet at dersom hand vil tage udi sin betaling et Træ til een Sømdræg, saa maae hand gaae op i Kysnæs Marcken at hugge Sig et saadant Træ, Men vidnet svarede ham nej hand icke ville tage mod saadant for betaling, men \vil/ have penge, paa hvilket alt vidnet aflagde Eed og fra Rættten blev Demiteret.

9de Vidne Lars Mathiesen Saeveigen forcklarede at hand 1757 om høsten efter Hr: Capitain Feldtmands ordre udi Kysnæs Skov til vægger i Kiøckenet hos Feldtmand har hugget 5 Træer eller Stuver hvilket Tømmer var omtrent 6 á 7 al: Lange, Ligesom og vidnet saag og fornåm at Torckel Vigene til Capitainens huuser ligeledes huggede og hiemkiørdte et og andet af det fornødne til Huuserne paa Hammeren Ligesaa for Hr: Capitain Feldtmand, mens hvormeget veed vidnet icke saa egentlig at forcklare, ej eller viste hand om denne hands Torkel Vigenes hugst var tilladt af Butler eller ej. Vidnet tencker og at kunde gjøre udviisning paa Stubberne af de omprovede 5 Træer.

10de Vidne Mons Goutesen yttre Vigen 35 aar gl: forcklarede at hand næstl: høst hos Hr: Capitain Feldtmand var med og byggede een Stall samt til samme efter Hr: Capitain Feldtmands ordre i Kysnæs Skov Huggede een Stav, 1 Stavleje og 1 Beedte tilsamen 3 Stuver hvilket blev forbrugt i sam/m/e huus, Ligesom og alt det andet Træværcke i Dito huus undtagen Huunen til Bord klædningen som Capitainen fick hos Butler Selv, veed vidnet blev taget i bem:te Kysnæs Skov efter Feldtmands ordre, skjønt sam/m/e blev af Diferente Persohner hiembragt og hugget, og kand vidnet gjøre udviisning paa de nedhugne Stovers Stubbe.

11te Vidne {Peder} Niels Asbiørnsen Brejebne 63 aar gl: forcklarede at omtrent ved Pinse dags tiider næst afvigte aar som vidnet og Peder Mit Børsem een Dag var Reist over til Hr: Capitain Feldtmand for at Nedlegge et helle gulv og tillige forrette noget andet arbeide for Capitainen, begiærede Hand sc: Capitain Feldtmand at de tilligemed hands egne Tienere ville gaae op og giære den saa kaldede Pryerdahls Garen, hvilket og skeede saaledes at vidnet med Peder Børsem og flere sc: Capitainens egne Tienere gick hen i Marcken og opgiærede bemelte Pryerdahls Gar eller Gierde, som da var paa fleste Stæder gandske nedfalden saaledes at bæster kunde gaae frem og tilbage hvad de vilde, og til gierdefang huggede de icke allene noget Lavskov mens end og for det mæste af unge Fure Træer dog icke større eller!! (end?) de træckede Dem med Haandmagt hen i Gierdet; Videre forcklarede vidnet at Dagen efter da hand og Peder Børsem for Hr: Capitain Feldtmand skulle Reise over til Linge og var lagt op under Land hos samt Talede med Jaen Butler og paa Jaens tilspørgende havde fortaldt at de Dagen tilforn havde havde!! giæret Pryerdahls Garen, sagde Butler, joe i Dag River

1759: 345

ieg Giæret ned igien, og eftter at Vidnet var komen tilbage og fortaaldte Capitainen denne Jaen Butlers Resolution, skrev Capitain Feldtmand ferdig een Beskickelse og forbud til Butler om icke at Rive Gierdet, hvilcket Ole Pilegaard og vidnet samt Peder Mit Børsem var henne med at forckynde for Jaen Butler, og da de forelæste Butler dette forbud svarede Butler at de skulle hilse Capitainen og Sige at dersom Capitainen vil beholde beited uden for Pryerdahlen uden at have Gierde, vil hand føye ham derudi men vil hand paastaae at Garen skal giærdes, skal det aldrig skeep, Men Capitainen skal gierne faae sine bæster havnet i hands Marck lige med Citantens egne Creature, saaledes at naar de nemlig Citantens Creature var uden fore, kunde Capitainens være med og naar de vare inden fore kunde Capitainen eftter eget behag lade sine følge med med mere som Vidnet ej kand erindre, mens da vidnerne kom tilbage til Capitainen Spurdte Capitainen hvad Butler svarede og eftter at vidnet havde betydet hands Svar, sagde Capitainen det skal aldrig skeep og hvorpaa Capitainen atter forlangte Vidnet og Peder Børsem til at opgiære Pryergaren igien som imidlertiid af Butler skulle være nedrevet, Mens Vidnet ville icke.

12te Vidne Peder Jaensen (Joensen) Mit Børsem 25 aar gl: forklarede i ord og Meening eenstemmig med næstforige 11te Vidne.

Formedelst afttenens paackomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næst eftter som var den 22de Maj blev Rættten med forbemelte Laugrætt atter Sadt paa forbemelte gaard aastæden Kysnæs.

hvorda for Rættten var tilstæde Citanten Mons:r Jaen Butler tilligemed antagne Fuldmægtig Hans Giøen

fremstod saa det

13de Vidne Salemon Skougesahl 40 aar gammel, der forcklarede: at næstafvigte aars Sommer omtrent paa disse aarsens tiider, een Dag da Deponenten og hands Dreng Ole Ludvigsen var oppe i gaarden Kysnæs Skov for eftter Butlers tilladelse at hugge Sig noget til een Hæste-Stall, forekom dem dette følgende: at Jaen Butlers Creature fast alle var kommen til Ledet eller Grinden paa den af forige vidner omprovede Pryerdahls Gar eller Gierde og de som vidnet Siuntes ville Recke ud i Skoven uden Pryerdahls Garen, kom bemelte Butler i det samme der ud og under Sigende ieg haver denne Grind fornøden paa et andet Stæd, tog Gridnen af Gierdes gaarden for bemelte Pryerdahl, og hvorpaa Creaturene gick ud i Marcken uden for Gierdet, Mens nogen stund dereftter blev vidnet og hands bemelte Dreng vaer, det Feldtmands Tienere sc: Drengen Anders, Siri Hisdahlen og Eli Hammeren med Samlet Magt kom Drivenes og jauvendes med alle bemelte Jaen Butlers Creature ligesom de skulle drive til Støls, og Continuerede med sam/m/e indtil de {fick} Creaturene var kommen inden for bemelte Pryerdahls Gar, for det øfrige hørdte derpaa Vidnet Jaen Butler komme disse tienere i møde Spørgende Dem hvem der havde befalet Dem at jave hands Creature, hvortil Drengen Anders Hammeren Svarede; det har min Husbond Hr: Capitain Feldtmand befalet mig, Ligesom og Vidnet siger at bem:te Feldtmands Dreng fortaldte ham; at nu tencker Capitainen at faae god Revance over Butler fordie hand har opkasted Pryerdahls Garen; End videre Svarede Vidnet paa Citantens tilspørgende at hand for 12 aar siden har tient hos Citantens afdøde Fader obriste Lieutenant Butler i 2 aar samt og været Kiendt og tiente i Naboelavet her omckring

1759: 345b

i mange aar saa hand er vel bekient om Beited og omgangen med Creaturenes Havning paa Kysnæs og Hammeren, saa hand derfor forklarede om Pryerdahls Garen, det samme Gierde, eftter det hand Selv veed og af andre gamle \Mend/ har hørdt, fra begyndelsen har været opsadt af gaarden Kysnæs opsiddere til een beqvemmelighed for Deres Creature, med

hvilken de efter behag, da efter samme Gierdes opsættelse har kundet beite deels uden for og deels inden for bemelte Gierde, alt saaledes som de Selv kunde efter aarets Lejlighed {kunde} finde fornøden, Ligesom og vidnet sagde at bemelte Pryerdahls Gar aldeles icke er opsadt eller Passerer for noget Skifttes gierde imellem Huusmands Pladset Hammeren og Selve gaarden Kysnæs, Mens allene i de omvundne hensigter til deels har været holdt ved Lige, vidnet lagde dette dertil at alle de Huusmænd som i hands minde har Siddet paa Hammeren og brugt samme har icke haft den frihed at beholde heele Beited uden for Pryerdahls Garen, for Deres Creature, undtagen Ham er fortaldt det Jaen (Joen) Hammeren som har til ægte Citantens Søster, blev given den frihed af Sal: obriste Lieutnant Butler som hendes Fader at beholde i nogle aar Beited allene, dog icke saaledes at det skulle være een herlighed og følge med Pladsen, jae Kysnæsens opsidderes Smaler \og øger/ har alle tiider uden forskiel baade i den tiid Joen Hammeren brugte Pladsen som og altid tilforn Beited uden for Pryerdahls Garen. vidnet Explicerede Sig at det Beite som omproves uden for Pryerdahls Garen, er saa stort at samme efter vidnes skiøn er 3de Parten af heele gaarden Kysnæsens hiemmebeiter, saa at vidnet Siutes at naar gaarden Kysnæsens opsidderes Creature icke skulle kom/m/e uden for dito gierde maatte det mangles for Dennem paa fornøden Beite til fornøden Fæebeite.

14de Vidne Samson Olsen Aarsand 59 aar gl: fød og [opfød]? paa gaarden Lionæs her i Kirke Sognet, forcklarede at hand for omtrent 25 aar siden har boet som Huusmand paa Pladset Hammeren hvor nu indstevnte Hr: Capitain Feldtmand boer, og i den tiid havde vidnet ingen anden frihed end at Beite med sine Creature hvor Selve gaarden Kysnæsens da værende beboer \Sal:/ Hr: obriste Lieutnant Butler med sine Creature havende, og for Ræsten om Havningen og Beited for Pladset Hammerens beboere forcklarede gandske eenstemmig med 13de vidne Salemon Skogesæhl.

15de Vidne Jacob Henriksen Store-Fosse 47 aar gl: har tient i Gousvig i 10 aar og strax derpaa hos Sal: obriste Lieutnant Butler i 6 aar Ligesom og hand i ald sin tiid fra hand var 26 aar gl: har været Kiendt her paa gaarden Kysnæs, forcklarede om Beited eenstemmig med 13de og 14de vidne.

16de Vidne Tosten Tostensen Grodtnæs(?) 51 aar gl:, forcklarede at hand har boet som Huusmand i Hammeren i 12 aar indtil Joen Hammeren kom der at boe, og den tiid samt før og siden havde hand og har der været den omgang med Beited som 13de, 14de og 15de vidne har forcklaret, uden forskiel; Endelig forcklarede dette og 15de vidne Sølfeste!! Fosse at de efter Mons:r Jaen Butlers forlangende og i følge med Hannem omtrent 5 uger siden, var ude paa Pladset Hammeren for at optelle eendeel Tømmer som der befandtes, da dem af Butler blev anvist først paa et Stæd Melckevig Bækken ½ tylt Saug Tømmer paa hvilckets nederste ende var overhugget dødt(?) furebar og Eener saa at Selve Tømmeret ej kunde sees af Søen, item strax uden for 5 stocker Saug Tømmer, nock 8 stocker som ej var taget Barcken af ej eller kiørt som laag tedt under og ved Hammerens Bøegaard, og var over samme kasted af Gierdet een og anden qvist og Bracke saa Mand icke vel kunde see sam/m/e forinden Mand kom tedt ind paa samme, Ligesom og hist og er!! (her) paa Bøen hos Capitain Feldtmand fandtes saa meget saadant Tømmer liggende at tallet paa forommelte og dette

1759: 346

siste paa Bøen befindende beløb Sig til 4 tylter \8 stk:/ Saug Tømmer dog smaat Tømmer paa \2 -/ 3 á 4 Bords stocker, Ligesom og Vidnerne Observerede paa Tømmeret at det mæste af same var kiørt paa Draag mens ej Efter Lencke, og efter det vidnerne Siutes var dette Tømmer alt kommen af Kysnæs Skov, Paa tilspørgende svarede vidnet \Tosten Gradnæs(?)/ at i ald den tiid hand boede paa Hammeren som Huusmand, havde hand icke frihed at hugge det allerminste i Kysnæs Skov uden til Brendeveed af Skatt!! (Skat) Bracke og Løvveed,

mens ingen Fure Træer, og vidnet veed eller!! (heller) icke at andre huusmænd paa Hammeren for og eftter hands brugs tiid har haftt anden friehed.

Citantens Fuldmægtig i anledning af dette vidnes siste svar begiærede igien fremckaldet 14de vidne Samson Aarsand, og hands svar om same æsket. da bemelte Samson Aarsand forcklarede at hand i den tiid hand som Huusmand brugte Hammeren icke havde tilladelse i Kysnæs Skov at tage andet end fornøden Brendeveed af Skatt Bracke og Løv Træer som icke kunde være til andet tienlig {og} for Ræsten veed hand at icke eller!! (heller) andre Huusmænd paa denne Plads har haftt anden friehed, uden Speciel tilladelse af ejeren.

Eftter at saavidt med Sagen i Dag var avangeret, indfandt Sig for Rættten Hr: Capitain Feldtmand.

Dernæst Citantens Fuldmægtig Giøen ærbødigst udbad Sig det Rættten behageligst ville tage i øyesiun saavel det Tømmer som hand paa Pladsen Hammeren vil anvise som og de Stæder i Skoven hvor den mæste hugster er skeed med samt Selve Hauge Beited uden for Pryerdahlen.

Hvornæst Rættten i følge med Citanten og hands Fuldmægtig forføyede Sig ud paa aastæderne da Mand først eftter Citantens anviiisning inde paa Pladsen Hammerens Bøe noget neden for Hr: Capitain Feldtmands Huuse vaaning, befandt 13 stocker smaat Lægte Tømmer der eftter Butlers anmeldelse var hugget i og kiørt fra Kysnæs Skov samme blev anseet af verdie til 3 Mrk: 8 s: videre fandt Rættten Sig anviiist noget lenger ud 11 lange Træer som naar afhugges bliver 1 tylt 10 stocker Lægte Tømmer og var af verdie 5 Mrk: 8 s:, Videre tog Rættten i øyesiun Stæderne og Stubberne, saavidt som kunde findes og af vidnerne anviiises, af det Tømmer som Vidnerne har forcklaret udi Kysnæs Marck for Hr: Capitain Feldtmand at have hugget, hvilcke Stæder i besynderlighed findes at være strax inden og oven for Hr: Capitain Feldtmands Bøe i Hammeren ellers Nygaard Kaldet, Ligesom og Vidnerne anviiiste os Stæderne hvor det omvundne Tømmer havde været nergravet eller med Skat og qvist overhugget, mens af samme Tømmer som nu fra samme Stæder var bordtførddt fandt Mand icke uden een Stock af temmelig tyckelse som neer imod Søen paa inderste Kandt af Hammerens Bøe gaard var oplagt i Gierdet eller Pladsens indheigning, Endelig og strax oven samt lidet inden for Hammerens indheigning forevistet og Rættten af Citanten samt 5te vidne Povel Joensen den Houg eller støcke Marck som af Citanten skal være Hr: Capitain Feldtmand udviiist til at hugge noget til fornødenhed til sin Frugt houges indheigning, udi, hvorhos bemelte Vidne Povel Joensen yderligere Explicerede Sig og ved nøyere efttertancke erindrede at som hand een gang var befalet at hiem kiøre af Skoven noget til Ræer i Hougten med videre, og hand kom hiem med et Læs siger Hr: Capitain Feldtmand til Ham at dette tiener mig icke, og befalede

1759: 346b

derpaa bemelte Povel Jonsen at hugge hvor hand kunde nogle saadanne Træer som kunde tiene til Rækker eller Ræer i Hougten, hvorhos og Capitainen fortaldte vidnet at hand havde seet ved vejen til Kysnæs Snille Træer til dette brug, mens dog icke bad vidnet Expres at hugge samme, hvorpaa vidnet og i anledning heraf gick op i Skoven og huggede i alt 10 Stuver uden for den Circonference som Butler har udviiist Capitainen at hugge udi, hvilcket var foruden hvis vidnet tilforn havde hugget udi den udviste Houg hvis tal hand icke erindrer, Rættten fandt derhos ogsaa i besynderlighed paa de Stæder inden og oven Hammeren hvor vidnerne udviiiste deres hugster at der fandtes mangfoldige Stuver af deals Ret store og deals mindre Træer, og at Skoven paa samme Stæder merckelig var forhugget; Videre besaag Rættten Houg Beited lige fra Hammeren, \eller/ hvor Gousvigs ejendome modstøder og ind igiennem Marcken lige til den omprovede gierdes gaard Pryerdahl garen Kaldet, og der ved observerede at samme Beite ude ved Hammeren er Smaleste men her inde

ved Pryerdahlen meget bredt, jae at Selve Beited er saa anseelig stort og vidtløfttig og saa goed græs marck paa mange Stæder i sær langs med Søen at det med billighed kand Reignes for som vidnerne har omforcklaret, nemlig 3de Parten af Kysnæs gaards heele hiemmemarck, jae Laugrætted skiønnede at Beited, som strecker sig lige fra Søen lengst op under høyeste Fieldeg skiønt Mand icke alle stæder, men belejlig lige oven for Hammerens huuser og ind imod Pryerdahlen, med Creaturene kand Beite op under det høye Field, og beqvemmelig op og tilbage kand lade sine Creature Passere; er saa anseelig at mangel en Løbs Leje ej har større eller saa stoer hiemmehouge, og at det altsaa maae Passere for større og mere end som til een Huusmands Plads, uden Selve gaardens alt for store skade, kunde henføyes, endelig tog og Rættten i øyesiun den uden for dog tedt ved Pryerdahlen opsadte bejegaard og saag at same staa lige fra Søen op et godt støcke i Field Lien.

Dernæst blev alle de uDemiterte vidner for Rættten fremckaldet og da bekræfttede de ved Eed hvad de haver forcklaret og {af} paa aastæderne haver udviist, saa i Sandhed at være.

Efter at saavidt med Sagen var avangeret, blev Parterne omsider efter Rættens mellemhandling udi Kierlighed, saaledes foreenede, at Sagen skal bielegges paa eftterskrevne Conditioner: 1mo i henseende til den af Hr: Capitain Feldtmand uden Citantens Tilladelse øvede Skov hugst, da skal Velbem[elte] Capitainen for bemelte Tømmers verdie, samt tillige for denne Sags omckostninger, udi alt betale til Jaen Butler den Summa 24 rdr:, hvorved Butlers ancke for Skog hugsten og omckostningerne, aldeles skal være ophævet, hvilcke 24 rdr: til næstanstundende høste Ting paa Øfre Waage skal betales. 2do vil og skal Hr: Capitain Feldtmand efterdags aldeles entholde Sig fra at hugge eller i minste maade at aavircke noget udi Kysnæs Skov, af hvad Nafn nefnes kand, undtagen fornøden Brendeveed som dog icke tages af andet end Skaet og Løv Træer, som og fornøden Gierdefang, af de til andet unyttige – men til det brug tienlige – Einer og anden Skov, hvilcke 2de siste Slags hugster efterdags følgel: Bøxel Seddelens udviis, skal være Capitainen tilladt. 3tio og i fald Hr: Capitain Feldtmand efterdags skulle, imod nu inden Rættten gjorde Løfte /: følgelig og imod formodning :/ efterdags befindes at have hugget, hugge ladet eller tilladt andre at hugge udi Kysnæs Skov /: Exiperet Gierde- og Brende-fang som er tilladt, da skal Hr: Capitainen uden videre Lov og Dom have sin Bøxel forbrudt og Røddig giøre

1759: 347

Sin nu brugende Plads Hammeren eller Nygaard til Butlers frie Disposition og Raadighed. 4de skal den omDisputerede Pryerdahls Gar eller Gierde blive bestaaende som før og i stand holdes af begge Parter tillige, og nu førstkommende Fredag opsættes. og 5te og med Fæe beited, som og er kommen under Disputte skal det saa forholdes at Capitain Feldtmand saa lenge hand beboer Hammeren og deraf svarer Rettighed, med sine Creature Beiter om Sommeren eller Høst og Vaar naar Mand icke er til Støls med Jaen Butlers Creature hvor de Havnes, og derved alternere saaledes at De samtlige Beiter 14 Dage inden- og 8te Dage udenfor Pryerdahls Garen, Mens paa den tiid Butlers Creature er paa Stølen, da bliver Capitainens Creature bestandig uden for Pryerdahlen, dog at Capitainen kand have frihed om hand saa behager at fløtte med til Støls

Procurator Hans Giøen paa sin Principals veigne begiærede af Rættten at dette forlig maatte ved Dom blive Confirmeret, for da at blive des Sickrere for Parterne for efterckommende tiid alt til sin tiids efterretning samt at hands Principal maatte blive meddeelt alt hvad inden denne Rætt er Passeret, under Rættens fulde forseigling.

Afsagt.

forestaaende Contract som begge Parter frievillig med hinanden inden Rættten haver indgaaet, bør og skal udi alle dens ord og Puncter for eftertiiden holdes og fuldbyrdes, og udi slig anledning betaler Hr: Capitain Feldtmand til Citanten Jaen Butler de omaccorderede 24 rdr:

den fastsadte tiid sc: naar dette aars almindelige Høste Ting vorder holdet for Strandebarms Almue, skulle betalingen da ej skee paa Tingstædet Waage, forholdes dermed paa den maade som Lov foreskriver, og det 15ten Dage efter denne Doms lovlige forckyndelse, under videre lovlig adferd.

Anno 1759 Dend 25de Maj blev Rættten udi følgende Aastæds eller Besigtelses Forretning Sadt og holden paa gaarden Furhovde udi Strandebarms skibrede, og Rættten betient med eftterskrevne 6te!! (6) opnævnte Eedsorne Laugrættesmænd: Anders Kiærevig, Peder Dybsland, Johannes Nærnæs, Peder Nielsen Næsse og Peder Pedersen Næsse samt Torbiørn Mundem.

For Rættten fremckom Halvor Halvorsen nu boende paa og ejer af gaarden Furhovde, der gav tilkiende at hand /: om fornøden maatte giøres i tiiden at godtgjøre i hvad stand hand gaarden nu antager :/ til denne tiid og dette Stæd Muntlig haver ladet indstevne forige Ejer af gaarden Furhofde hands hiemmelmand Peder Pedersen Furhovde, til at overvære og paahøre Rættens behandling i medens gaarden Furhovdes Huuser Besigtiges og den derpaa befindende aabod Taxeres, med videre som hand udi samme Forretning agter at paastaae.

Peder Pedersen Furhofde møtte for Rættten og vedtog Lovlig Stevnemaal til denne Forretning.

Citanten bad dernæst at Rættten ville foretage Sig denne intenderende Forretnings fuldfør, og Taxere huusernes brøstfeldigheder samt ifald nogle af huuserne ere til nedfalds, da saadanne ickuns Taxere hvad de i Itzige tilstand kunde være værd,

I saadan anledning foretog Rættten Sig Huuserne at Besigtige i den stand de nu forefindes, som følger.

1te Røg- eller Daglig-Stuen som paa Tag og Bordtag findes meget brøstfeldig og med nydt vil forsiunes samt deri een ofn indsættes desen i standsættelse anseet til 10 rdr:

2de Stabuhret er saavel paa vegger som Tag Bordtag og underlag brøstfeldig og meget forraadnet, vil i grund nedrives og desen lovlig i standsættelse ligeledes vurderet til 10 rdr.:

3de Høe og Korn Laden er gandske i grund forraadnet undtagen Staverne kand nyttes, for Ræsten vil nyt i stæden Sættes og naar den skal forsvarlig i standsættes vil samme koste 20 rdr.:

4de Floren eller Fæhuuset, dets

1759: 347b

Tag er godt, mens Bordtaget forfalden og deals bordte, og naar samme Bordtag og øfrige dette huuses mangler skal sættes i stand vil derved medgaae 4 rdr:

5te Smalehuuset fandtes i Lovfør stand.

for det øfrige fandt Rættten at icke paa gaarden fandtes hvercken tienlig Ildhuus, icke noget Senge-huus, icke veede skycke og icke eller Hæste Stall, hvilcke 4re huuse dog til denne gaard behøves og maae opsættes, ej eller fandtes andet Baade Nøst til gaarden uden een opsadt Muur uden nogen overbygning.

Citanten havde icke flere huuser Rættten at foreviise, Mens formodede at end og udi denne Forretning Mentioneres hvad Rættens Sallarium og Forretningens øfrige omckostning kand beløbe Sig til.

i saadan anledning har Rættten giort et overslag og bereigning over Forretningens omckostninger og hvad til dens fuldfør har medgaaet for Citanten, hvilcket i alt med Rættens betientes Sallarium og underholdning med skyds og Videre har bedraget Sig til 10 rdr: hvilcket her anteignes.

Citanten begiærede dernæst denne Forretning under Rættens fulde bekræftning forseiglet. hvormed Forretningen Sluttes.

Anno 1759 d: 15de Junj blev almindel: Skatte og Sage Ting holdet med Schaanevigs Skibredes Almue paa Lænsmandsgaarden Gielmervig udi Schaanevigs Præstegield, og Retten betient med eftterskr: 8te Eedsorne Laug Rettesmænd Mons Skaalnæs, Torckel Dalen, Johanes Leite, Svend Aaseim, Gudmund Lervigen, Peder Skoga, Peder Læcknæs, og Torbiørn Mortveten. Ofverværendes udi Stædets Foged Welædle Andreas Juels Absence og Lovl: Forfald Hands Fulmægtig Mr: Niels Hundt paa Velbem:te Hr: Fogeds Veigne item Menige Tingsøgende Almue.

Hvornæst allerunderdanigst og underdanig bleve læste Saavel De Kongl: Anordninger som den Høye Øfrigheds paa de allerede i dette Sorenskriverie paa de dette aar holdte Somer Tingte paa vedkomende Tingstæder ere publicerede og foran i denne Protocoll paa Sit Stæd Speciel findes udi denne Protocoll anførde.

Videre blev læst

Hands Kongl: Maj:ts Skiøde til Sorenskr: Hesselberg paa Relutions Retten til 1 Løb 1 Hud udi gaarden Aaseim {dat:}, for 15 rdr: dat: 20de Martj 1759.

Saa og Bunden Mogens Sioes Pandte Obligation til Guld Smed Jens Kahrs udi Bergen Stoer 76 rdr: 3 Mrk: hvorfor skal Svares aarl: Rente 5 proCento og Sadt udi under Pandt Debtors Jord og Eiendom udi gaarden Sioe 1 huud 1 Løb Smør med Bøxel, dat: 8de Aprilj 1759.

Formedelst afttenens paackomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næst eftter som var dend 16de Junj blev Rættten atter Sadt paa forbem:te Tingstæd gaarden Gielmervig.

da først blev læst,

1te Hands Kongel: Maj:ts allernaadigste Skiøde til Lars Olsen paa 1 Løb Smør 1 huud med bøxel udi gaarden Nedre Sævered item halvdeelen udi et paa gaarden værende Huusmands Plads hvoraf aarlig er svaret 16 s:, imod 69 rd:s betaling dat: 11te Novembr: 1758.

2de et Dito Kongel: Skiøde til Vier Siursen paa den anden halve part i Sævereid 1 Løb Smør 1 huud for 69 rdr: dat: 11te Novembr: 1758.

3de et Dito Kongl: Skiøde til Erick Halvorsen paa 1 ½ Løb Smør ½ huud med Bøxel i gaarden Tielmeland for 78 rdr: 72 s:s betaling dat: 11te Novembr: 1758.

4de Johannes Tveidte med fleres Skiøde paa 1 pund 13 ½ Mrk: Smør i Tveidte for 37 rd: 3 Mrk: til Anders Johansen dat: 10 Martj 1759.

5te Mons Jensen Opstvedtes Skiøde til Jens Monsen paa 2 pd: 6 Mrk: Smør med

1759: 348

Bøxel og overbøxel til 9 Mrk: Smør Præsteboels gods i Opstvedt for 39 rd: 2 Mrk: 4 s: dat: 9de Martj 1759.

6te Ole Thoersen Fatlands obligation stoer 30 rdr: til Povel Bouge imod forpandning i gaarden Fadtland 2 pd: 10 2/3 Mrk: Smør for!! dat: 15de Junj 1759.

7de Torckel Slockes Obligation stoer 36 rdr: til Mons Mickelsen Røervig imod forpandning udi gaarden Hegland 2 pd: 18 Mrk: Smør, dat: 15 Novembr: 1756.

8de et Skiftte Brev Slutted paa Nedre Rafdahl dend 6 aprilj 1758 som viiser \at/ afdøde Ole Olsen ejede i Rafdahl 18 Mrk: Smør og at same Saaledes er udlagt, nemlig til Ingerie Abrahamsdatter 3 Mrk: Smør, til Abraham Olsen 6 Mrk:, til Johannes Olsen 3 Mrk:, til Ole Olsen 3 Mrk: Smør, til Brite Olsdatter 1 ½ Mrk: Smør og Knud Johansen 1 ½ Mrk: Smør alt i Rafdahl.

Sogne Præsten Velærværdige Hr: Celius irætteæskede sin fra seeniste Ting udsadte Sag imod Bunden Halsteen Biørgen som til denne Rættens Dag er opsadt til den ende at vendte paa 2de indstevnte vidners møde der end og til dette Ting er Kaldet; hvorhos dog Citanten sagde at vidnet Niels Vigen nu er udCommanderet i Kongens Tieniste og der for maatte Comparenten lade \med/ dette vidne til een anden tiid beroe dog under Reservation af samme vidnes førelse i sin tiid, om hand saadant nødig eragter.

Mens Citanten fremstillede det 2det vidne Endre Bogstøe som udi, indstevnte Halvor!! (Halsteen) Biørgens nærværelse, som og for Rættens var tilstæde udi Rættens aflagde Eed og forklarede at udi Martj Maaned afvigte aar 1758 blev Hand af indstevnte Halsteen Biørgen forlanget paa hands veigne at omreise udi Aachre Sogn for at bede Almuen der om noget til hielp for Halsteen Biørgen og til at udføre een Sag med imod Sin Præst Hr: Celius, i hvis følge ogsaa Deponenten i samme Maaned foretog Sig for Halsteen Biørgen udi Dito Aachre Sogn at omreise, hvorved hand hos de godt folck fick indsamlet saasom af Joen Slocke som hand sc: Joen Slocke Selv dog til Halsteen Leverte 1 Mrk: af Tollev yttre Svilland 10 s:, af Hugne Fardahl 8 s:, Hans Ambland 4 s:, hos Harald Hougen 8 s:, hos Ole Trondheim 4 s: hos Tord Alsager 8 s: Peder Klocker eftergav Ham skyldig værende Klocker Told 8 s: hos Ole Ericksen Vicka 6 s: hos Knud og Lars Vicka samt Enken Siri Vicka 2 s: hver tilsamen 8 s: hos Lars Hugnesen Vicka 8 s:, hos Lars Øfstebøe 8 s: hos Niels og Iver Øfstebøe hver 2 s: [er] 4 s: hos Lars Aartun 4 s:, hos Lars Torgersen ibdm: 8 s: hos Anders ibdm: 8 s:, hos Amund Engebret og Erick Aackre hver 8 s: hos Niels Kalvigen 2 s: hos Johannes ibdm: 8 s:, hos Syver Qvandahl 8 s: hos Arent Bielland 8 s:, hos Erick Eentvedt 4 s: hos Torckel Diuve 8 s: hos Joen Backe 4 s: hos Torgels Engemoe 4 s: hos Christopher Bierckestrand 6 s: hos Lars Visiskiar 8 s:, hos Peder Teigland 8 s:, hos Vier Sævereid 8 s:, hos Lars ibdm: 6 s:, hos Peder Siøhuus 4 s:, hos Erick Tvedt 4 s:, hos Lars Vattendahl og Ole ibdm: hver 4 s:, Ræsten af Aachre Almue var og vidnet hos Mens indted becom thj nogle fandt hand icke hieme og de øfrige sagde at de havde givet Halsteen Biørgen hvad ville unde Ham til ernenste Process, deels ved Aackre Kircke og deels paa næstl: 1757 aars Høste Ting da Dom/m/en faldt, og har {ved} vidnet ved saadan omreise forsømt og anvendt 5 Dage sc: paa at omgaae i Aachre at bede til hielp for bem:te Halsteen Biørgen som fornøyelig betalte ham der fore med 1 Mrk: 8 s: vidnet forklarede tillige at hands Koene Gyri Nielsdatter Tvedt i samme ærinde for Halsteen Biørgen omtrent paa same tiid eller nogle Dage tilforn havde omreist paa gaardene Slocke samt yttre og Indre Svalland, Mens hvormeget hun fick samensamlet veed vidnet icke, vidnet havde paa tilspørgende ej videre at forcklare.

Citanten Hr: Celius begiærede af Rættens Halsteen Biørgen tilspurdte om icke hands Broder Job Viig havde sammen bedtlet i Mosterfiorden i fastens tiid 1758, noget til den\ne/ Process 1 rdr: 3 Mrk: hvortil Halsteen Biørgen svarede jae men om det var 2 s: mere eller mindre erindrer hand icke, videre svarede Halsteen Biørgen at hand i denne Process hand havde imod sin Præst end og har omreist paa gaardene Syndnæs, Kicke, Fatland, Arnevig og Handeland alle gaarde udi Fieldbergs Præstegield beliggende, og der til hielp becommet i alt 2 Mrk: Ligesaa har og Niels Vigen for hannem omfaret at samensamle her i Schonevigs hoved Sogn og ved ham har hand becommet omtrent 1 rdr: endelig har og Comparenten deels ved Kircken og deels paa

andre tiider har bedet Almuen her i hoved Sognet om noget til hielp og hos nogle faaed hos andre indted hvilcket nu icke saa egentlig kunde erindres. udi Rættten tilstod Medhielperne her i hoved Sognet Lars Sandvig og Johannes Ebne at Halsteen Biørgen har bedet hos Ham men indted fick, saa og den anden Almue declareret ligeledes at de har været bedet for og af Halsten Biørgen, og nogle sagde at have givet ham og nogle icke.

Eftter at vidnerne saaledes vare afhørte og af Halsteen Biørgen Selv saaledes tilstaaed som forindfødte Protocollation udviiser agtede Præsten Hr: Celius som actor udi Sagen Sig beføyet til at giøre følgende i Rættsetsættelse, nemlig at som Halsteen Biørgen saavel eftter fødte vidners tydeligste udsagn som og \eftter/ egen tilstaaelse havde ved ved!! sit forøvede omstriperie og Betlerie nu i egen Persohn nu ved andre, nu i et Sogn, nu i et andet, nu i et Præstegield, nu i et andet, og paa mangfoldige underskiedlige!! tiider og Stæder forøvet sit Betlerie, hand da af Rættten for det 1te i Kraftt hands Maj:ts allernaadigste Forordning om Betlerie, den hand saa formastelig og Dumdristig haver Violeret, maatte tilckiendes at betale ald den Sammen Betlede Summa, desligeste ogsaa at hand for det 2det i Kraftt af same hands Maj:ts Forordning og forbud om Betlerie, det hand som forhen er melt saa ofte har begaaed, maatte paa een tiid hendømmes til Tugt huuset, allerhelst siden hand har Søgt saa saare Dumdristig at iludere hands Maj:ts Forordning, under paaskud af Meenighedens invitation, da hand meget heller har ladet Sig bruge deels som et ondt Redskab af een Sammenrotted Meenighed, deels ogsaa ved sit omstriperie i det gandske Præstegield, Søgt at opvægle Dem som indted ondt af Sig Selv maatte have intenderet imod deres Præst, hvilcket og tydelig sees deraf at baade ben:te Halsteen Biørgen Selv og hands udsendte Redskabe have indfundet Sig ved sit Tryglerie, ogsaa paa saadanne Stæder og hos saadanne Persohner, som indted tilskud haver ydet eller tordet overtræde hands Maj:ts høye og Hellige Forordning, indlod derpaa Sagen til Doms til anstundende Høste Ting, da Halsteen Biørgen imidlertid ved forventet udfald og Dom udi een anden allerede ved Laug Tinget incammineret Sag, for de faae øyne at see med, og paastod ogsaa Præsten til Slutning at den Respective Rætt ville tilkiende Halsteen Biørgen de paa denne Process anvente omckostninger, som alt, henstilledes til Rættens Retferdigste skøn.

Halsten Biørgen som icke modsagde noget af vidnet Endre Bogstøes udsigende, var fornøyet med denne Sagens optagelse.

Thj henstaar dermed og Sagen uden videre Procedur optages til Doms til næstanstundende Høste Ting.

Fogden Hr: Andreas Juel ved Fuldmægtig Mr: Niels Hunth i Rætte æskede den fra seeniste Ting udsadte Sag imod ægtegiftt Mand Peder Pedersen Toftekalven.

Peder Tofte Kalven møtte for Rættten og tilstod at være Lovlig Stevnt og varslet desligeste at hand har begaaed den paastevnte Forseelse og imedens hand end og har været i ægteskab auflet Barn med sin Tieniste Pige Kari Omundsdatter hvorfor hand og har udstaaed Kirckens Diciplin.

Actor i Rættelagde den hos Peder Toftekalven Effectuerede Registrations Forretning under 30 Julj 1759 af Hands Excellence Hr: Stifttbefalingsmand von Cicignon approbert den 3 Martj 1759 den hand begiærede til den forventende Doms act anecteret, og eller!! (ellers) paastod Dom eftter Forordningen over bemelte Peder Toftekalven.

Afsagt.

Indstevnte Peder Pedersen Toftekalven som Selv inden Rættten har tilstaaed, at have udi sit ægteskab, begaaed Lejermaal og Barnaufling med Pigen Kari Omundsdatter, \og det forinden den sistes Confirmation/ bør følgel: den Kongel: allernaadigste Forordning af 6 Decembr: 1743 udi Mullet betale til hands Maj:ts Cassa Dobbelt Lejermaals Bøder med 24 rd: og desuden af den øfrige beholdning af hands hoved lod, som eftter Forretningens udviis er 5

Mrk: 13 s: den Tiende Part, som er 10 s: \item efter Fororningen af 2 Septembr: 1745 arbeide i Bergens Manufactor et halft aar/ alt at udreedes næste

1759: 349

Femften Dage efter denne Doms lovlige forkyndelse, under videre lovlige og Forordningen gemessige adferd.

blev dernæst taget Tingsvidne om at ingen første Bøxler af Halsnø Closter gods her i skibredet 1758 er falden.

desligeste Restancen oplæst og af ingen modsagt stoer (ope rum).

hvorpaa Tinget blev ophævet.

Anno 1759 Dend 18de Junj blev Rættten til almindelig Ting Sadt og betient for Etne skibredes Almue paa Tingstædet gaarden Killesvigen og betient med efterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd: Torckel Hegge, Lars Hixdahl, Ole Lien, Aan Opheim, Steen Opheim, Siur Røen, Wier Tvedt og Niels Døreim. overværende Kongel: Maj:ts Foged med Meenige Tingsøgende Almue.

Hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Forordninger og ordres som paa forige Tinge ere Publicerede og desuden seenere anckomne, nemlig

1te een Kongel: Forordning om indenlandske Fabriqve vahrsers Handel og brug samt Toldens forhøyelse paa alle slags Fremmede Kramvahrer i Norge dateret 18 Maj 1759.

2de een Dito Forordning om alle Fremmede Stemplede Kaartes(?) Cassation og afskaffelse med videre dateret 19 Maj 1759.

3de Stifttbefalingsmand von Cicignons ordre til Fogden af 15 Maj næstl: hvorudi Communiceres Ham et Kongel: Rescript af 14 aprilj næst forhen betreffende Delinquentes Domme og hvorledes med sames Execution skal forholdes.

Fogden Hr: Andreas Juel i anledning af Hands Excellence Hr: Stifttbefalingsmand von Cicignons Ham givne ordre under 26 Septembr: 1758 grundet paa Høylovlig Kammer Collegi skrivelse under 9de hujus, fremkaldede dernæst i Rættten Bunden Torger Erichsen Døngebachen og bad hand udi Rættten nu ville Ercklare!! om icke Læhnsmanden Johannes Fittie har udbetalt de 30 rdr: for gaarden Dyngebachen No: 15 udi Etne Præstegield, som den over Halsnø Closter gods nedsendte auctions Forretning viiser for Dito gaard af hannem nemlig Torger Erichsen at være buden, {desligeste om det icke var Lænsmanden Johannes Fitties bud,} hvor til Torger Erichsen svarede at {icke allene} de 30 rdr: af Johannes Fittie er betalt, {Men end} og at budet paa auctionen er skeed {for Johannes Fittie} \for Ham Selv/, Ligesom og Torger Erichsen nu declarerede Sig vel fornøyed med at det forventende Kongel: allernaadigste Skiøde for denne gaard Døngebachen Stiiles paa og allernaadigst udstædes til Lænsmanden Johannes Fittie, som den Rettteste Kiøber.

herom Fogden Tings vidne var begiærende som bevilges.

Fogden tilkiendegav at Hand i anledning udaf Præsten til Etne Præstegield Velærværdige Hr: Heggelund hands tilckomne skrivelse af 10 Maj sistleden til dette Ting Tiid og Stæd haver indkaldet ej allene det Qvinde Menniske Maritha Larsdatter, der udi Løsagtighed haver

fød et Barn og ved Hendes aabenbare skrifttemaal udlagt til Barne Fader den Danne – og ægtegiftte – Mand Niels Rygg, Men end og bemelte Niels Rygg, saasom og den ægtegiftte Mand Elias Eickeland, de 2de første til at lide Dom som end og den siste for det første at høre hvorvidt at qvinde Menniskets bekiendelse paa hannem fremdeles maatte udgaae. den allegerede Hr: Heggelunds anmeldelse som actor i Rættelagde blev oplæst.

Indstevnte Marite Larsdatter med ægtemændene Niels Rygg og Elias Eekeland møtte for Rættens \og/ tilstoed at være i denne Sag Saaledes som anført lovlige Stevnt med fuld varsel.

Actor ville da for det første høre qvinde Menniskets bekiendelse hvem det er hendes Rette og Sande Barns Fader. Pigen Marite Larsdatter declarerede at at!! Niels Rygg er hendes Retteste og eeniste Barne Fader, da hun icke med anden har haft nogen Legemlig omgiengelse end allene bem:te Niels Rygg.

Actor i anledning af denne qvinde Menniskets

1759: 349b

bekiendelse, fandt Sig beføyet her paa at indhente den angivne Barne Fader Niels Rygges Svar, hvorvidt hand samme enten vedstaar eller fragaar.

Niels Rygg paa denne Fogdens tilspørgelse svarede at hand aldeles icke vedtager at være Fader til det Barn Marite Larsdatter er kommen i Barsel Seng med; Ligesom hand og anbød der paa med een frelst Samvittighed at giøre Eed.

Niels Rygg gav dernæst tilkiende at hand udi denne Sag og til sit forsvar og befrielse for Fogdens Sigtelse haver Contra Stevnet Pigen Marithe Larsdatter til at anhøre vidner om at hun har bekient det Elias Eeckeland skulle være hendes Barne Fader, og der eftter at paahøre hands frikiendelses Dom for Sagen, til hvilcken ende ogsaa Elias Eeckeland er Stevnt til vedermæhle og at lide Dom for saavidt Sagen hannem maatte paagielde.

Marite Larsdatter og Elias Eickeland tilstod at være saaledes Contra Stevnet som anført.

Endelig gav og actor Hr: Fogden Juel tilkiende at hand agnoscerer berørte Contra Stevnemaal og uden videre Stevnemaal {som actor} vil tage til gienmelde i Sagen og anhøre Vidnerne.

Niels Rygg fremstillede sine vidner med begiær same maatte afhøres.

fremstod saa /: eftter at Eedens forcklaring af Lovbogen vidnerne var forelæst :/

1te Vidne Johannes Træ som aflagde Eed og vandt: at noget eftter {omtr} Kyndelsmise omtrent 8te Dage, som indstevnte Marite Larsdatter een aftens stund kom til vidnes gaard og i vidnets Stue hvorhelst hendes Moder da havde sit tilhold, merckede Deponenten at Marite Larsdatter blev angrebet af Barne fødsel ondt, hvilcket saa sterck tiltog at ingen af de tilstædeværende kunde begribe hun gick med Livet derfra, \under/ samme Smerte som immer tiltog spurde Jordemoderen Ingerie Nielsdatter Dito Marite Larsdatter om hun havde nogen anden Barne Fader, da hun Svarede Nej, Mens icke blev henseende til Barne Faderen nogens Nafn nefnt, dog siger Vidnet det hand tencker det var Niels Rygg, Jorde moderen tenckte var Barne Faderen fordie saadant Rygte havde været et Bøygde Røgte lenge tilforn, noget lenger hen paa Natten, sagde Marite Larsdatter, uden nogens Persvation adskillige gange {dette} disse ord: Gud forlad dig Elias Eickeland, og da Jordemoderen anlediget heraf omsider tiltalede Marite Larsdatter Saaledes: her maae være noget ufaadt, bekiend Sandhed saa hjælper Gud dig, hvortil iligemaade Vidnet Raadede hende, Saa var det at Marite Larsdatter for de tilstæde værende udrød med disse ord: vil i være mig troe og tie, saa kommer det saa ud nu at Elias Eickeland er min Barne Fader.

2de Vidne Ingerie Nielsdatter Grindem aflagde Eed og forklarede, under tilleg at hun er den Jordemoder første vidner!! (vidne) omprover, gandske Eenstemmig med første vidne Johannes Træ uden forskiel.

3de og 4de Vidne Hans Rygg og Niels Siursen Steene aflagde begge Eed og forklarede Eenstemmig med hver andre, at de noget for Paaske men nogen tiid efter at Marite Larsdatter var opkommen af Sin Barsel Seng, efter Niels Rygges forlangende og i følge med Hannem forføyede Sig hend til Gaarde pladsen Træet hvor bem:te Pige opholdt Sig, hvorhelst da Niels Rygg beskickelse viis tilspurdte bemelte Marite Larsdatter om hendes Barns Fader, hvortil hun immer og ofte under een lang Samtale med hannem og Vidnerne bestandig sagde at ingen uden Niels Rygg Selv var hendes Barns Fader, og i saadan betragtning gick saavel Niels Rygg som vidnerne derfra gaarden Mens som de vare komne ickun et lidet støcke derfra kom Manden i huuset Johannes Træe og Raabte dem tilbage, og som de Samlede nede i gaarden paa Træet igien atter foreholdt Marite Larsdatter om hendes Barne Fader bekiendte hun uden nogens Persvation /: saavidt vidnerne afviste :/ paa Elias Eeckeland dog Saaledes at hun paa Niels Rygges Spørsmal om hun icke med Elias Eickeland

1759: 350

Pinse dags aften 1758 havde haftt omgiengelse, Svarede jae at det saa forholdt Sig i Sandhed, Mens hvad enten Elias Eickeland var hendes Barne Fader eller icke blev icke talt noget om.

5te Vidne Joen Steene aflagde Eed og forklarede at noget for afvigte paaske, førend Marite Larsdatter havde staaed aabenbare skriftte, kom hun een Morgen til vidnet og forlangede hand ville følge med hende til Præsten, da hun ville tilkiendegive at hun havde Toe Barne fadre nemlig Niels Rygg og Elias Eickeland, Mens vidnet som er i beslagtskab!! med Niels Rygg vægrede Sig derfor, med sigende hun maatte tillige faae een anden Mand ogsaa med Sig, og som vidnet sagde tilligemed til Marite Larsdatter at de hermer efter Elias Eickeland at hand icke har haftt med hende noget at beskaffe, og sagde tilmed det hand nemlig Elias Eickeland maatte have været Drucken naar hand skulle have gjort dette, da Svarede Marite Larsdatter med disse ord: Nej Gud var hand icke mere Drucken end {ieg} \De/ er paa den tiid.

6te Vidne Lars Gravelseter aflagde Eed og vandt at een Dag næstl: Foraar som Bunden Joen Skiensvold stod i arbeide hos Deponenten paa gaarden Gravelseter, kom indstevnte Marite Larsdatter derhen og bad Joen Skiensvold følge sig til Etne Præstegaard hvorhelst hun for Stædets Sogne Præst sagde at ville bekiende hendes Barne Fader, og derpaa forlange skriftt staaelse, som og Joen Skiensvold derpaa Spurdte, hvem Barne Faderen var Svarede Marite Larsdatter at hun ville bekiende paa Elias Eickeland, Mens efterdie Joen Skiensvold!! (Skiensvold) aarsagede Sig at hands Lejlighed ikke var at følge berørte Marite Larsdatter gick hun der fra, havde saa ej videre at Prove.

7de Vidne Joen Skiensvold aflagde Eed og forklarede eenstem/m/ig med næstforige vidne.

8de Vidne Mons Støle aflagde Eed og forklarede at 8te Dage efter den tiid Marite Larsdatter var kommen i Barsel Seng næstafvigte Vinter blev vidnet af Niels Rygg forlanget at gaae hen til Marite Larsdatter for at Sige hende at hand icke ville være Barne Fader for hendes Barn, saasom hun efter hands nemlig Niels Rygges Reining har gaaed 3 uger for lenge med Barnet, og som vidnet derpaa var hos Marite Larsdatter og sagde sit ærinde Svarede hun at det dryede langt ud med Niels Rygg nu, Mens sagde derhos at Elias Eickeland blev den Retteste og at Barnet af hannem var gjort Pinse dags aften næstafvigte aar 1758. havde indted videre at Prove.

Actor i anledning udaf de nu førde vidners udsigende maatte nu advare og foreholde den indstevnte Marite Larsdatter, at da nu disse førde Vidner tilstræckelig overtyder hende at hun end og for Dennem haver bekient ej allene at Elias Eickeland skal have \haftt/ Omgieengelse med hende, men end og være hendes Barns Fader, hun da vil gaae ud i Sig Selv og vedstaae

den Reene og Sande bekiendelse, ej allene hvorvidt at denne Elias Eickeland med hende kand have haftt Legemlig omgiengelse og hvad tiid, men end og hvad tiid det egentlig er at den indstevnte Niels Rygg med hende kunde have haftt Legemlig omgiengelse.

Marite Larsdatter gjorde i anledning af actors tilspørgelse følgende forcklaring og bekiendelse, nemlig at Hun ej har haftt Legemlig omgiengelse med Elias Eickeland, Mens med Contra Citanten Niels Rygg har hun udi omtrent 1 ½ aar saa ofte Lejlighed gaves haftt Legemlig omgiengelse, nyelig for Pinsse Hellig Dagene 1758, mens hvor lenge eller hvor mange Dage for Pinsse Dagen det var erindrer hun ickcke, da havde berørte Niels Rygg Legemlig omgiengelse med hende udi gaarden Eichelands Fæehauge, og noget derefter, som hun fandt Sig at være besvangret og hun saadant een Præcken dag ved Kircken bekiendte for Niels Rygg, falt hands ord til hende derpaa Saaledes: Gud bedre mig da, Eftter bem:te Tiid havde Niels Rygg ingen

1759: 350b

Naturlig omgang med hende uden een gang næstafvigte Høst da hun blev ved Elias Eickeland sendt bud at komme til Niels Rygg paa Huusmands Pladset Øyjorden Kaldet icke langt fra Rygg, for som Elias Eickeland sagde at gjøre med Niels Ryg aftale om hun icke kunde Nafngive een anden Barne Fader end Ham, hun forefandt ham i Marcken eller Skoven paa det Stæd Elias havde sagt hende noget fra Øyjorden hvorhelst hand som melt med hende siste gang havde Legemlig omgiengelse der og da Spurdte hand hende om hun icke ville bekiende paa nogen anden, gav hende og 1 rdr: for at hun skulle tie og icke bekiende paa Ham, Hand Sagde at der var mindre skammeligt at bekiende paa een ung Karl eller Ham, hand fortaldte hende der tillige at hand havde budet een ugiftt Persohn ved Nafn Torbiørn Biørnsen Ramme her af Sognet 20 rdr: for at paatage Sig at være hendes barne Fader men hand ville icke sam/m/e Samtycke derudj siden hand icke ville give \give!! 30 rd: eller/ meere end 20 rd:, jae Niels Ryg lagde og dette dertil at hand siden havde budet drengen Torckel Hansen som var i Niels Rygges Tieniste og hands Koenes Søster Søn 10 rdr: for at hand ville bekiende Sig for hendes barns Fader, hvileket og sam/m/e dreng siden fortaldte hende at have lovet at ville gjøre, den første af disse drenger dødde næstl: vinter, og den siste frafaldt sit Løfte, men af hvad aarsage er hende ej bekient. i det øfrige sagde Marite Larsdatter at hun icke nu kand erindre at have udlagt Elias Eickeland, mens vel erindrer og veed at {have} hun haver været fortørned og vreed paa hannem fordie Hand var den som lod sig bruge af sin Naboe Niels Ryg at overtale Stædets Sogne Præst til at gjøre ansøgning hos Kongen om Kongel: Despensation fra Skrifte staaelse for hende, som eftter ansøgningen havde icke Niels Rygg men een fingeret Persohn fra Stavanger til Barne Fader, og just den ancke hun havde over dette opspundne værck var det som bevægede hende i sin Haarde Barne Nøed at Sige Gud forlade Elias Eickeland, thj hun tenckte at dersom hun under Fødsels Nøden skulle hendøet, saa var det Elias Eickeland der havde været skyld udi at hun icke havde staaed skriftt og bleven foreenet med sin Gud.

Niels Rygg nægtede in totum hvad Pigen Marite Larsdatter haver bekient.

Actor som hand udi Sagen for det første ligesom forud maatte see at Sagen ville gaae den indstevnte Niels Ryg under øynene, \saa/ overlod da!! (hand?) det til Rættten om det icke ville være fornøden at der i følge den allernaadigste Forordning af 6te Decembr: 1743, vil skee hos bemelte Niels Rygg een lovlig undersøgnings Forretning, som da til Rættten kunde ind komme, hvorledes med Sagens udfald i sin tiid end ville gaae, og i den anledning ville vel Sagen udsættes til næste Høste Ting.

Actor declarerede derhos at hvad sig den indstevnte Marite Larsdatter angaaer, saa i henseende til de, formedelst denne hendes forseelse, ifaldne Bøder med 6 rdr:, saa haver hun samme nu her i Rættten til actor Deponeret og erlagt.

Elias Eickeland nægtede hvad beskyldninger ham i denne Sag af Niels Rygg tillegges, og derimod forbeholdt sig til næste Ting efter foregaaende Contra Stevnemaal at føre vidner paa at Niels Ryg end og efter Barnefødselen har tilstaaet at være Barnefader for Marite Larsdatters Barn.

Eragted.

Sagen udsættes efter Elias Eickeland og actors forlangende til næste Ting, og vil det efter Sagens Natur og formedelst de beskyldninger som hæfter paa Niels Rygg, være fornøden at saavel actor som Dommeren indfinder Sig udi hands huus for at tage hands Boets Midler udi øyesiun, og derover forfatte een Lovformelig Inquisitiones Forretning, som siden kand blive approberet af den høye øfrighed og tiene til oplysning ved Sagens paadømme i fald den skulle gaae Niels Ryg imod.

Kari Vintzensdatter lod i Rætte kalde Sin fra seeniste Ting udsatte Sag imod Niels Trulsen og samme end nu

1759: 351

til næste Ting lod forlange udsadt hvorved det forbliver.

Thøer Ekrem i rætte æskede sin fra seeniste tiid udsatte Sag Contra Jacob Ekrem med begiær det indstevnte vidne maatte paaraabes og afhøres.

Jacob Ekrem møtte for Rættens og tilstod at være lovlig Stevnt.

dernæst fremstod vidnet Helga Sæbiørnsdatter og efter lagde Eed forklarede at den af vidnet Ingebor Hansdatter omprovede tiid hørte vidnet Jacob Eckrem, da der blev Disputeret om een Skifttes gaard Sige til Thøer Ekrems Koene du skal være een Tæve indtil du beviiser det, havde saa indted videre at Prove.

Citanten indlod Sagen under Dom og den indstevnte Jacob Ekrem sagde paa tilspørgende at hand eller!! (heller) icke havde videre ved Sagen at erindre.

Afsagt.

det er ved de førte Vidners Eedelige udsagn beviislig giort at Jacob Ekrem udi vreed Hue haver først med sin Foed Spendt Citanten Thor Echrem paa sin Hofte, 2det Skieldet ham for at være een Fandte-Belg og for det 3de sagt at Citantens qvinde den tiid hun med ham een Dag var i Dispute om een Skifttes gaard imellem Parternes ejendom at hun skulle være een Tæve indtil hun beviiste sine ord, eller det løgst du som een Tæve. Af saa befatted Sag og da Jacob Ekrem icke har beviist at have haftt minste føye til overfaldet eller de faldne ord, Kiendes for Rætt at de Talte ord ej bør eller skal gravere Citanten eller Hustrøe paa deres Reputation bekiente gode Nafn og Røgte, men være at ansee som utalte døde og Krafttesløse, ligesom og Jacob Ekrem udi anledning af Lovens 6 Bogs 7 Cap: 8 art: bør for den øvede overlast udi Mulct betale til hands Maj:ts Cassa 3de 6 lod Sølv som er 9 rd: og efter 4de art: udi Dito 6te Bogs 21 Cap: til Bergens Manufactor Huus 2 rdr:, item til Citanten Ej allene de paastevnte 1 rd: 4 Mrk: 14 s:, Men end og Processens omckostninger med 3 rdr:, alt at udredes Femften Dage efter denne Doms lovlige forckyndelse under videre lovlig adferd.

Halvor Valdre ved hands paarørende Svend Lien lod i rætte æske sin fra seeniste Ting udsatte Sag imod Johannes Østreim og derhos tilkiendegav at hand formedelst een mislig efterretning om denne Ting tiid ej til dette Ting har kundet faaed Stevnet Johannes Østreim i anledning af hands forige tilckaldelse og Saaledes denne sinde lod forlange Sagen igjen udsadt til næste Ting da hand vil Stevne Lovligere.

Johannes Østreim møtte for Rættten og havde indted imod udsættelsen, thj beroer med Sagen til næste almindelig Ting.

Biørn Axdahl i rætte æskede Sin fra siste Rætttes dag og Ting til denne tiid udsadte Sag imod Johannes Fjøsne hands forhold med sin Tieners Hyre til Tieniste betreffende og der udi førde Stevnevidnerne Jens Juleskor og Erick Støle som afhiemlede ved Eed at Johannes Fjøsne til denne tiid er lovlig varslet.

Johannes Fjøsne møtte endnu icke efter paraab ej eller nogen paa hands veigne. fremstod saa det indstevnte

Ite Vidnet Askier Hansdatter aflagde Eed og forcklarede at hun 2de Dag Paaske 1757 efter hendes Huusbonde Johannes Fjøsne og hustrues forlangende var paa Axdahl hos Pigen Brite Larsdatter som da tiende hos Citanten og hos hende forlangede at hun ville fæste Sig i tieniste efterckommende aar 1758 hos Johannes Fjøsne da hand ville give hende 1 rdr: i Løn og 10 s: som vidnet havde med sig i fæste Penge, og da hun dette havde forretted uden at lade Citanten som hendes neml: Brite Larsdatters huusbonde, dette vide, svarede bemelte Pige at hun siutes den anbudne Løn var noget liden av(?) sagde hun ville have et Smale Foster til, hvorfor vidnet tog med sig fæste Pengene tilbage; derefter nogen tiid havde {vidnes} Johannes Fjøsnes Koene talt med

1759: 351b

Brite Larsdatter herom ved Kircken og forinden denne deres Samtale havde vidnet een Søndag efter Paaske same aar omtrent 8te Dage, efter Johannes Fjøsnes ordre atter talt med ben:te Brite Larsdatter og da lovet hende paa sin bem: Husbondes veigne 1 rdr: i aarlig Løn og gav hende 12 s: i fæstepenge de hun og modtog og lovede at tiene Johannes Fjøsne aaret 1758 havde saa indted videre at Prove.

Citanten lod tilføre at hand har ved de afhørte vidner beviist at Johannes Fjøsne virckelig har deelagtig gjort sig udi at forlocke hands Tieniste Pige Brite Larsdatter, ved det hand uden Comparentens afvidende har givet hands tiener Guds Penger og lovet hende mere end ordinair Løn og andre Douceurs!! (dusører?), saa at hand har forseet [sig] gandske imod Forordningen, thj paastod hand Dom efter sit Stevnemaal til vedbørlig undgiældelse og Processens omckostningers tilsvær. sagde ellers at hun!! (han?) fremdeles beholt denne Pige i sin Tieniste.

Afsagt.

Johannes Fjøsne er ej overbeviist udi minste maade at have forlocket {Johann hands} \Citantens/ Tieniste Pige Brite Larsdatter, {fra} at træde i hands tieniste, thj Askier Hansdatter som det eeneste vidne i Sagen er førdt hendes forcklaring kand icke extenderes derhen som Citanten haver paastevnt, det og {og} er oplyst at Citanten icke i Ringeste tilfelde haver lidt skade ved de ord og den aftale \som/ er skeed imellem dito vidne paa Johannes Fjøsnes Side og Pigen Brite Larsdatter, efterdie same Piges Løfter gick overstyr og hun fremdeles har forblevet og er udi Citantens Tieniste, af saa befatted Sag bør den indstevnte for Citantens tiltale aldeles frie at være.

Johannes Nielsen Grindem haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Tosten Osvog til vidners anhør om Skiolds ord og beskyldninger hand hannem haver tillagt, med videre derom at lide Dom til straf og Bøders udredelse, samt betale Processens omckostninger skadesløs.

Tosten Osvog møtte for Rættten og tilstod at være Stevnt men ej med mere end 1? Dages varsel, saa hand icke vil modtage lovlig varsel men {Citanten} Protesterede imod Stevnemalet og Vidnernes førelse.

Citanten begiærede Sagen udsadt til næste Ting hvorved det forbliver.

Fogden Hr: Andreas Juel i rætte æskede sin fra seeniste udsadte Sag imod Bunden Samuel Haaeim betreffende eendeel Bøder hand til Manufacteret i Bergen er dømt at betale.

Samuel Haaeim møtte icke efter paaraab.

Jens Juleskaar og Erick Støle bekræftede ved Eed at de i denne Sag som incammineret er paa næstl: Ting haver Stevnt Samuel Haaeim med fulde 14 Dages varsel til dette Ting at møde

Eragted.

Samuel Haaeim gives Laugdag til næste Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Tosten Osvog i rætte æskede sin fra seeniste Ting udsadte Sag imod Lambrigt Grindem og derhos som Lambrigt nu icke møder, og hand icke har faaed fuld varsel begiærede Sagens anstand til næste Ting for at Stevne Lovlig, hvorved det forbliver.

Iver Tieransens Sag imod Johannes Østrem forfløttes til næste Høste Ting.

derefter blev læst

1te et Skiøde udstæd af Lars Spillemandsnæsset med flere til Biørn Udstuen paa 2 pd: Smør i Udstuen, dat: 17de Novembr: 1758.

2de een Penge mangels Lysning af Ole Løvigen paa 2 pd: 17 ½ Mrk: Smør i gaarden Schieldahl dat: 1te Junj 1759.

3de Peder Tollevsen Næsseim (Næssem) af Ryfylche, hands Penge mangel paa gaarden øfre Berge i Etne af 1 Løbs skyld som beboes af Lars Pedersen, dat: 19de Junj 1758.

Hvorpaa Dagen var forløbet og Rættten til i Morgen blev ophævet.

1759: 352

Dagen næstefter som var dend 19de Junj blev Rættten med forbemelte Laugrætt igien Sadt paa forbemelte Tingstæd Killesvig og det for Fieldbergs skibredes Almue.

da og blev læst for denne Almue de gaars dagen Publicerede Forordninger og ordres.

Videre og efter at Rættten formedelst afttenens paackomme igien til dend 20 Junj var udsadt og {og} Sadt, blev læst

for Etne Almue Skiftte Brevet paa Udstuen Sluttet dend 6te febr: 1759 efter Johannes Olsen.

2de for Fieldbergs Almue Skiftte Brevet efter Ole Larsen Sluttet paa Røen dend 18 febr: 1759 hvormed Boets ejendom 1 Løb Smør 1 huud i Røen er udlagt til Tollev Bioe 21 Mrk: Smør, til Siur Siursen 6 Mrk: Smør 1 huud, til Encken Marite Johanesdatter 22 ½ Mrk: Smør og Gunilde Olsdatter 22 ½ Mrk: Smør.

3de Skiftte Brevet efter Siur Nordhuus Sluttet paa Nordhuus dend 13 febr: 1759, som viiser at ½ Løb Smør 1 huud i Øfrebøe er udlagt til Encken Herbor 2 pd: 1 ½ Mrk: Smør eller 13 1/2 Mrk: 1 huud og arfvingerne 22 ½ Mrk: Smør.

4de Niels Døreims obligation stoer 60 rd: til Johannes Fittie imod pandt af 2 pund 21 Mrk: Smør i Døreim dat: 19 Junj 1759.

5te Baar Hansen Døreims obligation stoer 80 rd: til Ole Johansen Sandvig imod Pandt i 1 Løb 1 pd: 7 ½ Mrk: Smør i gaarden Døreim dat: 8 Decembr: 1758.

6te Hr: Fogden Juels fæste Brev til Tollef Olsen paa 1 Løb Smør 1 huud udi Svalland dat: 10de febr: 1759.

7de Jens Opstvedtes Skiøde til Halvor Joensen paa 1 Løb 18 Mrk: Smør i gaarden Nereim for 100 rd: dat: 10de Martj 1759.

8de Halvor Heggens obligation til Johannes Fittie i Etne stoer 80 rd: imod pandt i 1 ½ Løb Smør i Hegge dat: 18 Junj 1759.

9de Jacob Sæbøes obligation til Ole Fatland stoer 46 rd: imod Pandt af 1 ½ Løb Smør i Sæbøe dat: 7de Decembr: 1758.

10de Vier Tvedtes obligation til Torckel Moe stoer 70 rdr: imod pandt af 1 ½ Løb Smør i Tveidt dat: 20 Julj!! (Junj) 1759.

11te Tollack {Niel}\Halvor/sens Bøxel Seddel hannem meddeelt af Svend Bioe paa 1 Løb 18 Mrk: Smør i gaarden Udbioe in duplo dat: 20 Junj 1759.

12te Et Kongel: Skiøde for Gundmund Larsen Aarvig paa 1 Løb Smør 1 huud med bøxel i gaarden Alne hvorfor er betalt 67 rd: 48 s: dat: 17de aprilj 1759.

13de et Kongel: Skiøde for Aldvald Siursen paa Løsnings Rætten til 2 Løber Smør 9 Spand Korn i Indre Hambre imod 21 rdr:s betaling dat: 20 Martj 1759.

14de Reinert Espelands Bøxel Seddel til Erick Larsen paa Pladsen Gulhoug dat: 18 Junj 1759.

Lænsmanden Peder Killesvig haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Kari Berge fordie hun til formeentlig fornærmelse for Citanten har ladet falde adskillige utilladte Talemaader betreffende een Meeltønde for Thoer Hetland skulle være bort staalen, derom at anhøre Vidnerne Kolben og Astrie Berge, \og/ Rasmus Notehougen, samt efter samme vidners udsigende at lide Dom efter nermere giørende paastand til Mulct, samt betale Processens omckostninger skadesløs, samt og til friefindelse for den ulovlige paasaugn.

Kari Andersdatter Berge møtte for Rætten og tilstod at være i denne Sag som anført lovlig Stevnt, endelig var og Vidnerne Astri Berge og Rasmus Notehougen \tilstæde/, Mens Kolben Berge møtte ikke efter paaraab.

Stevnevidnerne Halvor Skaffer og Povel Stavenæs afhiemlede ved Eed at de i denne Sag til vidnesbyrds aflæg med fuld varsel haver Stevnt Kolben Berge for hans Boepæl.

Kari Berge sagde at hun aldeles icke veed at have Talt noget til forckleinelse for Citanten.

Citanten fremstillede sine vidner med begiær de maatte afhøres. Efter at Eedens forcklaring for alle vidnerne var oplæst, fremstod

1te Vidne Rasmus Notehougen som efter aflagde Eed og forcklarede at næstafvigte aars [..?..] een Dag vidnet paa!! (kom) ind i Kolben Berges Stue paa Berge hvor indstevnte Kari Berge og flere

1759: 352b

var inde, og i det vidnet der inckom hørte hand folckene i Huuset og især Kari Berge med de andre fortelle at Thoer Hetland for noget aar!! (over?) 2 aar for denne tiid havde misted een Mæltønde, desligeste at samme Meeltønde skulle have faret udefter til Killesvig, men hand hørte icke Kari Sige hvem som skulle førdt Meeltønden derhen, eller hvem same skulle have staalet. havde indted videre at Prove.

2det Vidne Astrie Monsdatter aflagde Eed og forcklarede indted til oplysning i Sagen uden dette hun har hørdt i et Bøygde Rygte at Thoer Hetland har misted een Meltønde.

Citanten begiærede Laugdag for vidnet Kolben Houge!! (Berge) og Sagen udsadt.

Eragted.

Kolben Berge som lovlig Stevnt gives Laugdag til næste almindelig ting at møde sin Eedelige forcklaring i Sagen at aflegge og det under Falsmaals straf.

Tord Kaate og Torger Lunde i rætte æskede den af Dem til afvigte Høste Ting paastevnte og til denne Rættes dag udsadte Sag imod Ole Fatland. Men som det seneste Ting forelagte vidne icke møder, saa ville Citanterne endnu een gang bede Ham forelagt til næste Høste Ting, og som de nu icke havde Stevnevidnerne tilstæde saa ville de haabe Rætten under det første Stevnemaals Krafft end nu forelegger Ham Laugdag.

Eragted.

Gulleick Larsen Svalland som eengang har faaed Lovlig Stevnemaal men endnu icke har mødt, forelegges endnu een gang til næste almindelig Ting at møde til forcklarings aflæg i Sagen.

Lænsmanden Peder Killesvigen gav tilkiende at Hand til dette Ting tiid og Stæd Muntlig haver ladet indstevne Huusmanden Rasmus Node Hougen fordie hand imod Citanten og til hands forckleinelse skal have udladt Sig med ubeqvemme og nærgaaende ord og Talemaader derom at paahøre vidnerne Ole og Anne Søre Berge samt Kolben, Astrie og Kari Nore Berge, item at fornemme min paastand og lide Dom til straf og undgiældelse eftter Loven og til Citantens friefindelse samt Processens omckostningers tilsvær.

de indstevnte vidner vare alle tilstæde undtagen Kolben Berge

Saa var og nærværende {Stædets Bøygde} den indstevnte Rasmus Notehougen.

Eftter at Sagen Saaledes var incammineret, Ercklærede Rasmus Notehougen at hand vel af Eenfoldighed anlediget af et Løst Bøygde Rygte kand have forseet Sig og talt utilbørlige ord, dog uden der til at have haft minste føye, saa siden hand har icke uden aldt ære og godt at Sige paa Lænsmanden Peder Killesvigen og icke trøster Sig til at Sige det allerminste som anstøder Ham, saa merckede Hand at have handlet urættelig og beder Ham hiertelig om forladelse, Ligesom hand og desuden vil betale Citanten udi Processens omckostninger 2 rdr: 1 Mrk: og desuden som een Mulct til Sognets Fattige 1 rdr:, hvorved Lænsmanden lod Sagen fare og var fornøyet og paa den maade blev den bielagt.

Ole Søre Berge haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Soldat Niels Larsen Hetland til at anhøre vidner Guro, Anne, Marte og Guro Hetland, om hvad de kand have hørdt og fornemmet Raisoneret af den indstevnte til forckleinelse for Citanten paa hands gode Nafn og Rygte alt til et Tings vidnes erholdelse.

Indstevnte Niels Larsen Hetland møtte for Rætten og tilstod at være i denne Sag som anført lovlig Stevnt.

Citanten fremstillede Sine vidner med begiær samme maatte Eedfæstes og afhøres.

1te Vidne Guroe Hetland aflagde Eed og forcklærede at næstafvigte aars Høst Een {Søn/}dag da vidnets tieniste dreng den indstevnte Niels Larsen kom hiem i fra Nøde Skoven og var kommen forbie gaarden Berge, fortalste Niels Larsen at hand havde seet og forefundet i Bergs gaarden uden for Ole Berges Stue og Huuser, et støcke af een tønne Bund hvorpaa skulle have staaet det Nafn og Bogstaver

1759: 353

T: K: S: H: nemlig de 3 første Bogstaver i een Træck og H: for sig Selv bageftter, men Niels Larsen sagde \icke/ paa samme tiid noget om hvad denne tønne bund var kommen fra eller hvem hun!! (den) skulle tilhøre, vidnet lagde dette dertil at hun er Koenen til Thoer Knudsen Hetland som for omtrent 2 aar siden mistede een Meeltønne ved Deres Land som var mercket med lige saadant mercke som omvundet er og af Niels Larsen var fortaldt hende,

havde saa indted videre at Prove, dog Explicerede vidnet Sig at Niels Larsen Berge stod i gaarden den omprovede tiid og Saag det \Niels/ Larsen optog tønne bunden og det i den anledning at Drengen Saag Nafnet paa bunden førend hand tog den i Haanden.

2de Vidne Brite Nielsdatter aflagde Eed og forklarede gandske eenstemmig med første vidne.

3de Vidne Anne Thorsdatter aflagde Eed og vandt eenstemmig med første og 2det vidne uden forskiel.

Citanten forbeholdt Sig at tage disse vidners udsagn beskreven og ellers forbeholdt Sin Rætt.

Ingerie Millie haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Steen Halvorsen Arnevig til doms lidelse fordie hand ej har villet Contribuere noget til den foster Løn som er udlovet for det Barn hand med Citantinden haver auflet og er Fader for, hvorved hand ved Rættens Kiendelse og Dom maatte tilfindes at erlegge nogenlunde betaling for Barnets opfostring, samt at betale Processens omckostninger skadesløs.

Stevnevidnerne blev fremckaldet nemlig Halvor Skaffer og Torbiørn Stangeland, der fordie den indstevne!! Steen Arnevig ej møtte eftter paaraab, afhiemlede ved Eed at de med mere een!! (end) 14ten Dages varsel Lovlig haver Stevnt Steen Arnevig for hands tilholds Stæd udi hands Moders Ingebor og Broder Hans Arnevigens paahør.

Eragted.

den Lovlig Stevnte men udeblevne Steen Halvorsen gives Laugdag til næste almindelig Ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Fogden Hr: Andreas Juel angav paa Justitziens veigne at have til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Tommes Johansen og Brite Johansdatter Roe for med hinanden begangne Lejermaal, derfor at lide Dom eftter Lov og Forordningen af 2 Septembr: 1745 saasom den første ej da forseelsen skeede havde været til Confirmation.

Actor som icke havde mere end det eene Stevnevidne tilstæde ville fornemme om nogen af de indstevnte møtte, og i mangel deraf maatte forlange Sagens anstand til næste Ting.

den indstevntes Fader Johannes Roe møtte for Rætten paa sin indstevnte Søn Tommes Johansens veigne og tilstod at bem:te hands Søn har begaaed den paastevnte Lejermaals forseelse med den indstevnte pige og det forinden hand havde været til Confirmation.

Eragted.

Med Sagen beroer til næste Ting, paa det actor kand have tiid at faae den nu icke mødende Pige Brite Johansdatter lovlig indkaldet, som og om hand det nødvendig eragter at faae Drengen indkaldet til Persohnlig møde.

saa blev læst

1 Konge Skiøde for Gunder Sandvig paa Løsnings Rætten til 1 Løb Smør 1 huud i Sandvig imod 30 rdr: betaling dateret 20 Martj 1759.

2de Tollev Bioes Skiøde paa 21 Mrk: Smør i Røen til Siur Siursen for 19 rd: 1 Mrk: 8 s: dat: 8 Martj 1759.

Paa Fogden Hr: Andreas Juels tilspørgende svarede Almuen at opsidderne paa gaarden Grindem udi Etne har for 1758 nødt vedbørlig godtgjørelse for alle Skatter og Rettigheder undtagen udredning og kvarter pengene.

videre paa tilspørgende svarede Almuen at Halvor Pipergaarden som var dømt til slags Bøder og Kroppestraf er strax eftter Dommen falt er bortrømt og ingen veed hvor hand findes, ej eller har hand her noget eftterladt Sig.

desligeste at der ingen førstebøxler er falden i dito aar 1758.

Restancen blev derpaa oplæst stoer (ope rum) oplæst og af ingen modsagt.

Derpaa blev Tinget ophævet.

Anno 1759 Dend 22de Junj blev Rættten til almindelig Ting holden for Føyens skibredes Almue paa Tingstædet

1759: 353b

Leervigen og Rættten betient med efterskrevne 8te Eedsorne Laugrættesmænd: Daniel Svortland, Siur Halderager, Hans Følckesnæs, Lars Løckling, Niels Fylckesnæs, Ole Steensvog, Lars Søre Næsse og Ole yttre Gilgie, overværende Kongel: Maj:ts Foged med Meenige Tingsøgende Almue.

Hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Fordordning!! og ordres som for Etne skibrede Extraheret er.

Videre blev læst,

1te Hr: Christen Selmer og Severin Heibergs Skiøde til Harjer Simers Heiberg paa 29/32 part udi Korn og Smaa Tiende Hands Maj:t bortsoldte part i Sundhorlehn, ansadt for 880 rd: dateret 18 Maj 1759.

2de Christian Tormølens bøxel Seddel til Tieran Mathiesen paa 18 Mrk: Smør ¼ huud 9 Mrk: Fisk i gaarden Staveland dat: 10 Julj 1758.

3de Mad:e Korns bøxel Seddel til Sæbiørn Nielsen paa 22 ½ Mrk: Smør 5/16 huud i gaarden Totland dat: 29 Maj 1759.

4de Hr: Fogden Juels Bøxel Seddel til Povel Andersen paa 1 pd: 3 Mrk: Smør 3/8 huud i Hovland dat: 6te Septembr: 1758.

5te Kongel: Skiøde for Niels Larsen Gorm Paa Løsnings Rættten til 2 ½ Løb Smør 2 huuder i gaarden Høyland samt 1 pund Smør i gaarden Leervig imod 50 rdr: betaling dat: 20 Martj 1759.

6te Kongel: Skiøde for Peder Isachsen Stuve paa Løsnings Rættten til 1 Spand Smør 1 huud i gaarden Stuve for 6 rdr: betaling dat: 20 Martj 1759.

7de Kongel: Skiøde for Anders Hansen paa 1 Løb Smør 1 huud med Bøxel i gaarden Søre Bielland imod 81 rd:s betaling dat: 5te Maj 1759.

8de et Dito Kongel: Skiøde for Iver Knudsen Gram paa Løsnings Rættten til 2 Løber Smør 2 huder i gaarden Sørhuglen for 40 rd: dat: 20 Martj 1759.

9de et Dito Kongel: Skiøde for Ole Madsen paa 1 Løb Smør 1 huud med bøxel Halsnøe Closter gods i Søre Bielland for 81 rdr: dat: 5te Maj 1759.

10de et Dito Kongel: Skiøde for Lars Halvorsen paa 1 Løb Smør 1 huud med Bøxel i gaarden Dahle hvorfor er betalt 405 rd: dat: 6te febr: 1759.

11te Mons:r Niels Gorms Skiøde paa 18 Mrk: Smør i gaarden Røgsund for 48 rd: til Christopher Pedersen dat: 22 Junj 1759.

12te Gunder Aadlands Skiøde til Anfind Ottesen paa ½ Løb Smør i Aadland for 36 rd: dat: 7de Martj 1759.

13de Ole Romundsen Vickenæses Skiøde til Knud Knudsen paa 2 pd: Smør i Vickenæs for 43 rdr: dat: 8de Martj 1759.

14de Samuel Berge og Christen Væspetads Skiøde paa 1 pund 12 Mrk: Smør i Huuse med andeel udi underliggende Laxevog Tinuhren Kaldet for 57 rd.; til Niels Larsen Tisle vold dat: 3de Maj 1759.

Formedelst aftenens paackomme blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var dend 23de Junj blev Rættten med samme Laugrætt atter Sadt.

blev saa læst for det

15de et Kongel: Skiøde for Jonas Budde paa 1 pd: 12 Mrk: Fisk i gaarden Lodden imod 20 rd: 24 s:s betaling dat: 5 Maj 1759.

16de et dito Kongel: Skiøde for Jonas Budde paa 1 Løb Smør 1 huud i Lønning for 91 rdr: 48 s: dat: 5 Maj 1759.

17de Ole Madsen Biellands til Sønnen Mads Olsen udstæde Skiøde paa 1 Løb Smør 1 huud i Søre Bielland for 81 rd: dat: 23 Junj 1759.

18de til Mortification læst Ole Almaases obligation stoer 60 rd: til Mons Klubben dat: 26 Junj 1755 med qvitterings paateigning af 22 Junj 1759 som derfor i Dag af Pantte Bogen udslættes.

19de Ole Andersen Almaases nye forfattede obligation stoer 28 rd: til Jockom Monsen Klubben imod Pandt af 18 Mrk: Smør ½ huud i gaarden Almaas dat: 23 Junj 1759.

20de Jockom Monsen Klubbens Pengemangel paa 18 Mrk: Smør ½ huud i Almaas som Ole Andersen nu paaboer dat: 22de Junj 1759.

21de et dito Skiøde udstæd af Gabriel Lundøen og Bendt Sundstadbøe til Kolben Olsvog {eftter Fo} paa 13 Mrk: Smør i Sortland og ¼ part udi Laxe vogen Sortland og Schagen for 42 rd: 5 Mrk: dat: 28 febr: 1759.

22de Abraham Middeltuns obligation paa 200 rd: til Kiøbmanden Johan Henrich Timche i Bergen dat: 30 Septembr: 1757.

23de Abraham Middeltuns beviis for eendeel Boskab hand som et Laan har bekomet af Johan Henrich Timche i Bergen dat: 2de Janvarj 1758.

Fogden Velædle Hr: Andreas Juel gav tilkiende at i henseende til at Almuen her af Sognet og i Sær Itzige ejer til gaarden Hetlesæter Ole {Knudsen} \Olsen/ har becklaget Sig over at de icke uden frygt og alt for stoer Farlighed kand have omgang med de 2de Mænd paa gaarden Hetlesæter nemlig Lars Knudsen og Aron Larsen formedelst de med den

1759: 354

Spedalske og Smitsomme Sygdom meget sterck skal være befenet, har hand for at faae disse Mennisker af gaarden og i Hospitalet indlemmet, nu inden Rættten villet indhendte Almuens Svar til et Tingsvidnes erholdelse, om det dessverre icke er Sandhed at disse 2de Mænd og opsidere paa Hetlesæter saaledes som melt er med den Spedalske Syge er sterck behæfted, saaledes at et hvert Menniske i Naboelavet og i sær Itzige opsidder paa gaarden Hetlesæter tilligemed hands Familie maae være frygtsom og fare underkasted ved at omgaaes Dem, hvorhos ogsaa Fogden udi Rættten anviste 2de hos disse Syge Mænd over Deres \og/ Hustrors fellets Midler, holdte Skifte Forretninger paa vedbørlig Stemplet Papier og af Stædets Sorenskriver indretted paa gaarden Hetlesæter dend 22de Martj 1759, som viiser at Lars Knudsens beholdne \halve/ Boe og hovedlod naar ald afgang er Decourteret er opløbet til 33 rdr: 4 Mrk: og Aron Larsens beholdne Hovedlod til 6 rdr: 4 Mrk: 13 s:; {med} da og

Fogden tilføyede denne qvestion for Almuen om det er dem bekient at disse Mænd Lars Knudsen og Aron Larsen er ejende mere til deres indlemmelse end berørte Forretninger som melt udviiser.

Hvortil Almuen saavel som disse Syge Mænds Hustruere Nafnlig Anne Johansdr: og Anne Monsdr: Eenstemmig Svarede at det alt formeget er bekient og medfører Sandhed at disse 2de omspurdte nemlig Lars Knudsen og Aron Larsen Hetlesæter hæfttig er angreben af den Spedalske Sygdom, saa at Almuen ønskede hiertelig denne høye Øfrighed joe før joe heller ville ved føyede anstalter tillade, deres neml: ben:te Mænds indlemmelse i Hospitalet, Ligesom og Almuen svarede at Nockben:te Lars Knudsen og Aron Larsen aldeles indted videre er ejende end hvis de nu i Rættens anviste Forretninger udviiser sc: Lars Knudsen til 33 rd: 4 Mrk: og Aron Larsen til 6 rd: 4 Mrk: 13 s:

hvorom alt Fogden Tings vidne var begiærende som Bevilges.

Fogden Hr: Andreas Juel i rætte æskede Sin fra seeniste Ting udsadte Sag imod Lejermaals begiengerne Anders Mickelsen og Pigen Giertrud Olsdatter.

De indstevnte møtte icke uden allene paa Pigen Giertrud Olsdatters veigne hendes Fader Ole Hofland som Submitterede Sagen under Dom.

Actor ej allene anviste hands i Hændehavende Rolle over Søe Lægdernes Mandskab som udviiste at den indstevnte Anders Mickelsen ej er enroulleret som Marin eller staaer udi nogen Tieniste, Mens end og beviiste det sammes Rigtig med Stædets Præst Hr: Hertzbergs skrivelse og attest herom til Fogden under 18 Janvarj næstl:, og da der saa var indted som kunde hindre udi at joe saavel Anders Mickelsen som Giertrud Olsdatter, er pligtig til Bøders udredelse, indlod actor Sagen til Doms.

Afsagt.

Udi anledning af at indstevnte Anders Mickelsen ubeviislig har angivet næstl: Høste Ting ved sit møde i Rættens at hand skulle være enroulleret ved Søe {Eta} Folckene!! (Lægden?) som Marin, har actor Hr: Fogden Juel denne Rættens Dag saavel med Præste attest som Roullerne over Søe Folckenes enrollerede og unge Mandskab, beviist det bemelte Anders Mickelsen er een Løs og Leedig Persohn ej i Rollerne anteignet, Ligesom og bemelte Anders Mickelsen Selv Persohnlig og Pigen Giertrud Olsdatter ved sin Fader Ole Hovland har tilstaaed at have begaaed den paastevnte

1759: 354b

Lejermaals Forseelse, Thj Kiendes for Rætt at de begge følgel: Lovens 6te Bogs 13de Capituls 1te articul bør betale til actor {Hr:} saasom Drengen Anders Mickelsen Skippervig {og} 12 rdr: og Pigen Giertrud Olsdatter 6 rdr: 15ten Dage efter denne Doms lovlige forkyndelse under videre lovlige adferd.

Fogden Hr: Andreas Juel tilkiendegav at hannem er indberettet det Lars \Olsen/ Eiøen og hands Koene Ragnille ibdm: item 2de Deres Børn !! alle paa gaarden Eiøen her i skibredet skal være sterck befengt med den Spedalske Syge og ejer indted hvoraf de i denne deres elendighed kand ernære Sig, derfor Fogden herudinden ville æske Almuens forklaring,

Almuen Svarede at de omspurdte 4re Mennisker er Vitterlig sterck angreben af den Spedalske Syge og \det/ saa overmaade at den eene icke kand Redde eller tilsee den anden, Mens findes udi megen ynckværdig tilstand, samt og at de bemelte Syge 4re Mennisker icke ejer det allerminste til at bestride nogen indlemmelses becostning udi Hospitalet med.

her om Tings vidne begiæres og bevilges.

Fogden Hr: Andreas Juel tilkiendegav at hand i anledning af det høylovlige Rentte Kammerets skrivelse under 14 octobr: 1758 til hands Excellence Hr: Stifttbefalingsmand von Cicignon, til dette Ting haver ladet indkalde opsidderen paa den gaard Eide No: 11 i Waags skibrede Halsnøe Closter gods Lars Biørnsen til at forklare beskaffenheden med det af hannem gjorde Kiøb paa den part udi gaarden af hvilken hand ved den over dette gods holdte auction er bleven een høystbydende;

Thj fremstod bemelte Lars Biørnsen og forcklarede, at da denne gaard med de øfrige ved auctionen blev opraabt, saa er det hver Mand vitterlig hvorledes denne ellers Ringe gaard ved et avinds bud saa høyt blev opløben, at der fast over det halve er gaaen over sin verdie, men det var for Hannem som een fattig Lejlending der sidder med mange smaae Børn, ej andet, end enten at blive den høystbydende paa sin part i gaarden, eller og at gaae paa een bar Houg, i den anledning maatte hand binde Sig til det første, haabende at kunde finde een der turde tage medlidenhed med Ham at laane hannem Penge dertil, Men har hand ingen funden uden Fogden Hr: Juel, som endelig efter hands mange indstendige anmodninger har ladet Sig overtale at indgaae i hands bud, og om end var at hand dertil paa et andet Stæd kunde have faaed hielp, det hand høylig kand forsickre icke enten at have vist eller veed, saa haver hand alle tiider maatted frygte, at hand ved saadan fremmed assistance, snart kunde have blevet giort huusvild, da gaarden er saa Ringe at hand deraf kunde opvinde de Rentter som for de laante penge aarlig skulle betales, nu der imod at hand som een Lejlending er Siddende, kand see Sig anledning og hielp at leve og at faae de aarlige Skatter betalt, i slig henseende derfor allerunderdanigst bad (bød?), at som Fogden saaledes haver Reddet ham i hands haarde omstændigheder og villet indgaaed i hands Kiøb, det allernaadigst Skiøde paa ham maatte indrettes, og uden hvilken hand veed sig ingen Raad, men snart maae staae ferdig at komme paa een bar Haug.

Fogden i anledning heraf lod tilføre at hand høylig kunde forsickre at som det formodentlig falder hver Mand i øyne at hand icke af begierlighed har indgaaed i dette Kiøb som saa høyt er gaaen over sin verdie og af hvilcken hand icke for sine Penge har $\frac{1}{4}$ partes interesse, saa er det blot af Barmhiertighed og medlidenhed over de stackels folck, at hand har indgaaed i dette Kiøb, paa hvilket hand venter det allernaadigst aproberet. og for Ræsten var dette under Sorenskriverens haand begierende beskreven.

Formedelst afttenens paackom/m/e og det er Søndag i Morgen ophæves Rættten til førstckomende Mandag.

Dagen næstefter som var den 25de Junj blev Rættten med forbemelte Laugrætt atter Sadt paa forbem:te Tingstæd Leervigen.

1759: 355

blev saa for det

24de læst et Kongel: Skiøde paa Relutions Rættten til $\frac{1}{2}$ Løb Smør i gaarden Siggervog til Peder Larsen, som derfor har betalt 30 rdr: dat: 20 Martj 1759.

25de Halvor Larsen Dyvigens obligation til Hans Roalsen Petterteigen stoer 100 rd: imod pandt udi $1\frac{1}{2}$ Løb Smør i Dyvigen dat: 23 Junj 1759.

26de Lambert von der Ohes bøxel Seddel paa 3 Mrk: Smør i Eiøen til Rasmus Knudsen dat: 18 aprilj 1758.

27de David Fricke i Bergen som Laugværge for Anne Hønemørs Sal: Michel Baades lyser hendes Pengemangel til Kræmersædet Brandesund, som ellers blev teignet paa forige Pengemangels Brev, da dette var den 3de gang.

28de Mikel Pedersen Brandvigens Pengemangel paa 21 ½ Mrk: Smør 1 huud i Lønning dat: 25 Junj 1759.

29de et Kongel: Skiøde for Lars Tallacksen paa Løsnings Rættten til 1 Løb Smør 1 huud i gaarden Nordhuglen, for 11 rd: 24 s: betaling dat: 6 Martj 1759.

30te et Dito Kongel: Skiøde for Ole Andersen paa Løsnings Rættten til 1 Løb Smør 1 huud i Nordhuglen for 11 rd: 24 s: dat: 6 Martj 1759.

31te et Dito for Samson Johansen paa Løsnings Rættten til 1 Løb Smør 1 huud i Nordhuglen dat: 6 Martj 1759.

32te et Dito for Ole Johansen paa Løsnings Rættten til 1 Løb Smør 1 huud i Norhuglen imod 11 rd: 24 s: betaling dat: 6 Martj 1759.

33te Mad:me Sal: Berent Frøchens Mortifications Brev, hvorved een af Sr: Povel Andreas Orligh og Jacob Hønemeur udstæd Caution af 23 octobr: 1747 til Stads Hupmand nu afdøde Berent Frøchen paa Capital 1600 rd: gandske Mortificeres dat: 31 Maj 1758.

34te Sr: Jacob Langes med fleres Skiøde til Lambert van der Ohe paa Kræmerlejet Brandesund med videre imod 1100 rd:s betaling dat: 14 Julj 1758.

Johannes Grindevigen her af Storøens Sogn møtte for Rættten og beklage!! (beklagede) sig at hands Koene Siri Mickelsdatter nu paa nogle aars tiid har været Sygelig, og nu omsider derudi saavidt kommen at Mand kiendelig kand see og fornemme det hun ved den Spedalske Syge er hardt befenget, og da hand og hands bem:te Koene derhos er saa Fattige at de icke ejer det minste til indlemmelses becostningen udi Hospitalet; og hendes indlemmelse saa uomgiengelig er fornøden, æskede hand Almuens Svar om hands anmeldelse icke er Rigtig.

hvertil Almuen eenstemmig svarede at det Dennem altfor vel er bekient at det af Johannes Grindevigen om hands Hustrøes Svaghed og armod, er og medfører Sandhed.

hvorom hand Tings vidne var begierende som bevilges.

Mons:r Niels Gorm i rætte æskede sin fra seeniste Ting udsadte Sag Geld betreffende imod Berent Sætre, og førend hand skred til sin paastand ville fornemme om Berent Sætre møder.

dend indstevnte Berent Sætre {som} blev paaraab[t] mens denne sinde icke møtte ej eller nogen paa hands veigne.

Mons:r Gorm lod dernæst tilføye at da hand formercker at Berent Sætre enda icke møder for i følge sin siste Rættes dag gjorde anmeldelse at indkomme med Contra Stevnemaal i denne Sag, skjønt Comparenten derpaa har ventet indtil nu i/ dag den 3de og siste Tingdag for dette skibrede, hand og icke til dette Ting af Berent Sætre er Contra Stevnet, saa maatte hand Slutte at den indstevnte icke har haftt anden hensigt ved sin seeniste Ting begierte anstand end allene at see Sagen, /: mueligens tillige for at gjøre Comparentens Krav som er Rigtig og tilstaaed uvis :/ Prolongeret, thj havde hand været i anden tancke, maatte hand i det minste mødt for Rættten og givet sit Svar til Sagens videre Slutning, altsaa maatte Comparenten Slutte Sagen til Doms og derved paastaae Sig tilkient det paastevnte med skadesløs omckostning under Protest imod videre udsættelse i Sagen, besynderlig da den indstevnte een gang eftter Stevnemalet har mødt og givet sit Svar til Sigtelsen, og derved tilstaaed Kravet, med tilføyet anmeldelse om een Slags Contra Pretention, som formeentlig er denne {Sag} og Selve Sigtelsen uvedkommende.

derefter blev saaledes

Afsagt.

Det er eftter actens udviis Reent nock, at indstevnte Berent Sætre Tilstaar at have af Citanten Mons:r Niels Gorm becommet alt hvis udi den i Rættelagde {af} Reigning af 21de Junj 1758 er anført, og hvilcke Reignings Ballance er 10 rdr: 1 Mrk: 10 s: som paastefnt er,

og da der tillige formerckes af indstevnte Berent Sætres indkomne Indlæg af 19 Novembr: 1758, og der af tydelig sees Berent Sætres egen tilstaaelse om at hand icke til Citanten, for de i Reigningen anførte 6 rdr:, som skulle være haand penger for eendeel Tømmer og Bielcker, haver giort nogen Tømmer- eller Bielcke-Leverance til Citanten; eller \derfor/ givet Ham nogen \anden/ verdie; Saa bør icke den af Berent Sætre efter actens udviis ommoverede Contra Pretention, være hinderlig udi Kravets afbetaling, Thj Kiendes for Rætt at Berent Sætre efter saa befatted Sag bør betale til Citanten Mons:r Niels Gorm Reigningens Summa med 10 rdr: 1 Mrk: 10 s:, tilligemed 2 rdr: 4 Mrk: udi denne Processes omckostning. og da Berent Sætre inden Rættens seeniste Rættes dag har udi indkomne indlæg og Muntlige Procedur {har} urgeret paa at have Contra Pretention paa Citanten mens, uanseet ham er given tiid til Contra Stevning og afbeviisning om {hands} \same/ hands Pretention, alligevel ikke med noget saadant fremckommet, Saa skal {alligevel} \dog/ Berent Sætres Rætt ham være forbeholden, \til/ paa lovlig maade at Søge Mons:r Gorm for hvis hand beviislig, kunde {ville} have at fordre. det paadømte udredes og efterckomes næste Fembten Dage efter denne Doms lovlige forckyndelse under videre lovlig adferd.

Fogden Hr: Andreas Juel tilkiendegav at da hand udi følge hands høy Excellence Hr: Stifttbefalingsmand von Cicignons skrivelse af 4 Decembr: afvigte aar grundet paa det høylovlige Rentte Kammerets skrivelse at de Samtlige giæstgivere, følgel: Kongel: allernaadigst Resolution, udi det høylovlige Rentte Kammer skal indløse nye Bevillinger paa deres giæstgiver Næring, ved Bøygde Lænsmanden haver tilkiendegivet de her omkring værende giæstgivere, at de efter den med høybem:te skrivelse fuldte Specification, {sku} til Fogden skulle betale, de der udi anførte Bevillingernes beckostninger, hvilcke udi den Kongel: Stiftamtstue Cassa i Bergen skulle erlegges, og hvorefter de Kongel: Bevillinger, de vedkommende derefter skulle vorde opsendt, Saa i henseende, at ingen af bem:te giæstgivere heromkring end nu haver erlagt disse nu paalagte Nye Bevillingers beckostning, haver hand til dette Ting tiid og Stæd dennem samtlig ladet indkalde for nermere at betyde Dennem, den hannem tilkomne høye ordre, og derved at høre Deres Svar, hvor vidt de nu disse Bevillinger vil indløse.

For Rættens Sisterede sig de indkaldede giæstgiverie!! (-givere) neml: Niels Larsen Gorm for Leervigens giæstgiverie paa Storøen, Jonas Olsen Budde for Bømmelens Sogn, Jacob Hasse Hønemør for Brandesund, Nathanael Olich for Hischen, Encken Agnete Sal: Vallentinsens for Spitsøen eller Betlehem, Jens Isach Holch for Engesund, Nathanael Mathiesen for Bechervig, {og} som alle foreviiste udi Rættens Vores Itzige allernaadigste Konges Bevillinger paa deres giæstgiverier, de sagde tillige, at ligesaa lidet som de begriber at de for eftertiden kand have brød i Munden, henseende til de allerede for Dem Publicerede Forordninger og iblant andre den af 15 febr: h: a:, samt 1te febr: 8 Martj og 23 Novembr: 1757, hvorved ald gaest!! (giæst?) giverlig Næring fast ophæves, saa maae de og, hvorvel aldeles ugierne, declarere: at deres tilstand og Næring umuelig tillader dennem at løse nogen nye Bevilling jae de veed ikke hvorfra eller hvoraf de for eftertiden skal tage det meget de over ævne aarlig kræves for i Comsumption og andre udgiftter af giæstgiveriet, thj som gastgivere skal de ansees som \Dist...erte(?) (Distingverte?) Folck/ uden Bunde Standen, hvoraf flyder at Comsumptions Forpagterne Engste Dennem for hvert Barn over 12 aar som heller er dem til {nytte} udgiftt eller til nytte, de har i deres huus,

1759: 356

for Familie Skatt, som de og under Militair Execution maae finde Sig i aarlig at betale, uagted, de som melt er betaged ald giæstgiverlig Næring, naar Mand Exciperer een Kande

eller Potte øel som de dan og van, kand udselge, hvilket dog har den omstendighed med Sig, helst Sommers tiid naar Dage ere varme, at øelet Surnes og bederves, saa at de icke kand bringe i udsahl een tønne Malt til 1 rdr: Af Reisende har de her aldeles ingen indkomme, thj kom/m/er til Dennem een Laas eller andre, saa er det enten een ven, eller een \saadan/ Fattig, at de icke med Samvittigheds Conservation kand {kræve mere} Pretendere noget for det Maaltiid Mad og det Natte Leje de nyder. Tobacken er formedelst forhøyelse Told Sadt i den Priis i Bergen at Knap Bunden Selv er i stand i Bergen at kiøbe een, saa at nu ingen af Dennem gastgivere, har nogen fordeel af den handel som de icke kand føre, foruden dette, kunde de anføre meget som de tager Sig Reserveret ved allerunderdanigst {forestilling} \Memorial/ at forestille Maj:ten, og for Directe at besvare Fogdens proponerte qvestion, fandt Comparenterne Sig beføyet at Sige, det de veed at saavel Kongen som Rentte Kammeret ere alt for Retferdige til at {forlange} Samtycke udi hvad Fogden nu har forlanget, naar som Sagen med sine omstendigheder [er]? af Fogden, Maj:t og Rentte Kammeret upartisk forestillet. Sluttelig bad disse gastgivere at denne Rætt og foreckommende høye Collegier ville bevæge vores allernaadigste Konge, som de veed er een om og Barmhiertig Fader for sine undersaatte, at Hand af Kongel: Clemence, vil beskytte Dem imod Fogdens omgreb. Fogden bad at det Passerede maatte {dennem} \Ham/ under Rættens fulde bekræftning beskreven blive meddeelt.

Fogden i rætte æskede vel Sagen imod Lejermaals begiengeren Knud Omundsen, mens da hand tillige var bekient at den indstevnte enda icke kand oplyse hvor vidt hand kand være enroulleret i den saa kaldede Matros hoved Roulle, saa ville Hand fornemme hvor vidt Knud Omundsen oplyser Sagen.

Knud Omundsen møtte for Rættten og sagde at hand vel er enroulleret iblant Sø folckene her paa Landet, mens enten hand staar anført udi hoved Roullen eller icke, veed hand icke mens hand tilstoed icke at have haftt nogen af de friheder som \de Veritable/ Matroser {ne} udi Bergens Bye, skal have, enten ved at nyde nogen besoldning aarlig eller i andre maader, da hand ickuns haver aflagt Eed her hiemme ved Sessionerne, og Sluttelig maae være blant de Reserve Matroser.

Fogden som merkede Knud Omundsen icke uden som Reserve Matros er enroulled, paastod Dom over Hannem til Bøders udredsel og Kroppestraf.

Afsagt.

Knud Omundsen der Selv inden Rættten haver tilstaaed icke at være anteignet og enroulleret som virckelig – men allene som Reserve – Matros, og der hos at have med Pigen Synneve Larsdatter /: der ej har været til Confirmation :/ auflet Barn, bør ifølge Lovens 6te Bogs 13de Capituls 1te art: betale sine Lejermaals Bøder med 12 rdr: og derforuden følgelig den Kongel: allernaadigste Forordning af 2 Septembr: 1745 at arbeide udi det Bergenske Manufactor huus ½ aar. som udredes og efterckommes næste Femtten Dage efter denne Doms lovl: forkyndelse under videre Lovs adferd.

1759: 356b

for det

35te blev læst et Kongel: Skiøde for Erick Endresen Habbestad paa 9 Mrk: Smør Halsnøe Closter gods i Errevig hvorfor er betalt 14 rd: 60 s: dat: 5te Maj 1759.

36te Skiftte Brevet paa Horneland efter Hellene Heljesdatter Sluttet d: 20 febr: 1759 som viiser, at Jens Horneland er paalodnet 1 pd: 2 Mrk: 1/3 skilling i Horneland for 26 rd: Reinert Jensen i Horneland 1 pd: 2 Mrk: Smør 1/3 skl: penge for 26 rd: Ole Jensen 1 pund 2 Mrk: Smør 1/3 skl: penge for 26 rd: Helge Jensen i Nedre Næsse 1 pd: 3 Mrk: Smør med

bøxel og overbøxel til 9 Mrk: Smør for 9 rd: 3 Mrk:, og Jens Jensen ligesaa i Dito gaard Næsse.

37te Skiftte Brevet efter Solvi (Sølvi?) Olsdatter Folgerøen Sluttet d: 21 febr: 1759 vidsen!! (som viser) at Sorenskr: er paalodnet i Folgerøen 2 ¼ Mrk: Smør for 3 rd: 1 Mrk: 8 s: samt Enckemanden og Sønnen hver 1 1/8 Mrk:

Tingsvidnerne blev saa Examineret og Restancen stoer (ope rum) oplæst af ingen modsagt. hvorfor Tinget blev ophævet.

Anno 1759 Dend 26de Junj blev almindelig Sommer Skatte og Sage Ting holden for Fiere skibredes Almue paa Tingstædet Leervigen {dend} og Rættten betient med eftterskrevne 8te Eedsorne Laugrættes mænd Knud Tvedte, Baar Lockne, Hans Nonslie, Johannes Biørgen, Ole Solem, Hans Apeland, Johannes Aasbøe, \og/ Peder Qvelvog!! (Qvalvog). overværende Kongel: Maj:ts Foged med Meenige Tingsøgende Almue.

hvornæst allerunderdanigst og underdanig blev læst de Kongel: Forordninger og ordres som paa forige Tinge er læste.

Desligeste ogsaa

et Kongel: Skiøde for Tollev Tollevsen paa Løsnings Rættten til 1 Løb Smør 1 tønne Korn og 6 s: penge i gaarden Hougland, hvorfor er betalt 11 rd: dat: 6te Martj 1759.

2de Gunder Bogsnæsens Bøxel Seddel til Mickel Olsen paa Huusværelset Ohanæset, dat: 26 Junj 1759.

3de Ole Dommessnæsens Obligation paa 80 rd: til Ole Fatland imod Pandt i gaarden Dommessnæs 1 Løb 1 pd: 6 Mrk: Smør, dat: 26 Junj 1759.

Fogden Hr: Andreas Juel gav tilkiende at hand enda til dette Ting tiid og Stæd haver, i anledning af udsættelsen fra næstl: aars Høste Ting Muntlig ladet indvarsle Knud Omundsen for at paahøre Dom formedelst hands med Pigen Christie Larsdatter begangne Lejermaals forseelse, Ligesom og bemelte Christie Larsdatter til dette ting for forseelsen sig til Doms Lidelse er indstevnt.

Pigen Christi Larsdatter møtte for Rættten og tilstod at være i denne Sag Lovlig Stevnt Ligesom og Knud Omundsen var tilstæde.

Actor i anledning af Knud Omundsens seeniste Ting gjorde tilsvar i Sagen bad at Christi Larsdatter maatte gjøre sin forklaring om hvem som er hendes Barne Fader.

Christie Larsdatter tilstod at Knud Omundsen og ingen anden er hendes Barns Fader.

Knud Omundsen nægtede aldeles at have haftt nogen omgang med Pigen Christi Larsdatter, Men saa meget tilstod hand at hand næst afvigte aars Bededags aftten vel var i huuset hvor Pigen Christi Larsdatter tiente og der laag om Natten, ligesom hand og 3 á 4 Dage for dend tiid ogsaa var der i Dito huuset, Mens hand siger som melt ikke at have haftt nogen omgang med hende.

Christie Larsdatter tilstod og, hvad Knud Omundsen haver forcklaret henseende til tiiden som Knud Omundsen var i huuset i Schonevig hvor hun tiente, Mens at hand nægter for forseelsen har icke sin Rigtighed da hun icke veed af nogen anden eller med andre har haftt omgiengelse. endelig sagde hun og at hun \Dagen for/ Hellig Tre Konger aftten næst afvigte kom i Barselseng.

Actor i anledning af det Passerede begiærede Sagen udsadt til næste Ting for at føre vidne om at hand Selv har tilstaaed forseelsen.

Eragted.

Med Sagen beroer til næste almindelig Ting.

blev saa læst

Endre Pedersen Søre Mølstres bøxel Seddel til Johannes Nielsen paa ½ Løb 18 Mrk: Smør dat: 9 Janvarj 1759.

Fogden i rætte æskede sin fra seeniste Ting udsadte Sag imod Lejermaals begiengerne Christen Normandsen og Aase Helgesdatter, og ville fornemme om Pigen som seeniste Ting var absent nu møder.

Lænsmanden Størcker Hoversholm var tilstæde i Rættten og gav til kiende at de 2de indstevnte vil ægte hinanden og derfor vil vel Sagen ophæves.

Actor som var usicker om det anmeldte Saaledes i Sandhed forholder, ville for at faae Præstens attest herom, lade Sagen henstaae til næste Ting hvormed det har sit forblivende.

Fogden maatte tilkiendegive at da vel den forbemelte Lejermaals Sag imod den indstevnte Knud Omundsen

1759: 357

til Vidners førelse til næstanstundende Høste Ting var udsadt, Men som nu, bem:te Knud Omundsen til Rættten haver declareret at hand nu de tilstæde værende Vidner uden videre forestaaende Stevnamaal vil høre, Vidnerne og ere Villie, til at gjøre Deres forcklaring saa var actor i slig anledning nu begiærende, for at forckorte desmere Sagen, at bemelte vidner, maatte afhøres, om hvad ord og Tale der imellem bemelte indstevnte Knud Omundsen og qvinde Mennisket Christi Larsdatter kand være falden, hvorvidt at skulle være hendes Barns Fader.

Christi Larsdatter tilstod og paa tilspørgende at være fornøyet med vidnernes afhørelse.

Lænsmanden Tollev Tollevsen Hougland som det første vidne aflagde Eed og forcklarede, at noget for næstafvigte aars Høste Ting een Dag som Vidnet og flere tilligemed Knud Omundsen og Christi Larsdatter vare Samlede paa gaarden Brockenæs, hvorhelst bemelte Christi Larsdatter da var til huus, hørte vidnet at bemelte Knud Omundsen og Christi Larsdatter talte samen om hendes neml: Pigens besvangrelse da hun var frugtsommelig, da Pigen iblant andet, og eftter at hun havde tillagt Knud Omundsen at være hendes Barns Fader, siger til hannem henseende til tiiden for hendes nedkomst, at naar hun gaar op eller(?) {icke kommer} Tretten Helgen eller tilstundende nu afvigte hellig Tre Konger, saa haver hand icke noget at Sige, eller med disse ord sigende til Knud Omundsen saa haver du icke at sige: Svarede Knud Omundsen: jae det er saa, Vidnet sagde derhos at hand ellers af ald denne de indstevntes Samtale icke kunde mercke at Knud Omundsen nægtede for at hand joe med Christie Larsdatter havde haft Legemlig omgiengelse, vidnet Explicerede Sig ellers at anledningen til den omvundne Knud Omundsens tilstaaelse var denne. at een af de i Stuen tilstæde værende, falt de indstevnte ind i Talen og Siger til Knud Omundsen: Kandskee du har tvivlsmaal paa at nogen anden kunde være Barne Faderen, Svarede Knud Omundsen Nej men!! (Nejmen) gjør ieg icke, thj det er vandt at Snacke paa nogen anden; hvortil Christi Larsdatter brugte den omvundne Talemaade: jae naar ieg gaar op Tretten Helgen har du indted at Sige: og da var det og Knud Omundsen lod falde det anførde hands Svar: joe det er saa:

2det Vidne Torbiørn Larsen Vicka aflagde Eed og vandt eenstemmig med første vidne uden forskiel, Ligesom og disse 2de vidner Eenstemmig tilstod at Christi Larsdatter kom i Barsel Seng dagen for Hellig Tre Konger aften næst afviget,

Knud Omundsen sagde at hand kand icke have noget at Sige eller erindre imod hvad vidnerne har forcklaret.

Actor i anledning udaf disse førde vidner som tilstreckelig vil overtyde den indstevnte Knud Omundsen at hand den omprovede tiid ikke haver kundet fragaaed \som/ at erkiende Sig for at være den indstevnte Christie Larsdatters Barns Fader, naar hun kun med hendes da gaaende Barn, kom i Barsel Seng ved Hellig Tre Kongers tiider, vilde nu alvorlig Raade hannem at hand icke lengere modstaar at gjøre den Reene og Sande bekiendelse, jae lader Sig icke forlocke eller bedrage af den indbildning og tancke hand staar udi at hun eftter den tiid, hun med hendes foster skulle gaae er kommen een 3 uger fortilig, hvilcken bereigning, hand grunder paa den tiid at hand var udi Schonevigen og udi det huus {huus} hund!! (hun) tienede, som var Dagen eller ugen for den almindelige Beda!! (Bededag) 1758, hvor af dog vel bliver at bemerke dette følge at hand for hende aldeles ikke er frie, {vel vidende} da hand maae vide at eftter den

1759: 357b

Naturlige orden, det ligesaavel er mueligt som ofte indfalder at de frugtsomelige qvinder kand nedcome udi Barselseng forinden den Netto tiid af 40 uger, hand vilde altsaa eftter Slig Sagens beskaffenhed indlade til Rættens Kiendelse og Dom, om at icke den indstevnte Knud Omundsen eftter de førde vidners udsagn maae ansees for at være den Rette Barne Fader, vel haabende at Rættens mindre saa løselig som hand nu paastaar det at vil aflegge nogen Eed for Gierningen, det hannem tillader; hvorpaa actor indlod Sagen under Dom.

Laugrættet og Almuen de fleste ægtegifte Mænd, declarede paa tilspørgende af Dommeren at det ofte indtreffer at Svangre qvinder og andre!! kommer udi Barsel Seng med deres foster forinden de 40 uger eftter undfangelsen er Expireret, saa at det deels og ofte skeer at nedkomsten sker 3 á 4 uger inden de 40 ugers Expiration.

Actor ogsaa indlod Sagen mod Christi Larsdatter under Dom til Bøders udredsel.

Knud Omundsen og Christie Larsdatter sagde begge at de icke havde videre i Sagen at indvende, mens indstillede samme under Dom.

Afsagt.

I henseende til den indstevnte Christie Larsdatter og hendes, nu paastevnte forseelse, da har hun Selv inden Rættens tilstaaed at hun med Knud Omundsen {har begaaet} [har] auflet Barn, hvorfor hun og ifølge Lovens \bydende/ udi 6te Bogs 13de Capituls 1te art: bør betale til actor udi Mulct 6 rdr.; Mens henseende til Sigtelsen imod Drengen Knud Omundsen, saa har hand vel under Sagens Procedur {i} forinden \de tilkaldte/ Vidner {udi Sagen} vare afhørde, fragaaed at have haft omgiengelse med bemelte Christie Larsdatter til nogen Barnaufling, dog alligevel fornemmes tydelig af de 2de førde og eenstemmige Vidners udsigende at Knud Omundsen næst afvigte aars Høst forinden Pigen var kommen i Barsel \Seng/ fuldkommelig har tilstaaed og icke kundet nægted at hand joe med hende havde haft Legemlig omgang, {dog} og at samme omgiengelse skal være skeed den tiid sc: Dagen Eller i ugen for næstafvigte aars almindelige Bededag; hvilcken vidnernes udsigende Knud Omundsen end og nu inden Rættens icke har kundet modsige men tilstaaed; Naar nu Rættens overvejer tiiden {fra bemelte} Reignet fra bemelte uge for Bededagen 1758 til Dagen for næstafvigte Hellig Tre Kongers aften, sees at det ickun \..... {er een}/ Defere{nce}rer/ {af} nogle Dage, inden fulde 40 uger qvinde Mennisket kand have gaaet med sit foster, \er Expireret/ og naar det derfor bliver unægtelig eftter de almindelige Meeninger som og inden Rættens ved Laugrættet og Almuens declaration er bestyrcket at det ofte Naturlig viis Excisterer at {de} Barne

Mødre ikke fra sin undfangelse og til deres nedkomst har 40 uger, mens ofte der under og forinden kommer i Barsel Seng, Saa uddrages deraf med flere Sagens omstændigheder, at Knud Omundsen uomgiengelig maae være og virckelig er Pigen Christie Larsdatters Barns Fader; og hvoraf flyder, som hand og for Rætt {tilfinder} tilkiendes: at Knud Omundsen for saadan sin begangne Lejermaals forseelse /: uagted hand ligesom har vacklet og deels tilstaaed samt og fragaaed forseelsen der icke bør frietage Ham :/ bør følgel: den allegerede Lovs articul betale til actor Lejermaals Bøder med 12 rdr: Femtten Dage efter denne Doms Lovlige forckyndelse under videre Lovlig adferd.

Johannes Ohe haver til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Hans Omundsen Ohe som den der har tilforhandlet Sig og nu beboer gaarden Ohe, fordie hand ikke har villet efter sit Løfte svare Citanten det Vilckaar hand een gang har forbundet Sig til og er pligtig at Svare af gaarden Ohe som for hannem af Citanten er opsagt, derom til Vilkaars Svarelse at taale Dom og betale Processens omckostninger skadesløs

1759: 358

Hans Omundsen Ohe tilstod at være i Sagen som anført lovlig Stevnt.

Citanten som havde mercket af den indstevnte at hand vil beqvemme Sig til forliig om dette og mere, saa ville hand forlange Sagens anstand til næste Ting, hvorved det forbliver.

blev saa læst

Hr: Fogden Juels fæste Brev paa 18 Mrk: Smør 1 giedskind udi Rinden til Johannes Olsen dat: 10 febr: 1759.

Holger Bierckhoug af Ryfylche Fogderie møtte for Rættten og gav tilkiende at have til dette Ting tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Lænsmanden Størcker Hoversholm for 7 rd:s \4 Mrk: 8 s:s/ giæld som Reiser sig af at bemelte Lænsmand hos Citanten for 10 aar eller lenger siden har afkiøbt ham 2de øger og hvorpaa Ræster samme 7 rd: 4 Mrk: 8 s:, som hand nu er stevnt for, derom at lide Dom og betale Processens omckostninger.

Størcker Hoversholm nægtede at være Stevnt og Protesterede imod Rættergangen.

Stevnevidnerne Ole og Simen Dommesnæs afhieplede ved Eed at de vel haver været efter forlangende paa Hoversholm!! i tancke at Stevne, mens som Manden Størcker Hoversholm icke var hiemme fortellede de sit ærinde til Børnene i huuset, men ej forkyndte noget Stevnemaal, fordie og af den aarsage at Holger Bierckhoug havde sagt at Størcker Hoversholm ville godvillig møde.

Eragted.

under forbeholden af Citantens Rætt og Lovlige anke henviises Sagen til nydt og Lovligere Stevnemaal, saasom imod Rættergangen er Protesteret.

Fogden i Rætte æskede Lejermaals Sagen imod Knud Normandsen og Kari Olsdatter, som begge møtte og vedtog lovlig Stevnemaal, Mens da de derhos declarede at ville ægte hinanden og at Lejermaalet skeede under saadant Løfte. saa for at see videre udfald paa dette og for at indhænde Præstens attest, beroer med Sagen til næste Ting.

hvorpaa Tings vidnerne og Restancen blev oplæst ligesom for Fogens!! (Føyens) skibrede. og Tinget derpaa ophævet.

Anno 1759 dend 3de Julj blev i underdanig følge Hr: Stifftbefalingsmand von Cicignons almindelige ordre under 3 Maj 1755, Extra Rætt udi følgende Justitz Sag, Sadt og betient paa Tingstædet Bechervig udi Waags skibrede, med efterskrevne 8te Eedsorne Laugrættes mænd: Peder Høgstøe, Johannes Drivenæs, Hermand Jonsen Drivenæs, Jacob Fagerbacke, Knud Olsen Drivenæs, Ole Villumsen Store Viig, Anders Tofteland og Simen Søre Engevig.

Hvorda paa Stædets Foged Hr: Andreas Juels veigne Sisterede Sig for Rætten hands Fuldmægtig Mons:r Niels Hunth, som gav til kiende at Velbem:te hands Principal som actor paa Justitziens veigne til denne tiid Stæd og denne Extra Rætt ved Muntlig Stevnamaal haver ladet indstevne Delinqventerne Jørgen Larsen Vindenæs vogen een ægtegift Mand og bemelte Jørgen Larsens endnu Levende Koene Inga Ellensdatters halv Søstersdatter Anne Nielsdatter Vindnæs, der med hinanden har avlet Barn, derom at være Rættens Examen undergIVEN, anhøre beviiser, og actors paastand samt Taale Dom efter Lov og Forordninger, til denne deres begangne Misgiernings vedbørlige afstraffelse,

hvorpaa Delinqventerne Jørgen Larsen og Anne Nielsdatter under vedbørlig vagt dog uden baand og Fængsel begge for Rætten blev fremstillet, da de tilstod at være i denne Sag saaledes som anført Lovlig Stevnt.

Delinqventen Jørgen Larsen Vindenæs vogen gjorde dernæst inden Rætten og uden tvang følgende bekiendelse. 1te at hand nu er 57!! aar gl:, 2de at hand udi 43!! aar har været gift med sin endnu Levende Koene Inga Ellensdatter og Lang tiid boet paa Huusmands Pladset Vindnæs vogen, men fød og opvoxen udi Tysnæs Præstegield paa dend gaard Rønnebache, 3de at hand udi ægteskabet med bemelte Sin Koene har auflet 3 Børn som alle

1759: 358b

ere for længst hendøde, 4de at hand med indstevnte Anne Nielsdatter som har tient i hands huus og brød 2 ½ aar, efter at hand med hende sist i Slaattens eller Høe aandens tiider afvigte aar 1758 med hende havde haft 2de gange Legemlig omgang første gang ved Lejlighed af at de vare sammen udi Marcken efter veed, og anden gang udi et {hands} Baade Nøst ved Søn, har begaaed den paastevnte Barneaufling, og maae erkiende Sig at være Fader til det Barn som bemelte hands endnu Levende Hustrues Kiødelige halv Søsters {...} Datter Anne Nielsdatter næstafvigte 8 Maj kom i Barsel Seng med, og lagde Delinqventen Jørgen Larsen dette til at det icke er nægtelig at hand joe er den, som af skrøbelighed og under liden Kundskab [om] Lovens straffer for denne og deslige forseelser, har overtalt, forførdt, og givet Anne Nielsdatter første anledning til denne deres begangne Misgierning

Delinqventinden Anne Nielsdatter Vindenæs blev dernæst og tillige af Rætten Examineret og uden nogens tvang, frivillig bekiente at det alt for meget er Sandhed og medfører Rigtighed hvad hendes Moders halv Søsters Mand den tillige indstevnte Jørgen Larsen nu udi Rætten henseende deres tilsammen begangne Misgierning og Barne aufling haver forcklaret, desligeste for det 2det at hun er fød og opfød paa gaarden Windenæs her i Fittie Kierke Sogn, 3de at hun er 27 aar gl: og for omtrent 4 aar siden har været til Confirmation her ved Fittie Kircke, Ligesom hun og for det 4de sagde at hun vel af [een]? slags Kiøds Lyst og Syndig begierlighed har ladet Sig besvangre af berørte hendes Moders halv Søsters Mand Jørgen Larsen, Mens beklagede derhos at hand hende dertil førde og overtalede, dog uden nogen tvang, og følgelig blot ved forlockelse, hvilket hun icke havde forstand til at Refucere, besynderlig da hun icke har begrebet Syndens og forseelsens stoerhed, og langt mindre fatted eller været bekient om hvad straf saadan Deres forseelse førde med Sig.

Actor i Rætte lagde dernæst Stædets Vice Pastor Hr: Wendelboes attest om

Delinqventerne[s] forseelse og besvangrelse under 1te Julj næstafvigte som blev oplæst.

Lænsmanden Knud Larsen Rødland var og udi Rætten tilstæde og gav til kiende at Hand af Hr: Fogden Juel er tilkaldet, udi denne Rætt at observere, som Defensor, Delinqventernes

Tarv, til Lovlig forsvar imod actors Sigtelse, og da hand nu ogsaa udi Rættten har anhørdt den Reene bekiendelse Delinqventerne eenhver for Sig har giort, hand og fornemmer der af een grov Misgierning beganget, Saa viste hand indted imod Sigtelsen at indvende, uden at erindre den Eenfoldighed og liden Kundskab om Lovens straff paa saadanne forseelser som denne, disse Delinqventer staar udi, da hand ville forsickre det ingen af dennem i forhaanden har begrebet eller anseet deres forseelse og Misgierning, saa stoer som den dessverre i Sig Selv er, Mens naar Sagen til endelighed Procederes, ville hand have den under een Mild Dom Submitteret, allerunderdanigst formodende at om end denne Rættt paalegger Delinqventerne Livs straf, Hands Kongel: Maj:t dog af Særdeles Mildhed, vil formilde straffen.

Actors Fuldmægtig lod dernæst tilføre at hands principal, som nu er i Lovlig forfald og absent, har indhændted efterretning om at de indstevnte Delinqventer indted er ejende, udi hvilcken anledning hand nu ville have indhændted Laugrætted og den mødende Almues Svar om samme efterretnings Rigtighed.

Hvortil Laugrætted og tilstædeværende Almue Samtlig Svarede at ikke nogen af disse Delinqventer noget er ejende, thj hun har icke arvet det Ringeste og Knap har saa meget hun kand Skiule Sig med, og hand som een gl: Huusmand som har een ældgamel Koene at forsiune, ejer eller!! (heller) indted men er behæftted med adskillig giæld, for hvilcket hands Creditores indted becommet.

Actors Fuldmægtig Mons:r Niels Hundt, derpaa, da hand finder Sagen og Sigtelsen saaledes oplyst at Factum Reent nock er tilstæed og afbeviist, Sadte der næst i Rættte og paastod de indstevnte Malversantere Dømt til straf efter Lov og Forordninger følgelig det ergangne Stevnemaal

1759: 359

og Saaledes indlod Sagen under Dom.

Defensor havde ellers ikke videre i Sagen at indvende mens Referede Sig til sit forige.

Dernæst blev udi denne Sag af den gandske Rættt saaledes Dømt og

Afsagt.

Efter actens nermere udviis, fornemmes tydelig, og fuldkommelig er oplyst og afbeviist, {saavel} ved Delinqventernes egen inden Rættten giorde utvungne bekiendelse, der og ved den irætteckomne Hr: Wendelboes attest nermere bestyrckes, at de sc: Jørgen Larsen Vindnæsvogen og Anne Nielsdatter Vindnæs, som saa nær besvoglede at den førstes endnu Levende ægte Hustrøe er Kiødelig halv Søster til Delinqventindens enda iliveværende Moder, med hinanden ubluelig har begæed Blodskam, ved øvet Lejermaal og Barneaufling, hvorfor for Rættt Kiendes og Dømmes at berørte Delinqventer Jørgen Larsen Vindnæsvogen og Anne Nielsdatter, for denne Deres begangne grove forseelse, bør Sig Selve til velfortient straf og andre ugudelige Mennisker til skræck og afskye, følgelig Lovens 6te Bogs 13de Capituls 14de articul, miste Sit Liv paa den maade at Deres Hoveder ved Skarpretteren med Sværd afhugges, og hvorefter Deres Legemer, i tilhold af den Kongel: allernaadigste Forordning af 9 augustj 1737, udi Kircke Gaarden dog uden Cermonie begraves, og som acten viiser at Delinqventerne indted er ejende, saa bliver indted hands Maj:ts Cassa noged udi Boeslod at tildømme. Den paadømte straf fuldbyrdes paa anbefaled maade, 15ten Dage efter denne Doms Lovlige forckyndelse.

Anno 1759 dend 12te Julj blev Rættten udi følgende Aastæds Sags afbehandling, Sadt og betiendt paa een udi Etne Præstegiæld og skibreede beliggende Gaard Kaldet Osvog, og Rættten betiendt med eftterskrevne 8te af Stædets Foged Hr: Juel Opnævnte Eedsorne Laugrettesmænd Lars Galsetter, Gabriel Vogen, {Engemon Eingielskier} \Johannes Fiosne/,

{Lars} Ole Thorsen Giære, Ole Tierrandsen Biørckenes, Siur Olsen ibm: Hans Rifaas, \og/
Niels Osnes.

Lænsmanden Johannes Fittie indfandt Sig for Rættten og j Rættelagde den ham fra Stædets
Foged tilkomne skrifttlige ordre af dato 20de Junj sidstl: betreffende ovenmelte Laugrættes
Opnævneelse som blev oplæst,

Dernæst og da Saavidt med Sagen var avangeret, blev anmeldet, at den i Fogdens ordre
opnevnte Laugrettesmand Engemon Engelskier skal være \nær/ beslægted til een af Parterne,
hvor fore hand af Rættten Dimiteres, og admitterede i hands Stæd Johannes Fiosne

Citanten Tosten Pedersen fremkom for Rættten, og gav tilkiende at hand til denne tiid og
Stæd, Muntlig haver ladet indkalde sin Naboe Tierran Nielsen Osvog, 1te fordie hand \hug i
Skov, samt/ Vede brug og Slott haver Citanten til skade overtrædet de gamle kan \Skiftter/
eller Mercker, som før har været imellem Citantens og Contra Partens brugende Jordes
ejendeele, 2de anhøre vidner om

1759: 359b

hvor helst ejendommen eftter gamle kan og kiende Mercker udi hiemme Jorden, saavel som
udmarcken, unægtelig før har været, 3tio bievære een Steenings og uddelings Forretning,
ved hvilcken Citantens og Contra Partens, omtvistede ejendeele udi de omTvistede Marcker
bliver adskielt fra Contra Partens; og endelig 4to Taale Dom eftter Lov og Sagens Natur til
Skadesløshed efter Rættens nærmere upartiske paaskiønnende.

Tierrand Nielsen fremkom for Rættten og tilstod at hand Saaledes som foran er indført er
Lovlig Stævnt, Sagde tillige at hand har begiegned Sagen og hoved Citanten med muntlig
Contra Stævnamaal ved hvilket hand vilde eftter Rættens Lovlige skiøn lade det komme an
paa Rættens Centenmang om hvor vidt Citanten har giort veel eller ilde; i at anklage Contra
Citanten, desligeste at de af Citanten og Comparanten førende vidner skal Explicere Sig pro
et Contra og endelig at, om deeling skeer Comparanten icke miste noget af hands
Rætmæssige ejendom, desligeste at Processens omckostninger, de ham uskyldige imod villie
\og/ forevidnede paaført, {hvor ved} \vorde/ hannem skadesløs ved Dom Erstatte,

Hoved Citanten Tosten Pedersen tilstod at være i denne Sag ved Contra Stævnamaal
saaledes Lovlig Stævnt paa hands Boepæl som foran er indført.

Citanten fremstillede følgende indstævnte vidner med begiær de maatte Tages under
Eedelig Examination, og for Retten kunde blive overtydet om at icke vidnerne formedelst
had, frendskab, skienck, eller deslige Ting skulle vige fra den Rætte Sandhed, blev Edens
Forcklaring af Lov Bogen dennem forelæst,

1te Vidne Ingemon Engelskiær, fremkom og Forcklarede at hand veed at Contra Citanten
paa Parternes Eng og hiemme Bøe afvigte aar Slog og til sin Nøtte indhøstede Høe eller Gres
halv Tredie Fods bredde ind paa Citantens Eign, naar een legal(?) eller been Linie gaes
imellem Tvende skiftte Træer nemlig een Hæg og een Ask, Mens hvad enten Contra Citanten
Slog anderledes end hands Formænd, eller icke, veed icke dette vidne, i det øfrige vel!! (vil)
hand ved aastædernes begranskning udviise at Contra Citanten over een Skiftte eftter!!
(eller?) een Paale har Slaget høe halv Tredie fod ind paa Citantens Engebøe, der som at
samme Paale skal adskille Parternes Slaatte Land hvilcked

1759: 360

Vidnet icke veed, thj hvem Paalen Sadte, eller hvorfor hand blev Sadt er vidnet ubekiendt.
Saa Sagde og vidnet at hand vel viiste een ager Reen som Parterne Desputterer om og
Citanten vil at høre sig til men Contra Parten nægter,

Formedelst Lang mellem Tale imellem Parterne blev Dagen for skynnet, thj Ophævedes Rættten til i Morgen;

Dagen næstefter som var den 13de Julj blev Retten atter Sadt paa forbe:te Gaard Osvog og Rættten betiendt med Selv samme Laugrætt som for gaarsdagen findes anteignet.

Citanten fremstillede da Sine uafhørde vidner sc:

2det Prov Abraham Tørrisen gl: 40 Aar Hand Forklarede et og det samme som første Vidne med det Tillæg at Contra Citanten dette aar haver Tedt ved gaardens Huuser Slaaet mindre end forige aaringer og vil Vidnet ved Begranskelsen udviise hvorhelst \Contra/ Citanten før har Slaget.

3de Vidne Syver Gabrielsen gl: 30 Aar Sagde det same som de førde Prov undtagen hand ei veed noget om de 2 ½ Foeds Indpass oven gaarden som omprovet er, videre Sagde Vidnet at den tiid Parterne nestl: Aar skulde Slaae Deres Hiem/m/ebøe hørde Hand ei allene at Citanten tilspurdte Contra Citanten om Hand ei for at undflye Vitløftighed ville Samtykke Slatten!! (Slaatten) at Skie imellem det omprovede Aske og Hegge Træ efter een Snoer og Been Linie, Mens end og at Contra Citanten dertil gav dette Svar: {Slaae} gack Hen og Hug paa Mig hvor Du vil jeg skal Hugge paa Dig igien, ja Tiæran Osvog Sagde derhos \at/ den tiid Citanten Spurdte om Tiæran ei ville Lade det blive ved gamelt Kan eller Skiftte, og Taale at Snøre eller Læncke fra Skiftte Træ til Andet skulle adskille Eiendom/m/ene, jeg Mætter, som efter Landets Sprog betyder, jeg Æstimerer icke Dig eller Din Snøring, Jeg vil Slaae efter gamle Skifter og bryder Mig ei om de nye du efter Snoer paafinder;

4de Vidne Anne Tørrisdatter gl: 40 Aar Sagde at nestl: Aar een Dag Saag hun at Tiærand Osvog hafde Slaget noget Lidet ind paa Citanten over gamelt Kan efter een Paale, end Videre declarerede Provet at da Hun næst afvigte Aar blev befalet at bryde Løv af et Biærcke Træ, \som/ Contra Citanten hendes da værende Husbond hafde hugget udi et Kalve Træ til gaarden Osvaag hvorudi Parterne har fællets Beite mens Citanten paastaar og Siger at Eie Skæren Saa kom Citanten til Hende og Husbond og Vidnesfast Sagde til Contra Citanten disse Ord, hvorfor Har Du hugget udi Min Skov, hvor paa Contra Citanten Svarede dette: hvorledes Hugde De i gaar.

5te Vidne Baar Odsen Axland gl: 42 Aar Sagde at noget over 20 Aar Siden var Hand tilstæde imedens Opsidderne paa

1759: 360b

Parternes Brugende Jorder bleve Fornede!! (Forenede) og Skiftede Deres Skov, hvilken Deling og Skiftte Vidnet Saavidt Erindres vil udviise, De Skiftede sam/m/e Tiid gaardens Kalve Træ paa den maade at Fæhafnen skulle som før, være Fælletz, og Older Træerne imellem Dennem Deeles i 2de Lige Parter fordie Deres Jorders Skatte skyld ere Lige høy, Mens hvad Bierke Træerne angaar, da blev ved same Skiftte Samtygt at De skulle eene tilhøre den Jord og Anpart udi gaarden Osvaag som Citanten nu beboer \og Skifted fra Bøegaarden gaar efter den gamle Bæck Hovedbæcken Kaldet/

6te Vidne Tollef Ericksen Giære Forklarede det Same som næst forige 5te Prov.

Citanten hafde ei flere end De anførde Vidner at fremstille.

Contra Citantens Prov.

1te Vidne Niels Andersen Axdal 22 aar gl: Forklarede at næstl: Aar Saag vidnet og vil ved Begranskningen udviise at Citanten Slog Høe omtrent een Sledes(?) Bredde ved gaardens Huser ind paa Citanten!! (Contra Citanten), Citanten Sadte Ellers et Støcke Eng uslaet til Contra Citantens Tieniste hvilket Contra Citanten Slog Mens dette Støcke Eng var ei Saa Stort eller meget som det Citanten over Merket Slog af Citantens!! (Contra Citantens) Eiendom.

2det Vidne Guroe Kolbens Datter gl: 64 aar Encke til Contra Citantens nu brugende Jords forige Opsidder Niels Larsen Sagde at hun ved aastædernes Begranskelse vil udviise Skiel og Skiftte Saavit Hun erindrer, i mellem Parternes brugende Jorder i Osvog.

Contra Citanten havde paa tilspørsel icke fleere vidner at føre, mens hand og Citanten bad om at Aastæderne maatte Tages udi øyesiu; I hvilcken henseende Rætten og de førte vidner tillige med begge Parter begav sig fra gaarden Osvog til de Stæder paa Aastæderne {s} som omtvistet, da Rætten efter vidnernes anviisning fandt og icke Rettere begreb, end det de Tretter om ikke kand Considereres af verdie til 1 Mrk: 8 s: end sige mere, hvor hos Rætten i Ligemaade ved begge Parters Concent, adskielte Parternes Saa vel hiemme Bøe som udmarck ved Merke Steene der bleve nedsadte den første neden for Citantens Senge Boe, og saa fremdeeles til Søen, og siden \eftter/ Tver skiftter i hiemme Bøen og oven huuserne til udhaugen Lige som og udmarcken ved Saadanne Mercke Steene samt Korser i kiendelige Træer blev adskielt Citantens fra Contra Partens, saaledes at een hver af dem her efter skal bruge og eje hvad een hver før og nu har brugt, bruger og bør bruge,

da nu inted videre ved Aastædernes begranskelse kunde være, eller var at observere, forføyede Rætten dens betiente, Parterne og vidnerne sig igien til Dito gaard Osvog, hvor da Citanten Submitterede Sagen

1759: 361

til Dom,

Rætten førend det kom til den endelighed, at Sagen ved paadømme blev paaskiønnet fremkaldede Rætten de forhen førte og afhørte vidner for ved Eed at {Forklare} bekræftte hvad de Saavel ved Provingen haver udsagt, som ved Aastædernes begranskning udvidste, thj fremstod saavel de af Hoved som Contra Citanterne førte vidner der samtlig ved Comporlig!! (Corporlig) Eed bekræfttede saavel deres Proving som udviisning.

Parterne havde inted videre end foran indført udi Sagen at indvende eller paastaae, hvor for de begiæred Dom.

Dernæst blev af den gandske Rætt Saaledes i denne Sag Dømt og
Afsagt.

De i dag {nedsadte} saa vel i hiemme, som udbøen nedsadte Merke Steene, hvilcke Rætten i Parternes overværelse, i deres nærværelse og med deres villie paa fornødne Stæder haver nedsadt \samt hoved Bæcken Groe Bæcken Kaldet/ de skal herefter Passere efter Sagens Natur, og de førte vidner, for skiel og Skiftte imellem Parterne og deres efterkommere, saaledes at een hver af dem Som samme overtræder skal ansees som een der uretteligen indfalder i een andens ejendom, \som og Biercke skoven i Kalve Træet eene tilckommer Citanten/ Sluttelig blev Kiendt at indstævnte Tierran Osvog skal betale Citanten udi Processens Omkostninger 14 rdr: 15ten Dage efter denne Doms Lovlige Forkyndelse, under videre adferd efter Loven.

Anno 1759 Dend 20de Julj blev Rætten udi følgende Odels Sag og Besigtelses Forretning Sadt paa een udi Qvindherets skibrede beliggende gaard Kierland, og Rætten betient [med] efterskrevne 8te efter Stædets Foged Hr: Andreas Juels ordre opnævnte Eedsorne Laugrættesmænd: Erick Dybsland, Povel ibdm: Od Havneraas, Erick Netteland, Lars Skaga, Mons Lie, Jens Grønnevig, \og/ Knud Tvedt. den allegerede Fogdens ordre til Lænsmanden dat: 26 Janv: 1759 blev oplæst.

For Rætten møtte Procurator Hans Waage og gav tilkiende at Ole Hansen Kierland har til denne Tægte dag Ladet indstevne Lænsmanden Velfornemme Søfren Rickartsen Møcklebust til at anhøre Dom at modtage Løsnings penge for 2 pd: 19 ½ Mrk: Smør her udi Gaarden

Kierland, Men er nu ikkun eftter aftaget 2 pund, hvornæst hand lagde udi Rætte et skriftlig Stevnemaal af 5 Decembr: 1758, som blev oplæst.

Lænsmanden Søfren Møcklebust saavelsom Christian Lande og Hans Kierland møtte for Rætten og tilstod at være i denne Sag, med det Producerede \Stevnemaal/ Lovlig Stevnt. hvorhos ogsaa bem:te Søfren Møcklebust gav tilkiende at hand til oplysning i Sagen har Stevnet Ole Hansen Contra til at paahøre eendeel Vidner om hvad tilstand gaarden Kierland var udi da hand den antog og at den nu er bedre med det Videre som hand forbeholder Sig at anmelde ved vidnernes Examination, ved formerende qvestioner.

Citantens Fuldmægtig Lagde dernæst i Rætte Citantens Publicerede Pengemangels Lysning af 11te Novembr: 1757 som blev oplæst.

Paa Citantens Fuldmægtig Procurator Waages

1759: 361b

tilspørgende tilstod Lænsmanden Søfren Møcklebust at hand ved og har hørdt at de paastevnte 2 pd: 19 ½ Mrk: Smør udi Kierland fra umindelige tiider af har som et frelst Odel ejendomlig været brugt af Citantens Forfædre Mand eftter Mand, saa hand der for ikke enten vil eller kand disputere at joe og Citanten Ole Hansen dertil er een fød Odling, og haver Conceqventer Besiddelse Rætten frem for Comparenten, som Kiøber, i hvilcken anledning hand og den Dag det i Rættelagde Stevnemaal ham blev forkyndt, svarede Stevnevidnerne disse ord: Jeg Sætter mig ikke imod Ole Hansen, hand skal strax faae Jorden uden trette og becostning, dersom hand vil betale mig eftter mit Skiøde Saa og hvis ieg eftter Besigtelse, paa gaarden har kosted, og vil ieg som den der mindelig Retter for Sig, ikke vide af omkostninger, i fald Ole Hansen ikke vil giøre mig skadesløs, Mens i det Stæd lader det komme til Process.

Procurator Waage declarerede at eftterdie Lænsmanden Søfren Møcklebust nu inden Rætten haver tilstaaed det samme som Comparenten med Documenter end og af imod 150 aars ælde, er istand strax at oplyse, nemlig at den omtvistede Odels Jord Rigtig er Citantens saavelsom hands Forfædres Odel, Saa holdt hand unødig at indkomme med sin Principals gamle Beviiser, Mens i det Stæd allene anviiiste original Skiftte Brevet eftter Citantens Farfader og Farmoder Passeret dend 4 Novembr: 1735, hvilcket udviiser at bemelte ægtefolck eftterlod Sig udi gaarden Kierland 1 Løb 18 Mrk: Smør 1 ¼ huud, ansadt á 1 rd: pr: Marck for 135 rdr:, desligeste at samme Saaledes imellem deres 3de Sønner blev udlodnet at Christian Povelsen becom 10 Mrk: Smør for 10 rdr:, Samson Povelsen 60 Mrk: eller 2 pd: 12 Mrk: for 60 rd: og Citantens Fader Hans Povelsen Ræsten 65 Mrk: for 65 rdr: Citantens Fuldmægtig Producerede dernæst Citantens Fader Broders \Sønn/ Povel Samsonsens Viig hands udstæde Skiøde af 2de Septembr: 1756 paa Odels Rætten til gaarden Kierland {der} \og/ er ved samme Ole Hansen overdraget samme odels Rætt i Kierland, bemelte Skiøde blev oplæst: 2det Citantens Farbroder Christian Povelsen Landes intrims Skiøde til Citantens Fader hands!! (Hans) Povelsen Kierland paa 10 Mrk: Smør udi denne nu omtvistede Odels Jord Kierland dat: 24 octobr: 1739 som blev oplæst. \og for det/ 3die Gienpart af Contra Citantens Skiøde Brev under 25 Novembr: 1739 paa hvis hand formeener udi denne gaard at være ejende, hvilcket udtog eller gienpart under nu værende Sorenskrivers Werification for Rætten blev oplæst. Fuldmægtigen havde nærværende tiid ej noget videre skriftlig at indkomme med, men Reserverer Sig saadant naar Sagen til Doms skal ageres, bad altsaa allene at de indstevnte vidner maatte tages under Examen.

Contra Citanten fremstillede og sine vidner paa det Eedens forklaring for alle vidnerne kunde blive oplæst, hvilcket og skeede hvorhos samtlig vidnerne af Dommeren eller Sorenskriveren blev formanet at de ved Deres udsagn ville Eene følge Sandhed og icke for nogen eller nogen aarsags skyld samme fortie, eller forandre.

Citantens Prov

1te Vidne Askel Olsen \af Store/ Hougland her i Naboelavet gl: noget over 60 aar forklarede at efter den tiid Contra Citanten tilkiøbte Sig den paastevnte part udi gaarden Kierland af Samson Povelsen har den her ved gaarden Rindende Elv udtaget een anpart af gaardens {anpart} ager, desligeste at og for nogle aar siden indfalt at gaarden overgick af een fieldskrede, som beskadigede gaarden i visse maader, der og vel siden i visse maader er forbedret igien, og vil vidnet ved Aastæderne viise Stædet hvor den omvundne støcke ager er udgaaed, Mens vidnet sagde derhos at gaardens igienværende ager nu er \i/ bedre stand og bedre dørket, end da Lænsmanden Søfren Møcklebust den antog thj Samson Povelsen tillod aarlig andre at føre Høe bort fra gaarden hvorved Jødselen Savnedes i noget fra dens agre som og blev vandbrugt formedelst hands Fattigdom.

1759: 362

2de Vidne Isack Mortensen Øfre Døsseland her af Naboelavet gl: over 60 aar forklarede Eenstemmig med første vidne henseende til gaardens ager{s} \saavel/ udtagelse {og} \som/ forbedring igien, Mens hvad enten Lænsmandens formand tillod andre aarlig at bortføre Høe af gaarden eller ikke, derom sagde dette vidne Sig icke at have nogen vidskab om saadant skeede eller ej.

3de Vidne Torger Isacksen Nedre Døsseland gl: 45 aar, her af Naboelavet, forklarede Eenstem/m/ig med næstforige 2det vidne, med dette tilleg at ald ageren ved Lænsmandens ankomst var af vandrøgt opfyldt med Buerod, mens i Sær den ager nærmest Elven hvor af Elven i Lænsmandens brugs tiid har bortført een anpart, thj den var over alt af samme ugræs saa bestucket, at ingen Mand, naar Kornet derpaa havde naaed sin væxt, kunde Passeret derover med mindre hand med Hænderne for Sig maatte aabne Pasagien ved at tilside føre Bueroden dog var icke alle Stæder paa ageren, mens visse Stæder saa begroed med dette skadelige ugræs eller Rod, dette siste tilstod og de 2de forige førde vidner.

Fuldmægtigen holdt unødigt at føre det 4de vidne, saasom dets udsagn Concernerer allene den Løsnings Sum Citanten haver tilbudet Contra Citanten, for den omtvistede Jord.

Contra Citanten Søfren Møcklebust dernæst til sit forsvar 1te hands skriftlige forsædt af 20 Julj 1759 2de det Skiøde Citantens forfædre har udstædt til Lænsmanden Søfren Møcklebust paa hands ejende anpart udi gaarden Kierland, hvilcket er ordlydende med det allerede af Citanten irættelagde Skiøde, dat: 25 Novembr: 1759!! (1739). og 3de den af Contra Citanten tagne Besigtelses Forretning af {17}\28/de {aprilj} \Martj/ 1740. hvilcke alle hand begiærede oplæst og acten tilførdt, som ogsaa blev oplæst.

Contra Citanten begiærede sine vidner fremførdt og afhørtd.

1te Contra Citantens Vidne Siur Olsen Lille Hougland her af Naboelavet 40 aar gl: forklarede i ord og Meening gandske Eenstemmig med Citantens 2det og 3de Prov, sagde derhos at hand veed ej allene at her nu paa denne gaard og omtvistede part kand fødes saa mange Creature som da Contra Citanten den antog, mens end og at paa dens agre ved Contra Citantens merckelige forbedring, og becostning aufles aarlig mere Korn end derpaa blev auflet førend hand antog gaarden til brugs.

2de Vidne Johannes Johansen Mit Voge 32 aar gl: forklarede at 2 aar efter at Contra Citanten var bleven ejer af den paastevnte Jord, tiende Deponenten udi følgende 3de aar hands Raadsmand som brugte denne Jordepart, og siden {tien} dog nogle aar derefter tiende hand Contra Citanten udi fulle 7 aar, og i den tiid har vidnet mercket det samme som vidnet Siur Olsen Lille Hougland forklarar, saa at dette med samme Contra Citantens 1te vidne er eenstemmig henseende til gaarden Kierlands forbedringer med tilleg at Een liden Holme som tilhører dette brug, Liggende paa dend Sydostre Side af den ved gaarden Rindende stoer Elv, der er imedens Contra Citanten har brugt gaarden, saaledes forandret og bleven større ved

Elvens forandring af dens gang, at istæden for paa den Holme ved Contra Citantens anckomst, aarlig blev aufløst et lidet Læs Høe, faaes nu derpaa aarlig 4 Læs Høe.

3de Vidne Johannes Ericksen øfre Døsseland 68 aar gl: og boende her i Naboløvet, forklarede gandske Eenstemmig i meening og ord som næstforige vidne Johannes Mitvoege.

1759: 362b

4de Vidne Knud Samsonsen Nedre Døsseland 53 aar gl: forklarede Eenstemmig med de 2de næstforige Prov.

Formedelst aftenens paakomme blev Rættens til i Morgen ophævet.

Dagen næstefter som var dend 21de Julj blev Rættens atter Sadt paa forbemelte gaard Kierland.

Parterne indfandt Sig alle for Rættens, da Citanten i anledning af det gaarsdagen fra Contra Citantens Side tilfødte udi Rættens tilstod at den tiid Contra Citanten blev tilbudt Løsnings Sum 100 rdr: svarede hand indted Reelt, Mens den Dag det i Rættelagde Stevnemaal blev forkyndt og samme Sum anden gang blev Ham budet, Saa var det Contra Citanten dertil gav \Comparenten/ saadant Svar: dersom du vil give mig eftter mine Brever nemlig Skiøde og Besigtelse saa skal du denne Vaar faae gaarden og Er der een Bordtagsfiel som er blaant eller Raaden, skal ieg Rive den fram og Sætte een nye i Stæden, og ieg skal Rive alle Tagerne af og giøre Dem gandske nye, ieg skal og \om du vil/ lade pengene staae i gaarden for een billig Rentte, og eftterdie ieg nu byder dig saadan venlig forligelse saa vil ieg ikke vide af nogen omckostninger.

Contra Citanten Søfren Møcklebust declarerede at fordie Citantens næstforige indfødte tilstaaelse er Rigtig, saa holdt hand unødigt at føre de derom indstevnte vidner, sagde tillige at hand nu inden Rættens end og for at viise sin føyelighed, at hand til næstckommende Sommer, vil paa egen beckostning forbedre gaarden ved at Rive af \hvert/ {gamle} tag{er} og Bordklædning/er/ paa Huuserne og Sætte nyt i Stæden, og saaledes Sætte gaarden i Lovfør stand, uden beckostning for Citanten og paa det Citanten end mere skal giøres Satisfact og fornøyet, tilbyder hand Citanten at hand Selv ved Reparationen maae være tilstæde og Comparenten vil for saadan hands tiids Spilde betale ham een billig dagsløn, og naar Reparationen er giort vil hand at uvillige Mænd skal skiønne paa om icke huuserne er Lovfør, og er huuserne da icke eftter Besigtelse Lovfør skal ald saadan Besigtelses beckostning være for Comparentens egen Reigning.

Citantens Fuldmægtig Waage lod tilføre at de mange Penge som Contra Citanten begiærede, kunde Citanten umuelig indgaae, for det var langt mere end gaarden nogensinde var værd, og hvad huuserne er angaaende da er hand begiærende at Rættens ville tage udi øyesiun, hvad tilstand de nu er og bliver udi, altsaa begiærer hand at hand vil modtage huuserne i den stand de nu er, eftterdie dette tilbud har icke været giort før nu Rættens er kommen paa Aastæden, dernæst Producerede hand sit skriftlige indlæg dateret 19 Julj 1759 og blev \det/ oplæst.

Eragted.

Som Løven tydelig befaler at naar Løsning {skal} skeer paa odels gods, skal Løsnings manden betale hvad forbedringer den der lader Sig Løse paa gaarden haver anvent, og saadant umuelig kand vides i denne Sag med mindre Rættens denne sinde tager gaardens Huuser udi øyesiun og desen Itzige brøstfeldigheder baade beskriver og Taxerer Thj naar saa skeer bliver det strax oplyst hvormeget Contra Citantens beckostninger i brugs tiid har været, Saa flyder der af at den af Citanten forlangte Besigtelse bliver foretaget og fuldført, hvad Sig \angaaer/ Contra Citantens indfødte tilbud om næstanstundende aars Sommer, at ville afrive Tagerne og Bordtags fielerne paa alle gaardens Huuser, og i stæden for skaffe af nye forsvarlige Næver Tage og Bordtag, da finder icke Rættens at samme hensigter til minste nøtte

for nogen af Parterne, icke eller at gaardens Tager og Bordtager som end nu Lang tiid paa fleste Stæder kand med maadelig Reparation

1759: 363

blive staaende, trenger til saadan stoer becostning for Contra Citanten, helst naar Citanten derved skal paakostes een stoer og anseelig udgift som hand kand Spares for, thj naar Contra Citanten nyder {skadesløs} erstatning for sine {beckos} allerede paa Huuserne anvente becostninger for saavidt samme i Itzige stand er værd og Hoved Citanten er fornøyet med at modtage gaarden udi nu værende stand, Saa ere de begge skadesløse, da det derefter vil være Citantens egen Sag og Contra Citanten uvedkommende, hvad enten Citanten vil Reparere brøstfeldighederne eller Lade alle gaardens Huuser Reent ned raadne,

der paa blev med Besigtelsen giort anfang i Parternes overværelse, da Rættten ved nøyeste eftterskiun fandt ved gaardens Huuser følgende at observere:

Borger Stuen hvoraf dette brug tilhører den Søndre halve part, og hvis brøstfeldigheder i forige Besigtelse var Considereret til 6 rdr., Passerer undtagen den dertil paa Søndre Langvæg af Contra Citanten nye optømrede Kaave vil paa Taget med 6 vogter nye Næver samt nye Torvvald og Kroger forsiunes, hvilcket vil medtage indberaignet arbeids Løn og Kosthold 1 rdr: 4 Mrk., Contra Citanten har efter Citantens tilstaaelse kosted i sin brugs tiid følgende: uagted inted deraf ham i forige Besigtelse er tillagt, nogen betaling for, Saasom, nyt Stuegulv, nyt Bord med forsæde og nye Brieck Nye Stue dør og Beiteskeer, samt nyt Stue Tag, hvorfor Ham nu inted vederlaug kand tillegges siden saadant ej ved forige Besigtelse er paastaaed. Naar forbemelte 1 rdr: 4 Mrk:s aabod Decourteres udi ovenmelte 6 rdr: bliver igien Contra Citantens forbedringer paa dette huus 4 rd: 2 Mrk:

Ildhuuset {som} i forige Besigtelse {var} Kav raadent, i det Stæd haver Lænsmanden becosted et halfft Ildhuus af opstander værck og {Hun} Bordklædning af Hun med Næver Tag paa, dette halve huus er nu værd 2 rd: 3 Mrk:

Korn og Høeladen er 16 aar siden forsiunet med nyt Troe, Nyt Næver Tag, saa og kort siden med nyt Bordtag samt nye Terske Laave, og altsaa i god stand, undtagen taget maae Reparerer med 25 vogter Næver og 7 Sperrer, som i alt koster at i standsætte 7 rdr: og naar disse 7 rdr: kordtes udi brøstfeldighederne ved forige Besigtelse sc: 18 rdr: bliver Lænsmandens derpaa anvente becostninger saavidt samme nu er værd 11 rdr:

Floren eller Fæhuuset var ved forige Besigtelse forraadnet og derfor blev Casseret, i dets Stæd haver Contra Citanten opbyggt et andet Floer som vii ansaae for 14 rdr: Mens da derudi af det gamle Casserede Floer fandtes eendeel stocker som er værd 4 rdr:, saa bliver det som Lænsmandens forbedringer paa dette huus nu er værd, istæden for de 16 rdr: samme i forige Besigtelse skulle koste /: da dette huus ej for 16 rdr: er opbyggt :/ 10 rdr:,

paa dette brug fandtes ved Lænsmandens anckomst indted Smale huus, og det nye Lænsmanden haver opbyggt er i Itzige tilstand værd 5 rdr:

Hæste Stallen fandtes nu i saa Complet god tilstand at indted ved den var at erindre, thj anføres Lænsmandens forbedring derpaa efter forige Besigtelse med 4 rdr:

Senge Boen hvis brøstfeldigheder efter forige Besigtelse for 2de Veggers Bordcklædning var Sadt for 3 rdr:, er nu merckelig meere forbedret, thj Lænsmanden har der udi ej allene Lagt nyt Loft og indsadt 2de nye Naglefaste Senge Stæder, Mens hand har end og derpaa kort siden becosted nyt forsvarlig Næver Tag, den østre Bord klædning er nu icke aldeles nye, Mens fordie de skeede becostningers værdie i Itzige tilstand som melt vidt overgaaer de ved forige Besigtelse anførte forringelser, bliver

1759: 363b

de giorte forbedringer blodt for at følge den usvæckede Besigtelse Forretning anført til 3 rdr:

fleere Huuser var ej paa denne Part.

Contra Citantens becostninger paa forige Besigtelse er følgende Samme Forretnings udviis 11 rd: 4 Mrk: 4 s: De becostninger og udgifter Contra Citanten har haft paa denne gaards Huuser med videre opløber til den Summa 51 rd: 3 Mrk: 4 s:

Hvornæst aastæderne sc: gaardens agere langs med Elven blev i Parternes overværelse og eftter deres anviisning, blev begransket da vidnerne udviiste de omprovede agre som saa meget med ugræs var begroed, hvorved vii befandt den eene ager neden for Stoerageren at være af Elven noget paa den eene Kandt beskadiget, ved det deraf formedelst den derved Rindende store Elv er udtaget, et stække, hvorimod og Dito Elv har tillagt og formeret de af vidnerne omprovede Holme, for Ræsten blev os af begge Parter anviist 2de smaae agre som Contra Citanten i sin brugs tiid har af vild Marck og af een Mager Backe opryddet og med Jødning forbedret, Mand befandt og at under Stoerageren var Sadt langs med Elven een forebygning til Conservation imod Elvebrudet paa samme ager, hvilcket eftter Parternes angivende ved Contra Citanten i hands brugs tiid er arbeidet og becosted. endelig merckede Mand og at den green af Elven som har gjort den ombeskrevne ager skade, har været med becostning forebygget af Lænsmanden Søfren Møcklebust, hvilcket dog icke har kundet hindre Elven naar hun er i sin Flom fra at løbe ind under dito ager.

Paa tilspørgende af indstevnte Christian Lande tilstod {hoved} \Contra/ Citanten at hand for de udi Skiødet af 25 Novembr: 1739 anførte 7 ½ Mrk: Smør som eftter samme Skiødes udviis skal være Soldt Contra Citanten for 7 ½ rdr:, ej har Leveret eller betalt Christian Lande det allerringeste, mens Lænsmanden Søfren Møcklebust sagde derhos at hand den tiid Skifveskiftet holdtes eftter Christian Landes Broder Hans Kierlands Koene, som var Citantens Moder, betalte for Dito Hans Kierland Skiftets omckostningerne hvis beløb hand ej erindrer mens Citantens Fader \Dito/ Hans Kierland siger for Rættten at det var 6 rdr:, Christian Lande declarerede dernæst at hand vil vove sit Liv jae hiertelig gerne gjøre Saligheds Eed derpaa at hand aldrig hvercken har Soldt eller tengt at Selge de \i/ bemelte Skiøde anførte 7 ½ Mrk: Smør i Kierland til Lænsmanden Søfren Møcklebust, Mens noget eftter at Skiødet var skrevet og underskrevet af hands Broder Samson Povelsen og Vitterligheds Mændene, da blev hand aftalt med Lænsmanden at Hand som Odels Mand til Kierland icke i efttertiden skulle ancke paa det Kiøb som var skeed imellem Comparentens Dito Broder og Lænsmanden, derpaa anviiste Lænsmanden Ham det i Rætte lagde Skiøde med begiær Hand ville det underskrive, hvor paa Comparenten bad at Skiødet først for Ham maatte oplæses, hvortil Lænsmanden svarede, at det ej kunde skee, fordie det var saa uforstaaelig skrevet at ingen af Hands Sønner kunde læse det, af Slig aarsage, var det da at hand Sadte sin Haand under Skiødet, dog aldeles icke paa anden maade end som Sagt nemlig at hand ikke ville ancke paa Kiøbet imellem Lænsmanden og Comparentens Broder, men sit Zignete veed hand aldrig at have Sadt derunder. End videre sagde Contra Citanten at af de udi Skiødet anførte 16 rdr: for Samson Povelsens Søn afgaaer 8 rdr; og altsaa igien 8 rdr: eftterdie sam/m/e Søn ej var hos Ham mere end 2de af de i Skiødet anførte 4re aar.

videre blev aftalt at for den aftags Forretning Contra Citanten tilligemed Citanten og {de fle} de 2de andre Bønder paa Kierland, faae aar siden lod Effectuere og som hereftter kommer opsidderne paa denne Part til nytte skal Contra Citantens udlagde Penge med videre ansees ham til bæste for 9 rdr:, thj {bliver} opløber de Meliorationer og andre omckostninger Contra Citanten Søfren Møcklebust har haft og anvent paa dette omtvistede anpartes brug udi gaarden Kierland til 60 rdr: 3 Mrk: 4 s:

Dernæst de samtlig afhørte Vidner

blev dernæst fremkaldet da de alle bekræftede med opragte fingre med Eed hvad de haver vidnet og udsagt samt udviist.

Rættten dernæst gjorde sig umage for at faae Parterne forligte, Mens da samme ikke kunde skee, Submitterede begge Parter Sagen under Dom følgelig Deres forhen tilførdte paastand. dernæst Inden denne Sag af den gandske Rætt Saaledes Dømt og

Afsagt.

Det er baade beviist og af Contra Citanten tilstaaed at Citanten Ole Hansen er een fød odling og har Retmessig Besiddelse til den paastevnte anpart udi gaarden Kierland, thj bør Contra Citanten samme Jord for Hannem næst anstundende aars faredag indrømme afflømte og Ryddig giøre, imod Citanten hannem naar aftrædelsen skeer skal betale de Rette Løsnings penge som er og bør være eftter det i Rættelagde Skiøde under 25 Nov: 1739 og denne actes nermere udviis, saasom 1te de til Selgeren Citantens Farbroder Samson Povelsen betalte 70 rdr:, 2det for Samson Povelsens Søns forflegning udi 2de aar 8 rdr:, og endelig for det 3de for de paa gaardens Huuser {med videre} anvente Reparationer og andre udgifter 60 rd: 3 Mrk: 4 s:, tilsammen 138 rd: 3 Mrk: 4 s:, thj hvad \angaar/ de 7 ½ Mrk: Smørs Landskyld udi dito gaard Citantens Farbroder Christian Povelsen Lande {for} for 7 ½ rd: eftter det allegerede Skiødes bemeld skal have Soldt Contra Citanten Søfren Møchlebust, da naar Mand Confronterer indstevnte Christian Landes betydelige benægtelse, med Contra Citantens tilstaaelse at hand ingen Kiøbe Penge har leveret Christian Lande, Udfindes det Klarlig at den Post i Skiødet er urigtig, og at samme ej anderledes af Christian Lande er underskrevet end til den ende at Christian Lande, som tilstaaer det Kiøb hand forhen med sin Broder Citantens Fader, om berørte 7 ½ Mrk: Smør forhen, havde giort, og altsaa for Hannem umuelig, det paa nye til een anden at afhende, icke udi efttertiiden skulle ancke paa den Handel Broderen Samson Povelsen med Contra Citanten havde Sluttet, hvor fore for Rætt Kiendes at forbemelte Skiøde saavidt atter nevnte 7 ½ Mrk: angaaer, skal være Krafttesløs, imod at Contra Citanten Reserveres at nyde hos indstevnte Hans Kierland, de for Ham uombedet, for Skiftted eftter den sistes Koene udlagde 6 rdr:, Ligesom og Hans Kierlands Rætt forbeholdes at Søge og nyde hos Broderen Christian Lande et lovligt Skiøde for de af Ham dend 24 octobr: 1739, Sig tilkiøbte \og betalte/ 10 Mrk: Smørs Landskyld udi Kierland, udi hvilke, forbem:te 7 ½ Mrk: er indbegreben. Processens omckostninger ophæves eftter Sagens omstændigheder paa begge Siider. det paadømte udredes og eftterkommes næste Femften Dage eftter denne Doms lovlige forkyndelse under videre lovlig adferd.

Anno 1759 dend 23de Julj blev Rættten udi følgende aastæds Sag og dens afhandling Sadt og betient paa Gaarden Huuse udi Qvindherrets skibrede og Ølve Kircke Sogn, og betient [med] eftterskrevne eftter Stædets Fogeds ordre under 23 Junj næstl: opnævnte 8te Eedsorne Laugrættesmænd: Erick Dybsland, Brynnild Skorpen, Giert Kierland, Povel Dybsland, Knud Tveidt, Knud Døsseland, Halvor Møcklebust, og Rickart Møcklebust.

Hvorda for Rættten møtte Procurator Waage og gav tilkiende at Anders Jacobsen Huuse, har til denne Tægte Dag Ladet Indstevne Ingemor Joensen Røeraanen, og Hans Ingebretsen øfre Tuftt, for at Bøxle deres ejende anpart udi Hytte Sagens!! (Saugens) Grund, saa og \at/ svare aarlig af

1759: 364b

Dito Saug Grund for hver deres ejende 1/6 part 1 rdr:, iligemaade er Ingemor Røeraaen indstevnt at svare Grundeleje af et hands tilhørende Baade Nøst som hand har staaendes paa Citantens Grund udi Hytte Vaagen, iligemaade er de øfrige Saugejere indstevnte til

Vedermæhle for saavidt Sagen dem kand paagielde nemlig Joen og Hactor Fugleberg, \og/ Johannes Pedersen yttre Nætteland; Endelig er og de 2de første sc: Ingemor Røeraaen og Hans Tufte Stevnt ved Dom at tilfindes disse Sagens omckostninger at tilsvare, med det videre som Stevnemaalet vidtløftigere omformelder, det hand i Rættelagde under 29 Maj 1759 som blev oplæst.

Ingemor Røeraaen og Hans Tufte samt alle de øfrige indstevnte møtte alle for Rættens i egen Persohn undtagen paa Joen Fuglebergs veigne møtte hands Søn Hactor Fugleberg, der samtlig tilstod at være i denne Sag Lovlig Stevnt og det oplæste Stevnemaal Lovlig forkyndt med fuld varsel.

Citantens Fuldmægtig for at Beviise det den omtvistede Hytte Saugens Grund er een Retmessig og eene ejendom under hands ejendoms gaard Huuse i Rætte lagde det Ham paa gaarden allernaadigst meddeelte Kongel: Skiøde under 17de Julj 1758, som i besynderlighed viiser at den derudi Mentionerede Mad:me Lambergs Qverneuuses Grund hvoraf alletider af Huuses opsiddere er svaret til hands Maj:ts Cassa aarlig Grundeleje, tillige er overdraget Citanten til ejendom, hvorhos og Comparenten erindrede at samme Qverneuuses Grund og Qverne Dam nu bruges til Saug Grund og Saug Dam, saa at Saugen nu sc: den omtvistede, staar paa Qverneuuses Grund, Qverne Dammen nu benyttes til Saug Dam uden at Mand dermed nu meer end forhen da Qvernen stoed paa det Stæd, gaar Lenger ind paa øfre Tuftes Grund end tilforn, bemelte Kongel: Skiøde blev dernæst oplæst.

Hans øfre Tufte declarerede at hand om at svare den paastevnte Bøxel og Grundleje af Huuses \Saug/ Grund, har grundet sin nægtelse derpaa at den omtvistede Hytte Saugs-Dam eller dens Damstocks \Syd/østre ende Ligger og hviler paa den kandt af Hytte Elv som Comparenten er ejende, Saa at samme Damstock deels Ligger paa Huuses og deels Paa Comparentens ejendoms gaard øfre Tuftes Grund, hand sagde ogsaa at hand paa dets Søndre eller Sydøstre Side af bemelte Elv under samme Saugdag!! har opsadt nogle aar siden een Qvern og til samme Leder Vand fra nockbemelte Hytte-Saug-Dam, Paafølgelig formeener da Comparenten at hand Virckelig er een medejer i denne Hytte-Saug og Saugdams Grund, og derfor paastaar at være befriet for Grundleje og Bøxels Svarelse af Grunden; derhos og paa Citantens Fuldmægtiges tilspørgelse bemelte Hans Tufte tilstod at Hytte Saugens Dam og Damstock end nu Ligger paa et og det samme Stæd, som {Saugdam} Qverne Dammen for den i det Kongel: Skiøde ommelte Mad:me Lambergs Qvernhuus har været, desligeste at hand {aldrig} og hands Formænd paa øfre Tufte aldrig har fordret eller becommet nogen Grundleje eller Vederlaug for Qverne Dammens brug og vedligeholdelse, af nogen, mens at sam/m/e bestandig har været brugt under Huuse imod at Huuses opsiddere derfor til Hands Kongel: Maj:ts Cassa har svaret een viss aarlig afgift med 16 s:

Citantens Fuldmægtig formeener at det er umuelig at Contra Parten Hans øfre Tufte kand tilregne Sig nogen ejendom udi bemelte Saug Grund som er bestaaende paa den Nordre Side af Elven, som uden nogen modsigelse tilfører Citantens Gaard og Grund, hvornæst hand hand!! var begierende at Rættens ville forføye Sig hen og tage samme udi øyesiu, saavel Saug Grund som Dammen, saavelsom ogsaa øfste Stemmen, samt det Baade Nøstes Grund som Ingemor Røeraaen bruger. End videre Citantens Fuldmægtig paastod at Ingemor Røeraaen og Hans Tufte maatte give sit svar om Vandet nu da Saugen er opsadt, mere

1759: 365

end forhen, og!! \gaar/ høyere {paa} i Qvitebergs vandet, end forhen {at} \da/ Mad:me Lambergs Qvern stod paa det Stæd Saugen nu staaer, eller om dermed er nogen forandring til skade for nogen Mand. Ingemor Røeraaen svarede for Sig Selv at hand icke seer nogen forandring paa Vandet nu og forhen, thj vandet gaar nu ikke høyere end forhen, og de begge saavel Hans Tufte som Ingemor Røeraaen tilstod og at Saug dammen nu icke er høyere

ovenfra, end den var da den ommelte Mad:me Lambergs Qvernehuus der stod. Endelig tilstod Ingemor Røeraen at nogen tiid siden da Citanten fordret hos Ham 1 rdr: udi Grundleje for hands 1/6 parte udi Saug Grunden, og een billig Grundleje sc: aarlig 1 Mrk: af den paastevnte Nøst Grund, svarede hand at hand icke betaler nogen Grundleje førend der kommer een anden Rigtighed med Vandet, og fick talt med de andre Saugejere, siden Vandet som opstemmes i Saug Dammen Ligesom beskadiger hands Bøe og gaards ejendeele, Mens af Baade Nøsted har hand ingen gang tilstaaed at ville Svare Grundeleje, Skiønt hand nu paa Citantens tilspørgende tilstod at hand i stæden for een aarlig penge {med} som Grundleje af Baade Nøsted, har bestandig giort Huuses opsiddere saa og Citanten fornøyet, ved at giøre Dem for den aarsag skyld aarlig een slags villighed, og hand sagde derhos at hand icke nægter for at joe Grunden hvorpaa Nøsted staar {joe} tilhører Gaarden Huuse, Mens nu eftter at Comparenten var Stevnet her til aastæden har hand ærbudet at ville betale aarlig udi Grundleje af Saugens 6te Part 1 rdr:, hvilket Citanten dog ikke har villet modtage, fordie Comparenten icke tillige har givet Citanten Løftter om aarlig Grundleje af Baade Nøsted.

Citantens Fuldmægtig tilspurde Ingemoer Johansen Netteland som paa sin Faders veigne møder, tilligemed Hactor Joensen Fugleberg som møder paa egen og sin Fader Joen Fuglebergs veigne, om de ikke tilstaaer at de haver betalt til Citanten for Saugens Grundleje 1 rdr: for første aar som Citanten blev ejer for gaarden og grunden, Ingemor Netteland og Hactor Fugleberg tilstod at for Saugens halve part de og deres Forældre ejer, er for det første aar betalt 3 rdr: nemlig for hvers ejende 1/6 part 1 rdr:, hvilket de end nu erbyder Sig aarlig at vil betale.

Dernæst begav Rættten Sig i følge med Parterne hen til de omtvistede aastæder og der eftter begge Parters anviisning tog under øyesiu den omtvistede Saug, Hytte Saugen Kaldet med dens Dam og Damstock, og befandt Mand derved følgelig begge Parters angivende og anviisning at Saugen befindes at staae paa gaarden Huuses Land og paa den Nordvæstre Side af Hytte Elv, der hvor det forhen af Parterne omMoverede Mad:me Lambergs qvernhuus har staaed og at Saug dammen uden forfløttelse befindes at være anlagt paa samme Stæd hvor Dito qvernhuuses Dam har været, og at samme er bygget tverts over Elven og paa den Sydostre ende anhæfttes paa gaarden øfre Toftes Land, paa hvilcken Side og forefandtes et af Hans Tuftte opbygget qvernhuus til hvilket vandet Ledes igiennem een Luge som er indfatted udi Selve Saugdammen, og paa hvilcken qvern dog icke eftter Parternes Sigende, Males uden saa er de har overflødig Vand og Mand kand Kiendelig skiønne at samme qverneluges aabning ikke kand hindre Saugens Løb eller fra den samme tages det fornødne vand.

og eftter at Rættten der paa var hiemkomen igien til gaarden Huuse, var Dagen forløben saa at Rættten derfor til i Morgen blev ophævet.

Dagen næstefter som var dend 24de Julj blev Rættten atter Sadt paa forbemelte gaard Huuse med same Laugrætt.

1759: 365b

Citanten og hands Fuldmægtig tilligemed de Samtlig indstevnte Contra Parter og de til vedermæhle Stevnte \møtte/.

da de Samtlig eftter Rættens mellehandling, udi Kierlighed inden Rættten ved Haanderbaand saaledes blev foreenet at, Samtlig de indstevnte Saugejere alle 5 uden forskiel dette anstundende Høste Ting skal Bøxle hos Citanten Anders Huuse og til Hannem udi første bøxel betale hver for deres 1/6 part i Hytte Saug 3 rdr: tilsammen for deres 5/6 part 15 rdr:, og derforuden at indstevnte Hans øfre Tuftte for sin 1/6 part i Saugen aarlig udi Grundleje skal betale til Citanten eller eftterckommere paa Huuse 3 Mrk: Danske, og de øfrige 4re Saugejere Ingemor Røeraen, Joen og Hactor Fugleberg samt Johannes Netteland til

Citanten aarlig udi Grundleje at betale for hver 1/6 part aarlig 1 rdr., hvilket dog icke skal være nogen Regul for bemelte Saugejere nemlig de 5 indstevnte Deres \eller Citantens/ arfvinger, Ligesom icke eller!! (heller) Hans Tufte, i fald hand for flere Parter herefter udi Saugen skulle blive ejer, for videre end hands nu ejende 1/6 part skal Lindres med ½ rdr: aarlig Grundleje, men for hvad flere Parter hand maatte blive ejer at svare aarlig for hver 1/6 part /: exepto hands nu ejende 6te part :/ som de andre 1 rdr., Endelig er og under forliget besluttet at det Qvernhuus Hans Tufte har opsadt neden under bemelte Saugdam, maae blive bestaaende, med de frieheder at Hans Tufte dertil af det fellets Saugvand, naar overflødig vand indfalder, maae tage fornøden vand, dog ikke anderledes og paa andre tiider, end naar vandet som melt er overflødig og icke {ved} Saugen ved Malning paa qvernen, i noget kand Sinckes udi sin Skuur, uden saa er det skeer med Saugejernes Samtycke, saa at med Malningen paa Dito Qvern herefter som tilforn omgaaes; henseende til tvistighed om den paastevnte Nøste Grund, da er derudinden saa aftalt at Ingemor Røeraen af sam/m/e efterdags aarlig til Citanten udi Grund Leje betaler 1 Mrk: Danske, Processens omckostninger betales til Citanten af Sagvolderne Saasom af Hans Tufte med 7 rd: og Ingemor Røeraen med 5 rd: tilsammen 12 rdr., Til Slutning blev og imellem Samtlig Saugejere aftalt at med Skuren paa Saugen saaledes efterdags skal forholdes at enhver Saugejer for hver deres 1/6 part, skal skiære een uge, hver med tour i tour skal Continueres det gandske aar dog paa den tiid som fuldt vand er paa Saugen, og at een uge i saa fald skal forstaaes ved 6 ørcke Dage, Ligesom og enhver Saugejer efter sin tour skal naar vand er skiære paa Saugen uden at giøre opsettelse og derved Lade vandet unyttig gaae bort, saa at om nogen forsømmer den tiid hand efter sin tour burde skiære, skal det være hands egen skade, her af flyder at ved een uge sc: 6 ørcke Dage forstaaes allene de Dage Gud giver saa meget vand at Saugen kand gaae.

Parterne bad dernæst det skee!! (skeede) forliig med Rættens Dom maatte Stadfæstes.

Dernæst blev af den gandske Rætt Saaledes Dømt og

Afsagt.

Da foromskrevne Flom Saug virckelig staaer paa gaarden Huuses grund flyder der af pr: Concequence at indted ulovlig er indløbet udi den Contract, Parterne inden denne Rætt ved Haanderbaand har Sluttet, thj Kiendes for Rætt, at samme forening, følgelig Lovens 5te Bogs 5te Capit: 1te articul i et og alt bør være for Dennem og andre vedkommende til efterlevelse een fuldkommen Regul og Rettesnor. hvad Sig den omaccorderede andeel af Processens omckostninger betrefte, saa bør samme efter vedtægt Citanten Anders Huuse betales af indstevnte Hans Tufte og Ingemor Røeraen den første 7 rd: og den siste 5 rdr: Fembtten Dage efter denne Doms Lovl: forkyndelse under videre Lovlig adferd.

Anno 1759 dend 25de Julj efter udsættelse fra gaarsdagen da Rættens Middel formedelst uveir ej kunde komme her til Stæden, blev Retten udi følgende aastæds Sag Sadt paa gaarden Schage udi Qvindherrets Præstegield og Strandebarms skibrede, og

1759: 366

Rættent betient med eftterskrevne 6 Eedsorne Laugrættes mænd: Anders Kiærevig, Helge Vaage, Knud Tvedt, Povel og Erick Dybsland, samt Anders Svilland.

For Rættent møtte Procurator Hans Waage og gav tilkiende at Peder Johansen Skage har til denne Tægte Dag ladet indstevne sin Lejlending Lars Larsen Skage, 1te for hand har hugget mere udi Skoven end hands Maj:ts allernaadigst Lov tillader, 2de at anhøre Dom til at afstaae gaarden næstanstundende aar 1760, 3de til huuse Besigtelse, samt at anhøre Dom til

at erstatte Processens omckostninger, dernæst Producerede hand udi Rætten et skriftlig Stevnemaal af 29 Junj 1759 som blev oplæst.

Paa den indstevnte Lars Larsen Skage{s veigne} som og Selv for Rætten var tilstæde hands veigne, møtte Procurator Hans Giøen som vedtog paa Sin Principals veigne Lovlig Stevnemaal, dernæst gav hand Rætten tilkiende at hands Principal hafde formeret Sagen med Contra Stevnemaal for der med at oplyse Sagen Langt anderledes end som hoved Stevnemaalet udviiser, bemelte Regvireerte Stevnemaal lagde hand i Rætte dat: 5 Julj næstl: som blev oplæst.

hoved Citanten tilstod at det Producerede Contra Stevnemaal hannem lovlig er forkyndt.

dernæst lagde Contra Partens Fuldmægtig i Rætte Hands skriftlige Deduction som hand begiærede maatte vorde oplæst og acten tilførdt dat: denne dags Dato, som ogsaa blev læst.

Citantens Fuldmægtig lod tilføre at den Jordepart som Citanten beboer er saa Ringe at hand med Koene og Børn ej kand ernære Sig, men trenger høyligen til sin ejende Jordepart Selv at bruge og beboe, allerhelst da hands indstevnte Lejlending Lars Larsen Skage i adskillig Haardhed og Skarpsindighed opfører Sig imod sin Jorddrott, baade med Skovhugst og med huuserne og i alle andre maader, saa det er umuelig for Citanten som ejer, for saadan aarsager skyld at beboe og bruge den Ringe Jordepart hand nu er ejende uden hand maae efter hands Maj:ts allernaadigst Lovens 3 Bogs 13 Capituls 1te art: som allernaadigst tillader, at een ejer maae bruge sin ejendom og Odels gaard, allerhelst det icke har været mere end et Mands brug førend nu paa een kort tiid, da \Contra/ Citantens Far Fader Niels Skage Satte 2de sine Børn her paa den omtvistede gaard, og det kand hand beviise med Fogden Velædle Andreas Juels udstædde attest af dato 3 Julj 1759 som hand i Rættelagde og blev oplæst.

dernæst var Citantens Fuldmægtig begiærende at Citantens Vidner maatte af Rætten blive antagne og førde. det samme blev og af Procurator Giøen for Contra Citanten Reqvireret, og efter at Parternes vidner vare fremstillede blev for Dennem Eedens forklaring af Lov Bogen baade oplæst og til Dennem desuden advarsel giordt at eenhver ved sit vidnesbyrds aflæg vel ville og maatte vogte Sig for der ved enten af had venskab eller deslige skadelige Rassioner at begaae noget som kunde give anledning til den Rette Sandheds fordrejelse og een ond Samvittighed hos Dem Selv.

Citantens Prov

1te og 2de Vidne Osmund Kirckhuus og Elias Bogeland forklarede at næstl: Foraar noget efter Vaarvinden indfandt de Sig een Dag udi ald gaarden Schage som Citanten ejer og hvoraf hand og indstevnte Lejlending hver bruger halve parten dens fellels Skov efter Citantens Peder Skages begiær og i følge med Ham, da de efter Citantens anviisning forefandt 11 Fure Træer som Citanten sagde Contra Citanten imod hands villie havde ned hugget hvilke vare saa Lange at der af kunde becommes 4 tylter og 9 Saug tømmer stocker, thj nogle af Træerne holdt 6 og nogle 5 Saugtømmer stocker, alle af brugelig 5 Siellands alens lengde, og Rodstockerne til 7, 8 og 9 Bords tykkelse, og smaleste Topstocker til 3 Bords tykkelse, dog var det de Top stocker som og var paa flere Bord, og sagde vidnerne at paa det Stæd hvor denne Skov hugst var hugget fandtes ingen flere saa store og gode Træer

1759: 366b

Mens her neden og hiemmenfor i Skoven kunde vel hist og her findes saadanne Træer, og kand det være omtrent 3 fiæringer fra {Fiæring} Stæderne hvor hugsten skeede til Femstenevigs Saug naar det skulle skiæres, endelig sagde vidnerne at Dennem her neden for gaarden blev anviist 5 Fure Træer eller Stuv ned hugget hvor af kunde faaes 8 smaae \Saug/ Tømmer Stocker hvilket dog til deels var meget qvisted og smaat, ogsaa af Lars Skage hugget, da de icke eller!! (heller) saa egentlig gav agt paa {at} om alle disse 8 stocker var tienlig til at skiæres paa Saug.

3de Vidne Erick Larsen Gaate gl: 21 aar gl:

Fuldmægtigen Giøen lod tilføre at hand ej kunde udfinde af hoved Stevnemaalets indhold at der udi findes Mentionered at Skov hugsten skulle begrænskes uden for saavidt indeværende aar er hugget, altsaa Protesterede hand imod dette fremstillede Vidnes forcklaring at det ej maae antages, men bør som ulovlig afviises.

Citantens Fuldmægtig kand icke nocksom forundre sig over Giøens ugrundede paastand, da dog Stevnemaalet er ligesaa vel for 3 aar som for dette aar altsaa paastaar hand at vidnet bør føres.

Vidnet forcklarede at for 3 aar siden imedens Deponenten tiende indstevnte Contra Citant Lars Skage, da hug Lars Skage udi gaarden Skages fellets Skov sam/m/e aar 7 tylter Saug tømmer, 3 tylter 9 al: Bielcker og 12 tylter Lægter af dobbelt længde som alt blev ned førdt Eftter {Sundfør} \Fosse/ Elven til gaarden Sundfiord de 7 tylter Tømmer blev skaaret til Bord paa Sundfiord Saug, mens {Lægterne} \Bielckerne/ som først blev brugt til Bom eller hæftte for Tømmeret udi Elven, blev tilligemed Saug Bordene af de 7 tylter, førdt tillige med de 12 tylter dobbelte Lægter til Bergen og der Soldt, og blev Lægterne icke skaaret men \Flad/øxet, Tømmeret saavel som Bielcker og Lægterne vare hugne af voxterlig Fure skov undtagen nogle af Bielckerne og mange eller een haaben af Lægterne havde fordie de stød i tyck Skov taget skade i Topperne, og altsaa icke kunde opnaaed nogen fuldkommen tyckelse om de end havde blevet sparet, hvormeget i penge Contra Citanten becom for den omproved Trælast erindrer vidnet icke. 2 aar siden hug Dito Contra Citant udi berørte gaards fellets fieldskov 2 tylter 5 stk: Saug tømmer og 1900 Stav og i bemelte gaards hieme Marck 1 tylt Saug Tømmer, som alt blev førdt {same aar} til Byen; eftter at de 3 tylter og 5 stk: Saug tøm/m/er var opskaaret til Bord, mens vidnet erindrer icke heller hvor mange Penge Lars Skage i Bergen becom for De omprovede Bord og Stav, endelig sagde vidnet at foruden det Tømmer og de Fure Træer de 2de første vidner har Provet om, hug Contra Citanten {neden gaarden Schage} udi ald gaarden Schages fellets hiemme Skov, næstl: Vinter eftter Juul dette aar, 4 Fure Træer hvoraf hand becom 1 tylt og 2 stk: Saug Tømmer som allerede er opskaaret og Bordene deraf udi Bergen bordtsoldt.

4de Vidne Knud Larsen Gaate 19 ½ aar gl: forcklarede at {næstl:} \dette aars/ Sommer omtrent een Maanedts tiid siden een Dag her paa gaarden Schage hørde vidnet at Citanten Peder Skage tiltalede Lars Skage hands Lejlending, om det var Ham som havde nedhugget neden gaarden de 5 Træer der fandtes, da Lars Skage Svarede joe det var ham som havde hugget disse Træer; Citanten Siger derpaa: hvad har du hugget Dem til er de til veed, da svarede Lars atter jae vist er de hugget til veed hvad skulle de ellers bruges til, derpaa Peder Skage Replicerede ieg meener der er saa meget Skatt!! (Skat) i Skoven at deraf kunde have veed nock og du havde icke nødig at hugge Raae fure til veed; Mens Lars Skage sagde dertil med disse ord: jae af dockers eller dit Skatt; og ieg er god for at hugge Selv, som og Citanten i anledning af disse siste ord tiltalede eller svarede Contra Citanten saaledes: joe ieg veed du er døctig nock ieg har forbudet dig oftte og du hugger lige got nu har Du hugget i Fieldmarcken mine bæste Træer bort, Saa var {t} det Contra Citanten Lars Skage til Citanten udlod Sig med følgende ord: ieg har hugget og ieg skal hugge, derpaa Sagde Peder Skage, jae det er vel 10 rd: du har gjort mig skade paa Skoven, noget dereftter dog førend det blev Stevnt i Sagen hørde vidnet ej allene at Citanten tilspurdte Contra Citanten om hand godvillig ville fratræde sin brugende Part udi Skage for Citanten eller ikke, men end og at Contra Citanten derpaa svarede: at hand Skiød sig under Lov og Rætt, og icke ville gaae fra gaarden uden Dom. som ogsaa Citanten sagde ieg Spør dig til paa den maade {at} \om/ du kunde gaae med det gode at det icke skulle koste enten dig eller mig, saa sagde Contra Citanten

joe det skal koste dig, hvilket siste af vidnes Proving nemlig tilbudet og svaret angaaende gaarden Schages fravigelse det forige førde vidne Osmund Kirckhuus paa tilspørgende iligemaade sagde at have af Parterne anhørt same dag og tiid som dette vidne.

5te Vidne Giertrud Eliasdatter tienende hos Contra Parten Lars Skage, forklarede eenstemmig med 4de vidne Knud Larsen, undtagen hun icke var tilstæde da Citanten tilbød Contra Citanten at hand godvillig kunde afvige gaarden med det videre der af Dependende, saa at hun veed indted derom.

6te Vidne Conrad Urbansen(?) Giermundshavn eller Giestmand gl: 24 aar gl: forklarede at hand har for Contra Citanten bragt til Byen de af 3de vidne Erick Larsen Gaate omprovede 3 tylter 9 alens Bielcker og 12 ty[lter] Dobbelt Lægter, samt een andeel Saug Bord som hand alt for Contra Citanten Soldte udi Bergen, dog erindrer vidnet icke, enten hvor mange tylter Bordene var, eller hvormeget hand becom, for Bordene Lægterne og Bielckerne.

Citantens Fuldmægtig holdt unødigt at føre flere vidner, men til oplysning for denne og forekommende Rætter anviste hand Skatte Bogen for Citantens brugende anpart som viiser at hands part i Schage er Matriculs No: 5 i Skatt 2 pd: 3 Mrk: Smør men i Landskyld $\frac{1}{2}$ Løb $\frac{1}{2}$ huud, Ligesaa Producerede hand det Citanten paa ald gaarden Schage meddeelte Skiøde Brev under dat: 16de oct: 1753 Tinglyst same dag og aar som efter hands begiær for Rætten blev oplæst.

Paa Rættens forlangende blev af Contra Citanten Lars Larsen Skage anvist Skatte Bogen for hands Leje brug udi gaarden Schage hvilcken Skatte Bog udviiser at Citantens og Contra Citantens Parter udi dito gaard har {et} ej Separate Nom/m/ere, mens begge udi Matricullen staar for No: 5, Ligesom og Citant og Contra Citant efter de allegerede Skatte Bøger og egen tilstaaelse bruger hver helften af gaarden Schages gandske skyld sc: hver udi Skatt 2 pd: 3 Mrk: og hver i Landskyld $\frac{1}{2}$ Løb Smør $\frac{1}{2}$ huud er i Landskyld 1 Løb Smør 1 huud, {og er} som {gaar} Netto udgiør det Citanten efter Skiødet er een Veritable ejer af.

Contra Citantens Fuldmægtig fremstillede saa sin Principals indstevnte vidner med begiær same maatte afhøres.

1te Vidne Ole Haldorsen Bogeland 98 aar gl: forklarede at i den tiid Contra Citantens afdøde Fader gl: Lars Skage beboede gaarden Schage blev den part hands bem:te Søn nu bruger merckelig forbedret saavel paa ager som Eng, og udi Skoven blev meget lidt hugget, Mens efter at indstevnte Lars Larsen tilbøxlede sig Dito gaardepart siger vidnet Sig icke at vide nogen beskeed om enten gaarden i nogen maade er forbedret eller forverret.

2de Vidne Knud Haldorsen Kragen 77 aar gl: forklarede Eenstemmig med første vidne, med yderligere forklaring at end og nu indstevnte Lars Larsen Skage i sin brugs tiid som er omtrent 31 aar, har Dørcket den nu paastevnte halve part i Schage saa vel at gaarden er forbedret saaledes at derpaa nu aufles mere Korn efter {Citan} Deponentens Skiøn, end da hand antog gaarden, hvilket vidnet Sluttes og veed deraf at Lars Larsen idelig har arbeidet paa og forbedret gaardens agre, Mens at sige hvormeget saadan forbedring kand være, viste vidnet icke at Sige eller forklare. dog lagde vidnet dette til at efter hands skiøn er ikke gaardepartens Skov i Lars Larsens brugs tiid forringet, men heller nu bedre end da hand tiltrædde gaarden.

3de Vidne Erick Larsen Netteland 60 aar gl: forklarede Eenstemmig med 2det vidne, at gaarden i Lars Larsens brugs tiid \og førend Citanten deraf blev ejer/ henseende Skoven og hiemme Bøen merckelig er forbedret, og at Lars Larsen adskillige aaringer Slet icke har hugget i gaarden Schages Skov, mens oftte gravet Træ Rødder for at brende til Tiære, og for 49 aar siden var her neden for gaarden ingen anden Skov end lidet Skov Krat.

4de Vidne Niels Pedersen Grønnevig 58 aar gl: er giftt med Contra Citantens Søster, forklarede, at alt det Tømmer som endnu staar i den omtvistede halve part i gaarden Schages

Floers huus eene Lang væg har Contra Citanten kjøbt hos Deponenten, og det øfrige udi Floren er ickun taget i denne gaard Schages Skov, saag!! (saa) og Sperrerne

1759: 367b

5te Vidne Lars Ericksen Gaate 57 aar gl: forcklarede i meening Eenstemmig med næstforige vidne, thj vidnet veed at det Tømmer som findes i Langvæggen af den omprovede Floer er taget i Grønnevigs Skov, men det øfrige Tøm/m/er og Sperrer med videre i Floren er taget i Schages Skov.

6te Vidne Ole Hansen Eegeland gl: 60 aar gl: forklarede at hand ikke er vitterlig om nogen hugster at være skeed i gaarden Schages Skov af Contra Citanten, forinden det nu af hoved Citantens vidner omprovede Tømmer Bielcker og videre blev hugget, mens vidnet Siger at gaarden Schage saavel i gamle Lars Skages som nu i Contra Citantens brugs tiid, paa hiemme Bøen virckelig har været forbedret i adskillige tilfelde, og at Lars Larsen har taget meget sin Næring ved at grave Fure Rødder i denne og andre gaarders Skove, og der af brendt Tiære.

7de Vidne Niels Mickelsen Eegeland 51 aar gl:, forcklarede at i een tiid af 21 aar vidnet har boet paa Eegeland, kand hand icke vide andet end at Lars Skage ham vitterlig i bemelte tiid har Spart paa Skoven saavidt muelig var, og vidnet veed derfor icke af anden hugster end at Lars Skage tiid effter andet kand have hugget noget lidet i Skoven, indtil det omprovede Tømmer og bielckers hugst skeede, for Ræsten viste vidnet at Lars Larsen Skage har forbedret sin Jord og lagt meget arbeide paa Tiære Rødders gravning og Brennen, Ligesom hand og veed at Contra Citanten hos Deponenten oftte har faaed Brenne veed af Deponentens gaards Skov, siden same ligger mere beleilig for Contra Citanten eller hands egen Skov.

Contra Citantens Fuldmægtig havde ingen flere vidner at føre, mens i Rætte lagde sin Principals ihændehavende Bøxel Seddel paa halve gaarden Schage udstæd af Steen Ericksen Netteland dat: 12te octobr: 1728 som blev oplæst.

Citantens Fuldmægtig paastod dernæst gaardens huuser Besigtiget og sammes tilstand beskreven saavelsom og det omprovede Tømmer sc: de 5 neden for Schage hugne Træer effterseet.

hvorpaa Rættten foretog Sig at oversee det hugne Tømmer, da Mand befandt samme i den stand som Vidnerne haver forklaret det at være udi, da det bestaar af 5 Stuver som er for godt at ophugge til Brendeveed, mens af samme kand faaes 8 stocker Saug Tømmer, som Laugrætted ansaae for 1 Mrk: 8 s: verdie, hvorved dog observertes at Træerne af hvilcket dette Tømmer var hugget, var af Slet voxter og icke kunde være af saa megen verdie jae at de var blant de sletteste Træer som der i Skoven af den tyckelse kunde findes.

Hvorpaa ogsaa Huuserne paa den part i gaarden Schage som Lars Larsen nu bruger og omtvistes blev effterseet, da Mand befandt sammes tilstand som følger.

1te Borger eller Daglig Stuen fandtes at være paa Taget brøstfeldig og dens Reparation ved paaleggelse med 10 voger Næver og noget lidt Bord til Bordtag, anseet nemlig Borgestuens halve parts Reparations becostning tilsammen vurderet for 2 rdr:

2de Senge Boen med Loftt over befindes ligeledes Pasable undtagen Taget forbedres med 2 voger Næver og 1 tylt Bord til Bordtag, og naar samme skal i stand sættes vil dermed i det minste medgaae 5 Mrk: 4 s:,

og da Citanten declarerede at de øfrige Huuser vare i lovfør stand saa hand derpaa icke forlanger nogen Besigtelse, saa bliver huusernes istandsættelse og Reparations omckostninger i alt 2 rdr: 5 Mrk: 4 s:

Niels Pedersen Grønnevigen som paastaaer at at!! være een Retmessig odels mand til den Eene Løb Smør udi denne gaard Schage, og er ælste {Søn af} \Søster {datter} Søn/ af [af]døde Marte Johansdatter Netteland, anbød udi Rættten Løsnings penge for Dito eene Løb Smør udi Schage, hvortil Citanten Peder Skage svarede, at Niels Pedersen Grønnevigen er

fremmet for godset, og derfor anseer hand dette som et fingert paafund, hvorfor hand og icke modtager de anbudne Løsnings penger for denne gaard, da Citanten anseer Sig Selv som den Rettteste Odelsmand og ejer for heele gaarden Schage.

Contra Citantens 1te vidne Ole Haldorsen Bogeland forklarede foruden sin forige aflagde Provning, paa tilspørgende at Contra Citantens Fader Fader gamle Niels Skage har i nogen lang tiid brugt under et brug den gandske gaard Schage indtil hand fick saa voxne Børn at hand derpaa først Sadte een sin Datter paa den halve

1759: 368

Part og noget derefter overlod hand og den anden halve gaard Schage til sin Søn Contra Citantens Fader Lars Nielsen Skage, og siden den tiid gamle Niels Skages datter blev Sadt paa halve parten i Schage, har gaarden Schage været adskildt i de 2 Mands brug.

De samtlig førde vidner bekræftede dernæst under Eed med opragte fingre hvad de haver foreklaret.

Dernæst Parterne inden Rættens og Venners mellemlandling inden Rættens ved Haanderbaand saaledes blev foreenet at Citanten Tillader indstevnte Lars Larsen Skage at hand i stæden for at afvige den gandske \halve/ gaard Schage som er 2 pd: 6 Mrk: Smør eller ½ Løb Smør ½ huud, nu efterdags af samme gaard, til een af Dem ved døden afgaaer men icke lenger skal beholde til brugs og beboelse, {skal} som Bøxel mand {beholde} den halve Løb Smør som er 3die Parten udi gaarden Schage, dog Saaledes og med de vilckaar at Lars Larsen Skage udi gaardens Skov efterdags ikke hugger videre end Loven Tillader nemlig til den halve Landskyld, og det icke eller anderledes end at Citanten som ejer for heele gaarden Selv gjør denne sin Lejending anvissning udi Skoven paa hvad Stæder Contra Citanten til denne hands halve Landskyld skal hugge; Saaledes bruger da Citanten Selv i gaarden Schage 1 Løb og Contra Citanten ½ Løb Smør i Dito gaard, hvilket brug for Contra Citanten og hands Hustroe ikke vahrer lengere end som melt er indtil een af Dem ved døden frafalder, da den lengst levende for Citantens eller da værende Ejer for Schage, straxens skal Røddig gjøre samme halve Løb Smør de nu tillades at bruge, uden trette; de 18 Mrk: Smør som Lars Larsen Skage efter denne Contract Sederer for Citanten skal der for afleveres {af} til Peder Johansen Skage næstkom/m/ende 1760 aars Rette faredag, efter hvilcken tiid ogsaa Lars Larsen Skage vedligeholder huuserne saavidt hands anpart paakommer, og henseende til det paaanckede hugne Tømmer udi Fieldmarcken og hiemmen for gaarden, da bliver samme til Lars Skages tieniste saa at hand maae \nyttig gjøre sig/ samme saa godt som hand kand, og udi Processens omckostninger betaler Lars Skage til Citanten 20 rdr.;

Dernæst blev af den gandske Rætt Saaledes Dømt og

Afsagt.

Det imellem Parterne indgangne og acten tilførde Forliig, som accorderer med Selve billigheden, bør være til efterretning til fuldkommen efterlevelse for Parterne og flere vedkommende.

Anno 1759 dend 1te Augustj blev Rættens udi efterfølgende Besigtelse og Siuns Forretning Sadt og holden paa gaarden Færevig Klocker Bolig for Schonevigs Præstegields Klocker, samt udi Aachre Kircke Sogn og under Aachre Kircke beliggende, og Rættens samme tiid betient med eftterskrevne 6 af Stædets Foged Velædle Hr: Andreas Juel opnævnte Laugrætt: Baar Axland, Ole Løvigen, Hans Molnæs, Peder Læcknæs, Torbiørn Mortvedt og Christopher Pedersen Giælmervig

Hvor da for Rættens fremkom Peder Pedersen Færevig og gav til kiende at efter at Hand afvigte aar 1758 haver hos Ejeren for Aachre Annex Kircke, Hactor Tvedt tilbøxlet Sig denne

Gaard Færevig som efter den høye øfrigheds foranstaltning og Resolutioner skal være een Perpetueret Klocker Bolig for Schonevigs Præstegjelds Klocker og i lang tiid har været beboet og endnu beboes af Itzige Klocker Citantens Fader Gamle Peder Olsen Klocker, har hand formercket gaardens Huuser er i megen Slet tilstand, hvorfor hand til sin Precaution i sin tiid har funden Sig anlediget over denne gaards Huuser ved Sorenskriver og Mænd at erhverve een lovlig Besigtelse med beskrivelse over huuserne i hvad stand de nu befindes, og til saadan ende har hand og til denne tiid og Stæd Muntlig ladet indstevne Kirckejeren Hactor Tvedt samt hands Fader Peder Klocker som gaarden for Citanten opsagt haver, for at overvære imedens huuserne Besigtiges, og at Svare i Rættens hvad

1759: 368b

de maatte finde fornøden.

Omund Hactorsen Tvedt paa sin Fader indstevnte Hactor Tvedts veigne og Klockeren Peder H..gv....(?) møtte begge for Rættens og tilstod at være lovlig Stevnt, og fandt Sig fornøyet med at huuserne af Rættens Besigtiges.

hvorpaa Rættens i følge med Citanten og hands Fader Peder Klocker og efter Deres anviisning foretog Sig at Besigtige og eftersee de denne Klocker gaard og Boelig vedkommende Huuse, saavidt paa gaarden er befunden da bemelte Peder Klocker den antog følgelig nu i Rættens anviist Besigtelses Forretning forretted af Sorenskriver og Mænd den 12te Septembr: 1718, og befandt vii da Huuserne i følgende tilstand.

1te Røgstuen befandtes i Pasable tilstand undtagen huusets Bandestock i brøstet og den eene og østre Stavleje er forfaren og af nye maae indlegges, taget som ellers er Pasable maa(?) derfor aftages og naar Huuset paa den maade skal i standsættes vil det efter Rættens skion koste 2 rdr:

2det Senge Boen som i forige Besigtelse fandtes paa gaarden er ved een gaarden overgaaende Ildebrand lagt i aske i desen Stæd fandtes nu een liden Røgstue, i skickelig stand, mens naar samme til een Senge Bøe skal forandres vil den paabygges med 2 omfar og een nye Lem med sine Bielcker indlegges, den forandring og Huusets lovlige i standsættelse vil i alt medtage 4 rdr:

3de Smale Huuset paa gaarden som er Sadt i stæden for de 2de Dito Smale Huuse forige Besigtelse omformelder, Passerer undtagen Taget vil aftages og med nydt Tæckes, og naar den gamle Næver skal nyttes saa vil becostningen medtage 3 rdr:

4de Floren eller Fæhuuset er saa aldeles forfalden og Raadden i sær paa Veggerne og indredningen at den inden føye tiid i grund maae ned rives, og naar ved opbyggelsen skal anskaffes det fornødne Tømmer og Videre Materialier vil istandsættelsen med arbeids lønnen koste i det minste 7 rdr:

5te Høe og Korn Laden er udi lovlig stand naar til Bordtag i den østre ende forskaffes 4 tylter Hun som koster i alt 2 Mrk: 8 s:

6te et Stave Ildhuus Tægt med Hun og Bord vil forbedres paa Taget med 3 tylter Bord og 3 tylter Hun, og naar det gamle Tag skal aftages og det nye paalegges, som er fornøden, saa vil dette huusets i stand sættelse koste 2 rdr:

bliver saa Huusernes gandske aabod tilsammen bereignet til 18 rdr: 2 Mrk: 8 s:

Efter at saavidt var avangeret i Rætte lagde Peder Klocker hands forfattede skriftt som hand bad maatte oplæses og Forretningen tilføres dat: 1te augustj 1759 som blev oplæst. hvor paa Rættens efter Peder Klockers forlangende tog i øyesiu

1te een skudt eller Mad huus som blev Taxeret for 2 rd:

2de een dito Foer Skudt i brøstet paa Smale huuset Taxeret for 1 rdr.:

3de Een Dito skudt i østre brøst paa Høeladen af Verdie 1 rd:

og endelig for det 4de Baade Nøsted ved Søen som blev Taxeret for 3 rdr:

hvilcke 4re huuser er gaarden uvedkom/m/endemende!! men Peder Klocker tilhørig, og da disse 4re huusers verdie er tilsammen 7 rdr., der er ligesaa meget som Floerens aabod er Taxeret for, saa blev Citanten Peder Pedersen med sin Fader Peder Klocker nu inden Rættens saa aftalt at de 4re for 7 rd: Taxerte huuser skal tilhøre Peder Pedersen imod at hand setter Floren i lovlig stand og samme ved aflevering i sin tiid svarer lovfør, Men hvad de andre brøstfeldige Huuse som Taxeret eller Besigtiget er, angaaer da bliver den for samme enda manglende aabod som er 11 rd: 2 Mrk: 8 s: som et ansvar for Peder Klocker indtil samme aabod betales til Citanten; imidlertid viiser nu denne Forretning i hvad stand Huuserne nu ved Peder Pedersens tiltrædelse er befunden;

Citanten begiærede denne Forretning til nødig efterretning i sin tiid beskreven Ham meddeelt, som skal bevilges Ham, Ligesom og efter hands forlangende anføres at denne Forretning har kostet Ham 6 rdr: hvorved Forretningen blev Sluttet.

Anno 1759 dend 10de Augustj blev Rættens udi efternevnte aastæds og Marckegangs Sag, Sadt og holden paa aastæden gaarden Fjøsne udi Etne Præstegield, og Rættens samme tiid betient med eftterskrevne 8te af Stædets Foged Velædle Hr: Andreas Juel eller efter hands skrifttl: ordre af 16 Julj sistl: opnævnte Laugrættens mænd alle af Fieldbergs skibrede, nemlig, Svend Lien, Aan Opheim, Siur Eje, Reinert Underhougen, Peder Vacke, Tord Kaate, Johannes Lille Giærevigen og Torger Nedre Lunde. den allegerede Fogdens ordre blev dernæst oplæst.

Hvor da Johannes Larsen Fjøsne fremckom for Rættens

1759: 369

og gav til kiende at hand til aastæden har funden Sig beføyet at indkalde for Sorenskriver og Laugrætt, hands Naboe Lænsmanden Johannes Erichsen Fittie, fordie hand med sine Fæ Creature Hæster og Smaler har foretaget at Beite udi {S...} denne Citantens brugende og Bøxlende gaard Fjøsnes udmarck og Field Beite Ham til fornermelse, besynderlig paa de Stæder i Marcken og Fieldet Kaldet Skaarerne, \derom at paahøre vidner/ Ligesom og Citanten har Stevnt til Rættens assistence ved at Rette og Bencke Skiftes Gaarden imellem Fjøsne og Fittie med videre til Skiel og Skifte imellem disse 2de gaarder, hvorom alt hand vil paastaae Rættens Dom til Regul og Rettesnor for Citanten og bemelte hands indstevnte Naboe Johannes Fittie, endelig er og Johannes Fittie Stevnt til at erstatte Citantens Processens omckostninger Skadesløs.

Indstevnte Johannes Fittie indfandt Sig for Rættens og tilstod at være i denne Sag Lovlig Stevnt saaledes som det indførte Muntlige Stevnemaal omformelder, hand sagde derhos at hvad Citanten nu har Stevnet paa, har forhen været Klargiort ved Dommer og Dannemænd, og for udi forhaanden at overtude Citanten og Demonstrere for Rættens at Skiel og Skifte imellem Comparentens gaard Fittie og Fjøsne er Reent og at Citanten icke kand have føye til denne sinde at Kalde Rættens paa Stædene i Rættelagde hand een af forige Sorenskriver Peder Heiberg og Meddoms Mænd dend 29 augustj 1721 afsagde Dom og act, den hand begiærede for Rættens oplæst og den forventende act ord for ord tilførdt, hvilcken derfor blev oplæst.

Endelig var og efter Citantens indkaldelse for Rættens tilstæde Lænsmanden Christopher Gielmervig hvis gaard Gielmervigs ejende angrenser imod denne gaard Fjøsnes Field Beite.

Citanten fremstillede dernæst sine indstevnte vidner med begier samme maatte afhøres, og efter at de vare fremkaldede blev Eedens forklaring Dennem af Lov Bogen forelæst under Formaning af Sandheds udsigende.

1te Vidne Johannes Kolbensen Østreim imod 80 aar gl: fød og opfødt her i Bøygden og har tient omtrent 30 aar siden paa gaarden Fittie hos Fendrich eller siden Lieutnant Steen, og sagde dette vidne at hand icke veed andet om Skiel og Skifte imellem Fittie og Fjøsne end for saavidt hand kand Slutte sig til der af at bem:te hands Husbond Lieutnant Steen i den tiid hand som melt tiende Ham een gang befael Ham at hugge veed paa Stranden og i Marcken imellem Fjøsne og Fittie og i det samme sagde at hand ikke maatte hugge udenfor Skieret, som er een Steen noget fra Land i Søen som hand kand anvise; for Ræsten viste icke vidnet at forklare hvor Skifted skal gaae, dog naar aastæderne begrundskes, vil hand tage sig til nærmere erindring naar hand seer Stæderne.

2det Vidne Mons Knudsen Mæland 84 aar gl: forklarede at hand 1721 dend tiid da aastæds Rætt blev holdet paa Fittie om Skiel og Skifte imellem Fittie og Fjøsne haver udsagt hvad hand om Skiel og Skifte viste dertil Refererer hand Sig enda, efter at hands Vidnes byrd af den i Rættelagde Doms act hannem var bleven forelæst, hand vil ellers ved aastædernes begrundskning udvise de Skifter og Merckesteene hand veed og erindr.

Derpaa forføyede Rættten Sig udi følge med Parterne hen til de omtvistede aastæder, og for da først at faae deelestreckningen neden fra opgaaet

1759: 369b

henviiste Parterne Rættten først til et Stæd Kaldet Qviteberg østen og ovenfor Fjøsne, hvor Skiftesgaarden imellem Fjøsne og Fittie lige nedenfra tager Sin begyndelse og hvorhelst et Leed eller Grind paa dito Gierde befindes, Ligesom og paa dette Stæd og ved dette Leed efter den gl: i Rættelagde aastæds Dom skal findes een Merckesteen, den Rættten nu ikke kunde finde, skjønt begge Parter var eenige om og Sagde at kunde erindre at Merckesteenen der skulle staae, mens som begge Parter tilstaaer at dette Stæd findes i det Rette Skifte som strecker Sig udi Nord til væsten fra Søen, saa foretog Mand Sig og derfra at opgaae Skifted og fulgte Gierdes Gaarden i samme Nordlige Lienie til væsten op til een Dito Mercke steen Ligesaa derfra til et Stæd strax neden og inden for Paarsmyren hvor {vii} atter een Steen med sine Vidner hos forefandtes, paa dette Stæd og fra denne Mercke steen siger Vidnerne og Parterne at Gierdet i fordums tiid af forige Præst Hans Bugge som ejer for Fittie een gang, var forandret saaledes at det var sadt i Nord ost hen i et Field eller høyt Berg saa at fieldet siden opfletter Passerte for Gierde og hvorved same Ejer da Minagerede noget støkke Gierdes Gaard, Mens ved den holdte aastæds Rætt 1721 blev holden, er Gierdet igien efter det Rette Skifte opretted tverts over Paars myren, hvor vii forefandt Gierdet nu at staae og at Continuere fra sistmelte Merckesteen neden og inden for Dito Paars myr lige op til een skarp Jordfast Steen med et Kors udi som staar i Lilleskaar Lien, fra hvilcken Steen Skifted og Gaarden strecker Sig videre op til Fieldgaarden paa siden af det Field Nibbe Kaldet hvor Field Marcken modstøder og hvor hælst een Mercke steen fandtes nedsadt, her indhentede Rættten begge Parters tilstaaelse at oven og Norden for denne Field gaard og den Marck der findes er Field Marck; strax oven for denne Field gaard a\n/viistes os og besaag vii de Stæder Skaarerne Kaldet som egentlig tvistes om, og befandt samme liggende paa væstre Side af Et Langt Field eller Field Eg hvis nederste og første ende Kaldet Nibbe og lenger nord og oppe Veeten Kaldet, dette Fields væstre Side indbefatter smaae Lier og Skaarer iblant andre een Skaare hvorhelst af Citanten een gang /: efter Parternes angivende /: var opsadt Gierde som seenere af Sorenskriver og Mænd blev ned dømt og Kuld kasted, Ligesom disse Skaarer og Field Lier ere de Stæder hvorhelst i fordom tiid skal have været græs Slaatter, i hvilke ingen af Parterne efter bemelte usvækkede Dom {icke} uden den anden Same tiid/ maae Slaae græs, endelig observerede Rættten ved saadan begranskning at disse omtvistede Stæder som Citanten paastaaer eene ejendom udi, igger i lige Linie oven og Norden for den hiemme Marck og Fæehouge Contra Parten Johannes Fittie neden fra ved den

ommelte Skifttes gaard har sin gaard Fittie Reent tildeelt; Langs med dette Field Nibbe Veeten som og over et Stæd oppe imod Fittie Stølen som kaldes under Brock, dog væsten for disse Stæder anvistes os ogsaa Contra Partens Reckster og Bue- eller Field-vej, den og Citanten nu paa Aastæden først tilkiendegav at ancke paa og formeente icke at burde være tilladt, saasom vejen falder igiennem og under de omtvistende Skaarer og Fieldbeiter, Videre Saag Rættten at fra den beskrevne øverste Mercke steen ved Field gaarden og Continuerlig igiennem de omtvistende Marcker og Beiter til det Field Ulveskaar som den gl: aastæds Dom paa visse Stæder ommelde falder streckningen icke som neden fra i Nord til væsten, men Nord til østen, hvilcken omstændighed Mand blot til oplysning for andre forekommende Rætter, vil have anført, og saaledes icke som nogen Skifte Stræckning, allerhelst Stædet er Field- eller ud-Marck, hvorhelst der eftter denne allegerede gamle Dom skal gaae horn om horn og Kløv om Kløv.

Formedelst det ej ved aastæderne saaledes icke var videre at beskrive forføyede Mand Sig igien hiem til gaarden Fiøsne og da dagen ved aastædernes beskrivelse var medgaaed blev Rættten til i Morgen ophævet.

Dagen nesteftter som var den 11te Augustj 1759 blev Rættten med forbemelte Laugrætt atter Sadt paa bemelte gaard Fiøsne.

hvorpaa de gaars dagen afhørde 2de vidner blev frem kaldet og deres Eed tagen om at hvad de haver vidnet og udsagt, medfører Sandhed.

Citanten Johannes Fiøsne samt og Contra Parten Lænsmanden Johannes Fitties Sviger Søn Zackarias Hovland for samme Sin Sviger Fader møtte for Rættten.

Rættten erindrede saa

1759: 369 (Sidene 369 og 369b brukt 2 gonger i originalboka)

til indragelse i acten, at indstevnte Johannes Fittie gaarsdagen ved hands møde tilstoed paa Citantens tilspørgende, at da Citanten næstl: aar tilspurdte Ham vidnesfast om hand tilreignede Sig Rættighed til felleets ejendom udi de omtvistende Skaarer i Fieldmarcken da var det at Johannes Fittie til qvestionen svarede jae at hand formeente at være een Medejer udi disse Field Skaarer og Fæe Beiter.

Parterne havde saa indted videre paa enten af Siderne at indvende, undtagen Citanten paa Sin Siide paastod {paastod} at den Buevej og Fæe Recke Johannes Fittie \alt fra 1721 da Domen falt/ betiente Sig af og gaar op neden og væsten for Fieldet Nibbe og Veeten ved Dom maatte formeenes Johannes Fittie at betiene Sig af for efttertiiden, siden same Recke tillige falder igiennem den omtvistede Marck, som Citanten formeente vel ved Dommen kunde fastsættes, skiønt hand ved paastevnelsen af Selve Sagen har forgiyet Speciel paa denne Regster Vej at Stevne; endelig paastod Citanten at Johannes Fittie ved Dom maatte tilfindes at entholde Sig fra de omtvistede Skaarer, sc: det heele Beite væsten Nibbe og Veeten; samt at erstatte Processens omckostning tilstreckelig.

Zackarias Hofland for sin Sviger Fader erindrede at den af Citanten ommelte og nu først ved aastædernes begranskning paaanckede Regster vej til Fieldet, ej er paastevnt og Selve Desputten uvedkommende, Mens i henseende til de omDisputerende Skaarer i Fieldet da som samme ved den irættelagde aastæds Dom eengang og for 38 aar siden er Dømt som een felleets ejendom for Fiøsne og Fittie, og Comparantens Sviger Fader Johannes Fittie seenere eftter bem:te Rættens Dom og eftter eldere brug stedse har Beited i dette Field som strecker Sig lige op for hands hiemme Marck, det Rættten Selv ved aastæderne har befunden, Saa formeente \hand/ at Rættten ved sin endelige Kiendelse icke betager ham denne hands frihed og ejendom, og saaledes icke eller imod Lov forandrer den forige Sorenskriver og Laugrættes

Dom som ligger usvæket, paafølgelig formeener Comparanten at og hands Sviger Fader for omckostninger frietages.

og Saaledes indlod begge Parter Sagen under Dom.

Efter at Sorenskriveren med Laugrætted havde ved Conference paa begge Siider, begrebet at deres tancker om Realia i Sagen vare saavidt adskildte som østen fra væsten, faldt begge deele paa de Tancker at Laugrættets skøn og Sorenskriverens Wotum skulle hver for Sig acten tilføres, det første som noget absolut Conceqventer een Dom og det siste sc: Sorenskriverens Wotum som een Meening til oberDommerens høyere efttertancke; begge deele ere Saaledes, Nemlig:

Laugrættets Dom eller Afsigt.

Efter den oplysning og af de vidner som er førdt og indfórdt udi den i Rættelagde Sorenskriver Heiberg og Meddoms Mænds Dom, afsagt paa gaarden Fittie dend 29 augustj 1721, er tydelig at fornemme at paa indted \Stæd/ i samme act Mentioneres om hvorhelst Lænsmanden Johannes Fittie skal med Sine Creature have Sin Buvej til Fields, undtagen det gamle Vidne Margrete Bjørnsdatter Prover at Buvejen skal fra gammel tiid have været liggende væsten for Veeten, dog alligevel er nu ved aastæderne befunden og af Parterne os anvist at Buvejen for Fittie Creature ligger neden fra den beskrevne Field gaard under og væsten for et Field Nibben Kaldet Continuerlig væsten dette – og det andet i same streckning nordetter liggende – Field som melt Veeten Kaldet, bestandig lige fra Field gaarden igiennem de omtvistede Fæbeiter Skaarerne Kaldet

1759: 369b

Lige ind til Fittie Støel, Mens som denne Reckster veis fremdeles brug efter vores skøn aldeles er til fornemelse for Citanten ved det Contra Partens Creature op – og ned – gangen til og fra Fieldet arbeiter det græs sammesteds voxer, og bemelte gamle Vidnes udsigende som over eens kommer med Citantens angivende, gaar ud paa at Buvejen skal gaae væsten for Veeten; vii og ved aastæderne har befundet at alt det Beite som ligger væsten for den Field Ryg Nibben og Veeten, øyensiuilig og efter Cituationens beskaffenhed bør tilligge som een eene ejendom under Fjøsne, mens derimod ligger ligesom afsides fra Fittie; dette ogsaa kand føyes til det forige, at naar streckningen til Skiftte imellem Fjøsne og Fittie som nogle af de gamle vidner haver omprovet, efter gamelt Kan skulle gaae fra den ved siste aastæds forretning 1721 forefundne øverste Merckesteen, nemlig den nu i Lilleskaar Lien enda befundne Steen hvor udi da blev hugget – og nu fandtes – et Kors, lige til det Stæd i Fieldet Kaldet Ulveskaar, falder de omtvistede Stæder efter vores {skøn} øyesiuun som dog icke er veiledet ved Compas gang, væsten for samme streckning Saa efter disse og flere Sagens omstændigheder Kiendes af os for Rætt efter vores bæste skøn og til følge Selve billigheden, at Johannes Fittie icke efterdags maae betiene Sig af den til dato brugte Regster vej væsten Nibbe eller langs med den os foreviiste Skifttes gaard, og følgelig icke eller af det Leed eller Grind paa Field gaarden som af Contra Parten er brugt, hvilket Leed og Grind bør kuld kastes og igien gierdes, Mens den nemlig Regstervejen bør herefter følgelig det ommelte gamle vidnes udsigende være opefter østen for Nibbe igiennem et lidet Skar eller Skaar imellem Fielden eller de høye Nibbe og Veete, væsten og tedt under bemelte Veete Field, og dernæst bør det omtvistede Fieldbeite som efter Sorenskriver Heibergs Dom vel er Dømt som felleets efterdags bruges af Citanten og efterckommere som een frelst eene ejendom for gaarden Fjøsne, saaledes at icke Fittie opsiddere i efttertiiden maae med noget Beite komme væsten for Nibbe og Veeten, uden for saavidt De væsten for sist bem:te Field Veeten op og nedriver!! (neddriver) sine Creature til og fra Fittie Støel. Processens omckostninger betales af Johannes Fittie som Sagvolder til Citanten med 12 rd: hvilket efterckommes næste 15ten Dage efter denne Doms lovlige forkyndelse under videre lovlig adferd,

Sorenskriverens Wotum var Saaledes som følger:

Naar Mand Confronterer Citantens Stevnemaal og de førde Vidner med den i Rættelagde act som baade staar usvæket og bør være saa, da finder Sorenskriveren, det Laugrætted saa merckelig har Precipiteret at de kunde have Kirkens forbøn fornøden, hvorfor Sorenskriveren i et og alt frafalt deres i hands tancker Ravgalne Meeninger, og derimod for at følge Rætt, Kiender ieg Sorenskriver Hesselberg at den Dom som er i Rættelagt, feldet 1721 usvæket af vedkommende overDommer, skal i alle dens ord Clausuler og Puncter ved Magt stande, paa den maade at deeleet i Parternes udmarcker icke skal gaae som nu Laugrætted uretviis og Domdristig haver Rescriberet, Mens Netto eftter samme Dom som, hvilcket og er Sorenskriverens Kiendelse, frietager Johannes Fittie fordie hand med sine Creature har begaaed fornemelse ved Havngang imod Citanten, i de paastevnte Skaarer, oven Fittie og Fiøsnes hiemme hages {Field} \skifttes/ gaard; at forestaaende flyder pr: Concequence at Deeleet fra Søen og til den i indfördte act ommelte og ved aastædernes begranskelse af Parterne foreviiste Field gaard, skal gaae i den Linie og Parterne eje paa de sider af Deelingen som Dito act udviiser. Processens

1759: 370

omkostninger ophæves paa begge Sider; A\n/gaaende den af Laugrætted paadømte Regste vej, da at forbiegaaes hvad vidnerne i den i Rættelagde act derom har forcklaret, ligesaa at Laugrætted derudinden har feldt een Dom uden paaancke og Stevnemaal saa understaar Sorenskriveren Sig icke Samme axster vej at Kiende Johannes Fittie enten fra eller til, Skaarerne som omtvistes skal som i forige Rætt er paadømt og fastsadt hereftter blive til fellets for begge Parter, deraf følger ilige maade at Citanten har ingen aarsag til ancke haftt, imod Johannes Fittie efterdie titbemelte act viiser at disse Skaarer tilligemed den øfrige Marck oven Fittie og Fiøsnes Fieldgaard icke eene skal tilhøre Citantens gaard Fiøsne, mens være fellets for gaarden Fittie og Fiøsne og det paa den maade at i stæden for Citanten nu Stevner Johannes Fittie for derudi at have indsneget Sig med Fæehavne, bør sam/m/e Skaarer \som melt/ være for dito gaarder Fiøsne og Fittie fellets, hvorhos allegerede act viiser at ingen af disse gaardens opsiddere udi disse Skaarer eller Field Marck maatte uden den andens Samtycke have frihed at slaae minste græss.

Anno 1759 dend 23de Augustj blev Rættten, til følgende Siuns og Taxations Forretnings behandling Sadt paa Gaarden Schaale, Bergens Stifttes Laugmands Residence, Liggende udi Qvindherrrets Præstegields hoved Sogn, følgelig Laug-Manden Høy ædle og Vf:e Hr: Justitz Raad, Claus Bagers skrifttlige Requisition under 16de i denne Maanet og dette aar; og betiendt med eftterskrevne 6 af Stædets Foged opnævnte Edsorne Laugrettes Mænd: Peder Tvedt, Hans Tuffte, Samson Løfald, Joen Røsseland, Povel Kierland, og Hemming Omviig. Den alligerede Requisition blev dernæst oplæst.

Høybemelte Hr: Justitz Raad og Laug Mand Bager indfandt sig for Rættten, Saa var og til stæde {de sc:} Opsiddere paa Dito Residences gaard Schaale nemlig Lænsmanden Joen Erichsen, Jens Olsen, Joen Pedersen, Niels Olsen, Knud Christiansen, Johannes Torckelsen, Erick Larsen, Christen Knudsen, Bertel Larsen, og Tørris Tørrissen {item} hvilcke samtlige Opsiddere, saavel som Laugretted og Stædets Bøygde Lænsmand Søfren Møcklebust, paa Hr: Justitz Raadens tilspørgelse Tilstode og Delarerede!! (Declarerede) at denne gaard Schaale hvis Skatte skyld er 14 Løber og udi Landskyld 18 Løber Smør med Bygsel, fra u-mindelige Tiider af, har fult Bergens Laug-Stoel og været samt er, een Perpetueret Laug-Mands Residence, og viiste ingen af dennem, icke heller har de af andre hørt, at her paa Residencen nogen Sinde har været opbyggt {noget} Saadanne Huuse værelser, som een Laug Mand Stands

gemæs, kunde iboe, men i Deres Stæd har her alle tiider været, og endnu er, for alle Opsiddere, Smaa, dog nødvendige Bønder Huuse,

Hr: Justits Raad Bager som Sagde {at} det hand har Resolvert at ned sette sig med Familie paa denne ham allernaadigste Benificerede Residence gaard Schaale, bad der næst Rættens ville udsee ham, paa denne gaard, et {S} beqvemt og got Stæd, paa hvilcken hand for sig og Familie kand lade Opsætte een Convenable Huuse Vaaning med fornødne værelser udi, Lige som hand og indlod under Rættens Rætfærdige skøn, hvor Stoer eller Liden, vaaningen skal blive; hvordan

1759: 370b

den beqvemmeligst bør indrettes, jae hvor mange eller faae værelser, Bygningen til nødvendighed, bør bestaae af;

Udi Slig andledning blev af os samtlig Rættens betiente, efter foregaaende med hinanden holdte Conference, og nøye overslag, fast sadt at naar Hr: Justitz Raad Bager, saa velsom hands Sussessorer udi Laugmands Embedet skal blive forsynet med een saavel nødvendig, som Convenable Huuse vaaning at Boe udi, og det \end/ icke anderledes, bedre, eller fornemmere end andre Kongel: Betiendte end og de ringere af Stand end een Laug-Mand over alt {a} her og andre Stæder paa Landet baade haver og af Stoer Nødvendighed trenger til; Saa bør og skal den proponerede Bygning blive 37 al: Lang og 20 Sælends al: Breed, og indretningen at være saaledes, udi Miten bliver een \5 alens bred/ hoved Gang, \5 al: bred/ for til, som vender imod Søen indsettes een dobbelt dør og bag til Lige saa een dobbelt dør, paa den vænstre haand eller Nord væstre Side af Indgangen, bliver een Stoer Stue 12 al: i firkandt, og i den Nord væstre ende bliver een Mindre Stue eller Kammer 4 al: Lang, og 12 al: bred, udi først b:te Stoer Stue, behøves 3 Fack vinduer af 3 al: høyde paa den Lang væg som vender til Søen, udi det andet Kammer eller stue, sættes paa Søe siden et og paa den Nord væstre Tver væg 2 Fack vinduer, hvilcke Stue og Kammer afdeeles ved een Lang væg som gaar lige fra det eene Brøst eller Tver væg, til det andet, paa den øvre Side af denne Middelste Lang vægs Tømring bliver næst hos gangen først et Kiøcken {udi firkandt} 7 Sælends al: bredt og Ligesom Stoer stuen 12 Sælends al: Langt, med 3 Fack vinduer; paa Væggen!! (Væggen) til bag gaarden næst hos Kiøckenet bliver et Spiskammer, imod baggaarden, 4 Sæl: Al: i firkandt, og et Klæde-kammer, eller Logere værelse for een Enckel Persohn, udi dette Sidste, indsættes paa Nordvæstre vægen!! (væggen) 1 Fack, og udi Spisekammeret paa samme væg et og paa øvre Lang væg et andet fack vinduer, Paa den høyre Side af hoved gangen fra hoved dørren bliver een Daglig Stue 8 al: Lang og 12 al: bred, udi samme sættes paa nedre lang væg imod Søen, 2 Fack vidnuer, ved denne Stues Syd østre Side bliver et Senge og et andet Kammer hver 8 al: Lang og 6 al: Bred, \med 3de Fack vinduer i hvert det av nederste og 1 Fack i det øverste/ oven for Sidst b:te Stue og 2 Kammere bliver atter 2de kammere, hver i firkandt 8 Sæhl: al: {Langt}, oven paa {berørte Værelser/} bliver i begge Brøsterne een Tømret arck i fiirkandt 8 Sæl: al:, samt paa Nedre Lang Væg een Dito af samme Størrelse, mit over hoved Gangen, udi hver af disse 3de arcker, bliver et Fack vinduer, udi forbem:te 2de kammere paa den øvre Side af den Meddelste Lang væg bliver følgende vinduer sc: udi det, nærmest gangen, 2de Fack til bag Gaarden, og udi det andet paa Sydøstre Siden 2de Fack paa Brøsted og 2de Fack paa Lang siden,

Forestaaende Huse Værelser som blifver under Et {Tag af Italiensk Fasan} Tag, blev af Laug Retted der alle ere udsøgte Erfahrne Tømmer- og Bordarbeids-Mænd Saavelsom af een Mæster Snedker og Smed ved Nafn Ole Iversen Considereret at vil modtage følgende: Neml: 76 Tylter Tømmer dels af 18 dels af 14 og dels af 9 alners Længde som fordie det {maa} ikke kand bekommes nærmere end omtrent 2 Miile fra dette Stæd, koster i det nøyeste 8 rdr: ofver Hovdet hver Tylt og altsaa

udgiør een Summa af	608 rd:		
34 Bielcker 14 al: Lange á 1 ½ rdr:	51	- 0	- 0
Nock 34 Støcker dito 9 al: Lang á 1 rdr:	34	- 0	- 0
2 Tylter Tykke dito 9 al: Lang á 8 rdr: er	16	- 0	- 0
Nock 6 Tylter Huus Tømmer 14 al: Lang á 10 rdr: pr: Tylt	60	- 0	- 0

	769	- 0	- 0

1759: 371

	769	- 0	- 0
76 Sperrer 18 al: Lange á 1 rdr: Støcket er	76	- 0	- 0
8te Boel Sperrer á 1 rdr: 1 Mrk:	9	- 9	- 2
7 Tylter Hane Bielker inberaignet Sperrer paa Arkerne af 12 al: Længde á 2 rdr:	14	- 0	- 0
14 Bielcker over Kielderen 14 al: Lang á 1 rdr:	14	- 0	- 0
1 Tylt dito til Gulv aaser af 12 al: Længde á 1 rdr:	12	- 0	- 0
3 t:ter dito Ligesaa til Gulvaaser 9 al: Lang á t:ten 6 rd:	18	- 0	- 0
7 Tylter Oplængere 7 alne Lange á 2 Rdr: pr: Tylt	14	- 0	- 0
Indvendig udi denne Bygning behøves til Gulver, Loftter med videre			
409 Tylter Samfængne Saug Bord á Tylten ½ rdr: er	204	- 3	- 0
til det \som/ Lægges under Pande Stenen og Kaldes Sue Tag behøves			
90 Tylter Saug Bord á 2 Mrk: 8 s:	33	- 4	- 8
til at Klæde den gandske Bygning udvendig behøves 80 t:ter Bord á ½ rdr:	40	- 0	- 0
Til de for omskrevne Fag Vinduer i Talet 30 som udi Vaaningen behøves, medgaar til Karmer Samt Rammer ind- og ud-vændig i alt 30 t:ter			
Bord á 1 rdr:	30	- 0	- 0
Til 4 Dobbelte – og 13 Enkelte – Dører hvilke skal udi Bygningens Hovet gang og Værelser som foran melt indhugges behøves 30 t:ter			
Bord á 1 rdr:	30	- 0	- 0
Til Taget 400 Lægter á 1 rdr: 2 Mrk: (pr: hundre)	5	- 2	- 0
15 Tylter Ryeholter á 2 Mrk: 4 s:	5	- 3	- 12
10 Tag Render á 1 ½ rdr:	15	- 0	- 0
6 Dito til Arckerne á 2 rdr:	12	- 0	- 0
Til Taget 10000 Pande Sten á 8 rdr: ordinair Bye Priis (pr: tusen)	80	- 0	- 0
600 Kiøl Pander for	8	- 0	- 0
300de Spiger til Ryeholterne	3	- 0	- 12
4000 Lægte Spiger á 2 Mrk: pr: 100de er	13	- 2	- 0
600 Kiøl Pande Spiger á 1 Mrk: 8 s: pr: Hundred	1	- 3	- 0
2500de Spiger til Sue Taget under Panne Stenen á 1 Mrk: 4 s: for hvert 100de Spiger gjør	5	- 1	- 4
300 Rende Spiger Tycke og Lange á 1 rdr: 4 s:	3	- 0	- 12
For at opkiøre fra Søen alle forbem:te Materialier sc: Tømmer, Bielcker, Sperrer, Bord, Lægter, Pande Sten og ald Mursteenen og det til den Plads eller Tomst!! (Tomt) et Støcke oven for Søen hvilke Vii udkaarede \... Hr: Justitz Raaden anviste og/ som beqvemmeligst Troefastest af grund og altsaa Tienligst at opsætte Huuse Bygningen paa, /: nøyest eller minst Reignet :/ Saasom Veien er noget Steil og Conceqventer Tung			
Denne Huuse Waaning at opbygge for Saavit Tømringen og Taget	100	- 0	- 0

angaaer vil koste udi Arbeids Løn inbereignet Arbeidernes Daglige Nødtørftige underholdning udi det Ringeste overslaget	250	- 0	- 0
For \de af/ forben:te 4 dobbelte Dører at forfærdige paa Egen Kost til den øfrige 4de dobbelte Dør til Huusets udgang, Hovet eller Gade Døren Kaldet, koster naar den skal giøres Sømmelig Ziirlig, inbereignet diet Penge	12	- 0	- 0
13 enkelte dito á 2 rdr: er	5	- 0	- 0
30 Vindues Karmer med Sine behørige Rammer, Saavel Ind- som Ud-vændig á 2 rdr:	26	- 0	- 0
At Nedlægge Gulvet udi - og Loftter over – foran Specificerede Wærelser, koster Dag Lønen og diet Pengene	60	- 0	- 0
Karnisserne udi ethvert Værelse {over} I den gandske Bygning medtager udi Arbeidsløn og Kosthold	70	- 0	- 0
For Huuse Vaaningen uden til at Bordklæde Considereres Arbeids Løn og Arbeidernes underholdning til	40	- 0	- 0
Til Bordklædningen ernødiges 10000 Spiger á 1 Mrk: 8 s: pro Cento udi Hovet gangen behøves op til Arckerne Een Italiensk Trappe med Bord Paneling til et Skab under(?), der til medgaar udi Arbeids Løn paa Egen Kaast	50	- 0	- 0
Til oplængingerne under Bordklædningen paa Waaningens 4 Vegger udvendig behøves 300 Hacke Bolter á 12 s:	25	- 0	- 0
	10	- 0	- 0
	37	- 3	- 0

	2102	- 2	- 0

1759: 371b

100 Støcker dito til Bielckerne og Sammenbindingen á 1 Mrk: 8 s: Støcket er	25	- 0	- 0
150 Boelspær Bolter á 8 s: Støcket	22	- 3	- 0
1600 Bord Spiger til Huusets Gulver og Loftter á 1 Mrk: 8 s: pr: 100de	40	- 0	- 0
8000 Liste Spiger á 1 Mrk: pr: 100de	13	- 2	- 0
17 Dobbelte Døre Laaser á 2 ½ rdr:	42	- 3	- 0
42 Par Jern Hængsler til Dørene á 2 Mrk: Paret	14	- 0	- 0
6 Døre Klincker og Lige saa mange Haandfanger alt af Jern	3	- 0	- 0
Et Par Hængsler til Døren under forbem:te Italienske Trappe	0	- 1	- 8
4 Par Ræck Skufler til De dobbelte Dører á 4 Mrk: for Gang Jern med Smoker og videre til 120 Enkelte Vinduer á 3 Mrk: Støcket	2	- 4	- 0
60 Par Gang Jern til Vindues Luger á 1 Mrk: 8 s: {60 Bolter til Vindues}	60	- 0	- 0
60 Bolter til Vindues Lukerne á 1 Mrk: er	15	- 0	- 0
8000 Smaa Spiger til Winduerne á 8 [s:] pro Cento Arbeids Løn og Kostholdet, at indrede Kiøckenet og Spisse Kammeret hver 14 [rdr:] udgiør	10	- 0	- 0
udi den gandske Bygning skal være 120 Vinduer á 1 rdr: 2 Mrk: Udi Bygningen behøves 2de Skaarstener, koster med alt tilbehør med Arbeidsløn og underholdning hver 86 rdr:	6	- 4	- 0
Udi Waaningen vil være 8te Kackelofner med behøvende ...ører(?) á 21 rdr: Støcket	28	- 0	- 0
Til forestaaende Svære Huuse Waanings Conservation Vil under alle	160	- 0	- 0
	172	- 0	- 0
	168	- 0	- 0

Lang- og Tvær-Wegger Sættes een Forsvarlig steen Mur Saavel under – som over – Jorden, hvortil ernødiges een Stoer Mængde af graae Steen Samt fornøden Kalck og Leer, Og da ingen til dito Muur Tienlige Steen er at bekomme mindre Længde end 2de Miile fra dette Stæd hvor den først maae opbrydes og Kiøres til Søes, der efter Transporteres paa Jægter som melt 2 Miile og endelig atter Kiøres fra Søen op til titn:te \Residence/ Bygning, Saa Kunde Laug Retted ei Rettere Skiønne end at berørte nødvendige Steen Muur joe vil udi Steenens Opbrydelse, Kiørsel, Førsel til Søes, Kalck og Leers Anskaffelse Koste ibereignet Arbeids Løn og \Dagl:/
Underholdning den Summa 500 - 0 - 0

Neden for Denne Bygning behøves een Søe Brygge at Lande ved med Baader samme maae nødvendig være 60 alen Lang og 5 al: bred, hertil behøves 12 Tylter Tømmer til Bul Værck á 2 rdr: er 24 rdr: Un\der Sten gulvet/ Gulv 8te Tølter Tømmer á 4 Mrk: er 5 rdr: 2 Mrk:, til Oplængere 2 Tylter á 4 Mrk: er 1 rdr: 2 Mrk: 1 Tølt Tømmer til Haand Ræer for 4 Mrk: 6 Tølter Tømmer til det øverste Gulv hver Stock 5 al: Lang á t:ten 1 rdr: er 6 rdr: for at lade Skiære eller Klyve sistn:te 6 t:ter Tømmer 1 rdr: 3 Mrk: 24 Stoere Spiger til Haand Reverne á 4 s: Støcket er 1 rdr: Trappen til Søen med alt Sit tilbehør vil koste i alt 1 rdr: 3 Mrk: 50 Lange \og/ Tykke Spiger til ofverklædningen á 1 Mrk: Støcket er 8 rdr: 2 Mrk: 8te Bolter á 6 s: er 3 Mrk:, Og Endelig udi Arbeids Løn og Kosthold excepto oven:te Søe Trap er 28 rdr: og er Saa Søe Bryggens gandske bekostning 78 - 1 - 0

Til dette Laugmands Residentze fornødiges et Huus ved Søen at bevare Baader {og Baade} Samt Seigl og Baade Redskab udi for forraadnelse og Tyver, Staver og Bielcker til dette Baade Huus medtager Staver og Bielcker for 22 rd: 2 Mrk: 104 tylter Bord á 3 Mrk: er 52 rdr:, 4000 Spiger á 1 Mrk: 8 s: hundrede 10 rdr:, Laaser og beslag 4 rd: 5 Mrk:, 4000 Pande Steene á 8 rd: er 32 rdr:, 500 Lægter á 8 Mrk: er 6 rd: 4 Mrk: in allis 127 rd: 5 Mrk: 127 - 5 - 0

Til Huusets Malning fornødiges 250 pd: Blegvidt á 10 s: er 26 rd: 4 s:, 4 ancker olie á 8 rdr: er 32 rdr:, 1 pd: indigoe 4 rdr:, og Sværte for 3 Mrk:, samt Arbeids Løn anseet til 60 rdr:, tilsammen med Farverne 122 - 3 - 4

For at oprydde og til deels Steen Legge een Vej fra Huuse vaaningen til Søen, samt een liden fornøden Broe at forferdige 20 - 0 - 0

Summa denne Residence Bygning\s {og/ med videres} becostning 3733 - 4 - 12

Ellers teignes her ad Forretning til oplysning at de Bord her almindel: falder er 4 al: Lang og ongefærlig saa brede at paa hver alens bredde i Huuset behøves 4 Bord, hvorefter og Laugrætted ved de{n} \an/Sadte

1759: 372

Materialiers Tal, har Retted Sig.

Justitz Raad Bager bad dernæst at det Passerede maatte Hannem udi een velbeckræftted Forretning beskreven vorde meddeelt.

Anno 1759 dend 1te octobr: blev Rættten til almindelig Høste Ting Sadt og betient paa Tingstædet Bechervigen for Waags skibredes Almue og Rættten betient med eftterskrevne 8 Eedsorne Laugrættes Mænd: Lars Nielsen Stangeland, Ole Vasnæset, Peder Hogstøe, Joen Sandtorv, Anders Store Tuftteland, Østen Valhammer, Niels Houglan, og Simen Søre Engevig. overværende Kongel: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel med Meenige Tingsøgende Almue.

Hvoreftter allerunderdanigst og hørsomst blev Læst følgende Kongl: Forordninger og høy Øvrigheds breve og foranstaltninger:

1. Forordning angaaende Indenlands fabriqverede Vahrer Handel og brug, samt Toldens forhøjelse paa alle slags fremede Kram Vahre i Norge. datteret Fredensborg Slot d: 18 Maj Ao: 1759.

2. Dito angaaende alle fremmede Stemplede Kaartes Cassation og afskaffelse, samt hvorledes viidere med de Indenlandske fabriqverede Stemplede Kaarters forhandling og brug hereftter i Danmarck og Norge skal forholdes, datteret Fredensborg Slot den 18 Maj Anno 1759.

3. Hr: Stifttbefalingsmand von Cicignons udstædde Placat som indeholder hvorledes med de fra den Midlandske Sø ankomne Skibe heri Norge skal forholdes, siden ved Nizza og andre der angrensende Stæder grasserende Smitsome Syge. datteret 4 Sept: 1759.

4. Hr: Stifttbefalingsmand von Cicignons brev til Fogden med inddragen Kongl: Rescript, datteret 14 April 1759 hvorledes skal forholdes udj de Sager {skal omgaaes} hvor Delinqventen eftter Loven for grostt!! (grovt?) Tyverie er dømt, og ej begiærer Sagen til højere Ret indstefnt. Datteret 15 Maj 1759.

Viidere blev Læst

1. Hr: Christen Selmers og Studiosus Søren Heibergs Skiøde paa 29/32 parter i den heri Sundhordlehn bort solgte Konge tiende, til Mons:r Harier Heiberg som nestl: Somerting ved Føyens ting i denne Protocoll forhen er extraheret.

2. Mickel Johansen Klepsvigs udgifne Skiøde til Sønnen Jens Mickelsen paa 13 ½ Mrk: Smør og 1 pd: 3 Mrk: Fisk i Klepsvig for 45 Rdlr: dateret 1te October 1759.

3. Jan Øvensens udgifne Obligation til Studiosus Mons:r Harier Heiberg paa Capital 50 rd: mod underpandt i de paa Ferresund staaende huuse bygninger. dateret 3 April 1759.

4. Ole Tosches udgifne Skiøde /: med Sr: Jan Frøichens som Pandthaver hans Paateignede Concession :/ til Thomas Ørjansen paa Langøen mod 9 rdlr:s betaling, dateret 10 Nov: 1758.

5. Lars Larsen Sandtorfs udgifne Obligation stoer 46 rd: til Arne Larsen Wespestad, Læst til Mortification, siden same eftter General paateigning af Creditors Arvinger, er betalt: saalydende: Indbem:te Capital med paaløbende Rentter er os Rigtig betalt, hvor fore Vii som Formyndere eftter afg: Arne Larsen Wespestads 2de efterladte Sønner Erick og Arne Arnes Sønner, hermed vedbørlig qvitteres, og saaledes Recomanderer denne Pandte Obligation til udslættelse af Pandte Protocollen. Bechervigs tingstæd d: 1 Oct: 1759.

Ingemon Jonsen Wespestad. Endre Biørnsen Gouxeid.

6. Ingemon Wespestads med fleeres Skiøde paa 2 pd: 1 ½ Mrk: Smør i {Wespestad} i Sandtorf for 59 rd: 2 ort til Johanes Larsen datteret 1te Oct: 1759.

7. Baar Kløvens udstædde afkald til hans Koene Christie Ols Datters Formynder Anders Opdal for hendes hannem betalte og Leverede Fæderne og Møderne Arve Midler følgel: Skifttebreve af 21 Augustj 1726 og 20 Maj 1754. datteret 1 Oct: 1759.

8. Berje Olsen Femangers udgifne bølge brev til Erick Larsen paa 12 Mrk: Smør $\frac{1}{4}$ huud i gaarden Bechervig eller Bratten mod Lovl: bølge med Revers. datteret 25 Septembr: 1759.

9. Lars Olsen Houglands bølge Seddel til Johaness Johansen paa 1 pd: 10 $\frac{1}{2}$ Mrk: Smør i Hougland mod Lovl: bølge med Revers, datteret 1te Octobr: 1759.

1759: 372b

10. Johannes Walhamers bølge Seddel paa 13 $\frac{1}{2}$ Mrk: Smør i Sandtorf til Knud Olsen mod Lovl: bølge med Revers. [datteret 1te Oct: 1759]

11. Knud Olsen Sandtorvs Obligation paa 47 rd: 3 Mrk: 8 s: udgivet af Johannes Walhammer mod $\frac{1}{2}$ Løbs underpandt i Sandtorv. dat: 1te Oct: 1759.

12. Ole Tosches udgifne bølge brev in duplo paa 1 Løb Smør i Fittie til Ole Johansen mod Lovl: bølge. dat: 18 Sep: 1759.

13. Dito Tosches bølge Sedel til Ørjans Knudsen paa Pladset Svinetræet under Fittie dat: 25 Junj 1759.

14. Tosches Dito paa 1 Løb Smør i Fittie til Rasmus Heljesen mod bølge efter Loven. dat: 18 Sept: 1759.

Giæstgiver Peder Neshafn hafde til dette ting ved Mundlig varsel Ladet indstefne bondemanden Anders Rønholm og!! {hun} fordie hand kort siden har underfundig frastaalet ham Eendeel høe af Citantens gaard en anpart udj Rønholm, Derom at anhøre Prov som under Falsmaal skal være Stefnfte, og dernæst taale Dom saaledes som Loven efter Sagens Natur udkræver, jtem betale jgiæld og tvigiæld samt Processens omkostninger Skadesløs.

Indstefnte Anders Rønholm blev paaraabt, men Mødte icke, Thj førde Citanten Stefn Vidnerne Lænsmand Knud Rydland og Simon Jacobsen som ved Corporlig Eed afhieplede Lovl: Stefnemaal som skeede i gaar 14 dage siden Ligesom inCaminationen anmelder.

Fogden Hr: Juel fordie denne Sag præsenterede sig saa Delicat, anmeldte Retten og Lænsmanden Knud Rydland som i Retten var tilstæde, at hand nu i andledning af Stifttbefallings mandens Schenerere Resolution, ordinerer hannem sc: Lænsmanden at være Delinqventen Anders Rønholms Deffensor, og det paa den Maade at hand i alle Lovlige og billige ting, antog hans Partes.

Bøygde Lænsmanden Knud Rydland Sisterede sig for Retten i andledning af den han/n/em inden Retten af Fogden Hr: Juel givne Constitution for at Observere hvad der for Anders Rønholm i denne Sag henseende til paastefnte forseelse, kunde være Lovmessig til Defension at indvende.

Citanten fremstillede sine Vidner med begiær de Eedelig maatte afhøres, og paa det at Meene!! (Meeneed) derie!! (deri) kunde eviteres, blev Eeden Vidnerne af Lov bogen forelæst, og dennem derhos {under} af Retten betydet hvad en Falsk Eed betyder, desligeste hvad Straf de paadrager sig om same af dem begaaes.

1te Vidne Knud Ingebretsen aflagde Eed og provede at hand som er gamel 22 aar næstleden aften første i Høstetiid, hørte paa gaarden Rønholm hvorhelst Deponenten saavelsom Citanten og indstefnte Anders Rønholm en dag var samlede, ej allene at Citanten hafde Mist 3 Saatter høe bereignet til 2de saadanne Børrer som en Karl kunde bære enhver af, vært 12 s:, mens end og at indstefnte Anders Rønholm tilstoed det hand 2de same Saatter Citanten imod den sidstes Villie hafde frataged, Anders Rønholm, belagde ellers sin begangne Forseelse med en undskyldning, mens Vidnet efter det hand nu efter aflagde Eed bekjender, begriber icke den er gyldig, thj undskyldninger!! (-n) som blev førdt bestoed derudj at gierninger!! (-n) var skeed udi bæste hensigt for at bære Citantens Høe, mens vidnet forklarer først at det omprovede Høe kunde og skulle blevet bragt til Citantens gaard Neshafn, dersom det icke hafde bleven bort staalet, og for det andet at det Stæd Anders

Rønholm Lagde det efter bortstælelsen, var i Anders Rønholms egen Høe og Korn Lahde, hvor inted Høe eller Korn Citanten tilhører før har været, og hvorfra Vidnet, veed at inted heller kunde udkræves af Citanten.

2de Vidne Hans Olsen Rønholm aflagde Eed og provede i alle ord og Meeninger som første vidne uden forandring.

Citanten hafde icke flere Vidner, og Defensor icke heller viidere at anføre for den indstefnte.

Eragted!

Den indstefnte Anders Rønholm gives herved Laugdag til næste ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Under betienten ved Bergens Toldboed Msr: Henrich Melboe mødte for Retten og gav til kiende at hand til dette ting til dette Stæd og Conceqventer til denne tiid Mundtlig haver ladet indkalde bondemanden {Johanes} som bruger en part udj gaarden Hæverøen ved Nafn Johanes Olsen fordie hand haver optaget et Citanten tilhørende Fiske garn, som var sadt efter Mackreel udj Udskiærerne eller øerne, altskiønt Citanten kand Ligitimere at hand der før ja end ej de saa kaldede Fiorde mænd Citanten alle tiider og de sidste har hver Vinter haftt unægtelig Fiskerie, derom at

1759: 373

Paahøre Prov og Liide Dom, ved hvilcken sidste Citanten Venter og paastaar baade at hand Conserveres ved brugs Frihed til og paa det Stæd det berørte Mackreele Garn var sadt, som og at denne Processes omckostninger hannem Skadesløs vorder Repareret.

Den indstefnte Johanes Olsen Hæverøen mødte og tilstoed Stefnemaalets Lovlige forkyndelse Ligesom incaminationen omformelder, Ligesom og at hand i næstleden høstens tiid har optaget det af Citanten paastæfnte garn som var udsadt efter Mackreel ved øen ..abrands(?) Schage, mens hand sagde derhos at same stæd tilhører hans {brugende part udj} gaarden Hæverøen, og hvor for hand veed sig icke at have tilføjed Citanten nogen Skade.

Citanten fremstillede sine vidner, som Contra Parten tilstoed at være stefnt at anhøre, hvorhos Citanten bad at de maatte tages under Eedelig examen.

1te Vidne Jacob Jacobsen Hæverøen tiener hos Citanten aflagde Eed og provede: at hand næstleden høst efter sin huusbondes ordre udreiste for at udsette et Mackreel Garn, som den indstefnte Johanes Hæverøen {hafde} opt{æget} \oeg/, paa Grund at same Fiskestæd tilhørde gaarden Hæverøen, hvoraf hand som melt Lejlendingviis bruger en anpart, Deponenten Lagde dette til sit forige at Garnets optagelse skeede strax efter Vidnet hafde sadt det ud, hand forklarede iligemaade at der, hvor garnet var sadt, har før icke været noged almindelig Fiskerie uden for Hæverøen, dog har det indtreffet at huusmænder og Eendeel bønder der har sadt garn, da Hæverøens opsidere ej alleene har været derjmod, mens end og advared dem icke at kom/m/e der med noged Fiskerie.

2de Vidne Jacob Olsen aflagde Eed og provede at have været med første Vidne den omvundne tiid for at udsætte garnet, og derfor i et og alt provede i den andledning som første vidne, mens hvad angaar det omvundne Fiskestæd at være almindelig for alle eller ej, derom Er hand ej viidende.

Citanten holdt unødigt at føre flere vidner mens indstillede Sagen til Rettens Decision:

Eragted!

Denne Sag, fordie den icke rettelig kand oplyses uden Syn og Granskning, vorder uden at bruge andre Raisons, som kunde anføres, herved følgelig Lovens 1te Bogs 16 Capt: henviist til Aastæden som omtvistes, helst da den indstefnte er en Lejlending, hvis Leje jord jnted urettelig bør fratages.

Som det Leed langt paa Aften blev Rættten til i Morgen ophævet.

Andre dagen den 2 October blev Retten atter sadt og betient med forbenefnte Laug Rett, i overværelse af Fogden Velædle Hr: Juel.

Da først blev publiceret

opsiiderne paa Sandtorv Deris d: 9 Maj 1749 af Forige Foged Velædle og Velbr: Hr: Kamer Raad Heiberg meddeelte Fredlysning for Deris gaards underliggende udmarck og øer.

Derefter blev af Fogden Hr: Juel i Rettelagt det Ordinaire Tingsvidne bestaaende af 10 poster som sædvanlig jtem 1 do: om Ting Skydsen for Fogden og Sorenskriveren, samt Odels Mandtallet jtem Restancen for dette Skibreede Stoer (ope rum) som hand begiærede oplæst, hvortil Almuen Svarede Nej, og saaledes af alle ujmotsagt.

Opsiiderne paa gaarden Møgster Rasmus, Knud og Mons tilstoed at være af Fogden blevet gotgiort de allernaadigst bevilgede Skatter af deris afbrendte og paaboende gaard Møgster for indeværende Aar 1759, som første Friheds Aar, hvorom Tings vidne blev udstæd.

Og som inted viidere var at forrette blev Sagetinged ophævet.

1759: 373b

Anno 1759 d: 5te Octobr: blev Retten Sadt til Almindelig Høste Sage og Skatte tings holdelse med Opdals Skibreedes Almue paa Godøysund og betient af efterskrefne otte Eedsorne Laug Rettens mænd Nafnl: Johanes Jonsen Wee, Niels Giermundsen Borgen, Anders Olsen Ohnerim, Isack Torbiørnsen Lie, Johanes Mortensen Tvedt, Hans Johansen Mevatne, Johanes Monsen Lande og Niels Sæbiørnsen Søreid.

Hvorda allerunderdanigst blev læst de Kongl: Forordninger og høj øvrigheds foranstaltninger som ved Waags ting ere læste og til Protocollen Extraheret.

Viidere et fra Stiftamtmanden indløbet brev til Fogden angaaende de Spedalske Mennsker som i Hospitalet er indkommet fra Bergens Stift, til hvilckets indlemmelses bestridelse dette Sundhord og Hardanger Fogderie er paalagt at betale 237 rd: 2 Mrk: 13 s: datteret 3 Oct: 1759.

Derefter andre Particulaire Documenter saasom

1te Christopher Nielsen Søreides Skiøde paa 1 Løb 9 Mrk: Smør i Søreid til Sønen Niels Christophersen mod 81 rd: dateret 5te Oct: 1759.

2. Ole Torgersen Reigsems udgifne Obligation til Ole Schiolde paa Capital 54 rd: og 4 pro Cento Rente mod pant i 2 pd: 6 Mrk:r Smør i Reigsem, datteret 5te Oct: 1759.

3. Lars Siursen Langelands Dito til Ole Schiolde paa 74 rd: mod 4 pro Cento og underpant 1 Løb Smør i Langeland datteret 5te Oct: 1759.

4. Ole Nielsens Berges Skiøde paa Odels og bunestads (buuestads) Retten paa 1 pd: 21 Mrk:r i Berge til broderen Guldbland Nielsen. datteret 5te Oct: 1759.

5. Niels Olsen Berges og de fleres Skiøde paa 1 pd: 21 Mrk:r Smør i Berge til Ole Nielsen mod 30 rd: datteret 5te Oct: 1759.

6. Vermund Olsen Frøchedals Skiøde paa 1 pd: Smør 3/8 hud i Frøchedal til Sønen Ole Vermundsen mod 24 rd: datteret 5te Oct: 1759.
7. Samson Søre Holmes udgifne Obligation til Knud Fladerager paa 46 rd: mod 4 pro Cento Rente og underpant i 1 Løb Smør i Søre Holme datteret 5 Oct: 1759.
8. Knud Olsen Giersviigs Skiøde paa 2 pd: 12 Mrk: Smør i Lille Giersviig til Jon Rolfsen mod 120 rd: dateret 5 Oct: 1759.
9. Halsten Olsens Skiøde paa 18 Mrk: Smør til Johannes Olsen udj gaarden Bache for 18 rd:, hvorudj er inddraget Kiøberens egne af Ingebret Jonsen Bache forærede 18 Mrk: Smør tilsamen ½ Løb udj Bache datteret 5 Oct: 1759.
10. Berje Olsen Femangers Skiøde paa 2 pd: 6 Mrk:r Smør i gaarden Kattenes til Lars Nielsen mod 54 rd: datteret 5te Oct: 1759.
11. Berje Olsen Femangers do: paa Andre 2 pd: 6 Mrk: Smør i Kattenes til Peder Larssen mod 54 rd: dat: 5 Oct: 1759.
12. Siur Nielsen Sundes med de fleeres Skiøde paa 2 pd: 8 Mrk:r Smør i Nedre Gierstad til Niels Siursen mod 93 rd: 2 Mrk: udj Skiødet er inddraget Odels og bunestads Retten til bemelte Skyld, saavelsom til 1 pd: 1 Mrk: Kiøberen for giæld i bemelte gaard er tillagt. datteret 5te Oct: 1759.
13. Jon Ericksen Schaales og Steen Ingemonsens Skiøde paa 20 Mrk:r Smør i Haavdenes til Jon Ingemonsen Hiortaas mod 11 rd: 3 Mrk: datteret 5te Oct: 1759.
14. Msrs: Søren Falch, Henrich Jøsen og Johan Heideman Brochs Deris udgivne Skiøde paa 2 pd: 6 Mrk:r Smør i Haavdenes til Jon Ericksen Schaale mod 18 rd: dateret 25 Oct: 1758.
15. Berje Femangers bøxel Sedler in duplo til Siur Knudsen paa pladset Kollehafn under Kattenes dat: 2 Julj 1759.
16. Ole Larsen Øvre Hellelands udgivne Obligation til Hans Waage Lænsmand for Strandebarm Skibrede paa Capital 55 rd: mod pandt 2 pd: 6 Mrk:r Smør i Øvre Helleland og 4 pro Cento Rente dateret 14 Maj 1759.

Som det Leed ud paa Aftenen Klocken 8 Slet blev Sagetinged til i Morgen ophævet.

Anden Dagen d: 6te October blev Retten igien administreret med forbemelte Laug Rett i Velædle Hr: Fogden Juels overværelse.

For Retten fremstillede sig Procurator Hans Giøen, og gav tilkiende at hand Møder for Hr: Henrich Christie som og Persohnl: Self for Retten var tilstæde, der til dette ting tiid og Stæd hafde ved Skriftlig Stefnemaal Ladet indstefne Sogne Præsten til Tysnes Præstegield Velærværdig Hr: Andreas Baar saavelsom Madame Kiæreste Grethe Bamhof for Endeel ubeqvems ord med viidere som Stefne maalet ommelder. Det paaberaabte Stefnemaal lagde hand i Rette dateret 17 Sep: 1759. som hand begiærede oplæst og ad Acta henlagt.

Procurator Hichman mødte for indstefnte Velædle, Velærværdig Hr: Andreas Baar og Kiæreste, der ej allene vedtog Stefningens Lovl: forckyndelse, men end og tog paaancke Reserveret over Citanten for ubeføjelig dennem paaklinede belastelser, Ligesom og Comparenten

1759: 374

Tilkiendegav at hvorvel begge før!! (for) Velbemelte indstefnte har Søgt at holde Freed med alle; saa har de og nu til Citanten mod den anlagde Sag maatte fornehme at det icke har været muelig endskiønt de same gierne hafde ønsked, Ligeviis og Comparenten i forvejen med begiær til Retten at de indstefnte vidner i Sagen maatte giøre Reede for sig om Hvad de

betiener og hvor Deris tilholds Stæder er, og hvorvit de kand være Parterne Beslegted alt under Reservation af Contra Qvestioner i fornødne tilfælde, saavel som og af vedbørlig anmærckninger over hvad forklaringer et hvert vidne i sær maatte forcklare.

Procurator Giøen lod tilføre at hand vilde Formode saavel som paastaae at Sr: Hichman maatte Anvise udj Retten hvad frihed eller tilladelse hand her paa Landet haver at gaee udj Rette, saa som hans Nafn og Persohn er os aldeeles ubekjendt.

Hichman for at fornøje Retten foreviste høj øvrigheds hanem givne bevilling paa at betiene Procurator Embedet i Bergens Stiftt dat: 3 October 1753. hvornæst Comparenten indstillede til Retten at saasom den Qvindes Persohn hvorom i Rette komne Stefning melder at have været andledning til Citantens Stefning eller Rettere til hvem saadanne Ord som Stefnemaalet ommelder af Velbem:te Hr: Baar og Kiærste skal være falden, skal have været Stædets Dommer følgagtig fra Præstegaarden og {de indstefnte} udj Dommerens tiæniste, om Dommeren da kand og bør behandle denne Tings vidne Sag, hvilcket hand indlod til Rettens Lovforsvarlige kiendelse, forjnden viidere med dette Tings vidne denne sinde fortares

Procurator Giøen lod tilføre at hand ej kunde begribe Procurator Hichmans tilførsel da Forordningen af 19 Aug: 1735 dens 2 Art: dicterer at den høj øvrighed icke under Naades forliis maae sette en anden Dommer {end} \i Stæden for/ den rette tilforordnede med mindre hand enten er syg eller søgt paa gode Nafn og Rygte, udj det øvrige paastod hand indstefnte \vidner/ beEediget og afhørte.

Procurator Hichman forestillede at det icke er hans Skyld at Citantens Fuldmægtig icke vil begribe de af Comparenten tilfødte Momenta med hosføjede indstilling og exception, thj vedblev hand den same, og i det krafttigste paastoed og \protesterede mod/ dette Tingsvidnes fremme denne sinde, og indtil Citanten eftter underdanig ansøgning, af høj øvrighed en Constueret!! (Constitueret) Dommer i Sagen at behandle, faar bevilget.

Eftter Rettens paaraab indfandt sig som Stefne vidner Bøigde Lænsmanden Mads Godøen og Ole Natviigen, som ved Eed bekræftede at de over 14 dage siden haver forckyndet det i Rettelagde Stefnemaal for alle der udj anførte Persohner for enhvers boepæl undtagen Anne Petronelle Usgaard, som icke af dem er Stefnt

Procurator Giøen tog til gienmæhle paa Qvinde Mennisket Anne Petronelle Usgaards veigne for saavidt at hun er Stefnt til Veder mæhle i denne Sag.

Hichman forbeholdt sig nøjagtig anmærckning paa det paa Anne Petronelle Usgaards Veigne tilfødte.

Udj andledning af Mons:r Hichmann, som Dom/m/eren Kiender og Antager for en af høj øvrighed Andtaget Procurator, hans tilfødte exception blev saaledes

Eragted:

Mons:r Hichman fuldte bæst sin Procurator Eed, ja tiænte sin Principal mæst naar hand eviterte hvad der icke accorderede med Sagens Natuur, thj Ligesom det icke j denne Sag indtreffer at Sorenskriveren er indstefnte Anne Petronelle andet end Kost og Løn Skyldig, hun icke er ham beslægted, hvorfor Sorenskriveren skulle escluderes i fald det var en Odels Sag, Saa kand der for icke heller Msr: Hichmans vrage exception, som kunde meritere Mulct naar hand kom paa andre Stæder, følges fornemelig da Sorenskriveren saa reent og beent ved anden Articul udj Forordningen af 19 Aug: 1735. er af sin Konge befallet, der paa at kaste (koste) til følge minste Reflection, Vidnerne bliver altsaa denne sinde admiterte til Eedelig forklaring, paa det at adskillige Menneskeligheder af døds fald og deslige, som kunde indtreffe Rettens giænje (giænge) til Krænckelse om de nu icke blev antagne kand forekom/m/es, Retten vil i det øvrige overlade Msr: Hichmann og hans Principal at tage sig Reserveret alle de ancker som tages kand, i besynderlighed siden Sorenskriveren ved Vid-

nernes udsagns Protocollation skal viide ej at forsee sig mod sin Dommer Eed.

Hichman som med forundring hafde anhørt Rettens nu faldne Kiendelse med derudj infererede saa særdeelees artig beskyldning mod Comparenten, forbeholdt sine Parties og sig selfs Lovlige paaancke.

Af de indstefnte Vidner mødte alle undtagen 5te og 6te Vidne Christopher og Marte Sydnes. For de Mødende blev Eedens forklaring af Lov bogen forelæst med Formaning til Sandheds udsigende. de udeblevne vidner, er Sogne Præsten Hr: Baars egne tienere,

Dernæst Lagde Procurator Giøen i Rette Skrifftl: qvestioner til de indstefnte og Mødende Vidner, datteret denne dags dato.

Eftter at Eedens forklaring af Lov bogen var bleven vidnerne forelæst og de{nnem} tillige vare advarede at vedblive Sandhed og icke ansee enten Venskab og Had eller andet som kunde forkræncke Retten, Saa fremkaldtes

1te Vidne Synneve Spind der efter sigende opholder sig i Provstinde Christies huus som Stif Moder til Citanten, men icke der staar udj tieniste, ej heller er beslægted enten til Citanten eller de indstefnte Contra Parter, hun aflagde Eed og vandt at den dag hun i Sommer sc:(?) Anne Petronelle Usgaard forlod indstefnte Hr: Baars huus, saa hørte vidnet Hr: Baar udloed sig med disse ord: hand som nu faar Anne Petronelle, meener vel hand faar en ærlig Pige, mens hand faar en hore og en Tyv, før har hun været Henrichs hoere nu kand hun være hans, mens hvad Hendrich det var, nevnedej Hr: Baar. Procurator Hichman herunder tilspurdte dette vidne: {eftter} om hun eftter sin aflagde Eed har vundet om Sorenskriveren som ustefnt, om Vidnet icke er bekiendt at Anne Usgaard i adskillige maader forvoldede sig tiltale hos Hr: Baar Medens hun tiende ham, og \af/ hvad Andledning Præsten skulle have tiltalt hende, som omprovet er, jtem paa hvad Stæd Præsten saadane ord skal have Sagt. Responso! ordene bleve talte ude paa Præstegaarden og i inted huus, Deponentjnden veed icke at Anne Petronelle Usgaard i den tiid hun stoed i Hr: Baars tieniste paadrog sig eller fortiente af ham nogen tiltale, thj vidnet freqventerede ej hans huus, og altsaa uvidende om hvad der kunde være Passeret mellem huusbond og tiennere, mens dette veed hun at da hun!! (Anne Petronelle) Een {Enck...} gang {kunde} kom{me} i Citantens Stif Moders Kiøcken paa Tysnes Præstegaard, saa kom Hr: Baar eftter hende og Skiendte hende der for ud, førde hende og strax ud og need i sin Stue, hvorhelst hand pryglede eller Slog hende, mens vidnet saae ej Hr: Baar slog Anne Petronelle, mens allene hørte Anne Petronelle klagede sig derover. Sorenskriveren som før af Blot Respect for Hr: Baar icke har vildet føre Protocolen til de gemeene talemaader Hr: Baar har brugt, maatte nu i andledning af Msr: Hichmans tilførde, føje dette til for bemelte vidnes udsagn at da Hr: Baar berørte tiid hørte det Anne Petronelle Usgaard hafde begiært og været Antaget i Sorenskriver Hesselbergs tieniste da sagde Hr: Baar som melt ude paa Præstegaarden disse ord: den halte Skriver meener hand faar en ærlig pige, men hand faar en Hore før har hun været Henrichs nu kand hun være hans. Hichman dernæst tilspurgte vidnet hvad tiid enten Morgen, Middag eller Aftten det omvundne skal være Passeret at Hr: Baar hendtede Anne Petronelle af Citantens Stif Moders huus, og om det icke var omtrent mellem 10 og 11 slett om Natten? Resp: Det var om Afttenen Kl: 10, Vidnet som var tilstæde hørte {derhos sagde Vidnet} at i den korte tiid Anne Petronelle Usgaard var inde i Provstjnde Christies huus hos Jomfrue Christierne, blev der inted imellem dem talt det ringeste om Hr: Baar eller hans huus. For det 3de tilspurte Hichman Vidnet om hun icke veed eller kand erjndre sig at Præsten Hr: Baar med Kiæriste og øvrige huus gesinde hafde givet sig i Roelighed og var needlagt den omvundne aftten da bemelte Usgaard var ind komet i Provstjndens huus og værelser, eller om vidnet icke i det minste hørte saadant sige af Hr: Baar same Aftten eller af andre paa anden tiid? Resp: ja hun ved Hr: Baar, hans Kone og huus gesinde undtagen Anne Petronelle den omspurdte aftten Kl: 10 hafde gaet til Sengs.

Procurator Hichman befattede sig icke viidere med nogen eller fleere qvestioner til dette vidne, hvis forklaring hans!! (hand) des aarsage lod staae ved sit værd indtil det falder, Men icke desto Mindre og da hand efter adskillige brave Folckes mellem handling var kommen til Mindelig Compassion med Citanten denne Sag betreffende, Saa Declarerede Procurator Hichman paa Hr: Baars veigne til Protocollen at der inted andet ønskedes end at god forstaaelse mellem Hr: Baar og Citanten Msr: Henrich Christie kunde treffes en saadan foreening som ved bemelte {beha} mellemhandling nu er skeed og det saaledes at denne Sag aldeles ophæves med den Declaration fra Hr: Baar og Kiærestes siide at hvad

1759: 375

Sig angaar de ord som af Velbemelte Hr: Baar kand være udtalte og hvorved Citanten Mons:r Christie holder sig fornermet, at same ord maae være faldne af ham {...} af en hastig overiilelse, hvorføre hand og sam/m/e aldeles lader Revocere og i øvrigt forsickrer at hvercken hand eller hans Kiæreste imod Msr: Christie eller nogen af hans Famillie enten udj Lige som paastefnt er eller i andre tilfælde haver ført hørt eller kand siige noged Citanten anrørigt eller andet med Sandferdighed uden alt hvad honæt og sømeligt er, Ligesom og Hr: Baar paa egne og sin Kiærestes vegne lod forvise om at de ej i efttertiden skal give minste andledning, hvor ved Citanten eller nogen af hans Familie i ringeste skal vorde Graveret. Msr: Henrich Christie som paa sin siide ej behøvede nogen brave Folckes mellem handling, saasom Sagen paa hans siide den ej behøvede, Declarerede at hand ligeleedes for at komme til Eenighed og for ej at føre Hr: Baar eller hans Kiæreste i nogen ulefligheder, var fornøjed med oven anførte Conditioner alleeneste hand Reserverede sig at i fald enten Hr: Baar eller hands Kiæreste skulle tendere saadane eller andre ting enten imod Henrich Christie eller hands Famillie, bliver denne Sag Hr: Baar og hans Kiæreste Lige fuld staaende Aaben, Procurator Hichman for Hr: Baar og Kiæreste \holt/ ...(?) fornøden vidløsttig!! (vidløfttig) eller anden Replique paa Citantens sidst tilfødte end at hand paa Hr: Baar og Kiærestes siide vedtager den proponerede Reservation Citanten har taget som billig naar fornødenheden det Endelig maatte udfordre. Fordie Parterne som melt ere bleven Eenige om den paastefnte Dispute, saa var derudjnden inted viidere at Protocollere, icke heller fandt Retten at noged Tings vidne som paastefnt var fornøden nu da Parterne om foranfødte har ingen Dispute.

Dereftter blev følgende Brev og Documenter Læst.

1. Skifttebrev forretted paa Teigland efter Anne Anders Datter hvoreftter Sterbboets ejende 1 Løb 9 Mrk: Smør i Teigland er udlodnet som Pandte bogen paa Pagina 80 udviiser, dateret 6 Julj 1759.

2do Eet Dito forretted paa Mæland efter Omund Nielssen hvoreftter Sterbboets Jordegodz er udlodnet som Pandte bogen udviser paa Pagina 80 datteret 28 Julj 1759.

3. Jan Rolfsens Obligation paa 99 rdlr: til Haagen Salmonsens Solem mod pandt i 2 pd: 12 Mrk: Smør i Giersviig og 4 pro Cento dateret 6 Oct: 1759.

4. Knud Olsen Nordbustes bøxel Seddel paa sin Myndling Christen Larsens Veigne paa ½ Løb Smør ½ hud i Møglestad til Hans Larsen med Revers dat: 6 Oct: 1759.

5. Haldor Hammerhougs med de fleeres Skiøde paa 1 Løb Smør ½ huud i Studsvig til Ludvig Tørresen dateret 7 Febr: 1758.

6. Johanes Sundvords bøxle Sedel in duplo til Niels Johansen paa 2 pd: 12 Mrk: Smør i Sigleviig dat: 17 Sep: 1759.

7. Assessor von der Lippes bøxel Seddel in duplo Til Torger Johansen paa ½ Løb Smør i Søre Giøvaag dateret 22 Janu: 1759.

8. John Ericksen Vevatnes Obligation paa 50 rd: til Hans Øchland mod 4 pro Cento og underpandt i 2 pd: 2 Mrk: Smør i gaarden Vevatne dateret 6te Oct: 1759.

9. Hans Engelsen Echelands Skiøde paa 18 Mrk: Smør i Grepne til Johannes Ericksen Sundvord mod 20 rdlr: dateret 21 April 1759.

De af Jacob Amland d: 6 Oct: 1758 opbudne 5 rd: er i dag inden Retten igien aabnet siden Myndlingen er giftt, og altsaa self modtaged same.

Retten ophæves siden det er hellig Aften, til paa Mandag den 8de October.

1759: 375b

Berørte 8de October blev Sage tinged Continueret i overværelse af Hr: Fogden Juel.

da Sagen mellem Syver Øchland og Lars Fladerager med huustroe, som opsadt fra Sommer tinged jndeværende Aar blev paraabt som Parterne anmeldte at være forliigt anlangende de af Syver Øchland paastefnte hannem tillagde beskyldninger, dog saaledes at hvo af dennem i eftertiiden enten Directe eller indirecte Moveret noget denne Sag betreffende, da skal den eller de som findes Skyldige, uden Søgemaal og Dom, straxens betale til Tysnes Præste Gields fattige 12 rdlr:

Giæstgiver Peder Neshafn hafde til dette ting tiid og Stæd Muntl: ladet indstefne hans tiæniste Dreng Jørgen Hansen Nedre Støle fordie hand uden Aarsag næstl: Foraar haver Qvitteret sin Citanten tilsagde Aars tieniste til helften, uagted hand hafde modtaged Fæstepenge og væred udj Citantens huus og tiæniste 3de dage, iligemaade er den indstefntes Fader Hans Nedre Støle stefnt, fordie hand paa en underfundig Maade har practiseret ham af tiænisten, hvorover Citanten er kommet i Lejervold. Om forestaaende ere begge nemlig Søn og Fader Stefnt at komme til vædermeehle og Liide Dom til at Refundere Fæstepengene som ere Modtagne, og derhos erstatte Citanten ej alleene den Skade ham er tilføjed ved det den indstefnte Jørgen Hansen Ligesom uLovlig som uskyldig forlod sin tiæneste, Men end og Processens omckostninger Skadesløs.

Af de Indstefnte 2de mødte ingen.

Stefne vidnerne Lænsmanden Mads Godøen og Ole Natteviigen bekræftede ved Eed at de for meere end 14 dage siden haver Stefnt Jørgen Hansen og Faderen Hans Støle Ligesom incaminationen ommelder.

Eragted

de Lovlig Stefnte men udeblevne Jørgen og Hans Støle gives Laug dag til næste Ting at Møde med tilsvar i denne Sag.

Dereftter blev læst

Morten Hansens udgivne Skiøde paa 2 pd: 6 Mrk: Smør i Øvre Helleland til Ole Larssen mod 50 rd: datteret 14 Martj 1759.

Dereftter Hr: Fogden Examinerede sine Tings vidner:

1te Om hans Maj:t er tilfalden nogen første bøkler af det beholdne Strøe gods heri Skibredet, hvortil blev Svaret Nej.

2. Om ½ Løb ½ hud i gaarden Nedre Kleppe dette Aar har været Ødeligende om deraf har været svaret andet end græsleje 64 s: jndeværende Aar? hvortil blev svaret som sædvanlig.

3de det Ordinaire Tings vidne og Odels Mandtallet, derpaa falt Almuens svar som sædvanlig, med tillæg at Hr: Major de Wahl self bruger Hovland og ved egne tienere driver gaardens Aufl.

4. Skyds tings vidnet besvaret som sædvanlig.

og Endelig For det 5te blev af de Skade lidende opsiidere paa gaardene Lande og Klette tilstaaet at dennem er gotgiort af Fogden de Sædvanlige Skatter af bemelte Deris afbrendte gaarder. hvorom tings vidne blev udstæd.

Restancen Stoer (ope rum) for dette Skibreede blev oplæst og af alle ujmotsagt.

Og som inted viidere ved dette ting var at forrette, blev Retten ophævet.

Anno 1759 d: 10 October blev Almindel: Høste Sage og Skatte ting holdet med Ous Skibreedes Almue paa Lundervig og Retten betient med eftterskrefne otte Eedsorne Laug Rettes mænd Nafnl: Svend Halvorsen Røttingen, Johans Johansen Hage, Ole Olsen Indre Hougland, Jørgen Pedersen Revvold, John Johansen Røsvold, Isack Johansen Aadland, Ole Nielsen Bouge, og Hans Lundervig i stæden for Christopher Hafschaar. Overværende Kongl: Maj:ts Foged Velædle Hr: Juel med tingsøgende Almue.

Hvorda allerunderdanigst og hørsomst blev Læst de Kongl: Forordninger og høj øvrigheds breve som paa forige tinge ere læste og i denne Protocoll extraherede.

dernest

1te Peder Langelands Skiøde paa ½ Løb Smør ½ giedskind i Børdahl til Sønnen Niels Pedersen mod 100 rd: dat: 10 Oct: 1759.

2. Sr: Christian Tormøhlens udgivne Fæste brev paa huusmands pladset under Refsvold til Ole Sondersen med Revers. datteret 9de Maj 1759.

3. Skiftte brev effter Hr: Obristl: Pritzier begyndt d: 24 Martj 1751 og Slutted 12 Julj 1759 hvoreffter Jordegodset er udlagt som Pante bogen pag: 80 udviser.

Fordie Fogden med Skatternes hævelse gjorde anfang, blev Sagetinged til i Morgen ophævet.

Dagen næst effter den 11te October blev Rætten atter sadt og betient af eftterskrefne otte Laug Rettes mænd {Nem}

Johanes Engelsen Øvre Dahlen som bevilget Spillemand i Ous Præstegield, hafde til dette ting tiid og Stæd ved Mundtlig Varsel ladet indstefne Lars Skielaen og Søn Jon Larsen ibm: fordie de har fornermet og giort ham præjudice i hans \ind/Komme ved det de har bort vist ham fra Deris brøllup paa Schieldaaen, og i Stæden antaget en anden, derfor Dom

1759: 376

at Liide til undgieldelse og erstattelse samt Processens omkostningers skadesløse erstattelse. af de indstefnte Contra Parter mødte ingen, thj fremstod Stefne vidnerne Niels Monsen Waage og Jacob Johansen Sandvig, som ved Eed bekræftede Stefnemalets Lovlige forkyndelse, som inCaminationen ommelder.

Eragted

De Lovlig Stefnte men udeblevne Lars Schielaen med Søn Jon ibm:, gives Laug dag til næste ting at møde med tilsvar i denne Sag.

Fogden Hr: Juel hafde til dette ting ved Mundtlig varsel ladet indstefne Qvinde Mennisket Kari Mons Datter Udschot for begangne Lejermaal og paafulgte Barne Aufling med Soldat Ole Nielsen Solberg, derfor Dom at Liide til undgieldelse som vedbør.

Den indstefnte Kari Mons Datter mødte icke eftter paaraab ej eller nogen paa hendes Veigne.

Stefne vidnerne Niels Waage og Jacob Sandviig afhiemlede Lovl: Stefnemaal.

Fogden begiærede Sagen til Sommertinget Differeret, til den Ende at hand jmidlertiid kand producere Sogne Præstens attest om Lejermaalet, en anderledes indretted end den Lænsmanden Hans Lundervig nu foreviste hvorudj var dette annærmelige at i stæden for det hører en hver Præst til at give i alle indløbne occasioner, attest om Lejermaals begiengerne ere hinanden beslægtigede, saa har denne Hr: Consistorial Raad vildet henskyldte denne sin Embeds pligt paa Retten saaledes at den skulle søge same ved tings vidne. Udj Slig andledning begiærede Actor endnu som før Sagen udsadt til næste ting, udj det haab at Hr: Consistorial Raaden finder sig udj hvad hand paaligger, og udj hvilcken henseende Actor nu tillagde Lænsmanden Hans Lundervig ordre inden næste ting at Requirere og erholde hos Velbemelte Hr: Consistorial Raad en Reen attest Enten de indstefnte er hin anden beslægted eller icke, til hvilcken \Ende/ actor Leverede Lænsmanden tilbage den indleverede attest

Eragted

Sagen udsættes til næste ting, til hvilcken tiid og Stæd den indstefnte Karj Monsdatter paalægges at møde.

Eftter at forestaaende var Decideret, Declarerede Actor at den allegerede attest vedhører icke denne Sag, men kom/m/er alleene ud paa en besvangrelse ægtegiftt mand Ole Olsen Frøland har begaaet.

Sagen indstefnt af Fogden Contra Ole Olsen Frøland ægtegiftt mand, for begangne Lejermaal med pigen Rangele Ols Datter, blev af Fogden æsket i Rette, som Declarerede at hvorvel hand seeniste ting haver begiæret Sagen til i dag udsadt, paa grund at faae en Lovl: attest fra Sogne Præsten, maae hand end nu i mangel deraf begiære Sagen til Sommertinget udsadt; Declarerede ellers at den ham meddeelte attest er den same som i ovenstaaende Sag er allegered, og derfor her igien taget sin Protocollen tilførdte erindring til Sognepræsten Hr: Consistorial Raad Geelmuyden, og tilholdt Lænsmanden at overlevere attesten, som saaledes fandtes indretted, at Retten ej kunde agnoscere den til Modtagelse.

Eragted!

Sagen udsættes til næste ting, da Hr: Consistorial Raad Geelmuyden tilholdes at Indkome med en denne Sag udfordrende attest.

Dereftter blev de ordinaire Tingsvidner for Almuen fremsadt, hvor paa Almuens Svar faldd som Sædvanlig. Ligesaa Skyds tings vidnet saavel som Odels Mandtallet og Restancen stoer (ope rum) blev oplæst, hvortil blev Svaret til de 2de sidste Nej og til første ja, og saaledes Rigtig Anført.

Dereftter blev \af/ opsiderne paa gaarden Todtland tilstaaed af Fogden at være Gotgiort Skatterne af deris paaboende Af-

1759: 376b

brendte gaard Todtland.

Og som inted viidere ved tinget var at forrette, blev Retten for Skibreedet ophævet.

Anno 1759 d: 13 October blev Almindelig Høste Sage og Skatte Ting holdet med Strandvigs Skibreedes Almue paa Ting gaarden Giøen udj Haalandsdahlen og Retten betient med eftterskrefne otte Eedsorne Laug Rettes mænd Nafnlig Niels Opsahl, Johannes Øsfstestue!! (Øfstestue), Knud Schaatun, Ole Refne, Engel Berlandstvedt, Steen Tvedt i hans Stæd Guldbrand Haaland, Hans Tvedte i hans Stæd Engel Giøen, og Johannes Henanger. Overværende i Retten Kongl: Maj:ts Foged Velædle Hr: Andreas Juel tilligemed Lænsmanden Hans Engelsen Giøen og Meenige Tingsøgende Almue.

Hvorefter Allerunderdanigst og hørsomst blev læst de Kongl: Forordninger og høj øvrigheds Foranstaltninger som paa forige tinge ere læste og i denne Protocoll extraherede.

Viidere en Kongl: Forordning angaaende I hvad alder ungdommen maae antages til Confirmation, hvorlænge Confirmationen med nogle maae udsettes, og hvor snart de som ere Confirmerede, derefter bør søge Herrens bord. Datteret Fredensborg Slott d: 25 Maj Anno 1759.

Derefter

1te Konge Skiøde for Ole Jonsen paa 1 pd: 3 Mrk: Smør $\frac{1}{2}$ g:skind med bøxel samt overbøxel til 18 Mrk: Smør $\frac{3}{4}$ g:skd: Bonde og Kirke gods i gaarden Toften af Halsnøe Klosters Gods i Strandvigs Skibreede, med en proportioneret andeel af et der under liggende Huusmands sæde imod 54 rdlr: 12 sk:s betaling datteret 5 Maj 1759.

2. 1 do: for Friderich Danielsen paa 18 Mrk: Smør med bøxel samt overbøxel til 18 Mrk: Smør 1 g:skd: bondegods i gaarden Toften af Halsnøe Klosters gods i Strandvigs Skibreede med proportioneret andeel udj et der under liggender Huusmands sæde mod 42 rd: 48 s:s betaling. Datteret 5 Maj 1759.

3. 1 dito til Sergeant Friderich Erichsen Hoff paa 1 pd: 3 Mrk: Smør $\frac{1}{2}$ g:skd: med bøxel samt overbøxel til 18 Mrk: Smør $\frac{3}{4}$ g:skd: Bonde og Kircke gods, samt en proportioneret andeel af et derunder liggende huusmands Sæde jmod 53 rd: 12 s: Datteret 5 Maj 1759.

4. Niels Johansen Skiøde paa 1 pd: 8 Mrk: Smør udj Gaarden Nordtvedt udgivet af Erick Sundvord med fleere mod 51 rd: 1 Mrk: 8 s: dateret 5 Oct: 1759.

5. Encken Barbra Niels Datters Skiøde paa 13 Mrk:r Smør i gaarden Aachre udgivet af Berje Femanger mod 19 rdlr: d: 10 Martj 1759.

6. Skifttebrev forretted paa gaarden Haavig efter Jon Jonsen, hvorefter Sterbboets ejendom i gaarden Haavig er udlagt som Pandte bogen udviiser paa Pagina 81 datteret 21 April 1759.

7. Eet Dito forretted paa gaarden Berge efter Karj Ols Datter hvorefter Sterbboets ejendom i gaarden Berge 14 $\frac{3}{4}$ Mrk: Smør er Udlagt som Pandte bogen udviiser pag: 81. datteret 25 April 1759.

Siden Fogden med Skattnes hævelse gjorde Anfang, bliver Sage Tinged til paa Mandag udsadt.

Manddagen den 15 October blev Retten igien Administreret og betient af formelte Laug Rettes mænd.

Da først blev læst

Lars Isacksen Kleppes udgivne Skiøde paa 1 pd: 3 Mrk: Smør med bøxel og 6 Mrk:r Smør Andre ejeres gods hvortil de 1 pd: 3 Mrk: Smør har overbøxel, Alt udj gaarden Kleppe til Mickel Samuelsen mod 25 rd: Dat: 15 Oct: 1759.

2. Peder Tomres udgivne bøsse Sedler paa 16 Mrk: Smør 1/3 hud i gaarden Tomre til Sønen Jon Pedersen mod Lovl: bøsse, dat: 15 Oct: 1759.

derefter er Sagerne foretaged

Gregorius Nesbjør haver til dette Ting Tiid og Stød Muntlig Ladet indstefne Hans huustroe Karj Sæbiørns Datters Formynder Axel Schielbrigt ej alleene for 5 rd: 5 s: som Ræsterer af bemelte hans hustrøes Arve Capital, men end og for Eendeel ubetalte Rentter af hendes ganske Arv 47 rd: 5 s: som nermere jnden Retten skal beviises, Endelig er Axel Schielbrigt Stefnt til Sagens og Kravets oplysning at i Rette komme med Skifte brevet efter Afdøde Jon (Jan) Haaland, desligeste ved Dom tilpligtes at betale Citanten det paastefnte og Processens omkostninger Skadesløs.

Paa den indstefnte Axel Schielbrigt Som og self for Retten var tilstæde, hans veigne, mødte Procurator Giøen og lod derhos tilføre at hvad sig er Angaaende de paastefnte 5 rd: 5 s: haver hans Principal aldrig nægted at betale endskiønt at hand ej same hos Encken Brithe Haaland haver bekomet, men hand Self som en Gield bunden Mand same

1759: 377

Af Egen Villie ville betale. Hvad sig de paastefnte Rentter er betreffende, viiste hand icke som en Eenfoldig Mand, hvormeget de sig kunde beløbe, i andledning af hand tidt og ofte har været Skifte brevet begiærende, som mueligens er udj Brithe Haalands Væрге, er bleven hannem nægted Saa haver hand nu ladet indstefne Encken Brithe Ellings Datter Haaland først for at udj Rette legge Skifttebrevet efter hendes Sal: Mand Jon Haaland, hvorefter den paastefnte Capital og paafølgende Rentte bør skee udreigning efter, For det andet at betale de paastefnte 5 rd: 5 s: af hoved Stoelen, og Endelig for det 3de at betale de paaløbende Rentter efter Skifte brevets dato, udj Sagen er og Stefnet Enckens Laugvæрге Anders Sævereide, udj det øvrige erbød Comparenten sig paa sin Principals veigne endnu som før at ville betale til Citanten de paastefnte 5 rd: 5 s:, Som hand vilde fornehme \om/ Citanten Gregorius Nesbjør vilde modtage. I det øvrige er hand Lovl: Stefnt i Sagen.

Anders Sævereid mødte for Retten og tilstoed At Encken Brithe Haaland som hand er Laug væрге for, saa og hand self, saaledes som oven anført haver udj denne Sag nødt Lovlig Stefnemaal, Mens da bemelte Encke icke haver tilsendt ham Skifte brevet efter hendes Sal: Mand Jon Haaland, maatte hand begiære anstand i Sagen til næste ting, da hand ville efter indstevnelsen fortroe Retten Skifte brevet.

Retten tilspurgte Citanten om hand icke nu haver nogen Ballance Reigning i Sagen at indkomme med? Hvortil hand svarede Nej!

Eragted!

Anders Sævereid indvilges til næst Almindelige Somerting den begiærte udsettelse, da hand bør i Rette komme med det paastefnte Skifttebrev, Ligesom og Citanten til Rettens Lettelse da producerer en Speciel Reigning paa alle hans Prætensioner mod Formynderen Axel Schielbrigt, \til/ hvilcken Liqvidations Reigning imellem Citanterne og hans Kones Formyndere at giøre, herved paa Grund af Lovens 1te bogs 5 Cap: 14 art: herved andordnes Lænsmanden Engel Giøen og Nichlas Hatvigen, som for Deris umage ved Sagens Endelige paadømme efter bemelte Articul efter billighed {for sin umage} skal blive Sallareret.

Niels Holdhuus hafde til dette ting tiid og Stød ved Mundtlig varsel ladet indstefne Berje Olsen Femanger til at tilbage betale Citanten de af hannem modtagne bøssepenge 21 rd: 2 Mrk: 8 s: for gaarden Holdhuus, jtem at erstatte Processens omkostninger Skadesløs.

Paa den indstefnte Berje Femangers veigne mødte Procurator Hans Giøen som vedtog paa sin Principals veigne Lovlig Stefnemaal, men lod derhos tilføre at hand vel fornåm efter Stefnemaalets indhold at den indstefnte Berje Femanger er stefnet for oppebaarne bøkxlepenge af gaarden Holdhuus 21 rd: 2 Mrk: 8 s:, hvilcke icke kunde ansees for noyed fuldkommen beviis for Comparenten, men vilde i des andledning formode saavel som paastaae at Citanten afbeviiser med sin bøkx Seddel hvor mange bøkxlepenge derfor er betalt, men for at forekome alle uventelige Disputer, haver hands Principal Berje Femanger af sin gode Villie tilbudet at betale til Citanten i stæden for de paastefnte bøkxlepenge 12 rd:, som Comparenten end nu jnden Retten ærbød sig at betale, om Citanten eller hands (Huu?)stroe finder sig dermed fornøjed?

Den indstefntes!! hertil

1759: 377b

Svarede: at hands Lejlighed er ej til at eftergive noyed af den paastefnte Prætension og saaledes ej kand agnoscere dette giorde tilbud; maatte i det øvrige begiære Sagen til Sommer tinget udsadt for at indstefne vidner, hvor med hand agter at beviise det Berje Femanger har modtaget de paastefnte bøkxlepenge.

Eragted!

Den begiærte anstand accorderes.

For Retten fremstillede Procurator Hans Giøen, der gav til kjende at hand Møder for Herbor Thommes Datter hendes Veigne, der til dette Ting tiid og Stæd haver ved Skriftlig Stefnemaal ladet indstefne Hans Hansen Giøen for Eendeel ærrørige Skiolds ord samt viidere som Stefnemaaleet ommelder, som hand begiærede oplæst og af Acta henlagt.

Den indstefnte Hans Hanssen Giøen mødte og tilstoed det oplæste Stefnemaals Lovl: forkyndelse. Ligesom hand og Declarerede at hand ej kand fragaae jo at have talt de paastefnte ord, men same er skeed i Druckenskab og i overiilelse, hvor fore hand nu inden Retten sagde tillige og soer!! (svor?) om Gud at hand Aldrig har tentedert!! (tenteret) at begaae nogen Løragtigheds Synd med Citantjnden, Mindre øvet den, og just derfor fortryder det ham saa meged meere at de paastefnte usandferdige ord ere taldte, Som og Citantjnden er ham beslægtiget, saa vil hand desto meere haabe det hun icke til Last eller Ansvar for ham som hendes Frænde, Reigner eller Ancker over en drucken Mands ubesindige ord.

Procurator Giøen Sagde det hand var paa Citantjndens Veigne fornøjed med den blant Almuen giorde afbigt, mens da Hans Hanssen Giøen er bleven jnden Retten eftergivet ved brave Folckes mellem handling sin begangne Forseelse, naar hand alleene til Citantjnden Herborg Thomes Datter udj Reparation for tilføjed Tort og for Sagen anvendte bekostninger, betaler 2 rd: og til Sognets Huus arme som ej findes i Lægd eller paa anden maade forflæges, Saa maatte Comparenten bede Retten ville indhænde Hans Hansen Giøens tilstaaelse om det icke forholder sig saaledes som nu forklaret er, og efter saa er skeed, vil Giøen tillige vendte og paastaae det Retten ved Dom Kiender de faldne ord ugyldige, og derhos tilfinder Hans Hansen at betale vedkomende de Anbudne 3 rd:

Hans Hanssen Giøen tilstoed alt hvad her foran er indført.

Afsagt

De paastefnte faldne ord eller beskyldning, som Hans Hanssen Giøen Self har Declareret uSandferdige, de bør eller skal icke være for eftertiiden Citantjnden paa ærlig Nafn og Røgte til minste forklejnelse men ansees som døde og Krafttes løse, Allerhelst da hand inden Retten har tilstaaed de ere uSande og derfor bedet om forladelse, Endelig bør Hans Hansen Giøen efter for indførte egen Forpligt betale Citantjnden 2 rd: og til Sognets fattige som formelt 1 rdlr., 15 dage efter denne Doms Lovlige forkyndelse under adfærd efter Loven.

Læns mændene Hans Engelsen og Engel Hanssen Giøen hafde til dette ting tiid og Stæd ladet Stefnemaal Hans Hanssen og Samuel Hanssen Giøen for eendeel omtvistede Fæe beede med videre som Stefnemaalet ommelder, det paaberaabte Stefnemaal blev i Rettelagt datteret 15 Septembr: næstleden som hand begiærede oplæst og ad Acta henlagt.

De indstefnte Hans og Samuel Giøen mødte begge for Retten, hvoraf den Eene tilstod Lovl: Stefnt, men den sidste sagde ej at have været hieme da Stefnemaalet blev forckyndt og derfor icke enten veed at same er skeed Lovl: eller icke.

I andledning der af fremstillede Citanterne Stefnemaal vidnerne Peder Biøndahl og Johannes Botnen som ved Eed bekræftede at have for meer end 14 dage siden Lovlig Stefnt Hans og Samuel Hans Sønner Giøen og saaledes oplæst det i Rette lagde Skriftlige Stefnemaal i Hans Giøens eget men i Samuels huustroes paahør.

Eragted

Denne Sag har den Egenskab at den icke, uden foregaaende Syn og granskning kand ord deeles og paakiendes, hvorføre i den følge Lovens 1te bogs 6 CapT: til Aastæden henvises

Samuel Hansen Giøen hafde til dette ting tiid og Stæd ved Mundtlig varsel Ladet indstefne Isack Halvorsen Aarre for die hand ej vil betale Citanten 1 rd: som dependerer af en Ræst paa en Doms indløsning Citantens Fader for hans \Moder/ har indløst og ved Arve Skifted efter Citantens Moder hannem Arf falden, derom Dom at liide med denne forvoldte Processes Omkostnings Skadesløse erstattelse.

Paa den indstefnte Isack Halvorsen Aarres veigne

1759: 378

mødte Procurator Hans Giøen og lod dernest tilføre at hand paa Vederpartens veigne vedtog Lovl: Stefnemaal, men end og desuden kunde Comparenten ej nocksom forundre sig over Citantens Declaration ved Stefnemaalets incamination at bemelte Citant Samuel Giøen kunde understaae sig imod al Rett og billighed at søge Vederparten Isack Aarre for den nu paastefnte 1 rd:, som er Contra Parten Ganske uvedkomende, i andledning af at der vel holdtes en Aastæds Forretning, som angick Contra Partens Moder og det for over 30 Aar siden, altsaa vilde Comparenten protestere imod Citantens Søgemaal, særdeeles da Isack Aarre ej efter sin Moder haver beekom/m/et hvercken Arv eller Ejendeele, udj det øvrige vilde Comparenten formode saavel som fastelig paastaae at Contra Parten maa blive befriet for Citantens uLovlige Søgemaal, og ellers udj et og alt Reffererede hand sig til sit forrige.

Citanten Samuel Giøen som maatte af den indstefnte Isack Aarres Fuldmægtiges Protocollation fornehmme at hand Ligesom benægter Kravet og aldeles paastaar hand sc: den indstefnte ganske friefunden, begiærede Sagen til Sommer tinging differeret, da hand agter at bevise Isack Aarre ved vidner at hand har tilstaaet at betale de paastefnte penge, naar Citanten ville anlægge Sag imod hans Naboe Abraham Aarre som vederparten formeener at være deelagtig i den indløste Doms beekostning og indløsning, som den der efter sin Formand har nødt Frugt af same Doms indhold.

Fuldmægtigen Giøen lod tilføre at hand syntes det gjorde unødigt at besvare Citantens tilførsel saasom det var Sagen mæstendeels uvedkomende, altsaa vilde Comparenten have sig Reserveret ved nermere Proceduur i Sagen, naar den Lovlig og tydeligere bliver oplyst, udj det øvrige begiærede hand Rettens Eragtning.

Citanten begiærede som før Sagen til Sommertinged udsadt.

Eragted!

Den af Citanten begiærte anstand indvilges, da hand haver til Sommertinged at indstefne de paaberaabte Vidner, Ligesom og Abraham Aarre i fald hand same nødig agter.

Derefter er følgende Documenter publiceret.

1. Hr: Fogden Juels fredlysning paa Hougl!! og Leiglands udmarckers frie beite for angrenssende Naboe gaarders tilhørende Faar og Gieder, jtem de under bemelte gaarde liggende øer og holmer datteret 13 Oct: 1759.
2. Axel Holtes udgivne bøsse brev paa 13 ½ Mrk: Smør i Hougen til Soldat Frantz Olsen med hans paategnede Revers dateret 15 October 1759.
3. Biøndals opsiideres oprettede Contract med Jan Berhofde angaaende et Field beede under Wætle optake Schare kaldet, in duplo, datteret 15 Oct: 1759.

Torjels Braathuus hafde til dette Ting tiid og Stæd ved Muntlig varsel Ladet indstefne hans Lejlening paa Gaarden Berge Encken Britte Lars Datter Berge fordie hun uLovlig har {for} hugget udj Gaardens underliggende Hassel skov, der om at taale Dom og processens omkostningers Skadesløse erstatning, samt at anhøre vidnes byrd af Lars Guttormsen og Torckel Boelstad.

Den indstefnte mødte icke, mens paa hendes Veigne indfandt sig Laugværgeren hendes Svoger Knud Neerhofde, som ved Procurator Giøen tilstod Lovl: Stefnemaal, udj det øvrige vilde hand afvarte Sagens viidere fremgang.

de indstefnte Vidner mødte som Citanten begiærede Eedfæsted og afhørte thi blev Vidnerne Edens forklaring af Lov bogen

1759: 378b

forelæst med alvorlig formaning at de icke skal Skiæncke Samvittigheden med nogen Vrang forklaring, mens i den Stæd vedblive den Alvorlige Sandhed, som har Stæd i alle Retter og hos enhver Fornuftig, blev saa fremkaldet Vidnerne, sc: Det første vidne

Lars Guttormsen Boelstad aflagde Eed og provede.

Efter at saavit i Sagen var passeret frafalt Citanten sit Stefnemaal, og tilstod at hand ingen ancke haver til Encken Birthe Larsdatter.

Efter at dette var indført frafalt Citanten den Declaration Retten i hans Nafn har giort, og i dets Stæd begiærte Vidnerne førde, thi i slig andledning forcklarede bemelte Vidne under aflagde Eed at hand lidet Eller noged for afvigte Pinse helliget efter Løv var kommen paa Træerne dog ej fuldkommet en dag tillige med Torckel Boelstad efter Citantens begiær, indfandt sig paa Citantens Gaard Berge da de saae at besidersken af same gaard Brithe Lars Datter hafde hugget efter tilstaaelse ladet hugge og til dito gaard hiembringe 4 Læs sammen mænged Hassel og older veed, vidnet lagde dette dertil at hand icke kand begribe at den hugst og den brendeveed var meere end Eenhver Self Ejer kunde og af fornødenhed maatte til fornøden brende Fang hugge udj sin gaards Skoug og hvorfor vidnet Jugerede at Encken som omprovet er icke i dette tilfælde haver ved utilladelig Skov hugst fornermet hendes Lejlendings Jords Ejer.

Torchel Braathuus for unøden banden jnden Retten blev Mulcteret 6 s:

2. Vidne Torckel Boelstad aflagde Eed og provede at have været i følge med Lars Boelstad den omprovede tiid og Stæd, og derfor i et og alt provede som første vidne uden forandring.

Torjuls Braathuus sagde at Vidnerne som ej hafde efterseet hvormegen older der var i den omprovede brendeveed, var nogen Slubberter, hvilcket efter Contra partens begiær, blev protocolleret.

Contra Partens Fuldmægtig fandt fornøden at tilspørge vidnerne under same aflagde Eed? Om Encken Britha Berge og hendes Laug værge Knud Hanssen Nedre Hovde var overværende eller Lovlig tilkaldet da denne omvundne besigtelse skeede? hvortil Vidnerne Svarede at de ej veed enten Encken Britte Berge eller Laug værge Knud Neerhovde var

